BULLARUM

PRIVILEGIORUM AC DIPLOMATUM

Romanorum Pontificum

AMPLISSIMA COLLECTIO

Cui acceſsere Pontificum omnium Vitæ, Notæ,
& Indices opportuni.

Opera et Studio

CAROLI COCQUELINES.

TOMUS SECUNDUS

Ab Alexandro II. ad Alexandrum III., ſcilicet
ab An. MLXI. ad An. MCLXXXI.

ROMÆ, M. DCC. XXXIX.

Typis S. Michaelis ad Ripam, Sumptibus Hieronymi Mainardi

SUPERIORUM FACULTATE, ET PRIVILEGIO.

Emo & Rmo Principi, ac Domino

D. JOSEPHO FIRRÀO

S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO.

HIERONYMUS MAYNARDUS FELICITATEM.

EXIMIO Merito Tuo, ac multiplici debito meo defuisse viderer, CARDINALIS AMPLISSIME, *si Apostolicas Summorum Pontificum Constitutiones ab Alexandro II. ad Alexandrum III. Typis meis vulgaturus, Tibi non offerrem ac dedicarem. Enimverò, ut sileam quanto Sacrorum Canonum*

nonum, & Ecclesiasticæ Disciplinæ studio tenearis, munus longè amplissimum Summæ Rei a secretis, quo potiora Pontificatus, & Principatus negotia curas, id præcipuè postulat. In partem siquidem latè diffusi vocatus oneris, simul benè gestæ rei laudem Tibi vindicas, præsertim in tanto sapientissimarum legum numero, quibus colligendis, & publicandis, non modo consilium, sed auctoritatem etiam contulisti: publicatæ verò, ut in mores transeant, & impleantur, enixè contendis: vigili semper curâ & operâ enitens, ut Sacri Principatus felicitas in dies singulos augeatur, & cum bonis partis ubique perennet. Nimirum nobilissimo natus genere ex Principibus Sanctæ Agathæ, origine, feudorum dominatu, majorum splendore, muneribus, ac rebus gestis perinde claro, illud unicè virtute conaris, ut egregia Avorum facta, non solùm æques, verùm etiam superes. Tantæ meritorum præstantiæ a prima ætate inter domesticos parietes feliciter prolusisti: admotusque Adolescens muneribus publicis, vulgatum jam inde prudentiæ, dexteritatis, incorruptæ justitiæ, pietatis, & Christianæ moderationis nomen, cum non vulgari doctrina & eruditione conjunctum, ita sustinuisti, & in dies auges, ut numquam magis dignitates, & munera meruisse visus sis, quàm quando gessisti. Id potissimè patuit in tot Urbium Pontificiæ ditionis regimine, Lusitana Nunciatura Apostolica, & Episcopatu Aversano: quibus in locis tantâ cum Religionis, integritatis, justitiæ, ac vigilantiæ famâ rem obisti, ut, postquam bonorum

omnium

omnium vota cumulatè implevisti, muneribus decedens, flagrantissimum Tui desiderium universis reliqueris. Illud etiam in Eminentissima Dignitate constanti omnium laude celebratur, Te nimirum tot inter ardua & diversa negotia Tui semper similem, animo non minus alacri quàm æquo, omnia gerere, ab omni partium studio alienum prorsusque integrum. Quo factum est, ut quum nuper Sacræ Congregationis Cardinalium, Negotiis, & Consultationibus Episcoporum, & Regularium præpositæ, lectus sis Præfectus, plaudentibus læto nuncio universis, visus sit Pontifex Maximus communi voto obsecundasse, ac publica sequutus suffragia. Debebatur, EMINENTISSIME PRINCEPS, *hæc honorifica significatio spectatæ Virtuti Tuæ, qua tantopere fulges, debebatur etiam singulari humanitati, qua universos complecteris, ac de omnibus benemereri studes. Eo nomine & ego Eminentiæ Tuæ devinctus maximè, grati animi testem hoc Volumen offero: quod ut comiter ac libenter accipias, demissè oro & flagito. Meretur id Doni conditio: pollicetur etiam singularis amor, quo publicum bonum, & literas prosequeris. Quorum caussa nihil ab Amplitudine Tua non impetrare me posse, persuasum habeo.*

IMPRIMATUR

Si videbitur Reverendissimo Patri Sacri Palatii Apostolici Magistro.

Ph. Spada Episcopus Pisauren. Vicesgerens.

IMPRIMATUR

Fr. Aloysius Nicolaus Ridolfi Ordinis Præd. Sac. Palatii Apost. Magister.

IN-

INDEX CHRONOLOGICUS PONTIFICUM,

Quorum Bullæ in hoc Secundo Tomo continentur.

INDEX ALPHABETICUS PONTIFICUM,

Quorum Bullæ in hoc Secundo Tomo continentur.

INDEX INITIALIS

Bullarum omnium, quæ in hoc Tomo referuntur.

A

B

C

D

Di-

Nec

N

O

P

Q

R

INDEX

INDEX
RUBRICARUM BULLARUM OMNIUM,
Quæ in hoc Secundo Tomo referuntur.

Quæ hoc Indice ☞ designantur, erant in editione Cherubini.

ALEXANDER II.

S. GREGORIUS VII.

VICTOR III.

URBANUS II.

PASCHALIS II.

GELASIUS II.

CALLISTUS II.

XXIV. Ap-

HONORIUS II.

INNOCENTIUS II.

COELESTINUS II.

LUCIUS II.

EUGENIUS III.

ANASTASIUS IV.

HADRIANUS IV.

ALEXANDER III.

XXIII. Con-

ALE-

ALEXANDER II. PONTIFEX CLVI. ANNO DOMINI MLXI.

ALEXANDER II. antea Anſelmus, Patria Mediolanenſis, Lucenſis Epiſcopus, electus eſt Summus Pontifex Kalend. Octobris anno 1061., ſed quo die inthronizatus ſit, non conſtat. Sedit a die Electionis annos xi. menſes vi. & dies xxi. (a) temporibus Conſtantini Ducadis, mox Romani Diogenis, hinc Michaelis Ducadis C. F., in Oriente Imperatorum, & Henrici IV. Germaniæ Regis. Obiit in Palatio Lateranenſi die 21. Aprilis anni 1073. & ſepultus eſt in eadem Baſilica. Vacavit Sedes vix ad diem.

Schiſma Vigeſimum ſecundum.

Cum Agnes Imperatrix, Henrici IV. Germaniæ Regis Mater, audiviſſet electum a Cardinalibus Romæ Alexandrum Papam, ipſa, filiuſque (imminebat ſiquidem graviſſimum Eccleſiæ periculum a Baſilienſe Pſeudo-Synodo per Henricum Regem, Parmenſis Epiſcopi, qui regius erat Cancellarius, ſuaſu coacta) graviter tulere, Cadolumque Parmenſem Epiſcopum a Placentino dumtaxat, & Vercellenſi Epiſcopis ipſa die feſtivitatis Apoſtolorum Simonis & Judæ in Papam eligi faciunt, ſcilicet 27. die ab Alexandri II. legitimi Papæ electione. Hic Antipapa, quum Roma, in Menſe Aprili anni ſequentis fruſtra obſeſſa, clam cum magno dedecore paucis admodum eum comitantibus aufugiſſet, ipſa die vigiliarum Apoſtolorum Simonis & Judæ ab omnibus Theutonicis, & Italicis Epiſcopis, in Osborienſi Concilio congregatis, damnatus eſt, atque depoſitus: quod etiam poſtea a Mantuano quoque Concilio factum.

(a) Sic habet primus Vignolii Catalogus, in ſecundo adduntur dies 14. octavus ex præfixis Criticæ Baronianæ habet annos xi. m. v. d. xxii. computato fortaſſe depoſitionis die.

I.

Monasterium Fructuariense sub Apostolicæ Sedis protectione recipitur; confirmaturque permutatio Terræ cujusdam, inter Abbatem & Albertum Ypporegiensem Episcopum inita.

Alexander Servus Servorum Dei Alberto venerabili Abbati sanctæ Fructuariensis Ecclesiæ, suisque Successoribus, salutem & apostolicam benedictionem.

Ex Vet. Cod. Vatic.

S Vuillelmus Divionensis Abbas Monasterii Fructuariensis extructor.

Cognoscentes, quod Fructuariense Coenobium, quod constructum est a D. Willelmo Abbate Divionensis Coenobii, jam olim a prædecessoribus nostris Joanne, & Benedicto, item Joanne, Clemente, atque Leone totius libertatis & securitatis munitum est, & nos humillimis precibus Abbatis ipsius Monasterii, nomine Alberti, annuentes, corroboramus nostri etiam Privilegii firmitate, ut sub tuitione Apostolicæ Sedis constitutum nullius alterius Ecclesiæ potestati ullo modo subdatur; ideo Dei, sanctique Petri, ac nostra auctoritate statuimus, ut neque in mundanis neque in ecclesiasticis rebus vel ordinationibus nullus homo &c. aliqua gravamina vel præjudicia audeat inferre; sed omnia, quæ collata sunt eidem Coenobio, & usque in finem sæculi conferenda in quibuscumque rebus mobilibus & immobilibus, in potestate & ordinatione Abbatum ipsius loci sine alicujus contradictione consistant. Igitur præcipientes præcipimus, & statuentes statuimus ex auctoritate beati Petri Principis Apostolorum, ut nulli liceat &c.

Omnimoda Monasterii immunitas.

Confirmatio permutationis.

Insuper etiam confirmamus, & ex nostra auctoritate constituimus, ut supradictum Monasterium in perpetuo teneat & possideat sine alicujus contradictione terram, & decimas, quas Albertus Yporiensis Episcopus commutavit cum Alberto Abbate prædicti Monasterii, sicut in cartula commutationis continetur, anno ab Incarnatione Domini Nostri Jesu Christi 1063. secundo die mensis Februarii, Indictione prima; Sed ne iis sanctis ordinationibus quispiam invidus vel audax rebellis præsumat obviare, Apostolica censura interdicimus & prohibemus sub divini judicii obtestatione, atque anathematis interminatione. Idcirco &c. Datum in sacro Lateranensi Palatio decimo Kalendas Aprilis per manus Petri Bibliothecarii S. Romanæ Ecclesiæ Acholyti, vice Domini Annonis Coloniensis Archiepiscopi, & ipsius S. R. E. Archi-Cancellarii, anno vero secundo Domini Alexandri Secundi Papæ, ab Incarnatione Domini MLXIII. Indictione prima.

Anathema &c.

Dat. die 23. Martii anno Domini 1063. Pont. Alex. anno II.

II.

Alexander PP. in Concilio Romano Incestuosorum errorem damnat. (a)

Ad Sedem Apostolicam perlata est quæstio noviter exorta de gradibus consanguinitatis, quam quidam legum & canonum imperiti excitantes, eosdem propinquitatis gradus contra sacros canones, & ecclesiasticum morem numerare nituntur: novo & inaudito errore affirmantes, quod germani fratres vel sorores inter se sint in secunda generatione, filii eorum, vel filiæ in quarta, nepotes vel neptes in sexta: talique modo progeniem computantes, & hujusmodi sexto eam gradu terminantes, dicunt, deinceps viros ac mulieres inter se posse nuptialia jura contrahere. Et ad hujusmodi profanum errorem confirmandum, in argumentum assumunt sæculares leges, quas Justinianus Imperator promulgavit de successionibus consanguineorum: quibus confisi ostendere moliuntur, fratres in secundo gradu esse numeratos, filios eorum in quarto, [nepotes sint in sexto. Sic seriem genealogiæ terminantes, numerationem Sanctorum patrum, & antiquam Ecclesiæ computationem ad nos usque perductam perversa quadam calliditate disturbare nituntur. Nos vero, Deo annuente, in synodo habita in Lateranensi consistorio, convocatis ad hoc opus Episcopis, & Clericis, atque judicibus diversarum Provinciarum, denique diu ventilatis legibus & Sacris Canonibus, distincte invenimus ob aliam atque aliam causam, alteram legum fieri, alteram canonum computationem. In legibus siquidem ob nihil aliud ipsorum gradum mentio facta est, nisi ut hæreditas, vel successio ab una ad alteram personam inter consanguineos deferatur: in canonibus vero ob hoc progenies computatur, ut aperte monstretur usque ad quotam generationem a consanguineorum sit nuptiis abstinendum. Ibi præscribitur, ut hæreditas propinquis modo legitimo conferatur: hic vero ut rite, & canonice inter fideles nuptiæ celebrentur. In legibus distincte non numerantur gradus, nisi usque ad sextam, in Canonibus usque ad septimam distinguuntur generationem. Hac igitur de causa, quia hæreditates nequeunt deferri nisi de una ad alteram personam; idcirco curavit sæcularis Imperator in singulis personis singulos præfigere gradus. Quia vero nuptiæ sine duobus non valent fieri personis, idcirco sacri canones duas in uno gradu constituere personas. Utramque tamen computationem, si attente, & subtiliter perspecta fuerit, eamdem sensisse, & eamdem esse in eis sententiam, atque ad eumdem terminum convenire manifestissimum erit. Justinianus namque usque ad quem gradum consanguinitas ipsa perduret, in suis legibus non definivit; canones vero ultra septimam nullam numeravere generationem. Sexto quippe gradu determinato, in ipsis legibus subintulit Imperator: *Hactenus ostendisse sufficiat, quemadmodum gradus cognationis numerentur. Namque ex his palam est intelligere, quemadmodum ulteriores quoque gradus numerare debeamus: generata quippe persona semper gradum adiicit.* Ecce in his brevibus verbis aperte ostenditur, tales gradus, quales isti computant, non tantum usque ad sextum, verum etiam ultra numerari debere, quippe cum ultra sextum ulteriores gradus numerandos esse decernat; Ubi enim ulteriores nominat gradus, aperte indicat non sex tantum modo esse gradus, sed sex finitis, adhuc alios numerandos. Nec mirum, cum in præcedentibus ipse firmavit Inperator, decimo etiam gradu consanguineos

(a) Per illud tempus error incestuosorum a quibusdam jure consultis excitatus atque defensus est, qui autoritate Justiniani Imperatoris eadem ratione, qua in successionibus, gradus consanguinitatis numerandos esse docebant. Impugnavit eum errorem præ cæteris Petrus Damiani. Cumque ejus scripta tolli non posset, & ad eum comprimendum auctoritate apostolica opus esset: Alexander Papa, Romæ synodum indixit, in qua contra defensores illius erroris hoc decretum edidit, cujus pars a Gratiano describitur 35. *quæst.* 4. *cap. Ad Sedem Apostolicam &c.* Nos vero integrum excripsimus ex Harduin, *Collect. Concil. Tom. VI. Par* 1. *col.* 1102.

neos sibi inter se posse succedere. Cum enim decimum nominat, non esse tantummodo sex, luce clarius confitetur. Hi ergo evigilent, & aciem mentis, si possunt intendant, quos hactenus istius modi perculit error. Enim vero ubi secundum leges inter agnatos, vel cognatos defertur successio, consanguineos esse non dubium est. Neque enim sibi succederent, nisi inter se parentelæ vinculo tenerentur: succedunt autem inter se, teste Justiniano, in decimo gradu: consanguinei igitur sibi sunt, qui sibi succedunt. Quod si in decimo gradu consanguinei sibi existunt, non est terminata consanguinitas, ut isti fatentur, in sexto tantummodo gradu. Quid igitur dicent? computatis namque gradibus, sicut isti numerant, aut finitur consanguinitas in sexto gradu, aut non. Si finitur, fallaces erunt leges, quibus isti nituntur quæ in decimo gradu sibi succedere consanguineos jubent. Quod si non finitur consanguinitas, in isto sexto gradu; falsi dici erunt ipsi, qui ultra illum sextum gradum nolunt computare consanguinitatem. Igitur, aut leges erunt falsæ, aut isti qui sic finiunt generationem. Sed ut veridicæ leges, & veraces sint canones, dicamus hoc quod veritas habet: scilicet quod non terminatur consanguinitas in hujus modi sexto gradu, sed terminatur secundum canones in septimo gradu: utraque enim computatio sicut superius diximus, uno fine concluditur. Namque duo gradus legales unum gradum Canonicum constituunt. Fratres itaque, qui secundum sæculares leges dicuntur in secundo gradu, juxta canones numerantur in primo. Filii Fratrum qui illic numerantur in quarto, hic computantur in secundo, nepotes, qui in sexto ibi, istic numerantur in tertio; Sic deinceps, qui in legibus scribuntur in octavo, & decimo, in canonibus definiuntur in quarto, & quinto. Atque hoc modo de reliquis sentiendum est, ut * secundum canones dicuntur in sexto, vel septimo, secundum leges accipiantur in duodecimo, vel quarto decimo. Hanc computationem intelligens prudentissimus Papa Gregorius, dum quæreretur in quota generatione conjungi fideles debeant, ipsas sæculares leges in testimonium adducens, Augustino Anglorum Episcopo sic scripsit: *Quædam terrena lex in Romana Republica permittit, ut sive Fratris, & sororis, sive duorum Fratrum germanorum, seu duarum Sororum filia, & Filius misceantur. Sed experimento didicimus, ex tali conjugio sobolem non posse succrescere. Unde necesse est ut jam in tertia, vel quarta generatione copulatio fidelium licenter sibi conjungi debeat. Nam a secunda quam prædiximus omnimodo debent abstinere.* Ecce hic aperte monstratur filios, & filias Fratrum in secunda generatione numerari. Et si Fratrum filii, & Filiæ numerantur in secunda, fieri non potest, ut ipsi Fratres non sint in prima. Quod si Fratres computantur in prima, filii eorum in secunda: dubium non est, quin eorum nepotes sint in tertia, pronepotes in quarta, sic de reliquis usque ad septimam. Sed sunt quidam qui ex Gregorii verbis, quibus ait, ut in tertia, vel quarta generatione copulentur fideles, occasionem accipiunt illicita Matrimonia contrahendi: dicentes se hoc juste facere, quod prudentissimus Doctor sua sententia diffinivit. Isti itaque qui se hoc velamento defendere nituntur, advertant in ejusdem patris sententiis, hoc non generaliter cunctis, sed specialiter Anglorum genti mandasse. Nam postmodum a Felice Messanæ Siciliæ Præsule requisitus, an hoc quod Augustino mandaverat, generaliter cunctæ Ecclesiæ tenendum esset, apertissime firmavit, non aliis hoc, quam illi genti mandasse: ne bonum, quod cœperant, metuendo austeriora desererent. Sed & illis postquam in fide essent firma radice solliditati *, & universali Ecclesiæ, censuit semper esse tenendum, ut nullam de propria consanguinitate vel affinitate, infra septimam generationem aliquis sibi audeat conjugio copulare. Ecce aperte monstratum est, ex verbis ipsius legis, & auctoritate prudentissimi Papæ Gregorii, quid de gradibus consanguinitatis numerandis sentire debeamus. Quamvis alia quoque ratio parimodo ipsos retineat adversarios. Nam si ut ipsi fatentur, in illo sexto gradu consanguinitatis finiretur; omnes personarum ramusculos, qui ultra illum gradum in pictura arboris continentur, velut superfluos oporteret detruncari. Sed quia omnes, qui in prædictæ arboris pictura numerantur, ex una parentela consistunt, nunquam sine diminutione consanguinitatis a se poterunt separari: veluti non sine damno cujusque personæ valent a proprio corpore, manus, brachia, & pedes truncari. Illa quoque Sacrorum præcepto canonum, quæ jubet a propria abstinere consanguinitate, quamdiu generatio recordatur, aut memoria retinetur, nec a prædicta parentelæ discrepat computatione. Nam in septem gradibus, si canonice, & usualiter numerentur, omnia proprinquitatum nomina continentur. Ultra quod nec consanguinitas invenitur, nec nomina graduum reperiuntur, nec successio potest amplius prorogari, nec memoriter ab aliquo generatio recordari. Ne verò in hac consanguinitatis computatione aliqua de hinc valeat ambiguitas remanere: aliam quam quidam faciunt numerationem in hac etiam disputatione duximus finiendam. Sunt enim quidam qui non a Fratribus, sed a filiis eorum, id est, patruelibus, vel consobrinis genealogiam numerare incipiunt: Docentes Filios Fratrum in prima generatione computari debere: quia Fratres quasi quidam truncus, ex quo cæteri ramusculi oriuntur, existunt. Sed nec ista graduum computatio, si bene intellecta fuerit, ab ea, quam superius exposuimus, in sententia poterit esse diversa. Isti enim qui numerandi initium sumunt a filiis Fratrum non progrediuntur ultra sextam generationem, sed sicut totius mundi sex ætates existunt, & humanæ vitæ itidem sex tantummodo autumant computandas esse generationes: quibus finitis novæ conjunctionis dicunt posse fieri initium, ut quasi fugientem revocare possint consanguinitatem. Nec itaque computatio, quæ incipit a Fratrum Filiis, & numerat usque ad sextam generationem tantumdem valet, quantum ea quæ incipit a Fratribus, & computat usque ad septimam. Nec ulla in sensu existit diversitas: quamvis in numero graduum varietas videatur. Ultima enim generatio, si initium numerandi sumat a Fratribus, septima invenitur; si a filiis Fratrum, reperitur sexta. Taliter igitur determinatis gradibus consanguinitatis Apostolica vos auctoritate monemus, Fratres, & Filii, ut omnibus, sic seriem genealogiæ computandam esse intimetis, quemadmodum Sancti Patres numerandam esse sanxerunt, & antiquus mos sanctæ, & universalis Ecclesiæ per longa tempora olim computasse monstratur. Nam si quis perversa, & obstinata mente a recto tramite Apostolicæ Sedis deviare volu-

* Adde qui.

* Lege solidati.

luerit, & aliter quam nos in nuptii celebrandis gradus parentelæ numerare contenderit; primum pro sua temeritate cælesti poena plectetur, post modum vero gladio perpetui anathematis se noverit jugulandum. Datum Romæ &c.

III.

Ex Archiv. Monasterii hujus edidit Baluzius in Append Marcæ Hispan. n. CCLIV.

Bulla pro stabilitate bonorum Rivipollensis Monasterii contra cujuscumque personæ infestationem.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, fratribus in Rivipollensi Cœnobio sub Dei Genitricis tuitione degentibus, salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

QUoniam divina favente clementia cum Apostolicæ Sedis regimine cunctarum Ecclesiarum solicitudo nobis incumbit, idcirco justis petitionibus quorumcumque fidelium nos convenit annuere, & ad nostræ pietatis auxilium confugientes auctoritatis apostolicæ clypeo munire. Quocirca dilectionis ac fraternitatis vestræ literas per fratrem S. suscipientes, & quod in eis expetere videbamini, diligentissime perpendentes, quoniam justam petitionem, & auctoritate nostra ad perficiendum non indignam judicavimus, vestris petitionibus adquiescere non recusavimus. Unde vos debita charitate monemus, ut professionis sanctæ propositum, quod Deo aspirante suscepistis, pro viribus semper custodiatis, nec ab illo in neutram partem ullo modo deflectatis. Episcopos autem, Comites, Principes, Magistratus, & Potentes, vestra vicinia incolentes, paterna solicitudine commonemus, ut vestri Cœnobii semper in omnibus adjutores defensores ac propagatores existant, & quoscumque contrarios, vel ad nocendum avidissimos esse viderint, digna censura coerceant, quatinus & a Deo retributionem percipiant, & apostolicæ simul ac nostræ benedictionis participium habeant. Illos vero, qui prædia, quæ vobis jure debentur, dono Abbatum non satis digne præsidentium, seu rapina, vel invasione, sive qualicumque injusta occasione possidere videntur, auctoritate apostolica convenimus; & insuper interminando mandamus, ut illa nequaquam retineant, sed, sicut Dei esse noscuntur, ita Deo quantocius reddere studeant. Quod si postquam hanc nostræ paternitatis interminationem audierint, infra sex mensium spatium reddere distulerint, sciant se a totius Ecclesiæ corpore separandos, & perpetuæ excommunicationis jaculo feriendos, donec resipiscant, & digna pœnitudine satisfaciant. Porro commonemus, & apostolica simulque canonica auctoritate præcipimus, ut nullus amodo & deinceps vestri Cœnobii regimen per simoniacam hæresim obtineat, nec qualicumque ingenio ante vel post acceptum honorem per pecunias locum Abbatis arripiat. Quod qui præsumpserit, quamdiu retinere tentaverit, telo justissimæ damnationis subjacebit. His igitur vestri voti peractis, hortamur dilectionem vestram, ut semper ad meliora proficere studeatis, & pro nobis, ac totius Ecclesiæ statu intentissimas & assiduas preces indeficienter ad Deum effundere non negligatis, quatinus divinæ protectionis & Apostolicæ benedictionis participes esse valeatis. Amen.

Excommunicatio contra detinentes bona Monasterii hujus.

Abbas simoniace non eligendus.

Data XII. Kal. Junii anno millessimo LXIII. Nativitatis Christi, Indictione XV.

Dat. die 21. Maii an. Domini 1063. Pont. Alexandr. an. II.

IV.

Confirmatio Canonicæ in Pisana Ecclesia erectæ, & bonorum ad eam pertinentium.

Edidit Ughel. Ital. Sac. T. iii.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, Gerardo Vener. Canonico salutem & apostolicam benedictionem.

Exordium.

AD Apostolicæ Sedis speculam sublimati, & ad solicitudinem & curam omnium Ecclesiarum non nostris meritis, sed divina solummodo dignatione promoti, oculos discretionis, manusque consilii debemus avidius extendere, ubi piæ religionis exercitia, & solicitudinis Ecclesiasticæ instantiam comperimus fore. Proinde justæ petitioni tuæ, quam respectu supernæ remunerationis super incolumitate Ecclesiæ sanctæ Mariæ, quæ Pisanæ Civitatis dignoscitur principalis, audientię nostræ approbavimus allatæ, auctoritatis nostræ patrocinium consulentes exhibemus, & ut magis magisque pristinum devotionis tuæ augeatur studium, benignissime exhortamur. Igitur juxta sinceræ petitionis tuæ affectum Canonicam supradictæ Ecclesiæ, quam tenes, sibique juste pertinentia omnia, & quicquid a te juste acquisitum, vel Deo consentiente acquirendum est, Apostolatus nostri auctoritate, & per hujus nostri privilegii paginam confirmamus; per omnia quidem interdicentes, ut neque Imperator, neque Marchio, neque Episcopus, neque cujuslibet ordinis homo præfatas res agere vel causare, seu per aliquod ingenium præsumat diminuere. Quod si huic nostræ confirmationi aliquis ex his, quos supramemoravimus, debitæ obedientiæ non inclinaverit, & supradictis rebus, contemptor Apostolicæ Sedis, aliquo modo nocere præsumpserit, condignæ excommunicationis gladio feriendum, & a communione sanctæ Ecclesiæ se omnimodis noverit esse separandum, & insuper viginti libras auri, medietatem Cameræ nostræ, & medietatem tibi, sciat se esse compositurum.

Bonorum confirmatio.

Decretum immunitatis pro bonis Canonicæ.

Anathema contra sibi usurpantes.

Datum Lucæ per manus Mainardi sanctæ Ecclesiæ Sylvæ Candidæ Cardinalis, Apostolicæ Sedis Bibliothecarii, anno Dominicæ Incarnationis MLXIII. Indictione I.

Dat. anno Domini 1063. Pontif. Alexandr. ann. II.

V.

Confirmatio Donationum & privilegiorum, Conventriensi Cœnobio ab Edwardo Rege concessorum.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Edwardo Regi Anglorum salutem & apostolicam benedictionem.

Ex Monast. Anglican. To. 1. pag. 78.

SCriptorum vestrorum eloquia, incolumitatem vestram significantia, læti suscipimus. Gratias itaque omnipotenti Deo retulimus, qui cordis vestri sinceritatem ad omnia utilia sanctæ Matris Ecclesiæ compungit. Proinde juxta scripta vestra Monasterio sanctæ Mariæ de Conventria, ubi servorum Dei constituta est Congregatio, a reverendæ memoriæ Leofrico Duce nuper extructo, hujusmodi privilegia præsentis auctori-

Leofridus Dux Conventriensis Monasterii fundator.

ctoritatis nostræ indulgemus, concedimus, atque confirmamus; statuentes, ut ipse locus regiis præceptis, & privilegiis apostolicis fultus, per omnia tempora sine vexatione cujuscumque dioecesani Episcopi, aut alicujus judiciariæ potestatis, cujuscumque ordinis vel dignitatis sit, & semper, sicut præoptat & expetit Benevolentia tua regalis, futuro tempore permaneat. Fratres igitur ejusdem loci idoneos ex se, vel ex qua voluerint congregatione, Abbates sive Decanos sibi per successiones eligendi habeant potestatem; &, ne impediantur, authoritate apostolica prohibemus. Præterea quicquid illi loco contulerunt, vel collatum est, vel conferetur, divina & nostra auctoritate roboramus. Necnon privilegia vestra ad honorem Dei pertinentia, quæ ibi instituere volueris, gratanti affectu annuimus, confirmamus, & confirmando imperpetuum stare decrevimus. Et infractores eorum æterna maledictione damnamus. Acta anno Dominicæ Incarnationis millesimo * quadragesimo tertio.

Ejusdem omnimoda exemptio ab omni etiam Ordinarii jurisdictione. Abbatis electio penes Monachos.

Confirmantur Privilegia omnia eidem concessa.

*Dat. anno Dom. 1063. Pontif. Alexandr. ann. II * leg. sexagesimo.*

VI.

Declaratio Decretorum editorum in Concilio Romano I. sub Alexandro PP. II., contra Simoniacos habito.

Ex Concil. Tom. xii. col. 137.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, omnibus Episcopis Catholicis, cunctoque clero, & populo, salutem, & apostolicam benedictionem.

Exordium.

Vigilantia universalis Ecclesiæ regiminis assiduam solicitudinem debentes omnibus, quæ in Constantiniana Synodo nuper celebrata coram centum amplius Episcopis, licet nobis immeritis præsidentibus, sunt canonice instituta, vobis notificare curamus; quia ad salutem vestram executores eorum vos esse optamus, & apostolica auctoritate jubendo mandamus.

CAPITULA.

I.

DamnatioSimoniacæ pravitatis. Cap. Erga simoniacos 1. q. 1. Decreta Nicolai PP. II.

Primo namque inspectore Deo, sicut a sancto Papa Leone, & a sanctæ memoriæ Papa Nicolao primùm statutum est; erga Simoniacos nullam misericordiam in dignitate servanda habendam esse decernimus; sed juxta Canonum sanctiones, & decreta sanctorum Patrum eos omnino damnamus, ac in Ecclesia non præesse, apostolica auctoritate sancimus.

II.

Pro nunc tolerandas ordinationes gratis per Simoniacos factas.

De his autem, qui non per pecuniam, sed gratis sunt a Simoniacis ordinati; quia quæsita jam longo tempore, diutius ventilata est quæstio, omnem nodum dubietatis absolvimus, itaut super hoc capitulo neminem deinceps ambigere permittamus. Quia igitur usque adeo hæc venenata pernicies hactenus inolevit, ut vix quælibet Ecclesia valeat reperiri, quę hoc morbo non sit aliqua ex parte corrupta, eos, qui usque modo gratis sunt a Simoniacis ordinati, non tam obtentu justitiæ, quam intuitu misericordiæ, in acceptis Ordinibus manere permittimus; nisi forte alia culpa ex vita eorum secundum Canones eis obsistat. Tanta quippe talium multitudo est, ut dum rigorem canonici vigoris super eos servare non possumus, necesse sit, ut dispensatione ad pię condescensionis studium nostros animos ad presens inclinemus. Ita tamen, ut auctoritate sanctorum apostolorum Petri & Pauli omnimodis interdicamus, ne aliquis successorum nostrorum ex hac nostra permissione regulam sibi, vel alicui sumat, vel præfigat; quia non hanc aliquis antiquorum Patrum jubendo aut concedendo promulgavit, sed temporis nimia necessitas permittendo a nobis extorsit. De cœtero autem statuimus, ut siquis in posterum ab eo, quem simoniacum esse non dubitat, se consecrari permiserit, & consecrator & consecratus non disparem damnationis sententiam subeant, ut uterque depositus agat pœnitentiam, & privatus ab ea propria dignitate persistat.

Sola urgente necessitate a sacris Canonibus recedendum.

Cap. De cætero 1. q. 1. De cætero non admittendas hujusmodi ordinationes.

III.

Præter hæc autem præcipiendo mandamus, ut nullus missam audiat presbyteri, quem scit concubinam indubitanter habere, vel subintroductam mulierem. Unde sancta Synodus hæc a capite sub excommunicatione statuit, dicens: Quicumque sacerdos vel diaconus post constitutum beatæ memoriæ Prædecessoris nostri sanctissimi Papæ Leonis aut Nicolai de castitate clericorum, concubinam duxerit palam, vel ductam non reliquerit, ex parte omnipotentis Dei, & auctoritate Apostolorum Petri & Pauli præcipimus & omnino interdicimus, ut non cantet Missam, neque Euangelium, neque Epistolam ad missam legat, neque in presbyterio ad divina Officia cum his, qui præfatæ constitutioni obedientes fuerint, maneat, neque partem ab Ecclesia suscipiat.

Missa notorii Concubinarii non audienda. Cap. Præter hoc mandamus dist. 32. Hujusmodi Concubinarii a divinis suspensi.

IV.

Et præcipientes statuimus, ut hi prædictorum Ordinum, qui iisdem predecessoribus nostris obedientes castitatem servaverint, juxta Ecclesias, quibus ordinati sunt, sicut oportet religiosos clericos, simul manducent & dormiant, & quidquid eis ab Ecclesia competit, communiter habeant. Et rogantes monemus, ut ad apostolicam communem vitam summopere pervenire studeant, quatenus perfectionem consecuti, cum his, qui centesimo fructu ditantur, in cælesti patria mereantur adscribi.

Cap. eodem §. Præcipientes. De Clericis castitatem servantibus.

V.

Ut decimæ, primitiæ, seu oblationes vivorum & mortuorum reddantur a laicis, & in dispositione Episcoporum sint; quas qui tenuerit, a sanctæ Ecclesiæ separetur communione.

Cap. eodem in fine. Decimas retinentes excommunicari.

VI.

Ut per laicos nullo modo quilibet clericus aut Presbyter obtineat Ecclesiam nec gratis nec precio.

Cap. Per laicos 16. quæst. 7. Ecclesiæ per laicos non obtinendæ.

VII.

Duæ Ecclesię non retinendæ. *Cap. eodem 16. q. eadē.*

VII.

Nec aliquis Presbyter duas Ecclesias obtineat.

Per simoniam non ordinandum.

VIII.

Ut per Simoniacam hæresim nemo ordinetur, vel promoveatur ad quodlibet officium Ecclesiasticum, neque Ecclesiis præficiatur.

35. quæst. 10. cap. 17. Consanguinea usque ad septimum gradum in uxorem non ducenda.

IX.

Et ut de consanguinitate sua nullus uxorem ducat usque ad septimam generationem, vel quousque parentela cognosci poterit. Quod prius a Nicolao II. statutum fuit.

Cap. eodem.

X.

Et ut laicus uxorem simul habens & concubinam, non communicet Ecclesiæ.

Contra ambitum in suscipiendo habitu Monacali. *Cap. Per laicos 16. quæst. 7.*

XI.

Ut nullus habitum Monacalem suscipiat, spem aut promissionem habens, ut Abbas fiat.

XII.

Laici non statim in sacris initiandi.

Ut nullus laicus ad quemlibet gradum Ecclesiasticum repente promoveatur, nisi prius, mutato habitu sæculari divina consecratione inter clericos fuerit comprobatus. Vos ergo hæc & alia sanctorum Patrum statuta fideliter, & christiana reverentia observate, si vultis sanctæ Ecclesię Romanæ, & Apostolicæ Sedis pace & communione, atque benedictione, & absolutione gaudere. Valete

Obedientia sacris hisce Canonibus debita.

VII.

Confirmatio Concordiæ initæ inter Rectorem Monasterii S. Pauli; & Abbatem Vindocinensem, cui Ecclesia S. Priscę de Urbe adjudicatur.

Non absimilem concessionem legimus supra in Diplomate dat. anno 1063. Omnibus &c.

Ex Arch. Vindocinen. edidit Mabil. loc. cit. n. LXXXV.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei Odrico dilectissimo Filio Vindocinensi Abbati, & post eum cunctis successoribus ejus, in perpetuum.

Exordium.

Convenit apostolico moderamini, justis petionibus assensum prebere, & piis admonitionibus manum auxilii porrigere. Unde, Karissime fili Odrice Abbas Vindocinensis Monasterii, quoniam petis, ut convenientiam, quam cum carissimo filio nostro Heldiprando Archidiacono, atque Cœnobii sancti Pauli Œconomo, de Ecclesia sanctę Priscæ, quæ sita est in Monte Aventino, fecisti, apostolica auctoritate confirmemus; convenit enim præfatus filius noster Heldiprandus, sanctique Pauli Monasterii rector, tibi tuisque successoribus Vindocinensis Monasterii Abbatibus, prædictam sanctæ Priscæ Ecclesiam cum omnibus suis pertinentiis in perpetuum largiri ad utendum, fruendum, possidendumque dignitate Cardinali: eo videlicet tenore, ut ita præfatum sanctæ Priscæ Monasterium ordinare ac disponere studeas, ut semper ibi ad serviendum Deo duodecim, nunquam autem minus octo, Monachi regulariter valeant conversari. Pensionem vero, & cætera omnia sicut in charta, quam vobis prædictus Heldiprandus Archidiaconus ac sancti Pauli Rector cum Monachorum S. Pauli generali capitulo, consensu tradidit & firmavit, continetur, persolvetur. Ergo utrarumque Ecclesiarum utilitatem in hoc negotio perpendentes, beatorum Petri & Pauli Principum Apostolorum auctoritate præfatum sanctæ Priscæ Monasterium secundum prædictum tenorem cum omnibus suis ubique pertinentiis confirmamus; sancti Spiritus judicio decernentes, ut nullus umquam sancti Pauli Abbas, Prior, vel Monachus, nullaque prorsus Ecclesiastica sæcularisve persona infringere vel auferre tibi vel tuis successoribus Abbatibus Vindocinensis Monasterii presumat. Quod qui fecerit, nisi dignos penitentiæ fructus exhibeat, sit anathema, maranatha. Qui vero conservator & obediens Apostolicæ auctoritati fuerit, benedictione & gratia omnipotentis Dei perfruatur, & inter prospera humilis, & inter adversa maneat securus, ut divina misericordia munitus, valeat per beatum Petrum cœlestia regna intrare, & cum Christo in æternum gaudere. Scriptum per manus Rainerii Scrinarii, & Notarii Palatii in mense Julio, indictione quarta. Datum Laterani Kal. Julii per manus Petri sanctæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconi atque Cancellarii vice domni Annonis Coloniensis Archiepiscopi, anno quinto Pontificatus Domni Alexandri Papæ secundi, Indictione quarta.

Controversia inter Vindocinen. Abbatem, & Oeconomum Monasterii S. Pauli de Ecclesia S. Priscæ.

quæ Vindocinen. Abbatibus adjudicatur; Cum onere substentandi ibidem duodecim, vel saltem octo Monachos,

Et annui census, prout in concordia super hoc firmata.

Ecclesiæ ejusdem libertas ab omni laicali, vel ecclesiastica molestia, potestate &c. Anathema contra inobservantes.

Dat. die prima Julii anno Dom. 1066. Pontif. Alex. anno V.

VIII.

Confirmatio Privilegiorum, ab Henrico IV. Germaniæ Rege, aliisque Imperatoribus, Cremonensi Ecclesiæ concessorum.

Ex Ughell. Ital. Sac. T. iv.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei charissimo fratri Hubaldo Cremonensi Episcopo, suisque successoribus.

Proemium.

Pastorali sollicitudine erga salutem dominicarum ovium, seu reparationem bonorum Ecclesiarum vigilantibus, tanto promptius apostolicæ auctoritatis protectione debemus providere, quanto eos ea, quæ Jesu Christi, constat, quam quæ sua sunt, quærere. Unde, charissime frater, quia religionem tuam eorum magis Pontificum formam, qui laboris sui diligentia pauperes Ecclesias sibi commissas ditavere, studes per omnia imitari, quam eos, qui delitiis, & sæcularibus pompis ecclesiasticas divitias in miserabilem redigunt paupertatem, justæ petioni tuæ assensum præbemus, & memores inconcussæ fidelitatis tuæ erga Apostolicam Sedem, ea, quæ tuæ Ecclesiæ sunt juste collata, seu in futurum conferenda, quæque in præcepto charissimi filii nostri Regis Henrici continentur, sub tutela sanctæ Roma-

Ecclesia Cremonensis sub protectione Sedis Ap. suscipitur; Ejusque bona omnia confirmantur.

manæ Ecclesiæ suscipimus, & per hujus nostri privilegii paginam confirmamus tibi tuisque successoribus, quidquid....... telonei, atque portatici seu ripatici, de Cremonensi civitate ad publicam functionem pertinuit, quam de ipsis civitatibus Comitatus, quam de parte curtis Sexpilæ, nec non ripas & piscarias a Ulpariolo usque in Caput Adduæ cum molendinis, & cum uniuscujusque navis solito censu, sicut continetur in præcepto & notitiis, seu cum per omnium navium causa navigandi Cremonam adeuntium, tam Veneticorum quam ceterorum navium, & cum curata omnium negotiorum, quæ fiunt in prædicta ripa; Districtionem vero civitatis infra & extra per quinque milliariorum spatia: Altare quoque sancti Hymerii, Canonicam, portas, equas, tractus, opera, districtus, legationes, hostes, munera, sotrum, & cætera, quæ in præfato præcepto continentur: Curtem quoque, quæ Barianum dicitur, Maleum, Crottam, Moneodanum, Nualtellam, Monterionem cum castris & villis eorumque pertinentiis: Castrum de Rumenengo cum omni sua integritate, medietatem Curtis Botariano infra castrum & cætera; & partes in curtibus Gabiano, Vidalasco, Terciolasco, publica intra & extra, seu Manzanello, Fontanella, & quæcumque prudentiæ tuæ studio prænominatæ Ecclesiæ juste adquisita, vel adquirenda sunt, præsenti apostolicæ sanctionis nostræ pagina corroboramus; statuentes sub divini judicii obtestatione, ut nullus Imperator, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, nec ulla magna parvaque persona de his omnibus, quæ supra leguntur, præsumat aliquo studio auferre, seu te tuosque successores inquietare. Quod si aliquis temerario ausu contra hujus nostri privilegii auctoritatem agere præsumpserit, & post notitiam hujus auctoritatis emendare contempserit, auctoritate beatorum Apostolorum Petri & Pauli, omniumque Sanctorum, sciat se usque ad dignam satisfactionem excommunicatum, & a Regno Dei alienum. At vero qui custos & observator extiterit, a misericordissimo Domino omnipotente, Domino nostro Jesu Christo consequatur æternam vitam.

Decretum pro immunitate atque securitate bonorum hujusmodi.

Anathema contra quid in cõtrarium attentantes.

Datum Laterani III. Kal. Novemb. per manus Petri Sanctę Romanę Ecclesię Subdiaconi, ac Bibliothecarii. Anno VI. Pontif. D. Alexandri Papæ II. ab Incarnatione vero Domini MLXVI. Indict. III.

Dat. die 30. Octobr. anno Dom. 1066. Pontif. Alex. anno VI.

IX.

Declaratio, quod nemo sine Apostolico judicio possit excommunicare Monachos Cluniacenses, vel eos Sacris interdicere.

Ex Bibliotheca Cluniac. edidit Nicolaus Coletus Concil. Tom. XII.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, dilectissimo filio Hugoni Abbati Monasterii, quod dicitur Cluniacum, in honore beatorum Apostolorum Petri & Pauli consecratum, in Comitatu Matisconensi situm, & per te cunctis successoribus tuis Abbatibus, in perpetuum.

Exordium.

Cum omnium fidelium petitionibus & necessitatibus subvenire debeat Apostolicę caritatis gratia, multo magis his est impertienda ejus beneficiis clementia, quo singulariter proprios, & specialiter se gaudet filios habere sancta Romana Mater Ecclesia, & suæ utilitatis gratia, & præcedentium Patrum autoritate egregia. Quorum etiam desideriis & votis eo plenius parere debet auctoritas apostolicæ sublimitatis, quo certius constat, eos non nisi illa desiderare & expetere, quæ sunt ad honorem sanctæ pietatis, & utilitatem veræ religionis; quotiens in suæ necessitatis commodis nostrum assensum, & solitum apostolicæ auctoritatis studuerunt humiliter requirere præsidium, ultro benignitatis intuitu nos convenit subvenire, & rite pro magna securitate solidare; ut ex hoc nobis potissimum præmium a conditore omnium Deo in sydereis arcibus conscribatur. Et ideo, quia postulasti a nobis, ut præfatum Monasterium apostolicæ auctoritatis serie muniremus, & omnia ejus pertinentia perenni jure ibidem inviolabiliter permanendo, confirmaremus, & absque omni jugo seu ditione cujuscumque personæ, constabilire nostri privilegii pagina studeremus; propterea tuis flexi precibus, per hujus nostræ auctoritatis privilegium statuentes decernimus, ut cuncta loca & Monasteria ad supradictum Cluniacum Cœnobium pertinentia, quę ab aliquibus fidelissimis Christianis Regibus, Episcopis, Ducibus, seu Principibus eidem loco sunt concessa, & ab antecessoribus tuis adquisita, Bernone videlicet, Odone, Eymardo, & beatæ recordationis S. Majolo, & bonæ memoriæ Odilone prædecessore tuo, vel quæcumque ad eumdem locum pertinere videntur, absque ullius contradictione cum magna securitate quietus debeas possidere, & per te universi successores tui in perpetuum. Necnon sub divini judicii promulgatione & confirmatione, & anathematis interdictione, corroborantes decrevimus, ut nullus Episcopus, seu quilibet sacerdotum in eodem veniat Cœnobio pro aliqua ordinatione sive consecratione Ecclesię, presbyterorum, vel Diaconorum, missarum celebratione, nisi ab Abbate ejusdem loci invitatus fuerit, venire ad agendum præsumat. Sed liceat Monachis ipsius loci, cujuscumque voluerint ordinationis gradum suscipere, ubicumque tibi tuisque successoribus placuerit. Interdicimus autem sub simili anathematis promulgatione, ut idem locus sub nullius cujuscumque Episcopi vel Sacerdotis deprimatur interdictionis titulo, seu excommunicationis, vel anathematis vinculo; non enim patitur sanctæ Sedis Apostolicæ auctoritas, ut ullius cujuscumque personæ obligatione proscindatur, a se cuilibet concessa, liberalis libertas; Neque ipsius loci fratres, ubicumque positi, cujuscumque Episcopi maledictionis vel excommunicationis vinculo teneantur adstricti; inhonestum enim nobis videtur, ut sine nostro judicio a quoquam anathematizetur sanctæ Sedis Apostolicæ filius, veluti cujuscumque subjectæ Ecclesiæ discipulus. Siqua vero competens ratio adversus eos quemquam moverit, & hoc aliter determinare nequiverit, judicium apostolicum, quod nulli præjudicium prætendere patitur, supra hoc patienter præstoletur, & humiliter requiratur. Decernimus etiam, & illius, cujus vice quamvis indigni fungimur, auctoritate sancimus, ut isdem locus omnibus, ad se ob salutem confugientibus, sit misericordiæ sinus, sit totius pietatis & salutis portus. Obtineat in eo locum justus, nec repellatur, pœnitere volens, ini-

Hugonis Abbatis preces.

Confirmatio bonorum omnium Cluniaco per fidelium donationes acquisitorum.

Ecclesiarum, & Monachorum ab omni etiam Episcopali jurisdictione exemptio.

Monachi a quo Abbati placuerit, Episcopo sacris ordinibus initiandi. A nemine autem excommunicandi.

Sed si qua lis Monachos inter & alium quemlibet exoriatur ad Apostolicam Sedem deferri præcipitur.

De recipiendis ad pœnitentiam.

iniquus. Præbeatur innocentibus caritas mutuæ fraternitatis, nec negetur offensis spes salutis & indulgentia pietatis. Et si aliquis eumdem locum expetierit suæ humilitatis & salutis gratia, minime a venia & optata misericordia excludatur, sed oleo medicamenti salutaris fovendus benigniter colligatur; quia & justum sic est, ut in domo pietatis & justo præbeatur dilectio sanctæ fraternitatis, & ad veniam confugienti peccatori non negetur medicamentum indulgentiæ & salutis. Sit autem omnibus ibi advenientibus causa salutis hic, & in perpetuum divinæ miserationis & pietatis refugium, & apostolicæ benedictionis & absolutionis præsidium. Decernimus preterea, & omnino constituimus, ut prædicti loci obeunte Abbate, non ibi alius cujuscumque personæ violentia constituatur ordinandus; sed ab ipsa Congregatione loci secundum timorem Dei & institutionem legislatoris Benedicti, pater, qui sibi præesse debeat, eligatur; & ad eum ordinandum, quicumque illis placuerit, Episcopus advocetur. Quascumque vero terras nunc tenes, & quas tu tuique successores acquirere potueritis, in perpetuum possidendas concedimus vobis. Siquis autem temerario ausu, quod fieri non credimus, contra hujus nostræ apostolicæ confirmationis seriem venire aut agere tentaverit, sciat, se Domini nostri Jesu Christi & Apostolorum Principis Petri anathematis vinculo innodandum, & cum diabolo ejusque atrocissimis pompis atque cum Juda traditore Domini & Salvatoris nostri Jesu Christi, in æternum ignem concremandum, simulque in voraginem, tartareumque chaos demersum cum impiis deiiciendum. Qui vero custos & observator nostri privilegii extiterit, benedictionis gratiam & vitam æternam a Domino consequatur &c.

Abbas per Monachos ex Congregatione eligendus; Et a quolibuerit Ep. ordinandus.

Anathema in violatores Privilegii hujus.

X.

Approbatio Privilegii, a Petro Florentinæ Ecclesiæ Archiepiscopo Monasterio S. Petri concessi; & bonorum ad hoc spectantium confirmatio.

Ex Canonica hujus Archivio edidit Ughellius Ital. Sac. Tom. III.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, Carissimo fratri Petro Florentino Episcopo suisque successoribus.

Exordium.

PIÆ postulatio voluntatis affectu debet prosequenti compleri, quatenus & devotius & sincerius laudabiliter innotescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Et quia fraternitas tua insinuavit sanctæ Apostolicę Sedi, se ad communem Sanctimonialium usum in Ecclesia sancti Petri, sita in suburbio Florentinæ civitatis, Monasterium constituisse, & prædiorum tam a te quam etiam a quadam religiosa fæmina nomine Gisla nonnulla beneficia eidem Ecclesiæ collata esse, non solum devotionis tuę studium laudamus, sed ordinationis tuæ constitutionem, quam interim per donationis paginam eidem Ecclesiæ fecisti, auctoritatis apostolicę privilegio confirmamus; atque in perpetuum ratum firmumque fore corroboramus etiam præfatæ Ecclesiæ tum ea, quę nunc juste, quęque a prenominata matrona collata sunt, quam quę ab eadem seu cæteris in futurum juste conferenda sunt fidelibus. Sub divini igitur judicii obtestatione statuimus, ut neque Rex, neque Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, sed neque Episcopus, aut aliqua præditus dignitate, postremo nulla magna parvaque persona sub cujuslibet causæ & occasionis specie, hujus nostrę apostolicæ sanctionis decretum infringere seu ea, quæ jam juste collata sunt, quæque in futurum sunt juste conferenda, aliquo modo ac studio minuere vel auferre præsumat. Quod si aliquis temerario ausu hanc confirmationis nostræ paginam violare præsumpserit, & admonitus a te; seu a successoribus tuis, emendare contempserit, auctoritate beatorum Apostolorum Petri & Pauli sciat se excommunicatum, & pœna centum librarum auri mulctandum. At vero qui observator extiterit, repleatur abundantia Apostolicæ benedictionis. Datum Laterani XI. Kal. Junii per manum Petri S. R. E. Subdiaconi, & Bibliothecarii anno sexto Pontificatus D. Alexandri Papæ secundi, ab Incarnatione vero Domini MLXVII. Indictione VI.

Decretum pro libertate Monasterii hujus ejusque bonorum.

Spirituales, & corporales pœnæ contra non observantes.

Dat. die 22. Maii anno Domini 1067. Pontif. Alexandri anno VI.

XI

Ferrarienses Canonici cum bonis omnibus, ad eorum Canonicam pertinentibus, sub protectione Sedis Apostolicæ suscipiuntur.

Vid. in Victore II. Const. Si justis *&c. Dat. Anno* 1055.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, Everardo Archipresbytero, & Romano Archidiacono, & reliquis Canonicis sanctæ Ferrariensis Ecclesiæ, suisque successoribus, in perpetuum.

Ex Ughell. Ital. Sac. Tom. II. col. 567.

Exordium.

SI justis Servorum Dei petitionibus satisfecerimus, proculdubio apostolica præcepta servamus. Quapropter inclinati precibus vestris, filii charissimi, vos, vestraque bona in munimine apostolicæ defensionis suscipimus; atque confirmamus & corroboramus vobis vestrisque successoribus Canonicis, quicquid juste habetis, idest, villam, quæ dicitur Quartisaria, & fundum contra Padum, & locum Cuculi, & caput Redæ, & Baniolum, & Vvartiaticam, & fundum Pecorile, villam, quæ dicitur Fossa nova cum capella sancti Marci ibidem sita, Ecclesiam quoque sancti Stephani in burgo Ferrariæ cum omnibus, quæ ei attinent. Insuper etiam medietatem decimationis plebis sancti Georgii in Episcopio, medietatemque omnium rerum, quę pro animabus fidelium defunctorum eidem Ecclesiæ relinquuntur tam mobilium quam immobilium, totam etiam decimam totius villæ, quę dicitur Cocomario, & cætera, quæ eidem Canonicæ pertinent, scilicet terras, vineas, prata, agros cultos & incultos, aquas, aquarumque decursus, piscationes, venationes, seu molendina, servos & ancillas, aldiones & aldianas: quicquid habetis tam de parte Ecclesiæ quam de vestrorum parentum hæreditate; necnon duodecim homines illius loci, qui navigent, quocumque usus vester fuerit, sine omni pretio: seu cunctas res mobiles & immobiles, vel quicquid deinceps juste acqui-

Bona, quæ Ferrariensis Ecclesiæ Canonicis confirmantur.

Eorumdem immunitas a quacumque molestia.

acquisituri estis, ea videlicet ratione, ut nullus in vos jam dictos Canonicos, sive vestros successores, distringere vel molestare audeat, neque vestros colonos vel colonas, vestrasque facultates, sine voluntate & consensu ipsius Ecclesiæ Presulis. Statuentes igitur jubemus, ut quiete & pacifice omnia, quę super leguntur, teneatis & possideatis, omnium hominum contradictione remota; ita ut nullus Dux, Marchio, Archiepiscopus, Episcopus, Comes, Vicecomes, nullaque magna vel parva persona, de cunctis prænominatis rebus, tam de ecclesiasticis quam de propriis, vos vestrosque successores molestet, sive in placitos conturbet, vel colonos vestros aut colonas distrigere, seu publicam functionem solvere cogat. Quod qui temerario ausu fecerit, nisi infra quadraginta dierum spatia emendaverit, anathematis vinculo obligetur, & a liminibus sanctæ Ecclesiæ alienetur usque ad dignam satisfactionem. Qui vero custos hujus nostrę sanctionis extiterit, benedictionem & gratiam omnipotentis Dei, & beati Petri Apostolorum Principis, & nostram habeat, & in futurum æternam retributionem percipiat. Amen.

Anathema contra violatores &c.

Dat die 20. Junii anno Domini 1068. Pontif. Alexandri anno VII.

Datum XII. Kal. Julii per manus Petri, fungentis vice Sacro-Sanct. Rom. Eccl. Subdiac. Bibliothecarii, anno ab Incarn. Domini 1068. Septimo vero Pontificatus D. Alexandri Papę Secundi, Indict. VI.

XII.

Confirmatio rerum omnium, ac Privilegiorum S. Salernitanæ Ecclesię.

Ex Tabulario Mensæ Archiepiscopalis edidit Ugbell. It. Sac. Tom. VII.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, Salernitanæ Ecclesię, quæ est B. & gloriosæ semper Virginis Dei Genitricis Mariæ, ubi etiam Apostoli gloriosum Matthęi & Euangelistæ Corpus, cum BB. Martyribus Fortunato, Gajo, & Anthes, requiescit, & per eam confratri Alfano ejusdem Ecclesiæ Archiepiscopo, suisque successoribus, in perpetuum.

Exordium.

Ex consideratione Pastoralis curę, quam ex administratione Apostolicæ Sedis gerimus, quum Deo auctore sicut indigni decernimus omnium, quæ sunt, Ecclesiarum provectui invigilare, ac justis fidelium postulationibus æquitatis assensum præbere, necessario compellimur viscera deserere, ne Dominico Gregi debitæ consolationis suffragium videamur subtrahere. Unde, charissime frater Alfane Archiepiscope, quia devotio tua honestis moribus fulta postulare studuit, quatenus statuta & privilegia, quæ sanctissimi Prædecessores nostri apostolica auctoritate Salernitanæ Ecclesiæ, tuisque prædecessoribus sanxerunt, nos tibi tuisque successoribus firmaremus, tuis precibus, quia a justitia discrepare non videntur, libentissime annuimus. Qua de re hujus nostri privilegii authentica constitutione concedimus & confirmamus tibi totam ex integro Salernitanam Ecclesiam, quæ est Archiepiscopalis Sedis infra Urbis mænia constituta, cum omnibus, quæ sibi pertinent tam hæreditario quam Parochiali jure, sicut illam integram habuere & tenuere prędecessores tui

Alphano Archiep. Salernitana Ecclesia cum bonis omnibus ad eam spectantibus confirmatur.

Episcopi & Archiepiscopi; itaut tui juris, tuæque potestatis, quicquid ad Ecclesiasticum & Episcopale pertinet officium tam intra Salernum quam per omnem Salernitanam Parochiam, canonica dispensatione requirere & ordinare, & canonicis Ecclesiis diversorum Ordinum Clericos ad servitium Dei provehere & ordinare; in Monasteriis quoque & Abbatiis Abbates providere & benedicere, & Dei servitio & utilitati semper consulere, ut omnia fiant fautore Deo ad incrementum sanctæ Ecclesiæ. Archiepiscopalis etiam Magisterii prædecessoribus tuis Apostolica auctoritate concessum, fraternitati tuæ confirmamus, ut liceat te intra scriptam provinciam Episcopos juxta sacrorum Canonum statuta congruis in locis ordinare, & quæcumque Metropolitanis sanctorum Patrum statuta attribuunt, tibi concedimus licere. Ad hæc etiam apostolicæ auctoritatis sanctione confirmamus tibi tuisque successoribus, quæcumque prædecessores nostri, Imperatores, Reges, Principes, vel quicumque fideles, sanctæ Salernitanæ Ecclesiæ contulere, & ea quæ Gisulfus fidelis noster, qui nunc Salerni clare principatur, liberali munificentia contulit, & collaturus est. Nominatim autem dicimus: Ecclesiam S. Martyris Viti, quæ constructa est juxta plateam, quę dicitur ad portam Elini, cum omnibus suis pertinentiis, quam Landimorius filius Ademarii scripto jam dictæ Ecclesiæ obtulit: & Ecclesiam S. Gramatii cum suis pertinentiis, & casas illas, quæ sunt juxta eamdem Ecclesiam, quas Malfrit & Adelfrit tuo Episcopio obtulerunt: Sed & Monasterium S. Viti, quod constructum est juxta Salernum prope littus maris cum suis pertinentiis, quod Ecclesia tibi commissa, a prædicto Gisulfo Principe commutationis ordine recepit: Terras quoque & partes, pro quibus super Troytium de Rota pro tuo Episcopio & cæteris Salernitanis Ecclesiis interpulasti, quod invasas detinuerit; unde eum Salerni, nolentem justitiam facere, excommunicavimus, quas postea resipiscens Capuæ in nostram manum legaliter reddidit; videlicet quæcumque uno anno, prius quam ipse Rota intraret, & Salernitanę Ecclesiæ tenebant, quæ juris tuæ Ecclesiæ fuere, tibi tuisque successoribus reddimus & confirmamus, & per te cæteris Ecclesiis tua... Castellum quoque Olibani, & Cryptam S. Angeli, quę dicitur montis Aurei, cum omnibus eorum pertinentiis, & cuncta, quæ Wilelmus filius Tancredæ, & Wimundus Miles suus in nostram manum reddidere: Et universa, quę prędicta Salernitana Ecclesia juste & legaliter habuit, vel qualicumque contractu acquisitura est, tibi, tuæque fraternitati Ecclesiæ commissę concedimus & confirmamus, & in perpetuum stabilimus, tam ea, quę Ecclesiastici regiminis sunt, quam quæ hæreditate juris; contestantes sub protestatione anathematis, ut nullus umquam alicujus dignitatis vel potestatis homo audeat temerario ausu aliquam violentiam tibi, tuęque Ecclesię inferre, vel justitiam aut dignitatem minuere: salvo in omnibus Apostolicæ Sedis privilegio. Si quis vero contra hujus nostræ constitutionis privilegium, vilipendens apostolica statuta, temere agere præsumpserit, aut præsumentibus fautor extiterit, judicio sancti Spiritus sciat se auctoritate B. Petri Apostolorum Principis, & nostra, anathematis vinculo

Metropolica jus validatur.

Confirmatio Regalium omnium ac Pontificiarum donationum.

Peculiaris enumeratio nonnullarum Ecclesiarum aliarumque rerum juris Salernitani Archiepiscopii.

Decretum immunitatis bonorum hujusmodi.

Censuræ contra Statutorum horum violatores.

lo innodatum, & ut transgressorem terminorum, quos sancti Patres nostri posuerunt, cum diabolo & transgressoribus angelis, canonica traditione, ęternis suppliciis deputatum. Observantibus autem & devotis gratia & benedictio a Domino Deo nostro multiplicetur: & intercedente B. Dei Genitrice Maria, & B. Matthæo Apostolo & Euangelista, æterni Regni particeps effici mereatur.

Dat. die 12. Octobris anno Domini 1068. Pontif. Alexandri an. VIII.

Datum Capuę IV. Id. Octobris per manus Petri S. R. E. Subdiaconi, & Bibliothecarii anno VIII. Pontif. Dom. Alexandri Papæ II. Indictione VII.

XIII

Confirmatio bonorum, a Guilelmo Tancredæ Filio eidem Salernitanæ Ecclesiæ oblatorum & restitutorum.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei.

Ibid.

Synodus Melphyensis sub Alexandro II. PP. Res in eo gestæ pro Salernitana Ecclesia.

NOtum sit omnibus S. Ecclesiæ filiis, quoniam in Synodo, quæ VI. Pontificatus nostri anno apud Melphim in Ecclesia B. Petri Apostolorum Principis, quæ est ejusdem Civitatis Sedes Episcopatus, præsidentibus nobis, & aliis Coepiscopis & Abbatibus, die Kalendarum Augustarum celebrata est, confrater noster Alphanus S. Salernitanæ Ecclesiæ Archiepiscopus de hæreditatibus eidem Ecclesię pertinentibus, quas Guilelmus filius Tancredæ, & milites sui invaserant, querimoniam fecit. Unde eum a nobis hac de ratione vocatum, ut, quæ violenter invaserat, juste eidem Ecclesiæ redderet, paterna caritate monuimus; sed quia in contumacia sua perdurans obedire nobis & tanto Conventui noluit, judicio totius sacri Concilii eum & fautores suos a liminibus S. Ecclesię sequestravimus, & anathematis vinculo, quousque resipisceret, innodavimus; sed postea inspirante sibi illo, qui neminem vult perire, ad pœnitentiam & ad emendationem, cum Salerni essemus, ante nostram præsentiam cum militibus suis humiliter venit; quapropter Episcoporum & Abbatum & aliorum fidelium congregato Conventu, inter quos fuerunt Joannes Tusculanensis Episcopus Cardinalis, & Ildebrandus S. R. E. Archidiaconus, & Ambrosius Terracinensis Episcopus, & Baldonius Melphis Episcopus, & Stephanus Trojanus Episcopus, & Ingilbertus Tuscensis Episcopus, & Gisulfus Salernitanus Princeps cum Fratribus suis Guidone & Joanne, Robertus Dux, & Rogerius Comes frater ejus, & alii plures Longobardi, & Normanni, idem Guilelmus, & Girmendus filius Gimundi, qui dicitur de Muls, miles ejus hæreditarius, S. Salernitanæ Ecclesiæ, nominatim Curtem S. Petri Dataro, & Curtem S. Viti de Siler, quæ sunt juxta eumdem fluvium, & Ecclesiam S. Michaelis Archangeli, quæ sita est in Crypta montis, qui dicitur Aureus, cum omnibus hominibus & pertinentiis suis; unde idem Archiepiscopus multas inscriptiones ostendit, juris etiam hæreditarii Ecclesiæ suæ esse, paratus sacramento firmare voluit, & castrum Olibani cum omnibus hominibus & pertinentiis suis, & res de lacu majore cum toto ipso lacu, & res de Tusciano, & de Lama, & de Rivo-alto, & de Asa, & de Pacentino, & Jusuni, & Salsanicum; & Forino & Anguillario, & Prato, & omnes alias res, ipsi matri Ecclesiæ & cæteris Ecclesiis Salernitanis pertinentes, sub nomine fidei, quam Deo & S. Petro debebant, in manu nostra refutaverunt atque dimiserunt, & se confirmaverant esse sub anathemate, si eas amplius præsumerent invadere. Inde nos, omnibus supradictis coram adstantibus, Episcoporum judicio, & laudatione Longobardorum & Normannorum, qui intererant, sanctæ Salernitanæ Ecclesię, & per eam tibi, confrater Alfane Salernitane Archiepiscope, successoribusque tuis, supradictas res & hereditates stabilivimus, concessimus, & in perpetuum confirmamus; & deinceps, salvo tuo successorumque tuorum vigore, earum invasores & deprædatores & persecutores perpetuo anathematis vinculo religamus. Si quis vero contra hujus nostræ præceptionis scriptum temere agere præsumpserit, aut fautor extiterit, sciat se auctoritate B. Petri Apostolorum Principis, & nostra, a regno Dei alienatum, atque cum Juda traditore Domini in æternum damnatum. Qui autem hujus nostræ concessionis & confirmationis constitutionem observaverit devotus, a sancta & Individua Trinitate benedicatur, & æterni regni, intervenientibus Dei Genitrice Maria, & B. Mattheo Apostolo & Euangelista, quorum causam adjuverit, particeps effici mereatur (a).

Alia Salernitana Synodus. Nomina eorũ qui interfuerunt.

Res a Vvillelmo, ejusque militibus redditæ.

Eædem res Salernitanæ Ecclesiæ confirmantur. Cum anathematis pœna contra earum invasores, deprædatores, &c.

PP. subscriptio;

EGO ALEXANDER, solius Dei misericordia licet indignus S. R. & Apostolicæ Ecclesiæ Episcopus, in hac Constitutionis pagina ad confirmandum volens subscripsi.

Et Episcoporum.

Ego Joannes Tusculanensis Episcopus, me affuisse testificans, subscripsi

Ego Hugo Ydruntinus Archiepiscopus, me affuisse testificans subscripsi.

Ego Ambrosius Terracinæ Episc. subscrip.

Ego Ildebrandus S. R. E. Diaconus ss.

XIV.

Confirmatio sententiæ latæ in controversia quadam inter Clerum & Episcopum Clusinum.

Ex Archivio Monast. Amiatini edidit Ughell. Ital Sac. Tom. III.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, sanctæ Clusinæ Ecclesiæ in perpetuum.

Exordium.

QUoniam Divinæ miserationis respectu ad hoc universalis administrationis curam suscepimus, ut omnium Ecclesiarum quietem solerti studio procuremus, omniumque animarum Prælatis providere omni tempore, ac universas quæstiones in sancta Ecclesia emergentes diligenter perquirere; inquisitis vero legaliter calculum definitionis debemus imponere. Ex hac ipsa confederatione nostri officii coacti sumus quandam quæstionem in Clusinensi Ecclesia ortam sagaci indagatione tractare. Quæstio denique quędam in jam dicta Clusina Ecclesia orta est, atque in Concilio ad Apostolicam Sedem delata.

Series facti.

Ex antiqua namque consuetudine parochianę Ecclesię Clusini Episcopatus bis in anno quasdam conditiones Episcopo exhibebant: semel in majori

(a) Hanc Bullam Ughellius datam vult anno 1068. quod ei libenter damus.

jori hebdomada ante Pascham; secundo vero, dum Episcopus synodale concilium celebraret. Hinc nata occasione, conquesti sunt clerici illius Ecclesię adversus Episcopum suum, quod ipse exigeret ab eis quoddam annale tributum, quod dicebant quasi pro Chrismate pretium; necnon pro administratione sacri verbi, quam illis in sua Synodo exhibebat, aliud quoddam statutum. Quod nos audientes nimium exhorruimus, atque, si ita esset, omnino damnare statuimus, quia simoniacę venalitatis fere infecta talia videbantur. Discussimus itaque rem per hoc, prout voluimus; sed quia plurimis & maximis Ecclesiasticis negotiis occuparemur, plenaliter diffinire nequivimus; ac proinde ad nostram audientiam tandem deferendam statuimus tempore, quo eam nobis liceret quiete perscrutari, licet ita demum canonica diffinitione concludere. Unde actum est, ut paulo post nobis, Roma ad Lucensium preces proficiscentibus, ipsa eadem questio in itinere, dum per partes illas transiremus], repræsentaretur, & cum inibi diu Episcopo clericisque presentibus ventilaretur, quibusdam adstantibus, nec adhuc plane diffinitionis sententiam censere dignum duximus; sicque denuo evenit, ut cum Luca Romam reverteremur, invitati ab Episcopo ad prædictam Clusinam Ecclesiam, pia & efficaci ipsius Episcopi rogatione inflexi, veniremus. Tunc evocato ibi universo Clero predicti Episcopatus, maximaque parte populi congregata, super dictam questionem diligenti examinatione perquisivimus, residente nobiscum dilecto fratre nostro Joanne sanctę Romanę Ecclesiæ Cardinali Tusculano Episcopo, adstantibus quoque plurimis religiosis Abbatibus & Sacerdotibus, etiam Raynerio filio Burgarelli, & Bernardo filio Ardinghi, multisque aliis majoribus & minoribus. Quam divino nutu provida consideratione inspectam, ita visum est nobis fore definiendam, scilicet: ut hujusmodi infamia, quę talibus occasionibus Clusinæ Ecclesiæ inoleverat, his omnibus amputatis, abscideretur: & Statutum, quod sacri Canones de redditibus & votis Ecclesiarum præcipiunt, ab utrisque partibus inviolabiliter custodiretur. Sequentes igitur precepta, Canoni Papali ab Episcopo quarta parte decimarum dari, temporibus vero reliquis in dispositione Episcopi præsidentibus, Episcopum vero medietatem omnium primitiarum, tertiamque totius oblationis cunctarum Ecclesiarum Episcopatus, vivorum ac mortuorum, tam in terris, quam in vineis, mobilibus vel immobilibus, seu cujuslibet generis possessionibus habere censuimus: oblationibus antiquorum Monasteriorum exceptis, videlicet, S. Anthymi, S. Salvatoris, nec non S. Benedicti, & sancti Petri in Campo. Addimus etiam, quod nullus Laicorum Ecclesias tenere, vel oblationes vivorum & mortuorum in proprios usus retorquere præsumat; sunt enim plurimi, qui Ecclesiasticas res, quasi jure hæreditario a parentibus sibi relictas, impudenter usurpant; quod, quia Ecclesiasticis statuitionibus nimis oppugnat, modis omnibus inhibemus. Quicumque ergo temerario ausu huic nostræ sanctioni contraierit, & hoc nostrum apostolicum decretum in totum partemve infregerit, si ex sacris ordinibus fuerit, sui ordinis periculum incurrat; si vero laicus, nostræ apostolicæ excommunicationi subjaceat. Et insuper bannum nostrum componat septuaginta videlicet optimi auri libras, medietatem Lateranensi palatio, medietatem Parti, nostrum Apostolicum servanti decretum.

Adjudicatio quartæ decimarum.

Medietates primitiarum, Et tertiæ partis oblationū pro Episcopo.

Excipiuntur Monasteria nonnulla. Decretum cōtra laicos Ecclesias, vel earum bona detinentes.

Spirituales, & corporales pœnæ contra inobservantes.

Datum Perusiæ tertio Kal. Januarii per manus Petri Clerici, fungentis vice Petri S. R. E. Subdiaconi, ac Bibliothecarii an. ab Incarnatione Domini 1068. Pontif. vero D. Alexandri II. anno VII. Indict. VII.

Dat. die 30. Decemb. anno Domini 1068. Pontif. Alexādri an. VII.

XV.

Confirmatio Erectionis & dotationis Canonicę S. Marię, in Spoletana Cathedrali erectę ab Andrea Episcopo ejusdem Ecclesię.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, Petro venerabili Preposito Canonicę sanctę Marię in Matrice Ecclesia Spoletani Episcopatus, suisque successoribus, in perpetuum.

Ab Originali edidit Ughell. Ital. Sac. Tō. I. col. 442.

Exordium.

Quoniam Divinę miserationis clementia nos in speculo universalis administrationis constituit, ex consideratione nostri officii cogimur universis Ecclesiis providere. Ideoque tum rogationem Episcopi tui Andreæ, tum tuis devotis precibus, Amande fili, flexi, te tuosque fratres, ac prefatam Canonicam cum omnibus sibi legaliter pertinentibus sub munimine ac tutela apostolicæ defensionis suscipimus; & confirmamus prefatę Canonicę, quicquid nunc juste habet, & quicquid prædictus Andreas Episcopus ejusdem Ecclesię, eidem Canonicæ tradidit atque concessit, videlicet plebem sancti Joannis in campo, & decimam sanctę Mariæ in campo cum decima Azzaninę Fractę, ac plebe sancti Gregorii in Nido, & Curtim sancti Angeli in capite cum omnibus infra se habentibus, & plebem de Verelano, & plebem de Turino, & plebem de Bernano, & plebem de Lederano, & tres partes totius civitatis, decimę videlicet Spoletinæ cum tribus partibus oblationum vivorum ac mortuorum, & terram totam pertinentem præfatæ Canonicæ, & quicquid prædicta Canonica deinceps juste acquisitura, & tam largitione prædicti Episcopi Andreæ, sive omnium successorum ejus, quam oblatione quorumcumque fidelium in plebibus, & cappellis, decimis, & pertinentiis, terris, & vineis, seu cujuslibet generis possessionibus: salva in omnibus reverentia proprii Episcopi. Concedimus itaque tibi Petro Præposito & omnibus ejusdem Canonicę fratribus vestrisque omnibus successoribus hęc omnia, quæ supra scripta sunt; statuentes, ut nullus Archiepiscopus, Episcopus, Rex, Dux, Marchio, Comes, seu aliqua Ecclesiasticarum vel sæcularium magna parvaque persona, vos inquietare, & jam dictam Canonicam de omnibus supra memoratis rebus disvestire, vel quid ab ejus jure in aliud transferre præsumat: servato iu omnibus jure sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & privilegio. Quisquis autem temerario ausu, quod absit, hujus nostræ sanctionis privilegium contrajerit, & illud in totum partemve infregerit, nisi admonitus digna satisfactione, quod contra nostra apostolica statuta deliquerat, emendaverit, sciat se apostolicæ excommunicationis ac anathematis vinculo graviter innodatum

Bona confirmantur, & sub protectione S. A. recipiuntur.

Enumeratio hujusmodi bonorum.

Eorumdem immunitas ab omni molestia vi &c. cujuscumque personæ.

Anathema cōtra Sanctionis hujus violatores.

tum, ac per hoc cum diabolo & angelis ejus atrocibus pœnis miserabiliter deputatum. At vero, qui pio intuitu custos & observator hujus nostrę Statuitionis extiterit, apostolicæ benedictionis abundantia repleatur.

Datum in Narniensi Urbe XVII. Kal. Februarii per manus Petri Clerici, fungentis vice Petri sanctæ Romanæ Ecclesiæ Subdiaconi, ac Bibliothecarii, anno ab Incarnatione Domini millesimo sexagesimo nono, Pontificatus vero Domini Alexandri Papæ secundi octavo, Indictione Septima.

Dat. die 16. Januarii anno Domini 1069. Pontif. Alex. anno VIII.

X V I.

Privilegium confirmationis & immunitatis bonorum, ad Canonicos Narniensis Ecclesiæ spectantium.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Alberto Archidiacono Narniensis Ecclesię, cunctisque Canonicis sancti Juvenalis & Cassii, necnon & Maximi, illorumque successoribus, in perpetuum.

Ex Authographo edidit V. ghell. Ital Sac. T. 1. col. 1088.

Exordium.

CONvenit Apostolico moderamini pia Religione pollentibus benevola compassione succurrere, & petentium votis congruum impertiri suffragium. Igitur, quia postulatis a nobis, quatenus concederemus & confirmaremus vobis omnia bona ipsius Canonicæ, inclinati precibus vestris, per hujus nostrę confirmationis seriem confirmamus & corroboramus vobis vestrisque successoribus bona ipsius Canonicæ, quæ modo juste habetis, & in perpetuum juste habituri estis, sive sint mobilia, sive sint immobilia, sicut in decreto Actorum habetis, Episcopi scilicet vestri, salva in omnibus justitia & reverentia.... vestra statuentes apostolicam censuram subducere obtestatione judicii, ut nullus Archiepiscopus, Episcopus, Dux, Marchio, sive Comes, seu Vicecomes, aut alia Ecclesiastica vel sæcularis magna parvaque persona, contra hanc nostram confirmationem agere præsumat; servato in omnibus jure sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & privilegio. Quisquis autem hujus nostræ sanctionis privilegia violaverit, & admonitus digna satisfactione, quod contra nostra apostolica statuta deliquit, non emendaverit.... se apostolicæ excommunicationis ac anathematis vinculo graviter innodat: At vero, qui pio intuitu custos & observator extiterit, apostolicæ benedictionis abundantia repleatur.

Datum in Monasterio sancti Laurentii Catiliani XVI. Kal. Februarii per manus... Ecclesiæ Subdiaconi, ac Bibliothecarii, anno ab Incarnatione Domini millesimo sexagesimo nono, Pontificatus vero D. Alex. Papæ Secundi anno VIII. Ind. VII.

Dat. die 17. Januarii anno Domini 1069. Pontif. Alexandri anno VIII.

X V I I.

Confirmatio Institutionis Harlebecani Collegii Canonicorum in Noviomensi Diœcesi.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, Ereboldo Præposito Harlebecensis Canonicę S. Salvatoris, sitæ in Episcopatu Noviomensi, cunctisque suis successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

In Codice Donationum piarum edidit Aubertus Miræus.

Exordium.

QUandoquidem divinæ providentiæ dispensatione universalis administrationis curam suscepimus, ex debito nostri officii cogimur cunctis Ecclesiis per orbem terrarum late diffusis providere, & utilitatibus earum, ac saluti animarum, quæ in eis sunt, solerti studio invigilare; præsertim his locis, quæ pia religione pollere noscuntur, & nostro munimine specialiter quodammodo se tueri humili prece deposcunt, qui in eis habitat, Domino servientium Chorus, quatenus, a turbine sæcularium adversitatum nostra protectione defensi, liberius vota sua continuata Domino reddere, & eodem, quo cœperunt, sancto proposito usque in finem securi perseverare prævaleant.

Canonica Harlebecen. sub tutela Sedis Apostolicę recipitur.

Quare cum interventu præclaræ Comitissę Adelæ, tum tuis devotis precibus flexi, dilecte fili, te ac prenominatam Canonicam cum omnibus suis pertinentibus sub tutela apostolicæ defensionis suscipimus; & confirmamus jam dictę venerabili Canonicę, quidquid hactenus habuit tam largitione piissimorum Principum, quam oblatione quorumquumque fidelium, juxta nobilissimi præceptum Regis Francorum Philippi, & præceptum Balduini Noviomensis Episcopi; vel deinceps habitura est tam in terris, quam in vineis, & villis, & Ecclesiis majoribus & minoribus, omnibusque rebus mobilibus & immobilibus; ita ut non liceat cuiquam Ecclesiasticarum vel sæcularium magnæ parvæque personæ prænominatam Canonicam de suis hominibus inquietare, vel quid ab ejus jure in alienum transferre: salva in omnibus proprii Episcopi reverentia. De ordinando vero Præposito in eodem loco hoc apostolica auctoritate sancimus, ut nullus ibi præsumat quemquam præponere contra canonicam regulam, sed defuncto Præposito uno, Congregatio, eligat vel de eadem Congregatione, si ibi idoneus inventus fuerit, vel de alia, quem potiorem vitæ meritum commendaverit, juxta canonicam regulam.

Eique bona omnia, ac donationes confirmantur.

Cum decreto exemptionis a cujuscumq; personæ molestia, vi &c.

Præpositus a Canonicis eligendus.

Siquis vero hujus nostræ sanctionis privilegium spiritu superbiæ ductus contraierit, & illud in totum partemve infregerit; nisi admonitus digna satisfactione, quod in venerabilem locum deliquerat, emendaverit, noverit se apostolici anathematis vinculo innodandum. At vero, qui pio intuitu custos & observator extiterit, perpetuæ benedictionis abundantia repleatur.

Anathema in violatores Privilegii hujus.

Datum Laterani quinto Kal. Feb. per manus Petri Clerici, fugentis vice Petri sanctæ Romanæ Ecclesię Cardinalis, ac Bibliothecarii: anno vero ab Incarnatione Domini millesimo septuagesimo: Pontificatus autem Domini Alexandri Papæ II. Nono, Indictione VIII.

Dat. die 28. Januarii anno Domini 1070. Pontif. Alexandri an. IX.

XVIII.

Conceſſio Salzburgenſi Archiepiſcopo, ut Epiſcopatum unum in ſua Parochia conſtituat.

Ex Tom. I. Metropolis Salisburgen.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei Gebeharbo Salzburgenſi Archiepiſcopo ſuiſque ſucceſſoribus, in perpetuum.

Exordium.

QUoties ea a nobis petuntur, quę religioni conveniunt, prompta debemus conceſſione annuere, & favoris noſtri gratanter prębere aſſenſum; quoniam ex conſideratione noſtri officii cogimur, Eccleſiarum utilitatibus, etiamſi minime exigantur, ſolicite invigilare, & animarum ſaluti ſolerti ſtudio providere. Quapropter, dilectiſſime frater, quia poſtulaſti a nobis, quatenus apoſtolica authoritate concederemus tibi, unum Epiſcopatum in tua parrochia conſtituere, quia Eccleſia tua tam ample diffuſa eſt, quod per te ſolum non poſſis eam in chriſmate aliiſque pluribus, quibus Epiſcopali officio indiget, decenter ac rationabiliter regere; piis precibus tuis inclinati, libenter annuimus, & ut etiam impleatur, ſatagimus Apoſtolica igitur auctoritate, venerande frater, religioni tuę concedimus, volumus, & firmamus, atque auctoritate beati Petri Apoſtolorum principis, in quocumque loco tibi melius viſum fuerit, Epiſcopatum in tua parrochia conſtrue, & adprocurandam ſalutem animarum adjutorem tibi tua conſideratione ibi prępone. Ita tamen, ut Epiſcopatus ille Eccleſiæ tuæ tibique vel tuis ſucceſſoribus nunquam ſubtrahatur; & nullus ibi Epiſcopus quandoque, ſive per inveſtituram ut dici aſſolet, vel quocumque pacto, inibi conſtituatur, niſi quem tu, vel tui ſucceſſores prompta voluntate elegerint, ordinaverint, conſecraverint. Indignum enim atque deteſtabile eſt, ut hoc, quod ſtudio pietatis a vobis quęſitum apoſtolica authoritate firmatum, ad detrimentum Eccleſię tuę quolibet modo vertatur. Si quis autem temerario auſu hujus noſtrę ſanctionis privilegium infregerit, noverit ſe apoſtolicę excommunicationis atque anathematis vinculo innodatum. At vero qui pio intuitu cuſtos & obſervator extiterit, perpetuę benedictionis abundantia repleatur. Data Laterani XII. Kalend. Aprilis per manus Petri clerici, fungentis vice Petri ſanctæ Romanę Eccleſiæ Cardinalis, ac Bibliothecarii, anno ab Incarnatione Domini MLXX. pontificatus vero domini Alexandri Papę II. nono, Indictione VIII.

Cauſæ conceſſionis.

Facultas Epiſcopatum erigendi.

Qui tamen Salzburgenſi Archiepiſcopo omnino ſit ſubjectus; Et Epiſcopus per eum nominetur, & conſecretur.

Pœnæ contra temeratores Privilegii hujus.

Dat. die 12. Martii anno Domini 1070. Pontif. Alexandr. ann. IX.

XIX.

Eccleſia Collegiata S. Marię de Bellijoco in Diœceſi Matiſconen. in protectionem Apoſtolicæ Sedis recipitur, eique bona omnia & privilegia confirmantur.

Ex Append. Tom. IV. Galliæ Chriſt. nov. edit.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, Canonicis Eccleſiæ ſanctæ Mariæ, ſitæ in Epiſcopatu Matiſconenſi, loco Bellijoco, illorumque ſucceſſoribus, in perpetuum.

Exordium.

QUoties ea a nobis petuntur, quæ a religione non diſcrepant, libenter debemus annuere, & favoris noſtri gratanter præbere aſſenſum. Quoniam ex conſideratione Apoſtolicæ Sedis, cui Deo auctore, licet indigni meritis, præſidemus, cogimur, etiamſi a nobis exigantur, his talibus ſemper invigilare, ac ſaluti animarum ſolerti ſtudio providere. Quapropter, dilectiſſimi filii, quia poſtulaſtis a nobis, quatenus & Eccleſiam, circa quam degitis, ſub tutela apoſtolicæ defenſionis ſuſciperemus, cum per interventum Epiſcopi veſtri per literas veſtras, tum devotis veſtris precibus flexi, petitioni veſtræ libenter annuimus. Inclinati ergo veſtris rogationibus, vos veſtraque bona atque prædictam Eccleſiam ſub munimine apoſtolicæ protectionis ſuſcipimus; & confirmamus, quidquid dicta Eccleſia juxte habet, vel deinceps juſte adquiſitura eſt, tam in terris quam in vineis, ſeu cujuslibet generis poſſeſſionibus: ita ut non liceat cuiquam Eccleſiaſticorum vel ſæcularium magnæ parvæque perſonæ vos inquietare, vel quidquid injuria prænominatæ Eccleſiæ in alienum transferre; ſalva matris Eccleſiæ, & proprii Epiſcopi reverentia. Quiſquis autem temerario auſu hujus noſtræ ſanctionis privilegium infregerit, niſi reſipuerit, noverit ſe excommunicationis atque anathematis vinculo innodandum. At vero qui pio intuitu cuſtos & obſervator extiterit, perpetuæ benedictionis abundantia repleatur. Datum Laterani II. Kal. April. per manus Petri clerici, fungentis munere Petri ſanctæ Romanæ Eccleſię Cardinalis, ac Bibliothecarii. Anno ab Incarnatione Domini MLXX. Pontificatus D. Alexandri II. Papę IX. Indict. VIII.

Decretum pro indemnitate bonorum.

Dat. die 31. Martii anno Domini 1070. Pontif. Alex. anno IX.

XX.

Confirmatio Privilegiorum Aretinæ Eccleſiæ ab Anteceſſoribus Pontificibus conceſſorum.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, Conſtantino Epiſcopo Aretinæ Eccleſiæ ejuſque ſucceſſoribus promovendis, in perpetuum.

Ex Ughell. Ital. Sac. T. I.

COnvenit Apoſtolico moderamini pia religione pollentibus benevola compaſſione ſuccurrere, & poſcentium animis alacri devotione impertiri aſſenſum, ut ea, quæ mota & & legaliter examinata ſunt, atque authoritate firmata, perpetuis temporibus maneant inconcuſſa.

Qua

Confirmatio Privilegiorum Pontificiorũ; Quapropter nostri Pontificatus authoritatis præceptum fieri decrevimus; confirmantes scilicet sanctæ Sedis Aretinæ Ecclesiæ, quæ ab antecessoribus nostris, Leone videlicet, & Stephano, atque Paschali, Hadriano, Victore, item Stephano Pontifice Nono, per apostolici privilegii seriem juste canonice & perpetuo jure firmata sunt, videlicet:

Et bonorum quæ hic enumerantur. Plebem sanctę Felicis in Prolio, plebem sanctæ Mariæ in Pacina, Ecclesiam sancti Ansani cum omnibus suis pertinentibus, plebem sancti Victoris, plebem sancti Viti in Versure, plebem sancti Andreæ in Maleno, plebem sancti Stephani in Aciviano, plebem sanctæ Meriæ in Pava, plebem sanctæ Mariæ in Saltu, plebem sanctæ Agathæ, & plebem sancti Joannis in Vescona, plebem sancti Viti in Corsignano, plebem sanctæ Mariæ in Cosona, plebem sancti Donati in Sentigliano, Monasterium S. Petri in Assu cum omni sua pertinentia.

Confirmatio permutationũ omnium hucusque factarum. Præterea confirmamus eidem sanctæ Aretinæ Ecclesiæ præfatam Ecclesiam sancti Ansani cum omnibus suis pertinentibus; itaut synodica Sanctio, quæ tempore Luitprandi Regis Longobardorum inter Adeodatum Senensis Ecclesiæ Episcopum, & Lupertianum Aretinum Episcopum, nec non quę tempore Karoli Magni inter Aribertum præfatę Ecclesiæ Aretinæ Episcodum, & Andream Senensem Episcopum, nihilominus canonice data est;

Hæc nostra authoritate perpetuo firma ac rata habeatur; nec ulla deinceps calumnia Senensium Episcoporum audiatur.

Decretum libertatis eorumdem bonorum; His ita corroboratis, Apostolica censura sub Divini nominis constitutione, atque districti anathematis interpositione interdicimus, ut nulla quamlibet, & quantumlibet magna vel parva persona, seu cujuscumque conditionis homo, tam de præfatis plebibus, & sancti Ansani Basilica, quam etiam ex cunctis, quæ sanctæ Aretinæ Ecclesiæ de jure competunt, rebus mobilibus vel immobilibus, sese moventibus, eam inquietare, seu disvestire, vel calumniare præsumat.

Sub anathematis interminatione. Si quis autem, quod non optamus, contra hoc nostræ constitutionis edictum temerario ausu insurgere tentaverit, quod molitus fuerit, anichiletur, & insuper Divino anathemate percussus, nisi forte satisfaciendo resipiscat, damnetur.

Conservator vero hujus nostri apostolici privilegii, benedictionis gratia donatus, intra Paradisi mænia cum Sanctis omnibus in sempiternum gaudeat. Amen.

Dat. die 8. Junii anno Domini 1070 Pontif. Alex. anno IX. Data in Episcopatu Aretino VI. Idus Junii per manus Petri clerici, fungentis vice Petri S. R. E. Cardinalis, anno ab Incarnatione Domini 1070. Pontificatus autem Domini Alexandri secundi nono, Indictione Octava.

XXI.

Confirmatio Privilegiorum Abbatiæ S. Benigni Fructuariensis.

Ex Archivo ejusdem Monasterii edidit Samuel Guichenon Biblioth. Sebus. Cent. 11.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili Alberto Abbati Monasterii sanctæ Mariæ, siti in Ipporegiensi loco, qui dicitur Fructuaria, suisque successoribus regulariter promovendis in perpetuum, salutem.

Exordium. Ex consideratione hujus sanctæ Apostolicæ Sedis, cui Deo authore licet indigni meritis præsidemus cogimur universis Ecclesiis providere, præsertim iis locis, qui pia religione pollere noscuntur. Multum enim Domino nostro Jesu Christo solicitudinis nostræ curam placere confidimus, si servos ejus, ut sibi securius militare valeant, a turbine sæcularium perturbationum scuto nostræ protectionis defendimus. Quapropter, Fili carissime, cum interventu dilectissimæ filiæ nostræ Agnetis Imperatricis, tum dilecti ac venerabilis Annonis Coloniensis Archiepiscopi rogatione, tuis etiam precibus per nuntios tuos inclinati, jam dictum Monasterium, quod per studium Servorum Dei constructum, absque aliqua sæculari potentia ad hoc, quod esse videtur, pervenit, quodque hactenus summa devotione ad hanc sanctam Sedem respexit, sub tutela apostolicæ defensionis suscipimus; &

Monasterium sub protectione Sedis Apostolicæ confirmatur. confirmamus, quidquid recte habet, vel deinceps est acquisiturum in mobilibus, imo & immobilibus, ita ut non liceat cuiquam magnæ vel parvæ personæ servos Dei, ibi vel in cellis suis degentes, inquietare, vel de substantia sua imminuere, nec quidquam de ejus jure in alium transferre, vel sæculare placitum facere.

Ipporegiensi Episcopo hospitium ibi facere interdicitur. Specialiter autem Ipporegiensi Episcopo, ne ibi hospitium faciat, apostolica authoritate interdicimus: salvo in omnibus Ecclesiæ Romanæ privilegio.

Anathema contra inobservantes. Si quis autem temerario ausu hujus nostræ sanctionis privilegium in totum vel in partem infregerit, nisi digna satisfactione emendaverit, norit se apostolicæ excommunicationis & anathematis vinculo innodandum. At vero qui pio intuitu custos & observator extiterit, perpetuæ benedictionis abundantia repleatur.

Dat. anno Domini 1070. Pontif. Alex. anno IX. Datum Laterani anno Domini. MLXX.

XXII.

Privilegium Monasterio S. Rigaldi de Avesia in Matisconensi Diœcesi.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, Congregationi de Monasterio S. Rigaldi de Ancisa *, in perpetuum.

* alias de Avesa.

Exordium. Religiosis desideriis ea pietate & benevolentia consulendum atque concedendum est, ut propositum pię devotionis de fructu suę provectionis gaudeat, & meritum benignitatis acquirat, quod huic sine difficultate pręsidia pręstat.

Monasterii Avesiani fundator Eustorgius Monachus. Igitur venerabilis frater Eustorgius, Monasterii S. Austremonii de Alverno Monachus, in silva quadam, quę dicitur Adursa * in Epi-

* al. Avesa.

Episcopatu Matisconensi, heremum inhabitaverat, & desertum loci adusque Monasterii & aliquantulę Congregationis fructum adjutorio divinę miserationis, & pia collatione fidelium animarum, excoluerat; apostolatus nostri presentiam adiens, intervenientibus fratris nostri Aganonis Augustodunensis Episcopi precibus, suppliciter postulavit, ut idem Monasterium in apostolica jura reciperemus, & privilegio apostolicæ tuitionis muniremus, quatenus ille venerabilis locus, singulari patrocinio & defensione Matris omnium Ecclesiarum suffultus & roboratus, & felicior in omni bono crescat, & sincerior inter humana tentamenta consistat: cujus precibus sine contemptu pietatis & justitię effectum non potuimus denegare. Notum sit ergo omnibus fidelibus in perpetuum, quoniam eidem fratri & carissimo filio nostro Eustorgio, suisque fratribus, cunctisque eorum successoribus privilegium nostrę apostolicę tuitionis concessimus, statuentes, & expresse decernentes, ut ipsum Monasterium S. Rigaldi de Ancisa *, & omnia quęcumque jure habet, aut divina pietas ...... in futurum sibi habenda concesserit, ita sub jure & apostolicę majestatis protectione consistant, ut nullus Imperator, Rex, Dux, Marchio, Episcopus, Comes, seu Abbas, vel aliqua persona secularis, aut Ecclesiastica magna vel parva, aut invadere, aut molestare, vel in aliquo inquietare & a statu suo, aliquid conditionaliter inde exigendo, turbare præsumat. His etiam addimus, ut nullus in eodem Monasterio nisi per electionem fratrum juxta regulam sancti Benedicti Abbas constituatur, & Episcopus Matisconensis, in cujus parochia est, si gratis & sine pretio hoc velit facere, electum a fratribus debeat consecrare, & suo regimini cętum sibi commendare; sin vero pretium exigat pro consecratione aut aliquo modo canonicam electionem fratrum tentet impedire, ad Apostolicam Sedem pro ordinando & consecrando Abbate suo veniant. Si quis vero citra hujus nostræ constitutionis & confirmationis paginam nefario ausu agere & venire tentaverit, nisi resipiscat, auctoritate apostolorum Petri & Pauli, ac nostra, excommunicandum, & ab omni consortio fidelium repellendum se esse pertimescat. Qui autem piæ venerationis intuitu observaverit, & hic apostolicæ benedictionis gratiam, & consolationem habeat, & æternum remunerationis pretium Deo donante capiat. Datum Laterani XVI. Kal. Apr. per manus Petri S. R. Ecclesiæ Presbyteri Cardinalis. Anno X. Pontif. Dom. Alexandri II. Papæ, Dominicæ Inc. MLXXI. Ind. IX.

*al. de Avesa.

Monasterium hoc sub protectione Sedis Apostolicę recipitur; Remota quacumque laicali, vel ecclesiastica jurisdictione.

Abbas a fratribus eligendus, Et a Matisconensi Episcopo gratis consecrandus:

Qui si pretium requirat ad Apostolicã Sedem deferendum.

Solitæ clausulæ.

Dat. die 17. Martii anno Domini 1071 Pontif. Alex. anno X.

XXIII.

Monasterium S. Edmundi sub protectione Sedis Apostolicę recipitur, ejusque bona omnia confirmantur.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Balduino Abbati Monasterii S. Edmundi, quod Badrices-hurde nuncupatur, in Anglia constituti, ejusque successoribus, in perpetuum.

Ex Alford. Annal. Eccles. Angl. ad ann. 1071. n. xxiii.

Quamquam Sedes Apostolica, universalis mater, & omnium Ecclesiarum princeps, universas Ecclesias communi jure & dispositione contineat; pleraque tamen inveniuntur, quæ in singulare patrocinium S. R. E. commendari, ac proprie ejus juri applicari ac summitti cupiunt: quatenus singulari providentia & caritate suæ Matris amplexæ, usquequaque liberiores & munitiores existant; & ad exercenda divinę servitutis obsequia, inde tranquillitatis & præsidii munitiones accipiant, unde magisterium sacræ Traditionis expectant, Si igitur in eadem Apostolica Sede presidenti hæc solicitudo & cura singularis incumbit, ut ex ipsa consideratione regiminis, omnibus tam in defensione & corroboratione diligentiam, quam in spiritali speculatione & doctrina vigilantiam, quantum Deo auxiliante prævalet, circumferre debeat; valde congruit, ut si quando ea, quę ad honorem & utilitatem Ecclesiarum Dei pertinent, ab eo postulantur, benevola donatione concedat; & ad sinum Matris, idest S. R. E. domicilium, proprię commendationis devotione fluentes egregia benignitate affectuque custodiendi suscipiat. Nos itaque, dilectissime fili Balduine, in Apostolatus administratione, non nostris meritis, sed divina locati gratia, æquitatem tuæ postulationis, & commissę tibi Congregationis; necnon charissimi filii nostri Wilielmi Regis benignæ interpellationis vota attendentes; videlicet ut prædictum Monasterium S. Edmundi, cui divina dispositione præesse dinosceris, in tutelam & defensionem S. R. E. susciperemus, ejusque statum & attinentia bona apostolici privilegii firmamento muniremus; cum omni benevolentia & charitate vobis concedendum esse pervidimus.

Exordium.

Quæ cura Ecclesiarum Romanis Pontificibus inesse debeat.

Quapropter in hac presenti sanctionis nostræ pagina (salva quidem in omnibus hujus Sedis reverentia) concedimus & confirmamus tibi tuisque successoribus præfatum Monasterium cum omnibus, quæ nunc sibi jure pertinent, aut in futurum, Deo annuente, ibi conferenda sunt, ut sine omni molestia, & inquietudine illud in vestra gubernatione teneatis; statuentes, & apostolica authoritate corroborantes, ut idem Monasterium in hoc statu & monastico ordine perpetua stabilitate permaneat; nec aliqua potestas sæcularis aut Ecclesiastica eumdem venerabilem locum ad Episcopalem Sedem mutare possit, aut debeat. Et quęcumque donationes rerum, aut libertatis, eidem Monasterio regiis statutis & pręceptis traditę sunt, aut in posterum pro Dei nomine conferendæ, ex nostra apostolica confirmatione ratæ illibatæque permaneant: salva Primatis Episcopi canonica reverentia. Igitur ad ho-

Confirmatio bonorum ad hujusmodi Monasteriũ pertinentium;

Quod perpetua exemptione ab omni molestia, infestatione, & permutatione frui statuitur.

Privilegia quoque omnia Regum, & eorum oblationes confirmantur.

no-

norem Dei, & prædicti Monasterii utilitatem cupientes hanc nostram constitutionem sempiterna stabilitate teneri, sancimus, & apostolica auctoritate firmamus, ut nullus Rex, Dux, Comes, Episcopus, Abbas, seu aliqua persona secularis, aut Ecclesiastica, jam sepe fatum Monasterium, vel fratres ibi Deo servientes inquietare presumat; nec aliquid eorum, que nunc jure habet, aut in futurum, Deo concedente, adquisierit, cujuscumque modi sint, ab eo alienare, aut invadendo diripere, nec aliqua occasione vexare, aut sine licentia Abbatis tenere audeat. Si quis autem temerario ausu hæc nostra statuta contaminare presumpserit, aut infringere; anathematis laqueo se innodatum, & judicio superni Judicis plectendum esse cognoscat. Qui vero pie devotionis intuitu hujus nostræ sanctionis custos & observator extiterit, & bona sua ad amplificationem ejusdem Monasterii contulerit, aut conferre studuerit, apostolice benignitatis gratiam consequatur, & æternæ retributionis gloria repleatur. Bene valete. Datum Laterani VI. Kal. Novemb. per manus Petri S.R.E. Presbyteri Cardinalis, & Bibliothecarii anno XI. Pontificatus Domini Alexandri Papæ: anno videlicet Dominicæ Incarnationis millesimo septuagesimo primo. Indictione X.

Decretum libertatis, & exemptionis.

Anathema contra violatores Privilegii hujus.

Dat. die 27. Octobris anno Domini 1071. Pontif. Alexandri an. no XI.

X X I V.

Concessio Privilegiorum Monasterii Floriacensis, bonorumque ad illud spectantium confirmatio.

In Inventario rescriptorum authenticorum edidit Joannes a Bosco Biblioth. Floriac. pag. 142.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, Guillelmo venerabili Abbati Floriacensis Monasterii, ubi venerabile Corpus Beati Benedicti requiescit; ejusque successoribus regulariter intrantibus, in perpetuum.

Exordium.

SI in Apostolica Sede præsidenti hæc sollicitudo & cura singularis incumbit, ut ex ipsa consideratione regiminis omnibus Ecclesiis, & venerabilibus locis tam in temporali defensione & corroboratione diligentiam, quam in spirituali speculatione & doctrina, quantum Deo auxiliante prævalet, vigilantiam adhibere debeat; valde congruit, ut earum provectui & utilitatibus, quæ sub tutela sanctæ Romanæ Ecclesiæ specialiter constitutæ sunt, tanto impensioris curæ studium impertiatur, quanto & generalis providentiæ corpus cum cæteris, & singularem apostolici privilegii lineam præ ceteris sortiuntur. Nos itaque in apostolatus administratione, non nostris meritis, sed divina locati gratia, petitionibus tuis, charissime fili & frater in Christo Guillelme, cum omni charitate & benevolentia consentientes, venerabili loco, cui præesse dignosceris, tibi quoque tuisque successoribus, nostræ apostolicæ defensionis & confirmationis privilegia, predecessorum nostrorum statuta servantes, impendimus; statuentes, & apostolica authoritate corroborantes, ut ipsum Monasterium & possessiones ejus, res tam mobiles quam immobiles, seu cujuscumque modi bona sint, quæ nunc ibidem juste sunt collata, vel in posterum Deo annuente a fidelibus conferenda, sine omni inquietudine sub tua tuorumque successorum gubernatione firma & inconvulsa permaneant, ut nulla potestas sæcularis, Ecclesiastica, seu aliqua persona magna vel parva, idem Monasterium vel ejus pertinentia invadere, vel comminuere, aut in quocumque molestare audeat; nec subjectas illi personas sine voluntate Abbatis distringere; vel quidquid fiscus exigit, aliquo modo preripere presumat. Addimus etiam, ut quia venerabilis Pater Benedictus, Monachorum legislator, ex divina gratia Dux est monastice religionis, sit etiam, qui eidem Monasterio præfuerit, primus inter Abbates Gallie. Nec aliquis de ordine Sacerdotali, Archiepiscopus scilicet, aut Episcopus, aut inferioris ordinis, eum inquietare, nec contra voluntatem ipsius ad idem Monasterium venire, aut aliquam ordinationem facere, vel Missas celebrare præsumat. Ut omni tempore quieti & securi absque omni molestia vel controversia Monachi in eodem Monasterio Deo servire possint. Abbas vero, qui ordinandus ibi est, cum electione Fratrum propter vitæ meritum, & honestatem morum, & non propter turpia lucra, seu pro pecunia eligatur; & absque ulla calumnia a quocumque Episcopo, prout sibi placuerit, benedicatur.

Papa Pastor generalis.

Papa Abbatem Fratrem vocat.

Decretum confirmationis, ac libertatis bonorum ad Floriacense Monasterium spectantium.

Abbas Floriacensis ratione corporis S. Benedicti primus inter Galliæ Abbates.

Ejusdem omnimoda exemptio ab Episcopali jurisdictione.

Abbas a Monachis eligendus, & a quo placuerit Episcopo benedicendus.

De Sacerdotibus vero aut Diaconibus ordinandis id observetur, quod in regula præcipitur: Ne saltem aliquis Episcopus subjectionem ab eis requirat, quos ordinaverit: Nec umquam officio dignos ordinare differat.

Episcopi nullam subjectionem a Fratribus possint exigere, dum eos sacris initiant, vel Sacerdotes ordinant.

Denique, si contigerit, ut Abbas accusetur criminalibus causis, non unius Episcopi judicio determinetur sententia, sed Provincialis Concilii expectetur censura; aut si forte maluerit appellare Sedem Apostolicam, res ad Romani Pontificis deferatur audientiam. Et quotiescumque necessitas urgebit eum venire Romam, ei in omnibus liceat. Sed & solvendi & ligandi eam potestatem habeas, quam antecessores tui per Romana privilegia probantur habuisse. Quod si peccatis habitatorum Terræ exigentibus, excommunicationis anathema ad eos pervenerit, id privilegium eidem Monasterio indulsimus, ut fratres ejusdem Congregationis, exclusis aliis omnibus, ipsi absoluti Divinum Officium peragant. Visum quoque nobis est, ut hanc licentiam eidem tribuamus: ut fratres, qui in quibusdam Cœnobiis degunt, quod vivere regulariter nequeant, si voluerint studio meliorandæ vitæ, ad ipsum Ducem Monachorum confugere, permittatur eis in eodem Cœnobio tamdiu degere, si contenti fuerint monastica consuetudine, quousque in suis Monasteriis videatur Ordo redire. Permittimus etiam, ut si alicujus de ipsis Fratribus onerosa conversatio fuerit, ipse potius cum suo detrimento discedat, quam alios inquinet.

Abbas Floriacensis tantum a Provinciali Concilio, vel Papa judicari possit.

Floriacenses possunt recipere omnes Monachos studio meliorandæ vitæ:

Et ejicere omnes discolos.

Hæc igitur omnia, quæ hujus præcepti decretique nostri pagina continet, tam eidem Abbati, quam cunctis in eo, in quo est, ordine locoque successuris, in perpetuum servanda decernimus. Si quis vero Regum, Sacerdotum, atque quarumlibet personarum, hanc constitutionis nostre paginam agnoscens, contra eam venire temptaverit: vel de Ecclesia sancte Mariæ cum omnibus appendiciis, pertinentibus ad ipsam Ecclesiam, que est in Castro sancti Bricii, quam Robertus Dominus ipsius Castri ipsi Monasterio contulit, aliquid abstulerit; potestatis honorisque sui dignitate careat; reumque se Divino judicio existere de perpetrata iniquitate agnoscat. Et ni-

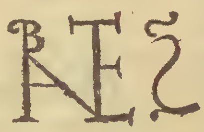
Confirmatio Privilegii hujus.

Atque anathema contra ejus violatores.

nisi illa, quæ ab illo sunt male ablata, restituerit, & digna satisfactione acta emendaverit, sub anathematis interdictione fiat; atque in æterno examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem, eidem loco justa servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis recipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Signum Alexandri PP.

Dat. die 7. Novemb. anno Dom. 1071 Pontif. Alex. anno XI.

Datum Lucę VII. Idus Novembris per manus Petri sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, anno XI. Pontif. Domni Alexandri Papæ, Indictione decima.

X X V.

Monasterium S. Prosperi (nunc S. Petri) Regiensis Ordinis Casinensis in protectionem Sedis Apostolicæ recipitur, ejus bona confirmantur, novaque eidem conceduntur privilegia.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, dilectissimo & reverendissimo filio Giselberto Abbati venerabilis Cœnobii sancti Prosperi Confessoris Christi, ubi sacratissimi ejus cineres conditi, & ossa reservantur, subter Civitatem Regium constituti; & per eum cunctis successoribus ipsius inibi regulariter promovendis, in perpetuum.

Margarin. Bullar. Casin. Par. II.

Proemium.

Quemadmodum regi, defendi, & gubernari ab illo, a quo sumus, optamus, ita per universum orbem christianum, juxta quod nobis commissum esse constat, a singulis provisoribus Ecclesiarum Dei, prout cuicumque eorum expedit, sperare non dubitamus. Ideoque huic operi tanto vigilantius insistere debemus, quanto, permittente Deo, malefactorum sævitiam hoc tempore adversus ovium Domini Pastores, nullo resistente, efferatam attendimus. Quopropter justa & salubri suggestione tua, carissime frater Giselberte Abba, ad utilitatem tuam successorumque tuorum commoti & commoniti, per hujus nostræ apostolicæ constitutionis paginam confirmamus & corroboramus venerabili Cœnobio sancti Prosperi Regiensis Episcopi, ut electio & ordinatio Abbatis ipsius Monasterii fiat omnino secundum regulam S. Benedicti. Et quia a sanctæ recordationis Domino videlicet Stephano Papa sanctissimo privilegium, & a beatissimæ memoriæ Conrado, & Enrico ejus Filio, Imperatoribus, ac nonnullis aliis Regibus præcepta, & a venerabili Sigefredo, & Adelberto prædictæ sanctæ Regiensis Ecclesiæ Episcopis decreta, non solum de ipsa Abbatum electione, verum & de omnibus rebus, ipsi Monasterio juste acquisitis vel acquirendis, constant; secundum tenorem illorum, & quod majus est, secundum veritatis & justitiæ rationem, per hujus nostræ auctoritatis privilegium nominatim concedimus, atque decernimus ipsi venerabili Cœnobio sancti Prosperi, quod in tutela Beati Petri & nostra successorumque nostrorum perpetuo suscipimus: Fundum ipsius Ecclesiæ sancti Prosperi sub urbe Regii sitæ, cum cœmeterio ipsius, & novem jugera terræ, cum Cappella sancti Nazarii, quam a Præposito Ecclesię ejusdem sancti Prosperi, intra castrum ejusdem Civitatis sitam, per commutationem juste factam, Abbas, qui tunc temporis erat, accepit: Nec non & omnem illam terram de Corticella, vel in circuitu ipsius Monasterii, quæ ab Episcopis vel Canonicis ejusdem loci, vel a quibuscumque fidelibus jam dicto Monasterio data est: Insuper duodecim Mansos in Fossula, quatuor in Palude, quatuor in Campagnola, tres in Quingente, unum in Curtenova, unum in Gurgo, unum in Fossudunde, quinque in Bagnolo, & cappella sanctę Mustiolæ cum suis pertinentiis, unum mansum in Crustulo veteri, unum in Vico de Sbregato, unum in Magno Casale, & cappella sancti Silvestri, cum Dominicatu de eadem villa Magno Casale: Tres Mansos in Regio, & Dominicatum Regii, Braidam Regis, & omnem terram prædicti Monasterii circa eamdem Civitatem sitam: Tres mansos in Rodano, tres in Marmirolo, unum in Miano, unum in Bubiano, unum in Piano, unum in Mulazzano, unum in Planzo, unum in Castro Oleriani: Et Curtem de Nasseto cum Lama Fraularia, & a Campo, & Rivum de Nasseto, quæ a Carolo Rege piissimo per præceptum juxta fines ibi designatos Regiensi Ecclesiæ data esse dignoscitur; & terram, quam dedit Rolandus Filius Eriberti: In Mutilena quatuor Mansos cum Cappella, & quadam parte Castri: In Albinea quatuor Mansos, & Cappellam sanctæ Mariæ in Pisignano cum Oliveto sibi adjacente: In Vergnano duos Mansos, & octo Mansos, quos dedit Ardicio Filius Attonis, Filii Gandulphi; & Cappellam sancti Damiani in Medulæ, quam dedit Ubertus; vineam cum septem Mansibus; Cappella sancti Petri in Convanello cum omnibus suis pertinentiis: In Spetiano unum mansum: In sancto Floriano unum: unum in Monte Barazonis: & quamdam partem in Cappella sancti Martini in Revere, & quatuor partes in prædicta Revere duas in Ecclesia sanctę Mariæ, unam in sancto Florentino, unam in sancto Laurentio; duos mansos in Pulianello: & quicquid intra Italicum Regnum juste possidet, vel si non possidet, juste possidere debet. Itaque tam ea, quæ prædiximus, quam quæ devotione quorumcumque Fidelium juste acquisitura deinceps fuerint, in perpetuum sine alicujus inquietudine, ut præfatum Monasterium sub tutela Beati Petri perpetualiter suscipimus, possidere apostolica auctoritate sancimus. Illud etiam ob reverentiam tanti Confessoris, præcipuique Domini, præsenti auctoritate tibi, dilectissime Fili Giselberte Abba, tuisque successoribus, & quibus tu, vel quem supradicti Monasterii Fratres jusserint, in sacerdotali officio positis, apostolico Privilegio concedimus, ex charitate, quæ Deus est, in virtute sancti Spiritus, auctoritate Beati Petri cœlorum Cla-

Abbatis Monasterii S. Prosperi electionem secundum S. Benedicti regulam faciendam constituit.

Vid. superius.

Monasterium sub protectione Sedis Apostolicæ suscipitur. Bona ejusdem enumerantur, & confirmantur.

Clavigeri confirmamus, ut populis per sæcula undequaque sanctissimi Confessoris suffragia expetendo concurrentibus: sive ipsius terræ Incolis ad eamdem Ecclesiam convenientibus: ad honorem Dei & beatissimi Prosperi Confessoris devote super ipsius sacris Reliquiis solemnes & publicas Missas celebrare, & pane Verbi Dei eos congrue reficere; atque sæpius prænominati Domini & magni Patroni, videlicet Beatissimi Prosperi, meritis, & nostra præsenti auctoritate roborati, eorum devotas confessiones suscipientes, vestrorum ipsarum, aliorumque orationum, sermonum quoque, vigiliarum, jejuniorum etiam, & eleemosinarum illis subministrantes præsidium, delictorum eorum expiandorum conferatis solatium. Præcipimus quoque, ne quis ejusdem Civitatis Episcopus, sed nec quidem aliquis Primas, vel Metropolitanus, aut quælibet parva magnaque Ecclesiastica, Sæcularisve persona quidquam earum, quæ supra taxavimus, pervertere audeat; sed nec aliquam potestatem exercere contra eumdem vestrum Cœnobium, neque quavis occasione inibi Missas celebrare, aut ordinationem aliquam quamvis parvissimam, sine voluntate Abbatis & Fratrum, agere; aut excommunicationem contra eos ferre, vel aliquod officium aut sepulturam mortuorum concedere audeat, qui non vult æternaliter damnari, & perpetuo anathemate feriri. Quod si aliquo umquam tempore apparuerit aliquis, qui contra hęc ire velit, auctoritate Beati Petri, ut prędiximus, irritum habeatur, quod præsumpserit appetere; neque a te, vel a tuis successoribus obediatur. Porro, super electione seu ordinatione Abbatis, in quod maxime salus Cœnobitarum competit, hoc in fine repetimus, ut tanto tenacius hęreat præsentium & futurorum mentibus, quanto pro sui speciali vel singulari utilitate inculcatur crebrius. Si quis ergo quocumque ingenio per aliquam venalitatem vel humanam gratiam, defuncto Abbate, successorem ei subrogare præsumpserit; aut aliter, quam a Beatissimo Patre nostro Benedicto constitutum est, in electione vel ordinatione Abbatis egerit, electio illa vel ordinatio auctoritate sanctæ Romanæ & Apostolicæ Sedis omnimode habeatur irrita; & auctores ejus vel mediatores, nisi resipuerint, perpetuo damnati sint Anathemate Maranata. Hinc hujus Privilegii transgressor, quicumque temere tentare præsumpserit, districto anathemate se condemnatum noverit, nisi forte resipiscens, digne satisfecerit. Qui vero devotus conservator extiterit, divinis repleatur benedictionibus, & Principis Apostolorum auctoritate ab omnibus delictorum suorum absolvatur nexibus. Amen.

Aquâcumque jurisdictione ecclesiastica vel sæculari liberum declaratur.

Irritum, quidquid contra hoc privilegiũ actum fuerit, decernitur.

De electione Abbatis absque venalitate, & favore facienda.

Excommunicatio adversus violatores hujus Privilegii.

Datum Lucæ quarto Idus Martii per manus Petri Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presb. Cardin. & Bibliothecarii; Anno XI. Pontificatus Domini Alexandri II. Papæ; Dominicæ vero Incarnationis MLXXII. Indictione X.

Dat. die 12. Martii anno Domin. 1072. Pontif. Alex. anno XI.

XXVI.

De Monachis in Cantuariensi Ecclesia non expellendis.

Simile omnino Decretum leg. superius inter Leonis IX. Const.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, reverendissimo fratri in Christo Lanfranco, Venerabili Cantuariorum Archiepiscopo, salutem & Apostolicam benedictionem.

Ex Alford. loc. cit. ad annum 1071. num. XIX.

Accepimus a quibusdam, venientibus de vestris partibus ad Limina sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, quod quidam Clerici, associato sibi terrenæ potestatis, laicorum videlicet auxilio, diabolico spiritu repleti, moliuntur de Ecclesia sancti Salvatoris in Dorobernia, quæ est metropolis totius Britanniæ, Monachos expellere, & Clericos inibi statuere. Cui nefario operi molitionis suæ hoc adiicere conantur, ut in omni Sede Episcopali Ordo Monachorum extirpetur; quasi in eis non vigeat auctoritas religionis. Qua de re zelo Dei compulsi scrutinium de privilegiis Ecclesiarum fieri præcepimus, & venit ad manum statutum prædecessoris nostri, beatę memorię Gregorii Majoris, de Ecclesiis Angliæ; quomodo scilicet præcepit Augustino gentis vestræ Apostolo „ ut ejusdem „ Ordinis viros, cujus & ipse noscitur esse, po„ neret in præfata Sede Metropolitana. Cujus „ pręceptionis inter alia hęc subnexa sunt. Quia „ tua, inquit, fraternitas, Monasterii regulis „ erudita, in Ecclesia Anglorum, quæ nuper au„ ctore Deo ad fidem perducta est, hanc debet „ conversationem instituere, quæ initio nascen„ tis Ecclesiæ fuit Patribus nostris, in quibus „ nullus eorum ex iis, quæ possidebat, aliquid „ suum esse dicebat; sed erant illis omnia com„ munia, quam communionis regulam Ordini „ Monachorum permaxime congruere, nemo „ qui dubitat. Hinc habetur epistola Bonifacii, qui quartus a beato Gregorio Ecclesiæ Romanæ, cui authore Deo præsidemus, præfuit; quam Athelberto Regi Anglorum, & Laurentio Archiepiscopo prædecessori vestro misit; In qua quibusdam præmissis, hujusmodi censura anathematis usus est:

Causa Decreti.

Gregorii PP. ad Augustinũ Epistolæ fragmentum.

„ Gloriose, inquit, fili, quod ab Aposto„ lica Sede per Coepiscopum nostrum Mellitum „ postulastis, libenti animo concedimus; id est, „ ut vestra benignitas in Monasterio in Doro„ bernensi civitate constituto, quod sanctus Do„ ctor noster Augustinus, beatę memorię Gre„ gorii discipulus, S. Salvatoris nomini conse„ cravit (cui ad præsens præesse dinoscitur dile„ ctissimus frater noster Laurentius) licenter per „ omnia Monachorum regulariter viventium „ habitationem statuat; apostolica auctoritate „ decernentes, ut ipse vestræ salutis prædicato„ res Monachi, Monachorum gregem sibi asso„ cient; & eorum vitam sanctitatum moribus „ exornent. Quæ nostra Decreta si quis successo„ rum nostrorum, Regum, sive Episcoporum, „ Clericorum, sive Laicorum, irrita facere ten„ taverit, a principe Apostolorum Petro, & „ a cunctis successoribus suis anathematis vincu-

lo

„ lo subjaceat, quoadusque, quod temerario au-„ su peregit, Deo placita satisfactione pœniteat, „ & hujus inquietudinis vestræ emendationem promittat. Unde, quia ratione dictante, quieti Ecclesiarum utile esse perpeximus, præsens Decretum supranominatorum Patrum confirmamus, & vice Apostolorum sub eodem anathemate eos constringimus, quicumque huic obviare contenderint.

XXVII.

Ecclesia, ab Altmanno Pataviensi Episcopo ad regularem Canonicorum vitam in territorio Pataviensi constructa, confirmatur.

Ex Tom. II. Metropolis Salisburgen.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri in Christo Altmanno Pataviensi Episcopo, & per eum Ecclesiæ, quam in territorio ejusdem civitatis in portu Reni fluminis construxit, & in honore Sanctę Trinitatis, & Passionis Domini nostri Jesu Christi, sanctorum Andreæ apostoli, Pantaleonis martyris, & sancti Nicolai confessoris consecravit in perpetuum.

Exordium.

Convenit apostolico moderamini religiosis desideriis & petitionibus ea benignitate, & pietatis studio condescendere, effectumque præbere; ut, dum spiritualis auctoritas officii sui debitum peragit, dum pia fidelium statuta roborandum venerabilibus locis presidium defensionis impendit, hinc effectus supernæ retributionis lucretur initium, quod in parando beneficio non minor fuit caritas, quam potestas; hoc enim & bonorum studiis spe proficiendi augumentum tribuit, & opus proprium fructu profectionis Deo acceptabile reddit. Itaque, dilecte frater, carissima sancti Petri filia imperatrice Agnete semper Augusta indicante nobis, te in Suburbio civitatis tuæ juxta portum predicti fluminis Reni, ad communem & regularem Canonicorum vitam Ecclesiam construxisse; & ut eam juxta propositum tuæ devotionis & constitutionis, apostolicis privilegiis firmaremus, tum ipsa partes tuas referente, tum ipso pro te sanctissimo desiderio postulante, tanto propitius utriusque voluntati annuendum esse judicavimus, quanto & tua vota justa esse certius intelligimus, & illius desideria divino accensa spiritu ubique prosperari cupimus. Concedentes igitur tibi, & præfactę Ecclesiæ hujus nostri apostolici decreti privilegium, sancimus & apostolica auctoritate statuimus, ut clerici, qui vel nunc in eadem Ecclesia sunt ordinati, sub communi semper vita, & claustrale conversatione consistant: Ad quorum communem usum confirmamus, & incommutabiliter tenenda decernimus, determinate quidem, & ea quæ prænominata Imperatrix Augusta pro remedio animæ suæ donavit.

Confirmatio bonorū huic Ecclesiæ datorum.

Enumerat possessiones tum ab Imperatrice, tum ab Episcopo huic Ecclesiæ donatas.

Hęc, inquam, omnia, & quæcumque etiam innominata bona eidem Ecclesiæ vel nunc juste collata sunt, vel in posterum Deo disponente conferenda, eo tenore & auctoritate ad communem usum fratrum ibidem Deo famulantium decernimus & corroboramus; ut communem & regularem vitam ducentes, nihil de bonis Ecclesiæ Præposito & singulari usui vendicent. Ut hæc igitur nostra decreta adjuvante Domino undique firma illibataque permaneant, apostolica authoritate constituimus, ut nullus Rex, Imperator, Dux, Comes, Episcopus, vel Archiepiscopus, seu aliqua persona sæcularis aut Ecclesiastica, præfatam Ecclesiam ab eo statu & ordine, quem superius confirmavimus, divellere, aut aliqua perturbatione impedire præsumat, vel quicquam de rebus & bonis Ecclesiæ invadere aut diminuere, vel ab usu fructuum subtrahere audeat. Siquis autem contra hujus nostræ Sanctionis decreta temerario ausu venire tentaverit, usque ad dignam satisfactionem anathematis laqueo se irretitum noverit. Qui vero hæc eadem fideli devotione observare curaverit, divinæ remunerationis gratiam, & apostolicæ benedictionis hìc & in futuro consequatur abundatiam. Datum Romæ V. Non. Martii per manus Petri Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyt: Cardinalis ac Bibliothecarii, Anno XII. Pontificatus Domini Alexandri II. Papę, Indictione XI.

Omnia hæc ad communē tantummodo usum deservire decernit.

Decretum pro immunitate Ecclesiæ eiusdem.

Dat. die 3. Martii anno Domin. 1073 Pontif. Alexandri anno XII.

XXVIII.

Confirmatio Bonorum, ac Privilegiorum concessio Eremo Campi Amabilis Congregationis Monachorum Eremitarum Camaldulensium.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Rustico Priori, & cunctæ ejus Congregationi, de loco, qui dicitur Campus Amabilis, in perpetuum.

Proemium.

Nulli fidelium venit in dubium, quin Sedes Apostolica, eo quod princeps existat omnium Ecclesiarum, omnibus hoc jure, & debita solicitudine, Ecclesiis præesse debeat, ut non solum eas catholicæ Religionis unitate concludat, sed generaliter ab his, quæ extrinsecus promoventur, sua auctoritate salvet & muniat. Inter quas tamen complures inveniuntur, quæ speciali & propria commendatione in tutelam ejusdem Sedis Apostolicæ se contulere, & speciali caritate & studio suæ Matris amplexę, securiores & liberiores ab omni infestatione consisterent. Quas ut dignum erat, ita in suo sinu Romana suscepit Ecclesia, tantaque protexit undique diligentia, ut omnibus ornamenta, præsidia, nonnullis quoque & gratiam consecret * amplificationis. Cujus rei nobis plurima exempla sanctissimi Viri prædecessores nostri reliquere, qui ante nos in ea, quam diximus, Apostolica Sede fulgentes, pro honore Ecclesiarum Dei, & earum exaltatione magis, quam pro vita aut salute sua, soliciti] fuere. Novimus Monasteria plurima, & cętera Ecclesiastica bona, quæ a religiosis Viris ad patrocinium & defensionem Apostolicæ Sedis sunt delata, cum summa caritate ab illis suscepta, & Privilegio apostolicæ defensionis quasi muro munita firmissimo. In qua re quam sancte fecerint, & illorum nobis ostendit gloria, & ipsius rei tam fructuosa gratia. Nam cum

* conferrēt

Decessorum Pontificū de Ecclesiarum bono solicitudo.

cum Oratoria in pace & tranquillitate consistunt, Ecclesiastica beneficia pauperes Christi nutriunt, laus Deo condigna depromitur, & remedia peccatorum tam vivis quam defunctis pie impenduntur.

Eremus sub tutela Sedis Apostolicæ suscipitur.

§. 1. Unde nos in eadem Apostolica Sede, non nostris meritis, sed divina locati gratia, Oratorium sancti Salvatoris in Campo Amabili constructum, & omnes Cellas ipsi adhærentes & circumcirca adjacentes, & omnia ad ipsum pertinentia, communi rogatione Fratrum, in tutelam apostolicæ auctoritatis, & nostram successorumque nostrorum suscipimus defensionem: salva quidem suæ Matricis Ecclesiæ debita & canonica reverentia; Volentes, ut tam pia fidelium animarum devotio, quibus idem Oratorium fuit inceptum, & adhuc usque productum, Deo crescat, & illis eorumque posteris & successoribus, ad salutem corporis & animæ proficiat. Sic denique ipsum Oratorium & prędictum locum, cum omnibus cellulis & hospitiis suis, seu universis rebus ad eum pertinentibus, in nostram defensionem suscipimus, ut tam illa, quæ modo habere & tenere videtur, quam quæ in antea Deo largiente juste acquirere poterit, ubicumque posita fuerint, sub Apostolicæ Sedis custodia & tuitione consistant.

Enunciatio locorum Eremi.

§. 2. Primo itaque loco ponimus Eremum & Oratorium situm in loco, qui dicitur Campus Amabilis. Secundo, Hospitium ejus, quod dicitur Fons Bonus. Tertio Cœnobium, quod est constructum in loco, qui dicitur Cerreto, qui est infra comitatum Vulterensem. Quarto in loco, qui dicitur Agna. Quinto, in loco, qui dicitur Monte, & Soci. Sexto, in loco, qui dicitur Arcina. Septimo, in loco, qui dicitur Challiano & Punina. Octavo, in loco, qui dicitur in Chio, & Ecclesia S. Savini. Nono, in loco, qui dicitur Fogiano.

Jussio, quod a nemine perturbetur Monachi;

§. 3. Sancimus igitur hoc nostro privilegio, ut neque Rex, Imperator, Dux, Comes, aut Pontifex, aut aliqua persona, idem Oratorium aut Fratres ibi Deo servientes, ejusque Territoria, aut aliqua sibi juste modo, aut antea pertinentia, invadere aut molestare, vel aliquo modo inquietare præsumat. Libertatem vel licentiam Ecclesiastici juris, quam hucusque habere visi sunt, seu quam juste in antea habere poterunt, in hac eadem serie confirmamus, & perpetuam fore statuimus. Ne quis etiam malas consuetudines superinducat, quibus idem Oratorium a sua Religione turbetur, apostolica auctoritate prohibemus.

Et in celsitudine contemplationis perseverent.

§. 4. Ita tamen volumus & constituimus, ut jam dictum Oratorium cum cellis suis omni tempore, eo modo atque tenore, quo prius incoatum est, & ad nostra usque tempora productum, maneat in suo vigore atque habilitate; scilicet ut semper Eremitico tramite contemplativæ vitæ celsitudine perseveret. Nec liceat cuiquam umquam, aut Abbatem ibi ponere, aut Cœnobium facere, sed semper solitariæ vitę locus ipse sit deditus, & firmitate continua dedicatus.

Licentia recipiendi ordines a viciniori Episc. si Ordinarius sit canonice impeditus.

§. 5. Hoc quoque, vestra caritate rogante, & huic Apostolicæ Sedis Privilegio annectimus, ut si quando opportunum fuerit, aliquem ex vestra Congregatione in Ecclesiasticos gradus ordinari, & Episcopus, ad cujus Parochiam jam pertinet prædictum Oratorium S. Salvatoris, seu aliqua ex Ecclesiis vel cellulis vestris in antea pertinebit, simoniaca hæresi fuerit depravatus, ut rite & canonice Episcopale non possit implere Officium; tunc libera facultas & licentia pateat vobis, adire catholicum & bene viventem Episcopum, ubicumque in vestra vel proxima Provincia inveniri potuerit, ut ab ipso Ecclesiasticis gradibus & officiis ordinari ex vestra Congregatione dignus esse possit. Sacris enim Canonibus, & bonis congruit moribus, ut sicuti qui ordinandi sunt, bonæ vitæ rectæque scientiæ existere debent, sic juxta Apostoli sententiam illi, qui manus ordinandis imponunt, irreprehensibiles, & absque crimine inveniantur.

Excommunicatio in violatores hujus indulti.

§. 6. Si quis autem temerario ausu, quod fieri non credimus, contra hujus nostræ apostolicæ auctoritatis confirmationis seriem agere tentaverit, sciat se esse excommunicatum a Beato Petro Apostolorum Principe, & nostra apostolica auctoritate.

Gratia illud observantibus.

§. 7. Qui vero custos & observator hujus nostri Privilegii extiterit, benedictionis gratiam, & vitam æternam a Domino consequi mereatur.

Dat. die 29. Octob. anno 1073. Pontif. anno XII.

Dat. Lucæ IV. Kalend. Novembris per manus Petri S. R. E. Presbyteri Cardinalis ac Bibliothecarii, Anno duodecimo Pontificatus ipsius Domini Alexandri Papæ II.

XXIX.

Privilegium Ecclesiæ Petri Damiani.

Aliud Privilegium Eremo Petri Damiani concessit Leo PP. IX. Const. Convenit &c. *Dat. Anno* 1050.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, omnibus Eugubinis, Clero & populo, fidelibus videlicet sancti Petri, salutem & apostolicam benedictionem.

Inter Damiani Opera initio Tomi III.

Ecclesia hæc sive potius Oratorium sub tutela Sedis Apostolicæ suscipitur.

NON ignorat sancta vestra devotio, dilectissimi fratres & filii, quia Ecclesiam carissimi fratris & Coepiscopi nostri Petri Damiani, in beati Lucæ Euangelistæ nomine consecratam, nos in beati Petri Apostolorum principis nostraque tutela ac defensione suscepimus, salva reverentia, & utilitate sanctæ Romanæ Ecclesiæ; eamque, ut ad orationis & sacrificii gratiam vigeat, ac illibata permaneat, ex Apostolicæ Sedis auctoritate firmamus. Quapropter quicumque prædictum Oratorium qualibet machinatione vel studio destruere, vel hostiliter impugnare tentaverit, ab omnipotenti Deo ac beato Petro Apostolo excommunicandum se esse non ambigat; & usque ad satisfactionem congruam excludendum se a liminibus sanctę Ecclesiæ, prout dignum est, perhorrescat; sicut dicit Apostolus: Si quis templum Dei violaverit, disperdat & illum Deus. Qui præfatum locum sanctum pro Christi amore coluerit, & intemeratum atque incolumem servare studuerit, ipse quoque per intercessionem beati Petri templum Christi fiat, & benedictionem sui Redemptoris hæreditate possideat.

Anathema contra quid in illud attentantes.

1. Corinth. 3.

XXX.

Confirmatio Erectionis Ecclesiæ in Wisegrad, quæ totius Bohemiæ Caput & Metropolis declaratur.

Alexander Servus Servorum Dei, Urbis Romæ Episcopis & Papis suis successoribus, nec non catholicis Episcopis, sanctæque Romanæ Ecclesiæ subjectis cunctis, utriusque vitæ prosperitatem, & apostolicam benedictionem a summo Deo cum omnibus Sanctis.

Ex Cosmæ Pragensis Chronico inter rer. Bohem. Script. ed. Marquardo Frehero.

Exordium.

EA, quæ dominus Deus suam per clementiam ad augmentum Apostolicæ Sedis condonare dignatus est, ad agnitionem omnigenarum linguarum, hoc sub chirographo propagari volumus. Primum quidem misericordiam Dei super nos diffusam liquide annunciamus. Boemorum Dux Wratislaus vir christianus, fidei integerrimus amator, rebus in bellicis magnificus triumphator, quod serenissime ubique terrarum claruit, limina Apostolorum Petri & Pauli honestos per nuncios quotidie visitans, nos cæterosque in Dei servitio devotissimos omni beneficio non minime præteriens, piæ mentis devotione innotuit: *Multa ante tempora votum Deo vovi, quod adhuc nequaquam implevi. Ecclesiam in honore Salvatoris nostri, cujus ubique protectione munitus, vestræ pietatis auxilio ædificare cupio.* Dictis talibus auditis, pontificalis apex ut adcresceret, sanctorum Patrum numero septuaginta duorum communi consilio penitus collaudavimus. Igitur ad hæc perficienda Joannem Episcopum Tusculanensem fundamentum dare misimus, cujus in præsentia ipse præfatus Dux cophinos terra onustos duodecim propriis humeris portasse videbatur. Locus ergo, in quo est erecta, Wissegrada cognominatur, quod sonat liberaliter altior civitatibus. Quam sacrosanctam Ecclesiam totius provinciæ Caput dici, venerari sanximus; prediis, mancipiis, auro, argento, cæterisque ornamentis decenter ditatam comperimus. Episcopi ejus sub dominio suis de decimis trecentos homines ad eamdem Ecclesiam segregaverunt; Præsul Pragensis ducentos, Olomucensis centum, fratrum suorum Conradi & Ottonis consensu. Hoc itidem asylum tutamini beati Petri principis Apostolorum, cunctisque in ejus Sede sessuris firmiter commendavit. Marcas XII. de eadem Ecclesia ad pedes universalis Papæ, quicumque erit, omni anno offerendas sub Christi testimonio destinavit. Hujus vero conditionis gratia cunctis celsior in eadem regione ut videretur Ecclesiis, qualicumque apparamento septem Cardinales altari S. Petri ministrare student, mitra, sandaliis; simili modo ipsius Ecclesiæ Pæpositum, Presbyterum, Diaconum, Subdiaconum incedere præcipimus. Laudes, quas sub diademate statutis diebus proclamare solemus, solummodo in ista Ecclesia adstante Duce summa diligentia Christum collaudare permittimus. Chrisma baptizandi, consecrationem Clericorum, Episcopus loci illius invidia diaboli attactus, obnegare si præsumpserit, nostri decreti judicio apud quemlibet Episcopum inveniat, & accipiat. Nemine autem præpediente, omnem injuriam in Romana Synodo libere proclamet. Scripta istarum literarum Sigillo impresso, supra venerandum corpus beati Petri Apostoli posuimus; maxime ea pro causa, ut siquis Dei inimicus, mandatorumque ejus contemptor, hoc divellere voluerit, sciat se ab omnipotenti Deo in perpetuum condemnatum, ac cum cœtibus Sanctorum nil commune fore; sed cum diabolo inextinguibili gehennæ incendio æternaliter concremari. Data hæc in manus Petri Præpositi sancti Georgii in palatio Lateranensi, sub Henrico Rege filio Henrici gloriosissimi Imperatoris; VII. Idus Maii.

Historia fundationis Ecclesiæ in Wisegrad.

Hæc Ecclesia totius Bohemiæ caput, & Metropolis constituitur.

Dos Ecclesiæ.

Annuus Census Apostolicæ Sedi persolvendus.

Usus Mitræ & Sandaliorū pro Sacerdotibus Altari S. Petri ibidem ministrātibus.

Sacramenta ibidem Episcopus conferre si negaverit, a quolibuerit petantur Episcopo.

Confirmatio Præcepti hujus.

XXXI.

Bulla contra Simoniam in Lucesem Ecclesiam invectam in collationibus Beneficiorum.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, Lucensis Ecclesiæ Clero & Populo in perpetuum.

Ex Tabulario Canonic. edidit Ughell. Ital Sac. Tom. I.

Exordium.

CUM divina Providentia idcirco nos in Sede Apostolica constituere voluerit, ut omnium Ecclesiarum generalem curam gerere debeamus; tum maxime illi Ecclesiæ studium nostræ devotionis solicitum est exhibendum, in qua ante susceptum universalis regiminis opus, Ecclesiastici officii necessitate laboravimus, & cui privata quodammodo dilectione prius deservire studuimus. Circa Lucensem itaque Ecclesiam tanto specialius nostræ devotionis studium desideramus impendere, quanto & illi privata ejus, & publica omnium cura compellimur providere. In ea igitur quod multis temporibus male pullulasse, & in robur jam inveteratæ malitiæ compe- rimus excrevisse, divini verbi gladio succidere, & penitus extirpare optamus, ut Deo volente erutis spinis vitiorum in fertilem postmodum messem semen illic satum valeat abundare. Ex multis temporibus hoc detestabile malum intra ipsam Ecclesiam inolevisse cognovimus, ut nulli unquam clerico, quamvis religioso, quamvis scientia & moribus predito, ecclesiasticum beneficium concederetur; nisi ei, qui profano pecuniæ munere illud emere studuisset: fiebat Ecclesia, & res ejus ita venalis, veluti quædam terrena & vilis merx a negotiatoribus ad vendendum exposita. Quod malum, quam detestabile, quantum Deo Sanctisque sit contrarium, & sacri Canones docent, & fere omnibus manifestum existit. Chalcedonense namque Concilium, unum ex principalibus, simili pœna condemnat eos, qui sacram manus impositionem, per quam Spiritum sanctum confert, mercari dignoscuntur. Utrosque enim authoritate inexpugnabili illos a beneficio, istos sacro ordine jubet repelli. Sacrorum vero Canonum authoritate docemur, omnia, quæ Deo vel ejus Ecclesiæ offeruntur, sacra fieri ipsa oblatione; nullaque autem sacra fieri possunt nisi Spiritu Sancto, a quo omnis sanctificatio procedit. Nam sicut omnis quælibet res, cum Imperatori defertur, Imperialis efficitur; sic cum ex voto Deo vel Sanctis offertur, divina ac per hoc sanctificata cognoscitur. Non igitur mirum, si pari pœna constringit eos, qui aut sacrum ordinem, aut sacram rem Ecclesiæ vendere seu emere audent, cum neutrum nisi sancti Spiritus dono valeat sanctificari. Præterea cum sacrorum Canonum authori-

Alexander II. antea Lucensis Episcopus.

Simoniaca labes prave in Lucensē Clerū invectam.

Simoniaci a Chalcedonensi Concilio damnati.

Quæ Deo offerantur, sacra fiunt.

Eodem modo qui sacrum ordinem, ac qui sacram Ecclesiæ rem vendunt, vel emunt.

Divisio redituum Ecclesiasticorum in quatuor partes facienda. ritas quatuor ex rebus Ecclesiæ jubeat fieri portiones, quarum una pauperibus, altera fabricis Ecclesiarum sit impendenda, tertia Episcopo, quarta clericis conferenda; sicut pauperibus Ecclesiis singulæ partes gratis sunt concedendæ, ita quoque reliquæ partes nec ab ipso Episcopo vel Clero sunt retinendæ, aut vendendæ; sed eis pro *Simonia damnata in veteri Testamento.* Euangelii præcepto, & officii sui labore eodem modo conferendæ. In veteri quoque Testamento cum adhuc gratia Euangelii non coruscaret in mundo, legimus scelus hoc quantum abominabile esset, cum tempore Jeroboam quicumque volebat, implebat manum suam, & fiebat sacerdos excelsorum; & propter hanc causam peccavit domus Jeroboam, & deleta est de superficie terræ. Si vero domus Jeroboam ob hoc deleta est quod pecuniam accipiens constituebat Sacerdotes in excellis, non immerito de libro vitæ cælestis eorum nomina delentur, qui interventu pecuniæ Sacerdotes vel Clericos in domo Dei constituunt. Puto enim, *Psalm. LXX. 16.* quod hi tales nunquam adverterunt Psalmistæ sententiam, dicentis: Quia non cognovi negotiationem, introibo in potentias Domini. Nam si quis ideo intrat in potentias Domini, quia non cognovit negotiationem; aperte consequitur, ut non intret in eas, qui negotiationes, maxime Ecclesiasticarum rerum, non solum cognoverit, *Matth. XXI. 12. & seq.* sed etiam exercuerit. In novo autem Testamento humani generis Redemptor omnes ementes & vendentes de templo eiiciens, cathedras vendentium columbas evertit, nummulariorum effudit æs, præcepti sui authoritate denuncians, & dicens: Nolite facere domum Patris mei domum negotiationis. In quo Salvatoris facto vigilanter est advertendum, quod non dicitur cathedras vendentium movisse, sed evertisse. Levius utique ferendum esset, si talium negotiatorum cathedræ moverentur, quam si everterentur. Sicut per Jo*Apoc. XI. 5.* annem Dominica voce Angelo idem predicatori Ephesi Ecclesiæ dicitur. Age pœnitentiam, & prima opera fac; alioquin veniam ad te, & movebo candelabrum tuum de loco suo. Illud quoque in eodem facto solicite considerate, quod per totum textum sancti Euangelii nusquam reperitur, Dominum tanta severitate, tam districta censura justitiæ peccantes corripuisse, cum non solum eloquio increpans, verum etiam facto flagello de funiculis verberans omnes eliminavit de templo; aperte demonstrans, quod tales ne*Simoniaci a Sancta Ecclesia longe proiciendi.* gotiatores non sicut cæteri peccatores sunt corripiendi, sed a templo Dei, scilicet a sancta Ecclesia longius sunt proiciendi. Nam sicut per columbarum venditores illi denotantur, qui sacram *Qui columbarum venditores; Qui nummularii intelligantur.* manus impositionem vendere conantur; sic per nummularios Ecclesiastici beneficii venditores designantur, qui domum Dei, teste Euangelio, speluncam latronum efficiunt, quia ab hujusmodi mercatoribus, quidquid possunt, capiunt, & gladio suæ malitiæ, non corpora, sed, quod pejus *Exemplum Ananiæ & Saphiræ.* est, animas trucidare noscuntur. Tempore vero Apostolorum cum multi rerum suarum pretia ad pedes eorum ponerent, Anania & Saphira, inspirante sancto Spiritu, voto cordis pretium agrorum suorum Deo obtulerunt, qui postmodum, quia suggerente diabolo, partem ipsius pretii retinere conati sunt, voce B. Petri Principis Apostolorum Spiritui Sancto mentiri esse dicuntur; & quam grave scelus contraxerint, utriusque repentina morte monstratur. Si ergo illi initio surgentis Ecclesiæ tam horribili pœna divinitus sunt puniti pro eo solummodo, quod partem pretii retinuissent, quod solo voto Ecclesiæ obtulerant; quid dicendum est de his mercatoribus, qui non suas, sed res Ecclesiæ in usus suos, & propinquorum suorum non verentur vertere? Profecto sicut deterius est distrahere, vel comparare res Ecclesiæ, non quas ipsi Ecclesiæ conferunt, seu quas pro animabus suis fideles offerunt, quam solam pretii partem rerum a se oblatarum retinuisse; sic talium negotiatorum interitus gravior & profundior, quam illorum esse convincitur. *Contra eos, qui in suum, vel consanguineorum usum vertunt Ecclesiæ res.* Ex hac quoque pessima venditione pene malorum omnium semina pullulare noscuntur. Nam hi, qui res Ecclesiarum, & potiora earum pretio student acquirere, non Deo vel ejus Ecclesiæ velle famulari, sed soli mammonæ velle servire veridica ratione probantur. Sicut etiam sanctus Gregorius de Simoniacis testatur, non vitam moribus componere, non scientia curant exornare; sed solummodo aurum & pecuniam, quibus res emant Ecclesiæ, inhiantes desiderant congregare. Ac si tandem malitiæ suæ votum impleverint, & data numerosa pecunia, rerum Ecclesiasticarum penes se dominium habere cœperint, tunc aperiunt, qua intentione Ecclesiæ militare decreverunt. Toto enim mentis annisu, undecumque possunt, corradere pecuniam student, ut, quæ prius evacuaverant, possint redimplere marsupia; cujus aviditate impulsi sacris non parcunt altaribus, sed veluti fures & sacrilegi profanas eis manus iniiciunt, pauperibus & Ecclesiarum fabricis decimas & oblationes juste & canonice competentes, more prædonum diripiunt, a mortuis etiam quasi fisci exactores importunis clamoribus velut tributa exigunt. Terras quoque, quas fideles pro suis peccatis Ecclesiæ contulerunt, quia eas ex toto vendere non possunt, ob vilissimum reditum, pecunia accepta, quibusque concedunt. Inter se autem, ubi de lege divina, & de animarum salute esset tractandum, litibus & contentionibus clamoribus & injuriis præstrepere non desistunt. Quibus ad cumulum suæ damnationis non sufficit, quod ipsi pereunt, sed insuper laicos, quibus ducatum rectæ viæ præbere debuerant, secum malo exemplo trahunt in profundam inferni voraginem. Quapropter ego Alexander S. R. E. & Apostolicæ Sedis Episcopus, immo Minister indignus, tot & tanta mala in multis Ecclesiis, & maxime in Lucensi Ecclesia, ex iniqua concupiscentia fieri conspiciens, ne sanguis iniquorum a districto Judice de manu nostra requiratur, illa extirpare, & penitus eradicare decrevimus. Constituimus itaque, & præsenti decreto firmamus (sicut olim nostri decessores fecisse noscuntur), ut nullus deinceps Episcoporum beneficium Ecclesiæ, quod quidam Canonicam, vel Præbendas, seu etiam Ordines vocant, pro aliquo pretio vel munere clericis audeat unquam conferre. Sed etiam ministros & servitores Ecclesiæ gratis & absque ulla venalitate in sancta Ecclesia studeant ordinare. Nec eligant in domo Domini, qui majores sacculos pecunia conferant; sed eos, qui moribus & disciplina atque scientia divites, pro officio suo ipsam valeant substentare Ecclesiam. Sponte Christi donaria non pro libito cujusque invito sponso venalia fiant; sed gratis, & pro vitæ meritis tribuantur; nec audeat ullus, cu-

Simoniæ omnium peccatorum origo.

Decretum, ne quis Episcopus pretio conferat beneficia.

Sed gratis ordinet.

Et non ditiores, sed probatiores moribus eligat ad ministrandum Ecclesiæ.

Sed gratis dandum, gratisque accipiendum.

cujuscumque gradus sit clericus, per se vel per interpositam personam aliquo ingenio pretium vel dare vel promittere; nec ipsi Episcopo, nec alicui ex ejus ministris, seu cuicumque magnæ vel mediocri aut parvæ personæ. Ne vero calliditas & fraus diaboli sub specie religionis aliquos suæ malitiæ laqueo capiat, constituimus, & eodem modo firmamus, ut nullus cujuscumque gradus Clericus pro Ecclesiæ beneficio aliquid audeat conferre, aut fabricæ Ecclesiarum, vel donariis Ecclesiarum, seu etiam, quod pauperibus sit tribuendum, quia, teste Scriptura, qui aliquid male accipit, ut quasi bene dispenset, potius gravatur, quam juvatur. Quod si aliquis divinorum præceptorum, & animarum salutis immemor, præfatum beneficium Ecclesię iniqua cupiditate ductus vendere vel emere temerario ausu præsumpserit; sicut in Chalcedonensi Concilio definitum est, gradus sui periculo eum subjacere decernimus; nec ministrare possit Ecclesiæ, quam pecunia venalem fieri concupiunt; & insuper terribili anathematis mucrone perfossus (nisi resipuerit) ab Ecclesia Dei, quam læsit, modis omnibus abscindatur.

Nihil dandum fabricæ, aut donariis Ecclesiarum, nec quod pauperibus sit tribuendum, pro acceptione beneficii.

Privatio beneficii, & gradus.

Atque anathema contra inobservantes.

Subscriptio Alexandri PP.

EGO ALEXANDER Solius Dei misericordia Sanctæ Romanæ & Apostolicæ Ecclesiæ Præsul, & Lucensis Episcopus, in hoc decreto ad confirmandum SS.

XXXII.

Decreta circa collationem Beneficiorum in Lucensi Ecclesia, & sacrum Ministerium inibi peragendum.

Ex Ughell. loc. cit.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, Lucensis Ecclesiæ Canonicis, ac filiis per omnia dilectis, eorumque successoribus, in perpetuum.

Exordium.

QUamvis Ecclesiasticæ disciplina censuræ pro officio a Deo nobis commisso nos admoneat, vigilanti cura universis Ecclesiis toto orbe terrarum diffusis providere; speciali tamen speculatione nostrę Lucensi Ecclesiæ pro posse nos opitulari oportet, cujus regimen, antequam ad Apostolicæ Sedis curam vocaremur, divina nobis imposuit Providentia. Unde cum omnibus simpliciter, huic tamen dupliciter oculum nostræ speculationis intendere oportet. Nam quia inimico humani generis insidiante, sanctæ Matris Ecclesiæ compositos mores, ab antiquis Patribus institutos, prava quorumdam temeritas, seu potius cupiditas violare non metuit, idcirco studiosos solicitosque convenit esse, ut, quæ mala quotidie pullulant, mucrone justitiæ resecentur. Nam, carissimi filii, ut vestra bene novit dilectio, in nostra prælibata Ecclesia pessima inoleverat consuetudo, ut Ordines, & Canonicæ ipsius Ecclesiæ sic passim & indiscrete cuique tribuerentur, ut ille Sacerdotalis ordinis iniret officium, qui nec dum etiam Hostiarii vel Lectoris ministerium suscepisset. Nec stabili ordine sortitum fuerat, quis Missarum solemnia celebrare, quis sanctum Euangelium, vel Apostolum legere debuisset. Indisciplinati etiam & sæcularibus clericis, vita & scientia longe ab ecclesiastica doctrina sejunctis, prælibatæ Canonicæ conferebantur; nec tamen absque interventu pecuniæ, vel etiam præmiorum; qui ipsam Ecclesiam potius perturbare, quam moribus videbantur ornare. Quæ omnia quantum Deo & ecclesiasticæ religioni contraria & inimica existant, nullum ignorare putamus; vobis autem tanto verius sunt cognita, quanto diutius sustentata. Quapropter divino adjutorio simul, & apostolica fulti authoritate, hæc deinceps resecanda, & in melius reformanda decernimus, eo scilicet tenore ac ratione, ut ex triginta ordinibus, qui in jam nominata Ecclesia esse noscuntur, duodecim Presbyteris traderentur, qui quotidie Missarum solemnia, & quæ sacerdotali officio congruunt, peragere possent: septem vero Diaconos, totidem Subdiaconos, in his septem ordinibus, qui competenter ecclesiasticum officium juxta ordinem suum adimplere valerent: Reliquos vero choro tantummodo deputavimus. Eos ergo in præfatis ordinibus ita eligi decrevimus, ut si quando Deo vocante aliquis eorum ex hac luce decesserit, loco ejus nullus alius subrogetur, nisi ille, qui decedentis officium integritate vitæ, & puritate scientiæ valeat adimplere; ut si Presbyter fuerit decessor, loco ejus vel Presbyter substituatur, vel qui eodem anno Presbyterii valeat honorem accipere. Similiter de Diaconibus, & Subdiaconibus eadem ratio, idemque ordo procedat. Horum autem omnium ordinationem, ita Deo annuente, volumus canonice fieri, ut nulla venalitatis fraus, vel pecuniæ interventus aliqua possit ratione subripere; sed gratis & absque ullius commodi ratione consistat, nisi ordinandus non statuto pretio, sed sua sponte ad utilitatem vel honestatem Ecclesiæ aliquid largiri voluerit. Avaritiam etenim de templo Dei eliminandam, sacrum testatur Euangelium, quod refert, & Dominum per se ipsum nummulariorum æs effudisse, & cathedras vendentium columbas evertisse. Officium autem ipsius Ecclesiæ ita ad honorem Dei fieri volumus, ut omni die una solemnis Missa cum Diacono & Subdiacono hora tertia celebretur cum Canonicis horis, sicut consuetudo deposcit Matricis Ecclesiæ. Illud quoque non minima correctione indigere prospeximus, quod quidam Clericorum plus suæ avaritiæ quam Ecclesiæ consulentes, in duabus vel etiam in tribus Ecclesiis ministrare noscuntur; & cum uni vix congrue & opportune sufficiant, ambitu pecuniarum illecti duabus vel tribus, sicut diximus, suum officium pollicentur. Sicque fit, ut cum plures vicissim percurrunt, nullam canonice & juste regere valeant. Quapropter hanc quoque causam in melius reformantes, constituimus, & præsenti decreto firmamus, nullum, qui in majori & matrici Ecclesia deinceps fuerit ordinatus, aliam præter ipsam posse tenere Ecclesiam; sed, sicut sacri præcipiunt Canones, ipsa & sola contentus, ut competens in ea possit exercere servitium. Nec vaget, & instabilis huc illucque discurrat; sed singulari Ecclesiæ, quasi fixus & immobilis perseveret. Quod si quis temerario ausu hæc omnia, quæ salubriter ad utilitatem sanctæ Ecclesiæ constituta sunt, violare vel infringere temptaverit, noverit, se apostolica auctoritate, nisi resipuerit, gradus sui periculo subjacere, & ecclesiastici beneficii fieri expertem; & insuper pro sua temeritate a Clero

Contra ordinationes per saltum.

& sacras præbendas Simoniace acceptas.

Partitio præbendarum in Lucensi Ecclesia facta.

De ratione in iis conferendis servanda.

Ita tamen, ut pretium nullum intercedat.

Missa solemnis, sive Conventualis cum canonicis horis in eadem Lucensi Ecclesia qualibet die celebranda statuitur.

De pluribus beneficiis non retinendis.

Sed uni tantum serviendum Ecclesiæ.

Inobservator Decreti hujus beneficio, & gradu privatur.

ro repulsus, laicorum tantum communioni deputetur. Si vero adhuc quoque obstinato animo in eadem pertinacia manere præsumpserit, & admonitus ad hoc, quod salubriter decrevimus, reverti noluerit, a liminibus sanctę Matris Ecclesiæ, quam impugnare non desinit, alienus existat. Conservator autem hujus nostræ canonicæ dispositionis, apostolica sit munitus intercessione, & gaudeat cælesti repletus benedictione.

Atque anathematizatur.

Alexandri PP. subscriptio.

EGO ALEXANDER solius Dei misericordiá, licet indignus, sanctæ Romanæ & Apostolicæ Ecclesiæ Præsul, & Lucensis Episcopus, in hoc Decreto a me facto ad confirmandum SS.

XXXIII.

Decretum de non alienandis bonis, ad Ecclesiam Lucensem spectantibus.

Ex Ughell. loc. cit.

Alexander Episcopus Servus Servorum Dei, Clero & Populo sanctæ Lucensis Ecclesiæ, in perpetuum.

Exordium.

QUamvis circa omnes Ecclesias, per orbem terrarum longe lateque diffusas, pro earum gubernatione oculum nostræ speculationis intendere oporteat; præcipue tamen erga Lucanam Ecclesiam attentissime vigilare nos convenit, quia ei propter Episcopatus suscepti administrationem, & pro universalis apostolicę consideratione dupliciter quodammodo providere compellimur. Qua de causa hæc nostri cordis, Deo aspirante, voluntas semper inhærere debebit, ut quæ in ea vel incuria vel malitia quorumdam hactenus male pullulare cognovimus, resecare & emendare studeamus; & quæ ad honorem & salutem ipsius Ecclesię spectare videantur, congrue ordinare & firmiter statuere debeamus. Ante nostra etenim tempora præcessores nostri, qui eidem Ecclesiæ præesse visi sunt, seu propter carnalium propinquorum affectus, seu pecuniæ amore illecti, vel etiam quorumdam potentium nimia importunitate devicti, castella, terras, possessiones ipsius Ecclesiæ ita indiscrete superflua effusione largiti sunt, ut nec sibi, nec familiæ suæ, vel reliquis sibi ministrantibus, prout congruebat, in propriis necessitatibus succurere potuissent. Fiebat itaque propter rerum penuriam, ut Ordines sacros, & ecclesiastica officia, quæ pure & absque ulla venalitate, solo vitę æternæ intuitu, concedi oportet, pro pecunię & diversorum munerum exactione, profanis quibusdam, & indignis tribuerent; &, quod omnes Catholicos detestari & abominari oportet, de morte animæ vitam corporis sustentarent. Proinde divina inspiratione commoniti, ne de cętero tam grave peccatum ex occasione paupertatis emergat, præsenti decreto constituimus, & apostolica auctoritate firmamus, ut nullus deinceps Pontificum, quibus ipsa sancta Ecclesia commissa fuerit, castella, mansos, terras, possessiones, quas non modo ad manus nostras habemus, vel quas ipsa Ecclesia in antea, Deo largiente, pure & absque contradictione acquisitura est, præter illa, quæ in beneficium hucusque dari consueverunt, aliquo ingenio alienare vel auferre, seu alicui dare moliatur, nisi necessitate cogente, in pignus ea sine malo ingenio ad tempus tradiderit, ea ratione, ut ante statutum tempus eas persolvat, & recipiat. Ita sane omnem alienationem, & quamcumque dationem penitus interdicimus, ut nemo in posterum præsumat, prædictas res Ecclesię vel per beneficium dare, aut per libellum concedere, aut quovis modo alicui personæ tribuere, nisi tantum agricolis & laborantibus, & ipsi Episcopo vel ejus Misso aut Ministeriali rationem reddentibus; sed omni tempore intactæ & illæsę subsistant ad utilitatem Episcopi, & suæ necessitatem Familiæ substentandam. Ne vero in dubium venire possit a quarum rerum traditione nos nostrosque successores per omnia volumus abstinere, præsentis decreti pagina nominatim illas inserere, adnotari præcipimus; ne vel ipsos Episcopos, vel procaces & importunos petitores latere possit ipsarum rerum notitia. *Hic enumerata bona consulto relinquuntur.* Hæc itaque omnia, quæ præsenti decreto connumeravimus, & si quæ alia noviter acquirenda, quę Deus in manus nostras vel nostrorum successorum, sicut superius dictum est, dare voluerit, eo modo ordinamus, & firma stabilitate componimus, ut semper deinceps ad manus Lucensis Episcopi teneantur, & ad privatas ejus rationes spectare videantur, ut ex his valeat suę utilitati simul & honestati consulere, ac suæ familiæ decenter necessitati succurere. Si quis nostrorum successorum hæc, quæ salubriter ad Ecclesiæ honestatem, & ipsius Episcopi utilitatem statuta sunt, temerario ausu infringere, vel violare præsumpserit; vel carnali amore vel iniqua cupiditate devictus, contra hæc aliquo ingenio venire temptaverit, pro sua præsumptione nodo excommunicationis & maledictionis alligatum se esse cognoscat, & ab Episcopali officio usque ad satisfactionem removendum, itaut omne damnum, quod ex sua malitia sibimet ipsi & Ecclesiæ ex hac re intulit, resarcire cogatur. Ut vero omnia, quæ superius comprehensa sunt, firma & illibata Deo authore serventur, hanc Decreti paginam manus nostræ subscriptione, & sigilli nostri impressione confirmari præcipimus.

Decessorum Episcoporum incuria in cōservandis Ecclesiæ bonis.

Hinc invecta Simoniæ labes.

De iis non alienandis;

Nisi in pignus cogente necessitate.

Omnia hujusmodi bona Lucensi Episcopo confirmantur.

Anathema contra inobservantes.

Et si Episcopus sit, privationis pœnam incurrat.

Alexandri PP. subscriptio.

✠ EGO ALEXANDER solius Dei misericordia, licet indignus, sanctæ Romanæ & Apostolicæ Ecclesiæ Præsul, & Lucensis Episcopus, in hac constitutionis a me factæ pagina SS.

GRE-

S. GREGORIUS VII.

PAPA CLVII.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MLXXIII.

HIldebrandus S. R. E. Archidiaconus electus est Pontifex, & in Lateranensi Basilica inthronizatus die 22. Aprilis 1073., cum adhuc Alexandro Papæ in eadem Ecclesia parentaret; dilata tamen est ordinatio in presbyterum ad octavam Pentecostes: qua facta, die 29. Junii anni ejusdem in Natali Apostolorum in Summum Pontificem, assumpto sibi Gregorii VII. nomine, consecratus est. Sedit in Pontificatu annos xii. mensem i. dies iv ab electionis die computandos. Fuit autem temporibus Michaelis Ducadis, mox Nicephori Botoniatis, ac post hujus Monachatum Alexii Comnenii in Oriente Imperatorum, in Occidente vero regnante Henrico IV. Germaniæ Rege, ac post depositionem ejus Rodulpho Svevorum Duce. Postquam plurimos pro Ecclesia Dei labores, maximosque pro vindicandis ejusdem Ecclesiæ, auctoritatisque Apostolicæ juribus vexationes pertulisset, obdormivit in Domino die 25. Maji anno 1085., corpus vero in Ecclesia S. Apostoli & Euangelistæ Matthæi sepulturæ traditum est. Vacavit Sedes fere ad annum.

Bull. Rom. Tom. II.

Schisma Vigesimum tertium.

In Romano Pontificatu sedente Gregorio VII. gravissimum Schisma passa est Ecclesia ab Henrico IV. Germaniæ Rege, qui usum Investiturarum, quas pro Ecclesiis contra Canones dare consueverat, sibi a Gregorio in secunda Romana Synodo interdictum egre ferens, virus, quod Saxonica gente in rebellione persistente, pectore celaverat, ea devicta evomit in Pontificem, coactoque Wormatiæ conciliabulo eum a Pontificatu deponere tentavit. Hæc cum innotuissent Gregorio, diem Regi indixit, lataque Excommunicationis sententia, omnibus Christianis juramento, quod illi fecerant, solutis, ipsum Regia dignitate privavit. Veniam petenti, quamquam subdole, non est denegata, & dignitas restituta. Sed brevi ad crimina relabentem iterata depositio & excommunicatio percussit. Quare iratus Rex apud Brixiam Schismaticorum conventum habuit, in quo Guibertus Ravennatensis Archiepiscopus Antipapa electus est, & Gregorius Papa depositus die 25. Junii anni 1080. Anno vero sequenti die 12. Martii capta ab Henrico Rege per vim Urbe Roma Guibertus inthronizatus est apud S. Petrum, & Clemens III. nominatus. In Schismate vixit, quamvis ab Urbano II. in Concilio Beneventano excommunicatus, annos xxi. subitaque morte peremptus est, ineunte mense Octobri anni 1100. cujus ossa Ravennæ sepulta Paschalis II. PP. anno 1106. exhumari, & in fluenta projici fecit.

I.

Significat, Comiti de Rocejo sub quadam conditione eam Hispaniæ partem concessam, quam a Saracenorum manibus eriperet: prohibet alios Principes jure eamdem regionem cum copiis ingredi, partemque illam illius Provinciæ sibi vindicare, nisi interveniat æqua pactio persolvendi jura S. Petri.

Nuper Extract. ex Archiv. Vatic. Extat quoque inter Epist. Decr. Summ. Pontiff. a Card. Carafa edit. anno 1591. Tom. III. pag. 153.

Gregorius in Romanum Pontificem electus omnibus Principibus in Terram Hispaniæ proficisci volentibus perpetuam Salutem in Domino Jesu Christo.

NON latere vos credimus, Regnum Hispaniæ ab antiquo proprii juris sancti Petri fuisse; & adhuc, licet diu a Paganis sit oc-

Regnum Hispaniæ ab antiquo juris S. Petri.

cupatum, lege tamen Justitiæ non evacuata, nonnulli mortalium, sed soli Apostolicæ Sedi ex æquo pertinere. Quod enim auctore Deo semel in proprietates Ecclesiarum juste pervenerit, manente eo, abusu quidem, sed ab eorum jure, occasione transeuntis temporis, sine legitima concessione divelli non poterit. Itaque Comes Evulus de Rocejo, cujus famam apud vos haud obscuram esse putamus, terram illam ad honorem sancti Petri ingredi, & a Paganorum manibus eripere cupiens, hanc concessionem ab Apostolica Sede obtinuit, ut partem illam, unde Paganos suo studio, & adjuncto sibi aliorum auxilio, expellere posset, sub conditione inter nos factæ pactionis ex parte sancti Petri possideret. Qua in re & labore quicumque vestrum sibi adhærere voluerit, omni charitatis affatu commonitus erga honorem sancti Petri talem animum gerat, ut ab eo & munitionis auxilia in periculis, & merita fidelitatis præmia securus accipiat. Si autem aliqui ex vobis seorsum ab illo propriis copiis eamdem terram aliqua in parte intrare paraverint, decet, ut militiæ causam ex animi devotione quamjustissimam sibi proponat; jam nunc omni voto concipientes & ex corde statuentes, ne capta Terra easdem, quas illi, qui nunc Deum ignorantes, eam occupant, injurias sancto Petro faciant. Hoc enim neminem vestrum ignorare volumus, quoniam, nisi æqua pactione persolvendi juris sancti Petri, in Regnum illud animadvertere statueritis, potius vobis Apostolica auctoritate, ne illuc tendatis interdicendo, contra feremur, quam sancta & universalis Mater Ecclesia idem a filiis suis, quod ab hostibus patiendo, non jam proprietatis suæ, sed filiorum detrimento sauciatur. Quamobrem hunc dilectum filium Hugonem & Cardinalem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyterum in Partes illas misimus, in cujus ore nostra ad vos consilia & decreta plenius apertiusque differenda, ac vice nostra disponenda posuimus. Datum Romæ secundo Kalendas Maii Indictione Undecima.

Legatus A. S. ad id missus.

Dat. die 30. Aprilis Anno Domini 1073. Pontif. Gregor. anno I.

II.

Monasterium Andaginense S. Huberti in Arduenna in tutelam Apostolicæ Sedis suscipitur, eique bona omnia confirmantur.

In Hist. Monast. hujus edidit Edmundus Martenne Veter. Script. Collect. Tom. IV.

Gregorius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Theoderico Abbati Monasterii sancti Petri Sanctique Huberti Andaginensis in Arduenna constituti, suisque successoribus regulariter ibidem canonice intrantibus, in perpetuum.

Exordium.

NUlli fidelium est in dubio, quin Sedes Apostolica, eo quod universalis mater, & omnium Ecclesiarum Princeps est, omnibus his jure, ac debita solicitudine præesse debeat, ut non eas Catholicæ tantum Religionis unitate concludat, sed generali circumspectione etiam ab his, quæ extrinsecus promoventur, pro sua auctoritate salvet, & muniat; inter quas tamen cum plures inveniantur, quæ speciali & propria commendatione in tutelam ejusdem Sedis Apostolicæ se contulerunt, ut speciali caritate & studio suæ Matris amplexæ usquequaque securiores, & liberiores ab omni infestatione consisterent, quas, ut dignum erat, ita Romana suscepit Ecclesia, tantaque protexit undique diligentia, ut omnibus munimenta præsidii, nonnullis quoque gratiam conferret augendi. Cujus rei plurima a nobis exempla sanctissimi viri reliquerunt, qui ante nos in illa, quam diximus, Apostolica Sede fulgentes, pro honore Ecclesiarum Dei, & exaltatione earum magis, quam pro vita aut salute sua, soliciti fuerunt; suscipientes Monasteria, & venerabilia loca in patrocinium apostolicæ defensionis, & confirmantes ea propriis privilegiis, quatinus ex quotidiana tranquillitate ardentius in devotione divinę servitutis, & in omni bono proficerent. Qua in re quam piè, quam sancte fecerunt, & illorum nobis ostendit gloria, & ipsius rei tam fructuosa gratia. Nam cum Oratoria in pace & tranquillitate consistunt, & Ecclesiastica beneficia pauperes Christi nutriunt; cum vero laus Deo digne promitur, & remedia peccatorum tam vivis quam defunctis impenduntur. Unde nos in eadem Sede Apostolica non nostris meritis, sed divina locati gratia, suscepti officii debitum considerantes, præfatum monasterium, cui tu, dilecte fili, & prenominate Abba, præesse dignosceris, tuo rogatu in tutelam Apostolicę Sedis, & nostram & successorum nostrorum defensionem suscepimus, confirmantesque & corroborantes sibi per præsentis paginam privilegii, Ecclesiam sanctæ Mariæ super Axonam sitam, & Ecclesiam S. Sulpitii super Mosam, ceterasque possessiones tam in villis, quam Castellis, ceterisque Ecclesiis, & terris cultis aut incultis, seu in omnibus rebus mobilibus & immobilibus, quas nunc jure possidet, aut in posterum Deo miserante acquiret, quatinus omnia ad communem utilitatem fratrum inibi Deo famulantium sub tuo tuorumque successorum regimine & congrua dispensatione semper inconvulsa illibataque permaneant. Si quis vero Regum, Sacerdotum, Clericorum, Judicum, ac secularium personarum, hanc constitutionis nostrę paginam agnoscens, contra eam venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; & nisi vel ea, quę ab illo sunt male ablata, restituerit, vel digna penitentia illicite acta defleverit, a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in eterno examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem juxta servantibus eidem loco, pax Domini nostri Jesu Christi, ut hic fructum bonæ actionis recipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Roman. Pontificum mos suscipiendi Monasteria in protectionem Sedis Apost.

Quorum exemplo Monasterium Andaginense sub defensione ejusdem Sedis fore declaratur.

Confirmatisque bonis omnibus ad illud pertinentibus,

Solius Abbatis regimini subjicitur.

Anathema in temeratores Privilegii hujus.

Bona servantibus.

Subscripsit autem manu propria Domnus Papa:

MISERATIONES TUÆ, DOMINE, SUPER OMNIA OPERA TUA.

Bene valete.

Datum Lateranis in Kalendis Maji per manus Petri S. R. E. Presbyteri Cardinalis, & Bibliothecarii anno primo Pontificatus Domni Gregorii VII. Papæ Indictione XI.

Dat. die 1. Maii anno Domini 1073. Pontif. Gregorii anno I.

Ex-

III.

Excommunicatum a se denunciat Gotefredum Mediolanensis Ecclesiæ usurpatorem.

Ex edit Card. Carafæ. Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei omnibus fidelibus sancti Petri Apostolorum Principis in Longobardia commorantibus, salutem & apostolicam benedictionem.

Proemium. SCire vos volo fratres charissimi, quod & multi vestrum sciunt; quia in eo loco positi sumus, ut, velimus nolimus, omnibus gentibus maxime Christianis, veritatem & justitiam annunciare compellamur, dicente Domino: Clama ne cesses: quasi tuba exalta vocem tuam, & annuncia populo meo scelera eorum. Et alibi: Si non annunciaveris iniquo iniquitatem suam, animam ejus de manu tua requiram. Item Propheta; maledictus (inquit) homo, qui prohibet gladium suum a sanguine, idest, verbum prædicationis a carnalium increpatione. Hæc ideo prælibavimus, quia inter multa mala, quæ ubique terrarum fiunt, quidam ministri satanæ, & præcones Antechristi in Longobardia etiam fidem Christianam conantur confundere, & iram Dei super se provocare. Nam sicut scitis, Gotefredus, vivente Guidone dicto Archiepiscopo Mediolanensi, eamdem Ecclesiam, quæ quondam meritis gloriosissimæ Virginis, & genitricis Dei Mariæ, necnon auctoritate clarissimi Doctoris B. Ambrosii inter ceteras Longobardorum Ecclesias, religione, libertate, ac speciali gloria enituit, nunc quasi vilem ancillam præsumpsit emere, Sponsam videlicet Christi diabolo prostituere, & a catholica fide temptans eam separare, nisus est simoniacæ hæresis scelere maculare. Quod audiens sancta Romana Ecclesia mater vestra, & totius Christianitatis, sicut scitis, magistra, congregato e diversis partibus concilio multorum Sacerdotum, & diversorum ordinum consensu, fulta B. Petri apostolorum principis auctoritate, Gotefredum fidei catholicæ, & Legis Christianæ inimicum excommunicavit, & anathematis jaculo una cum omnibus sibi consentientibus transfixit. Quam excommunicationem, quod etiam inimici sanctæ Ecclesiæ negare non possunt, sancti Patres antiquitus censuere, & per omnes sanctas Ecclesias totius orbis catholici viri confirmant, & confirmaverunt. Quapropter ex parte Dei omnipotentis Patris & Filii, & Spiritus sancti, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum principum monemus vos fratres charissimi, hortamur, atque præcipimus, ut nullo modo prædicto hæretico Gotefredo consentiatis, quia illi in hoc scelere consentire, fidem Christi est negare; sed quibus modis potestis, ut filii Dei ei resistite, & fidem christianam, qua salvandi estis, omnino defendite; neque vos deterreat humana superbia, quia qui nobiscum est, major est omnibus, & semper invictus, qui vult nos pro se laborare, & coronam legitime certantibus (ut Apostolus promittit) tribuere. Solet enim Dux noster paucis & humilibus multos & superbos conterere, & per ea, quę sunt infirma mundi, fortia quæque confundere. Sic enim placuit, & sic decet cælestem, & invictum Principem. Omnipotens Deus, qui B. Petro oves suas specialiter commisit, & totius Ecclesiæ regimen dedit, vos in ejus dilectione corroboret, ut ejus auctoritate a peccatis vestris absoluti, mereamini inimicos Domini comprimere, & corda illorum ad pœnitentiam provocare. Dat. Romæ, Kal. Julii Indict. XI.

Marginalia: *Isa. 58.* *Ezech. 33.* *Jerem. 48.* Gotefredi scelus in invadenda Ecclesia. A synodo depositus & excommunicatus. Eidem nullo pacto consentiendum. Dat. die 1. Julii anno Domini 1073 Pontif. Greg. anno I.

IV.

Commissio Episcopo Genuensi, ut virum uxorem suam dimittere non permittat, quæ vult ab objecto fornicationis crimine se expurgare.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei venerabili fratri Uberto Genuensi Episcopo, & dilectis filiis, universo loci illius Clero, ac Populo, salutem & apostolicam benedictionem. *Ex Arch. Vatic.*

INtelligentes errorem vestrum, de periculo vestro valde timemus; quoniam sacramenta Consortii conjugalis divinis sancita præceptis & legibus inter vos malignis fædari studiis audivimus; scriptum quippe est de Conjugali vinculo: quod Deus conjunxit, homo non separet; & Veritas, ne vir Uxorem suam nisi forte causa fornicationis relinquat, omnino prohibet. Nobis autem relatum est, Ansaldum quemdam concivem vestrum a Patre suo coactum esse, ut uxorem propriam de fornicatione falso criminatam, nec ulterius habeat, nec judicium purgationis ejus, ad quod ipsa valde desiderat pro discutienda veritate, suscipiat. Quod quia divinis & humanis legibus valde contrarium est, primo te Episcopum, deinde omnes vos admonemus, & apostolica auctoritate præcipimus, ut si mulier ad examinationem legitimam se conferre voluerit, cum omni tranquillitate & expectatione juste comprobationibus recipiatur: & si per misericordiam Dei innocens apparuerit, separari a Viro suo nullatenus patiamini. At si Pater præfati Ansaldi hæc, quæ divina auctoritate diximus, imo si quis Mortalium hæc impedire & prohibere præsumpserit, tuam Episcope fraternitatem apostolica auctoritate monemus, ut omni respectu gratiæ personalis abjecto, reos anathematis gladio ferire, & a corpore Ecclesiæ dissecare non desinas; & nobis extremam manum imposituris per literas tuas id quanto citius indicare non prætermittas. Præterea volumus, ut quamcitius possis, præsentiam tuam nobis exhibere studeas. Data Laterani, quarto Kalendas Martii, indictione. XII.

Marginalia: Causa Commissionis. *Matth. 19. Marc. 10.* Mulier se expurgare volens, audienda: Si innocens sit a Viro nullatenus separanda. Hæc qui impedire tentaverit, anathemate feriatur. Dat. die 26. Februarii anno Domini 1074. Pontif. anno I.

V.

Exhortatio ad omnes Christifideles ad succurrendum Orientalibus ab Infidelibus invasis.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, omnibus Christianam fidem defendere volentibus salutem & apostolicam benedictionem. *Ex Arch. Vatic.*

NOtum vobis esse volumus, hunc virum præsentium portitorem, dum de ultramarinis nuper reverteretur partibus, Apostolorum limina, & nostram præsentiam visitasse: a

quo, sicut a plerisque aliis cognovimus, Gentem Paganorum contra Christianum fortiter invaluisse Imperium, & miseranda crudelitate jam fere usque ad Muros Constantinopolitanæ Civitatis omnia devastasse, & multa millia Christianorum quasi pecudes occidisse. Qua de re si Deum diligimus, & Christianos nos esse cognoscimus, miseranda fortuna tanti Imperii, & tanta Christianorum clade nobis valde dolendum est; & non solum dolere super hac re debitæ sollicitudini nostræ sufficit, sed animas pro liberatione fratrum ponere, exemplum Redemptoris nostri, & debitum fraterne charitatis a nobis exigit: quia sicut ipse pro Nobis animam suam posuit, & nos debemus pro fratribus nostris animas ponere. Scitote igitur, nos in misericordia Dei, & in potentia virtutis ejus confisos omnibus modis id agere atque parare, ut adjutorium Christiano Imperio quamcitius Deo juvante faciamus. Unde vos per fidem, in qua per Christum in adoptionem filiorum Dei uniti estis, obsecramus, & auctoritate beati Petri Apostolorum Principis admonemus, ut & vos vulnera & sanguis fratrum, & periculum præfati Imperii digna compassione moveat; & vestra virtus pro Christi nomine non invitam fatigationem ad ferenda fratribus auxilia subeat. Quidquid autem super hac re divina Pietas vestris animis indiderit, sine mora certis legationibus nobis renunciare studete.

Immanitas in fidelium contra Christianos captivos.

Animam pro fratribus ponendi exemplum dedit Christus.

Admonitio ad Christi fideles.

Datum Romæ Kalendis Martii Indictione Duodecima.

Dat. die 1. Martii anno Domini 1074. Pontif. anno I.

VI.

Admonitio ad Hispaniæ Reges & Episcopos, ut Officium Romanum recipiant: nec non confirmatio excommunicationis, & depositionis cujusdam simoniaci, per Legatos factæ.

Ex Archiv. Vatic.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei Alphonso & Sanctio Hispaniæ Regibus ac Paribus, & Episcopis in ditione sua constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

Roman. 15.

CUM Beatus Apostolus Paulus Hispaniam se adiisse significet, ac postea septem Episcopos ab urbe Roma ad instruendos Hispaniæ Populos a Petro & Paulo Apostolis directos fuisse, qui destructa Idolatria Christianitatem fundaverunt: Religionem plantaverunt: ordinem, & Officium in divinis cultibus agendis ostenderunt: & sanguine suo Ecclesias dedicavere; Vestra diligentia non ignoret, quantam concordiam cum Romana Urbe Hispania in religione & ordine divini officii habuisse satis patet. Sed postquam vesania Priscillianistarum diu pollutum, & perfidia Arianorum depravatum, & a Romano ritu separatum, irruentibus prius Gothis, ac demum invadentibus Saracenis, Regnum Hispaniæ fuit; non solum Religio est diminuta, verum etiam mundanæ sunt opes labefactatæ. Quapropter ut filios charissimos vos adhortor, & moneo, ut vos sicut bonæ soboles, etsi post diuturnas scissuras, demum tamen ut Matrem re vera vestram Romanam Ecclesiam recognoscatis, in quo & nos fratres reperiatis; Romanæ Ecclesiæ Ordinem, & Officium recipiatis, non Toletanæ, vel cujuslibet aliæ, sed istius, quæ a Petro & Paulo supra firmam Petram per Christum fundata est, & sanguine consecrata, cui portæ Inferi, idest linguæ Hæreticorum nunquam prævalere potuerunt; sicut cetera Regna occidentis & septemtrionis, teneatis. Unde enim non dubitatis vos suscepisse Religionis exordium, restat etiam, ut inde recipiatis in ecclesiastico ordine divinum Officium, quod Innocentii Papæ ad Eugubinum directa Episcopum vos docet Epistola: quod Ormisdæ ad Hispalensem missa decreta insinuant: quod Toletanum, & Pragense demonstrant Concilia: quod etiam Episcopi vestri ad nos nuper venientes juxta Constitutionem Concilii per scripta sua facere promiserunt, & in manu nostra firmarunt. Præterea sicut de aliis excommunicationibus per legatos Romanæ Ecclesiæ factis fecimus, depositionem & excommunicationem, quam Geraldus Hostiensis Episcopus cum Rembaldo in Munionem Simoniacum, qui super Symeonem Venerabilem fratrem nostrum Oscensem Episcopum ordinatus erat*, ratam esse decrevimus atque firmavimus, usque dum resipiscens de Episcopatu, quem indebite tenuit, sibi satisfaciat, atque inde recedat. Dat. Romæ Decimoquarto Kalendas Aprilis Indictione Duodecima.

Hispaniæ cũ Romana Ecclesia consensus ante Priscillianum, & Arium.

Corruente religione mũdanæ quoque corruũt opes.

De recipiendo Romanæ Ecclesiæ officio.

Epist. 29. *Vid. superius in Hormisda in Constitut. dat. anno 517.* Benedicta Trinitas &c.

Confirmatio sententiæ latæ a Legatis Apost. contra Simoniacum.

**Forte deest tulit.*

Dat. die 16. Aprilis anno Domini 1074. Pontif. anno I.

VII.

Privilegium pro Ecclesia S. Hilarii Pictaviensis, quæ sub protectione Sedis Apostolicæ recipitur.

Simile Privilegium dedit Alexander II. PP. anno 1073. Const. Convenit &c.

Ex Cod. 1576. Biblioth. Colbertinæ edidit Baluzius Miscellan. Tom. VII.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei dilectis filiis Canonicis S. Hilarii Pictaviensis salutem & Apostolicam benedictionem.

* IGitur ob reverentiam beati Hilarii Confessoris, cujus corpus in eadem Ecclesia requiescit, cujusque doctrinæ splendor non solum de Gallicanis partibus erroris tenebras expulit, verum etiam universali refulgens lumen contulit Ecclesiæ, inclinati vestris precibus, præfatam beati Hilarii Ecclesiam a Francorum Regibus, & Aquitaniæ Principibus constructam, eorumque prædiis, ac bonis ditatam in protectione ac tuitione Sedis Apostolicæ specialiter suscipimus, hujus privilegium auctoritatis nostræ decreto indulgentes. Deinde statuimus, ut quæcumque bona præfata beati Hilarii Ecclesia, ex donatione prædictorum Regum & Principum juste possidet, sive in futurum justis modis poterit adipisci, vobis perenni tempore, & sine inquietudine aliqua illibata permaneant; adiicientes, ne quisquam deinceps Archiepiscopus, aut Episcopus beati Hilarii Ecclesiam, aut ipsius Canonicos aut clericos excommunicare, aut interdicere præsumat, sed omni eorum causa gravior ex Apostolicæ Sedis judicio pendeat. Chrisma vero, Oleum sanctum, consecrationes altarium, sive Basilicarum, ordinationes Cononicorum & clericorum, aquocumque malueritis catholico suscipiatis Antistite. Ad hoc adiicimus, ut eadem beati Hilarii Ecclesia soli Romanæ Ecclesiæ subdita permaneat, & de tanta semper libertate, atque

**Fortasse desideratur Exordium.*

Bona omnia, & piæ donationes confirmantur.

Canonici vero non nisi Apostolicæ Sedi sint subjecti.

Eorumdem exemptio a quocumque Episcopo etiã in receptione sacramentorũ

Annuus censusSedi Apost. persolvendus.

atque auctoritate gaudeat. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Ecclesia libertatis per annos singulos unam auri unciam Lateranensi palatio persolvat. Si quis autem Archiepiscopus, Episcopus, aut qualibet persona hujus nostri privilegii paginam agnoscens, contra eam temere venire præsumpserit, si quæ male facta fuerint, non emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat & in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem illi Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum judicem præmia ęternæ pacis inveniant. Datum Laterani X. Kal. Maii, per manum Petri Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Cardinalis ac Bibliothecarii primo anno Pontificatus Domini VII. Gregorii Papę, Indictione XI. * (a)

Dignitatis privatio, atque anathema cōtra violatores Privilegii hujus indicitur.

Dat. die 22. Aprilis Anno Domini 1074. Pontif. Gregorii Anno I. * *leg.* XII.

VIII.

Excommunicationis denunciatio contra omnes, qui detinent bona Augiensis Monasterii, quæ Robertus Simoniacus ab illo abstulit.

Gregorius omnibus, ad quos literæ istæ pervenerint &c.

Ex edit. Card. Carafæ.

Exordium.

QUamquam ad propulsandas omnium Ecclesiarum, & venerabilium locorum injurias ex debito officii nostri, & universali providentia, quam per B. Petrum Apostolorum principem licet indigne suscepimus, solicite nobis invigilandum, & eloborandum esse noscamus; his tamen locis apostolicæ auctoritatis opem & scutum impensius circumferre dupliciter quodam modo compellimur, quæ & in generali sanctæ Romanæ Ecclesiæ membrorum continentia cæteris coæquantur, & singularis patrocinii privilegia præ cęteris sortiuntur. E quibus quoniam Augiense Monasterium huic sanctę, & Apostolicę Sedi quadam principali & individua cohęret linea, de dispersione bonorum ejus valde dolentes, quid Dominus & antecessor noster Alexander venerandæ memoriæ Papa inde decrevit, recolere, & sententiam nostræ confirmationis in idipsum omnibus, ad quos hujus epistolæ nostræ notitia pervenire poterit, destinavimus indicare. Postquam prædictus Dominus noster Papa Robertum Simoniacum & invasorem ejusdem Monasterii nullis admonitionibus, nullisque minis ad hoc flectere potuit, ut vel Abbatiam dimitteret, aut pro reddenda ratione sui introitus apostolico se conspectui præsentaret, cognita veritate, quod relicta alia Abbatia ad hanc pretio anhelasset, synodali judicio eum anathematis jaculo, nisi resipisceret, percussit, & sub eadem censura omnibus accepta ab eo beneficia ad præfatum cœnobium pertinentia penitus interdixit, cunctaque ab eo disposita apostolica præceptione cassavit, atque hæc eadem per epistolam Episcopo Constantiensi publice prædicanda, & per Episcopatum suum divulganda mandavit. Itaque (miserante Deo) factum est ut ille ab insana occupatione Abbatiæ desisteret, sed non ut fautores ejus contra Deum, & justitiam accepta ab eo, Monasterii bona relinquerent. Quapropter quoniam illa principali, & hæretica peste depulsa, charissimum sancti Petri filium Ecardium ex ipsa congregatione a confratribus electum, & a nobis diligenter examinatum, Abbatem ibi (auctore Deo) consecravimus, cupientes, ut Monasterium post longas & multas tribulationes jam ad quietem, & monasticæ religionis cultum redeat, simili modo omnibus, qui a sępefato Roberto pro defendenda ejus nequitia, aut exhibenda sibi fidelitate, bona Abbatiæ in beneficia adepti sunt, sub anathematis districtione, & animadversione interdicimus. Nam cum ille talium institutionum auctor & distributor in loco, ad quem hæretice aspiraverat, permanere non potuit; quibus legibus, aut quo jure isti sibimet vindicabunt, quod sacrilega conventione cæperunt. Unde etiam omnibus Christi fidelibus, qui hæc cognoverint, apostolica auctoritate præcipimus, ut eos in nulla penitus Christianæ communionis participatione recipiant, dum iniquitatis & mortis suæ pretium diabolica aviditate, & temeritate possident. Dat. Romæ VIII. Idus Maii, Indictione Duodecima.

Quæ gesserit Alexander PP. contra Robertum.

Destitit ab incepto Robertus.

Sed qui bona ab eo acceperant, non reddiderunt.

Quare feriuntur anathemate.

Dat. die Maii Anno Domini 1074. Pontif. anno II.

IX.

Commissio Trevirensi Archiepiscopo, & Metensi Episcopo pro cognoscenda causa, quæ inter Tullensem Episcopum, & quemdam ejus Clericum versabatur.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, Udoni Trevirorum Archiepiscopo, salutem & apostolicam benedictionem.

Ex edit. Card. Carafæ.

ADmonere te, frater, ut ea, quæ tibi committimus, fideliter agas ex charitate: ut vero velociter ex considerata causarum, vel temporum sit competentia & necessitate: quæ quidem utraque in subscripto negocio ita te observare volumus, ut (quemadmodum credimus) fidum te & indefessum nobis cooperatorem cognoscamus. Frater, iste Tullensis (ut fatetur) clericus, ad nos veniens, conquestus est nobis, quoniam iratus sit ei dominus suus, videlicet Tullensis (ut dicitur) Episcopus, se exulem factum, & omnibus rebus suis expoliatum, supplicans, ut apud apostolicam pietatem tantarum miseriarum aliquam inveniret consolationem. Nobis vero, cur hoc sibi acciderit, diligenter inquirentibus, retulit se ab Episcopo quamdam Ecclesiam postulasse, quæ ad officium custodię quod tenebat, legali constitutione dicitur attinere. Qua de re commotus Episcopus cum ei non solum hanc denegaret Ecclesiam, sed totum officium per summam interdiceret obedientiam, respondit se non debere sibi obedientiæ reverentiam, quoniam Ar-

Series facti.

(a) Sic emendandam Indictionem putavi; anno enim 1073. & quidem die 22. Aprilis, qua electus est Gregorius VII. hic Pontifex literis titulum illum Pontificibus proprium *Servus Servorum Dei* nondum præmittebat, ut vidimus Const. I. Mox incongruum videtur Gregorium exemptionis prærogativam ab Episcopali jure concessisse Ecclesiæ Pictaviensi ea die, qua electus est, cum nemo non novit, quantus hic Pontifex fuerit in ecclesiastica disciplina vindicanda.

Archidiaconatus, consecrationes Ecclesiarum, & ipsas Ecclesias vendendo, simoniaca hæresi se commaculasset: cum muliere quadam in publica fornicatione jaceret, de qua filium genuisset; quamque rumor esset sacramento, & desponsatione laicorum more sibi copulasse & præterea quod nonnulli, eum ad Episcopatum pactione præmii pervenisse, dicerent. His auditis Episcopus, quasi de manifestis culpis pœnitens, & de sua correctione tum cum hoc solo, tum cum cæteris fratribus loquens, tandem manifesta indignatione & ira super istum inflammatus est. Egressoque ab urbe Episcopo paulo post milites ejus (utpote non ignorantes voluntatem Domini sui) huic omnem securitatem abnegavere, & intra claustrum ei minati sunt in faciem. Quos cum insidiari vitæ suæ, & honori intelligeret, clam discessit, ut sua absentia temperaret severitatem hujus furoris. Episcopus vero confestim sua omnia diripi & publicari præcepit, & ita iste exulem se & egenum jamdiu fuisse conqueritur. Verum, hæc nobis inordinata, & valde iniqua videntur; Quoniam si illa vera sunt, Episcopus, imo Exepiscopus non hunc, sed conscientiam suam odisse, & persequi debuerat: Sin vero falsa (& utinam falsa) non tamen per milites, sed per disciplinam Canonum, justum corripere, & flagellare æquum fuerat. Quocirca fraternitatem tuam apostolica auctoritate commonitam, & in hac causa suffultam esse volumus, ut convocato & adjuncto tibi dilecto confratre nostro Herimanno venerabili Episcopo Metensi, Tullensem conveniatis, eumque, ut Clericum istum sine omni periculo vitæ, & securum ab omni contumelia in claustrum suum recipiat, & officium custodię cum Ecclesia, quam postulavit, si juste attinet, cum cæteris omnibus justis pertinentiis, & utilitatibus suis, & præposituram suam, & officium scholarum, nec non omnia ablata sibi bona, & tam irrationabiliter illata damna restituat, apostolicis jussionibus commoneatis. Deinde convocatis Tullensibus Clericis, per veram eos obedientiam; imo sub comminatione anathematis constringite, ut quicquid de introitu & vita Episcopi sciunt, vobis aperiant, & vos undique explorata veritate, quid nobis inde credendum sit, in synodo, vel ante synodum, quam in prima hebdomada Quadragesimæ celebraturi sumus, per literas vestras notificare nullatenus prætermittite. Quod si Episcopus (ut optamus) innocens de tot ac tantis criminibus apparuerit, quod Clericus temere peccavit, quoniam ad nostram venit audientiam, qualiter juste corrigatur, Deo aspirante, procurabimus. Si vero Episcopus ea quæ sibi intenduntur, veraciter removere non poterit, nullo modo ferendum est nobis vel vobis ut locum pastoris lupus obtineat. Has autem literas idcirco aperte sigillari præcepimus, ut certiorem vobis auctoritatem traderemus. Dat. Romæ XVII. Kal. Novembris, Indictione XIII.

Committit Trevirensi Ar. ch. & Meten. Episcopo cognitionem hujus causæ.

Clericum tutũ reddendum monet.

omniaque ablata bona eidem restituenda.

Tum convocatis Tullensibus Clericis inquirendũ de moribus Episcopi.

Et ad Sedem Apostolicam referendum.

Dat. die 16. Octobris anno Domini 1074. Pontif. anno II.

X.

De illegitimis ad Ecclesias non promovendis, & de constituendis Coadiutoribus.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, charissimo in Christo filio Sanctio Hispaniarum Regi, salutem & apostolicam benedictionem.

Ex Archiv. Vatic.

Quoniam erga reverentiam sanctę, & Apostolicæ Sedis regiam Nobilitatem tuam pia devotione, & amore fervere intelligimus; te & regnum tuum dignis honoribus sublimari cupimus, & Apostolicam benevolentiam non solum in nostro, verum etiam in quocumque tempore tibi, & causis tuis sinceræ charitatis affectum præbere desideramus. Cæterum, quod nos de causa Aragonensis Episcopatus & consuluisti, & te quodammodo velle significasti, diu & multum volentes, & cum filiis sanctæ Romanæ Ecclesiæ pertractantes, incongruum fore previdimus, quoniam in eo Canonica decreta Nobis obviare cognovimus. Veniens enim ad nos, sicut nosti, confrater noster Sanctius Aragonensis Episcopus, multa nobis de infirmitate corporis sui conquerens deserendi Episcopatum a nobis suppliciter licentiam postulavit, quod eum morbo confectus & penes consumptus diutius competenti ministerio regere & custodire non possit. Atque ut facilius hoc impetraret, indicavit nobis de duobus Clericis, quorum alterum in Episcopatum eligi, tuam, & sui ipsius voluntatem, atque consilium fore nunciavit. De quorum vita & conversatione eum interrogantes, alia omnia, pręter quod de concubinis nati erant, bona satis & honesta accepimus: & quia venerandi Canones ad Sacerdotii gradum tales provehi contradicunt, probare eos non satis cautum fore putavimus; ne quidquam a nobis contrarium sanctis Patribus in exemplum & auctoritatem posteris relinquatur. Solet enim sancta & Apostolica Sedes pleraque considerata ratione tolerare, sed nunquam in suis decretis & Constitutionibus a concordia Canonicæ traditionis discedere. Quapropter noverit dilectio tua, Nos ita consuluisse, & pręcepisse Episcopo, ut ipse quantum possit Episcopali officio in spiritualibus insistens, & auxilia comprovincialium Episcoporum petens, ad peragendas exteriores & inferiores curas, talem Clericum in Ecclesia constituat, qui ad tantam procurationem providus, & si res postulaverit, ad percipiendam Episcopalis officii Dignitatem, & ordinem sit idoneus. Quo per annum unum aut amplius in Ecclesia consistente, si divina Clementia interim Episcopo vires corporis, & sanitatem reddiderit, sicut justum est ipse in loco suo super Dominicum Gregem vigilians consistat; si vero infirmitas, & debilitas corporis sui adaucta fuerit, & administrationem commissæ sibi curæ nequaquam exequi poterit, tunc demum, si illius vita, mores, & disciplina probabilis fuerit Apostolicæ Sedi, tuis & Episcopi literis, nec non sub testimonio Cleri ejusdem Ecclesię denuncietur, & de ordinatione Ecclesiæ deliberato consilio certa vobis, & salubris, annuente Deo, responsio dabitur. Verum hæc nequaquam tam absolute dixissemus, nisi quod Episcopo, se excusanti, & impedimentum suæ infirmi-

Sancii Regis in Sedem Apost. devotio.

Absurdum, ut is qui ex illegitimo matrimonio natus est, ad Episcopatus gradum ascendat.

Sedes Apost. quamvis multa tolerat, ipsa tamen a Canonicis Constitutionibus non discedit.

Ob morbum Episcopi potest constitui coadjutor in jurisdictione exercenda.

mitatis proponentis fraternæ compassionis auditum denegare non potuimus. Hæc igitur, dilecte fili prudenter considera, & ad observanda nostra monita Episcopum, quantum potes, adjuva, quatenus & tu a Beato Petro Apostolorum Principe ad regendum tibi commissum Populum adiuvari, ejusque meritis a peccatorum tuorum vinculis absolutus æternæ beatitudinis gloria in Regno Christi, & Dei merearis perfrui. Data Romæ Octavo Kalendas Februarii Indictione XIII.

Dat. die 25. Januarii anno Domini 075. Pontif. anno II.

X I.

Privilegium Abbatię Romanæ, super fluvium Iseram constitutæ.

Ex edit Card. Carafæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei Fratribus consistentibus in Abbatia Romana, super fluvium Iseram constituta, salutem & apostolicam benedictionem.

Petitio.

FIdelitatis ac devotionis vestræ studia, quæ per legatos vestros nostris auribus intimastis, accepimus. Petistis, ut Romana Ecclesia libertate, quam vestra Ecclesia ab antecessoribus nostris hactenus habuit, vos donaremus. Scripsisti etiam (quod nos valde letificat) quosdam scilicet vestrum regularem Canonicamque vitam incæpisse: quibus quædam Ecclesiæ vestræ bona vos concessisse denunciastis, rogantes, ut hæc nostra firmaremus auctoritate. Vestræ itaque bonæ intentioni congaudemus, & ut semper in melius proficiatis, optamus: petitionibusque vestris, obtentu filii nostri Hugonis Diensis Episcopi, & vestri dilectione, annuimus, & Romanam libertatem (sicuti postulastis) concedimus. Illa vero, quę fratribus vestris regularibus Prępositus vester Herimannus, & vos donastis, & statuistis, quæ & literis ad nos missis inseruistis, videlicet quicquid ipsi de bonis ejusdem Ecclesiæ prius habere videbantur, & quicumque ex vobis ei se sociare regulariter voluerint, vel quod illis de suis aliquid dederit, nos quoque donamus. Possessiones autem & dispensationes Ecclesiæ, quę datę fuerint, ad mensam fratrum regulariter inibi viventium pertinere, & nullum ulterius ibidem fieri, aut ordinari Cononicum, nisi qui regulariter se victurum professus fuerit, nostra auctoritate statuimus. Prępositum, vel Abbatem seu cujuslibet dispensationis ecclesiasticæ ministrum, nisi quem communis electio fratrum regulariter viventium suæ professionis secundum Deum elegerit, vobis præferre, apostolica auctoritate prohibemus. Ne quis autem hæc a nobis salubriter statuta violare præsumat, virtute sancti Spiritus, & potestate nobis a Deo collata interdicimus. Ecclesiam vestram, quam per legatum Apostolicæ Sedis reconciliari quæsistis, præfato filio nostro Diensi Episcopo, qui & Romanus, & Viennensis Ecclesię filius est, consecrandam commisimus.

Monasterii libertas confirmatur.

Sicut etiam bona omnia eidem hactenus concessa, vel in posterū concedenda.

Neminem ibidem Canonicum ordinari statuitur, nisi prius regulariter se victurum professus fuerit.

Præpositi, & ministrorū electio ad ipsos spectare decernitur.

Confirmatio Privilegii hujus.

Dat. die 9. Martii anno Domini 1075. Pontif. anno II.

Dat. Romæ VII. Id. Martii Indict. XIII.

XII.

Concordia super controversia inter Moravensem, & Bragensem Episcopos a Gregorio PP. in Concilio ambarum partium consensu composita.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei.

Ex edit. Card. Carafæ.

QUoniam ad memoriam, semperque dilucidandam causarum negotiorumque veritatem nihil aptius, nihil durabilius, quam scripturarum paginas æstimamus; qualiter lis & discordia, quæ inter confratres nostros videlicet Joannem Moravensem Episcopum & Geboardum Bragensem de quibusdam decimis & curtibus diu protracta est, tandem per pactionis convenientiam in Apostolica Sede determinata sit, per literas nostras non modo præsentibus, sed & futuris notum fieri volumus. Hæc enim causa cum in secundo nostri Pontificatus anno residentibus una nobiscum in basilica Salvatoris multis Fratribus, convocatis etiam & coram positis supradictis Episcopis ad audientiam nostram, & totius ibidem congregati Concilii perlata sit, diu & multum inquisita, atque rimata tanta ambiguitate, & perplexionibus involuta videbatur, ut ad sinceram veritatis & justitiæ explorationem per ea, quæ tunc adhibita sunt judicia, perduci non posset. Verum ne illorum altercatio absque pacis interventu diutius, aut fraterna odia, aut aliqua periculosa hinc, vel illinc studia accenderet; cum consilio Fratrum nostrorum causam ita ex æquo dirimi constituimus, ut omnia, de quibus inter eos contentio foret, per medium dividerentur, & hic unam, ille alteram partem interim absque omni inquietudine tenerent, donec si apertiora judicia sive scripto, aut congruis testibus invenire possent, diligentissime investigarent. Ad quod faciendum, ne forte suscitandæ litis infinitæ alterutri daretur occasio, terminum quoque eis decem annorum præfiximus, ut qui certis approbationibus ad justitiam se pertingere posse confidit, infra prælibatum terminum proclamandi, & consequendi jus Ecclesiæ suæ, licentiam & potestatem habeat: & si alterum horum, vel utrosque (quod non optamus) interim obire contingerit, successores eorum in eadem pactione & constitutione permanere debeant. Ex ea autem parte, qua præfatus terminus, aut sub silentio, aut non ostensa veritatis & justitiæ, propter quam clamet, approbatione, transductus fuerit, nullus deinceps locus, nulla proclamandi occasio, aut super hac re renovandæ quæstionis licentia supersit. Hoc igitur modo prænominatos Episcopos in nostra præsentia pacificatos, & præscriptæ definitioni gratum (ut videatur) adhibentes assensum, ad propria cum apostolica benedictione, & fraterna charitate, dimisimus. Hoc ab omnibus inviolatum, & perpetuo inconcussum fore apostolica auctoritate præcipimus atque sancimus. Dat. Romæ, VI. Non. Martii, Indictione decima tertia.

Exordium.

Series facti.

Divisio rei cōtroversæ, donec congrua magis ratio alterutra ex parte afferretur.

Terminus decem annorum utrique ad probationes producendas concessus.

Dat. die 10. Martii anno Domini 1075. Pontif. Gregorii anno II.

XIII.

Declaratio suspensionis in Synodo habita contra Clericos Concubinarios & Simoniacos.

Ex Archiv. Vatic.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili Sichardo Fratri & Coepiscopo Aquilejensi, salutem & apostolicam benedictionem.

In Sacris Ordinibus constituti uxorem aut concubinam non dimittentes sacro ministerio, & beneficiis privadi. Simoniace ordinati omnino deponendi.

Adhortatio ad Aquilejensem Patriarcham de hujusmodi Decretis servandis.

Dat. die 23. Martii anno Dom. 1075. Pontif. anno II.

FRaternitatis tuæ prudentiam latere non debet, neque tui Ordinis dignitatem ignorare oportet, quæ statuta, quæque decreta in peracto Concilio præteritæ Quadragesimæ; consilio Confratrum nostrorum, ac totius Conventus assensu, sequentes sanctorum Patrum auctoritatem statuimus. Decrevimus enim, quod si quis eorum ordinum, qui sacris Altaribus administrant, Presbyter scilicet, Diaconus, & Subdiaconus uxorem vel concubinam habet, nisi il lis omnino dimissis dignam pœnitentiam agant, sacris Altaribus penitus administrare desistant; nec aliquo Ecclesiæ beneficio ulterius potiantur, sive positis fruantur. Qui vero simoniace, videlicet per interventum pecuniæ sunt promoti, ut absque ulla spe recuperationis deponantur, apostolica censura statuimus. Monemus itaque te, dilectissime Frater & Coepiscope, imo apostolica tibi auctoritate præcipiendo mandamus, ut tu in Diœcesi tua Simoniacos omnino deponas, & fornicatoribus Clericis, nisi a fornicatione abstinuerint præfata conditione, officium & beneficium penitus interdicas: & suffraganeos tuos sive literis tuis seu viva voce ad te convocatos, ut idem faciant, summa cum diligentia moneas. Data Romæ decimo Kalendas Aprilis Indictione Tertiadecima.

XIV.

De servandis in Coloniensi Diœcesi Decretis Romani Concilii super Clericorum castitate, & contra Simoniacos editis.

Ex edit. Card. Carafæ

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, Annoni Coloniensi Archiepiscopo, salutem & apostolicam benedictionem.

Coloniensis Ecclesiæ in Apostolicam Sedem devotio.

Admonitio ad Coloniensem Archiep. de servandis sacrorum Canonū decretis super castitate Clericorum.

COnstat, Ecclesiam Coloniensem inter cæteras Regni Theutonici Ecclesias sanctæ & Apostolicę Sedi, cui (Deo auctore) deservimus, ita fide, & dilectione, atque obsequiis ab annis prioribus esse devinctam, ut singulari familiaritate, & gratia charitatis apud eam tamquam apud matrem dulcissima filia prępolleat. Quem benevolentiæ laudabilis usum, ab antecessoribus nostris ad nos usque deductum, non solum observare, sed etiam ampliare, & augumentare pro rerum opportunitate, & temporum modis omnibus sum paratus. Hinc etiam, charissime Frater, de obedientia tua securior, fiducialius adhortor & moneo, atque communis Domini beati Petri auctoritate præcipio, ut ad castitatem Clericorum prædicandam atque inculcandam juxta Patrum decreta, & auctoritatem Canonum cum Suffraganeis tuis omnibus studiosius accingaris, ut Sponsæ Christi, quæ maculam nescit, aut rugam candidatæ & immaculatæ familiæ gratiosum exhibeatur officium. Novit enim fraternitas tua, quia præcepta hæc non de nostro sensu exculpimus, sed antiquorum Patrum sanctiones, Spiritu sancto prædicante prolatas, officii nostri necessitate in medium propalamus; ne pigri servi subeamus periculum, si dominicam pecuniam, quæ cum fœnore reposcitur, sub silentio abscondamus. Quamquam huic sanctæ Romanæ Ecclesiæ semper licuit semperque licebit, contra noviter increscentes excessus nova quoque decreta, atque remedia procurare, quæ rationis & auctoritatis edita judicio, nulli hominum sit fas, ut irrita refutare. Urget nos etiam timor illius maledicti, quod per Salomonem depromitur: Maledictus homo, qui abscondit frumenta in populo. Et quod item per Prophetam dicitur: Maledictus homo, qui prohibet gladium suum a sanguine, ideft verbum prædicationis ab increpatione carnalium. Sicut enim nos ad loquendum superiora exempla impellunt, ita & vos, quæ de obedientia passim scripta leguntur, adhortantur, quæ dicimus, fraterna charitate suscipere. Nam legitur apud Samuelem: Melior est obedientia, quam victimæ; quasi enim scelus Idolatrię est non ascultare, quasi peccatum ariolandi est non acquiescere. Quod beatus Gregorius in moralibus exponens dicit: Obedientia ergo est, sine qua, licet fidelis quisque videatur, infidelis esse convincitur. Sed ut ea, quæ dilectioni tuæ injungimus, compendiosius efficaciusque prosequaris, cum fratribus & Coepiscopis tuis concilium te cogere suademus, in quo quam maximo poteris clericorum cætu congregato, leges Canonicas, & Sedis Apostolicæ auctoritatem, tuamque & confratrum omnium patenter promulgatis, quanta castitatis sit virtus, quamque ecclesiasticis gradibus necessaria, seu quam sponsi virginis, & virginis sponsæ cubiculariis sit competens (ut Deo donante nosti) latius expones. Subinde firmiter pronunciabis non ulterius sibi licere, quod in perniciem sui hactenus usurparunt, cum tolerabilius omnino sit cessare ab officio, quam incestam, vel etiam molestam suo Salvatori ingerere servitutem; & inde sibi iram coacervare atque supplicium, unde præmium debuit emereri. Quod si te fideliter hæc & firmiter exequentem tribulatio ac persecutio invenerit, respice ad eum, qui dixit: Confidite, ego vici mundum. Nos quoque Clypeo beati Petri munitos indubitanter noveris, seu ad repellendos hostes, si possumus, seu ad protegendum te, omni hora paratissimos inveniri. Illud quoque fraternitati tuæ notum esse volumus, contra simoniacam hęresim in synodo confirmasse (nam a sanctis Patribus longe ante statutum est) ac vehementer prohibuisse, ut neque Ecclesię ullatenus vendantur, aut pro manus impositione pretium accipiatur. Quod si hoc modo ordinatus aliquis fuerit, eum a Missæ celebratione, & Euangelii lectione omnimodis removemus: & ut hæc diligenter observetis, enixius admonemus. Dat. Romæ IIII. Kalend. Apr. Indictione XIII.

Ephes. 5.

Sedis Apostolicæ auctoritas edendi nova decreta contra novos excessus.

Prov. 11. Jerem. 48.

Eccles. 4. 1. Reg. 15. Greg. lib. 35. cap. 10.

Quid sit obedientia.

Virtus castitatis necessaria Ecclesiasticis gradibus.

Joan. 16.

De simoniacis a sacris removendis.

Dat. die 29. Martii anno Domini 1075. Pontif. anno II.

us-

X V.

Ejusdem fere argumenti ad Archiepiscopum Magdeburgensem.

Ex edit. Card. Carafæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei Wezelino Magadeburgensi Archiepiscopo, salutem & apostolicam benedictionem.

Spei in Deum vis. *Josue 4.* *Ibid. 10.* *Ibid. 6.*

Legimus, Josue, cum in populo Dei Magistro succedens ducatum suscepisset, ita solicita & vigilanti obedientia exercuisse officium, ut (quod de aliis raro scriptum est) cælesti fretus virtute elementis potentialiter imperaret. Nam & fluvium Jordanem ad transitum exercitus cursum naturalem sistere fecit, & Solem volubili mobilitate in occassum anhelantem, donec adversarios ulcisceretur, quasi alter creator stare pręcepit. Is etiam muros Hierico septeno perlustrans circuitu Sacerdotalium clangore tubarum subruit, & evertit. Vides, charissime frater, quid fervens in divinis causis animus, quid prompta obedientia meruerit. Ad hujus similitudinem facti nos, qui populum Christianum instituendi magisterium suscepimus, mentem vigilanter intendere debemus, ne adversariæ potestatis muros contra verum Josue rebellantes, & erectos silentio nostro stare, aut roborari patiamur. Quamobrem fraternitati tuæ apostolica auctoritate injungimus atque pręcipimus, ut ad castitatem clericorum prędicandam, & studiosius inculcandam, buccina Sacerdotali vehementius & instantius instrepas, donec Hierico muros, idest defectionis opera, & sordidæ libidinis pollutiones, dissipes, & subvertas; sicut ad Prophetam: Posui te hodie super gentes, & super regna, ut evellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & ædifices, & plantes. Non nostra decreta (quamquam licenter, si opus esset, possemus) vobis proponimus, sed a sanctis Patribus statuta renovamus, ne nostro silentio servi dominicam pecuniam abscondentis sententiam incurramus. Elabora igitur in ista opportune, importune, ut Domus Dei tibi commissa purificetur: quatenus & a nobis de obedientia tua gratias merearis, & tui laboris præmium recepturus in Domini tui gaudium lætus introducaris. Dat. Romæ IIII. Kal. Aprilis Indictione decimatertia.

Quæ Episcopis vigilantia inesse oporteat contra pullulantes excessus.

De Clericorũ libidine refrænanda.

Jerem. 1. *Matth. 25.* *Timoth. 11. 4.*

Dat. die 29. Martii anno Domini 1075. Pontif. anno II.

X V I.

Declaratio depositionis Bambergensis Episcopi propter Simoniam.

Ex edit. Card. Carafæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, Clero, & Populo Babembergensis Ecclesię salutem & apostolicam benedictionem.

Bambergensis Ecclesia Romanæ specialis filia.

Notum est pene omnibus, in Theutonicis partibus habitantibus, quod Babembergensis Ecclesiæ specialis quodammodo filia adhæret Matri suæ Romanæ Ecclesiæ, cui Deo auctore deservimus, licet indigni: ac proinde tanto solicitius vigilantiæ nostræ nos oportet sibi curam impendere, quanto familiarius Apostolicæ Sedis est munimine contuenda. Unde, quia quidam idiota prædictam Ecclesiam simoniacę perfidiæ hæretica pravitate subversus invaserat, eam a jugo sacrilegę pervasionis illius provida consideratione liberare studuimus. Eximimus quidem gladium Apostolorum Principis Petri, & in eum apostolica auctoritate sententiam promulgavimus. Verum quia in exclusione talium solent Ecclesiæ multa damna pati, & bona earum distrahi, & disperdi; dignum duximus imminenti damno Ecclesiæ prævacere, ac proinde sacrilegis & tyrannis apostolica auctoritate resistere, interdicendo, ne occasione exclusionis illius res Ecclesiæ auferre, vel quolibet modo alienare præsumant. Quapropter ex parte Dei & Apostolorum Petri & Pauli interdicimus, ut nulla alicujus dignitatis seu potestatis sive cujuslibet conditionis persona res jam sępe fatæ Ecclesiæ, maxime thesaurum & prædia, auferre, vel aliquo modo alienare injuste diripiendo præsumant, donec omnipotens Deus per interventum beati Petri Ecclesię illi idoneum pastorem provideat. Si quis vero contra hujus interdictionis paginam venire temptaverit, noverit se gratiam Sancti Petri amittere, & apostolicę animadversionis ultione plectendum. Dat. Romæ, XII. Kal. Maji. Indictione Decimatertia.

Ejus Episcopus depositus propter Simoniam.

Decretum pro securitate bonorum ad eam spectantium.

Dat. die 20. Aprilis anno Domini 1075. Pontif. anno II.

X V I I.

Confirmatio Sententiæ ejusdem.

Ibid.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, Clero & Populo Babembergensis Ecclesiæ, salutem & apostolicam benedictionem.

Literas, quas Poppo Præpositus Ecclesiæ vestræ cum his, qui secum erant decepti, simulata pœnitentia falsaque religione Herimanni olim dicti vestri Episcopi, incaute a nobis nimia sub festinatione recedentes ad vos deferre neglexerunt, nostro sigillo insignitas; idcirco vobis ad præsens dirigere dignum duximus, ut in eis manifeste cognoscatis, quæ fuerit de jamdicto Pseudoepiscopo nostra voluntas quamque sententiam damnationis judicio sanctæ Apostolicę Sedis in eum promulgavimus: indubitanter credentes, quoniam nullius supplicatio aut fraudolentia ab eadem voluntate, sive sententia ex eo, quod se judicio sanctæ Apostolicæ Sedis subtraxit, animum nostrum potuit revocare, vel numquam Deo auctore mutare valebit. Verum quia sub obtemptu religionis, ac mentitæ pœnitentiæ sanctam Babembergensem Ecclesiam, specialem quodammodo sanctæ Romanæ Ecclesiæ filiam, tyrannide conatus est confundere, bonaque illius dilapidare, atque disperdere, priorem sententiam confirmantes, ad cumulum damnationis ejus hoc addimus, ut irrecuperabiliter ab Episcopali officio semotus, a sacerdotali quoque sit omnino seclusus, quousque apostolicæ se audientiæ repræsentet, paratus eam cautionem facere, quam vestræ Ecclesiæ cognoverimus expedire. Ab Episcopali vero officio eum segregamus, quia simoniace invasit Ecclesiam; sacerdotali quoque eum idcirco privamus, quoniam sub specie sanctitatis visus est eam dilaniare atque confundere. Et quia tanta mala con-

Herimannus Episcopus judicio Sedis Apostolicæ se subtrahit:

Et Ecclesiam tyrannice occupat;

Quare anathematizatur & sacerdotali quoque privatur officio: quousque Apost. Sedi se præsentet.

la contra Ecclesiam quoquomodo olim sibi commissam exercere non timuit, anathematis eum vinculo innodamus, quousque supradicto modo se apostolicæ audientiæ repræsentet; nisi forte in extremis ductus dignam pœnitentiam accipiat, eo tamen tenore, ut si convaluerit, simili modo (ut dictum est) se Apostolicæ Sedi repræsentare festinet. Eodem quoque anathemate percutimus eos, qui ab initio promotionis ejusdem aliqua prædia Ecclesiæ ab eo acceperunt, ut sibi faverent ad ejus malitiam continuendam, permaxime illos, qui postquam se Apostolicæ Sedis judicio subtraxit, ab eo aliquid in prædiis vel in thesauris Ecclesiæ acceperunt ad confovendum eum, ut in sua pertinacia perseveret, nisi resipuerint, videlicet ut condigna satisfactione, quod predicto sacrilegio peccaverunt, emendent, nobisque suam pœnitentiam resignare festinent. Dat. Laureti XIII. Kal. Augusti Indictione Decimatertia.

Item sententia excommunicationis in eos, qui ab illo aliqua Ecclesiæ prædia acceperunt, ut ei faverent.

Dat. die 20. Julii anno Domini 1075. Pontif. anno III.

XVIII.

Depositio Ottonis Constantiensis Episcopi, & Cleri Populique absolutio ab obedientia ei præstanda.

Ex Vita Gregorii VII. apud Bolland. ad d. 25. Maii cap. IV.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, Clericis & Laicis majoribus & minoribus in Constantiensi Episcopatu consistentibus, christianam legem diligentibus, salutem & apostolicam benedictionem.

Admonitiones præviæ Episcopo factæ.

MIsimus fratri nostro, Episcopo vestro Ottoni literas exhortatorias, per quas pro nostri necessitate officii apostolica auctoritate injunximus illi, ut simoniacam hæresim de Ecclesia penitus sua excluderet, & castitatem Clericorum studiose prædicandam susciperet, & firmiter tenendam episcopali vigilantia inculcaret. Nam sic eam nobis euangelicę & apostolicæ Literæ, authenticarum Synodorum decreta, & eximiorum Doctorum pręcepta insinuant, ut eam dissimulare & negligere sine magno animæ nostræ, & populi Christiani detrimento, non possimus. Sed Episcopus vester, ut nobis relatum est, quæ paterne suaseramus, perficere non curavit; & ut non solum inobedientię, verum etiam rebellionis offensam contraheret, quemadmodum accepimus, palam clericis suis jussioni nostræ, immo beati Petri, omnino contraria permisit; itaut qui mulierculas habuerant, retinerent: & qui non habebant, illicita temeritate subintroducerent. Quod ut audivimus, moleste ferentes, secundam ei scripsimus epistolam, indignationis ei nostræ motus ostendentes, & idem præceptum iterato acrius inculcantes; tum etiam ipsum ad Synodum Romanam, quæ prima proximæ quadragesimę hebdomada est, advocavimus, ut pro se rationem reddat, & inobedientiæ causas, si rationabiles habuerit, in audientiam totius Conventus exponat. Hoc ideo, fratres charissimi, vobis innotescimus, ut animæ vestræ saluti consulamus. Si enim beato Petro & sanctæ Sedi Apostolicę fronte aperta repugnans & contumax esse voluerit, liquido manifestum est, quod qui matrem vel patrem inhonorat, nullam a fidelibus patris & matris jure obedientiam exigere aut quærere debeat. Indignum est enim, ut qui magistro detrectat subesse, magister auditoribus postulet præesse. Quapropter omnibus, sicut prædiximus, majoribus atque minoribus, Deo, & B. Petro adhærentibus, apostolica auctoritate præcipimus, si in obduratione sua persistere voluerit, nullam ei obedientiæ reverentiam exhibeatis; nec id animæ vestræ perniciem esse putetis; nam si, ut toties jam prædiximus, præceptis apostolicis voluerit esse contrarius, ab omni illius subjectionis jugo beati Petri auctoritate absolvimus ita universos, ut cum sacramenti obligatione quilibet ei fuerit obstrictus, quamdiu Deo omnipotenti, & Sedi Apostolicæ rebellis extiterit, nulla ei fidelitatis exhibitione fiat obnoxius. Non enim cuilibet personæ contra Creatorem suum, qui cunctis præponendus est, aliquis debet obedire; sed debemus contra Deum superbienti resistere, ut saltem hac necessitate coactus ad viam justitiæ addiscat redire. Quanti enim periculi, quantæque a christiana lege sit alienationis, obedientiam, maxime Apostolicæ Sedi, non exhibere, ex dictis beati Samuelis Prophetæ potestis cognoscere, quæ sanctissimus Papa Gregorius in ult. lib. Moralium procuravit exponere. Ut ea autem sint nobis in promptu, scripta transmisimus; quatenus indubitanter sciatis, nos vobis novam non dicere, sed antiquam sanctorum Patrum doctrinam propalare. Hinc Samuel ait: Melior est obedientia quam victima; & ascultare magis, quam offerre adipem arietum; quoniam quasi peccatum ariolandi est repugnare, & quasi scelus Idolatriæ nolle acquiescere; obedientia quippe victimis jure præponitur, quia per victimas aliena caro, per obedientiam vero propria voluntas mactatur. Tanto igitur quisque Deum citius placat, quanto ante ejus oculos repressa arbitrii sui superbia gladio præcepti se immolat. Quo contra ariolandi peccatum inobedientia dicitur, ut, quanta sit virtus obedientiæ, demonstretur. Ex adverso igitur melius ostenditur, quid de ejus laude sentiatur: Si enim ariolandi peccatum est repugnare, & quasi scelus Idolatriæ nolle acquiescere, sola obedientia est, quæ fidei meritum possidet; sine qua quisque convincitur infidelis, etsi fidelis esse videatur.

Clericorum libido, & Simoniaca labes non ferendæ.

Ottonis inobedientia, & rebellio.

Iteratæ admonitiones.

Obedientia ei non præstanda, si contumax extiterit.

Contra Deũ superbienti resistendum.

1. Reg. 5.

Quale peccatum sit inobedientia.

XIX.

Depositio, iterataque excommunicatio Henrici Quarti Imperatoris: absolutioque Vassallorum a juramento fidelitatis: & confirmatio electionis Ducis Rodulphi in Regem Theutonicorum.

GREGORIUS PAPA VII. &c.

BEate Petre Apostolorum Princeps, inclina quæsumus pias aures tuas nobis, & audi me servum tuum, quem ab infantia nutristi, & usque ad hunc diem de manu iniquorum liberasti, qui me pro tua fidelitate oderunt, & oderunt. Tu mihi testis es, & Domina mea Mater Dei, & B. Paulus frater tuus inter omnes Sanctos, quod sancta Romana Ecclesia me invitum ad sua gubernacula traxit, & ego non rapina arbitratus sum ad Sedem tuam ascendere, potiusque volui vitam meam in peregrinatione finire, quam locum tuum

Imploratio divini auxilii.

pro

pro gloria Mundi, sæculari ingenio arripere. Et ideo ex tua gratia non ex meis operibus, credo, quod tibi placuit & placet, ut populus christianus tibi specialiter commissus mihi obediat, specialiter pro vice tua mihi commissa, & mihi tua gratia est potestas a Deo data ligandi, atque solvendi in Cælo, & in Terra.

Depositio Henrici Regis.

§.1. Hac itaque fiducia fretus, pro Ecclesiæ tuæ honore & defensione, ex parte omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus sancti, per tuam potestatem & auctoritatem, Henrico Regi filio Henrici Imperatoris, qui contra tuam Ecclesiam inaudita superbia insurrexit, totius Regni Theutonicorum, & Italię gubernacula contradico.

Absolutio vasfallorum a juramento fidelitatis.

§.2. Et omnes christianos a vinculo juramenti, quod sibi faciunt, vel fecerunt, absolvo; ut nullus ei sicut Regi serviat, interdico. Dignum est enim, ut qui studet honorem Ecclesię tuę imminuere, ipse honorem amittat, quem videtur habere.

Excommunicatio ejusdem Henrici Regis.

§.3. Et quia sicut christianus contempsit obedire, nec ad Deum rediit, quem dimisit, participando excommunicatis, meaque monita, quæ pro sua salute sibi misi (te teste) spernendo, seque ab Ecclesia tua, tentans eam scindere, separando, vinculo eum anathematis vice tua alligo; & sic eum ex fiducia tua alligo, ut sciant gentes, & comprobent, quia Tu es Petrus, & super tuam petram Filius Dei vivi ædificavit Ecclesiam suam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam, &c.

Dat. anno Dñi 1075. Pōtif. anno III.

Actum Anno ab Incarnatione Domini MLXXV. Indictione Tertiadecima.

X X.

De hujusmodi Anathematizatione ad omnes Christifideles.

Ex edit. Card. Carafæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei omnibus, qui cupiunt se annumerari inter oves, quas Christus beato Petro commisit, salutem & apostolicam benedictionem.

AUdistis Fratres novam & inauditam præsumptionem: audistis sceleratam schismaticorum, & nomen Domini in beato Petro blasphemantium garrulitatem, & audaciam: audistis superbiam ad injuriam & contumeliam Sanctæ & Apostolicæ Sedis elatam, qualem vestri Patres nec viderunt nec audierunt umquam, nec scripturarum series aliquando a paganis vel hæreticis docet emersam; cujus mali, etsi aliquod unquam post fundatam & propagatam fidem Christi præcessisset exemplum, omnibus tamen fidelibus pro tanto contemptu, & conculcatione apostolicæ, immo divinæ auctoritatis dolendum foret, & gemendum. Quapropter si beato Petro claves Regni Cælorum a Domino Deo nostro Jesu Christo traditas esse creditis, & vobis per manus ipsius ad æternæ vitæ gaudia introitum patere cupitis, cogitandum vobis est, quantum nunc de irrogata sibi injuria dolere debeatis. Nisi enim hic, ubi per discrimina temptationum vestra fides & corda probantur, socii passionum efficiamini, procul dubio non estis digni, ut participes futurę consolationis, & filii

regni cælestem coronam, & gloriam sortiamini. Rogamus igitur charitatem vestram, ut instanter divinam misericordiam implorare studeatis; quatenus aut corda impiorum ad pœnitentiam vertat, aut reprimendo eorum nefanda consilia, quam insipientes & stulti sint, qui Petram a Christo fundatam evertere, & divina privilegia violare conantur, ostendat. Qualiter autem, aut pro quibus causis beatus Petrus anathematis vinculo Regem alligaverit, in cartula, quæ huic inclusa est, plene potestis cognoscere.

Corinth. II. 1.

X X I.

De Tedaldo, in Mediolanensem Ecclesiam intruso, ad sacros ordines non promovendo.

Ex edit. Card. Carafæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei Fratribus, & Episcopis, Coepiscopis Gregorio Vercellensi, Cuniberto Taurinensi, Ingoni Astensi, Ogerio Iporegiensi, Opizoni Laudensi, & ceteris Suffraganeis sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ, obedientibus Apostolicæ Sedi, salutem & apostolicam benedictionem.

Tedaldus in Ecclesiam ab Henrico Rege intrusus.

NOtum vobis esse volumus de Tedaldo Mediolanensi Clerico, quem Rex pręterquam nobis literis, ac legatorum verbis promiserit, in Mediolanensem Ecclesiam posuit, quod Episcopalem Sedem, ad quam alia prius, quæ adhuc superstes est, fuerit assignata persona, non satis ordinate suscepisse videtur. Quod cum per quosdam fideles nostros nostram requireret amicitiam, scripsimus ei, hoc nos multum velle & cupere, atque eo pacto facillimum convenire posse, si requisitis Apostolorum liminibus & nostra præsentia, causam promotionis suæ puram atque probabilem ostendere vellet & posset. Ad quod exequendum amicabiliter eum vocavimus, & præfixo sibi termino ad proximam Synodum venturæ Quadragesimæ, aut, si malit, ante Synodum firmam securitatem veniendi ad nos, & redeundi, ex nostra parte promisimus, & dare parati sumus. Insuper etiam, ne interim aliquem de sacris ordinibus gradum recipiat, apostolica auctoritate ei interdiximus. Quod item & vobis per eam, quam beato Petro Apostolorum Principi debetis obedientiam, & ex nostra, quam per illum licet indigni suscepimus, apostolica auctoritate interdicimus, ut nullus vestrum ad promotionem alicujus ordinis manum ei præsumat imponere, donec oblata nobis sua præsentia, quid de introitu ejus judicandum & statuendum sit, sincera, Deo adjuvante, possimus examinatione discernere. Quod quidem cum communi consilio, & conjuncta omnium vestrorum discretione ac judicio, fieri permaxime cupimus, si vel illius Ecclesiæ cura, vel respectus apostolicę reverentiæ, aut nostra charitas vos ad hoc negotium convocare poterit. Videte igitur, ne quis vestrum contempto hoc interdictu, ad illius pariter, & sui periculum, manum extendat; quoniam si quis (quod non credimus) in ea præsumptione se occupare proruperit, continuo se a gratia beati Petri, & nostra dilectione, necnon a communione sacri Corporis & Sanguinis Domini sequestratum esse cognoscat. Verum id agite, ut frater ille,

Ad limina Apostolorum vocatus ad probandum legitimam sui promotionem:

cum prohibitione tamen recipiendi interim sacrum ullum ordinē;

Quem eidem conferre, cuilibet interdicitur Episcopo,

Sub anathematis pœna;

dum potest, dum locum habet, sibi & Ecclesiæ consulat; paci vestræ, & saluti tantæ multitudinis hominum pene periclitantium provideat: nec suamet præcipitatione casum petens multos secum ad commune periculum trahat. In quo nunc apparebit, quis sit pastor in vobis iniquitati aperte resistens, quis sit fur simulationem faciens, quis latro manifeste justitiæ contradicens. Considerate ergo, quomodo caute ambuletis: quia sicut durum est contra stimulum calcitrare, sic asperum est sanctæ Romanę Ecclesiæ contraire, cui vos tamquam Matri semper oportet obedire. Dat. Romæ, VI. Id. Octobris, Indictione XIV.

Quis sit pastor, quis fur, quis latro.

Dat. die 10. Octobris anno Domini 1075. Pontif. anno III.

XXII.

Expositio Sententiæ latæ in causa, quæ versabatur inter Ecclesiam Rossellanam, & Populoniensem super nonnullis Possessionibus.

Ex edit. Card. Carafæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, Clero & Populo Rossellanæ Ecclesiæ salutem & apostolicam benedictionem.

Modus Concordiæ.

QUia officii nostri est discordes ad concordiam revocare, discordiam inter Rossellanam & Populoniensem Ecclesiam graviter exortam diligenti examinatione discussimus. Tandem post varias utrimque prolatas rationes, claruit, non solum per privilegia Apostolicæ Sedis, verum etiam per quoddam diffinitionis scriptum præsentia Sylvestri Papæ, & Clericorum Romanorum judicio confirmatum, quid quid in quæstione fuerat, Rossellanæ Ecclesiæ pertinere. Unde collaudatione tam Episcoporum, quam etiam Romanæ Ecclesiæ Clericorum præfatam litem eo tenore decidimus, ut investitura Rosellano Episcopo deinceps concessa; si ante proximum Dominicæ Ascensionis festum aliquam scriptionem Populoniensis Episcopus ostenderit, quæ ostensa nobis, Papæ Sylvestri juste improbare videatur: Populoniensis Episcopus ad reclamandum & retinendum licenter admittatur. Sin autem, ab eadem festivitate hujusmodi controversia perpetuum silentium habeat, & Rosellana Ecclesia, Apostolicæ Sedis iterata definitione fulta, in perpetuum ab hac quæstione quiescat, & insuper deinceps privilegium, definitionem nostram latius continens, munitum prædia, quorum lis tantis temporibus ventilata est, sine aliqua molestatione possideat.

Concessio termini ad contraria monumenta producenda:

Quo expirato si nihil fuerit prolatum, controversa bona possideat pacifice Rosellana Ecclesia.

XXIII.

Confirmatio donationum Florentinæ Ecclesiæ a Gerardo Episcopo, postea Nicolao PP. II. cæterisque factarum.

Ex Capitulari Tabulario edidit Ughell. Ital. Sac. T. iii.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei Martino S. Florentinæ Ecclesię Præposito, aliisque Confratribus Canonicis, tuisque successoribus, in perpetuum.

Exordium.

SI justis Servorum Dei petitionibus satisfecerimus, procul dubio apostolica præcepta servamus. Quapropter interveniente confratre nostro Raynerio Episcopo vestro confirmamus, atque corroboramus tibi, tuisque successoribus, quidquid in pagina concessionis, & confirmationis, quam vester fecit vobis Gerardus, tunc Episcopus, postea Romanæ Sedis Pontifex, rescriptum esse constat, vel vestræ Canonicæ. Quam scilicet Canonicam tuendam, & defendendam per eamdem paginam ipse vester Episcopus sanctissimi prædecessoris mei Leonis Papæ, suorumque successorum auctoritati tuendam & defendendam commisit, atque supposuit, ut quieti & securi ab omni læsione permanere valeatis. Desiderio itaque ac petitione tua, ut diximus, inclinati, & Præpositum atque successores canonicam vitam ducturos sub nostræ apostolicæ defensionis munimine suscipimus: & bona omnia, quæ vestra habet & habitura est, & sibi pertinent, Canonica, videlicet curtes, terras, & juxta Florentinam urbem pratum regis, campum regis totum cum mansis & territoriis omnibus, quæ in Florentina curte habet & retinet, vel sibi pertinent, prædicta vestra Canonica: curtem S. Andreæ cum omnibus sibi pertinentibus: curtem de Quinto: curtem de Cintoria cum omnibus suis pertinentiis, & illam partem, quam Petrus Primicerius contra canonica instituta usurpare visus est: plebem de Exinea cum curte & mansis & omnibus territoriis, decimationibus, quæcumque ad eamdem plebem vel curtem pertinere videntur: Insuper totum, quod Theuzo filius Lepizi pro salute animæ suæ in Ecclesia S. Joannis contulit, vel in eadem Canonica: terram S. Proculi in prędicta plebe: curtem de lacu, quæ est infra plebem S. Petri, sita; Valiam cum omnibus adjacentiis & pertinentiis suis: campum nihilominus Randi: similiter Ecclesiam S. Petri, quę dicitur Cantuari cum suis pertinentiis, quam Gerardus venerabilis Episcopus Florentinæ Ecclesiæ prelibatæ contulit Canonicę: Necnon ubicumque aliquod habere vel tenere, aut sibi pertinere videtur, ipsa vestra Canonica: Et quidquid Gerardus Archipresbyter pro beneficio in ipsa Florentina Ecclesia tenuit, tam in decimationibus, quamque in mansis & in prædiis: necnon & quæcumque Stephanus Abbas ex beneficio tenuit: Similiter, & quæcumque Primicerii beneficia fuere; atque plebem S. Hippoliti sitam Elsæ: itemque campum & hortum, qui est juxta Ecclesiam S. Reparatæ: seu etiam curtes, & Ecclesias, atque Castellum in territorio plebium S. Joannis majoris, & S. Laurentii, & S. Cassiani, a finibus jugi Alpium Mucellensium usque in fluvium Sevæ, quæ Hieremias filius Ildeprandi pro sua filiique sui anima per chartulam concessionis prelibatæ contulit Canonicæ: curtes, & casas, fortes, & dominicatas, & Ecclesiam S. Martini cum omnibus suis pertinentibus rebus in villa de Bagnolo, quæ scitur esse infra plebem S. Mariæ de Pinita, quæ dedere homines de Rufina in prædicta Canonica: Ecclesiam S. Ambrosii cum suis pertinentiis: Ecclesiam S. Mariæ Novellæ cum rebus suis: castrum de Scharaboni; mansum unum in Conciano: & quidquid in prædicta Canonica dedit Imelda in civitate Fesulana intus & extra; curtem de Petramala cum omnibus sibi pertinentibus rebus: & terram, quam dedit Thetberga uxor Rodulphi: & præterea, sicut supradiximus, quæcumque vestra Canonica juste nunc habet, aut in posterum, Domino annuente, habere contigerit, in quibuslibet rebus mobilibus vel immo-

Raynerii Florentini Episcopi instantia.

A Nicolao PP. II. factæ donationes, concessaque Privilegia confirmatur.

Præpositus & Canonici sub Apost. Sedis munimine suscipiuntur. Bonaque omnia ad eos pertinentia confirmatur.

immobilibus, sive ab ejusdem Civitatis episcopo datis, sive ab aliis hominibus publicis vel privatis, tibi tuisque successoribus confirmamus & stabilimus in perpetuum. Hæc igitur omnia, quæ hujus præcepti decretique nostri pagina continet, tam tibi quam cunctis, qui in eo, quo es, ordine locoque successerint, vel eis, quorum interesse potuerit, apostolica auctoritate inperpetuum servanda decernimus. Si quis vero Regum, Sacerdotum, Clericorum, Judicum, ac secularium personarum hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens, contra eam temerario ausu venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio de perpetrata iniquitate cognoscat. Et nisi ea, quæ ab illo sunt male ablata, restituerit, vel digna pœnitentia illicite acta defleverit, a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in æterno examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem, eidem loco justa servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen, amen.

Dignitatis privatio,

Atque anathema contra violatores Privilegii hujus.

Signum Gregorii Papæ Septimi.

MISERATIONES TUÆ DOMINE, SUPER OMNIA OPERA EJUS.

Datum Florentię V. Kal. Januarii per manus Petri Sanctę Romanæ Ecclesię Presbyteri Cardinalis, ac Bibliothecarii anno IV. pontificatus Domini Gregorii VII. Papę. Anno videlicet Dominicę Incarnationis MLXXVI. Indict. XIV.

Dat. die 28. Decembr. anno Domini 1076. Pontif. anno III.

XXIV.

Confirmatio fundationis & donationum ab Hugone Aginnensi Episcopo Monasterio S. Petri Condomiensi factarum.

Ex Tom. ii. Gall. Christ. ed. 1720. inter Instrumenta Ecclesiæ Condomien. num. iii.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei dilecto in Christo filio Raymundo Abbati Monasterii Sancti Petri siti in loco, qui dicitur Condomus, suisque successoribus, in perpetuum.

Exordium.

Supernæ miserationis respectu ad hoc universalis Ecclesiæ curam suscepimus, & apostolici moderaminis solicitudinem gerimus, ut justis precantium votis attenta benignitate faveamus, & libramine æquitatis omnibus in necessitate positis, quantum Deo donante possumus, subvenire debeamus. Proinde juxta petitionem tuam præfato Monasterio, cui tu præesse dinosceris, hujusmodi privilegia præsenti auctoritatis nostræ decreto indulgemus, concedimus, atque confirmamus; statuentes, nullum Regum, vel Imperatorum, Antistitum, nullum quacumque dignitate præditum, vel quemcumque alium audere, de his, quæ eidem venerabili Loco a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata sunt, vel in futurum, Deo miserante, juste collata fuerint, sub cujuslibet causæ occasionisve specie minuere vel auferre, & sive suis usibus applicare, vel aliis piis de causis per suæ avaritiæ excusationem concedere; sed cuncta quæ ibi juste oblata sunt, vel offerri contigerit tam a te quam ab eis, qui in tuo officio locoque successerint, perenni tempore illibata & sine inquietudine volumus possideri, eorum quidem usibus, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, modis omnibus profutura.

Decretum exemptionis ab omni cujus libet personæ molestia, vi, infestatione &c.

Et quia Ugo Episcopus idem Monasterium ex bonis hæreditatis suæ ditatum Romanæ Ecclesiæ juri contradidit, ad futuram defensionis suæ cauthelam constitutum est, ut singulis annis pensis quinque solidorum, moneta illius terræ Apostolicæ Sedi reddatur. Nominatim igitur confirmamus eidem Monasterio illas possessiones, quas prædictus Ugo Episcopus ejusdem Monasterii fundator, in pago Leomaniæ ex jure patrimonii sui præfato Loco contulit: videlicet Ecclesiam sancti Petri, & locum Condomus, quod interpretatur *Domus sublimis*, cum omnibus suis appendiciis. Item constituimus, ut obeunte Abbate non alius ibi quacumque obreptionis astutia ordinetur, nisi quem fratres ejusdem loci communi consensu secundum timorem Dei elegerint. Hoc quoque præsenti capitulo subjungimus, ut ipsum Monasterium, & Abbates ejus, vel Monachi ab omni secularis servitii sint infestatione securi, omnique gravamine mundanæ oppressionis remoto, in sanctæ religionis observatione seduli, atque quieti, & nulli aliqua habeantur occasione subjecti.

Annuus cēsus quinque solidorum illius monetę Apostolicæ Sedi persolvendus. Confirmatio bonorum ab Hugone Episcopo Monasterio datorum.

Abbas per Monachos eligi statuitur.

Immunitas ab omni laicali servitio, & gravamine.

Hæc igitur omnia, quæ hujus præcepti decretique nostri pagina continet, tam tibi quam cunctis, qui in eorum loca successerint, in perpetuum servanda decernimus. Si quis vero Regum, Sacerdotum, Clericorum, Judicum, ac secularium personarum, hanc Constitutionis nostræ paginam agnoscens, contra eam venire tentaverit, possessionis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat. Et nisi ea, quæ ab illo sunt male ablata, restituerit, vel digna penitentia illicite acta defleverit, a sacratissimo Corpore ac Sanguine Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat. Cunctis autem eidem loco juxta servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum boni operis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Datum Lateranis VIII. Idus Martii per manus Petri Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Cardinalis, ac Bibliothecarii, anno tertio * pontificatus Domini Gregorii Papę, Indictione XIV.

Dignitatis privatio, atque anathema contra Privilegii hujus violatores.

Dat. die 8. Martii Anno Domini 1076 Pontif. Gregorii Anno III.

XXV.

Confirmatio sententiæ excommunicationis latæ a Diensi Episcopo legato Apostolico in Aniciensis Ecclesiæ invasorem.

Gregorius Episcopus Servus servorum Dei, Aniciensibus Canonicis.

Ex edit. Card. Carafæ.

Notum est vobis, qualiter Stephanus Aniciensis invasor, & simoniacus, despecto Sacramento, quod nobis super corpus S. Petri de deliberatione ejusdem Ecclesiæ fecerat, eam occupare, & tyrannica oppressione affligere non cessat. Unde scire vos volumus, quia sicut confrater noster Hugo Diensis Episcopus, cui vices nostras in Galliarum partibus agendas commisimus, illum excommunicavit, sic & nos excommunicavimus

Diensis Episcopus Gregorii PP. Vicarius in Galliarum partibus.

mus, & a gremio Sanctæ Ecclesiæ separavimus. Quapropter apostolica auctoritate præcipimus vobis, ut colla vestra de sub jugo ejus excutientes, ne illi adhærentes, diabolo, cujus ipse membrum factus est, serviatis. Sed ab illo sicut ab excommunicato, oportet, caveatis; & de excommunicatione, quam incurristis coram prædicto Diensi Episcopo satisfacientes, ipsius consilio pastorem vobis secundum Dominum eligatis. Quod si feceritis, ab omni sacramento, & obligatione, quam præfato Simoniaco contra Dominum fecistis, ex parte S. Petri vos absolvimus: Si vero etiam nunc nostræ salutari jussioni recalcitrare præsumpseritis, pari vos anathemate condemnatos sciatis. Dat. Bibianello X. Kal. Apr. Indictione decimaquarta.

Invasori Aniciensis Ecclesiæ non obediendum;

Et alius eligendus Episcopus.

Anathema contra inobedientes.

Dat. die 23. Martii anno Dom. 1076. Pontif. anno IV.

XXVI.

Commissum, ait, Bernardo S. R. E. Diacono & Bernardo Abbati Massiliensi, ut obtineant tutum iter sibi, in Germaniam ire volenti, ad pacem componendam; præcipitque non communicandum cum eo Rege, qui apostolicis mandatis non obedierit.

Ex edit. Card. Carafa.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei Archiepiscopis, Episcopis, Ducibus, Comitibus, & universis Christifidelibus Clericis & Laicis, tam majoribus quam minoribus in Regno Theutonicorum consistentibus, salutem & apostolicam benedictionem.

Commissio duobus Monachis data pro obtinenda securitate itineris in Germaniam.

Causa hujusmodi itineris.

NOtum fieri vobis volumus, fratres charissimi, quia legatis nostris, Bernardo videlicet Sanctæ Romanæ Ecclesiæ fideli filio & Diacono, itemque Bernardo Abbati Religioso Massiliensis Monasterii, præcipimus, ut utrumque Regem, Henricum videlicet & Rodulphum, aut per se aut per idoneos nuncios admoneant, quatenus viam mihi pro discutiendo negotio, quod peccatis facientibus inter eos ortum est, ad vos, Deo favente, secure veniendi præbeant. In magna enim tristitia, & dolore cor nostrum fluctuat, si per unius hominis superbiam tot millia hominum Christianorum temporali & æternæ morti traduntur, & Christiana Religio confunditur, Romanumque Imperium ad perditionem perducitur. Uterque namque Rex a nobis, immo ab Apostolica Sede, cui licet indigni præsidemus, adjutorium requirit. Et nos de misericordia omnipotentis Dei, & adjutorio beati Petri confidentes, parati sumus cum vestro consilio, qui Deum timetis, & christianam fidem diligitis, æquitatem causæ utrinque decernere, & ei præbere auxilium, cui justitia ad regni gubernacula favere dinoscitur. Quapropter si alterutrum eorum superbia inflatus aliquo ingenio, quominus ad vos venire possimus, obstiterit, & de sua injustitia timens, judicium sancti Spiritus refugerit, inobediens factus resistendo sanctæ & universali matri Ecclesiæ, hunc velut membrum Antichristi, & desolatorem Christianæ Religionis contemnite, & sententiam, quam nostri Legati contra eum nostra vice dederint, conservate; scientes, quia Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Alteri vero, qui humiliter se habuerit, & judicium (decretum vero a Spiritu sancto per vos autem prolatum) non contempserit (indubitanter enim credimus, ubicunque duo vel tres in nomine Domini congregati fuerint, præsentia ejus illuminantur) illi, inquam, servitium, & reverentiam, secundum quod nostri præfati Legati decreverint, exhibite; annitentes, & modis omnibus ei obsequentes, ut regiam dignitatem honeste possit obtinere, & Sanctæ Ecclesiæ jam pene labenti succurrere. Non enim a corde nostro debet excidere, quod qui Apostolicæ Sedi obedire contemnit, scelus Idolatriæ incurrit, & quod beatus Gregorius Doctor sanctus & humillimus Reges decrevit a suis dignitatibus cadere, & participatione Corporis & Sanguinis Domini nostri Jesu Christi carere, si præsumerent Apostolicæ Sedis decreta contemnere. Si enim cælestia & spiritualia Sedes beati Petri solvit & judicat, quanto magis terrena & sæcularia? Scitis autem, fratres charissimi, quia ex quo tempore ab Urbe exivimus, in magno periculo inter inimicos christianæ fidei mansimus; & tamen neutri prædictorum Regum neque terrore neque amore flexi aliquod contra justitiam, & adjutorium promisimus. Magis enim volumus mortem (si hoc oportet) subire, quam propria voluntate devicti, ut Ecclesia Dei ad confusionem veniat, consentire. Ad hoc enim nos ordinatos, & in Apostolica Sede constitutos esse cognoscimus, ut in hac vita, non quæ nostra, sed quæ Jesu Christi sunt, quæramus, & per multos labores Patrum sequentes vestigia ad futuram & æternam quietem, Deo miserante, tendamus. Dat. Carpinetæ II. Kal. Junii Indictione Decimaquarta.

Ex Regibus, qui Apostolicæ Sedi inobediens extiterit, cum eo non communicandum.

Jac. 4.

Matth. 18.

Obedienti vero obsequendum.

Inobedientia Apostolicæ Sedi scelus Idolatriæ.

Quod sit munus Summi Pontificis.

Dat. die 31. Maji ann. Domini 1076. Pontif. anno IV.

XXVII.

Adhortatio ad universos tam Ecclesiasticos quam Sæculares in Romano Imperio constitutos, ut Imperatorem, ejusque Consiliarios ad resipiscentiam inducant; quod si aliter nolint, cum eis non communicent.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei omnibus in Christo fratribus, Episcopis videlicet, Abbatibus, atque Sacerdotibus, Ducibus etiam, Principibus, atque Militibus, omnibusque Christianam Fidem, & beati Petri honorem re vera diligentibus, in Romanum Imperium habitantibus, salutem & apostolicam benedictionem.

Ex Archiv. Vatic.

GRatias agimus Omnipotenti Deo, qui propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos, proprio Filio suo non perpercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum: quia ultra meritum ultra spem etiam bonorum hominum Ecclesiam suam protegit, gubernat, & defendit. Scitis enim, fratres charissimi, quia hoc periculoso tempore, quando Antichristus in suis membris jam operatur ubique, vix aliquis solet inveniri, qui revera Deum & honorem ejus diligat, & ejus præcepta sæculari commodo, & gratiæ terrenorum Principum præponat. Sed ille, qui non repellit plebem suam, & quotidie peccatores a sinistra in dexteram commutat, vos propitio ac sereno vultu respexit, & contra suos inimicos ad salutem multarum gentium erexit: ut magis vobis libeat in periculo transitoriæ vitæ

Dei providentia Ecclesiæ suæ semper præsens.

Rom. 8.

Quam perniciosum sit terrena cælestibus præponere;

Principum gratiæ potius quam Dei honori inservire

tæ consistere, quam æterni Regis gloriam & honorem humanæ gratiæ postponere. Hæc itaque facientes, non aure surda Apostolorum Principem dicentem * transitis: Genus electum, Regale Sacerdotium, obedire magis oportet Deo, quam hominibus. Nam vestra fraternitas minime ignorat, quanto tempore sancta Ecclesia inauditas pravitates & diversas iniquitates Regis, (& utinam Christiani & vestri), sustinuit, & quantæ ruinæ quantæque calamitati ipso authore, hoste antiquo præcedente, patuit: cui nos, fraterna dilectione & amore Patris & Matris ejus ducti, adhuc in Diaconatu positi, admonitionis verba transmisimus, & postquam ad officium Sacerdotii, licet indigni, venimus, ut resipisceret summopere & frequenter per viros religiosos procuravimus. Ipse vero quid contra egerit, & quomodo malum pro bono reddiderit, vel qualiter calcaneum suum contra B. Petrum erigendo, sanctam Ecclesiam, quam sibi Omnipotens Deus commisit, scindere procuraverit, vestra novit charitas, & per omnia mundi jam personuit climata. Sed quia nostri est officii, homines, non vitia diligere: & pravis, ut resipiscant, resistere: & impietates, non homines, abhorrere: auctoritate beati Petri Apostolorum Principis monemus vos, & ut charissimos fratres rogamus, admodo studete, illum de manu diaboli eruere, & ad veram pœnitentiam provocare; ut eum possimus, Deo favente, ad sinum communis Matris nostræ, quam conatus est scindere, fraterna ducti charitate revocare; ita tamen, ut nulla possit fraude recidiva clade christianam religionem confundere, & sanctam Ecclesiam pedibus suis conculcare. Quod si vos non audierit, & diabolum potius, quam Christum sequi elegerit, & eorum, qui pro simoniaca heresi jam per longa tempora excommunicati sunt, consilium nobis prætulerit, divina inspirante potentia simul inveniamus, simulque statuamus, ut, Deum homini preponentes, universali Ecclesiæ jamjam pene labenti viriliter succurramus. Quicumque ex his resipuerit, qui prædictum Regem non erubuerunt omnipotenti Deo præponere, & christianam legem sine verbis, operibus tamen negare, sicut dicit Apostolus: Ore quidem fatentur Deum, factis autem negant; vos fratres mei & consacerdotes illos auctoritate beati Petri suscipite, & ad gremium Matris nostræ sanctæ Ecclesiæ reducite, ut mereamini gaudium in cælo Angelis Dei innovare. In omnibus tamen, sicut decet charissimos filios, honorem pii patris vestri Apostolorum Principis præ oculis habete. Quicumque autem Episcoporum vel Laicorum timore vel gratia humana seducti, a communione Regis se non subtraxerunt, sed ei faventes, animam suam, & illius, diabolo tradere non timuerunt, si non resipuerint, & condignam pœnitentiam egerint, nullam cum eis communionem vel amicitiam habeatis; isti enim sunt, qui animam suam & Regis odiohabent, & occidunt, & Regnum, Patriam, Christianamque Religionem confundere non erubescunt. Sicut enim nobis imminet, quod per Prophetam dicitur: Si non annunciaveris iniquo iniquitatem suam, animam ejus de manu tua requiram: & maledictus qui prohibet gladium suum a sanguine, idest verbum correctionis a prave viventibus increpatione; Ita illi imminet, si non obedierit, ira divini judicii & ultio, testante Samuele, Idolatriæ scelus. Testis enim nobis est Deus, quia nulla nos commoda sæcularis respectus contra pravos Principes & impios Sacerdotes impellunt; sed consideratio nostri officii, & potestas, qua quotidie angustiamur, Apostolicæ Sedis. Melius est enim nobis debitam mortem carnis per tyrannos, si oportuerit, subire, quam nostro silentio, timore, vel comodo, christianę legis destructioni consentire. Sanctos quidem Patres nostros dixisse scimus: Qui pravis hominibus sui consideratione officii non contradicit, consentit: & qui resecanda non aufert, committit. Omnipotens Deus, a quo cuncta bona procedunt, meritis Dominę nostræ cælestis Reginæ, ac beatorum Apostolorum Petri & Pauli intercessione, corda vestra confirmet & custodiat, & Spiritus sui gratiam superinfundat, ut quæ sunt ei placita facientes, mereamini Sponsam ejus, Matrem videlicet nostram, de faucibus luporum eripere, atque ad supernam illius gloriam ab omnibus peccatis absoluti pervenire. Data Laureti VIII. Kalendas Augusti Indictione Quartadecima.

Marginalia: * fortasse, auditis. — Pet. 1. 2. — Damna per Henricum Regem Ecclesiæ illata. — Quam solicite eum reducere ad bonã frugem curaverit Gregorius. — Adhortatio ad omnes, ut eum ad resipiscendum induceant. — Benigne excipiendi, qui relicto Rege ad gremium Ecclesiæ revertuntur. — Tit. 1. — Ii autem vitandi, qui a communione Regis se non subtraxerint. — Ezech. 3. — Ierem. 48. — 1. Reg. 15. — Quod sit Pastorum officium. — Dat. die 25. Julii ann Domini 1076. Pontif. anno IV.

XXVIII.

Sequitur in Idem Argumentum.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, omnibus dilectis in Christo fratribus, & Coepiscopis, Ducibus, Comitibus, universis quoque Fidem Christianam defendentibus, in Regno videlicet Theutonico habitantibus, salutem, & omnium peccatorum absolutionem per apostolicam benedictionem.

§. I. Si literas, quibus Henricus dictus Rex in sancta Synodo judicio sancti Spiritus excommunicatus est, diligenter perpenditis, quid de eo debeat fieri, indubitanter cognoscetis. Ex illis enim intelligitur, cur sit anathematis vinculo alligatus, & a regia dignitate depositus, & quod omnis populus quondam sibi subjectus a vinculo juramenti eidem promissi sit absolutus. Sed quia nos contra eum non movit (Deo teste) sæcularis superbia, nec vana mundi cupiditas, sed sanctæ Sedis & universalis Matris Ecclesiæ solicitudo, & disciplina; monemus vos in Domino Jesu, & rogamus sicut charissimos fratres, ut eum benigne, si ex toto corde ad Deum conversus fuerit, suscipiatis, & circa eum non tantum justitiam, quæ illum regnare prohibet, sed misericordiam, quæ multa delet scelera, ostendatis. Estote quæso memores humanæ conditionis, & communis fragilitatis, nec vos prætereat pia & nobilis memoria Patris ejus, & Matris, quibus non possunt nostra ætate ad Imperii gubernacula inveniri equales. Sic tamen adhibite vulneribus ejus oleum pietatis, ne vino disciplinæ neglecto, cicatrices ejus in pejus (quod absit) putrescant, & honor sanctæ Ecclesiæ, Romanique Imperii, nostra negligentia magnæ ruinæ patescat. Procul ab eo pravi removeantur Consiliarii, qui pro simoniaca hæresi excommunicati, non erubuerunt Dominum suum propria lepra contaminare, & per diversa crimina eum seducendo, ad scindendam sanctam Ecclesiam provocare, & in iram Dei & sancti Petri impellere. Adhibeantur illi tales Consiliarii, qui non sua tantum, sed eum diligant, & sæ-

Marginalia: Monitio ad Episcopos & alios, ut studeant conversioni Regis Henrici.

& sæculari lucro per omnia Deum præponant. Non ultra putet sanctam Ecclesiam sibi subjectam ut ancillam, sed prælatam ut Dominam. Non inflatus spiritu elationis, consuetudines superbiæ contra libertatem sanctæ Ecclesiæ inventas defendat; sed observet sanctorum Patrum doctrinam, quam pro salute nostra eos docuit Potestas divina. Quod si de his & aliis, jure ab eo exigendis, vos securos modis, quibus oportet, reddiderit, statim volumus per vestros idoneos Legatos de omnibus informari, ut quid debeat fieri, communi consilio, Deo aspirante, valeat inveniri.

Et interim ab ejus absolutione abstineant.

§.2. Illud autem inter omnia ex parte beati Petri interdicimus, ut nullus vestrum eum præsumat ab excommunicatione absolvere, quousque eis, quæ prædiximus, nobis indicatis, Apostolicæ Sedis consensum, & iteratum responsum recipiatis. De diversorum quidem diversis consiliis dubitamus: humanam gratiam vel timorem suspicioni habemus.

Eoque ad Ecclesiam non redeunte, alter Rex idoneus eligatur.

§.3. Quod si exigentibus multorum peccatis (quod non optamus) ex corde non fuerit ad Deum conversus, talis ad Regni gubernacula (Deo favente) inveniatur, qui ea, quæ prædiximus, & cætera, quæ videntur Christianæ Religioni, & totius Imperii saluti necessaria, certa ac indubitabili promissione se observaturum promittat.

Quem se confirmaturum habita informatione asserit.

§.4. Ut autem vestram electionem, si valde oportet ut fiat, Apostolica auctoritate firmemus & novam ordinationem nostris temporibus corroboremus; sicut a sanctis nostris Patribus factum esse cognoscimus, negotium, personam, & mores ejus, quantocius potestis, indicate; ut sancta & utili intentione incedentes, mereamini, sicut nobis notæ causæ, Apostolicæ Sedis favorem per divinam gratiam, & beati Petri Apostolorum Principis per omnia benedictionem.

De juramento Imperatrici præstito, quid agendũ.

§.5. De juramento autem quod factum est carissimæ filiæ nostræ Agneti Imperatrici Augustæ, si filius ejus ex hac vita ante ipsam migraret, non est opus adhuc dubitare; quia si nimia pietate circa filium ducta, justitiæ favens, ut abjiciatur a Regno, consenserit, quid restet, vos ipsi comprehenditε. Hoc tamen videtur laudabile, postquam certum fuerit apud vos, & omnino firmatum, quod ejus filius a Regno removeatur, consilium ab ea & a nobis requiratur de inventa persona ad regni gubernacula. Tunc, aut nostro communi consilio assensum præbebit, aut Apostolicæ Sedis auctoritas omnia vincula, quæ videntur justitiæ contradicere, removebit.

De excommunicatorum absolutione licentiam datam confirmat.

§.6. De excommunicatis autem, jam me vobis dedisse licentiam, qui Fidem Christianam (ut decet Episcopos) defenditis, ut absolvatis recordor; & adhuc hoc idem confirmo, si revera resipuerint, & humiliter pœnitentiam egerint.

Dat. anno 1076.

Datum Laureti III. Non. Septembr. Indict. incipiente XV.

XXIX.

Absolutio Regis Henrici.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, omnibus Archiepiscopis, Episcopis, Ducibus, Comitibus, cæterisque Principibus Regni Theutonicorum, christianam fidem defendentibus, salutem & apostolicam benedictionem.

Henric. tandem ad obedientiã S. R. E. rediens humillimã publice pœnitentiam egit.

QUoniam pro amore justitiæ communem nobiscum in agone christianæ militiæ causam & periculum suscepistis, qualiter Rex humiliatus ad pœnitentiam absolutionis veniam impetraverit, & quomodo tota causa post introitum ejus in Italiam hucusque deducta sit, vestræ dilectoni sincera veritate indicare curavimus, sicut constitutum fuit cum Legatis, qui ad nos de vestris partibus missi sunt. In Longobardiam venimus circiter viginti dies ante terminum, in quo aliquis Ducum ad Clusas nobis occurrere debuit, expectantes adventum illorum, quatenus ad partes illas transire possemus. Verum cum jam decurso termino hoc, nobis nunciaretur, his temporibus, præ multis (quod & nos quidem credimus) difficultatibus, ducatum nobis obviam mitti non posse, nec aliunde copiam ad vos transeundi haberemus, non parva solicitudine, quid potissimum nobis agendum foret, circumventi sumus. Interim vero Regem adventare certe cognovimus, qui etiam prius quam intrasset Italiam, supplices ad nos Legatos præmittens, per omnia se satisfacturum Deo & S. Petro ac nobis obtulit, & ad emendationem vitæ suæ omnem se servaturum obedientiam repromisit, dummodo apud nos absolutionis & apostolicæ benedictionis gratiam impetrare mereretur. Quod cum diu multis consultationibus differentes, acriter eum de suis excessibus, per omnes, qui intercurrebant, Nuncios redarguerimus; tandem per semetipsum, nihil hostile aut temerarium ostentans, ad oppidum Canusii, in quo morati sumus, cum paucis advenit; Ibique per triduum ante portam Castri, deposito omni Regio cultu, miserabiliter, utpote discalciatus & laneis persistens, non prius cum multo fletu apostolicæ miserationis auxilium & consolationem implorare destitit, quam omnes, qui ibi aderant, ad quos rumor ille pervenit, ad tantam pietatem & compassionis misericordiam movit, ut pro eo multis precibus & lachrymis intercedentes, omnes quidem insolitam nostræ mentis duritiam mirarentur, nonnulli vero in nobis non apostolicæ severitatis gravitatem, sed quasi tyrannicæ feritatis crudelitatem esse clamarent.

Quæ fuerit hujusmodi pœnitentia Regis Henrici.

Quem ideo Pont. ab excommunicatione absolvit.

§.1. Denique instantia compunctionis ejus, & tanta omnium, qui ibi aderant, supplicatione devicti, tandem eum, relaxato anathematis vinculo, in communionis gratiam, & sinum sanctæ Matris Ecclesiæ recepimus, acceptis ab eo securitatibus, quæ inferius scriptæ sunt. Quarum etiam confirmationem per manus Abbatis Cluniacensis, & filiarum nostrarum Mathildis, & Comitissæ Adelajæ, & aliorum Principum, Episcoporum, & Laicorum, qui nobis ad hoc utiles visi sunt, recepimus.

Pro firmanda pace Regni, se Germaniã iturũ pollicetur Gregorius.

§.2. His itaque sic peractis, ut ad pacem Ecclesiæ, & concordiam Regni (sicut diu desideravi-

vimus) omnia plenius, Deo adjuvante, coaptare possimus, ad partes vestras, data primum opportunitate, transire cupimus. Hoc enim dilectionem vestram indubitanter scire volumus, quoniam (sicut in descriptis securitatibus cognoscere potestis) ita adhuc totius negotii causa suspensa est, ut & adventus noster, & consiliorum vestrorum unanimitas, permaxime necessaria esse videantur.

Hortaturque Episcopos, & alios, ut in fide, & amore justitiæ perseverent.

§. 3. Quapropter in ea fide, quam cœpistis, & amore justitiæ, omnes permanere studete; scientes nos non aliter Regi oblatos esse, nisi quod puro sermone (sicut mihi mos est) in his eum de nobis sperare dixerimus, in quibus eum ad salutem & honorem suum, aut cum justitia, aut cum misericordia, sine nostræ & illius animæ periculo, adjuvare possimus.

Promissio Henrici Regis Theutonicorum.

§. 4. EGO Henricus Rex de murmuratione, & dissensione, quam nunc habent contra me Archiepiscopi, & Episcopi, Duces, Comites, cæterique Principes Regni Theutonicorum, & alii, qui eos in eadem dissensionis causa sequuntur, infra terminum, quem Dominus Papa Gregorius constituerit, aut judicium secundum justitiam ejus, aut concordiam secundum consilium ejus faciam, nisi certum impedimentum mihi vel sibi obstiterit, quo transacto ad peragendum idem paratus ero. Item si idem Dominus Papa Gregorius ultra montes seu ad alias partes terrarum ire voluerit, securus erit ex mei parte, & eorum, quos constringere potero, ab omni læsione vitæ, & membrorum ejus, seu captione tam ipse, quam qui in ejus conductu & comitatu fuerint, seu qui ab illo mittuntur, vel ad eum de quibuscumque terrarum partibus venerint, in eundo, & ibi morando, seu in redeundo. Neque aliud aliquod impedimentum habebit ex meo consensu, quod contra honorem suum sit. Et si quis ei fecerit, cum bona fide secundum posse meum illum adjuvabo. Actum Canusiæ, V. Kal. Februarii, Indictione XV.

Act. die 28. Decembr. anno Dñi 1076. Pontif. anno IV.

XXVII.

Confirmatio Primatus Ecclesiæ Viennensis, & concessio Privilegiorum, confirmatis iis, quæ a prædecessoribus Pontificibus eidem concessa sunt.

Edidit Joannes a Bosco Bibliotb. Floriac. Par. 3. pag. 71.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, Vuarmundo Venerabili Fratri Viennensi Archiepiscopo, & per eum ipsius Successoribus, & Viennensi Ecclesiæ, in perpetuum.

Exordium.

CUM ex Apostolicæ Sedis moderamine, cui Deo authore præsidemus, omnium quæ usquam sunt, Ecclesiarum curam gerere, & earum justitiam conservare debeamus; præcipue tamen illis nos convenit invigilare, ut & de ipsarum juribus, quod modo forte diminutum est, in reliquum inviolabiliter custodiatur, omnem nostram solicitudinem exhibere, quæ principales, ac speciales filiæ Sanctæ Sedis Apostolicæ & appellantur, & existunt; & aliarum Primatum continent Ecclesiarum. Certum quippe est, Viennensem Ecclesiam hujus Sedis concessione super septem provincias Primatum tenere; Ipsam Viennensem, Bituricam, Burdegalam, Auxionensem, quæ appellatur Novem Populana, Narbonam, Aquensem, & Ebrudunum; in quibus Viennensi Archiepiscopo, juxta Nicholai decretum, Romani Pontificis vices agere; Conventus scilicet synodales indicere, & jura ecclesiastica juste ac regulariter, Apostolica auctoritate concessum est, definire. Hoc utique in privilegiis eidem Ecclesiæ a sanctissimis Prædecessoribus nostris collatis habetur: Hoc quoque in privilegio beatæ memoriæ Leonis Papæ continetur. Ex quo liquet privilegio, & aliis quampluribus, & his authenticis, supradictas VII. Provincias ad Viennensis Ecclesiæ privilegium, utpote a Beatissimis Apostolis Petro, & Paulo fundatæ, juste, & rationabiliter pertinere. Et ut ad potestatem ejusdem Ecclesiæ, secundum antiquam authoritatem Catalogi, X. & VIII. pertineant: definitum est, ut VII. oppida vel Civitates, Gratianopolis videlicet, Valentia, & Dia, Alba Vivarium, Tarentasia, Geneva, Maurienna, Viennensi Ecclesiæ interim subjectæ permaneant; donec quæ residuæ sunt, certius discussæ, & plenius ventilatæ, sub potestate Viennensis Ecclesiæ redigantur. Porro Tarentasiam ita semper sub Primatu Viennensis Ecclesiæ permanere decernimus, sicut a Sanctis Patribus Leone, & Nicholao noscitur confirmatum. Præterea de Salmoriacensi Archidiaconia unum nobis intimasti: Consecrationes, vel ordinationes, & quicquid ad Pontificale pertinet officium, sicut tuus prædecessor Leodegarius, & alii prædecessores firmius obtinuerunt; ita tibi tuisque successoribus, absque ulla inquietatione, seu diminutione, obtinere concedimus; sed & Abbatiam Sancti Petri foris portam Viennæ sitam, & infra eamdem urbem S. Andreæ Abbatias, unam Monacorum, & alteram Sanctimonialium: Necnon Abbatiam Sancti Theuderii, quam idem venerabilis Confessor ædificavit, juri Viennensis Ecclesiæ per omnia subjectas esse, non dubium est. In Romanensi quoque Ecclesia, quamvis se fulciat nostræ libertatis, visis tamen Imperatorum præceptis, tam in sæcularibus, quam in regularibus Canonicis, per consilium Vicarii nostri Hugonis, Diensis Episcopi, inibi ordinatis, tibi tuisque successoribus, in omnibus omnem potestatem habere, Apostolica authoritate decernimus. Quoniam igitur dilectissime frater, qui divina dispositione ejusdem Ecclesiæ regimini præes, tua veneranda Religiositas ab Apostolica Sede humiliter postulavit, ut antiqua privilegia, a sanctis Prædecessoribus nostris sacræ Sedi Viennæ tradita confirmaremus, quoniam res digna petebatur, tui dilectione, cum ejusdem Ecclesiæ debita charitate, libenter annuimus. Privilegia igitur & prædia, vel bona, quæ a beato Silvestro, Leone, & Nicholao, & ab eorum successoribus, vel a Romanorum Imperatoribus, seu Francorum vel Burgundiæ Regibus, Ecclesiæ tuæ sunt data vel reddita, confirmamus, & Apostolica authoritate præsenti privilegio corroboramus; Ex parteque Dei Omnipotentis, & beati Petri Apostolorum Principis præcipimus, ut futuris temporibus deinceps firma & inconvulsa permaneant, & incommutabiliter consistant. Si quis autem hujus privilegii nostri Sanctionem violaverit, nisi resipuerit, & digna satisfactione emendave-

Primatus Viennensis Ecclesiæ super septem Provincias.

Quæ sint propria Vicarii Apostolici.

Ecclesia Viennensis ab Apostolis fundata.

Aliæ Civitates eidem subjectæ:

& potissimum Tarentasia.

Item Archidiaconia Salmoriacensis.

Item Abbatiæ S. Petri, S. Andreæ virorū. S. Andreæ fœminarum, & S. Theuderii

Item Romanensis Ecclesiæ.

Privilegia omnia Pontificia eidem confirmantur: Item Imperialia & Regia.

Anathema contra violatores Privilegii hujus.

daverit, sit extorris a Regno Dei, & digna excommunicatione damnatus ab Ecclesia Dei efficiatur extraneus, perpetuæque subjaceat maledictioni. Data per manum Petri Cancellarii II. Nonas Martii Anno Domini Incarn. CIↃ. LXXVII. Indictione XV. Anno Pontificatus Domini Gregorii VII. PP. IV.

Dat. die 6. Martii anno Domini 1077 Pontif. Gregorii ann. IV.

XXXI.

Confirmatio excommunicationis a Legato Apostolico latæ contra Aniciensis Ecclesiæ Invasorem.

Ex edit. Card. Carafæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, universis Galliarum Episcopis, & cunctis Ordinibus sub eis constitutis, quibus pro merito debetur, salutem & apostolicam benedictionem.

Promissio Stephani Aniciensis de dimittenda invasa Ecclesia.

NOtum esse volumus charitati vestræ, quod Stephanus Aniciensis Ecclesiæ invasor & simoniacus juravit nobis super corpus beati Petri, ut Ecclesiam dimitteret, & pastorem in ea secundum Dominum eligere atque constituere, per fidem adjuvaret, quandocumque Legatus Apostolicæ Sedis cum literis nostris id eum facere per sacramentum moneret. Postea vero commonitus a confratre nostro Hugone Diensi Episcopo, hujus specialiter negotii literas a nobis habente, quamvis eidem vices nostras in Galliarum partibus commisissemus, Ecclesiam non cessat opprimere, & filios ejus duplici contritione, corporali scilicet & spirituali, conterere. Unde excommunicationem, quam prædictus legatus noster super eum fecit, nos confirmamus; ipsumque, & omnes, qui deinceps consilium ei dederint, ut in hac hæresi permaneat, ex parte Dei & sancti Petri anathematizamus, donec resipiscant. Contradicimus etiam, ut nullam pecuniam aliquis offerat in podio S. Mariæ sive ad altaria, sive ad manus Sacerdotum, donec Ecclesia liberetur a tam impia impressione, quia oblationes fidelium prædictum Stephanum a Deo apostatare, atque contra eum faciunt superbire. Vobis autem fratres Coepiscopi hanc excommunicationem, atque contradictionem in parrochiis vestris per diversa loca recitare, & ex parte vestra confirmare, apostolica auctoritate præcipimus. Dat. Bibianello X. Kal. Aprilis Indictione Decimaquinta.

Quod tamen quamvis admonitus non præstitit:

Quare sententia excommunicationis una cum suis fautoribus punitur.

De oblationibus Ecclesiæ S. Mariæ inibi existenti interim non ferendis.

Ut Episcopi hujusmodi sententiam confirment, & populo palam faciant, jubet.

Dat die 23. Martii anno Dom. 1077. Pontif. anno IV.

XXXII.

Commissio Episcopo Parisiensi absolvendi nonnullos a sententia excommunicationis.

Ex Archiv. Vatic.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Josfredo Episcopo Parisiensi salutem & apostolicam benedictionem.

Series facti.

VIR iste, videlicet præsentium portitor, Walterus de Duaro ad nos veniens, multis supplicationibus nobis institit, quatenus ei per apostolicæ pietatis misericordiam consilium absolutionis nostro interventu impenderemus apud Confratrem nostrum Remensem Archiepiscopum, qui eum excommunicaverat; indicans nobis, quod de ea causa, propter quam excommunicatus sit, nulloties ad disceptationem, & faciendam justitiam ante excommunicationem & post excommunicationem se paratum obtulerit. Verum, quia relationi suæ sine legitima discussione credere non satis cautum aut rationabile esse putavimus, diffinitam sententiam pro ejus absolutione dare noluimus; eam solummodo misericordiam ex gratia & indulgentia Apostolorum Petri & Pauli, ad quorum limina veniebat, sibi concedentes, ut in eundo & redeundo sacræ Communionis licentiam haberet usque in octavum diem, postquam rediret ad Patriam. Cæterum ne diutius aliqua indigna occasione sub excommunicationis nexibus teneatur, apostolica te auctoritate monemus, ut fultus his nostris Archiepiscopum convenire studeas, & perquisita ac cognita mera hujus negotii veritate, si iste, aut pro sua innocentia, aut congrua satisfactionis exhibitione, tibi absolvendus videbitur, continuo Archiepiscopum, ut eum sine contradictione absolvat, ex nostra parte commoneas; qui si aliqua hoc excusatione renuerit, tu ipse eum nostra vice absolvere nullatenus prætermittas. Sin vero istum in culpa esse, & quod justum fuerit, exequi nolle constiterit, usque ad dignam satisfactionem sub excommunicationis vinculo coarctari debere decernimus. Præterea Azzo quidam Canonicus Ecclesiæ sancti Amati de prænominato loco pro quodam dicto, licet vero, nimis tamen leviter & irreverenter prolato, a consortio fratrum se ejectum esse, innotuit. Quem similiter apostolicæ miserationis clementiam pro sua reconciliatione implorantem, itidem tibi committimus, ut si alia eum culpa damnationi magis debita non accusat, pro hac in capitulo fratrum in claustrali disciplina correctum, & pœnitentia castigatum, in societatem fratrum ad proprium locum cum charitate recipi facias. Est & alia causa, quam cum omni solicitudine te suscipere & peragere volumus, videlicet duorum fratrum Monasterii sancti Remigii, Roberti & Lamberti, qui se ab Archiepiscopo idcirco excommunicatos, & excæcato quodam fratre eorum laico omni miseria circumventos esse, dicunt; quoniam cuidam extraneo Abbati interventu pecuniæ, & omnino contra regulam sancti Benedicti, & auctoritatem sanctorum Patrum, indigne illis & præfato Monasterio pro Abbate apposito obedire, & sub ejus regimine in eodem Cœnobio manere noluerint; nec in his omnibus quidquam eis profuisse pro confusione Monasterii, & habenda justę defensionis suæ licentia, ad audientiam Sedis Apostolicæ proclamasse. Quod si ita est, quam graviter Archiepiscopus in hac causa, maxime de contemptu apostolicæ auctoritatis, se culpabilem fecerit, tu ipse perpendere potes. Quapropter de his & de multis aliis; aptioris loci & temporis opportunitatem conveniendi eum Deo auxiliante præstolantes, illud ad præsens tuæ fraternitati committimus, & apostolica auctoritate precipimus, ut eum omni occasione remota sententiam excommunicationis, quam in præfatos Monachos protulit, relaxare commoneas, & eos deinceps sine omni infestatione & periculo in pace manere dimittat; recognoscens, & superni Judicis judicium timens, quod eis tanta mala sine deliberatione justitiæ sub appellatione Apostolicæ Sedis fecerit. Si vero eum in hac re pro sua magnitudine, & arbitrio contradicentem, & minus obedientem inveneris, tu ipse ful-

VValterum, si culpa vacaverit, a Remensi Archiepiscopo absolvi,

Et si iste negaverit, a Parisiensi Episcopo, jubet, Si vero in culpa ille fuerit ad satisfactionem coarctandus.

Idem de Azone quodam Canonico.

Monachis S. Lamberti, qui extraneo Abbati & simoniaco obedire noluerant, excommunicationis sententiam relaxandam per eundem Archiep.

Vel si hic contradicat per eundem Parisiensem Episcop.

fultus nostra auctoritate, eos absolvas, & Abbatem illum, qui præfatum Monasterium sancti Remigii nefanda ambitione occupasse dicitur, ita commoneas, ut aut in partibus illis Confratri nostro Hugoni venerabili Diensi Episcopo, cui vices commisimus, aut aliis Legatis nostris, si eos in Gallia Synodum celebraturos cognoverit, se præsentare pro reddenda ratione sui introitus, nullatenus prætermittat; aut ad nos in proxima festivitate omnium Sanctorum veniat: commonitis etiam fratribus ejusdem Monasterii, qui adversus eum de causa illicitæ subreptionis suæ in Abbatiam conqueruntur, ut & ipsi secundum præscriptam terminationem ad discutiendum hoc negotium se præsentes exhibeant. Item relatum nobis est, Cameracenses homines quemdam flammis tradidisse, eo quod simoniacos, & presbyteros fornicatores missas non debere celebrare, & quod illorum officium minime suscipiendum foret, dicere ausus fuerit. Quod quia nobis valde terribile, & si verum est, omni genere Canonicæ severitatis vindicandum esse videtur, fraternitatem tuam solicite hujus rei veritatem inquirere admonemus; & si eos ad tantam crudelitatem impias manus suas extendisse cognoveris, ab introitu, & omni communione Ecclesiæ auctores pariter & complices hujus sceleris separare non differas; & nobis hujus rei certitudinem, necnon quidquid de superioribus causis effectum fuerit, per literas tuas, quamcitissime possis indicare stude. De cætero rogamus te & multum admonemus, ut omnibus confratribus, & Coepiscopis tuis per totam Franciam ex apostolica auctoritate significes, quatenus & illis sacerdotibus, qui a turpitudine fornicationis cessare noluerint, omne officium sacris Altaribus ministrandi penitus interdicant, & tu ipse in omni loco & conventu id prædicare non cesses. Et si in hac re aut Episcopos tepidos, aut illos, qui sacrorum Ordinum nomen & officium indigne pro supradictis criminibus usurpare præsumunt, rebelles esse cognoveris; omni populo, ne eorum ulterius officium suscipiat, ex parte beati Petri, & nostra apostolica auctoritate, ubique interdicas, ut vel hoc modo confusi ad emendationem vitæ suæ & ad castitatem religiosæ continentiæ redire cogantur. Age ergo, ut sancta & universalis Mater Ecclesia te fidelem ministrum, & cooperatorem nostræ, imo apostolicæ, solicitudinis, Deo adjuvante, cognoscat; & nobis, quod valde desideramus, de libertate & fructu tui sacerdotalis officii ad præsens gaudere, & imposterum per misericordiam Dei confidenter sperare posse proveniat. Data Bibianello VIII. Kalendas Aprilis Indictione XV.

Abbati vero committendū ut de introitu suo rationem reddat coram Apostolico Vicario, vel in Synodo, aut ad Sedem Apostolicam veniat.

Ut Cameracenses, si hominem ideo combusserint, quia simoniacos, & fornicarios Missas celebrare non debere asseret, excommunicet, eidem jubet Episcopo.

De omnibus vero ad Apostolicam Sedem scribat.

Sacerdotes fornicarios ab Altaribus omnino removendos esse.

Adhortatio ad Josfredum, ut se Ecclesiæ fidelem ministrum exhibeat.

Dat. die 25. Martii: anno Dom. 1077. Pontif. anno IV.

XXXIII.

Commissio Diensi Episcopo, ut congregata Synodo Episcoporum Franciæ causa Cameracensis electi discutiatur, qui post sui legitimam electionem investituram ab Henrico Rege per inscitiam acceperat. Insuper Præceptum de promulgando Decreto ut Investituræ a Laicis non accipiantur.

Ex Arch. Vatic.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, Venerabili fratri Hugoni Episcopo Diensi salutem & apostolicam benedictionem.

GErardus Cameracensis electus ad nos veniens, qualiter in eadem Cameracensi Ecclesia ad locum regiminis assignatus sit, prompta nobis confessione manifestavit, non denegans post factam Cleri & Populi electionem donum Episcopatus ab Henrico Rege suscepisse. Defensionem autem proponens, & multum nobis ostenrens, se neque decretum nostrum de prohibitione hujusmodi acceptionis, nec ipsum Henricum Regem a nobis excommunicatum fuisse, aliqua certa manifestatione cognovisse: cui cum nos congruis rationibus ostenderemus, quam grave esset, etiam omni ignorantia eum excusante, sanctæ & Apostolicæ Sedis Synodale Decretum trasgredi, & hujusmodi participatione cum homine excommunicato commaculari, ad satisfaciendum promptus, donum, quod accepisse visus est, continuo in manus nostras refutavit, & omnino causam suam nostro judicio cum sui ipsius ad omnem voluntatem nostram subjectione, & abauditione reliquit. Pro cujus humiliatione, & maxime quoniam canonicam electionem in eo præcessisse audivimus, ad misericordiam moti sumus, & confisi in testimonio, quod nonnulli Confratrum nostrorum Episcoporum cum multis pro eo supplicationibus ad nos per epistolas suas direxerunt, videlicet quod ejus præcedens vita & conversatio multum honesta & laudabilis fuerit; ad promotionem ejus discretæ moderationis consideratione assensum præbere non indignum duximus; attamen ne istud aliis, quorum causa & conversatio huic longe dissimilis & impar constiterit, ad exemplum vel occasionem quærendæ misericordiæ imposterum fore debuisset, illud constituimus, ut coram te confratre nostro Remensi Archiepiscopo, & aliis Comprovincialibus Episcopis, ita se per sacramentum purgare debeat, quod ei ante acceptionem illam, &, ut dicitur, investituram Episcopatus, Regem excommunicatum fuisse, & illud Decretum nostrum de prohibitione hujusmodi investiendi, & accipiendi Ecclesias, neque per Legatum nostrum, neque ab aliqua persona, quæ se his statutis interfuisse, & ea audisse fateretur, significatum & indubitanter notificatum fuerit. Quapropter admonemus fraternitatem tuam, ut Concilium in partibus illis convocare & celebrare studeas, maxime quidem cum consensu & consilio Regis Francorum, si fieri potest. Sin autem aliqua occasione id consentire noluerit, in Lingoniensi Ecclesia conventum celebrandi Concilii instituas, atque hoc cum consilio & prudenti dispositione confratris nostri Lingonensis Episcopi facias; sciens quoniam in omnibus fidelem adjutorem & cooperatorem non solum nobis, sed

Gerardus Cameracensis Electus Investituram ab Henrico Rege acceperat ignorans Regem excommunicatum, & hujusmodi investituram a Pontifice prohibitam.

Episcopatum causamque in manibus PP. resignat.

Ejus tamen causa Synodo discutienda remittitur.

De congreganda Synodo;

Requisito tamen prius Regis consensu.

sed & tibi & omnibus Legatis nostris se deinceps fore promisit; & nos in eo multam spem habemus, & fiduciam. Comes etiam Tebaldus per legatos suos eamdem nobis promissionem fecit, ut si Rex legatos nostros recipere nollet, ipse cum summa devotione reciperet, & eis omnem, quam posset, aptitudinem celebrandi Synodum, & Ecclesiastica exequendi negotia, locum, consilium, auxiliumque pararet. Stude ergo, ut præfatum Confratrem nostrum Lingonensem Episcopum convenias, & communi consilio, ubi vobis melius videbitur, Synodum instituite; & convocatis illuc Archiepiscopo Remensi & cæteris, quoquot possis, Archiepiscopis, & Episcopis Franciæ, primo omnium causam supra memorati Cameracensis Electi discutere studeas; videlicet ut secundum præscriptam sacramenti determinationem se coram omnibus expurget; & insuper ne in morte illius, qui in ignem projectus est, consenserit, in eodem se sacramento defendat. Quod si factum fuerit præcedentem ejus electionem confirmandam esse apostolica moderatione decernimus, & te cum Confratre nostro Remensi Archiepiscopo de ejus consecratione, prout oporteat, statuere volumus: nisi forte alia sibi, quæ nos ignoramus, obstiterit, quæ tamen in prudentia vestra examinanda relinquimus. Illud vero commune malum pene totius terræ, videlicet quod Altaria venduntur, & quod iste etiam in officio sui Archidiaconatus se fecisse non denegat; ne deinceps fiat, tam huic, quam cæteris omnibus interdico. De cætero admonemus dilectionem tuam, ut reliquas causas, & negotia, videlicet Cathalaunensis Episcopi, Carnotensis Ecclesiæ, Aniciensis, Alvernensis, nec non Monasterii sancti Dionysii, & alia, quæ necessaria Ecclesiasticæ Religioni apparuerint, pro commissa tibi vice nostra, quantum Deo auxiliante potueris, ita diligenter tractare, & ad finem perducere studeas; quatenus in eis nostra deinceps possit sollicitudo, & longa fatigatio sublevari. Volumus etiam, ut fratrem nostrum Hugonem venerabilem Cluniacensem Abbatem tecum Synodo interesse ex nostra parte convitare, rogando & multum instando, procures, cum propter alia multa, tum maxime, ut causa Alvernensis Ecclesiæ competenti & firma determinatione, cum Dei, & illius adjutorio finiatur. Confidimus enim in misericordia Dei & conversatione vitæ ejus, quod nullius deprecatio, nullius favor, aut gratia, nec aliqua prorsus personalis acceptio eum a tramite rectitudinis dimovere poterit. Si igitur divina clementia huic nostræ dispositioni effectum dederit, inter cætera, quæ tua fraternitas agenda suscepit, hoc attentissime perpendat, & exequi studeat, ut congregatis omnibus, & in Conventu residentibus, manifesta & personanti denunciatione interdicat, ut conservanda deinceps in promovendis Episcopis canonica & apostolica auctoritate nullus Metropolitanorum, aut quivis Episcoporum alicui, qui a laica persona donum Episcopatus susceperit, ad consecrandum illum imponere manum audeat; nisi dignitatis suæ honore officioque carere & ipse velit. Similiter etiam, ut nulla Potestas aut aliqua persona de hujusmodi honoris donatione, vel acceptione ulterius se intromittere debeat. Quod si præsumpserit, eadem sententia & animadversionis censura, quam Beatus Adrianus Papa in octava Synodo de hujusmodi præsumptoribus, & sacræ auctoritatis corruptoribus statuit atque firmavit, se adstrictum ac ligatum fore cognoscat. Quo capitulo scripto, atque in præsentia omnium lecto, ad collaudationem & confirmationem ejus universum cœtum illius consessus admoneas. Eos autem, qui post recensitam a nobis hujus Decreti auctoritatem investituram Episcopatus per manus sæcularium Dominorum, & Potestatum, susceperunt, & qui eis in ordinationem manum imponere præsumpserunt, ad nos super hac re rationem reddituros venire apostolica auctoritate commoneas, atque præcipias. Data juxta Padum in loco, qui dicitur Ficarolo IV. Idus Maji Indictione Quintadecima.

In Synodo examinanda prius Cameracensis electi causa mandatur.

Et si dicta probetur ignoratio; electio confirmanda:

De sacris Altaribus pretio non accipiendis. Aliarum quoque Ecclesiarum causæ eadem in Synodo definiendæ

Et Cluniacensis Abbas ad eamdem vocandus pro finienda Alvernensis Ecclesiæ causa.

Postremo promulgandũ Decretum de non accipiendis investituris a Laicis.

Oct. Synod. Can. 22.

Dat. die 12. Maji anno Domini 1077. Pontif. ann. v.

XXXIV.

Privilegium confirmationis, atque immunitatis bonorum Monasterii S. Michaelis in Burgo Pisarum, nunc juris Ordinis Camaldulensium.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Leoni Abbati Monasterii sancti Michaelis Archangeli Pisæ constituti, tuisque successoribus ibidem regulariter promovendis, in perpetuum.

Ex Tabulario Monast. hujus edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. iii. ubi de Archiep. Pisanis.

Convenit apostolico moderamini pia religione pollentibus benevola compassione succurrere, & poscentium animis alacri devotione impertire assensum: Ex hoc enim potissimum præmium a conditore omnium Deo procul dubio promerebimus, dum venerabilia loca opportune ordinata ad meliorem fuerint sine dubio statum perducta. Proinde postulante te, dilecte fili, quatenus Monasterium, cui Deo auctore præesse dignosceris, Apostolicis privilegiis muniremus, ob reverentiam beati Michaelis Archangeli, in cujus honorem venerabilis locus ille constitutus est, precibus tuis benevola concessione annuendum esse destinavimus. Suscipientes igitur præfatum locum, & omnia sibi pertinentia, necnon & Congregationem fratrum inibi Deo servientium, in tutelam & defensionem sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Apostolicæ tuitionis privilegium ex ea, quam per beatum Petrum Deo disponente suscepimus, auctoritate concedimus; confirmantes & corroborantes eidem venerabili Monasterio quæcunque nunc sunt in terris cultis aut incultis, sive in quibuslibet rebus mobilibus vel immobilibus, juste habet, aut imposterum Deo opitulante acquirere poterit, quatenus tum ad communem usum fratrum, tum in tua, quam in successorum tuorum providentia, & congrua dispensatione, inconvulsa illibataque permaneant. Eadem præsentium auctoritate sancimus, ut eos, qui pia devotione, & amore cælestis patriæ mundo abrenunciantes ibidem ad monasticam vitam regulariter se conferre voluerint, sine omni contradictione cujuslibet personæ, ab Abbate, qui pro tempore fuerit, cæterisque confratribus, recipi ac teneri liceat. Præterea statuimus, & juxta quod Beatus Papa Agapitus præscripsit, firma præceptione censemus, ut nemo fideles Christianos, in monasterio sepeliri cupientes, contradicat, vel Missam aliquo modo cantare prohibeat, aut eleemosynas

Exordium.

Monasterium hujusmodi sub protectione Sedis Apostolicæ recipitur,

Ejusque bona omnia confirmantur.

De libera Monachorum receptione.

Privilegium ab Agapito huic Monast. co.cessum nondum legi: Concessio sepeliendi ibidem mortuos, missas, cantare, eleemosynas petere.

nas, quas vivorum aut defunctorum aliquis ibidem destinavit, aut pro amore Dei destinaverit, inde evellere, vel aliquo modo subtrahere præsumat. Si quis vero Regum, Sacerdotum, Clericorum, Judicum, ac sæcularium personarum, hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens, contra eam venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; & nisi vel ea, quæ ab illo sunt male ablata, restituerit, vel digna pœnitentia illicite acta defleverit, a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, ut hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Decretum exemptionis, ac immunitatis.

Anathema contra inobservantes.

Datum Florentiæ IV. Id. August. per manus Cononis Cardinalis Presbyteri anno ab Incarnatione Domini MLXXVII. Pontificatus vero D. Gregorii VII. Papæ V. Indictione XV.

Dat. die 10. Augusti anno Dom. 1077. Pontif. ann. v.

XXXV.

Interdictio Canonicis S. Martini Lucensis Ecclesiæ ab introitu majoris Ecclesiæ, quia Canonicatus & Præbendas emerant, quarum retentionem prohibet.

Ex edit Card. Carafæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei Canonicis S. Martini Lucensis Ecclesiæ.

Canonici Lucenses antea admoniti a Pontifice.

MEminisse debetis, quotiens, & cum quanta cura vos monuerimus apud vos manentes, ne terrena peritura commoda majoris, quam animas vestras, æstimantes, ita vos ad obedientiam justitiæ exhiberetis, ut ulterius sub excommunicationis vinculo, quod in acquirendis contra apostolica decreta Præbendis vos incurrisse manifestum erat, non permaneretis. Verum, ut ipsa res indicat, substantiam vestræ, licet iniquæ possessionis pretiosiorem, quam vos metipsos facitis, qui spretis admonitionibus nostris, & contempta apostolica auctoritate, pro lucris temporalibus, & explenda cupiditate vestra sub maledicto anathematis post promissam nobis satisfactionem, recidivo ac deliberato prævaricationis crimine jacere non pertimescitis. Quapropter quoniam tantæ præsumptionis contumaciam, & tam immanis avaritiæ culpam nostra nec taciturnitate dissimulare, nec patientia non modo ad vestrum, sed ad illorum etiam, cum quibus communicatis, periculum, diutius fovere audemus; præsenti auctoritate omnibus, qui inter vos contra apostolica privilegia B. Leonis Papæ Canonicas pecunia adepti sunt, introitum majoris Ecclesiæ, videlicet sancti Martini, & easdem Canonicas vel Præbendas ulterius retinendi licentiam & potestatem, ex parte omnipotentis Dei, & B. Petri Apostolorum principis, usque ad condignam satisfactionem interdicimus. Dat. Florentiæ, III. Id. Augusti Indictione decimaquinta.

Contumaces vero in sua prævaricatione persistentes,

Præbendis & introitu majoris Ecclesia privantur.

Dat. die 11. Augusti anno Dom. 1077. Pontif. ann. v.

XXXVI.

Confirmatio Privilegiorum Monasterii Rothonensis in Britannia.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Almodo Abbati Monasterii S. Salvatoris constructi in loco, qui dicitur Rothonensis, in Britannia constituti, suisque successoribus ibidem regulariter promovendis, in perpetuum.

Ex MS. S. Michaelis in periculo maris edidit Martenne Thesaur. Nov. Anecdot. Tom. I col. 204.

SUpernæ miserationis respectu ad hoc universalis Ecclesiæ curam suscepimus, & apostolici moderaminis solicitudinem gerimus, ut justis precantium votis attenta benignitate faveamus, & libram æquitatis omnibus in necessitate positis, quantum Deo donante possumus, subvenire debeamus. Præcipue tamen de venerabilium locorum stabilitate pro debito honore Summæ & Apostolicæ Sedis, cujus membra sunt, quantum ex divino adjutorio possibilitas datur nobis, pensandum & laborandum esse perpendimus. Proinde juxta petitionem tuam præfato Monasterio, cui tu præesse dignosceris, & quod juris S.R.E. esse dignoscitur, unde per singulos annos census trium denariorum aureorum sibi redditur, hujusmodi privilegia præsenti auctoritatis nostræ decreto indulgemus, concedimus, atque firmamus; Statuentes, nullum Regum, vel Imperatorum, aut Antistitum, nullum quoque dignitate præditum vel quemcumque alium, de his, quæ eidem venerabili loco de proprio jure jam donata sunt; vel in futurum Deo miserante collata fuerint, sub cujuslibet causæ occasionisve specie minuere vel auferre, & sive suis usibus applicare, vel aliis quasi piis de causis pro suæ avaritiæ excusatione concedere; sed cuncta, quæ ibi oblata sunt, vel offerri contigerit, tam a te, quam ab eis, qui in tuo officio successerint, perenni tempore illibata, & sine inquietudine volumus possideri eorum quidem usibus, pro quorum substentatione gubernationeque concessa sunt, modis omnibus profutura. Ita constituimus, ut obeunte Abbate, non alius ibi quacumque obreptionis astutia ordinetur, nisi quem fratres ejusdem Cœnobii cum communi consensu secundum timorem Dei elegerint; maxime de eadem Congregatione, si idoneus inventus fuerit. Quod si talis, qui huic regimini congruat, inter eos inveniri non possit, cum consilio Romani Pontificis alium sibi patrem & magistrum expetant. Hoc quoque præsenti Capitulo subjungimus, ut ipsum Monasterium, & Abbates ejus, vel Monachi, ab omni sæcularis servitii sint infestatione securi, omnique gravamine mundanæ oppressionis remoti, in sanctæ religionis observatione seduli & quieti, nulli alii, nisi Romanæ, & Apostolicæ Sedi, cujus juris est, aliqua teneantur occasione subjecti. Consecrationes etiam Ecclesiarum, & ordinationes Monachorum, sive Clericorum, sæpefato Cœnobio pertinentium, ab Episcopis, in quorum Diœcesi sunt, accipient: ita tamen, si Episcopi canonice ordinati fuerint, & ordinationes gratis fecerint. Sin autem aliquid horum obstiterit, Abbas cum licentia & auctoritate Romani Pontificis ad qualemcumque Catholicum Episcopum ei placuerit, causa consecra-

Exordium.

Trium denariorum aureorum census a Monasterio Rothonensi Apostolicæ Sedi solvi solitus.

Confirmatio Privilegiorũ Monasterii ejusdem.

Decretum libertatis bonorum ad illud pertinentium.

Abbas a Monachis eligendus.

Monasterium soli Apostolicæ Sedi subjectum.

Clericorum & Monachorum Ordinationes per loci Ordinarium faciendæ.

Roboratio Privilegii hujus.

crationis, & ordinationis, tam locorum, quam personarum licenter pergat. Hæc igitur omnia, quæ hujus præcepti decretique nostri pagina continet, tam tibi quam cunctis, qui in eo, quo es ordine locoque successerint, vel eis, quorum interesse potuerit, in perpetuum reservanda decernimus. Siquis vero Regum, Sacerdotum, Clericorum, Judicum, ac sæcularium personarum, hanc constitutionis nostræ paginam cognoscens, contra eam venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; & nisi illa, quæ sunt male ablata, restituerit, vel digna pœnitentia illicite acta defleverit, a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris Domini nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in æterno examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ lucis inveniant. Amen.

Anathema contra violatores ejusdem

XXXVII.

Commissio Senonensi Archiepiscopo, & Bituricensi, ut examinatis Aurelianensis Episcopi sceleribus, nisi se ab objectis purgaverit, depositum privatumque declarent.

Ex edit. Card. Carafæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Richerio Senonensi Archiepiscopo, & Ricardo Bituricensi, eorumque Suffraganeis, salutem & apostolicam benedictionem.

SIcut quorumdam vestrum novit fraternitas, multis jam clamoribus, multisque literis elaboravimus, ut Aurelianensis Ecclesia ad pristinum suæ nobilitatis statum revocaretur. Sed peccatis (ut credimus) populi promerentibus, ita pseudo-Episcoporum ibidem occupatio prævaluit, quod adhuc omnino spinas confusionis suæ extirpare non potuimus. Quanta enim inobedientia Rainerius, dictus eorum Episcopus, contra auctoritatem Sedis Apostolicæ se armaverit, & in quantam confusionem, quantumque detrimentum Ecclesiam illam perduxerit, licet vos scire non dubitamus, quosdam tamen excessuum suorum religioni vestræ nominatim dicere procuravimus. Dicitur siquidem, legitimam ætatem non habens contra decreta sanctorum Patrum sine idonea cleri & populi electione Ecclesiam invasisse. Dicitur etiam, huic iniquitati illud addidisse, ut in promotione clericorum Archidiaconatus & Abbatias per negotiationem vendendo, nullam honestatem, nullumque Dei timorem servaverit. Super hoc etiam bis & ter fraterna charitate a nobis vocatus, non solum ad nos venire neglexit, sed etiam aliquem, qui eum de objectis legitime excusaret, mittere contempsit, & a nobis interdictus, quinimo a communione Corporis & Sanguinis Domini separatus, officium Episcopale celebrare non timuit. Benedictum etiam deferentem literas nostras in captione suorum ad contemptum Apostolicæ Sedis diu affici permisit. Quapropter iniquitatem ejus deinceps non ferentes, apostolica auctoritate vobis præcipimus, ut ad examinationem actuum suorum in locum, quem magis aptum probaveritis, conveniatis; ad quem prius literis vestris eum convocetis, ibique de supradictis vobis respondeat, &, si potest, se innocentem reddat. Quod si forte in superbia sua permanens infra quadraginta dies admonitionis venire contempserit, aut veniens de omnibus supradictis canonice se non expurgaverit, judicio sancti Spiritus, & auctoritate apostolica sententiam damnationis & depositionis sine omni spe restitutionis in eum promulgamus. Quam vos (sicut decet) sequentes per aures circumstantis populi diffundite; & Sanzonem istum, de quo vos mihi scripsistis, qui beati Petri consilium & nostrum expetiit, in loco illius depositi secundum Deum subrogate. Dat. Romæ II. Non. Octobris, Indictione prima.

Ab Aurelianensi Episcopo, quæ fuerunt patrata.

Examinanda Senonensi committuntur Episcopo.

Si ab iis ille se non purgaverit, depositus declarandus;

Et Sanzo quidam in ejus locum sub rogandus.

Dat. die 6. Octobris anno Domini 1077. Pontif. Gregorii anno v.

XXXVIII.

Privilegium Septimiano Monasterio S. Salvatoris.

Ex Tabulario Monasterii hujus edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. iii. ubi de Archiepisc. Florent.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Azoni Abbati S. Salvatoris constructi in loco, qui dicitur Septimo, suisque successoribus ibi regulariter promovendis, in perpetuum.

Proemium.

MEmores divinæ gratiæ circa nos, manifeste cognovimus, quam benevola concessione rectis desideriis, & justis petitionibus condescendere debeamus, & ita administrationem nobis creditæ dispensationis ad multorum utilitatem exhibendo dilatare, sicut desuper erogato lucro ab eo mercedem accipere cupimus; cujus talentorum gratuita bonitate sua dona suscipimus. Quapropter, dilectissime fili, sicut tua, & fratrum tuorum devotio postulavit, suscipientes, sicut & prædecessores nostri, præfatum Monasterium, cui Deo auctore præesse dignosceris, in tutelam & defensionem sanctæ Romanæ Ecclesiæ per hujus nostri decreti paginam, ad corroborandum Deo auctore statum ejus, apostolicæ tuitionis privilegium tibi concedimus. Confirmamus omnia, quæ eidem venerabili loco a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata sunt, vel in futurum Deo miserante collata fuerint, cujuscumque modi possessiones, aut bona sunt, tam in rebus mobilibus quam immobilibus, & postremo universa, quæ nunc legaliter acquisita possidet, & in posterum Deo opitulante acquirere potuerit. Proinde apostolica auctoritate censemus, atque statuimus, ut nullus Regum, vel Imperatorum, Ducum, Marchionum, Comitum, Castaldionum, nullus Antistitum, vel quacumque dignitate præditus, aut aliqua persona sæcularis vel ecclesiastica, magna vel parva, audeat præfatum Monasterium a sui ordinis ac firmitatis stabilitate divellere, aut bona sibi pertinentia, pro sua rapacitate vel violentia, aut iniquæ dominationis oppressione invadere, vel inde auferre, sive suis usibus impia temeritate applicando, vel aliis, quasi piis de causis, pro suæ avaritiæ excusatione concedendo; sed cuncta, quæ ibi oblata sunt, vel offerri contigerit, tam a te, quam ab eis, qui in tuo officio locoque successerint, perenni tempore illibata, ac sine infestatio-

Monasterium Septimianum in tutelam Sedis Apostolicæ recipitur.

Confirmatisque bonis omnibus eidem donatis, & donandis;

Cuicumque ecclesiasticæ, & laicæ personæ eidem vel in hujusmodi bonis, qualibet arrepta occasione molestiam ullam inferre omnino interdicitur.

ſtatione aliqua volumus, ac decernimus poſſideri, eorum quidem uſibus, pro quorum ſuſtentatione, gubernationeque conceſſa ſunt, modis omnibus profutura. Item conſtituimus, ut obeunte Abbate non alius ibi quacumque obreptionis aſtutia ordinetur, niſi quem fratres ejuſdem Cœnobii ſecundum timorem Dei elegerint, maxime de eadem congregatione, ſi idoneus inventus fuerit. Quod ſi talis, qui huic regimini congruat, inter eos inveniri non poſſit, aliunde ſibi patrem & magiſtrum expectent; qui non ab alio niſi a Romano Pontifice, ſecundum conſuetudinem priorum Abbatum conſecretur, neque alterius, niſi ejuſdem Romani Pontificis ſubdatur judicio. Conſecrationes autem Eccleſiarum, & ordinationes Clericorum, præfato Cœnobio pertinentium, ab Epiſcopo, in cujus Diœceſi eſt, accipiant; ita tamen, ſi ipſe Epiſcopus canonice ordinatus, aut a Romana Eccleſia tunc excommunicatus non fuerit, & ordinationem gratis fecerit. Sin autem aliquid horum obſtiterit, Abbas ad qualemcumque catholicum Epiſcopum ei placuerit cauſa conſecrationis, & ordinationis tam locorum, quam perſonarum licenter pergat; liceatque Epiſcopo canonice, quod vocatus ab eo fuerit, peragere. Hæc igitur omnia, quæ hujus præcepti, decretique noſtri pagina continet, tam tibi, quam cunctis, qui in eo, quo es, ordine locoque ſucceſſerint, in perpetuum ſervanda decernimus. Si quis vero Regum, Imperatorum, Clericorum, Judicum, ac ſæcularium perſonarum, hanc conſtitutionis noſtræ paginam cognoſcens, contra eam temerario auſu venire tentaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat. Et niſi ea, quæ ab illo ſunt male ablata, reſtituerit, vel digna pœnitentia illicite acta defleverit, a Sacratiſſimo Corpore ac Sanguine Domini noſtri Redemptoris Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in æterno examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Abbas a Fratribus eligendus:

Et a ſola Apoſtolica Sede conſecrandus atque judicandus.

Altarium vero conſecrationem Clericorum ordinationem ad loci Ordinarium ſpectare definitur niſi vel ſimoniacus fuerit, vel anathemati ſubjectus.

Roboratio Privilegii hujus in perpetuum.

Cujus violatores feriuntur anathemate.

Datum Laterani IV. Idus Januarii per manus Petri Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis, ac Bibliothecarii, anno quinto Pontificatus D. Gregorii Septimi Papæ, ab Incarnatione vero Domini MLXXVIII. Indictione prima.

Dat. die 10. Januarii anno Dom. 1078. Pontif. Greg. anno v.

XXXIX.

Deſignatos Legatos Apoſtolicos ait, ad conciliandam pacem in Regno Theutonicorum, eoſque impedire conantem excommunicat.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Clericis, Ducibus, Principibus, Marchionibus, omnibuſque majoribus & minoribus in Theutonico Regno conſtitutis, exceptis his, qui canonica excommunicatione tenentur, ſalutem & apoſtolicam benedictionem, ſi Decretis Romanæ Eccleſiæ obedierint.

Ex edit. Card. Carafæ.

Notum vobis fieri volumus, fratres chariſſimi, quod in ea ſynodo, quam nuper Romę celebravimus, inter multa alia, quę de ſtatu ſanctæ Eccleſiæ (Deo cooperante) peregimus, de ruina, & confuſione nobiliſſimi regni veſtri diligenter tractantes, hoc ſalutiferum & opportunum pro reparatione pacis veſtræ fore putavimus, ut Religioſi legati Apoſtolicæ Sedis ad partes veſtras dirigantur, qui Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Religioſos clericos, necnon laicos ad id idoneos, in loco, qui utrique parti habilis & congruus ſit, convenire commoneant, ut aut pacem (Deo auxiliante) inter vos componant, aut cui parti juſtitia faveat, veraciter addiſcant. Nam in eadem ſynodo diffinitum eſt, quod nos contra eam partem, quæ pacem faſtu ſuperbiæ refutaverit, & cui juſtitia non faverit, omni conamine, omnibuſque modis poteſtate B. Petri inſurgamus. Et quia nonnullos de regno veſtro, intelleximus, magis jurgium & diſcordiam, quam pacem diligere, ex parte omnipotentis Dei, & beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli interdicimus, ut nullus ſit, qui aliquo ingenio aut ſtudio, ſeu violentia impediat, prædictos viros ad reſtaurandam Regni veſtri concordiam convenire; aut convenientes, juſtum & legalem huic diſcordiæ finem imponere. Ad reprimenda etiam mala ingenia, & illicitos conatus, judicio ſanctiSpiritus & auctoritate Apoſtolicæ Sedis anathematizavimus, & anathematizamus, quicumque ſive Rex, ſive Archiepiſcopus, ſive Epiſcopus, ſive Dux, ſive Marchio, ſive alicujus dignitatis vel ordinis perſona ſit, præſumpſerit, aliquo modo hanc ſalutiferam conſtitutionem perturbare, videlicet qui operam dederit, ne prædictus conventus fiat, aut concordia tantæ perturbationis. Adjecimus etiam eidem anathemati, ut quicumque hujus iniquitatis præſumptor fuerit, non ſolum in anima, ſed etiam in corpore, & in omnibus rebus ſuis vindictam omnipotentis Dei ſentiat, & in omni congreſſione belli nullas vires, nullumque in vita ſua triumphum obtineat; ſed duplici contritione proſtratus ſemper vileſcat, & confundatur, ut ſic ſaltem ad pœnitentiam redire addiſcat. Præſentium vero portitorem ad hoc vobis dirigimus, ut una cum venerabili fratre noſtro Treverenſi Archiepiſcopo, qui Henrico favet, & altero, qui utilis & religoſus ad hoc ſit opus Epiſcopus, ex parte Rodulphi, locum & tempus prædicti conventus ſtatuant: quatenus Legati noſtri, quos præfati ſumus, ſecurius & certius ad vos venire, & quę omnipotenti Deo placeant, ipſo auxiliante, vobiſcum valeant perficere

In Synodo Romana habita die 3. Martii deſignatos ait Legatos Apoſtolicos

Ad componendam pacem in Regno Theutonicorum:

Quam qui impedire conati fuerint, anathematizatur.

Præſentium portitorem hac de cauſa directum fuiſſe, ut cum Treviren. Archiep. de loco & tempore Conventus ſtatuat;

Quo Legati Apoſt. ſecurius poſſint itinerari.

Dat. die 9. Martii anno Dom. 1078. Pontif. ann. V.

ficere. Dat. Romæ, VII. Id. Mart. Indictione prima.

X L.

De causis Episcoporum Franciæ, & Burgundiæ a Gregorio PP. discussis.

Ex edit. Card. Carafæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei.

Romana Ecclesia benignitate semper usa.

QUia consuetudo sanctæ Romanæ Ecclesiæ, cui (Deo auctore) licet indigni deservimus, est, quædam tolerare, quædam etiam dessimulare; discretionis temperantiam potius quam rigorem canonum sequentes, causas Episcoporum Franciæ, atque Burgundiæ, qui suspensi seu damnati a Legato nostro Ugone Diensi Episcopo fuerant, non sine gravi labore discussimus. Denique Manassem Remensem Archiepiscopum, qui in multis accusatus fuerat, seseque a synodis, ad quas Vgo Diensis Episcopus eum invitavit, subtraxerat, quia sententia super eum data, non Romanæ Ecclesiæ gravitate, & solita mansuetudine videbatur, in proprium gradum officiumque restituimus: ea quidem ratione, ut supra Corpus sancti Petri juraret hoc modo: „ Ego Manasses Remensis Archiepiscopus pro superbia non dimisi, quod non venerim ad Synodum Augustodunensem, ad quam me Diensis Episcopus vocavit. Si vocatus nuncio vel literis Apostolicæ Sedis fuero, nullo malo ingenio, & nulla fraude me subtraham, sed veniens diffinitioni & judicio hujus Ecclesiæ fideliter obediam. Quod si Domino Papæ Gregorio, vel successori suo placuerit, me de objectis ante legatum suum respondere, idem per omnia faciam. Thesauros autem, ornamenta, & prædia Remensis Ecclesiæ mihi commissæ ad honorem ipsius Ecclesiæ, fideliter tractabo, & ad resistendum justitiæ ea non abalienabo. Ugoni quoque Bisuntino Archiepiscopo, quia literæ, quibus invitabatur ad synodum, a Clericis suis retentæ, & non sibi ostensæ fuerant, suspenso in eadem Synodo, Episcopale officium reddidimus, hac conditione quod debeat se de objectis coram Legato nostro, si ei visum fuerit, cum suffraganeis, aut convicinis Episcopis expurgare. Richerio vero Senonensi Archiepiscopo interdictum reddidimus officium; promisit enim in manu nostra, quod sive per se, sive per nuncium suum causam, pro qua ad Synodum præfati Legati nostri non venit, coram eodem Legato debeat exponere, & in negotiis ecclesiasticis pro posse suo consilium, & auxilium fideliter & humiliter sibi impendere, ejusque animum placare. Gotfredus autem Carnotensis Episcopus, quia non invitatus & absens judicatus fuerat, Episcopali officio a nobis restitutus est: hoc quidem tenore, quod causa sua ante Legatum nostrum debeat retractari, atque definiri. Richardus Biturigensis Archiepiscopus, quia irato animo & non synodali judicio dimisit Ecclesiam suam, virgam & anulum recepit, promittens se de objectis coram legato nostro satisfacere. Rodulphus Turonensis Archiepiscopus, quia legales accusatores non habuit, Sacerdotali & Episcopali officio restitutus est; etiam Episcopis, qui eum accusaverant, ab accusatione deficientibus, & quia causa sua ab antecessore nostro beatæ memoriæ Alexandro retractata & determinata fuerat, videbatur quod non sine certa accusatione deberet retractari. Nobis tamen visum fuit, quod Legatus noster cum legato Diensis Episcopi Turonis debeat proficisci, & convocare omnes suffraganeos Episcopos, nec non clerum & populum; & ex parte beati Petri illos commonere, ut qualiter electus fuerit vel ordinatus veraciter profiteantur: ut si claruerit, eum de objectis innocentem esse, quæstio accusationis suæ omnino deinceps sopiatur. Sin autem certissime, & unde dubitari non possit, contra eum testimonium datum fuerit, canonica sententia feriatur. Actum Romæ, VII. Id. Mar. Indictione prima.

De Manasse Remensi Archiep. in proprium gradu restituto.

Manassis Juramentum.

Eodem modo cum Bisuntino actu.

cum Senonensi,

cum Carnotensi.

cum Bituricensi,

Et cum Turonensi: qui omnes debeant se coram Legato Apostolico ab objectis expurgare.

Turonensis vero Archiepiscopi electi omnem, serius audito populo, examinandam.

Dat. die 9. Martii anno Domini 1078. Pontif. anno V.

X L I.

Admonitio de non communicando cum iis, qui contra Interdictum Sedis Apostolicæ impedire conantur Conventum Episcoporum, & Laicorum habendum pro examinando jure Henrici & Rodulphi in Theutonicorum regno.

Ex edit. Card. Carafæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei omnibus Clericis & Laicis in Regno Theutonico constitutis, qui excommunicationis vinculo non tenentur, salutem & apostolicam benedictionem.

QUÆ & quanta cura nobis fuerit, & est, ut pestilentia, & clades, & desolatio a vestro regno auferatur, & pax, honestas, & solitum decus vobis reddatur, in Synodo quæ hoc anno in Quadragesima Romæ celebrata fuit, declaravimus. Judicio enim sancti Spiritus decrevimus, & præcepimus, ut in regno vestro conventus omnium Episcoporum, & eorum Laicorum, qui Deum timent, & inter vos pacem desiderant, fieret, & coram nostris Legatis decerneretur, si Henrico vel Rodulpho, qui de Regni gubernaculo inter se decertant, amplius justitia faveret. Injustior enim pars ratione devicta, & beati Petri auctoritate constricta, facilius cederet, & ab interitu animarum & corporum (Deo propitiante) cessaret. Justior vero pars amplius de Deo confideret; & adjuta B. Petri potestate, & omnium justitiam diligentium consensu, de victoria omnino speraret, neque utramque mortem timeret. Sed quia pervenit ad nos, quod inimici Dei, & filii diaboli quidam apud vos contra interdictum Apostolicæ Sedis prædictum conventum procurarent in irritum ducere; & non justitia, sed superbia, ac totius regni desolatione suas cupiditates anhelent implere, & Christianam religionem destruere; monemus vos, & ex parte Beati Petri præcipimus, ut talibus nullum adjutorium præbeatis, neque illis communicetis. In prædicta enim Synodo jam omnes sunt excommunicationis & anathematis vinculo innodati, & ut nullam victoriam possint obtinere, per potestatem beati Petri sunt alligati, ut saltem coacti confundantur, & a morte animarum suarum, & desolatione patriæ vestræ revocentur. Vos autem, fratres charissimi de me nullo modo dubi-

Synod. habit. die 3. Martii ut jam vidimus.

Conventum hujusmodi impedientes a synodo jam excommunicati.

bitetis, quod injustæ parti scienter aliquo modo faveam. Magis enim pro vestra salute desidero mortem subire, quam totius mundi gloriam ad vestrum interitum arripere. Quod si aliqui de falsitate confisi, literis vel verbis aliter vobis indicaverint, nullo modo illis acquiescatis. Deum enim timemus, & pro ejus amore quotidie affligimur; & ideo superbiam, & oblectamenta sæculi parvi pendimus, quia cito apud eum consolari indubitanter credimus. Omnipotens & misericors Deus, qui ultra meritum miseretur, & consolatur nos in omni tribulatione nostra, aperiat cor vestrum in lege sua, & confirmet vos in præceptis suis, ut auctoritate Beati Petri a cunctis peccatis absolutos vos ad cæleste Regnum perducat regnaturos. Dat. Capuæ Kal. Junii Indictione Prima.

2. Corinth. 1

Dat. die 1. Junii ann. Domini 1078 Pontif. Gregorii ann. VI.

XXXIX.

De potestate Romani Pontificis mittendi ad quascumque Synodos Legatos suos: privilegia Ecclesiarum pro necessitate vel utilitate commutandi: ac insuper de Legatorum Sedis Apostolicæ facultatibus.

Ex Archiv. Vatic.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei venerabili fratri Manasse Archiepiscopo Remensi salutem & apostolicam benedictionem.

CUM vos ea a Sede Apostolica flagitatis, quæ & honorem Præsulatus vestri condeceant, & a præcedentium Patrum auctoritatibus nequaquam dissentiant, fidentes petite, spe certissimi postulate, scientes omni ambiguitate remota nos petitionibus hujusmodi paratos annuere, cum quia nos fraterna dilectione in Christo amplectimur; tum etiam nihilominus quia ad hæc quorumdam fidelium nostrorum, qui vos diligunt, precibus & interventionibus sedulis promovemur. Quocirca fraternitatem vestram rogatam atque commonitam volumus, ne debeat graviter ferre, si studeamus ad tempus pro communi honestate, atque proficuo petita contra utilitatem Ecclesiæ denegare. Hæc autem omnia ad id præmissa noveritis, quia petitis in literis vestris, ne adversum Privilegium, quod ab hac Apostolica Sede vos habere fatemini, cogamini, nisi soli mihi, aut Romanis Legatis super objectis quibuslibet respondere. Quod si vos, Romanos Legatos intelligere, videremini, & quos cujuslibet gentis, quibus Romanus Pontifex aliquam legationem injungit, vel, quod majus est, vicem suam indulget, & laudaremus sane petita, & petitis libenter annueremus; sed quia præmittendo Romanos, continuo subjungitis, non Ultramontanos, ostenditis, vos tantum eos velle Romanos habere Legatos, qui vel Romæ nati, vel in Romana Ecclesia a parvulo educati, vel in eadem sint aliqua dignitate promoti; miramur nimium prudentiam vestram hucusque perductam, ut precaremini benevolentiam nostram, jura Sedis Apostolicæ debere imminuere; idque nobis in solis vestris negotiis non debere licere, quod in negotiis omnium Prædecessores nostri sine omni contradictione & licitum & legitimum tenuere. Nostis enim, & Osium Episcopum in Nicæno, & Cyrillum in Ephesino Concilio, Romanorum vice, eisdem concedentibus, functos fuisse Pontificum; Syagrio quoque Augustodunensi Episcopo, Lugdunensis Antistitis Suffraganeo: sanctum Papam Gregorium celebrandi Generalis in Gallia Concilii vicem suam legitis indulsisse. Sed quid hæc de Episcopis loquimur, cum idem sanctus Papa Monachum quemdam Hilarum nomine in Africæ partibus literarum suarum auctoritate fultum usque adeo suum fecerit esse Vicarium, ut per eum ibidem Concilium Generale celebraretur, & quidquid Synodus sancta decerneret, ad finem eo exequente perduceretur? Ne igitur ad tantum velit culmen vestra fraternitas erigi, ut quæ in Causis omnium Romanis Pontificibus rata fuerunt, & licita, in vestri solius causa irrita velitis, & illicita reddi. Ad id autem, quod de privilegio dicitis, breviter interim respondemus, quod possunt quædam in privilegiis pro re, pro persona, pro tempore, pro loco concedi, quæ iterum pro eisdem, si necessitas vel utilitas major exegerit, licenter valent commutari Privilegia; siquidem non debent sanctorum Patrum auctoritatem infringere, sed utilitati sanctæ Ecclesiæ prospicere. Inde est, quod Arelatensis Ecclesia non solum a Beato Gregorio Doctore dulcifluo, sed etiam a pluribus ejus sanctis Antecessoribus, cum haberet vicem Sedis Apostolicæ, ut omnes Episcopos totius Regni Francorum, quod tunc latius extendebatur, ad Concilium convocaret, eosque in Judicio constrinxerit, sine cujus licentia nullis ex supradictis Episcopis longe a suo Episcopatu fas erat abire; post aliqua tempora pro quibusdam causis prædicta potestas & auctoritas cessavit, & suam vicem aliis, quibus placuit, Sedes Apostolica concessit. Remensis etiam, cui præsides, Ecclesia quodam tempore Primati subjacuit; & ei, ut magistro post Romanum Pontificem obedivit, quod & de pluribus aliis Ecclesiis potestis invenire, si sanctorum Patrum dicta & acta procuratis diligenter investigare. Nec id dicimus, ut privilegia vestræ Ecclesiæ contra rationem vel infringi velimus, vel imminui; de quibus, vita comite, suo tempore ore ad os otiosius colloquuturi sumus: sed interim dilectionem vestram ex parte Beati Petri Apostolorum Principis admonemus, ut quemadmodum vobis Romæ positis constituimus, coram Diensi Episcopo, & Cluniacensi Abbate, quibus in his vicem nostram commisimus, occasionibus cunctis obstaculisque remotis, super objectis omnibus sitis respondere parati, legaliter satisfacere, canonice purificari; nisi aliud a vobis, quod absit, agatur tergiversatione & fuga: conscientiæ scelerum & non exactioni justitiæ, & æquitatis a pluribus adscribatur. De Archiepiscopo autem Viennensi quem conquerimini in Diœcesi vestra & deposuisse Presbyteros, & eosdem iterum in gradum pristinum restituisse: & de Episcopis Laudunensi, & Suessionensi Suffraganeis vestris, qui Ambianensem Episcopum, vobis inconsultis & nescientibus, Romæ etiam positis, consecrarunt: & de Manasse, qui vos, & Ecclesiam vestram, quia malefactis non potest, maledictis infestare non cessat: & de cæteris omnibus, super quibus quæstionem vobis collibuerit facere, misimus literas nostras commemoratis confratribus nostris, Diensi videlicet Episcopo, & Cluniacensi Abbati, ut cuncta studeant

Privilegium Remensi Archiep. ut a nemine præter Sedem Apostolicam judicari possit.

Immoderata Manassis Archiep. hac super re prætensio;

Exempla Legatorum Apost. Sedis ad Concilia.

Adhortatio ad Manassem ad obediendum Apostolicis Legatis.

Privilegia debent ad utilitatem Ecclesiæ dirigi.

Arelatenses Archiep. antea perpetui Vicarii Apostolicæ Sedis in Galliis: Post aliquod tempus ea privati dignitate.

Remensis Archiep. monetur, ut judicio Legatorũ Apostolicorũ se subjiciat;

Quibus commisisse dicitGregorius, per literas, ut quæ ipse de nonnullisEpiscopis conquerebatur, perscrutarentur & canonice judicarent.

deant diligenter inquirere, solicite discutere, discussa & indagata ad purum juste legaliter & canonice judicare. His nostris monitis obsecundantes per omnia Beatorum Apostolorum Petri & Pauli benedictione in presenti donemini, & in futuro a peccatorum omnium vinculis absolutis ad eorum consortium eisdem interventoribus provehi mereamini. Data ad Sanctum Germanum Undecimo Kalendas Septembris Indictione Prima.

Dat. die 21. Augusti anno Dom. 1078. Pontif. anno VI.

XLIII.

Declaratio concordie ex præcepto Sedis Apostolicæ factæ inter Episcopum Taurinensem, & Abbatem S. Michaelis.

Ex edit. Card. Carafæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei

NOtum tam præsentibus quam posteris fieri volumus, causam Cumberti Taurinensis Episcopi, & Abbatis S. Michaelis, qualiter finiendam esse posuimus. Venientes enim ante nostram præsentiam, post plura annorum curricula, quibus conquesti sunt alter adversus alterum, ex voluntate acquiescentes, & obedientes nostro jussui pacem inter se nobis præcipientibus fecerunt. Quibus ex auctoritate apostolica interdiximus, ne alter alteri occasionem discordiæ ulterius præberet. Sed Episcopus Abbati, & prædicto Monasterio emendet, quæ ei abstulit, nisi quantum Abbas ei condonaverit. Similiter & Abbas Episcopo faciat. Et hoc in extimatione Astensis Episcopi, & Episcopi Aquensis, necnon & Abbatis Fructuariensis. Si autem Episcopus voluerit & potuerit probare, illud Monasterium in proprietate & allodio sui Episcopii esse constructum, in sequenti Synodo uterque se præsentent, & in eo justam & legalem definitionem accipiant. Si vero aliquo impedimento cessaverint, Legatos suos dirigant, quatenus eis ipsi reportent, qualiter & quando finem eorum negotio imponamus. Quod si Episcopus, cognita veritate, cognoverit idem Monasterium non esse constructum in allodio sui Episcopatus: vel Abbas perpenderit, quod Episcopus circa hoc negocium justam & veram habeat rationem, sine aliqua disceptatione vel controversia ei, qui veritatem & justitiam habuerit, acquiescat; procul dubio scientes, quia in eum, qui injustam causam habens defendere temptaverit, vel aliquod patrocinium vel potentiam sperans injustum negotium agitare ausus fuerit graviter & severissime puniemus. Dat. Romæ, VIII. Kal. Decembris Indictione Secunda.

Series facti. *Modus concordiæ.*

Dat. die 24. Novembr. anno Domini 1078. Pontif. anno VI.

XLIV.

Declaratio Depositionis Episcopi Ravennatis, in Romana Synodo factæ, cui nullam præstare obedientiam monentur Ravennates.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei omnibus Ravennatibus majoribus & minoribus, qui beatum Petrum, ejusque filium, sanctum videlicet Apollinarem diligunt, salutem & apostolicam benedictionem.

Ex edit. Card. Carafæ.

QUam fideliter, quamque humiliter B. Petro, nempe Apostolorum Principi, Ravennas Ecclesia semper adheserit, quantamque Matri suæ, sanctæ videlicet Romane Ecclesiæ, obedientiam in omnibus exhibuerit, vestra fraternitas optime novit. Ille autem, qui nunc Ecclesiæ Ravennatis Episcopus esse dicitur, quomodo eam olim tam ditissimam, quam etiam religiosissimam, tyrannica deprædatione devastaverit, & inreligiose vitæ exemplo corruperit, & vos patiendo videndoque sensistis, & nos certo experimento didicimus. Sed quia his malis, aliisque quampluribus flagitiis irretitus atque pollutus, ne argui possit atque convinci, superbiæ fastu elatus, contra Apostolorum Principem calcaneum erexit, & in inobedientia, quæ sceleri comparatur Idolatriæ, perseverat; eum sine spe recuperationis, Spiritus sancti judicio, Apostolicæ Sedis auctoritate in sancta Romana Synodo esse depositum, præsentium indiciis indubitanter cognoscite. Quapropter, ut nullam ei deinceps, quæ Episcopo debetur, obedientiam exhibeatis, omnibus vobis B. Petri Apostolorum principis auctoritate præcipimus. Si qui vero excommunicationis contagione vulnerati, his salutiferis ausi fuerint repugnare præceptis, eos velut putrida membra a toto corpore Christi, quod est Ecclesia Catholica, anathematis gladio resecamus, atque projicimus. Vobis autem Deum diligentibus, & beato Petro obedientibus, ex auctoritate ejusdem Apostolorum principis, omnium peccatorum remissionem largimur.

Ravennatis Ecclesiæ in Romanam Sedem perpetua obedientia, atque observantia: Ejusdem præsentis Episcopi pravi mores;

Quorum causa depositus dignitate, & officio declaratur.

Eique obedientiam nullam præstandam; latoque anathemate contra hunc decreto inobedientes.

Dat. Romæ, VII. Kal. Decembris Indictione Secunda.

Dat. die 25. Novembr. anno Domini 1078. Pontif. anno VI.

XLV.

Landulpho Episcopo Pisanam Ecclesiam cum omnibus illi concessis & concedendis confirmat: vicem suam ei, & successoribus committit in Insula Corsica, ad Ecclesiæ Romanæ Dominium per eum reducenda.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Landulfo Episcopo Pisano ejusque successoribus, salutem & apostolicam benedictionem.

Ex exemplari Vaticano.

SUpernæ miserationis respectu ad hoc universalis Ecclesiæ curam suscepimus, & apostolici moderaminis solicitudinem gerimus, ut justis precantium votis attenta benignitate faveamus, & libramine æquitatis omnibus in necessitate positis, quantum Deo donante possumus, sub-

Exordium.

subvenire debeamus. Unde postulante te, frater Landulphe, ut Ecclesiam, cui Deo volente præesse dignosceris, ejusque bona ab adversariorum impetu & infestatione nostræ apostolicæ auctoritatis munimine tueremur, inclinati justis precibus tuis, concessione præsentis Privilegii confirmamus tibi Episcopatum prædictæ Pisanæ Ecclesiæ cum omni jure, suisque pertinentiis. Et quia Pisana Ecclesia, quæ in præficiendis sibi Pastoribus a constitutionibus sanctorum Patrum deviaverat, tandem pro restitutione antiquæ libertatis suæ salubre consilium Matris suæ sanctæ Romanæ Ecclesiæ suscepit; ita ut se non aliunde, sed per ostium quod Christus est, intrantem, gaudeat se nobis ordinantibus habere Pastorem, indulgemus, concedimus, atque firmamus sibi tam ea, quæ ab antiquis temporibus juste collata sunt, quam ea, quæ divina pietas per serenissimam filiam nostram Mathildem pro remedio animæ Matris suæ, in eadem Ecclesia sepultæ, concedere dignata est; videlicet locum, qui dicitur Schannellum cum Castellis & pertinentiis suis; & alia, quæ in futurum Deo auctore a fidelibus legaliter conferenda sunt. Præterea fidei & religionis tuæ gratum in te fructum exuberare cognoscentes, committimus tibi tuisque successoribus vicem nostram in Corsica Insula; si tamen ipsi consensu Romani Pontificis, & electione Pisani Populi ita canonice intraverint, sicut te constat intrasse; & secundum quod Deus tibi tradidit, quæ ad Christianam Religionem pertinere videntur, vigilanti studio Episcopos, Clericos, Populumque ejusdem Insulæ doceas, atque morum honestate confirmes juxta propheticum sermonem, ut evellas & destruas, ædifices & plantes: quæ nimirum Insula, a jure & dominio sanctæ Romanæ Ecclesiæ per quorumdam pravorum hominum invasionem subtracta, ut prudentiæ tuæ studio exclusis invasoribus secundum antiquum morem ad dominium ejusdem Romanæ Ecclesiæ revocetur. Concedimus tibi, per quem Pisana Ecclesia ad antiquum sui decorem reducta est, & qui prius in restitutione prædictæ Insulę elaboraturus es, medietatem omnium redituum, & totius pretii medietatem, quæ de placitis acquiretur: duobus vero successoribus tuis quartam partem reddituum, & totius pretii, quæ de placitis acquiretur: Ita tamen, ut Arces, & quæque munita loca per te acquirenda in potestate nostra & successorum nostrorum permaneant; Eo tenore, ut, si necessitas exegerit, custodes eorumdem locorum tibi successoribusque tuis, salvo jure & honore sanctæ Romanæ Ecclesiæ, obediant. Dignum quippe est, ut si ad imperium & consensum sanctæ Romanæ Ecclesiæ, pastoralem secundum Dominum susceperint dignitatem, habeant ex largitione Apostolicæ Sedis temporalium rerum sustentationem & decorem. Hoc etiam addendum esse censuimus, ut in agendis Placitis Nuncius noster semper intersit. Actum Romæ II. Kalendas Decembris Indictione Secunda.

Ecclesia Pisana cum bonis omnibus Landulpho Episcopo confirmatur.

Eidem donationes omnes confirmantur ac præcipue Mathildis Reginæ.

Pisanis Episcopis legitime electis Apostolicæ Sedis vices in Insula Corsica conceduntur.

Jerem. 8.

Landulpho ex ejusdem Insulæ reditibus medietas conceditur

Duobus vero ejus successoribus quarta pars conceditur.

Arces vero sub ditione Rom. Ecclesiæ reservantur

Quarum custodes illis, si necessitas exegerit, teneantur obedire

Act. die 30. Novembr. anno Domini 1078 Pontif. anno VI.

XLVI.

Præceptum omnibus in Provincia commorantibus, ut bona, Monasterio S. Petri in Monte Majori ablata, sub excommunicationis pœna restituant.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, omnibus Archiepiscopis, Episcopis, Principibus, Clericis, Laicisque in Provincia commorantibus, exceptis his, qui excommunicationi subjacent, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Ex edit. Card. Carafæ.

Notum vobis omnibus esse putamus, quod monasterium S. Petri situm in loco, qui Mons major dicitur, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ speciali quodam jure subjectum est, & Apostolicę Sedis privilegiis a tempore longo munitum. Unde quia nobis pro suscepti regiminis solicitudine imminet Ecclesiis omnibus providere, illis præcipue debemus vigilanter prospicere, quæ Romanæ Apostolicæque Sedi quodammodo vicinius hærent, & ejus tutela maxime sperant defendi. Quapropter quoniam audivimus aliquos vestrum bona memorati Monasterii contra jus & honestum sacrilega manu invasisse, distrahere, atque diripere; paterno affectu monemus, & apostolica auctoritate præcipimus, ut quicumque res illius Monasterii vi tenere invasas noscuntur, digna cum satisfactione emendare festinent, ac nemo deinceps contra animæ suæ salutem bona ipsius Ecclesiæ violenter attrectare præsumat. Quicumque ergo his salubribus mandatis nostris contraire, & bona Ecclesiæ (sicut dictum est) sacrilego ausu contra interdictum nostrum detinere tentaverit, admonitus semel atque iterum & tertio per convenientes inducias, si emendare contempserit, iram & furorem omnipotentis Dei contra se per excommunicationem apostolicam provocabit. Obedientibus vero apostolica auctoritate, & B. Petri, nobis licet indignis, concessa potestate, peccatorum suorum veniam indulgemus Dat. Romę II. Kal. Ap. Ind. Secunda.

Monasterium S. Petri Apostolicæ Sedi speciali jure subjectum.

Bona a Monasterio contra jus ablata eidem restituenda.

Clausulæ

Dat. die 31. Martii anno Domini 1079 Pontif. anno VI.

XLVII.

Confirmatio Primatus Ecclesię Lugdunensis super quatuor Provincias, Lugdunensem scilicet, Rothomagensem, Turonensem, & Senonensem.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Gebuino Archiepiscopo Lugdunensi, salutem & Apostolicam benedictionem.

Ex Archivo Vatic.

Antiqua sanctorum Patrum, quibus licet indigni, & longe meritis impares, in administratione hujus Sedis succedimus, vestigia, in quantum divina dignatio permittit, imitari desiderantes, jus, quod unicuique Ecclesiarum pro merito & dignitate sui ipsi contulerunt, nos ex eorum successionis consideratione decet illæsum & immutabile conservare, & munimine Decretorum nostrorum ad perpetuam stabilitatem corroborare. Quapropter, quia dilectis-

Confirmanda esse, quæ pro Ecclesiarum dignitate statuta sunt a prædecessoribus Pontific.

lectissime in Christo frater Gebuine, postulasti a Nobis, quatenus dignitatem ab Antecessoribus nostris concessam Ecclesiæ, cui Deo auctore præesse dignosceris, confirmaremus, & quæque sua ab infestatione hostili Apostolicæ Sedis defensione tueremur; inclinati precibus tuis, confirmamus Primatum super quatuor Provincias Lugdunensi Ecclesiæ tuæ, & per eam tibi, tuisque successoribus, his tantum, qui nullo interveniente munere electi vel promoti fuerint; videlicet a manu, ab obsequio, & a lingua; A manu, ut nullum pretium prorsus a se, vel ab aliquo tribuatur: Ab obsequio, ut nihil inde servitii faciat, sicut quidam intentione ecclesiasticæ prælationis potentibus personis solent deferre: A lingua, ut neque per se neque per submissam personam preces effundat; Sed neque his, qui per sæcularem potentiam ad hanc dignitatem pervenerint: videlicet dono, vel confirmatione alicujus personæ, quæ sanctæ Religioni videatur obviare, & contra puram & authenticam sanctorum Patrum auctoritatem venire; sed his nimirum hanc dignitatem concedendam esse sancimus, qui pura & sincera electione tibi successerint, & ita per ostium intraverint, sicut fraternitatem tuam cognovimus intrasse. His vero, qui aliter intraverint, videlicet qui juxta Dominicam sententiam, non per ostium, sed aliunde, ut fures & latrones ascenderint, non solum Primatum hujus dignitatis non concedimus, verum etiam omni honore ecclesiastici regiminis indignos & alienos fore adjudicamus. Provincias autem illas, quas vobis confirmamus, dicimus Lugdunensem, Rothomangensem, Turonensem, & Senonensem, ut hæ videlicet Provinciæ condignam obedientiamLugdunensi Ecclesiæ exhibeant, & honorem, quem Romani Pontifices reddendum esse scriptis propriis præfixerunt, humiliter & devote persolvant: salva in omnibus Apostolicæ Sedis reverentia, & auctoritate. Præterea juxta tenorem postulationis tuæ Ecclesiæ hujusmodi Privilegia præsenti auctoritatis nostræ Decreto indulgemus, concedimus, atque firmamus; statuentes nullum Regum, vel Imperatorum, Antistitum, nullum quacumque dignitate præditum, vel quemquam alium, audere de his, quæ eidem Ecclesiæ tuæ a quibuslibet hominibus de proprio Jure jam donata sunt, vel in futurum Deo miserante collata fuerint, sub cujuslibet causæ, occasionisve specie minuere, vel auferre: sive suis usibus applicare; vel aliis quasi piis de causis pro suæ avaritiæ excusatione concedere; sed cuncta, quæ eidem Ecclesiæ oblata sunt, vel offerri contigerit tam a te quam a successoribus tuis, perenni tempore illibata, & sine inquietudine volumus possideri, tuis ac successorum tuorum in dicta Ecclesia usibus, pro quorum substentatione, gubernationeque concessa sunt, modis omnibus profutura. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica, sæcularisve Persona præsentis confirmationis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo, tertiove commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reumque se divino Judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemtoris Nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiæ jura servantibus sit Pax Domini Nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Datum Romæ Duodecimo Kalendas Maii Indictione secunda.

Confirmatio dignitatis Primatialis pro Archiep. Lugdunensibus, iis tantum, qui legitime fuerint electi. Triplex Simoniæ species. Quid a manu; Quid ab obsequio; Quid a lingua.

Joan. X.

Provinciæ subjectæ.

Confirmatio Privilegiorũ eidem Ecclesiæ hactenus concessorum.

Decretum immunitatis bonorum ad eam spectantium.

Anathema contra violatores Privilegii hujus.

Dat. die 20. Aprilis anno Dom. 1079. Pontif. anno VI.

XLVIII.

Ejusdem argumenti: ratio quoque, & origo diversorum in Ecclesia graduum declaratur.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, & Coepiscopis, Rothomangensi, Turonensi, & Senonensi, salutem & Apostolicam benedictionem.

Ex Archiv. Vatic.

Sicut novit fraternitas vestra, Sedes Apostolica, cui licet indigni Deo auctore præsidemus, divina gratia inspirante, Spiritu sancto edocta per diversas provincias & regna Præsules, Archiepiscopos, & Primates ordinavit. Cujus constitutione & auctoritate Lugdunensis Ecclesia Primatum super quatuor Provincias, videlicet Lugdunensem, Rothomagensem, Turonensem, & Senonensem per annorum longa curricula obtinuisse cognoscitur. Sanctorum igitur Patrum nos, in quantum Deo favente valemus, exempla sequi cupientes, Ecclesiæ memoratæ Primatum, quem ipsi Decretis suis constituerunt atque sanxerunt, eorum freti potestate subinde confirmare studemus. Ad hoc enim divinæ dispensationis provisio, gradus, & diversos constituit ordines esse distinctos, ut dum reverentiam minores potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionem impenderent, una concordia fieret ex diversitate connexio, & recte officiorum gigneretur administratio singulorum. Neque enim universitas alia poterat ratione subsistere, nisi hujusmodi magnus eam differentiæ ordo servaret. Quia vero creatura in una eademque qualitate gubernari vel vivere non potest, cælestium militiarum exemplar nos instruit; quia dum sint Angeli, sint Archangeli, liquet, quia non æquales sunt, sed in potestate & ordine (sicut nostis) differt alter ab altero; si vero inter hos, qui sine peccato sunt, ita constat esse distinctio, quis hominum abnuat, huic se libenter dispositioni submittere? Hinc etenim pax & charitas mutua se vice complectuntur, & manet; firma est concordia in altera Deo placita dilectione sinceritas. Quia igitur unumquodque tunc salubriter completur officium, cum fuerit unus, ad quem possit recurri præpositus; Provinciæ autem multo ante Christi adventum tempore divisæ sunt maxima ex parte, & postea ab Apostolis, & Beato Clemente Prædecessore nostro, ipsa divisio est renovata; & in capite Provinciarum, ubi dudum Primates legis erant sæculi, ac prima judiciaria potestas, ad quos, qui per reliquas Civitates commorabantur, quando eis necesse erat, qui ad Aulam Imperatorum vel Regum confugere non poterant, vel quibus permissum non erat, confugiebant pro oppressionibus vel injustitiis suis; ipsosque appellabant, quoties opus erat, sicut in lege eorum præceptum erat; ipsis quoque Civitatibus, vel

Primatus Lugdunensis Ecclesiæ ab antiquo.

Quare diversi sint gradus in Ecclesia.

Divisio Provinciarum ab Apostolis.

Primates ad hoc constituti ut ad eos Episcopi in necessitatibus confugiant.

vel locis celebrioribus Patriarchas vel Primates, qui unam formam tenent, licet diversa sint nomina, leges divinæ & ecclesiasticæ poni & esse jusserunt, ad quos Episcopi, si necesse fuerit, confugerent, eosque appellarent, & ipsi nomine Primatum fruerentur, & non alii. Reliquæ vero Metropolitanæ Civitates, quæ minores Judices habebant, licet majorum Comitum essent, haberent tamen Metropolitanos suos, qui prædictis juste obedirent Primatibus, sicut in legibus sæculi olim ordinatum erat, qui non Primatum, sed aut Metropolitanorum, aut Archiepiscoporum nomine fruerentur, & licet singulæ Metropoles Civitates suas Provincias habeant, & suos Metropolitanos habere debeant Episcopos, sicut prius Metropolitanos Judices habebant sæculares, Primates tamen, ut præfixum est, tunc & nunc habere jussæ sunt, ad quos post Sedem Apostolicam summa negotia conveniant; ut ibidem, quibus necesse, eleventur, & juste restituantur: & hi, qui injuste opprimuntur, juste reformentur, atque fulciantur: Episcoporumque causæ & summorum negotiorum judicia, salva Apostolicæ Sedis auctoritate justissime terminentur. Quapropter vobis apostolica auctoritate præcipimus, ut sæpe dictæ Lugdunensi Ecclesiæ honorem & reverentiam, a majoribus nostris de Ecclesiis vestris præfixam, ita vos exhibere humiliter & devote procuretis, quemadmodum vobis a suffraganeis vestris reddi debere non dubitatis. Omnipotens & misericors Deus, pacis justitiæque serenus inspector, cordi vestro clementer inspirare dignetur, ut per viam æquitatis concordiæque firmos gradus mihi in hoc sæculo tendere taliter studeatis, quatenus pro temporalibus æterna sumpturi, ad Cælestis Jerusalem fines mereamini pervenire. Data Romæ duodecimo Kalendas Maii Indictione Secunda.

Reverentia ab Episcopis, quibus hæc scripta sunt Lugdunensi Ecclesiæ debita.

Dat. die 20. Aprilis anno Domini 1079. Pontif. anno VI.

XLIX.

Confirmatio Decretorum Summ. Pontificum, contra Clericos Episcopis suis infestos: privatio præbendarum, & officii Clericorum Lucensis Ecclesiæ, hujusmodi Decretis refragantium.

Ex Archiv. Vatic.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei dilectis filiis Lucensi Clero & Populo, exceptis, his qui communicant, atque consentiunt Excommunicatis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Causæ scriptæ hujus Epistolæ

Clericorum vestræ Ecclesiæ causam diligenter examinantes, diuque in ea laborantes, nullam in eis rationem atque veritatem, sicut decet Christianos, invenimus. Quorum mirabilem & inauditam superbiam, licet sine audientia secundum Synodalem sententiam, quam in se provocaverant, punire debuerimus; mansuetudinis tamen spiritu res eorum audiendas esse dignum duximus, ut saltem confusos & convictos ad sanum consilium, sensumque humilitatis revocaremus. Nam si in eis aliquod humilitatis signum mens nostra perpendisset, sine aliqua a nobis misericordia non recessissent. Quibus in superbia sua perdurantibus auctoritas Beatorum Martyrum atque Pontificum Fabiani & Stephani coram nobis allata est; quam nos per omnia huic negotio convenire cernentes, eos ut rebelles & inobedientes ejusdem auctoritatis sententia damnavimus; quam literis nostris inserendam esse existimavimus, ut quantis sint facinoribus irretiti, quantisve contumeliis digni, liquido pateat--Fabianus--Statuimus, si aliquis suis Episcopis infestus, aut insidiator fuerit eo, quod criminari tentaverit, aut conspirator fuerit, ut mox ante examinatum Judicium submotus a Clero Curiæ tradatur, cui diebus vitæ suæ deserviat, & infamis absque ulla restitutionis spe permaneat--Stephanus Papa--Clericus, qui Episcopum suum accusaverit, aut ei insidiator extiterit, non est recipiendus, quia infamis effectus, & a gradu debet recedere, & Curiæ tradi serviendus. Hanc itaque in eos promulgandam sententiam existimavimus, ut saltem tempore tantæ auctoritatis ad humilitatem converterentur. Sed ipsi dati in reprobum sensum, & demersi in diabolicæ cæcitatis puteum, a communione sanctæ Ecclesiæ separati, & excommunicati recesserunt. Unde nos prædictorum sanctorum statuta firmantes, ex auctoritate Beati Petri eos ab ordinibus, & præbendis Ecclesiæ sancti Martini in perpetuum submovemus; & decernimus ita, ut nullum deinceps inter Canonicos ejusdem Ecclesiæ locum teneant, aut præbendarum aliquod solatium, seu spem imposterum habeant. Vos itaque, dilectissimi filii, admonemus, immo apostolica auctoritate interdicimus, ut sceleratis contumaciæ actibus eorum non communicetis, neque consilium aut auxilium contra Dominum impendatis; sed ut ipsi illæsi & immunes a damnatione eorum permaneatis, illique ad pœnitentiam confundantur, infra ambitum Civitatis vestræ eos cohabitare non permittatis, & ut tota Provincia eorum præsenti contagione mundetur, operam detis. Quod nisi feceritis, & eos magis, quam justitiam, & salutem animarum vestrarum dilexeritis, totius excommunicationis eorum in vos periculum inducetis, & iram Dei in præsenti, & in futura vita sine dubio sentietis. Eos vero, qui illis, ne in superbia sua permaneant, & confundantur, restiterint; gratia Beati Petri remunerandos censemus & promittimus. Data Romæ Kalendis Octobris Indictione tertia.

Decretum Fabiani PP.

Stephani PP.

Confirmantur

Clerici Lucensis Ecclesiæ officio, & præbendis privantur.

Admonitio ad Clerum, & populum ne illis communicent.

Dat. die 1. Octobris anno Domini 1079. Pontif. anno VII.

L.

Iterata excommunicatio Henrici Regis.

Beate Petre Princeps Apostolorum, & tu B. Paule Doctor gentium, dignamini, quæso, aures vestras ad me inclinare, meque clementer exaudire.

§. 1. Quia veritatis estis discipuli & amatores, adjuvate, ut veritatem vobis dicam, omni remota falsitate, quam omnino detestamini, ut fratres mei melius mihi acquiescant, & sciant & intelligant, quia ex vestra fiducia post Deum & Matrem ejus semper Virginem Mariam, pravis & iniquis resisto, vestris autem fidelibus auxilium præsto; Vos enim scitis, quia non libenter ad sacrum ordinem accessi, & invitus ultra montes cum D. Papa Gregorio abii, sed magis invitus cum D. meo Papa Leone ad vestram specialem Ecclesiam redii, in qua utcumque vobis deservivi. Deinde valde invitus, cum multo dolore, & gemitu, ac planctu, in Throno vestro valde indignus sum collocatus. Hæc ideo dico, quia non

non ego vos, sed vos elegistis me, & gravissimum pondus vestræ Ecclesiæ supra me posuistis. Et quia super montem excelsum me jussistis ascendere, & clamare, atque annunciare populo Dei scelera eorum, & filiis Ecclesiæ peccata eorum; membra diaboli contra me cœperunt insurgere, & usque ad sanguinem præsumpserunt in meas manus suas injicere. Astiterunt enim Reges terræ, & Principes sæculares & ecclesiastici, aulici & vulgares convenerunt in unum adversus Dominum, & adversus vos Christos ejus, dicentes: Dirumpamus vincula eorum, & projiciamus a nobis jugum ipsorum. Et ut me omnino morte vel exilio confunderent, multis modis conati sunt in me insurgere. Inter quos specialiter Henricus, quem dicunt Regem, Henrici Imperatoris filium, contra vestram calcaneum erexit Ecclesiam, facta cum multis Episcopis Ultramontanis & Italicis conspiratione, annitens, me dejicendo, eam sibi subjugare; cujus superbiæ vestra restitit auctoritas, eamque vestra destruxit potestas, qui confusus & humiliatus ad me in Longobardiam veniens absolutionem ab excommunicatione quæsivit.

Henricū alias humiliatum ipse Pontif. absolvit, ut inter eum & Episcopos & Principes pax coponeretur.

§. 2. Quem ego videns humiliatum, multis ab eo promissionibus acceptis de suæ vitæ emendatione, solam ei communionem reddidi, non tamen in Regno, a quo eum in Romana Synodo deposueram, instauravi, nec fidelitatem omnium, qui sibi juraverant, vel erant juraturi, a qua omnes absolvi in eadem Synodo, ut sibi servaretur, præcepi. Et hæc ideo detinui, ut inter eum & Episcopos vel Principes Ultramontanos, qui ei, causa jussionis vestræ Ecclesiæ restiterant, justitiam facerem, vel pacem componerem, sicut ipse Henricus juramento per duos Episcopos mihi promisit.

Sed Henrico promissa non observante, fuit ab illis inscio Papa electus in Regem Dux Rodulphus, qui Papæ fidelitatem vovit.

§. 3. Prædicti autem Episcopi & Principes ultramontani, audientes illum non servare mihi, quod promiserat, quasi desperati de eo, sine meo consensu legerunt sibi Rodulphum Ducem in Regem. Qui Rex Rodulphus festinanter ad me, misso Nuncio, indicavit se coactum Regni gubernacula suscepisse, tamen sese paratum mihi omnibus modis obedire. Et ut hoc verius credatur, semper ex eo tempore eumdem mihi semper misit sermonem, adjiciens, etiam filios suos obsides, & fidelis sui Ducis Bertoldi filios, quod promittebat, firmare.

Henrici, & Rodulphi causa ad Papam devoluta.

§. 4. Interea Henricus cœpit me precari, ut illum contra prædictum Rodulphum adjuvarem; cui respondi, me libenter facere, audita utriusque partis ratione, ut scirem, cui justitia magis faveret. Ille vero, putans suis viribus eum posse devincere, meam contempsit responsionem. Postquam autem præsensit se non posse, sicut speravit, agere, duo Episcopi, Virdunensis videlicet & Osemburgensis, de consentaneis suis Romam venerunt, & in Synodo ex parte Henrici me, ut ei justitiam facerem, rogaverunt, quod & Nuncii Rodulphi fieri laudaverunt.

Qui de hoc in Germania colloquium fieri statuit. Illudque impedientes excómunicavit.

§. 5. Tandem aspirante Deo (sicut credo) statui in eadem Synodo, in partibus ultramontanis fieri colloquium, ut illic aut pax statueretur, aut cui amplius justitia faveret, cognosceretur. Ego enim (sicut vos mihi testes estis Patres & Domini) usque hodie nullam partem disposui adjuvare, nisi eam, cui plus justitia faveret. Et quia putabam, quod injustior pars colloquium nollet fieri, ubi justitia suum locum servaret, excommunicavi, & anathemate alligavi omnes personas sive Regis, sive Ducis, aut Episcopi, seu alterius cujusvis hominis, qui colloquium aliquo ingenio impediret, ut non fieret.

Henricus autem illud impedivit, & Regni desolationi se dedit.

§. 6. Prædictus autem Henricus cum suis fautoribus, non timens periculum inobedientiæ, quod est scelus idolatriæ, colloquium impediendo, excommunicationem incurrit, & seipsum anathematis vinculo alligavit, magnamque multitudinem Christianorum morti tradi, & Ecclesias fecit dissipari, & totum pene Theutonicorum Regnum desolationi dedit.

Iterum excommunicatur.

§. 7. Quapropter confidens de judicio & misericordia Dei, ejusque purissimæ Matris semper Virginis Mariæ, fultus vestra auctoritate, sæpe nominatum Henricum, quem Regem dicunt, omnesque fautores ejus, excommunicationi subjicio, & anathematis vinculo alligo.

Deponiturque Regno, solutis a juramento vasallis.

§. 8. Et iterum Regnum Theutonicorum & Italiæ ex parte Omnipotentis Dei & vestra interdicens ei, omnem potestatem & dignitatem illi regiam tollo; & ut nullus Christianorum ei sicut Regi obediat, interdico; omnesque, qui ei juraverunt, vel jurabunt de Regni dominatione, a juramenti promissione absolvo: Ipse autem Henricus cum suis fautoribus in omni congressione belli nullas vires nullamque in vita sua victoriam obtineat.

Rodulphi electio confirmatur.

§. 9. Ut autem Rodulphus Regnum Theutonicorum regat, & defendat, quem Theutonici elegerunt sibi in Regem ad vestram fidelitatem, ex parte vestra dono, largior, & concedo omnibus sibi fideliter adherentibus absolutionem omnium peccatorum, vestramque benedictionem in hac vita, & in futura, vestra fretus fiducia largior. Sicut enim Henricus pro sua superbia, inobedientia, & falsitate, a Regni dignitate juste abjicitur, ita Rodulpho pro sua humilitate, obedientia, & veritate potestas & dignitas Regni conceditur.

Imploratio auxilii BB. Petri & Pauli.

§. 10. Agite nunc, quæso, Patres & Principes Sanctissimi, ut omnis Mundus intelligat & cognoscat, quia si potestis in cælo ligare & solvere, potestis in terra Imperia, Regna, Principatus, Marchias, Ducatus, Comitatus, & omnium hominum possessiones pro meritis tollere unicuique & concedere. Vos enim Patriarchatus, Primatus, Archiepiscopatus, Episcopatus frequenter tulistis pravis & indignis, & religiosis viris dedistis. Si enim spiritualia judicatis, quid de sæcularibus vos posse credendum est? Et si Angelos, dominantes omnibus superbis Principibus judicabitis, quid de illorum servis facere potestis? Addiscant nunc Reges & omnes Seculi Principes, quanti vos estis, quid potestis; & timeant parvipendere jussionem Ecclesiæ vestræ; & in prædicto Henrico tam cito judicium vestrum exercete, ut omnes sciant, quia non fortuitu, sed vestra potestate cadet. Confundatur utinam ad pœnitentiam, ut spiritus sit salvus in die Domini.

Dat. die 7. Martii an. Dñi 1080. anno VII.

Acta Romæ, Nonis Martii, Indictione tertia.

De-

L I.

Declaratio definitionis Synodalis super controversia inter Ecclesiam Turonensem, & Dolensem.

Ex edit. Card. Carafæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei omnibus Episcopis Britanniæ, Clero, & Populo in Turonensi Provincia constitutis.

NOtum esse volumus, controversiam, inter Ecclesiam vestram & Dolensem pestifere ortam, multum nobis in Romana Synodo laborem ingessisse: sed tamen, Deo miserante, post longam discussionem, quam justius potuimus, hanc, quæ subscribitur, diffinitionem invenisse. *Quæ fuerit controversia;* Archiepiscopus siquidem vester Ecclesiam Turonensem jus suum in Britannia perdidisse conquerens, Romanorum Pontificum auctoritatem in medium duxit, quæ præcipue probat Britanniam Turonensi Ecclesiæ, quemadmodum spirituali matri, & metropoli suæ subjectionem & reverentiam debere. Dolensis vero Episcopus non solum auctoritatem audientiæ nostræ non exhibuit, verum etiam ipsa verba sua ad defensionem prolata, nulla certitudine, cui fides danda esset, fulta videbantur. Tamen, quia in patria sua quandam auctoritatem se reliquisse asserebat, visum nobis fuit, *Et quæ definitio.* ut ad retractandum negotium illud, inducię darentur, & pro hac, aliisque causis Legati Apostolicæ Sedis dirigerentur, ut auditis utriusque partis rationibus, si cognoverint Britannos auctoritatem authenticam Apostolicæ Sedis, videlicet eorum Pontificum, quorum ordinatio, & vita digna & legalis fuerit, habere, per quam possint se a subjectione prædictæ Turonensis Ecclesiæ subtrahere, quieti deinceps permaneant in sua libertate. Quod si contigerit, eos hujus auctoritatis, quam modo diximus, non posse habere defensionem, sopita deinceps & in æternum omni controversia, Turonensem Ecclesiam Matrem & Metropolim suam recognoscat: & eam, quæ decet Metropolitanum, Archiepiscopo vestro subjectionem & obedientiam exhibeant, reservato Dolensi Episcopo pallii usu; ita tamen, ut nullus successorum suorum aliquo in tempore ad hanc dignitatem aspiret, (sicut supradiximus) tam ipsi videlicet in Ecclesia Dolensi constituendi, quam etiam cæteri Britanniæ Episcopi magisterio Turonensis Archiepiscopi in perpetuum subditi permaneant.

Dat. die 8. Martii anno Domini 1080 Pontif. VII.

Dat. Romæ VIII. Idus Martias. Indict. III.

L I I.

Comminatio pœnarum contra detinentes bona Monasterii Aureliacensis, nisi ea restituant, cujus favore confirmatur refutatio Monasterii Viacensis, ab ejus Principibus in manu Abbatis facta.

Ex edit. Card. Carafæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, omnibus in Bituricensi, necnon Narbonensi, seu Burdegalensi Provinciis constitutis, exceptis his, qui apostolica excommunicatione tenentur, salutem & apostolicam benedictionem.

Series facti. Aureliacense Monasterium juris S. Petri.

CLamor Abbatis Aureliacensis Cœnobii, quod proprii juris B. Petri concessione fundatoris, scilicet B. Geraldi, esse dinoscitur, auribus nostris insonavit, videlicet super quibusdam personis, qui injuste detinent beneficia prædicti Monasterii a prædecessoribus suis sub fidelitate & dominio pro defensione Ecclesiæ, sibi & suis antecessoribus olim concessa. Præcipue conqueritur super Berengario Carlatensi Vicecomite, qui propria cupiditate ductus debitum servitium & fidelitatem Abbati exhibere negat, nisi beneficium, quod immerito detinet, adhuc etiam de jure Ecclesiæ, augeatur. *Præcipit, ut beneficia ab eodem Monast. ablata restituantur; & obsequium & fidelitas Abbati exhibeatur.* Proinde apostolica auctoritate præcipimus, quatenus omnis, qui beneficium præfatæ Ecclesiæ ad hoc aliquando suscepisse cognoscitur, subjectionem & fidelitatem Abbati persolvat, & servitium pro beneficio largiri non deneget, & ab exactione illicitæ augumentationis desistat. Aliter enim invasor & sacrilegus esse comprobatur. Nos vero detrimentum supradicti Cœnobii agnoscentes, Abbatem sub promissione fidei suæ in manu nostra obligavimus, *Qui non nisi unum mansum ulli militi de possessione Ecclesiæ dare possit.* ut nulli militum liceat ultra unum mansum de possessione Ecclesiæ dare sub hac vel alia occasione, neque alicui alteri personæ, nisi communis utilitas fratrum regulariter degentium postulaverit, & apostolicæ æquitati renunciare ausus fuerit. *Eidem restitui præcipit Maurzicense Monasterium, cum Ecclesiis, ac pertinentiis omnibus.* Monasterium autem Maurzicense cum omnibus sibi adjacentiis, & Ecclesias scilicet Dalmairaci & montis Salvii, & cæteras, necnon terras & possessiones in quacumque suprascriptarum provinciarum ablatas, seu malis consuetudinibus oppressas, Monasterio Aureliacensi scriptis sive testibus olim juste concessas, apostolica auctoritate præcipimus restitui, & sine inquietudine aliqua permitti. *Confirmat Monasterii Viacensis refutationem a principe in manu Abbatis, consensu Episcopi & Clericorum factam.* Monasterium quidem Viacense, in manu Abbatis refutatum a Principibus ipsius terræ consensu Episcopi & Clericorum, sibi suisque successoribus concedimus & confirmamus, & fautoribus refutationis apostolicam benedictionem largimur: & eos, qui Ecclesias, sive prædia præfati Monasterii injuste detinent, absque ulla dilatione reddi jubemus. Qui ergo his mandatis nostris spiritu superbiæ acquiescere noluerit, præcipueque Berengarius, si obedire contempserit, gratiam B. Petri amittet, & iram omnipotentis Dei incurret. Obtemperantibus autem gratiam Dei, & apostolicam benedictionem de misericordia divina confisi largimur. Datum Romæ, II. Idus Aprilis Indictione tertia.

Dat. die 12. Aprilis anno Domini 1080. Pontif. anno VII.

L I I I

Confirmatio libertatum Monasterii Sancti Salvatoris Constantien. ac solutionis census, Romanæ Ecclesiæ debiti.

Ex Archiv. Vatic.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei dilecto filio Villelmo Abbati Hirsaugiensis Monasterii salutem & apostolicam benedictionem.

QUoniam pervenit ad nos, quod Religio tua curam Monasterii sancti Salvatoris juris Apostolicæ Sedis, cui etiam duodecim Auri, quorum viginti unciam faciunt, ex eodem Monasterio annis singulis persolvi debent, siti in villa Scapusta in Episcopatu Constantiensi, obsecrante Comite Burcardo, virisque Religiosis hortantibus, eo dumtaxat tenore susceperit, ut prædictus Comes, qui sibi in præfato Monasterio quasdam quasi proprias conditiones vindicabat, dimissa atque renunciata omni sæculari

Approbat, quod Vileltus Abbas curam Monasterii S. Salvatoris de Scaphula susceperit; Eumque Vicarium suum constituit ad procurandum ut ibi Abbas canonice ordinetur.

lari potestate, locum ipsum liberum esse permitteret; studium dilectionis tuæ probantes, quod factum est, apostolica auctoritate firmamus; & quia per te locus ille, sicut audivimus, ad religionis statum Domino miserante cepit assurgere; nos, in quantum valemus, perpetuam illic sanctitatis stabilitatem providere cupientes, Fraternitati tuæ super Cœnobium illud solicitudinis nostræ vicem committimus: scilicet, ut fratres ibi disciplinis regularibus instruere, mores eorum vitamque competenter instruendo, ea, quæ ad animarum salutem pertinent, vigilanter providere, ac maxime, ut inibi Abbas secundum Deum ordinetur procures.

Prohibet Principibus sæcularibus, ne in eo loco quicquam juris habeant.

Præterea, ut sæpefati Monasterii fratres sine inquietudine propositum suum valeant securius & propensius exequi, ac omnipotenti Domino debitæ devotionis obsequium instanter & gratanter exolvere, volumus, & Apostolica auctoritate præcipimus, ut nullus Sacerdotum, Regum, vel Ducum, aut Comitum, seu quælibet magna aut parva Persona præsumat sibi in eo loco aliquas proprietatis conditiones, non hæreditarii juris, non advocatiæ, non investituræ, non cujuslibet potestatis, quæ libertati Monasterii noceat, vindicare: non ornamenta Ecclesiæ, sive possessiones invadere, minuere, vel alienare; sed ita sit ab omni sæculari potestate securum, & Romanæ Sedis libertate quietum, sicut constat Cluniacense Monasterium, & Massiliense manere. Abbas autem Advocatum, quem voluerit, eligat. Quod si is postmodum non fuerit utilis Monasterio, eo remoto, alium constituat.

Privilegium ab Alexandro II. Everardo Comiti per subreptionem concesso abrogat.

Privilegium autem, quod bone memoriæ Prædecessor noster Alexander contra sanctorum Patrum statuta, aliqua subreptione vel deceptione inductus, eidem loco fecit, in quo Everardo Comiti, ejusque Posteris Advocatiam, & præficiendi Abbatis potestatem, & totius rei administrationem concessit, nos Canonicæ correctionis sententia per apostolicam functionem utentes, infirmamus, infringimus, atque cassamus;

Anathematizat eos, qui contra hoc Præceptum quidquam tentaverint.

& ne per hoc alicujus temeraria cupiditas in audaciam suæ perditionis erumpat, apostolica auctoritate in irritum revocamus. Si quis ergo contra hoc salubre præceptum nostrum pertinaciter ire tentaverit, gratiam Beati Petri se non dubitet amissurum, admonitusque semel, bis, & tertio per competentes inducias, si non resipuerit, & si delictum suum emendare contempserit, sciat se divino anathemate innodatum, & a Corporis & Sanguinis Dominici communione alienum.

Si Constantiensis Episcopus a Sede Apostolica discordaverit, concedit ut Abbas a quocumque religioso Episcopo, quæ ad Episcopale officium pertinent, suscipiat; *Reg. l. 15.* Vel ad Apostolicam Sedem recurrat. Act. die 8. Maii anno Domini 1080. Pontif. anno VIII.

Illud etiam ad Romanæ libertatis munus confirmandum subjungentes adjicimus, ut si aliquo tempore Constantiensi Ecclesiæ præsidens ab Apostolica Sede discordaverit, eique inobediens fuerit (quod confirmante Samuele peccatum ariolandi, & idolatriæ scelus est, dicente quoque Beato Ambrosio, hæreticum esse constat, qui Romanæ Ecclesiæ non concordat) liceat Abbati, sibi suisque, a quocumque Religioso Episcopo placuerit, ordinationes, consecrationes, & quæ ad Episcopale officium pertinent, expetere, atque suscipere, vel ad Apostolicam Sedem recurrere. Observatores autem hujus nostri Præcepti remissionem omnium peccatorum suorum, & gratiam bonam a Domino consequantur. Datum Laterani Octavo Idus Maii Indictione Tertia.

L I V.

Investitura Domini Gregorii Papæ, qua Robertum Ducem de Apulia, Calabria, & Sicilia investivit.

EGO Gregorius Papa investio te Roberte Dux de terra, quam tibi concesserunt Antecessores mei sanctę memoriæ Nicolaus, & Alexander. De illa autem terra, quam injuste tenes, sicut est Salernus, & Amalphia, & pars Marchiæ Firmanæ, nunc te patienter substineo: in confidentia Dei, & sancti Petri, ita te habeas, sicut & agere, & me suscipere decet sine periculo animæ tuæ & meæ. Actum ut supra.

Promissio Roberti reddendi census in die Resurrectionis Domini, duodecim videlicet denariorum Papiensis monetæ, de tota Apulia, Calabria, & Sicilia.

Ego Robertus Dei gratia, & sancti Petri, Apuliæ, & Calabriæ, & Siciliæ Dux, ad confirmationem traditionis, & ad recognitionem fidelitatis, de omni terra, quam ego teneo proprie sub dominio meo, & quam adhuc nulli ultramontanorum ita concessi, ut teneat: promitto me annualiter pro unoquoque jugo bovum pensionem, duodecim scilicet denarios Papiensis monetæ persoluturum B. Petro, & tibi Domino meo Gregorio Papæ, & omnibus Successoribus tuis, aut tuis, aut successorum tuorum Nunciis. Hujus autem pensionariæ redditionis erit semper terminus, finito quoque anno, sanctæ Resurrectionis dies Dominicus. Sub hac vero conditione hujus persolvendæ pensionis obligo me, & meos sive hæredes, sive successores tibi Domino meo Gregorio Papæ, & Successoribus tuis. (a)

(a) Juramentum fidelitatis, quod idem Dux præstitit Gregorio PP. fuit hujusmodi.

Ego Robertus Dei gratia, & sancti Petri, Apuliæ, & Calabriæ, & Siciliæ Dux, ab hac hora, & deinceps ero fidelis sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & Apostolicæ Sedi, & tibi Domino meo Gregorio universali Papæ. In consilio vel facto, unde vitam aut membrum perdas, vel captus sis mala captione, non ero; consilium, quod mihi credideris, & contradixeris, ne illud manifestem, non manifestabo ad tuum damnum me sciente. Sanctæ Romanæ Ecclesiæ tibique adjutor ero ad tenendum, acquirendum, & defendendum regalia sancti Petri, ejusque possessiones pro meo posse contra omnes homines, excepta parte Firmanæ, Marchię, & Salerno, atque Amalphi, unde adhuc facta non est diffinitio: adjuvabo te, ut secure, & honorifice teneas Papatum Romanum. Terram sanctis Petri, quam nunc tenes, vel habiturus es, postquam scivero tuæ esse potestatis, nec invadere nec acquirere quæram, nec etiam deprædari præsumam absque tua tuorumque Successorum, qui ad honorem S. Petri ordinati fuerint, certa licentia, præter illam, quam tu mihi concedes, vel tui concessuri sunt, successores. Pensionem de terram sancti Petri, quam ego teneo, aut tenebo, sicut statutum est, recta fide studebo, ut illam annualiter sancta Romana habeat Ecclesia. Omnes quoque Ecclesias, quæ in mea persistunt dominatione, cum illarum possessionibus dimittam in tua potestate, & defensor ero illarum ad fidelitatem sanctæ Romanæ Ecclesiæ. Et si tu, vel tui successores ante mea ex hac vita migraveritis, secundum quod monitus fuero a melioribus Cardinalibus, Clericis Romanis, & Laicis, adjuvabo, ut Papa eligatur, & ordinetur ad honorem S. Petri. Hæc omnia suprascripta observabo sanctæ Romanæ Ecclesiæ & tibi cum recta fide, & hanc fidelitatem observabo tuis Successoribus ad honorem S. Petri ordinatis, qui mihi, si mea culpa non remanserit, firmaverint Investituram a te mihi concessam.

Actum Ciprani, III. Kal. Julii.

Mo-

L V.

Monasterium S. Zenonis in Pisana Urbe in Apostolicæ Sedis clientelam suscipitur.

Ex Authographo in Capitulari Tabulario edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. III.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Leoni Abbati Monasterii S. Zenonis in Pisana Urbe, ejusque successoribus.

Exordium.

SUpernæ miserationis respectu ad hoc universalis Ecclesiæ curam suscepimus, & apostolici moderaminis solicitudinem gerimus, ut justis postulantium votis attenta benignitate faveamus, præcipueque ad venerabilem locorum quietem stabiliendam nostræ auctoritatis munimen conferre debeamus. Proinde prælibatum Monasterium, cui tu præesse dignosceris, juxta petitionem tuam sub Apostolicæ Sedis defensione recipimus, & præsentis privilegii decreto cuncta, quæ hactenus jure possidere visum est, vel deinceps Domino largiente juste acquiret, concedimus, atque firmamus: insuper etiam, consentiente Pisano Episcopo, decimationes omnium terrarum, quas ad dominicatum vestrum laborare feceritis, annuimus; adjicientes, ut fidelium oblationes accipere, & eos, qui se devoverint, in cœmeterio vestro sepeliri; necnon etiam quicumque sæculo renunciantes ad vestram conversationem venire voluerint, licitum sit vobis sine alicujus contradictione admittere. Quæ omnia, sicut scripta sunt, ut memoratum Cœnobium tuum per succedentium temporum curricula secure ac sine inquietudine firmiter & inconvulse obtineat, apostolica auctoritate corroborantes statuimus, nullum Regum, vel Imperatorum, Antistitum, nullum quacumque auctoritate præditum, vel quempiam alium audere, de his, quæ eidem venerabili loco a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata sunt, vel in futurum, Deo miserante, conferentur, sub cujuslibet ausus occasionisve specie; minuere vel auferre, sive suis usibus applicare, vel aliis quamvis piis de causis pro suæ avaritiæ excusatione concedere. Si quis vero Regum, Sacerdotum, Clericorum, Judicum, ac sæcularium personarum, hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens, contra eam temerario ausu venire tentaverit, admonitus semel & iterum usque tertio per convenientes testes, si non resipuerit, atque prædictæ Ecclesiæ non satisfecerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat. At nisi ea, quæ ab illo sunt male ablata, restituerit, vel digna pœnitentia illicite acta defleverit, a sacratissimo Corpore & Sanguine Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Monasterium sub protectione Sedis Apost. suscipitur: Confirmatisque ejusdem bonis omnibus,

Nonnulla conceduntur privilegia.

Decretum immunitatis ab omni molestia, alienatione &c.

Solitæ pœnæ contra inobservantes.

Datum Laterani IV. Non. Martii per manus Petri S. Romanæ Ecclesiæ Presb. Cardinalis & Bibliothecarii, ann. IX. Pontificatus D. Gregorii VII. Papæ. Indict. IV. MLXXXI.

Dat. die 4. Martii anno Dom. 1081. Pontif. Greg. anno IX.

L V I.

Commissio Reformationis duorum Monasteriorum, scilicet Montis Majoris in Provincia sancti Petri, & sanctæ Mariæ in Diœcesi Narbonen. cum facultate, quatenus in eisdem personæ idoneæ ad gubernium repertæ non fuerint, desumendi Abbates ex aliis Monasteriis ejusdem Ordinis; & repetendi, quidquid ad eadem Monasteria pertinens, ab aliis injuste detineatur.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Richardo Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbytero Cardinali, atque Abbati Massiliensi, suisque Successoribus in perpetuum regulariter promovendis, salutem & apostolicam benedictionem.

Ex Arch. Vatic.

Exordium.

LIcet apostolici nos apicis cura pro cunctis generaliter Ecclesiis vigilare, ac pro omnium statu vel reparatione solicitos esse admoneat; illis tamen præcipue locis nostram curam specialius exhibendam perpendimus, quæ sub Romanæ tutela Sedis constituta scimus, status sui confirmationem, augumentum, vel restitutionem ab hac potissimum Ecclesia, cujus juris sunt, expectare. Quia ergo quædam Monasteria, alterum in Provincia videlicet sancti Petri, qui dicitur ad Montem Majorem, & alterum in Narbonensi Episcopatu sanctæ Mariæ de Crassa, quæ ad hujus Sedis defensionem pertinere, propriique juris esse noscuntur, jamdudum sæcularium Monachorum culpa a religionis tramite deviasse intelleximus, ea reformare ad lapsi decoris specimen valde esse necessarium, duximus. Scitis enim, decentius, atque convenientius esse decernitur, destructa restituere, & ad gradum suum collapsa reducere, quam in dilatandis, vel noviter ædificandis operam dare. Quapropter ad prædictorum locorum restaurationem religionis tuę prudentiam perutilem arbitrantes, licet tu quorumdam proborum virorum precibus adhortatus absque licentia nostra de eorum cura te nolueris intromittere; Nos tamen censuimus, per tuam successorumque tuorum solertiam fratribus, in eisdem Cœnobiis deinceps mansuris, perpetuam regularis vitæ circumspectionem providere. Proinde circa præfata Monasteria solicitudinis nostræ vicem dilectioni vestrę committentes, volumus atque præcipimus, ut in eis, quæ amputanda sunt, amputetis: quæque corrigenda sunt, corrigatis: & quæ in illis disciplinæ tenore defuerint, vestra vigilantia & labore conferatur. Præterea quoties eorum Rectores obierint, vestri sit studii alios cum consensu probabiliorum fratrum de eadem Congregatione, si fieri potest, sin autem aliunde secundum Deum & Regulam sancti Benedicti, Abbates eligere: ibique substituere, quos ab illo Episcopo, in cujus Diœcesi fuerint, si ab hac Sede excommunicatus, vel simoniacę hæreseos infamia notatus non erit, ordinandos, decrevimus. Si vero alterum horum obstiterit, Abbas a Romano Pontifice sui consecrationem expetat, aut quemcumque Episcopum ille præceperit pergere pro sui ordinatione, ille licentiam habeat; cujus nihilominus Abbatis mores, & vitam, sicut & subditorum suorum discutere, excessusque corrigere ve-

Monasterium Montis Majoris, Et alterum S. Mariæ Narbonen. juris Apostolicæ Sedis,

Abbati Massiliensi regenda committuntur, vice Sedis ejusdem.

Abbates ex fratrum consensu per eundem præficiendi;

Et a Diœcesano Episcopo ordinandi.

Mores vero, si opus fuerit, per eumdem Massiliensem Abbatem corrigendi;

vestræ potissimum prudentiæ attinebit. Quod si forte in aliquod crimen depositione dignum fuerit lapsus, vestrum erit ad apostolicam audientiam deferre, quatenus aut hic damnationis suæ sententiam per Romanum Pontificem excipiat, aut per Apostolicum Legatum, ad id peragendum serio missum, dignum suis meritis judicium subeat. Statuimus etiam, ut, quidquid ad eadem Monasteria pertinere cognoscitur, si ab aliquibus irrationabiliter detinetur, ex hac nostra auctoritate repetendi, exigendique, ac vendicandi, habeatis per omnia Deo juvante, licentiam; quia dignum est, ut quorum curam geritis, rebus nullo modo defraudemini. Præfato igitur modo nostræ providentiæ ac dispositionis vicissitudinem circa sæpe dicta Monasteria tibi tuisque Successoribus, ut prelibavimus, regulariter promovendis, concedentes, interdicimus, ut nullus Successorum nostrorum, vel Archiepiscoporum, aut Episcoporum, ut nemo clericalis seu laicalis ordinis audeat hanc potestatem præsentis Decreti, auctoritate firmatam, vobis auferre, vel perturbare; sed ea, sicut præfixum est, in vestra salubri ordinatione ac dispositione in perpetuum inconvulsa permaneant.

A quo bona, a Monasterio ablata, ex detinentium manibus vindicentur.

Roboratio Decreti hujus.

Dat. anno 1081. Pontif. anno IX.

L V I I.

Privilegium pro Ecclesia S. Petri in villa Maschara sita, & tutelæ Sedis Apostolicæ commissa.

Ex edit. Card. Carafa.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, omnibus Deo, & beato Petro fidelibus, salutem & apostolicam benedictionem.

NOtum sit vobis, nos Ecclesiam sancti Petri sitam in villa, quæ dicitur Mascharans, sub jus & defensionem Apostolicæ Sedis, ab ipsius fundatoribus sponte traditam suscepisse, ob cujus donationis memoriam perpetuo retinendam constituerunt, & devoverunt se illi, qui circa eumdem locum propter amorem & tutelam B. Petri sibi ædificant, pro unaquaque domo censum annualiter octo nummorum Pictavensium persoluturos. Quapropter apostolica auctoritate præcipimus, ut nemo præfatum locum, apostolica tuitione munitum, deinceps infestare, præsumat: sed sub defensione B. Petri, cujus juris est, quietus & securus ab omni perturbatione permaneat. Si quis ergo contra hæc nostra mandata memoratum locum vexaverit, admonitus semel & iterum usque tertio per convenientes inducias, si non resipuerit, sciat se a gratia beati Petri separatum; & nisi satisfecerit, anathematis vinculis innodandum; quicumque vero propter apostolicam reverentiam ab infestatione ipsius loci, & læsione (sicut Christianum decet) se continuerit, eumque adjuvare studuerit, veniam peccatorum suorum, & gratiam beati Petri, si in bonis perseveraverit, se promeriturum non dubitet.

Census annuatim persolvendus Ap. Sedi ab iis, qui ibidem domos ædificaverint.

Præceptum, nequis d. locum infestet;

Sub pœna excommunicationis.

Dat. anno Domini 1081. Pontif. anno IX.

L V I I I.

Confirmatio Privilegiorum omnium Panormitanæ Ecclesiæ.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo Fratri Alcherio Panormitano Archiepiscopo salutem.

Edidit Roccus Pyrrhus Sicil. Sacr. Tom. I. col. 70.

SUmmæ Sedis Apostolicæ, cujus licet indigni curam gerimus, contemplatione monemur, ut omnibus sacris Ecclesiis, quæ defendi, seu roborari nostræ auctoritatis privilegiis expetunt, nos, in quantum favet justitia, libenter annuamus: & earum rectoribus honorum suorum insignia, quæ antiquitus obtinuisse noscuntur, requirentibus, per nos, largiente Domino, facilius præbeatur assensus; præcipue tamen oportere arbitramur, ut rudibus Ecclesiis, scilicet noviter ad fidem vel venientibus vel redeuntibus, nostri favoris fiduciam. & apostolici muniminis securitatem pronius indulgeamus, quatenus, qui miserante Domino perfidiæ tenebras, ac erroris laqueos evaserunt, eodem juvante in christianæ fidei vigore, ac religionis amplitudine per nostræ benignitatis studium, ac tuitionis adjutorium magis & magis excrescere valeant. Quamobrem, carissime Frater Alcheri, Panormitanam Ecclesiam cui tu, Domino auctore, præesse dignosceris, quæ quondam nobilis & famosa, postmodum peccatis exigentibus in Saracenorum potestatem perfidiamque redacta, nunc revera ad Christianam fidem labore vel instantia filii nostri gloriosi Ducis Roberti, Domino innuente, conversa est, te postulante privilegio apostolicę liberalitatis fulciri; Nos tam justę petitionis intuitu, quam etiam præfati Ducis amore, quem id scimus optare cupere, grataniter concedimus, tribuimus atque largimur. Apostolica igitur auctoritate confirmamus eidem Ecclesiæ, & per eam tibi, quidquid dignitatis antiquitus tenuisse probatur, idest omnes ejus Suffraganeos Episcopatus, vel si qui destructis illis, in eorum loco statuti sunt, vel opitulante Domino statuentur, ut in præfatæ tuæ Ecclesiæ pristinam redeant potestatem. Insuper quidquid possessionis per regalem largitionem, & justam concessionem antiquitus habuisse; ac quidquid (quod justitię non contradicit) antiquis superaddidisse dignoscitur. Proinde præsentis auctoritatis nostræ decreto, tam præsentium quam & futurorum omnium hominum temeritatem coercentes, interdicendo statuimus, nullum Regum, vel Imperatorum, Antistitum, nullum quacumque dignitate præditum, vel quemcumque alium, audere de iis, quæ eidem Ecclesiæ a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata sunt, vel in futurum conferentur, auferre vel diminuere. Præterea fraternitati tuæ pallii usum secundum antiquum Ecclesiæ tuæ morem concedimus, ut in eo inter Missarum solemnia his dumtaxat festivitatibus utaris; videlicet Nativitate Domini: festivitate S. Stephani: Epiphania: Cœna Domini: Ascensione: Pentecoste: & quatuor festivitatibus S. Mariæ: Nativitate S. Joannis Baptistæ: Natalitiis Apostolorum: S. Laurentii: in festivitate omnium Sanctorum, quæ celebratur Kal. Novembris: & die tuæ Ordinationis: & in festivitatibus SS. quorum Reliquiis tua decoratur Ecclesia; atque in ordina-

Proemium.

Panormitana Ecclesia ex Saracenorum manibus vindicata:

Cui Ecclesiæ olim suffraganeæ restituuntur;

Et regia omnia confirmantur privilegia.

Omnibus cujuscumque dignitatis personis quidquam ab ea auferre interdicitur.

Concessio Pallii secundum antiquum ejusdem Ecclesiæ usum.

dinatione Episcoporum, seu cœterorum Clericorum,& in consecratione Ecclesiæ.Hortamur itaque fraternitatem tuam, ut honor tantæ dignitatis, supplementum utique totius Sacerdotalis Ordinis, moribus tuis conveniat; & non solum exteriori, sed interiori homini tuo decorem præstet, & gratiam; siquidem ista sunt pallii, ista sunt hujusmodi indumenti signa, ut Dominum ex toto corde, & tota anima, & omni virtute diligas,&proximum tuum sicut teipsum. Nam licet ad usum pallii omnium virtutum ornamenta sint necessaria,inseparabiliter tamen charitas,quæ omnes supereccedit, ac pollentem dignitate comitari convenit. Ad imitanda igitur omnium bonorum instrumenta,vita & scientia tua subditis tuis sit forma & regula, ut si quid in eis ex humana fragilitate reprehensibile deprehenditur, intuitu sanctæ conversationis tuæ ad rectitudinem sinceritatis corrigatur;quibus sic studeas dispensationis jura moderari in corrigendis vitiis, ut zelo rectitudinis ferveas, & modum temperantiæ non excedas; &, ut paucis multa explicemus, quidquid in SS. Patrum dictis reperis, ad tuam, & eorum, qui tibi subduntur, utendum censeas ædificationem; quatenus documentis tuis instructi, atque boni pastoris tecum valeant pertingere, & perpetuæ vitæ felicitatem percipere.

Adhortatio ad Alcherium Archiepiscopum petita a concessione hujusmodi.

Datum Romæ XVI. Kal. Maji per manum Beniamin,fungentis vice Petri S. R. E. Presbyt. Cardin. & Bibliothecarii,anno Dominicæ Incarnationis MLXXXIII. Pont. vero Domini Greg.VII. PP. ann. X. Ind. VI.

Dat. die 16. Aprilis anno Dom. 1083. Pontif. Greg. anno x.

L I X.

Privilegium confirmationis bonorum, atque immunitatum Monasterii Hirsaugiensis, quod sub Apostolicæ Sedis protectione recipitur, injuncto onere annui census.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto Filio Willelmo Abbati Monasterii S. Aurelii in Hirsaugia, in Episcopatu Spirensi situm,ejusque successoribus,in perpetuum.

Ex Tom. I. Chronici Hirsaugiensis pag 242.

CUM omnium Ecclesiæ filiorum saluti & securitati Sancta Sedes Apostolica ex generali pastoralis regiminis providentia cavere & consulere debeat: tum vero alacrius & impensius piæ intentionis & religiosæ devotionis vota suscipere, ac salutifero effectui mancipare, necesse est, ut gratanter bonorum studiorum petitionibus occurrat, & quę ad laudem & gloriam divini Nominis sunt instituta, auctoritatis suæ soliditate firmiter tenenda stabiliat. Unde & nos dilecti filii nostri Adelberti de Calb laudabili desiderio congaudentes, precibus ejus sanctæ Sedi Apostolicæ humiliter directis acquiescere decrevimus, & religiose postulata efficaciter concessimus; qui æternæ retributionis amore succensus in predio suo, quod dicitur Hirsaugia, Monasterium a progenitoribus suis antiquitus constructum, nuper, amissa restituens, venuste reparavit, & in usus fratrum,inibi Deo servientium,pluribus possessionibus & reditibus adjectis largius ampliavit: quam suæ libertatis * institutionem, ne impositorum ulla perversorum hominum audacia imminuere, aut violare præsumat, apostolicæ auctoritatis privilegio muniri, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ tuitione roborari, data annui aurei Bizantii pensione, postulavit; illud profecto considerans, quia dum a sanctæ Matris Ecclesiæ fidelibus Beatis Apostolis Petro & Paulo honor, metus & obedientia exhibetur, quod eorum decreto, & nomine solidatum & roboratum fuerit, nullius eversionis illicita præsumptione quatiatur. Quam ob rem ibidem præfatum Monasterium cum omnibus sibi hoc tempore juste pertinentibus & legaliter collatis, & deinceps quarumcumque personarum authentica traditione conferendis,sub Apostolicæ Sedis tutela & protectione generaliter amplectimur, & sub alis beatorum Apostolorum Petri & Pauli, tibi, fili Wilhelme, tuisque successoribus, eliminata ac prohibita omni infestantium inquietudine, libere & absolute possidenda, & regulariter atque utiliter ordinanda præsentis scripturæ testimonio confirmamus. Constitutionis quoque, immunitatis, & libertatis modos, quos præfatus Comes illustris Adelbertus scripto suæ tradtiionis inseruit, & regio sigillo imprimi curavit, ad posteritatis cauthelam, & arcendos infestantium impetus diligenter observandos statuimus, hos dumtaxat, qui canonicis sanctionibus non obsistunt, ut nec permissis quilibet negligatur,nec de vetitis quodlibet irrogetur. Hæc igitur, quę hujus præcepti decretique nostri pagina continet, tam tibi, quam cunctis, qui in eo, quo es ordine locoque, successerint,in perpetuum servanda decrevimus. Si quis vero Regum, Sacerdotum, Clericorum, Judicum, & sæcularium personarum, hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens,contra eam venire tentaverit,potestatis honorisque sui dignitate careat,reumque se de perpetrata iniquitate divino judicio agnoscat. Et nisi ea, quæ ab illo sunt male ablata,restituat, vel digna poenitentia illicite acta defleverit, a sacratissimo Corpore & Sanguine Domini Redemptoris Jesu Christi alienus fiat, atque in æterno examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ retribuitionis inveniant. Datum Romæ. (a)

Exordium.

Adelberti de Calb preces.

Monasterium Hirsaugiense a quibus fundatum.

** forte liberalitatis.*

Sub Apostolicæ Sedis tutela recipitur:

Ejusque regimen Abbatibus committitur,

Confirmatis Privilegiis omnibus ac libertatibus a d. Adelberto concessis,dum modo sacris Canonibus nō adversentur

Pœnæ contra violatores Paginæ hujus.

L X.

Andaginense Monasterium sub Sedis Apostolicæ protectione recipitur, eique nonnulla oblata dona confirmantur.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Theoderico Abbati Monasterii sancti Petri sanctique Huberti Andaginensis constituti, suisque successoribus regulariter ibidem intrantibus, in perpetuum.

Ex Ms. S. Huberti edidit Martenne Vet. Script. & Monument. Collect. Tom. I. col. 5[illegible]

NUlli fidelium est in dubio, quin Sedes Apostolica, quæ universalis Mater & omnium Ecclesiarum Princeps est, omnibus hoc jure

Quæ cura Ecclesiarum & Monasteriorū Summis Pontificibus semper fuerit.

(a) Hucusque Auctor Chronici. Diploma vero, in cujus calce antiquitate fortasse corrosos chronologicos caractheres ille non legit, nos datum putamus anno 1083. ut ex ejusdem Monasterii historia potest conjici.

jure, ac debita solicitudine præesse debeat, non ut eos tantum catholicæ religionis unitate concludat, sed generali circumspectione, etiam ab his, quæ extrinsecus promoventur, pro sua auctoritate salvet & muniat. Inter quas tamen cum plures inveniantur, quæ speciali & propria commendatione in tutelam ejusdem Sedis Apostolicæ se contulerunt, ut speciali charitate & studio suæ Matris amplexæ usquequaque securiores, & liberiores ab omni infestatione consisterent: quas, ut dignum erat, ita Romana suscepit Ecclesia, tantaque protexit undique diligentia, ut omnibus munimenta præsidii, nonnullis quoque gratiam conferret augendi. Cujus rei plurima nobis exempla sanctissimi Viri reliquerunt, qui ante nos in illa, quam diximus, Apostolica Sede fulgentes, pro honore Ecclesiarum Dei, & exaltatione earum magis, quam pro vita aut salute sua, soliciti fuerunt, suscipientes Monasteria, & venerabilia loca in patrocinium Apostolicæ defensionis, & confirmantes ea propriis privilegiis; quatenus ex quotidiana tranquillitate ardentius in devotione divinę servitutis, & in omni bono proficerent. Qua in re quam pie, quam sancte fecerunt, & illorum nobis ostendit gloria, & in ipsius rei tam fructuosa gratia; Nam cum Oratoria in pace & tranquillitate consistunt, & ecclesiastica beneficia pauperes Christi nutriunt, tum vero laus Deo digne promitur, & remedia peccatorum, tam vivis quam defunctis impenditur. Unde nos in eadem Apostolica Sede non nostris meritis, sed divina locati gratia, suscepti officii debitum considerantes, præfatum Monasterium, cui tu, dilecte fili & prænominate Abba, præesse dinosceris, tuo rogatu in tutelam Apostolicæ Sedis, & nostram Successorumque nostrorum defensionem suscepimus, confirmantesque, & corroborantes sibi per præsentis paginam privilegii Ecclesiam S. Mariæ super Auxonam sitam: Ecclesiam S. Sulpicii super Mosam: cæterasque possessiones tam in villis quam Castellis, cæterisque Ecclesiis, & terris cultis & incultis, seu in omnibus rebus mobilibus & immobilibus, quas nunc jure possidet. *Videntur hic desiderari non pauca.*

Monasterium Andaginense sub protectione Sedis Apostolicæ suscipitur; Eique bona omnia confirmantur.

LXI.

Abbatibus Cluniacensibus conceditur omnimoda jurisdictio super Monachis & Abbate Monasterii S. Benedicti ad Padum ejusdem Ordinis.

Ex Mabillon. in Append. ad Tom. V. Annal. Benedict.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei Hugoni venerabili Abbati Cluniacensis Monasterii, suisque successoribus, in perpetuum.

Exordium.

SUscepti nos officii cura compellit, venerabilibus locis, & precipue his quæ proprii juris sunt sanctę Romanæ Ecclesiæ, talem nostræ dispensationis adhibere diligentiam, ut in illis ea, maxime apostolicis privilegiis, & memorabili auctoritate firmentur, quę ad sacrę eruditionis studium, & ad religiosæ vitæ propositum, & diuturnam spiritalis gratiæ ædificationem potissimum valere noscuntur. Quapropter de spiritali gubernatione & statu Monasterii sancti Benedicti, consistentis inter litora Padi & Larionis fluminum, hujusmodi instituta sancire, & confirmare dignum duximus, ut nostra, quam semel impendimus, semper cum Dei adjutorio solicitudo vigilet: & sicut in illo auctorum, a quibus constructum & Deo oblatum est, omni tempore devotio, fides vivit, & pietas, ita ad commune ipsorum, ac nostræ devotionis meritum nostra ibidem providentia, Deo disponente, vivat, ac operetur auctoritas. Namque Monasterium, illud a Thedaldo illustri viro, patre Marchionis Bonifacii, constitutum est; traditum vero, & in proprium jus collatum beato Petro & ejus Apostolicæ Sedi, sicut & aliqua alia Monasteria tempore nostri Pontificatus, a Mathilde filia ejusdem Marchionis Bonifacii, quondam decreta & corroborata constitutione, sicut etiam in aliis, quæ ad communionem & confirmationem ejusdem loci fecimus, habetur privilegiis; ut inde per singulos annos beato Petro, & ejus Apostolicæ Sedi, in præsentia Romani Pontificis, aut ejus Archilegati, Romæ, aut ubi ipse jusserit, octo diebus ante vel post Kal. Maii, idest Romanæ unciæ auri in pensione reddatur. Verum quia tu, dilectissime frater, & Abbas venerande, ad regendum illud idem Monasterium de Congregatione Cluniacensis Monasterii, cui Deo auctore præesse dignosceris, fratrem Vidonem nobis donasti, virum religiosum & prudenter edoctum, qui ibidem sacræ Religionis formam atque doctrinam secundum regulam sancti Benedicti, & vestræ conversationis consuetudinem, edoceret, & Deo auxiliante institueret; ne hujus ædificationis vestigia in posterum deleantur, aut tui, frater spiritualis, germinis fructus per subrogationem alicujus extraneæ conversationis, & infecundæ supplantationis aliquo deinceps tempore deficiat, vel occasione depereat, curam illius loci tibi tuisque successoribus in perpetuum in nostra vice committimus, ut in ejus gubernatione atque custodia nostræ solicitudinis, tu, omnesque successores tui, & potestatem habeant, & studium procurationis impendant. Decernimus etiam, ut obeunte ibi Abbate, vestra semper provideat diligentia, quatenus idonea, & huic officio digna, in loco regiminis secundum regulam S. Benedicti persona subrogetur & quidquid in Monasterio ad augmentum & observationem monasticæ religionis institui vel emendari oportuerit, vestro semper magisterio & dispensatione administretur: salva quidem in omnibus auctoritate Sedis Apostolicæ, cujus juris locus ille esse dignoscitur: & cæteris, quæ de consecratione Abbatis, & fratrum Monasterii, necnon & aliorum ad id pertinentium, seu de reditione census, postremo de omni statu ejus in privilegiis, pro sua stabilitate & speciali munitione sibi concessis, decreta ac statuta firmavimus.

Monasterium S. Benedicti ad Padum juris Sedis Apostolicæ.

Census annuus ab eo Romanis Pontificibus solvendus.

Abbatis Cluniacensis omnimoda jurisdictio super Monachos & Abbatem Monasterii hujus

Salvo tamen jure Sedis Apostolicæ.

VICTOR

VICTOR TERTIUS.

PAPA CLVIII.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MLXXXVI.

DEſiderius, ex Principibus Beneventanis, primum Monachus, mox Abbas Caſſinenſis, & S. R. E. Cardinalis Tit. S. Ceciliæ, fere vi adhibita (Caſſinum enim aufugerat) invitus ſemper ac renitens, in Diaconia S. Luciæ die 24. Maii ann. 1086. electus eſt Pontifex, ac Victor Tertius appellatus; ſed nonniſi die 9. Maii ſequentis anni eccleſiaſtico more conſecratus, & in Apoſtolica Sede locatus eſt (*a*). Sedit in Pontificatu imperantibus, in Oriente Alexio Comneno, in Occidente Henrico IV. ab electione annum unum menſes iii. dies xxii. a conſecratione vero menſes iv. dies vii. (*b*). Obiit enim Caſſini die 16. Septembris anno 1087. ibique ſepultus eſt, primum in abſide Capituli Monaſterii: mox ſacra ejus oſſa ex antiquo ſepulcro in ſacellum B. Bertharii tranſlata ſunt anno 1515. ac demum ibidem ad altaris dexteram partem recondita. Vacavit Sedes menſ. v. dies xxvii. (*c*)

Confirmatio bonorum omnium ad Ravellenſem Eccleſiam ſpectantium.

Victor Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Urſo Ravellenenſi Epiſcopo, in perpetuum.

Edidit. Ughell. Ital. Sac. Tom. I.

QUandoquidem, ſuperna diſponente clementia, B. Petro Apoſtolorum Principi, ejuſque ſucceſſoribus, ubique gentium ordinandi, diſponendi, regendi, & gubernandi Eccleſias a Deo eſt conceſſa poteſtas; nos quoque pro modulo noſtro omnium Eccleſiarum ſolicitudinem habentes, hoc, quod noſtræ mentis arcano Dei miſeratio inſpiravit, jure diſponere, regere, & gubernare ſatagimus. Quocirca, piis votis juſtiſque poſtulationibus annuentes, concedimus tibi, frater & Coepiſcope noſter Urſe, tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum, quicquid ad Ravellenſem civitatem, Epiſcopali dignitatis honore noviter inſignitam, vel pertinere ad præſens, vel quod etiam futuris temporibus juſte acquiſieritis, ut jure Epiſcopali habeatis, retineatis, & poſſideatis. Si quis autem vel Rex, vel Marchio, vel Dux, vel Princeps, vel Patritius, vel Comes, vel Vicecomes, ſeu aliqua magna parvaque perſona contra hanc noſtri decreti ſanctionem agere præſumpſerit, primo quidem a Chriſti Corporis & Sanguinis communione ſeparatus dep..... bis aut ter canonice compellatus fuerit, niſi ſatisfecerit, ſed.... malitia præſtiterit, eum excommunicatum & damnatum eſſe cenſemus. Damus autem tibi tuiſque ſucceſſoribus liberam poteſtatem in Diœceſi veſtra abſque alicujus con.... Criſma conficere, Eccleſias dedicare, Clericos ordinare, &, quicquid Epiſcopatus eſt ordinis, celebrare.

Poteſtas ligandi & ſolvendi in Romanos Pontifices per Petrum derivata.

Bona omnia confirmantur ad perpetuum Epiſcoporum uſum.

Datum Capuæ per manus.... Signienſis Epiſcopi, Romanæ vero Eccleſiæ Bibliothecarii, anno ab Incarn. D. N. J. C. MLXXXVII. anno vero primo Pontificatus D. Victoris III. Papæ Indic. X.

Dat. an. 1087. Pontif. Victoris anno I.

(*a*) Hinc factum dixerim, a nonnullis *Sedis* vacationi fere duos annos attributos (ut in Ms. Bernardi Guidonis), a die ſcilicet obitus Gregorii PP. VII. ad Victoris conſecrationem numerandos: vel potius ad diem 27. Aprilis ann. 1087. qua die Victor, electione ſua apud Capuam per Crucis & Purpuræ reſumptionem confirmata, Caſſini poſtmodum Paſcha celebravit.

(*b*) Ita Tertius ac ſequentes quinque ex Catalogis Critic. Baronian. præfixis, Treſque alii Vignoliani, quibus tamen M. IV. D. VII. ſolummodo inſcribitur, primo extremo a conſecrationis die ſumpto. Neſcio tamen, quo iure Leo Oſtienſis aſſerat, Victorem vixiſſe *in Sede Apoſtolica ab ipſo ſuæ electionis exordio anno uno*; quod quam computorum rationi contrarium ſit, nemo non videt.

(*c*) *S*ic legitur in Tertio ex Catalogis a Vignolio editis: Quartus vero, & Sextus ex Critic. Baron. præfixis, habent tantum M. v. D. xxv. excluſis fortaſſe extremis.

URBA-

URBANUS SECUNDUS

PAPA CLIX.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MLXXXVIII.

OTto, seu Odo, in Provincia Remensi natus, ipsaque in Ecclesia Remensi educatus, antea Prior Monasterii Cluniacensis, mox a Gregorio VII. S. R. E. Cardinalis, atque Ostiensis Episcopus factus, & in Germaniam Legatus Apostolicæ Sedis missus, creatus est Summus Pontifex, ac consecratus die 12. Martii ann. 1088. ac Urbanus Secundus appellatus. Sedit in Pontificatu, imperantibus, in Oriente Alexio Comneno, in Occidente Henrico IV. ann. xi. mens. iv. d. xviii. (*a*) Obiit enim Romæ die 29. Julii ann. 1099 & sepultus est in Basilica Vaticana. Vacavit Sedes d. xv. (*b*)

(*a*) Parva quidem ac contemnenda Catalogorum diversitas, ex Scriptorum incuria orta.

(*b*) In vi. ex Catalogis Criticæ Baron. præfixis legitur Cess. Episc. d. xxv. Scriptoris certe negligentia, qui Denarium adjunxit. Notandum vero in diebus xv. hoc modo assignatis utrumque juxta morem includi extremum.

I.

Confirmatio bonorum, ac privilegiorum omnium Cluniacensis Monasterii, quod soli Apostolicæ Sedi subjectum declaratur: ejusque Abbati Mitræ, Chyrothecarum, & Sandaliorum usus conceditur.

Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier. col. 514.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, Hugoni sanctissimo Abbati Cluniacensi, ejusque successoribus in perpetuum.

Exordium.

CUM omnibus sanctæ filiis Ecclesiæ ex Sedis Apostolicæ auctoritate & benevolentia debitores existimus; venerabilibus tamen personis, atque locis, maxime, quæ Apostolicæ Sedi semper specialius adhæserunt, ac devotius, quæque ampliori Religionis gloria eminent, propensiori nos convenit charitatis studio impendere. Tibi ergo, sanctissime & reverendissime, ac dilectissime frater, tam ex antiquæ Sedis Apostolicæ familiaritate, quam ex nobilissima tuæ tuique Cœnobii religionis reverentia, singularis a nobis debetur prærogativa dilectionis. Est præterea quod nos tibi non minus tuoque Monasterio faciat debitores, quoniam per te Monasticæ religionis rudimenta suscepi. In tuo Cœnobio per secundam sancti Spiritus gratiam sum renatus, cui hactenus impensiori gratia Romana Ecclesia dilectionis ac protectionis curam impendisse dignoscitur. Quicquid igitur libertatis, quicquid immunitatis, quicquid auctoritatis tibi, tuisque successoribus, tuoque Cœnobio, per antecessorum nostrorum privilegia concessum fuisse constat, nos quoque hujus nostri decreti pagina conferimus, tradimus, confirmamus. Hoc insuper adjicientes, ut Monasterium sanctæ Mariæ de Charitate, Monasterium sancti Martini de Campis apud Parisios, Monasterium sancti Dionysii apud Nungentum, S. Mariæ de Nazara, S. Gervasii de Exis, S. Mariæ de Arulis, S. Petri de Campo-Rotundo, S. Genesii in Elnensi Episcopatu, S. Pauli in valle Olei, S. Mariæ de Cubaria, S. Mariæ de Salella, S. Mariæ de Tolosa, S. Trinitatis in Marciniaco, quod tu in alodio proprio ædificasti, nunquam tuo, tuorumque Successorum regimini ordinatione subtrahatur. Cætera vero omnia, quæ antecessores nostri vestro Monasterio privilegia tradiderunt, nos quoque contradimus, atque firmamus. Moisiacense sane Cœnobium in ea, qua nunc est, in posterum libertate permaneat, nisi forte Episcopus admiserit, propter quod ejus debeat ditione privari. Quicumque autem melioris vitæ appetitu vestrum voluerit advenire Cœnobium, libera tibi, tuisque successoribus facultas maneat, secundum tenorem regulæ S. Patris nostri Benedicti eos suscipere. Præterea decernimus, atque stabilimus, ne quis ultra Legatus, Romani Antistitis vices in vestris partibus agens, absque ipsius licentia vel præceptione buccam in vos, aut vestra Monasteria audeat aperire, vel nisi ad idipsum specialiter dirigatur. Episcopis vero, in quorum Diœcesibus vestræ sunt facultates, omnino non liceat de vestris Monachis aut Monasteriis judicare: Salvo canonico illo jure, quod in eis hactenus habuerunt. Si quid autem causæ in eos habuerint, te, tuosve successores appellent. Quod si per vos lis nequiverit definiri, ad Sedem Apo-

Urbani II. in minoribus cũ esset, vita monastica in Monast. Cluniacensi,

Confirmatio privilegiorum omnium a summis Pontificibus eidem concessorum.

& Monasteriorum, quæ in alodium ab eodem adepta sunt;

Idem de Moisiacensi Cœnobio, habito tamen prius Episcopi diœc. consensu:

Facultas conceditur monasticum habitum cuicumque impertiendi.

Ipsis Legatis Apost. Sedis cujuscumque juris exercitium in rebus Monasterii denegatur:

Sicut etiam Episcopis, salvo jure, quod a canonibus datur.

Lites, Abbatis vel Sedis Apostolicæ judicio definiendæ.

Eidem Mitræ, Dalmaticæ, Chyrothecarum, & Sandaliorū uſus conceditur.

Apoſtolicam referatur, ejus ſolius, vel Legati ejus judicio definienda. Tibi plane peculiari devotione concedimus, ut in proceſſionum Miſſarumque ſolemnibus mitra utaris Epiſcopali. In præcipuis vero feſtivitatibus, ideſt in quinque, quas præcipuas habetis: & in Theophania: & in Aſcenſione: nec non & in Dedicatione veſtræ Eccleſiæ, Dalmaticam, Chyrothecas, & ſandalia induaris. Et hoc ad tuæ Religionis evidentiam, atque oſtenſionem noſtræ peculiaris dilectionis, quam ex Sede Apoſtolica magis meritis exigentibus promereris. Tuam de cætero condecet ſanctitatem, quemadmodum ab Romana Eccleſia ſpecialius honoratur, ita ejuſdem Eccleſiæ ſervitiis & utilitatibus ſingulariter inſudare; quatinus, & hactenus vobis ab eadem Eccleſia conceſſa ſtabili tenore permaneant, & dignius veſtrum ſit Cænobium in futuro majoris præmia gloriæ adipiſci.

Dat. die 1. Novembris anno Domini 1088. Pontif. an. 1.

Datum Romæ per manus Johannis Diaconi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, proſignatoris Domni Urbani II. Papæ, Kal. Novembris, Indictione XI. Anno Dominicæ Incarnationis MLXXXVIII. Pontificatus vero ejuſdem Domni Urbani Papæ primo.

II.

Bantino Monaſterio a ſe conſecrato nonnulla Urbanus PP. concedit Privilegia, atque exemptiones.

Ex Concil. Tom. xii. col. 713.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, univerſitati Chriſti fidelium notum in perpetuum.

Exordium.

Divinæ miſerationis intuitu, cujus munere, licet immeriti, catholicæ Eccleſiæ præſidemus, & univerſæ fidelium poteſtates conſiſtunt, condecet Apoſtolicæ Sedis piam ſolicitudinem, & benignam Principum magnificentiam, Eccleſiarum debitam curam gerere, & pro earum pace & quiete cum omni diligentia miſericorditer inſudare; quatenus, id divina operante clementia, quique jura ſua æquo moderamine poſſidentes, prælati ſimul & ſubditi pariter attingere valeant ad promiſſa fidelibus gaudia ſempiterna. Nos itaque in Caſſino monte filiorum noſtrorum Rogerii ducis, & Boamundi fratris ejus, & Urſonis Abbatis, precum inſtantia fatigati, cum multitudine confratrum noſtrorum Epiſcoporum ad conſecrandum Bantinum Monaſterium in honore Dei Genitricis conſtructum eodem auxiliante pervenimus; cumque opitulatione Domini conſecrationibus ejus noſtris devotis manibus rite peractis, eorumdem virorum illuſtrium & ſuorum Comitum & Baronum interventionibus piis, ad ſummam ejuſdem libertatem ſecuritatem & pacem a Monaſterio ipſo, & Eccleſiis ejus, & rebus ac locis omnibus ſuis, habitis & habendis, omnia epiſcopalia jura, & publicas omnes exactiones apoſtolica auctoritate generali perpetua conſtitutione excluſimus; Attamen a ſola tantum Acherontina Eccleſia ſanctæ Anaſtaſię, intra muros civitatis conſtructa, Acherontino Archiepiſcopo annis ſingulis unam auri unciam ſuſcipere indulgemus. Hæc interea irrefragabiliter ſtatuentes, ut Chriſma, Oleum ſanctum, Conſecrationes altarium ſeu baſilicarum, Ordinationes Clericorum ſuorum, & cætera ſpiritualia ſacramenta, ab Epiſcopis Diœceſanis, vel quibuſcumque Catholicis, Bantini Monaſterii Fratres accipiant; qui mandato Apoſtolicæ Sedis, & auctoritate ſuffulti, faveant, & eiſdem petentibus Fratribus eadem ſacramenta gratis & ſine aliqua pravitate exhibeant. Inſuper autem beati Petri Apoſtolorum principis auctoritate ſancimus, ut omnes cujuſcumque conditionis homines, clericos, & laicos, qui in morte vel in vita ad præſcriptum Monaſterium, & Eccleſias ejus, & loca cum rebus ſuis tranſire, aut in ſuis Domibus commorantes, quælibet bona temporalia ſua eleemoſynarum largitione conferre voluerint, nullius contradictio inhibeat; & iiſdem quæcumque contulerint, patrocinio Apoſtolicæ Sedis iidem Fratres quiete, & generaliter libera, perpetuo poſſidebunt.

Ac libertatibus, & exemptionibus donatum.

Cum Decreto tamen, ut ejus Monachi a Diœceſanis Epiſcopis Sacramenta accipere teneantur.

Futuræ quoque donationes omnes eidem confirmātur.

Decernimus etiam, ut nulli omnino hominum ſint, qui præfatum Monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, minuere, vel ablatas retinere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, omni titulo ſuper ea re quarumlibet oppoſitionum ſemper excluſo. Indulgemus autem eis hæc omnia, Apoſtolicæ Sedis paterna pietate inducti, & confratrum noſtrorum diſcreto conſilio, & prædictorum Virorum nobilium ſtrenuo interventu; & quia Monaſterium ipſum poſt introitum Nortmannorum cum intrinſeca ſui expoliatione, & locorum ſuorum miſerabili depopulatione, cum ſacrilegis uſurpationibus Epiſcoporum, innumera lugenda detrimenta & indigna ſuſtinuit, quæ breviatim in privilegio Comitis Amici notantur; talibus ergo rationibus apertis commota viſcera pietatis Apoſtolicæ Sedis, Monaſterium idem cum rebus omnibus ſuis habitis & habendis, tamquam B. Petri poſſeſſionem, cujus eſt & jus & proprietas, a juribus univerſis atque ſervitiis cujuslibet dignitatis vel ordinis omnium hominum, anathematis gladio digne ſubtrahunt, & defendunt. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Eccleſia libertatis per annos ſingulos auri unciam nobis noſtriſque ſucceſſoribus ejuſdem Monaſterii Abbates perſolvent.

Solitæ concluſiones.

Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, niſi reatum ſuum digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat; atque in extremo examine divinæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus

Monaſterium Bantinum ab Urbano PP. dicatum.

&hic

& hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem premia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. (a)

I I I.

De reparatione Ecclesiæ Tarraconensis, cujus favore ea impendi conceditur, quæ necessaria forent ituris in Hierusalem, vel in alias partes.

Ex Cartulario Ecclesiæ Tarraconensis edidit Baluzius in Appendic. Marc. Hispan. n. CCCIII

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, carissimis filiis, Berengario Barchinonensi Comiti, ac Marchioni Ermengaudo Urgellensi, Bernardo Bisuldunensi Comitibus, omnibusque Tarroconensis, & Barchinonensis Provinciæ Episcopis, Vicecomitibus, & cæteris nobilibus & potentibus sive laicis, salutem & apostolicam benedictionem.

Series facti.

Dilectissimus & reverentissimus frater noster Berengarius Ausonensis Episcopus, devotione & labore maximo ad Apostolorum limina veniens, diu nobiscum moratus est; cujus nos prudentia, & bonis moribus, ut dignum est, delectati, privilegia, quibus sua, videlicet Tarraconensis Ecclesia per Romanam Ecclesiam donata est, diligenter inspeximus; & quod ad nos est, eamdem Ecclesiam tum pro Sanctorum reverentia, tum pro prædicti fratris nostri dilectione, prout justitia exegerit, honorare & exaltare optamus. Quia igitur corporalia spiritualibus, temporalia æternalibus, celestibus, dignum est, terrestria famulari; hortamur & obsecramus in Domino prudentiam vestram, ut summa ope nitamini Tarraconensis urbis statum eatenus reparare, quatenus ibi Cathedra haberi possit Episcopalis. Vobis ergo in pœnitentiam peccatorumque remissionem mandamus, ut potentia & divitiis vestris in restitutionem ejusdem Ecclesiæ devotissime & intentissime desudetis. Eis autem qui vel in Hierusalem vel in partes alias pœnitentię spiritu vel devotionis ituri sunt, suademus totam illam viæ & sumptus operam restitutioni Ecclesiæ Tarraconensis impendere: quatenus auxiliante Domino, & Cathedra inibi tuto habeatur Episcopalis, & civitas eadem, Saracenorum opposita populis, in murum & antemurale Christicoli populi celebretur: quibus eamdem ex Dei misericordia indulgentiam pollicemur, quam promererentur, si in dictæ viæ prolixitatem explerent. Nos siquidem, si vestræ bonæ voluntatis effectum, & ferventis studii solicitudinem cognoverimus, predicto fratri nostro, & Tarraconensi Ecclesiæ, quæ ad antiquam ejus dignitatem spectant, libentissime impendemus, & corporalia vestra spiritualibus infusis prosequemur: salva tamen Narbonensis Ecclesiæ justitia. Si enim Romani auctoritate privilegii Tarraconensem provinciam canonice vendicare Narbonensis Antistes nequiverit; nos omni querela liberi, Tarraconensi Ecclesiæ jus suum restituere, & fratri nostro Berengario pallii dignitatem conferre non prætermittemus, prout mereri studia vestra videbimus. Iterum iterumque vos, carissimi filii, admonemus, ut fratrem nostrum Berengarium in restitutionem Tarraconensis Ecclesiæ adjuvetis; quatenus & in præsenti gloriam, & in futuro vitam percipiatis æternam. Porro si noster ad vos Legatus Domino annuente pervenerit, ei pro Sedis Apostolicæ reverentia debitam obedientiam exhibere curate. Datum Romæ Kal. Julii per manus Iohannis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, anno secundo Domni Urbani Papæ II. Indictione duodecima.

Adhortatio ad eos, quibus hæ datæ sunt literæ, ad procurandã Tarraconensis Ecclesiæ restitutionem.

Eam procurantibus eadem indulgentia conceditur, ac si ad sacra loca pergerent.

Dat. die 1. Julii anno Domini 1089. Pontif. Urbani anno II.

(a) Baronius, qui Privilegii hujus exemplar edidit hoc anno 1088., hæc præmittit: Cassini cum esset Urbanus Papa, Rogerius & Boamundus visitarunt eum unà cum aliis suis Comitibus & Baronibus, & cum eis Urso Abbas Bantini Monasterii: quorum precibus rogatus in Apuliam se contulit unà cum ipsis ad dedicationem Ecclesiæ *S.* Mariæ ejusdem Monasterii Bantini, qua a se dedicata idem Urbanus Papa munivit ipsum Monasterium Privilegio. Ex his patet, cui tempori hocce Diploma sit consignandum. Enarrato vero Privilegio, ac post verba illa *Amen. Amen.* hæc subdit -Sequebantur ista subscriptiones, atque sigilla. Porro Pontificium signum, in quo Apostolorum nomina, & a tergo imagines plumbo fusæ habentur, cum ejusmodi in extimo circulo inscriptione legitur: BENEDICTUS DEUS, ET PATER DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI.

I V.

Confirmatio Barensis Archiepiscopatus, bonorumque, ad eam Ecclesiam spectantium.

Ex Baron. ad ann. 1089.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, carissimo Fratri Heliæ Archiepiscopo salutem & Apostolicam benedictionem.

Quia nostris temporibus Ecclesiam, quam Deo auctore regis, frater charissime, Barensem (quæ Canusina dicitur) Omnipotens Deus beati Confessoris sui Nicolai corpore visitare dignatus est: nos auctore Deo, Apostolorum Petri Paulique Vicarii, propter ecclesiastica negotia exequenda in Apuliæ provinciam descencentes, charissimorum filiorum Romanæ Ecclesiæ Rogerii Ducis, & fratris ejus Boamundi, atque vestris deprecationibus invitati, civitatem vestram pro Beati Confessoris Nicolai dilectione præcipua visitavimus; cum magna undique convenientis populi frequentia, lætitiaque beati Nicolai Reliquias in locum parati adyti conferentes, contra morem nostræ Romanæ & Apostolicæ Ecclesiæ te, dilectissime frater in Sede propria consecravimus, beati Nicolai reverentia, & tui populi dilectione devicti. Te igitur in specialem Romanæ Ecclesiæ filium amplectentes amoris intimi brachiis, tuamque, cui Deo auctore præsides, Barensem (quæ & Canusina habetur) Ecclesiam exaltare, & populum tuum tam temporaliter, quam æternaliter glorificare, largiente Domino, & favente justitia, cupientes, confirmamus tibi præsentis paginæ auctoritate integrum Barensem, (qui & Canusinus est) Archiepiscopatum, ut tu tuique successores Episcopali jure illum regas, disponas, atque possideas: salva Romanę auctoritate Ecclesiæ, quę instituente Domino, Ecclesiarum omnium Princeps est, cuique ut Matri summa debet ab universis reverentia exhiberi. Absque præjudicio ergo justitiæ quarumlibet Ecclesiarum, sequentes tenorem, qui nostrorum continetur privilegiis prædecessorum, Barensis, sive Canusinæ Eccl. possessiones, sive diœceses tibi tuisque successoribus perpetuo possidendas regendasque contradimus: hæ autem sunt Canusia:

Corpus Beati Nicolai in Ecclesia Barensi.

Urbanus PP. in Apuliam veniens,

Corpus idem Barium translatum recondit,

& Episcopum sua manu consecrat.

Bona ad Barenses Episcopos spectantia confirmantur:

quæ sint bona hujusmodi, seu etiam ecclesiæ Barensi subjectæ.

Bitrictum, Bitontum Midunium, Juvenatium, Melficta, Rubum, Tranum, Canna, Minervinum, Aquatecta, Mons, Meliorus, Lavellum, Rapulba, Melphis, Bitalbis, Salpi, Cuperfanum, Palimarum, simul & cætera, quæ intra marini litoris ora sita esse cognoscuntur. Hæc vero, & alia municipia, sive civitates prædictis Civitatibus adjacentes, sive longe positę, sed ad eas pertinentes, confirmamus vobis; & omnes fundos, & casales, una cum casis, & vineis, cum servis & ancillis, cum massis & massaritiis, atque molendinis, cum portibus, & montibus, & pratis, simul cum plebibus sive Ecclesiis, cum omnibus titulis, sive Cappellis suis, simul etiam cum Monasteriis virorum, seu fœminarum, Græcis, aut Latinis cum universis Ordinibus Ecclesiasticis, & quicquid honoris, possessionis, seu dignitatis per legalem largitionem, & juxta concessionem antiquitus tenuisset, & quicquid justitiæ non contradicit, & antiquitus superadditum esse probatur, & in futurum juste poterit Barensis & Canusina Ecclesia adipisci. Atque hujusmodi privilegia præsenti auctoritatis nostræ decreto indulgentes statuimus, nullum Regum, vel Imperatorum, Antistitum, nullum quacunque dignitate præditum, vel quemquam alium, audere minuere, alienare, sive suis usibus applicare de iis, quæ eidem Ecclesiæ a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata sunt, vel deinceps Domino favente donari contigerit. Præterea fraternitati tuæ pallii usum ex more concedimus, ut eo inter Missarum solemnia iis dumtaxat Festivitatibus utaris, videlicet: Nativitate Domini, sancti Stephani, Epiphania, Cœna Domini, Resurrectione, Ascensione, Pentecoste, sancti Joannis Baptistæ, Natalitiis Apostolorum, & tribus Festivitatibus sanctæ Mariæ, festivitatibus sanctorum Nicolai & Sabini, festivitate Omnium Sanctorum, in annuo Ordinationis tuæ die, in Ordine Episcoporum seu cæterorum Clericorum, in Consecratione etiam Ecclesiarum, in translatione etiam Dom. Confessoris Nicolai. Hortamur itaque fraternitatem tuam, ut honor tantæ dignitatis, supplementum utique totius Sacerdotalis Ordinis, moribus tuis conveniant; & non solum exteriori homini tuo decorem præstet, & gratiam, sed & interiorem quoque multiplici virtute corroboret. Siquidem ista sunt pallii; omnium virtutum ornamenta cum sint necessaria, inseparabiliter tamen charitas, quæ omnes supercexcedit, hac pollentem dignitate comitari convenit. Ad imitanda igitur omnium bonorum instrumenta, vita & scientia tua subditis tuis sit forma & regula, ut si quid in eis ex humana fragilitate reprehensibile deprehenditur, intuitu sanctæ conversationis tuæ ad rectitudinem sinceritatis tuæ corrigatur. Quibus sic studeas dispensationis jura moderari, ut in corrigendis vitiis & zelo rectitudinis ferveas, & modum temperantiæ non excedas; & ut multa paucis explicemus, quicquid in sanctorum Patrum dictis repereris, ad tuam, & eorum, qui tibi subduntur, utendum censeas ędificationem, quatenus documentis tuis instructi, atque boni Pastoris vestigia consecuti, ad Regnum summi Pastoris tecum valeant pertingere, & perpetuæ vitæ felicitatem Domino annuente percipere. Amen.

Decretum immunitatis.

Pallium Heliæ Archiep. conceditur.

Adhortatio ad eumdem.

Datum apud Barium per manus Joannis Diaconi, anno Dominicæ Incarnationis millesimo octogesimo nono: anno vero Pontificatus Domini Urbani Papæ II. Indictione XIII. nono Octobris.

Dat. die 9. Octobris ann. Domini 1089. Pontif. anno II.

V.

Constitutio ad Ghicardum * Episcopum Constantiensem, qua excommunicationem in Henricum Regem, & Ravennatem hæresiarcham, a Gregorio VII. latam, confirmat, & in eorum Sectarios; inde, quæ agenda in Clericos ab Episcopis excommunicatis ordinatos, constituit.

** leg. Gebehardum.*

Ex Labbe To. X Concil pag. 414 Hanc descripserat P. Jacobus Sirmondus ex Codice Atrebatensi.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, Ghicardo Constantiensi Episcopo salutem & apostolicam benedictionem.

Quia te speciale post Deum manuum nostrarum opus esse perpendimus, & quia specialem in te religionis gratiam esse cognoscimus, idcirco te specialiter adjuvare, tuisque necessitatibus specialiter subvenire Domino annuente satagimus.

Ghicardo opem pollicetur.

§.1. Quæstiones autem, quas tuis literis significasti vestris in partibus agitari, apud nos satis frequenter noveris commoveri. Fratrum itaque nostrorum communicato consilio, diuque excommunicationis quæstione tractata, sancti Prædecessoris nostri Gregorii sententiam confirmantes ita eam Deo inspirante determinavimus.

Propter quæstiones in partibus Ghicardi agitatas excommunicationis Prædecessoris Gregorii sententiam confirmans;

§.2. Primo siquidem gradu, Ravennatem hæresiarcham Romanæ Ecclesiæ invasorem, cum Henrico Rege ejusdem perversitatis capite, ab omnibus Ecclesiæ Catholicæ membris alienum & excommunicatum esse censemus:

Ravennatem Hęresiarcham cum Henrico Rege excommunicat.

§.3. Secundo eos, qui armis, pecunia consilio, aut obedientia, ecclesiasticos maxime honores ab eis aut eorum fautoribus accipiendo, eorum nequitiæ adminiculum subministrant.

Eorumque fautores.

§.4. Eos igitur principaliter anathematis vinculis adstringentes, in tertio gradu communicantes eis nos quidem non excommunicamus; Sed quia ipsi se eorum communione commaculant, in nostram eos societatem nequaquam sine pœnitentiæ ultione, & absolutione recipimus. Sanctis quippe Canonibus cautum constat, ut qui excommunicatis communicaverit, excommunicetur.

Eis verò communicantes non excommunicat, sed in suam communionem nequaquam sine pœnitentiæ ultione recipit.

§.5. Ipsius tamen pœnitentiæ atque absolutionis modos ea moderatione discrevimus, ut quicumque seu ignorantia, seu timore, seu necessitate negotii cujusque maximi, & maxime necessarii eorum se convictu, salutatione, oratione, osculove contaminaverit, cum minoris pœnitentiæ, absolutionisque medicina societatis nostræ participium sortiatur.

Quicumque ignorantia, timore &c. se cōvictu, salutatione, &c. contaminaverit cum minoris pœnitentiæ medicina, in societatem admittitur.

§.6. Eos vero, qui aut spontanee aut negligenter inciderint, sub ea volumus disciplina cohercione suscipi, ut cœteris metus incutiatur; cujus disciplinæ moderamina, quod ad tuam curam spectat, nos tuæ providentiæ, prout oportere videris, pro temporis & personarum competentia servanda committimus.

Eos, qui spontanee aut negligenter inciderunt, sub disciplinæ cohertione suscipi jubet.

§.7. Porro de Clericis, qui ab excommunicatis sunt Episcopis ordinati, necdum quidem sententiam ferimus, quia generalis mali contagium generalis Synodi est cauterio comburendum; tuæ tamen fraternitati hoc respondemus ad præsens

Clericos ab excommunicatis, Episco-

Pis ordinatos in ordinibus, quos acceperunt, manere permittit.

ſens, ut ab excommunicatis, quondam tamen Catholicis, Epiſcopis ordinatos, ſi quidem non ſimoniace ordines ipſos acceperint, etſi Epiſcopos ipſos non ſimoniacos eſſe conſtiterit, ad hoc ſi religioſa eorum vita, & doctrinæ prærogativa viſa fuerit promereri, pœnitentia indicta, quam congruam duxeris, in ipſis, quos acceperint, ordinibus manere permittas.

Sed ad ſuperiores ordines aſcendere non concedit.

§.8. Ad ſuperiores autem aſcendere non concedimus, niſi neceſſitas & utilitas maxima flagitaverit, & ipſorum ſancta converſatio promeruerit; & hoc tamen ipſum rarius cum cautela eſt præcipua concedendum.

Presbyteros Diaconos, ac Subdiaconos, in crimen lapſos, Canonum cenſuræ ſubmittit.

§.9. De Presbyteris, Diaconis, ac Subdiaconis, qui poſt acceptum ordinem in aliquo crimine lapſi fuerint ſive palam ſive clam, conſtat quidem Canonum cenſura ab eccleſiaſticis eos officiis inhiberi;

Guichardi providentiæ committit utrum eorum aliqui, qui tamen infamiæ nota non fuerint aſperſi, ſuos gradus recuperare debeant.

§.10. Tuæ tamen providentiæ, diſcretionique committimus: utrum eorum aliqui, qui tamen infamiæ notis non fuerint aſperſi, neceſſitate Eccleſiæ urgente, & ipſorum ſancta converſatione promerente, in ſuis gradibus recuperari debeant.

§.11. Hoc autem ſecundum indulgentiam dico non ſecundum imperium, ut veſtra major veſtris in partibus contra hæreticos habeatur auctoritas:

Quæ in lege morte mulctantur, occupatos criminibus, ab omni Altaris miniſterio ſequeſtrat.

§.12. Salva tamen auctoritate communi, & ſanctorum Patrum decretalibus inſtitutis.

§.13. Si quem vero, quod abſit, aut poſt pœnitentiam acceptum, aut ante acceptum officium contigerit peremptorio quolibet eorum, quæ in lege morte multantur, ſive clam ſive palam occupatum crimine inveniri: eos maxime, qui adhuc mundo vivunt, ab omni eos altaris miniſterio ſequeſtramus.

Poſt nulli laico liceat honorem Clericatus adipiſci.

§.14. Sicut enim pœnitentiam agere cuiquam non conceditur Clericorum, ita & poſt pœnitudinem ac reconciliationem nulli unquam laico liceat honorem Clericatus adipiſci, vel Clerico ad altiores ordines promoveri; quia quamvis ſint omni peccatorum contagione mundati, nulla tamen debent gerendorum Sacramentorum inſtrumenta ſuſcipere, qui dudum fuerint vaſa vitiorum.

Epiſcopalem ditionem Gebehardo in Inſula Augienſi concedit.

§.15. Sane Inſulam Augiam ſub jure ditionis B. Petri ac Romanæ Eccleſiæ conſtat ſpecialiter contineri. Sed, quia eorum privilegium, quod a Romana Eccleſia obtinent, non ſatis meminimus, cauſam facile determinare non poſſumus; ſalva tamen ejuſdem privilegii auctoritate, tibi ſingulariter in Clerum & Populum illic habitantem (præter Monachos) omnem concedimus Epiſcopalis regiminis poteſtatem.

§.16. Cæterum, ut in eodem Cœnobio Abbatem Catholicum regulariter vice noſtra præſtituere ſtudeas, tuæ obedientiæ imperamus.

§.17. Nec ſolum in eo, ſed ut in S. Galli Cœnobio, & in cæteris, ſi quæ ſunt propriis Abbatibus deſtituta, noſtra fretus auctoritate cum conſilio, quorum intereſſe cognoveris, Abbates eligere, atque electos conſecrare procura.

Idem etiam de Auguſtinenſi, & Curienſi Epiſcopatu, aliiſque vicinis regionibus ſtudendum injungit.

§.18. Idem etiam tibi ſtudendum de Auguſtunenſi & Curienſi Epiſcopatu injungimus, nec non & de cæteris, ad quæ Pataviensis Epiſcopus advocari vel adeſſe nequiverit; & ipſi enim, quemadmodum & tibi, Saxoniæ, Alemanniæ, ac cæterorum, quæ prope ſunt regionum, vice noſtra procurationem injunximus, ut ordinationes improbandas improbetis, roborandas roboretis; & quicquid eccleſiaſtici negotii diſponendum fuerit, communicato religioſorum virorum conſilio diſponatis, quo ad uſque privatiorem annuente Domino Legatum Sedis Apoſtolicæ ſuſcipere valeatis.

Hortatio Paſtoralis.

§.19. Vos, quia Dei zelo fervetis, & ſcientia præcellitis atque doctrina, omni cura atque ſolicitudine utilitatibus eccleſiaſticis inſudate; Scientes, quoniam & nos in hoc tempore veſtris libentiſſime utilitatibus annuemus, & operam dabimus. Laboribus autem Romanæ Eccleſiæ communicare, opis noſtræ auxilio ſublevare nullo modo pigri ſitis.

Benedictio Apoſtolica.

§.20. Benedictionum ſuarum vos omnipotens Deus ubertate perfundat, incolumes cuſtodiat, & ad vitam perducat æternam.

Data die Aprilis.

Data Romæ XIV. Kal. Maii. (*a*)

(*a*) Laudatus Baronius initio anni 1089.; quo decretatam ab Urbano Papa Legationem in Germaniam Gebeardo Conſtantienſi Epiſcopo, Bertholdi Conſtantienſis, (qui Chronicon ſui temporis ab anno [illegible] ad annum 1100. ſcripſit) verbis utens hæc ſubdit: Dominus Papa Urbanus his temporibus, *anno ſcilicet præſenti*, Romæ in Inſula, quæ inter duos pontes ſita eſt, morabatur, decretalemque Epiſtolam venerabili Gebeardo Coſtantienſi Epiſcopo decimo quarto Kalendas Martii direxit, in qua Epiſcopalem poteſtatem ſuper Clerum, & populum Augienſis Inſulæ, præter Monachos, conceſſit, data etiam authoritate, ut Abbatem ibi vice ſua ordinaret; item & apud Auguſtam ſive Curiam Epiſcopos conſtituere procuraret. Nempe in tota Alemannia, Boaria, & Saxonia, & aliis vicinis regionibus, prædicto Gebeardo Epiſcopo vicem ſuam commiſit, ut ordinationes improbandas improbaret, roborandas roboraret. Sententiam quoque anathematis a prædeceſſore ſuo Gregorio Papa promulgatam ea diſcretione confirmavit, ut in primo gradu Ravennatem hæreſiarcam cum Henrico Rege anathematizaret: In ſecundo gradu eorum fautores, qui eiſdem, armis, pecunia, conſilio, obedientia faverent, quique ab eiſdem, & ab eorum fautoribus eccleſiaſticos ordines & honores acciperent: In tertio autem gradu eorum communicatores poſuit, quos etſi non excommunicaret, adeo tamen eos externa communione commaculatos aſſeruit, ut in catholicam ſocietatem ſine abſolutione & pœnitentia recipi non deberent, videlicet, qui excommunicatis ſalutatione, oſculo, oratione, convictu & ignoranter communicaſſent. Ordinatos vero in excommunicatione, ſed non ſimoniace ab Epiſcopis quondam catholice ordinatis, ut in adepto Ordine perſiſterent ſine promotione permiſit, ſi tamen hoc eorum probitas, & Eccleſiæ utilitas flagitare videretur. Aliquantum etiam ad ſuperiores Ordines promoveri conceſſit, ſed hoc rariſſime, & cum ſumma neceſſitate. Hæc de Epiſtola Synodali ad Gebeardum Conſtantienſem Epiſcopum. Ex Synodo enim ſcriptam eſſe patet ex ejuſdem Fragmento ab Ivone recitato. Pergit vero Bertoldus; Guibertus autem hæreſiarches, ejuſque complices in parte Regis eorum Henrici, anathematicas ordinationes facere non ceſſarunt, ipſaſque ſuis ſectatoribus nonniſi cariſſime venditas impenderunt. Unde & malum excommunicationis in tantum propagatum eſt eo tempore, ut catholici vix ſe ab eorum contagio poſſent illæſos cuſtodire. In Theutonicis partibus quatuor Epiſcopi in catholica communione perſtiterunt, videlicet VVirceburgenſis, Pataviensis, VVormantienſis, Conſtantienſis, ſed & Metenſis Epiſcopus, quorum confortamento reliqui Catholici ſchiſmaticis a principio reſtiterunt. Quod autem ad legationem decretam Gebehardo Conſtantienſi Epiſcopo ab Apoſtolica Sede pertinet, non prætercam illud, quod idem Legatus ad perferendas literas ad Urbanum PP. uſus eſt nuntio, viro magnæ virtutis Eginone, qui poſtea fuit Abbas S. Udalrici Auguſtæ Vindelicorum; hic enim fidelis miniſter ſic juſſus, mutato monaſtico habitu, in eo miniſterio ſapienter eluſit ſchiſmaticos ita teſtatur Udeſcalcus ejus comes peregrinationis, dum res ab eo geſtas enarrat.

Con-

V I.

Confirmatio Erectionis Canonicæ S. Mariæ in Rettenbach, quæ sub Apostolicæ Sedis protectione recipitur: confirmatisque bonis omnibus ad eam spectantibus, nonnulla eidem conceduntur privilegia.

Edidit Hundius Hist. Salisburgen. T. iii. pag. 99.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, charissimo filio Udalrico Præposito Canonicæ, quæ in loco Raitenpuech ad honorem S. Dei Genetricis & Virginis Mariæ sita est, ejusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

Potestas Pontificia per Petrum derivata.

POtestatem ligandi atque solvendi in cœlis & in terra, B. Petro ejusque successoribus auctore Deo principaliter traditam, illis Ecclesia verbis agnoscit, quibus Petrum est Dominus allocutus: Quæcumque ligaveris super terram, erunt ligata & in cœlis; & quæcumque solveris super terram, erunt soluta & in Cęlis. Ipsi quoque & propriç firmitas, & alienæ fidei confirmatio eodem Deo auctore præstatur, cum ad eum ait: Rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua; & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Oportet ergo nos, qui, licet indigni, Petri residemus in loco, prava corrigere, recta firmare, & in omni Ecclesia ad æterni arbitrium Judicis sic disponenda disponere, ut de vultu ejus judicium prodeat, & oculi nostri videant æquitatem. Quia igitur fidelissimi Romanæ Ecclesiæ filii, Welfo Dux Bavariorum, & conjux ejus Judita, pro animarum suarum salute Canonicam fratrum, secundum regulam B. Augustini viventium, in loco, qui Rettenbach dicitur, constituentes eamdem domum B. Petro devotione debita obtulere: Nos tum pro reverentia & devotione B. Dei Genetricis, semperque Virginis Mariæ, cujus nomine locus ipse dedicatus est, tum pro dilectione prædictorum filiorum nostrorum, tum etiam pro fraternitatis vestræ religione, præfatam Canonicam, cui Deo disponente præsidere cognosceris, in * perpetuum ac in tutelam Apostolicæ Sedis specialiter suscipimus. Tibi itaque tuisque legitimis successoribus eamdem regendam ac disponendam præsenti decreti nostri pagina confirmamus, cum omnibus, quæ ei jam ex prædictorum Ducum facultatibus, seu aliorum concessa sunt oblatione fidelium. Quamobrem per præsentem nostri privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcunque hodie idem Cœnobium jure possidet, sive in posterum concessione Pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium, jure atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Canonicam temere perturbare, aut ei subditas possessiones violenter auferre, minuere, & temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus profutura. Obeunte te, nunc ejusdem loci Præposito, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris elegerint. Consecrationes altarium, sive basilicarum, ordinationes Clericorum, Chrisma, Oleum sanctum, & cætera ad Episcopale officium pertinentia, ab Episcopo Frisingen., in cujus Diœcesi estis, accipietis, si tamen Catholicus est, & gratiam ac communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & gratis & sine pravitate impendere voluerit. Alias vero liceat vobis catholicum, quem volueritis, adire Antistitem, & ab eo consecrationum sacramenta suscipere, vel ad Sedem apostolicam recurrere, qui fultus apostolica auctoritate sine ambiguitate postulata concedat. Præterea Advocatum vobis sive Protectorem constituimus Guelfonem, egregię strenuitatis Ducem, ejusque post eum filios, si ejusmodi Deo præstante fuerint, ut Ecclesiæ vestræ utiles, & paternæ Institutionis existant executores. Sin autem, vestri erit arbitrii, quem placuerit, eligere vestræ Ecclesiæ idoneum protectorem, qui sine lucri sæcularis exactione id divinę servitutis obsequium strenue ac reverenter exhibeat. Omnipotenti autem Domino, cujus melior est misericordia super victimas, gratias agimus, quia vos estis, qui SS. Patrum vitam probabilem renovatis, & Apostolicæ instituta disciplinæ, in primordiis Ecclesiæ sanctæ exorta, sed crescente Ecclesia jam pene deleta, instinctu sancti Spiritus suscitatis. Duo enim ab Ecclesiæ sanctæ primordiis vitæ ejus filiis sunt instituta: una, qua infirmorum debilitas retinetur, altera, qua fortiorum vita beata perficitur: una remanens in Segor parvula; altera ad montis altiora conscendens: una lachrimis, & eleemosynis quotidiana peccata redimens; altera quotidiana instantia merita æterna conquirens: alteram tenentes inferiorem terrenis bonis utuntur; alteram sequentes superiorem bona terrena despiciunt, ac relinquunt. Hęc autem, quæ a terrenis divino favore divertitur, in duas unius pene ejusdemque propositi dividitur portiones, Canonicorum scilicet atque Monachorum; harum secundam per divinam misericordiam jam frequentia facta etiam in sæculo universo elucet; prima vero decalescente fervore fidelium jam pene omnino defluxit: hanc Martyr & Pontifex Urbanus instituit, hanc Augustinus suis regulis ordinavit, hanc Hieronymus suis epistolis informavit, hanc Gregorius Augustino Anglorum Archiepiscopo instituendam præcepit. Itaque non minoris æstimandum est meriti, hanc vitam Ecclesiæ primitivam aspirante & prosequente Domini spiritu sustentare, quam florentem Monachorum religionem ejusdem spiritus perseverantia custodire. Vestrum ergo propositum nostri auctoritate officii confirmamus, & firmos vos in eo persistere adhortamur, & tamquam Deo per nos exhortante obsecramus. Quamobrem omnibus in vestro cænobio vitam Canonicam secundum hujus tenorem Ordinis profitentibus, & in ea adjuvante Domino permanentibus, nos, licet indigni Apostolorum Vicarii, eorum ac nostram benedictionem, peccatorumque absolutionem potestate illis a Domino indulta concedimus; Constituentes, ne cuiquam liceat omnino hunc vestri statum Ordinis commutare, de quo in Domino confidimus multum fructum excrescere. Statuimus etiam ne professionis vestræ quispiam, postquam Dei vice super caput sibi hominem imposuerit, alicujus levitatis instintu, vel districtioris religionis obtentu, ex eodem claustro audeat sine Præ-

Matth. XVI. 19. — *Sicut infallibilitas.* — *Luc. XXII. 32.* — *Psalm. xvi. 3.* — *Erectio Canonicæ in Rettenbach per VVelfonem Bavariæ Ducem;* — *Quæ sub tutela Apost. Sedis recipitur: * leg. protectionem.* — *Confirmatisque bonis omnibus ad eam spectantibus,* — *Statuitur, ut Præpositi electio spectet ad Canonicos;* — *Qui Frisingensi Episcopo sint subjecti.* — *Bavariæ Duces perpetui Canonicæ hujus Patroni.* — *Adhortatio ad Canonicos ad perseverantiã in disciplina regulari.* — *Decreta nonnulla pro observantia regularis vitæ.*

Præpositi, totiusque Congregationis permissione discedere; discedentem vero nullus Abbatum vel Episcoporum, & nullus Monachorum sine communium literarum cautione suscipiat. Decimas quoque novalium ejusdem Canonicæ ad eamdem pertinere decernimus, salvo vicinarum jure Ecclesiarum. Vos igitur, filii in Christo charissimi, oportet regularis disciplinæ institutione sollicitius ac devotius insudare, ut quanto estis a sæcularibus tumultibus liberi, tanto studiosius placere Deo totius mentis & corporis viribus aneletis, præcipue studentes Romanæ Ecclesiæ decreta veneranda servare, cujus patrocinio ab omni jugo viventium estis donante Domino præmuniti. Ad indicium autem huius a Romana Ecclesia libertatis, per annos singulos ad nostrum nostrorumque successorum usum quotidianum Albam lineam, & Stolam Lateranensi Palatio persolvetis. Sane si quis in crastinum Archiepiscopus, Episcopus, Imperator, aut Princeps, aut Dux, Comes aut Vicecomes, Judex, persona quælibet, potens aut impotens, hujus nostri Privilegii paginam sciens, contra eam temere venire, & eorum, quæ concessa vel statuta sunt, quicquam irritum facere, tentaverit, secundo tertiove commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, eum honoris & officii sui periculo subjacere decernimus, & a Corpore Christi, & Ecclesiæ, auctoritate apostolicæ potestatis segregamus. Conservantibus autem pax & misericordia a Deo præsentibus & futuris sæculis conservetur. Amen.

Dona Lateranensi Palatio quolibet anno afferenda.

Solitæ clausulæ.

Datum Anagniæ Kal. Feb. anno Dominicæ Incarnationis MXC. Indict. XV. Pontificatus Domini Urbani II. Papæ, Scriptum per manum Lanfranci Vice-gerentis Cancellarii sacri Palatii, cum signo ejusdem.

Dat. die 1. Februarii anno Domini 1090. Pontif. anno II.

VII.

Privilegium, seu Decreta nonnulla pro Ecclesia Gratianopolitana, bonisque ad eam pertinentibus.

Ex Chartulario Ecclesiæ hujus edidit Baluzius Miscell. Tom. ii. Lib. ii.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, carissimo fratri Hugoni Gratianopolitano Episcopo, ejusque legitimis successoribus, in perpetuum.

Exordium.

POtestatem ligandi atque solvendi in cælis & in terra, beato Petro ejusque successoribus auctore Deo principaliter traditam, illis Ecclesia verbis agnoscit, quibus Petrum est Dominus allocutus: Quæcumque ligaveris super terram, erunt ligata & in cælis; & quæcumque solveris super terram, erunt soluta & in Cælis. Ipsi quoque & propriæ firmitas, & alienæ fidei confirmatio eodem Domino auctore præstatur, cum ad eum dicitur: Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua Petre: Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Oportet ergo nos, qui, licet indigni, Petri residemus in loco, prava corrigere, recta firmare, & in omni Ecclesia ad æterni arbitrium Judicis sic disponenda disponere, ut de vultu ejus judicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem. Tuis igitur, dilectissime in Christo frater Ugo Gratianopolitane Episcope, justis petitionibus annuentes, tibi tuisque legitimis successoribus Gratianopolitanum Episcopatum regendum, disponendum, & jure perpetuo possidendum præsentis decreti pagina confirmamus, salva in omnibus Romanę Ecclesiæ auctoritate. Constituimus ergo, ne ulli omnino hominum qualibet subreptionis astutia liceat vestri Episcopatus possessiones invadere, minuere, vel auferre, aut Episcopatus vestri decimas sine vestra concessione subripere, aut subreptas tenere, neque vestri juris Ecclesias per manum laicam obtinere; sed omnia, quæ juste hactenus vestra possedit Ecclesia, sive in futurum Domino adjuvante juste atque canonice poterit adipisci, in tua tuorumque successorum manu integra semper & illibata permaneant. Præterea Ecclesiam sancti Donati, in Archiepiscopatu Viennensi sitam, quam a tyrannica potestate auctoritate Episcopali adjuvante Domino extorsisti, tibi tuisque successoribus regendam, disponendam, ac jure perpetuo possidendam, hujus auctoritate privilegii confirmamus; constituentes, ne ulli successorum tuorum liceat eamdem Ecclesiam alicui personæ, vel Ecclesiæ, gratis pretiove concedere; sed semper incommutabiliter cum omnibus ad ipsam pertinentibus in Gratianopolitani Episcopi potestate & possessione permaneat. Quia vero perversa quorumdam præsumptio inolevit, ut defunctis Episcopis res Ecclesiasticæ pervadantur, auctoritate apostolica prohibemus, ut, cum vitæ tuæ tuorumve successorum terminus contigerit, Ecclesiæ vestræ res & possessiones diripere nemo præsumat; sed cuncta libera & inconcussa in Canonicorum potestate persistant, illi ex integro conservanda, qui eis canonice Episcopus ordinabitur. Porro sanctorum Canonum decreta ubique inviolabiliter conservari cupientes, constituimus atque censemus, ut interdictos a vobis aut excommunicatos, in communionem recipere, aut mortuos sepulturæ tradere nemo præsumat. Vestra sane, carissime frater, intentio erit gregi commisso curam vigilanter impendere, & Romanæ Ecclesiæ decreta inviolabiliter observare; quatenus multiplicato laborum fructu ad vitam valeatis perpetuam pervenire. Sane si quis in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, aut Judex, aut persona quælibet magna vel parva, potens aut impotens, hujus nostri privilegii paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, a Christi Ecclesia eum auctoritate potestatis apostolicæ segregamus. Conservantibus autem pax a Deo, & misericordia præsentibus ac futuris sæculis conservetur. Amen Amen Amen.

Matth. xvi

Luc. xxii. 32.

Psalm. xvi. 3.

Ecclesia Gratianopolitana

Hugoni Episc. cum pertinentiis omnibus confirmatur - Salvo jure S. R. E.

Decretum pro ejusdem Ecclesiæ, ejusque bonorum immunitate.

Ecclesia S. Donati eidem adjudicatur in perpetuum;

Ita tamen, ut nec vendi, nec donari, nec in feudum dari queat.

De non diripiendis bonis Episcoporum defunctorum.

De non recipiendis iis, qui ab aliquo Episcopo fuerint excommunicati.

Pœnæ contra violatores Privilegii hujus.

Scriptum per manum Gregorii Scriniarii, atque Notarii sacri Palatii. Datum Romæ per manum Joannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis anno Dominicæ Incarnationis millesimo XC. Indictione XIII. Pontificatus Domini Urbani Papę II. anno III. die Kal. Aprilis. (a)

Dat. die 1. Aprilis anno Domini 1090. Pontif. anno IV.

(a) In Exemplari Baluziano legitur *D. Incarn. MXCI. Indict.* XIII. &c. *anno* III. *Ipse vero, ut annus 1091. cum Urbani Pontificatu cohæreret, annum tertium in quartum emendavit* At non advertit fortasse eruditissimus Vir Indictionem XIII. neque anno 1091. neque quarto Pontificatus Urbani, anno convenire. Emendandam itaque satius putavi chronologicam primam notam in Dom. annum 1090. quo pacto cætera melius componuntur.

Ap-

VIII.

Approbatio Congregationis Monachorum Vallis Umbrosæ Ord. S. Benedicti, quæ sub protectione Sedis Apostolicæ suscipitur.

Urbanus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectissimis filiis universæ Vallis Umbrosanę Congregationis fratribus tam præsentibus quam futuris, regularem vitam professis, in perpetuum, salutem & apostolicam benedictionem.

Exordium.

CUM universis sanctæ Ecclesiæ filiis ex Apostolicæ Sedis auctoritate ac benevolentia debitores existamus, illis præcipue locis atque personis, quæ specialius ac familiarius Romanæ adhærent Ecclesiæ, queque ampliori religionis gratia eminent, propensiori nos convenit charitatis studio imminere.

Cœnobium Vallis Umbrosæ in protectionem Sedis Apost. suscipitur.

§. 1. Quia igitur divina propositum vestrum præveniente ac subsequente clementia, Religionis vestræ simplicitas bonæ opinionis odorem in locis, & prope, & longe positis, aspiravit; Nos vestro provectui, annuente Domino, provectus adjungere cupientes, Cœnobium vestrum pro B. Mariæ semper Virginis reverentia, cui dicatum est, in Romanæ Ecclesiæ proprietatem & tutelam, atque protectionem Apostolicæ Sedis accipimus; Et apostolicæ illud auctoritatis privilegio munientes, ab omnium personarum jugo liberum permanere decernimus.

Eidem bona omnia confirmantur:

§. 2. Per præsentem igitur nostri privilegii paginam Apostolica auctoritate statuimus, ut quæcunque hodie vestrum Cœnobium jure possidet, sive in crastinum concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juste atque canonice poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant. Illis successoribus dico, qui eumdem Religionis ritum, & fidei constantiam conservare, & strenue omnipotenti Domino in eodem proposito deservire sategerint.

Et facultas conceditur Ordinationes a quocunque Antistite recipiendi. Vide Concil. Trident. Sess. 23. c. 12.

§. 3. Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes altarium sive Basilicarum, ordinationem Clericorum, liceat vobis a quocunque volueritis Catholico Episcopo, Romanæ Ecclesiæ gratiam atque communionem obtinente, percipere; qui nostra fultus auctoritate, quæ postulantur, indulgeat.

Nemo Cœnobium ejusque personas perturbet.

§. 4. Ad hæc censemus atque statuimus, ne ulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ei subditas possessiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura.

Episcopi eos non excommunicent. Vide Concil. Trid. Sess. 25. c. 12.

§. 5. Nec ulli Episcopo potestas sit excommunicationem, aut interdictionem vobis ingerere, ut, qui in speciales estis filii Apostolicæ Sedis assumpti, nullius ulterius judicio temere exponamini.

Hæc privilegia aliis locis d. Congregationis communicantur.

§. 6. Quia vero plura jam Monasteria, Congregatio videlicet sancti Salvi juxta Florentiam, sancti Fidelis de Serumis, sancti Salvatoris de Sophena, sanctæ Mariæ de Nerana, sancti Cassiani de Monte Stalario, sancti Angeli de Passiano, sancti Salvatoris de Siculis, sancti Angeli juxta Pistoriam, sancti Salvatoris de Vagiano, sancti Petri de Mustieta, sancti Pauli de Reguolo, sanctæ Reparatæ de Faventina Diœcesi, & Congregatio de Rivis Cæsaris, & Congregatio de Fontana Tarnis, & Congregatio de monte Armato in Bononiensi Diœcesi, inspirante Domino in eamdem vobiscum formam consenserunt Religionis, nos & ipsis & omnibus, qui se in crastinum eidem Religionis usui ex integro sociare voluerint, præsenti privilegio libertatem apostolica auctoritate concedimus, quamdiu in eadem Religionis & consuetudinis unitate persistere procuraverint.

Caput constituitur Monast. Vallis Umbrosæ.

§. 7. Constituimus autem, ut eorum omnium caput, vestrum, quod in Valle Umbrosana situm est, monasterium habeatur.

Abbas de omnium Abbatū consensu eligendus. Conci. Trid. Sess. 5. cap. 6.

§. 8. Sane cum terminus vitæ Pastori vestro divina dispositione contigerit, qui ejus loco substituendus fuerit, quia & vobis & aliis omnibus præesse debebit, omnium, qui cæteris præsunt Monasteriis consensu & judicio eligatur. Quod si forte ex ipsis Abbatibus quilibet, Domino disponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad vestrum principale Cœnobium principaliter transeat. Et ejus mox judicio, sicut in diebus venerandæ mem. Joannis, primi Abbatis vestri, factum constat, cætera omnia unita vobis Monasteria disponantur.

Hortatio Pastoralis ad Cōgregationem.

§. 9. Vos igitur, filii in Christo dilectissimi, nolite negligere gratiam, quæ in vobis est, quæ data est vobis per unitatem sanctæ conversationis & religionis. Hæc meditamini, in his estote, ut profectus vester manifestus sit omnibus. Participes enim Christi effecti estis, si tamen initium substantiæ ejus usque ad finem firmum retineatis, Mementote, quod Dominus ait; Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Itaque sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in Cælis est. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Ecclesia libertatis per annos singulos duodecim sagi.... Laterano Palatio persolvetis.

Matth. xxiv. 13. Id. v. 16.

Pœna in perturbatores.

§. 10. Sane si quis in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes aut Judex, aut persona qualibet magna vel parva, potens aut impotens, hujus nostri privilegii paginam sciens, contra eam venire temere tentaverit, secundo tertiove commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, a Christi & Ecclesiæ corpore eum auctoritate potestatis apostolicæ segregamus.

Pax pro ejus conservatoribus.

§. 11. Conservantibus autem pax a Deo, & misericordia præsentibus ac futuris sæculis conservetur, Amen, Amen, Amen.

Dat. die 6. Aprilis anno Dom. 1090. Pont. an. III.

Dat. Romæ per manus Joannis S. R. E. Diac. Cardinalis anno Dominicæ Incarnationis MXC. Indictione XIII. VIII. Idus Aprilis, Pont. Domini Urbani Papę Secundi Tertio.

IX.

Monopolitana Eccleſia, ab omni Metropolico jure libera, immediateque S. Apoſtolicæ Sedi ſubjecta declaratur.

Ex Ughell. Ital. Sac. T. I.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri Romualdo Monopolitanæ Eccleſiæ Epiſcopo ſuiſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Majorum Eccleſiarum cauſæ Apoſtolicæ Sedis judicio terminandæ.

SAcrorum Canonum, & Decretorum Pontificalium depoſcit auctoritas, ut majores Eccleſiarum cauſæ Apoſtolicæ Sedis judicio terminentur, cui nos, licet indigni, divinæ diſpoſitionis arbitrio præſidentes, eamdem ſolicitudinem univerſis per orbem Eccleſiis, prout nobis Apoſtolorum ſuorum divinæ dignatio majeſtatis ſcire & poſſe impendit, impendimus. Cum ergo præſtante Domino Incarnationis dominicæ anno M X C I. ſynodale concilium in Beneventana eſſet Eccleſia ſub noſtra præſentia congregatum, & adverſus fraternitatem tuam Brunduſinus ſeu Oritanus conquereretur Epiſc. & tuæ & illius Eccleſiæ munimenta perſpecta ſunt. Quibus, in conſpectu noſtro, concilii univerſi diligentiori indagine perquiſitis, a venerabilibus noſtris Epiſcopis, presbyteriſque Cardinalibus adjudicatum eſt, Monopolitanam Eccleſiam, majorum ſcriptorum pontificalium authoritate fultam, Brunduſinæ Eccleſiæ ſubjectionem & obedientiam non debere. Quorum nos ſententiam approbantes, noſtræ auctoritatis robore confirmavimus, & per præſentis privilegii paginam te tuoſque ſucceſſores ab Oritanæ ſeu Brunduſinæ Eccleſiæ ſubjectione liberos, ſub ſolius Apoſtolicæ Sedis obedientia in perpetuum permanere decernimus; ſtatuentes, ut quæcumque Monopolitana Eccleſia hactenus juſte poſſedit, aut hodie poſſidet, ſive in craſtinum juſte atque canonice poterit adipiſci, in caſtellis, villis, ſilvis, in Eccleſiis, in Monaſteriis, tibi tuiſque ſucceſſoribus epiſcopali jure regenda, diſponenda, ac poſſidenda, firma & illibata perſiſtant: ſalva in omnibus Romanæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ reverentia. Obeunte te, vel tuorum quolibet ſucceſſorum Clero, populoque Monopolitano facultas ſit, ſemota omni pravitate, Epiſcopum canonice eligendi; electus autem a Romano Pontifice conſecrabitur. Sane ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſc. Imperator, aut Rex, aut Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, Judex, aut perſona quælibet magna vel parva, potens aut impotens, hujus noſtri privilegii paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, eum honoris ſui & officii periculo ſubjacere decernimus, & a Chriſti, atque Eccleſiæ corpore authoritate poteſtatis apoſtolicæ ſegregamus. Conſervantibus autem pax a Deo & miſericordia præſentibus, ac futuris ſæculis conſervetur. Amen, Amen, Amen. Scriptum per manus Lanfranci Notarii ſacri Palatii.

Quæſtio de ſubjectione, vel immunitate Eccleſiæ hujus a jure Brunduſinæ examinata in Concilio Benevent. anni 1091.

Adjudicata vero Monopolitanæ exemtio.

Et ab Urbano II. confirmata.

Eidem confirmantur quoque bona omnia:

Epiſcopi electio per Clerum, & populum peragenda.

Solitæ clauſulæ.

Dat. die 1. Aprilis anno Dom. 1091. Pont. ann. IV.

Datum Beneventi per manus Joannis S. R. E. Diaconi Card. anno Domin. Incarn. MXCI. Ind. XIV. Kal. Aprilis anno Pontificatus D. Urbani PP. II. IV.

X.

Tarraconenſis Eccleſia, civitate nuper ab Agarenorum manibus vindicata, Auſonen. Epiſcopis committitur, uſquedum priſtino ſtatui ac ſplendori reddatur.

Ex Concil. Tom. XIII. Ex Concil. Hiſpan. Cardin. d'Aguirre.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri Berengario Auſonenſi Epiſcopo in Tarraconenſem Metropolim translato, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Tarracona inter nobiliores Hiſpaniarum Urbes.

INter primas Hiſpaniarum Urbes Tarraconem fuiſſe inſignem & gentilem, etiam Chriſtianæ paginæ judiciis demonſtrant. Juſtus autem Dominus in viis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis, qui cum in pleriſque judiciis incomprehenſibilis habeatur, in nullo umquam valet reprehenſibilis extimari. Ipſe transfert regna, & mutat tempora: ipſi viſum eſt in eadem urbe olim Tarraconenſis urbis gloriam exaltare: ipſi viſum eſt in eadem urbe peccata populi ſui viſitare. Cum enim in ea Chriſtianorum populus habitaret, viſitavit in virga iniquitates eorum, & in verberibus peccata eorum. Sed ecce jam tranſactis trecentis nonaginta annis, ex quo præfatam Urbem Agarenorum gens prope ſolitariam fecerat, principum ſuorum cordibus inſpirare dignatus eſt, ut ejuſdem Urbis reſtitutioni ſecundum præceptum Apoſtolicæ Sedis, cui auctoritate Dei, licet indigni præſidemus, inſiſterent. Berengarius ſiquidem Barchinonenſis Comes, auctoritatis noſtræ perſuaſione commonitus, pro animæ ſuæ ſalute, cum ſuæ poteſtatis Magnatibus non ſolum reſtitutioni præfatæ Urbis inſiſtit; ſed & urbem ipſam, & omnem ſuæ poteſtatis terram, B. Petro ejuſque Vicariis legali ſtipulatione tradidit, cenſumque quinque Librarum argenti Lateranenſi Palatio quotannis ſolvendum inſtituit (a) Nos itaque, præſtante Deo,

Ab Agarenorum manibus liberata.

Et S. Petro per annuum cenſum donata.

(a) Libet hic referre Inſtrumentum Donationis factæ de Civitate Terraconenſi Romanæ Eccleſiæ a Berengario Comite Barcinonenſi; anno 1090. quodque præter Harduinum, & Labeum in Conciliorum Collect. & Gretſerum Imper. S. A. munificentia pagin. 55. publici juris fecit Cardinalis de Aguirre Concil. Hiſpan. Tom. III. pag. 290., & quod ab Urbano in ſuper allato pro Eccleſia Tarraconenſi Diplomate laudatur.

Quoniam audivimus, necnon etiam ſepiſſime vidimus res verti in contrarium mortuis teſtibus; principalibus, & ſapientioribus placuit, ut res geſtas litteris denotarent, & ita quomodo res ſe habuit poſteris ſuis traderent. Quapropter ego Berengarius Raimundi Comes Barchinonenſis, & Marchio hanc chartam ſcribi juſſi, ut ſemper ſtaret memoria hujus rei; ſcilicet; quod ego Berengarius Comes prædictus, amore Dei ductus, donavi Domino Deo, & Apoſtolorum Principi Beatiſſimo Petro, ejuſque Vicario Romanæ Sedis Apoſtolico, omnem meum honorem qui mihi competit ex jure paterno, quemadmodum ego diviſi cum Raimundo Berengario fratre meo, ſicut ego eum habeo, vel habere debeo. Specialiter dono ei in Dei nomine Terraconenſem Vrbem cum omnibus quæ pertinent, aut pertinere debent ad ejuſdem Vrbis nobilitatem; ea ſcilicet deliberatione, ut ego, & mei poſteri omnes, ſicut ſupraſcriptum eſt, teneamus hoc totum per manum, & vocem Sancti Petri, ejuſque Vicarii Romanæ Sedis Apoſtolici; per quinquennium perſolventes ei cenſum viginti quinque librarum puriſſimi argenti ad juſtum penſum, & ut Princepes univerſi, vel omnes alii, qui mecum inſudaverint ad præfatæ Vrbis reſtaurationem habeant in confinio hujus Urbis paralodium ſuam * apriſſionem, vel quod acceperint per manus noſtræ largitionem; non inde perſolventes aliquam penſionem, niſi forte

Privilegia, libertatesque, illi a Berengario Comite concessa, rata habentur.

Deo, restitutionis hujus optamus cooperatores existere, prædicti Comitis institutum, libertatesque, & consuetudines, quas novis Tarraconensis Urbis Colonis promulgasse cognoscitur, collaudamus, & rata manere auctoritate nostra decernimus; Cum universa siquidem ipsius Comitis terra, quam beato Petro obtulit, Tarraconensem Urbem, ac populum, Domino ibi aspirante, collectum, sub Apostolicæ Sedis tutela specialiter confovendum suscipimus, libertatemque illius, per Comitis Berengarii scripta collatam, eatenus confirmamus, ut nemini quidquam ultra persolvant, nisi sponte propria Romanæ se faciant Ecclesiæ debitores. Ut igitur hæc omnia Deo auctore inconcussa permaneant, nos antecessorum nostrorum privilegia sequentes, qui Ausonensem Ecclesiam Tarraconensis quondam instituere Vicariam, tibi, o carissime fili Berengari, quia tuo potissimum studio hæc restitutio instituta est, ex Romanæ Ecclesiæ liberalitatis gratia Pallium, totius scilicet Sacerdotalis dignitatis plenitudinem, indulgemus.

Illius Ecclesia Berengario, ac successoribus Ausonen. Episcopis regenda committitur, usque dum pristino splendori restituatur.

Præterea tibi tuisque successoribus legitime substituendis, qui in Tarraconensis Civitatis & Ecclesiæ restaurationem pari studio insudaverint, præfatam Tarraconensem Ecclesiam jure proprio possidendam per hujus privilegii paginam confirmamus, una cum omnibus Ecclesiis, quas proprio jure noscitur antiquitus possedisse; præcipientes de his, quæ Saracenorum ad præsens subjacent ditioni, ut cum eas Deo placuerit potestati populi Christiani * ad debitam Ecclesiæ obedientiam referantur; salva tamen in omnibus Romanæ Ecclesiæ auctoritate. Porro Ausonensem Ecclesiam tibi tuisque successoribus tamdiu concedimus possidendam, donec, auctore Deo, ad pristini status plenitudinem vestro studio Tarraconensis Ecclesia reformetur. Pallio itaque in Missarum solemniis intra Ecclesiam solummodo uti debetis, in præcipuis tantum Festivitatibus, videlicet Nativitate Domini, Epiphania, Hypapante, Cœna Domini, Sabbato sancto, Resurrectionis prima & secunda feria, Ascensione Domini, Pentecoste, tribus Festivitatibus sanctæ Mariæ, sancti quoque Michaelis, & sancti Joannis Baptistæ: in Natalitiis omnium Apostolorum, & eorum Martyrum, quorum pignora in vestra Ecclesia continentur, in Commemoratione nihilominus Omnium Sanctorum, in consecrationibus Ecclesiarum, Episcoporum, Clericorum, in annuo Consecrationis tuæ die, in solemnitatibus etiam sanctæ Virginis Theclæ, sanctique Martyris Fructuosi, ac sociorum ejus. Te igitur, reverentissime frater, affectione intima exhortamur, quatenus dignum te tanti honoris pontificio semper exhibeas: Christianis, ac Saracenis sine offensione esse procurans: ad fidem infideles quærere, Deo largiente, verbis studeas, & exemplis: sic exterius pallii dignitate precellas in oculis hominum, ut interius virtutum excellentia polleas coram supernæ oculis Majestatis.

* adde subjicere.

Pallii usus.

Bona ab ea ablata eidem reddenda.

Plane per præsentis privilegii paginam officii nostri auctoritate decrevimus, ut quicumque se Tarraconensis Ecclesiæ bona injuste hactenus obtinuisse cognoscunt, ea deinceps eidem Ecclesiæ restituere præ judicii divini formidine, & sedis Apostolicæ reverentia studeant.

Clausulæ.

Si quis autem in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicomes, Judex, aut quilibet Magistratus, vel persona ecclesiastica, vel sæcularis, hujus privilegii paginam sciens contra eam venire temere tentaverit, secundo tertiove commonitus, si non satisfactione condigna emendaverit, eum honoris sui & officii periculo subjacere decrevimus, & a Christi atque Ecclesiæ corpore segregamus. Conservantibus autem pax a Deo & misericordia præsentibus & futuris sæculis conservetur. Amen. Amen.

Dat. die 1. Julii Anno Dom. 1091. Pont. an. IV.

Datum Capuæ Kalendis Julii, per manus sanctæ Romanæ Ecclesiæ Joannis Diaconi Cardinalis, Indictione XIV. anno Dominicæ Incarnationis Millesimo nonagesimo primo, Pontificatus autem Domini Urbani Secundi anno IV.

---

forte compuncti amore Dei voluerint ipsi persolvere sua gratuita voluntate, ob hoc etiam hanc chartam ratam esse volo, ut omnis hic honor, sicut superius continetur, nullatenus transferri possit in alterius potestatis Dominium; sed ego tantummodo, & posteri mei in perpetuum teneamus hoc totum per manus Principis Apostolorum Petri, & ejus Vicarii Domini Urbani Secundi Papæ, & Successorum ejus, beati Petri sedem canonice regentium.

Hanc oblationem offero Domino Deo, & Principibus Apostolorum Petro, & Paulo propter redemptionem peccatorum meorum, & patris mei Raimundi, & parentum meorum, per consilium, & voluntatem Berengarii Archiepiscopi Tarraconensis, & Episcopi Gerundensis æquivoci Berengarii, & Vicecomitum Deusdedit Tarraconensis, & Arval * Mironinsis Barchinonensis & Geraldi Alemanni, & Gereberti, Girardi, Guilielmi Raimundi, & Dorche Fratris sui, & Hugonis Dalmacii, & Huberti Gousberti, & Angeri Gonfredi, & Alberti Bernardi per manum Domini Raineri Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, qui nunc legatione fungitur in partibus nostris, Æra millesima vigesima octava anno ab Incarnationis Domini millesimo nonagesimo; *In calce monumenti hujus hæc notat Cardinalis de Aguirre* — Donationi huic consenserunt Berengarius Episcopus Ausonensis, qui ibidem dicitur Archiepiscopus Tarraconensis (nondum tamen donatus Pallio usque ad annum MXCI. sequentem, *prout ex superallato constat Diplomate*) & Episcopus Gerundensis, ac varii Vicecomites per manum Domini Raynerii Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, QUI NVNC LEGATIONE FVNGITVR IN PARTIBVS NOSTRIS. Hic autem ipse novem annis postea successit Vrbano II., dictusque fuit Paschalis II. Itaque Tarraconensis civitas a Berengario Comite, aliisque ejusdem Provinciæ Principibus expugnata, & erepta tyrannico Saracenorum dominio, ab iis donata fuit Romanæ Ecclesiæ anno ipso MXC.

*Minoricensis

XI.

Decretum de controversia inter Monachos S. Albini Andegaven. & Vindocinenses super Ecclesia S. Mariæ Credonen.

Ex Concil. Collect. Harduini Tom IV. Part II. col. 1670.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis in Christo filiis Goffredo Abbati Sancti Albini Andecavensis, & Bernoni Abbati Sanctæ Trinitatis Vindocinensis Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Series controversiæ inter Monachos S. Albini & Vindocinenses.

Anno Dominicæ Incarnationis MXCII. Pontificatus nostri V. indictione I. cum essem in Provincia Calabriæ apud Monasterium Sanctæ Mariæ quæ dicitur de Matina, Monachi Sancti Albini, Girardus Prior, Milo Stephanus, adversus Monachos Sanctæ Trinitatis de Vindocino, Fortmundum Priorem, Ingelbaldum Ostiarium, qui præsentes aderant, conquesti sunt, quod Vindocinenses Fratres ad Ecclesiam Sancti Cle-

Clementis Credonensis quæ a Monachis Sancti Albini juste secundum illorum temporum consuetudinem acquisita, & per triginta annos quiete, & sine interruptione possessa, violenter ablatam injuste detinerent. Qui cum suis instrumentis, & rationibus causam suam defendere niterentur; primo die proclamationis res diu, & multum ventilata nullo potuit fine terminari: secundo vero die similiter multum discussa, ad nullum tamen est finem deducta: die autem tertio, XII. Scilicet Kalendas Decembris, residentibus nobis in Anglone Civitate Apuliæ, præsidentibus religiosis, & venerabilibus tam Episcopis, quam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, sive Diaconibus: adstantibus, etiam nobilibus Romanis, & Comitibus Apuliæ Gloriosissimis, Boamunte, & Guillelmo, re iterum diu, & multum inquisita, tandem inspirante Deo lucidius eluxit, in quam potius partem justitia declinaret. Cum enim utraque pars suis nobis allegationibus obviaret, & hinc pactionem Abbatum, confirmationem Pontificum, Romanæ Ecclesiæ Legatorum; illinc verò legitimum introitum, & canonicam triginta annorum possessionem nobis opponerent: nos qui omnium fidelium causas æqua lance pensare debemus, utriusque utilitati providentes ipsam litem concordiæ convenientis æquitate decidere maluimus. Omnes igitur qui nobis cum aderant hanc sententiam collaudantes consentientibus prædictis utriusque Cœnobij Fratribus, & in manibus nostris fidem pollicendo firmantibus concordia, & pax inter eos hoc modo posita est; ut scilicet Vindocinenses Monachi de his tribus Ecclesiis, aut Ecclesiam Manitilium, vel Sancti Saturnini, sive Sancti Joannis supra legerim, unam quam Congregatio tota Sanctæ Trinitatis elegerit, cum omnibus, quæ ad eamdem Ecclesiam tam mobilibus, quam immobilibus interius, exteriusque ad præsens pertinent, infra dies triginta postquam domum redierint, Monasterio Sancti Albini in perpetuum tradant. Fratres itaque Sancti Albini omnem litem, omnemque calumniam ex causa hac in manus nostras, & Vindocinensium Fratrum refutarunt: Vindiconenses verò unam supradictarum Ecclesiarum in manus nostras reddiderunt, & per nos eosdem Monachos investierunt. Præsenti igitur auctoritate Fraternitatem vestram admonemus, & præcipimus, ut hoc pactum a nobis intentione pacis, & quietis dispositum, & statutum omni tempore ratum, & inconcussum teneatis, & observetis. Quæcumque autem pars hanc nostræ decisionis sententiam non susceperit, vel transgredi præsumpserit, tam canonum severitati subjaceat, quam legitimæ compositionis pœnam, idest, auri centum librarum sustineat, & a causa penitus cadat.

Hæc Controversia agitata coram Urbano PP. Anglone.

Quæ fuerit definitio.

Compositionem inde initam servandam præcipit Urbanus sub canonicis pœnis.

Data Tarenti Octavo Kalendas Decembris.

XII.

Ad Anselmum Mediolanen. Archiepiscopum de Reconciliatione lapsorum.

Ex Concil. Collect. Harduini Tom. IV. Part. II. col. 1630.

Discretioni nostræ videtur, quatenus secundum præcepti nostri tenorem, quando secundum Ecclesiæ vestræ morem Sacros daturus quibuslibet aliis ordines benedicere cæperis, eos quos tua duxerit solertia reconciliandos inter benedicendum, & manus imponendum facias interesse; quibus cætera omnia consecrationis instrumenta præter unctionis explebis, & sic ad Sancta Ministeria reconciliabis.

XIII.

Confirmatio Bonorum omnium, ac privilegiorum Monasterii S. Sophiæ Beneventanæ Diœcesis, cujus Abbati quinquies in anno Chirothecarum usus conceditur.

Ex Concil T. xii. col. 770.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Madelmo, Abbati venerabilis Monasterii S. Sophiæ intra Beneventum, sibi, suisque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Potestatem ligandi atque solvendi in cælis & in terra, Sancto Petro Apostolo suisque successoribus, auctore Domino, principaliter traditam, illis Ecclesia verbis agnoscit, cujus * iterum est Dominus locutus: Quæcumque ligaveris in terra, erunt ligata & in Cælis; & quæcumque solveris super terram, erunt soluta & in Cælis. Ipsi quoque, & propriæ firmitas, & alienæ fidei confirmatio, eodem Domino auctore, præstatur; cum ad eum dicitur: Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Oportet ergo nos, qui licet indigni, Petri residere videmur in loco, prava corrigere, recta firmare, & in omni Ecclesia ad æterni arbitrium judicis sic disponenda disponere, ut de vultu ejus judicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem. Tuis igitur, fili Madelme, justis petitionibus annuentes, beatæ Sophiæ Cœnobium, cui, Domino auctore, præsidere cognosceris, sub tutela & jurisdictione Sedis Apostolicæ, sicut hactenus mansit, perpetuo permanere, præsentis paginæ auctoritate sancimus; ut soli Romanæ Ecclesiæ subditum, ab omnium Ecclesiarum seu personarum jugo liberum habeatur; cuncta etiam, quæ prædecessoribus tuis, vel tibi, ad ejusdem Monasterii immunitatem vel possessionem, nostrorum prædecessorum sunt privilegiis attributa, nos quoque tibi ac successoribus tuis, regulariter promovendis, præsenti privilegio contribuimus, Cellas præterea, vel Ecclesias, vel villas, quæ tua industria prædicto videntur Cœnobio juste ac rationabiliter acquisitæ, possidendas in perpetuum confirmamus; idest Ecclesia *&c. reliqua desiderantur*.

** forte quibus eum est Dominus allocutus.*

Matth. xvi.

Luc. xii.

Monast. hoc sub tutela Sedis Apost. suscipitur.

Ac soli Romanæ Ecclesiæ subjectum declaratur.

Iura omnia ac Bona confirmantur.

Per præsentem igitur nostri privilegii paginam apostolica auctoritate constituimus, ut quæcumque hodie idem Cœnobium juste possidet, quæque in crastinum concessione Pontificum, liberalitate principum, aut oblatione fidelium juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant.

Decrevimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium tenere perturbare, aut ei subditas possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel minuere: vel temerariis vexationibus molestare, aut etiam fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione,

ac gu-

Abbas a Monachis eligendus.

ac gubernatione concessa sunt, usibus omni modo profutura. Obeunte autem nunc Abbate, vel quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia vel violentia preponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilio saniori, elegerint: electus a Romano Pontifice consecretur. Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium sive Basilicarum, ordinationem Monachorum, qui ad sacros sunt jam nunc Ordines promovendi, ab Episcopis, in quorum Dioecesibus estis, accipietis; siquidem gratiam & communionem Apostolice Sedis habuerint, & si gratis ea sine pravitate impenderint. Si quid autem horum obstiterit, liceat vobis a quocumque volueritis catholico Episcopo, que prædicta sunt sacramenta percipere. Tibi vero, quem propensiore charitate amplectimur, ex Apostolicæ Sedis peculiari benignitate id muneris personaliter indulgemus, ut per annum quinquies, idest, in die sanctæ Resurrectionis, & Pentecostes, & Natalis Domini nostri Salvatorisque Jesu Christi, solemnitatisque duodecim sanctorum Fratrum, necnon & sancti Martyris Mercurii, ad Missarum tantum solemnia, chirothecis, atque etiam compagis utaris. Sane si quis in crastinum Archiepiscopus, Imperator, aut Dux, Rex, Princeps, aut Comes, aut Vicecomes, Judex, aut persona quælibet magna aut parva, potens aut etiam impotens, hujus nostri privilegii paginam sciens, contra eam venire temere tentaverit; secundo tertiove commonitus atque adhortatus, si non satisfactione congrua emendaverit, eumdem honoris & officii periculo subjacere, necnon & submovere decrevimus, & a Christi atque Ecclesiæ corpore, auctoritate apostolicæ potestatis segregamus. Conservantibus autem ea pax a Domino & misericordia præsentibus, & futuris sæculis conservetur. Amen. Bene valete.

Monachi vero dioecesana lege Ordinario subjiciuntur.

Abbati quinquies in anno Chirothecarũ usus conceditur.

Clausulæ.

Dat. die 14. Martii Anno Dom. 1092. Pontif. an. V.

Datum Anagnie per manus Joannis S. R. Sedis Diaconi prid. Id. Martii Indic. XV. anno Pontificatus Domini Maximi Urbani II. Papæ quinto, Incarnationis autem Domini nostri Jesu Christi anno MXCII.

X I V.

Corsicanæ Insulæ Episcopatus Pisano subjiciuntur.

Ex Mole Adriana erut. edidit Ughell. Ital. Sac. To. iii.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo fratri Daiberto Pisanorum Episcopo ejusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM universis sanctæ Ecclesiæ filiis ex Apostolicæ Sedis auctoritate ob benevolentiam debitores nos existamus; illis tamen locis atque personis, quæ specialius ac familiarius Romane adhærent Ecclesiæ, quæque ampliorem ejus gratiam obedientia gratiori, officiis frequentioribus, & auxiliis amplioribus promerentur, propensiori nos convenit charitatis studio imminere. Ipse enim per Prophetam Dominus ait: Honorificantes me honorificabo. Discipulis quoque suis angustiarum, quas pro eo pertulerant, retributionem promittens, dixit: Vos estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis, & ego dispono vobis, sicut disposuit Pater meus regnum. Quia igitur in tanta tamque diuturna schismaticorum tempestate Pisanorum, gloriosa Civitas multis jam dudum laboribus & obsequiis sanctam Romanam & Apostolicam Ecclesiam sibi fecit obnoxiam: tua quoque fraternitas divino charitatis ardore succensa ob ejusdem S. R. E. libertatem non solum impendit, sed & ipsa superimpendi parata est, & nostris laboribus cooperata, multisque modis tribulationum particeps effecta; cooperante Domino, beneficiorum meritis respondere curamus, ut sicut nos præteritorum memores sumus, ita & ipsi, tantæ gratiæ favore donati futuris, temporibus S. R. E. fideliores ac devotiores existant, & benigniori matri semper auxiliando, adjuvando, obsequendo respondeant. Divinæ siquidem majestatis dispositio Pisanæ urbis gloriam nostris temporibus, & Sarracenorum triumphis illustrare, & sæcularium rerum provectibus promovere, & præ comprovincialibus exaltare, dignata est. Eapropter & nos, divinæ pietatis prosecutores & cooperatores, eam in spiritualibus quoque glorificare decrevimus, sicut prædecessores nostros multis Civitatibus olim fecisse, Scriptorum ecclesiasticorum testimoniis comprobatur. Consilio itaque confratrum nostrorum Episcoporum, Presbyterorum, ac Diaconorum Cardinalium, aliorumque nostrorum fidelium assensu, immo precibus incitati, carissimæ quoque beati Petri filiæ Mathildis Comitissæ, quæ se extremis quibusque pro causa Apostolicæ Sedis exposuit, obnixis postulationibus inclinati, ad honorem sanctissimæ Dominæ nostræ Dei Genitricis Mariæ, sanctorumque Petri & Pauli Apostolorum Principum, Corsicanæ Insulæ Episcopatus regendos ac disponendos sanctæ Pisanæ Ecclesiæ, cui, auctore Deo, charissime frater Daiberte, præsides, præsentis decreti auctoritate committimus, atque subjicimus, teque frater venerabilis in Archiepiscopum ejusdem Insulæ promovemus; idem juris & idem honoris tuis quoque successoribus perpetuo indulgentes, qui Cleri ac Populi electione legitima per Romani Pontificis manus intraverint, quemadmodum Landulphum, Gerardum, & te ipsum ordinatos esse cognoscitur. Corsicana etenim Insula, tam prolixitate spatiorum quam negligentia Pastorum: tam insolentia Dominorum, quam nostrorum dissuetudine Legatorum, multis intervenientibus impedimentis, ab Apostolicæ Sedis obedientia ac devotione deferbuit, & dissolutione ac dissipatione debitam ecclesiastici ordinis pene deseruit disciplinam; quam profecto tua, tuorumque successorum vigilantia, quia es illis vicinior, & Sedis Apostolicæ familiarior es, in justitiæ regulam, & Christianitatis vigorem annuente Domino reformari optamus, atque præcipimus. Unde, frater in Christo charissime, vestræ jurisdictioni, dispositioni, procurationique committimus Ecclesiarum illarum bona secundum Deum regenda, defendenda, & quæ male destructa, & illicite usurpata reperieritis, in usus ecclesiasticos restituenda; ut auctore Deo illic Ecclesiasticæ Religionis disciplina reserveat. Palleum igitur fraternitati tuæ, plenitudinem videlicet Pontificalis Officii, ex Apostolicæ Sedis liberalitate concedimus, quo ure Ecclesiastico tan-

Luc. xxii. 28.

Pisanorum, eorumque Episcopi Daiberti ergaRoman. Ecclesiam merita.

Corsicanæ Insulæ Episcopatus Pisano subjiciuntur.

Ecclesiastica disciplina in Corsicæ Insula lapsa.

Pallium Daiberto conceditur.

tantum ad Missarum celebranda solemnia, tibi ac successoribus tuis uti licebit iis tantum, qui subscripti sunt, diebus solemnibus, idest Nativitate Domini, Epifania, Hypapanton, Cœnæ Domini, Paschæ, Ascensionis, Pentecostes, tribus solemnitatibus sanctæ Dei Genitricis ac Virginis Mariæ, Natalitiis sancti Joannis Baptistæ, ac sanctorum Apostolorum, commemoratione Omnium Sanctorum, consecratione Basilicæ, & Suffraganeorum Episcoporum, ac Clericorum, & annuo Natalitii tui die, in solemnitate etiam beati Martiris, atque Pontificis Sisti, cujus indumenti honor efficaci actuum vivacitate servandus est. Ejus ergo te volumus per omnia genium vendicare. Hujus enim indumenti honor, humilitas atque justitia est. Tota igitur mente fraternitas tua se exhibere festinet in prosperis humilem, & in adversis, si quando eveniunt, cum justitia erectum, amicum bonis, perversis contrarium, nullius unquam faciem pro veritate loquentem premens, misericordiæ operibus juxta virtutem constantiæ insistens, & insistere etiam supra virtutem cupiens, infirmis compatiens, benevolentibus congaudens, de alienis gaudiis tanquam de propriis exultans, in corrigendis vitiis sæviens, in fruendis virtutibus, auditorum animum demulcens, in iracundia animi sine ira terrens. Hoc est, frater charissime, Pallii accepti dignitas, quam si solicite servaveris, quod foris accepisse ostenderis, intus habebis.

Dat. die 27. Aprilis anno Dom. 1092. Pontif. an. V.

Datum Anagniæ per manum Joannis sacræ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, V. Kalend. Maii Indictione XV. anno Dominicæ Incarnationis MXCII. Pontificatus vero Domini Urbani Papæ II. Anno V. (a)

XV.

Confirmatio bonorum, jurium, & immunitatum omnium Cavensis Monasterii, ac præsertim Privilegii, a Rogerio Salernitano Comite eidem coram Papa nonnullisque Episcopis concessi.

Ex Ughel. Tom. 1. & Conc. To. xii.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei charissimo ac reverendissimo fratri Petro Cœnobii Cavensis Abbati, ejusdemque successoribus canonice promovendis salutem *

* *Coletus addit: & apostolicam benedictionem in perpetuum.*

Exordium.

CUM universis S. Ecclesiæ filiis pro Sedis Apostolicæ authoritate ac benevolentia debitores existamus, illis tamen locis atque personis, quæ specialius ac familiarius Romanæ adhærent Ecclesiæ, quæque ampliori religionis gratia eminere noscuntur, propensiori nos convenit charitatis studio imminere. Apostolicæ ergo memoriæ prædecessoris nostri Gregorii VII. institutis tenacius adhærentes, Cavense Cœnobium, cui summa religio viget, quod ipse singulariter dilexit, & suæ institutionis privilegio communivit, nos quoque hujus nostri privilegii pagina communimus, & ab omni

Monasterium Cavense a Gregorio VII privilegiis mu[n]itum,

(a) Superiori anno Insulam ipsam Corsicæ Pisanis Civibus Episcopo, & Clericis commissam legimus sub annuo censu lib. quinquaginta Lucanæ monetæ.

tam sæcularis quam Ecclesiasticæ personæ jugo liberum esse omnino decernimus. Idem namque Apostolicus Pontifex, dum in Romana sancta Ecclesia Archidiaconatus adhuc officio fungeretur, prædictum locum a Gisulfo Salernitano tunc Principe, in cujus manu fuerat, postulavit. Cellas quoque plurimas, quas usque ad id temporis spatium idem princeps in manu propria detinuerat, ab ipso acquirens, eidem sancto loco contulit absolute cum omnibus habitantibus & habitaturis, tam in Cilenti monte ejusque pertinentiis, quam in locis Passiano, Mitiliano, Castro S. Adjutoris, & pertinentiarum earumdem locum cum omnibus angariis & perangariis, & pensionibus solutis, tam ratione fratrum, quam pro quolibet foculari ipsorum locorum, sicut nos in ipso privilegio enucleatius vidimus contineri. Quam donationem nos authoritate apostolica confirmamus. Præterea Cluniaticum locum illum famosum dirigens, inde se ut Abbatem præfato Monasterio præponeret, ascivit, quem deinceps cum universis subjectis, seu personis singulariter dilexit, fovit, tuitus est. Mox Pontifex factus, eorum libertatem decreto seu pagina confirmavit. Sic præstante Deo ab omnium viventium jugo liberum usque ad tempora nostra permansit. Nostris autem diebus Alfanus, Salernitanæ Ecclesiæ Archiepiscopus, confrater noster, ad ejusdem loci subventionem modis cæpit omnibus anhelare. Nobis itaque disponentibus Basilicam ipsius loci dedicare, ille suę Ecclesiæ minui jura clamitabat, cui nos ex abundanti satisfactionem juris obtulimus; ille autem, cum ad postulatum & acceptum actioni terminum pervenisset, actionem aggredi refutavit.

ab omni sæculari, & ecclesiastica jurisdictione liberum declaratur. Quid Gregorius in commodum ejus fecerit cum S. R. E. Archidiaconus esset, Bona ab eo ablata per eumdem PP. restituta.

Tum dum Abbas,

Mox dum Pontifex.

Mota eidem controversia a Salernitano Archiepiscopo.

Ecclesia ab Urbano dedicata.

Sic nos, præsentibus fratribus nostris Reverendiss. Episcopis Ubaldo Sabinense, Odone Albanense, Bernardo Prænestino, Joanne Tusculanense, Brunone Signino, Raugerio Regitano, Gerardo Trojano, Jo: Baptista Rapellano: & Cardinalibus Ecclesiæ nostræ Erumno presbytero ex tit. Quatuor Coronatorum, Gregorio presb. tit. S. Vitalis, Benedicto presb. tit. S. Susannæ, Gregorio ex Diaconia S. Mariæ in Schola Græca, Petro ex diaconia in S. Adriano, Jacobo ex Diaconia S. Eustachii, & Teutione ex Diaconia S. Gregorii ad velum aureum, Diaconibus: astante etiam dilectiss. filio nostro Duce Rogerio cum innumera clericorum & laicorum turba, præstante Domino nostro Jesu Christo, cujus vices licet immeriti gerimus in Terris, ad honorem summæ & individuæ Trinitatis manibus nostris propriis in eodem loco, qui Mitiliani, Cava vulgariter nuncupatur, Basilicam dedicavimus die nonarum Septembris, indulgentes eidem Monasterio contemplatione cujusdam prærogativæ specialis charitatis, quam experti fuimus in eodem Cœnobio, immo potius perfectam religionis observantiam, dum adhuc essemus in minoribus ordinibus constituti, ut quicumque in statu pœnitentiæ Domino opitulante fuerit positus, & ad dictum locum accedens fuerit ibi ipso die ante ipsius Basilicæ consecrationem, & per totum diem sequentem, nec non in die Jovis sancti, atque per totum diem Veneris S. sequentem, de omnibus peccatis, de quibus vere contritus fuerit & confessus, illam indulgentiam & veniam a Domino consequatur, quam meretur in eundo & redeundo ad S. Jacobum Compo-

& variæ Indulgentiæ inibi fidelibus concessæ:

postellanum; reliquis vero temporibus, & diebus singulis causa devotionis illuc accedentes, quatuor annorum; & totidem quadragenarum indulgentiam suorum peccatorum obtineant de Sedis apostolicæ gratia speciali: qui vero ad Cappellam tuam sitam in eodem Monasterio, ac eodem die consecratam per vener. Fratrem nostrum prædictumBennonem Signinum Episcopum, in diebus & festivitatibus suprascriptis, septem annos & totidem quarantenas de indulgentia pro peccatis confessis a Domino consequatur: accedentes similiter ad Ecclesiam constructam in Casali eidem Monasterio adjacenti, & eminenti, dedicatam ipso die per dictum venerab. fratrem nostrum Raugerium Episcopum Regitanum, in diebus & festis prædictis, nec non & in omnibus festivitatibus Virginis gloriosæ, ad cujus vocabulum constructa est Ecclesia memorata, septem annos, & quarantenas totidem de indulgentia a Domino promereantur;

Abbati conceditur usus Pontificalium in Ecclesiis Monasterii propriis:

Concedentes & edicto perpetuo confirmantes, ut tam tu, quam successores tui per terras tui Monasterii habitas & habendas, libere possis Ecclesias construere, cum cruce signare, aliaque pontificalia, & spiritualia exercere: sacrorum Ordinum collatione. Basilicarum, & altarium consecratione, & chrismatis confectione tibi tuisque successoribus dumtaxat abdicata penitus potestate;

Quæ ab omni Salernitani Archiep. jure liberæ declarantur:

Decernentes, ut tam ipsius Cœnobii caput, quam Ecclesiæ, quas nunc habet, vel quas ex nunc in antea habebit, sive plebanæ fuerint, vel rurales, in civitate & diœcesi tantummodo Salernitana, servatæ ab omni jure & jurisdictione Archiepiscopali sint exemptæ, de plenitudine potestatis, & gratia speciali; itaut in nullo jure, seu foro contentioso tu vel tui successores, fratres ipsius Monasterii, clerici sęculares in præfata civitate & Diœcesi, per Salernitanum Præsulem aut Capitulum aliquatenus constringantur; quin immo Ecclesię cum omnibus suis juribus & pertinentiis pleno jure ipso Monasterio sint subjectæ.

Cujus tamen requirendus consensus, si Monachi, vel Clerici Ecclesf. Monast. a non Diœcesano Episcopo velint ordinari.

Si vero aliquis de tuis Monachis, seu clericus sæcularis, in Ecclesiis civitatis præfatæ & diœcesi commorantes ad sacros eligens Ordines promoveri, liceat tibi tuisque successoribus, quemcumque malueris Episcopum convocare, dummodo Catholicus fuerit; sed in aliis Diœcesibus, requisito dumtaxat primitus Diœcesano, de quibus Ecclesiis in jam dicta auctoritate & Diœcesi nihil diœcesanus exigere præsumat; immo potius tam Monach, si clerici defuerint, quam ipsi clerici, absque quorumlibet contradictione totum officium sacerdotale, quod animarum curam exigit & requirit, exerceant, dummodo sint idonei talia exercere.

Episcopus pro Legatis favore Monast. factis tertiam, vel quartam partem requirere nullatenus possit.

De his autem, quæ a Catholicis Christianis eidem Monasterio tam inter vivos, quam in ultima voluntate donata fuerint, vel legata a quocumque, vel ubicumque, nulli Episcoporum Diœcesanorum ei licitum sit quartam vel ternam partem in ipsis legatis, seu donatis, tam in stabilibus quam in mobilibus, exigere prætextu consuetudinis cujuscumque, & si processu temporis per quoscumque contra tenorem hujusmodi nostræ concessionis fuerit per aliquos attentatum, illud ex nunc decernimus viribus vacuatum, & præscriptione in hoc longi temporis non currente.

Liberum cuique in Ecclesiis Monast. sepulturam sibi eligere.

Si quis vero ad eumdem locum vel ejus Ecclesias sibi sepulturam elegerit, licitum sit tibi tuisque successoribus, & fratribus in Ecclesiis ipsius Cœnobii commorantibus, ipsum in suo Cæmeterio sepelire absque cujuslibet contradictione, dummodo Christianus & Catholicus habeatur.

De litibus cognoscendis.

Statuimus insuper perpetuo valiturum, ut quoties in vassallos ejusdem Monasterii orta fuerit quæstio, quæ ipsum contingat Cœnobium, liceat tibi tuisque successoribus & patribus ipsius, querelas hujusmodi decidere justitia mediante, jure communi super hoc edicto in aliquo non obstante.

Privilegium Rogerii Ducis Monasterio Cavensi.

Insuper memoratus excellentissimus Dux, visa hujusmodi dedicationis solemnitate, compunctus, ut credimus, divino Spiritu, nobis & nostro Apostolatui attentius supplicavit, ut donationem, & confirmationem, quam ipse eidem Monasterio facere ob reverentiam sanctæ & individuę Trinitatis, & suorum peccatorum remedium, intendebat, dignaremur auctoritate apostolica confirmare, nostroque mandaremus inseri privilegio diligenter. Nos igitur, suis in hac parte precibus justissimis inclinati in favorem ipsius loci, quem speciali prosequimur dilectione pariter & devotione, concessiones, & donationes ipsius in nostro præsenti privilegio inseri fecimus ad cautelam.

Decimæ Piscationis.

Concessit siquidem prædictus Dux eidem Monasterio in perpetuum, ut Patres dicti Monasterii absque qualibet contrarietate hæredum & successorum suorum possint exigere & recipere integram decimam partem piscium, qui capti fuerint in mari a Vallone, qui dicitur de Galloca*, usque ad fluvium de Cætera, qui est de territorio ipsius Monasterii, per quinque milia passuum intra mare.

*Gallocauda. & Gallocauta.

Mercimoniorum contractus absque datio.

Prædictum Monasterium vero mercimonia sua absque omni datione solutione seu exitura libere vendat, nedum in suis litoribus vel portibus; immo per totum suum Ducatum tam ipsum Cœnobium, quam ementes ejus mercimonia liberos constituit perpetuo a qualibet præstatione. Indulxit etiam, ut omnes homines, quos dictum Cœnobium habet & habebit in pręfatis locis, Mitiliano, Passiano, Villula adjacenti Castro S. Adjutoris, in Cilenti monte, & pertinentiis eorumdem locorum, tam clerici quam laici, semper sint liberi ab omni exactione pecunię, vel rerum quarumlibet aliarum, quas pro aliqua opportunitate vel causa ipsi, seu hæredes vel successores aliquando duxerint a suis hominibus faciendas:

De causis judicandis;

& ut de ipsis hominibus liberam curiam, & fori facturas, omnes sine ullo bajulo suo vel ministro habeatis, & in Curia ipsius Monasterii per ejus commissum veniant ad justitiam faciendam, & a judicibus, quos eis statueritis, debeat rationaliter judicari,

De Ministrorum Curiæ electione;

& notarios publicos statuendi liberam vobis tribuit facultatem, tam in causis civilibus, quam criminalibus omnibus præter illis causis, de quibus condemnatus legitime debet mori; de aliis autem criminibus omnibus, de quibus pœnam aliam absque morte subire debebunt, quidquid volueritis, faciatis similiter, & de duellis, si in ipsis causis intervenerint:

De Appellationibus.

appellationes vero, si ipsis vestris hominibus fuerint oportunæ, ad vestram curiam appelletur; quoniam quicquid in prædictis hominibus locorum ipsorum, & in tenimentis, in quo morantur, posset ipse Dux & ejus successores exigere, statuere, & ordinare, statuendi, ordinandi, & exigendi vobis perpetuo

tuo tribuit potestatem. Concessit etiam vobis in perpetuum, ut in quacumque parte sui Ducatus tu vel successores tui personaliter fueritis, & unus vel plures homines ibi fuerint ad mortem, vel ad quodlibet supplicium judicati, possitis eos, sicut volueritis, liberare; & ubicumque per suum Ducatum transitum feceritis, obviosque habueritis in vestro transitu condemnatos, qui ad suspendium, vel ad decollationis supplicium deportentur, valeatis eos, si vobis placuerit, facere liberare.

Facultas liberandi condemnatos etiam capite.

Si vero homines vassalli ipsius Monasterii vendunt, offerunt, donant, & modis aliis alienant terras, quas ab eodem Monasterio tenent, asserantque eorum consuetudines esse, ut id possint facere; sancivit, & firmiter inhibuit prædictus Dux, ut omnes terras, quas ipsi homines ab eodem Cœnobio tenent, & quæ alienantur absque ipsius requisitione, dummodo evidenter appareat, quod ipsius Monasterii sint, liceat vobis eas capere, & ad dominium ejusdem Cœnobii revocare, consuetudine aliqua non obstante, nisi forsan qui terras ipsas habuerint, præscriptionibus legitimis, vel aliis rationibus inde valeant se tueri.

Si quid ad Monast. pertinens vendi aut emi contigerit, invalidatur.

Largitus est quoque jam dictus Dux, ut si quis ex suis Comitibus, Baronibus, Militibus, Catholicis hominibus totius sui Ducatus, de eo, quod ab ipso in feudum tenent, voluerint in partem vel in totum dicto Monasterio offerre, vel alienare, potestatem illud habeant faciendi qualiter voluerint; dictumque Monasterium bona ipsa ad ipsum taliter devoluta, sine omni sui hæredumque & successorum suorum licentia, recipere valeat, & in suo dominio retinere, & a quolibet servitio vel præstatione feudum ipsum, vel pars ipsius deinceps sit immune. Si vero aliquis tam de vassallis ipsius Monasterii, quam de aliis, tenens de bonis suis stabilibus, vel mobilibus, sine hærede legitimo & naturali decesserit, vel satisfactum fuerit, per quod ipsa ad manus Reipublicæ de jure possent applicari, licitum sit vobis, per vos eadem bona ad vestrum dominium revocare: omni sui, hæredum, suorumque successorum officialium contradictione remota, nulla super bonis ipsius potestate sibi vel Reipublicæ reservata; Tenentes nihilominus bona ipsius Monasterii, concessit, vos posse ad vestram curiam vocare, ad docendum qualiter bona ipsa tenent; nisi rationabiliter docuerint bona eadem ad se spectare, vel se præscriptione legitima, videlicet centenaria, ostenderint se munitos, bona ipsa valeatis taliter occupata ad dominium ipsius Monasterii authoritate hujus indulgentiæ revocare: jure communi super hunc articulum penitus revocato.

Oblationes in posterum Monast. faciendæ roborantur cum omni exemptione.

Bona obeuntium ab intestato Monasterio applicata:

Ad cujus quoque Curiam spectat judicium de bonis sibi pertinentibus, per quemcumque hominum invasis.

Concessit insuper vobis in perpetuum, ut si tua, successorum, & patrum ipsius Monasterii manifesta culpa non intervenerit contra eumdem Ducem, hæredes, & successores suos; & præfatæ suæ concessiones futuris temporibus propter quamlibet causam fuerint in totum vel in partem oblivioni traditæ vel omissæ, & præscriptio longissimi temporis intervenerit, contra ipsas, per quas dici possit, concessiones ipsas locum ulterius non habere; præscriptio ipsa, per suum sacramentum nobis præsentibus præstitum, & per hanc suam sanctionem constituit, ut prorsus irrita reputetur; quandoque ipsius, hæredes, & successores suos super hoc duxeritis postulandos, dedit & reliquit eis omnibus sub Divinæ nostræque benedictionis obtemptu firmiter in mandatis, ut ipsas omnes concessiones & exemptiones per eorum vobis privilegia debeant confirmare sine omni pretio, & tædio tarditatis, & nullus ipsorum eas præsumat infringere vel mutare, sed illas illæsas servare debeant, & tenere, donec vos in suum hæredum, & successorum suorum fide sincera fueritis permanentes. Quas concessiones, confirmationes, exemptiones, & indulgentias collatas eidem Monasterio per ipsum dilectissimum filium Ducem Rogerium ratificamus, approbamus, & ex certa scientia confirmamus auctoritate apostolica, & plenitudine potestatis.

Hæc omnia privilegia ab Urbano PP. confirmatur.

Decernentes, & edicto perpetuo roborantes, ut quicumque dictum Monasterium in suis juribus, possessionibus, ac libertatibus læserit, aut etiam perturbaverit, liceat tibi, successoribus tuis, & patribus ipsius Monasterii, cujuscumque præeminentiæ sive status fuerint, auctoritate præsentis nostri privilegii præcedente, canonica monitione præmissa excommunicare, & excommunicatos fore denuntiare, a qua absolvi non possint, nisi digne satisfecerint, privilegio eis collato vel concedendo, quod excommunicari vel interdici non possint, aliquatenus non obstante, nisi de indulto hujusmodi plenam & expressam fecerint mentionem. Si quis autem contra hanc nostri Decreti auctoritatem venire attentaverit, salva Sedis Apostolicæ, & Legatorum ejus recurrentia & dignitate, sciat, se B. Petri Apostoli gratiam amissurum, & indignatione apostolica feriendum. Obedientes vero, & hujusmodi privilegii scripta servantes, dignam a Deo accipiant retributionem, & benedictionem apostolicam consequantur. Amen.

Facultas Abbatis excommunicare eos qui molestiam ullam Monasterio intulerint.

Anathema contra violatores Privilegii huius.

Subscriptiones.

EGO URBANUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus
Ego Ubaldus Sabinensis Episcopus.
Ego Oddo Albanensis Episcopus.
Ego Bernardus Prænestinus Episcopus.
Ego Bruno Signinus Episcopus.
Ego Rangerius Regitanus Episcopus.
Ego Gerardus Trojanus Episcopus.
Ego Joannes Tusculanus Episcopus.
Joannes Rapollanus Episcopus.
Ego Hermanus presbyter Cardinalis.
Ego Gregorius presbyter Card.
Ego Benedictus presbyter Cardinalis.

Datum Salerni per manus Joannis S.R.Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, XVIII. Kalendas Octobris, XV. Indictione, anno Dominicæ Incarnationis MXCII. Pontificatus D. Urbani Papæ II. anno V.

Dat. die 14. Septembr. anno Domini 1092. Pontif. anno V.

Con-

XVI.

Constitutio ad Rainaldum Archiepiscopum Remensem, & Suffraganeos ejus contra Polygamos, eosve, qui fœminarum rite promiscua haberent connubia.

Ex Labbe T.x.pag.463. Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, venerabilibus Confratribus & Coepiscopis, Raynaldo Remensi, & Suffraganeis ejus, salutem & apostolicam benedictionem.

SI sacerdotale, quod geritis, officium consideratione debita pensaretis, tanti facinoris infamia ad aures nostras saltem impunita non pervenisset.

Quid sit muneri Episcopali proprium? §.1. Cum enim, domui Israel speculatores a Deo dati, impiis impietates suas annunciare, & pro domo Israel murum opponere deberetis, qualibet ratione vos pati potuisse miramur, ut tam inclyti regni Rex, humani pudoris, divini timoris immemor contra jus, contra fas, contra legum & Canonum sanctiones, contra totius catholicæ Ecclesiæ consuetudines, & suam uxorem inordinate relinqueret, & propinqui sui conjugem amore sibi nefario copularet. Quod factum utique & Regni totius confusionem, & Ecclesiarum vestrarum dissipationem portendit, & ad animam vestram redundat infamia. Peccanti enim, cum impedire possis, non contradicere, consentire est.

Polygamis benedictio nō danda. §.2. Te autem, carissime confrater Rainalde, noxa hæc maxime impetit pro eo, quod Sylvanectensis subjectus tibi Episcopus hoc publici adulterii crimen suo, ut audivimus, firmavit assensu, cum mæchis illis benedictionis Sacerdotalis manum imposuit. Quod etsi licite nuberent, bigamis tamen impendi secundum Canones non liceret.

Hortatur Episcopos, ut polygamiaRegem desistere compellant: §.3. Nunc igitur vobis apostolica præcipimus auctoritate, ut his visis apicibus, quod etiam non jubentibus nobis jamdudum fecisse vestra prudentia debuisset, mature convenire curetis Regem, & ex Dei, & nostra pariter, & vestra parte instanter commoneatis, arguatis, obsecretis, increpetis, & a tanto tamque horrendo facinore desistere compellatis.

§.4. Quod si contempserit; & nobis & vobis necessitas imminebit, ut ad ulciscendas divinæ legis injurias pro nostri officii debito accingamur, & Phines gladio Madianitas adulteras perforemus.

Et pro ereptione Carnotensis Episcopi instantiam adhibeant. §.5. Eamdem quoque instantiam pro ereptione confratris nostri Carnotensis Episcopi adhibete.

Excommunicationi subjicit Castella, & terram ejus, qui eum retinuerit. §.6. Quod si monitis vestris, qui eum cœpit, obtemperare contempserit, vos & ipsum excommunicationi subjicite & Castellis, in quibuscumque eum retinuerit, & terris ejus divinum Officium interdicite; ne similia deinceps in viris hujus Ordinis præsumantur.

§.7. Ut Ordinem vestrum diligitis, ita hoc accelerare omnibus modis satagetis. Valete.

Dat. die 26. Octobris anno Domini 1092. Pontif. anno V. Data VI. Kalendas Novembris, anno videlicet Dei Christi MXCII.

XVII.

Siracusana Ecclesia, a Rogerio Comite ejectis Agarenis restituta, bonisque aucta, confirmatur, indicta pœna excommunicationis contra eam quomodolibet perturbantes.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei dilecto fratri Rogerio, Syracusanæ Civitatis Episcopo, ejusque successoribus canonice promovendis in Episcopatu. *Ex autog. in Tabulario Ecclesiæ hujus edidit Roccus Pirrus Sicil. Sac. Tom. I.*

UNiversis fere per orbem Christianorum populis notum esse credimus, Siciliæ Insulam, multis quondam & nobilibus illustratam Ecclesiis, opibusque & populo copiosam, multorumque religione effulsisse virorum, & quarumdam sanctissimarum Martyrum & Virginum claruisse martyrio. Verum, peccatis exigentibus, tanta species rerum, tantaque probitas morum ad nihilum subito redacta est; effera etenim Saracenorum gens præfatam Insulam ingressa, quoscumque ibi christianæ fidei cultores reperit, alios gladio peremit, quosdam exilio deputavit, plures miserabili servitute oppressit, sicque Christiana Religio per CCC. fere annos a Dei sui cultura cessavit. *Saracenorum inSicilia contra Christianos persecutio.* Dominator autem rerum omnium Deus, cujus sapientia & fortitudo, quando vult, Regnum transfert, & mutat tempora, quemadmodum exOccidentis partibus militem Rogerium, scilicet virum & consilio optimum, & bello strenuissimum, ad eamdem Insulam transtulit, qui multo labore, frequentibus præliis, & crebris suorum militum cæde, & sanguinis effusione, regionem prædictam a servitute gentilium opitulante Domino liberavit. *Rogerius Comes Insulam liberat;* Syracusanam itaque Ecclesiam novissime restaurans, venerab. filium nostrum Rogerium Traginensis Ecclesiæ Decanum consilio Episcoporum illius Provinciæ Pontificem Syracusanæ elegit Ecclesiæ, nostrisque obtulit manibus consecrandum. *Et Siracusanam Ecclesiam restituit eligens in ea Episcopum.* Illius igitur piæ devotionis affectum Sacerdotali studio prosequentes, ejusque justis petitionibus annuentes, Syracusanam Ecclesiam, cui Deo auctore, Rogeri frater in Christo venerabilis, præsides, tibi tuisque successoribus regendam, disponendam, &, largiente Domino, propagandam præsentis privilegii auctoritate concedimus & confirmamus. *Confirmatur ab Urbano PP.* Quæcumque igitur a prædicto filio nostro Rogerio Comite eidem Ecclesiæ concessa sunt, infra hos terminos adjacentia: *Sicut & ejus bona omnia.* a castro videlicet Limpiados usque ad flumen Salsum, ubi in mare defluit, sicut ostendit supra intra divisiones castri Joannis Anaor, indeque tendens ad Mauraneum ascendit ad flumen de Calthaelfar, & vadit inde ad pontem ferreum, tendens Heutbachayn, quod vadit in flumen de PaternioneNatenius; & sic hoc flumen curritVisam cadens in mare, inde per maritimam usque Siracusam, Siracusa usque ad castrum Limpiados, quod estCaltha, ubi cœpit hæc divisio: infra quas divisionesSyracusa est cum omnibus pertinentiis suis Lentina, Nota, Pantegra, Cassibula, Bizinias, Essina, Calthaelsar, Lespexa, Isbarbia, Modica, Sclicla, Anaor, Ragusa, Butera, cum omnibus eorum pertinentiis, & alia Castella, & Casalia, quæ infra prædictos terminos ædificata sunt vel ædificabuntur: Et quidquid deinceps eidem Ecclesiæ juste a quocumque concessum fuerit, firma.

firma tibi, tuisque successoribus, & illibata manere, præsentis decreti pagina decernimus, & sancimus, ut ex iis omnibus Ecclesiis decimas, & consuetudines ecclesiasticas perpetuo habeatis, jura pontificalia. Statuimus, ut nulli omnino hominum liceat prædictam Ecclesiam temere perturbare, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia, sicut superius designata sunt, immota perpetuo conserventur, & integra. Tu autem, frater in Christo carissime, commissum tibi officium debita solicitudine attende: cura in conspectu Dei esse, quod diceris: luceat lux tua coram hominibus, ut non credentes tuis bonis exemplis, & assiduis exhortationibus ad Dominum convertantur, & credentes, Deum patrem, qui in coelis est, glorificent. Si quis vero Sacerdotum, Regum, Principum, Ducum, Comitum, Judicum, aut quorumlibet sæcularium, hanc nostræ confirmationis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, & a sacratissimo corpore & sanguine Dei & Domini Redemptoris Nostri Jesu-Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem æternæ pacis præmium inveniant. Amen. Amen. Amen. Datum Anagniæ per manus Joannis S. R. E. Diaconi Cardinalis, Kal. Decemb. Indict. I. Anno Domin. Incarn. MXCIII. Pontificatus autem Domini PP. Urbani Secundi anno VI.

Decretum pro ejusdem Ecclesiæ libertate ab omni vexatione.
Adhortatio ad Rogerium Episcopum.
Anathema contra Violatores Privilegii hujus.
Dat. die 1. Decembris anno Domini 1093. Pontif Urbani anno VI.

XVIII.

Restitutio Atrebatensis Ecclesiæ, cui proprium præesse Episcopum decernitur.

Ex Spicileg. Dacher. Tom. III.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo Fratri Lamberto Atrebatensi Episcopo, nostris manibus consecrato, ejusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

Liquet sanctorum Canonum institutis integram esse Provinciam, & Metropolitanum proprium debere sortiri, quæ duodecim constat Episcopatibus. Secundam igitur Belgicam constat integritatem Provinciæ obtinere, quæ duodecim quondam scitur Episcopos habuisse; & Remensem Ecclesiam jure Metropolitanam haberi, quæ tot solet Suffraganeis eminere. Cæterum, peccatis exigentibus accolarum, cum irruentibus barbaris urbes quædam detritæ sunt, duodecimus ille numerus imminutus est; inter quas Atrebatum, nobilis quondam & populosa civitas, quæ per B. Remigium, Episcopum Vedastum obtinuit, post nonnullorum Antistitum obitum Episcopalis cathedræ perdidit dignitatem, & per nonnullorum tempora Cameracensi Episcopo subdita obedivit. Porro nostris temporibus supernæ miserationis respectu prædicta Civitas in ejusmodi statu reducta est, ut & populi frequentia, & divitiarum abundantia Cameracensem superet civitatem. Dignum igitur Spiritui Sancto & auctoritati apostolicæ visum est, ut Atrebatensi Ecclesiæ Cardinalis restitueretur Antistes. Sanctum enim Sardicense Concilium statuit, non passim Episcopum ordinari, nisi aut in civitatibus, quæ Episcopos habuerunt, aut quæ tam populosæ sunt, ut habere mereantur Episcopum. In secundo quoque Concilio Africano decernitur, ut illa Dioecesis, quæ aliquando habuit Episcopum, habeat proprium; & si, accedente tempore, crescente fide, Dei populus multiplicatus desideraverit habere proprium Rectorem, ejus videlicet voluntate, in cujus potestate est Dioecesis constituta, habeat proprium Episcopum. Beatus quoque Gregorius in Sardinia apud Phasianam oppidum secundum pristinum modum reordinari præcepit Antistitem.

In Provincia duodecim Episcopatus.
Rhemensis Ecclesia Metropolis.
Atrebatensis Ecclesiæ calamitates;
Postmodum redintegrata.
Quare Episcopus ei restituitur.
Quibus civitatibus præficiendi Episcopi.

Et nos ergo Atrebatensis Ecclesiæ restitutioni, & Remensis Metropolis redintegrationi pro nostri officii debito imminentes, te, frater charissime Lamberte, Cleri plebisque consensu electum unanimi, beato Vedasto, & Sanctis, qui in Urbe ipsa quondam præsiderunt, Pontificibus constituimus successorem. Per præsentis itaque Privilegii paginam Legitimum perpetuum statuimus, ut Atrebatensis Ecclesia deinceps semper Cardinalem Episcopum sortiatur. Quicquid autem prædictæ Ecclesiæ Beatus Remigius contulit, quicquid antiquis temporibus, dum Episcopali dignitate polleret, eam possidere constituit, salvis legalibus institutis, & Romanæ Ecclesiæ Privilegiis, ratum tibi ac tuis successoribus sancimus permanere. In quibus nominatim Archidiaconias duas, quarum una Atrebatensis, altera dicitur Obstrevandensis, præfatæ Ecclesiæ confirmamus; & illos omnino limites inter Atrebatensem, & Cameracensem Ecclesias fore *præcipimus, quos antiquitus fuisse, vel scriptorum monimentis, vel territoriorum diremptione, vel certis aliquibus inditiis potuerit comprobari; ut, annuente Deo, Ecclesiarum pax nulla occasione turbetur; &, quæ pro fidelium salute statuta sunt, perenni tempore inconvulsa stabilitate persistant. Sane si quis in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, Judex, aut persona quælibet magna vel parva, hujus nostri paginam sciens Privilegii, contra eam temere venire præsumpserit, secundo tertiove commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in estremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic bonæ actionis fructum percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Lambertus Episcopus Atrebatensis confirmatur.
Confirmantur quoque bona omnia ad eamdem Ecclesiam pertinentia.
Limites assignantur Atrebatensi, & Cameracensi Ecclesiis.
Solitæ clausulæ.

Scriptum per manum Boni-Hominis Scriniarii sacri Palatii. Datum Romæ per manum Joannis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Diaconi, X. Kalendas Aprilis Indictione II., anno Dominicæ Incarnationis Millesimo Nonagesimo* Tertio, Pontificatus autem Domini Urbani II. Papæ, septimo.

Dat. die 23. Martii anno Domini 1094. Pontif. anno VII.
** leg. Quarto ut cætera conveniant.*

Se-

XIX.

Sequitur ad Populum & Clerum Atrebaten. ut Episcopum sibi eligant; Electo vero onus detrectare interdicitur.

Ex Baluzii Miscell. Tom. V. pag. 238. Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei Clero & Populo Atrebatensi, salutem & apostolicam benedictionem.

Atrebatensis Ecclesia, una ex nobilioribus Ecclesiis Comprovincialibus Remensis Metropolis, solemnibus Canonum monumentis freta, olim principalis Sedes Episcopatus fuit, proprium Pontificem habuit, suam Dioecesim, & cætera Pontificalia jura firmis antiquitate rationum instrumentis obtinuit.

Volumus itaque, & apostolica auctoritate præcipimus, ut jugo Cameracensis subjectionis ab Ecclesia vestra excusso, & accepta dignitate primis temporibus rationabili firmitate possessa, Cardinalem Episcopum, vobis & Ecclesiæ vestræ utilem, eligere, & per manum Metropolitani vestri consecrare, & Ecclesiæ vestræ incardinare studeatis. Ei vero, qui canonico consensu Cleri & Populi electus fuerit, apostolica auctoritate interdicimus, ne impositam ipsi electionem dissimulatione aliqua hujus novæ ordinationis subterfugiat.

Solet enim fieri, ut Ecclesiæ persecutionis tempore suis ordinibus, suis populis, subsidiis etiam temporalibus destitutæ, aliis temporaliter committantur Ecclesiis. Postquam vero iis, quibus imminutæ fuerant, Domino donante, abundare cœperunt, pristinam recipiant dignitatem.

Data Romæ . . . . . .

XX.

Sequitur adjudicatio Atrebatensis, & Ostrevannensis Archidiaconiarum pro substentatione Atrebaten. Episcopi.

Urbanus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Alardo Atrebatensi, & Bernardo Ostrevannensi Archidiaconis, omnibus Præpositis & Decanis cum omnibus Cleris, qui in prædictis Archidiaconiis sunt, salutem & apostolicam benedictionem. *Ibid. pag. 264.*

Apostolicæ Sedis nos compellit auctoritas, universis per orbem terrarum Ecclesiis providere, & sua jura poscentibus paterna compassione succurrere. Quia igitur Atrebatensis Ecclesia, multis jam temporibus propria carens dignitate, Cameracensis Ecclesiæ jugum pertulit, dignum profecto duximus, ut propitiante Domino amissa ei dignitas ex Apostolicæ Sedis benignitate restitueretur. Neque enim subjectionem Atrebatensis Ecclesiæ aliquod Romanæ auctoritatis chyrographum Cameracensibus vendicat: & Atrebatensis populositas longe illam, cui hactenus subdita fuerat, antecedit.

Et Canonum itaque Decretis, & Prædecessorum nostrorum exemplis freti, nunc tandem, annuente Domino, Atrebatensium justis votis, & petitionibus importunis effectum dedimus, & venerabilem virum Lambertum, quem communi assensu electum, ad nos cum communi decreto adduxerant, in Episcopum consecravimus; quæque ad Atrebatensem Parochiam antiquitus pertinuisse noscuntur, ipsi & ipsius successoribus perpetuo regenda, & episcopali jure possidendi, Privilegii auctoritate confirmavimus; nominatim Archidiaconias duas, quarum una Atrebatensis, altera dicitur Ostrevannensis.

Vestram ergo dilectionem literis præsentibus admonemus, atque præcipimus, ut ei deinceps tamquam Cardinali Episcopo, & tamquam B. Petri manibus consecrato, subesse & obedire juretis; unde & vos, & clericos universos, qui in prædictis Archidiaconiis sunt, a professione Cameracensis Ecclesiæ absolvimus.

Si quis vero, hujus nostræ Constitutionis tenore perspecto, prædicto confratri nostro Atrebatensi Episcopo obedire contempserit, quamcumque in eos sententiam ipse Episcopali moderamine dictaverit, auctoritatis nostræ pondere firma permaneat.

Data Romæ XIII. Kalendas Aprilis.

XXI.

Confirmatio restitutionis Oblationum Monasterio S. Egidii in Septimiana, factæ per Raymundum Comitem Tolosanum.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, universis per Gothicam Provinciam fidelibus, salutem & Apostolicam benedictionem. *Edidit Baluzius Miscell. Tom. VI. pag. 382.*

Notum omnibus nobis volumus, quia dilectus filius noster Raymundus Tolosanus Comes, tam nostri quam aliorum religiosorum virorum monitis excitatus, & omnipotentis Dei timore compunctus, partem, immo rapinam, quam ex parentum suorum invasione in Altari S. Ægidii, & reliquis ipsius Ecclesiæ Altaribus habere solitus erat, Deo, ac Sanctæ Dei genitrici Mariæ, Sanctisque Apostolorum principibus Petro ac Paulo, & B. Confessori Ægidio reddidit. *Facta per Raymundum Comitem restitutio* Quæ redditio sive dimissio in Tolosana synodo facta est coram Legato nostro Bernardo Tolosano Archiepiscopo, & pluribus tam Episcopis quam Abbatibus. Item in festivitate Sancti Ægidii coram eodem Legato nostro aliisque quamplurimis Episcopis, vel Abbatibus, eamdem redditionem cum uxore sua Hervira, & filio Bertranoro super Altare Beati Ægidii confirmavit, duobus illic nummis Ægidiensis monetæ positis. Igitur nos secundum ipsius Comitis postulationem pro sua & parentum suorum salute factum hoc auctoritate apostolica confirmamus; *Confirmat* & Omnipotentis Dei misericordiam deprecamur, quatenus, quæ de rerum ecclesiasticarum usurpatione hactenus admiserunt, sua eis propitiatione indulgeat, & a suorum delictorum vinculis per se, per Sanctorum Apostolorum, & S. Ægidii merita & preces absolvat. Porro tam ipsum quam ejus posteros universos, si Altarium oblationem ulterius invadere tentaverint, anathemate subjicimus, & ab universo Ecclesiæ consortio segregamus. Quicumque etiam vel ab ipso Comite vel ab alio quolibet de oblationibus illis feudum tene

tenet, hujus Decreti tenore cognito, nisi omnino Ecclesiæ reddiderit, eidem anathemati subjaceat. Ipsis etiam Monachis sub anathemate interdicimus, ne ullo unquam tempore laicorum cuiquam in ipsis Altarium oblationibus partem habere permittant; alioquin & qui dederit, & qui receperit, anathemati, quod proposuimus, subjacebit. Data per manum Joannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, Cremonæ, XII. Kalendas Martii Indictione III. anno ab Incarnatione Domini MXCV. Pontificatus vero Domini Urbani Papæ Septimo.

Dat. die 18. Februarii anno Dñi 1095. Pontif. anno. VII.

XXII.

Monasterium Hirsaugien. Spiren. Diœcesis sub protectione Sedis Apostolicæ recipitur; Bonaque omnia eidem confirmantur.

Ex Tom. 1. Annalium Hirsaugiensis a Trithemio descript.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Gebehardo Monasterii Hirsaugiensis Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM universis sanctæ Ecclesiæ filiis pro Apostolicæ Sedis auctoritate ac benevolentia debitores existamus, illis tamen locis ac personis, quæ specialius & familiarius Romanæ adhærent Ecclesiæ, quæque ampliori Religionis gratia eminent, propensiori nos convenit charitatis studio imminere. Unde nos, bo. me. prædecessoris nostri Gregorii formam sequentes, eadem tibi tuisque legitimis concedimus successoribus, quæ ipse prædecessori tuo Willelmo & ejusdem Monasterio precibus, Adalberti Comitis, concessit & confirmavit; qui æternæ retributionis amore succensus in prædio suo, quod dicitur Hirsaugia, Monasterium a progenitoribus suis antiquis constructum, nuper amissa restituens venuste reparavit, & in usus fratrum inibi Deo servientium pluribus possessionibus, & reditibus ampliavit. Quam suæ liberalitatis institutionem ne ulla in posterum perversorum hominum audacia minuere aut violare præsumat, Apostolicæ auctoritatis privilegio muniri, & S. R. E. tuitione roborari postulavit. Quamobrem, præfatum Monasterium sub Apostolicæ Sedis protectione ac tutela specialiter amplectentes, præsentis privilegii pagina statuimus, ut quæ hodie idem Cœnobium juste possidet, sive in futurum concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juste & canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc nominatim designanda duximus: Cellulas S. Gregorii, quæ dicitur Richenbac: & S. Martini, quæ dicitur Vischbahajo: & prædium, quod dicitur Gilstein, quod datum est pro Cella S. Petri; Constituentes, ne vel tu, fili charissime Gebeharde, vel quilibet tuorum successorum, præfatas Cellulas destruere, vel ea, quæ illis jam concessa sunt seu concedentur, temere præsumatis imminuere. Præterea decernimus, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, vel ejus possessiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum substentatione concessa sunt, usibus omnimodo profutura. Constitutionis quoque immunitatis, & libertatis modos, quos præfatus Comes illustris Adelbertus scripto suæ traditionis inseruit, & regio sigillo imprimi curavit, ad posteritatis cauthelam, & arcendos infestantium impetus diligenter statuimus, uti nec de promissis quidlibet negligatur, nec de vetitis quidlibet præsumatur. Obeunte vero te, nunc ejus loci Abbate vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia vel violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Deum, & beati Benedicti regulam elegerint. Consecrationes Altarium sive Basilicarum, Ordinationes quoque Clericorum, Oleum sanctum, & cætera, ad Episcopale officium pertinentia, ab Episcopo Spirensi, in cujus estis Diœcesi, accipietis, si tamen Catholicus fuerit, & communionem Apostolicæ Sedis habuerit: si ea gratis sine simoniaca pravitate impendere voluerit; aliàs vero liceat Catholicum, quem volueritis, Episcopum adire, & ab eo consecrationum sacramenta accipere; qui, apostolica fultus auctoritate, quæ postulatis, indulgeat. Advocatum præterea sive protectorem vobis Gotfridum, præfati Comitis Adelberti filium, instituimus, si hujusmodi Deo præstante fuerit, ut Ecclesiæ & servis Dei honorem debitum exhibeat, & prædicti Monasterii utilis & studiosus defensor fuerit; Sin autem, in vestra sit potestate eligere vestræ Ecclesiæ idoneum protectorem, qui sine lucri sæcularis exactione id divinę servitutis obsequium strenue ac reverenter exhibeat. Vos igitur, filii in Christo charissimi, oportet regularis disciplinæ institutionibus solicitius & devotius insudare, & quanto estis a sæcularibus tumultibus liberi, tanto studiosius plane Deo totius mentis & animæ virtutibus anheletis; præcipue studentes Romanæ Ecclesiæ Decreta veneranda servare, cujus patrocinio ab omni jugo viventium estis, annuente Domino, præmuniti. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Ecclesia libertatis per annos singulos Bizantium aureum Lateranensi Palatio persolvetis. Sane si quis in crastinum Episcopus, & Archiepiscopus, Imperator, aut Rex, Comes, aut Vicecomes, Judex, aut persona quælibet magna vel parva, hujus privilegii nostri paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, & eorum, quę concessa sunt vel statuta, quicquam irritum fecerit, secundo tertiove commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, æterno se innodatum anathemate, & a Corpore Christi, & Ecclesia, ex auctoritate potestatis Apostolicæ segregatum cognoscat. Conservantibus autem hæc pax a Deo & misericordia præsentibus & futuris sæculis conservetur. Amen.

Datum Placentiæ per manum Joannis S.R.E. Diaconi Cardinalis, VIII. Idus Martii Indict. III. anno Domin. Incarnat. MXCV. Pontificatus autem Domini Urbani Papę II. anno VII.

Confirmantur Monast. huic concessa a Gregorio PP. VII.

Monast. hoc ab Adalberto Comite constructum.

Sub protectione Sedis Apost. suscipitur:

Bonaque omnia eidem confirmantur

Immune declaratur a quacumque molestia &c.

Adalberti Diploma ratum habetur.

Abbatis electioMonachis asseritur.

Qui diœcesana lege SpirensiEpiscopo subjiciuntur.

Adalberti filii perpetui Monast. ejusdem Advocati.

Annuus census Lateranen. Palatio persolvendus.

Clausulæ.

Dat. die 8. Martii anno Dom. 1095. Pont. an. VII.

Sequi-

XXIII.

Narbonensi Ecclesiæ Primatus asseritur in duas Narbonas, quarum Ecclesiæ metropolico jure eidem subjiciuntur.

Ex Chartular. Ecclesiæ hujus edidit Baluzius in Appendice Actorum ad Petr. de Marca de Primatibus.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo Fratri Bertrando Narbonensi Archiepiscopo perpetuam salutem in Domino.

Exordium.

POtestatem ligandi, atque solvendi in cęlis, & in terra beato Petro ejusque successoribus auctore Deo principaliter traditam illis Ecclesia verbis agnoscit, quibus Petrum est Dominus allocutus, quæcumque ligaveris super terram erunt ligata, & in cælis, & quæcumque solveris super terram, erunt soluta & in cælis. Ipsi quoque, & propriæ firmitas, & alienæ fidei confirmatio eodem Domino auctore præstatur, cum ad eum dicitur: Rogavi pro te, ut non deficiat Fides tua, Petre, & tu aliquando conversus, confirma Fratres tuos. Oportet ergo nos, qui licet indigni Petri sedem videmur habere, prava corrigere recta firmare, & in omni Ecclesia ad æterni arbitrium Judicis sic disponenda disponere, ut de vultu ejus judicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem. Fraternitatis igitur tuæ justis petitionibus annuentes Sanctam Narbonensem Ecclesiam, cui divina largiente clementia præsides possidendam, regendam, ac disponendam præsentis tibi Decreti pagina confirmamus. Nos enim te in Nemausensi Ecclesia Episcopum consecravimus, & exigente necessitate ad tuam te transferri Metropolim per suffraganeorum electionem auctoritatis nostræ scriptis permisimus, quod nulli deinceps concedimus permittendum. Has igitur Civitates eidem Ecclesiæ, tuæque Fraternitati sancimus esse subjectas, Tolosam, Carcassonam, Elnam, Biterrim, Agdam, Magalonam, Nemausum Uticem, Lugdevem. Salvo tamen in omnibus Sedis Apostolicæ jure. Præterea Primatum Aquensis Metropolis, quæ est Narbonensis Secunda, & quidquid dignitatis, vel honoris eandem Narbonensem Ecclesiam antiquitus jure habuisse constiterit (a).

Bertrandus antea p Nemausensis Ecclesiæ Narbonen. præficitur.

Civitates ei subjectæ.

Primatus Narbonensis secundæ.

Nos quoque præsentis Decreti pagina inconcussum, & inviolabile perpetuo manere decernimus. Pallium autem Fraternitati tuæ ad Missarum tantum solemnia celebranda ex more concedimus; quo in suscriptis tibi solummodo licebit uti diebus, scilicet diebus in Nativitate Domini, in Epiphania, in omnibus beatæ Mariæ festivitatibus, in Cæna Domini, in Resurrectione Domini duobus diebus, in Ascensione Domini, in Pentecosten in Nativitate beati Joannis, in Natalibus Apostolorum omnium in festo beati Martini, in solennitatibus Sanctorum Martyrum Justi, & Pastoris, ac Pauli Confessoris in consecratione Episcoporum, & Ecclesiarum, in ordinatione clericorum. In quo quid ponderis tibi, ac sollicitudinis injungitur considerare te diligentissime convenit. Hujus enim indumenti honor, humilitas, atque justitia est. Tota ergo mente Fraternitas vestra se exhibere festinet in prosperis humilem, & in adversis, si quando venerint, cum justitia erectam, amicam bonis, perversis contrariam, nullius unquam faciem contra veritatem recipiens, nullius unquam faciem pro veritate loquentem premens, misericordiæ operibus juxta virtutem substantiæ insistens, & tamen supra virtutem insistere cupiens infirmis compatiens, bene valentibus congaudens de alienis gaudiis tamquam de propriis exultans, in corrigendis vitiis fervens, in fovendis virtutibus auditorum animum demulcens, in ira Judicium sine ira tenens, in tranquillitate autem serenitatis justæ censuram non deferens. Hæc est, Frater carissime, Pallii accepti dignitas, quam si sollicite servaveris, quod foris accepisse ostenderis intus habebis. Fraternitatem tuam omnipotens Dominus per tempora longa conservare dignetur incolumem. Scriptum per manum Petri Scrinarii Sacri Palatii. Datum Laterani VIII. Idus Novembris per manum Lanfranci vicem agentis Cancellarii anno Dominicæ Incarnationis millesimo nonagesimo VII. Indictione VI. Pontificatus autem Domini Urbani II. Papæ anno X.

Pallium Bertrando concessum.

Dat. die 5. Novembris Anno Domini 1097. Pontif. Anno X.

(a) Quam impensa solicitudine servandam Narbonensis Ecclesiæ dignitatem, tuendaque ejus bona curaverit Urbanus PP. ex præsenti patet Documento. Duas insuper præstat referre Epistolas in eamdem rem ab eodem Pontifice datas, quarum prima Raimondo Comiti Narbonen. atque Aimerico Vicecomiti scripta decimas Dalmatio Archiepiscopo solvi, bonaque ab hac Ecclesia injuste a pravis hominibus ablata restitui mandat, altera quam Raynerio S. R. E. Cardinali, & Legato dedit, ejusdem Ecclesiæ dignitatem, ejusque auctoritatem in Episcopos Provinciæ Tarraconensis tuetur. Illam subjicimus editam a Sammarthanis Galliæ Christianæ antiquæ editionis Tom. I. pag. 375. tenoris qui sequitur

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, Clero & Populo Narbonensi, Raimondo videlicet Comiti, atque Aimerico Vicecomiti, carissimis filiis Apostolicam benedictionem.

VEnientem ad nos Reverendissimum filium nostrum Dalmatium vestratem Archiepiscopum debita benignitate suscepimus, ejusque Religionem & probitatem jamdudum agnoscentes, ipsum dilectioni vestræ Apostolicæ Sedis operibus commendamus. Vos ei, ut devoto & catholico Patri dilecti filii obedite, reverentiam, & debitam subjectionem, ut Domini Vicario in omnibus exhibete, decimas unicuique Ecclesiæ pertinentes, ex integro reddite, & quæcumque Episcopalis justitiæ sunt integra sibi conservate: quæ autem vobis ex Deo dixerit, pro Christo enim legatione fungitur inter vos, observans pro Christo, ut reconciliemini Deo, ipsum igitur sicut Deum honorantes, & audientes, mores vestros corrigite, a vitiis abstinete, Deo in omnibus placere curate; si enim Deo in omnibus placere studueritis, pastorem profectò placentem Deo habebitis, & summum pro vobis judicem interpellans, nisi vestra delicta impedient, copiosius audietur. Eis autem, qui bona Narbonensis Eccle-

clesiæ injuste detinent, & violenter auferunt, denunciamus nomine Domini Jesu, & apostolica authoritate præcipimus, quatenus ea Archiepiscopo reddant, aut pactum cum eo tale faciant, quod ipsi debeat complacere, ne bona injuste detinendo & auferendo terrena, & animæ incurrant periculum, & bonis priventur æternis. Quod si nostra præcepta contempseritis, cum iterata ad nos querela pervenerit, nos Canonum ultionem, & gladium Spiritus afferemus: obedientes vos monitis nostris divina misericordia custodiat.

Quod epocham hujus Epistolæ spectat, nulla in ejus calce legitur nota chronologica: sed ante annum 1096. datam fuisse dicendum est, cum eo anno obierit Dalmatius Archiepiscopus.

Alteram Raynerio S. R. E. Cardinali Legato datam excripsit Baluzius ex Chartulario Archiepiscopi Narbonensis & publici juris fecit in Appendice Actorum ad Petr. de Marca de Primatibus. Eam sic accipe.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei. Carissimo, atque Dulcissimo Fratri Rainerio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbytero Cardinali, atque Legato Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Quantum de tua Religione confidentes, qua fide, qua caritate, in partes illas te direxerimus, ipse tu, dilectissime, recognoscis. Age ergo pro spe, quam de tua prudentia gerimus, & negotia quæque poteris Domino adjuvante canonice definire procura, ea maxime pro quibus specialiter missus es, videlicet quæ inter Narbonensem, & Tomeriensem Abbatem jactantur: veniens siquidem cum Barcinonensi Fratre nostro Venerabili Episcopo reverentissimus Frater noster Narbonensis Archiepiscopus, quem jamdudum vita, & religione spectatum habemus, plurima adversus Tomeriensem Abbatem conquæstus est, scilicet, quod Ecclesias suæ Diœcesis secularibus potestatibus fultus invadat, quod excommunicatos ab eo sine omni ejus absolutione recipiat, quod in Jacentii Sede sine sui licentia fecerit Episcopum consecrari, quodque auditu horrendum est, mortuum sub anathemate quendam ab ejus Monachis extumulatum, & infra suum Monasterium tumulatum asseruit. Inter cætera præjudicium sibi factum de Tarraconensium Episcoporum subtractione per Romanam Ecclesiam suppliciter intimavit, cum eos Narbonensis Metropolis per annos quadringentos sine alterius Ecclesiæ reclamatione possederit. Nostra igitur vice in partibus illis fungens, Tarraconensibus Episcopis, nostra auctoritate præcipito, ut interim Narbonensi tamquam proprio Metropolitano obediant, donec præstante Domino Tarraconensis restauretur Ecclesia. Toletano autem sicut Primati reverentiam exhibeant, donec Narbonensis Archiepiscopus se eorum Primatem fuisse certa possit auctoritate monstrare. Novit siquidem tua Fraternitas Primatem a Nobis Toletanum sic institutum, ut salva sint Metropolitanorum privilegia cæterorum. Abbatem quoque, ut sanctæ opinionis virum, commoneto præcipiens, ne ulterius, quæ Episcopalis Juris sunt, sine Episcopi concessione recipiat, & de injuriis Narbonensi Archiepiscopo illatis competenti emendatione satisfaciat: de cætero eum, ut proprium, & sanctæ conversationis revereatur Antistitem, & pacem cum eo fraternæ caritatis inviolabiliter retinere procuret. Tu autem in omnibus Romanæ auctoritatis memor ita te exhibe, ut nulla de te cuique possit suspicio remanere. Quia vero Narbonensis Archiepiscopus privilegia de Primatu Ecclesiam suam habuisse memoravit, quæ a suo Prædecessore translata, se tamen sperat præstante Domino reperturum, tu causam hanc diligenter inquire, inquisitam ad nos referre procura. Quod si privilegiorum nequiverit auctoritas inveniri, tu cum principalibus terræ de restitutione Tarraconensis Ecclesiæ stude. Interim tamen Tarraconenses Episcopos ei tamquam Metropolitano proprio obedire præcipito. Elenensis quoque Episcopi causam diligenter inquirito, & inter Narbonensem Archiepiscopum, & ipsum justo omnia Judicio definito. Idem quoque te de Crassensi cœnobio inter Narbonensem Archiepiscopum, & Monachos ejusdem cœnobii exercere precipimus.

XXIV.

Confirmatio immunitatum & privilegiorum omnium Cluniacensis Monasterii, & cæterorum Monasteriorum, eidem subjectorum.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, reverentissimo fratri Hugoni, Monasterii Cluniacensis Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum. *In Biblioth. Cluniac. edit. Martin. Marrier col. 516.*

Exordium. Cum omnibus sanctæ Ecclesiæ filiis ex Sedis Apostolicæ auctoritate ac benevolentia debitores existamus, venerabilibus tamen personis atque locis, maxime quæ Apostolicæ Sedi semper specialius ac devotius adhæserunt, quæque ampliori religionis gloria eminent, propensiori nos convenit charitatis studio imminere. *Causa privilegii.* Tibi ergo reverentissime, ac dilectissime frater, tam ex antiqua Sedis Apostolicæ familiaritate, quam ex nobilissima tuæ tuique Cœnobii religionis reverentia, singularis a nobis debetur prærogativa dilectionis. Quicquid igitur libertatis, quicquid immunitatis, quicquid auctoritatis tibi tuisque successoribus tuo-

Confirmantur libertates atque immunitates omnes Cluniac. Monast. hactenus concessæ: Quibus frui quoque decernitur Capella S. Odonis ab Hugone Abbate constructa;

tuoque Cœnobio per Antecessorum nostrorum privilegia concessum fuisse constat, nos quoque hujus nostri decreti pagina conferimus, tradimus, confirmamus. Ea propter nos Capellæ illi, quam in honore & nomine S. Odonis tua strenuitas extra Burgum ad orientalem partem ędificavit, eam omnino libertatem, eam immunitatem præsentis decreti auctoritate concedimus, quam apostolicæ memoriæ Prędecessor noster Gregorius Capellis cæteris ejusdem Burgi suo privilegio confirmavit.

Item Monasteria & Ecclesiæ omnes, quæ hic enumerantur.

Ad hæc adjicimus, ut Monasterium S. Stremonii de Mauxaca, S. Mariæ de Verziaco, S. Petri de Viziliaco Alta-petra, Monasterium, quod dicitur Sales, numquam tuæ tuorumque successorum ordinationi & regimini subtrahantur. Hoc ipsum de universis, quæ inferius scripta sunt, Monasteriis Ecclesiisve statuimus: videlicet in Episcopatu Lugdunensi, Ecclesia S. Justi & S. Deuderii, Ecclesia de Frontenaico, de Rorterio: In Matisconensi, Ecclesia de Meleto, de Otgers, de Saviniaco, de Saniciaco; de Berziaco, Ecclesia S. Hypoliti, S. Martini, S. Mariæ de Casellis: In Augustodunensi, Ecclesia de Morisalt, de Pulignio, de Blanchiaco, de Monte S. Joannis, de Luciaco de Crupellis, de Milpont, Ecclesia S. Mammetis, S. Cristophori: In Lingonensi, Ecclesia S. Eulaliæ S. Joannis de Laona, de Trualt, de Arcu, d Vandoura, de Marmaissa, de Altars: In Basi la, Ecclesia sancti Albani: In Cabilonensi, Ec clesia de Viniules: In Arvenensi, Ecclesia san cti Amandi, S. Sepulchri de Lavenna, S. Maria de Castello, de Canariis, de Montania, de Ni gro-stapulo, de Angerolis, de Arunna: In Viennensi, Ecclesia de Artaz, Moras, Mantula Loteng, Monte Castaneto: In Gratianopolitano Ecclesia de Alavart, de Avalum, de Tejes, de Valbones, de Visilia: In Valentiniensi, Eccles. de Cabetul, de Castellis, de Ales, de Urz: In Diensi, Ecclesia S. Sebastiani, sanctę Eufemiæ, sancti Petri de Trefort, de Arun, de Aurel, de Calcium, de Castello-novo: In Tullensi, Ecclesia de Domna Maria, de Frondonis villa: In Metensi, Ecclesia de Tihencurt: In Lemovicensi Monasterium, quod dicitur Boort: In Belvacensi, Ecclesia sancti Lupi, sancti Christophori: In Meldensi, Ecclesia S. Mariæ de Nantolio: In Parisiensi, Ecclesia sanctæ Mariæ de Longo ponte, de Alnes: In Ambianensi, Ecclesia sancti Petri de Lehun: In Morinensi, Ecclesia sancti Michaelis: In Suessionensi, Ecclesia sancti Petri de Cusiaco: In Longobardia, Monasterio sancti Valeriani de Castello Rothobio, sancti Majoli de Papia, S. Michaelis de Mucharione, sancti Majoli de Coste mola, sanctæ Mariæ de Feraria cum omnibus, quę in Lomello, & Lomellina Gonteranus dedit. Ecclesia sanctæ Mariæ de Lacu: In Vercellensi Episcopatu, Monasterio sancti Petri de Castelli tio, sancti Joannis de Baina, sanctorum Joannis & Pauli de Sandaliano, sancti Martini de Salamone sanctæ Mariæ de Firminiana, Ecclesia de Pario ne, de Calvallio, sancti Petri de Sade: In Pergamensi, Monasterio sancti Jacobi de Ponticla cum suis obedientiis, Presiate, Mediolaco, Porti ziana, Mauringo, Glariola, Verziliano. Maglo Sala, Vultulina, sancti Pauli cum his obedientiis, sanctæ Mariæ de Sarnecho, S. Petri de Umbriano, sanctæ Trinitatis de Cremina, sancti Petri de Madegniaco, S. Michaelis de Sencino, sancti Martini de Rudiliano, sanctæ Juliæ de Cazacho, S. Thomæ de Quintiano, sancti Salvatoris de Valle-Camonicha, sancti Andreæ Brignano, sanctæ Mariæ de Caturi, S. Ægidii de Vergesima: Monasterio sancti Petri de Redingo, sancti Petri dę Provallo cum his Cellis. Trigulis, Alfianello, S. Gabrielis de Cremona cum cellis suis quæ sitæ sunt in Castro Fontanellæ, Trigulo, Grumello, Scandalario, Brixiana juxta Virolam: In Placentia, Monasterio sancti Gregorii cum his Cellis, Ecclesia sancti Leonis de Miradolo, S. Laurentii de Cuminiaco: In Laudensi, Monasterio sancti Marci cum his Cellis, sanctorum Firmi & Rustici de Fratta, S. Crucis de Vicodardo, sanctæ Mariæ de Calventiano, Monasterio S. Joannis de Vertumade cum suis Ecclesiis sanctorum Martyrum Cassiani & Hipolyti de Ulzade, sanctæ Mariæ de Laveno, & sanctæ Helię de monte Veglimo cum universis appendiciis & pertinentiis suis.

Hæc omnia, vel quæ in futurum, Domino adjuvante, juste poteritis adipisci, tibi tuisque successoribus ita perpetuo regenda disponenda ac possidenda firmamus, ut nemini umquam liceat eorum aliquid a Cœnobii Cluniacensis unitate subtrahere. Porro sicut a beatæ memoriæ Papa Gregorio in Romana Synodo, & a nobis nuper in Placentina statutum est, præsentis privilegii auctoritate decernimus, ut nulli sit Archiepiscopo, nulli Episcopo, nulli Apostolicæ Sedis Legato facultas sine certo Romani Pontificis præcepto adversum vos aut vestrum Cœnobium excommunicationis, aut interdictionis proferre sententiam, neque vestra, vobis invitis, judicia ventilare. Dalmaticæ, Compagorum, Chyrothecarum, & Mitræ usum in festivitatibus octo præcipuis, sicut tibi concessus est, ita tuis quoque successoribus pro tuæ religionis ampliori dilectione concedimus. Si qua vero ecclesiastica, sæcularisve persona, hujus privilegii paginam, sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi. Amen.

Confirmatur quoque immunitas a subeundis censuris ab Epp. vel Legatis Apostolicis eidem Monast. irrogandis.

Usus Mitræ &c. pro cæteris Abbatibus successuris Hugoni.

Solitæ Clausulæ.

Datum Placentiæ per manum Joannis sanctę Romanę Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, XVII. Kalend. Aprilis, Indictione III. Anno Dominicæ Incarnationis MXCV. Pontificatus autem Domni Urbani Secundi Papę anno VIII.

Dat. die 16. Martii anno Dom. 1095. Pont. an. VIII.

XXV.

Decretum, ut mortuo Giraldo Episcopo Arausicano, nullus in ejus locum eligatur; Sed hæc Ecclesia in pristinam redeat unitatem, & ab Episcopo Tricastino regatur.

Ex Sammarth Gall. Crist. n. e Tom. I. inter Instrumenta Ecclesiæ Tricastin. nu. ii.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei.

AD præsentium notitiam, & futurorum memoriam non latere volumus, quoniam inter Tricastinos, & Arausicos diuturna contentio habita est; Tricastinis quidem de unitione, Arausicis vero de parochiarum Ecclesiarum divisione, contestantibus. Et concertatio cum reverendissimo Pontifici Gregorio prædecessori nostro ... Arausici ... literas dirigens, Legatum pro hujus rei discussione ad eos se missurum pollicitus est; quod tamen postea ... indagare nequivimus. In hac autem suspensione .... G ... Ecclesiam Episcopus electus, & consecratus est. Tricastinus ergo Episcopus Pontio, Aurificensem Ecclesiam asserens per multos annos a suis prædecessoribus fuisse possessam, querelam hanc cum ad nostras aures pro multis Ecclesiæ Romanę persecutionibus proferre non posset, in pluribus transalpinis Conciliis exponi procuravit. Novissime cum ad nostram notitiam pervenisset, nos quoque eam ad Concilii proxime celebrandi audientiam differri præcipimus. Interim venerabili fratri nostro Guillelmo Arausicensi Episcopo significare curavimus, ut ad Synodum veniens, se ad defendendum hujusmodi negotium præpararet. Cum autem venisset, ipse quidem divisionis istius canonicas causas proferre non potuit; Tricastinus vero post diuturnam & plusquam centenariam possessionem, venerabilium Pontificum Romanorum, & Gregorii, & Alexandri privilegiis causæ suæ partes tuebatur. Quare nos de Gregorii decreto, quo ab ipsa fuit Ecclesia potitum, quædam inter fratres nostros quæstio orta est, placuit alium adhuc definiendæ causæ terminum adhiberi, in quo & Aurificensis Episcopus, si quam posset, defensionem nanscisceretur, & Tricastinæ Ecclesiæ clerici de eodem privilegio nos jurejurando facerent certiores. Cumque ... convenissent, & confrater noster Arausicensis Episcopus, sicut promiserat, non venisset, nec excusationes aliquas præmisisset, & tunc nobis placuit negotii finem in tempus aliud protelari. Cæterum clericis & itineris difficultates, & rerum longa dispendia prætendentibus, nec longiores posse moras pati instantissime proclamantibus, visum est fratribus nostris tam Episcopis, quam & nostræ Apostolicæ Ecclesiæ Cardinalibus, ut Tricastinorum Clericorum satisfactionem suscipere deberemus. Tres itaque Tricastinæ Ecclesię clerici super Evangelia sacrosancta jurarunt, se vidisse & legisse Romani Pontificis Gregorii bullatum privilegium, Bonifacio Tricastino Episcopo attributum, per quod prędictæ Ecclesiæ fuerant counitæ. Cujus videlicet privilegii tenorem secutus S. memoriæ Pontifex Alexander II. præfatas Ecclesias censuerat sub uno semper Episcopo permanere. Post hoc Aurificensis Episcopus cum Ecclesiæ suæ Clericis veniens, eas, quas præsignavimus, Gregorii Papæ VII. literas detulit; alia quoque chartarum monimenta monstravit, quibus & rerum veritas certius claruit, & Tricastinorum relatio vires accepit. Et nos ergo instrumentis talibus roborati, secundum Fratrum nostrorum judicium, præsenti decreto sancimus, ut defuncto fratre nostro venerabili Episcopo, qui ad præsens Aurisicensi Ecclesiæ prędidet, utraque mox Ecclesia in pristinam redeat unitatem; nisi forte post proximam, quam præparante Domino expectamus Pentecosten, infra unius anni spatium ... constiterit, eas certo Romani Pontificis præcepto, & decreto fuisse divisas. Alioquin omnis sopiatur ... ut defuncto confratre nostro superius nominato Episcopo, eadem Ecclesia ad aliam transeat. Illa vero, quæ hactenus prima habita est, & deinceps principatum obtineat: Ita tamen, ut Episcopus, qui utrique pręfuerit, nihil de proventionibus clericorum, reditu, ornatu, ministeriis, quæ vel quomodocumque in alterius patrimoniis habentur, modo quocumque, vel occasione qualicumque patiatur imminui. Si quis vero hanc nostræ constitutionis paginam, &c... Actum Cremonæ XVII. Kal. Maii ... anno Dom. Incarnationis MXCV.

Controversia inter Arausicanos, & Tricastinos a Gregorio VII. examini subjecta;
Sed non definita;
Ad Urbanum PP. delata:
Et in Concilio cognita.
Tricastin. Ecclesiæ jura ab Episcopo prolata.
Gregorii PP. Privilegium de unione,
Ab Alexandro II. confirmatur.
Monumenta in contrarium ab Episcopo Arausi. delata.
Tandem Arausicana Ecclesia Tricastinæ Pontificio Decreto unitur.
Dat. die 15. Aprilis anno Dom. 1095. Pontif. anno VIII.

XXVI.

Caturcensis Ecclesię Canonici confirmantur in professione vitæ regularis, quam recens professi erant.

Ex Original. Ecclesiæ Caturcensis edidit Sammarthan. Gall. Christ. n e Tom. I. inter Instrumenta Eccl. Caturc. num. viii.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis in Christo filiis, Gosberto Priori, ejusque fratribus in Caturcensi Ecclesia Canonicam vitam professis, & eorum successoribus in eadem religione permansuris, in perpetuum.

PIÆ postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri, quatinus & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utiliter postulata vires indubitanter assumat. Quia igitur vos, o filii in Christo carissimi, per divinam gratiam aspirati, mores vestros sub regularis vitæ disciplina coercere, & communiter secundum SS. Patrum institutionem omnipotenti Domino deservire proposuistis; nos votis vestris atque petitionibus paterna benignitate impertimur assensum. Vitæ quippe Canonicæ ordinem, quem professi estis, prętentis privilegii auctoritate firmamus; &, ne cui post professionem exhibitam sine Prioris seu Congregationis licentia de claustro discedere liceat, interdicimus: & tam vos quam vestra omnia Sedis Apostolicæ protectione munimus. Vobis itaque, vestrisque successoribus in eadem Religione permansuris, ea omnia perpetuo possidenda sancimus, quæ venerabilis frater noster Giraldus Caturcensis Episcopus ad gubernationis vestræ solatia noscitur contulisse: Ecclesiam scilicet S. Juliani de Bovena, Ecclesiam S. Petri de Mortrado, reditus Villæ, quæ dicitur Pardinas, medietatem oblationum ex altari beati Stephani, medietatem census monetæ Caturcensis, qui Episcopo competere videtur, tertiam partem paratarum, quæ parochiani solent Episcopo comparari, cætera omnia, quæ idem Episcopus vel jam vobis contulit, vel in futurum est largiente Domino collaturus. Ea etiam

Exordium.
Confirmatio vitę regularis,
Itaut nemini liceat sine licentia e Claustro egredi.
Confirmantur bona Canonicis a Giraldo Caturcen. conlata.

Decretum pro eorumdem bonorum immunitate. etiam, quæ olim ad Caturcienſium Canonicorum uſum collata, ſed poſt eorum negligentiis detrita, & in manus militum cæterorumque ſecularium diſſipata ſunt. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Canonicam temere perturbare, vel ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione ac gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Illud etiam ſupranominati Epiſcopi conſtitutum præſentis Decreti pagina ſtabilimus, ut Præpoſitura, ſive Archidiaconatus, & cæteri Ecclesiaſtici honores Caturcenſis Eccleſiæ veſtris, veſtrorumque ſucceſſorum conſiliis ordinentur. Siqua vero in futurum Eccleſiaſtica, ſæculariſve perſona, hujus noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire temptaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat; reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; atque a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, & in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen. . . . .

Eccleſiaſtici honores hujus Canonicæ Canonicorum voto conferendi.

Solitæ Clauſulæ.

. . . . Joannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, X. Kal. Sept. indict. III. anno Dom. Incarnationis. MXCVI* . . . bani ſecundi Papę Octavo.

Dat. die 23. Augusti anno Dom. 1095. Pontif anno VIII.

** leg. MXCV.*

XXVII.

Confirmatio Regularis diſciplinæ Canonicorum S. Avenionenſis Eccleſiæ, qui cum bonis omnibus ad Canonicam ipſam ſpectantibus ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipiuntur.

Ex Archiv. Arelatenſi edidit Sammarth. loc. cit. inter Inſtrum. Eccleſiæ Avenion. n. XIII.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Silveſtro Præpoſito, & ejus fratribus, in Avenionenſi Eccleſia Canonicam vitam profeſſis, eorumque ſucceſſoribus, in perpetuum.

Exordium.

PIæ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, quatenus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Quia igitur vos, o filii in Chriſto cariſſimi, per divinam gratiam aſpirati, mores veſtros ſub Regularis vitæ diſciplina coercere, & communiter ſecundum SS. Patrum inſtitutionem omnipotenti Deo deſervire propoſuiſtis; nos votis veſtris paterno congratulamur affectu. Unde etiam petitioni veſtræ benignitate debita impertimur aſſenſum, & vitæ Canonicæ ordinem, quem profeſſi eſtis præſentis privilegii auctoritate firmamus; & ne cui poſt profeſſionem exhibitam proprium quid habere, neve ſine Præpoſiti Congregationis licentia de Clauſtro diſcedere liceat, interdicimus; & tam vos quam veſtra omnia Sedis Apoſtolicæ protectione munimus. Vobis itaque veſtriſque ſucceſſoribus, in eadem Religione permanſuris, ea omnia perpetuo poſſidenda ſancimus, quę in præſentiarum pro communis victus ſubſtentatione poſſidere videmini, Eccleſiam ſcilicet S. Marthę apud Taraſconem, S. Agricolæ de Lupera, & Sancti Pauli de Palude, S. Dom. . . . . & S. Columbæ de Cortedune &c. S. Georgii de Garriga, Pagi de Mairranica partem quartam, & inſularum ad ipſum pertinentium. Univerſas præterea Avenionenſis Eccleſiæ Præbendas & honores ſeu diſpenſationes, quas hodie poſſidetis vos, qui auctore Domino vitam Canonicam ducitis: ſive quas clericorum quidam obtinent, qui necdum propriis obrenunciaverint, communitatis veſtræ uſibus confirmamus, quocumque in tempore illas aperiri contigerit: & quæcumque deinceps conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juſte atque canonice poteritis adipiſci. Ad hæc decernimus, ut defuncto Eccleſiæ veſtræ Epiſcopo, ſucceſſoris electio veſtrum potiſſimum, veſtrorumque ſucceſſorum, qui canonice vixerint, deliberatione perſiſtat. Id ipſum etiam & univerſæ Eccleſiæ, ſeu Clauſtri veſtri Præpoſitis, ſive Diſpenſatoribus eligendis perpetuo obſervandum cenſemus. Si qua ſane in craſtinum Eccleſiaſtica, ſæculariſve perſona, hujus noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire temptaverit, ſecunda tertiave commonitione ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, atque a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, & in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Congregationi juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus hic fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Datum Avenione per manum Johannis Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, XVII. Kal. Octob. Indict. III. anno Dominicę Incarnationis MXCV. Pontificatus Domini Urbani Papæ anno Octavo.

Confirmatio vitæ regularis,

Et bonorum omnium, quę Apoſtolicæ Sedis protectione muniuntur.

Eccleſiæ Avenionenſis Epiſcopi, Præpoſiti, & Canonicorum electio penes ipſos Canonicos.

Solitæ clauſulæ.

Dat. die 15. Septembr. anno Dñi 1095. Pontif. anno VIII.

XXVIII.

Confirmatio Monaſterii Aubechienſis in Diœceſi Cameracenſi, & rerum omnium ad illud ſpectantium.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Rogerio Abbati Monaſterii, quod ſitum eſt in Parochia Cameracenſi, inſula quæ dicitur Abbetias, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Sammarth. loc. cit. T. iii inter Inſtrum. Eccle. Camerac. num xiv

OFficii noſtri nos hortatur auctoritas, pro Eccleſiarum ſtatu ſolicitos eſſe, & quæ recte ſtatuta ſunt, ſtabilire. Quamobrem, chariſſime fili Rogeri, tuis petitionibus apoſtolicæ benignitatis aures inclinantes, Monaſterium ſanctiſſimæ Trinitatis, cui auctore Deo præſides, præſentis Decreti auctoritate munimus, & quæcumque bona venerabilis confrater noſter Gerardus Cameracenſis Epiſcopus, cujus nimirum donatione locus ipſe inſtitutus eſſe cognoſcitur, præfato Monaſterio contulit: quæcumque præterea qui-

Confirmantur bona a Gerardo Ep. Monaſterio donata:

Et quæ in futurum eidem a quocumque fidelium conferuntur.

quilibet fideles de suo jure concesserunt, vel in futurum sancti Spiritus inspiratione concesserint, integra semper & illibata manere apostolica auctoritate sancimus. Decrevimus itaque, ut nulli omnino hominum liceat eumdem locum temere perturbare, vel ejus possessiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Quisquis autem locum ipsum pro divini timoris reverentia vel rebus suis ditare, protegere, vel pro sua facultate exaltare studuerit, omnipotentis Dei misericordiam, & Apostolorum ejus gratiam consequatur. Qui vero contra hujus nostri Decreti tenorem pertinaciter agere tentaverit, sancti Spiritus gladio plectatur. Datum apud Clarummontem Arverniæ per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis, III. Kalen. Decembris Indict. III. * anno Domin. Incarnationis MXCV. Pontificatus autem domni Urbani Secundi Papę anno VIII.

Decretum pro immunitate loci, ac possessionum ad eum pertinentium.

* leg. IV.

Dat. die 29. Novembr anno Dom 1095 Pontif. anno VIII.

XXIX.

Decretum Urbani II. & Synodi Claromontanæ de Primatu Lugdunensi.

Edidit Sammarth. loc. c. Tom. IV. inter Instrumenta Eccl. Lugdun. n. XIII.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Hugoni Lugdunensi Archiepiscopo, & Primati, ejusque Successoribus Canonice promovendis, in perpetuum.

Exordium.

EX Apostolicæ Sedis debito, & Sanctorum Canonum auctoritate impellimur, in omnibus ubique terrarum Ecclesiis prave acta corrigere, recte statuta firmare. Unde cum nos in Galliarum partes venire, supernæ dispositionis dignatio concessisset, curę nobis fuit apud Clarummontem Arverniæ Generale Concilium convocare. Ibi inter alia, quæ ad Synodalem audientiam discutienda perlata sunt, fraternitas tua de Primatu sanctæ Lugdunensis Ecclesiæ querelam exposuit, multis jam ante Provincialibus Conciliis agitatam. Lecta sunt in eodem consessu, eumdem Primatum astruentia, Romanæ & apostolicæ auctoritatis privilegia. Cum igitur Richerius Senonensis Archiepiscopus pro causa hac, die altero respondere præceptus esset, nullamque excusationis rationem legitimam reddidisset, placuit tamen nobis ex apostolicæ mansuetudinis abundantia ad deliberandum de subjectione hac in diem tertium inducias indulgere. Tertio itaque die, cum se ille partim pro negotii gravamine, partim pro ægritudinis occasione, synodali conventui subtraxisset, per legatos requisitus, & obedire renuens, adhuc deliberandi inducias flagitabat. Definitionis etiam jam imminente sententia, rursus ab Senonis Ecclesiæ Suffraganeis in diem alterum, ut eum familiarius convenirent, inducię impetratæ sunt, ea nimirum pollicitatione præmissa, ut, si etiam ille tunc pertinaciter reniteretur, ipsi tamen definitioni Concilii unanimiter obedirent. Porro die jam sexto Concilii evoluto, cum ille adhuc inducias expetendo resisteret, ex totius synodi favore & judicio sancitum est, Senonensem Archiepiscopum Lugdunensi tamquam Primati subjectionem obedientiamque debere, quia & Catalogorum antiquitas, & Sedis Apostolicę idipsum contestabatur auctoritas. Cui profecto sententiæ se humiliter obedituros, Senonensis Ecclesiæ Suffraganei propria quisque voce professus est. Idipsum etiam de Rotomagensi Ecclesia confirmatum est; de Turonensi enim, quia jam a retroactis temporibus sine refragatione obedierat, nulla jam quæstio movebatur. Die vero Concilii octavo, tua iterum fraternitas questa est, Senonensem Archiepiscopum a legatis tuis, Aganone scilicet Eduensi, & Lamberto Atrebatensi Episcopis, admonitum, nullam adhuc Lugdunensi Ecclesiæ pro primatu reverentiam profiteri; Ea propter nos, toto consentiente concilio, pallii usum, & Suffraganeorum obedientiam, donec ipse obediret Senonensi Archiepiscopo interdiximus. In Rotomagensem quoque, qui aberat, eamdem sententiam promulgavimus, nisi inter tres menses post sententiam cognitam, si quidem viva voce non posset, subjectionem debitam scripto polliceretur. Ipsius itaque Suffraganeis, qui præsentes aderant, sententiam nostram debita humilitate suscipientibus, ac obedientiam promittentibus, sic tandem Lugdunensis Ecclesiæ querela diuturna annuente Domino terminata est. Per præsentis igitur privilegii paginam Lugdunensi Ecclesiæ tuæ Primatum super quatuor provincias confirmamus, & per eam tibi tuisque successoribus, his tantum, qui eo ordine eoque tenore electi vel promoti fuerint, qui per sanctæ memoriæ Gregorii VII. privilegium, prædecessori tuo Gebuino præfixus, & præscriptus est. Provincias autem illas, quas vobis confirmamus, dicimus Lugdunensem, Rotomagensem, Turonensem, & Senonensem, ut hæ videlicet provinciæ condignam Lugdunensi Ecclesiæ obedientiam solvant, & honorem, quem Romani Pontifices reddendum esse scriptis propriis præfixerunt, devote humiliterque, salva in omnibus Sedis Apostolicæ reverentia & auctoritate. Si qua sane in crastinum Ecclesiastica, sæcularisve persona, hujus privilegii paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum actionis percipiant, & apud districtum Judicem prœmia æternæ pacis inveniant. Amen. Interfuerunt autem definitioni huic Archiepiscopi diversarum provinciarum numero duodecim, cum Episcopis octoginta, Abbatibus nonaginta, & eo amplius. Datum apud Clarummontem Arverniæ, per manum Johannis sanctæ Romanæ Ecclesię Diaconi Cardinalis, Kalendis Decem. Indict. IIII. anno Domin. Incarnat. MXCV. Pontificatus autem Urbani II. Papę anno Octavo.

Synodus Claramontana.

Ubi actum de Primatu Lugdunensi.

Statutum, ut Senonensis Archiep. Lugdunensi tamquam Primati esset subjectus.

Idem de Rotomagensi,

Et Turonensi.

Senonensis Archiep. contumacia.

Quare officio privatus a Synodo.

Tandem a cæteris obtemperatum,

Et controversia terminata.

Primatus Lugdunensis a Pontif. confirmatur,

super quatuor Provincias.

Pœnæ contra inobedientes.

Dat. die 1. Decembr. anno Dni 1095 Pontif. anno VIII.

Con-

XXX.

Confirmatio Privilegiorum omnium Turonen. Ecclesię, ac pręsertim, ut in gravioribus causis a solo Roman. Pontificis Judicio dependeant Canonici.

Ex Concil. Tom. xii. col. 727.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, universis sanctæ Ecclesię filiis salutem & apostolicam benedictionem.

Urbanus PP. B. Martini Turonen. Ecclesiam invisit.

NOtum fore volumus tam futuris quam præsentibus, quoniam omnium bonorum largitor Deus devotionem nostram ad B. Martini tumulum visitandum sua miseratione perduxit. Quia vero in ejusdem B. Confessoris Ecclesia quędam inoleverant, quæ in melius promovenda, salutis falce extirpanda videbantur, nos per septem dies & eo amplius immorati, medicinam animarum, frequentius inter eos intrantes & exeuntes, eis impertivimus; & nobis in omnibus obedientes, & benevolos, Deo aspirante, & in eis cooperante, nobiscum experti sumus. Sed quoniam ad nostras aures pervenerat, quod Legatos Romanæ Ecclesię suscipere cum processionis benignitate supersederant: neque etiam eis, videlicet Legatis, auctoritatis hujus Ecclesiæ per notitiam privilegiorum ejus innotuerat succensuimus, & graviter eos increpavimus cur tantam inobedientiæ offensionem incurrerent Illis itaque humiliter nobis scripta patrum nostrorum Romanorum Pontificum prætendentibus, diligenter attendimus eorum privilegia. Et quia præter Apostolicum, & Regem, & Turonensem Archiepiscopum semel in vita sua, neminem ad processionis susceptionem admittebant, studiose notavimus nostris Cardinalibus, Teuzone, Alberto, Gregorio Papiensi, Rausgerio, & Hugone Lugdunensi Primate, & aliis tam Episcopis, quam aliarum dignitatum personis, presentibus Brunone Signiensi Episcopo, & Ingelramno Svessionensis Ecclesiæ Archidiacono.

Abusus nonnulli illam in Ecclesiam invecti.

Ex Apost. Privilegiis Canonici Ecclesiæ hujus soli Roman. Pontifici, Regi, & Turonen Archiep. obviã ire tenentur.

Quod illis confirmatur.

Porro nos tanta auctoritate refecti, eorum antiquam consuetudinem, eorum scriptis suffragantes, auctoritate nostra corroboravimus in præsentia nostrorum fratrum. Et quia filius noster Amatus, Burdigalensis Archiepiscopus, unus erat de Legatis Romanæ Ecclesiæ a Gregorio Septimo prædecessore nostro in Gallia destinatus, non ab hac Ecclesiæ processionis solemnitate susceptus, unde etiam graviter contra eosdem clericos commotus in Exuldunensi Concilio eos excommunicatione perfoderat, eum in concordiam & pacem eorum reformavimus. Neque eos ad ullam satisfactionem, quia auctoritate pollente sese munierant, compulimus: neque qualibet pro tali excessu absolutione purgandos censuimus. Denique quoniam in quibusdam suæ Ecclesiæ privilegiis proprium eis habere Episcopum concessum est, ejus vice nos Romano eos sancimus specialiter adhærere Pontifici & graviores eorum causas ex ejus pendere judicio.

Ac insuper statuitur, ut graviores causas ad Rom. Pontificem deferant.

Roboratio hujusce Privilegii.

Si quis sane in crastinum Cardinalis, aut Legatus, aut Episcopus, aut quilibet a nostro latere missus, hanc nostræ confirmationis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, & nostram perfringens auctoritatem, processionem ab ipsa sancti Confessoris Ecclesia expetierit, si commonitus non destiterit, potestatis honorisque dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata presumptione cognoscat. Cunctis autem ista servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi. Amen. Amen. Amen. Datum Turonis in Castello S. Martini per manum Johannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis secundo Idus Martii, Indictione quarta, anno Dominicę Incarnationis MXCVI. Pontificatus autem Domini Urbani Secundi Papæ Nono.

Dat. die 14. Martii anno Domini 1096. Pontif. an. ix.

XXXI.

Trenorciensis Monasterii, Bona, juraque omnia in tutelam Apostolicæ Sedis recipiuntur.

Urbanus Episcopus servus servorum Dei dilecto filio Petro Trenorciensi Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Ex Chiffleto inter Prbat. Hist. Abbatiæ hujus.

PIa postulatio voluntatis effectu debet prosequenti compleri; quatenus & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Quia igitur dilectio tua ad Sedis Apostolicæ portum confugiens, ejus tuitionem devotione debita requisivit, Nos supplicationi tuæ clementer annuimus, & Trenorciense Cœnobium, cui Deo auctore presides, cum omnibus ad ipsum pertinentibus, sub tutelam Apostolicæ Sedis excipimus. Per præsentis igitur Privilegii paginam Apostolica auctoritate statuimus, ut quęcumque bona, quascumque possessiones catholicorum Imperatorum seu cæterorum Principum largitione, Episcoporum concessione, seu cæterorum fidelium oblatione ad idem cœnobium in præsentiarum pertinent, sive in futurum juste poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel oblationes, retinere, minuere, vel temerariis vexationibus inquietare; sed omnia integre conserventur, eorum, pro quorum substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Cœtera etiam, quæ per reverendæ memoriæ Johannis Papæ privilegium Trenorciensi Monasterio confirmata sunt, cofirmamus. Querelam autem Monachorum S. Florentii, quam de Ecclesiis Lausduni, sanctæ Crucis videlicet, & Sancti Nicolai, contra te & Ecclesiam tuam faciunt, quamque in præsentia nostra Turonis habitam diligenter pertractavimus, debito fine Deo auctore terminamus: Apostolica iterum auctoritate præcipientes, quatenus deinceps nullam tibi vel Ecclesię molestiam ex his inferre præsumant; Sed absque eorum inquietudine præfatas Ecclesias tu successoresque tui jure perpetuo possideatis. Siquæ sane Ecclesiastica, secularisve persona contra hanc nostrę constitutionis paginam venire tentaverit, potestate, honorisque sui dignitate careat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, quousque digna satisfactione resipiscat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem proemia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Exordium.

Bona omnia ei confirmantur.

Remota cu. juscumque personæ vexatione.

Ecclesiæ nonnullæ huic Monast. adjudicantur indicto silentio Monachis S. Florentii.

Solitæ clausulæ.

EGO

Urbani PP. subscriptio.

EGO URBANUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Symbolum Urbani PP.

BENEDICTUS DEUS ET PATER DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI.

Dat. die 20. Martii anno Domini 1096. Pontif. an. IX.

Datum Turonis per manum Johannis Sanctę Romanę Ecclesię Diaconi Cardinalis XIII. Kalendas Aprilis. Indictione IIII. Incarnationis Dominicę anno MXCVI. Pontificatus autem Domini Urbani Secundi Papę VIIII.

XXXII.

Confirmatio Bonorum omnium, Privilegiorum, ac Libertatum Ecclesiæ S. Martini Turonen.

Ex Concil. T. xii. col. 728.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Ecclesiæ B. Martini Canonicis tam præsentibus, quam futuris, in perpetuum.

Urbanus PP. Tumulum S. Martini invisit.

Bonorum omnium largitori Deo gratias agimus, qui devotionem nostram ad B. Martini tumulum visitandum sua miseratione perduxit. Quia vero in ejusdem beati Confessoris Ecclesia consuetudo pravitatis ejusmodi inoleverat, ut honores seu prębendę omnes precio acquirentur, nos locum sanctum emundare ab hac peste execrabili cupientes, religiosos viros ad præmonitionem nostram decrevimus pręmittendos, quibus estis fideliter, Domino inspirante, polliciti, & pręceptis omnimodis obedire, & simoniacę pravitatis inquinamenta deserere. Quod & pręsentibus nobis per Dei gratiam perfecistis, in nostra tamquam beati Petri manu firmantes, nihil vos ulterius honorum, nihil prębendarum vendituros aut empturos; nec, ut vendantur aut emantur, aliquando consensuros: adjicientes etiam, nullum deinceps in Canonicorum numerum admittendum, nisi eamdem sponsionem jurejurando firmaverit. Quæ videlicet universa nos sanctorum Apostolorum auctoritate firmavimus, & violatores omnes anathematis mucrone confodimus. Et præteritorum igitur gratię respondentes, & futurorum spem longe meliorem gerentes, secundum prędecessorum nostrorum Romanę Ecclesię Pontificum privilegia, vos in spirituales filios Apostolicę Sedis assumpsimus: & eadem auctoritate statuimus, nullum Pontificum, nullum Regum, nullum cujusque dignitatis aut ordinis, prĕter Præpositos vestros, in vestra Ecclesia vel ejus pertinentiis potestatem aut dominium exercere; ut Romanę Ecclesię pręcepta servantes, Romanæ Ecclesiæ libertate perpetua gaudeatis, salvo nimirum jure seu consuetudine, quam hactenus erga vos Turonensis noscitur Archiepiscopus habuisse.

Præbendas in ejus Ecclesia pretio acquiri videns,

Clericos ad emendationē sacramento obligavit.

Eos vero soli Præposito sub jectos declaravit.

Bona ad eam. de[illegible] etia. Ecclesiam confirmat;

Quæcumque igitur venerabilis illa B. Martini Ecclesia legitimo jure vel Pontificum collatione, vel Regum, vel Principum liberalitate, vel fidelium oblatione possidet, seu in futurum præstante Domino juste poterit & canonice adipisci, firma vobis semper & illibata permaneant. Nullus in villis aut mansionibus sive territoriis, sive Ecclesiis, aut pagis, ad vestram Ecclesiam pertinentibus, invitis vobis, judicia agere, ingenuos servosve sæculi potestate constringere, nec teloneum aut naulum præsumat exigere. Possessionum vero vestrarum decimæ seu novę in pauperum usus omnino proficiant. Episcopus autem, in cujus Diœcesi eædem possessiones sunt, ordinandorum Clericorum tantum curam gerat: nihil de cætero gravaminis Clericis inferat: nec Ecclesiarum altaria vel alia bona, per regalia præcepta vobis antiquitus data, & Pontificum Romanorum privilegiis confirmata, vel aliis dare, vel venalitate distrahere, vel modo quolibet alienare presumat.

Ac insuper libertates omnes eidem in Synodo Tussiacensi concessas.

Quidquid præterea libertatis, quidquid immunitatis, vel prædecessores nostri Romani Pontifices, vel Turonenses Archiepiscopi, vel Gallicanarum Ecclesiarum apud Tussiacum in Tullensi parrochia generalis Synodus congregata, pro B. Apostolici Confessoris Martini reverentia vestræ Ecclesiæ vestrisque prædecessoribus contulerunt, nos præsentis decreti pagina confirmamus. Et quia in quibusdam vestræ Ecclesiæ privilegiis proprium vobis habere Episcopum concessum est; nos ejus vice Romano vos sancimus specialiter adhærere Pontifici, & graviores vestri causas ex ejus pendere judicio. Si quis sane in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Judex, aut Ecclesiastica quælibet sæcularisve persona, hanc nostrę Constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo judicio districtę ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Clausula.

Dat. die 29. Martii anno Dom. 1096. Pontif. an. IX.

Datum Pictavis per manus Johannis sanctę Romanę Ecclesię Diaconi Cardinalis, quarto Kalendas Aprilis, Indictione quarta, anno dominicę Incarnationis MXCVI. Pontificatus autem Domini Urbani Secundi Papę Nono.

XXXIII.

Decretum, ut Abbas Cormeriacensis sumat Baculum pastoralem ex sepulchro B. Martini.

Ex Dacher. Spicileg. T. iv.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei.

Querelam de Cormaricensi Cœnobio, inter B. Martini Canonicos, & illius loci Monachos diutius agitatam, qualiter in conspectu nostro Archiepiscoporum Abbatumque judicio definita sit ad utrorumque quietem perpetuam, nostræ authoritatis literis pręcipimus annotandum. Lectis enim in conspectu publico B. Martini privilegiis, ipsius etiam Cœnobii monimentis, patuit, locum illum ex supradictę Ecclesię stipendiis Canonicorum ipsorum studio fuisse ędificatum; qui postea per Andegavensem Comitem, advocatię seu defensionis occasione, ex Canonicorum potestate sublatus est. Ex confidentium igitur Fratrum, qui nobiscum Turonis ad Ec-

ecclesiastica negotia finienda convenerant, deliberatione atque judicio Cormaricensis, Abbas Guido baculum non ordinate acceptum B. Martini Canonicis reddidit; qui mox super B. Martini tumulum positus est: postea tamen ex eodem tumulo eidem Abbati, quia religiosæ conversationis habebatur, restitutus est. Perpetuo itaque decreto ratum esse præcipimus, ne deinceps in Cormaricensi Cœnobio aliter eligatur, quam in supradictæ Ecclesiæ privilegio continetur. Electus autem supradicto tenore, de B. Martini sepulchro baculum sumat: Item defuncto Abbate semper ad eumdem locum baculus referatur, ut super illa sanctissima Confessoris Apostolici membra communi Decani & Capituli jussu signum illud pastoralis regiminis semper accipiatur, salvo Turon. Archiepisc. jure, quod in Abbatis ordinatione secundum communem Ecclesiæ consuetudinem exercendum est. Si quis sanctæ constitutioni huic obviam ire, & Cormaricense Cœnobium Ecclesiæ B. Martini subtrahere tentaverit, apostolicæ indignationis gladio, & S. Spiritus judicio feriatur.

Signum URBANI PAPÆ.

Sig. Hugonis Lugdunensis.)
Sig. Rodulphi Turonensis.)
Sig. Guidonis Viennensis.) Archiepiscopi.
Sig. Hildeberti Bituricensis.)
Sig. Amati Burdegalensis.)

Sig. Heuzonis.)
Sig. Alberti.) Cardinalis.
Sig. Gregorii.)

Sig. Juonis Carnutensis.)
Sig. Goffredi Andegavensis.)
Sig. Hoelli Cenomanensis.)
Sig. Moruani Venetensis.) Episcopi.
Sig. Benedicti Nannetis. *)
Sig. Guillemi Arvernensis.)
Sig. Brunonis Signiensis.)

* forte Nannetensis.

Sig. Marobodi Redonensis Electi.
Sig. Monachorum Cormaricensium, Simonis Prioris Bernerii.
Sig. Burchardi Præcantoris S. Martini.
Sig. Fulcherii Præpositi.
Sig. Matthæi Præpositi.
Sig. Sichardi Præpositi.
Sig. Alexandri Subdiaconi.

Dat. die 30. Martii anno Dom. 1096. Pont. an. IX.

Datum Pictavis per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis, III. Kalendas Aprilis Indictione IV. anno Domini MXCVI. Pontificatus Urbani Papæ IX.

XXXIV.

Ad Tolosanum, Agennensem, Caturcensem, & Lactoratensem Episcopos, ut restitui curent Ecclesias, & bona Moysiacensi ablata Monasterio, pro cujus immunitate & regimine nonnulla decernuntur.

Ex Cartularii Moisiacensis fragmento edidit Sammarth. inser Instrumenta Eccl. Cadurc. num. xxv.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis fratribus, & Coepiscopis, Isarno Tolosano, Simoni Agennensi, Gerardo Caturcensi, Raymundo Lactorensi, salutem & apostolicam benedictionem.

Moisiacense Monasterium magnæ famæ propter regularem disciplinam: Postea suo ex splendore lapsum; Tandem Cluniac. Abbatum industria restitutum;

FRaternitatem vestram non ignorare credimus, quod Moysiacense Monasterium magnæ famæ, magnæque fuerit excellentiæ. Postmodum vero, cum illic habitantium negligentia religionis gloria decrevisset, substantiarum quoque copia diminuta, & pene ad nihilum redacta est. Gratias autem Deo, qui nostris temporibus per Cluniacensium Abbatum industriam, religionem in eodem loco abolitam reparare dignatus est. Oportet ergo & vestram fraternitatem pro beatorum Petri & Pauli devotione, quorum nomini locus ipse dicatus est, operam dare, quatenus antiquarum possessionum substantiam recipere, & quas in præsenti tenet, firmiter ad usus servorum Dei ibidem manentium * mereatur. Proinde Abbatias vel Monasteria, quas & quæ nunc usque tenuerunt vel tenent, confirmamus Ecclesiæ Moysiacensi apostolica auctoritate, ut possideant & teneant sub dominio * Asiniacensis Abbatis; scilicet in Episcopatu Tolosano, Abbatiam Lezatensis: In Aginensi, Abbatiam S. Gervasii Exiensis: in Elenensi, sanctæ Mariæ Arulensis: In Girundensi, sancti Petri Campi-rotundi. Sed in hac constituimus & mandavimus, ut non ibi amplius Abbas ordinetur; sed a Moysiacensi Abbate ibi Prior præponatur. Prioratum etiam sanctæ Mariæ Tolosæ, sancti Petri de Coquinis, & sancti Genii Nirtorensis, & Durivelleris, & Villæ-novæ in Ruthunensi pago, & conquetas cum appendiciis suis, & omnia, quæ nunc in præsenti tenent, ut in æternum possideant in pace, volumus, & mandamus; & hæc ex beatorum Apostolorum Petri & Pauli auctoritate & nostra; Adjicientes hæc, ut in Abbatiis supranominatis sine Moyssiacensis Abbatis consilio & voluntate Abbas nullatenus eligatur, vel ab aliquo ordinetur; Quod si contigerit ausu temerario ab aliquo fieri, eligentes, ordinatus, & ordinator, excommunicentur, & a suis ordinibus ex beati Petri auctoritate sub anathematis interminatione deponantur.

* deest fortasse tenere.

Suis in bonis confirmatur sub dominio eorumdem.

* leg. Cluniacensis.

Enumeratio hujusmodi bonorum.

Non Abbas, sed Prior eligendus.

In Abbatiis vero Moisiacensi subjectis non eligendi Abbates nisi prævio Moisiacensis consensu.

Conqueruntur etiam ipsi fratres Moyssiacenses, plurimas sui juris Ecclesias a laicis hominibus occupari; in Tolosano quidem Episcopatu Ecclesiam S. Martini de Maurago, S. Juliani, S. Rustici, Ecclesiam de Affiniaco, de Corduba, de Bisingis, de Monte-Beterio: in Aginnensi Ecclesiam sancti Amantii de Tarrago, de Verbegarria, de Anganiaco: In Caturcensi Ecclesias sancti Martini, & sancti Vincentii de Antejaco, sancti Petri de Boilo, sancti Theodori de Linaco, sanctæ Liberatæ, sancti Amantii, sancti Martini, & sancti Petri de Catex, sancti Saturnini de Bas, sancti Johannis de Persica, Ecclesiam sancti Saturnini, quæ conjuncta est Ecclesiæ sancti Petri;

Ecclesiæ & bona huic Monasterio ablata.

Ecclesiam de Titiaco, sancti Petri de Burgarias, sanctæ Mariæ de Troilo, Ecclesiam de Cogornoco, de Gratacumba, sancti Lupi de Malausa, Ecclesiam cum curia, quæ dicitur Fals; Ecclesiam de Arduno, Ecclesiam sancti Sulpitii, sancti Mauritii: In Lactorensi Episcopatu, in Parrochia Limana, Ecclesiam de Sarraciaco, de Flamalingis, de Aliciano, de Orriols, Ecclesiam sancti Martini, sancti Quiriaci, sancti Hilarii, sancti Saturnini, Mansionis villam. Vestram igitur prudentiam literis præsentibus exhortamur, atque præcipimus, ut supradictarum Ecclesiarum occupatores pro vestri officii debito commoneatis; & quæ Dei servis vel ipsi vel ipsorum parentes perperam abstulerunt, restituere compellatis. Quod si vestris noluerint commonitionibus obedire, noverint se beatorum Apostolorum indignationem, sicut ecclesiasticarum rerum pervasores, in pervasione ipsa contumaciter permanentes habere, & excommunicatos esse. Data Tolosæ Nonis Maii Indict. IV. anno Dominicæ Incarnationis MXCVI. per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis.

Quæ ei restituenda fore præcipitur sub anathematis pœna.

Dat. die 7. Maji ann. Domini 1096. Pontif. Urbani anno IX.

X X X V.

Urbanus PP. II. in Concilio Nemausensi controversiam inter Conchenses Monachos, & Figiacenses componit, & utrique Monasterio proprium Abbatem indulget.

Ex Sammarth loc. cit num. xxxviii.

Urbanus Servus Servorum Dei.

Series facti.

CUM pro negotiis ecclesiasticis in partes Galliæ venissemus, apud Arverniam largiente Domino plenariam Synodum convocavimus. Illic a Conchensis Monasterii fratribus reverendæ memoriæ Gregorii Septimi Papæ literæ præsentatæ sunt, præcipientes, Figiacense Cœnobium Conchensi Cœnobio uniendum; & quia per idem tempus utrique loco Abbates proprii præsidebant, alterutro defuncto, eum, qui superstes esset, utrique Monasterio præferendum. Conchensis itaque Cœnobii Abbas, quia contra literarum ipsarum tenorem substitutus fuerat, in eodem Concilio depositus, & Figiacensis, qui supervixerat, utrique loco prælatus est. Cœpit ergo inter utrumque Monasterium discordia tanta versari, ut & bona plurima distraherentur, & animarum salus detrimentis maximis pessundaretur. Præterea, cum ad aures Cluniacensis Abbatis hujusmodi constitutio pervenisset, cœpit supradictas Gregorii Papæ literas tamquam subreptitias calumniari, & definitionem ejusdem negotii se præsente aliter perpetratam testari, quandoquidem ab eodem Pontifice Figiacensis locus Conchensi Monasterio per privilegium fuerit superpositus. Igitur cum largiente Domino, tertio per instantiam nostram apud Nemausum Synodus convenisset, cœpit ejusdem negotii quæstio graviter agitari. Post longum vero super hac re Episcoporum Abbatumque tractatum, placuit cum pro apostolici privilegii conservatione, tum pro communi Monasteriorum salute, ut utrique loco, sicut ante fuerat, Abbas Cardinalis restitueretur; & tam Figiacenses Monachi quam Conchenses sub proprii Abbatis cura deinceps & provisione persisterent. Et nos igitur commune Concilii decretum apostolicæ auctoritatis pondere, confirmantes, definitionis hujus ordinem perpetuo permansurum, nostri nominis literis annotari, & sigilli nostri præcipimus impressione firmari. Si quis autem hujusce definitionis tenorem temerario ausu fuerit conatus infringere, sciat se apostolicæ indignationis ultionem incurrere, & detrimentum sui ordinis vel officii invenire. Actum in Concilio apud Nemausum in Ecclesia sanctæ Mariæ, septimo Idus Julii, anno Dominicæ Incarnationis MXCVI. Indictione IV. anno vero Pontificatus Domni Urbani Papæ Secundi nono. Datum apud Vallem Flavianam, in Monasterio sancti Ægidii Idus Julii.

Gregorii VII. Decretum pro unione utriusque Monasterii.

Discordia unde profecta.

Quæstio in Nemausensi Synodo agitata.

Sententia in ea lata.

Confirmatio sententiæ ejusdem.

Act. die 15. Julii ann. Domini 1096. Pontif. anno IX.

X X X V I.

Confirmatio Bonorum Monasterii Rivipollensis, cui nonnulla immunitatis ac exemptionis privilegia conceduntur.

Ex Archiv. Monast. hujus edidit Baluzius loc. sæpe cit. num. cccxiv.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Bernardo Abbati venerabilis Monasterii sanctæ Mariæ, quod Rivipollense dicitur, in Comitatu Ausonensi inter duo flumina constitutum, ejusque successoribus regulariter substituentis, in perpetuum.

Exordium.

APostolicæ Sedis auctoritate debitoque compellimur, pro universarum Ecclesiarum statu satagere, & earum quieti auxiliante Domino providere. Eapropter petitionibus tuis, fili in Christo carissime Bernarde, non immerito annuendum esse censuimus, ut Rivipollense Monasterium, cui Deo auctore præsides, ad prædecessorum nostrorum Sergii & Agapiti exemplar Apostolicæ Sedis privilegio muniremus. Per præsentis igitur Decreti paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcumque hodie idem Cœnobium juste possidet, sive in futurum concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant; in quibus hæc propriis duximus nominibus adnotanda: Ecclesiam sancti Petri eidem Monasterio adjacentem cum cæteris ei subjectis Ecclesiis: In castro Cervariæ Ecclesiam sancti Martini, cappellam sancti Nicolai, cellam sancti Petri cum Ecclesia castri de monte Palatii, cellam sancti Quintini, Monasterium sanctæ Mariæ quod dicitur Gualterii, sancti Andreæ inter Pontonos, sanctæ Mariæ de Panizariis, sanctæ Mariæ de monte Serrato, Ecclesiam sancti Stephani de Grannollariis, sancti Stephani de Ripa cum alodiis Bernardi Vicecomitis, quæ Cœnobio delegavit: Mercati vero, quod penes idem Monasterium fieri consuevit, teloneum, & omnem justitiam tibi tuisque successoribus confirmamus: Castrum quoque Menslei cum terminis & pertinentiis suis, castrum de Torsa cum Ecclesiis & dominicaturis, & portibus maris, piscationibus, & omnibus sibi pertinentibus: Piscationes aquarum de Tezer a Ripa mala usque ad Spatam, & de flumine Freverii a ponte Corba usque Tezer: Omnem etiam Dominicaturam, quam Bernardus Bisuldunensis beatæ Mariæ tradidit tam in Rivipol-

Bona ad Monast. spectantia confirmantur.

Enumeratio hujusmodi bonorum.

pollensi valle, quam in aliis locis: Quicquid præterea possessionum, villarum, sive ecclesiarum, cum decimis, primitiis, vel oblationibus suis per antecessorum nostrorum privilegia in quibuslibet regionibus possidetis: Quicquid authenticis Pontificum scriptis, vel principum, vel quorumque fidelium juste & legaliter vel in præsenti habetis, vel in futurum Domino largiente habituri estis, sæpefato beatæ Mariæ Monasterio confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus subditos præter Abbatis & Fratrum voluntatem sæculari judicio vel potestate constringere, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, vel violentia proponatur, nisi quem fratres communi assensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium sive Basilicarum, ordinationes Clericorum ipsius loci vestri, seu Monachorum, qui ad sacros Ordines fuerint promovendi, a quocumque volueritis catholico accipietis Episcopo. Ad hæc adjicimus, ut Episcoporum quilibet claustrum ipsum, & illic Domino servientes, temerario ausu excommunicare, sed neque capellas, quæ circa ambitum Monasterii sitæ sunt, sine Romani Pontificis, vel Legati ejus audientia interdicere vel excommunicare non debeat; neque cæteris ad vos pertinentibus locis sine certis causis præjudicium canonicæ ultionis inferre. Sepulturam sane ejusdem loci omnino liberam esse decernimus, ut eorum, qui illic sepeliri deliberaverint devotioni, & externæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat. Missas quoque publicas præter Abbatis & Fratrum voluntatem in eodem Monasterio ab Episcopo celebrari, vel stationes fieri prohibemus, ne forte in servorum Dei recessibus, popularibus occasio præbeatur ulla conventibus. Si qui igitur in crastinum Archiepiscopus aut Episcopus, Imperator aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Judex, aut ecclesiastica quælibet sæcularisve persona, hujus decreti paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertioque commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco juxta servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Molestiam ullam, aut vim illi inferre omnino interdicitur.

Abbas per Monachos eligendus.

Monasterii omnimoda exemptio ab Ordinarii jurisdictione.

Sepulturã ibidem statuere cuicumque liberum.

Missas publicas ibidem celebrare nec Episcop. possit sine Abbatis consensu.

Pœnæ contra inobservantes.

Datum in Monasterio sancti Ægidii per manum Johannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, XVII. Kal. Augusti, Indictione IV. Incarnationis Dominicæ anno MXCVI. pontificatus autem Domni Urbani Secundi Nono.

Dat. die 16. Julii ann. Domini 1096. Pont. ann. IX.

XXXVII.

Idem omnino Privilegium pro Monasterio Balneolensi.

Edidit ex Cartulario Monast. hujus Baluzius loc. cit. n. ccxv.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Benedicto Abbati venerabilis Monasterii sancti Protomartyris Stephani, quod situm est in loco qui Balneolis dicitur, in Comitatu Bisuldunensi, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Apostolicæ Sedis auctoritate debitoque compellimur pro universarum Ecclesiarum statu satagere, & earum quieti auxiliante Domino providere. Eapropter petitionibus tuis, fili in Christo carissime Benedicte, non immerito annuendum censuimus, ut Balneolense Monasterium, cui Deo auctore præsides, Apostolicæ Sedis privilegio muniremus. Per præsentis ergo privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcumque hodie idem Cœnobium juste possidet, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant: Parrochia videlicet de ipsa valle Balneoli, Ecclesia sancti Benedicti & sancti Petri de Agemal, sancti Romani de Millanicas cum cimiterio suo, sancti Christophori, sancti Jacobi cum decimis & primitiis suis, & cum medietate decimarum seu primitiarum de Villa Figerolis & de Eremitanis, Ecclesia sanctæ Mariæ, sancti Laurentii cum cimiterio de Porcarii, Ecclesia sancti Mauritii de Calvis, sancti Quirici, sancti Martini de Campo majori in valle de Milliariis, Ecclesia sancti Petri, sancti Andreæ de Ritulis, sancti Vincentii de saliente, sancti Juliani de Augustino, sanctæ Mariæ de villa Azert, sancti Martialis de Quarantela, cella sanctæ Mariæ de Rivo d' Azar cum decimis, oblationibus, ac cæteris pertinentiis suis: In Comitatu Petralatensi Ecclesia sancti Martini, sancti Silvestri: In Valle Mala, cella sancti Joannis de Crosis, sancti Cypriani de Pineta, cum decimis, oblationibus, & ceteris earum pertinentiis: In Comitatu Empuritanensi, cella sanctæ Crucis, sancti Nicolai cum cimiteriis, & alodiis suis, & castrum Calepodium cum pertinentiis suis: In Comitatu Gerundensi, Ecclesia sanctæ Mariæ de Fenestris, sancti Felicis de Buada cum decimis, oblationibus, & cæteris earum pertinentiis: In Comitatu Barchinonensi Monasterium sancti Martialis de Monte Signi: In Tazilano Ecclesia sancti Salvatoris: Mercati quoque, quod penes vestrum Cœnobium fieri solet, teloneum, & omnem justitiam, tibi tuisque successoribus confirmamus. Quicquid præterea vel per antecessorum nostrorum Apostolicæ Sedis Pontificum privilegia, vel per authentica Regum, seu Principum scripta, vel ex quorumcumque fidelium oblationibus loco vestro juste & legaliter collatum est, vel in futurum largiente Domino habituri estis, ratum vobis, & integrum servari præcipimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut præter Abbatis & fratrum voluntatem eorum familiam sæculari judicio & potestate constringere, aut Cœnobii possessiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum

Proemium.

Confirmatio bonorum ad Monasterium spectantium.

Quæ hic enumerantur.

Confirmatio quoque Privilegiorum omnium.

Decretum immunitatis a quacumque molestia &c.

pro quorum substentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc ejusdem loci Abbate vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, vel violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Crisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium sive Basilicarum, ordinationes Clericorum loci vestri, seu Monachorum, qui ad sacros fuerint Ordines promovendi, a quocumque volueritis catholico accipietis Episcopo, sicut a nonnullis prædecessoribus nostris Monasterio vestro est concessum, & a Comprovincialibus est Episcopis confirmatum. Ad hęc adjicimus, ut Episcoporum quilibet claustrum ipsum, & illic Domino servientes, temerario ausu, aut sine Romani Pontificis vel Legati ejus audientia interdicere, vel excommunicare non debeat, neque cæteris ad vos pertinentibus locis sine certis causis præjudicium canonicæ ultionis inferre. Missas vero publicas præter Abbatis & fratrum voluntatem in eodem Monasterio per Episcopum celebrari, aut stationes fieri, vel ad agendas causas populares conventus aggregari prohibemus, ne in Servorum Dei recessibus, popularibus occasio præbeatur ulla conventibus. Sepulturam quoque ejusdem loci omnino liberam esse sancimus, ut eorum, qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi excommunicati sint, nullus obsistat. Si qua igitur in crastinum Ecclesiastica sæcularisve persona, hujus decreti paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatinus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Abbas a Monachis eligendus: Quibus liberum quoque sit altarium consecrationes, & Clericorum ordinationes a quocumque libuerit Episcopo petere. Iidem ab Ordinario Episcopo excommunicari non possint, nisi cõsentiente Romano Pontifice; Ab ejus enim jurisdictione sint omnino liberi. Sepulturam in Monasterii Ecclesiis statuere cuicumque sit liberum. Pœnæ contra violatores Privilegii hujus.

Datum in Monasterio sancti Ægidii apud vallem Flavianam per manum Johannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, XVI. Kal. Augusti, Indictione quarta, Incarnationis dominicæ anno MXCVI. Pontificatus autem Domni Urbani Secundi Papæ Nono.

Dat. die 17. Julii ann. Domini 1096. Pont. ann. IX.

XXXVIII.

Confirmatio bonorum, & donationum omnium, factarum vel in posterum faciendarum Juviniacensi Monasterio, cui privilegia immunitatis ac Apostolicæ Sedis protectionis conceduntur.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilectæ Filiæ Halburgi Abbatissæ Monasterii Juviniacensis, & cæteris, quæ post eam regulariter in ejusdem Monasterii regimine substituendæ sunt.

Ex Mabillon. in Append. Annal. Benedict. Tom. v. n. xlii.

Apostolicæ Sedis auctoritate debitoque compellimur pro universarum Ecclesiarum statu satagere, & earum maxime, quæ ejus Sedi specialius adherent, & tamquam proprio jure subjectæ sunt, quieti auxiliante Domino providere. Quapropter filia in Christo charissima Galburgis, devotionis tuæ precibus clementer annuimus, & beatæ Scholasticæ Virginis Monasterium, cui Domino auctore præsides, apud villam, quæ Juviniacum dicitur, constitutum, sub Apostolicæ Sedis protectionem specialiter confovendum præsentis decreti auctoritate suscipimus. Quod videlicet Monasterium egregiæ memoriæ Bonifacius Marchio & ejus uxor Beatrix cum insigni filia sua Domina Mathilde, Beato Petro & Episcopis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ obtulerunt. Per præsentis igitur privilegii paginam Apostolica auctoritate statuimus, ut quævis bona a prędictis Principibus eidem Monasterio data, firma & illibata semper permaneant: ipsa videlicet Juviniacensis villa integra cum utrisque medietatibus suis, quarum alteram præfatus Marchio & ejus Conjux in vita sua, alteram post obitum eorum Comitissa Mathildis beatæ Scholasticæ tradidisse cognoscitur: Remonis villa cum pertinentiis suis, & reditibus: medietas villæ Verinoli magni: Yreja cum duabus Ecclesiis: Bosonis villa cum appenditiis suis: Minus Virolinum totum: in villa Vismoli mansi duodecim: in Marcejo tres mansi cum Ecclesia: in Clymencejo terra cum quarta parte Ecclesiæ: in Hastoii mansi quatuor, & tertia pars Ecclesiæ cum molendino: in Betrui mansi duo cum Ecclesia: in Vellanes mansi duo & semis, sexta pars mansi Ecclesię, & molendini, & piscationis: in Gualkeringi mansus unus: apud Ase justa Masencejum terræ: apud aliud Ase quarta pars mansi: apud Nemachium mansus; apud Ham mansus cum quarta parte Ecclesiæ, & molendini. Confirmamus etiam vobis Ecclesiam de Surrejo cum alodio & municipiis, novem perticata vinearum lasura quadraginta & septem diurnata bovum in Remoni villa, quæ tua prudentia ab Arluino pretio comparuit. Quidquid præterea idem beatæ Scholasticæ Monasterium juste possidet, aut in futurum concessione Pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium juste ac canonice poterit adipisci, ratum vobis illibatumque servari sancimus. Decrevimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat supradicti Cœnobii congregationem temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, aut ablata retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, earum, pro quarum substentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura

Exordium. Monasterium sub Apostolicæ Sedis protectione recipitur: Eique bona omnia confirmantur. Decretum immunitatis a quacumque vi, vel molestia:

futura: salva Trevirensis Ecclesiæ canonica reverentia. Obeunte te, nunc ejus loci Abbatissa, vel earum quæcumque post te in ejusdem loci regimine successerint, nulla ibi qualibet subreptionis astutia vel violentia præponatur, sed quam sorores communi consensu, vel sororum pars consilii sanioris, secundum Deum, & beati Benedicti regulam providerint eligendam, adhibito etiam Diœcesani Episcopi consilio, si catholicus religiosusque extiterit, ut jam omnino non liceat infra Abbatiam ipsam aliquid violentiæ vel pravæ consuetudinis vindicare, aut gravaminis quicquam, quod Ancillarum Domini Dei quieti impediat, irrogare. Advocatum quoque ejusdem loci non alium fore statuimus, nisi quem Monasterio utilem Abbatissa cum Religiosarum suarum voluntate poposcerit. Nec ipsi, aut Abbatissæ, nec alicui loci ipsius ministro facultas sit Ecclesiæ bona vel in feudum personis sæcularibus dare, vel sub censum redigere, vel modis quibuslibet alienare. Nullum præterea Clericum in Monasterio vestro ministrare permittimus, nisi de regulariorum Canonicorum numero, quos apud B. Montani Ecclesiam religionis vestræ solicitudo constituit, quibus delegatum ex vestrarum facultatum portionibus victum ne qua in posterum persona subtrahere audeat, interdicimus. Ad indicium autem percepte a Romana Ecclesia libertatis, Virdunensis monetæ sex argenteos quotannis Lateranensi Palatio persolvetis. Si qua igitur in crastinum ecclesiastica persona sæcularisve, hujus decreti paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sanctissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Et libertatis in Abbatissæ electione:

Adhibito tamen Episcopi Diœcesani consilio.

Advocatus ab Abbatissa eligendus:

Qui tamen, sicut & Abbatissa nihil a Monast. quoquomodo alienare possit.

Census annuus Sedi Apost. persolvendus.

Solitæ clausulæ.

Datum in Monasterio S. Ægidii apud vallem Flavianam per manus Johannis S. Romanæ Ecclesie Diaconi Cardinalis decimo quarto Kal. Augusti, Indictione quarta, Incarnationis Dominice anno MXCVI. Pontificatus Domni Urbani Secundi PP. IX.

Dat. die 19. Julii ann. Domini 1096. Pont. ann. ix.

XXXIX.

Confirmata in Concilio Nemausensi donatione Raymundi Comitis Tholosani, Monasterium S. Ægidii subditur S. R. Ecclesiæ.

Ex Dacher. Spicileg. T. vi.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei.

Sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Comes nimirum Tholosanorum ac Ruthenensium, & Marchio Provinciæ, Raimundus, potentatus sui partem a Romana Ecclesia detinens, honores omnes ad B. Ægidium pertinentes, tam in valle Flaviana quam in extrinsecis, quicquid juste sive injuste videbatur tenere, omnes rectas sive pravas consuetudines, quas ipsius Antecessores, aut ipse habuerant, ob honorem Dei, & B. Ægidii reverentiam dereliquit. Quam videlicet missionem apud Nemausense Concilium, jurans in manu nostra, Odiloni Abbati & ejus Fratribus fecit, in Hierosolymitanam expeditionem iturus, seque & universos successores suos, si forte hoc donum irritum facere pertentarent, quod ad se erat, damnatione & maledictione mulctavit. Quid igitur, suggerente ipso & Monachis exorantibus, in totius Concilii conspectu firmavimus, necnon & per auctoritatis nostræ literas stabilimus. Si quis ergo Ecclesiastica, sæcularisve persona hanc supradicti Comitis missionem, & nostram atque totius Concilii confirmationem evacuare, aut pervertere præsumpserit, usquequò satisfaciat, excommunicationi anathematique subdatur, & honoris atque officii sui evacuatione plectatur.

Exordium.

DonatioRaymundi Comitis qualis.

In concilio Nemausensi confirmata:

Lato anathemate contra inobservantes

Post hæc divinæ voluntatis dispositione actum est, ut apud B. Ægidii Monasterium Basilicæ novæ aram omnipotenti Deo nostris manibus dicaremus. Sanximus igitur, & sancimus, & ad posterorum memoriam literis designamus, ne quis ulterius Archiepiscopus aut Episcopus adversus eamdem Ecclesiam audeat excommunicationis, aut interdictionis proferre sententiam; quatinus idem Monasterium ex ipsius B. Ægidii traditione sanctæ Romanæ Ecclesiæ juri proprio subditum, Romanæ semper libertatis gratia perfruatur. Si quis autem Decreti hujus tenore cognito obviam venire tentaverit, honoris & officii sui detrimentum patiatur, atque a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus pax & misericordia a Deo & Patre nostro & Domino Jesu Christo præsentibus ac futuris sæculis conservetur. Amen. Amen. Amen.

Monast. ipsum ab omni Episcopali jure exemptum,

Soli R. E. subditur.

Solitę clausulæ.

Datum per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, apud Avenionem in Monasterio S. Andreę, XI. Kalendas Augusti Indictione IV. Incarnationis Dominicæ MXCVI. Pontificatus autem Domni Urbani II. Papæ IX.

Dat. die 22. Iulii ann. Domini 1096. Pontif. an. ix.

XL.

Confirmatio libertatum omnium Cluniacensi Monasterio a Summis Pontificibus concessorum; quibus nonnulla alia privilegia exemptionis adjunguntur.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Hugoni Cluniacensi Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Ex Chartul. Sancti Dionisii Nogenti Rotrodi edidit. Martinus Marrier Biblioth Cluniac. col. 520.

Cum omnium fidelium petitionibus & necessitatibus subvenire debeat apostolicæ charitatis gratia, multo magis his est impertienda ejus beneficii clementia, quos singulariter filios se gaudet habere Romana Mater Ecclesia-

Exordium.

Cluniac. Monasterii dignitas.

clesia. Inter quos, quoniam Cluniacensis Congregatio divino carismate cæteris imbuta, plenius ut alter sol enitet in terris, adeo ut his nunc temporibus ipsi potius conveniat, quod a Domino dictum est: Vos estis lux mundi; Eo magis, o carissime frater Ugo, sublimitatis apostolicæ auctoritas cogitur præbere vestris petitionibus assensum; cum etiam pro sanctimonia vitæ desideriis vestris parere novimus Auctorem omnium. Eapropter quicquid libertatis, quicquid tuitionis, quicquid auctoritatis prædecessores nostri Ecclesiæ Romanæ Pontifices, præsertim apostolicæ memoriæ Gregorius VII. vestro Monasterio & locis, ad id pertinentibus contulerunt, nos quoque præsenti decreto, auctore Deo, confirmamus: Scilicet ut cuncta loca, & Monasteria ad Cluniacense Cœnobium pertinentia, quæ ab aliquibus fidelibus christianis, Regibus, Episcopis, Ducibus, Comitibus, seu Principibus eidem loco sunt concessa, & ab antecessoribus tuis acquisita, & quæcumque ad eumdem locum aliquo modo pertinere videntur, vel imposterum dabuntur, sive Terræ, sive Ecclesiæ, sive decimæ, & quæcumque quorumcumque beneficia fidelium, absque ullius contradictione cum magna quiete & securitate tu & tui possideatis, & per te universi successores tui in perpetuum. Necnon sub divini judicii promulgatione & confirmatione, & anathematis interdictione corroborantes decrevimus, ut nullus Episcopus seu quilibet Sacerdos in eodem venerabili Cœnobio, neque omnino in aliquo loco huic subdito, pro aliqua ordinatione seu consecratione Altaris, vel Ecclesiæ, Presbyterorum, vel Diaconorum, Missarumque celebratione, nisi ab Abbate ejus Cœnobii, vel Prioribus eidem Cœnobio subditis, invitatus fuerit, venire ad agendum præsumat. Sed liceat Monachis tuis ubicumque positis cujuscumque voluerint Ordinationis gradum suscipere, ubicumque tibi & illis vestrisque successoribus placuerit. Interdicimus autem sub simili anathematis promulgatione, ut neque Cluniacum neque loca, ad id pertinentia ubicumque, Episcopi vel Sacerdotis deprimantur interdictionis titulo, seu excommunicationis vinculo vel anathematis. Non enim patitur Sedis sanctæ apostolicæ authoritas, ut illius cujuscumque personæ obligatione proscindatur a se, cuilibet concessa libertatis potestas. Non igitur fratres tui & Monachi ubicumque, cujuscumque Episcopi vel maledictionis vel excommunicationis seu interdictionis vinculo teneantur astricti. Quod si qui, sciens hanc nostram paginam, contra eam facere præsumpserit, auctoritate beati Petri, cui Conditor omnium ligandi atque solvendi potestatem commisit, Ecclesia vestra, & ipsi Monachi absolvantur. Et is, quicumque sit, qui Apostolicæ Sedis filium ligare sive maledicere contra decretum nostrum voluerit, maledictione perpetua ligetur, anathematizetur, condamnetur. Si qua vero competens ratio adversus quicquam moverit, & hoc aliter determinari vel diffiniri nequiverit, judicium apostolicum, quod nulli præjudicium prætendere patitur, super hoc patienter præstoletur, & humiliter requiratur. Liceat quoque vobis seu fratribus in Ecclesiis vestris presbyteros eligere, ita tamen ut ab Episcopis vel ab Episcoporum Vicariis animarum curam absque venalitate suscipiant; quas si committere illi, quod absit, ex pravitate noluerint, tunc Presbyteri ex Apostolicæ Sedis benignitate officia celebrandi licentiam assequantur. Ecclesiarum vero, seu Altarium consecrationes ab Episcopis, in quorum Diœcesibus sunt, locorum vestrorum fratres accipiant; si quidem gratis ac sine pravitate voluerint exhibere; alioquin a catholico, quem malueritis, Episcopo, consecrationum ipsarum Sacramenta suscipiant. Decernimus etiam illius, cujus vice quamvis indigni fungimur, & auctoritate sancimus, ut idem locus, & loca ei subdita, omnibus ob salutem confugientibus sint misericordiæ sinus, sint totius pietatis & salutis portus; obtineat in iis locum justus, nec repellatur pœnitere volens injustus; præbeatur innocentibus caritas mutuæ fraternitatis, non negetur offensis spes salutis, & indulgentia pietatis. Et si aliquis etiam quocumque obligatus anathemate eumdem locum vel loca ei subdita expetierit, sive pro corporis sepultura, seu alterius utilitatis ac salutis gratia, minime a venia, & optata misericordia excludatur; sed oleo medicamenti salutaris fovendus benigniter obligetur; quia & justum sic est, ut in domo pietatis & justo præbeatur dilectio sanctæ fraternitatis, & ad veniam confugienti peccatori non negetur medicamentum indulgentiæ & salutis. Sit autem omnibus ibi advenientibus causa salutis hic & in perpetuum, divinæ miserationis & pietatis refugium, & apostolicæ benedictionis & absolutionis præsidium. Hanc etiam vobis prærogativam concedimus, ut quisquis ad vos alieni Monasterii Monachus pro vitæ melioratione transierit, licenter recipiatur, remotis Prioris loci querimoniis, ut largiente Domino, salutis, quam quærere videtur, apud vos potiatur effectu. Clericos quoque regulares, quos Canonicos vocant, qui vel in locis suis salvari non possunt, vel pro necessitatibus ad loca vestra confugiunt, suscipiendi, & vestrum propositum admittendi licentiam impertimur. Decernimus præterea, & omnino constituimus, ut prædicti loci obeunte Abbate, non ibi alicujuscumque personæ violentia constituatur ordinandus; sed ab ipsa Congregatione loci secundum timorem Dei, & institutionem legislatoris Benedicti, Pater, qui sibi præesse debeat, eligatur, atque ad eum ordinandum qualiscumque illis placuerit Episcopus advocetur. Præterea constituimus, ut nulli omnino hominum liceat vestrum venerabile Cœnobium, & loca ei subdita temere perturbare, sed eorum Ecclesiæ, decimæ, possessiones, & bona cætera, quæ pro animarum salute jam donata sunt, vel in futurum, Domino miserante, donari contigerit, firma vobis vestrisque Successoribus, & illibata permaneant. Si qua igitur ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostram constitutionem sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sanctissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis justa eidem Cœnobio suisque locis servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatinus hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem

Marginal notes (left): Confirmatio libertatum & privilegiorum. — Item rerum omnium donatarum, — Pertinentiarum &c. & eorum, quæ acquiri in posterum contigerit. — Atque exemptionis a subordinatione Episcopali in Altarium, vel Ecclesiarum consecratione, — In ordinationibus Monachorum, — Et in sacris peragendis: a quibus suspendi, vel excommunicari Monachi, vel Monasterium omnino non posse decerni. tur. — Pœnæ contra inobedientes huic Decreto. — Presbyteri electi ad curas animarum ab Episcopis accipere debeant facultates:

Marginal notes (right): Qui si denegaverint, a Sede Apost. obtineant: — Eisdem quoque reservatur Altarium, & Ecclesiarum consecratio gratis tamen peragenda. — Ei subjecti datur facultas recipiendi quemcumque ad ea confugientem; — Etiamsi anathemate sit obligatus, — Vel Monachus; — Vel etiam Clericus Regularis. — Abbatis electio Monachis conceditur; — Electoque facultas datur suscipiendi ordinationem a quo maluerit Episcopo — Decretum pro quiete Monast. bonorumque ad illud pertinentium, — Solitæ clausulæ,

Dat. die 9. Januarii anno Dom. 1097. Pontif. an. IX. dicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Datum Laterani V. Idus Januarii, Indictione V.

X L I.

Monasterium S. Mauri Glannafoliense in Gallia Fossatensibus abjudicatum, Cassinatium ditioni restituitur.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, reverentissimo & carissimo fratri Oderisio nostris per Dei gratiam manibus, & in Kardinalem sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Sacerdoti, & in Abbatem Casinensis Monasterii consecrato, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Ex Originali edidit Gattula Hist. Cassinen. Sæc. VI. pag. 298.

S. Maurus S. Benedicti discipulus.

PAter & Princeps monachicæ institutionis, gratia & nomine Benedictus, discipulum suum beatissimum Maurum ob religionis studium docendum & augendum in Gallias destinavit, sicut in eorum gestis luce clarius reperimus; qui, ad loca destinata perveniens, Monasterium, quod Glannafolium dicitur in Andecavensium Diœcesi divina gratia prosequente construxit, quod Cassinensi Cœnobio unde prodierat commisit; Ubi, cum plurimis virtutum insignibus cooperante Domino effulsisset, Bertulfum discipulum suum Abbatem substituens, Monachis Cassinen. qui una secum venerant, super eum solicitius invigilare præcepit, ne in aliquo a rectitudine regularis tramitis deviaret, sicque temporalis vitæ finem sortitus est, ac sepultus. Post nonnulla igitur annorum curricula, peccatis exigentibus, idem monasterium a Gaidulfo quondam destructum, sed postmodum religiosorum virorum studio reparatum. Eo itaque tempore venerandæ memoriæ Adrianus Papa simul cum Carolo Rege Francorum & Patritio Romanorum præfatum Monasterium Glannafoliense venerabili Theodemario Cassinensi Abbati, super hac re querimoniam facienti, cognita ratione restituit, atque auctoritate apostolica confirmavit. Verum, quia Dei judicia abissus multa, jam dictum Cœnobium Barbarorum incursu vastatum iterum & destructum asseritur. Depopulationis ergo illius barbaricæ solitudine permanente, illustrium Principum studio provisum fuit, quatenus Glannofoliensis locus, Monachichæ tunc quieti incongruus, per Fossatenses Monachos disponeretur. Quæ quidem dispositio usque ad tempora nostra immobiliter perduravit. Cæterum cum Fossatensis etiam locus a Religionis observatione desiisset, Glannafoliensis Ecclesia per loci ipsius Præpositos non tam disposita quam dissipata diutius videbatur. Contigit autem divinæ dispositione clementiæ cum pro Ecclesiasticis causis in Gallias transissemus, nos locum illum cum Confratribus nostris Episcopis, & Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus visitasse. Fratrum igitur Deo servientium illic, & circum habitantium nobilium virorum nos turba circumstetit, super dissipatione multimoda conquerentium, quæ ab his inferebatur, quorum eos oportuerat industria gubernari. Adiectæ his sunt communis filii nostri Johannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & vestri Cassinensis Cœnobii Monachi pro parte tua, & venerabilis fratris nostri Gosfridi Andecavensis Episcopi, & filii nostri Fulchonis Andecavensis Comitis preces, proprium loco illi Abbatem sub ditione Cassinensis Ecclesiæ, auctoritate Sedis Apostolicæ restitui postulantium; nec parum in brevi profectum loco eventurum sperabant; & de trigesimo, qui nunc inerat, Monachorum numero repente ampliorem futurum, si quidem a Fossatensium erepti tyrannide, Abbatis proprii regimine fruerentur. Proinde Fossatensibus Monachis diem certum statuimus, quo se nostræ audientiæ, si haberent privilegia præsentarent. Confidentibus ergo nobiscum in Turonensi Ecclesia Archiepiscopis, Episcopis, & Abbatibus numero quatraginta quatuor, facta de hoc negotio quæstione, cartam nobis prædicti fratres in communi audientia præsentarunt quasi Romani Pontificis Adriani, quæ omnino falsa manifestis est indiciis comprobata. Placuit itaque cunctis in commune fratribus, qui consederant, quandoquidem in Fossatensi Monasterio religionis observantia jam per tempora longa defecerat, & Glannafoliensis locus per eos non meliorationi, sed deteriorationi videbatur expositus, cessante causa & cessare effectus, & Glannafoliensibus Monachis Abbatis Cardinalis solatium redderetur. Ei tunc ergo communi decreto sancimus, & nunc per præsentis privilegii paginam, legitimum sempiternum, apostolica auctoritate statuimus, ut in loco illo venerabili, sæpe superius nominato, Cardinalis Abbas perpetuis temporibus habeatur, salva per omnia reverentia & obedientia matris suæ Ecclesiæ Cassinensis. Prædecessorum nostrorum ergo Romanorum Pontificum Adriani, & Nicolai vestigia comitantes, prænominatum Glannafoliense Cœnobium cum omnibus pertinentiis suis, salva libertate & dignitate ejusdem loci, tibi tuoque Cassinensi Monasterio præsentis nostri privilegii pagina cum omnibus possessionibus suis confirmamus; in quibus hæc propriis duximus nominibus adnotanda: In primis villam Blazon, longus Campus, Boscus Mariacus, Gena, Gaudiacus, Fano, S. Petri cum tota villa Fabriensi, S. Petri de Vodda, S. Remigii in Varena, S. Hilarii in Corcozona, villam Solonge, S. Mariæ in Castro Doe, S. Martini de Castro Saracech, S. Justini in Verce, sancti Quirici, & sanctæ Mariæ de Salmonsa, Gru cum pertinentiis suis, sancti Martini in Bornu, sancti Mauri in Lauduno, sanctæ Mariæ in Vareno, villam Lambri cum pertinentiis suis, villam ad Panes, villam Syndvemont, sancti Gervasii & Protasii in Battheaco, sanctæ Mariæ in Mo, sanctæ Mariæ de Rillo, sancti Petri de Cotur, sancti Simplicii, & sancti Joannis supra Ligerim, sanctæ Mariæ in Danæ, terras de Corne, sancti Petri in Mazi, sancti Simphoriani in Balzi, sancti Petri de Anast cum septem aliis Ecclesiis, sancti Petri in Canovit, sancti Joannis, sancti Petri & sanctæ Mariæ in Salmur, sancti Vetrini, & sancti Eusebii de Gena, sanctæ Mariæ in Tori, sancti Petri in Lajor, sancti Joannis in Civitate Andecavensi, sancti Gervasii & Protasii in villa Briensi, sancti Aniani in villa Brem, sancti Mauricii in valle Cartenienſi, sanctæ Mariæ in Alanzo, S. Petri in Geii, S. Joannis supra Ligerim, S. Mariæ in Tanata, S. Petri & S. Mariæ in Basilica, S. Joannis in Cannuito, Insula S. Mauri,

Left margin notes: Monasterium Glannafoliense construxit. — Et Cassinatibus regendum dedit. — Iisdem ab Hadriano PP. adjudicatum. — Dehinc a barbaris destructum Fossatensibus in regimen datum. — Urbano PP. porrectæ preces pro restitutione Cassinatibus facienda.

Right margin notes: Lis coram eodem agitata. — Hadriani Privilegium suppostitium. — Decretum, ut proprius ibi constitueretur Abbas. — Monasteriumque Cassinatibus restitutum. — Bona omnia eidem confirmantur.

ri, Ecclesiam in villa Maymina cum silvis & pertinentiis suis, S. Petri & S. Remigii prope Glannafolium, S. Martini in Urbanella, S. Saturnini juxta Andecavis, S. Petri in Bessi, S. Symforiani & S. Simplicii in Baagi, S. Michaelis in villa Briensi, S. Martini in Bozi, S. Martini, & S. Bebiani in Civili, S. Medardi in Civile, S. Mariæ in Castro lungi, S. Agem in villa Brem, S. Mariæ & S. Martini in Brisart, S. Petri in Resti, S. Petri in Banios, S. Hilarii in Crottos, S. Andreæ in Verri, S. Petri in Mangi, S. Vincentii in Domos, S. Mariæ in Catinge, S. Simplicii in Ruccli, S. Petri in Ardeno, S. Juliani in Birasi, S. Petri in Castro Caroli, S. Mariæ, & S. Laurentii in Tufelis, S. Martini & S. Lamberti in Platea, S. Salvatoris & S. Mariæ in Cunalt, S. Gervasii in Baazi, S. Cosmi in Mili, S. Joannis in Danezzi. S. Petri in Lorazo, S. Martini in Ambillo, S. Hylarii in Gredilli, S. Georgii in Aason, S. Georgii in Saboes, S. Georgii in Fontana, S. Petri in Trallazi, S. Perri in Bajor de Civitate Pictavi, S. Mariæ in Alanzo, S. Petri in Monte Goer, S. Joannis in Arezi, S. Juliani in Ceuto, S. Petri in Aringi, S. Mariæ in Dane supra Ligerim, S. Petri & S. Romani in Savoner, S. Georgii, & S. Martini ad Leones, villam Fabrensem, S. Simplicii in Bartinge, villam Bornu, S. Mariç & S. Petri in Basages, terram de Culturis, terram de Varenna, villam Baugiacum cum Ecclesia S. Symphoriani in Brittannia, Wiperica Vicaria, Prisperiaca Vicaria, Brucca Vicaria, Quarantoja Vicaria, Cambryzaica Vicaria, Wer Vicaria, Priula Vicaria, Bemgloen Vicaria Winnona Vicaria, factos sex juxta Ecclesiam S. Veterini in villa Canaba cum pertinentiis suis, & cum omnibus mansuum adjacentiis. Statuimus etiam ut obeunte nunc Girardo ejus loci Abbate, nullus ibi subreptionis astutia vel violentia præponatur, nisi quem Fratres communi consensu, vel Fratrum pars consilii sanioris, secundum beati Benedicti regulam elegerint, apud Casinum secundum tenorem privilegiorum suorum benedicendum. Quod si forte, quod evenire vix credimus, in ipsa Congregatione aliquis ad hoc officium idoneus non reperitur de Cassinensi Cœnobio Abbatem sibi eligant ibidem similiter benedicendum; sic præposituram Cassinensem, & Vicariatum ejusdem Cassinensis Abbatis per totam Galliam accipiens ad suum Cœnobium redeat. Omnibus autem quinque annis limina beati Benedicti Cassinensis visitet in Mauri loco: resideat in Casino: & in omnibus cellis ejus, super eum nullus Abbas sedeat: & nulli alio loco nisi tantum Cassinen. subdatur. Si quid vero de ordine monastico tractandum fuerit, tam arbitrio præpositi Cassinensis, quam & Abbatis beati Mauri disponatur. Insuper autem præsenti privilegio supradictum locum unà cum omnibus suis pertinentibus, Ecclesiis & possessionibus per totum orbem roboramus, atque ut nullius alterius Ecclesiæ vel Episcopi, nisi Cassinensis Ecclesiæ ditionibus submittatur, auctoritate apostolica interdicimus. Quæcumque præterea in futurum sive concessione Pontificum, sive liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juste atque canonice poteritis adipisci, firma eidem loco, & illibata permaneant. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione, ac gubernatione concessa sunt, usibus omnibus modis profutura. Sepulturam quoque ejusdem loci liberam esse facimus, ut eorum, qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati nullus obsistat. Si qua sane in crastinum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ constitutioni paginam sciens, contra eam temere venire temptaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se existere divino judicio de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sanctissimo & sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in estremo examine districte ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem vestroque Cœnobio justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Scriptum per manum Petri Scriniarii sacri Palatii.

In posterum Abbates a Monachis de gremio eligendi.

Sin vero idoneus nemo ibi reperiatur de Cassinen. eligatur.

Abbas quolibet quinquennio Cassinum adeat.

Cujus tantummodo ditioni sit subjectum.

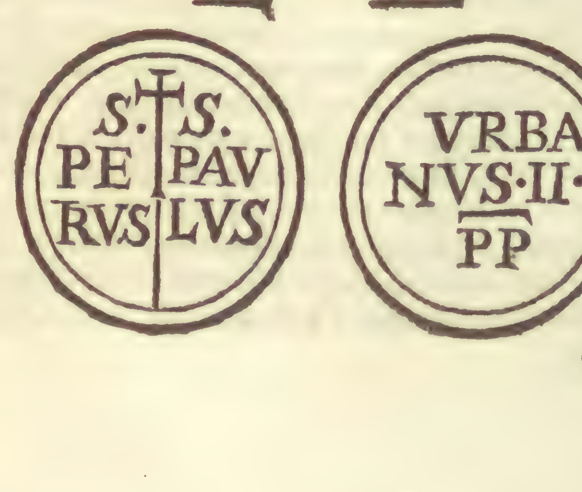
Conclusiones.

Datum apud Tarracinam per manum Iohannis S. R. E. Diaconi Cardinalis XII. Kal. Aprilis Indictione V. anno Dominicæ Incarnationis MXCVII. anno autem Pontificatus Domni Papæ Urbani Secundi X.

Dat. die 21. Martii anno Dom. 1097. Pontif. an. X.

Con-

XLII.

Confirmatio Bonorum omnium, ac privilegiorum Cassinen. Monasterii: cum declaratione, quod nullum eidem præjudicium inferatur ex Privilegiis Monasteriis S. Sophię Beneventan. & Bandusino nuper concessis,

Edidit Gattula Hist. Cassin. sæcul. VI. pag. 149.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, reverendissimo & carissimo fratri Odorisio, nostris per Dei gratiam manibus & in Cardinalem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Sacerdotem, & in Abbatem Cassinensis Monasterii consecrato, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

PRæter generale caritatis debitum, præter singularem vestri Cęnobii pręrogativam, qua in Monasticæ legis latione, & latore sanctissimo Benedicto universorum per Occidentem Monasteriorum Caput a Domino institutum, illa etiam benignitatis magnificentia, qua semper, & nostris præcipue temporibus, Congregatio vestra sanctæ Romanæ subvenit Ecclesiæ, multum nos eidem loco fore compellit obnoxios. Is enim locus nostrorum pauperum relevatio, fugientium refugium, fessorum Sedis Apostolicæ filiorum requies indefessa permansit, & permanet. Et nos ergo, tam divinæ constitutioni quam fraternæ benignitatis dulcedini respondentes, locum ipsum, & universa ad eum pertinentia, quieta semper & ab omnium mortalium jugo libera permanere, & sub solius sanctæ Romanæ Ecclesiæ jure ac defensione perpetua haberi decernimus: In quibus hęc propriis nominibus adnotanda duximus. In primis Monasterium Domini Salvatoris positum ad pedem ipsius montis, atque Monasterium S. Dei Genitricis Virginis Mariæ, quod vocatur Plumbarola; itemque Monasterium S. Mariæ in Cingla, cellam S. Benedicti in Capua cum cellis & pertinentiis suis, S. Sophiæ in Benevento, S. Mariæ in Canneto juxta fluvium Trinium, S. Benedicti & S. Laurentii in Salerno, S. Mariæ in Tremiti cum ipsis Insulis, S. Liberatoris in Marchia cum omnibus suis pertinentiis, S. Benedicti in Marsi, S. Mariæ in Luco, & S. Cosmati in Civitella, S. Angeli in Barregio cum omnibus pertinentiis suis, S. Mariæ Ancillarum Dei in Civitate Cossentia, S. Mariæ in Barise, S. Joannis puellarum in Capua, sancti Angeli ad Formam, sanctæ Agatæ in Aversa; Item sancti Rufi, & sancti Benedicti Pizuli in Capua, sancti Petri de Laco, sancti Petri de Avellana, sancti Herasmi & sancti Benedicti & sanctæ Scholasticæ in Cajeta, sancti Magni in Fundi, S. Stephani, & sancti Benedicti in Terracina. sancti Petri in Foresta, sancti Pauli ibidem, sanctæ Mariæ in Pontecorbo, sancti Dionisii ad Pontem, sanctæ Anastasiæ, sancti Benedicti in Benevento ad Portam Rosini, sancti Benedicti in Pantano, sancti Angeli & sancti Hicandi in Troja, sanctæ Ceciliæ in Neapoli, sancti Eustasii de Pantasia, sancti Benedicti in Larino, & sancti Benedicti in Pectinari, sanctæ Mariæ ad Casalem Planum, sanctissimæ Trinitatis in Termule, sancti Focatis in Lesina cum Fuce & Piscaria, S. Benedicti in Ascula, S. Eustasii in Petra abundanti; Item S. Eustasii in Vipera, S. Mariæ in Barretano, S. Scholasticæ in Pinne, S. Salvatoris in Tave, sancti Nicolai juxta fluvium Trutino in Abrutio, S. Benedicti in Trunto, S. Benedicti in fluvio Tisino, S. Apollinaris in Firmo, quod dicitur ad Opplanis, S. Marię in Arbosela, S. Martini in Saline, S. Angeli in Marano, & sanctorum Septem Fratrum, & S. Laurentii, Sancti Benedicti in Ripavesa: in Comitatu Aquinense cella S. Gregorii, & S. Martini, S. Pauli, S. Constantii, S. Christophori, S. Nicolai: S. Mariæ in Albaneta, S. Nicolai in Ciconia, S. Benedicti in Clia, S. Nazarii in Comino, & S. Valentini & S. Martini, S. Urbani, S. Angeli, sancti Pauli, S. Felicis, & S. Salvatoris, S. Angeli in Valle-luci, S. Michaelis in Oliveto, S. Nicolai in Pica, S. Angeli in Cannutio, S. Mariæ in Verule, S. Petri in Escleta, S. Luciæ, & S. Petri in Curuli, S. Silvestri & S. Martini & S. Luciæ in Arpino, S. Mariæ de Castello Zupponi, S. Benedicti in colle de Insula, S. Mariæ in Bauco, S. Nicolai in Turrice, S. Germani in Sora, sancti Benedicti in Pascesano, S. Petri in Morini, S. Angeli in Pasclo Canali, S. Patris in Formis, S. Angeli in Albe, S. Herasmi in Pomperano, S. Mariæ in Cellis in Venafro, S. Benedicti, & S. Nazarii, & S. Martini in ipsa Furca & Curte, S. Mariæ in Sala, & S. Benedicti Piczuli, ibidem S. Benedicti in Cesama, S. Benedicti in Svessa, & Curtem, quæ dicitur Lauriana, S. Benedicti in Theano, S. Mariæ in Calvo, S. Nazarii in Anglono, S. Adjutoris, & S. Benedicti in Alifas, S. Domnini in Telesia, S. Martini in Vulturno, in Amalfi S. Crucis & S. Nicolai, S. Crucis in Isernia, S. Marci in Carpenone, S. Valentini in Ferentino, S. Angeli in Algido, S. Marci in Ceccano, S. Agathæ in Tusculana, & S. Hierusalem S. Benedicti in Albano: In Roma Monasterium S. Sebastiani, quod dicitur Pallaria: In Lucca cella S. Georgii, S. Salvatoris in Civitella: in Ducatu Spoletino, S. Mariæ in Caleno S. Benedicti in Thrani, S. Benedicti in Bari, S. Petri Imperialis in Tarento: in Calabria cella S. Anastasiæ, sancti Nicolai in Salectano, S. Mariæ in Tropea, sanctæ Eufemiæ in Marchia; Item civitatem, quæ dicitur S. Germani, positam ad pedes ipsius montis, & castellum S. Petri, quod ab antiquis dictum est castrum Casini, castellum S. Angeli, Piniatarium, Plumbariola, Pesdemonte, Junctura, S. Ambrosii, S. Apollinaris, S. Gregorii, Vallis frigida, S. Andreæ, Vantra Monastica, Vantra Comitalis, S. Stephani, Terami, Fracta, Mortula cum ipsa curte, quæ dicitur casa Fortini, S. Salvatoris, qui vocatur Cocuruzo, Turrem ad mare juxta fluvium Garilianum, S. Petri in Flia, S. Victoris, Torocclo, Cervaria, S. Heliæ, Valle rotunda, Sarraceniscu: in Marchia Teatina castellum, quod dicitur Lastinianus, Montem Alberici, Muccla S. Quirici cum Porta Frisa, S. Justæ: in Comitatu Asculano castellum, quod dicitur Octanus, & post Montem Cinianum, & Trivilianum, & Cavinum: in Principatu castellum, quod dicitur Ripaursa, Monsbellus, Petrafracida: in Comino castellum, quod vocatur Bicalvum: in Marsi territorio Carscolano castellum, quod dicitur Auricula, Piretum, Rocca, quæ dicitur Incamerata, & Fossaceca: in Calabria Cetrarium: in Amalfi Fundicum: in territorio Trojano Castellione de Baroncello: in territorio Capuano Gualdum de Liburia, curtem S. Felicis de Miniano cum Ecclesia S. Hippoliti. Præterea per præsentis privilegii

Monast. Cassinen. cum bonis omnibus Romanæ Ecclesiæ juri subjectum.

Bona omnia ei confirmantur.

legii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcumque in præsenti vestrum Cœnobium juste possidet, sive in futurum concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant.

Decretum immunitatis ab omni molestia.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, idem Cœnobium perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuste datas suis usibus abdicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura.

Declaratio, quod ex privilegiis Monast. S. Sophiæ, ac Bādusino nuper concessis, nullum Cassinen. præjudicium inferatur.

Porro de Monasterio S. Sophiæ, intra Beneventum sito, sive de Monasterio Bandusino, nullum loco vestro præjudicium evenire volumus pro privilegiis, quæ nos, munimentorum vestrorum ignari, eisdem Monasteriis contulisse cognoscimus; sed prædecessorum nostrorum munimina Cassinensi Cœnobio collata proprium robur obtineant.

Privilegia omnia eidem confirmantur.

Eorumdem enim & nos vestigiis insistentes, Cassinense Cœnobium cæteris per Occidentem Cœnobiis præferendum asserimus, & tam te quam successores tuos in omni Conventu Episcoporum seu Principum superiores omnibus Abbatibus consedere, atque in judiciis priorem cæteris sui ordinis viris sententiam proferre sancimus. Usum Compagorum, ac Chirothegæ, Dalmaticæ, ac Mitræ præter Kardinalatus jus, quo in Sede Apostolica fungeris, tam tibi quam successoribus tuis in præcipuis festis habendum concedimus. Sane tam in ipso venerabili Monasterio quam & in cellis ejus, cujuslibet Ecclesiæ Episcopum vel Sacerdotem præter Romanum Pontificem ditionem quamlibet aut excommunicandi, aut interdicendi, aut ad synodum provocandi præsumere prohibemus; ita ut nisi ab Abbate vel Priore loci fuerit invitatus, nec Missarum solemnia inibi audeat celebrare: Liceatque ipsius Monasterii & cellarum ejus fratres vel clericos cujuscumque Ordinis, de quocumque Episcopatu ad conversionem venientes, absque Episcoporum contradictione suscipere: Liceat, absque cujuslibet sæcularis vel ecclesiasticæ potestatis inhibitione, subjectos Monasteriis suis tam Monachos quam Sanctimoniales fœminas judicare: Liceat etiam Fratribus pro cellis in civitatibus constitutis ad divina officia celebranda, quandocumque voluerint, signa pulsare: Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium sive Basilicarum a quocumque volueritis catholico accipiatis Episcopo: Baptismum vero per clericos vestros in Oppidis vestris seu Villis agatis. Reditum, qui ab Officialibus nostris apud Hostiam vel Portum de navibus exigi solet, navi vestræ, si qua eò venerit, relaxamus.

Cella Palladii in Urbe eidem conceditur in hospitium.

Ad perpetuum etiam hospitium tibi tuisque successoribus Palladii cellam concedimus, ut de vestra illic Congregatione, quem volueritis, ordinetis; quem si forte Romano Pontifici in Abbatem promovere placuerit, omnino tamen tamquam vestræ Congregationis Monachum sub vestra decrevimus dispositione persistere.

Abbas a Monachis eligendus.

Obeunte autem te, nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Ad hæc tam præsentium quam futurorum avaritiæ ac nequitiæ obviantes, omnes omnino seditiones, quas levas dicunt seu direptiones in cujuscumque Abbatis morte aut electione fieri, auctoritate apostolica interdicimus.

Clausulæ.

Si quis sane in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, vel Dux, Comes, Vicecomes, Judex, aut ecclesiastica quælibet sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire præsumpserit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in estremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Scriptum per manum Petri Scriniarii sacri Palatii.

Dat. die 27. Martii anno Dom. 1097. Pontif. an. X.

Datum Laterani per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis VI. Kal. Aprilis Indict. V. anno Domin. Incarn. MXCVII, anno autem Pontificatus Domni Papæ Urbani Secundi X.

Pri-

XLIII.

Privilegium Verulensi Ecclesiæ.

Ex Tabula rio Ecclesiæ hujus edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. I.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri Alberto Verulensi Episcopo ejusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

Exordium.

JUstis votis assensum præbere, justisque petitionibus aures accomodare nos convenit, qui licèt indigni justitiæ custodes atque præcones in excelsa Apostolorum Principis Petri & Pauli specula positi, Domino disponente videmur existere. Tuis igitur, frater in Christo charissime Alberte, justis petitionibus annuentes, S. Verulanam Ecclesiam, cui authore Deo præsides, Apostolicæ Sedis auctoritate munimus. Statuimus enim, ut quæcumque eidem venerabili loco a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata sunt, vel in futurum concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, Deo miserante collata fuerint, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant. Vallis scilicet de Literana cum affinibus suis, Lacusce cum pertinentiis suis, Astianum, Patena, Mundeganum, Paternum, Cassale, Criptæ Anselmi, Cassianum cum eorum pertinentiis, Ecclesiæ S. Crucis, S. Mariæ, quæ dicitur Rutunda, sancti Archangeli, S. Mariæ de Paretis cum pertinentiis suis, Molendinum, quod est in Masena, cum pertinentiis suis, Ecclesia S. Stephani, & S. Viti cum pertinentiis earum, Ecclesia S. Cosmæ & Damiani cum pertinentiis suis, Ecclesia S. Angeli de Forgna cum Sylvis & territoriis suis, Ecclesia S. Joannis in territorio Frusinonis, quæ sita est juxta flumen Casam, cum omnibus ad ipsum pertinentibus, lacus de Masciano, & quicquid in territorio Surrici per authentica chartarum monumenta eidem Verulanæ Ecclesiæ pertinere cognoscitur. Per ipsam itaque tam tibi quam tuis successoribus Episcopali jure regendam perpetuò, ac disponendam concedimus, atque firmamus Civitatem Verulanam cum omnibus adjacentibus Eccl. intus, vel foris Trusinonem, cum omnibus suis. Oppida Turricis, Larnaria, Paphen cum Ecclesiis S. Petri & S. Columbæ, Monasterium S. Silvestri, Ripas Castrum, Monte-nigrum, Fabrateriam cum finibus & pertinentiis earum, Ceperanum, Cannetum, castellum Novum, Strangulagallum, Carpenum, montem S. Joannis cum ejusdem nominis Monasterio, Ecclesiam S. Petri de Arenula, S. Pudentianæ, Babueum cum omnibus Ecclesiis eidem castello adjacentibus, duo prætere a Canonicorum Monasteria, unum videlicet S. Paterniani, alterum S. Petri de Canneto, Ecclesiam S. Joannis in Ceperano, & S. Magni cum omnibus aliis, Ecclesiam S. Benedicti inter Castrum & montem Nigrum sitam cum suis omnibus pertinentiis, Ecclesia S. Angeli de Meruleta, & S. Stephani cum omnibus aliis, tuæ tuorumque successorum dispositioni perpetuo subesse sancimus. In Monasterio Monachorum, quod dicitur SS. Joannis & Pauli, quicquid ad antiquum Verulani Episcopii jus canonice pertinet, integrum vobis perpetuo servari censemus, salva nimirum nostræ S. R. Ecclesiæ reverentia. Ad hæc per præsentis privilegii paginam apostolica authoritate decernimus, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, aut sub cujuslibet causæ occasionisve specie minuere, sive suis usibus applicare, vel aliis, quasi piis de causis, pro suæ avaritiæ excusatione concedere; sed omnia integre conserventur, tam vestris quam Clericorum ac pauperum usibus omnimodis profutura. Si quis igitur Sacerdotum, aut Clericorum, Imperatorum, aut Regum, Principum, aut Ducum, Comitum, Vicecomitum, Judicum, vel quarumlibet magnarum parvarumque personarum, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire præsumpserit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; & nisi ea, quæ ab illo sunt male ablata, restituerit, vel digna pœnitentia illicite acta defleverit, a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Confirmantur donationes huic Ecclesiæ hucusq; factæ, vel in posterum faciendæ.

Decretum pro immunitate ejusdem Ecclesiæ, ac bonorum ejus

Solitæ clausulę.

Scriptum Albani, & datum per manum Lanfranci Vicesgerentis Cancellarii anno Domini MXCVII. Indict. sexta Domni Urbani II. Papæ anno X.

Dat. anno Domini 1097. Pont. anno x.

XLIV.

Oscitanæ Civitati Episcopalis dignitas restituitur: ac Bona omnia, Ecclesiæ huic ab Aragoniæ Regibus concessa, confirmantur.

Ex Concil. Tom. xii. col. 774.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei ven. fratri Petro Oscensi Episcopo, ejusque successoribus canonice promovendis, in perpetuum.

Exordium.

MIserationibus Domini multiplices a nobis gratiarum habentur actiones, quia post multa annorum curricula nostris potissimum temporibus christiani populi pressuras relevare, fidem exaltare dignatus est. Nostris siquidem diebus in Asia Turcos, in Europa Mauros Christianorum viribus debellavit, & urbes quondam famosas religionis suæ cultui gratia propensiore restituit: inter quas Oscam quoque Pontificalis cathedræ urbem Saracenorum tyrannide liberatam charissimi filii nostri Petri Aragonensis Regis instantia catholicæ suæ Ecclesiæ conformavit. Æquum igitur fore perpendimus, ut & nos omnipotentis Dei benignitatem, ipso præstante, liberalitate sanctę Sedis Apostolicæ prosequamur; & cui multiplici miseratione ipse fidei suæ reddidit libertatem, & nos quoque restituamus Episcopalis Catedræ dignitatem. Præsentis ergo Decreti auctoritate statuimus, ut eadem Oscitana Ecclesia, totius parrochiæ, quæ nunc Jaccensi Ecclesię subdita est, & in ipsius Jaccensis Ecclesiæ caput deinceps temporibus perpetuis habeatur. Locus autem Episcopalis Cathedræ iu majori illa Mazcita servetur, quam Sancii

Osca Civitas per Petrum Aragoniæ Regem a Saracenorum tyrannide liberata.

Episcopalis efficitur;

Ac Jaccensis Ecclesiæ caput.

cii Regis dono, Saracenorum temporibus Canonici Domini nostri Jesu Christi Nazareni possederant; sed Petrus ejus filius Rex tuæ fraternitati capta civitate concessit; cujus etiam dona cætera vestrę Ecclesiæ collata, nos præsentis Decreti auctoritate firmamus, & universa prædia sive possessiones, aut reditus vectigalium seu tributorum, quæ bo. mem. Ranimirus Rex, præsentis Regis Petri in Domino carissimi filii avus, cum filio suo Sanctio Jaccensi Ecclesiæ per regalis excellentiæ Scripta concessit, nos largiente Domino supradictę Oscitanæ Ecclesiæ illibata in perpetuum permanere, censemus; sicut etiam idem Rex Petrus in oblationis suæ literis optasse ac statuisse cognoscitur: exceptis nimirum his, quæ præfatus ejus filius Sancius Rex unà cum filio suo Petro sæpe superius nominato, consentientibus prædecessoribus tuis Sanctio & Garsia, te quoque idipsum confirmante, de illa Ranimiri parentis sui constitutione mutavit. Item tam tibi quam successoribus tuis, & Ecclesiæ vestræ in perpetuum stabilimus, quidquid ab egregio Rege Sanctio oblatum cognoscitur: his exceptis, quæ de ipsius chirographo præfatus Rex Sancii filius, consentientibus Ecclesiæ tuæ Clericis, & eximio Præposito Canonicę D. N. Jesu Nazareni, teque idipsum confirmante, mutavit.

Confirmantur eidem Donationes omnes Regum Aragoniæ.

Confirmatur quoque Concordia inita inter Ep. Oscitanum, & Clericos Ecclesiæ D. N. J. Nazareni.

Venientes enim ad nos Sedis tuæ Archidiaconus Lupus, & idem eximius Ecclesiæ D. N. Jesu Nazareni Præpositus, in nostra audientia collaudaverunt, & mutuo consensu confirmari petierunt diffinitionem illam, quæ inter te & filium nostrum Petrum Aragonensem seu Pampilonensem Regem acta est apud castrum Calasanz, de rebus ac reditibus Ecclesiæ tuæ, & Canoniciæ D. N. Jesu Nazareni. Dilectio siquidem tua quartam decimarum partem de toto Monte Aragone, & quicquid præter animarum curam, & Ecclesiarum seu Clericorum consecrationem ad se Episcopali jure pertinebat, intercedente supradicto Rege, illius Canonicæ Clericis tradidit, & scripti cautione firmavit. Illi vero medietatem decimarum, quam de Oscitana civitate per manum ejusdem Regis accipere consueverant, tuę tuorumque successorum ditioni restituerunt. De laboribus autem domus Regis decimarum medietas tibi, & Episcopalis cathedrę Clericis: altera autem medietas Canonicis D. N. Jesu Christi mutua caritate convenit. Cætera vero omnia secundum Sancii bo. mem. Regis, & supradicti ejus filii chirographum communi concordia statuistis, & a nobis eadem stabiliri per supradictos Nuncios postulastis.

Assignatur Diœcesis.

Ad hæc adjicientes statuimus, ut parochiarum fines, qui adhuc Saracenorum oppressionibus detinentur, ad Oscitanam Ecclesiam antiquo jure pertinentes, in idipsum referantur, cum eas omnipotentis Dei dignatio christianæ restituerit ditioni. Hasien quoque Canonicam nostri juris, quam supradicti Ranimiri Regis filius, Petri vero Regis avunculus, Sancius Comes, suo studio ædificatam, sanctæ Romanę Ecclesiæ obtulit, nos tam tibi quam successoribus tuis, & Ecclesiæ vestræ Canonicis, Apostolicæ Sedis decreta servantibus, & gratiam obtinentibus, regendam seu disponendam secundum fundatoris votum committimus; eo videlicet tenore, ut & Regularem illic disciplinam servari attentius faciatis, & ex loco ipso censum annuum Leteranensi Palatio auri unciam dimidiam persolvatis. Pręter hoc universa decimarum seu primitiarum debita tam ex ipsa civitate Osca, quam ex cęteris finibus, quos ad eam Episcopali jure pertinere constiterit, tam tibi quam tuis successoribus canonice ordinatis, seu cathedrę ipsius Clericis, confirmamus, præter illam redituum partem, quam supradicti Regis Petri precibus fraternitas tua Jesu Nazareni Canonicis benigniore liberalitate concessit. Si qua igitur ecclesiastica sęcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit &c.

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis, V. Idus Maji Indictione VI. Incarnationis Dominicæ anno MXCVIII. Pontificatus autem Domni Urbani II. Papæ anno XI.

Dat. die 11. Maji ann. Domini 1098. Pontif. an. XI.

X L V.

Privilegia Monasterio SS. Trinitatis de Cava, cæterisque in Diœcesi Salernitana constitutis Monasteriis, concessa in præjudicium Archiepiscopi, irritantur cum Decreto, ut quæ ab eisdem Monasteriis post mortem Gregorii VII. sunt acquisita, suis reddantur Ecclesiis.

Ex Copiali ab Autbegrapho edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. vii.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei Alphano S. Salernitanæ Ecclesiæ Archiepiscopo suisque successoribus.

Urbanus PP. concessũ a se Monast. de Cava Privilegium immunitatis, datum fatetur per ignorantiam Privilegiorum Salernitan. Ecclesiæ, quæ suæ fuerant notitiæ subrepta.

QUia Monasterio S. Trinitatis, quod in vestra Parochia situm est, precibus P. Abbatis ejusdem Monasterii, pro charitate fratrum in eo religiose viventium, libertatem concessimus, & illud sub tuitione & subjectione solius S. R. E. recepimus, & ipsi Abbati suisque successoribus concessimus, ut Abbatis benedictionem a Romana tantum Ecclesia reciperent: & Ecclesiarum, & Altarium, & Clericorum consecrationes a Salernitano Archiepiscopo acciperent, si catholicus esset, & nostram successorumque nostrorum gratiam haberet, alioquin præfato Abbati suisque successoribus liceret a quocumque vellent Episcopo prædicta recipere; Modo vestræ Ecclesię privilegia videntes, quæ prius ignorabamus, in veritate comperimus, quod antecessores nostri Ecclesiæ vestræ concesserint omnes Ecclesias, & omnia Monasteria tam constructa quam construenda, sive infra civitatem sive extra, ut eidem subjectæ Ecclesiæ vestræ, & integrum jus in ipsis & in Clericis earum haberet, sicut Canones SS. Patrum præcipiunt. Advertimus tandem, nobis persuasum fuisse contra Canones SS. Patrum & contra auctoritatem antecessorum nostrorum de omnibus suprascriptis, quæ præfato Abbati suisque successoribus concesseramus. Ideoque suprascripta omnia per subreptionem nobis suggesta advertimus, & advertentes irrita .... deinceps fore decernimus; & Ecclesiæ vestræ, ac vobis vestrisque successoribus de prædicto Monasterio & de aliis Monasteriis, & de omnibus Ecclesiis, vel Clericis eorum secundum Canones sanctorum Patrum, & secundum Privilegia antecessorum nostrorum, vestræ Ecclesiæ facta, canonicum jus reddimus in integrum. Præterea si prędictum Monasterium vel alia

Illud irritat;

Totumque jus Salernitanis Archiepp. restituit.

Bona vero, quæ Monasteria ante Gregorium VII. obtinuere, eisdem confirmat.

alia Monasteria aliquas Ecclesias habuerunt in Parochia vestra ante decreta venerabilis mem. Gregorii VII. Papæ antecessoris nostri, illi habeant. Quod si prædictum Monasterium, & reliqua Monasteria aliquas Ecclesias post decreta præfati Papæ in vestra Parochia, vestra sive concessione, vel prædecessorum & successorum vestrorum, quomodolibet acquisierunt vel acquisierint, Ecclesiæ vestræ illas reddimus & stabilimus. Tantum si prædicto Monasterio, aut reliquis Monasteriis quamlibet injustitiam aliquis fecerit, & propterea ad auxilium Romanæ Ecclesiæ confugerint, a tuitione nostra & successorum nostrorum illa non repellimus. Datum Romæ anno Dominicæ Incarnationis MCXVIII. mens. Maji, Indict. VI.

Cætera suis reddit Ecclesiis.

Dat. mense Maji an. Domini 1098. Pontif. XI.

XLVI.

Confirmatio S. Urgellensis Ecclesiæ, bonorumque ad eam spectantium.

Ex Chartulario Ecclesiæ hujus edidit Baluzius in Appendice ad Marcam Hispan. loc. cit. num. cccxx.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto Fratri Odoni Urgellensi Episcopo, ejusque successoribus canonice promovendis, in perpetuum.

Exordium.

JUstis votis assensum præbere, justisque petitionibus aures accomodare nos convenit, qui, licet indigni, justitiæ custodes atque præcones in excelsa Apostolorum principum Petri & Pauli specula positi Domino disponente videmur existere. Tuis igitur, frater in Christo carissime Oddo, justis petitionibus annuentes, sanctam Urgellensem Ecclesiam, cui auctore Deo præsides, Apostolicæ Sedis auctoritate munimus. Statuimus enim, ut universa, quæ juste ad eamdem Ecclesiam sive parochiali sive proprietario jure pertinere noscuntur, tibi tuisque successoribus libera semper & illibata serventur: scilicet Cerdaniensis pagus, Libianensis, Bergitanensis, Paliarensis, Libacurcensis, Gestabiensis, Cardosensis, Anabiensis, Tirbiensis, & locum sanctæ Deodatæ cum finibus suis, castrum de Gisona cum omnibus terminis suis, castrum de Lanera cum finibus suis, castrum Celsona, & Ecclesia beatæ Marię Celsonæ cum omnibus sibi pertinentibus, castrum Aguda de Vallearia cum finibus suis, castrum Clusæ cum finibus suis, castrum Figerola & Fontaned cum omnibus eorum pertinentiis, castrum Perarva, castrum Sallent, & villa Montaniocel, & de Cubilar cum finibus eorum, castrum Corneliana cum terminis suis, & villa Tossen cum finibus suis, castrum Turris, & villa Bicaran, & villa Archevel cum earum pertinentiis, & vallem Andorra cum omnibus finibus suis, castrum Rivi Matrici, castrum Colomers, castrum Sarred, castrum Arnall, castrum Archalis cum omnibus eorum pertinentiis, & villa Saort, & villa Laguanes, & villa Aquatepida, Calbiciniano, & Feners, & Submonte, & Alass, Leton, Clopedera, Ges, Sardinæ, ambæ Nocolonæ, ambo Boxedera, villam sancti Stephani, & villam ipsius Sedis Urgellensis cum omnibus earum pertinentiis: In Ausonensi parrochia, castrum de Turrizella, castelleto subtus Menresa, salvo parrochiali jure Ausonensis Episcopi. Confirmamus etiam tibi tuisque successoribus tertiam partem telonei sive mercati in omnibus locis ad vestrum Episcopium pertinentibus, primitias quoque ac decimas secundum canonicas sanctiones distribuendas. Quicquid præterea in præsentiarum vestra Ecclesia juste possidet, sive in futurum juste atque canonice poterit adipisci, tibi tuisque successoribus firmum semper integrumque permaneat.

Bona ad hanc Ecclesiam spectantia confirmantur;

Ad hæc adjicientes statuimus, ut parrochiæ vestræ Clerici nullius sæcularis potestatis districtionibus addicantur; sed juxta sanctorum Canonum instituta Episcopali semper sint subditi disciplinæ.

Statutum pro immunitate Clericorum.

Si quis sane in crastinum Archiepiscopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, Judex, aut ecclesiastica quælibet sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris Nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Scriptum per manum Johannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Scriniarii, Constantini filiis in mense & Indictione subscripta. Datum Laterani per manum Johannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, VIII. Idus Aprilis, Indictione VI. anno Dominicæ Incarnationis MXCVIII. Pontificatus autem Domni Urbani Secundi Papæ XI.

Solitæ clausulæ.

Dat. die 6. Aprilis anno Domin. 1098. Pontif. an. XI.

XLVII.

Salernitanis Archiepiscopis Primatus super Consanam, & Acheruntinam Ecclesias confirmatur: cum Decreto, quod cum illorum consilio istarum Archiepiscopi eligantur, obedientiam illis præstituri.

Ab Exemplari edid. Ughel. Ital. Sac. To. vii.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto Fratri Alfano Salernitano Archiepiscopo ejusque successoribus canonice promovendis, in perpetuum.

Exordium.

SIngulare semper Sedis Apostolicæ privilegium claruit, subjectas sibi per orbem terrarum Ecclesias & auctoritate disponere, & benignitate clementius confovere: quibus autem supernæ Majestatis dignatio gratiæ suæ pleniorem contulit largitatem, ipsa etiam consuevit excellentiorem contribuere dignitatem. Unde non immerito extimamus, Salernitanam amplioribus nostræ benignitatis muneribus honorandam, quam omnipotens Dominus eximiæ suæ donationis prerogativa per misericordiam gratuitam sublimavit. Ex novissimis namque terrarum finibus B. Matthæi Apostoli & Euangelistę corpus ad hanc deferri, apud hanc haberi, clementissima suæ dispositionis dignatione permisit: Cujus scilicet Apostoli quanta sit in Deo & Ecclesia gloriæ excellentia, collatorum divinitus munerum gratia cumulate demonstrat. Hic enim pri-

Salernitanæ Ecclesiæ decus.

Primus inter cęteros Euangelii seriem scribere inspiratione divina exorsus est. Hic in divini seminis fructu trium ordinum coronam centesimam singulariter reportavit, ut simul Apostolus, Euangelista, & Martyr existeret: adjecit ad hęc omnipotens Dominus, ut eamdem Ecclesiam gloriosorum Martyrum Fortunati, Gaji, & Antheis, triumphis simul & corporibus honoraret. Apposuit etiam tertii muneris claritatem, ut eam nostris temporibus Gregorii apostolicę memorię Papę VII. tam exilio quam tumulo illustraret; cujus quam egregia vita, quam pręclara doctrina, quam miranda constantia fuerit, Romana Ecclesia predicat: Occidens universus agnoscit: Tyrannorum pertinacia tolerata & conculcata testatur. Nec illud tamquam ingrati pręterimus, quę inter multimodas Sedis Apostolicę persecutiones, quas nostris temporibus pertulit Ecclesia eadem, gloriosissimorum Ducum Roberti, & filii ejus Rogerii, devotione ac studio, filiorum Sedis Apostolicæ, nonnunquam etiam nostri ipsius requies & portus fuit. Cum igitur per omnipotentis Dei gratiam Sedis Apostolicæ, licet indigni, moderamina teneamus, tantis divinæ gratiæ beneficiis, & vestræ devotionis officiis per sententiæ Romanæ Ecclesiæ liberalitatem concurrendum & respondendum arbitrati sumus; ob reverentiam siquidem S. & Gloriosę, semperque Virginis Dei Genetricis Mariæ, & beati Apostoli Euangelistæ ac Martyris Matthæi, ob devotionem reverendissimi Patris ac Prædecessoris nostri Gregorii, ob petitionem nihilominus tam tuam quam charissimi filii nostri Ducis Rogerii, qui semper Apostolicæ Sedi fideliter obsecutus est, veterum etiam Ecclesiæ vestræ privilegiorum rationibus informati; Tibi deincep tuisque successoribus super Consanam, & Acheruntinam Ecclesias & earum Suffraganeos Primatum gerere ex Apostolicæ Sedis liberalitate concedimus. Has nimirum Ecclesias sive civitates Ecclesiæ vestræ privilegia continent, tamquam vestræ Metropoli olim ex Apostolicæ Sedis concessione subjectas. Verum, & ipsæ, qua nescimus ratione, & pallei dignitatem, & privilegiorum auctoritatem præteritis temporibus a Sede Apostolica meruerunt. Verum, quia prædecessorum nostrorum statuta inconvulsa & intemerata manere cupimus, eis quidem propriæ dignitatis gratiam conservamus, ut Archiepiscopali honore ac nomine potiantur; Vestræ vero Ecclesiæ suorum privilegiorum integritatem hoc ordine restituimus. Quidquid igitur reverentiæ, quidquid subjectionis Primatibus persolvendum, sacrorum Canonum decreta constituunt, tibi deinceps tuisque successoribus legitimis a Consano & Acheruntino Archiepiscopo persolvatur. Quin etiam ex abundantia gratiæ plenioris adjicimus, ut etiam præsente Romanæ Legato Ecclesiæ in supradictis duabus Metropolitanis Urbibus, cum tuo semper aut successorum tuorum consilio Archiepiscopi eligantur. Cum vestris etiam literis aut nuntiis consecrandi ad Sedem Apostolicam dirigantur. Et item ipsi ad successorum tuorum electionem nihilominus advocentur. Post consecrationem vero, vel Pallium ab Apostolica Sede perceptum, tibi tuisque successoribus tamquam Primati obedientiam promittant & exhibeant: Salva in omnibus secundum canonicas sanctiones Romanæ auctoritate Ecclesiæ, ipsarum etiam Urbium privilegiis robur proprium obtinentibus. Oportet igitur, & vos propensiorem deinceps Apostolicæ Sedi devotionem & obedientiam exhibere, & ejus in omnibus decreta efficacius observare, ut quanto per eam altius supra cæteros sublimamini, tanto ei humilius & cordis affectione, & operis exhibitione subjiciamini. Vitam etiam vestram, & mores solicitiori expedit custodia moderari, ut qui aliorum Judices eligimini, vosmetipsos prius secundum Apostoli sententiam districtius judicetis: Mandatum Domini sine macula, & irreprehensibile conservate; ut cum apparuerit Princeps Pastorum, percipiatis immarcescibilem gloriæ coronam. Fraternitatem vestram superna Dignatio per tempora multa conservare dignetur incolumem. Si quis autem, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Conservantibus autem hæc pax Domini nostri Jesu Christi, & misericordia; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Primatus super Consanā, & Acheruntinam Ecclesias.

Illorum Archiepisc. semper cum consilio Salernitani Archiepisc. eligendi;

Cui post consecrationem obedientiam promittant.

Adhortatio ad Salernitanos Archiepp.

Clausulæ.

S. PETRUS S. PAULUS. URBANUS PP. II.

Datum Salerni per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis XIII. Kal. Augusti Indictione VI. ab Incarn. Dom. Anno MXCVIII. Pontificatus autem D. Urbani II. Papæ XI.

Dat. die 20. Julii an. Dom. 1098. Pontif. anno XI.

XLVIII.

Cella Cinglensis Monasterio Montis Casini asseritur, injuncta tamen lege, ut semper illic Ancillarum Dei congregatio remaneat.

Ex Archiv. Casinen. edidit Mabill. loc. cit. n. xlvii.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Cassinensis Cœnobii Monachis salutem & apostolicam benedictionem.

Ex officii nostri debito & auctoritate compellimur, Ecclesiarum saluti & paci, prout Dominus scire & posse dederit, providere: vestri præcipue Monasterii, quod sanctæ nostræ Sedi Apostolicæ semper familiarius ac devotius adhæsit, & in omni persecutionis opportunitate promptius ac benignius adfuit. Ideoque opportunum duximus secundum petitionem venerabilis fratris nostri Oderisii Abbatis vestri, nostris in posterum literis annotare, qualiter Cinglensis cellæ causa, unde vestrum Cœnobium diutius inquietatum est, nuper in nostra sit audientia nostro judicio diffinita. Quod enim dilectio vestra plenius novit, sæpe de eodem negotio in Romana Ecclesia inter synodales actus ante Prædecessores nostros quæstio acta est a sanctæ memoriæ Desiderio Apostolicæ Sedis Presbytero Cardinali, & Monasterii Casinensis Abbate, qui postmodum divinæ dignitatis gratia ad summi Pontificatus apicem pervenit, sed exiguo

Proemium.

Series Controversiæ de Cinglensi cella.

guo tempore supervixit. Nostro etiam tempore in synodalibus gestis à confratre vestro, quem superius nominavimus, Oderisio, sanctæ nostræ Ecclesiæ Presbytero Cardinali, de causa ipsa coram nostra est præsentia sæpius proclamatum. Accidit autem, ut Robertus Comes, ad beati Benedicti devotionem promptius conversus, locum ipsum ad vestri Monasterii jus pertinere cognosceret, qui mox eumdem locum in manum præfati fratris nostri Oderisii reddidit; eo siquidem tempore Abbatissa, quæ in cellam violenter ingressa fuerat, ejusdem Comitis timore discesserat. Cœpit inter hæc illa nostræ auctoritatis aurem, dum in Urbe essemus, crebris clamoribus appellare; unde nos ex latere nostro Viros strenuos usque Capuam destinavimus, qui diligenter causam utramque cognoscerent, & pacifice definirent; quod tunc quidem quibusdam occasionibus ad effectum pervenire non potuit. Post aliquantum pro causis ecclesiasticis Urbem egressi, cum eamdem causam diligentius in utriusque partis præsentia tractaremus, cognovimus, præfatum venerabilem fratrem nostrum Oderisium Abbatem vestrum, non malitiæ intentione, sed justitiæ respectu locum illum tamquam sui juris, de quo sæpius proclamaverat, recepisse. Enim vero & pontificalibus decretis, & regalibus instrumentis,&loci fundatoris chirographo cellam ipsam ad vestrum ostendebatur Monasterium pertinere. Quia tamen sine judicio præcedente receperat, æquum nobis visum est, ut Abbatissa, quæ se querebatur expoliata, reinvestiretur; post reversionem vero nostram in utramque partem legitimum judicium ageretur. In iis diebus, largiente Domino, plenarium in Barensi urbe concilium celebrare disponebamus. Post menses igitur sex Abbatissam illam & literis, & nostri oris invitatione revocavimus: venire quidem renuit, sed nuntium destinavit. Cum autem minus plenas, nec satis rationabiles causas de illius absentia coram concilio reddidisset; nos, ne quod illa gravamen pati quereretur, ejusdem causæ actionem usque ad nostrum reditum duximus deferendam. Porro Beneventum venientes, iterum nostras ad illam literas destinavimus, diem & locum, quo causa ventilanda fuerat, designantes. Cum autem nec tunc venisset, ad locum alium eam tertio vocavimus. Venit illa, sed causam aggredi recusavit, asserens se nequaquam omnia Cinglensis cellæ munimenta & literas recepisse; ad quod Fratrum nostrorum quidam sacramentis asserere parati fuerant,se nec plures nec alias in loco eodem cartas, quam quas reddiderant, invenisse. Illa secreto nonnullis fratrum, qui nobiscum erant, munimenta sua prodidit; nobis autem ostendere detrectavit; cumque judiciario ordine causam nec vellet agere, nec valeret, nos eam, ut ad Abbatis & fratrum vestrorum concordiam satageret, commonuimus: nec monita suscepit, & judicium penitus subterfugit. Iterum Cœnobii vestri munimina vidimus: iterum Pontificum Romanorum privilegia, & Imperatorum scripta perspeximus: iterum fundatoris loci chirographum, & Beneventani Principis, qui tunc temporis fuerat, concessionem audivimus; quibus omnibus instructi, ut prius, sumus, Cinglensem cellam ab ipso fundationis exordio ad Cassinense Cœnobium pertinuisse; & per Cassinensis Abbatis voluntatem, Sanctimonialium ibi congregationem fuisse dispositam. Sic post multas tandem dilationes, negotii veritate perspecta, communicato cum fratribus nostris Episcopis, seu Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, Judicibusque consilio, venerabili fratri Oderisio Abbati vestro Cinglense Monasterium ex integro restituimus; ita tamen ut de loco ipso Sanctimoniales minime expellantur, sed semper illic puellarum Dei Congregatio conservetur, tantò, ut speramus, religiosius, quanto sanctiori Patrono Monasterioque commissæ sunt: salva in omnibus Sedis Apostolicæ reverentia. Quam scilicet restitutionem literis præsentibus ratam & inviolatam perpetuo manere censemus, dico, decernimus. Si quis autem post hæc, hujusce actionis tenore cognito, costitutioni nostræ temere obviare temptaverit, apostolicæ indignationis ultione plectetur; qui vero conservator extiterit, divinæ benedictionis gratia perfruatur. Scriptum per manum Petri Scrinarii Sacri Palatii, Indictione septima, mensis Decembris die VII. Datum Romæ apud beatum Petrum per manum Johannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, VI. Idus Decembris, Indictione septima, anno Dominicæ Incarnationis MXCVIII. Pontificatus autem Domni Urbani II. Papæ XI.

Eadem Cella Casinensi Abbati adjudicatur:

Ita tamen ut inde sanctimoniales nunquam expellantur.

Dat. die 8. Decembris anno Domini 1098. Pontif. anno XI.

XLIX.

Monasterium S. Cucuphatis sub protectione Sedis Apostolicæ recipitur: eique bona omnia, ac privilegia hactenus concessa confirmantur.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Berengario Abbati Monasterii sancti Cucuphatis, quod Octoviense dicitur, ejusque successoribus ragulariter substituendis, in perpetuum.

Ex Archiv. Monast. hujus edidit Baluzius loc. cit. n. CCCXVII

PIÆ postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri, quatenus & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Quia ergo dilectio tua, ad Sedis Apostolicæ portum confugiens, ejus tuitionem devotione debita requisivit, nos supplicationi tuæ clementer annuimus. Beati siquidem Cucuphatis venerabile Monasterium, cui disponente Domino in Abbatem præesse dignosceris, nos juxta venerabilium prædecessorum nostrorum exemplar sub Apostolicæ Sedis protectione specialiter in perpetuum manere sancimus; & tam ipsum, quam universa ad ipsum pertinentia, tibi tuisque legitimis successoribus possidenda regenda ac disponenda firmamus: alodium scilicet, quod in Monasterii ipsius ambitu circumsitum est, cum Ecclesia sancti Petri & sancti Severi, cum omnibus finibus pertinentiisque suis, sicut in prædecessorum nostrorum privilegiis continetur: Monasterium sanctæ Cæciliæ de monte Serrato cum terminis & possessionibus & pertinentiis suis: Ecclesiam sancti Laurentii & sancti Stephani, quæ sunt in monte, quem dicunt sancti Laurentii, cum Ecclesia sancti Stephani, & Castellari cum terminis adjacentiis, possessionibus, pertinentiisque suis: Ecclesiam sancti Pauli extra muros Barcinonæ cum alodio, quod ibi obtulit Giribertus & uxor

Exordium

Monasterium sub protectione Sedis Apost. recipitur:

Eique bona omnia confirmantur.

uxor ejus, cum omnibus, quæ modo possidet & inantea acquisierit: Ecclesiam sanctæ Mariæ de Fonte Rubea cum alodio, quod ibi obtulit Geraldus Mironis: Ecclesiam sancti Petri de Clariano, Ecclesiam sancti Vincentii de Aqua-alba, Ecclesiam sanctæ Mariæ & sancti Stephani de Palatio, Ecclesiam sancti Cucuphatis de Rifano, Ecclesiam sancti Stephani de Rivipullo, Ecclesiam sancti Afiscli de villa Auziri, Ecclesiam sancti Martini & sancti Romani de monte Gato, Ecclesiam sancti Felicis de Castellario, Ecclesiam sancti Sebastiani de Monte majore cum ipso monte, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Toledolo, Ecclesiam sancti Felicis de villa de Milanos, Ecclesias sanctæ Mariæ & sancti Petri, quod castrum Felix dicitur, Ecclesiam sanctæ Mariæ & sancti Johannis, quod Monasteriolum vocant, Ecclesiam sanctæ Crucis & sancti Silvestri de Vallerana, Ecclesiam sancti Cucuphatis de Moia, & aliam Ecclesiam sancti Cucuphatis de Garriga, Ecclesiam sancti Benedicti de Spiselis, Ecclesiam sancti Stephani de Castelleto, Ecclesiam sancti Juliani de sancta Oliva cum castello, Ecclesiam sancti Salvatoris Bacteusis cum possessionibus & pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Petri & sanctæ Crucis de Masquesa, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Capelades, Ecclesiam sancti Felicis de castro Odilione, Ecclesiam sanctæ Mariæ de castello de Clariana cum ipso castello, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Aqualatam, Ecclesiam sancti Petri de Viri, castellum sancti Vincentii cum ipsa Ecclesia, castellum de Albeniana cum Ecclesia sua, Ecclesias sancti sepulchri & sanctæ Mariæ de Aposta cum universis possessionibus & pertinentiis earum. Ecclesias sancti Martini & sancti Felicis & sancti Genesii, quæ sunt ad ipsam curtem de Fajo, Ecclesiam sancti Ginesii & sanctæ Eulaliæ, quam vocant Tanioles: alodium, quod est intra muros civitatis Barcinonæ, scilicet cum domibus, curtibus, hortibus, & hortalibus, vel quantum infra territorium prædictæ civitatis præfatum Monasterium habere videtur: alodium, quod est infra terminos de castro Fonte Rubea, & de Monte acuto, & de Piniana, & de Carolo, & de castro Virili, alodium de Olorda cum ipsa turre, & alodium, quod est in duodecima sive in Misano: alodium, quod habet infra terminum de Terraria, & de Castellaro, & in Arraona, & in Barbarano, & de palatio Ausit, & de palatio Salatano, & in villa de Megoda, & de Moleto, & in palatio de Aries, & in Lisiano superiore & inferiore, & in Parrochia de Parietes, & de Gallegos, & Palegarnanis, & de Petiaco, quod dicunt Bellum-disinum, & de Petilona, & de Palumbar, & de Orto, & de Rivopullo, & de valle de Ariolfo, & de Granularios, & de Lerona, & de Meserata, & de Samatus, & de Canovas, & de Corrone superiore & subteriore: alodium de Turres beses, cum alio, quod Nelma fœmina ibi obtulit: alodium de Ausona: alodium de Steria, & omnia alodia quę habet, & habere debet in prædicto Comitatu Barcinonensi, Gerundensi, Ausonensi, & in Comitatu Minorisa cum universis terminis suis: Ecclesiam sancti Quirici cum decimis & primitiis & oblationibus suis: Decimas quoque, quas de his sive de aliis locis ante triginta annos Monasterium vestrum Prædecessorum nostrorum concessione possedit, nos in perpetuum vestris usibus omnino quietas & integras conservari censemus. Præterea per præsentis privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcumque bona sive possessiones in præsenti Coenobium vestrum juste possidet, sive in futurum concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juste ac canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel juste datas suis usibus vendicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Sepulturam quoque ejusdem loci liberam omnino esse decernimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni & extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat. Obeunte te, nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia pręponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam, elegerint. Electus autem a Dioecesano Episcopo consecretur, siquidem gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & gratis ac sine pravitate id exhibere voluerit. Alioquin ad Romanum Pontificem recurrat, aut ab alio quem malueri catholico Antistite consecretur. Idem & de ordinationibus fratrum, de Chrismate, de Altarium sive Basilicarum consecratione statuimus. Ad indicium autem præstitæ a Romana Ecclesia libertatis pro Ecclesia sancti Pauli morabatinum unum quotannis Lateranensi Palatio persolvetis. Si qua sane ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco juxta servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Scriptum per manus Gerardi Notarii Regionarii, & Scrinarii sanctæ Romanæ Ecclesiæ, anno Dominicę Incarnationis millesimo nonagesimo octavo, Indictione septima, mensis Decembris die primo.

Decretum immunitatis a cujuscumque personæ molestia;

Et libertatis in eligendo Abbate ex gremio Monachorum; Electus vero consecrandus ab Episcopo Diœcesano, nisi fuerit excommunicatus: Eadem decernuntur pro altarium consecratione, & Clericorum ordinatione. Census annuus Ecclesiæ S. Pauli de Urbe persolvendus. Pœnæ contra temeratores Privilegii hujus.

Script. die 1. Decemb. anno Domini 1098. Pontif. anno XI.

Con-

L.

Confirmatio Monasterii Burrhonensis in Dioecesi Costantiensi, ac donationum omnium eidem ab Adelaide, Patruisque factarum.

Edidit Brusbius in Hist. Monast. German. pag. 74.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto Azelino Monasterii Burrhensis Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

SIcut irrationabilia poscentibus negari debet assensus, sic justa petentium votis benigna debemus assensione concurrere. Ea propter charissimae filiae nostrae Adelaidis Comitissae desiderio ac petitioni duximus annuendum. Haec nimirum ad limina Sanctorum Apostolorum veniens, & suam, & Viri, & Leviri sui devotionem strenue adimplere curavit; Burrhonensem namque Ecclesiam cui nunc auctore Deo tua fraternitas praesidet, soceri sui studio a fundamentis aedificatam secundum ipsorum vota supra sacrosanctum B. Petri Altare obtulit, & per manum nostram in proprium Sedis Apostolicae allodium delegavit: quam videlicet oblationem scriptorum nostrorum petiit authoritate confirmari. Nos igitur praesentis decreti authoritate sancimus, ut tam praefatus locus, quam universa, quae ibidem supradictorum Comitum Henrici, & Hugonis, seu praenominatae Adelaidis Comitissae largitione collata sunt, vel in futurum ipsorum, aut aliorum fidelium oblationibus conferentur, sub Apostolicae Sedis tutela integra semper, & illibata permaneant, servorum Dei illic degentium usibus omnimodis profutura: salva Constantiensis Episcopi canonica reverentia: ut tamen ex eodem loco unius Bisantii census annuus Lateranensi Palatio persolvatur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Coenobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, minuere, vel piis de causis suis usibus applicare. Obeunte te nunc loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptione vel violentia praeponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, & B. Benedicti regulam elegerint. Si quis igitur Sacerdotum, Clericorum, Regum, Ducum, Comitum, & Judicum, vel saecularium personarum, hanc nostrae Constitutionis paginam agnoscens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque dignitate careat, reumque se divini judicii existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Judicem praemia aeternae pacis inveniant.

Comitissae Adelaidis oblatio PP. facta de Monasterio Burrhonensi. — *Confirmantur bona omnia ad Monasterium pertinentia.* — *Illudque sub Apostolicae Sedis protectione recipitur.* — *Salvo jure Episcopi Constantiensis.* — *Et cum annuo censu Palatio Lateran. persolvendo.* — *Abbatis electio Monachis conceditur.* — *Solitae clausulae.*

Datum Laterani per manum Johannis S. Romanae Ecclesiae Diaconi Cardinalis, VIII. Kal. Februarii indictione septima anno Dominicae incarnationis MXCIX. Pontificatus autem Domni Urbani Secundi PP. undecimo anno.

Dat. die 25. Januarii anno Domini 1099. Pontif. anno XI.

LI.

Simile privilegium pro Monasterio S. Saturnini in Pago Urgellensi.

Ex Archiv. Regio Fuxensi edidit Baluzius loc. cit. num. CCCXXI.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro, Abbati Monasterii Sancti Saturnini, quod situm est prope amnem Valeriae in parrochia Urgellensi, ejusque successoribus, in perpetuum.

Exordium.

PIAE postulatio voluntatis effectu debet prosequenti compleri; quatenus & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Proinde nos postulationi tuae paternae benignitatis accomodantes assensum, beati Saturnini venerabile monasterium, cui auctore Deo praesides, sub Apostolicae Sedis tutela suscipimus, & in ea semper libertate manere decernimus, quam egregiae memoriȩ Carolus Imperator instituit, & Leo venerabilis Sanctae Sedis Apostolicae Pontifex privilegii sanctione firmavit, & Provinciales Episcopi scriptorum suorum assertionibus consenserunt; ut videlicet sub jure semper & proprietate Sedis Apostolicae locus ipse servetur, ut nulla super illud laicalis persona dominatum exerceat; sed placita omnia sive judicia & districtiones omnium, eidem monasterio pertinentium, in Abbatis potestate persistant; nec Dioecesano Episcopo liceat aliquam eidem monasterio excommunicationem inferre, nec molestiam irrogare, sed quaecumque in praesentiarum quiete in authentica possessione possidere cognoscitur, quaecumque in futurum concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant; ea praesertim, quae venerabilis memoriae Erimbaldus Urgellensis, & Arnulfus Ripacorcensis Episcopi in dedicatione ejusdem Monasterii tradidisse & concessisse leguntur in Ecclesiis, Ecclesiarum decimis, primitiis & oblationibus, sive cimiteriis per Urgellensem, sive Ripacorcensem parrochiam, per Cerdaniam, Bergitanum, sive Paliarum: Ecclesiam quoque Sancti Petri de Villanita, apud quam statum disciplinae monasticae reformastis, cum Castello suo Caragio, & Rocha quae dicitur Sancti Romani, & caeteris ad eam pertinentibus, vestro, sicut hodie est, Monasterio in perpetuum subjectum esse concedimus. Ad haec adjicientes decernimus, ut nulli omnino hominum liceat praenominatum beati Saturnini Monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte te nihilominus ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia praeponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Ad indicium autem perceptȩ a Romana Ecclesia libertatis, quotannis unam argenti libram Lateranensi Palatio persolvetis. Si qua sane in futurum ecclesiastica

Monast. sub protectione Sedis Apost. recipitur; — *eique privilegia omnia;* — *Piae donationes factae, vel in posterum faciendae, ac bona omnia confirmantur.* — *Decretum immunitatis a quacumque molestia;* — *Et libertatis in electione Abbatis.* — *Annuus census Sedi Apost. persolvendus.*

 saecu-

sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat atque in extremo examine districtæ ultionis subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Scriptum per manum Petri Regionarii & Scriniarii sacri Palatii. Datum Romæ in porticu beati Petri per manum Johannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis XIII. Kal. Maji, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MXCIX. Pontificatus autem Domni Urbani II. Papę XII.

Pœnæ contra violatores Privilegii hujus.

Dat. die 19. Aprilis anno Domini 1099. Pontif. anno XII.

L I I.

Responsiones ad consulta Pitonis Tullensis Episcopi super simoniacis, ac illicitis Ordinationibus.

Ex Cod. MS. Biblioth. Patavinæ in Concil. edit. Tom. XII. col. 747.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri Tullensi Episcopo, salutem & apostolicam benedictionem.

Super quæstionibus, quas ad nos Adalbertus vestræ Ecclesiæ filius detulit, hæc a nobis sunt in synodalis assensu Concilii Capitula per Dei gratiam confirmata.

C A P. I.

Ab Episcopo Præbendæ suæ Ecclesiæ gratis dandæ.

Episcopus omnia sui Episcopatus membra, videlicet Archidiaconatus, Archipresbyteratus, Decanias, vel aliquas Præposituras, Ecclesiæ suæ Canonicis gratis absque omni venalitate distribuat. Quisquis autem ea pretio dederit, depositioni subjaceat.

C A P. II.

Subdiaconi uxoribus vacantes a sacro ordine, & beneficio removendi.

Eos, qui a Subdiaconatu uxoribus vacaverint, ab omni sacro Ordine removemus, officioque atque beneficio Ecclesiæ carere decernimus; si vero Episcopi consenserint eorum pravitatibus, a suis se noverint officiis interdictos.

C A P. III.

Presbyterorum filii ab Altaris ministerio removendi, nisi prius in Cœnobiis sese probaverint.

Presbyterorum filios a sacri Altaris Ministeriis removendos decernimus, nisi aut in Cœnobiis, aut in Canoniis religiose probati, fuerint conversati. Absque præjudicio tamen Capitulorum istorum, ei qui præbendas, aut ipsi ante hanc Sedis Apostolicæ interdictionem emerunt, aut emptas se nescientibus possiderunt, habendas eas permittimus, si eorum personæ tuo arbitratu visæ fuerint promereri; Eis autem, qui fidem possessionis suæ irritam facientes, post Subdiaconatus acceptionem vacare uxoribus præsumpserint, & officium & conjugium penitus interdicimus; eisque, quoniam seipsos apostatando destruxerunt, & voluptatem corporis Domino prætulerunt, omni vitæ suæ tempore aut in Cœnobiis, aut in Canoniis regularibus pœnitentiam decernimus injungendam. Presbyterorum verò filios, qui secundum præcepti nostri conditionem aut in Cœnobiis aut in Canoniis religiose probati fuerint conversati, qui patrum peccata cum sæculi possessionibus abdicarunt, pro religionis ac scientiæ prærogativa apostolico moderamine tolerandos ducimus, & ad sacros Ordines, & ad honores ecclesiasticos permittimus provehendos.

C A P. IV.

Cum ordinatis ab hæreticis Episcopis, non tamen Simoniacis benigne utendū.

Porro de Clericis, qui ab excommunicatis Episcopis sunt ordinati, necdum quidem sententiam fiximus, quia generalis mali contagium generalis synodi est cauterio comburendum. Tuæ tamen fraternitati hoc respondemus ad præsens, ut ab excommunicatis, quondam tamen Catholicis Episcopis ordinatos, siquidem non simoniace ipsos ordines acceperunt, & si Episcopos istos non simoniacos fuisse constiterit, & adhuc si eorum religiosior vita, & doctrinę prærogativa visa fuerit promereri, & pœnitentia indicta, quam congruam duxeris, in ipsis, quos acceperunt, ordinibus manere permittas. Ad Superiores autem ascendere non concedimus, nisi necessitas vel utilitas maxima flagitaverit Ecclesiæ. Hoc tamen ipsum rarius & cum cautela est præcipua concedendum.

C A P. V.

Episcopi & Clerici Simoniaci a sacris officiis removendi.

Episcopos ac Clericos, quos simoniacos esse constat, a sacris officiis & beneficiis removendos omnino decernimus; in Ecclesiis verò, quæ ab hujusmodi simoniacis exaratæ sunt, non aliter quam in locis orandum videtur, donec subversis Altaribus, benedictione & unctione Catholici Antistitis consecrentur.

C A P. VI.

De his, qui sine titulis ordinati sunt, licèt ejusmodi ordinatio sanctorum Canonum sanctioni contraria judicetur, utrum tamen aliqui in acceptis sint Ordinibus permittendi, discretioni tuæ pro præsenti Ecclesiæ necessitate committimus. Si tamen aliàs sine pravitate eos ordinatos fuisse constiterit.

C A P. VII.

Bigami, & Viduarum Mariti a sacris ordinibus segregandi.

Bigamos & Viduarum maritos a sacris Ordinibus secundum communem Ecclesiæ consuetudinem, auctoritate nostri officii segregamus. Hęc universa tamquam Apostolicæ Sedis præcepta, sanctorum Conciliorum sententiis consonantia, religionis tuę strenuitas & in Ecclesia sibi commissa Deo juvante custodiat, & custodienda aliis innotescat. Nec senectutem tuam oblatrantium canum multitudo præterreat. Major enim est, qui in nobis est, quam qui in illis; Ipse siquidem confirmans discipulos suos ait: Nolite timere pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum. Ipse misericordia sua nos confirmet, ac protegat, & ad cælestia regna perducat.

Luc. xii. 32.

Con-

LIII.

Confirmatio regularis Instituti Canonicorum Ecclesiæ Ruthenensis; quibus nonnulla conceduntur privilegia.

Ex Archiv. Ecclesiæ hujus edidit Baluzius Miscell. Tom. II. lib. 2.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, Petro Præposito, & ejus fratribus in Ecclesia Ruthenensi canonicam vitam professis, eorumque successoribus in eadem Religione permansuris, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri; quatenus & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Quia igitur vos, o filii carissimi, per divinam gratiam aspirati, mores vestros sub regularis vitæ disciplina coercere, & communiter secundum sanctorum Patrum institutionem omnipotenti Domino deservire proposuistis; nos votis vestris paterno congratulamur affectu; unde etiam petitioni vestræ benignitate debita impertimur assensum. Vitæ namque canonicæ Ordinem, quem professi estis, præsentis privilegii auctoritate firmamus; &, ne cui post professionem exhibitam proprium quid habere, neve sine Præpositi, vel Congregationis licentia de Claustro discedere liceat, interdicimus. Quod si discesserit, & commonitus, redire contempserit, tibi tuisque successoribus facultas sit, ejusmodi ubilibet a suis officiis interdicere; interdictum vero nullus Episcoporum Abbatumve suscipiat, quamdiu scilicet illic Canonici Ordinis tenor Domino præstante viguerit. Vobis itaque, vestrisque successoribus in eadem Religione permansuris, ea omnia perpetuo possidenda sancimus, quæ in præsentiarum pro communis victus substentatione possidere videmini, Ecclesiam videlicet Sancti Salvatoris de Veirieiras, & Ecclesiam Sancti Petri de Colnac, & Ecclesiam sancti Geraldi de Salas: universas præterea paratas sive Simbolas, quas Sinodos vocant, tam Ecclesiarum jam dictarum, quam ex cæteris Ecclesiis, quas Ruthensis Ecclesiæ Antistites, Petrus quondam Berengarii, Poncius Sthephani, Raymundus Frotardi, & Ademarus, qui in præsentiarum eidem Ruthenensi Ecclesiæ præsidet, in sumptus vestium concesserunt. Præposituram quoque dignariam Ruthenensis Parrochiæ, Archidiaconiam, oblationes quoque vestræ matricis Ecclesiæ, quas dono Prælati Ademari Confratris nostri, & Coepiscopi possidetis, vestræ communitatis usibus confirmamus; & quodcumque deinceps vos aut successores vestri concessione Pontificum, aut liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juste atque canonice poteritis adipisci.

(Regularis vitæ institutum confirmatur; Ac totalis jurisdictio in Canonicos Præposito conceditur: Itaut quibus ab eo fuerit interdictum, nec ab Episcopo recipi possint. Confirmantur quoque bona omnia, ad Canonicos pertinentia.)

Ut autem omnipotenti Deo quietius deservire, & Canonici Ordinis disciplinam districtius observare possitis, Cimiterium vobis apud matrem Ecclesiam, ubi communiter vivitis, juxta præfati fratris nostri Ademari vestri Episcopi petitionem habere concedimus, in quo fratrum vestrorum sive Parrochianorum, quibus viventibus mysteria divina ministratis, deficientium corpora tumulentur. Si qua sane Ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; & a Sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris Nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in estremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini Nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

(Conceditur sepultura juxta Tumulum Episcoporum. Pœnæ contra violatores Privilegii hujus. Bona custodientibus.)

Scriptum per manum Petri Notarii Regionarii Sacri Palatii. Datum Romæ apud Sanctum Petrum per manum Johannis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, II. Idus Maii, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MXCIX. Pontificatus autem Domni Urbani Papæ Secundi duodecimo.

(Dat. die 14. Maii anno Domini 1099. Pontif. anno XII.)

LIV.

Decretum, ne Domus in Claustro Carnotensi existentes laicis dentur, aut locentur a Canonicis.

Ex MS. Ecclesiæ Carnoten. edidit Dacher. spicil. Tom. XIII.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri R. Episcopo, & dilectis filiis Decano, & Capitulo Carnotensi, salutem, & apostolicam benedictionem.

AUdivimus, & audientes nequivimus non mirari, quod Laici quidam, in Claustro vestro domos jure hæreditario possidentes, tales personas plerumque admittunt, per quas Clericorum quies inhonesto strepitu sæpe turbatur: & devotio populo, ne divinis intendat officiis, præpeditur. Joculatoribus quidem, aleatoribus, cauponibus, & mulieribus turpibus præscriptæ domus de consuetudine prava locantur. Volentes igitur communi Ecclesiæ honestati consulere, auctoritate apostolica prohibemus, ne domos Canonicales ulterius Laicis, per quos honestati ecclesiasticæ derogetur, vel gratis dentur, aut etiam sub quacumque occasione locentur. Constituimus etiam de domibus, quas Laici in Claustro jure hæreditario tenent, si eas in personis propriis cum honesta familia, exclusis mulieribus turpibus, inhabitare noluerint, ut non nisi Clericis, vel personis regularem vitam professis, gratis vel pro pretio concedantur, si congruum eis pretium voluerint exhibere. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Ven. XII. Kal. Martii

L V.

Privilegium pro Monasterio Monialium S. Petri Blazilien.

Ex Gall. Christ. Tom. 11. inter Instrumenta Eccl. S. Flori num. xxiv.

Urbanus Episcopus.... dilectæ in Christo filiæ Florentiæ Abbatissæ Monasterii S. Petri * de Blazilia, & eis, quæ in ipsius loci regimine successerint regulariter, in perpetuum.

* al. de Blesse.

Exordium.

AD hæc nos disponente Domino in Apostolicæ Sedis servitium promotos agnoscimus, ut ejus filiis, auxilium implorantibus, efficaciter subvenire, & ei obedientes tueri ac protegere, prout Dominus dederit, debeamus. Unde oportet nos venerabilibus locis manum protectionis extendere, & servorum atque ancillarum Dei quieti attentius providere.

Monasterium sub jure Sedis Apost. suscipitur:

Tuis igitur, dilecta filia in Christo Florentia, precibus annuentes, B. Petri de Blazilia Monasterium in Arvernensi Comitatu situm, cui Deo auctore præsides, ab Ermengarda Comitissa costructum, & Romanæ Ecclesiæ traditum, sub jure & protectione Sedis Apostolicæ suscipimus, quemadmodum a prædecessoribus nostris constat esse susceptum. Per præsentem itaque privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcumque idem Cœnobium hodie juste possidet, vel in futurum juste & canonice possidebit, & poterit adipisci, in cellis, in Ecclesiis, in villis, & in cæteris rebus mobilibus sive immobilibus, tibi tuisque sororibus tam præsentibus quam futuris, regulariter victuris, firma semper & illibata permaneant.

Confirmatisque bonis omnibus;

Omnibus omnino personis quidquam ab eo auferre, alienare &c. interdicitur.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur earum, pro quarum substentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvo canonico Sedis Apostolicæ jure. Ad indicium autem hujus perceptæ a Romana Ecclesia libertatis, per singulos annos quinque monetæ vestræ solidos Lateranensi Palatio persolvetis. Si quis sane in crastinum Archiepiscopus, Episcopus, Imperator, aut Rex, aut Princeps, aut Dux, aut Comes, aut Vicecomes, Judex, aut qualibet Ecclesiastica vel secularis persona, sciens hujus privilegii paginam, contra eam venire temere tentaverit, secundo vel tertio commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat. *Reliqua desiderantur.*

L V I.

Fragmentum Bullæ exemptionis Ecclesiæ sanctæ Trinitatis, a Liprando Presbytero Mediolanensi fundatæ ad pontem Guinzelmi.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Liprando &c.

Ex Landulph. Junior. Hist. Mediol. cap. viii. inter Rer. Ital. script. Tom. v.

STatuimus Ecclesiam illam cum prædiolo, in quo fundata est.... vel per alios fideles illic Domino largiente collata fuerint, ab omni sæculari oppositione quietam perpetuo manere, & liberam. Clericis vero ibi victuris vivendi regulariter concedimus facultatem; eosque decernimus tam proprias ordinationes, quam altarium & Ecclesiarum consecrationes, cæterorumque dona Sacramentorum a Mediolanensi Archiepiscopo suscipere, si tamen Catholicus fuerit & communionem ac gratiam Apostolicæ Sedis habuerit, & si ea gratis & non pravitate indulserit; aliàs autem liberum eis arbitrium sit, Sacramenta eadem suscipere a quocumque voluerint Catholico Episcopo. Decernimus ergo, ut neque Mediolanensi Archiepiscopo, neque alicui viventium, liceat eamdem Ecclesiam, & fratres, qui illic Deo servierint, quolibet occasionis jugo deprimere, aut bona eorum distrahere, & suis usibus applicare, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integre conserventur, vobis & successoribus vestris omnimodis profutura: salva ejusdem Mediolanensis Archiepiscopi catholica reverentia. Ad indicium autem hujus perceptæ libertatis a Romana Ecclesia. Mediolanensis monetæ nummos sex quotannis Lateranensi Palatio persolvetis. Si qua igitur in crastinum Ecclesiastica sæcularisve persona, hujus decreti paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, atque a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, & in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

LVII.

Ex Labbe Tom. x. Concil. pag. 445.

Constitutio ad Richerium Senonensem, & cæteros Francorum Episcopos, qua Regem excommunicatum absolvi vetat, eosque ad Synodum Arelatensem invitat.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AVditum est apud nos, quosdam Confratres nostros in tantam audaciam prorupisse, ut asserant se nequaquam a Regis societate abstenturos; imo etiam Regem ipsum ab excommunicationis vinculo soluturos, quamquam fæminam illam, pro qua per nos excommunicatus fuerat, non dereliquit.

§. 1. Sed

Sanctis Patrũ institutionibus a quolibet juste excommunicatum Episcopo, alii absolvere ipsi quidem Metropolitani prohibentur.

§.1. Sed qui hoc loquuntur, aut profecto Scripturas nesciunt, aut pertinaciter excedere nequaquam pertimescunt. Sanctorum quippe Canonum sanxit auctoritas, & ea passim Ecclesiæ consuetudo servat, ut a quolibet juste excommunicatum, Episcopus alius absolvere non præsumat. Ipsa etiam Suffraganeorum ligamenta, Metropolitani, qui videlicet eorum majores sunt, Sanctorum Patrum institutionibus prohibentur absolvere.

Sola, non Synodo præcedente, Sedes Apost. valet suo statui restituere quos Synodus inique damnaverit; ipsius vero nemini licet retrahere judicia.

§.2. Quod si a quibuscumque id servatur Episcopis, videant venerabiles fratres nostri, quemadmodum Apostolicæ Sedis valeant acta dissolvere; cum profecto luce jam clarius constet, Apostolicæ Sedis Pontifici non solum Episcopos & Primates, sed ipsos etiam Patriarchas divina institutione subjectos: Cum noverint, ab omnibus ad ipsum, ab ipso autem ad neminem appellandum: Cum sciant, ei soli fas esse de omni Ecclesia judicandi, ipsum vero nullorum subjacere judicio; Nec eos illud credimus ignorare, quod sola, nulla Synodo præcedente, Sedes Apostolica valeat suo statui restituere, quos Synodus inique damnaverit; ipsius vero nemini liceat retrahere judicia.

Levit. 13. Exemplis sacris sententia confirmatur.

§.4. Certe, cum de leprarum, id est de criminum varietatibus, ad Moysen Dominus loqueretur: Considerabit, inquit, leprosum Sacerdos, & immundum judicabit; ac deinde subjungit: Et clausus tenebitur ad arbitrium Sacerdotis. Videtis ergo, quia ad illius Sacerdotis arbitrium clausus teneri præcipitur, cujus arbitrio judicatus est immundus. Quomodo itaque ad aperiendum manum porrigent, ad quem claudendum os aperire non ausi sunt? Cum quatriduanum Lazarum Dominus suscitasset, non legitur ad absolvendum eum circumstantius aliquis se injecisse, dum ipsius Salvatoris præcepto jam viventem jam stantem discipuli absolverunt; ut profecto secuturis daretur exemplum, quia etiam pœnitens quis solvendus non est, nisi per illius arbitrium, cujus voce vel gemitu a sepulcro criminosus educitur. Sed neque illud venerabilibus fratribus arbitramur ignotum, quia Deus superbis resistit, prope est autem obtritis corde. Super quem enim respiciam, ait Dominus, nisi super humilem, & quietum, & trementem verba mea? Viderint ergo, quo pacto peccatorem conentur absolvere præter illius vel præsentiam vel præceptum, cujus est judicio in generali Synodo compeditus. Nobis sane, & omnibus, qui Turonis nobiscum Deo propitiante convenerunt, liquido patuit, & Legis, & Euangelii & Sanctorum Canonum documentis, nullam solvendi, quem nos ligavimus, fraternitati vestræ suppetere potestatem.

Jacob iv. 6.

Francorum Rex donec Deo & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ satisfaciat, eique communicantes, excommunicantur. Universos Galliæ Episcopi ad Concilium Arelatense invitantur.

§.4. Unde & filium nostrum Francorum Regem, donec Deo in nobis, & Sanctæ Romanæ Ecclesię satisfaciat, excommunicatum, & tam Episcopos, quam alios quoslibet, ei pertinaciter communicantes, excommunicatos esse sancimus, & privilegium potestatis amittere, si quis in ejus absolutione inconcessa abuti præsumpserit potestate.

§.5. De cætero universos vos Arelatem in Octavis Apostolorum Petri & Pauli ad Concilium omni reposita occasione, invitamus.

LVIII.

Decretalis epistola ad Lucium Præpositum sancti Juventii Papien. Civitatis contra Simoniacos: & de ordinationibus ab hæreticis acceptis.

Edidit Baronius circa finem Tom. xi. edit. Roman. pag. 725.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Lucio, Præposito Ecclesiæ sancti Juventii apud Ticinum, salutem & apostolicam benedictionem.

Exordium.

Salvator prædicit in Euangelio, circa finem sæculi pseudochristos, & pseudoprophetas surgere, & multos seducere: & fideles suos in mundo multas habituros pressuras; sed tamen portas inferi adversus Ecclesiam non prevalituras. Proin quia, ut ait Apostolus, oportet hæreses esse, ut qui probati sunt, manifesti fiant; oportet nos cum Propheta ex adverso ascendere, & murum opponere pro domo Israel, & cum eodem Apostolo per multas tribulationes intrare in Regnum Dei; Unde non sunt condignæ passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quę revelabitur in nobis.

Ecclesiasticam rem vendere Simoniacum esse decernit.

Igitur quia innotuisti nobis, quod tibi objicitur, utrum vendere ecclesiasticam rem, simoniacum sit: Hoc simoniacum esse, patenter colligitur ex hoc, quod beatus Petrus Apostolus ait Simoni: Pecunia tua tecum sit in perditionem, quia existimasti donum Dei pecunia possideri. Donum quippe Dei est Spiritus sanctus, & donum Dei est res, ipsius Ecclesiæ oblata. Et si bene advertis, Simon magus, qui ficte ad fidem accessit, non Spiritum sanctum, quo ipse indignus erat (quoniam, ut scriptum est: Spiritus sanctus disciplinę effugiet fictum) sed ideo, quantum in ipso erat, emere voluit, ut ex venditione signorum, quæ per eumdem fiebant, multiplicatam pecuniam, quam obtulerat, lucraretur. Nec Apostolus emptionem Spiritus sancti, quam bene noverat fieri non posse, sed ambitionem talis questus, idest avaritiam, quod est idolorum servitus, in eodem Simone exhorruit, & maledictionis jaculo perculit.

Munere linguæ, vel indebiti obsequii, vel pecunia res Ecclesiasticas adipiscentes, Simoniacos esse declarat.

§.2. Quisquis itaque res ecclesiasticas, quæ Dei dona sunt, quoniam a Deo fidelibus Deo donantur, quæque ab eodem gratis accipiuntur, & ideo gratis dari debent, propter sua lucra vendit vel emit, cum eodem Simone donum Dei pecunia possideri existimat. Ideo qui easdem res non ad hoc, ad quod institutæ sunt, sed ad propria lucra, munere linguæ, vel indebiti obsequii, vel pecunia largitur vel adipiscitur, simoniacus est: cum principalis intentio Simonis fuerit sola pecuniæ avaritia, idest idolatria, ut ait Apostolus Paulus. Alioquin cur synodus Chalcedonensis sexcentorum triginta Episcoporum, procuratorem vel defensorem Ecclesiæ, quamquam regulæ subjectum, adeo per pecuniam ordinari prohibet, ut interventores quoque tanti sceleris anathematizet, nisi quod eosdem simoniacos judicet? Quod si præfati milites Ecclesiæ ob hujus scelus taliter percelluntur, nemo sapiens negabit, non militantes Ecclesiæ multo damnabilius hanc ob causam, idest venditionis vel emptionis, debere percelli,

Chalcedonen. Synodus ordinationum per pecuniam factarum interventores anathematizat.

Explicantur verba Concilii.

§.3. Sed & beatus prædecessor noster Paschalis, de consecratione, & de rebus, quę proveniunt

ex consecratione, affirmat, quod quisquis alterum eorum vendit, sine quo alterum habere non potest, neutrum non venditum derelinquit. Ac per hoc eum, qui rem Ecclesiæ vendit vel emit, simoniacum intelligit. In nomine vero procuratoris intelligit præfata Synodus quemlibet ecclesiasticarum rerum administratorem, ut verbi gratia Præpositum, Œconomum, vice Dominum: Defensoris nomine Advocatum, sive Castaldum, Judicem: In subjecto regulę Archipresbyterum, Archidiaconum, Canonicum, Monachum, vel quemlibet Ecclesiastico mancipatum officio. Quod vero Spiritum sanctum, quantum in se est, vendat vel emat, qui Præposituram, vel hujusmodi vendit vel emit, audi Augustinum super Joannem: O quot Proposita fecerunt? Alterum Propositum habet Carthagine Primianus, alterum habet Maximianus, alterum habet in Mauritania Rogatus, alterum habent in Numidia illi & illi, quos jam nec nominare sufficimus. Circumit ergo aliquis emere columbam? Unusquisque Propositum suum laudat, quod vendit &c. Ecce venerabilis Augustinus, de Propositurae distractione agens, in nomine Columbæ Sancti Spiritus venditionem vel emptionem accipit, sicut omnes hujus euangelici capituli tractatores

Ira Dei super Simoniacos, & quàm gravis peccati rei efficiantur.

§.4. Pensandum vero est, qua pœna multentur, qui jam Deo, & Ecclesiæ suæ oblata vendunt, vel emunt, si cum flagellis a Dei Templo ejecti sunt qui, quæ Deo erant offerenda, vendebant, vel emebant. Si de offerendorum venditoribus vel emptoribus dictum est: Vos fecistis Domum Patris mei domum negotiationis, & speluncam latronum; quid dicetur jam de Ecclesiæ oblatorum venditoribus vel emptoribus? Et ne quis insanus objiciat, merito hos Dominum tam acerbe vindicasse, quia tunc illa in Templo, ecclesiasticæ vero res modo extra templum distrahantur; attendat super his Augustini non determinantem locum venditionis vel emptionis Propositorum, sed tantum indefinite dicentem: Circumit aliquis emere columbam: unusquisque Propositum suum laudat, quod vendit; non adjiciens in Templo vel extra Templum hæc contra venditores vel emptores sacrarum Dei.

Quibus in rebus Præpositis nostris debeamus obedire.

§.5. Ad hoc vero, quod in Epistola tua sequitur, idest utrum obedire his tentantibus ad mortem nefas sit: & circa finem ejusdem epistolæ hoc idem iterum inculcatur; illud beati Petri respondemus: Obedire Deo oportet magis, quam hominibus. In quo exemplo notandum, hominibus interdum obediri debere, sed magis Deo: hominibus quidem in his, quæ contra fidem & religionem non sunt. Quoniam Cives Jerusalem legimus Babylonis civibus militasse, ut Sanctum Joseph, & socios Danielis: quorum primus stuprum Dominæ: sequentes vero idolatriam perhorrentes, rem publicam, & alienigenarum Principum strenue gubernaverunt. Et in Euangelio habes: Cum eo, qui te angariaverit uno milliario, alia duo ambulare debere: Et reddere, quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ sunt Dei, Deo. Item Hieronymus super epistola ad Philippenses: Si Dominus ea jubet, quæ non sunt adversa Scripturis sanctis, subjiciatur Domino servus; si vero contraria præcipit, magis obediat spiritus, quam corporis Domino; & infra: Si bonum quid præcipit Imperator, jubentis exequere voluntatem; si malum, responde: Obedire oportet Deo magis, quam hominibus.

Utrum uti Sacramenis possimus, quæ a Criminosis conferuntur.

§.6. Ad hoc vero, quod subjungitur in eadem epistola, idest utrum sit utendum Ordinationibus, & reliquis Sacramentis a criminosis exhibitis, ut ab adulteris, & a Sanctimonialium violatoribus, vel hujusmodi, ad hoc, inquam, ita respondemus: Si schismate vel hæresi ab Ecclesia non separantur, eorumdem Ordinationes, & reliqua Sacramenta sancta & veneranda non negamus, sequentes beatum Augustinum, qui super Johannem de hujusmodi tam copiose quam veraciter disseruit; ait enim: Baptizet vos servus bonus, sive servus malus, non sciat se ille, qui baptizatur, baptizari non ab eo, qui sibi tenuit baptizandi potestatem; Et paulo post: Non horreat columba ministerium malorum, respiciat Domini potestatem; Si fuerit superbus minister, cum Zabulo computatur; sed per illum Christi Sacramentum non contaminatur. Quod per illum fluit, purum est: quod per illum transit, liquidum est. Idem: Spiritualis vero virtus Sacramenti ita est ut lux, quæ ab illuminandis pura excipitur, & si per immunda transeat, non inquinatur. Quos baptizat ebriosus, quos baptizat homicida, quos baptizat adulter, Christus baptizat; & cætera hujusmodi. At tamen decessores nostri Nicolaus, & Gregorius a Missis Sacerdotum, quos tales revera esse constiterit, fideles abstinere decreverant, & ut peccandi licentiam cæteris auferrent, & hujusmodi ad dignæ pœnitentiæ lamenta revocarent. Scribit hoc prædecessor noster Gregorius Rudolpho, & Bertholdo Ducibus inter cætera: Officium simoniacorum, & in fornicatione jacentium, scientes nullo modo accipiatis, & quantum potestis, tales sanctis deservire misteriis vi, si oportuerit, prohibeatis &c.

§.7. Porro ad hęc, quæ tibi sylogistice in eadem epistola objiciuntur, idest si Corpus & Sanguis Christi non sunt, & alia, quæ prædiximus, proprias non habent virtutis dignitates, quid agentibus obsunt; quod si habent, cur spernuntur, sicubi ab indigno præsumuntur? Ad hæc, inquam, ita respondemus, proprias quidem habent virtutis dignitates, ut præfatus Augustinus ait super Johannem contra Donatistas, sed agentibus vel suscipientibus eadem Sacramenta contra prefatorum Pontificum instituta, nisi forte sola morte interveniente, utpote ne sine baptismate vel communione quilibet humanis rebus excedat, eis, inquam, in tantum obsunt, ut veri idolatræ sint, cum talibus & Ordinationum & Sacramentorum confectio, & aliter quam præmissum est, scienter susceptio vehementer a sanctis Canonibus prohibeatur; ait namque Samuel Propheta: Quoniam peccatum ariolandi est repugnare, & quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere. Hęc de malis catholicis, qui intra Ecclesiam sunt; Cæterorum schismaticorum & hæreticorum Sacramenta, quoniam extra Ecclesiam sunt, juxta sanctorum Patrum traditiones, sicut Pelagii, Gregorii, Cypriani, Augustini, Hieronymi, formam quidem Sacramentorum, non autem virtutis effectum habere profitemur, nisi cum ipsi vel eorum Sacramentis initiati per manus impositionem ad Catholicam redierint unitatem.

Schismaticorum, & hæreticorum Sacramenta formam habere, sed non virtutis effectum declarat.

Baptismum ab Hæreticis, vel etiam a schismaticis more ecclesiastico datum, ratum esse declarat.

§.8. Sciendum vero est, quod Canones Apostolorum, quorum auctoritate Orientalis, & ex par-

parte Romana utitur Eccleſia, & inſignis Martyr Cyprianus, & LXXX. Epiſcopi cum eodem, baptiſmum hæreticorum lavacrum diaboli appellant. Stephanus vero, & Cornelius, Martyres & Pontifices Romani, & venerabilis Auguſtinus in libro de Baptiſmate, eumdem Cyprianum & præfatos Epiſcopos hanc ob cauſam vehementer redarguunt, affirmantes, baptiſmum, ſive ab hæretico ſive ſchiſmatico, eccleſiaſtico more celebratum, ratum eſſe; & merito, quia alia in baptiſmo, & alia in reliquis ſacramentis conſideratio eſt; quippe cum & ordine prior & neceſſarior ſit: ſubito enim morituro prius baptiſmate, quam Dominici Corporis communione, vel aliis ſacramentis conſulitur; Et dum forte Catholicus non invenitur, ſatius eſt ab hæretico Baptiſmi ſacramentum ſumere, quam in æternum perire. Et hanc ſententiam prçſcriptorum Pontificum, Cornelii, Stephani, & Auguſtini, ſecuti ſunt Innocentius, Siricius, Leo, Anaſtaſius, & Magnus Gregorius, & omnis Eccleſia: Et quoniam epiſtolaris brevitas propoſitis tibi quçſtionibus fortaſſe non ſufficit, eorumdem temeritatem ad Sedem Apoſtolicam inſtruendam mitte, aut juxta Apoſtolum veluti ſanæ doctrinç adverſarium poſt ſecundam & tertiam correctionem devita. Tu vero eſto fidelis uſque ad mortem, ut percipias coronam Vitæ. Data Romç. (*a*)

(*a*) Cum nulla in calce hujus Epiſtolæ legatur chronologica nota, ultimam ex Urbani PP. Epiſtolis fecimus, Baronii ſecuti exemplum. Quæ vero de veritate ejuſdem clariſſimus hic Auctor brevibus aſſerit, libet referre. Illa vero hic integra eſt reddenda . . . Decretalis Epiſtola, quæ data habetur Præpoſito S. Juventii . . . quam necdum cauſam reperimus: extat enim ipſa apud Anſelmum Lucenſem &c. Porro quam etiam apud Gratianum diverſis in locis ſub diverſis titulis per fragmentum poſitam habes Epiſtolam, hic ut fuit, ſimul integram leges.

PASCHALIS SECUNDUS

PAPA CLX.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MXCIX.

PAſchalis II. natione Tuſcus, Patria Bledanus, antea Rainerius ſeu Ragingerius, Monachus Cluniacenſis, & Abbas Monaſterii Sanctorum Laurentii & Stephani extra muros, Presbyter Cardinalis Tituli S. Clementis, electus eſt in Romanum Pontificem die 13. Auguſti 1099. ac poſtſtridie hujus diei conſecratus. Sedit in Pontificatu annos xviii. menſ. v. dies vii. (*a*) Imperantibus in Oriente Alexio Comneno, in Occidente duobus Henricis III. & IV. Obiit die 21. (*b*) Januarii anno Dom. 1118. & ſepultus eſt in Patriarchio Lateranenſi. Vacavit Sedes dies iii. (*c*).

Schiſma vigeſimum quartum in Eccleſia Triplex.

Primo, vel altero a Paſchalis PP. electione anno, Guibertus Antipapa quem

(*a*) Sic legitur in Quarto ex Critic. Baron. præfixis Catalogis, in Sexto legitur *dies ix* incluſis extremis, in Septimo *dies viii.* incluſa obitus die, in Octavo *m. vi.* Scriptoris incuria *d. vii.*

(*b*) Baronius Paſchalis PP. obitum refert ad diem 8. menſis hujus, ejuſque Pontificatui dies iv. tantum addit ſupra annos xviii. menſ. v. Pandulphi Piſani innixus auctoritati, qui Paſchalem *carnis debitum* ſolviſſe ſcribit *xv. Kalendas* Februarii: ſed cum auctore Pandulpho eodem Sedes vacaverit *diebus tribus*, Gelaſius vero ſucceſſor electus fuerit die 25. Januarii, prout oſtendemus, legendum videtur *xii. Kalendas Februarii*.

(*c*) Prout habet Octavus ex laudatis Catalogis.

quem Clementem Tertium appellatum diximus, de loco ad locum fugiens, tandem infelix cum fuga diem clausit extremum. At non proinde restituta Ecclesiæ tranquillitas. Henrici enim (III.) opera (ait Baronius) tres post Guibertum sunt subrogati sibi invicem succedentes pseudopontifices, Albertus, Theodoricus, & Maginulphus, arescentibus suo ipsorum ortu maledictionis palmitibus infelicibus. Post mortem Guiberti duo statim deliguntur Papæ (ait Pandulphus Pisanus) alter post alterum, & unus quidem eodem, alter vero post cv. electionis suæ diem a fidelibus captus, qui Albertus vocabatur, apud S. Laurentium retrudi; &, qui Theodoricus, apud S. Trinitatem in Cava eremiticam vitam addiscere, Patrum judicio adjudicati sunt. Eligitur & tertius Maginulphus nomine (qui Archipresbyter antea fuerat, & Silvestri IV. nomen accepit) Hic quia nigromantiæ fabulis simplicem populum, illos maxime, qui conscientia scelerum, vel ambitu futuri successûs ad eum refugium fecerant, allicuerat, gravem in Ecclesiam calcem impressit. Sed dum auguriis fisus, Pontificium adipisci nititur, quod ex diabolo dari non potuit, divinis destitutus auxiliis merito amisit; & Sacerdotium, quod sine Deo arripuit, tenere non licuit misero: amisit & Urbem, ut exul gravi inopia miseriisque afflictus (corrosa, ut ajunt, lingua) vitam cum crimine finiret.

I.

Concesso Pallio Guidoni Archiepiscopo Viennensi, eidem Episcopatus, & Metropolitana jura confirmantur.

In Biblioth. Floriac. edidit Ioann. a Bosco.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri Guidoni Viennensi Archiepiscopo, ejusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Summa potestas a Christo data Petro;

POtestatem ligandi atque solvendi in cælis & in terra, beato Petro ejusque successoribus authore Deo principaliter traditam, illis Ecclesia verbis agnoscit, quibus Petrum Dominus allocutus est: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis. Ipsi quoque, & propriæ firmitas, & alienæ fidei confirmatio, eodem Deo autore, præstatur, cum ad eum dicitur: Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, Petre: & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Oportet ergo nos, qui licet indigni, Petri residere videmur in loco, prava corrigere, recta firmare, & in omni Ecclesia ad interni arbitrium Judicis sic disponenda disponere, ut de vultu ejus judicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem. Tuis igitur, frater charissime Guido, justis petitionibus annuentes, Sanctam Viennensem Ecclesiam, cui authore Deo præsides, Apostolicæ Sedis authoritate munimus. Mansuro itaque in perpetuum decreto, videlicet Gratianopolis, Valentina, Dia, Alba, quæ & Vivarium dicitur, Geneva, Maurienna, Sanctæ Viennensi Ecclesiæ tamquam Metropolitanæ jure perpetuo debeant subjacere. Porro Tarentasiam ita semper sub Primatu Viennensis Ecclesiæ permanere decernimus, sicut a sanctis prædecessoribus nostris Leone, Nicolao, atque Urbano noscitur constitutum; Abbatias quoque tam intra quam extra Urbis Viennensis mœnia sitas, tuæ fraternitati regendas disponendasque committimus. Præterea statuimus, ut quæcumque prædia, quæcumque dona, vel a Romanis Imperatoribus, vel a Burgundiæ Regibus, tuæ Ecclesiæ data vel reddita sunt, quæcumque hodie possidet, sive in futurum juste & canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant. Ad hæc tam supranominatorum prædecessorum nostrorum, quàm & cæterorum Catholicorum Sedis Apostolicæ Pontificum privilegia, de jure, seu possessione Viennensis Ecclesiæ edita, nos quoque præsentis Decreti authoritate, firma integraque perpetuo permanere decernimus. Pallio ad Missarum tantum solemnia illis solummodo diebus uti fraternitas tua meminerit, qui tuis prædecessoribus Romanæ authoritate Ecclesiæ concessi sunt: cujus te volumus per omnia genium conservare. Hujus enim indumenti honor humilitas atque justitia est. Tota ergo mente fraternitas tua se exhibere festinet in prosperis humilem: & in adversis, si quando adveniunt, inveniatur cum justitia recta, amica bonis, perversis contraria; nullius umquam faciem pro veritate loquente premens: misericordiæ operibus juxta virtutem insistere cupiens: infirmis compatiens: benevalentibus congaudens: de alienis gaudiis tamquam de propriis exultans: in corrigendis vitiis pie sæviens: in fovendis virtutibus auditorum animos demulcens: in ira judicium sine ira tenens: in tranquillitate severitatis juste censuram non deferens. Hæc est, frater charissime, pallii dignitas, quam si solicite servaveris, quod foris accepisse ostenderis, intus habebis. Fraternitatem tuam supernæ miserationis dignatio per tempora longa conservet incolumem. Scriptum per manum Petri Notarii regionarii sacri Palatii (*a*).

Matth. xvi. 18.

Et mandatum de confirmandis in fide fratribus.

Luc. xxii. 32.

In omnibus judicandum secundum æquitatem.

Ecclesiæ suffraganeæ Viennensis Archiepiscopatus

Tarantasiensis quoque Ecclesia Viennensi subjecta.

Cui bona omnia, ac donationes.

Item privilegia, & jura confirmantur.

Pallium Guidoni Archiep. conceditur.

Et monita quædam dantur saluberrima.

(*a*) Primo Pontificatus Paschalis anno datas allatas literas, non negaverit, quisquis adverterit anno 1100. venisse in Angliam Guidonem istum Viennensem Archiepiscopum *functurum legatione totius Britanniæ ex præcepto & auctoritate Apostolicæ Sedis*, ut inquit Eadmerus lib. 3. Novorum cap. 1.

Con-

II.

Ex Chartario Eccleſ. Eduen. edidit Sammartb. inter Inſtrumenta Eccleſiæ hujus num. xlvii.

Confirmatio bonorum omnium ac poſſeſſionum, ad Eduenſem Eccleſiam pertinentium.

Paſchalis Servus Servorum Dei, dilecto fratri Norigaudo, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM Divini diſpenſatione judicii ad hujus officii gradum, licèt indigni, promoti ſimus, ut Apoſtolorum Principis vices in Eccleſiæ regimine teneamus, elaborandum nobis eſt, & annitendum omnino, ut in conſtituendis Eccleſiaſticis negotiis ejus monita & inſtitutiones devotione fideliſſima, & fide devotiſſima æmulemur, cujus fides præcipua, & dilectio ſpectata Domino extitit, adeout in ejus ſingulariter fidei ſtabilitate immobili, pretioſo Sanguine redemptam, ſuam Dei Filius ſtatuere & confirmare voluerit Eccleſiam, dicens: Tu es Petrus & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam. Cui etiam tantam poteſtatis prærogativam conceſſit, ut ejus arbitrio in cælo, & in terra, vel liganda ligarentur, vel ſolvenda ſolverentur. Quam poteſtatis ſuæ ſucceſſionem ipſe B. Clementi, & per eum omnibus conceſſit, qui ejus Sedi juſte præſidere, & Eccleſiam Dei canonica ſtuduerint ordinatione diſponere. Cujus nos fidei auctoritate muniti, tibi, dilecte frater Norigaude, omnibuſque tibi canonice ſucceſſoribus, confirmamus omnia, quæ ad Eduenſem Eccleſiam, in qua te canonice credimus ordinatum, pertinere videntur, tam in Eccleſiis, Parochiis, Cœmeteriis, presbyteriis, cunctiſque eccleſiaſticis ordinibus, quàm etiam prædiis, aliiſque omnibus poſſeſſionibus, mobilibus, quæ acquiſita ſunt, vel juſte acquiri poterunt, ut hæc omnia tibi tuiſque ſucceſſoribus ita libere poſſidere liceat, ſicut anteceſſor tuus in uno die ante ſuum obitum quiete & juſte poſſediſſe probatur. Illud autem Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut nulli presbytero vel viventi vel morienti, ſeu ad aliam Religionem, vel ad qui etiam vitam tranſeunti, liceat res, quas a die ordinationis ſuæ in Eccleſia, in qua eſt ordinatus, conquirere poterit, auferre vel minuere; ſed intacta ea & illibata in ipſa, in qua conquiſita ſunt, permittat Eccleſia remanere. Illos etiam, qui a vobis excommunicati, vel ab officiis divinis pro ſuis fuerint exceſſibus remoti, ne aliquis in communionem recipere, vel in officium præſumat reſtituere, eadem auctoritate prohibemus. Statuimus quoque, ut pro ſepulturæ quidem loco vel ſpatio nullum penitus ab aliquo pretium exigatur: pro redemptione vero peccatorum, morientes, in Eccleſia, in qua fidei Sacramenta acceperint, eleemoſynam dare ſecundum Apoſtolica decreta ſtatuimus omnino & confirmamus. Si quis autem ad aliam, vivens ſive moriens, ſe conferre voluerit, de eo, quod pro ſalute animę ſuæ dare diſpoſuerit, ſecundum apoſtolica decreta, matrici Eccleſiæ partem relinquat. Si qua ſane eccleſiaſtica ſæculariſve perſona contra hanc noſtræ conſtitutionis paginam prǽſumptuoſe venire tentaverit, hujuſmodi, ut ſacrilegii reum, a liminibus Sanctæ Dei Eccleſiæ arcendum judicavimus. Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini Noſtri J. C. quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud bonorum Retributorem præmia æternę pacis inveniant. Amen.

Summi Pontifices B. Petrum in fide debent æmulari.

Matth. xvi. 18.

Poteſtas in eoſdem ab illo derivata.

Confirmantur bona hujus Eccleſiæ.

Datoque decreto pro ejus immunitate.

Nonnulla conceduntur privilegia.

Solitæ clauſulæ, pęnam præminantes irrogantes.

Scriptum per manum Johannis Scrinarii Sacri Lateranenſis Palatii. Ego Paſchalis Epiſcopus S. Eccleſiæ ſubſcripſi &c.

PP. ſubſcriptio.

Datum Laterani per manum Leonis Scriptoris XVIII Cal. Maii. Ind. VIII. anno Dominicæ Incarn. MC. Pontificatus autem D. Paſchalis Secundi Papæ, primo.

Dat. die 14. Aprilis anno Dom. 1100. Pontif. ann. 1.

III.

Monaſterium Ciſtercii Monachorum S. Benedicti, in Diœceſi Cabilonen. nuper inſtitutum, ſub Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipitur.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili filio Alberico novi Monaſterii Abbati, quod in Cabilonen. Parochia ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

DEſiderium, quod ad religioſum propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, auctore Deo, ſine aliqua eſt dilatione complendum.

Unde nos, o filii in Domino dilectiſſimi, citra difficultatem omnem veſtrarum precum petitionem admittimus, quia Religioni veſtræ paterno congratulamur affectu.

§.1. Locum igitur illum, quem inhabitandum pro quiete monaſtica elegiſtis, ab omnium mortalium moleſtiis tutum ac liberum fore ſancimus; & Abbatiam illic perpetuo haberi, ac ſub Apoſtolicæ Sedis tutela ſpecialiter protegi, quamdiu vos & ſucceſſores veſtri in ea, quam hodie obſervatis, diſciplinæ ac frugalitatis obſervantia permanſeritis: ſalva Cabilonen. Eccleſiæ canonica reverentia.

Monaſt. Ciſtercii ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipitur.

§.2. Præſentis itaque decreti pagina interdicimus, ne cuiquam omnino perſonæ liceat ſtatum veſtræ converſationis immutare, neque veſtri, quod novum dicitur, Cœnobii Monachos ſine regulari commendatione ſuſcipere; neque Congregationem veſtram aſtutiis quibuslibet, aut violentiis perturbare.

Perturbari prohibetur.

§.3. Eam ſane controverſiæ deciſionem, quam inter vos & Moliſmenſis Clauſtri Monachos frater noſter Lugdun. Epiſcopus, tunc Apoſtolicæ Sedis Vicarius, cum Provinciæ ſuæ Epiſcopis, aliiſque religioſis viris, ex præcepto prædeceſſoris noſtri Apoſtolicæ memoriæ Urbani II. impetravit, nos tamquam rationabilem ac laudabilem confirmamus.

Concordia cum Monaſt. Moliſmen. cōfirmatur.

§.4. Vos igitur, filii in Chriſto dilectiſſimi ac deſideratiſſimi, meminiſſe debetis, quia pars veſtri ſæculares latitudines, pars ipſas etiam Monaſterii laxioris minus auſteras anguſtias, reliquiſtis. Ut ergo hac ſemper gratia digniores cenſeamini, Dei ſemper timorem & amorem in veſtris cordibus habere ſatagite, ut quanto a ſæcularibus tumultibus & deliciis liberiores eſtis, tanto amplius placere Deo totius mentis & animæ virtutibus anheletis.

Hortatio paſtoralis.

§.5. Sane ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus aut

Pœna contra violatores Privilegii hujus.

aut Episcopus, Imperator aut Rex, Princeps aut Dux, Comes aut Vicecomes, Judex, aut ecclesiastica quælibet, sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Benedictio fautorum d. Monast.

§.6. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax D. N. Jesu Christi, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Papæ subscriptio.

EGO PASCALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Dat. die 1. Maji anno Dom. 1100 Pont. anno I.

Dat. Trojæ per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis Kalendis Maii, Indictione octava, Incarnationis Dominicæ anno MC. Pontificatus autem Domini Paschalis Secundi. I.

IV.

Privilegium Trojanæ Ecclesiæ.

Edidit Ughell. Ital. Sac. T. I.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri Huberto Trojano Episcopo, ejusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

Exordium.

JUstis votis consensum præbere, justisque petitionibus aures accommodare nos convenit, qui, licèt indigni, justitiæ custodes atque præcones in excelsa Apostolorum Principum Petri & Pauli specula positi, Domino disponente, conspicimur. Tuis igitur, frater in Christo charissime Huberte, justis petitionibus annuentes, S. Trojanam Ecclesiam, cui Deo auctore præsides, Apostolicæ Sedis auctoritate munimus.

Trojani Episcopi a summo Pontifice consecrandi.

Statuimus enim, ut ejusdem Ecclesiæ Trojanæ Antistites in perpetuum a Sedis Apostolicæ Pontifice consecrentur; cui nimirum Ecclesiæ, tibique ac tuis legitimis successoribus jure proprio possidere firmamus, Montem Majurum, Villam, quæ dicitur S. Laurentii, & quicquid in posterum juste & canonice ad Ecclesiæ possessionis proprietatem, largiente Domino, poteritis adipisci.

Omnibus & singulis ejusdem Ecclesiæ bonis fruatur,

Episcopali vero jure regendam in perpetuum ac disponendam sancimus ipsam Civitatem Trojanam, & in ea S. Nicolai Monasterium cum Ecclesiis ad id pertinentibus, S. Crucem de Portula, & Felicem, Castellionem, Castellum novum, Biccarum cum Abbatia S. Petri in Burgo cum Ecclesiis ad id pertinentibus, Ecclesiam S. Viti, fabricam S. Mariæ de Focis, S. Petrum de Montella, S. Justam, & quæcumque prædia prædecessorum nostrorum authenticis privilegiis, quæ Ecclesiæ vestræ data sunt, continentur.

Absque ullius personæ vi, sive molestia,

Decernimus itaque, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuste datas, suis usibus vindicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si quis vero in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, vice Comes, Judex, aut Ecclesiastica quælibet, sæcularisve persona, hanc nostræ Constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire temptaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Redemptoris Jesu Christi aliena sit, atque in extremo examine districtæ subjaceat ultioni. Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternę pacis inveniant.

Solitæ clausulæ.

Paschalis PP.

EGO PASCHALIS S. Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subsc.

& S.R.E. Cardinalium subscriptiones.

Ego Oddo Ostiensis Episcopus subs.
Ego Odorisius Cardinalis, & Abbas subscripsi.
Ego Albic. Dia. Card. S. Petri subsc.
Ego Milo Prænestinus Episc. subsc.
Ego Bruno Signin. Episc. subsc.
Ego Teuto Card. SS. Joannis & Pauli ss.
Ego Paganus Diaconus Romanæ Ecclesiæ Cardinalis subsc.

Dat. die 10. Novembr. anno Domini 1100. Pontif. anno II.

Datum apud Casinum per manum Johannis S. R. E. Diac. Cardinalis IV. Idus Novembris Ind. VIII. Incarn. Domini Anno M. C. Pontificatus autem D. Paschalis II. Papæ Anno II.

V.

Privilegium, quo Monasterii Cluniacensis bona omnia, ac jura confirmantur.

Edidit Martinus Marrier in Bibliotheca Cluniac. col. 522. & Guichenon ex Archiv. Mantuanæ Ecclesiæ.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Hugoni Cluniacensi Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis imposterum.

Proemium.

ZElus Domini *, & Religionis prærogativa, qua per universum fere Occidentem nostris temporibus per Dei gratiam Congregatio vestra percelluit, & inconcussa unitas, qua inter procellas omnes Sedi Apostolicæ adhæsistis, mansuetudinem nostram vehementius exhortantur, imo urgent atque compellunt, ut vestris petitionibus assensum accomodare, & quieti vestræ imposterum providere solicitiùs debeamus.

* Hæc desiderantur in exemplari Marrier editio.

Confirmantur privilegia omnia Cluniacensibus concessa a Gregorio VII. & Urbano II.

Quapropter quidquid libertatis, quidquid tuitionis, quidquid authoritatis prædecessores nostri Ecclesiæ Romanæ Pontifices, præsertim Apostolicæ memoriæ Gregorius VII. & Urbanus II. vestro Monasterio, & locis, ad idem pertinentibus, contulerunt, Nos quoque præsenti decreto authore Domino confirmamus. Ad hæc adjicimus, ut in omnibus Prioratibus & Cellis, quæ nunc sine proprio Abbate vestro regimini subjectæ sunt, nullus unquam futuris temporibus Abbatem ordinare præsumat; sed tam Prioratus ipsi & Cellæ, quam & cætera in quibuslibet locis omnia, quibus fraternitas tua Arvernensis Concilii, quod per supradictum Urbanum PP. celebratum est, tempore in-

Et quæ concessa sunt in Concilio Arvernensi.

investita erat, de quibus tunc nulla quæstio mota est, cui nimirum Concilio per temetipsum interfueras, tam tibi quam successoribus tuis in pace semper & quiete serventur, in quibus hæc propriis visa sunt annotanda nominibus: S. Maria de Charitate de Martignaco*, S. Petrus de Munsiaco*, S. Petrus de Leniciis,* S. Paulus de Pergamo, S. Isidorus de Hispania, S. Odylus * de Scarrione, sanctus Marcellus de Salsimoniaco, S. Marcellus de Cabilone, Carus-Locus, Paredus, Romanum Monasterium, S. Victor de Gebenna, Paterniacus, S. Saturninus de Provincia, S. Eutropius, S. Martinus de Auxia, Monasterium de Cacerris, S. Maria de Tolosa, Boort *, Tiernus, S. Martinus de Capis *, Sylviniacus, Virgenus, Ginniacus, Nantuacus, S. Pancratius de Anglica, S. Lecerius de Bigorro, S. Arientius * Auxiensis, S. Maria de Nazara, S. Jacobus de Potino, S. Gabriel de Cremona, S. Salvator & S. Stephanus de Niverno.

Bona quoque, prout hic enumerantur.

* *Marr.* de Marciniaco. * *Marr.* de Cusiniaco. * *Marr.* de Leuntiis. * *Marr.* Orylius. * *Marr.* S. Maria de Tobosa Boarum. * *Marr.* de Campis. * *Marr.* S. Orventius.

Præcipimus etiam, ut omnes Ecclesiæ seu Capellæ vestræ & Cimiteria libera sint, & omnis exactionis immunia præter consuetam Episcopi paratam justitiam in Presbyteros, si adversus Ordinis sui dignitatem offenderint: exceptis nimirum Ecclesiis illis, quæ absque hujusmodi subjectione in Abbatis potestate subsistunt. Liceat quoque vobis cum juribus vestris * Presbyteros eligere, ita tamen, ut ab Episcopis, vel Episcoporum Vicariis animarum curam absque venalitate suscipiant; quam si committere illi, quod absit, ex pravitate noluerint, tunc Presbyteri ex Apostolicæ Sedis benignitate officia celebrandi licentiam consequantur; neque cuilibet facultas sit, aut claustri unquam aut locorum vestrorum fines pro vivorum sive defunctorum eleemosynis ob salutem datis inquietare; sed tam virorum quam mulierum oblationes, quæ Deo offeruntur, in usum servorum Dei, pauperumque Christi percipere liceat.

Quæ bona omnia cum Ecclesiis & Cappellis declarantur immunia ab omni laicali onere.

* *Marr.* seu Fratribus vestris.

Earum vero presbyteri animarum curam ab Episcopo loci accipere debeant.

Facultas datur recipiendi eleemosinas, quæ gratis offeruntur.

Abbatias vero, quas tuæ tuorumque successorum ordinationi prædecessor noster Gregorius VII. PP. commisit, nos quoque committimus, videlicet Virhelva, S. Ægidii, S. Joannis de Angelico, S. Petri de Moysiaco, Maliacensem, S. Martialis de Lemovico, novum Monasterium S. Cypriani Pictaviensis de S. Sacco; adjicientes etiam S. Germani Antissiodorensis, S. Astrimonii Mauricensis, S. Bertini Tarvaniensis eidem ordinationi subjaceant: salvo nimirum jure Sanctæ Ecclesiæ Romanæ. Nec minus illud supradictum Urbani II. Papæ Capitulum confirmamus, ne Cellarum vestrarum ubilibet positarum fratres pro qualibet interdictione vel excommunicatione divinorum officiorum suspensionem patiantur; sed tam Monachi quàm & famuli eorum, & qui se monasticæ professioni devoverunt, clausis Ecclesiarum januis, non admissis diœcesanis, divinæ servitutis officia celebrent, & sepulturæ debita peragant. Concedimus etiam vobis Laicos seu Clericos sæculares, nisi qui pro certis criminibus excommunicati sunt, ad conversionem, sive sepulturam per loca vestra suscipere. Clericos quoque regulares, qui pro necessitatibus ad vestrum Cenobium effugiunt, suscipiendi, & ad vestrum propositum admittendi, Religioni vestræ licentiam impertimus. Præterea decernimus, ut nulli omnino hominum liceat vestrum venerabile Cænobium & loca subdita temere perturbare; sed eorum Ecclesiæ possessiones, & bona cætera, quæ pro animarum salute

Abbatiæ nonnullæ Cluniacensi Abbati subjiciuntur.

Salvo jure S. R. E. Fratres Cluniacenses a sacris officiis suspendi non posse declaratur.

Nec prohiberi, quominus in Monasteriis Clerici aut laici delinquentes recipiantur.

Nec bona ad eadem spectantia quomodo molestari.

donata sunt, vel in futurum Deo miserante donari contingerit, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant, quos profecto cognoscimus ab excommunicatis, & rapacibus discretione debita contineri. Si qua igitur Ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ Constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo & tertio commonita, nisi satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena sit, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen.

Sub pœna privationis gradus, & censurarum.

EGO PASCHALIS Sanctæ Eccesiæ Catholicæ Episcopus.

Paschalis PP. subscriptio.

Ego Odo Ostiensis Episcopus subscripsi.
Ego Milo .... Preneſtinus Episcopus.
Ego Albericus Cardinalis S. Petri ad Vincula.
Ego Walterius * Episcopus Albanensis Ecclesiæ subscripsi.
Ego Teuto Cardinalis SS. Joannis & Pauli.
Ego Joannes Tusculanensis Episcopus.
Ego Paganus S. R. E. Cardinalis subscripsi (*a*).

Subscriptiones S. R. E. Cardinalium.

* *al.* Gualterus

Datum Anagniæ per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis, XVII. Kal. Decembris. Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ anno MC. Pontificatus autem Domni Paschalis PP. II.

Dat. die 15. Novemb. anno Domini 1100. Pontif. anno 11.

VI.

Absolutio Godifredi Florentini Episcopi, & damnatio accusatorum.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Clero & Populo Florentino, salutem & apostolicam benedictionem.

JAmdudum apud nos confrater noster G. Episcopus vester querelam suam deposuit adversus Ecclesiæ vestræ Archidiaconum, & ejus socios, videlicet Joannem Priorem Ecclesiæ sancti Laurentii, & Petrum S. Petri de Scaradio, & Rambaldum S. Stephani Priorem, quod eum in populo criminarentur simoniacæ pravitatis. Missis itaque literis utrique parti, agendæ causæ terminum dedimus. Cum in termino venisset Episcopus, illi ad præsentiam nostram minime accesserunt, terrorem captionis in itinere prætendentes. Nos autem, ut eis hujusce occasionis diverticula tolleremus, per eumdem Episcopum, & per Episcopum Volterranum ducatum eis omnino tutum providere curavimus. Archidiaconus quidem, & B. Laurentii Prior ad nostram presentiam convenerunt; cæteri alii nec venerunt, nec pro se nuntios transmiserunt. Tunc præsentibus eis adversus eos Episcopus questus est:

Facti series:

(*a*) In hisce subscriptionibus quæ in exemplari S. Guichenon non legebantur ex altero Martini Marrier supplevimus, vel emendavimus.

ste: quòd se ipsius obedientiæ, communioni que subtraxerint: quòd ipsum in populo simoniaci flagitii criminati sint: quòd ejus execrati sint consecrationes: quòd adversus eum conspirationem in conventiculis fecerint. Porro illi, præmisso tractationis spatio, se accusatores Episcopi, aut illius criminis probatores penitus negaverunt; collectiones Clericorum seu Laicorum in Ecclesiasticis fecisse asseruerunt; sed propter inquirendam rumoris illius, qui contra Episcopum increbuerat, veritatem; in quibus nimirum collectionibus conspirationis conventicula intelleximus: in cæteris quoque se offendisse confessi sunt. Prolata sunt igitur his causis congruentia sanctorum Patrum diversa capitula, Antiochenę videlicet Synodi Quintum: De his, qui se a ministerio Ecclesiastico subtrahunt, & seorsim colligunt; Item De conspiratione, seu conjuratione Chalcedonensis Synodi Decimumoctavum; & Callisti Papæ ad Episcopos per Galliam constitutos, cujus initium est: Conspirationum crimina vestris in partibus vigere audivimus; Item Alexandri Papæ: De his, qui Sanctos persequuntur, aut amovere, aut dilacerare nituntur; Item Stephani Papæ: De his, qui adversus Patres armantur, & qui fratres calumniantur. Nos ergo, tantorum Patrum auctoritatibus instructi, præfatos viros, tamquam propria confessione convictos, ob officiis seu dignitatibus suis sententia judiciali removemus, nisi eis in posterum misericordia subveniatur Ecclesiæ: Aliisque etiam, qui vocati venire ad nostram præsentiam neglexerunt, idem judicium irrogamus, quoniam eisdem videntur capitulis irretiti; equum est enim, ut delationem sententiæ de absentia non lucrentur, quia confitetur de omnibus quisque, si subterfugere judicium dilationibus putat. Omnibus igitur vobis præsentium literarum auctoritate præcipimus, ut Episcopum vestrum, tamquam per Dei gratiam Catholicum, unanimi concordia diligatis & vereamini. Si quis vero Clericorum, aut Laicorum temeraria deinceps præsumptione hujusmodi Episcopum infestaverint, noverint se pertinacia sua Clerici quidem depositione mulctandos: Laici vero excommunicationi subjiciendos. Data Laterani V. Non. Martii Indict. IX.

Episcopi innocentia probata: Falsi accusatores condemnati. Dat. die 3. Martii anno Domini 1101. Pontif. an. 11.

VII.

Confirmatio Primatus Toletanæ Ecclesiæ supra cæteras omnes Hispaniarum Ecclesias.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, reverendissimo * Fratri Berhardo Toletano Archiepiscopo ejusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

ACtorum Synodalium decreta scrutantibus, liquet, quantanæ Toletana Ecclesia dignitatis fuerit ex antiquo, quantæque per eam in Ecclesiasticis negotiis utilitates accreverint. Unde & nos ejusdem Urbis statum, quantum nostræ est facultatis, in ecclesiasticis * dignitatibus gloria stabilire Domino adjuvante optamus. Igitur tum pro benignitate, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ debita, tum pro digna Toletanæ Ecclesiæ reverentia, tum etiam pro reverendissimi * filii nostri præstantissimi Regis Ildefonsi postulationibus, cujus nimirum virtute & prudentia Toletana Ecclesia * Maurorum & Moabitarum jugo erepta est, te, carissime frater, juxta constitutum Prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Urbani Papæ Secundi in totis Hispaniarum Regnis Primatem fore, præsentis privilegii auctoritate sancimus, sicut ejusdem urbis constat antiquitus extitisse Pontifices. Pallio sane in Missarum solummodo celebrationibus uti debebis præcipuarum, quæ subscriptæ sunt, Festivitatum temporibus; tribus videlicet diebus in Nativitate Domini, in Epiphania, Hypapante, Cœna Domini, Sabbato Sancto, tribus diebus in Pascha, in Ascensione, Pentecoste, tribus solemnitatibus Sanctæ Mariæ, Sancti quoque Michaelis, & sancti Joannis Baptistæ, in omnibus Natalitiis Apostolorum, & eorum Martyrum, quorum pignora in vestra Ecclesia requiescunt, Sancti quoque Martini, & Ildefonsi Confessorum, & omnium commemoratione Sanctorum, in Consecrationibus Ecclesiarum, Episcoporum, & Clericorum, & in annuo Consecrationis tuæ die, Natali etiam sancti Isidori, & Leandri. Primatem te universi Hispaniarum præsules respicient: & ad te, si quid inter eos graviori quæstione dignum exortum fuerit, referent: salva tamen Romanæ Ecclesiæ Metropolitanorum privilegiis singulorum. Toletanam ergo Ecclesiam jure perpetuo tibi, tuisque, si divina præstiterit gratia, successoribus Canonicis tenore hujus privilegii confirmamus, unà cum omnibus Ecclesiis, & Diœcesibus, quas proprio jure noscitur antiquitus possedisse; Præcipientes, de iis, quæ Sarracenorum ad præsens subjacent ditioni, cum eas Domino placuerit potestati restituere populi Christiani, ad debitam Ecclesiæ vestræ obedientiam referantur. Illarum autem Civitatum Diœceses, quæ Sarracenis invadentibus Metropolitanos proprios perdiderunt, vestræ ditioni eo tenore subjicimus, ut quoad sine propriis extiterint Metropolitanis, tibi ut proprio debeant subjacere. Si vero Metropolis quælibet in statum fuerit pristinum restituta; suo quæque Diœcesis Metropolitano restituatur. Neque tamen ideo minus tua debet studere fraternitas, quatenus unicuique Metropoli suæ restituatur gloria dignitatis. Hæc & cætera omnia, quæ ad antiquam Toletanæ, Sedis Apostolicę concessione probari poterunt, nos tibi tuisque successoribus perpetuo possidenda contradimus, atque firmamus. Te, reverende frater, affectione intima exhortamur, quatenus dignum te tanti honore Pontificii semper exhibeas, Christianis, ac Sarracenis sine offensione semper esse procurans; & ad fidem infideles convertere, Domino largiente, verbis studeas, & exemplis. Sic ex tui Pallii dignitate, & Primatus prærogativa præcellas in oculis hominum, ut interius virtutum excellentia polleas coram supernæ oculis Majestatis. Si qua igitur in crastinum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis sciens paginam, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sanctissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Nostri Jesu Christi Redemptoris aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesię justa servantibus sit pax Domini Nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem premia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Scri-

** forte, reverentissimo. Ex Tom. xii. Concil. inter Epistolas Paschalis PP. Toletanæ Ecclesiæ dignitas in multis Synodis comprobata. * al. in ecclesiasticæ dignitatis gloriam stabilire. * forte, reverentissimi. * al. Civitas*

Toletana Urbs ab Ildefonso Rege ex Maurorum servitute vindicata; Prima Hispaniarum Sedes declaratur: Ejusque Archiepiscopo Pallii usus conceditur. Minores aliorum Episcoporum causæ per ipsum cognoscendæ. Eique subjicit Diœceses Saracenorum ditioni subjectas, cum primum de eorumdem manibus liberari contigerit: Illos insuper, quæ proprios Metropolitas perdiderunt: Usquedum tamen iis restituantur. Confirmantur quoque antiqua omnia Ecclesiæ ejusdem jura & privilegia. Adhortatio ad Berhardum ut Pastoris munus pro debito adimpleat. Pœnæ contra temeratores Privilegii hujus.

Scriptum per manum Petri Notarii Regionarii & Scrinarii ſacri Palatii.

Paſchalis Papę ſubſcriptio

EGO PASCHALIS Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcribo;

Dat. die 6. Martii anno Domini 1101. Pontif. Paſchalis an. II.

Datum Laterani per manum Johannis ſanctę Romanę Eccleſię Diaconi Cardinalis, ſecundo Nonas Martii, Indictione octava, Incarnationis dominicę anno MCI. Pontificatus autem Domni Paſchalis Papę Secundi anno ſecundo.

VIII.

Confirmatio Epiſcopatus Atrebatenſis, cui diſtincti a Cameracenſi Diœceſi limites conſtituuntur

Ex Tom. iii. Spicilegii Dacheriani.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Lamberto Atrebatenſi Epiſcopo, eiuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Antiquas leges non eſſe infirmandas.

QUÆ a Patribus conſtituta ſunt, oportet profecto, ut ſub metu & irrefragabili auctoritate teneantur. Dignum enim eſt, ut nulla deſidia negligantur, nulla diſſenſione violentur, nulla concertatione turbentur. Vnde & nos, quod a piæ memoriæ prædeceſſore noſtro Urbano de reſtitutione Atrebatenſis Eccleſiæ conſtitutum eſt, juſtum omnino, & ſacris Canonibus congruum perpendentes, noſtri quoque decreti auctoritate ſancimus: ut videlicet Eccleſia eadem, ſicut antiquitus Epiſcopali dignitate claruit, ita etiam in poſterum cardinalem per Dei gratiam ſortiatur Antiſtitem. Divinæ ſiquidem miſerationis affectum, quem in Eccleſiarum ſuarum & populorum reſtitutionibus operatur, debemus & nos competentibus ſubſequi ac implere ſuffragiis. Te igitur, dilectiſſime ac reverendiſſime frater, quem in Atrebatenſi Eccleſia prædeceſſor noſter, Domino reſtituente, conſtituit, nos quoque cum divini favoris præſidio in Epiſcopalis dignitatis functione firmamus. Quidquid autem prædictæ Eccleſiæ B. Remigius contulit, quidquid antiquis temporibus, dum Epiſcopali dignitate polleret, eam poſſidere conſtiterit; ſalvis legalibus inſtitutis, & Romanæ Eccleſiæ privilegiis tantum, tibi ac ſucceſſoribus tuis permanere cenſemus. In quibus nominatim Archidiaconias duas, quarum una Atrebatenſis, altera dicitur Obſtrevandenſis, præfatæ Eccleſiæ confirmamus: & illos omnino limites inter Atrebatenſem, & Cameracenſem Eccleſias fore præcipimus, quos antiquitus fuiſſe, vel ſcriptorum monumentis, vel territoriorum diremptione, vel certis aliquibus indiciis potuerit comprobari; ut annuente Deo Eccleſiarum pax nulla occaſione turbetur: & quæ pro fidelium ſalute ſtatuta ſunt, perenni tempore inconvulſa ſtabilitate perſiſtant. Si qua ſane eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatinus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen.

Atrebatenſi Eccleſiæ prius datur Epiſcopus;

Et antiqua jura omnia, ac bona reſtituuntur;

Cum iiſdem limitibus, quos antiquitus habebat.

Solitæ clauſulæ contra violatores Chartæ hujus.

Scriptum per manum Petri Notarii Regionarii, & Scrinarii Sacri Palatii.

PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Dat. die 15. Aprilis anno Dom. 1101. Pont. ann. II.

Datum Laterani, per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, XVII. Kalend. Maii, Indictione IX. Incarnationis Dominicæ anno MCI. Pontificatus autem Domini Paſchalis Secundi Papæ Secundo.

IX.

Confirmatio ſententiæ ab Urbano PP. II. editæ in controverſia inter Cœnobium Caſſinenſe & Abbatiſſam S. Marię de Capua ſuper Cella Cinglenſi.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri & compresbytero Oderiſio Caſſinenſi Abbati ſalutem, & apoſtolicam benedictionem.

Ex Originali in Archivo edidit Gattula Hiſt. Caſſinen. Sæcul. III. pag. 48.

Exordium.

OFficii noſtri nos hortatur auctoritas, pro Eccleſiarum ſtatu ſolicitos eſſe, &, quæ recte ſtatuta ſunt, ſtabilire. Ea perpetuo * Cænobii veſtri cauſam de Cinglenſi cella nequaquam ſtatu illo dimovendam duximus, qui a Domino prędeceſſore noſtro ſanctæ memoriæ Urbano ſcripti aſſertione inſtitutus agnoſcitur. In Melfitana ſiquidem Synodo, quam largiente Domino, noſtræ Ordinationis anno ſecundo ſolemniter celebravimus, Abbatiſſa, quæ Cinglenſem cellam ante tenuerat, vehementius reclamavit, ſe perperam tractatam, ſe paſſam injuriam aſſeverans. Cumque conſeſſum totum ſuis queſtibus implevisset, communis filius Johannes Eccleſiæ noſtræ Diaconus, abſentiam tui gravatus, tandem ſurrexit, & negotium id canonice definitum expoſuit. Cujus mox relationi confrater noſter Oddo Epiſcopus Oſtienſis teſtimonium contulit, dicens, vere Abbatiſſam de cella illa Domini Urbani Papæ judicio reveſtitam: vere poſt menſes tres ad Barenſe Concilium invitatam, quò cum non iverit, nuntium deſtinavit: Ille, negotii finem ſubterfugiens, Abbatiſſam non plenius reveſtitam clamabat, quia quaſdam Cellæ cartas, defenſioni ſuę neceſſarias, minime recepiſſet. Unde actum fuit, ut per manum Domni Roffridi Beneventani Epiſcopi, cartæ ipſæ non ante requiſitæ in conſpectu Concilii redderentur. Mox Papa, Beneventum regreſſo, iterum Abbatiſſa per literas, ut Sinveſſam veniſſet, ne quid gravaminis pati ſe illa juſte conquereretur, ad S. Germani oppidum, quod Caſini Monti adjacet, veniendi accepit inducias. Venit tandem, ſed cauſam aggredi recuſavit, conquerens adhuc, quia non omnia Cinglenſis cellæ monimenta receperit. Fratres vero Caſſinenſes ſacramento probare præſto fuerunt, ſe nec plures nec alias in eodem loco cartas, quàm reddiderant, inveniſſe. Illa quibuſdam noſtrum clam munimina cartarum oſtendens, ad Pontificis conſpectum producere

* *forte*, Eapropter

Urbani PP. ſuper hac ſententia.

Abbatiſſæ S. Mariæ de Capua appellatio in Synodo Melphitana.

Cauſa inibi agitata.

se noluit. Tandem Domini Urbani Papæ ad concordiam suadentis, nostrisque commonitionibus parvipensis, clam discedens, judicio locum dedit. Sic Dominus noster sanctæ in Christo memoriæ Papa Urbanus, relectis diligentius Romanorum Pontificum decretis, Imperatorum præceptis, loci fundatoris chirographis, cellam ipsam Cassinensi Cœnobio reddidit imperpetuum possidendam. Illa quippe Abbatissæ procurata absentia juxta Canonum sanctiones pro confessione habenda cunctis fratribus qui tunc aderant, Episcopis seu Cardinalibus censebatur. His verbis confratris nostri Ostiensis Episcopi, Albertus quoque nunc Sipontinus Episcopus, hujus autem actionis tempore transacto Romanæ Ecclesię Cardinalis presbyter, quia & ipse interfuerat, testificationis suæ suffragium copulavit. Romani etiam judices, Petrus & Raymbaldus, negotium illud se præsentibus pertractatum perhibuerunt, se etiam ex Romanę legis libris sententiam proferentibus. His perauditis, grave nobis videri diximus, ut quæ ab antecessoribus nostris decisa fuerant, retractarentur. Cæterum, Abbatissa illa vehementius insistente, fratribus nostris Episcoporum quibusdam præcepimus, ut in partem euntes ex consilio responderent, utrum causa hęc retractanda ulterius videretur. Regresso Brunone Sighino Episcopo, proloquente, dixerunt, rationabile ac justum sibi Domini Papæ judicium videri, ratumque id habendum tanquam canonico ordine pertractatum. Et nos ergo in eodem statu semper manere censuimus; & sicut tunc verbo, ita & nunc scripto sancimus, Cinglensem cellam, sub disciplina semper Religionis monasticæ disponendam, ad jus semper, & possessionem Cassinensis Monasterii pertinere. Si quis vero, huiusce definitionis & confirmationis tenore agnito, obviam ire, & cellam illam a Cassinensi Cœnobio separare præsumpserit, ipse quoque ab Ecclesiæ corpore Ecclesiæ judicio separetur. Scriptum per manum Petri Notarii Regionarii, & Scriniarii Sacri Palatii.

Per Urbanum PP. Cinglensis Cella Cassinensibus restituta.

Iterum ad Paschalem PP appellatum est.

Quæ deinde acta fuerint, exponitur.

Hinc confirmatur Urbani sententia.

Apposita ex communicationis pœna contra inobedientes.

Paschalis PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Dat. die 31. Martii anno Dom. 1102. Pont. an. III.

Datum Lateranis per manum Johannis S. Romanæ Ecclesię Diaconi Cardinalis, II. Kal. Aprili Indictione IX. Anno Dominicę Incarnationis Millesimo centesimo secundo, Pontificatus autem Domni Paschalis Secundi anno II.

X.

Descriptio & assignatio confinium Territorii Veliternensis.

Ex Authentico edidit Ughell. Ital. Sac. T. I.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, Veletranæ Urbis civibus, Apostolicæ Sedis fidelibus, salutem & Apostolicam benedictionem.

Et prava corrigere, & recta firmare, commissi loci & officii debito commonemur. Id circo juxta petitionem vestram omnes pravas consuetudines vel exactiones, quas Hæresiarcha Guibertus Provenatus, quondam Episcopus, mox Apostolicæ Sedis invasor, imposuit, de medio vestræ civitatis penitus abolere præsentis paginæ auctoritate decernimus. Illam vero benignitatem, quam a prædecessore nostro S. memoriæ Gregorio VII. civitas vestra promeruit, hanc quoque, tam vobis quam posteris vestris, in Apostolicæ sedis fidelitate permanentibus, firmam manere sancimus, ut videlicet loci vestri potentiores, quibus & vos suum jus non negetis, imponere vobis graviora non audeant. Nec solum Urbis vestræ habitatores, sed etiam antiqui fines ab omni secularis potestatis invasione serventur, & infestatione securi. Civitatis autem fines dicimus illos, qui pertinentias suas longe lateque concludunt. Cum de montibus, sylvis, & pratis, & aquæductis, locis cultis atque incultis, quos in sequentibus nominatim exprimendos decrevimus: A primo latere fossatum, quod descendit in monte Episcopi, & descendit ad aquam Palumbari, & exinde in silice de Marco: inde vero protenditur in vallem ad Centum-guttas, & descendit ad Balneum novum, unde revertitur per viam in colle de Benone-manioso, descenditque per vallem in pratum de Camulselli, & tenditur per eam in possessionem S. Marię de Domo, atque exinde in fossatum de Cerris, & per ipsum in terminum Turrichię, ac reflectitur in pratalina de formali de Ulmis, discenditque per vallem in possessionem S. Andreę in Silice, ac inde in fossatum de Lectere, & exinde juxta vineas S. Andreę in fossatum de Arcione, descenditque per ipsum in Silicem. ac per eam recurvatur in Fossatum de Formello, unde descendit in valle de Scazi. A secundo vero finis incipit a Columnella marmorea, quæ inter vos & habitatores S. Petri in forma olim fuit, ubi & nunc est communi consilio constituta; inde vero protenditur in Plagarum de Salciara. A tertio autem finis incipit a fossato de Carciavo, ac per ipsum ascendit ad Pontem de Carano, indeque extendit ad formales de Stuti, & exinde tenditur in fossatum S. Angeli sub terra, & per ipsum fossatum ad Pentomicchiam, atque inde ascendit ad fontem de Fico, & inde usque in Silicem, ac per eam in Pontem Valagni; exinde ascendit ad Pontem Magnellum, & per ipsum ad aquam Luciæ, atque ad summitatem Montis de Spina. A quarto latere per Montis cacumen protenditur finis usque ad primum. Hos igitur fines cum detrimento vestro mutare omnino Apostolica interdictione prohibemus: statuentes, ut quod in certis continentur, sicut jus est uniuscujusque, tam vos quam vestri heredes, & quibus vos legaliter concesseritis, quiete possideatis in perpetuum. Quod si quælibet parva vel magna persona contra hoc Apostolicum decretum atque præceptum temerario ausu venire tentaverit, admonita semel & iterum usque tertio per convenientes inducias, si non resipuerit, & quod injuste egerit, condigne non concesserit, sciat se centum libras denariorum Papiensium, medietatem Cameræ nostræ, medietatem injustitiam patientibus, persoluturam.

Abolitio Actorum omnium a Guiberto Antipapa in præjudicium civitatis Veliter.

Et confirmatio privilegiorum a Gregorio PP. VII. eidem concessorum.

Describuntur fines Territorii.

Pœna pecuniaria contra inobedientes huic Decreto.

Scrip. per manum Petri Notarii Regionarii, & secretarii Sacri Palatii.

Paschalis PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Episcopus ss.

Dat. die 6. Aprilis anno Dom. 1102. Pont. an. III.

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Card. VIII. Id. Aprilis, Indict. X. Incarnationis Dominicæ anno MCII. Pontificatus autem Domni Paschalis II. anno III.

Li-

X I.

Lichefeldenſis, ſeu Caſtrenſis Eccleſiæ tranſlatio Conventriam, cujus Monachis ibidem regulariter vivere ſtatuitur.

Ex Cod. 3126. Biblioth. Colbertinæ edidit. Baluzius Miſcell. Libr. VII. pag. 132.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Roberto Conventrano Epiſcopo, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

In villis & Caſtellis Epiſcopos non ordinandos decrevit Anacletus P. & ab Eccleſia ad aliam non transferendos

PER Petri Apoſtoli Diſcipulum ſucceſſorem, Anacletum, Petri Apoſtoli præceptum habemus, ne in Villis ſive Caſtellis aut modicis Civitatibus ordinentur Epiſcopi. Ab eodem etiam Pontifice, vel poſterioribus patribus, conſtitutum eſt, ut Sacerdotes ad quamcunque conſtituti fuerint Eccleſiam, in ea vitæ ſuæ diebus debeant perdurare. Hujus nos juſtitiæ ratione commoniti, cariſſime frater, & Coepiſcopæ Roberte, providendum duximus ne tua vel ſucceſſorum tuorum cathedra impoſterum fluctuet; quia & Lichifeldenſis locus, & Ceſtrenſis villa, ubi prædeceſſoribus tuis vel tibi hactenus ſedes fuit, pro exiguitate ac paupertate ſui Epiſcopalis dignitatis ſolium non merentur. Statuimus ergo, ut apud Conventriam deinceps tam tibi quam ſucceſſoribus tuis in perpetuum Epiſcopalis Cathedra conſervetur. Porro Monachi, qui apud eumdem locum in beatæ Mariæ Monaſterio converſantur, ſemper ſub tua ſeu ſucceſſorum tuorum obedientia maneant, & in ipſa Eiſcopali Eccleſia divinorum officiorum debita peragant, prout in Cantuarienſi Eccleſia per beatum quondam Auguſtinum novimus inſtitutum; & ſanctiſſimi Patris ac prædeceſſoris noſtri Gregorii, Doctoris Eccleſiæ Catholicæ, aſſertione ſancitum. Nec cuiquam omnino ſucceſſorum tuorum liceat Monaſticæ diſciplinæ viros ab ipſa Eccleſia removere, aut eis poſſeſſiones aut bona cætera auferre, quæ ab egregię memoriæ Leobrico Comite, ipſius Cœnobii fundatore, vel aliis fidelibus, ad Monachorum ſumptus oblata & comparata ſunt, vel in futurum offerri Domino diſponente contigerit. Ad hæc adjicientes, decrevimus, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Eccleſiam turbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua ſane Eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant.

Qua de cauſa

Epiſcopalis Sedes Conventriā transferenda:

Abſque remotione Fratrum inibi degentium;

Juxta Inſtitutionem Cantuarienſis Eccleſiæ, & Decretum a Gregorio PP. ad id editum.

Decretum immunitatis Conventrien. Eccleſiæ ab omni moleſtia, vi &c.

Sub pœna ex commonicationis contra Violatores &c.

Scriptum per manum Petri Notarii Regionarii & Scrinarii ſacri Palatii.

PP. ſubſcriptio. EGO PASCHALIS Catholicę Eccleſię Epiſc.

Datum Laterani per manum Johannis ſanctę Romanę Eccleſię Diaconi Cardinalis, XIIII. Kal. Maii, Indictione decima; Dominicę Incarnationis Anno MCIIII. (a) Pontificatus autem Domni Paſchalis Secundi Papę III.

Dat. die 18. Aprilis anno Dom. 1102. Pont. an. III.

X I I.

Confirmatio limitum ac bonorum omnium S. Ravellenſis Eccleſiæ, quæ ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili Conſtantino Ravellenſis Eccleſiæ Epiſcopo, & ſucceſſoribus canonice promovendis, in perpetuum.

Edidit Ughel. Ital. Sac Tom. I.

Exordium.

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, quatenus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Tuis ergo poſtulationibus, frater in Chriſto venerabilis Conſtantine Epiſcope, clementer annuimus, quia devotionis tuæ ſinceritatem erga communem Eccleſiarum matrem Romanam Eccleſiam affectio diutina declaravit: cujus nimirum merito voluntati tuæ auctore Domino accommodavimus affectum, ut Eccleſiæ tibi commiſſæ ſtatus inconcuſſa ſemper ſtabilitate perſiſtat. Per præſentis itaque decreti paginam decernentes decernimus, ut Ravellenſis Eccleſia, cui per Dei gratiam, & prædeceſſoris noſtri miniſterium, ac manus impoſitionem præſides, familiariori benignitate ſemper ſub Apoſtolicæ Sedis tuitione ſervetur: & quicumque deinceps Epiſcoporum Ravell. Eccleſiæ, Deo diſponente, ſucceſſerint, ab ejuſdem Apoſtolicæ Sedis Pontifice conſecrationis gratiam ſortiantur, ſicut a ſanctæ memoriæ prædeceſſoribus noſtris Victore III. & Urbano II. ſtatutum eſſe cognoſcitur. Omnem quoque Ravellenſis parochiæ ambitum, ſicut a prædeceſſore tuo reverendæ in Chriſto memoriæ Urſone poſſeſſa eſt, tibi tuiſque in perpetuum ſucceſſoribus confirmamus. Ad hæc quicquid vel proprietario jure, vel parochiali jam pręfata Eccleſia in præſentiarum obtinet, ſive in futurum largiente Domino juſte poterit atque canonice adipiſci, libera tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, tam veſtris, quam Clericorum, & pauperum uſibus profutura. Si qua ſane eccleſiaſtica ſæcularisve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Do-

Ravellenſis Eccleſia ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur.

Cujus Epiſcopos a Romano Pontifice conſecrari debere ſtatuitur.

Confirmatiſque diœceſis finibus,

Et bonis ad hanc Eccleſiam pertinētibus,

Omnia in ſua immunitate ſervari decernitur,

(a) Ut bene conveniant Indictio X. & annus III. Paſchalis PP. menſe quidem Aprili cum nota hac chronologica, legendum omnino eſt MCII. ut computanti patebit.

Sub pœna excommunicationis.

& Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax D. N. J. C. quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternę pacis inveniant, Amen. Amen. Amen.

PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccl. Epis. ss.

Dat. die 29. Septembris anno Domini 1102. Pontif. anno IV.

Datum Beneventi per manum Johannis S.R.E. Diaconi Card. III. Kal. Octob. Indict. X. Incarn. Dom. Anno MCII. Pontificatus autem Domni Paschalis Secundi, IV.

XIII.

Confirmatio Donationum Melphiensi Ecclesiæ, a Rogerio Duce factarum.

Edidit Ughel. Ital. Sac. T. I

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Gulielmo Melphiensi Episcopo, ejusque successoribus canonice promovendis, in perpetuum.

In Villulis, Municipiis, & parvis civitatibus non ordinandi Episcopi.

PER Apostoli Petri discipulum successorem, Anacletum, Apostoli Petri præceptum accepimus, ne in villis aut municipiis, vel in modicis civitatibus ordinentur Episcopi; magnum enim est Ecclesiæ detrimentum, cum Episcoporum nomen ac dignitas frequentia inopiaque vilescit. Hujus nos providentię justitia commoniti præsentis decreti authoritate juxta SS. Patrum statuta sancimus, ne in Lavellano oppido, quod Melphiæ proximum est, ullo deinceps tempore Episcopalis cathedra statuatur; ipsum vero oppidum cum pertinentiis & finibus suis tibi, venerabilis Frater Gulielme Melphiensis Episcope, tuisque legitimis successoribus perpetuo regendum, & Episcopali jure tenendum, disponendumque firmamus. Prętèrea villam Salsulæ, Gaudianum, possessiones S. Joannis de Iliceto ita semper in propria Melphiensis Ecclesiæ possessione permanere censemus, sicut a filio nostro Duce Rogerio suis temporibus traditæ, & chirographo confirmatæ sunt; hoc ipsum Judæorum censu, balnearum reditu, villanorumque vectigalibus, molendinis, vineis, agris, cæterisve rebus, quas intra vel extra civitatem Melphiæ idem Dux Ecclesiæ vestræ contulit præsentis privilegii pagina constituimus: ad hoc, quicquid vel proprietario, vel baronali jure Ecclesia vestra in præsentiarum obtinet, sive in futurum largiente Domino juste poterit atque canonice adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Porro in Legationem .. ut quicumque deinceps Episcopi Melphien. in Ecclesia, Deo authore, successerint, ab Apostolicæ Sedis nostræ Pontifice consecrationis gratiam sortiantur. Si qua igitur in crastinum Ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, nisi reatum suum digna satisfactione emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sanctissimo Corpore & Sanguine D. Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus, sit pax D. N. J. C. quatenus & hìc fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Sic statuendum de oppido Lavellano qui Melphiensi Episcopo omnino subjicitur:

Cui præterea confirmantur alia bona ad Melphiensem Ecclesiã pertinentia, Ac præcipue Donatio Rogerii Ducis,

Cum decreto, ut Episcopi a Rom. Pontif. consecrentur.

Solitæ clausulæ.

PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Dat. die 29. Septembr. anno Domini 1102. Pontif. anno IV.

Datum Beneventi per manus Johannis S.R.E. Diaconi III. Kal. Octobris, Indictione X. Incarn. Dom. anno MCII. Pontificatus autem D. Paschalis II. Papę IV.

XIV.

Privilegium Monasterio S. Sophiæ intra Beneventum sito, cujus bona omnia confirmantur.

In Nomine Domini Dei Salvatoris nostri Jesu Christi Domini Æterni.

Ex Tom. IX. Ital. Sacr. Ughell.

Paschalis Papa Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Madelmo Abbati Monasterii venerabilis sanctę Sophię intra Beneventum siti, ejusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ postulatio voluntatis effectu debet prosequenti compleri: quatenus & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Unde nos tuis, fili humanissime Madelme, piis postulationibus annuentes, sanctæ Sophiæ Cœnobium, cui Domino auctore præsidere cognosceris, sub tutelam, & jurisdictionem Sedis Apostolicæ, sicut hactenus mansit, perpetuo permanere præsentis paginæ auctoritate sancimus: ut soli Romanæ Ecclesiæ subditum, ab omnium Ecclesiarum necnon & personarum jugo liberum habeatur. Cuncta etiam, quæ prędecessoribus tuis, vel tibi, ad ejusdem Monasterii immunitatem, vel possessionem, nostrorum prædecessorum sunt privilegiis attributa, nos quoque tibi iuxta ac successoribus tuis regulariter promovendis pręsenti privilegio contribuimus. Cellas propterea vel Ecclesias vel villas, quæ prædecessorum tuorum vel tua industriâ predicto videntur Cœnobio iuste ac rationabiliter adquisitæ, possidendas in perpetuum confirmamus: id est Ecclesiam S. Benedicti quæ dicitur Xenodochium, S. Joannis Precursoris Domini nostri Jesu Christi, S. Euphemiæ Virginis, S. Petri, quę dicitur Tonsuri, sanctę Marię Rotundę intra ipsam Civitatem Beneventanam, Ecclesiam sanctę Marię Genitricis semperque Virginis ac Matris Jesu Christi, Ecclesiam sancti Petri Apostolorum Principis, Ecclesiam sancti Nicolai Episcopi, sancti Erasmi Confessoris, sancti Martiani Martyris, sanctę Sophię Virginis, sancti Angeli foras eamdem Civitatem Beneventanam, in Pantano Ecclesiam sancti Benedicti, sancti Vitalis Martyris, sancti Mercurii apud Olivolam, sancti Angeli, sanctæ Marię de Scolcatura cum suis omnibus pertinentiis, in vado Azara sancti Benedicti, in Fassone sancti Valentiniani, apud Votum Ecclesiam sancti Felicis unà cum terris suis, in Corneto sancti Sylvestri, in duabus rivis sanctæ Marię, in Partitulo sancti Martiani, in Cucciano S. Petri Apostolorum Principis, in Pazano sancti Nicolai, item Beneventi S. Stephani, in Palcaria sanctę Marię de Lucernara, & curtes duas

Madelmi Abbatis precibus indulgendo,

Paschalis Papa Monasterium S. Sophiæ sub tutelam Sedis Apostol. recipit.

Confirmatisque privilegiis omnibus a prædecessoribus Pontificibus concessis,

Et bonis ad Monasterium hujusmodi pertinentibus quæ enumerat;

duas, sancta Maria in Sableta, & sancta Maria in Templana in civitate, quę nominatur Triana, Ecclesiam sancti Angeli cum cellis suis, S. Stefani in Fronari, sancti Gregorii in Escle, sancti Angeli in Pesclo, in Alipergo Ecclesiam sanctæ Mariæ Virginis, Ecclesiam S. Angeli, sancti Petri Apostolorum Principis, sancti Marci, sancti Joannis, S. Laurentii Martyris fortissimi, sanctæ Luciæ Virginis, in Casale Alvulo sanctæ Mariæ, sancti quoque Joannis Præcursoris Domini, in Ascoli sancti Petri Apostoli, sancti Desiderii in Iliceto, sancti Effrem in Morteto, sancti Petri apud Asolam, sancti Mercurii apud Bivinum, sancti Martini Episcopi in Biferno, Monasterium sancti Angeli cum cellis suis, in Petra sancti Angeli, S. Trinitatis, in Patara Trindi sancti Agelli, sancti Petri in Balneo in valle Luparia, sanctæ Crucis in Lino-sano, sancti Martini in Mitale, S. Marciani, sancti Istonis Archangeli, sancti Stephani Protomartyris in via Tarentina, in via Terria S. Angeli, in Alifis Mercurii, S. Mariæ, sancti Marci, sancti Silvestri, sanctæ Mariæ Garoini Abbatis, apud sanctam Agatham S. Adjutoris, in Trevento apud Monasterium S. Adjutoris sancti Laurentii, apud Luceriam sancti Stephani, apud Matalonem S. Martini in Palmæ, S. Aldegundis Virginis in Galo-Fechine, sancti Mercurii, sanctæ Reparatæ, sancti Stephani, in Galo-Noceto S. Magni Heliæ ad sanctum Stephanum Martyrem invincibilem sanctæ Crucis, S. Martini, sancti Simeonis in Galo Pollucis, S. Johannis in finibus Laniensis, sanctæ Mariæ in Galo Effere, sancti Archangeli in Olicino, sanctæ Mariæ in Melanica, sanctæ Mariæ in Civitate Dragonara, sancti Benedicti apud Cannas, sancti Johannis in Abellino, sancti Germani, sanctæ Mariæ in Bellola in Candiis, sancti Angeli cum cellis: In Civitate Neapolitana sanctæ Crucis in Sessula, S. Michaelis Archangeli in Tocco, sancti Angeli in monte Foliolanensis, sanctæ Bennæ unà cum omnibus Ecclesiis suis, sancti Marciani & sancti Angeli in Petra Strumini, casas & sylvas & curtem de Lapillo, & Ecclesiam S. Bartholomæi Apostoli in Collina, sancti Matthæi, & curtem Denoriano, sancti Petri de Magna-luce apud Rederium, S. Martini in Alarino, S. Mariæ in Gildone in Monte Malo, sancti Felicis in Sertore. S. Viti in Sertore; ad Balbam apud montes S. Marci Evangelistæ, in Fossa cœca sancti Stephani Protomartyris, ad Furculas Gaudinas sancti Jeremiæ, in monte Vici S. Fossii, in territorio Campi-læti Ecclesiam sanctæ Luciæ Martyris, juxta Civitatem Florentinam Monasterium S. Salvatoris unà cum aliis quamplurimis Ecclesiis ad idem pertinentibus; videlicet S. Leonis infra prędictam civitatem Florentinam, & sancti Petri Apostolorum Principis de Vitiano, & sancti Stephani Protomartyris cum villa, quæ nominatur Francisca, Monasterium S. Nicolai Episcopi in monte Felico unà cum aliis Ecclesiis ad idem pertinentibus, ideſt Ecclesiam S. Petri foras Civitatem vestram, & Ecclesiam S. Martini intra Cannetum, & S. Gregorii extra ipsum Cannetum, in territorio Rodensi sanctæ Barbaræ Virginis, in civitate veteri Sepina Monasterium S. Mariæ cum cellis suis, ideſt sanctæ Mariæ extra ipsam Urbem, in Civitate Neapolitana Monasterium sanctæ Gertrudis, sancti Constantini, sanctæ Elisabethæ, S. Annæ, sancti Jacobi, S. Adjutoris cum omnibus suis pertinentibus, necnon & medietatem S. Silvestri, Ecclesiam S. Gregorii apud Vaccantiam, Monasterium S. Aroncii cum cellis & pertinentiis suis, in Sambuceto sanctæ Mariæ, apud Arolam S. Nicolai, item apud Vaccariciam Monasterium S. Benedicti, in casali Petræfictæ S. Johannis, in Butticella in portula S. Biti, castellum cum Ecclesiis, villis, atque omnibus pertinentibus suis, in Cerito S. Martini Episcopi, in Tusculano S. Christophori, castellum Pharneti cum Ecclesiis, necnon & omnibus pertinentibus suis, villam dictam Lacovana cum Ecclesia S. Donati secundum auctoritatem Angeli cum omnibus pertinentiis eorum, cum Ecclesia S. Marciani unà cum omnibus suis pertinentibus, Urbanum cum omnibus pertinentiis suis, Ripas longas cum Ecclesia sanctæ Mariæ, castellum vetus, & Ecclesiam S. Nicolai Episcopi, villam Leo-cubantis, & Ecclesiam S. Donati unà cum omnibus, necnon & universis eorum pertinentibus, Heremitarium S. Onuphrii, Ecclesiam sancti Michaelis Archangeli unà cum omnibus suis pertinentiis cum mobilibus atque immobilibus. Præsentis itaque nostri Privilegii pagina apostolica auctoritate statuimus, ut quæcumque idem Cœnobium juste possidet, quæque in crastinum concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, atque destruere, aut etiam ei ullas possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus, fatigare aut quoquo modo molestare: Verum omnia integre perseverent, atque conserventur, eorum, pro quorum substantia, aut sustentatione aut gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptione vel violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris elegerint: electus a Romano, Pontifice consecretur. Chrisma, Oleum sanctum consecrationes Altarium sive Basilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad sacros sunt Ordines promovendi, ab Episcopis, in quorum Diœcesibus estis, accipietis, si quidem gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habuerint, & si gratis ea & sine pravitate impenderint. Si quid vero horum obstiterit, liceat vobis, a quocumque volueritis catholico Episcopo, quæ supranominata sunt, sacramenta percipere. Si qua vero ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, temere contra eam venire attentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem

Decernit nihil ab eodem auferri, alienari &c. posse.

Sed omnia Monachorum usibus inservire sub regimine Abbatis;

Qui de ipso Monasterio à Monachis eligatur:

cum dependentia ab Episcopo ordinario in iis, quæ ad Sacramentorum spectant administrationem.

Roboratio Privilegii hujus.

dicem præmia ęternę pacis ac mercedis inveniant. Amen. Bene valeas.

PP. subscriptio. EGO PASCHALIS sanctæ Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Dat. die 28. Octobris anno Domini 1102. Pontif. Paschalis anno IV. Datum Capuæ per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis, VI. Kal. Novemb. Indict. II. Incarn. Domin. anno MCII. Pontificatus autem Domni Paschalis Secundi Papæ, IV.

X V.

Ecclesia S. Nicolai in Beneventana Urbe cum pertinentiis omnibus, & Ecclesiis ei subjectis, Casinensibus donatur.

Ex Originali in Archiv. edidit Gattula Hist. Cassin. sæc. vii. pag. 411.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Oderisio Cassinensi Abbati, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbytero Cardinali, salutem.

Exordium. CUM pro beati Patris nostri Benedicti reverentia, tum pro multis tam vestris, quam prædecessorum vestrorum meritis, vestro nos loco plurimum debere cognoscimus; id circo justum ducimus, ut ad vestri Monasterii augmentum caritate solicita intendamus. In Urbe igitur Beneventana, quam nostri Romani juris esse perspicuum est, Monasterio vestro in perpetuum possidendam Ecclesiam S. Nicolai concedimus, quę sita est in Urbis angulo juxta turrem Paganam, & concessionem ipsam præsentis decreti pagina confirmamus. Quam nimirum Ecclesiam, & illibatam & integram vobis vestrisque successoribus perpetuo permanere sancimus, unà cum omnibus, quæ in pręsentiarum ad ipsam pertinent. Quæ videlicet ex majori parte rerum, ad nostram Curiam pertinentium, adquisita seu comparata creduntur, ideſt molendina duo sub uno tegmine: aliud, quod centimolum nuncupatur: hortos cum diversis arboribus, curtem in Rosseto cum una petia de terra, curtem in rivo Tasi, curtem de Homodei; curtem Martini Alberici cum Silvola; curtes Rocconis duas; curtem Diaconi Musi; curtem in Monte Rottari; curtem in Sajano; curtem Valentini; Terras in loco, qui dicitur Mediana per fines, & terminos suos; Ecclesiam S. Nicolai in Urbiliano prope Petram-pelicinam cum pertinentiis suis; casam, quæ est ante portam Ecclesiæ, per terminos suos ad levam Ecclesiæ per terminos suos juxta murum civitatis. Super quæ etiam nos eidem Ecclesiæ possessionibus adjicimus Ecclesiam S. Nicolai, quæ vocatur de Rodenandi cum pertinentiis suis; Ecclesiam S. Mariæ, quæ vocatur Rotunda, cum pertinentiis suis; balneum novum juxta Ecclesiam S. Potiti: Quicquid præterea Cella ipsa Beati Nicolai, pontificum concessione, principum liberalitate, vel quorumcumque fidelium oblatione in futurum potuerit adipisci, sub vestra vestrorumque successorum dispositione ac potestate in perpetuum conservetur. Nulli autem personæ unquam liceat suprafatam cellam ex vestri Monasterii unitate dividere, & in aliam, quam a nobis statutum est, possessionem occasione qualibet transmutare. Si quis vero aliter præsumpserit, Apostolicæ Sedis animadversione mulctetur, & usque ad satisfactionem congruam excommunicationi subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatinus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem pręmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

EcclesiaS. Nicolai de jure Cassin. Monasterii; Pertinentiæ Ecclesiæ hujus: Solitæ clausulæ.

Paschalis PP. subscriptio. EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Dat. die 17. Novembris anno Domini 1102. Pontif. anno IV. Datum Laterani per manum Johannis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, XV. Kal. Decembris, Indictione Decima. Anno Dominicæ Incarnationis MCII. (a).

X V I.

Confirmatio bonorum omnium, ad sanctam Fesulanam Ecclesiam spectantium.

Edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. iii.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto Fratri Joanni Fesulano Episcopo, ejusque successoribus canonice promovendis, in perpetuum.

Exordium. JUstis votis assensum præbere, justisque petitionibus aures accommodare nos convenit, qui, licèt indigni, justitiæ custodes atque præcones in Ecclesia Apostolorum Principum Petri & Pauli specula positi, Domino disponente, conspicimus. Tuis igitur, Frater in Christo charissime Joannes, justis petitionibus annuentes, Sanctam Fesulanam Ecclesiam, cui auctore Deo præsides, Apostolicæ Sedis auctoritate munimus; tibi enim tuisque legitimis succęssoribus confirmamus, episcopali & dominicali jure possidendam arcem & civitatem Fesulanam cum Ecclesiis, & curtibus, & terris adjacentibus: Similiter Castrum Montis Lauri, & montis Regis, Bojanam, & curtem Sala, & Festilanum, & Pratum Regis, Ecclesiam S. Mariæ in Urbana cum curte & Libiano & Biviliano, & castrum quod ædificatum est in supradicto Episcopio juxta fluvium Faltonę cum curte Rive-ferioli, & Pulcanti, castrum Cisilo, & curtem in Monte Acuto, & in Ampiniana Montana Sancti Gaudentii cum Alpibus & pertinentiis eorum, sicut ex Regis concessione Ecclesiæ tuæ collata sunt: castrum Agne, curtem Turrichæ, & Castillione, & partem Montis Bontilli, & partem castri Rufiani, Monasterium S. Salvatoris situm in Episcopatu Pistoriensi cum Ecclesiis & curtibus sibi pertinentibus, Monasterium Sancti Bartholomæi, Monasterium Sancti Martini, Monasterium Sancti Gaudentii cum pertinentiis eorum, & patrimonium filiorum Bennonis, & castrum, quod vocatur Flumen, & quod jure supradictæ Ecclesiæ in Territorio Mucelli detinent filii Ugonis, filii Rumberti, & Azzo filius Albizi, & filius Azoni de Castanicula, & Longobardi de Molezzano, & filii Ugonis de Casola, & Longobardi de Ferlia-

Bona ad Fesulanam Ecclesiam spectantia confirmantur.

(a) Adjicit Gattula adesse Sigillum plumbeum ex cordula pendens, quod nos ejus ducti exemplo omittimus, exemplar daturi infra diversorum sigillorum, quibus usus est Paschalis Papa.

liano, & Longobardi de Sancto Joanne majore, vel quicquid in prædicto Territorio juris veſtræ Eccleſiæ aliquis hominum detinere videtur, & quicquid Ugo filius Raynerii dedit præfatæ Eccleſiæ in Ampiniana, & in Monte Acuto, & in Reu Mangana, Politiano, & medietatem Eccleſiæ & curtis in loco Quaraclæ, & curtem Marinæ. Præterea plebem S. Joannis ſitam in Monte Lauro, plebem S. Babilli, & S. Ditali, plebem S. Leonini, plebem S. Mariæ, plebem S. Stephani, plebem S. Jeruſalem ſitam in Pomino, plebem S. Jeruſalem ſitam in Glaceto, plebem S. Gervaſii ſitam in Soriano cum curte, plebem S. Petri ſitam Caſua cum curte & parte Caſtelli, quod vocatur Novum, plebem S. Mariæ ſitam in Sco cum curte, plebem S. Joannis ſitam in Ca....plia, plebem S. Pancratii, plebem S. Romuli cum curte, Eccleſiam S. Miniatis cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Mariæ ſitam in Carpinione cum curticella, plebem S. Viti, plebem Leonini ſitam in Retiano, plebem S. Laurentii cum caſtello & curte, plebem S. Miniatis ſitam in Rubiano, plebem Petri cum curte ſitam in Cintoria, Eccleſiam S. Juſti ſitam in Monte Dantuli, plebem S. Petri ſitam in Sillano, plebem S. Creſcii ſitam in Novole, plebem S. Leonini ſitam in Penzano cum curte, Eccleſiam S. Euphroſini cum curte, Eccleſiam S. Pauli cum curte, quæ eſt poſita juxta caſtrum Corbuli, plebem S. Mariæ & S. Petri ſitam in Avanano, plebem S. Juſti cum curte, plebem S. Pauli cum curte, plebem S. Leonini in Collina, plebem S. Mariæ in Monte Milliario, plebem S. Martini in Tertinulo cum curte, Eccleſiam S. Mammilliani cum curte, plebem S. Petri Ormenæ cum curte, plebem S. Marci in Stilliana. Quicquid præterea vel in Feſulanæ Eccleſiæ parochia, vel in aliarum Eccleſiarum parochiis prædicti anteceſſores tui hactenus poſ-

Cum decreto perpetuæ immunitatis.

ſediſſe videntur, tibi tuiſque legitimis ſucceſſoribus illibata manere ſancimus. Decernimus igitur, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas tenere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed

Solitæ clauſulæ.

omnino integra conſervare tam veſtris, quam clericorum uſibus profutura. Si qua ſane Eccleſiaſtica ſæculariſque perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, temere contra eam venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſve ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Scriptum per manum Petri Notarii Regionarii, & Scriniarii Sacri Palatii.

Paſchalis PP.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ PP. ſubſcripſi.

Et quatuor Cardinalium S. R. E. ſubſcriptiones.

Ego Præneſtinus Epiſc. ſs.
Ego Creſcentius Salunenſis Epiſc. ſs.
Ego Richardus Albanenſis Epiſc. ſs.

Ego Anaſtaſius Card. S. Clementis ſubſcripſi.

Data Laterani per manum Johannis S. Romanæ Eccleſiæ Diaconi, V. Idus Martii, Indict. XI. Incar. Dominicæ Anno MCIII. Pontificatus autem D. Paſchalis II. Papæ IV.

Dat. die 11. Martii anno Domini 1103. Pontif. anno IV.

XVII.

Monaſterium Bantinum in Apulia Acheruntin. Diœceſis ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur, eique bona omnia confirmantur.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Abbati cœnobii S. Mariæ, quod apud Bantium ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Ab exemplari tranſcriptum edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. vii.

Exordium.

CUM univerſis ſanctæ Eccleſiæ filiis & Apoſtolicæ Sedis auctoritate & benevolentia debitores exiſtamus; illis tamen locis atque perſonis, quæ ſpecialius ac familiarius Romanæ ſunt Eccleſiæ addictæ, quæque ampliori Religionis gratia eminent, propenſiores nos convenit eorum tanto ſtudio imminere. Quia igitur beatæ Mariæ cœnobium, cui Domini authoritate ejuſqueFilii legitimè præſides, Romanæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ hactenus jure proprio adhæſiſſe cognoſcuntur; nos pro devotione ac reverentia ejuſdem Dei, Genitriciſque ſemper Virginis Mariæ, ipſum ſub noſtræ manus protectione ſpecialiter confovemus atque dirigimus. Unde tibi tuiſque ſucceſſoribus ad prædictæ Domus regimen auctoritatem concedimus: confirmamus ſiquidem vobis Cœnobium ipſum & omnia, quæ ad illud pertinent, monaſteria ſive cellas cum ſuis pertinentiis: videlicet Eccleſiam S. Salvatoris cum aliis Eccleſiis de Caſtello Banduſii: item Eccleſiam S. Nicolai cum Caſali ſuo: Eccleſiam S. Mariæ de Cacunigio, S. Mariæ de Sala, S. Mariæ de Servaritiæ cum Caſali ſuo, Sancti Petri de Monachis, S. Michaelis de monte Salvolo cum Eccleſiis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Mariæ de Calapano, S. Petri in Gennano cum Caſali ſuo, Eccleſiam S. Vitalis in oppido Gentiani, S. Michaelis in loco Firminiano cum villanis ſuis, Eccleſiam ſanctæ Anaſtaſiæ apud Acheruntam cum Eccleſiis ad eam pertinentibus, Eccleſiam ſanctorum Martyrum Gervaſii & Protaſii in Banduſino fonte apud Venuſiam, Eccleſiam ſanctæ Luciæ cum ſuis pertinentiis apud Melphiam, Eccleſiam S. Chriſtophori cum hæreditatibus & villanis a Duce Ruggerio vobis datis, in territorio Montellarum Eccleſiam S. Laurentii cum Caſali ſuo, in territorio montis Milonis Eccleſiam S..... quæ dicitur de Veruſo cum Caſali ſuo, & Eccleſiam SS. Quadraginta cum pertinentiis ſuis, in territorio Caſtelli-nove in Galliſaro Eccleſiam S. Nicolai cum caſali & ſuis pertinentiis, in territorio Julbæ Eccleſiam S. Theodori cum ſuis pertinentiis, & in eodem caſtello Eccleſiam S. Angeli, & villanos, quos Rivardus filius Caſtaini Motulenſis Eccleſiæ videlicet obtulit; in oppido Gravino Eccleſiam S. Archangeli, & in ejus territorio Cellaurio S. Felicis cum caſali

Monaſt. ſub Sedis Apoſt. protectione recipitur.

Eique confirmantur bona omnia, prout hic deſcribuntur.

ſuo,

suo, suisque pertinentiis; Item & S. Stephani cum casali & suis pertinentiis; apud Cannas S. Jacobi, S. Nicolai super Portu cum suis pertinentiis, S. Martini apud Ranum cum suis Ecclesiis & pertinentiis, S. Trinitatis super Portu ejusdem cum suis pertinentiis; S. Joannis, S. Nicolai, & S. Simeonis apud Melfutam cum suis pertinentiis, Ecclesiam S. Mariæ apud Juvenitiam; Item S. Silvestri, & S. Leonis, & S. Eugenii cum suis pertinentiis; apud Barum Ecclesiam S. Jacobi & S. Nicolai cum suis pertinentiis; in Lippia S. Andreæ cum suis pertinentiis, in Territorio Tarenti Ecclesiam S. Mariæ, & S. Joannis: in territorio tum* Gentiani cum suis pertinentiis, S. Petri & S. Matthæi in Territorio Castellaneti cum villanis & suis pertinentiis; in Territorio Gernesii super flumen Blandani Ecclesiam S. Mariæ cum suis pertinentiis, in oppido Saraceno S. Mariæ, quæ dicitur de carratello cum aliis Ecclesiis & pertinentiis & villanis suis. Propterea constituimus, ut quæcumque hodie præfatum cœnobium juste possidet, quæque in futurum Pontificum concessione, Principum liberalitate, & oblatione fidelium juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant, eorum quidem, pro quorum substentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvo tamen canonico Episcoporum jure, quod in eis habuisse noscuntur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut possessiones ad illud pertinentes invadere, vel invasas retinere, minuere, auferre, vel suis usibus applicare, vel temerariis vexationibus fatigare. Obeunte te ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi quacumque subreptionis astutia præponatur, nisi quem fratres ejusdem cœnobii communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, regulariter cum Dei timore elegerint. Electus autem ad Romanum Pontificem consecrandus accedat. Chrisma, oleum sanctum, consecrationes Altarium, sive Basilicarum, ordinationes Clericorum, cellarum vestrarum, fratres a diœcesanis Episcopis accipiant, si quidem Catholici fuerint, & gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerint, & si ea impendere gratis & sine pravitate voluerint; aliàs, liceat fratribus a quocumque voluerint catholico Episcopo eamdem consecrationem & Sacramenta percipere. Ad ordinandos vero claustri vestri Monachos tibi tuisque successoribus infra monasterium ipsum advocare concedimus; qui, sic nostra fultus authoritate, consentiat, ne vegandi foras Monachis occasio permittatur. Super hæc etiam si infestatione aliqua prægravatus, Romanam Sedem appellaveris, non liceat alicui Episcoporum, nisi ante Romanum Pontificem, vel ejus Legatum, aliquam sub occasione judicii violentiam tibi aut successoribus tuis inferre. Vos ergo filii dilectissimi oportet regularis disciplinæ studiis sollicitudinis ac devotionis insudare, ut quanto a sæculari tumultu liberiores eritis, tanto amplius placere Deo totius mentis & animi viribus anheletis. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Ecclesia libertatis annis singulis auri unciam Lateranensi Palatio persolvetis. Si qua igitur in crastinum Ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque divino Judicio se existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructus bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

* Ità jacet.

Decretum Immunitatis a quacumque molestia:

Abbatis electio penes Monachos:

Cujus confirmatio, & consecratio a Rom. Pontifice peti debeat;

Sacramenta vero ab Ordinario loci:

Ordinationes autẽ in ipso Monasterio peragendæ.

Jus appellandi ad S. A-

Census annuus eidem persolvendus. Solitæ clausulæ pœnales.

Scriptum per manus Raynerii Scribæ Regionarii & Notarii Sacri Palatii.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi (a).

Paschalis PP. subscriptio.

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Cardinalis Diaconi, undecimo Kal. Junii Indict. XI. Incarnationis Dominicæ MCIII. Pontificatus quoque Paschalis Papæ anno IV.

Dat. die 22. Maii anno Domini 1103. Pontif. anno IV.

XVIII.

Privilegium Vizeliacensi Monasterio concessum.

In notis Andreæ Duchesnii ad Bibliothecam Cluniacensem pag. 133.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri Altrado Abbati Vezeliacensis Cœnobii, ejusque legitimis successoribus, in perpetuum.

Exordium.

QUia documentis apostolicis regendus est Ordo ecclesiasticus, oportet, ut grex dominicus impigro animo assidua vigilantia custodiatur & gubernetur. Ut autem Prælatorum vigilantiam nulla nox, nulla tenebrarum hora opprimat vel confundat, Caritas, quæ Deus est, quæ preter unum, alterum nescit, omnibus viribus, tota mente diligenda est & tenenda. Quoniam vero nullis præcedentibus meritis; sed sola Omnipotentis Dei gratia, in Ecclesia locum Petri obtinemus, necesse est, ut omnibus superimpendamur Ecclesiis, maxime his, quæ juris beati Petri esse noscuntur, & quę affectu filiali invocant consilium & auxilium matris suæ. Quia igitur dilectio fraternitatis vestræ postulavit privilegium Monasterio Vezeliaco fieri, cujus regimen auctore Deo vobis commissum est, quod fundatores ipsius Gerardus Comes vir nobilissimus, & uxor ejus Berta pia devotione, & testamenti confirmatione beato Petro Apostolorum Principi obtulerunt; nos, precibus vestris assensum prębentes, auctoritate apostolica per præsens privilegium confirmamus atque statuimus, ut nulli Imperatorum, nulli unquam Regum, nulli Comitum, nulli Antistitum, nulli cuiquam alii de rebus, quæ jam dicto Monasterio a prædictis fundatoribus vel aliis Deum timentibus oblatæ vel concessæ sunt, vel deinceps conferendæ, sub qualibet occasionis specie liceat minuere, vel auferre, vel ablatas retinere. Inter quæ nominatim eidem Monasterio confirmamus in Episcopatu Eduensi Ecclesiam sancti Petri &c.

Bona Monasterii hujus a cujus cumque personæ jurisdictione, atque etiam molestia, libera declarantur;

Præterea statuimus, ut consecratio Monasterii ipsius & Ecclesiarum, quæ sunt in circumadjacenti villa, ordinationes quoque Monachorum, & Clericorum, consilio Abbatum Cluniacensium, quibus prædecessores nostri, & nos perpetualiter concessimus vices nostras in jam dicto Monasterio, ibidem fiant, aut ubi ipsi Abbates

(a) Baronius in annalibus in fine Privilegii hujus citato asserit sigillum sub plumbo pendenti &c.

Adjecto tamẽ, ut Monachi in ordinationibus, ceterisque sacris ministeriis a Diœcesanis Episcopis dependeant.

bates maluerint. Chrisma quoque & Oleum sanctum, a quo maluerint catholico Episcopo accipiant. Ecclesiæ vero ejusdem Monasterii per diversas Provincias constitutę, & earum Altaria ab Episcopis, in quorum Diœcesi sunt, consecrentur. Sacerdotes etiam & Clerici ordinentur, & ab eis Chrisma, & Oleum sanctum accipiant, si gratiam Romanæ Sedis habuerint, & gratis ac sine pravitate aliqua dare voluerint; sin aliàs, a quo maluerint catholico Episcopo accipiant.

Abbatis electio penes Monachos.

Obeunte te, ejusdem loci Abbate, vel quocumque successorum tuorum, nullus ibi eligatur violentia, vel aliqua subreptionis astutia; sed quem fratres communi consensu, vel pars sanioris consilii, prædictorum Cluniacensium Abbatem præ cæteris præcepto, secundum regulam B. Benedicti elegerint. Electus vero, aut a Romano Pontifice, aut eorumdem Abbatum consilio consecretur.

Episcopus vero loci nullam aliam in Monasterio habeat potestatem nisi in supradictis.

Ipsius autem Diœcesis Episcopo, nisi ab Abbate ipsius Monasterii invitatus fuerit, stationes agere publicas, aut privatas Missas celebrare in eodem Monasterio, haud liceat. Donationem quoque, vel subjectionem seu potestatem interdicendi in eodem Cœnobio, & circumadjacenti villa, nullam habeat. Decrevimus etiam, ut nulli omnino hominum liceat Cœnobium ipsum perturbare, vel inquietare, seu vexationibus servos Dei fatigare, vel ejus possessiones auferre, vel minuere: sed omnia in integrum conserventur eorum usibus, pro quorum substentatione & gubernatione eidem Monasterio sunt concessa.

Annuus census Apostolicę Sedi persolvendus.

Ad indicium quoque hujus libertatis, Apostolicæ Sedi, cujus juris esse dignoscitur, libram argenti per singulos annos persolvat.

Anathema contra inobedientes.

Si quis autem sciens, contra hujus nostri decreti paginam agere tentaverit, secundo tertiove commonitus, nisi resipuerit, a sacratissimo Corpore & Sanguine Domini nostri Jesu Christi alienus fiat. Qui vero observator extiterit, sanctorum Apostolorum Petri & Pauli benedictionem percipiat, & in futuro Sanctorum consortio perfrui mereatur. Omnipotens Deus, qui est vera salus & vera custodia, te & congregationem tibi creditam protegat & defendat, & per intercessionem beatæ Mariæ Magdalenæ, quæ cum fonte lacrymarum ad fontem misericordiæ Christum pervenit, ad finem, qui non finitur, pervenire concedat.

PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccl. Episc. ss.

Et sigillum.

Dat. mense Novembri anno Domini 1103. Pontif. Paschalis anno V.

Datum Beneventi per manus Gualterii Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, anno Dominicæ Incarnationis MCIII. Mense Novembr. Indict. XI. Pontificatus ejusdem Secundi Paschalis Papæ anno V.

XIX.

Besuensis Cœnobii possessiones & jura confirmantur.

Ex Tom. I. Spicilegi Dacheriani.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Stephano Besuensi Abbati, ejusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Exordium.

Religionis desideriis dignum est facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celerem sortiatur effectum. Proinde nos, religionis vestræ desideria confoventes, vestro Besuensi Monasterio, in honore beatorum Apostolorum Petri & Pauli ædificato, eorumdem Apostolorum ex Apostolicæ Sedis benignitate munimen impendimus.

Ecclesiæ nonnullæ ei subjiciuntur.

Constituentes, & præsentis decreti pagina sancientes, ut Ecclesia de Albiniaco, & Ecclesia sancti Benigni, & capellę Sanctæ Mariæ, quæ in castello Montis Salvionis sita est, ad supradictam Albiniaci Ecclesiam pertinens, Ecclesia etiam Camlintensis, & Ecclesia de Majas cum appenditiis suis, Capella de Fovenz vestro semper Cœnobio ita firme ita libere quieteque permaneant, sicut a fratre nostro Roberto Lingonensi Episcopo, cum totius Lingonensis Cleri convenientia, tradita sunt.

Confirmantur donationes nonnullæ ab Episcopis Lingonen. eidem factæ.

Idipsum etiam de duabus præbendis statuimus, quas bonæ memoriæ Harduinus, & Hugo, Lingonenses Episcopi, fratribus, in Ecclesia sancti Gengulfi apud Lingonas Domino servientibus, tradiderunt.

Item & aliæ oblationes.

Idipsum etiam statuimus super Ecclesia de Sivojo cum pertinentiis suis, super Capella sancti Mauritii, seu sancti Dionysii, Capella sancti Valeriani, & Ecclesia de Rajol, parte quarta, Ecclesiæ sancti Martini de Monasterio, seu cæteris rebus, quas bonæ memoriæ Hugo Bisontinus Episcopus, vestro monasterio contradidit. Porro Ecclesia sancti Remigii, quæ est in Burgo Besuæ, & Ecclesia de Belenavo cum appenditiis suis ita in possessione vestra liberas, ita ab omnibus consuetudinibus immunes semper manere censemus, sicut a bonæ memoriæ Alberico, quondam Lingonensi Episcopo, seu successore ejus Ramardo ejusdem Ecclesiæ venerabili Episcopo, libertate ac immunitate donatæ sunt.

Præterea confirmamus vobis Ecclesiam Salvatoris de veteribus vineis, Ecclesiam Sancti Martini de Luco, Ecclesiam sancti Laurentii de Beria, Ecclesiam sancti Benigni de Bœnsis-villa, Ecclesiam sancti Sequani, quæ est Parochialis, Ecclesiam sancti Valerii de Talemaro, Ecclesiam sancti Leodegarii de Genzeniaco, Ecclesiam sancti Martini Belmontis, Capellam quoque sancti Marcellini, quam bonæ memoriæ Geilo Lingonensis Episcopus ad luminaria altaris Ecclesiæ vestræ contulisse dignoscitur, cum beati Prudentii Martyris sub eodem altari reliquias collocavit, cum appenditiis & mancipiis utriusque sexus, sicut

cut ea supradictus Episcopus Virdunensis Episcopo commutavit, Ecclesiam quoque sancti Hypoliti de Pontiliaco cum appenditiis suis, Ecclesiam de Castro sancti Symphoriani, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Fonvens a Lamberto Lingonensi Episcopo datam cum pertinentiis suis, Ecclesiam quoque sancti Cengulfi superius nominatam: Porro villam Besuæ, sanctorum Apostolorum Petri & Pauli monasterio adjacentem, cum omnibus pertinentiis suis, ab omnium hominum vexationibus liberam, sicut hodie est, vobis in perpetuum sancimus; Piscariam quoque Fontis loco usque ad Pincianum, in jure ac possessione vestra semper servari libere quieteque sancimus.

Confirmantur quoque bona omnia præsentia, & in futurum acquirenda.

Præterea quæcumque in præsentiarum nunc idem Monasterium possidet, sive in futurum concessione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium, juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant.

Decretum immunitatis.

Decernimus, ut nulli omnino hominum liceat idem Coenobium temere perturbare aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum sustentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salva Lingonensis Episcopi canonica retinentia: Ut Episcopo tamen, aut Episcopi ministris omnino non liceat Monasterium ipsum, aut ejus loca gravare, nec ornamenta Ecclesiæ qualibet occasione diripere, nec exactiones aliquas aut consuetudines, quæ fratrum quieti noceant, irrogare. Interdicimus etiam, ne quis idem Besuense cœnobium in cellam redigere audeat, quamdiu monastici ordinis observantia illic Domino præstante viguerit.

Solitæ clausulæ.

Si quis sane in crastinum Archiepiscopus, vel Episcopus, Imperator, vel Rex, Princeps, aut Dux, Comes, vice Comes, aut Judex, vel qualibet ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ Constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Scriptum per manum Raynerii Scriniarii & Notarii Sacri Palatii.

Dat. die 1. Januarii anno Domini 1105. Pontif. anno VI. PP. subscriptio.

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis Kal. Januarii, Indictione XIII. Incarnat. Dominicæ anno M. CV. Pontificatus autem Domni Paschalis II. Papæ VI.

EGO PASCHALIS Episcopus Catholicæ Ecclesiæ subscripsi.

XX.

Confirmatio bonorum omnium Cassinensis Monasterii, cui immunitates, exemptiones, & privilegia nonnulla conceduntur.

Ex Originali in Archiv. edidit Gattula Hist. Cassin. Sæc. VII. pag. 331.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, reverentissimo & karissimo fratri Oderisio, prædecessoris nostri Urbani manibus & in Cardinalem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Sacerdotem, & in Abbatem Cassinensis Monasterii consecrato, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Monasterii Cassinen. dignitas.

IN monasticæ legis latione & latore S. Benedicto constat, Cassinense Cœnobium universorum per occidentem Monasteriorum caput a Domino institutum; qui nimirum locus Sedis Apostolicæ filiorum in opportunitatibus refugium permansit & permanet; & nos ergo tam divinæ constitutioni quàm & fraternæ benignitatis dulcedini respondentes, locum ipsum, & universa ad eum pertinentia, quieta semper, & ab omnium mortalium jugo libera permanere, & sub solius S. R. E. jure ac defensione perpetua haberi decernimus. In quibus hæc propriis nominibus adnotanda duximus.

Sub perpetuo solius S. R. E. jure esse declaratur. Confirmantur ejus bona omnia.

In primis Monasterium Domini Salvatoris positum ad pedem ipsius montis, atque Monasterium S. Dei Genitricis Virginis Mariæ, quod vocatur Plumbarola: Itemque Monasterium S. Mariæ in Cingla: Cellam S. Benedicti in Capua cum cellis & pertinentiis suis: S. Sophiæ in Benevento: S. Mariæ in Canneto juxta fluvium Trivium: S. Benedicti & S. Laurentii in Salerno: S. Mariæ in Tremiti cum ipsis insulis, S. Liberatoris in Marchia cum omnibus suis pertinentiis, S. Benedicti in Marsi, S. Mariæ in Luco, & S. Cosinati in Civitella, S. Angeli in Barregio cum omnibus pertinentiis suis, S. Mariæ Ancillarum Dei in civitate Cosentia, S. Mariæ in Banse, & Joannis puellarum in Capua, S. Angeli ad Formam, S. Agathæ in Aversa: Item S. Rufi & S. Benedicti Pizuli in Capua, S. Petri de Laco, S. Petri de Avellana, S. Erasmi & S. Benedicti & S. Scholasticæ in Cajeta, S. Magni in Fundi, S. Stephani & S. Benedicti in Terracina, S. Petri in Foresta, S. Pauli ibidem, S. Mariæ in Ponte Corbo, S. Dionisii ad Pontem, S. Anastasiæ & S. Benedicti in Benevento ad Portam Rufini, S. Benedicti in Pantano, sancti Angeli & sancti Nicandri in Troja, sanctæ Ceciliæ in Neapoli, sancti Eustasii de Pantesia, sancti Benedicti in Larino, & sancti Benedicti in Pectinari sanctæ Mariæ ad Casalem planum, sanctæ Trinitatis in Termule, sancti Focatis in Lesina cum foce, & piscaria, sancti Benedicti in Asculo, sancti Eustasii in Petra abundanti: Item sancti Eustasii in Vipera, sanctæ Mariæ in Barventano, sanctæ Scholasticæ in Pinne, sancti Salvatoris in Tave, sancti Nicolai juxta fluvium Trutino: In Abrutio sancti Benedicti in Trunto, sancti Benedicti in Fluvio Tisino, sancti Apollinaris in Firmo, qui dicitur Oplanus, sanctæ Mariæ in Arbascla, sancti Martini in Sabine, sancti Angeli in Marano, & sancti Septem Fratrum & sancti Laurentii & sancti Benedicti in Ripa Ursa: in Comitatu Aquense cellam sancti Gregorii,

gorii, & sancti Mauritii, & sancti Pauli, sancti Costantii, sancti Christophori, & sancti Nicolai, & sanctæ Mariæ in Albaneta, & sancti Nicolai in Ciconia, sancti Benedicti in Clia, sancti Nazarii in Comino, & sancti Valentini, & sancti Martini, sancti Urbani, sancti Angeli, sancti Pauli, sancti Felicis, sancti Salvatoris, & sancti Angeli in Valle luce, sancti Michaelis in Oliveto, sancti Nicolai in Pica, sancti Angeli in Cannutio, sanctæ Mariæ in Verule, sancti Petri in Ascleta, sanctæ Luciæ & sancti Petri in Curulis, & sancti Silvestri & sancti Martini & sanctæ Luciæ in Arpino, sanctæ Mariæ de Castello Zupponi, sancti Benedicti in colle de Insula, sanctę Mariæ in Banco, sancti Nicolai in Turice, sancti Germani in Sora, sancti Benedicti in Paschesano, sancti Petri in Morino, sancti Angeli in Pesco Canali, sancti Patris in Formis, sancti Angeli in Albe, sancti Erasmi in Pompeano, sanctæ Mariæ in Cellis: In Venafro sancti Benedicti, & sancti Nazarii, & sancti Martini in ipsa Furca, & curtem sanctæ Mariæ in Sala, & sancti Benedicti in Pizuli, ibidem sancti Benedicti in Cesama, sancti Benedicti in Svessa, & curtem, quæ dicitur Lauriana, sancti Benedicti in Teano, sanctæ Mariæ in Calvo, sancti Nazarii in Anglena, sancti Adjutoris & sancti Benedicti in Alifas, sancti Domini in Telesia, sancti Martini in Ulturno: In Amalphi sanctæ Crucis & sancti Nicolai, sanctæ Crucis in Isernia, sancti Marci in Carpinone, sancti Valentini in Ferentino, sancti Angeli in Algido, sancti Marci in Cecano, sanctæ Agathæ in Tusculano, & sanctæ Hierusalem & sancti Benedicti in Albano: In Roma Monasterium sancti Sebastiani, quod dicitur Pallaria: In Lucca Cellam sancti Georgii, sancti Salvatoris in Civitella: In Ducatu Spoletino, sanctæ Mariæ in Calena, sancti Benedicti in Trani, sancti Benedicti in Bari, sancti Petri Imperialis in Tarento: In Calabria cellam sanctæ Anastasiæ, sancti Nicolai in Salectano, sanctæ Mariæ in Tropea, sanctę Euphemiæ in Marchia: Item Civitatem, quæ dicitur sancti Germani, positam ad pedem ipsius montis, & Castellum sancti Petri, quod ab antiquis dictum est Castrum Casini, Castellum sancti Angeli Piniatarium, Plumbariola, Pesdemonte, Junctura, sancti Ambrosii, sancti Appollinaris, sancti Georgii, Vallem frigidam, sancti Andreæ, Vantra Monastica, Vantram Comitalem sancti Stephani Terami, Tracte, Mortula cum ipsa curte, quæ dicitur Casafortini, sancti Salvatoris, qui vocatur Cocuruzo, Turrem ad Mare juxta fluvium Gavillianum, sancti Petri in Colia, sancti Victoris, Torraclo, Cervaria, sancti Heliæ, Valle rotunda, Sarracenesca, Castellum Pontis Corvi, quod nostris temporibus adquisitum est: In Marchia Teatina Castellum, quod dicitur Lastinianum, Montem Alberici, Mucclam, sancti Quirici cum Porto Frisa, sanctæ Justæ: in Comitatu Asculano Castellum, quod dicitur Octavus, & post montem, Cimianum & Trivillanum & Cavinum: In Principatu Castellum, quod dicitur Ripa ursa, Montem bellum, Petram fracidam: In Comino Castellum, quod vocatur Vicalicum: In Marsi territorio Carseolano Castellum, quod dicitur Auricula, Piretum, Rocca, quæ dicitur in Camarata, & Fossaceca: In Calabria Cetrarium: in Amalphi Fundicum: in territorio Trojano Castellione de Baroncello: in territorio Capuano Gualdum de Liburia, curtem sancti Felicis de Miniano cum Ecclesia sancti Ipoliti. Pręterea per præsentis privilegii paginam Apostolica auctoritate statuimus, ut quæcumque in præsenti vestrum Cœnobium juste possidet, sive in futurum concessione Pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi, tuisque successoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuste datas suis usibus vindicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Porro de Monasterio sanctæ Sophię, intra Beneventum sito, sive de Monasterio Bandusino, nullum loco vestro præjudicium evenire volumus pro privilegiis, quæ nos, munimentorum vestrorum ignari, eisdem Monasteriis contulisse cognoscimus; sed prædecessorum nostrorum munimine Cassinensi Cœnobio collata, proprium robur obtineant. Eorumdem & nos vestigiis insistentes Cassinense Cœnobium cæteris per Occidentem Cœnobiis præferendum asserimus, & tam te quam successores tuos in omni conventu Episcoporum seu principum superiores omnibus Abbatibus considere, atque in judiciis priorem cæteris sui ordinis viris sententiam proferre sancimus. Usum quoque Compagorum, ac Chirotegæ, Dalmaticæ, ac Mitræ, præter Cardinalatus jus, quo in Sede apostolica fungeris, tam tibi, quam successoribus tuis in præcipuis festis habendum concedimus. Sane tam in ipso vener. Monasterio, quam & in cellis ejus, cujuslibet Ecclesiæ Episcopum vel Sacerdotem præter Romanum Pontificem ditionem quamlibet aut excommunicandi, aut interdicendi, aut ad synodum provocandi præsumere prohibemus; ita ut nisi ab Abbate vel Priore loci fuerit invitatus, nec missarum solemnia inibi audeat celebrare; Liceatque ipsius Monasterii & Cellarum ejus Fratribus clericos cujuscumque ordinis, de quocumque Episcopatu ad conversionem venientes, absque Episcoporum contradictione suscipere; Liceat absque cujuslibet sæcularis vel ecclesiasticæ potestatis inhibitione subjectos monasteriis suis tam Monachos quam sanctimoniales fæminas judicare; Liceat etiam fratribus per cellas in civitatibus constitutas ad divina officia celebranda, quandocumque voluerint, signa pulsare: Chrisma, Oleum Sanctum, consecrationes Altarium sive Basilicarum, a quocumque volueritis, catholico accipiatis Episcopo; Baptismum vero per clericos vestros in oppidis vestris seu villis agatis; Reditum, qui ab officialibus nostris apud Ostiam vel Portum de navibus exigi solet, navi vestræ, si qua eo venerit, relaxamus. Ad perpetuum etiam hospitium tibi tuisque successoribus Palladii cellam concedimus, ut de vestra illic Congregatione, quem volueritis, ordinetis; quem si forte Romano Pontifici in abbatem promovere placuerit, omnino tamen tamqnam vestræ Congregationis Monachum sub vestra decernimus dispositione persistere. Obeunte autem te, nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secun-

Confirmantur quoque futurę donationes omnes.

Decretum immunitatis & exemptionis ab omni molestia.

Invalidatio Privilegiorum omnium Monasteriis S. SophiæBeneventi, & Bandusino concessorum in præjudicium Cassinen.

Abbatibus Cassin. præcedentiæ jus cōceditur super omnes Abbates Occidentis: item usus Chirotecarum, Dalmaticæ, & Mitræ.

Omnimoda exemptio ab Episcopo loci,

Ac Privilegiorum nonnullorum cōcessio.

Itaut possint ordinationes a quolibuerit Episcopo petere.

Census quoque ab eorum navi solvi in portibus solitus relaxatur.

Palladii cella Romæ eisdem in hospitium datur.

Abbatisque electionem ad solos Monachos spectare definitur.

cundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Ad hæc tam præsentium quam futurorum avaritiæ, ac nequitiæ obviantes, omnes omnino seditiones, quas levas dicunt, seu direptiones in cujuscumque Abbatis morte, aut electione, fieri auctoritate apostolica interdicimus. Si quis sane in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Judex, aut ecclesiastica quælibet sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire temptaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, atque a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant Amen.

Roboratio Diplomatis hujus.

Scriptum per manum Raynerii Scriniarii Regionarii, & Notarii Sacri Palatii.

Paschalis PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Dat. die 17. Martii anno Domini 1105. Pontif. anno VI.

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis, Indictione XIII. XVI. Kal. Aprilis, anno Dominicæ Incarnationis MCV. Pontificatus autem Domni Paschalis Secundi Sexto.

X X I.

Confirmatio jurium, privilegiorum, & bonorum omnium, ad Monasterium S. Benedicti super Padum siti Mantuan. Diœc: quomodolibet spectantium.

Edidit Benedictus Bacchinus in Appendice ad historiam Monast. hujus.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Alberico Abbati venerabilis Monasterii sancti Benedicti super Padum, & ejusdem successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

JUstis votis assensum præbere justisque petitionibus aures accomodare nos convenit, qui, licèt indigni, justitiæ custodes atque præcones in Ecclesia Apostolorum Principum Petri & Pauli in specula, Deo disponente conspicimur. Eapropter, fili charissime Alberice tuis petitionibus annuentes Cœnobium vestrum in Apostolicę Sedis defensionem excipimus, sicut a Prędecessore nostro sanctæ memorię Urbano Secundo susceptum est. Illud itaque tibi tuisque successoribus regulariter substituendis auctoritate apostolica confirmamus, omnia nunc ad ipsum pertinentia, medietatem scilicet insulæ, quæ dicitur sancti Benedicti super Padum cum omnibus decimis ejusdem, insulis & sylvis, ac piscationibus suis: Ecclesiam sancti Blasii cum tota insula, quæ dicitur Gurgo, & sylva, & adjacentibus paludibus: Castrum, quod vocatur Custellus cum villa & Ecclesia S. Bartholomæi, cum decimis omnibus, & reliquis ad ipsum pertinentibus; villam, quæ vocatur Capud-vici: Villam Sabianam cum Ecclesia sancti Andreæ, cum decimis & pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Venerii de Marceneto cum medietate ejusdem castri. Casale barbatum cum Baptismali Ecclesia sanctæ Mariæ, & capella sancti Laurentii, Septingentum cum Baptismali Ecclesia sancti Michaelis, cum ripatico de transitu navium, & terra ad ipsam ripam pertinente: Capellam in Labiola, Capellam sancti Joannis in Burbatio cum pertinentiis suis: Capellam sancti Matthæi in Nucetulo cum ipsa villa, Capellam sancti Valentini de Marengo cum suis pertinentibus: In Episcopatu Brixiensi Ecclesiam sancti Justi intra castrum Medulæ extra, Ecclesiam sancti Viti cum terris ad easdem cellas pertinentibus: In Episcopatu Ferrariensi Ecclesiam sancti Benedicti cum pertinentiis suis apud Oppidum Ficarolum. In Episcopatu Boloniense Ecclesiam sanctæ Mariæ in loco, qui dicitur Lambrianum, cum Ecclesia sancti Joannis, qui dicitur Dalmanzaticum: In Episcopatu Parmense Ecclesiam sancti Leonardi prope Civitatem sitam, item Ecclesiam sancti Michaelis infra eamdem Civitatem, item Ecclesiam sancti Michaelis in loco, qui dicitur Teliore, capellam sancti Michaelis de Coturlione: In Episcopatu Metamocensi Monasterium sancti Cipriani: In Episcopatu Tarvisiano Ecclesiam sanctæ Elenæ in loco, qui dicitur Tassaria. Mantuæ hospitalem Domum noviter a Comitissa Mathilda constructam, & vobis commissam, cum capella & omnibus suis pertinentibus: Item in Burgo sancti Benedicti Baptismalem Ecclesiam sancti Floriani, item Ecclesiam sancti Siri in Insula sana-

Monast. S Benedicti in Apostolicæ Sedis defensionem excipitur. Eique bona, omnia confirmantur; Peout hic recensentur.

cti Benedicti sitam: Item Baptismalem Ecclesiam sancti Marci in loco, qui dicitur Villula, cum decimis, & terris sibi pertinentibus: Item in Burgo sancti Benedicti apud Gonzagam, cum capella sanctæ Mariæ intra castrum cum terris & decimis ejusdem villæ, quas usque hodie idem Monasterium possidere videtur, salvo jure obedientiaque Regiensis Episcopi: Capellam sancti Sixti in loco, qui dicitur Lectum paludanum: In castro Ariano Ecclesiam sancti Prosperi, item Baptismalem Ecclesiam sancti Vitalis cum medietate decimarum, & aliarum rerum sibi pertinentium, item Ecclesiam sancti Domnini, Ecclesiam sancti Prosperi, & Ecclesiam sancti Gregorii: in Episcopatu Lucensi Monasterium sancti Martini in Colle cum duabus Ecclesiis sibi pertinentibus, videlicet sanctæ Mariæ in loco, qui dicitur Turrilum, & sancti Salvatoris juxta castrum Vivenarium; item Ecclesiam sancti Bartholomæi juxta civitatem Lucensem. Hæc & cætera loca vel prædia, quæ vestro Cœnobio jam donata sunt, vel in futurum Deo miserante juste ac rationabiliter donari contigerit, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant. Ad hæc adjicimus, ut in omnibus Prioratibus, & cellis, quæ vestro nunc regimini subjecta sunt, nullus unquam futuris temporibus Abbatem ordinare præsumat. Omnes autem Ecclesiæ, seu capellæ, vel cæmeteria, quæ in vestra potestate subsistunt, libera sint, & omnis exactionis immunia. Nec cellarum vestrarum ubilibet positarum Fratres interdictione, vel excommunicatione Parochię divinorum officiorum suspensionem patiantur; sed tam Monachi ipsi, quam famuli eorum, & qui se Monasticæ professioni devoverunt, clausis Ecclesiarum januis, non admissis diœcesanis, divinæ servitutis officia celebrent, & sepulturæ debita peragant. Concedimus etiam vobis, Laicos seu Clericos sæculares ad conversionem per loca vestra suscipere, & dominicatorum vestrorum decimas obtinere. Si quid præterea Mathildis venerabilis Comitissa de ipsis rebus, quas per beatum Petrum possidet, vestro Monasterio dederit, salva Romanæ Ecclesiæ proprietate, concedimus. Missas sane in vestro Cœnobio publicas per Episcopum fieri omni modo prohibemus, ne in servorum Dei recessibus, popularibus occasio prębeatur ulla conventibus. Obeunte te, nunc ejus loci Abbate, Abbas a Fratribus cum consensu & auctoritate Cluniacensis Abbatis regulariter eligatur. Electus ab Episcopo Mantuano, si canonicus catholicus fuerit, sine oneris exactione, muneris, aut servitii, aut usurpatione conditionis, benedicatur; sive alias Romanum Præsulem expectet, consecrandus. Clericos Monasterii sine professionis vel conditionis exactione cujuslibet sponte & libenter, ab Abbate invitatus, ordinet. Oratoria ab eis in locis constructa, ubi evidens necessitas poposcerit, gratis consecret. Crisma, Oleum sanctum Monasterio vel ejus Ecclesiis Baptismalibus sponte indulgeat. Abbatem vel Monachos excommunicare, ipsis vel ipsi Cœnobio interdictionis sententiam absque nostra vel successorum nostrorum licentia non præsumat inferre. Si autem canonicus & catholicus non fuerit, vel si ultra aliquod illicitum pro his usurpare voluerit, liceat Abbati, quem voluerit catholicum adire Antistitem, & quæcumque necessitas expetit, ab ipso recipere. Quod si cognita hujus nostri privilegii pagina, vel Mantuanus Episcopus, vel cæteri, in quorum Diœcesibus vestrę sunt facultates, temerario ausu perturbare vos, & res Cœnobii diminuere, vel suis usibus deinceps usurpare præsumpserint, omnem se, quam hactenus habuerunt, amissuros noverint potestatem. Vos autem Fratres divinis solicitiùs instare servitiis, & regularem districtiùs disciplinam observare curate. Ad indicium autem hujus perceptæ ab Sede Apostolica libertatis duas auri uncias annuatim Lateranensi Palatio persolvetis. Hoc igitur nostræ privilegium sanctionis si quis in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Rex, Princeps, Dux, Marchio, Præfectus, aut Judex, Comes, Vicecomes, vel Persona quęlibet magna vel parva, scienter infringere aut temerare præsumpserit, & Monasterium illud gravare aut perturbare temere conatus fuerit, secundo tertiove commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, a Christi, & Ecclesiæ corpore auctoritate potestatis Apostolicæ segregetur. Conservantibus autem pax a Deo, & misericordia presentibus ac futuris sæculis conservetur. Amen. Scriptum per manum Raynerii Scrinarii Regionarii, & Notarii sacri Palatii.

Decretum, ne in Prioratibus Abbates eligantur; Vel Ecclesiæ exactioni ulli, aut Fratres ubilibet censuris subjiciantur. Facultas dandi habitum Clericis & Laicis: Episcopo ne liceat in Monast. solemnia peragere, Abbas eligatur a Monachis prævio consensu Abbatis Cluniac. A Mantuano tamen Episc. consecrandus. Qui ordines sacros Monachis conferat; Cæteraque exerceat facra ministeria; Si tamen catholicus sit, & pecuniam pro his non requirat, Et data sibi non abutatur auctoritate. Annuus census a Monachis Lateranensi Palatio persolvendus. Pœnæ contra hæc statuta inobservantes

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss. — PP. subscriptio.

Ego Johannes Tusculanensis Episcopus ss.

Joannes Cardinalis Presbyter tituli S. Anastasiæ ss.

Ricardus Albanensis Episcopus ss.

Robertus Cardinalis Presbyter de titulo S. Eusebii ss.

Risus Presbyter Cardinalis tituli S. Damasi ss.

Datum Laterani per manum Johannis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, ac Bibliothecarii, Indictione XIII., XIII. Kal. Aprilis Incarnationis Dominicæ anno MCV. Pontificatus autem Domni Paschalis Secundi Papæ VI. — Dat. die 20. Martii anno Dom. 1105. Pont. ann. vi.

XXII.

Confirmatio Privilegiorum Pallii & Crucis Papiensi Episcopo cum aliis pluribus privilegiis, a Romanis Pontificibus eidem & antecessoribus concessorum.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili Guidoni Papiensium Episcopo, ejusque successoribus, in perpetuum. — Edidit Ughel. Ital. Sac. T. 1.

Sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Tuis igitur, frater in Christo carissime, precibus annuentes, omnem vestrę Ecclesiæ dignitatem per prædecessorum nostrorum privilegia, vel authentica scripta concessam, nos quoque præsentis privilegii auctoritate firmamus. Siquidem fraternitatem tuam inter Missarum solemnia Pallio decoravimus, & tam tibi quam successoribus tuis concedimus in processione Palmarum, & feria II. post Pascha equum album equitare, udone coopertum: Crucem inter ambulandum præferre: Monasterium S. Donati a Ti-

Exordium. Pallii usus confirmatur.

Monasteria S. Donati de Scovilla & S. Mariæ in Cairate Papiensi Episc. subjiciuntur.

a Ticinensi quondam Episcopo in Scovilla fundatum, Monasterium S. Mariæ in Cairate, licet extra vestram Dioecesim sita videantur, sicut hactenus habita sunt, cum omnibus ad ipsa pertinentibus, in vestra semper ditione ac dispositione habeantur. Cæterorum etiam Monasteriorum, quæ infra vestræ Dioecesis fines sunt, canonica dispositio, & Abbatum, qui in eis sunt, vel Abbatissarum discussio, electio, & consecratio vestro semper arbitrio conserventur: salvo in omnibus Sedis Apostolicæ privilegio: quos profecto, vel quorum Presbyteros ad vestrum expediat venire Concilium; sane quod Monasteriis aut capellis aliquibus præter matricem Ecclesiam Baptismum generalem fieri petatur, prohibemus; in quibus, si qua forte præcepta contra sacros Canones elicita inveniri contigerit, nostris canonicis non præjudicent institutis. Clericos, Sanctimoniales, Viduas urbis vestræ sine vestra conscientia nemo præsumat in judicium trahere, aut vim eorum rebus inferre, nec cœmeteriorum, quæ intra vel extra civitatem sunt, curam vobis aut potestatem subtrahere quilibet præsumat; nec ullus unquam cujuscumque dignitatis aut potentiæ homo, quasi sub obtentu hospitalitatis in tuo venerabili Episcopio, aut in domibus Sacerdotum tuorum, & omnium Clericorum sine tua tuorumque successorum voluntate applicare præsumat; nec in rebus mobilibus, sive personis cujuscumque conditionis, ad vestram Ecclesiam pertinentibus, temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare. Sed omnino integra conserventur eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua sane ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Redemptoris Jesu Christi aliena esse; atque in extremo examine districtæ subjaceat ultioni. Cunctis autem eidem Ecclesiæ jura servantibus sit Pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

In cæterisque Monast. omnimoda conceditur jurisdictio.

Decretum pro immunitate bonorum & jurium Ecclesiæ Papien.

Cum comminatione pœnarum contra inobedientes.

Scriptum per manum Johannis Scriniarii Regionarii, & Notarii Sacri Palatii.

PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episc. ss.

Datum Laterani per manum Johannis S. R. E. Card. ac Bibliothecarii XI. Kal. Apr. Ind. XIII. anno Dom. Incar. MCV. Pontificatus autem D. Paschalis II. Papæ VI.

Dat. die 22. Martii anno Domin. 1105. Pontif. an. VI.

XXIII.

Monasterii Admontensis Saliburgen. Dioecesis, bonorumque ad illud spectantium, confirmatio.

Ex MSS. Codd. Monasterii hujus edidit Pezius in Thesaur. Ancedat. Novissimo Tom. iii. Par. iii. Cod. Diplom. Admonten. n. 1.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili filio Heinrico Abbati venerabilis Monasterii, quod Admuntis dicitur, in Salzburgensi Parochia constituti, ejusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Exordium.

AUstri terram inhabitantibus per Prophetam Dominus præcipit, cum panibus occurrere fugienti: idcirco, charissime Heinrice, te & fratres tuos de sæculo ad omnipotentis Dei servitium conversos, & ad ejus faciem fugientes, gratanter excipimus. Quod nimirum Cœnobium reverendæ memoriæ Gebhardus Salbzurgensis Episcopus in honore & nomine beati Blasii martyris in montanis suę dioecesis ædificasse cognoscitur; per præsentis privilegii paginam, apostolica auctoritate statuimus, ut quęcumque bona, quascumque possessiones vel supradicti Episcopi Gebhardi, vel successoris ejus ęque felicis memorię Tyemonis, aut aliorum fidelium legitimis donationibus, aut jure quolibet ad ipsum hodie Monasterium pertinent, sive in futurum concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juste atque canonice poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant.

Monast. Admontense a quo fundatum.

Bona omnia ac possessiones eidem confirmantur.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salva Salzburgensis Episcopi canonica reverentia: cui tamen non liceat omnino vexationem aliquam vel consuetudinem, quæ regularium quieti noceat, irrogare. Nec Episcopo autem, nec Abbati ipsi, nec personæ alicui facultas sit, Cœnobii bona in feudum sive beneficium sine consensu meliorum fratrum personis aliquibus dare, vel modis aliis alienare.

Decretum immunitatis ab omni molestia, & violentia;

Et prohibitio infeudandi, vel alienandi supradicta bona.

Sane sepulturam ejusdem loci omnino liberam esse decernimus, ut eorum, qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni & extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat. Laicos sive Clericos sæculares ad conversionem suscipere nullius Episcopi vel Præpositi contradictio vos inhibeat. Obeunte te, nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia pręponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, & B. Benedicti regulam elegerint.

Liberum cuique sepulturam inibi sibi statuere.

Liberum quoque Monachis Abbatem eligere.

Si qua igitur ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Cor-

Solitæ clausulæ.

Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat; atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Juſu Chriſti, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Scriptum per manum Raynerii Scriniarii Regionarii, & Notarii ſacri Palatii.

Paſchalis PP. ſubſcriptio. EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Datum Laterani per manum Johannis ſacrę Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis. VIII. Kal. Novembris Indict. XIII. Incarn. Dominicæ anno MCV. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. PP. anno VII. (a)

Dat. die 25. Octobris anno Domini 1105. Pont. anno VII.

XXIV.

Monaſterium S. Walarici, in Comitatu Vitmacenſi ſitum, ſub Apoſtolicæ Sedis tutela & jure recipitur, ejuſque bona omnia confirmantur.

Ex Authentico edidit Mabillonius in Append. Annal. Benedict. T. V. num. lxxvi.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio in Chriſto Lamberto Abbati venerabilis Monaſterii S. Gualerici, quod in Comitatu Vitmacenſi ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Exordium.

SIcut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ſic legitima deſiderantium non eſt differenda petitio. Tuis igitur, fili in Chriſto chariſſime Lamberte, juſtis petitionibus annuentes, beati Gualerici Monaſterium, cui Deo auctore præſides, & omnia ad ipſum pertinentia ſub tutelam Apoſtolicæ Sedis excipimus: Quod videlicet Monaſterium ab Hugone quondam Comite in loco, qui Leugonans dicebatur, ædificatum agnoſcitur. Per præſentis igitur privilegii paginam Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque prædia, quæcumque bona idem Comes Hugo, vel alii fideles eidem Monaſterio contuliſſe de jure proprio cognoſcuntur: quæcumque etiam in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium juſte dari offerrive contigerit, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Ipſum etiam Monaſterium juxta prædeceſſorum noſtrorum ſtatuta ſemper ſub juriſdictione ſanctæ Romanæ Eccleſiæ conſervetur. Nulli etiam Sacerdotum in eodem Monaſterio poteſtatem exercere liceat, aut ejus bona quibuslibet occaſionibus infeſtare: Miſſas quoque publicas in eodem Monaſterio celebrari, vel ſtationes fieri præter Abbatis ac fratrum voluntatem omnimodo prohibemus, ne in Servorum Dei receſſibus, popularibus occaſio præbeatur ulla conventibus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre,

Monaſt. ſub tutelam Sedis Apoſt. ſuſcipitur;

Fundatum ab Hugone Comite Vitmacenſi:

Eidem bona omnia confirmantur.

Soli que Apoſt. Sedi ſubjectum declaratur.

Decernuntur immunitatis a quacumque moleſtia:

(a) Bini in hanc clauſulam ſcriptoris fortaſſe incuria errores irrepſerant; legitur enim in exemplari Peziano *Indict. xii.* & *Paſchalis II. anno ii.* quæ quidem notæ cum anno 1105. convenire non poſſunt.

minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſive Baſilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, ab Epiſcopo, in cujus Diœceſi eſtis, accipietis, ſi quidem gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ſi ea gratis ac ſine pravitate voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis catholicum, quem volueritis, adire Antiſtitem, & ab eo conſecrationum Sacramenta ſuſcipere, qui Apoſtolicæ Sedis fultus auctoritate, quæ poſtulantur, indulgeat. Sane adjacens parochia cum beati Martini Eccleſia & presbyterio ejus in ea, quam hactenus poſſedit, libertate permaneant. Si qua igitur eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatiſfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatinus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Sacramenta vero ab Epiſcopo loci recipienda eſſe ſtatuitur,

Si Apoſt. Sedis non fuerit refractarius.

Solitæ clauſulæ pœnales.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ * ſs. Benevalete.

Paſchalis PP. ſubſcriptio. *adde Epiſcopus.

Datum Beneventi per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, IV. Idus Martii, Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCVI. Pontificatus autem Domni Paſchalis Secundi Papæ VII.

Dat. die 10. Martii anno Domini 1106 Pont. an. VII

XXV.

Confirmatio bonorum ad Ferrarienſem Eccleſiam ſpectantium, cui aſſignantur limites, & undecim minores Maſſæ de patrimonio Romanæ Eccleſiæ donantur.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Landulpho Ferrarienſi Epiſcopo, Guillelmo filio Bulgari, Petro filio Arimundi, Uberto Conſuli, & per eos tam Eccleſiæ quàm Civitati Ferrariæ, in perpetuum.

Ex Tabulario Eccleſ. Ferrarienſis & Mſs. Peregrini Priſciani

OFficii noſtri nos hortatur auctoritas pro Eccleſiarum ſtatu ſolicitos eſſe, & quæ rite ſunt ſtatuta, ſtabilire. Sicut igitur ſanctorum prædeceſſorum noſtrorum Hadriani, & Benedicti deliberationibus conſtitutum eſt, nos ſanctæ Ferrarienſi Eccleſiæ, tamquam ſpeciali Apoſtolicæ Sedis filiæ, fundos ejuſdem matris, & patrimonia confirmamus: ipſam videlicet Maſſam Babylonicam, quæ vocatur Ferraria, cum duodecim fundis ſuis, cui undecim alias Maſſas noſtras minores cum omni obedientia ac ſervitute ſubjugamus, ideſt Maſſam & ripam Palatiolus cum duodecim fundis ſuis, & Maſſam Conſtantiacus cum duodecim fundis ſuis, ſimulque Maſſam Quartiſianam cum duodecim fundis

Exordium.

Paſchalis PP. Patrimonium Ferrarienſi Eccleſiæ confirmans,

Alia bona de novo donat.

dis suis, & totam & integram massam Donoro cum duodecim fundis suis: & similiter massam Popularem cum duodecim fundis suis, & Castellonem cum fundis suis similiter: similique modo massam, quæ vocatur Formignana, cum omnibus fundis suis. Has quidem præfatas Massas cum omnibus ad earum jura pertinentibus, de dominio & jure atque potestate Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in Sanctam Ferrariensem Ecclesiam per hanc donationis & traditionis paginam donamus & tradimus; ut ab hac hora in antea liceat tibi, charissimo fratri Landulpho Episcopo & successoribus tuis in singulis Massis Ecclesias cum Clericis Presbyteris Diaconibus ordinare & consecrare; illud omnimodis sancientes, ut Ferrariensis Ecclesia cum tota Parochia sua in jure & dominio ac privilegio nostro Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Beati Petri, cujus est patrimonium, conservetur perpetuò: ut sit semper sub nostra electione ordinatione atque consecratione: ut quicumque per nos illic electus, ordinatus, & consecratus fuerit, ille honoris hujus ac potestatis integritate fungatur. Comitatus autem Ferrariæ fines & termini sunt: ab oriente ab una parte fluminis Padi, altera nostra Massa fiscalia & veterana, a veterana transeunt flumen Sandali usque ad Bucilletum, per Bucilletum transeunt flumen Gabiana per Ludurium, & circundant Villam Magnam & Madrariam pervenientes usque Maletum, a Maleto pergunt juxta Argilem Anxianum per paludes & piscarias usque Vitricam, & transeuntes Vitricam veniunt usque fossam Buranam, & per fossam Buranam exeunt in Padum, & descendunt ad occidentem usque Ulmum formosam, quę certa finis est intra Romaniam & Longobardiam: Ab altera autem fluminis parte fines sunt similiter, ab oriente Callis de fine, quæ finis est inter nostrum Comitatum Comaclensem, & extendunt se per paludes & piscarias usque ad fossatum de Filule, & circumdant Massam Corneti, & Languavanum, quæ de nostro Comitatu sunt Ferrarię: descendunt inde ad Occidentem per paludes & piscarias usque ad flumen Tartari, & per ipsum flumen Tartari exeunt usque ad flumen Padi. Sane habitatoribus ipsis majoris Massæ Ferrarię malas & pravas consuetudines removemus, nisi tantùm sicut sunt ad suffragium sanctæ Romanæ Ecclesiæ, annualiter per illorum nuncium unaquæque libera persona de moneta Venetiarum denarios singulos dabit: Census vero & tributi atque telonei de ripa & flumine unam medietatem pro benedictione ad communem utilitatem, meliorationem, & restaurationem jam dictæ majoris Massæ concedimus: alteram medietatem ad nostras manus reservamus; Similiter telonei de mercato unam medietatem nobis conservamus: & alteram medietatem præfato Episcopo vestro condonamus: Placitum quidem generale similiter in dominio & potestate nostræ S. Romanæ Ecclesiæ tenemus, ut tamen nostro Nuncio semel in anno faciente justitiam, ab omnibus per tres dies custodiatur: Collectam vero vel fodrum, aut pravam vel injustam functionem, aut dationem seu consuetudinem nequaquam exigimus; sed omnia pro Dei timore atque amore præfatæ nostræ Ecclesiæ B. Georgii omnibus habitantibus ipsius majoris Massæ percipimus, aliasque minores Massas & sic, ut supradictam est, cum omnibus suis servitutibus subjugamus. Si qua sane ecclesiastica sęcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, & aut Ferrariensem Ecclesiam iis, quę suprascripta sunt, diminuere, aut sanctę Sedi Apostolicæ sua in eis jura, quæ superius significata sunt, auferre præsumpserit, pœnę & compositionis nomine reddet eidem sanctæ Sedi Apostolicæ auri optimi libras centum: & nisi quę male præscripta sunt satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eisdem Ecclesiis justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem prȩmia ęternę pacis inveniant. Amen.

Episcopus Ferrarien. a solis summis Pontificibus eligi & consecrari jubet.

Comitatus Ferrarien. fines.

Quæ Episcopo donet, quæque Ap. Sedi reservet, definit.

Violatores, inobedientesque perpetuo damnat anathemate.

Scriptum per manum Raynerii Scriniarii Regionarii, & Notarii sacri Palatii.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

PP. subscriptio.

Datum Laterani per manum Johannis sanctę Romanę Ecclesię Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, VI. Idus Aprilis, Indictione XIV., Anno Dominicę Incarnationis MCVI. Pontificatus autem Domni Paschalis II. PP. anno VII. (a)

Dat. die 8 Aprilis anno Domin. 1106. Pontif Pasch. anno VII.

XXVI.

Confirmatio, & renovatio bonorum & jurium S. Acheruntinæ Ecclesiæ, cujus Archiepiscopis conceditur Pallii usus.

Ab Exemplari exscriptum edidit Ughell. Ital. Sac. To VII.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri nostro Petro Acheruntino Archiepiscopo, ejusque successoribus canonice promovendis, in perpetuum.

Exordium.

POtestatem ligandi atque solvendi in cœlis & in terra, B. Petro ejusque successoribus auctore Deo principaliter traditam, illis Ecclesiæ verbis agnoscitur, quibus Petrum est Dominus allocutus: Quæcumque ligaveris super terram, erunt ligata & in celis: & quæcumque solveris super terram, erunt soluta & in cęlis. Ipsi quoque firmitas propriæ, & alienæ fidei confirmatio eodem Deo auctore prædicatur, cum ad eum dicitur: Rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua; & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Oportet ergo nos, qui, licèt indigni, Petri videmur residere in loco, prava corrigere, recta firmare, & in omni Ecclesia ad interni arbitrium Judicis, sic disponenda disponere, ut de vultu ejus judicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant ęquitatem. Fraternitatis igitur tuæ justis petitionibus annuentes, sanctam Acheruntinam Ecclesiam prę sentis decreti auctoritate munimus, tibi tuisque successoribus confirmantes quæcumque Metropolita-

Petri Archiep. petitio.

(a) Binos quoque errores hic emendavimus, ut annus 1106. cum Indictione, alteraque nota chronologica, conveniret.

Et Paschalis PP. confirmatio bonorum ad eam Eccl. spectantium: & jurium Metropoliticorũ.

litano jure præteritis temporibus pertinuisse noscuntur, videlicet Venusinum, Gravinam, Tricaricum, Tarsum, Potentiam, ut tu tuique legitimi successores potestatem habeatis, canonice & decretabiliter in eis Episcopos ordinandi ac consecrandi: salva in omnibus sanctæ Romanæ Ecclesiæ auctoritate. Ad hæc statuentes decernimus, ut quęcumque oppida, villæ, vel Ecclesiæ parochiales jure ab eadem Ecclesia Acheruntina possidentur, quæcumque bona in præsentiarum juste ac canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus ac illibata permaneant: iis nimirum exceptis, quæ Sedis Apostolicæ privilegiis specialibus muniuntur. Pallium præterea fraternitati tuæ, plenitudinem videlicet Pontificalis officii, ex Apostolicæ Sedis liberalitate concedimus, quod te in Ecclesia tantùm ad Missarum solemnia subscriptis diebus noveris induendum, ideſt Nativitatis Domini. Epiphaniæ, Hypapantes, in tribus solemnitatibus B. Mariæ, Cœnæ Domini, Sabbati sancti, Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes, Nativitatis sancti Joannis Baptistæ, festivitatis Apostolorum omnium, Michaelis Archangeli, Commemorationis omnium Sanctorum, & eorum Martyrum vel Confessorum, qui in Acheruntina Ecclesia requiescunt, in consecratione Ecclesiarum Episcoporum Presbyterorum & Diaconorum, cujusmodi nimirum volumus te per omnia genium vindicare. Hujus siquidem indumenti honor, humilitas atque justitia est. Tota ergo mente fraternitas tua se exhibere festinet, in prosperis humilem, & in adversis (si quando eveniunt) cum justitia erectum: amicum bonis, perversis contrarium: nullius unquam faciem contra veritatem respicias: nullius unquam faciem premas: misericordiæ operibus juxta virtutem justitiæ insistas, & tamen insistere etiam supra virtutem cupias: infirmis compatiaris: benevalentibus congaudeas: aliena damna propria reputes: de alienis gaudiis tamquam de propriis exultes: in corrigendis vitiis pie sævias: in fovendis virtutibus auditorum animas demulceas: in ira judicium sine ira teneas: in tranquillitate autem severitatis justę censuram non deseras. Hæc est, frater charissime, Pallii accepti dignitas, quam si solicite servaveris, quod foris accepisse ostenderis, intus habebis. Fraternitatem tuam superna miseratio per tempora multa incolumem conservare dignetur. Amen. Amen.

Concessio Pallii, & assignatio dierum quibus illo uti debeat Archiep.

Paschalis PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesię Episcopus.

Datum Albani per manum Johannis sanctæ Romanę Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, decimosexto Kal. Julii, Indictione decimaquarta, Incarnationis Dominicę MCVI. Pontificatus autem Domni Paschalis II. Papę, VII.

Dat. die 16. Junii ann. Dñi 1106. Pontif. anno VII.

XXVII.

Confirmatio Monasterii sancti Stephani Lauden. Diœcesis, & bonorum ad illud spectantium.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Guidoni Abbati venerabilis Monasterii sancti Stephani, quod in Laudensi Comitatu secus Padum situm est, ejusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Edidit Ughell. Ital. Sac. To. iv.

Exordium.

Divinis præceptis, & apostolicis informamur monitis, ut pro Ecclesiarum statu impigro vigilemus affectu. Postulavit siquidem nos dilectio tua, prædecessorum nostrorum quædam statuta firmare, & per ea vestri Monasterii statum auctore Deo munire. Quod..... Monasterium venerabilis Comitissa Anselda cum filiis suis Lanfranco Arduino & Magnifredo construxisse, & suis facultatibus ditasse cognoscitur. Per præsentis igitur privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcumque prædia, quæcumque bona a prædicta Comitissa vel ejus filiis, seu ab aliis fidelibus de jure proprio data sunt, quæcumque etiam in futurum eidem Monasterio concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium dari contigerit, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. Confirmamus itaque supradicto sancti Stephani Monasterio adjacentem villam & castrum, infra quod idem Monasterium constructum est, & cætera, quæ in Episcopi Nokeni chirographo continentur. Obeunte te, nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres, vel fratrum pars consilii sanioris, vel de suo vel de alieno, si oportuerit, collegio secundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Electus autem ad Romanum Pontificem consecrandus accedat. Ad hęc decernimus, ut nulli omnino hominum liceat idem Monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus profutura. Si qua ergo ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire attentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco servantibus jura, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

A quo fuerit constructum Monasterium hoc,

Cujus bona omnia, ac donationes confirmantur.

Abbas a Fratribus eligendus,

Et a Summo Pontifice consecrandus.

Decretum immunitatis pro eodem Monasterio:

Et pœnæ in eos, qui quidquam contra illud attentaverint.

Signatur.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

PP. subscriptio.

Datum apud Placentiam per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, XVII. Kal. Decembris. Indictione XIV. Incarn. Dominicæ anno MCVI. Pontificatus autem Domni Paschalis II. Papæ, VIII.

Dat. die 15 Novembr. anno Dom. 1106. Pontif. anno VIII.

Con

XXVIII.

Confirmatio Abbatialis Ecclesiæ S. Nicolai in Barensi civitate, & bonorum ad eamdem spectantium.

Edidit Ughell. Ital. Sac. To. VII.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Eustachio Abbati Ecclesiæ sancti Nicolai, salutem & apostolicam benedictionem.

De asportatione Corporis S. Nicolai Barium.

PRædecessoris nostri sanctæ memorię Victoris III. temporibus beati Nicolai corpus ex Græcorum partibus transmarinis in Barisanam Urbem advectum totus pene orbis agnoscit: quod videlicet corpus predecessor noster Urbanus II. loco quo nunc reverentia digna servatur, in crypta inferiori summa cum veneratione recondidit, & altare desuper in honorem Domini consecravit; petitumque est, & concessum dicitur, ut beati Nicolai Basilica in eodem loco ædificanda specialiter sub tutela mox Sedis Apostolicæ servaretur. Quia igitur largiente Domino Basilica eadem congrua jam ædificatione perfecta est, in loco videlicet juris publici per Ducis Rogerii chirographum dato, nos eamdem domum, auctore Deo mox futuram Ecclesiam, postulante filio nostro ejusdem Ducis germano Boemundo, Barensis nunc civitatis Domino, sub tutela Apostolicæ Sedis accipimus.

Ecclesia ei dicata sub tutela Sedis Apostolicæ recipitur;

Præsentis igitur privilegii pagina apostolica auctoritate sancimus, ut quæcumque prædia, quæcumque bona, vel a prædicto glorioso filio nostro Rogerio per beati Petri & nostram gratiam Apuliæ, Calabriæ, & Siciliæ Duce, vel a prænominato fratre ejus nunc Antiocheno Principe Boemundo, seu a cæteris Christifidelibus, supradictę sanctæ Nicolai Ecclesię de suo jure jam donata sunt, aut in futurum donari offerrive contigerit firma semper, quieta & illibata permaneant.

Bonaque ad eam spectantia confirmantur.

Decretum immunitatis, & exemptionis.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Ecclesiam temere perturbare, aut ejus res auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, Clericorum & pauperum usibus profutura. Tibi itaque tuisque successoribus facultatem concedimus, Clericorum culpas absque Episcopi contradictione debita charitate ac severitate corrigere. Si qua vero in vos gravior querela emerserit, nostræ seu successorum nostrorum audientiæ reservetur. Nulli autem vel Archiepiscopo vel Episcopo licere volumus, ut Ecclesiam ipsam vel ipsius Abbatem sine Romani Pontificis conscientia vel excommunicatione vel interdicto cohibeat, quatenus idem venerabilis locus, tanti Confessoris corpore insignis, sicut per Romanum Pontificem prima consecrationis suscepit exordia, sic sub Romani semper Pontificis tutela & protectione subsistat.

Privilegia nonnulla conceduntur.

Roboratio Decreti hujus.

Si quis sane in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vice-comes, Catapanus, Stratigo, Judex, Castaldio, aut quælibet ecclesiastica, sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Scriptum per manum Raynerii Scriniarii Regionarii & Notarii sacri Palatii.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. *Paschalis PP. subscriptio.*

Datum apud Porticum beati Petri, Romæ XIV. Kal. Decembris per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis & Bibliothecarii, Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno millesimo centesimo sexto: Pontificatus autem Domni Paschalis II. Papæ. VIII.

Dat. die 18. Novemb. ann. Domin. 1106. Pontif. anno VIII.

XXIX.

Sacrosancta Lateranensis Ecclesia, & Parœcia Canonicis Regularibus Ordinis S. Augustini perpetuo conceditur, cum privilegiorum elargitione.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Rocio Priori venerabilis Basilicæ Salvatoris, ejusque fratribus tam præsentibus quam futuris regularem vitam professis, in perpetuum, salutem & apostolicam benedictionem.

QUanto Lateranensis Ecclesia amplioris dignitatis ex antiqua institutione esse cognoscitur, tanto magis eumdem venerabilem locum in majori reverentia decet haberi, & ad ejus incrementum tam spiritualiter quam temporaliter a nobis & aliis Dei fidelibus operam dari. Nec dubium, quod si religiosorum Virorum petitionibus paterna benignitate annuimus, nostris opportunitatibus clementem Dominum reperimus.

Lateranen. Ecclesiæ locus venerabilis.

§. 1. Eapropter, dilecti in Domino filii, ob reverentiam Salvatoris, beatique Joannis Baptistæ, concedimus & confirmamus vobis vestrisquę successoribus in perpetuum totam & integram Parochiam, ut in vita nostra & post obitum specialis oratio jugiter fiat pro nobis ad Dominum: videlicet ab Ecclesia S. Nicolai de Forma per viam, quæ venit a S. Stephano in Cælio Monte, & usque ad supradictam nostram Basilicam Salvatoris, & a porta Monasterii Sanctorum Quatuor Coronatorum descendente per clivum in via majori, & exinde per stratam ex utraque parte usque ad Campum Lateranensem, & revolvente supra Ecclesiam SS. Marcellini & Petri usque ad Ecclesiam S. Bartholomæi de Capite Merulanei, & deinde ad S. Daniel, & exinde descendente ad portam Urbis, & vertente ante Ecclesiam S. Nicolai de Hospitali ad supradictam Basilicam Salvatoris.

Cujus Parœciæ fines designantur, & iis Canonicis conceditur Parœcia ipsa administranda.

§. 2. Statuimusque, atque etiam auctoritate Sedis Apostolicæ stabilimus, ut Parochia ipsa deinceps nulli alii Ecclesiæ, vel Monasteriis, aut piis locis, de spiritualibus atque divinis rebus teneatur penitus respondere; sed quiete ac libere, sub præfatæ Basilicæ Salvatoris jure, nomine Paroc-

Eximiturque ab omni superioritate.

rochiali in perpetuum maneat: salvo tamen jure hæreditario, quod infra supradictos fines ad præfatas Ecclesias, vel Monasteria, aut pia loca pertinere dignoscitur.

Et inibi alia pia loca construi prohibetur.

§. 3. Præcipimus itaque, ut nulli personæ fas sit, in supradicta Parochia Ecclesias ædificare, aut altare erigere, vel aliquam Religionem ibidem instituere, præter supradictam Salvatoris Basilicam.

Sanctio in perturbatores

§. 4. Statuentes apostolica censura sub divini judicii obsecratione, & anathematis interdicto, ut nullus unquam nostrorum Successorum, vel alia quælibet magna parvaque persona hujus nostri privilegii donum infringere aut inquietare præsumat. Si quis præterea, quod non credimus, contra hoc nostrum Apostolicum præceptum venire aut agere tentaverit, anathematis vinculo sit innodatus, & a Regno Dei & Domini nostri Jesu Christi sit alienus.

§. 5. Qui vero pio intuitu custos & observator hujus nostri privilegii extiterit, benedictionis gratiam a misericordiosissimo Domino nostro consequi mereatur in sæcula sæculorum. Amen, Amen, Amen.

PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Cathol. Ecclesiæ Episcopus.

Cardd. subscriptiones.

Ego Lambertus Ostien. Episcopus interfui, & subscr.
Ego Vincentius Portuen. Episcopus subscr.
Ego Cinthius Sabinen. Episcopus interfui, & subscripsi.
Ego Denigo Tusculanus Episcopus interfui, & subscr.
Ego Contradus Prenestinus Episcopus subscr.
Ego Leo Albanen. Episcopus interfui, & subscr.
Ego Benedictus Presbyter Cardinalis tit. Eudoxiæ interfui, & subscr.
Ego Theobaldus Presbyter Card. tit. Pamachi subscr.
Ego Raynerius Presb. Card. tit. S. Eusebii subscr.
Ego Arnaldus Presb. Card. tit. S. Clementis interfui, & subsc.
Ego Raynerius Presbyter Cardinalis tit. S. Marcellini & Petri subscr.
Ego Otho Presb. Card. tit. Pastoris subsc.
Ego Petrus Presb. Card. tit. Equitii subscr.
Ego Amicus Presb. Card..... interfui, & subscr.
Ego Paulus Presb. Card. S. Sixti subscr.
Ego Jonatas Diac. Card. SS. Cosmæ & Damiani subscr.
Ego Theoninus Diaconus Card. S. Mariæ in Porticu interfui, & subscr.
Ego Gregorius Card. Diac. S. Angeli subscr.
Ego Johannes Diac. Card. S. Adriani subscr.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Luciæ interfui & subscripsi.

Dat. die 27. Decemb. anno Dñi 1106. Pontif. anno viij.

Datum Laterani per manus Johannis sanctæ R. E. Diac. Card. ac Bibliothecarii VI. Kal. Januarii, Indictione XV. Incarnationis Dominicæ MCVI. Pontificatus autem D. Paschalis II. Papæ anno VII.

XXX.

Privilegium confirmationis Monasteriorum omnium atque Ecclesiarum ad Cluniacense Monasterium pertinentium.

In Bibliotheca Cluniac. edidit Martinus Marrier col. 538.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, reverendissimo fratri Hugoni Cluniacensi Abbati salutem & apostolicam benedictionem.

Proemium.

Religioni vestræ per omnipotentis Dei gratiam Sedis Apostolicæ benignitas gratulatur, quoniam plerisque in locis, largiente Domino, per vestræ solicitudinis studium, ubi nulla fuerat instituta, ubi defecerat per Galliarum partes, est restituta Religio. Eapropter, sicut ab ipsis Cœnobii vestri primordiis, ita largiente Domino usque in finem, vos tamquam charissimos filios Apostolicæ Sedis tuetur auctoritas. Omnia igitur ad vestrum Cœnobium pertinentia, sicut a prædecessoribus nostris munita sunt, ita & nos auctoritate Apostolicæ Sedis munimus. In quibus ea propriis vocabulis exprimenda duximus, quę temporibus nostris per Dei gratiam adquisita, & vestri regiminis dispositioni subiecta noscuntur.

Confirmatio bonorum Cluniacensis Monasterii, Prout hic exprimuntur.

Monasterium videlicet sancti Albani, a Burcardo Episcopo datum, in suburbio Basileæ Urbis: In eodem Episcopatu Monasterium Altichica, a Frederico Comite per supradicti Episcopi solicitudinem in manus vestras abdicatum, atque concessum: In Bisuntino Episcopatu Monasterium Vallis-clusæ, quod profecto Romani juris per Pontium Episcopum nostro vobis favore concessum est: In Episcopatu Tarvanensi Monasterium S. Michaelis de Wasto: In Episcopatu Alvarnensi Ecclesia S. Juliani de Saleto, Ecclesia S. Martini de Mutiniaco, Ecclesia S. Amandi juxta fluvium Arteram, quas tres Ecclesias Durannus Episcopus vobis indulsit: Ecclesia S. Mariæ de Cogniaco, Ecclesia S. Martini de Santiniaco, Ecclesia S. Mariæ de Chiniaco, Ecclesia de Luignaco, Ecclesia de Cromeda, Ecclesia Amandini, quas sex Ecclesias Willelmus vobis concessit Episcopus: Ecclesia S. Desiderii, Ecclesia S. Martini, Ecclesia S. Hilarii juxta fluvium Morgiam, quas tres Ecclesias Petrus Arvernensis Episcopus vobis concessit: In Episcopatu Lugdunensi Ecclesia de Selvenaco, Ecclesia S. Germani in Brexia, quas duas Ecclesias Hugo Archiepiscopus dedit vobis: In Episcopatu Belicensi Ecclesia de Pariaco, Ecclesia de Camulliaco, Ecclesia de Primacello, Eccl. S. Baudelli, Eccl. de Conziaco, Eccl. de Rosellione, Ecclesia de Prumiliaco, Eccl. S. Agathæ de Rumiliaco, Eccl. de Enimunte cum appendiciis suis; hæ siquidem Ecclesiæ concessæ sunt vobis a Pontio Belicensi Episcopo: Juxta urbem Tharentasiam Ecclesia S. Martini a Bosone Episcopo concessa: In Episcopatu Genevensi Eccl. de Bonewaita, Ecclesia de Draliendes, Ecclesia de Asineriis, Ecclesia S. Joannis de Govellis. Hęc nimirum omnia vestro Cœnobio, tamquam membra capiti adhærentia, nos in perpetuum sub jure ac regimine tam tuo quam successorum tuorum persistere, præsentis paginæ assertione sancimus, ne ulli omnino hominum liceat hæc vestræ subjectioni subtrahere, & Cluniacensis Monasterii jure quibuslibet occasionibus alienare.

Si

Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo
Pœnæ contra violatores Privilegii hujus. tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sanctissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

PP. subscriptio. EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Dat. die 8. Februarii anno Dñi 1107. Pontif. anno VIII. Datum apud Villam S. Hippolyti, per manum Johannis sanctæ Romanæ Ecclesię Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, VI. Idus Februarii, Indict. XV. Incarn. Dominicę anno MCVII. Pontificatus autem Domni Paschalis II. anno VIII.

XXXI.

Confirmatio Ecclesiarum, & possessionum Monasterii Athanacensis Lugdunen. Diœcesis.

Ex Authographo Athanac. edidit Sammarth. Gall. Christ. T. iii. Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Gauceranno Athanacensis Monasterii Abbati, eiusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium. AD hoc in Apostolicę Sedis regimen Domino disponente promoti conspicimur, ut ipso pręstante religionem augere, & eius servis tuitionem debeamus impendere. Tuis igitur, dilecte in Domino fili Abbas Gauceranne, justis petitionibus annuentes, beati Martini Athanacense Monasterium, cui Deo auctore pręsides, contra pravorum hominum nequitiam Apostolicę Sedis auctoritate munimus. Statuimus enim, ut S. Johannis Ecclesia, quam Guido Gebennensis Episcopus in sua vobis parochia tradidit, Ecclesia etiam S. Romani de Agenta in parochia Sedunensi, item Ecclesia de Isiniacho in Aniacensi parochia per Ademarum & Pontium Episcopos vobis tradita, cum pertinentiis suis; cætera etiam quęcumque in præsenti quintadecima Indictione, seu concessione Pontificum, sive liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, legitime & quiete vestrum Monasterium possidet, quo videlicet tempore vestra Ecclesia, disponente Domino, juste atque canonice poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat ejusdem Cœnobii possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuste datas suis usibus vindicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salva Lugdunensis Archiepiscopi canonica reverentia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sęcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. PP. subscriptio.

Datum apud Belnam in manu Johannis S. Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, II. Id. Febr. Ind. XV. Incarnat. Dominicę anno MCVII. Pontificatus autem Domni Paschalis II. Papę, VIII. Dat. die 10. Februarii anno Domini 1107. Pontif. anno VIII.

XXXII.

Monachis Cluniacensibus adjudicatur Cella Sancti Dionysii de Nongento adversus Guillelmum Abbatem sancti Petri Carnotensis.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Hugoni Cluniacensi Abbati salutem & apostolicam benedictionem. Ex Bibliotb. Cluniac. Martini Marrier col. 548.

QUÆ semel juste rationabiliterque decisa sunt, propter oblivionis incuriam redivivis sæpe litibus replicantur. Id circo literis pręsentibus annotamus, qualiter inter vestri Cœnobii Monachos, & sancti Petri Carnotensem Abbatem, Guillelmum, de sancto Dionysio de Nongento querela cum sua sit replicatione decisa. Idem enim Carnotensis Abbas post Domni Urbani Papę decretum super eadem cella vestros fratres, nobis in Tercensi Concilio pręsidentibus, calumniis impetebat. Ne qua ergo scintilla jurgii remaneret, perspiciendum duximus, quidquid a parte alterutra proferretur. Ostensæ igitur sunt literę quędam a Carnotensi Abbate, per quas idem locus Carnotensibus Monachis a Re-

Series facti. Hujusmodi controversia in Tercensi Concilio cognita.

trocco

trocco Comite ſub quadam fuerat conditione commiſſus: in quibus nulla temporum annotatio, nullus vel Epiſcopi vel Clericorum continebatur aſſenſus. Ad hæc eaſdem literas falſas habendas Retroccus Comes, ipſius Joſfridi filius, qui locum illum, unà cum Beatrice uxore ſua, veſtro Cœnobio obtulerat, aſſerebat; quia & unus teſtium, qui ſubſcripti fuerant, ſupradicti Joffridi frater adhuc ſuperſtes, ſe omnino interfuiſſe penitus inficiaretur, & eaſdem literas alio tempore in capitulo Carnotenſi falſatas fuiſſe narrabat, falſationis illius teſtem cum jurejurando in medium proferens. Cæterum Joffridi Com. oblatio veſtro Cœnobio data, & locum, & tempus, & Epiſcopi, & Metropolitani conſenſum, & Thebaldi Comitis ejuſque filii Stephani favorem, de cujus feudo idem locus fuerat, manifeſtius continebat. Conſtitit itaque apud omnes, quia Domni Urbani Papæ ſanctio apoſtolicæ gravitatis pondere nitebatur plena. Quapropter ratione judicii, Carnotenſis Abbatis querela ſopita eſt, & Monaſterio veſtro ſupradictæ cellæ in perpetuum ſtatuta poſſeſſio. Sane huic nobiſcum judicio affuerunt venerabiles Epiſcopi, Leodegarus Bituricenſis, Addo Placentinus, Girardus Engoliſmenſis, Ildebertus Cenomanenſis, & noſtræ ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Landulfus de titulo ſancti Laurentii, qui dicitur in Lucina. Igitur & nos ſanctioni Prædeceſſoris noſtri noſtræ quoque ſanctionis robur adjicimus: præcipientes & penitus interdicentes, ne quis ulterius ſuper hoc negotio veſtrum Cluniacenſe Cœnobium inquietare præſumat. Qui vero præſumpſerit, canonicæ diſtrictionis animadverſione mulctetur.

Et Cella de Nongéto Cluniacenſib. adjudicata.

Quæ omnia confirmantur a Paſch. PP. Perpetuumque ſilentium ſuper hoc utrique parti imponitur.

PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.

Dat. die 25. Maji ann. Dñi 1107. Pontif. Paſchalis ann. VIII.

Datum Silviniaci per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi, VIII. Kal. Junii, Indict. XV. Incarnationis Dominicæ anno MCVII. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. Papæ, VIII.

XXXIII.

Confirmatio Bullæ Nicolai PP. Secundi, qua Corbiniacenſi Cœnobio exemptio a ſubjectione Flaviniacenſis conceditur.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Hugoni Abbati, & fratribus Corbiniacenſis Monaſterii, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Sammarth. Gall. Christ. tom. iii. inter Inſtr. Eccleſ. Eduen. num. xlix.

Exordium.

OFficii nos hortatur auctoritas pro Eccleſiarum ſtatu ſolicitos eſſe, & quæ recte ſtatuta ſunt, ſtabilire; idcirco dilectionis veſtræ petitionem clementer admiſimus, ut Cœnobium veſtrum a Flaviniacenſium Monachorum incurſibus liberum redderemus. Vidimus ſiquidem venerabilium fratrum Hugonis & Amati Epiſcoporum definitionem, qui tunc temporis Apoſtolicæ Sedis Legatione in Galliarum partibus fungebantur, quam ſuper hoc negotio in Exoldunenſi Concilio peregerunt. Auditis enim utriuſque partis allegationibus, viſis etiam literis & monimentis, quæ utrinque proferebantur in medium, ex Concilii ſententia ſtatuerunt, ut Flaviniacenſis Monachi, qui veſtrum Monaſterium in cella redigere conabantur, omnino deinceps ab hac infeſtatione deſiſterent. Abbatis etiam Flaviniacenſes in manus ſuas refutatione ſuſcepta, definitionem ipſam ſubſcriptione ſua, & multorum, qui affuerant, Epiſcoporum nominibus munierunt. Et nos ergo, ſicut & prædeceſſorem noſtrum ſanctæ memoriæ Nicolaum Papam ſtatuiſſe literarum indicia manifeſtant, præſentis decreti aſſertione hanc Flaviniacenſium Monachorum querelam prorſus a veſtro Cœnobio removemus, & ſopitam in perpetuum ceſſare præcipimus. Porro ſi Auguſtodunenſis Epiſcopus, ad cujus ordinationem pro parochiali jure locus veſter pertinet, aliqua vobis gravamina inferre perſtiterit, ad Sedem Apoſtolicam recurrendi liberam vobis concedimus facultatem. Si quis autem pertinaciter adverſus iſta venire præſumpſerit apoſtolicæ indignationis ultione plectatur. Vos igitur, filii in Chriſto dilecti, Dei ſemper timorem & amorem in veſtris cordibus habere ſatagite, ut quanto a ſæcularibus tumultibus liberiores eſtis, tanto amplius placere Deo totius mentis & animæ virtutibus anheletis.

Exemptio hujuſmodi antea cognita a Legatis Apoſtolicis in Galliis.

Et Abbatis Flaviniacen. ſubſcriptione firmata;

Antea a Nicolao II.

Poſtea a Paſchale confirmatur.

Appoſita divinæ ultionis pœna in violatores.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

PP. ſubſcriptio.

Datum apud Lupertiacum per manum Johannis S. R. E. Diac. Cardinalis & Bibliothecarii, II. Kal. Junii, Indictione XV. Incarnat. Dom. anno MCVII. Pontificatus autem Dom. Paſchalis Secundi Papæ, VIII.

Dat. die 31. Maji ann. Dñi 1107. Pontif. anno VIII.

XXXIV.

Abbatia Menatensis, & Monasterium sancti Wlmeri Abbatibus Cluniacensibus subjiciuntur in perpetuum.

Ex Biblioth. Martini Marrier col. 540.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Hugoni Cluniacensi Abbati salutem & apostolicam benedictionem.

Exordium.

Desiderium, quod ad religiosum propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, sine aliqua est, auctore Deo, dilatione complendum. Venerabilis siquidem frater noster Johannes Morinorum Episcopus, petente Eustachio Bononiensi Comite, sancti Wlmari Abbatiam solicitudini tuæ, charissime frater Hugo, corrigendam commisit. Et nos ergo juxta ejus desiderium ac deliberationem, præsentis decreti assertione sancimus, ut idem beati Wlmari Monasterium semper in tua tuorumque successorum ordinatione permaneat. Nec alius illic Abbas substituatur, nisi qui in vestra fuerit deliberatione provisus. Idem etiam de Menatensi Monasterio constituimus, quod jamdiu in vestra ordinatione permansit. Præterea, quoniam omnipotens Deus & ante nostra tempora & in diebus nostris præcipuam religionis monasticæ disciplinam in vestro dignatus est Monasterio conservare, hanc vobis prærogativam concedimus, ut quisquis ad vos alieni Monasterii Monachus pro vitæ melioratione transierit, licenter recipiatur, remotis Prioris loci querimoniis, ut, largiente Domino, salutis, quam quærere videtur, apud vos potiatur effectum. Si quis vero temerario ausu his salutiferis constitutionibus obviam ire præsumpserit, apostolicæ indignationis ultione plectatur, & communionis ecclesiasticæ periculum patiatur.

In Monasterio S. Wlmari præficiendi Abbatem per Abbatem Cluniacensem. Sicuti & Menatensi Abbatiæ.

Cuivis Monacho liceat ad Cluniacense Cœnobium transire.

Solitæ clausulæ.

PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesię Episcopus subscripsi.

Dat. die 4. Augusti anno Domini 1107. Pontif. anno VIII.

Datum apud Aquabellam per manum Johannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, II. Non. August. Indictione XV. Incarn. Dom. ann. MCVII. Pontificatus autem Domni Paschalis PP. Secundi, VIII.

XXXV.

Decretum libertatis & exemptionis pro Monasterio S. Benedicti ad Padum.

Vide superius num. XXI.

Bancbinus loc. cit.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Alberico Abbati Monasterii S. Benedicti, quod juxta Padum situm est, ejusque fratribus, in perpetuum.

Exordium.

Ecclesiæ filios per Prophetam Spiritus Sanctus admonet dicens: Vacate, & videte, quoniam ego sum Deus. Debemus igitur nos, quibus Ecclesiæ cura commissa est, filiorum nostrorum quieti attentius providere, ut divinæ visioni vigilantius vacare prævaleant. Quapropter, charissimi in Domino filii, hoc vobis Apostolicæ promissionis munimine impendimus, ut nulli Episcopo, vel Archiepiscopo facultas sit, sine certa Romani Pontificis licentia Cœnobium vestrum aut cellas vestras, & conversantes illic Fratres, Monachos, sive Clericos excommunicare, vel interdicere. Nec Episcopis vel Episcoporum ministris liceat claustri vestri vel cellarum Fratres inquietare pro eleemosynis, quas de suo jure quisque pro vivorum seu defunctorum salute obtulerit; sed eas in usus congruos dispensandas præter eorum calumnias recipere, nisi forte excommunicati sint, licentiam habeatis. Porro Ecclesiarum, sive Altarium consecrationes, & ecclesiasticorum Ordinum promotiones, Congregationis vestræ Fratres, Monachi sive Clerici, ab Episcopis, in quorum Diœcesibus sunt, reverenter accipiant, si quidem gratis, ac sine ullius conditionis exactione voluerint exhibere; alioquin, a catholico, quem maluerint, Episcopo consecrationum ipsarum sacramenta suscipiant. Si quis autem decreti præsentis conscius contra id temere tentaverit, honoris & officii sui jacturam subeat, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit.

Nulli Archiepiscoporum vel Episcop. liberum sit absque licentia R. Pont. Monachos aut Clericos Monast. hujus excommunicare:

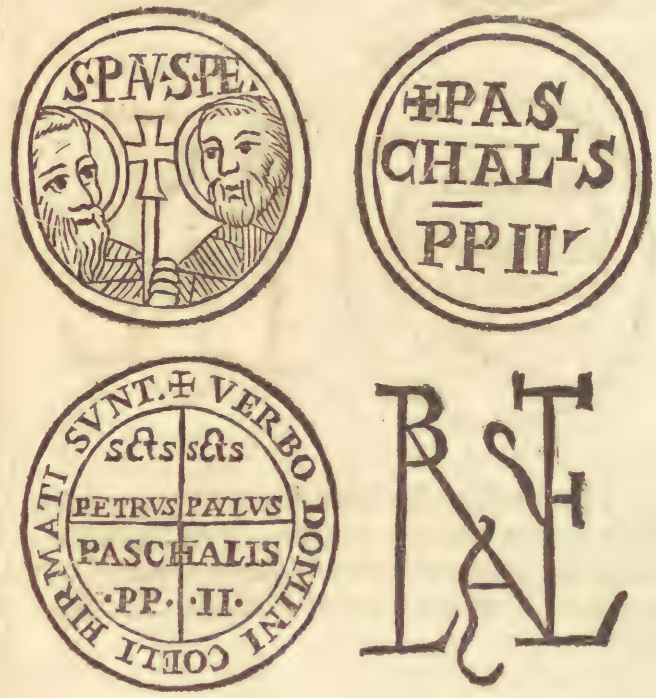
Aut quidquam eleemosinarum sibi arrogare:

Vel denum pro conferendis sacris ordinibus quidquam petere.

Solitæ clausulæ.

PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccl. Epis. ss.

Datum Mutinæ per manum Johannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis ac Biblio-

bliothecarii Kal. Septem. Ind. XV. Incarn. Dom. Anno MCVII. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. Papæ IX..

Dat. die 1. Septembr. anno Domini 1107. Pontif. anno IX.

Ego Riſus Presbyter tituli Damaſi ſs.
Ego Landulphus Presbyter Cardinalis tituli Lucinæ ſs.
Ego Dunzo Presbyter Cardinalis tituli B. Martini & S. Silveſtri ſs.
Ego Bernardus Romanæ Eccleſiæ Diaconus ſs.

XXXVI.

Narbonenſis Eccleſiæ poſſeſſiones & jura confirmantur.

Ex Ms. Collegii Pariſienſis Soc. Jeſu edidit Nicolaus Coletus Concil. T. xii. loc. cit.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Ricardo, primæ Sedis Narbonenſis Antiſtiti ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium. Corinth. 1. 13. Theſſal. 1. 3. Theſſal. 1. 2.

CAritatis eſt donum proprium providere profectibus aliorum: Caritas enim non quærit, quæ ſua ſunt. Unde & Apoſtolus: Nunc autem vivimus, ſi vos ſtatis in Domino. Et iterum: Quæ eſt enim ſpes noſtra, aut gaudium, aut corona gloriæ? Nonne vos ante Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum? Hoc igitur caritatis debito provocamur, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate compellimur, honorem debitum fratribus exhibere, & ſanctæ Romanæ Eccleſiæ dignitatem pro ſuo cuique modo cæteris Eccleſiis impertiri. Idcirco, venerabilis frater Ricarde Narbonenſis Archiepiſcope, præſentis decreti pagina tibi tuiſque ſucceſſoribus, quidquid parochiarum ad primæ Sedis Narbonenſis Eccleſiam antiquo jure noſcitur pertinere, confirmamus. Porro infra parochias ipſas jure proprietario tam tibi quam tuis ſucceſſoribus poſſidenda, regenda, & diſponenda ſancimus, Eccleſiam ſancti Pauli cum omnibus pertinentiis ſuis, oppidum Caput-ſtagni, Salas Acuſcadas, Argens, fontem Jocoſum, Auriag, villam Rubeam, Segionum, & cætera prædia, cellas, ſeu poſſeſſiones, quæ vel a Regibus vel ab aliis fidelibus viris Eccleſiæ ſanctorum Martyrum Juſti & Paſtoris oblata ſunt, tam in Narbonenſi Comitatu, quam in Biterrenſi, & Redenſi, Suſtantionenſi, & Nemauſenſi; infra vero urbem Narbonenſem medietatem ipſius Comitatus, medietatem telonei, portatici, raſicæ, ſalinarum, & cæterorum redituum, qui a civitatis Comite tam de marinis quam de terrenis inſtitoribus exiguntur; In Monaſteriis vero, ſeu cæteris per Narbonenſem Eccleſiam Eccleſiis, ſalva Sedis Apoſtolicæ auctoritate, canonicum vobis jus obtinere concedimus. Sane ad veſtram Metropolim pertinentes Epiſcopales Cathedras videlicet Biterris, Carcaſſonæ, Toloſæ, Elnæ, Aghates, Lutevæ, Magalonæ, Nemauſi, Uzeticæ, tibi tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum ſubjectas, obedientiam debitam ſervare cenſemus. Primatum etiam vobis ſuper ſecundam Narbonenſem, idest Aquenſis metropolis, ſicut a noſtris prædeceſſoribus ſtatutum eſt, confirmamus; & quidquid ex antiquo jure ſæpe dictæ Eccleſiæ Narbonenſi competit, ratum perpetuo & inconvulſum manere decernimus. Statuimus ergo ut nulli hominum liceat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Parochiæ Narbon. Archiepiſc. ſubjectæ.

Item & bona ad eam pertinentia.

Quæ eidem confirmantur cum juribus omnibus &c.

Eccleſiæ eidem Suffraganeæ.

Aquenſis Epiſcopus ſub juriſdictione Primatis Narbonenſis.

Solitæ clauſulæ.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

PP. ſubſcriptio.

Datum apud Privatum, per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, tertio Idus Julii in anno Dominicæ Incarnationis MCVIII. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. Papæ, IX.

Dat. die 13. Julii ann. Dñi 1108. Pontif. Paſchalis anno IX.

XXXVII.

Confirmatio bonorum Monaſterii S. Mariæ Florentin. Diœceſis, quod Florentinis Epiſcopis in ſpiritualibus ſubjicitur.

Ex Tabulario Monaſterii hujus edidit Ughell. Ital. Sac. T. iii.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Johanni Abbati Florentini Monaſterii, quod ſanctæ Mariæ dicitur, ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu &c. *prout in ceteris privilegiis*.

Bona, quæ Monaſterio confirmantur.

Videlicet caſtrum Viclum cum curte & Eccleſiis & omnibus pertinentiis, caſtrum de Signa, & tertiam partem caſtri de Grumulo cum Eccleſiis & pertinentiis earum, curtem de Greve cum Eccleſia S. Martini cæteriſque poſſeſſionibus ſuis, Eccleſiam S. Bartholomæi cum curte & terra Benzonis & Azæ Uxoris ejus de Radda: inſuper & terras ejuſdem de Petitio, ſeu in quibuſcumque locis cum omnibus pertinentiis ſuis, caſtrum Radda cum curte & Eccleſiis & omnibus pertin., Caſtri de Tigniano tertiam partem cum Eccleſiis & pertinentiis, Eccleſiæ S. Nicolai in campo Clarentis cum curte proprietatibus & adjacentiis, caſtrum de Collemontis cum curte & omnibus pertinentiis, curtem Caverini cum omnibus ſuis poſſeſſionibus, caſtrum Bibianum cum Eccleſiis & omnibus ad eas pertinentibus, Eccleſiam S. Martini in loco Confluenti cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Martini, quæ eſt infra Civitatem juxta prælibatum Monaſterium cum caſis terris & omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Martini in Menſula cum omnibus pertinentiis ſuis, curtem Montis-domini cum omnibus ad eam pertinentibus, curtem de Mandria cum pertinentiis ſuis, Terram Johannis filii Theudi cum caſis & reliquis

liquis possessionibus, sicut Maria & Donatus filius Monasterio contulerunt, casas & terras Johannis filii Bogæ, Ecclesiam S. Proculi cum terris & domibus circa se, terram quoque in Podio Rivi-frigidi, & quidquid Bonifacius, Benedicti Abbatis frater, eidem Monasterio contulerunt, casas & terras Johannis filii Bogæ, qui Ecclesiæ S. Proculi obtulit. Præterea quæcumque hodie Pontificum concessione, Principum liberalitate, vel oblatione fidelium, vel aliis justis modis idem Cœnobium possidet, sive in futurum juste ac canonice poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. Laborum quoque vestrorum decimas, præter quorumlibet contradictionem, tam vobis quam successoribus vestris, in monastica religione permanentibus, habendas concedimus. Consecrationes Altarium sive Basilicarum, ordinationes Monachorum, seu Clericorum Monasterio pertinentium, a Florentino accipietis Episcopo, si quidem gratiam Apostolicæ Sedis habuerit, & si ea gratis & sine pravitatis molestia voluerit exhibere; Alioquin liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire Antistitem, & ab eo consecrationum sacramenta suscipere, qui Apostolicæ Sedis fultus auctoritate, quæ postulatis, indulgeat. Porro Episcoporum, seu episcopalium ministrorum actiones omnes ab Ecclesiis sive clericis ejusdem Monasterii removemus; sepulturam quoque ejusdem loci omnino liberam esse decernimus, ut eorum, qui illic sepeliri desideraverint, devotioni & extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat. Si qua ergo ecclesiastica sæcularisque persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, temere contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco jura servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Confirmantur quoque privilegia omnia tum Regalia tum Pontificalia:

Cum omnimoda tamen subjectione ab Episcopo Florentino.

Immunitas in iis, quæ Monasterio propria sunt.

Excommunicantur Constitutionis hujus violatores.

Paschalis PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Datum Florentiæ per manum Johannis S. R. E. Diac. Card. atque Biblioth. an. Dominicæ Incarnationis MCVIII., VIII. Kal. Octob. Indictione prima, Pontificatus vero D. Paschalis II. Papæ anno X.

Dat. die 14. Septemb. anno Domini 1108. Pontif. anno X.

XXXVIII.

Canonizatio S. Petri Episcopi Civitatis Anagninæ in provincia Campaniæ, ejusque adscriptio in numerum SS. Confess.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, Episcopis Anagnino, & aliis per Campaniam constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

Dominum excelsum habentes præ oculis, qui in Sanctis suis laudatur & benedicitur, & considerantes propterea strenuæ, probatæque vitæ merita, quibus vir sanctus Petrus, quondam Anagninus Episcopus, de Regula Monachorum assumptus, in pastorali officio pure, simpliciter, solerti vigilantia & exemplo, Deo deservivit: Admirantes etiam miraculorum insignia, quibus Sanctum suum ante & post obitum divina Gratia decoravit, prout per Brunonem Signensem Episcopum fideliter adnotatur, & usque ad nostra tempora decorare non desinit: auctoritate præsentium vobis licere volumus & mandamus, quatenus III. Nonas Augusti diem natalis ejusdem Confessoris & Præsulis, numerandi Sanctorum catalogo, congrue celebrem recolatis, quatenus in præsenti gratiam, & in futurum, opitulante divina clementia, piis ejus intercessionibus mereamur gloriam sempiternam.

Petrus miraculis clarus SS. Confessorum numero adscribitur.

Dat. Signiæ secundo Nonas Junii, Pontificatus nostri anno X.

Dat. die 4. Junii ann. Dñi 1109. Pontif. anno X.

XXXIX.

Aliud Privilegium, quo alia bona Cluniacensi Monasterio confirmantur.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Pontio Monasterii Cluniacensis Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Ex Chart. Cluniac. edidit Martinus Marrier Biblioth. Cluniac. col. 569.

Et Religio Cluniacensis Cœnobii, cui Deo auctore præsides, & prædecessoris tui sanctæ memoriæ Hugonis Abbatis, dulcissima reverendaque dilectio, cogunt nos, fili in Christo charissime Ponti Abbas, tuis petitionibus indulgere. Ea propter Abbatias, vel Prioratus, qui sub prænotati Abbatis Hugonis dispositione manserunt, sub tua quoque vel successorum tuorum dispositione permanere decernimus. Idest, Moitiacum, Figiacum, Abbatiam S. Martialis Lemovicensis, Angiriacum, novum Monasterium Pictavense, Abbatiam S. Egidii, Abbatiam Mauziaci, Abbatiam Verxeliaci, Abbatiam S. Germani Antissiodorentis, Abbatiam S. Bertini, Abbatiam S. Wolmerii, Abbatiam Unicurti, Abbatiam S. Benedicti super Padum, Prioratum Nantoaci, Gigniaci, sancti Marcelli Cabilonensis, Crispeiaci, Verciaci, Paredum, Carum locum, S. Marcelli de Salzic, sancti Salvatoris Hirvern., sancti Stephani ibidem, Nazaram Scarionis, sanctum Isidorum, sanctum Saturninum, Salsinanias, Silviniacum, S. Mariam de Charitate, Lupérciacum, S. Reverianum, S. Martinum de campis,

Exordium.

Enumeratio bonorum, quæ confirmantur.

pis, Longum pontem, Conſiacum, Nogentum, Leontium, Gagias, Trualdium, Cariagobium, Rozanum, S. Pancratium de Lanis, montem Acutum, in Anglia, Etifrodium, S. Albanum de Ranſilegia, Romanum Monaſterium, Paterniacum, S. Victorem in Geneva, voltam S. Florum, Alariacum, Morracum, S. Licerium, S. Orientium, Setmontem, Carenniacum, S. Fidem de Morlanis, S. Eutropium, S. Mariam de Caſtello, S. Majolum de Papia, S. Gabrielem de Cremona, S. Paulum de Pergamo, S. Jacobum de Pontivo, Bertemala, Rodobium, Caſtellet, S. Gregorium de Placentia, Abevillam, Atcerens, Alavart, Dompa, Vazilia, Cabiol, Magobrium, Fodrovillam, cellam in Almania, Roqueſpertum Villaris, S. Mariam de valle, Marciniacum, Ambertam, Rivis, Chaberors, S. Nazarium, Borbonenſem, Boorzium, Eſalas ſaltum: In locis autem, quæ ſine proprio Abbate diebus domni ac venerabilis Hugonis Abbatis fuiſſe videntur, nunquam aliquis Abbatem ordinare præſumat. Illud etiam libertatis Cluniacenſi Cœnobio firmum haberi ſancimus, ut veſtri Monaſterii Monachi, qui ad ſacros ſunt ordines promovendi, a quibus malueritis catholicis Epiſcopis promoveantur. Chriſma vero, ſi opportunitas exegerit, in veſtro faciatis Monaſterio conſecrari, vel a quibus volueritis Epiſcopis accipietis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Qui vero divini timoris intuitu cuſtos & obſervator extiterit, ſit ſuper eum pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiat, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniat. Amen.

Monachi Cluniac. a quo maluerint Epiſcopo ſacros Ordines,

Sacratumque Chriſma, accipiendi habeant libertatem.

Decretum immunitatis ab omni perturbatione, aut vi &c.

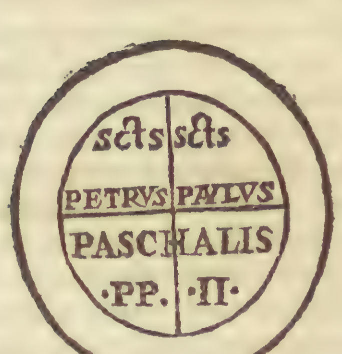
Sub ſolitis pœnis.

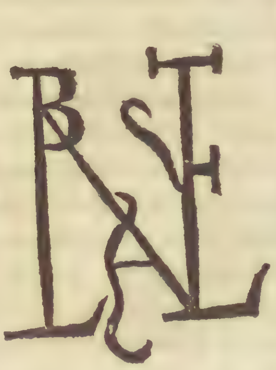
PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Datum apud Caſtellium per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, XVII. Kal. Novem. Indict. II. Incarnat. Dominicæ anno MCIX. Pontificatus autem Domni Paſchalis ſecundi XI.

Dat. die 16. Octobris anno Domini 1109. Pontif. anno XI.

X L.

Deſcriptio limitum S. Soranæ Eccleſiæ, cujus bona omnia confirmantur.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Goffrido Sorano Epiſcopo ejuſque ſucceſſoribus... Populum...

Ex Archiv. Eccleſ. hujus edidit Nic. Coletus in nova edit. Ital. Sac. T. I.

SIcut injuſta petentibus nullus eſt tribuendus effectus... petitioni tuæ, frater in Chriſto chariſſime, pręſentibus annuentes, ad perpetuam S. Soranæ Eccleſiæ pacem ac ſtabilitatem pręſentis decreti auctoritate ſancimus, ut univerſi Parochiæ fines, qui a Parochianis ante cum juribus ſuis uſque hodie poſſeſſi ſunt, ita omnino integre tam tibi quam tuis ſucceſſoribus in perpetuum conſerventur, qui videlicet fines verſus Fundum & criptam latronis, inde in terminum Cetininam, inde intro, & inde... Soranam, inde in Sangrum inde in vallem Regiam, inde in Alfedenam, inde in Veſtiam, inde in ſaviram Aniſtri, inde in Petram Rectam, in Coaciam, inde in Sulfuratum, in Pontem fractum, inde in Montem Cornetum, inde in campum Rontium... inde in Petram malam, inde in terram de Piro, inde reditum ad pręſcriptum collem.. intra quos fines in oppidis omnibus, & villis, & monaſteriis, & eccleſiis tibi tuiſque ſucceſſoribus...quieta ſemper & integra permanere decernimus... caſtellum Inſulæ cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Laurentii... & Eccleſiam S. Pauli in Campo, in Arpino plebem S. Mariæ, & plebem S. Archangeli in Caſtello.. Eccleſiam S. Mariæ, in Sora plebem S. Reſtitutæ, Eccleſiam S. Laurentii, Eccleſiam S. Luciæ, Eccleſiam S. Viti in Carpello, Eccleſiam S. Petri... duo molendina in flumine Liridi, & unum in Carnello in valle Sorana Eccleſiam S. Petri & S. Donati.. plebem S. Mariæ, Eccleſiam S. Savini, Eccleſiam S. Mariæ de campo, S. Urbani, Eccleſiam S. Mariæ de Piceniſti in Atino, Eccleſiam S. Mariæ, S. Petri, S. Silveſtri, S. Mauri, S. Angeli de... tria molendina in flumine Melfi cum ſuis pertinentiis: Item extra Atinum Eccleſiam S. Marciani. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temere vexare, perturbare, & poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si quis vero in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Judex, aut eccleſiaſtica quælibet ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacra-

Deſcribuntur Diœceſis limites.

Confirmantur bonis, quæ hic enumerantur,

Eadem perpetua immunitate frui decernitur.

Sub ſolitis pœnis.

sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi alienam esse, atque in extremo examine districtæ subjaceat ultioni. Cunctis autem eidem Ecclesiæ jura servantibus sit pax D. N. J. C., quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

PP. subscriptio. EGO PASCHALIS Catholicæ Eccl. Epis.

Dat. die 9. Februarii anno Domini 1110 Pontif. anno XI. Data Laterani per manum Johannis S. Rom. Eccl. Diac. Card. ac Bibliothecarii, V. Idus Febru. Ind. III Incar. Dom. anno MCX. Pont. autem D. Paschalis II. PP. anno XI.

XLI.

Confirmatio Donationis ab Adalasia Siciliæ Comitissa factæ Ecclesiæ Squillacensi, & privilegiorum eidem ab Urbano II. PP. concessorum.

Edidit Ughel. Ital. Sac. T. ix.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Petro Squillacensi Episcopo, ejusque successoribus canonice promovendis, in perpetuum.

Apostolicæ Sedis nos compellit auctoritas pro Ecclesiarum statu solicitos esse, prava corrigentes, &, quæ recta sunt, stabilire. Constat siquidem Squillacenam, cui auctore Domino Pastor es per nos institutus, Ecclesiam prioribus longe temporibus specialiter sub Apostolicæ Sedis jure mansisse, sicut verum indagantibus per authentica beati Gregorii scripta monstratur. (*Squillacensis Ecclesia sub speciali Sedis Apostol. jure:*) Quia ergo Deo auctore per strenuissimorum fratrum Roberti, quondam nobilis memoriæ Ducis, & Rogerii Comitis labores atque victorias tam ex illa quàm ex cæteris Calabrorum Ecclesiis Græcorum tyrannica cessavit invasio; Nos, prædecessoris nostri Urbani Papæ II. vestigiis insistentes, Squillacensem Ecclesiam sub speciali jure sanctę Sedis Apostolicæ confoventes, statuimus, & temporibus perpetuis observandum censemus, ut sicut tu, ita & tui deinceps successores per manum semper Romanorum Pontificum consecrentur. (*Bona, ad eam pertinentia illi confirmantur.*) Ad hæc adjicimus infra fluvium ambitus, sicut ex superioribus montibus torrentes in Crocleam, & Alarum fluvios, & iidem fluvii in Adriaticum Mare defluunt, ea quæ in conspectu fratrum nostrorum Episcoporum Siciliæ omnium, & Calabriæ quorumdam coram prædicto Rogerio Comite, & a veteranis, & multorum temporum testibus ad Squillacensem Ecclesiam ex antiquo pertinuisse juxta præceptum ejusdem prædecessoris nostri Urbani II. probata sunt: ea nihilominus, quæ Squillacensis Ecclesię beatus legitur Gregorius contulisse, firma semper & integra in tua tuorumque successorum, & ipsius Ecclesiæ possessione permaneant. (*Et ea, quæ ab Adelasia Comitissa donata sunt:*) Porro colonos seu prædia de Palæropoli sive Rocella, quę Adelasias Comitissa cum filio Rogerio pro redemptione animæ supradicti Comitis Rogerii Squillacen. Ecclesiæ tradidit, nos eidem Ecclesiæ cum Oratorio sanctæ Mariæ, quod illic situm est, jure proprietario confirmamus. Præterea quicquid in futurum liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juste atque canonice poterit adipisci, illibatum ipsi perpetua stabilitate servetur. (*Decretum omnimodæ libertatis, & immunitatis:*) Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel oblatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnino integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione, & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. (*Sub pœna excommunicationis.*) Si qua sane ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si satisfactione integra non emendaverit, honoris sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Redemptoris nostri Jesu Christi aliena sit, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiæ jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant Amen. Amen.

Dat. die 5. Aprilis anno Domini 1110. Pontific. anno XI. Datum Later. per manum Johannis S. R. E. Diac. Card. ac Bibliothecarii, Nonis Aprilis Ind. III. Incarnat. Dom. anno millesimo centesimo decimo, Pontificatus autem Dom. Paschalis II. Papæ anno XI.

XLII.

Monasterium sancti Maxentii in tutelam sanctæ Sedis Apostolicæ recipitur.

Ex Chartario Monasterii hujus edidit Jo. Beslius in Probat. ad Historiam Comitum Pictaviensium.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo domno Gosfrido Abbati venerabilis Monasterii sancti Maxentii adjutoris, ejusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

(*Exordium.*) Piæ postulatio voluntatis effectu debet prosequenti compleri: quatinus & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata * indubitanter assumat. (* *adde vires.*) Quia igitur dilectio tua, ad Sedis Apostolicæ portum confugiens, ejus tuitionem devotione debita requisivit; nos supplicationi tuæ clementer annuimus, (*Monasterium sub S. Sedis protectione recipitur,*) & beati Maxentii Monasterium, cui auctore Deo præsides, & tam ei adjacentem villam, quàm cætera omnia ad ipsum pertinentia, sub tutelam Apostolicæ Sedis recipimus. (*Eique bona omnia confirmantur.*) Per præsentis igitur privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcumque prædia, quascumque possessiones in præsenti tertia Indictione idem Monasterium legitime possidet, sive in futurum concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant: (*Prout hic enumerantur.*) in quibus hæc visa sunt propriis vocabulis annotanda Monasterium S. Saturnini, Ecclesia S. Leodegarii, Ecclesia sancti Martini, Ecclesia S. Gaudentii de Nontolio, Ecclesia S. Bartholomæi de Ozai cum appenditiis suis, Ecclesia S. Maxentii Sirolio, Ecclesia S. Petri de Sajura, Ecclesia S. Mariæ de Capella Bastone, Ecclesia S. Martini de Verrea, Ecclesia S. Maxentii de Vertuis, cum pertinentiis suis, Ecclesia S. Martiniaci, Ecclesia S. Petri de Metulo, Ecclesia S. Martini de Fonte d' Esfois cum ter-

ris, & vineis, pratis, & marsicis, & omnibus ad ipsam pertinentibus, Ecclesia sancti Johannis Baptistæ de Prisco, Ecclesia sancti Georgii de Oric, Ecclesia sancti Viti & Modesti & Crescentiæ de Duanmur cum omnibus suis pertinentiis, Ecclesia sancti Martini de Franel, Ecclesia sancti Petri de Marevento cum pertinentiis suis, Ecclesia sanctæ Radegundis, Eccles. S. Martini de Fontanello, Eccles. S. Laurentii juxta Marciacum, Ecclesia S. Johannis Euangelistę, Ecclesia sancti Maxentii de Orace, Ecclesia S. Mariæ Magdalenæ de Praalle, Ecclesia sanctæ Mariæ de Soldano, Ecclesia sancti Germani de Igernoi, Ecclesia S. Maxentii de Volgiace cum pertinentiis suis, Ecclesia sancti Simphoriani de Rubutio, Ecclesia sanctæ Marię de Sobviniaco, Eccles. sancti Martini de Lorneg, Ecclesia S. Stephani de Cuguleto, Ecclesia S. Maxentii de Urtrac cum appenditiis suis, Ecclesia sancti Juliani Salvatoris de monte Bove, Ecclesia S. Remigii de Floregnac, Ecclesia S. Viviani de Uroae, Ecclesia de Voreziaco, Ecclesia sancti Amandi de Vitrinis, Ecclesia S. Petri de Berlo, Ecclesia de Nainee, Ecclesia de Clave, Ecclesia de Rubrio, Ecclesia de Cancio, Ecclesia de Cantacorvo, Ecclesia de Costerias, Ecclesia de Fonte Petri, Ecclesia sanctorum Philippi & Jacobi de Talant, Ecclesiarum Leodegarii apud Pissorum terra de monte Tamisserio, terra apud Milibellum, castrum terræ elemosinæ de Rivo-dano terra de Urtitio, terra de Vendolenia, terra de Trennitio, terra de Aifrio cum appenditiis suis. Ecclesia sanctæ Mariæ de Maceriis, Ecclesia de Termonto, Ecclesia de Capello cum appenditiis suis, Ecclesia sancti Gaudentii de Forras, Salinæ de Ultru, Salinæ de Engulins, Salinæ de Aitre, Salinæ apud Esnendam, Ecclesia Bracidunensis cum suis pertinentiis, Ecclesia de Partyneis cum suis pertinentiis, silva, quæ vocatur Grosbois, Ecclesia S. Maxentii cum terra, quæ dicitur Pompro, Ecclesia S. Germerii cum toto territorio, quæ ejus nomine nuncupatur, terra, quæ dicitur Regaldioni, terra, quæ dicitur Agient: de quibus nimirum terris Pictavensium sol. V. quotannis Lateranensi Palatio persolvetis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Sed neque interdictione vel excommunicatione ipsum Monasterium addicatur nisi forte proditoribus, cubi.... quas vel Abbas, vel Monachi emendare contempserint: nec ipsi tamen excommunicatos aut interdictos ad officium divinum suscipiant: nec in communi parochiæ interdicto signa pulsentur. Obeunte tamen te ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres eorum consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, vel de suo vel de alieno, si oportuerit, collegio, secundum Dei timorem & beati Benedicti regulam elegerint. Si quis igitur in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Judex, aut ecclesiastica quælibet sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam

Census annuus Sedi Apostolicæ persolvendus.

Decretum immunitatis ab omni molestia, vi &c.

Et ab omni interdictione.

Monachi tamen excommunicatos non recipiant:

Sed defuncto Abbate successor ei communi consensu eorum gremio eligatur.

Censuræ contra violatores Privilegii hujus.

sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatinus hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Scriptum per manum Rayneerii Scriniarii Regionarii sacri Palatii.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Paschalis PP. subscriptio.

Datum Romæ in porticu beati Petri per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardin. ac Bibliothecarii, V. Kal. Maii, Incarn. Domin. MCX. Pontificatus autem Dom. Paschalis II. Papæ anno XI.

Dat. die 27. Aprilis anno Domini 1110. Pontif. anno XI.

XLIII.

Monasterium S. Benedicti Cupersanen. sub tutela Sedis Apostolicæ recipitur, eique bona omnia confirmantur.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Vincentio Abbati venerabilis Monasterii S. Benedicti, quod in civitate Cupersani situm est, ejusque successoribus regulariter successuris, in perpetuum.

Ex Authographo in Archiv. edidit Ughell. Ital. Sac. To. vii.

PIÆ postulatio voluntatis affectu debet prosequenti adimpleri, quatenus & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata indubitanter vires assumat. Quia dilectio tua ad Sedis Apostolicæ portum confugiens ejus tuitionem devotione debita requisivit, nos supplicationi tuæ clementer annuimus, & B. Benedicti Cupersanense Monasterium, cui Deo auctore præsides, sub tutela Apostolicæ Sedis excipimus. Præsentis igitur privilegii pagina apostolica auctoritate statuimus, ut universa, quæ idem Monasterium in præsenti tertia Indictione legitime possidet, sive in futurum juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Ecclesiam temere perturbare, aut possionem auferre, vel ablatam retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione vel gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, vel de suo vel de alieno, si oportuerit, collegio secundum Dei timorem & B. Benedicti regulam elegerint. Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium sive Basilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad sacros Ordines promovendi sunt, ab ipso, in cujus Diœcesi estis, acci-

Exordium.

Monast. sub tutela Sedis Apost. recipitur.

Eique bona omnia confirmantur.

Abbatis electio penes Monachos:

Sacramentorum vero collatio penes loci Episcopum.

accipietis Episcopo, si quidem gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & si ea gratis & sine pravitate voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire Antistitem, & ab eo consecrationem, & sacramenta suscipere, qui Apostolicæ Sedis fultus auctoritate, quæ postulantur, indulgeat. Porro nec Episcopo, nec Episcopi ministris facultas sit novas quaslibet exactiones ipsi loco indicere, aut gravamen inferre, aut in Abbatem loci sine Apostolicæ Sedis censura manum depositionis extendere. Ad inditium autem perceptæ a Romana Ecclesia protectionis dimidiam auri unciam quotannis Lateranensi Palatio persolvetis. Si quis igitur in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Stratigo, aut Judex, ecclesiastica qualibet sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Qui tamen nullum jus exactionis, aut gravaminis Monasterio, aut Monachis imponendi, habeat.

Census annuus Sedi Apost. persolvendus.

Solitæ clausulæ pœnales.

PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Dat. die 15. Julii ann. Dñi 1110. Pontif. anno XI.

Datum Beneventi per manum Johannis S.R.E. Cardinalis & Bibliothecarii, Idibus Julii, Indict. III. Incarnationis Dominicæ MCX. Pontificatus autem D. Paschalis II. anno XI.

XLIV.

Privilegium Paschalis PP. quod facit Imperatori Henrico de Investituris Episcopatuum & Abbatiarum.

Ex Baronio an. 1111.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, charissimo filio Heinrico Teutonicorum Regi, & per Dei omnipotentis gratiam Romanorum Imperatori & Augusto, salutem & apostolicam benedictionem.

Regnum vestrum sanctæ Ecclesiæ singulariter adhærere, dispositio divina constituit, & prædecessores vestri probitatis & providentiæ amplioris gratia Romanæ Urbis coronam & imperium consecuti sunt: Ad cujus videlicet coronæ & imperii dignitatem tuam quoque personam, Fili charissime Henrice, per nostri Sacerdotii ministerium Majestas divina provexit. Illam igitur dignitatis prærogativam, quam prædecessores nostri vestris prædecessoribus catholicis Imperatoribus concesserunt, nos quoque tuæ dilectioni concedimus, & præsentis privilegii pagina confirmamus: Ut regni tui Episcopis & Abbatibus, libere præter violentiam & simoniam electis, investituram virgæ & anuli conferas; post institutionem vero canonice factam, consecrationem accipiant ab Episcopo, ad quem pertinuerit. Si quis autem a clero & a populo præter tuum assensum electus fuerit, nisi a te investiatur, a nemine consecretur. Hanc Episcopi & Archiepiscopi libertatem habeant, a te investitos Episcopos & Abbates canonice consecrandi; prædecessores enim vestri Ecclesias regni sui tantis regalium suorum beneficiis ampliaverunt, ut Regnum ipsum, Episcoporum maxime & Abbatum præsidiis oporteat communiri; & populares dissensiones, quæ in electionibus contingunt, regali oporteat majestate compesci. Quamobrem prudentiæ & potestati tuæ cura debet solicitius imminere, ut & Romanæ Ecclesiæ magnitudo, & ceterarum salus, præstante Domino, regiis beneficiis & servitiis conservetur. Si qua vero ecclesiastica vel sæcularis potentia aut persona, hanc nostræ concessionis paginam contemnens, contra eam temerario ausu venire tentaverit, anathematis vinculo innodetur, honorisque ac dignitatis suæ periculum patiatur. Observantes autem misericordia divina custodiat, & personam ac majestatem tuam feliciter imperare concedat. (a)

XLV.

Sequuntur aliæ literæ ad eumdem Henricum contra Investituras hujusmodi, & sæcularia ministeria ecclesiasticis personis non conferenda.

Ex Tom. XII. Concil. loc. cit.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Heinrico Regi, & ejus successoribus, salutem & apostolicam benedictionem.

Divinæ legis institutionibus sancitum est, & sacris canonibus interdictum, ne Sacerdotes curis sæcularibus occupentur, neve ad Comitatum, nisi pro damnatis eruendis, atque pro aliis, qui injuriam patiuntur, accedant. Unde & Apostolus Paulus inquit: Judicia si habueritis, contemptibiles qui sunt in Ecclesia, illos constituite ad judicandum. In vestri autem Regni partibus, Episcopi vel Abbates adeo curis sæcularibus occupantur, ut Comitatum assidue frequentare, & militiam exercere cogantur: quæ nimirum aut vix aut nullo modo sine rapinis, sacrilegiis, incendiis, aut homicidiis exhibetur. Ministri vero Altaris, ministri Curiæ facti sunt; quia Civitates, Ducatus, Marchionatus, monetas, turres, & cætera, ad regni servitium pertinentia, a Regibus acceperunt. Unde etiam mos Ecclesiæ inolevit, ut electi Episcopi nullo modo consecrationem acciperent, nisi per manum regiam investirentur; aliquando etiam vivis Episcopis investiti sunt. His, & aliis plurimis malis, quæ per Investituram plerumque contigerant, prædecessores nostri Gregorius Septimus, & Urbanus Secundus, felicis memoriæ Pontifices, excita-

Quam contrarium sacris Canonibus sit, Ecclesiasticos sæculi curis implicari.

ad Corinth. 1. 6.

Aulam sequi, a peccatis non immune.

Quanta cura, divinique honoris zelo Pontifices Romani Investituras per Episcopos a laicis accipi interdicere conati sint.

(a) Hoc Privilegium, jure a pluribus dictum Pravilegium, scriptum die 12. Aprilis anni 1111. inter tenebras nocturnas Paschalis PP., invitus licet, subscripsit juxta pontem Salarium in campo, qui Septem Fratrum dicitur, ubi castra posuerat Henricus Imperator, qui scripturam differri non passus est, donec intra civitatem veniretur, ubi Pontificis sigillum remanserat. Hæc Petrus Diaconus lib. 4. cap. 40.

Pœnæ inſuper ab iis contra inobedientes ſtatutæ.

citati, collectis frequenter Epiſcopalibus conciliis, inveſtituras illas manus laicę damnaverunt; &, ſi qui clericorum per eam tenuiſſent Eccleſias, deponendos: datores quoque communione privandos, percenſuerunt, juxta illud Apoſtolicorum Canonum capitulum, quod ſe ita habet: Si quis Epiſcopus, ſæculi poteſtatibus uſus, Eccleſiam per ipſas obtineat, deponatur & ſegregetur, omneſque qui cum illo communicant. Quorum veſtigia ſubſequentes & nos eorum ſententiam Epiſcopali Concilio confirmamus. Tibi itaque, fili cariſſime Henrice Rex, & nunc per officium noſtrum Dei gratia Romanorum Imperatori, & Regni, regalia illa dimittenda præcipimus, quæ ad regnum manifeſte pertinebant tempore Caroli, Ludovici, Ottonis, & cæterorum prædeceſſorum tuorum. Interdicimus etiam, & ſub anathematis diſtrictione prohibemus, ne qui Epiſcoporum ſeu Abbatum præſentium vel futurorum eadem regalia invadant, ideſt Civitates, Ducatus, Marchias, Comitatus, monetas, telonium, mercatum, advocatias, jura centurionum, & turres, quæ Regni erant, cum pertinentiis ſuis, militiam, & caſtra; & ne ſe deinceps, niſi per gratiam Regis, de ipſis regalibus intromittant. Sed nec poſteris noſtris liceat, qui poſt nos in Apoſtolica Sede ſucceſſuri erunt, aut te aut regnum ſuper hoc inquietare negotio. Porro Eccleſias cum oblationibus, & hæreditariis poſſeſſionibus, quę ad regnum manifeſte pertinebant, liberas manere decrevimus, ſicut in die coronationis tuæ omnipotenti Domino in conſpectu totius Eccleſiæ promiſiſti. Oportet enim, Epiſcopos, curis ſæcularibus expeditos, curam ſuorum agere populorum, nec Eccleſiis ſuis abeſſe diutius; Ipſi enim, juxta Paulum Apoſtolum, pervigilant, tamquam rationem pro animabus reddituri. De traditione vero in nos vel in noſtros ſic ſe res habet: Vix portas civitatis ingreſſi ſumus, cum ex noſtris intra muri mœnia ſecure vagantibus quidam vulnerati, alteri interfecti, omnes vero ſpoliati aut capti ſunt; Ego tamen, quaſi pro levi cauſa non mutatus, bona & tranquilla mente uſque ad Eccleſię beati Petri januas cum proceſſione perveni: quod ſic geſtum fuiſſe, rei veritas multorum adſtipulata teſtimoniis, qui interfuere, proteſtatur. (a)

Decreta hujuſmodi a Paſchali PP. in Concilio confirmata.

Admonetur ſuper hoc Henricus Rex.

Pœnæ omnes renovantur, Et Henrico, in Regnum reſtituto, regalia omnia reſtituuntur.

Relatio tumultus ab Antipapa contra Paſchalem excitati.

(a) Allatas ſuperius literas, datas puto anno 1112. poſt Concilium, Laterani habitum a Paſchali PP II. in quo Pontifex juxta Chronicon Abbatis Urſpergenſis, referens ſe privilegium Inveſtiturarum Henrico Imperatori per vim conceſſiſſe, illud condemnavit ſub perpetuo anathemate, acclamantibus univerſis Patribus; Fiat, Fiat.

XLVI.

Privilegium confirmationis bonorum omnium, privilegiorum, & immunitatum Caſinenſis Monaſterii.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, reverendiſſimo & chariſſimo fratri Girardo, noſtris per Dei gratiam manibus in Abbatem Caſſinenſis Monaſterii conſecrato, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Ex Originali in Archiv. edidit Gattula Hiſt. Caſſin. Sæc. VII. pag. 333.

Scriptum eſt: Sine pœnitentia ſunt dona & vocatio Dei; Illud ergo donum, quod beatiſſimo Patri noſtro, monaſticæ legis latori Benedicto gratia divina conceſſit, nullâ poteſt pœnitentiâ retractari, ut & ipſe Monachorum omnium pater, & ejus Caſſinenſe Monaſterium, in quo & vixit & obiit, omnium per Occidentem Monaſteriorum caput in perpetuum habeatur. Proinde nos, divinæ conſtitutionis propoſitum proſequentes, Monaſterium ipſum precipua dilectione complectimur, & prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inſiſtentes, cæteris per Occidentem cœnobiis præferendum: & ſub ſolius Sedis Apoſtolicę jure ac defenſione perpetua permanere: & tam te quàm ſucceſſores tuos in omni conventu Epiſcoporum ſeu Principum ſuperiores omnibus Abbatibus conſedere: atque in judiciis priorem cæteris ſui ordinis viris ſententiam proferre decernimus. Uſum quoque compagorum, ac chirothecæ, dalmaticæ, ac mitræ, tam tibi quàm ſucceſſoribus tuis, in præcipuis feſtis, & diebus dominicis ad miſſas, ſeu in conſeſſum concilii, habendum, concedimus. Sane tam in ipſo venerabili Monaſterio quàm in cellis ejus cujuſlibet Eccleſiæ Epiſcopum vel Sacerdotem, præter Romanum Pontificem ditionem quamlibet, aut excommunicandi, aut interdicendi, aut ad ſynodum provocandi præſumere prohibemus; Itaut ſi ab Abbate Prioreve loci non fuerit invitatus, nec miſſarum ſolemnia inibi audeat celebrare; Liceatque ipſius Monaſterii & cellarum ejus fratribus, clericos cujuſcumque Ordinis, de quocumque Epiſcopatu ad converſionem venientes, abſque Epiſcoporum contradictione ſuſcipere: Liceat abſque cujuslibet ſæcularis vel eccleſiaſticæ poteſtatis inhibitione ſubjectos Monaſteriis ſuis, tam monachos quàm ſanctimoniales fœminas judicare: Liceat etiam fratribus per cellas, in civitatibus conſtitutas, ad divina officia celebranda quandocumque voluerint ſigna pulſare. Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſive Baſilicarum, ordinationes Clericorum a quocumque malueritis catholico accipiatis Epiſcopo; Baptiſmum vero per Clericos veſtros in oppidis veſtris ſeu villis agetis. Sane univerſa ad idem Monaſterium pertinentia quieta ſemper, & ab omnium mortalium jugo libera, permanere ſancimus: videlicet Monaſterium Domini Salvatoris poſitum ad pedem Caſini montis, Monaſterium S. Dei Genitricis Virginis Mariæ, quod vocatur Plumbarola, Monaſterium S. Mariæ in Cingla, cellam S. Benedicti in Capua cum cellis & pertinentiis ſuis, S. Sophiæ in Benevento, S. Mariæ in Canneto juxta fluvium Trivium, S. Benedicti & S. Laurentii in Salerno, S. Mariæ in Tremiti cum ipſis inſulis, & Li-

Caſſinenſe Monaſterium cæterorum per Occidentem Monaſteriorum caput; Solique Apoſtolicæ Sedi ſubjectum:

Cujus Abbates cæteros Abbates præcedunt,

Uſumque habent Chirotecarum, Dalmaticæ, & Mitræ;

Nec Diœceſano ſubjacet Epiſcopo:

Sed competentes ſunt Judices Monaſteriorum utriuſque ſexus ei ſubjectorum.

Monaſterii Caſſinen. bona, quæ hic enumerantur, & confirmantur, & a quacumque moleſtia eximuntur.

S. Liberatoris in Marchia cum omnibus suis pertinentiis, S. Benedicti in Marsi, S. Mariæ in Luco, & S. Cosmati in Civitella, S. Angeli in Carregio cum omnibus pertinentiis suis, S. Mariæ Ancillarum Dei in civitate Cosentia, S. Mariæ in Banse, S. Johannis puellarum in Capua, S. Angeli ad Formam, S. Agathæ in Aversa, S. Rufi & S. Benedicti Pizuli in Capua, S. Petri de Lacu, S. Petri de Ovellano, S. Erasini & S. Benedicti & S. Scholasticæ in Cajeta, S. Magni in Fundi, S. Stephani & S. Benedicti & S. Agathæ in Terracina, S. Petri in Foresta, S. Pauli ibidem, S. Mariæ in Pontecorbo, S. Dionisii ad Pontem S. Anastasii, S. Benedicti in Benevento ad Portam Rufini, S. Benedicti in Pontano, S. Angeli S. Nicandri & S. Thomæ in Troja, S. Ceciliæ & S. Demetrii in Neapoli, S. Eustasii in Pantasia, S. Benedicti in Alarino, S. Benedicti in Pectinari, S. Mariæ in Casale-plano, S. Illuminatæ in castello Lemusano, S. Trinitatis in Termula, S. Focatis in Lesina cum fuce & piscaria, S. Benedicti in Asculo, S. Eustasii in Petra-abundanti, S. Eustasii in Vipera, S. Mariæ in Baretano, S. Scholasticæ in Pinne, S. Salvatoris in Tave, S. Nicolai juxta fluvium Trutinum in Abrutium, S. Benedicti in Trunto, S. Benedicti in fluvio Tisino, S. Appollinaris in Firmo, quod dicitur ad Opplanis, S. Mariæ in Arboscla, S. Martini in Saline, S. Angeli in Marano, & SS. Septem Fratrum & S. Laurentii, S. Benedicti in Ripa-ursa: In Comitatu Aquinense cellam S. Gregorii & S. Mauritii, S. Pauli, S. Constantii, S. Christophori, S. Nicolai, S. Mariæ in Albaneta, S. Nicolai in Ciconia, S. Benedicti in Clia, S. Nazarii in Comino, S. Valentini, S. Martini, S. Urbani, S. Angeli, S. Pauli, S. Felicis, S. Salvatoris, S. Angeli in Valle-luci, S. Michaelis in Oliveto, S. Nicolai in Pica, S. Angeli in Cannucio, S. Mariæ in Verule, S. Petri in Escleta, S. Luciæ & S. Petri in Curuli, S. Silvestri & S. Martini, S. Luciæ in Arpino, S. Mariæ de Castello Zopponi, S. Benedicti in Colle de Insula, S. Mariæ de Babuco, S. Nicolai in Turrice, S. Germani in Sora, S. Benedicti in Paschesano, S. Petri in Morinis, S. Angeli in Pesclo Canali, sancti Patris in Formis, sancti Angeli in Albe, sancti Erasmi in Pomperano, sanctæ Mariæ in Cellis: In Venafro sancti Benedicti & sancti Nazarii, sancti Martini in ipsa furca, curtem sanctæ Mariæ in Sala, sancti Benedicti Pizuli ibidem, sancti Benedicti in Cesima, sancti Benedicti in Sinuessa, curtem, quæ dicitur Lauriana, sancti Benedicti in Tiana, sanctæ Mariæ in Calvo, sancti Nazarii in Anglena, sancti Adjutoris, sancti Benedicti in Alifas, sancti Donnini in Telesia, sancti Martini in Bulturno: In Amalfi sanctæ Crucis, & sancti Nicolai, sanctæ Crucis in Isernia, sancti Marci in Carpinone, sancti Valentini in Ferentino, sancti Angeli in Algido, sancti Marci in Ceccano, sanctæ Agathæ in Tusculano, sanctæ Jerusalem, sancti Benedicti in Albano: In Roma Monasterium sancti Sebastiani in Pallaria: In Luca cellam S. Georgii, sancti Salvatoris in Civitella: In Ducatu Spoletino sanctæ Mariæ in Celena, sancti Benedicti in Trani, sancti Benedicti in Bari, sancti Petri Imperialis in Tarento: In Calabria cellam S. Anastasiæ, S. Nicolai in Salectano, sanctæ Mariæ in Tropea, sanctæ Euphemiæ in Marchia: Item Civitatem, quæ dicitur sancti Germani, positam ad pedem ipsius Montis, castellum sancti Petri, quod ab antiquis dictum est Castrum Casini, castellum sancti Angeli, Piniatarium, Plumbariola, Pesdemonte, Junctura, S. Ambrosii, sancti Apollinaris, sancti Georgii, Vallem frigidam, sancti Andreæ, Vantra Monastica, Vantra Comitalis, sancti Stephani, Terami Fracte, Mortula cum ipsa curte, quæ dicitur Casa-fortini, sancti Salvatoris, qui vocatur Cucuruzzo, Turrem ad mare juxta fluvium Garilianum, sancti Petri in Flia, sancti Victoris, Torroclo, Cervaria, sanctæ Eliæ, Saracinesco, Cardetum, Aqua-fundata, castellum Pontis-curvi, & Viticosi: In Marchia Teatina castellum Lastinianum, montem Albrici, Muccla, sancti Quirici cum Portu Frisa, sanctæ Justæ: In Comitatu Asculano castellum, quod dicitur Octaum, & post montem Cinianum, & Trivilianum, & Cavinum: In Principatu Castellum, Ripa Orsa, Mons Bellus, Petra fracida: In Comino castellum Vicumalbum: In territorio Carseolano castellum Auricula, Piretum. Roccaincamerata, & Fossaceca: In Calabria Cetrarum, in Amalfi Fundicum: In Territorio Trojano Castellone de Baroncello, & villam sancti Nicolai, quæ de Gallitianis dicitur Territorio Capuano: In Gualdum de Liburia, curtem sancti Felicis: In Comitatu, Tianense, cum Ecclesia sancti Ippoliti. Præterea per præsentis privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcumque in præsenti vestrum Cœnobium juste possidet, sive in futurum concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juste atque canonice poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuste datas suis usibus vendicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Ad perpetuum etiam hospitium tibi tuisque successoribus Palladii cellam concedimus, ut de vestra illic congregatione, quem volueritis, ordinetis: Quem si forte Romano Pontifici in Abbatem promovere placuerit, omnino tamen tamquam vestræ Congregationis Monachum sub vestra decernimus dispositione persistere: Reditum quoque, qui ab officialibus nostris apud Hostiam vel Portum de navibus exigi solet, navi vestræ, si qua eò venerit, relaxamus. Obeunte te, nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Ad hæc, tam præsentium quam futurorum avaritiæ ac nequitiæ obviantes, omnes omnino seditiones, quas levas dicunt, seu direptiones in cujuscumque Abbatis morte aut electione fieri auctoritate apostolica interdicimus. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostram constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emen-

Roboratur Decretum immunitatis.

Solitæ clausulæ pœnales

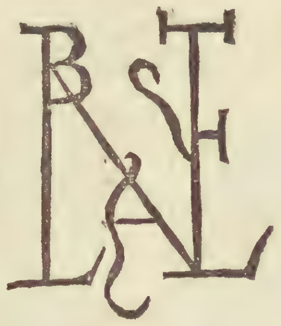
emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicium præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Scriptum per manum Raynerii Scriniarii Regionarii, & Notarii ſacri Palatii.

PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Dat. die 4. Februarii anno Domini 1113. Pontif. anno XIV.

Datum Laterani per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, II. nonas Februarii, Indictione VI. Incarnationis Dominicæ anno MCXIII. Pontificatus autem Domni Paſchalis Secundi Papæ, anno XIV.

XLVII.

Sententia ſuper controverſia inter Abbates Caſſinenſem, & Monaſterii Terræ Majoris, ſuper Eccleſia S. Mariæ de Caſali Plano, quæ Caſſinen. adjudicatur.

Ex Originali Archivo edidit Gattula Acceſſ. ad Hiſt. Caſſin. Tom. ii. pag. 714.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, fidelibus omnibus per Campaniam, & Apuliam, vel Capitanatum, ſive Samnium, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

RErum geſtarum ſeries ad hoc literarum fidei committuntur, ne illarum veritas poſterorum memoriæ ſubtrahatur. Diuturnæ igitur litis, quæ inter Caſſinenſem, & Monaſterii Terræ-majoris Abbates acta eſt ſuper Eccleſia S. Mariæ de Caſali Plano, ejuſque poſſeſſionibus, deciſionem literis mandari præcipimus, ne aliqua inter eos turbationis occaſio impoſterum relinquatur. Caſſinenſis enim Abbatis reverendæ memoriæ Oderiſii querelam accipientes adverſus Monaſterii Terræ-majoris Abbatem,

Series facti.

quod Eccleſiam ſupradictam de Caſali Plano invaſerit, miſſis iterum atque iterum literis, appoſita etiam interdictione vel loci vel ordinis, Monaſterii Terræ-majoris Abbatem coegimus, licèt ad nos venire diſſimularet, ut ſupradictum Oderiſium Abbatem de præfata Caſalis Plani Eccleſia inveſtiret. Poſt Abbatis Oderiſii obitum, certum agendi tempus utrique parti injunximus, præcipientes, eos omnino paratos ad peragendam cauſam deliberato termino convenire. Statuto itaque tempore Girardus Caſſinenſis Abbas, & Benedictus Terræ-majoris, ante noſtram præſentiam convenerunt. Data eſt per biduum juriſperitis licentia diſputandi. Noviſſime actores Monaſterii Terræ-majoris probationem poſſeſſionis quadragenariæ intenderunt. Cæterum eorum teſtes non ex viſu & auditu, ſed ex fama teſtimonium profitentes, nec legibus nec canonibus ſuſcipi potuerunt. Caſſinenſes vero quadragenariæ, vel tricenariæ poſſeſſionis interruptionem modis talibus aſtruebant: Teſtes duos notæ religionis Monachos, unum Epiſcopum, alterum Diaconum protulerunt, qui ſe præſentibus, præſente etiam bonæ memoriæ Benedicto Monaſterii Terræ majoris Abbate, ſupradictam S. Mariæ de Caſali Plano Eccleſiam per Deſiderium memoriæ felicis Abbatem, locatam Rodulfo presbytero aſſerebant, ſicut in locationis deſcriptione oſtendebatur, ſub cenſu ſex bizantiorum, anno dominicæ Incarnationis milleſimo ſeptuageſimo primo. Tres etiam ab eis laici teſtes prolati ſunt, qui ſe vidiſſe profiterentur per annos quadraginta priuſquam, in Eccleſiam illam Terræ-majoris Monaſterium invaſiſſet, Caſſinenſis Monaſterii Monachos ibidem fuiſſe præpoſitos: Vidiſſe etiam Rodulfum presbyterum, qui locationem ſuperius memoratam ab Abbate fel. mem. Deſiderio acceperat, præfatam ſex bizantiorum penſionem Caſſinenſi Monaſterio perſolventem. Legum igitur auctoritate perſpecta, hujuſmodi judicium a fratribus noſtris editum, & a nobis eſt per Dei gratiam confirmatum. Poſtquam actores Monaſterii Terræ-majoris defecerunt a probatione, quam intenderant, quadragenariæ poſſeſſionis ſuper S. Maria de Caſali Plano, nos eis ſuper hoc negotio perpetuum ſilentium indicimus, & dominium ejuſdem Eccleſiæ de Caſali Plano cum poſſeſſionibus ſuis apud Caſſinenſe Monaſterium quiete imperpetuum remanere ſancimus. Hac nimirum diſcuſsione hoc tenore judicii ſupradictam beatæ Mariæ de Caſali Plano Eccleſiam cum poſſeſsionibus ſuis venerabili filio noſtro Girardo Abbati Caſsinenſi in jus & poſſeſsionem perpetuam Caſsinenſis Monaſterii reſtituimus: Quam videlicet inconcuſſam & ſtabilem permanere auctoritate Apoſtolicæ Sedis decernimus.

Judicium a Delegatis datum, & Paſchali PP confirmatum

Perpetuum ſilentium Monachis Terræ Majoris imponitur.

Et Eccleſia de Caſali Plano cum pertinentiis omnibus Caſſinenſibus Abbatibus adjudicatur.

Scriptum per manum Criſogoni Notarii Sacri Palatii.

EGO PASCHAL. Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus in præſentia noſtra hoc factum judicium confirmavi & ſubſcripſi. Paſchalis PP.

Ego Sennes Dei gratia Capuanus Archiepiſcopus, Judex datus interfui & ſubſcripſi. Judicum,

Ego Con Ricardus Albanen. Epiſcopus ſubſcripſi. Et S. R. E. Cardinalium ſubſcriptiones

Ego Landulphus Beneventanus Archiepiſcopus Judex datus interfui & ſubſcripſi.

Ego Cono Præneſtinus Epiſcopus Judex datus interfui & ſubſcripſi.

Ego Gregorius Terracinensis Episcopus Judex datus interfui & subscripsi.
Ego Gualo Parisiensis Episcopus Judex datus interfui, & subscripsi.
Ego Ascherus Centumcellensis Episcopus Judex datus interfui, & subscripsi.
Ego Raimundus Ausciorum Archiepiscopus interfui, & subscripsi.
Ego Almericus Claromontensis Episcopus interfui, & subscripsi.
Ego Wilielmus Dei gratia Trojanus Episcopus interfui, & subscripsi.
Ego Anastasius Cardinalis Presbyter Tituli beati Clementis subscripsi.
Ego Romoaldus Diaconus Cardinalis Judex datus interfui, & subscripsi.
Ego Boso Cardinalis Diaconus Judex datus interfui, & subscripsi.
Ego Gervasius Telesini Monasterii Abbas interfui, & subscripsi.
Ego Pontius Antiochenæ Ecclesiæ Canonicus interfui, & subscripsi.
Ego Rolandus Antiochenæ Ecclesiæ Legatus interfui, & subscripsi.

Actum Beneventi in Palatio Principali, III. & II. Idus Februarii, præter hos suprascriptos alii etiam plures interfuerunt, tam Episcopi quam Abbates. Riso videlicet Barensis. Leo Hostiensis. Fulco Venusinus.

Dat. die 13. Februarii anno Dñi 1113. Pontif. anno XIV.

Datum Beneventi per manum Johannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, Idibus Februarii, Indictione VI. Incarnationis Dominicæ anno MCXIII. Pontificatus autem D. Paschalis II. PP. anno XIV.

XLVIII.

Confirmatio sententiæ latæ a Judicibus, a Sede Apostolica delegatis, in causa inter Monasteria, Anianense, & Casæ Dei, super Cella Gordianica.

Ex Archiv. Ananiensi edidit Mabillonius in append. Annal. Bened. T. V. n. LXXXVIII

Paschalis Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro, Anianensis Monasterii Abbati, salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Apostolicæ Sedis auctoritate debitoque compellimur, pro universarum Ecclesiarum statu satagentes, earum quieti, auxiliante Domino, providere. Ea propter opportunum duximus, dum in Galliarum partibus moraremur, controversiam illam, quæ inter Casæ-Dei Monasterium, & Anianense Cœnobium, super Cella de Gordianico agebatur, venerabilibus fratribus Arberto Avenionensi, Eustachio Valentino, Hismioni Diensi Episcopis discutiendam determinandamque committere; qui nimirum utriusque partis ratiocinationibus diligenter discussis, & canonice examinatis, sicut ex eorum allegatione chirographoque comperimus, & perspectis pontificalibus ac regalibus instrumentis, & aliarum chartarum indiciis, justum esse senserunt, & scriptis, subscriptionibusque sanxerunt, ut Monasterium Anianense præfatam Cellam de Gordianico ad Dei servitium regere, ac perpetuo habere deberet: ut enim verbis ipsorum loquamur, inter primam justam acquisitionem, & ultimam justam revestitionem, quam per nos acceperant, nullam invenire potuerunt justam ipsius possessionis interruptionem. Nos ergo supradictorum fratrum, quos in hoc negotio nostri Vice-judices dedimus, literarum præsentium decreto judicium confirmamus, & supradictam Cellam de Gordianico tibi, carissime Petre Abbas prædicti Anianensis Monasterii, tuisque successoribus, firmam & quietam in perpetuum manere sancimus; præcipientes & interdicentes, ne super hac ulterius querimonia Casæ Dei Fratres Anianense Cœnobium inquietare præsumant; sed, ut quiete ac libere sub Anianensis Cœnobii jure ac possessione in perpetuum conservetur cum omnibus pertinentiis ac possessionibus suis, sicut a Ludovico Imperatore, Caroli Magni Imperatoris filio, concessum ac traditum Anianensi Cœnobio per instrumenti regalis memoriam declaratur. Si qua igitur in futurum ecclesiastica quælibet sæcularisve persona, hanc nostræ confirmationis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat, nisi secundo, tertiove commonita præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit. Cunctis autem eidem Cœnobio justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Causa hujusmodi a Pasch. Avenionensi, Valentino, & Diensi Episc. delegata.

Sententia ab eis data in favorem Ananensis Monasterii;

Confirmatur Decreto Pontificio.

Perpetuumque silentium Monachis Casæ Dei imponitur.

Solitæ clausulæ.

PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Dat. die 14. Aprilis anno 1113. Pontif. anno XIV.

Datum Laterani per manum Johannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliotecharii, II. Idus Aprilis, Indictione VI. Incarnationis Dominicæ Anno MCXIV. (a) Pontificatus quoque Domni Paschalis Papę Secundi XIV.

XLIX.

Enumeratio, & confirmatio bonorum Monasterii S. Victoris Massilien. Diœcesis.

Ex Chartario Panchartæ Massilien. edidit Sammarth Gall. Christ. Tom. I. inter Instrum. Eccl. Massilien. num. XXVIII.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Ottoni Abbati Massiliensis Monasterii, & ejusdem successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Apostolicæ Sedis auctoritate debitoque compellimur, pro universarum Ecclesiarum statu satagere, & earum quieti auxiliante Domino providere. Ea propter petitionibus tuis, fili in Christo charissime Otto, non immerito annuendum censuimus, ut Massiliense Mona-

(a) Legendum omnino MCXIII. ut conveniat annus XIIII. & Indictio VI. cum numeratione æræ; nisi forte quis putaverit, immutandas potius binas hasce notas chronologicas, ut idem assequatur Mabillonius, qui in nota marginali indictionem VI. in VII. emendavit, fortasse non advertit supéresse adhuc errorem in anno Pontif. Paschalis XIIII. qui in XV. foret restituendus. Quanilibuerit sequatur quisque sententiam, per me licet.

Confirmantur privilegia omnia Pontificia,

Et bona ad Monast. hoc pertinentia, quæ hìc enumerantur.

nasterium,cui Deo authore præsides,ad prædecessorum nostrorum Gregorii VII., & Urbani II. exemplar Apostolicę Sedis privilegio muniremus. Per pręsentis igitur privilegii paginam tibi tuisque successoribus, quę a prædictis Pontificibus sunt firmata, firmamus: videlicet in Arelatensi parochia Monasterium sanctorum Genesii & Horatii, Ecclesiam sancti Petri & sanctę Trinitatis de Fanibriculo, SS. Sergi & Bacchi in Camargis, Ecclesiam S. Cæsarii de Villanova, S. Cæsarii de Bodenenc, cellam S. Michaelis de Barzaneges cum capellis suis, S. Victoris de Marmana, S.Heymetis: In Episcopatu Avenionensi cellam sancti Saturnini, sanctę Mariæ de Roccamartina, sanctę Mariæ de Mirano: In Episcopatu Cabillonensi Monasterium sanctæ Mariæ, sancti Verani de Valleclusa, Ecclesiam sancti Juliani, cellam sancti Michaelis de Balina, Parochiam sancti Agoldi, Ecclesiam sanctæ Fidis: In Episcopatu Carpentoratensi Ecclesiam parochialem de Rocca, cellam sancti Romani, sanctæ Mariæ de Vellalovë, Monasterium sancti Felicis de Vennesta: In Episcopatu Valens. Monasterium sanctæ Mariæ, sancti Victoris, sancti Petri de Grausello, Ecclesiam parochialem de Castro Malancena, sancti Michaelis, sancti Petri cum cappellis suis, sancti Desiderii, sancti Martini, sanctæ Marię, & sancti Sepulchri, capellas de Albarusco, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Vellis, de Mirabel, sancti Bladii, sanctę Marię de Villanova, & medietatem omnium Ecclesiarum parochialium de valle Pladiani: In Episcopatu Massiliensi Ecclesiam sancti Petri de Paradiso, sancti Ferreoli, sanctæ Mariæ, sanctę Margaritę, cellam sancti Genesii, sancti Justi, sancti Mitri, sanctę Marię de Evola, sancti Michaelis de Plano, sancti Pontii de Geminas, Ecclesiam S. Johannis de Roccafort, sancti Pauli de Carnot, sanctæ Mariæ de Cezeresca, sancti Damiani, parochialem Ecclesiam de Caderia cum capellis suis, cellam sancti Petri de Auriol cum parochia ejusdem castri & capella, cellam Zacchariæ, Ecclesiam sancti Victoris de Savard, parochialem Ecclesiam Castelli-nautis cum capellis suis, cellam sancti Victoris de Causalo, sancti Jacobi de Alniis cum tota villa, Ecclesiam S. Victoris, sanctæ Mariæ de Balma, sancti Cassiani, cellam sancti Saturnini, in Castro sancti Cannati Ecclesiam sancti Andreæ: In Tolonensi Episcopatu Ecclesiam sanctæ Mariæ de Sexfurnis, sancti Johannis de Crota, sancti Nazarii, cellam S. Victoris de Insula, sancti Joannis de Ferleda, Ecclesiam sanctæ Trinitatis, parochialem Ecclesiam de Solariis, sancti Michaelis de Eiras, cellam sancti Benedicti, sancti Bartholomæi de Belgensier, sancti Martini de Corias, sancti Johannis de Petrafoco, Ecclesiam parochialem ipsius castri cum capellis suis, sancti Martini, sanctæ Mariæ de Colobreira, Ecclesiam parochialem sancti Poncii, ipsius castri sancti Cedomi, sanctæ Mariæ de Dexesa, sancti Laurentii de Pinet, sancti Victoris de Carnola, & sancti Michaelis: In Episcopatu Aquensi Ecclesiam sancti Petri, cellam sancti Petri de Cardana, Ecclesiam S. Valentini cum capellis suis, sancti Andreæ de Bac, cellam sancti Hipoliti, Ecclesiam de Vellana, cellam sanctæ Mariæ de Nicar, sancti Johannis de Segia, parochialem Ecclesiam sancti Petri de Caudalonga, sancti Germani, Ecclesiam de Venel, sancti Michaelis de Fuel cum parochiali Ecclesia, cellam sancti Petri de Favarico, Ecclesiam sancti Juliani de Podionigro, sancti Petri & sancti Victoris in castro Tretis, cellam sanctæ Trinitatis, Ecclesiam parochialem sanctæ Mariæ, cappellas sancti Andreæ, sanctæ Ceciliæ, sancti Michaelis de Castelar, Ecclesiam parochialem de Roccafolio, sancti Auderti, Ecclesiam parochialem de Parciis, sancti Antonii de Barda, sancti Servi, sancti Pemati de Rosceto cum parochiali Ecclesia, sancti Poncii de Podio Lupario cum parochiali Ecclesia, sancti Pancracii, sanctæ Mariæ de Sale, Ecclesiam parochialem de Porreiras cum capellis suis, Monasterium sancti Maximini, sancti Mitri, Ecclesiam sancti Stephani de Fur, sancti Simonis de Auriac, cellam sanctæ Mariæ de Brusa, sanctæ Mariæ de Sporrone, & parochialem Ecclesiam sancti Fidis Artiga, cellam sancti Stephani de Tresede, sancti Victoris de Gontarelle, sancti Victoris de Adonia, Ecclesiam parochialem de Laberbent, sancti Martini de Toulant, sancti Leodegarii, sancti Raphael, Ecclesiam parochialem de Rogerio, de Caudalonga, cellam sancti Stephani de Torreves, Ecclesiam de Greleu, sancti Juliani de Gaisola, sanctæ Mariæ, cellam sanctæ Perpetuæ, sancti Petri, parochialem Ecclesiam de Barquola, Ecclesiam sancti Johannis, sanctæ Mariæ de Campis, sanctæ Mariæ de Garelle, sancti Medardi, sancti Eucherii de Brar, sancti Victoris de Curcurim, sancti Petri de Arara cum parochiali Ecclesia, sanctæ Mariæ de Belmont, sancti Mauricii de Reliana, sancti Sepulchri de Crucis, sancti Johannis, Ecclesiam parochialem sancti Mauricii de Torreves cum capellis suis, sancti Petri de Sillone: In Episcopatu Forojuliensi Ecclesiam parochialem sanctæ Mariæ de Cabaza, sancti Pontii, sancti Petri, cellam sanctæ Mariæ de Luc, sancti Petri de Archs, parochialem Ecclesiam ipsius castri cum capellis suis, Ecclesiam sancti Juliani de Ailla, cellam sancti Cassiani de Salelaudimia, sancti Victoris de Mota, sancti Romani de Escaus, sanctæ Mariæ de Palione, sancti Victoris de Roccataliada, sancti Salvatoris de Burnis, Ecclesiam parochialem de Celians, Ecclesiam sanctæ Mariæ, cellam sanctæ Mariæ de Bariemone, sancti Ausilii, parochialem Ecclesiam de Colar, cellam sancti Torpetis, sancti Concii, sanctæ Mariæ de Quæsta, Ecclesiam parochialem de Gival, sancti Antonini de Nitra-castel, Monasterium sanctæ Mariæ de villa Crosa, sancti Petri de Salernas cum parochiali Ecclesia, sancti Domini de Tortorio, sanctæ Mariæ de Villa-alta, S. Martini de Roccabenua: In Episcopatu Regensi, cellam S. Juliani de Laugujas, S. Mariæ de Agiuvia, S. Mauritii de Marresta, sancti Johannis de Castromonasterii, sancti Guirici, sancti Stephani de Recena, sancti Petri de Archinozosch, sancti Martini de Bromede, sancti Trophimi, sanctæ Crucis, sancti Cassiani de Tavernas: In Episcopatu Aptensi cellam sancti Pauli, sancti Johannis de Campanias, sancti Symphoriani, Ecclesiam parochialem de Bovils cum capella, Ecclesiam de Cezarista: In Episcopatu de Sisterico cellam sanctæ Mariæ de Manasca, sancti Martini, sancti Marcellini de Moazaellis, sancti Proviani de Furno calcari, sanctę Mariæ de Petra-mordi: In

In Episcopatu Vapicensi cellam sanctę Mariæ de Mandamaes, sancti Christophori d' Estradis, Ecclesiam parochialem de Scola, sancti Martini de Cornilhon, sancti Domini in Vallerrari, sancti Genesii de Dromon, Ecclesiam parochialem ipsius castri cum cappellis suis, cellam de Fital, sancti Eregii de Vallerna cum Ecclesia Parochiali sanctę Mariæ, Ecclesiam de Almebel, sancti Petri de Valadoira, sancti Clementis de Fresclens cum aliis Ecclesiis ejusdem, castri sancti Petri de Roma, sancti Eregii de Medulone: In Episcopatu Ebredunensi Ecclesiam de Carde, sanctæ Mariæ, sancti Victoris, sancti Christophori, sancti Balli, sanctæ Mariæ de Bredula cum Ecclesia parochiali sanctæ Mariæ, sancti Petri de Bigernis, Ecclesiam parochialem de Bellefaire, Ecclesiam sanctæ Mariæ, & sancti Genesii de Curies, sanctæ Marię, sancti Poncii de Falcone: In Episcopatu Dignensi cellam sancti Michaelis in Cursone, sancti Martini de Sola, cellam de Candal, sancti Clementis de Vernet: In Episcopatu Senez cellam sanctæ Mariæ de Petra Castellana, cellam de Bagarras, sanctæ Marię de Hiveis, cellam de Alanz: In Episcopatu Glandensi cellam sancti Petri de Bonovillari, cellam de Penna, sancti Poncii Adannot, sancti Cassiani, sancti Sepulcri ad Megilos, sanctæ Mariæ de Torraminas: In Episcopatu Venciensi cellam, quæ dicitur ad Crotous, sancti Stephani de Gateiras, sancti Petri de Geleta, cellam de Granleiras, sancti Martini de Mugnis: In Episcopatu Barchinonensi Monasterium sancti Michaelis de Fallio in Penedes: In Episcopatu Urgello, Monasterium sanctæ Mariæ de Gerra: In Gerundensi sancti Johannis de Fontibus: In Juporiensi sancti Thomę, villam de Maurel, de Kantona, villam de Penna-fideli, villam Mauratel: In Episcopatu Aginensi, cellam de Romeu: In Narbonensi cellam sanctæ Mariæ in Bargo, sancti Crescentii: In Vicecomitatu Minerbensi cellam sanctæ Mariæ de Sorea, sancti Marcellini cum capellis suis: In Episcopatu Biterrensi cellam sancti Saturnini de Corneliano, Ecclesiam Cerzac, sanctæ Mariæ de Magalaz, Ecclesiam parochialem ipsius castri, sanctæ Mariæ de Saurarges: In Agathensi Monasterium sancti Andreæ: In Magalonensi sancti Nazarii de Medullio, cellam de Burgeries: In Nemausensi, sancti Victoris Armareis, sancti Martini de Airas, Ecclesiam parochialem sancti Petri de Mauroix, sancti Petri de Ariges, sanctæ Marię de Sauriana, sancti Martini de Alzone, sancti Petri de Vicavo: In Ucetico, sancti Mammetis, sancti Amancii de Tezeno, sancti Petri de Vulpereries: In Tolosano cellam de Castilione de Maderies: In Albiensi cellam sancti Sigolenæ de Gana, sanctæ Mariæ de Ambilet, sancti Petri de Ammone, sancti Johannis de Helvas: In Rutenico, cellam de Petra, sanctæ Mariæ de Melias, sancti Stephani, Monasterium sancti Petri, sancti Laurentii, cellam de Cambolas, sancti Genesii de Valcenga, cellam de Mistoliol de Clara-fara, sancti Michaelis, sanctę Mariæ de Castronovo, Monasterium Vabense, sancti Amancii: In Gaballitano Monasterium de Cirac cum parochiali Ecclesia, sancti Martini de Canonica, sancti Martini de Salmonte cum capellis suis, sancti Martini de Colomeo, sanctæ Mariæ de Nabinals: In Alvernia cellam de Ruina: In Episcopatu Pisano cellam sancti Andreæ, Monasterium sanctorum Apostolorum: In Episcopatu Ausonensi Monasterium sancti Johannis Rivipollensis, sicut ex consilio Urbani Papæ per Bernardum Viguldunensem Comitem vobis traditum est &c. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare: Sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione & gubernatione concessa sunt, usibus profutura: Si quis autem, quod absit, decreti hujus tenore cognito, temere contraire attemptaverit, honoris & officii sui periculum patiatur, aut excommunicationis torsione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit. Observantibus vero Dei omnipotentis gratia, & beatorum Apostolorum Petri, & Pauli benedictio conferatur.

Confirmatur privilegium Urbani PP.

Decretum pro indemnitate Monasterii hujus.

Pœnæ contra inobservantes

Scriptum per manum Chrysogoni Notarii sacri Palatii.

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Card. ac Bibliothecarii IX. Kal. Maji Indict. VI. anno Dom. Incar. M C XIII. Pontificatus autem D. Paschalis II. Papæ XIV.

Dat. die 23. Aprilis anno Domin. 1113. Pont. an. XIV

L.

Confirmatio Canonicæ Aptensis Ecclesiæ, bonorumque ad eam pertinentium: cujus Canonicis nonnulla conceduntur privilegia.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Aptensis Ecclesiæ Canonicis, tam præsentibus quam futuris, in perpetuum.

Sammarthan. Gall. Christ. inter Instrumenta Ecclesiæ hujus nu. xi.

Officii nostri nos hortatur auctoritas, pro Ecclesiarum statu solicitos esse, &, quæ recte statuta sunt, stabilire. Idcirco vestrum votum vestrique propositum auctoritate Sedis Apostolicæ confirmamus, ut in Aptensi Matrice Ecclesia beatæ Dei Genitricis, & beati Castoris, perpetuis deinceps temporibus clericaliter & regulariter vivant, & quæcumque prædia seu quæcumque res ad eorum victum deliberatæ sunt, quiete semper eis integreque serventur. Porro ipsi Ecclesiæ & ejus Episcopis confirmamus castrum sancti Martini, & castrum de Sanione, quod cum ex antiquo jure Aptensi Ecclesiæ pertineret, per confratris nostris Laugerii Episcopi præsentis industriam eidem Ecclesiæ restitutum est: cæteras sane donationes, quam Episcopus fecit, & scripti sui assertione firmavit, & tam vobis quam successoribus vestris præsenti decreti auctoritate firmamus, in regularis videlicet vitæ observatione manentibus. Ipso vero vel suorum quolibet successorum ad Dominum evocato, quæcumque Episcopi sunt, sub canonicorum provisione permaneant; nec alius in Aptensi Ecclesia substituatur Episcopus nisi qui canonice ipsorum consilio fuerit, & electione promotus; res autem deficientis Episcopi nullus omnino laicorum invadere & deprœdari præsumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel

Exordium.

Confirmatur regularis Canonicorum vita,

Bonaque eisdem, & Aptensi Ecclesiæ data a Laugerio Episcopo.

Ad eosdem Canonicos devolvi Episcopi electionem, & defuncti Episcopi bonorum administrationem, decernitur.

Decretum Immunitatis.

vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione ac gubernatione concessa sunt, usibus profutura. Si quis autem, quod absit, decreti hujus tenore cognito, temere contraire tentaverit, honoris & officii sui periculum patiatur, aut excommunicationis torsione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit. Observantibus vero Dei omnipotentis gratia, & beatorum Apostolorum Petri & Pauli benedictio conferatur.

Pœnæ contra inobedientes.

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, Idibus Januarii, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCXIV. Pontificatus quoque Domni Paschalis Secundi Papæ, XV.

Dat. die 13. Januarii anno Domin. 1114. Pontif. an. xv.

L I.

Confirmatio bonorum, & possessionum Marsorum Ecclesiæ, cujus confinia describuntur.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Berardo Marsicanæ Ecclesiæ Episcopo ejusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

Edidit Ughell. Ital. Sac. T. I.

Sicut injusta petentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitime desiderantium non est differenda petitio. Tuis igitur, frater in Christo charissime, precibus annuentes ad perpetuam S. Matris Ecclesiæ pacem, & stabilitatem præsentis Decreti stabilitate sancimus, ut universos parochiæ fines, sicut a tuis antecessoribus usque hodie sunt, ita omnino tam tibi possessi quam successoribus in perpetuum conserventur: qui videlicet a Turri Ferraria decurrunt in caput Corriti, inde perviam de Merso in Postellam de Valle-putrida, per terram de Feresca per Argatonem, per terram de Camno, per terram de Formella, inde ad molinum veterem, inde ad furcam Auræ, per terram de Vivo, per terram de Toroja, inde ad pasculum Canalis, inde ad Pennam Imperatoris, per terram de Cervara, inde ad S. Britium per furcam de Auricula, inde ad arcum S. Georgii, per flumen Risanæ per turres Ofrano, per Scalellas, per Tufum fluvii Remandi, per Trepontum, inde ad Vulpem mortuam, per Buccam de Teba, per campum de Pezza, per rivum Gambararum, per terram de Candida, per Venetrinum, & redeunt ad furcam Ferrati: intra quos fines quæcumque oppida, quæcumque villæ, quæcumque plebes, quæcumque Ecclesiæ sitæ sunt, aut in posterum fuerint, sub tua & tuorum catholicorum successorum episcopali providentia & dispositione permaneant; & ex eis omnibus episcopalia vobis jura solvant, tam in Clericorum ordinationibus & Ecclesiæ consecrationibus, quam in redditu decimarum & oblationum, sive in correctionibus delinquentium. Sane illam Monachorum pravam præsumptionem, qua partim Episcoporum absentia, partim eorum pervicacia, in Marsorum finibus omnimodo inihibemus, ut nec baptismata ulterius in Monasteriis faciant, nec ad infirmorum unctiones claustris suis progredi audeant, nec ad pœnitentiam injungendam populares personas admittant, nec ab Episcopo excommunicatos ad communionem, nec interdictos ad officia sacra suscipiant. Porro Ecclesiam B. Savinæ Martyris Matricem haberi, sicut hactenus habita est, & illic Episcopalem Sedem permanere decernimus, & in ejus possessione ac jurisdictione Ecclesię cum prædiis suis, quæ præteritis temporibus possessa sunt, etiam in futurum perpetuis temporibus quiete, libere, integreque serventur, idest S. Pauli ad Pesculum Serulæ, S. Mariæ in campo Mitio, S. Nicolai ad fontem Reginæ, S. Quirici in Vico, S. Martini in Agne, S. Martini in Bettorrita, S. Archangeli super Mesula, S. Mariæ in Ortucula, sanctę Mariæ & S. Petri in Veneri, S. Felicis in Ferrati, S. Valentini & S. Petri in Apiniacis, S. Martini in Filincino, S. Petri in Cerverano, S. Johannis in Pentoma, S. Marcelli & S. Angeli in Arca, S. Mariæ in Palute, S. Anatolię de Lione, S. Felicitatis in Cerferro, S. Laurentii in Prætorio, S. Feliciani in Villa-magna, S. Mariæ in Avando, S. Viti in Ozano, S. Christinæ in Supezzano, S. Georgii in Bezola, S. Johannis ad Caput-aquæ cum titulis suis, S. Potiti ad Castellum, S. Felicis in Porciano, S. Laurentii in Curia, S. Cęsidii cum titulis suis, sancti Vincentii in Forma cum titulis suis, S. Andreæ in Ancezzano, sanctę Mariæ in Vico, sancti Petri in Capistrello, sancti Petri & sanctæ Mariæ in Albe, sancti Marci in Massa, S. Martini in Valle cum titulis suis, sanctæ Johannæ in Marano, sancti Felicis in Monte-celle, sanctæ Mariæ in Glireto cum titulis suis, sancti Nicolai in Erse, S. Mariæ in Furca, S. Erasmi cum titulis suis. Præterea, quæcumque prædia ad eamdem Ecclesiam legitime pertinere noscuntur, aut in futurum, largiente Domino, quibuslibet justis modis vel contractis poterit adipisci, tibi & tuis successoribus illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, suprafatam Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuste datas suis usibus vendicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integre conserventur, tam tuis quam clericorum usibus profutura. Si quis igitur in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Judex, Castaldio, aut ecclesiastica quęlibet sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem Ecclesiæ jura sua servantibus sit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Confirmantur bona ac fines Eccl. huius, qui hic describuntur.

Inhibetur Monachis, quidquam de iure episcopali sibi usurpare.

Ecclesia S. Savinæ Martyris cathedralis declaratur.

Enumerantur bona ad Marsorum Episcopos pertinentia.

Decretum immunitatis,

Et pœnarum contra refragantes.

Scriptum per manum Gervasii Scriptoris Regionarii & Notarii S. Palatii.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Ricardus Albanensis Episcopus ss.

Ego Leo Episcopus Ostiensis ss.

Paschalis PP.

Et Cardinalium S. R. E. subscriptiones

Ego

Ego Cono Præneſt. Eccleſiæ Epiſcopus ſs.
Ego Romanus Card. S. Priſcæ ſs.
Ego Benedictus Card. tit. Eudoxiæ ſs.
Ego Card. Raynerius SS. Marcellini & Petri ſs.
Ego Conradus S. Pudentianæ Card. ſs.

Dat. die 25. Februarii an. Dom. 1114. Pontif. an. xv. Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Card. & Bibliothecarii, V. Kal. Martii, Indictione VII. Incarn. Domin. anno MCXIV. Pontif. quoque D. Paſchalis II. Papæ anno XV.

LII.

Confirmatio bonorum, quæ Cluniacenſe Monaſterium poſſidet in Anglia, Normannia, & aliis Provinciis.

Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier pag. 571.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, chariſſimo filio Pontio Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium. Apoſtolicæ Sedis auctoritate debitoque compellimur, pro univerſarum Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum maxime quieti, quò Sedi eidem ſpecialius adhærent, ac tamquam jure proprio ſubjectæ ſunt, & ampliori religionis eminent gratia, auxiliante Domino, providere. Eapropter petitionibus tuis, fili in Chriſto chariſſime Ponti, non immerito cenſuimus annuendum, ut Cluniacenſe Monaſterium, cui Deo auctore præſides, Apoſtolicæ Sedis privilegio muniremus. Illas igitur poſſeſſiones, quæ tuæ prælationis tempore acquiſitæ ſunt, & ab Epiſcopis traditæ, vel per Epiſcopos confirmatæ, nos tibi tuiſque ſucceſſoribus, & per vos eidem Cluniacenſi Monaſterio confirmamus: (Bona, quæ confirmantur) In Normannia videlicet Eccleſiam SS. Coſmæ & Damiani in Epiſcopatu Conſtantienſi: In Anglia Eccleſiam ſanctæ Trinitatis de Lentona in caſtro Notingahant: In Epiſcopatu Biſuntino Monaſterium de Alta Petra, & Monaſterium de Valle-cluſa: In Epiſcopatu Toloſano Monaſterium ſanctæ Columbæ: In Mindonienſi Eccleſiam ſancti Martini de Negdal: In Aurienſi Eccleſiam ſancti Vincentii de Palumbario: In Aſtoricenſi Eccleſiam ſancti Salvatoris de Valle-viridi. Præterea quæcumque prædia, quaſcumque poſſeſſiones in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juſte atque canonice poteritis adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. (Solitum Decretum immunitatis & exemptionis.) Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica quælibet ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei Domini noſtri Redemptoris aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternę pacis inveniant. Amen.

(PP. ſubſcriptio.) EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

(Dat. die 7. Novemb. anno Dñi 1114. Pont. an. xvi.) Datum Anagnię per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, VII. Idus Novemb. Indict. VIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXIV. Pontificatus autem Domni Paſchalis Secundi Papę XVI.

LIII.

Gerundenſis Eccleſię limites aſſignantur, confirmatiſque bonis omnibus ad eam pertinentibus, ſtatuitur, ne Clerici, ad quamcumque dignitatem promoti, clericales præbendas inibi retinere poſſint.

Ex Archiv. Eccl. hujus edidit Baluzius in Appendice Marcæ Hiſpan. n. CCCLIII.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Berengario Gerundenſi Epiſcopo ejuſque ſucceſſoribus cononice ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium. Sicut injuſta poſcentibus nullus tribuendus eſt effectus, ſic legitima deſiderantium non eſt differenda petitio. Tuis itaque, frater in Chriſto chariſſime Berengarii, precibus annuentes ad perpetuam ſanctę Gerundenſis Eccleſiæ pacem & ſtabilitatem præſentis decreti auctoritate ſancimus, ut univerſi parochiæ tuæ fines, ſicut a tuis anteceſſoribus uſque hodie poſſeſſi ſunt, ita omnino integri tam tibi quam tuis ſucceſſoribus in perpetuum conſerventur: (Definiuntur limites Diœceſis Gerundenſis.) Qui videlicet fines a meridie Barchionenſis, ab Oriente Auſonenſis, ab Aquilone Urgellenſis, & Helenenſis parrochiæ limites tangunt, ab Occidente in mare pertingunt. (Bonaque omnia eidem confirmantur.) Confirmamus etiam eidem Gerundenſi Eccleſiæ univerſa, quæ ad eam in præſenti Indictione VIII. videntur legitime pertinere, & quæcumque in futurum juſte atque canonice poterit adipiſci. (Cum decreto immunitatis a quacumque moleſtia imminutione &c.) Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, tam tuis quam Clericorum & pauperum uſibus profutura. (Ac inſuper, ut Clerici, ad quamcumque dignitatem promoti, teneantur clericales præbendas dimittere.) Illud autem omnino interdicimus, ne liceat ejuſdem Eccleſiæ clericis præbendas aut poſſeſſiones ejuſdem Eccleſiæ retinere, & ſuis uſibus vendicare, poſtquam eos ad Epiſcopatum vel Abbatiam, vel alias præpoſituras aliarum Eccleſiarum tranſire contigerit. (Solitæ clauſulæ.) Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum

ctum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Paschalis PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccl. Episc. ss.

Dat. die 22. Januarii anno Domini 1115. Pontif. anno XVI.

Data Laterani per manum Johannis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, ac Bibliothecarii, XI. Kal. Februarii Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ Anno MCXV. Pontificatus autem Domni Paschalis secundi Papæ anno XVI.

L I V.

Privilegium confirmationis Donationum, a Roberto Comite de Loretello, & Tassione, fratribus, factarum Ecclesiæ Teatinæ.

Ex Archiv. Canonic. Basilicæ Vatic. transcriptum edidit Ughel. Ital. sac. Tom. IX.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, universis fidelibus per Teatinam parochiam, sive Comitatum, salutem, & apostolicam benedictionem.

Donationis narratio.

EX Prædecessoris Nostri sanctæ me. Urbani II. Papę scripto comperimus, quod nobilis memoriæ Comites Robertus, cui de Loretello cognomen fuit, & frater ejus Tassio, possessiones quasdam vel Ecclesias Teatino Episcopo contulerint, sive & in jus proprium, sive dominium perenniter possidendas scriptis propriis confirmaverint; & Roberti quidem donatio hæc continebat: In Aterno Plebem sanctorum Legontiani, & Domitiani: ad pedem autem ipsius Urbis, & ad Portam, quę respicit contra mare, Ecclesiam S. Thomæ Apostoli: exterius vero Ecclesiam S. Nicolai, terras, vineas, domos, homines, intus & foris, decimas & oblationes vivorum, & mortuorum, & ultra Piscariam terras in pertinentia Sculculę, castellum Genestrale, castellum S. Casidii cum pertinentiis suis, & unam Ecclesiam in Buclanico, dedicatam in honorem sancti Salvatoris, & sancti Angeli, cum decimis Comitis: & decimas castellorum in Teatino Episcopatu, quæ sub ipsius Roberti dominio erant, & quod Teatina Ecclesia in castro Septi tenebat. Tassionis autem restitutio, & confirmatio hæc annotabat, scilicet Teatinam Urbem, Trevellianum, Villam magnam, montem Fillardum, Ecclesiam sanctæ Marię in Bari, sancti Blasii in Lanciano, sancti Leucii in Atissa, sanctæ Marię, sancti Georgii in Ortona, montem Acutum cum Ecclesia sancti Nicolai. Præter hęc in eodem Prædecessoris nostri scripto, Rainulphus bo. mem. Teatinus Episcopus industria sua & pecunia ecclesiastica in Ecclesiæ dominium hęc recepisse narratur: In monte Oderisii Ecclesiam sancti Salvatoris, sancti, Nicolai sancti Petri cum beneficiis illarum, Monasterium sancti Mauri cum beneficio suo: In civitate Luparelli plebem sancti Petri cum pertinentiis suis, Monasterium sanctæ Mariæ de Letto, cum casali aliisque ad ipsum pertinen. In Abatico plebem sancti Martini cum pertinentiis suis: In Caramanico plebem sanctæ Mariæ cum possessione sua: In Turre plebem sancti Joannis. Fratria etiam nostri Guillelmi Episcopi, qui ad præsens Ecclesiam Teatinam possidet, relatione cognovimus, quod idem Rainulphus Episcopus post id tempus a prædicto Roberto Comite in Aterno Ecclesiam sancti Salvatoris, & sanctæ Jerusalem ad Episcopi dominium acquisivit. Ultra

Alia bona ab Episcopis acquisita.

Piscariam vero ad Montem-silvanum sanctam Mariam in Rivolo, & castellum Lastiniani: In Teatino autem Comitatu castellum sancti Pauli, & castellum, quod Turca dicitur: in Bulcanico plebem sancti Silvestri: in Gissi plebem sanctæ Mariæ cum pertinentiis suis. Idem etiam Rainulphus Episcopus ab Ugone Abbate sancti Johannis de Ardano, commutatione facta, Mucelam recepit, quæ juxta Ortonam est; Robertus vero prædicti Roberti Comitis filius, idem Episcopo castellum Sculculæ reddidit. Porro successor ejus supranominatus Episcopus Guillielmus, Tassionis filium castellum Mantipolum, Julianum & Ornum, cum omnibus suis pertinentiis acquisivisse, significavit. Nos itaque, supradicti confratris nostri Guillelmi Episcopi precibus exorati, prędictam prędictorum Comitum, & Guillelmi Tassionis donationem, salvâ Sedis Apostolicæ confirmamus authoritate, sub divini obtestatione judicii statuentes, ut nulli omnino viventium liceat vel quæ a prædictis personis concessa sunt, vel quicquid hodie Teatina Ecclesia justè possit, vel in futurum auxiliante Domino juste poterit adipisci, auferre, vel ablata retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed præsenti Episcopo, ejusque successoribus firma semper & illibata permaneant. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Teatinæ Ecclesiæ jura servantibus sit pax D. N. J. C. quatenus & fructum hìc bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dicta Donatio, & cætera bona omnia confirmantur.

Cum decreto omnimodæ exemtionis ab omni vi, molestia &c.

Et excommunicationis pœna contra violatores hujusmodi Privilegii.

Dat. die 18. Julii anno Domini 1115. Pontif. anno XVI.

Dat. Beneventi per manum Johannis Diaconi XV. Kal. Augusti Indictione VIII. Incarn. Domini Anno MCXV.

L V.

Augustodunensi Ecclesiæ jura, ac bona omnia confirmantur.

Ex M. S. D. Nerovalii edidit Nicolaus Coletus Concil. Tom. XII.

Paschalis Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Stephano Augustodunensi Episcopo, ejusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

Exordium.

JUstis votis assensum præbere, justisque petitionibus aures accomodare nos convenit, qui licèt indigni, justitiæ custodes, atque præcones in excelsa Apostolorum principum Petri & Pauli specula positi, Domino disponente, conspicimur. Tuis igitur, frater in Christo carissime Stephane, justis petitionibus annuentes, sanctam Augustodunensem Ecclesiam, cui Domino auctore præsides, Apostolicæ Sedis auctoritate munimus. Statuimus enim, ut oppida, villæ, seu Ecclesiæ, possessionesve, quas prædecessoris tui Aganonis temporibus, Augustodunensi Ecclesiæ per tuam industriam recuperata vel adquisita sunt, vide-

Confirmatio bonorum, ad hanc Ecclesiam pertinentium.

V

videlicet Ecclesia sanctæ Mariæ, & sancti Lazari de Avalone, & castrum Toilonum cum eorum pertinentiis: vel in futurum per Dei gratiam recuperari vel adquiri justè legitimèque contigerit, quieta semper & integra in ejusdem Ecclesiæ jure ac possessione permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino liceat eamdem Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare. Sed omnia integra conserventur, tam tuis, quàm clericorum & pauperum usibus profutura. Si qua in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena sit, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

quæ nemini liceat auferre, alienare &c.

Sub privationis a dignitate, & excommunicationis pœna.

PP. subscriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episc. ss.

Datum Later. per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis, ac Bibliothecarii, II. Idus Martii, Indictione IX. Incarnationis Dominicæ anno MCXVI. Pontificatus autem Domni Paschalis Secundi Papæ anno XVII.

Dat. die 14. Martii anno Domini 1116. Pontif. Paschalis anno XVII.

L V I.

Declaratio Maternitatis Ecclesiæ S. Stephani Bisuntin. cum Decreto, ut ibi universa Episcopalis ministerii officia peragantur.

Inter Probationes Historiæ Monasterii Trenorchiensis Chiffletii.

Paschalis Episcopus, servus servorum Dei, dilectis fratribus & filiis, Suffraganeis, clero, & populo Bisuntinæ Ecclesiæ, salutem & apostolicam benedictionem.

INter sancti Stephani, & Sancti Johannis Canonicos, de Cathedra episcopali, quanta & quàm diutina concertatio fuerit, plenius vos audisse, ac certius scire credimus. Canonici siquidem Beati Stephani, Romanorum se Pontificum privilegiis, seu Regum scriptis, tuebantur, asserentes, pro Ecclesiæ suæ destructione Episcopos illinc discessisse. Unde contigerit, ut apud Sancti Johannis Ecclesiam Episcopalis Ministerii Sacramenta celebrarentur. Contra, Beati Johannis Canonici annis plurimis præter quæstionem aliquam penes se Cathedram Episcopalem mansisse, & Ecclesiam suam matricem esse clamabant. Ad hæc Beati Stephani Fratres allegabant, frequenter super hoc prædecessores suos vel apud Apostolicæ Sedis Vicarium, vel apud Bisontinos Episcopos reclamasse. Post longa igitur disceptationis certamina, communi fratrum nostrorum Episcoporum, qui tunc synodali vocatione convenerant, seu Cardinalium judicio, deliberatum est, ut si Beati Stephani Canonici idoneis testibus probare possent, quod post redintegrationem Ecclesiæ suæ, infra annos triginta super querela hac quæstionem fecerint, per quam illorum videretur interrupta prætentio, videlicet vel ante Antistitem suum, vel ante Legatum nostrum, in communi audientia, ac probatione peracta, privilegia eorum robur perpetuum obtinerent, & Episcopalis Sedes in posterum apud Beati Stephani Ecclesiam haberetur; alioquin Canonici Beati Johannis ab hac querela liberi manerent, & Episcopalem Sedem, sicut tenuerunt, tenerent. Quatuor igitur ejusdem Ecclesiæ clerici, videlicet Petrus & Hugo Presbyteri Cardinales, Bonifilius Succentor, & Guarinus Presbyter, & Alcfricus Archipresbyter de sancto Gorgonio, producti coram clericis sancti Johannis ad testimonium asserendum, & mox Episcopali examinandi judicio, & idonei inventi, hujusmodi testimonium in conspectu nostro, tactis sacrosanctis Euangeliis, præbuerunt. (Vidi, & audivi, quod Hugo Decanus sancti Stephani, & Hugo de Palma, & Ebrardus, Canonici sancti Stephani, adversus Canonicos sancti Johannis, Mainerium Decanum, Bernardum Magistrum, & Stephanum Cantorem, quæstionem fecerunt de Sede Episcopali ante Hugonem tertium, Bisontinum Archiepiscopum, fratrem Guidonis Viennensis Archiepiscopi, in claustro sancti Johannis, infra triginta annos post redintegrationem Ecclesiæ sancti Stephani). Hac demum redintegratione suscepta, communi fratrum nostrorum Episcoporum, qui tunc plurimi synodali vocatione convenerant, & Cardinalium judicio, privilegia Beati Stephani robur perpetuum obtinere decrevimus: & Episcopalem primam Sedem in posterum apud eamdem Beati Stephani Ecclesiam permanere, & universa Episcopalis ministerii officia, quæ apud matrices solent Ecclesias fieri, ibidem celebranda sancimus; & quæ sane scripta preteritis temporibus ante hujus discussionis certitudinem, aut à nobis elicita, aut à vicariis nostris minus providenter excussa sunt, nullum deinceps momentum, nullas vires obtinere censemus. Hæc autem, sicut apud nos præsenti judicio deliberata, & decreti præsentis literis confirmata sunt, ita in perpetuum integra & illibata servari, apostolica auctoritate præcipimus. Si quis igitur decreti hujus tenore cognito, temere (quod absit) contraire tentaverit, honoris & officii sui periculum patiatur, aut excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit.

Series controversiæ inter Canonicos sancti Stephani, & Canonicos sancti Joannis Bisuntin.

Pars utraque citata ad proferenda monumenta:

Probationes ex parte Canonicorum sancti Stephani.

Dignitas matricis Ecclesiæ S. Stephano adjudicata.

Irritatio quorumcumque in contrarium facientium &c.

Solitæ clausulæ.

Paschalis PP.

EGO PASCHALIS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus, hoc judicium ratum habens, ss.

Ego Crescentius Sabinensis Episcopus subscripsi.

Ego Petrus Portuensis Episcopus subscripsi.

Ego Cono Prænestinus Episcopus subscripsi.

Ego Anastasius Cardinalis Presbyter tituli Beati Clementis interfui & subscripsi.

Ego Dinizo Cardinalis tituli Equitii subscripsi.

Ego Boso tituli sanctæ Anastasię Presbyter subscripsi.

Ego Vasatensis Episcopus Beltrannus subscripsi.

Ego Annaldus Burdegalensis Archiepiscopus subscripsi.

Ego Portugalensis Episcopus Hugo subscripsi.

Ego Johannes Briocensis Episcopus subscripsi.

Ego Baldricus Dolensis Archiepiscopus subscripsi.

Ego Leo Diaconus Cardinalis Ecclesiæ sancti Viti subscripsi.

Ego Romoaldus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ subscripsi.

Et S. R. E. C. cum subscriptionibus Archiepp. & Episcoporum, qui huic Synodo Lateranensi interfuerunt.

Ego Aldo Diaconus Cardinalis venerabilis Diaconii Sanctorum Sergii & Bacchi ſubſcripſi.
Ego Petrus Diaconus Cardinalis Eccleſiæ ſanctorum Coſmæ & Damiani ſubſcripſi.
Ego Johannes Diaconus Cardinalis ſanctæ Luciæ ſubſcripſi.

Dat. die 24. Martii anno Domini 1116. Pontif. anno XVII.

Datum Laterani, per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, nono Kalendas Aprilis, Indictione IX. Incarnationis Dominicæ anno MCXVI. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. Papæ anno XVII.

LVII.

Monaſterium S. Archangeli ad Morfiſam in civitate Neapoli ſub Apoſtolicæ Sedis protectione & tutela ſuſcipitur.

Edidit Ughel. Ital. ſac. Tom. IX.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Gregorio Abbati Monaſterii S. Archangeli, quod ad Morfiſa dicitur, intra Civitatem Neapolitanam, ejuſque Succeſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum.

Exordium.

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequenti compleri: quatinus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Quia igitur dilectio tua, ad Sedis Apoſtolicæ portum confugiens, ejus tuitionem devotione debita perquiſivit, nos per interventum venerabilis fratris noſtri Gregorii Neapolitani Antiſtitis, ſupplicationi tuæ clementer annuimus, & B. Archangeli Monaſterium, cui Deo auctore præſides, ſub tutelam Apoſtolicæ Sedis excipimus. Per præſentis igitur privilegii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque prædia, quaſcumque poſſeſſiones idem Cœnobium in præſenti IX. Indictione legitime poſſidet, quæcumque in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, vel aliis juſtis modis poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eidem Monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel juſtè datas ſuis uſibus vindicare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis prefutura, ſalvâ Neapolitani Antiſtitis canonicâ reverentia; cui tamen Monaſterium ipſum gravare omnino non liceat, nec exactiones inferre, aut conſuetudines aliquas, quæ Fratrum quieti noceant, irrogare. Si quis igitur in futurum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Dux, aut Princeps, Magiſter militum, Comes, Vicecomes, Judex, Caſtaldus, aut eccleſiaſtica quęlibet ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Monaſterio juſta ſervantibus ſit pax D. N. J. C., quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monaſterium ſub Sedis Apoſt. tutela ſuſcipitur.

Bonaque omnia confirmantur.

Addito immunitatis decreto a quacumque perturbatione.

✠ EGO PASCHALIS Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus.

PP. ſubſcriptio.

Datum Albæ per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diac. Card. ac Bibliothecarii, III. Id. Aprilis, Indict. IX. Incarnationis Dominicæ Anno MCXVI. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. Papæ anno XVII.

Dat. die 11. Aprilis anno Domini 1116. Pontif. anno XVII.

GELASIUS SECUNDUS

PAPA CLXI.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCXVIII.

GElaſius Secundus, natione Campanus, ex Patre Creſcentio, antea dictus Joannes Cajetanus, primùm Monachus Caſſinenſis, mox S. R. E. Diaconus Cardinalis Tit. S. Mariæ in Coſmedin, electus in Romanum Pontificem die 25. Januarii 1118. conſecratus die 10. Martii ejuſdem anni. Sedit in Pontificatu annum i. dies iv. (*a*) imperantibus, in Oriente Alexio Comneno, & Calo Joanne, patri Alexio

(*a*) Ab electionis die computandos, ut cum Catalogis, ac Chronicis conſentiamus. Si vero tempus Pontificatus Gelaſiani a conſecrationis die, prout mos, & inceptus a nobis ordo exigit, ſtatuere velimus, Petro Pictavienſi, qui hujus Pontificis epitaphium elaboravit, aſſentiendum eſt, qui illum vita functum aſſerit, *cum Pontificatus vix ageret primum Paſtor venerabilis annum.*

xio successore: in Occidente vero Henrico IV. Imperatoribus; Obiit Cluniaci die 29. Januarii sequentis anni. Corpus ejus honorabiliter intra limen Cluniacensis Cœnobii requiescit in pace. Vacavit Sedes dies iv. (*a*)

Schisma vigesimum quintum in Ecclesia.

Henricus Imperator, *statim die post electionem* Gelasii PP. *quadragesimo quarto* (*b*) *Mauricium Bracarensem Episcopum*, qui Burdinus vulgò dicitur, *anno præterito a Pascali II. in Concilio Beneventi excommunicatum*, *in matris Ecclesiæ gremium ingessit*: ab eoque in præmium Schismatis Imperator iterum consecratus est postridie Kalendas Junii. Mauricius Gregorii nomen accepit in Pseudopontificatu: iterato anathemate percussus est, primò ab eodem Gelasio in Synodo Capuana, mox a Callisto II. Successore in Remensi, a quo pariter anno 1120. Sutrii captus, Romamque perductus, *ad Monasterium Sanctæ Trinitatis, quod Cavæ dicitur*, delegatus est (*c*). Inde duos post annos extractus in Janula, quæ arx est in rupe imminente Civitati Sancti Germani, custodiæ mancipatus est. Hinc eum deduxit Honorius II. anno 1124. ut in arcem Fumonis duceretur, ubi mortuus.

I.

Oldegario Barchionensi Episcopo, ad Terraconensem Ecclesiam translato, Archiepiscopatus, & jus metropolicum confirmatur, Palliumque conceditur.

Ex Archiv. Regali Barcinonæ a Rebullosa editum transcripsit Bollandus Act. Sanctorum mensis Martii die vi. cap. iii. vitæ S. Oldegarii.

Gelasius Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Oldegario Barchionen. Episcopo salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium a Tarraconensis Ecclesiæ dignitate desumptum.

TArraconensis civitatis Ecclesiæ insignem olim fuisse Metropolim, & scripturarum veterum, & divisionum provincialium monumenta declarant: ad cujus profecto restitutionem prædecessores nostri plurimum laborasse noscuntur; unde etiam temporibus nostris Berengario Ausonensi Episcopo a prædecessore nostro sanctę memorię Urbano Papa pallium datum fuit. Et nos ergo ad ejusdem civitatis restaurationem penitus intendentes, te, carissime Frater Oldegari, Barchionen. Episcopum, ipsius Ecclesię Antistitem constituimus, & Pallium ipsum tibi ex Apostolicę Sedis liberalitate concedimus; ea nimirum provisione, & ea fiducia, ut pro data tibi a Domino facultate, civitatem ipsam & Ecclesiam studeas omnimodò ad Domini Dei nostri honorem & gloriam restaurare. Sane Dertosam, si divina clementia populo Christiano reddiderit, in suburbanam parochiam metropoli Tarraconensi concedimus, donec, præstante Deo, Tarraconensis Ecclesia robur status sui recipiat; mox Dertosa ipsa proprium pastorem obtineat. Porro Tarraconensem civitatem cum terminis suis, sicut ab illustri Barchionensium Comite Raymundo, per manus tuas Tarraconensi Ecclesiæ tradita, & scripti sui libertate * firmata est, præsentis decreti pagina tibi tuisque successoribus, ejusdem Sedis Metropolitanis, in perpetuum confirmamus. Tibi ergo, tuisque legitimis successoribus in eadem Cathedra constituendis, & per te Tarraconensi Ecclesiæ refirmamus ipsam Tarraconensem provinciam: ut in ea debeatis deinceps & suffraganeos Episcopos ordinare, & Concilia secundum formam Canonicam celebrare, & omnia juxta Metropolitanam curiam largiente Domino providere; salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate ac reverentiâ.

Oldegario Barcinonensis Ecclesia confirmatur:

Adjecta Diœcesi Dertosana, donec proprium habendi Episcopum capax efficiatur.

** Fortasse, liberalitate.*

Jus metropolicum conceditur;

& Pallium.

Pallii verò usum Fraternitas tua infra Ecclesiam tantum ad sacra Missarum solemnia se noverit obtinere, his videlicet diebus, Nativitate Domini, Circumcisione, Epiphania, Cœna Domini, Sabbato sancto, Resurrectione Domini, Ascensione, Pentecoste, in sollemnitatibus Beatæ Dei genitricis Virginis Mariæ, in Natalitiis B. Joannis Baptistæ atque Apostolorum omnium, in festivitate B. Theclæ & B. Fructuosi Martyris, in consecrationibus Ecclesiarum & Episcoporum, seu ordinationibus Clericorum, & Anniversarii tui die, cujus nimirum Pallii, volumus, te per omnia genium vendicare: hujus siquidem indumenti honor humilitas atque justitia est. Tota ergo mente Fraternitas tua se exhibere festinet in proximis humilem: in adversis, si quando eveniunt, cum justitia erectum: nullius unquam faciem contra veritatem suscipiens: nullius unquam faciem pro veritate loquentis premens: infirmis compatiens: benevalentibus congaudens, aliena damna tua deputans: vitiis pie sæviens: in fovendis virtutibus animas auditorum demulcens: in ira judicium sine ira tenens: in tranquillitate severitatis justæ censuram non deferens. Hæc est, Frater carissime, Pallii accepti dignitas: quam si solicite servaveris, quod foris accepisse ostenderis, intus habebis. Sancta Trinitas Fraternitatem tuam per tempora longa conservet incolumem.

Pallii usus,

Et significatio,

Adhortatio ad Oldegarium.

EGO GELASIUS Ecclesiæ Catholicæ Episcopus.

Gelasii PP. subscriptio.

Signum manus meæ.

DEUS IN LOCO SANCTO SUO.

Ego Crescentius Sabinensis Episcopus &c. (*a*).

Cajetæ per manum Chrysogoni S. R. E. Cardinalis, XII. Kal. Aprilis. Indictione XI., anno Dominicæ Incarnationis MCXVIII. Pontificatus autem Domni Gelasii Papæ II. anno I.

Dat. die 21. Martii anno Domini 1118. Pontif. anno 1.

(*a*) Inclusis extremis.

(*b*) Sic fatetur Gelasius in Epistola ad Ecclesiam Gallicanam, quam refert Baronius hoc anno 1118.

(*c*) Falcone Beneventano teste.

(*a*) Addendi sunt: *Sennes Archiepiscopus Capuanus.*
Lambertus Hostiensis Episcopus.
Petrus Portuensis Episcopus.
Hugo Cardinalis Presbyter Tit. SS. Duodecim Apostolorum.
Petrus Cardinalis Presbyter Tit. Sanctæ Susannæ: a Rebullosa, nescio, an a Bollando, omissi. Bollandus quidem restituit in notis ad caput tertium vitæ S. Oldegarii. Rebullosam non vidi.

Bona

II.

Bona omnia, ad Cluniacense Monasterium spectantia, pacifice semper & quiete sub jure ejusdem Monasterii fore, declaratur.

Ex Chartario Cluniac. edit. Mart. Marier Bib. Cluniac. col. 572.

Gelasius Episcopus Servus Servorum Dei, charissimo fratri Pontio Cluniacensi Abbati salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

CLuniacensis Monasterii prudens religio, & religiosa prudentia, & ante nostra, & nostris temporibus, Romanam Ecclesiam maxime sibi fecit obnoxiam. Sed præter illud commune dilectionis debitum, personæ tuæ sinceritas mihi semper amabilis, semper optabilis, charitatis nostræ viscera plenis, ut nosti, finibus ampliavit. Idcirco petitionibus tuis, illis præcipue, quæ ad Monasterii nostri quietem & salutem spectant, nequaquam duximus obviandum. Per præsentis igitur decreti paginam, secundum postulationem fraternitatis tuæ, præcipimus, atque statuimus, ut quicquid possessionis, ad Cluniacense Monasterium pertinentis, reverendissimæ memoriæ prædecessor tuus Hugo in die mortis suæ per authenticam Romanorum Pontificum concessionem, quiete, ac sine calumnia possidebat, tu quoque, tuique Successores, quiete ac sine calumnia possideatis. Ea etiam, quę post tuam provectionem Cluniacensi Monasterio, vel per tuam, vel per fratrum tuorum industriam, legitime acquisita sunt, firma, quieta, & integra conservanda censemus. Volumus enim Cluniacense Monasterium, auctore Deo, in quiete perpetua, & tranquillitate persistere; ut a sæcularibus tumultibus liberi, omnipotentis Dei servitiis vacare quietius valeatis.

Confirmantur bona omnia ad Cluniacense Monast. spectantia;

Quæ ab omni pertubatione libera declarantur.

EGO GELASIUS Catholicæ Ecclesiæ Episc. ss.

Gelasii PP. subscriptio.

Signum manus meæ.

DOMINUS IN LOCO SANCTO SUO.

Et Sigillum.

Datum Capuę II. Idus Aprilis, per manum Chrysogoni S.R.E. Diaconi Cardinalis, anno Dominicæ Incarn. MCXVIII. Indict. XI. Pontificatus autem Domni Gelasii Secundi Papæ anno I.

Dat. die 12. Aprilis anno Domini 1118.

III.

Privilegium pro Monasterio Sanctæ Sophiæ Capuan. Diœcesis.

Ex Commentariis Costantin. Cajetani ad vitam Gelasii PP. per Pandulphum Pisanum Rer. Ital Script. Tom. III. pag. 390.

Gelasius Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Bernardo Abbati Monasterii S. Sophiæ, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

REligiosa loca temporibus nostris propter peccata communia multis videmus angustiis, & tribulationibus angustiari. Ea propter opportunum duximus, eorumdem locorum necessitatibus, secundum datam divinitus facultatem, Apostolicæ Sedis gratia benigniùs subvenire. Tuis ergo, dilecte in Christo fili, Abbas Bernarde, petitionibus annuentes, concedimus, ut deinceps tibi tuisque Successoribus liceat, de fluvio Caloris aquam, perceptum beneficium vestrum accipere, & pro duobus molendinis, vel aliis Monasterii utilitatibus per terram vestram usque in eumdem fluvium Caloris deducere. Si autem oportuerit, licentiam habeatis accipiendi eamdem aquam supra, vel infra prędiis, tum ędificium, quantum videlicet terra vestra, & aqua est. Quod si necessitate urgente, pro eodem aquęductu de terra viæ inferioris, quę juxta est, acceperis, tantundem de terra ex parte altera restaurentis. Sane concambium, quod in loco ipso de interjacenti terrę fecistis, ratum habemus.

Facultas ducendi aquam ex fluvio Caloris:

Et confirmatio Concambii:

EGO GELASIUS Ecclesiæ Catholicę Episc. ss.

Gelasii PP.

Signum manus meæ:

DEUS IN LOCO SANCTO SUO.

Ego Petrus Portuensis Episcopus consensi, & ss.

Ego Ugo Cardinalis Presbyter Tituli Apostolorum consensi, & ss.

Ego Petrus Cardinalis Presb. Tituli S.Susannæ ss.

Et S. R. E. Card. subscriptiones,

Datum Capuę per manus Chrysogoni sanctę Romanę Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, XIV. Kal. Maii Indictione XI. anno Dominicę Incarnationis MCXVIII. Pontificatus autem Domni Gelasii II. Papę anno I.

Dat. die 18. Aprilis anno Domini 1118. Pontif. ann. I.

IV.

Gualterii Ravennatis Archiepiscopi electionem, post schisma ejuratum a Ravennatibus, confirmat, eique Pallium cum aliis juribus concedit.

Gelasius Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Gualtero Ravennatium Archiepiscopo, salutem, & apostolicam benedictionem.

Ex Concil. Tom. xii. col. 1242.

UNitati divinę Trinitatis gratię agendę sunt, quę per suę Caritatis Spiritum divisa conjungit, & multos in se animos unum facit. Ecclesia siquidem Ravennatium per multa jam tempora ab Apostolicę Sedis unitate discissa, multas eidem Sedi Apostolicę persecutiones intulit, & Ecclesiis multis perversi schismatis fomitem ministravit. Qua propter ad ejus nequitiam deprimendam, subjectarum ei Ecclesiarum quasdam sibi Apostolica Sedes assumpsit, ut vel sic eam ad humilitatis, & unitatis tramitem revocaret. Sed cum tandem Divinę Majestati placitum fuit, eamdem Ravennatium Ecclesiam misericordiæ suæ gratiâ ad unitatem, & obedientiam matris suæ Romanæ Ecclesiæ revocavit. Iniquitatem namque suam illius filii recognoscentes, delicta patrum corrigere probaverunt: ut qui præteritis temporibus per tyrannidem regiam præsules, regibus placentes, accipiebant: nunc demum secundum Canonicas Sanctiones Episcopum Deo, placentem, eligerent; & schismate abdicato, in Catholicæ Congregationis gremium repedarent. Te siquidem, reverendissime frater Gualtere, a disciplina fratrum regularium violenter assumptum, pro religionis ac sapientiæ prærogativa in beati Appollinaris cathedra communi voto ac desiderio posuerunt, & in Apostolicæ Sedis obedientiam unanimiter redierunt. Unde nos, divinæ Trinitatis unitati gratias agentes, per-

Exordium, ab ejurato schismate desumtum.

personam tuam pro jure nostrę Ecclesiæ ad Episcopale Ministerium cooperante Domino consecrantes, tibi, & per te Ravennatium Ecclesiæ, dignitatem omnem, quam ante illius divisionis tempora per Romanam Ecclesiam possederat, restituimus; & per præsentem privilegii paginam, salvo in omnibus jure atque auctoritate Sedis Apostolicæ, concedimus tibi, tuisque Successoribus, in ejusdem Sedis Apostolicæ fide atque obedientia permanentibus, Episcopatus Emiliæ Provincię, id est Placentiæ, Parmæ, Regii, Mutinæ, Bononię, Ferrarię, Adrię, Comacli, Imolę, Faventiæ, Fori Livii, Fori Pompilii, Bobii, Cęsennæ, Fioclę. Confirmamus etiam vobis ducatum Ravennę, & Monasteria sancti Adalberti, & sancti Hilarii Galliata, seu cætera monasteria, & possessiones, per authentica privilegia ab antecessoribus nostris, & a catholicis regibus tradita. Pomposiani quoque Monasterii curam Religioni tuæ, salvo Ecclesiæ nostræ jure, committimus: ut regulari disciplina per tuam industriam, largiente Domino, reformetur. Præterea fraternitati tuę pallium, pontificalis videlicet officii plenitudinem, liberaliter concedimus: quo fraternitas tua, secundùm Ecclesię tuę morem ex Apostolicę Sedis concessione permissum, se noverit induendum: cujus a inimicum pallii volumus te per omnia genium vendicare. Hujus siquidem indumenti honor, humilitas, atque justitia est. Tota ergo mente fraternitas vestra se exhibere festinet in prosperis humilem: & in adversis, si quando eveniunt, cum justitia erectum: amicam bonis, perversis contrariam: nullius unquam faciem pro veritate loquentem premens: tum operibus juxta virtutem constantiæ insistens, tum insistere etiam supra virtutem cupiens: infirmis compatiens: bene valentibus congaudens: de alienis tamquam de propriis exultans gaudiis: in vitiis corrigendis pie seviens: in fovendis virtutibus auditorum animum demulcens: in ira judicium sine ira tenens: in tranquillitate autem severitatis justæ censuram non deserens. Hæc est, frater carissime, pallii accepti dignitas, quam si solicitè servaveris, quod foris accepisse ostenderis, intus habebis.

Restitutio Ecclesiæ Ravennatis in pristinam dignitatem; Ecclesiarum eidem antea subjectarum; Et omnimodæ jurisdictionis. Concessio Pallii Gualtero Archiepiscopo. Adhortatio ad Gualterum.

EGO GELASIUS Ecclesiæ Catholicæ Episcopus. Signum manus meæ Gelasii.

Gelasii PP. subscriptio.

DEUS IN LOCO SANCTO SUO.

Datum Romæ per manum Chrysogoni S.R.E. Diaconi Cardinalis, Kal. (a) Septembris, Indictione duodecima, anno Dominicæ Incarnationis MCXIX. Pontificatus autem Domni Gelasii II. Papę anno I.

Dat. die 1. Septembris ann. Domini 1118. Pontif. anno 1.

(a) Perperam hic Kalendis Septembris, qua die elapsæ jam duodecimæ tertiadecima successerat Indictio, quæ hoc anno 1118. qui Pisano more in 1119 fecedit, in cursu esse cæpit: legendum potius juxta Rubeum VII. Idus Augusti.

V.

Confirmatio Maternitatis Ecclesiæ Lucanæ, cui nonnulla ad id spectantia conceduntur privilegia.

Ex Commentariis Constantini Cajetani ad vitam Gelasii PP. per Pandulphum Pisanum Rer. Ital. Script. T. iii. pag. 405

Gelasius Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Benedicto Archidiacono, Uberto Archipresbytero, Rainerio Primicerio, Mauro Cantori Lucanæ Ecclesiæ, eorumque Fratribus tam pręsentibus, quam futuris, in perpetuum.

Exordium.

CHaritatis bonum est proprium, aliena damna propria deputare, & alienis tamquam propriis gaudere profectibus. Ea propter petitiones vestras clementer admittimus, & vobis antiquas Ecclesiæ Matricis consuetudines confirmamus: Ut videlicet unctiones infirmorum, & sepulturæ Civitatis propriæ, ad Matricem Ecclesiam pertinentes, & Officium, & participatio beneficii funerum, ad alias Ecclesias pertinentium, vobis nulla Clericorum calliditate, aut Laicorum quorumlibet, subtrahantur. Electiones Priorum, & collocationes Clericorum in aliena Ecclesia infra urbem vel extra in suburbiis, sine consensu Episcopi, & Priorum, qui loco positi nominantur, Matricis Ecclesiæ non fiant. Nec Laicorum violentia in aliqua Ecclesiarum ulla Priorum, aut Clericorum fiat electio. Et nulla Ecclesiarum Episcopatus vestri præter eorum consensum alicui subjiciatur Ecclesiæ. Neque publica, & majora negotia aliqua sibi Ecclesiarum, ipsis invitis, arripiat, aut publicas pœnitentias tribuat: Nec sententias, & interdictum Matricis Ecclesiæ temptet infringere. Nulla etiam vestri Episcopatus persona sine consensu Episcopi, vel Priorum, qui loco positi nominantur. Matricis Ecclesiæ excomunicetur; & quod ab Episcopo ligatum fuerit, a nemine irritum duci temptetur. Sane Civitatis vestrę Clerici, & qui in suburbiis sunt, solitas obedientias, videlicet in Letaniis, in Processionibus communibus, in festivitatibus, & stationibus maioris Ecclesiæ eidem impendant Ecclesiæ, ut vobiscum adsint. Porro in quintę ferię nocte ante Pascha, nulla Ecclesia secundùm morem vestrę Ecclesię, campanas sonet: neque in Sabbato Sancto Cereum benedicat; sed ad Baptismum prædicti Clerici, prout consuetum est, veniant. Nulla præterea Ecclesiarum missas solemnes celebret in Festivitate Beati Martini, & S. Reguli, & in secunda Feria Paschæ, & in Processionibus Quadragesimæ, donec stationis solvantur conventus. Nullus etiam Clericorum Officium vivorum, aut mortuorum, ad Matricem Ecclesiam pertinens, facere, vel celebrare, præsumat. Ad hæc adjicientes statuimus, ut decimæ Matricis Ecclesiæ ab his, qui tribuunt non fraudentur. Et nulla eas Clericalis persona surripiat, aut diminuat. Nulli etiam Episcopo liceat aliquem Matricis Ecclesiæ Canonicum Officio, seu Beneficio, sine canonico privare judicio. Sane charitativa illa ciborum beneficia, quę ab Episcopis vestris (sive pręsentes, sive absentes fuerint) in solemnioribus Festis consuevistis accipere, vobis, vestrisque posteris rata pręcipimus, & illibata servari. In his omnibus prędecessoris nostri sanctæ memoriæ Paschalis Papæ privilegium confirmamus, & stabilitate perpetua corroboramus.

Confirmatur dignitas Matricis Ecclesiæ Lucanæ. Priores & Clerici sine consensu Episcopi & Priorum Ecclesiæ Matricis non eligendi: ceteraque Privilegia Matricis Ecclesiæ propria. Libertas exactionis decimarum, aliorumque onerum. Canonici dignitate, vel præbenda ab Episcopo non privandi sine Capituli consensu.

Confirmatur Privilegium a Paschali PP. concessum.

Solitæ clausulæ.

mus. Si qua igitur in futurum ecclesiastica, sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem justa Conventui isti servantibus sit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Gelasii PP.

EGO GELASIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Signum manus meæ.

DEUS IN LOCO SANCTO SUO.

Et S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Deus-dedit Cardinalis Presbyter Tituli sancti Laurentii in Damaso subscripsi.

Ego Petrus Cardinalis Tituli sanctæ Susannę subscripsi.

Ego Guido Cardinalis Presbyter Tituli S. Balbinæ subscripsi.

Ego Petrus Diaconus Cardinalis SS. Cosmę & Damiani subscripsi.

Ego Petrus Diaconus Cardinalis S. Adriani subscripsi.

Dat. die 13. Septembris anno Domini 1118. Pontif. an. 1.

Datum Pisis per manum Chrysogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis. Idibus Septembris Indictione XII. anno Dominicę Incarnationis MCVIII. Pontificatus autem Domni Gelasii II. Papæ anno I.

VI.

Confirmatio jurium omnium, & privilegiorum Canonicorum Regularium Lucensis Ecclesiæ S. Frigdiani.

Ibid.

Gelasius Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis in Christo filiis, Attoni Præposito, & ejus fratribus, in B. Frigdiani Ecclesia regularem vitam professis, ejusque successoribus in eadem Religione permansuris, in perpetuum.

Corinth. ii. 3.

Exordium.

DOcente nos Apostolo Paulo, cognoscimus, quia ubi Spiritus Domini, ibi libertas. Quia igitur Domini Spiritum in vobis habitare credimus, ex ipsorum operum exhibitione confidimus; libertatem vobis, quę a prædecessore nostro sanctæ memorię Paschali Papa collata est, nos auxiliante Domino confirmamus; & quę ab eo vobis per Privilegii paginam concessa sunt, nos quoque præsentis decreti auctoritate concedimus, & rata atque stabilia permanere censemus: salvâ, sicut ab eo constitutum est, Lucani Episcopi reverentiâ. Præterea Canonicas consuetudines observandi, vobis auctoritatem tribuimus, ad susceptę Religionis augmentum. Neque ullum gravamen vobis inferri permittimus ex privilegio, quod a nobis beati Martini Canonici pro antiquis Ecclesię suæ consuetudinibus acceperunt. Regularibus enim Congregationibus nihil illa præjudicant. Nulla quietem vestram Processionum, aut Litaniarum perturbet indictio, nisi quæ ante Ascensionem Domini totius concursu Civitatis publice fiunt. Parochianos vestros, nisi forte publico crimine teneantur, nullus invitis vobis excommunicare, aut ad pœnitentiam præsumat admittere, sicut in suprafati Prædecessoris nostri epistola continetur. Neque ulli Capellanorum liceat sine consensu vestro, mortuos vestrę Parochiæ sepelire; sed vos eos infirmos sicut consuevistis, ungatis: & mortuos præter alicujus infestationem sepeliatis. Chrisma, Oleum infirmorum, quæ vestra ex antiqua consuetudine suscipit Ecclesia, Majoris Ecclesiæ Clerici, hac vobis occasione non auferant: Neque Clericos vestros ordinari prohibeant, ut per Dei gratiam quiete & pacifice conversantes, professionis vestræ propositum plenius observare possitis. Si qua sanę ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Confirmantur libertates omnes a Paschali PP. concessæ.

Item exemtio a quocumque gravamine.

Libertas faciendi sacras Processiones quocumque tempore.

Parochianos S. Frigdiani, nisi ob publicum crimen, excommunicari non posse:

Nec sepeliri absque Canonicorum licentia.

Solitæ clausulæ.

Gelasii PP.

EGO GELASIUS, Ecclesiæ Catholicæ Episc. ss.

Signum manus meæ.

DEUS IN LOCO SANCTO SUO.

Et S. R. E. C. subscriptiones.

Ego Lambertus, Ostinensis Episcopus.

Ego Deus-dedit Prsebyter Cardinalis Sancti Laurentii in Damaso.

Ego Guido, Presbyter Cardinalis Tituli S. Balbinæ.

Ego Petrus Diaconus Cardinalis SS. Cosmæ & Damiani.

Ego Petrus, Diaconus Cardinalis sancti Adriani,

Ego Amicus, Subdiaconus Cardinalis, & Abbas sancti Laurentii foris muros.

Dat. die 26. Septembris. anno Domini 1119. Gelasii PP. I.

Datum Pisis per manus Chrysogoni sanctæ Romanę Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, VI. Kal. Octobris. Indictione XII. anno Dominicæ Incarnationis MCXIX. Pontificatus autem Domni Gelasii II. Papæ Anno I.

Con-

VII.

Confirmatio Monasterii S. Mamiliani, positi in Monte Christi, bonorumque omnium ad illud pertinentium.

Ex Authographo edidit Ughellus Ital. sac. Tom. iii. col. 379.

Gelasius Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Henrico Abbati Monasterii sancti Mamiliani, quod in Monte Christi situm est, tuisque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

NOs, qui disponente Domino ad S. Sedis servitium promotos agnoscimus, ut ejus filios, auxilium implarantes, tueri ac protegere, prout Deus dederit, debeamus: Proinde nos, dilecte in Christo filii Henrice Abbas, tuis petionibus annuentes, beati Mamiliani in Monte Christi Monasterium, cui ductore Deo præsides, Apostolicæ Sedis protectione munimus. Statuimus enim, ne Insulam vestram nullus, neque cum bestiis, vel cum aliquo machinamento perturbet, & universa, quæ in proxima XII. Indictione in Corsica, vel in Sardinia, in Plumbino, vel Elba, vel alibi, vestrum Monasterium possidet, quieta vobis & integra conserventur: in quibus ex propriis nominibus duximus adnotanda, in Sardinia Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Scala, Heliæ sancti Gregorii, & sancti Mamiliani de Simassi cum pertinentiis earum: In Corsica Monasterium sancti Stephani de Venaco, Monasterium sanctæ Mariæ de Majaja, Ecclesiam sancti Pellegrini, & Ecclesiam sancti Pauli de Conca cum pertinentiis suis; quæcumque etiam in futurum, annuente Deo, justè poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat idem Monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorumque quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam providerint eligendum; sepulturam quoque ejusdem Monasterii, & Cellarum ejus, liberam esse decernimus, ut eorum, qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat. Decimas vero vestrarum terrarum, quas ubilibet habetis, sine ulla Episcoporum, vel Episcopalium ministrorum actione, quietam vobis manere concedimus. Sane laicos, seu clericos sæculariter viventes, ad converrsionem suscipere nullius contradictio vos inhibeat. Si qua igitur in futurum ecclesiastica, sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Monasterio justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Confirmantur bona omnia ad Monasterium spectantia.

Decretum perpetuæ immunitatis ab omni perturbatione, molestia &c.

Item ut Abbas a solis Monachis eligatur.

Alia Privilegia.

Solitæ clausulæ.

EGO GELASIUS Ecclesiæ Catholicæ Episcopus subscripsi. — Gelasii PP.

Signum manus meę.

DEUS IN LOCO SANCTO SUO.

Datum Pisis per manum Chrysogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis, Kal. Octobris, Indict. XII. anno Dominicæ Incarnationis MCXIX. Pontificatus autem Domni Gelasii Secundi Papę anno I.

Dat. die 1. Octobris anno Domini 1118. Pontif. anno I.

VIII.

Prohibitio, ne Professi in Ecclesia sanctæ Mariæ Fontis Ebraldi recipiantur ab Abbatibus, aut Prioribus aliorum Monasteriorum.

Gelasius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Abbatibus & Prioribus Monasteriorum salutem & Apostolicam benedictionem.

Nuper erut. ex Archiv. Vatic.

MEmores esse debetis, quod Dominus in Euangelio dicit: Quæcumque vultis, ut faciant vobis homines, eadem & vos facite illis: Audivimus siquidem, quod quidam vestrum Professos Ecclesiæ sanctæ Mariæ de Fonte Ebraldi suscipiant, ubi per Domini gratiam ex longo jam tempore maxima Religionis observantia custodita est: per quam nimirum benignitatem Religionis, & Professionis vincula resolvuntur. Per pręsentia igitur scripta universitati vestræ præcipimus, ne deinceps Professos ejusdem suscipiatis Ecclesiæ; sed in loco ipso ad honorem Dei, & suarum animarum salutem Professionis suæ custodiant sponsionem. Datum apud Magalonam duodecimo Kal. Decembris. (a)

Dat. die 20. Novembris anno Domini 1118. Pontif. anno I.

(a) Hoc anno Magalonam venit Gelasius, unde secessit, postquam habita aliquorum dierum Pisis mora, *mare iterum introivit, & portum S. Ægidii attigit*: ut ait Pandulphus Pisanus, Gelasii familiaris, ejusque vitæ scriptor; in eo Portu fuisse Gelasium die 7. Novembris hujus anni constat ex Privilegio ibidem dato, quo Bernardo Toletano Archiepiscopo & successoribus, totius Hispaniæ Primatum confirmavit. In fine enim (fragmentum recitat Baronius in Addendis & corrigendis ad annum 1118.) legitur: *Datum apud S. Ægidium per manum Chrysogoni &c. VII. Idus Novembris Indict. XII. anno Dominicæ Incarnationis* MCXIX. computo Pisano, quod respondet anno 1118.

Con-

IX.

Conceſſio Indulgentiæ Militantibus pro recuperatione Eccleſiæ Cæſar-Auguſtanæ, vel aliquid donantibus pro ejuſdem reparatione.

Edidit Baronius an. 1118

Gelaſius ad Cæſaraugustanos ſcribit.

Gelaſius Epiſcopus Servus Servorum Dei Exercitui Chriſtianorum, Civitatem Cæſarauguſtanam obſidenti, & omnibus Catholicę fidei cultoribus, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Literas devotionis veſtræ inſpeximus; compoſitioni, quam pro Cæſar-Auguſtano electo ad Sedem Apoſtolicam * duxiſtis, favorem libenter accomodavimus. Eumdem ergo electum noſtris, tamquam beati Petri manibus, largiente Domino, conſecratum remittentes ad vos, benedictionem vobis Apoſtolicæ Viſitationis impendimus: æquam omnipotentis Dei miſericordiam implorantes, ut per Sanctorum preces, & merita, opus ſuum ad honorem ſuum, & Eccleſiæ ſuæ dilatationem, vos faciat operari. Et quoniam & vos ipſos, & veſtra extremis objicere periculis decreviſtis, ſi quis veſtrûm acceptâ de peccatis ſuis pœnitentiâ in expeditione hac mortuus fuerit, nos cum Sanctorum meritis, & totius catholicæ Eccleſiæ precibus, a ſuorum vinculis peccatorum obſolvimus. Cæterum, qui pro eodem Domini ſervitio, vel laborant vel laboraverint, & qui præfatæ Urbis Eccleſiæ, a Sarracenis & Moabitis dirutæ, unde reficiatur, & Clericis ibi Deo famulantibus, unde paſcantur, aliquid donant, vel donaverint, ſecundum laborum ſuorum & beneficiorum ſuorum, Eccleſiæ impenſorum, quantitatem ad Epiſcoporum arbitrium, in quorum parochiis degunt, pœnitentiarum ſuarum remiſſionem & indulgentiam conſequantur.

* direxiſtis.

Indulgentiam eis impertitur.

Dat. die 10. Decemb. ann. Dom. 1118. Pontif. ann. 1.

Data Aleſti, quarto Idus Decembris. Pontificatus noſtri anno primo.

X.

Confirmatio Bonorum omnium, Privilegiorum, ac Immunitatum Monaſterii Cluniacen. cujus Abbati Dalmaticæ & Sandaliorum uſus conceditur.

Edidit Marrier Bibliotheca Cluniac. pag. 1829.

Gelaſius Epiſcopus Servus Servorum Dei, chariſſimo in Chriſto fratri Petro Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

Ignem ſemper in altari ardere, legale præceptum eſt: Quem Sacerdos, qui Patri jure ſucceſſerat, ſoppoſita lignorum ſtrue, ne deficeret, enutriret. Hoc jam diu in cordibus noſtris Sacerdos verus æterni Patris filius conſervavit: quia & priuſquam te in Abbatis officium, & me in Pontificatus miniſterium provexiſſet, corda noſtra dilectionis igne ſuccendit, & charitatem in nobis mutuam cuſtodivit, & poſt ſuſceptas ordinationes amplificavit. Unde nos in his, quæ pro Cluniacenſis Monaſterii ſalute & quiete poſtulas, dulcedini tuæ abnuere, indignum duximus: ipſa etiam ejuſdem loci veneranda religio, & prædeceſſorum tuorum vita venerabilis, nos ad hæc efficienda compellunt. Pro tua igitur & fratrum tuorum petitione, univerſa, quę prædeceſſor tuus felicis memoriæ Hugo Abbas in die obitus ſui, ita quiete atque pacifice poſſidebat, ut nullum inde canonicum judicium recuſaret, tibi, & Cluniacenſi Monaſterio impoſterum quiete atque pacifice habenda & poſſidenda ſtatuimus. Illam etiam a vobis calumniam Apoſtolicæ Sedis patrocinio removemus, qua Epiſcopi pro controverſiis, quæ inter vos & ipſos frequenter emergunt, innocentes homines parrochiarum veſtrarum, & altercationum expertes, interdictis ſuis vehementer affligunt. Sane & Abbatias, quas prædeceſſores noſtri Apoſtolicæ Sedis Pontifices prædeceſſoribus tuis deliberatione provida per ſua privilegia commiſerunt, nos quoque ſtrenuitati tuæ, ac ſucceſſoribus tuis in eadem religionis obſervantia, & dilectione Sedis Apoſtolicæ permanſuris, ordinandas committimus, ut per induſtriam veſtram religionis ſtatus in eis, auxiliante Domino, conſervetur: videlicet, in Epiſcopatu Lemovicenſi Abbatiam S. Martialis: In Engoliſmenſi Abbatiam S. Eparchi: In Sanctonenſi Abbatiam S. Joannis de Angeriaco: In civitate Pictavenſi Abbatiam, quæ dicitur Monaſterium Novum: In Epiſcopatu Toloſano Abbatiam Leſatenſem: In Caturcenſi Abbatiam, Moyſiacenſem, & Figiacenſem: In Nemauſenſi Abbatiam S. Egidii: In pago Arvernenſi, Abbatiam Maudiacenſem, Tiernenſem, & Menatenſem: In Epiſcopatu Auguſtodunenſi Abbatiam Vizeliacenſem: In civitate Antiſſiodorenſi Abbatiam S. Germani: In Epiſcopatu Cameracenſi Abbatiam Unicurtis: In Rothomagenſi Abbatiam, quæ dicitur Ponteſia: In Tarvannenſi Abbatiam S. Bertini, & S. Wlmari: In Italia Abbatiam S. Benedicti ſupra Padum. Ea vero, quæ temporibus noſtris per veſtram vel fratrum veſtrorum ſolicitudinem legitime acquiſita ſunt, quieta vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Pręterea ſuper illum Dalmaticæ, ſive Sandaliorum uſum, quem perſonæ tuæ prædeceſſor noſter ſanctę memoriæ Paſchalis Papa noſtra potiſſimum interceſſione, conceſſit, hoc tibi ſingulariter amplioris dilectionis ſpeculum indulgemus, ut quotiens Miſſas ſolemnes, vel in populo celebraveris, uſu eorumdem inſignium potiaris. Ad hęc, quicquid libertatis, quicquid tuitionis a prædeceſſoribus noſtris conceſſum eſt, nos quoque vobis veſtriſque ſucceſſoribus præſentis decreti paginâ roboramus. Si quis igitur, decreti hujus tenore cognito, temere, quod abſit, contraire tentaverit, apoſtolicæ indignationis ultione plectatur, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit.

Bona omnia Cluniac. Monaſt. confirmantur,

Item & omnes Abbatiæ,

Item Dalmaticæ & Sandaliorum uſus,

Ac omnes libertates.

Obſervantia Decreti hujus.

EGO GELASIUS Eccleſiæ Catholicæ Epiſcopus ſs.

Gelaſii PP. ſubſcriptio.

Signum manus meæ.

DEUS IN LOCO SANCTO SUO.

Datum Avinioni per manum Chryſogoni S. R. E. Diaconi Cardin. XVII. Kal. Jan. Indict. XII. Dominicæ Incarn. anno MCXIX. Pontificatus autem Domni Gelaſii Secundi Papæ, anno I.

Dat. die 16. Decemb. anno Dñi 1119. Pontif. ann. 1.

CALLISTUS SECUNDUS

PAPA CLXII.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCXIX.

GUido, Willelmi Magni Burgundiæ Comitis filius, antea Viennensis Archiepiscopus, S. R. E. Cardinalis, & Paschalis II. per Gallias Legatus Apostolicus, electus est in Romanum Pontificem die prima Februarii anni 1119. ac post dies octo Viennæ consecratus. Sedit in Pontificatu annos V. mens. X. dies XII. (*a*) imperantibus in Oriente Calo Joanne, in Occidente Henrico IV. Impp. Fecit ordinationem per mensem Decembrem; Diaconos, Presbyteros, & Episcopos plurimos creavit, quos per diversa loca distribuit (*b*). Obiit die 13. Decembris anno 1124. & sepultus est Laterani juxta Dominum Paschalem. (*c*) Vacavit Sedes dies VII. (*d*)

(*a*) Sic legitur in Quarto & Sexto ex Codicibus, Criticæ Baronianæ præpositis, exclusâ tamen obitus die, quam includunt Martinus Polonus, & auctor Magni Chronici Belgici, Callisto tribuentes *ultra annos V. & menses X. dies XIII.*

(*b*) Excripsit Baronius ex quodam Vaticano Codice.

(*c*) Inquit Pandulphus Pisanus in vita Callisti.

(*d*) Inclusâ obitûs Callisti die.

I.

Monasterii Trenorciensis bona omnia confirmantur, & cum cæteris privilegiis Monachis Abbatem de gremio eligendi conceditur facultas.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Franconi Trenorciensi Abbati, ejusque Successoribus regulariter promovendis, in perpetuum. *Ex authographo edidit Chiffletius historia Trasnorc.*

JUstis votis assensum præbere, justisque petitionibus aures accommodare nos convenit, qui, licèt indigni, justitię præcones, in excelsa Apostolorum Petri & Pauli specula positi Domino disponente conspicimur. Idcirco petitionibus tuis clementius annuentes, Trenorciensi Cœnobio, cui Deo auctore præsides, ad exemplar prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Paschalis Papæ, præsidium Apostolicæ protectionis impendimus: & loca illa, quæ vel antecessorum tuorum, vel tuæ strenuitatis industria aut rationabiliter adquisivit, aut legitime recuperavit, vel antiquorum Principum seu Episcoporum liberalitate eidem Cœnobio concessa sunt, præsentis decreti pagina vobis vestrisque Successoribus confirmamus. *Exordium.*

In Episcopatu videlicet Claremontensi Monasterium sancti Porciani, cum Ecclesiis de Besson, de Quintiniaco, de Polines, de Celsiaco, de Travallio, de Fellinia, de Monte Aureo, de Sustris, de Charel, de Liriniaco, de Martiliaco, de Monsanc, de Boiaco, de Barbariaco, de Vernei, de Villena, de Lupiaco, de Paredo, de Brialis, de Vetinnas, de Voroz, de Sancto Lupo: Ecclesias de Besiaco, de Nuilliaco, de Capelz, de Branciaco, de Floriaco, cum Cappella de Cavarocca: Ecclesiam de Salviliis de Libiaco: Ecclesiam sancti Nicolai, & Ecclesiam de Vernolio: In Cabillonensi, Pristiacum, Aguliacum, Ecclesiam de Baldreas, Ecclesiam sancti Andreæ, Lambras, Manciacum, Ecclesiam de villa Ginniaco, de Ver, Ecclesiam sancti Andreæ de Bulgiaco, Vassiacum, Briennam, Juveniacum, Ecclesiam sancti Jacobi de Grassiaco, sancti Benigni, Ecclesiam de Cabrosio, Ecclesiam de Cavannis, Bisiacum, Ecclesiam sanctę Mariæ de Soliniaco, sancti Martini de Butella, Ecclesiam sancti Andreæ, quæ vulgo vocatur Pannos, Ecclesiam de Monte Raculfo, Ecclesiam de Sasiriaco, Ecclesiam de Peroaiaco, Cappellam de costro Corgenon, Ecclesiam sancti Lidii, quæ vulgo vocatur Olivæ, Lovincum, Silviniacum: In Marticonensi, Ulchisiriacum, Villare, Plotos, Belniacum, Ecclesiam de Lidonziacum, cellam sancti Romani, sancti Mauricii, Sancti Symphoriani, sanctæ Mariæ de Cappella Reverias, sancti Petri de Romaniscas, Ecclesiam de Aziaco, de Fisiano, sancti Juliani de Lonciaco, sancti Vitalis de Lenna: In Bituricensi, Ecclesiam de Sociaco: In Augustudemensi, Ecclesiam de Pariniaco cum Cappella, Ecclesiam de Petrafictа, cum Cappella sancti Justi: In Namnetensi, Monasterium sancti Philiberti, Ecclesiam de Machicol, sancti Martini de Paciaco, sancti Liminii, Ecclesiam de Limoziveria, sancti Columbani, Ecclesias de Carcoiaco, Ecclesias de Mores, mansiones de Legiaco, de Tolvei, Ecclesias de Monasteriis: In Pictavensi, Herum insulam, Ecclesias de Bello videre, cum ci- *Bona, quæ Monast. confirmantur.*

cimiterio, cellam sanctæ Mariæ Lauduni, Ecclesiam sancti Nicolai, sancti Petri, Ecclesias de Basilicis sanctæ Crucis, Ecclesias de Berniziaco, de Aziaco, Maciacum, Taziacum, Ecclesiam de Madernas, Ecclesias de Bernazai, de Monte sancti Leodegarii, de Estivalibus: In Turonensi, Pontiacum, Verniolum, Corcoriacum: In Andegavensi, cellam Cunaldi cum appendiis, Ecclesias de Doadi castri, sancti Dionysii, sancti Petri, sancti Johannis, sancti Leodegarii, Ecclesiam sancti Laurentii, villam Landrum, Terentiacum, Ecclesias de Varinas, sanctæ Mariæ de Tænays cum Cappella: In Genevensi, Ecclesiam de Perois: In Anciensi, Monasterium sancti Philiberti, Ecclesiam sancti Petri de Salitas, sancti Felicis de Landons, sanctæ Mariæ de Pratalias, sancti Martini Cocornensis, cappellam sancti Philiberti, sancti Cyriaci, sancti Mauricii Amblavensis, sancti Vincentii, Cappellam in castro Syroi, sanctæ Mariæ de Bosac, Cappellam de castro Rocos, sancti Juliani, Caspiniaci, Cappellam de castro Mercolio, Ecclesiam sancti Quinti: In Diensi, Ecclesiam de castro Grainan, sancti Romani, Ecclesiam de Torrites: In Tricastrinensi, Ecclesiam de Valle Nimphis, sancti Martini, sanctæ Mariæ, sancti Petri, sancti Romani, Cappellam sancti Michaelis de Gaba, Ecclesiam de Eleemosyna sanctæ Mariæ de Grainan: In Aurasicensi, Ecclesiam de Dosera, sanctæ Mariæ, sancti Benedicti, sancti Christophori, sancti Saturnini. In Vasionensi, Ecclesiam sancti Germani, sancti Petri de Falco, Sanctæ Mariæ de Purpureas: In Viennensi, cellam sanctæ Agnetis de Mota, sancti Martini de Aziaco cum cimiterio, sancti Verani de Rivas, Ecclesiam de Fai, sancti Johannis de Castro Miron, Ecclesiam de Villanova, Cappellam sancti Michaelis de Albon, Ecclesiam sancti Saturnini cum parochia, cellam sancti Philiberti de Minniaco, Ecclesiam sancti Romani, sancti Andreæ, Ecclesiam sancti Ferreoli: In Episcopatu Bisuntino, sancti Cornelii, sancti Desiderii, Ecclesiam de Arzon. Quæcumque prætera in futurum, largiente Deo, juste poteritis adipisci, firma vobis vestrisque Successoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Ad hæc adjicimus, ut idem locus, in quo beati Valeriani Martyris, & sancti Philiberti Confessoris corpora requiescunt, ab omni jugo sæcularis potestatis liber in perpetuum conservetur. Nec Episcopo liceat cujuscumque Diœcesis eumdem locum, excommunicationis, vel absolutionis, vel cujuslibet dispositionis occasionibus perturbare: aut cruces, seu quaslibet exactiones novas burgo, & cæteris Monasterii possessionibus irrogare. Missas quoque in eodem Monasterio publicas celebrari, vel stationem ab Episcopo, præter Abbatis & fratrum voluntatem fieri, prohibemus. Cætera etiam, quæ per reverendæ memoriæ Johannis, & prædicti Domini Paschalis II. Pontificum privilegium Trenorciensi Monasterio confirmata sunt, confirmamus. Præterea, pro reverentia beatæ Mariæ semper Virginis, cujus nomine locus vester insignis est, in Annunciatione Domini

Decretum immunitatis ab omni vi, vel molestia.

Ecclesia S. Valeriani ab omni spirituali, & temporali Episcopi jure libera declaratur.

Salvatoris nostri, hymnum angelicum inter Missarum solemnia, Abbati vel fratribus pronunciare concedimus. Obeunte te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullius ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint, ab Apostolicæ Sedis Episcopo, vel ejus Legato propter difficultatem itineris, consecrandum. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire temptaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Abbas a Monachis eligendus;

Et a Romano Pontif. vel ejus Legato consecrandus.

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Calixti PP. subscriptio.

In Symbolo,

FIRMAMENTUM EST DOMINUS TIMENTIBUS EUM.

Datum apud Celsinlaniam, per manum Ghrysogoni, S. R. E. Diaconi Cardinalis, ac Bibliothecarii, VI. Idus Maii, Indictione XII. dominicæ Incarnationis anno MCXX. *(a)* Pontificatus autem Domni Calixti Secundi Papæ anno I.

Dat. die 10. Maji ann Domini 1119. Pont. ann. 1.

II.

Canonici S. Stephani & S. Joannis Bisuntinæ Civitatis a juramentis per eos factis liberi & soluti declarantur.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Bisuntinæ Ecclesiæ S. Joannis Euangelistæ Canonicis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Ex Chiffletii historia Trenorciana.

INter vestram, & B. Stephani Ecclesiam quædam possessionum unitas per confratrem nostrum Humbaldum Lugdunensem Archiepiscopum facta est, quæ grave admodum inferre videbatur utrique Ecclesiæ detrimentum; nec omnino sine animarum periculo, quæ inde facta fuerant, juramenta poterant conservari. Quæ supradictus frater noster, unà cum Archiepiscopo vestro Anserico diligenter nostra etiam commo-

Series facti.

(a) Dionysiano quidem computo: Calixtus enim II. electus & consecratus mense Februarii anni 1119. Æræ communis, mense Majo anni 1120 ab anno Pontificatus sui primo jam excesserat, ne illud advertamus annum 1120. æræ ejusdem Indictione tertia decima, non duodecima fuisse anumerctum. Verùm enim vero, qua ratione Bullas, sive Privilegia, a Chiffletio relata, tantummodo in recepta ab aliis numeratione differant, nescio omnino; puto tamen argui hinc satis non posse horum monumentorum suspicionem; nihil enim habent, quod methodum illius ævi propriam non sapiat, unum hoc si excipias.

Canonici utriusque Ecclesiæ a juramentis soluti a Lugdunen. Archiepiscopo.

Hujusmodi absolutionem Pontifex confirmat,

Juramentaque irrita omnino declarat:

Bonaque utrique Ecclesiæ confirmat.

monitione perspiciens, utriusque partis juramenta, ex reservata sibi & eidem Archiepiscopo vestro licentia & potestate, prorsus absolvit. Et nos itaque absolutionem ipsam utrique Ecclesiæ necessariam providentes, præsentis decreti pagina confirmamus, & ratam in perpetuum manere decernimus: auctoritate Sedis Apostolicæ statuentes, & omnimodis præcipientes, ut neque vos sancti Stephani Canonicos; neque ipsi, aut quælibet persona, vos deinceps super juramento illo præsumat impetere. Nulli etiam omnino hominum liceat, sibi honores vestros, prædia, & possessiones. & quæcumque juris Ecclesiæ vestræ sunt, pro illius unitatis vinculo vendicare, aut ea ulterius commiscere; sed omnia vobis vestrisque Successoribus ita semper quieta, & integra conserventur, sicut a tempore bonæ memoriæ Salinensis Hugonis, Bisuntini Archiepiscopi, usque ad tempora fratris Hugonis Archiepiscopi, qui in Jerosolymitana peregrinatione ad Dominum migravit, conservata noscuntur.

Solitæ clausulæ:

Si qua igitur, in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se Divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Calixti PP. subscriptio.

EGO CALIXTUS, Catholicæ Ecclesiæ Episcopus, confirmo, & subscribo.

Dat. die 30. Julii ann. Domini 1119. Pont. ann. 1.

Datum apud Magelonam, per manum Chrysogoni S. R. E. Diac. Cardinalis, ac Bibliothecarii, II. Kal. Julii, Indict. XII. Dominicæ Incarnationis anno MCXX. Pontificatus autem Domini Callisti II. Papæ anno I.

III.

Cellam sanctæ Mariæ de Gordiano Ananiensi Monasterio adjudicatur adversùs Arelatensem Archiepiscopum, & Monachos Casæ Dei.

Ex Concilio Tolosano a Calixto II. PP. celebrato anno 1119.

Calixtus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Poncio Ananiensis Monasterii Abbati, salutem & apostolicam benedictionem.

Series controversiæ:

SUper cella S. M. de Gordiano jam diu apud Sedem Apostolicam facta quæstio invenitur. Siquidem Domini nostri sanctæ memoriæ Paschalis Papæ temporibus, & vos vestro, & monachi Casæ Dei suo eam vendicare Monasterio sepius tentaverunt. Post multas autem querimonias, cum prædictus Dominus allegationes vestras diligentius constituto tempore audivisset, veritate tandem sagaciter indagata, cellam ipsam Monasterio vestro adjudicavit, & in quæstione illa monachis Casæ Dei perpetui silentii taciturnitatem indixit, sicut in diffinitionis ejus scripto plenius continetur. Cæterum fratres illi, etsi ex tunc toto ejusdem Domini tempore quievisse visi sunt, ante nos tamen apud Clarum-montem eamdem querimoniam renovarunt, asserentes, se in judicio prægravatos, eo quod ipsorum justitia non ad plenum fuit inquisita. Nos, ut nulla eis adversùs Apostolicam Sedem clamoris relinqueretur occasio, eorum scripta, & rationes perscrutati sumus: & nihil roboris, nihil in eis momenti reperientes, fratribus ipsis desistere ab hac deinceps inquietatione præcepimus.

A Paschali PP. cognitæ:

Cella Monachis Ananiensibus adjudicata:

A Monachis Casæ-Dei appellatum ad CallistumPP.

Ab eoque eisdem silentium super hujusmodi controversia impositum.

Hinc reclamatum ab Archiep. Arelatensi:

Hoc frater noster Ato Arelatensis Archiepiscopus audiens, & ipse clamare cœpit, dicens: Arelatensem Ecclesiam injuste suis possessionibus spoliatam, quoniam predicta cella de Gordanicis cum rebus suis ad jus Arelatensis Ecclesiæ pertinebat, & per eam monachi Casæ Dei locum illum sub censu annuo detinuerant. Cumque id frequentius inculcaret, ne aliquam ei videremur inferre injuriam, diem agendæ causæ apud Montempessulanum statuimus, ubi pars utraque conveniens suas protulit rationes. Quibus sufficienter inspectis, ex fratrum nostrorum sententiâ judicatum est, Archiepiscopum debere super eadem Ecclesia revestiri, si Arelatensem Ecclesiam locum illum ante Domini nostri judicium possedisse, idoneis testibus comprobaret. Judicio itaque adimpleto, mox ei restituta est possessio, salvo nimirum Ananensis Monasterii jure, si quod esset. Tunc etiam terminus constitutus est, in quo de proprietatis jure apud Tolosam in utriusque partis præsentia tractaretur. In ipso ergo concilio quæstio mota est. Et quidem Ananenses Monachi cellam illam per Lodoici Imperatoris, Caroli Magni Imperatoris filii, & filii ejus Caroli regis, scripta & largitiones, Ananensi Monasterio vendicabant. Archiepiscopus vero, se Lodoici, filii Bosonis regis Viennæ, chirographo tuebatur. Causa itaque aliquandiu coram omnibus ventilata, nos fratribus nostris Cononi Prænestino, & Lamberto Ostiensi, Episcopis & Cardinalibus, Besoni sanctæ Anastasiæ, Deus-dedit sancti Laurentii in Damaso, & Johanni sancti Chrysogoni, Presbyteris: & Diaconibus, Petro sanctorum Cosmæ & Damiani, Gregorio sancti Angeli, & Chrysogono sancti Nicolai de Carcere: & Archiepiscopis Oldegario Tarraconensi, & Bernardo Auxiensi, & item Episcopis Raimundo Barbastrensi, Guidoni Lascurrensi, Galtero Magalonensi, & Goloni Leonensi, & Abbatibus Arduino sancti Savini, & Amico sancti Laurentii foras muros, præcepimus, ut in partes secederent, & controversiam ipsam judicio canonico definirent. Egressi de concilio fratres inter se diutius contulerunt. Novissime discussis utrimque rationibus, & chartarum monumentis sæpius revolutis, hujusmodi sententiam in concilii audientia ediderunt: Donationis scripta, quæ Arelatensi Ecclesiæ a prædicto rege Ludovico Bosonis filio, post Ludovici Imperatoris, Magni Caroli filii, & filii ejus Caroli regis confirmationes, de cella de Gordanicis collata sunt, robur nullum obtinere; Quod enim Deo semel oblatum fuerat ab aliis, ulterius aliis non potuit erogari. Hoc etiam ex abundanti additum est, ut Ananienses Monachi trium idoneorum testium assertione probarent, Ananense Monasterium cellam de Gordanicis per triginta annorum spatium sine interruptione legitimâ possedisse, antequam eam monachi Casæ Dei, per quos Arelatensis Ecclesia in possessionem intraverat, obtinerent. Et sic locus idem in jure deinceps ac possessione Ananiensis Monasterii permaneret.

Propositumq; a Callisto judicium apud Montempes. sulanum.

Datâque favore Archiepiscopi sententiâ decretum, ut utraque pars Tolosam ad Concilium conveniret.

Rationes ibidem allatæ coram Patribus:

ab iisdem separatim cognitæ:

Cellaque Ananiensibus Monachis adjudicata de communi cōsensu:

Hanc profecto sententiam toti concilio placere,

cere, a fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, acclamatum est. Confestim Anianenses in medium tres senes monachos protulerunt, qui tactis sacrosanctis Euangeliis firmaverunt, Anianenses monachos cellam de Gordanicis per triginta annorum spatium sine interruptione legitima possedisse, antequam eam Casæ Dei monachi obtinerent.

Huiusmodi sententia a Pontifice cõfirmatur;

Prolatam igitur a fratribus supra nominatis de jam sæpe dicta cella sententiam, & totius assensu concilii approbatam, nos autore Deo assertionis nostræ munimine confirmamus: & Anianensi Monasterio super ea in posterum inferri calumnias, auctoritate Sedis Apostolicæ penitus prohibemus.

Cæteraque bona ad Monasterium Anianense spectantia eidem roborantur.

Quæcumque præterea Anianense Monasterium per authentica prædecessorum nostrorum Johannis, Nicolai, Alexandri, Urbani, Paschalis Pontificum Romanorum, privilegia possidet, tibi tuisque successoribus in perpetuum confirmamus. Idem enim locus specialiter sub beati Petri jure ac protectione consistit.

Prædictam cellam de Cordanicis Arelatensis Archiepiscopus in manu nostra, per virgam, quam gestabat, in conspectu totius concilii refutavit. Nos vero eam tibi, fili in Christo carissime Ponti, & per te Anianensi Monasterio, per eamdem virgam protinus restituentes, tam Arelatensi Ecclesiæ, quam & Monasterio Casæ Dei, perpetuum super eadem cella silentium sub anathematis obligatione indiximus; & instrumenta chartarum ab Archiepiscopo & monachis Casæ Dei vobis reddi præcipimus: ne illorum occasione aliquis denuo querimoniæ scrupulus oriatur. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni, subjaceat.

Solitæ clausulæ.

Cunctis autem eidem loco sua servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant & apud districtum Judicem premia æterne pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Callisti PP.

EGO CALIXTUS, Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Et S.R.E. Cardinalium subscriptiones,

Ego Cono Præneftinus Episcopus.
Oldegarius Tarraconensis Ecclesiæ dispensator S. Raimundi Barbastrensis Episcopi.
Ego Archiepiscopus Bernardus Auscienlis, ss.
Ego Lambertus Ostiensis Episcopus.
Richardus Narbonensis Archiepiscopus.
Ego Petrus Cardinalis sanctorum Cosmæ & Damiani.
Ego Boso, tituli sanctæ Anastasiæ presbyter Cardinalis.
Ego Ato Arelatensis Episcopus.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sancti Angeli.
Ego Deus-dedit, tituli sancti Laurentii in Damaso Presbyter Cardinalis.

Et cæterorum Episcoporum & Abbatum, qui Concilio interfuerunt.

Ego Fulco Aquensis Archiepiscopus, ss.
Ego Gualterius Magalonensis Episcopus.
Ego Johannes, Presbyter Cardinalis, tituli sancti Chrysogoni, huic judicio interfui, & subscripsi.
Ego Amicus abbas sancti Laurentii foris muros.
Ego Arduinus Abbas sancti Savini.

Dat. die 15. Julii ann. Domini 1119. Pont. an. 1.

Datum Telosæ per manum Chrysogoni S.R.E. Cardinalis ac Bibliothecarii, Idibus Julii, Indictione XII. Dominicæ Incarnationis anno M°XIX. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ anno I.

IV.

Vindocinense Monasterium, cui Privilegia omnia, & præcipue totale dominium in Ecclesia S. Priscæ, confirmantur, soli Apostolicæ Sedi subjectum declaratur.

Ex notis Sirmondi ad Goffridum.

Calixtus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Goffrido Vindocinensis Monasterii abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM universis Ecclesiæ sanctæ filiis Apostolicæ Sedis auctoritate ac benevolentia debitores existimamus *: illis tamen locis, atque personis, que specialius atque familiarius Romanæ adhærent Ecclesiæ, propensiori nos convenit caritatis studio imminere. Quamobrem, carissime in Christo fili Goffride Abbas, tuis petitionibus non immerito annuendum censuimus: ut Vindocinense Monasterium, cui Deo auctore præsides; quod videlicet ab ipsis fundatoribus Goffrido Andegavensi comite, & Agnete Pictavensi comitissa, Sedis Apostolicæ oblatum est, ad prædecessorum nostrorum sanctæ memoriæ Alexandri, Urbani, Paschalis, Romanorum Pontificum exemplar, Apostolicæ Sedis privilegio muniremus. Sicut ergo iidem fundatores devoverunt, & in eorum chirographo continetur, sub Apostolicæ Sedis defensione ac Romana libertate, ab omni conditione aliarum personarum absolutum semper & liberum idem Monasterium permanere sancimus. Ita videlicet, ut inter Romanum Pontificem, & te tuosque successores, nulla, cujuscumque dignitatis vel ordinis persona sit, media habeatur. Nec ipse Vindocinensis Abbas ad concilium ire, ubi Papæ persona non aderit, ullatenus cogatur. Porro Ecclesiam B. Priscæ, in monte Aventino sitam, cum universis pertinentiis suis, prædicti Domini nostri Alexandri Papæ concessione prædecessores tui longo tempore possedisse noscuntur, tibi tuisque successoribus cum omni dignitate, que ad eamdem Ecclesiam pertinet, confirmamus: sancti Spiritus judicio decernentes, ut nulla deinceps Ecclesiastica secularisve persona, prædictam B. Priscæ Ecclesiam, seu Ecclesiæ dignitatem, tibi tuisque successoribus qualibet astutia vel occasione auferre præsumat. Quod si forte contigerit, Romanæ legatum Ecclesiæ prædictum Vindocinense Monasterium visitare, caritative ibi suscipiatur, & ei juxta loci possibilitatem diligenter, quæ corpori fuerint necessaria, ministrentur. Porro legatus ipse in eodem loco nihil per se disponere vel corrigere audeat, neque occasione legationis rectorem loci vel fratres molestare præsumat. Sed si quid forte corrigendum cognoverit, Papæ notificare licebit. Si quis autem adversus locum illum pro aliquibus rebus causari voluerit, nullatenus abbas vel fratres ei respondeant, antequam Ro-

* leg. existimus.

Monast. Vindocinense a Goffrido Andegaven. Comite constructum

Sub Apostolicæ Sedis defensione recipitur;

Liberumque ab omni aliæ subjectione declaratur.

Confirmatur eidem Ecclesia S. Priscæ.

In qua nec eiusdem Sedis Legatus jus aliquod exercere posse declaratur.

Romanum Pontificem consulant; quia quod sine nostro vel successorum nostrorum judicio distractum vel diffinitum fuerit, irritum erit. Sane ad indicium perceptæ hujus a Romana Ecclesia libertatis, duodecim solidos monetæ vestræ patriæ quotannis Lateranensi palatio persolvetis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Census annuus, ab eodem Monasterio Lateranen. Palatio persolvendus.

Solitæ clausulæ confirmantes præsens privilegium.

Callisti PP. subscriptio.

EGO CALIXTUS, Catholicæ Ecclesiæ Episcopus, ss.

Dat. die 6. Octobris anno Domini 1119. Pontif. anno 1.

Datum Parisiis per manum Chrysogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, VIII. Idus Octobris, Indict. XIII. Dominicæ Incarnationis anno MCXIX. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ anno I.

V.

Confirmatio Capitulorum, a Monachis Cisterciensibus factorum ad observantiam regulæ S. Benedicti.

Ex Baronii Annal. ad an. 1119.

Calixtus Episcopus, Servus Servorum Dei, carissimis in Christo filiis Stephano venerabili Cisterciensis Monasterii Abbati, & ejus fratribus, salutem & apostolicam benedictionem.

Exordium.

AD hoc in Apostolicæ Sedis regimen, Domino disponente, promoti conspicimur, ut ipso præstante Religionem augere, & quæ recta, atque ad salutem animarum statuta sunt, nostri debeamus auctoritate officii stabilire. Id circo, filii in Christo carissimi, petitioni vestræ caritate debita impertimur assensum: & religioni vestræ paterno congratulantes affectu, Dei operi, quod cæpistis, manum nostræ confirmationis apponimus. Siquidem consensu & deliberatione communi Abbatum & fratrum Monasteriorum vestrorum, & Episcoporum, in quorum Parochiis eadem Monasteria continentur, quædam de observatione regulæ beati Benedicti, & de aliis nonnullis, quæ Ordini vestro & loco necessaria videbantur, capitula statuistis: quæ nimirum ad majorem Monasterii quietem, & religionis observantiam, auctoritate Sedis Apostolicæ petitis confirmari. Nos ergo vestro in Domino profectui congaudentes, capitula illa & constitutiones auctoritate apostolica confirmamus, & omnia in perpetuum rata permanere decernimus. Illud nominatim omnimodo prohibentes, ne Abbatum aliquis Monachos vestros sine regulari commendatione suscipiat. Si qua igitur ecclesiastica sæcularisve persona nostræ confirmationi, & constitutioni vestræ temeritate aliqua obviare præsumpserit, tamquam religionis & quietis monasticæ perturbatrix, auctoritate beatorum Petri & Pauli, & nostra, donec satisfaciat, excommunicationis gladio feriatur. Qui vero conservator extiterit, omnipotentis Dei & Apostolorum ejus benedictionem & gratiam consequatur. Interdicimus autem, ne quis conversos laicos professos vestros ad habitandum suscipiat.

Confirmantur Capitula.

Et illud præcipue, ne quis Abbas Monachos Cistercienses sine Abbatis consensu excipiat.

Solitæ clausulæ.

Calixti Pp. subscriptio.

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus confirmavi, & subscripsi.

Dat. die 23. Decemb. anno Domini 1119. ann. 1.

Datum Sodoloci per manum Chrysogoni sanctæ Romanę Ecclesiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, decimo Kalendas Januarii, Indictione XII. Incarnationis Dominicæ millesimo centesimo decimonono, Pontificatus autem Domini Calixti Secundi Papæ anno primo.

VI.

Confirmatio bonorum omnium, consuetudinum, & jurium Trenorcensis Monasterii.

Ex Chiffletii Historia Trenorciensi.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Canonicis Bisuntinæ Ecclesiæ sancti Johannis Euangelistæ, tam præsentibus quam futuris, in perpetuum.

Exordium.

SIcut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Quamobrem, charissimi in Christo filii, petitioni vestræ clementer annuimus, & tam vos quam vestra omnia protectione Sedis Apostolicæ munientes, quæ in præsentiarum legitime possidere debere videmini, vobis vestrisque successoribus in perpetuum confirmamus: videlicet domos vestras, quæ sunt infra exterius claustrum, Ecclesiam sancti Johannis Baptistæ juxta Nigram portam cum decimis, & appenditiis suis: Claustrum, sub curias Episcopi situm: Tertiam partem Bisuntinæ monetæ; itaut nemo de terra S. Johannis eam alibi transferre, vel ipsius monetæ examina facienda, inferius a cappella sancti Quintini transmutare præsumat: molendina de Batent, molendinum in Ripa, & aliud in Curvata, quod ab Hugone fratre nostro felicis memoriæ Bisuntino Archiepiscopo, & mansum in Alfo, & modium vini in Majorra villa pro anniversario ejus collatum est: Ecclesiam sancti Petri infra Urbem, ex domo Hugonis Archiepiscopi de Montefalconis: Ecclesiam sanctæ Mariæ Magdalenæ, ad thesaurum vestrum pertinentem: Archidiaconatum unum de Voga, ex dono prædicti Hugonis: Potestatem Poliaci, & in eadem Villa Ecclesiam sancti Albini cum omnibus appendiciis suis: Villam sancti Viti cum Ecclesia, & appenditiis: In Marciano Ecclesiam sancti Martini cum decimis & appendiciis, mansos quinque, & villam Saliniaci cum ecclesia & omnibus appenditiis. villam Cussiacum, cum villa Romanella, & cum ecclesia & appendiciis, Ecclesiam sancti Mauritii in Gradico cum decimis & appendiciis suis: In villa Aymestez, in Bruciaco, & Averniaco quidquid collatum est pro Lentaldo Comite: In Salinis Ecclesiam sancti Mauricii cum decimis & appendiciis suis, & medietatem Ecclesiæ sanctæ Mariæ, & cappellam sancti Petri: In eadem villa Caldariam unam & dimidiam ad sal conficiendum: In villa Pontiliaco Ec-

Bona omnia Trenorcien. Monachis cōfirmantur;

Ecclesiam sancti Mauricii cum decimis & appendiciis suis: In villa Cuiniaco Ecclesiam sancti Valerii cum decimis & pertinentiis suis, quæ ad thesarum vestrum respiravit: Cappellam S. Genulfi cum appendiciis suis de villa Taloniaco: Ecclesiam de Sancei cum appendiciis suis: Ecclesiam S. Benigni de Pont cum appendiciis suis: Ecclesias de Donna-maria, de Ansengens, de Malengis, de Lavens, de Lavenchez, de Sarmagis, de Tarva, de Cavamiey, & de Vincella cum appendiciis earum: Alodium Stephani de Montmerel, in quo Ecclesia de Loya-nova sita est. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum substentatione, & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Porro thesaurum vestræ Ecclesiæ, nisi forte pro redemptione captivorum, vel famis necessitate, aut emptione terrarum, ab aliquo distrahi prohibemus. Sane vestris Archipresbyteris, & Archidiaconis interdicimus, ut Ecclesias vestras, & earum Presbyteros, seu clericos, præter Archiepiscopi, & totius Capituli vestri commune consilium, interdictionis sententiæ subdere non præsumant. Præterea quieti vestræ Ecclesię propensius intendentes, & ejus servare justitiam cupientes, consuetudines, quas Beati Stephani Ecclesia ei ex antiquo debere cognoscitur, & quę continentur in Libro, qui nuncupantur Regula, confirmamus; ut videlicet in Purificatione sanctæ Mariæ, Canonici S. Stephani ad processionem conveniant, & cereos septuaginta duos exhibeant: In Cœna Domini, cum candelabris, & mojori Cruce ad sancti Chrismatis confectionem conveniant: In Sabbato Sancto sex libras ceræ ad magnum cereum faciendum præbeant: Canonicos quatuor ad legendas quatuor lectiones, & præter illos Presbyterum Canonicum ad collectam: Ipso die Paschæ, brachium Beati Stephani cum processione sollemniter afferant: In Sabbato Pentecostes duos Canonicos ad legendas duas lectiones mittant, & pręter illos Prsbyterum Canonicum ad collectam: In messione, & vindemia Poliaci, ceram, quę sufficiat: In festo S. Stephani in Augusto, vaccam, vel quatuor solidos, & modium vini: In Ultrajurensi vindemia ceram, quę sufficiat: Per totum annum, dum erit vinum in cellario sancti Johannis, cubitum unum candelę in unoquoque sero tribuant: Si Canonici simul cœnaverint, candelam in cœna, quantum opus fuerit; sin autem, unicuique Canonico, qui moratur a Nigra porta usque ad antiquum murum, dimidium pedem candelæ: Præposito ulnam unam; Decano similiter: In Nativitate Domini sicut in Pascha, brachium sancti Stephani cum processione sollemniter afferant: De toto monte clerici, seu laici decimam Parochiæ vestræ attribuant; laici tamen omnia jura Parochialia Ecclesiæ sancti Johannis Baptistæ persolvant: Si quando fit Placitum Dei, oblatio inter S. Johannis, & S. Stephani Canonicos dividatur: Cimiterium sancti Stephani, cum eleemosyna Casati, utrique Ecclesiæ commune permaneat: In receptione tam Regum, quàm Episcoporum, clerici sancti Stephani ad Ecclesiam vestram cum sericis cappis veniant: In electione Bisuntini Archiepiscopi, clerus, & populus civitatis, secundum antiquam vestræ Ecclesiæ consuetudinem, in Capitulo vestro conveniant. Universas etiam consuetudines, & tenores, quos a tempore Salinensis Hugonis, Archiepiscopi vestri, usque ad tempus jam dicti fratris nostri Hugonis, vestri similiter Archiepiscopi, qui in Jerosolymitana peregrinatione defunctus est, vestra Ecclesia tenuit & possedit, ut deinceps integre quieteque teneat, & possideat, firmitate perpetua stabilimus. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Decretum omnimodæ libertatis a cujuscumque personæ molestia:

Confirmantur quoque consuetudines Ecclesiæ S. Stephani favore eorumdem Monach.

Aliæ decimæ seu consuetudines; & jura approbantur;

Solitæ clausulæ.

CALIXTUS Catholicę Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Callisti PP. subscriptio.

Datum Romanis, XV. Kalendas Martii, Indictione XIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXX. Pontificatus autem Domni Calixti Secundi Papæ anno Secundo.

Dat. die 15. Februarii anno Domini 1120. Pontif. anno II.

VII.

Confirmatio bonorum omnium, & privilegiorum Monasterii Cluniacensis, cujus Abbatibus conceditur jus cudendi monetas.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, charissimo in Christo filio Pontio Cluniacensi Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Ex Chartario S. Mariæ de Gernajo edidit Marrier Biblioth. Cluniac. col. 573.

Religionis Monasticæ modernis temporibus speculum, & in Galliarum partibus documentum, beati Petri Cluniacense Monasterium ab ipso suæ fundationis exordio Sedi Apostolicę in jus proprium est oblatum. Proinde Patres nostri sanctæ recordationis Joannes XI. item Joannes XII. Agapitus II. Benedictus VI. item Benedictus VII. Leo VII. item Leo IX. Gregorius VI. item Gregorius VII. Alexander II. Stephanus, Victor III. Urbanus II. Paschalis II. & Gelasios II. Ecclesiæ Romanæ Pontifices, locum ipsum singularis dilectionis, ac libertatis prærogativa donarunt, & universa ei pertinentia privilegiorum suorum sanctionibus muniverunt. Statutum est enim, ut omnes Ecclesiæ, Cimiteria, Monachi, & laici universi infra terminos habitantes, qui sunt a rivo de Salnai, & ab Ecclesia Rusiaci & Cruce de Lornant, a termino quoque molendini de Tornasach, per villam, quæ dicitur Varentia, cum nemore Burseio: a termino etiam, qui dicitur Perois, ad rivum usque de Salnai, sub Apostolicæ tantùm Sedis jure ac tuitione permaneant. Neque ipsi Cluniacensis loci Presbyteri, aut etiam parrochiani, ad cujuslibet, nisi Romani Pontificis, & Cluniacensis Abbatis co-

Cluniac. Monast. sub perpetuo jure Sedis Apost.

Pontifices, qui privilegiis illud donarunt:

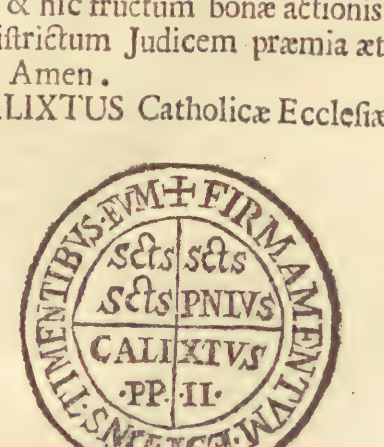
Limites jurisdictionis Monast. Cluniac.

Privilegia, quæ eidem confirmantur;

cogantur ire Synodum vel Conventum. Sane pro Abbatis, Monachorum, seu Clericorum, infra prædictos terminos habitantium ordinatione, pro Chrismatis confectione, pro sacri Olei, Ecclesiarum, Altarium, & Cimiteriorum consecratione, Cluniacense Monasterium, quem maluerit, Antistitem convocet. Cluniacenses Monachos, ubilibet habitantes, nulla omnino persona præter Romanum Pontificem, & Legatum, qui ad hoc missus fuerit, excommunicet, & interdicat. Porro si Monacus, Clericus, aut Laicus, sive cujuslibet Ordinis professionisve persona, nisi forte certa de causa excommunicata sit, Cluniacensium Claustrorum mansiones elegerit, absque contradictione alicujus suscipiatur, & quæ de suo jure attulerit, libere a Monasterio habeantur. Altaria, Cimiteria, & decimæ Cluniacensium Monachorum, & quæcumque juris eorum sunt, a nemine auferantur, vel minuantur. De Monachis, aut Monasteriis Cluniacensibus nulli Episcoporum, salvo jure canonico, si quod in eis habent, liceat judicare; sed ab Abbate Cluniacensi justitia requiratur: quam si apud eum invenire nequiverit, ad Sedem Apostolicam recurratur. In Abbatiis, quæ cum suis Abbatibus ordinationi Cluniacensis Monasterii datæ sunt, videlicet S. Martialis Lemovicensis, S. Eparci Engolismensis, Monasterii novi Pictavis, sancti Johannis Angeliacensis, Monasterii Lesatensis, Moysiacensis, Figiacensis, & S. Egidii Hemausensis: In Arvernia, Mausiacensis, Tiernensis, Menacensis: In Episcopatu Eduensi, Vizeliacensis: In Antisiodorensi, S. Germani: In Cameracensi, Hunol-curtis: In Rothomagense, Abbatia apud Pontem Saram: In Tarcurnensi, S. Bertini, & S. Wlmari: In Italia, S. Benedicti super Padum, sine Cluniacensis Abbatis præcepto nullatenus eligant. Pro altaribus, & Ecclesiis, sive decimis vestris, nulli Episcoporum facultas sit, gravamen aliquod vobis, aut molestias irrogare; sed sicut eorum promissione quædam ex parte, quædam ex integro habuistis, ita & in futurum habeatis. Ecclesiarum vestrarum decimas, quæ a laicis obtinentur, si secundùm Deum eorum potestati subtrahere vestræ Religionis reverentia poterit, ad vestram & pauperum gubernationem vobis liceat possidere. Decimas laborum vestrorum, pro quibus tam vos, quàm alios Monasticæ Religionis viros inquietare Episcopi consueverunt, illorum videlicet, quos dominicaturas appellant, qui vestro sumptu a Monasteriis, & Cellæ vestræ clientibus excoluntur, sine omni Episcoporum, & episcopalium Ministrorum contradictione deinceps quietiùs habeatis, qui vestra peregrinis fratribus, & pauperibus erogatis. Ecclesiæ omnes, quæ ubilibet positæ sunt, seu Cappella vestra, & Cimiteria libera sint, & omnis exactionis immunia, præter consuetam Episcopi paratam, & justitiam in Presbyteros, si adversus sui Ordinis dignitatem offenderint; Liceatque vobis, seu fratribus vestris, in Ecclesiis vestris Presbyteros eligere, ita tamen, ut ab Episcopis, vel ab Episcoporum Vicariis animarum curam absque venalitate suscipiant: Quam si committere illi, quod absit, ex pravitate noluerint, tunc Presbyteri ex Apostolicæ Sedis benignitate officia celebrandi licentiam consequantur. Ecclesiarum vestrarum consecrationes, si dioecesani Episcopi gratis noluerint exhibere, a quolibet Catholico suscipietis Episcopo. Nec cellarum vestrarum, ubilibet positarum, fratres pro qualibet interdictione vel excommunicatione, divinorum officiorum suspensionem patiantur; sed tam Monachi ipsi, quàm famuli eorum, & qui se professioni Monasticæ devoverunt, clausis Ecclesiarum januis, non admissis dioecesanis, divinæ servitutis officia celebrent, & sepulturæ officia peragant. Percussuram quoque proprii nummismatis, vel monetæ, quandocumque, vel quamdiu vobis placuerit, habeatis. Hæc igitur omnia, sicut a nostris prædecessoribus constituta sunt, ita & nos auctoritate Apostolica constituimus, & præsentis privilegii decreto confirmamus. Præterea, fili in Christo Ponti, quem nos, in Viennensis Ecclesiæ positi regimine, nostris per Dei gratiam manibus in Abbatem consecravimus, & personam tuam, & locum, cui Deo auctore præsides, totis dilectionis visceribus amplectentes, & quieti vestræ attentiùs providentes, hæc adjicienda censuimus, ut Abbatiarum vestrarum electis nullus Episcoporum, sine commendatitiis Cluniacensis Abbatis litteris, consecrationis vel ordinationis manus imponat; Alioquin consecrator, & tamquam Constitutionis Apostolicæ prævaricator, graviora subjacere ultioni: & consecrati electio, sive ordinatio, donec Apostolicæ Sedi, & ejus Cluniacensi Monasterio satisfiat, irrita habeatur. Porro Presbyteris parochialium Ecclesiarum S. Mariæ, & S. Oddonis Cluniacensium, ejiciendi, & suscipiendi in Ecclesiam ex antiqua consuetudine poenitentes, & nuptiales chartas faciendi, licentiam indulgemus: Prohibentes, tam Matisconensem Episcopum, quàm & alios super hoc, vel super aliis, quę statuta sunt, vobis molestias irrogare. Si quis igitur ausu temerario, impiaque præsumptione contra Deum, & Sanctos ejus Apostolos, contraque animam suam, hoc nostræ Apostolicæ auctoritatis privilegium in aliquo infringere tentaverit, incunctanter se nostræ Apostolicæ maledictionis noverit aculeo transpunctum, nostræ Apostolicæ excommunicationis telo perfossum, nostri etiam Apostolici anathematis gladio transverberatum, nec nisi per dignam satisfactionem saluti pristinæ reparandum. Ei verò, qui conservator extiterit, sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatinus, & hìc fructum bonæ actionis percipiat, & apud districtum Judicem præmia æternę pacis inveniat. Amen.

Abbatiæ eidem subiectæ; — *In quibus non eligendi Abbates, nisi habito prius cōsensu Abb. Cluniac.* — *Omnimoda exemptio a quocumque gravamine etiam decimarum &c.* — *In quo ab Episcopis locorum dependere debeant Monachi, vel Presbyteri, eorum Ecclesiis inservientes.* — *Jus cudendi Monetas. Solitæ clausulæ; confirmantes præsentem Paginam.* — *Calixti PP. subscriptio.*

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Dat. die 22 Februarii anno Domini 1120. Pontif. anno II.

Datum Valentiæ per manus Chrysogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis, ac Bibliothecarii, VIII. Kal. Martii Indict. XIII. Incarnat. Dominicæ anno MCXX. Pontificatus autem Domni Calixti Secundi Papæ anno II.

An-

VIII.

Antiquà Viennensis Ecclesiæ Privilegia confirmantur.

Ex Bibliotheca Floriac. in hist. Archiep. Viennen. Gallia Christ. edit. Parisina anni 1656. T. I

Calixtus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Petro Decano, & Canonicis sive Clericis Viennensis Ecclesiæ, tam præsentibus quam futuris, in perpetuum.

Etsi Ecclesiarum omnium cura nobis ex Apostolicę Sedis administratione immineant, Viennensi tamen specialius convenit studio providere; ipsa enim primum, disponente Deo, solicitudini nostrę commissa est, & ad ejus regimen nos Episcopalis gratiam consecrationis accepimus. *Callistus PP. antea Viennensis Episcopus.* Et communis igitur & singularis dilectionis debito incitati, matrem vestram, filii in Christo carissimi, sanctam Viennensem Ecclesiam diligere, honorare, & beati Petri patrocinio decrevimus confovere. Omnem itaque dignitatem, & munitionem, ac liberalitatem, quam vel per authentica prædecessorum nostrorum Silvestri, Nicolai, Leonis, Gregorii, & cæterorum Romanorum Pontificum privilegia, vel per Imperatorum, Regum, Principum, & cæterorum fidelium largitionem concessa obtinet, nos quoque, auctore Deo, concedimus, & pręsentis privilegii pagina confirmamus. *Confirmantur Privilegia omnia Pontificia, Imperialia, & Regia:* Ut videlicet super septem provincias primatum obtineat, super ipsam Viennensem, super Bituriacam, Burdigalam, Auxitanam, quæ Novem-populitana dicitur, super Narbonam, Aquensem, & Ebredunensem: & in eis Viennensis Archiepiscopus Romani Pontificis vices agat, synodales conventus indicat, & negotia ecclesiastica juste canoniceque definiat. *Primatus Viennen. Ecclesiæ super septem Provincias.* Porro illa sex oppida vel civitates, Gratianopolis videlicet, Valentia, Dia, Alba, Vivarium, Geneva, Maurienna, in ejus tanquam in proprii Metropolitani obedientia & subjectione permaneant. *Sex aliæ civitates eidem subjectæ:* Tarantasiensis autem Archiepiscopus, licet aliquibus habeatur ex Apostolicæ Sedis liberalitate prælatus, Viennensi Archiepiscopo tanquam Primati suo subjectus obediat. *Et Tarentasiæ Archiepiscopus tamquam Primati.* Sane in Salmoracensi Archidiaconia consecrationes, vel ordinationes, & quidquid ad Pontificale officium pertinet, Viennensis Ecclesia præter alicujus inquietationem seu diminutionem habeat. *Aliæ Ecclesiæ & Monasteria sub illius jure posita;* Abbatia quoque sancti Petri, foris portam Viennæ sita, & intra eamdem urbem Abbatia sancti Andreæ, una Monachorum, altera Sanctimonialium, Abbatia sancti Teuderii, & Abbatia sanctæ Mariæ de Bonbvelle, quæ præstante Deo, nostris sumptibus, & nostris est fundata laboribus, in sæpedicta Viennensis Ecclesiæ jure ac subjectione persistant. In ipsa etiam Romanensi Ecclesia, quamvis Romanæ se faciat libertatis, visis tamen prædecessorum nostrorum privilegiis, & Imperatorum præceptis, tam in sæcularibus, quam in regularibus clericis & Canonicis, inibi ordinatis vel ordinandis, Pontifices Viennenses omnem habere decernimus potestatem; similiter in Ecclesia beati Donati, & beati Valerii, & Ecclesiæ beati Petri de Campania, & beatæ Mariæ de Annonico. Castra præterea, quæ per nos recuperata sunt vel acquisita, scilicet Pompejacum, Salserlum, & castrum de Malvall, Viennensi Ecclesiæ in perpetuum confirmamus. Cœmeterium vero, quod Dominus prędecessor noster sanctę memoriæ Paschalis Papa circa beati Mauritii Ecclesiam consecravit, liberum esse sancimus: ut eorum, qui illic sepeliri deliberaverint, & devotioni, & extremę voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat, salvo nimirum propriæ jure Parochiæ. Ad hæc, pro ampliori Viennensis Ecclesiæ dilectione, ante Viennensem Archiepiscopum per provinciam suam crucem deferri concedimus; & Viennensem Ecclesiam alicui subjacere Legato, nisi Cardinali, vel alii de Romana provincia, qui a Romani Pontificis latere dirigitur, prohibemus. *Viennensis Ecclesia soli Romano Pontifici, & ejus de latere Legatis subjecta;* Porro in Ecclesiis, quas in Viennensi Episcopatu post assumptum Apostolicæ Sedis ministerium consecravimus, Viennensis Archiepiscopus eamdem, quam habuerat ante, interdicendi ac ordinandi habeat potestatem. Sane intra claustri ambitum, ubi Clericorum mansiones continentur, nullus omnino laicorum deinceps habeat mansionem, aut assultum, vel rapinam facere, seu corporalem cuilibet audeat injuriam irrogare. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ confirmationis vel concessionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendeverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in etremo examine districtæ ultioni subjaceat. *Confirmatio præsentis Diplomatis per solitas clausulas.* Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis sentiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. *Callisti PP. subscriptio.*

Datum Valentiæ V. Kal. Martii, Indictione decimatertia, Incarnationis Dominicæ anno MCXX. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ anno secundo. *Dat. die 25. Februarii anno 1120. Pontif. anno II.*

IX.

Confirmatio donationum omnium, a Gunnario ejusque uxore factarum Cassinensi Monasterio, addito annuo censu Lateranensi Palatio per Monachos persolvendo.

Ex Originali in Archivo edidit Gattula Hist. Cassinen. Sec. vii. pag. 425.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, charissimis in Christo filiis, Girardo Cassinensis Monasterii Abbati, & ejus Fratribus tam præsentibus quam futuris, in perpetuum.

Exordium. Et commissi nobis officii solicitudo deposcit, & paternæ charitatis benignitas nos compellit, ut Ecclesiarum omnium providere necessitatibus debeamus: Verumtamen locis illis, & personis, quæ specialiùs ac familiariùs Romanæ adhærent Ecclesiæ, quæque amplioris religionis, & dignitatis gratia præeminent, propensiori nos convenit affectionis studio imminere. Eapropter, filii in Christo Karissimi, petitioni vestræ non immerito annuendum censuimus, ut in Sardiniæ partibus de beati Petri oblatione substentationi vestræ subsidium aliquod conferamus. Per pręsentis igitur scripti auctoritatem vobis vestrisque

que successoribus perpetrata stabilitate concedimus Ecclesias illas, quas vir nobilis Domicellus Gunnari unà cum uxore sua Helena beato Petro cognoscitur contulisse, Ecclesias scilicet S. Petri de Nugulbi, S. Nicolai de Nugulbi, S. Heliæ de Sitin, & S. Petri de Nurci cum pertinentiis suis, ut de ipsarum redditibus, prout facultas ministraverit, indumenta semper Cassinensi conventui præparentur: salvo nimirum censu quatuor solidorum denariorum papiensium, singulis annis Lateranensi palatio persolvendo. Sane possessiones, & dona omnia, quæ prædictus Gunnari beato contulit Benedicto, vel collaturus est, Apostolicæ Sedis munimine confirmamus, statuentes, ut illa omnia similiter in vestimentorum vestrorum præparatione in perpetuum conserventur. Si quis igitur in futurum judex, domicellus, aut ecclesiastica quælibet sæcularisve persona, decreti hujus tenore cognito, prædictas Ecclesias, & cæteras præfati Gunnari oblationes auferre, vel minuere, aut a constituta vestimentorum Cassinensis Conventus præparatione subtrahere vel mutare præsumpserit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem, qui observatores extiterint, beatissimi patris nostri Benedicti precibus, omnipotentis Dei, & Apostolorum ejus Petri & Pauli gratia & benedictio, & peccatorum remissio tribuatur. Amen.

Ecclesiæ in Sardinia a Gunnario donatæ Cassinatibus. — Census quatuor solid. monetæ Papiensis; — Bona, a Gunnaro data, in parandas Monachis vestes convertenda: — Pœnæ contra Monasterium perturbantes in hujusmodi bonis;

Callisti PP. subscriptio. EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

& sigillum.

Dat. die 9. Augusti anno Dom. 1120. Pontif. an. II.

Datum Beneventi per manum Chrysogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, V. Id. Augusti Indictione XIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXXI. (a) Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ anno II.

(a) Ut cæteræ notæ chronologicæ cum anno conveniant, legendum omnino est ann. MCXX. quo in cursu erat Indictio XIII. & mense quidem Augusto annus II. Pontificatus Callisti.

X.

Privilegium confirmationis immunitatum omnium, ab Antecessoribus Pontificibus Monasterio S. Sophiæ Beneventan. Diœcesis assertarum.

In Nomine Domini omnipotentis Salvatoris nostri Jesu Christi, & in Nomine sanctissimæ & individuæ Trinitatis.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Johanni Abbati Monasterii venerabilis sanctæ Sophiæ intra Beneventum siti, ejusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Ex Ughell. Ital. Sac. To. viii. ubi de Beneventan. Archiepp.

Proœmium.

IN Apostolicæ Sedis administratione, divina disponente Clementia, constituti, necesse quidem habemus, omnes Ecclesias beati Petri patrocinio confoveri, & ipsarum quieti paterna solicitudine providere; verumtamen locis illis, ac personis, quæ devotius Romanæ adhærent Ecclesiæ, quæque amplioris religionis gratiâ præeminent, propensiori nos convenit studio subvenire. Quamobrem, * in Christo fili Johannes, postulationi tuæ annuimus, & sanctæ Sophiæ Cœnobium, ad cujus regimen nos te, auctore Domino, nostris tamquam beati Petri manibus consecravimus, sub tutela & jurisdictione, sicut hactenus mansit, perpetuo manere, præsentis paginæ auctoritate sancimus, ut nimirum soli Romanæ Ecclesiæ subditum, ab omni Ecclesiarum, seu & personarum jugo liberum habeatur. Præterea, prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, universa, quæ privilegiis illorum ad ejusdem Monasterii immunitatem, vel possessionem tuis sunt prædecessoribus attributa, tibi tuisque successoribus regulariter promovendis, præsenti privilegio contribuimus; cellas quoque, & ecclesias, aut villas, quæ a prædecessoribus tuis prænominato videntur Cœnobio juste ac rationabiliter acquisita, possidendendas omni in tempore confirmamus; hoc est Ecclesiam sancti Benedicti, quæ dicitur Xenodochium, sancti Johannis, S. Eufemiæ, sancti Petri, quæ nominatur Trasinii, sancti Raymundi, S. Mariæ Rotundæ intra eamdem Civitatem Beneventanam, Ecclesiam S. Mariæ, S. Petri, sancti Nicolai, S. Erasmi, sancti Marciani, sanctæ Mariæ, sancti Angeli foras ante eamdem Civitatem in Pantano, Ecclesiam sancti Benedicti, S. Vitalis, sancti Mercurii apud Olivam, sancti Angeli, S. Mariæ de Scolcature unà cum omnibus pertinentiis in Vado Azara, S. Benedicti in Tassone, S. Valentiniani, apud Votum S. Felicis cum terris: In Cornito S. Silvestri cum duobus rivis, S. Mariæ in Parituli, sancti Marciani in Dentecano, S. Martini in Cuano, S. Petri in Pazano, S. Nicolai: Item Beneventi S. Stephani in Paloaria, S. Mariæ in Lucernara, & curtes duas S. Mariæ in Sabbeta, S. Mariæ in Templana: In Civitate Triana, S. Angeli cum cellis, S. Stephani in Fromarii, S. Gregorii: in Escle, sancti Angeli in Peloso: In Aliperao Ecclesias sanctæ Mariæ, S. Angeli, S. Petri, sancti Marci, sancti Johannis, S. Laurentii, S. Luciæ in Casale, sanctæ Mariæ, sanctæ Appolloniæ, sanctæ Annæ: in Calisti, S. Mariæ, in

** adde dilecte. — Monasterium hoc solius Apost. Sedis juri subjectum; — Confirmatur Privilegia omnia hactenus concessa, — Et bona omnia, prout hic enumerantur.*

in Territorio Sancti Marcelli, in Carsiano sancti Mauri, S. Johannis, sancti Constantini, sancti Anastasii, in Asculo S. Petri, sancti Desiderii, in Illiceto S. Ephrem, in Morteto S. Petri, in Tuscano sancti Adolphi, sancti Hieronymi, sancti Gherardi, sancti Severini, sancti Anastasii: Apud Arolam sancti Mercurii: apud Bivinum sancti Martini: In Biserno Monasterium sancti Angeli cum cellis, sancti Petri, sancti Vincentii, S. Trinitatis: In valle Luparia sanctæ Crucis: apud Raderium S. Martini, in Alirino sancti Michaelis, sanctæ Mariæ, in Monte-malo sancti Felicis, & in Sertore S. Viti: apud Montes sancti Marci juxta fossam, sancti Stephani, in territorio Campi Læti, sanctæ Luciæ, juxta Civitatem Florentinam Monasterium sancti Salvatoris, in Clusano sancti Chrystofori, castellum Forneti cum omnibus pertinentiis, castellum Antiquum cum omnibus pertinentiis, Ecclesiam sancti Donati cum omnibus illorum pertinentiis mobilibus, ac immobilibus. Per præsentis itaque hujus privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus ut quæcumque hodie nominatum illud Monasterium justè possidet, quæque in futurum concessione Pontificum, liberalitate Principum, seu oblatione fidelium juste canoniceque poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant. Quamobrem decrevimus, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut illi possessiones auferre, seu oblationes requirere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare. Verumtamen omnia integra conserventur, eorum, pro quorum substentatione, & gubernatione concessa sunt, usibus omni modo profutura. Obeunte autem te ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptione, astutia, vel violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Domini timorem, atque B. Benedicti regulam elegerint, a Romano Pontifice Maximo injungendum, & consecrandum. Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, sive Basilicarum, Ordinationes Monachorum, qui ad sacros Ordines promovendi, ab Episcopis, in quorum Diœcesibus estis, accipietis, si quidem gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habuerint, & si gratis ea, ac sine pravitate impenderint: Si quis verò his obstiterit, liceat vobis, a quocumque volueritis, catholico Episcopo prædicta Sacramenta percipere. Si qua igitur ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, temere contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate privetur, reamque se divino judicio existere cognoscat de perpetrata iniquitate, & a sacratissimo Sanguine & Corpore omnipotentis Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, ac segregetur; atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat: Cunctis autem contra juste servantibus sit pax, & tranquillitas Domini omnipotentis nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Quod nemini liceat idem Monasterium ullatenus perturbare.

Quod Abbas a solis Monachis eligatur: A Rom. Pontifice consecrandus:

Quod tamen in reliquis ab Episcopo ordinario dependeat.

Solitæ clausulæ.

Callisti PP. subscriptio.

EGO CALIXTUS Catholicæ Sedis & Ecclesiæ Episcopus.

FIRMAMENTUM EST DOMINUS TIMENTIBUS EUM.

Datum Beneventi per manus Siconis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, III. Kal. Decembris Indictione XIV. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ anno secundo: ab Incarnatione autem Omnipotentis Salvatoris nostri Jesu Christi anno millesimo centesimo vigesimo.

Dat. die 29. Novemb. ann. Dom. 1120. Pontif. an. II.

XI.

Revocatio & Irritatio Privilegii Archiepiscopis Pisanis ab Urbano PP. II. Gelasio II. & aliás ab eodem Calisto II. concessi de consecratione Episcoporum Insulæ Corsicæ.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis Fratribus, & Coepiscopis per Insulam Corsicæ constitutis, eorumque successoribus, in perpetuum.

Ex Archiv. Januen. Eccles. transcript edidit Ughell Ital Sac. To: iv. ubi de Januen. Episcopis.

Nec facilitati, nec injustitiæ deputandum est, si quandoque pro rerum necessitate diverso licet modo aliqua disponantur. Romana enim Ecclesia, omnium Mater & Caput ab ipso Capite nostro Domino Jesu Christo constituta, Ecclesiarum omnium, & populorum paci & saluti debet dispensationis suæ moderamine providere. Quamobrem nos, qui licèt indigni, Domino disponente, Apostolicæ administrationis curam gerimus, quæ vel a nobis vel a prædecessoribus nostris minori cautela & consilio facta sunt, ne forte aliis exemplum obstinate præbeamus, in statum decrevimus meliorem per Dei gratiam reformare. Felicis siquidem memoriæ Dominus Prædecessor noster Urbanus Papa, multis & gravioribus necessitatibus coarctatus, pro dilectione atque servitio, a Pisana Ecclesia & Civitate, Romanæ Ecclesiæ abundanter ac frequenter impenso, eamdem Ecclesiam ex liberalitate Sedis Apostolicæ disposuit honorare; unde consecrationem Episcoporum Corsicanæ Insulæ Pisano Antistiti, collata pallii dignitate, concessit: Super qua nimirum concessione inter Pisanos, & Januenses gravis oriebatur dissensio. Ipsi etiam Corsicani Episcopi ad Pisani Antistitis consecrationem accedere penitus recusabant. Hæc profecto discordia prædictus Dominus Urbanus Papa vehementer timens, & ... entis vestræ lamentationi, quæ diu Episcopalis officii administratione caruerat, debita benignitate compatiens, eorumdem Episcoporum consecrationem ad Romanum Pontificem revocavit, & in sua potestate retinuit; & ex tunc toto tam ipsius, quam successoris sui sanctæ memoriæ Paschalis Papę II. Corsicani Episcopi a Romano tantum Pontifice consecrati sunt; licèt Pisanus sæpe-numero ejusdem Domini Paschalis Papę aures pro negotio isto pulsaverit.

Proemium.

Quare Urbanus II. dato Pisano Archiepiscopo Pallio, eidem consecrationem Episcoporum Corsicæ concesserit:

Ortaque in. de dissensione inter Pisanum, & Januen. Archiep. cōsecrationem hujusmodi ad Roman. Pontifices revocaverit:

Idem actum a Paschali II.

Postea vero pię recordationis Papa Gelasius, pari, ac majore etiam necessitate compulsus, & ab eisdem Pisanis expetitus, prædicti Pontificis Urbani statuta concessionis suæ privilegio renovavit.

Gelasius PP.

Cujus nos vestigia subsecuti, cum ad Pisanam Ecclesiam convenissemus, devotionem populi & Cleri attendentes, & eorum petitioni clemen-

Et Callistus Pisanis renovat privilegium.

tius annuentes, id ipsum favoris nostri assertione firmavimus. Unde tanta inter Pisanos, & Januenses crevit discordia, ut deprædationes, & bella, & multa sanguinis effusio facta sit. Hujus quippe occasione discordiæ tanta Saracenis accessit audacia, ut Italiæ fines totius invadentes, nonnulla in maritimis loca gladio & igne vastaverint multosque viros, mulieres, & parvulos captivos abduxerint, In ipsa etiam urbe Romana tanta Cleri, & populi turbatio facta est, adeo ut ante ipsum beati Petri corpus in pleno, quem celebravimus, Conventu, hujus rei revocationem pene omnis Clerus, & populus postularent, eo quod Romana Ecclesia detrimentum in prædictorum Episcopatuum amissione patiebatur, & totius scandali & guerrę causa & seminarium videbatur. In eodem etiam Conventu Clerici, & Laici ejusdem Insulæ cum litteris affuere, id ipsum a nobis suppliciter postulantes. Causa igitur inter fratres diebus plurimis ventilata, diligenterque discussa, communi Episcoporum Cardinalium, & Clericorum, atque nobilium Romanorum deliberatione, cum non parvo populi favore, sancitum est, concessionem illam non debere imposterum efficaciam obtinere, quia & ad Romanę Ecclesiæ detrimentum extra Urbem cum paucis facta fuerat, & multa inde, ut dictum est, scandala & pericula procedebant. Ad honorem igitur omnipotentis Dei, & sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, cum Episcoporum Cardinalium, & Clericorum Conventu Apostolica auctoritate statuimus, ut consecratio Episcoporum Corsicanæ Insulæ a Romano tantùm Pontifice futuris temporibus celebretur: prohibentes vos, ac successores vestros vel Pisano, vel cuilibet alii Episcopo, vel Archiepiscopo subjacere; sed solius Romani Pontificis obedientia, & subjectione, atque consecratione in perpetuum maneatis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ Constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni anathematis subjaceat. Cunctis autem eamdem constitutionem servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Quæ mala inde profecta.

Actum igitur in Concilio Romano de revocatione:

Quam sententiam confirmat Callistus, declarans, ut Episcopi Corsicani soli Apostolicæ Sedi sint subjecti.

Roboratio Decreti hujus per solitas clausulas.

Scriptum per manus Gervasii Regionarii, & Notarii sacri Palatii.

Callisti PP. EGO CALISTUS Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Et S.R.E.Cardinalium subscriptiones.

Ego Crescentius Sabinensis Episcopus ss.
Ego Petrus Portuensis Episcopus ss.
Ego Vitalis Albanus Episcopus ss.
Ego Bonifacius Cardinalis Presbyter tituli S.Marci ss.
Ego Robertus Presbyter Cardinalis S. Sabinæ sc.
Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tit. S. Priscæ ss.
Ego Desiderius Presbyter Cardinalis S. Praxedis ss.
Ego Johannes Presbyter Cardinalis S. Chrysogoni ss.
Ego Petrus Presbyter Cardinalis S. Sixti ss.
Ego Benedictus Presbyter Cardinalis S. Eudoxiæ ss.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis S. Ceciliæ ss.
Ego Divino Cardinalis tit. S. Equitii ss.
Ego Theobaldus Presbyter Cardinalis tit. Pamachii ss.
Ego Rainerius Presbyter Cardinalis tit. SS. Marcellini, & Petri ss.
Ego Deus-dedit Presbyter Cardinalis tit. sancti Laurentii in Damaso ss.
Ego G. G. Presbyter Cardinalis tit. Lucinæ ss.
Ego Hugo Presbyter Cardinalis tit. SS. Apostolorum ss.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. sancti Eusebii ss.
Ego Amicus Presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Jerusalem ss.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis S. Eustachii ss.
Ego Romoaldus Diaconus Cardinalis Eccles. sanctæ Mariæ in Via lata ss.
Ego Aldo Diaconus Cardinalis SS. Sergii, & Bacchi ss.
Ego Romanus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Porticu ss.
Ego Stephanus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ Scholæ Grecæ ss.
Ego Jonathas Diaconus Cardinalis SS. Cosmæ & Damiani ss.
Ego Gualterius Diaconus Cardinalis sancti Theodori ss.
Ego Gerardus Diaconus sanctæ Luciæ ss.

Datum Laterani per manum Chrysogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, III. Non. Januarii, Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXI. Pontificatus autem Domni Calixti II. anno II.

Dat. die 3 Januarii anno Dom. 1121 Pontif. an. II

XII.

Confirmatio bonorum, a Mariano Judice Calaritano, & Guilielmo Archiepiscopo, Cathedrali Ecclesiæ S. Laurentii Januen. datorum.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Villano Præposito, & Canonicis Matricis Ecclesiæ Beati Laurentii Januensis, tam præsentibus, quam futuris, imperpetuum.

Ex Ughell. Ital. Sac. To. iv.

Bonis sæcularium studiis non tantùm favere, sed ad ea ipsorum debemus animos incitare, qui pro nostri Officii debito saluti omnium providere compellimur. Marianus siquidem, Calaritanus Judex tam animæ suę remedio, quâm pro sui restitutione honoris, vestrę Beati Laurentii Matrici Ecclesiæ sex juris sui curtes, videlicet quartum Arsemina, Caput terrę, Sepultum, Aquam frigidam, Fontana de Eugas cum omnibus ad eam pertinentibus obtulit: Ex quibus postea tres sibi consensu vestro accipiens, sex alias, videlicet Sebathus, Paudus, Baral, Tracasali, Fercella, sanctam Victoriam de villa Pupulci, ubi dicitur Terestæ, cum omnibus pertinentiis suis, pro contracambio earum trium, scilicet Quarti, Caput terræ, & Aquæ frigidæ, Ecclesiæ vestrę restituit: ita tamen, ut vestra Ecclesia detrimentum in eodem contracambio patere-

Exordium.

Donatio Mariani Judicis

teretur, tres priores collatas sibi curtes cum pertinentiis suis sine calumnia & contradictione acciperet. Hanc nimirum oblationem, atque concessionem nos, dilectionis vestræ precibus annuentes, auctoritate Sedis Apostolicæ confirmamus, & ratam in perpetuum manere sancimus. Confirmamus etiam vobis Ecclesiam sancti Joannis Arseminæ cum Ecclesiis suis, & ceteris ad eam pertineutibus, quæ nobis a venerabili fratre nostro Guillelmo Calaritano Archiepiscopo tradita, & scripti sui munimine confirmata est, ipso Judice cum uxore sua Pretiosa, consanguineis Parentibus collaudante, & istantius exorante. Quæcumque preterea vestra Ecclesia in præsenti legitimè obtinet, vel in futurum largiente Deo juste atque canonice poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus semper, & illibata decernimus conservari. Nulli ergo omnino hominum liceat vestram Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si quis igitur, nostræ confirmationis hujus tenore cognito, temere, quod absit, contraire tentaverit, honoris & officii sui periculum patiatur, & excommunicationis ultione plectatur, nisi presumptionem suam digna satisfactione correxerit.

Et alia donatio Guilielmi Archiep. de consensu Mariani ejusdem & consanguineorum, quæ confirmatur; Prout etiam cætera bona omnia, quomodolibet ad eamdem Ecclesiam spectantia.

Solitæ clausulæ.

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Callisti PP. subscriptio

Datum Laterani per manum Chrysogoni sanctæ Romanæ E. Diaconi Cardinalis ac Bibliotecarii, Non. Januarii, Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXI. Pontificatus autem Domini Calixti II. Papæ anno II.

Dat. die 5. Januarii anno Dom. 1121. Pont. ann. II.

XIII.

Confirmatio unionis Monasteriorum Bernhomiensis & Affligimiensis Cameracen. Dioecesis, quorum alter alteri subjectum omnino cum pertinentiis omnibus declaratur.

Ex Miræi Oper Diplom. Tom. 1.

Calixtus Secundus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Fulgentio Abbati Affligimiensis Monasterii, quod ad honorem B. Petri Apostolorum Principis in Cameracensi Diecesi situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

QUÆ religionis intuitu statuuntur, inconvulsa debent stabilitate servari. Siquidem venerabilis Frater noster Burgundus, Cameracensis Episcopus, consilio & assensu Archidiaconorum ac reliquorum Clericorum Ecclesiæ suæ, consilio etiam & hortatu venerabilis fratris nostri Rodulphi Remensis Archiepiscopi (sicut in eorum missis ad nos literis continetur) necnon & rogatu & supplicatione Sifridi Bornhemiensis Abbatis & fratrum suorum, Affligimensi Monasterio Bornhomiensem commisit Ecclesiam, ut in ea deinceps Monastici Ordinis disciplina per Dei gratiam habeatur. Olim quidem in loco eodem Ordo fuerat Canonicus institutus; sed guerris supervenientibus, tanta paupertatis inopia coarctatus est, ut neque Ordinem Canonicum conservare, neque per se in ecclesiastica quoque posset honestate persistere.

Bernhomiense Monasterium a Cameracenti Episcopo Affligimensi uuitum

Nos itaque tam prædictorum Fratrum, quám & sororis nostræ Clementiæ Flandriensium Comitissæ, quæ ipsius loci dispensatrix est, petitionibus annuentes, & de religione vestra plurimum confidentes, prædictæ Bernhomiensis Ecclesiæ commissionem præsentis privilegii paginâ confirmamus:

Eidem omnino subiicitur.

Statuentes, ut auctore Deo, in Affligimiensis Monasterii unitate ac subjectione, sub regulæ monasticæ disciplina, in perpetuum perseveret, ita nimirum libera & quieta, sicut antea in Ordine Canonico fuerat, cum Altaribus de Havesdunc, Hingem, Kereberga, Rimenham, Merchecloa, & cum omnibus, quæ in præsenti legitime possidet, vel in futurum, largiente Deo, juste atque canonice poterit adipisci.

Cum bonis omnibus, quæ quomodolibet ad illud spectare dignoscuntur.

Nulli ergo omnino hominum facultas sit, præfatam Bernohmiensem Ecclesiam a dispositione vestri Monasterii removere, seu qualibet occasione subtrahere, possessiones ejus auferre, vel temerariis vexationibus fatigare; sed ita sub vestro Monasterio maneat, sicut a predicto Fratre nostro Burgardo, Dioecesano Episcopo, constitutum, & ipsius chirographo confirmatum est.

Decretum immunitatis & libertatis favore ejusdem Affligimensis Monasterii.

Si qua igitur in futurum cujuslibet dignitatis ordinisve persona, nostræ hujus confirmationis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, honoris & officii sui periculum patiatur, & excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit.

Pœnæ contra violatores privilegii hujus.

Qui verò conservator extiterit, Dei omnipotentis, & Apostolorum ejus Petri & Pauli benedictionem & gratiam consequantur. Amen. Amen. Amen.

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus laudavi.

Datum apud S. Petrum per manum Chrysogoni, S. Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Bibliothecarii, III.* Februarii, Indict. XIV. Incarnationis Dominicæ anno millesimo centesimo vigesimo primo, Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ, secundo.

*Dat. die 30. Januarii anno Dom. 1121. Pontif. an. II. * add. Kalendas.*

XIV.

Monasterium S. Cucuphatis in regione Vallensi, soli Apostolicæ Sedi subjectum declaratur, ejusque bona omnia cum pertinentiis, decimis, oblationibus &c. confirmantur.

Ex Archivo Monasterii huius edidit Baluzius in Appendice Marca Hispanica n. 465.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio Rotlando Abbati Venerabilis Monasterii sancti Cucuphatis Martyris Octavianensis, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

RElígiosam vitam eligentibus apostolicum convenit adesse præsidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito revocet, aut robur, quod absit, sacræ religionis infringat. Ea propter, dilecte in Domino fili Rotlaude, tuis piis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium sancti Cucuphatis Martyris, quod ad jus & proprietatem beati Petri nullo

Monesterium immediate juri S. Apostolicæ subjectum sub ejusdem protectione recipitur; Eique bona omnia confirmantur.

lo medio pertinere dignoscitur, in quo divino mancipati estis obsequio, ad exemplar prædecessorum nostrorum Silvestri, Johannis, Benedicti, & Urbani Papæ Secundi, Romanorum Pontificum, sub beati Petri, & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus. Decernimus itaque, ut Monasterium præfatum tam in capite quàm in membris, & quascumque possessiones, & quæcumque bona in præsenti possidet, vel acquisiturum est, firma ei & integra sub jure & ditione beati Petri pleno jure perpetuo conserventur: In primis statuentes, ut ordo Monasticus secundùm Deum, & beati Benedicti regulam in eodem Monasterio jugiter observetur; in quibus possessionibus & bonis, hæc propriis nominibus duximus exprimenda: Locum ipsum, in quo præfatum Monasterium situm est, in villa ipsius Cœnobii, castrum Octavianum de Fruncto vel de Aqua-longa, item castrum Ricarli vel de Cirtulo, & de sancto Emetario, vallem de Gausach, & de Campiniano cum decimis & primitiis, aquis, terminis, & montibus universis: alodia, & possessiones de Budigiis, & de Aculione, sicut Oto Abbas emit, & domum de Rivosicco cum possessionibus suis: allodia, & possessiones cum aquis, & molendinis, quæ sunt in castro de Rivo-rubeo, Monasterium sanctæ Cæciliæ de Monte ferrato cum Ecclesiis sancti Felicis, & sancti Johannis de Vacarisses, Monasterium sancti Pauli extra muros Barcinonæ cum alodio, quod ibi obtulit Giribertus, & uxor ejus: Monasterium sancti Salvatoris de Breda cum podio de monte Sirtille, Monasterium sancti Laurentii cum Ecclesia sancti Stephani in monte ejusdem, & cum Ecclesia sancti Stephani de Castella cum possessionibus dictorum Monasteriorum, Ecclesiam sancti Petri de Clarano, cappellas sancti Petri & sancti Severini integriter de Octaviano, Ecclesiam sancti Vincentii de Aqua alba cum ipsa dominicatura, Ecclesias sancti Stephani & sanctæ Mariæ Palatii de intra mænia, cum villare de Caberictibus integriter, & de villa Tort, & villam sancti Stephani, & beatæ Mariæ cum fabricis ejusdem, & cum decimis, & primitiis, eisdem pertinentibus: cappellam sancti Genesii, & sanctæ Eulaliæ de Tapiolas cum decimis, & primitiis: & dominicaturam de Olzinellis cum decimis ejusdem, & dominicaturam de valle Gregoria integriter, cappellas sancti Cucuphatis de Risano, & sancti Asicli de Vilanzir, & sancti Martini, & sancti Romani de Monte Cathano, sanctæ Margaritæ de Buada, cum dominicaturis ipsarum, Ecclesias sancti Stephani de Palatio Auzito, sancti Felicis de Castella, sancti Sebastiani de monte-majori cum ipso monte sanctæ Mariæ de Toldello, sancti Felicis de villa de Milanys, cum dominicaturis ipsarum, & cum decimis, & primitiis: cappellas sanctæ Mariæ Fontis Rubei cum alodio, quod ibi obtulit Geraldus Mironis, sancti Ementerii, sanctæ Mariæ de Gausach, & sancti Laurentii de Fonte Calciato cum possessionibus ipsarum: Ecclesias sanctæ Mariæ cum castro de Fels, sanctæ Mariæ de Monasteriolo, sancti Petri de Masquesa, cum castro de sancta Cruce de Palatio, sanctæ Marię de Cappellatiis, sanctæ Mariæ de Aqualata, sanctæ Marię de Clariana, cum castro, & cum dominicaturis, & cum decimis, & primitiis pertinentibus dictarum Ecclesiarum: cappellas sancti Silvestri de Valzano, sancti Cucuphatis de Garrigiis, S. Benedicti de Spicellis, S. Stephani de Castelleto, & sancti Petri de Vim, cum dominicaturis, possessionibus, & cum decimis, & primitiis ipsarum: Ecclesias sancti Juliani, & S. Mariæ de sancta Oliva cum ipso castro, & S. Salvatoris, sancta Maria de Calderio cum ipso castro, cum stagnis & aquis, & S. Vincentii, & S. Bartholomei de Albipryana, cum ipso castro, cum terminis, & possessionibus, decimis, & primitiis ejusdem pertinentibus, Ecclesias S. Sepulcri, & sanctæ Mariæ de Amposta, & Castrum de Ripa de Cascayo, cum Ecclesia, cum stagnis, & aquis, villis, possessionibus universis, cum decimis, & primitiis, cum Algena Dertosæ ab aqua de Uticona usque in extrema villa de Alcozer, sicut in instrumentis commissionum generalium continetur: cappellas S. Martini, S. Felicis, S. Genesii, quæ sunt ad ipsam curtem de Fagio, & S. Felicis de Castro-fidelium cum dominicaturis ipsarum, Ecclesias S. Quirici, & S. Petri de Cortentibus cum decimis, & primitiis integriter, & possessionibus: alodia, & possessiones, denique hortos, vineas, aquam in Civitate Barcilonensi, & in dominicaturis de Provinciana, de S. Baudilio, de Lupricato in plurimis locis, de S. Johanne de Pinu, de Sanctis de Sarriano, de Galifia, de Duodecimo, de Cervilione, hortos comitales, sicut Dominus Comes dimisit jam dicto Monasterio, de Orta, de Palomar, de Bitulona, cum manso Abbatiali, cum pariliatis ejusdem, Dominicaturas de Massanis, de Gerunda, de Corniliano, de Molleto, de Ficana, de Pedrenchs, cum cappella de Palatio Auzito, castrum de Malleato, de Pulcrovicino, dominicaturas de de PlegamansCalidis, de Laura, de Castellar, de Minorisa, de Ausona, de Gamisans, cum cappella, quę ibi est: alodia, & possessiones, quę sunt in castro de Tarracia, in Lizano superiori, & inferiori, in Corrono superiori, & inferiori, in Samalus, in Laroxa in pluribus locis, in valle Oxiolso, in Canoves in pluribus locis, in monte Cathano, & in radicibus montis Cathani versus Orientem juxta fluvium Bisaucii, & de alia parte versus Meridiem, & Circium inter montem, & villam Rasiam, vel Calciatam: alodia, & possessiones de Turribus Bisibus, de castro Fontis rubei, de Carol, de Priviana, de Monte-acuto, de castro Viti, de Messana, de monte Superbo, de castro Olerdulæ: alodia, & possessiones sive pertinentia, quæ sunt in Episcopatu Barchinonensi, Gerundensi, Vicensi, Minoricæ, Dertusensi, cum universis ad Monasterium pertinentibus, superius datis pręfato Monasterio. Confirmamus quoque decimas, & primitias, oblationes, defunctiones, reditus, ad Monasterim vestrum pertinentes in supradictis Ecclesiis, vel extra, parochiis, castris, dominiis sive in aliis locis, quæ ante triginta annos Monasterium vestrum prędecessorum nostrorum, Regum, Comitum, Episcoporum, Clericorum, vel aliorum hominum concessione, largitione, donatione, emptione, & venditione (possidet) nos in perpetuum cum omnibus supradictis vestris usibus omnino quietas, integras, & immunes conservari censemus. Decernimus vero, ut nulli omnino hominum liceat pręfatum Monasterium vestrum temere perturbare aut invadere, aut ejus possessiones auferre, vel injuste datas vel alienatas suis usibus vendicare, minuere, vendere, male alienare, vel temerariis vexationibus fatigare; sed si quæ vero

Enumeratio bonorum.

Item confirmantur proprietates, & pertinentiæ omnes hujusmodi bonorum, quæ tamen a triginta annis Monasterium possedisse constet.

Immunitas a cujuscumque personæ molestia;

ro aliter, quam dictum est, factæ fuerint, eas penitus irritas esse censemus. Statuimus vero, ut nullus unquam Regum, nullus Episcoporum, nullus hominum, in quolibet ordine & ministerio sit constitutus, audeat moleste causis ejusdem Monasterii incumbere, nec homines illorum per ullam causam distringere; sed, ut superius legitur, tibi tuisque successoribus detinendum, & Dei cum timore regendum. Sepulturam ejusdem loci liberam omnino esse decernimus, ut illorum, qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi forte excommunicati fuerint, nullus obsistat. Obeunte te, nunc loci ejus Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Electus autem a Diœcesano Episcopo consecretur, si quidem gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerit, etsi gratis ac fine omni pravitate, vel aliquo dolo, vel retentu id voluerit exhibere; Alioquin, ad matrem suam Ecclesiam Romanam vel ad Romanum Pontificem recurrat, aut ab alio, quem maluerit, Episcopo catholico de speciali mandato nostro sine aliquo strepitu consecretur. Eadem auctoritate de ordinationibus fratrum Clericorum suorum, de Altarium sive Basilicarum decernimus consecratione. Statuimus, quod Abbas possit Clericos suos interdicere, corrigere, & excommunicare, si causa evidens extiterit, Deum tamen præ oculis habendo. Baptisma vero assuetum Monasterio & suis Ecclesiis confirmamus. Et si Abbas vel Monachus vel qualiscumque clericus, vel laicus ipsius Monasterii, & suis Ecclesiis, ab Archiepiscopo, vel a Diœcesano Episcopo, vel a quibuscumque Præsulibus vel personis ecclesiasticis juste vel injuste interdictus, vel excommunicatus fuerit, a nostra apostolica auctoritate omnino ex inde permaneat absolutus. Decernimus itaque, ut sicut idem Monasterium cum mœnibus suis specialiter beati Petri juris & proprietatis existit, & in eo hactenus est observatum, nulli, nisi Romano Pontifici fas sit ipsum interdicto supponere, aut excommunicationis vinculo innodare. Ad indicium autem hujus a Sede Apostolica præstitæ protectionis, & debitæ libertatis, pro Ecclesia sancti Pauli singulis annis bizantium unum Lateranensi Palatio persolvetis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fit, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

[Margin: Et ab omni sæculari, vel ecclesiastica jurisdictione. — Libertas sepulturæ. — Electionem vero Abbatis ad solos Monachos pertinere statuitur; Ejusque consecrationem, — altarium, & Clericorum ordinationem ad Episcopum loci, quatenus ab Apost. Sede non sit separatus. — Monasterium vero interdicto supponere nonnisi Rom. Pontifici sit liberum. — Census annuus Lateran. Palatio persolvendus, — Solitæ clausulæ, — Callisti PP subscriptio.]

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Datum Romæ per manum Chrysogoni Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, XVI. Kalendas Martii, Indictione XIII. anno Incarnationis Dominicæ millesimo centesimo vigesimo, Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ, anno secundo. (a)

[Margin: Dat. die 14. Februarii anno Domini 1121. Pontif. anno.]

X V.

Privilegium Confirmationis bonorum omnium, ad Casauriense Monasterium quomodolibet spectantium.

[Margin: Ex Spicileg. Dacher. Tom. V. in Chronico Monast. hujus.]

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Gisoni Abbati venerabilis Monasterii S. Clementis, quod in Insula Piscariensi situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

[Margin: Exordium.]

Apostolicæ Sedis auctoritate, debitoque compellimur, pro universarum Ecclesiarum statu satagere, & earum maxime quieti, quæ specialius eidem Sedi adhærent, ac tamquam jure proprio subjectæ sunt, auxiliante Domino, providere. Ea propter petitionibus, tuis fili in Christo carissime Giso, non immerito annuendum censuimus, ut Monasterium B. Clementis, cui Deo auctore præesse cognosceris, ubi videlicet gloriosissimum corpus ejusdem Martyris requiescere credimus, sicut in Domini prædecessoris nostri Papæ Leonis privilegio continetur, Sedis Apostolicę auctoritate munireimus. Mansuro igitur in perpetuum decreto statuimus, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium in præsenti legitimè possidet, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant: in quibus hæc propriis duximus nominibus exprimenda: in Comitatu scilicet Teatino castrum Insulæ, Monasterium S. Nicolai a Caramatico, cum cellis, & cæteris, ad idem Monasterium pertinentibus: Ecclesiam S. Crucis: Ecclesiam S. Martini ad Guttam: Ecclesiam S. Johannis: Ecclesiam S. Cesidii: Monasterium S. Trinitatis de Lapidaria: Ecclesiam S. Mariæ in Pesile; S. Angeli, S. Cesidii, S. Bartholomæi de Orta, & castrum Fare: in Comitatu Balbensi Monasterium S. Trinitatis cum pertinentiis suis: in Comitatu Pinnensi castrum Alanne, Bectorrita, Castellione, Olibula, Corvaria, Pesclu, Roccam de Soti, Petram-iniquam cum Ecclesiis & pertinentiis suis: in eodem Comitatu Monasterium S. Desiderii, & Ecclesiam sancti Quirici cum pertinentiis suis: in Comitatu Abrutino Monasterium S. Clementis cum castellis, videlicet Castro-vetere, Sancto-vetere

[Margin: Monasterii bona omnia præsentia & futura confirmantur. — Enumeratio bonorum, quæ in præsenti fruitur Monast.]

(a) Tam multi leguntur hac, (ut dicunt) in data errores, ut quum primùm legi, de suppositione totius Privilegii non dubitaverim; sed revolvens mecum animo, quàm diligens, quantæque fuerit industriæ V. Clarissimus Baluzius in seligendis veteribus ad ecclesiasticam Hispaniæ historiam astruendam accomodatis monumentis, hæc tantummodo adnotanda putavi: primo novam omnino mihi esse chronologicam hanc notam *XVII. Kal. Martii*, numeratis enim Idibus die 13. Februarii, posteram diem 14. antiquo more indicatam semper vidi hoc modo *XVI. Kal.* Martii. Deinde mense Februarii anni 1120. Callistum Romam nondum advenisse constat ex Privilegio ab eodem concesso Monasterio S. Sophiæ, & a nobis superius allato, quod datum legitur Beneventi, ubi Pontifex ex Gallia redux usque ad annum 1121. commoratus est. Restat igitur, ut clausulam illam sic legamus. *Datum Romæ &c. XVI. Kal. Martii Indict. XIV. anno Incarnat.* 1121. *Pontificatus autem Domini Calixti PP. II. anno* III,

tere; Guardia cum Ecclesiis & villis ad prædictum Monasterium pertinentibus. Quæcumquæ præterea in futurum concessione Pontificum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis poteritis adipisci, firma tibi tuisque successoribus & integra conserventur. Decernimus ergo, ut nulli omnino Episcopo vel Comiti, aut prorsus alicui hominum, facultas sit præfatum Monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, aut ei aliquas exactiones imponere; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Decretum pro eorumdem stabilitate.

Cum solitis clausulis præsens Privilegium confirmantibus.

Scriptum per manum Gervasii Scriniarii Regionarii, & Notarii sacri Palatii.

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Calisti PP. subscriptio.

Datum Laterani per manum Chrysogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis, ac Bibliothecarii, quarto Kalendas Aprilis, Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXI. Pontificatus autem Domni Calixti Secundi Papæ anno III.

Dat. die 29. Martii anno Domini 1121. Pontif. anno III.

X V I.

Facultas Ottoni de Castro Iringi ędificandæ Ecclesiæ, & construendi Monasterii sub certis conditionibus.

Ex Hundii Metropoli Salisburgensi.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, nobili & illustri viro Ottoni de Castro Iringi, salutem & Apostolicam benedictionem.

Devotionem tuam spectavimus, quia prædium tuum Puribergh, ubi Ecclesiam in honorem Apostolorum Petri & Pauli ædificare desideras, in qua videlicet regulares fratres in omnipotentis Dei servitio communiter consecrentur, B. Petro, ejusque Romanæ Ecclesiæ obtulisti. Eamdem itaque oblationem nos ad honorem Dei, & salutem animæ tuæ suscipientes, locum ipsum B. Petri patrocinio communimus. Statuimus enim, ut nullus eum occupare, nullus ibi assultus facere, vel molestias ausu temerario audeat irrogare; sed omnia, quæ vel a te jam collata sunt, vel in futurum de suo jure a quibusque fidelibus conferentur, quieta & integra sub Apostolicæ Sedis unimine conserventur: Ita tamen, ut exinde pro censu singulis quatriennariis alba cum amiciis suis Lateranensi Basilicæ B. Laurentii persolvatur. Statuimus etiam, ut deinceps, neque tibi, neque alicui heredum tuorum, facultas sit se in prædicti loci advocatiam ingerere; sed juxta fratrum electionem & liberam voluntatem advocatus ibi per Dei gratiam statuatur: Idipsum & de prælato loci decernimus observandum. Si quis autem huic nostræ constitutioni temere, quod absit, contraire tentaverit, honoris & officii sui periculum patiatur, aut excommunicationis ultione plectatur, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit; Qui vero locum ipsum, & fratres in eo Domino servientes juvare, suisque rebus honorare curaverint, omnipotentis Dei, & Apostolorum ejus Petri & Pauli benedictionem & gratiam, & peccatorum suorum veniam consequantur. Amen.

In prædio Puribergh Ecclesia construenda,

Sedis Apost. patrocinio cōmunitur,

Perpetua quiete in bonis omnibus fruitura:

Et libertate eligendi Advocatum, & Prælatum.

Solitæ clausulæ.

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus collaudans confirmavi hanc litteram: Per manum Chrysogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, III. Kal. Aprilis Indict. XIX. Incarn. Dominicæ anno MCXXI. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ, anno III.

Callisti PP. subscriptio.

Dat. die 30. Martii anno Domini 1121. Pontif. anno III.

X V I I.

Monasterii Trenorciensis Privilegium exemptionis ab omni sæculari potestate, & episcopali jurisdictione.

Ex Chifflet. hist. Trenorc.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Franconi Trenorciensi Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Venerabilia & Deo dicata loca tanto enixius juvare nos convenit, & fovere, quanto specialius eorum nobis cura & solicitudo divinâ dispositione cognoscitur imminere. Propter quod (carissime in Christo fili Franco Abbas) petitioni tuæ aures nostras affectu benignitatis debitæ inclinamus. Et quoniam Trenorciense Monasterium singulariter ad beati Petri, cujus juris est, spectat custodiam, & quæ nunc habetur Ecclesia, nostris per Dei gratiam manibus consecrata est, locum eumdem singulari Apostolicæ Sedis patrocinio communimus. Præsentis igitur decreti auctoritate statuimus, ut nulli deinceps Episcoporum facultas sit, pro Altaribus & Ecclesiis, sive decimis, vel etiam omnibus, ad hæc rite pertinentibus, quę ante interdicta antecessoris nostri sanctæ memoriæ Urbani Papæ, vobis cognita, possedistis, seu post Episcoporum concessione adquisistis, gravamen aliquod irrogare: sed sicut eorum permissione quædam ex integro habuistis, ita & in futurum perenniter habeatis. Ipsarum quoque, quas nunc habetis Ecclesiarum decimas, quę a laicis obtinentur, si eorum potestati subtrahere vestræ religionis reverentia potuerit, ad vestram & pauperum substentationem vobis liceat possidere. Quæcumque præterea in futurum, largiente Domino, juste poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. Ad hæc adiicimus, ut idem locus, in quo beati Valeriani Martyris, & sancti Filiberti Confessoris corpora requiescunt, ab omni jugo sæcularis potestatis liber in posterum conservetur: Nec Episcopo liceat cujuscumque diœcesis, eumdem locum excommunicationis

Exordium.

Ecclesia Trenorc. a Callisto PP. consecrata, patrocinio Sedis Apostolicæ communitur. Liberaque ab omni decimarum vel alterius oneris solutione declaratur.

Præcipue vero Ecclesia S. Valeriani, quæ ab omni laicali jugo. Et Episcopali jurisdictione eximitur.

tionis vel absolutionis vel cujuslibet dispositionis occasionibus perturbare: aut cruces seu quaslibet exactiones novas burgo & cæteris Monasterii possessionibus irrogare. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Teatinæ Ecclesiæ jura servantibus sit pax D. N. J. C. quatenus & fructum hic bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Cum solitis clausulis.

Symbolum Pontificis.

FIRMAMENTUM EST DOMINUS TIMENTIBUS EUM.

Callisti PP. subscriptio.

EGO CALIXTUS Catholicę Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Dat. die 18. Maii anno Domini 1122. Pont. an. III.

Datum Albæ per manus Chrysogoni sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, XV. Kalendas Junii. Indictione XIIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXXI. Pontificatus Domni Calixti Papæ anno tertio.

XVIII.

Privilegium Maternitatis Ecclesiæ S. Joannis, quo sententia in Concilio Trenorciensi lata confirmatur.

Ibid.

Calixtus Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Anserico Manasse Decano, Stephano Archidiacono, Stephano Thesaurario, Hugoni Archidiacono, & cęteris Bisuntinę Ecclesiæ B. Johannis Apostoli & Evangelistę Canonicis, salutem & apostolicam benedictionem.

Privilegium maternitatis Ecclesiæ S. Stephani a Paschali P. per obreptionem concessum.

DEcessorum statuta, sicut legitima & justa, successorem convenit custodire: ita debet etiam male facta salubri provisione corrigere. Ea propter nos surreptionem illam, quæ Domino prædecessori nostro sanctæ memoriæ Paschali Papæ a Clericis S. Stephani de Maternitatis judicio facta est; ad veritatis & justitiæ curavimus ordinem revocare. Inter vos enim, & Canonicos S. Stephani, super Episcopali cathedra, & ecclesiastica maternitate, longo jam fuerat tempore agitata discordia. Siquidem Canonici S. Stephani, Ecclesiam suam matricem antiquitus extitisse, sed propter ejus destructionem Episcopos ad beati Johannis Ecclesiam secessisse, prout poterant, allegabant. E contra vos Ecclesiam vestram per longa temporum spatia Episcopalem Sedem sine interruptione legitima possedisse, scriptorum memoriâ, & veterum virorum attestationibus firmabatis. Hæc profecto discordia cum ad prædicti Domini nostri audientiam pervenisset, nostro eam commisit examini finiendam, eo quod ipsius vices illis in partibus gereremus: ita videlicet, ut si Canonici S. Stephani quinque idoneis probare testibus possent, quod post redintegrationem Ecclesiæ

Rationes ex utraque parte Capitulorum allatæ:

Res a Callisto, dum Legationis munere fungeretur in Galliis, examinata.

suæ, infra annos triginta super querela hac quæstionem fecissent, per quam illorum videretur interrupta retentio, scilicet vel ante Antistitem suum, vel ante Romanæ Legatum Ecclesiæ in communi audientia hac probatione perfecta, privilegia eorum jus proprium obtinerent, & episcopali Sedes apud B. Stephani Ecclesiam haberetur: alioquin vos a querela hac liberi maneretis, & Episcopalem Sedem, sicut prius, teneretis. Eamdem quoque ipsius negotii decisionem usque ad tunc proximam B. Mariæ Assumptionem idem Dominus a nobis perfici, consummarique præcepit. Nos ejus obedientes mandatis, adhibitis fratribus nostris, & Coepiscopis, Gruceranno Lugdunensi, Hugone Gratianopolitano, Leodegario Vivariensi, Berardo Matisconensi, Stephano Eduensi, Galtero Cabilonensi, Gauceranno Lingonensi, Pontione Belticensi, Guidone Gebennensi, Gulinco Sedunensi, & Pontio Abbate Cluniacensi, & decem & septem Abbatibus, atque aliis religiosis viris, apud Treuorciam utramque partem convenimus. Ubi cum pars vestra justitię suæ allegationes ostenderet, nos probationis executionem, a prædicto Domino constitutam, a sancti Stephani Canonicis requisivimus: qui vix tandem testes aliquot, non tamen idoneos, produxerunt. Alius enim pro commisso perjurio sive turpi nativitate, alius pro sacrilegio, alius pro pretii conductione, & alius pro excommunicatione, qua diu alligatus fuerat, reprobatus est. Sic præfati beati Stephani Canonici, jam suæ partis causam defendere non valentes, a probatione proposita in conspectu omnium defecerunt. Tunc ex communi fratrum judicio definitum est, vestram beati Johannis Ecclesiam debere maternitatis prærogativam in perpetuum obtinere. Unde nos unà cum eis, eamdem vestram Ecclesiam ex tunc a querela illa liberam fore decrevimus, Episcopalem in ea Sedem permanere irrefragabiliter statuenes. Auctoritate insuper apostolica, in cujus vocati partes solicitudinis fueramus, sub anathematis obligatione præcepimus, ut nullus eam ulterius clericus, sive laicus inde inquietare, aut inquietanti favorem presumeret ministrare. Hac promulgatâ ex communi deliberatione sententiâ, Canonici sancti Stephani ad nos secretius accesserunt, ut constituendę inter vos & illos pacis diem præfigeremus, suppliciter postulantes. In quorum verbis nos nihil prorsus versutię opinantes, supplicationi eorumdem annuimus, & diem eis, uti postulaverant, constituimus. Mox ipsi a nobis, fraudis inito consilio, discedentes, ut ex fratribus suis Petrum scilicet de Moneta, ad prædictum Prædecessorem nostrum furtim, & nobis, nihil omnino tale opinantibus, direxerunt. Is postquam curię se præsentavit, multa ferens, & nonnulla confingens mendacia, inter cætera suggerere Domino ausus est, nos de prædicto negotio nihil fecisse, neque in ejus executionem obedire mandato Sedis voluisse. In hęc figmenta discedens, & rursus ad curiam rediens, reliquos secum deceptores adduxit: congregatisque eis, discussio quasi a principio facta est. Novissimè quędam illarum personarum, quę tam celebri, ut prædictum est, judicio reprobatę fuerant, immo & alię nequaquam idonee, ad præfatam probationem admissæ sunt. Duo ex clericis nostris, quos pro jam dicti confirmatione judicii misera-

Sententia desuper lata; qua maternitas Ecclesiæ S. Joannis adjudicata.

Canonici S. Stephani, obtenta fraudolenter dilatione,

Paschalem PP. adeunt.

Sparsisque per Urbem figmentis;

ramus, advenerunt; sed cum omnia, quæ acta fuerant, diligenter exponerent, proficere nulatenus potuerunt. Canonici quippe S. Stephani ita jam curiam totam figmentorum suorum fallaciis, & assentationum blandimentis asperserant, ut, aliis nullum in ea locum habentibus, ipsi scriptum maternitatis acceperint. Post aliquantum temporis illorum fraudem idem Dominus & recognovisse asseritur, & super ea vehementius doluisse. Unde etiam tibi, carissime frater Archiepiscope Anserice, per sui auctoritatem scripti liberam contulit facultatem Episcopalia, in qua velles, Ecclesia peragendi. Postea vero quam nos in apostolicæ sedis administrationem Divinâ fuimus gratiâ constituti, vos aures nostras super eadem querimonia iterum propulsastis: Nos autem supradictam deceptionem, necnon & causam omnem plenius cognoscentes, utpote qui ab ipso pueritiæ nostræ tempore in illis educati partibus fuimus, & nostris totius rei veritatem oculis vidimus, utramque partem ad nostram secundò præsentiam convocavimus. Vos, ut mandatum fuerat, convenistis; sed illi se nullis præmissis excusationibus subtraxerunt. Tertiò tandem terminum tam eis quàm vobis in B. Lucæ festivitate præfiximus; sed in parte altera etiam hac vice contempti sumus. Cum enim vos præsentes fueritis, & per quindecim dies in curia permanentes, terminum transieritis, illi nec venerunt, nec responsales aliquos transmiserunt. Quamobrem fratribus nostris Episcopis & Cardinalibus, nec non Archiepiscopis, Episcopis, & Abbatibus, qui nobiscum aderant, visum est, B. Stephani Canonicos diffugium petiisse, ne coram nobis negotium tractaretur, qui & ipsorum dolositatem, & justitiæ vestræ puritatem certissime sciebamus. Ex communi ergo eorumdem fratrum nostrorum consilio, illud maternitatis scriptum, quod per tantæ fraudis versutiam sæpedicto Domino nostro surreptum est, apostolica auctoritate cassamus: Statuentes, ut nullam in posterum vim prorsus obtineat; sed in tota Bisuntinæ civitatis parrochia, sola B. Johannis Ecclesia omnem Episcopalis Sedis & matricis Ecclesiæ possideat futuris temporibus dignitatem, quam priscis congnoscitur temporibus possedisse. Porro consuetudines omnes, quas Ecclesia S. Stephani a tempore Hugonis Salinensis bonæ memoriæ Bisuntini Archiepiscopi, usque ad tempora fratris nostri Hugonis, qui in Jerosolymitana peregrinatione defunctus est, tam in spiritualibus Ecclesiæ, quàm temporalibus; vestræ persolvit quiete vobis deinceps, & eidem vestræ Ecclesiæ persolvantur. Ad hæc, absolutionem, quæ tam a te, carissime in Christo frater & Episcope Anserice, quàm & ab Humbaldo Lugdunensi Archiepiscopo, super juramento illo, clericis utriusque Ecclesiæ facto, & a nobis, dum adhuc in partibus ultramontanis essemus, confirmata est, præsentis quoque decreti pagina roboramus, & ratam perpetuo manere decernimus: auctoritate Sedis Apostolicæ statuentes, & omnimodis præcipientes, ut neque vos sancti Stephani Canonicos, neque ipsi, aut quælibet persona, vos ulterius super juramento illo præsumat impetere. Si nostræ igitur sanctioni huic B. Stephani Canonici audaci præsumptione contraire tentaverint, tibi, dilecte in Christo frater Anserice Bisuntine Archiepiscope, tuisque successoribus, licentiam damus, de personis eorum, & de ipsa etiam Ecclesia, cooperante Deo, donec satisfecerint, justitiam exequendi. Si qua etiam in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem B. Johannis Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Et privilegium pro se extorquent. Non multo post fraus ab eodem Paschali cognita; Reassumpta causa a Calixto successore; Privilegium Paschalis cassatur, Et maternitas Ecclesiæ S. Joannis adjudicatur: Cum decreto ut Ecclesiæ S. Stephani consuetudines illi omnes persolvat, quas priscis temporibus solvere solebat: Itē juramentū ab utraque parte perperam factū irritatur. Bisuntino Archiepisc. jus conceditur animadvertendi in Canonicos S. Stephani, nisi huic Decreto acquieverint. Solitæ clausulæ.

Scriptum per manum Gervasii Scriniarii Regionarii sacri Palatii.

Datum Laterani. XIV. Kal. Aprilis, Indict. XV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXII. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ anno IV.

EGO CALIXTUS, Catholicæ Ecclesiæ Episc. ss.

Dat. die 19. Martii anno Dom. 1122 Pont. an. IV. Callisti PP subscriptio.

XIX.

Approbatio Instituti regularis Canonicorum Ecclesiæ S. Martini in Berchgetesdad Salisburgen. Diœcesis.

Calixtus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Eberquino Præposito, & ejus fratribus in Ecclesia sanctorum Johannis & Martini, quæ in Salisburgensi pago, in loco videlicet, qui Barchgetes gaden dicitur, sita est, regularem vitam professis, tam præsentibus quam futuris, in perpetuum.

Ex Hundii Metropoli Salisburgen.

PRæceptum Domini habemus intrare per angustam portam, quia angusta via est, quæ ducit ad vitam. Quia ergo vos, o filii in Christo dilectissimi, per divinam gratiam aspirati, mores vestros sub regularis vitæ disciplina coercere, & ut angustam ingredi valeatis portam, communiter secundum sanctorum Patrum constitutionem, omnipotenti Domino deservire proposuistis: votis vestris paterno congratulamur affectu. Unde etiam petitioni vestræ benignitatis debitæ impertientes assensum, religionis propositum præsentis privilegii auctoritate firmamus. Statuimus enim, ut nulli omnino hominum liceat vitæ Canonicæ ordinem, quem professi estis, in vestra Ecclesia commutare. Nemini etiam professionis vestræ facultas sit, alicujus levitatis instinctu, vel arctioris religionis obtentu, sine Præpositi vel Congregationis licentia de claustro discedere. Quod si discesserit, nullus eum Episcoporum, nullus Abbatum, nullus Monachorum, sine communium literarum cautione suscipiat: quamdiu videlicet in Ecclesia vestra Canonici Ordinis tenor, Domino præstante, viguerit. Sanè juris ecclesiastici sacramenta a Diœcesano suscipietis Episcopo, si quidem gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & si ea gratis ac sine pravitate voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis pro eorumdem sacramentorum susceptione catholicum, quem ma-

Exordium. Luc. 13. Matth. 7. Confirmatur Institutum regulare. Obedientia Præposito per Canonicos præstanda: Et subjectio Episcopo loci ordinario;

Advocati electionem ad Canonicos spectare declaratur. Decretum immunitatis a quacumque molestia &c. maluеritis, adire Antistitem. Porro loci vestri advocatiam sine Præpositi & fratrum consensu, aut a fundatorum heredibus, aut quibuslibet aliis occupari, omnibus prohibemus. Nulli ergo omnino hominum facultas sit, prædictam Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut temerariis vexationibus fatigare; sed integra conserventur eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Census annuus Lateranensi Palatio per eos persolvendus. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Ecclesia libertatis, aureum unum quotannis Lateranensi palatio persolvetis. Solitæ clausulæ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Monasterio justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Callisti PP. subscriptio. EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Dat. die 9. Maii ann Domini 1122. Pont. ann. IV. Datum Laterani per manum Chrysogoni sanctę Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, VII. Idus Maii, Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXII. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ, anno IV.

X X.

Oldegarius, Tarraconensis Archiepiscopus, Legatus Sedis Apostolicæ ad Exercitum, contra Saracenos in Hispaniis paratum, constituitur.

Descript. a Diago ex Archiv. Cathedralis Barcinon. lib. 1. Antiquit. fol. 22. edidit Bollandus Act. SS. mensis Martii die vi. in fine cap. iii. Vitæ S. Oldegarii.

Calixtus Episcopus, Servus Servorum Dei, omnibus Episcopis, Regibus, Comitibus, Principibus, cæterisque Dei fidelibus, salutem & Apostolicam benedictionem.

PAstoralis officii, nobis a Deo commissi solicitudo exposcit, ut omni vigilantia & circumspectione gregem Dominicum pascamus. Hispaniarum Ecclesia quanta mala experta sit a Paganorum oppressione. Hispaniarum siquidem Ecclesia quantis calamitatibus, quantisque filiorum Dei mortibus per Paganorum oppressionem assidue conteritur, neminem vestrum latere credimus. Ea propter dilectionem vestram, tamquam Deo, cujus legatione fungimur, exhortante per nos, admonemus, & tamquam carissimos, precibus, quibus possumus, incitamus, quatenus ad fratrum defensionem, & Ecclesiarum liberationem nullatenùs desistatis. Peccatorum remissio omnibus in expeditione contra eosdem militantibus. Omnibus enim in hac expeditione constanter militantibus, eamdem peccatorum remissionem, quam Orientalis Ecclesiæ defensoribus fecimus, auctoritate apostolica, & concessa nobis divinitus potestate, benigne concedimus. Cruce signati. Illos autem, qui signum Crucis suis vestibus hac de causa imposuerunt, si ab hoc Paschate usque ad aliud, votum suum persolvere non fategerint, a gremio deinceps sanctæ Ecclesiæ, donec satisfaciant, summovemus. Verum quoniam exercitum vestrum per nos, ut desideraremus, visitare nequimus, carissimum fratrem nostrum Oldegarium, Tarraconensem Archiepiscopum, ad idem ex Latere nostro delegare curavimus, nostras ei vices in hoc specialiter committentes, ut ipsius consilio & dispositione corrigenda corrigantur, & confirmanda, cooperante Domino, confirmiter; si quæ vero dubia in exercitu eodem emerserint, ipsius experientiâ terminentur. Oldegarii Sedis Apostolicæ Legati, quæ sit facultas: Ipsum itaque dilectioni vestræ attentius commendamus; rogantes ut illam in vobis inveniat caritatem, quæ nos ad eum vobis committendum compellit. Et quę prestanda obedientia. Omnipotens Dominus beatorum suorum Apostolorum meritis, sua vos miseratione custodiat, & ad gloriosam de inimicis Christianorum victoriam & felicem consummationem pervenire concedat. Dat. Laterani IV. Non. Aprilis.

Dat. die 2. Aprilis anno Domini 1122. Pont. an. IV.

X X I.

Privilegium Canonicis Veronensibus concessum.

Ex Ughellio.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Theobaldo Archipresbytero, & cæteris Veronensis Ecclesiæ Canonicis, tam præsentibus, quam futuris, in perpetuum.

SIcut injusta poscentibus &c., & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus nominibus adnotanda, Ecclesias videlicet sancti Georgii, sancti Joannis Baptistæ, S. Andreæ, S. Clementis, S. Ceciliæ, sancti Faustini, sancti Firmi cum Cappella, & sancti Pauli: In Burgo Ecclesias sancti Joannis Baptistæ, sancti Petri in Cornario, & S. Joannis in Quintiano: Castrum de Bruno cum Cappellis, & reliquis pertinentiis suis; Castrum Gratianæ, Martianæ, & Puliani, Biunde, Porcile, & Calmasinum cum Cappellis, & cæteris pertinentiis eorum: Villam Quinti, & locum, qui dicitur villa, cum cappellis earum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat vestram Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, etiam pro eorum substentatione, pro quibus concessa sunt usibus omnimodis profutura. Ad hæc adjicientes censemus, ut distributionem beneficiorum Canonicæ vestræ nullus impedire, inquietare, vel sibi audeat vindicare; sed sicut præteritis temporibus constituta, & prædecessorum nostrorum privilegiis roborata est, ita & imposterum, auxiliante Deo, firma & inviolabilis perseveret. Nulli etiam vestrûm facultas sit beneficia, quæ Capituli solent largitione distribui, de alterius manu suscipere; sed pristina in eis consuetudo futuris temporibus conservetur. Præsenti prætereа decreto sancimus, ut si personæ idoneæ in Ecclesia vestra repertæ fuerint, nullus de alia Ecclesia in Archipresbyt. vel Archidiaconum præferatur; quod si Archipresbyterum, vel Archidiaconum uno simul tempore obire contigerit, donec alii substituantur, eorum vices beneficiorum distributionibus per Præpositum suppleantur, quæmadmodum & in collatis Ecclesiæ vestræ Prædecessorum nostrorum privilegiis continetur. Si qua igitur in futurum, &c.

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Dat. die 14. Junii ann. Domini 1122. Pont. an. IV.

Datum in Territorio Palinensi XVIII. Kal. Julii, Indictione XV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXII. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ anno IV. per manum Chrysogoni Diaconi, & Cancellarii sanctæ Apostolicæ Sedis.

XXII.

Reconciliatio Henrici Quinti Imperatoris cum sancta & Catholica Ecclesia Romana.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, carissimo in Christo filio Henrico glorioso Romanorum Imperatori Augusto, salutem & apostolicam benedictionem.

Lætatur Pontifex de reconciliatione Henrici Quinti Imperatoris.

OMnipotenti Domino Deo nostro omnium bonorum laudes, & gratias agimus, qui per immensam bonitatis suæ clementiam cor tuum aspiratione sui spiritus illustravit, & te jam dudum nimium reluctantem, nunc tandem ad Ecclesiæ gremium revocavit. Siquidem, prout dilecti filii nostri, & Diaconi Cardinalis, & fidelium Nunciorum tuorum relatione, ac literarum lectione percepimus, sano usus consilio, nostris, & Ecclesiæ Catholicæ salutaribus monitis humiliter obedisti. Et nos ergo in beati Petri filium paternæ affectionis brachiis te suscipimus, & personam tuam, & Imperium tanto deinceps amplius & benignius diligere, ac divina præeunte gratia honorare optamus; quanto devotius præ tuis modernis prædecessoribus Romanæ Ecclesiæ obedisti, & quanto specialius carnis es nobis consanguinitate conjunctus. Age ergo, fili carissime, ut & tu nobis, & nos te fruamur in Domino. Perpendat imperialis excellentia tua quantum diuturna Ecclesiæ, Imperiique discordia, Europæ fidelibus intulerit detrimentum, & quantum nostra pax afferre poterit boni fructûs Domino cooperante, incrementum. Sane de statu nostro noverit tua dilectio, quia licet nos graviter quandoque infirmi fuerimus, nunc tamen per Dei gratiam incolumes sumus; & tuam tam animæ quàm corporis sanitatem per omnia desideramus. De iis autem, quæ viva voce referenda prædictis fidelibus Nuntiis tuis commisisti, per eosdem, quid nobis, & nostris videatur Fratribus, respondemus. Legatos itaque nostros, qui apud vos sunt, benevolentiæ vestræ attentius commendantes rogamus, ut quia concilium indictum a nobis accelerat, cito eos ad nos Domino largiente remittas. Tuos vero Legatos ita instructos dirigas, ut juxta promissum tuum, regalia in integrum Ecclesiæ Romanæ restituant. Ad hæc pro Nepote nostro Metensi Episcopo, & Fratribus ejus, gratias tuæ benignitati refecimus, quoniam in iis primitias bonitatis tuæ cognovimus. Illa enim bonæ voluntatis pax esse conspicitur, ex qua bonæ voluntatis opera demonstrantur. Fratres enim Episcopi Cardinales, & totus Romanus Clerus unà nobiscum te, & Principes, & Barones tuos salutant, Divinę Majestatis misericordiam deprecantes, ut vos ad honorem suum, & Ecclesiæ spem in longum custodiat.

Datum Laterani Idibus Decembris.

Sequitur Restitutio investiturarum, ab Henrico Imperatore facta.

In Nomine sanctæ & individuæ Trinitatis.

Henrici Imper. restitutio investiturarũ Ecclesiarum omnium.

EGo Henricus, Dei gratiâ Romanorum Imperator Augustus, pro amore Dei, & sanctæ Romanæ Ecclesię, & Domini Papæ Callisti, & pro remedio animæ meæ, dimitto Deo, & sanctis ejus Apostolis Petro & Paulo, ac sanctæ Catholicæ Ecclesiæ, omnem investituram per annulum & baculum; & concedo, in omnibus Ecclesiis fieri electionem, & liberam consecrationem, possessiones, & Regalia beati Petri, quæ a principio hujus discordiæ usque ad hodiernam diem, sive tempore Patris mei, sive etiam meo, ablata sunt: quæ habeo eidem sanctæ Romanę Ecclesiæ restituo; quæ autem non habeo, ut restituantur, fideliter adjuvabo: Possessiones etiam omnium aliarum, & Principum, & aliorum tam Clericorum quam Laicorum, consilio Principum. Et do veram pacem Domino Papæ Callisto, sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & omnibus, qui in parte ipsius sunt, vel fuerunt; & in quibus sancta Romana Ecclesia auxilium postulaverit, fideliter juvabo; & in quibus mihi querimoniam fecerit, debitam sibi justitiam faciam.

Subscriptiones Principum.

Adalbertus Moguntinus Archiepiscopus.
Fridericus Coloniensis Archiepiscopus.
Ratisbonensis Episcopus.
Otho Bambergensis Episcopus.
Bruno Spirensis Episcopus.
A. Augustensis Episcopus.
G. Trajectensis Episcopus.
E. Abbas Fuldensis.
Northmannus Dux.
Fridericus Dux.
Bonifacius Marchio.
Theobaldus Marchio.
Cynulphus Comes.
Obertus Comes.
A. Berengario Comes.
Godefridus Comes.
Ego Fridericus Coloniensis Episcopus, & Cancellarius, recognovi.

Subsequitur Callisti Papæ II. Restitutio Regaliorum Henrico Imperatori facta.

Callisti Papæ Secundi restitutio regaliorum.

EGo Calixtus Servus Servorum Dei dilecto filio suo Henrico, Dei gratiâ Romanorum Imperatori Augusto, concedo, electiones Episcoporum & Abbatum Theutonici Regni, qui ad Regnum pertinent, in præsentia tua fieri absque simonia & aliqua violentia, ut si qua inter partes discordia emerserit, Metropolitani & Provincialium consilio vel judicio, saniori parti assensum, & auxilium præbeas. Electus autem Regalia per sceptrum a te recipiat, exceptis omnibus, quæ ad Romanam Ecclesiam pertinere noscuntur, & quæ ex his jure tibi debet, faciat. Ex aliis vero partibus Imperii, consecratus infra sex menses Regalia per sceptrum a te recipiat; de quibus vero mihi querimoniam feceris, & auxilium meum præstabo. Do tibi veram pacem, & omnibus, qui in parte tua sunt, vel fuerunt tempore hujus discordiæ.

Data, die 23. Septembr. anno Domini 1122. Pontif. anno II.

Data anno MCXXII. IX. Kal. Octobris.

Con-

XXIII.

Confirmatio Dignitatis Primatialis Toletanæ Ecclesiæ, cum declaratione, ut eidem subjectæ sint Hispaniarum Ecclesiæ omnes, quę suos amiserunt Episcopos post Saracenorum incursiones.

Ex Castejoni opere de Primatu Toletano.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Bernardo Toletano Primati, ejusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Postquam supernæ miserationis dignatio insignem quondam, & inter Hispaniarum urbes magni nominis, civitatem Toletanam, studio & labore gloriosæ memoriæ regis Ildefonsi de Saracenorum tyrannide liberaverunt, Domini prædecessores nostri sanctæ recordationis Urbanus, & Paschalis, Ecclesiæ Romanæ Pontifices, ejusdem civitatis Ecclesiam pristinæ studuerunt restituere dignitati. Unde, reverendissime frater & Coepiscope Bernarde, pallium tibi, pontificalis videlicet officii plenitudinem, conferentes, in totis Hispaniarum regnis Primatem te privilegiorum suorum sanctionibus statuerunt: sicut prædecessores tuos prædictæ urbis Pontifices constat antiquitus extitisse: Quorum nimirum patrum nostrorum vestigiis insistentes, tam tuis, quàm & reverendissimi nepotis nostri Ildefonsi regis precibus, duximus annuendum, ut authore Domino, eumdem tibi, tuisque successoribus honorem, & per vos Toletanæ Ecclesiæ confirmemus. Apostolica igitur auctoritate statuimus, ut per universa Hispaniarum regna Primatus obtineas dignitatem. Verùm personam tuam in manu nostra propensiori gratia retinentes, censemus, ut solius Romani Pontificis judicio ejus causa, si qua fuerit, decidatur. Te itaque universi Hispaniarum Præsules Primatem respicient; & ad te, si quid inter eos quæstione dignum exortum fuerit, referent: salva tamen in omnibus Romanæ Ecclesiæ auctoritate, & salvis Metropolitanorum privilegiis singulorum. Sane Toletanam Ecclesiam præsentis privilegii stabilitate munimus, Complutensem ei parochiam cum terminis suis, necnon & Ecclesias omnes, atque dioeceses, quas jure proprio antiquitus possedisse cognoscitur, confirmantes: Episcopales præterea Sedes Ovetum, Legionem, Palentiam eidem Toletanæ Ecclesiæ, tamquam Metropoli, subditas esse decernimus: Reliquas vero, quæ antiquis ei temporibus subjacebant, cum Dominus omnipotens Christianorum restituerit potestati suæ dignatione misericordiæ, ad caput proprium referendas decreti hujus authoritate sancimus. Porro illarum dioeceses civitatum, quæ, Saracenis invadentibus, metropolitanos proprios amiserunt, eo tenore vestræ subjicimus ditioni, ut quoad sine propriis extiterint metropolitanis, tibi, ut proprio, debeant subjacere: salvo tenore privilegii, quod a nobis Compostellanæ Ecclesiæ Pontifici est collatum. Si qua autem metropoles in statum fuerint proprium restituta, suo quęque dioecesis metropolitano restituatur, ut sub proprii Pastoris regimine super divini collatione beneficii glorietur. Si qua igitur, in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Monasterio justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Toletana Ecclesia, per Ildefonsum Regem de Saracenorum manibus vindicata a summis Pontificibus pristinæ reddita dignitati:

A Callisto PP. antiquis donatur privilegiis.

Cum declaratione jurisdictionis Primatialis.

Confirmantur eidem antiqui termini, Ecclesiæque subjectæ:

Eæque, quę proprios amisere Metropolitanos;

Donec tamen in pristinum statum redigantur.

Solitę clausulæ.

Datum Mantiæ, per manum Chrysogoni S. R. E. Diac. Cardinalis, ac Bibliothecarii, III. nonas Novembris, Indictione XV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXII. Pontificatus autem Domini Callisti II. Papæ anno IV.

Dat. die 3. Novembris anno Domini 1122. Pontif. anno IV.

XXIV.

Approbatio Instituti regularis Canonicorum Bernriedensium in Ecclesia S. Martini Augusten. Dioecesis.

Ex Hundii Metropoli Salisburgensi.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis in Christo filiis Othoni Præposito, & ejus fratribus in B. Martini Ecclesia regularem vitam professis, tam præsentibus quàm futuris, in perpetuum.

Exordium.

Religiosis desideriis dignum est facilem præbere consensum, ut fidelis devotio facilem sortiatur effectum. Eapropter nos, tam vestris, quam nobilis viri Ottonis precibus inclinati, Ecclesiam vestram in honorem Domini Salvatoris, & B. Martini intra Episcopatum Augustensem, in loco, qui dicitur Bernried, constructam, in qua sub regularis vitæ observantia, & Canonici ordinis disciplina, omnipotenti Domino seruire decrevistis, in B. Petri & Romanæ Ecclesiæ tutelam, protectionemque suscipimus, & Sedis Apostolicæ patrocinio communimus. Statuimus enim, ut omnia, quæ illi vel ab eodem Ottone & Uxore ejus Adelheide, vel ab aliis fidelibus de suo jure aut jam collata sunt, aut in posterum largiente Domino conferentur, quieta vobis, vestrisque successoribus in eadem religione mansuris, & illibata permaneant. Decernimus quoque, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis fatigationibus vexare; sed omnia iategre conserventur, eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Augustensis Episcopi reverentiâ. Præpositorum vero libera & canonica, maxime de eadem, vel de qualicumque spirituali congregatione, fiat electio: & post professionem juste exhibitam, nemini vestrum liceat proprium quid habere, nec sine Præpositi vel Congregationis licentia de claustro discedere, ut in eo, quod assumpsistis, proposito, largiente Domino, constanter in perpetuum maneatis. Advocati etiam & Defensores eidem cellæ utiles ab ipsius loci fratribus provideantur, & libere eligantur. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Ecclesia libertatis, albam cum cingulo & ami-

Ecclesia S. Martini, & Canonici sub protectione Sedis Apostolicæ suscipiuntur:

Bonaque omnia ad eos spectantia cōfirmantur; Cum decreto omnimodæ exemptionis a quacumque molestia.

Electio Præpositi a Canonicis facienda:

Regularis disciplinæ observantia injungitur.

Annuus census altari B. Petri Laterani persolvendus.

Solitæ clausulæ.

& amictum B. Petro in Lateranensis Palatii cappella singulis trienniis persolvetis. Si qua ergo in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eisdem Monasteriis justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem prẹmia ẹternẹ pacis inveniant.

EGO CALIXTUS, Catholicẹ Ecclesiæ Episcopus.

Dat. die 4. Novembris anno Domini 1122. Pontif. anno IV.

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Romanẹ Ecclesiẹ Subdiaconi, II. Idus Novembris, Indictione prima, Incarnationis Dominicẹ anno MCXXII. Pontificatus autem Domni Calixti Papẹ anno IV.

X X V.

Militensis Ecclesia ab Archiepiscopi jurisdictione eximitur, sanctæque Sedi immediate subjicitur.

Ab originali edidit Ughellius Ital. Sac. Tom. I. col. 151.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili Patri Gaufrido Militensi Episcopo, ejusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

Exordium.

OFficii nostri nos hortamur auctoritate, pro Ecclesiarum statu solicitos esse, &, quæ recte statuta sunt, stabilire. Proinde, charissime in Christo frater Gaufride Episcope, tuis petitionibus annuentes, & prædecessorum nostrorum fa. mem. Gregorii VII. & Urbani II. Ecclesiæ Romanæ Pontificum, statuta firmantes, præsentis privilegii stabilitate sancimus, ut Militensis Ecclesia sub jure Sedis Apostolicæ specialiter perseveret, omnesque successores tui; quemadmodum & successores tui per manus Romani Pontificis consecrentur. Auctoritate etiam apostolica confirmamus, ut, Bibonensis in Militensem translata, sicut prẹdictorum prẹdecessorum nostrorum privilegiis decretum est, maneat in perpetuum: addentes etiam, ut Cauranensis Ecclesia, quæ, peccatis accolarum exigentibus, desolata est, in Dioecesim Militens. cedat, & Militensi deinceps Episcopo subjecta permaneat: ut una utriusque, Bibonensis scilicet & Tauranensis Ecclesiæ Dioecesis habeatur, & deinceps Militensis vocabulo nuncupetur. Nulli ergo omnino hominum liceat eamdem Militensem Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed universa, quæ concessione Pontificum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, vel aliis modis, aut in præsenti possidet, aut in futurum, largiente Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant: præsertim quæ ad Bibonensem, & Tauranensem Ecclesias, sive in possessione, sive in regimine, juste visa sunt pertinere. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Episcopi Militenses a Solo Rom. Pontifice consecrandi.

Eisque Bibonensis, & Tauronensis Ecclesiæ subjiciuntur:

Decretum immunitatis a quacumque vi, & molestia &c.

Solitæ clausulæ.

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Callisti PP. subscriptio.

Dat. die 23. Decembris anno Domini 1122. Pontif. anno IV.

Datum Laterani per manum Chrysogoni Catholicæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis, ac Bibliothecarii, X. Kal. Januarii, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCXXII. Pontificatus autem Domni Calixti II. Anno IV.

XXVI.

Ecclesia S. Theodori de Rocha Bovicorit, a Willermo Petragoriensi Episcopo donata Monasterio Cluniacensi, eidem confirmatur.

Edidit Marrier Biblioth. Cluniac. col. 581.

Calixtus Episcopus, Servus Servorum Dei, charissimo in Christo filio Pontio Abbati Cluniacensi, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

REligionis Monasticæ modernis temporibus speculum, & in Galliarum partibus documentum, beati Petri Cluniacense Monasterium, ab ipso suæ fundationis exordio Sedi Apostolicæ in jus proprium est oblatum: Proinde Patres nostri sanctæ recordationis Joannes XI. & alii usque ad nostra tempora Ecclesiæ Romanæ Pontifices, locum ipsum singularis dilectionis ac libertatis prærogativa donarunt, & universa ei pertinentia privilegiorum suorum sanctionibus munierunt. Propterea fili in Christo beatissime Ponti, quem nos, in Viennensis Ecclesiæ regimine positi, nostris per Dei gratiam manibus in Abbatem consecravimus, & personam tuam, & locum, cui Deo auctore præsides, totis dilectionis visceribus amplectentes, quieti vestræ, & Ecclesiarum vestrarum attentius providentes, Ecclesiam sancti Theodori de Rocha Rovicorit cum omnibus pertinentiis suis, laudantibus ipsius Ecclesiæ clericis, a Venerabili fratre nostro Willermo, Petragoricensi Episcopo, tibi & Ecclesiæ Cluniacensi humiliter, & devote donatam, auctoritate Apostolica tam tibi quàm successoribus tuis, perpetuis temporibus confirmamus, & præsentis privilegii paginâ communimus. Si quis igitur ausu temerario, impiaque præsumptione contra Deum, & sanctos ejus Apostolos, contraque animam suam, hoc nostræ apostolicæ auctoritatis privilegium in aliquo infringere tentaverit, incunctanter se noverit nostræ apostolicæ maledictionis aculeo transpunctum, nostræ apostolicæ excommunicationis telo perfossum, nostri etiam Apostolici anathematis gladio transverberatum; nec, nisi per dignam satisfactionem saluti pristinæ reparan-

Monasterium Cluniacense privilegiis a Roman. Pontificibus ornatum.

Concessio, quæ confirmatur.

Clausulæ.

randum, Ei ergo qui conservator extiterit, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Calixti PP. subscriptio.

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Dat. die 28. Decembris anno Domini 1122. Pontif. Calixti an. IV.

Datum Laterani per manum Chrysogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis, ac Bibliothecarii, V. Kal. Januarii Ind. XV. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ anno IV.

XXVII.

Monopolitana Ecclesia soli Apostolicæ Ecclesiæ subjecta declaratur; ejusque Episcopus Clero Populoque eligendus conceditur.

Edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. I. col. 963.

Calixtus Episcopus Servus Sarvorum Dei, dil. fratri Nicolao Monopolitano Episcopo, ejusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus; sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Quia igitur dilectio tua, ad Sedis Apostolicæ portum confugiens, iteratam ejus tuitionem devotione debita requisivit, Nos supplicationi tuæ clementer annuentes, & dictam Monopolitanam Ecclesiam, cui Deo auctore præsides, decreti præsentis authoritate munimus. Statuimus enim, ut eadem Ecclesia nulli alii præter Apostolicam Sedem subjectionis reverentiam debeat, sicut per Apostolicæ memoriæ prædecessorum nostrorum Urbanum II. in Beneventana Synodo definitum, & privilegii testimonio confirmatum, necnon & a sa. recordationis Paschali Papa privilegii munimine roboratum est. Te igitur tuosque successores, hujus libertatis gratia perfruentes, sub solius Apostolicæ Sedis obedientia in perpetuum manere decernimus; statuentes, ut quæcumque Monopolitana Ecclesia hactenus juste possedit, aut hodie possidet: sive in futurum juste & canonice poterit adipisci in castellis, villis, sylvis, in Ecclesiis, in Monasteriis, cæterisque possessionibus, tibi tuisque successoribus Episcopali jure regenda semper, ac disponenda serventur: salvâ in omnibus Romanæ & Apostolicæ Ecclesiæ reverentiâ. Obeunte te, vel tuorum quolibet successorum, Clero Populoque Monopolitano facultas sit, semota omni pravitate, Episcopum canonicè eligendi; electus autem, a Romano Pontifice consecrabitur. Sane si quis in crastinum Archiepiscopus, Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Judex, aut ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire temptaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Margin: Monopolitana Ecclesia soli Apostolicæ Sedi subjecta. — Suis in bonis confirmatur. — Episcopi electio Clero populoque facienda conceditur. — Dignitatis privationi, & excommunicationi subiicitur quicumque præsens Diploma violaverit.

Callisti PP. subscriptio.

EGO CALIXTUS, Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Dat. die 22. Martii anno Domini 1123. Pontif. an. V.

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Subdiaconi, XI. Kal. Aprilis, Indictione prima, Incarnationis Dominicæ anno MCXXIII. Pontificatus autem Domni Callisti Secundi PP. V.

XXVIII.

Monasterium S. Macharii Monasterio S. Crucis Burdigalen. subjectum declaratur.

Inter Instrumenta Eccl. Burdigalen. 5. edidit Dionysius Sammarth. Gall. Christ. Tom. 2.

Calixtus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Androni, & Monachis S. Crucis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Inter vos, & Monachos sancti Macharii de subjectione & obedientia querimonia est agitata. Et quidem vos, fratres illos in Religione, vestrique subjectione Cœnobii pertinere juxta vestram consuetudinem volebatis. Ipsi autem, rebelles vobis & inobedientes effecti, a vestra se subjectione subtrahere nitebantur; proinde a Burdegalensi Archiepiscopo evocati, ad præsentiam ejus venerunt. Sed ipsius, & religiosorum Abbatum, ac Monachorum, qui aderant, obedire judicio contempserunt; qua de re ab ipso excommunicati sunt. Tunc illi magis se contra vos erigentes, ad legatum nostrum Girardum Engolismensem Episcopum, perrexerunt, & ab eo virgam quamdam, pastoralem dictam, quibusdam subreptionibus acceperunt: Cujus virgæ occasione S. Macharii Ecclesiam per se Abbatiam esse liberam voluerunt, sicut Monasterium sanctæ Crucis existit. Deinde Archiepiscopus, ad nostrum Concilium evocatus, eos mandatis suis, & monitis evocavit, ut de transgressione hac in nostra præsentia responderent. Cum autem utrique ad nostram præsentiam venissetis, & illi a nobis inducias postulassent, diem utrique parti præfiximus, qua coràm nobis, & nostris fratribus querimonia sopiretur. Die igitur constituta vos affuistis, sed altera pars se a nostro conspectu absentavit. Nobis ergo, & fratribus nostris, justum & rationabile visum est, ut neque vos vestrâ fraudari justitiâ, neque illi de sua debuissent lucrari absentia. Id circo in generali fratrum nostrorum Episcoporum & Cardinalium, & aliorum Archiepiscoporum, Episcoporum, Abbatum, ac Religiosorum virorum concilio, collaudavimus, ut prædicta S. Macharii Ecclesia, sicut ab antiquo fuit,

Margin: Controversia inter Monachos utriusque Monasterii super subjectione alterutrius. — Monachi S. Macharii a Burdigalensi Archiep. evocati; Et inobedientes excommunicati; A Legato S. Ap. subreptione virgam pastoralem obtinent: — Hinc citati ad Concilium, — Causaque cognita,

Monasterio S. Crucis subiiciuntur; Cum decreto restitutionis virgæ:

fuit, ita in posterum in vestri Monasterii sit obedientia, & dispositione subjecta: Ille vero baculus, sive subreptionis virga, in vestrum dominium redigatur, & ne aliquod de cætero scandalum moveat, omnino frangatur. Si quis autem hanc nostram & generalis concilii constitutionem & collaudationem aliqua temeritas infregerit, sancti Spiritus judicio, & indignationi Sedis Apostolicæ subjacebit. Monachi autem sancti Macharii excommunicatione, qua a nobis & Archiepiscopo percussi sunt, tamdiu teneantur, donec ad Abbatis S. Crucis obedientiam revertantur.

Et pœnæ excommunicationis, donec ad Abbatis S. Crucis obedientiam revertantur.

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Datum Laterani per manum Hugonis S.R.E. Subd. III. Kal. Aprilis, Ind. I. Incarnat. Dominicæ anno MCXXIII. Pontificatus autem D. Calixti Secundi PP. V.

Callisti PP. subscriptio, Dat. die 30. Martii anno Domini 1123. Pontif. an. V.

XXIX.

Confirmatio jurium omnium Panormitanæ Ecclesiæ.

Ex Tom. 1. Siciliæ Sac. Rocci Pirri ubi de Notitia Ecclesiæ Panormitanæ.

Calixtus Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Petro Archiepiscopo, a nobis de Squillatina Ecclesia in Panormitanam translato, ejusque successoribus canonice instituendis, imperpetuum.

Exordium.

JUstis votis assensum præbere, justisque petitionibus aures accomodare nos convenit, qui, licet, indigni justitiæ custodes, atque præcones in excelsa Apostolorum Principum Petri & Pauli specula positi, Domino disponente conspicimur. Tuis igitur, frater in Christo carissime Petre Archiepiscope, justis petitionibus annuentes, sanctam Panormitanam Ecclesiam, cui auctore Domino, per nos institutus præsides, auctoritate Sedis Apostolicæ communimus; statuimus enim, ut Panormum, Misiliminum, Cornelianum, Bicaris, Therme cum pertinentiis suis, & possessiones, & coloni, decimæ, & episcopalia jura ipsius Parochiæ, nec non & omnia quæ terræ Principes, & aliis fideles viri de jure suo eidem Ecclesię contulerunt, & quę ipsi Ecclesiæ jure antiquo pertinere videntur, quieta & libera, in tua tuorumque successorum ditione auctoritatis nostræ assertione permaneant; omnem quoque libertatem, quæ a Prædecessoribus nostris sanctæ memoriæ Alexandro II. Gregorio VII., & Paschale II. R. E. Pontificibus, prædecessoribus tuis Panormitanis Archiepiscopis Nicodemo, & Alcherio, & per eos Panormitanæ Ecclesiæ concessa dignoscitur, nos quoque auctoritate apostolica damus tibi, & per industriam tuam Ecclesiæ ipsi concedimus, & decreti hujus pagina confirmamus. Pallii quoque usum, qui antecessoribus tuis a nostris Antecessoribus est concessus, dilectioni tuę concedimus; quo videlicet uti debetis diebus illis, qui in Ecclesiæ tuæ privilegiis distinguuntur. Cujus indumenti honor quoniam modesta actuum vivacitate servandus est, hortamur, ut ei morum tuorum ornamenta conveniant; quatenus auctore Deo recte utrobique possis esse conspicuus. Quamobrem, charissime frater, quoniam pastoralis curę constringit officium, dilige fratres, ipsi quoque adversarii propter mandatum Dominicum tuo circa te copulentur affectu: pacem sequere cum omnibus: sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum: piis vaces operibus: virtutibus polleas: fulgeat in pectore tuo rationale judicii cum superhumeralis actione conjunctum: ita procedas in conspectu Dei, & totius Israel; hujusmodi gregi commisso præbeas exempla, ut videant opera tua bona, & glorificent patrem tuum, qui in Cælis est: sit in lingua sermo, sit cæli fervor in animo: creditum tibi agrum dominicum exerce: dum licet, semina in timore: dum tempus est, bonum faciendo non deficias tempore enim suo metes, non deficiendo vigilanter. Itaque terrena negotia relinquendo cælestibus anhela, quæ retro sunt oblivifcens, in ea, quę ante sunt temetipsum extende; mens tua in sæculari veritate non diffluat, sed tota in unum currat, atque confluat finem, quem mira suavitate David respexerat, cum dicebat: Unam petii a Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ. Sancta Trinitas fraternitatem tuam suæ gloriæ protectione circundet, & ad finem, qui non finitur, pervenire concedat. Si qua vero in futurum ecclesiastica sæcularisque persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesię justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem prēmia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Confirmantur Panor. Ecclesiæ bona omnia, pertinentię, &c.

Donationes Principum,

Et Diplomata Pontificum.

PetroArchiep. Pallium conceditur;

Cum gravi adhortatione ex materia ipsa, & dignitate Pallii ejusdem desumpta.

Clausulæ confirmatoriæ Paginæ hujus.

EGO CALIXTUS Catholicę Ecclesię Episcopus.

Datum Laterani per manum Hugonis sanctæ Romanę Ecclesię Subdiaconi Cardinalis, IV. Nonas Aprilis, Indictione prima, Incarnationis Dominicæ anno MCXXIII. Pontificatus autem Domini Calixti II. PP. anno V.

Callisti PP. subscriptio. Dat. die 2. Aprilis anno Domini 1123. Pontif. anno V.

XXX.

Confirmatio Irritationis & Invalidationis Privilegiorum, Pisanis Archiepiscopis concessorum de consecratione Episcoporum Insulæ Corsicæ.

Ex Ughell. Ital. sac. Tom. IV.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis fratribus, & Coepiscopis per Insulam Corsicæ constitutis eorumque successoribus, in perpetuum.

Exordium.

QUot mutationes, quot scripta inter se diversa de vestris facta sint consecrationibus, tota jam pene cognovit Europa: Unde, peccatis exigentibus, multa scandala, multæ cædes, & rapinæ, multa etiam homicidia, atque perjuria provenerunt. Quamobrem Romana Ecclesia levitatis, & inconstantiæ a compluribus arguebatur, eo quod ipsa discordię hujus seminarium, & occasio videbatur. Nos ita-

Series facti in Concilio Lateranensi exposita. Cognitumque qua ratione Urbanus II. Pisanis Archiep. Corsicanorum Episcoporum concesserit consecrationem; Ac postmodum ad se revocaverit.

itaque in præterito, quod nuper celebravimus, Laterani Concilio totius negotii hujus seriem coram universis fratribus, qui nobiscum aderant, exposuimus, videlicet quoniam felicis memoriæ Prædecessor noster Papa Urbanus, necessitate quadam compulsus, Corsicanorum Episcoporum consecrationem per privilegium suum Antistiti Pisano concessit; qui tamen postmodum, & Romanæ Ecclesiæ scandalum pertimescens, & gravem inter Pisanos & Januenses oriri discordiam videns; concessionem ipsam mutavit, & antecessores vestros, sicut moris fuerat, suis manibus consecravit.

Quo motus exemplo Paschalis PP. eosdem Episcopos suis manibus consecraverit:

Post hunc, piæ recordationis Dominus Papa Paschalis, quamquam in multas & gravissimas devenisset necessitates, nullis tamen precibus, aut promissionibus ad hoc induci potuit, ut prædictas Pisanis firmaret concessiones; sed Prædecessorum vestrorum consecrationes Romanæ Ecclesiæ conservavit.

Gelasius vero datum Pisis Privilegium, Romæ cassaverit:

Cujus successor Papa Gelasius, majori & graviori necessitate Româ exire coactus, transmontanas partes navigio adeundo, Privilegium idem, quod a Domino Papa Urbano de consecratione vestra Pisanis collatum fuerat, cum Pisas venisset, renovavit: Quod tamen postmodum, eamdem Pisanorum & Januensium perturbationem prospiciens, annullavit.

Quod postea factum ab eodem Callisto.

Nos etiam, qui eorum loco, imo beati Petri, licèt indigni, successimus, de ultramontanis partibus ad Urbem accelerantes, Pisas devenimus, ubi eorumdem Prædecessorum nostrorum Urbani, & Gelasii vestigia subsecuti, ejusdem populi precibus, ac devotione devicti, eamdem innovavimus concessionem. Cum vero ad Urbem per Dei gratiam venissemus, de facto non ..... Cleri, & populi commotionem invenimus, & quod in concessione illa, quæ extra Urbem, & cum paucis facta fuerat, Romana Ecclesia diminutionem patiebatur, & totius discordiæ, ut dictum est, ministrare fomitem videbatur.

In eodem itaque Concilio cassata sunt omnia hæc Privilegia.

Nos itaque post multam & diuntinam deliberationem, communicato consilio cum fratribus nostris Episcopis & Cardinalibus, atque Nobilibus Romanorum, nec non multa Cleri & populi multitudine, easdem evacuavimus concessiones: & vobis, ac successoribus vestris Apostolicæ Sedis privilegio antiquam restituimus libertatem, & fratrem nostrum Sagonem Episcopum nostris tamquam beati Petri manibus consecravimus, quæ tandem scripta ab Apostolica Sede utrique parti collata in præsentia Pisanorum & Januensium, quos pro ejusdem negotii diffinitione ac Concilium vocaveramus, coram universis Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, ac reliqua Cleri & populi multitudine fecimus recitare, & factum nostrum, de quo nulli mortalium judicare concessum est, fratrum nostrorum consilio & judicio commisimus finiendum: Ex quibus electi sunt judices, qui omni videbantur suspicione carere: quorum nomina sunt hęc: Patriarca Veneticus, Viennensis, Ravennat. Capuanus, Salernitanus, Narbonensis, Sypontinus, Panormitanus, Barensis, Neapolitanus, Tarraconensis, Senonensis, Burdegalensis, Archiepiscopi: Episcopi, Vivariensis, Trojanus, Magolanensis, Astensis, & alii complures, qui in partem Lateranensis Palatii secedentes, & causam totam utrique diligentius indagantes, post multam deliberationem, & consilium communi assensu, & privilegia super hoc Ecclesiæ Pisanæ collata cassari, & ultimum, quod Corsicanus Episcopus a nobis ad aliorum correptionem, & ad beati Petri patrimonium recuperandum factum fuerat, proprium obtinere robur debere dixerunt.

Episcoporum Corsicæ consecratio Sedi Apostolicæ reservata;

Quod consilium venerabilis frater noster Vualterius Ravennas Archiepiscopus vice Judicum electorum, nobis & reliquis fratribus recitavit, idem concilium asseverans vim obtinere judicii. Porro nos, quod a prænominatis fratribus nostris deliberatum fuerat, in novissimo concilii die coram universa Synodo recitari præcepimus: Cumque ab omnibus Archiepiscopis, Episcopis, & Abbatibus, & reliqua cleri, & populi multitudine, placere sibi, frequenter acclamatum fuisset, nos cognita eorum sententia, & cleri, & populi Romani voluntate perspecta, sancti Spiritus censura, & auctoritate apostolica, scripta de vestra consecratione Pisanæ Ecclesiæ collata, damnavimus; & quod a nobis de vestra libertate statutum fuerat, eadem auctoritate firmavimus: Pisanis perpetuum super hoc silentium sub anathematis vinculo imponentes.

Perpetuumque Pisanis silentium impositum.

Solitæ clausulæ contirmatoriæ.

Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Cunctis autem eam servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Callisti Pp. Et S. R. E. Cardinalium subscriptiones.

EGO CALIXTUS Catholicę Ecclesiæ Episcopus.
Ego Robertus Cardinalis tit. sancti Eusebii subscripsi.
Ego G. G. Cardinalis tit. SS. Apostolorum ss.
Ego Benedictus Cardinalis tit. S. Eudoxię ss.
Ego Anastasius Presbyter tit. beati Clemen. ss.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Ceciliæ ss.
Ego Theobaldus tit. Pamachii Cardinalis ss.
Ego Desiderius Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Praxedis ss.
Ego G. G. Cardinalis Presbyter tit. Lucinæ ss.
Ego Theobaldus Presbyter Cardinalis tit. S. Anastasiæ ss.
Ego Johannes Cardinalis S. Chrysogoni interfui, & ss.
Ego Petrus Presbyter Cardinalis tit. sancti Marcelli ss.
Ego Crescentius Sabinensis Episc.
Ego Petrus Portuensis Episc. ss.
Ego Vitalis Albanus Episcopus ss.
Ego Prænestinus Episcopus ss.
Ego Ægidius Tusculanus Episcopus ss.
Ego Petrus Cardinalis Presbyter tit. sancti Callisti ss.
Ego Crescentius Cardinalis Presbyter tit. sanct. Martir. Marcellini, & Petri ss.
Ego Gherardus Presbyter Cardinalis S. Priscæ, & Aquilæ ss.
Ego Sigico Presbyter Cardinalis S. Sixti ss.

Ego Deus-dedit Presbyter Cardinalis S. Laurentii in Damaso ss.
Ego Rossemannas Cardinalis Diaconus S. Georgii ad velum aureum ss.
Ego Comes Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Aquiro ss.
Ego G. G. Diac. Card. S. Angeli ss.
Ego Romanus Diac. Cardinalis sanctæ Mariæ in Porticu ss.
Ego Stephanus Card. S. Mariæ Scholæ Grecæ ss.
Ego Jonathas Diac. Card. SS. Cosmę & Damiani ss.
Ego G. G. Diac., & Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ss.
Ego Joannes Diaconus sancti Nicolai ad carceres ss.
Ego Ubertus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Vialata ss.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis S. Luciæ septem Solii ss.
Ego Angelus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Dominica ss.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Viti ss.
Ego Mattheus Diac. Card. S. Andriani ss.

Dat. die 6. Aprilis anno Domini 1123. Pontif. anno V.

Datum Laterani per manum Guidonis Romanæ Curiæ Camerarii, VIII. Id. Aprilis, Indictione I. Incarnationis Dominicæ anno MCXXIII. Pontificatus autem Domni Callisti II. Papæ anno V.

XXXI.

Compositio Controversiarum, vertentium inter Canonicos S. Johannis, & S. Stephani Bisuntinæ civitatis; & Monitorium contra Canonicos S. Stephani, ut privilegium, per eosdem a Paschali PP. obreptitiè extortum, reddant sub pœna excommunicationis.

Ex Chiffletii Historia Trenerciana.

Calixtus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis B. Johannis Euangelistæ Canonicis, salutem & apostolicam benedictionem.

Discordiam, quæ inter vos, & Canonicos sancti Stephani, longo jam tempore perduravit, a nobis, in præsentia fratrum nostrorum Episcoporum & Cardinalium, tali noveritis fine conclusam; ut videlicet in vigiliis festivitatis Inventionis Corporis S. Stephani ad vesperas, Canonici S. Johannis ad Ecclesiam B. Stephani cum processione pergant; & in crastino ejusdem Inventionis unum modium vini, & carnem unius vaccæ, vel quatuor bisuntinæ monetę solidos, ex Canonicis Ecclesiæ loci accipiant. Clerici etiam S. Stephani, in vigiliis S. Johannis ante portam Latinam, ad vesperas ad sanctum Johannem veniant. Decanus vero sancti Stephani hominium semper Archiepiscopo faciat, & per manum ejus Archidiaconatum de Dola & Amos perpetuo jure obtineat. Candelæ etiam, quæ in exteris claustri domibus Canonicis sancti Johannis a Canonicis S. Stephani antiquitus præbebantur, nisi per quadraginta continuos dies post Inventionem, & alios quadraginta dies post dedicationem altaris B. Stephani, alio tempore non solvantur. Et cera, quæ mittebatur vindemiis Lausannensis pagi, deinceps non solvatur. sex autem libræ ceræ in sabbato sancto Paschæ sancti Joannis Thesaurario persolvantur; & in Purificatione sanctæ Mariæ singulis Canonicis sancti Johannis, qui ad processionem venerint, cerei singulis tribuantur. Et etiam candelæ solito more ad cellarium, dum vinum Cononicorum commune fuerit, singulis noctibus persolvantur. Cæteræ etiam consuetudines, tam a clericis sancti Johannis, quàm a clericis sancti Stephani, in spiritualibus & in temporalibus, irrefragabiliter observentur. Privilegium sane, quod a Domino nostro sanctæ memoriæ Paschali Papa de maternitate factum est, Canonici sancti Stephani Anserico Bisuntino Archiepiscopo, vel Lausannensi Episcopo reddant, usque ad proximas Apostolorum Petri & Pauli octavas. Si quis ergo contra hoc mandatum nostrum, vel privilegium retinere, vel pacem hanc infringere attentaverit, tamquam reus, & sacrilegus, & pacis ecclesiasticæ perturbator, excommunicationi subjaceat: & in locis, quibus fuerit, quandiu ibi permanserit, divina non celebrentur officia, quousque ad ejusdem pacis redeat unitatem. Qui vero conservator extiterit, omnipotentis Dei, & Apostolorum ejus Petri & Pauli & benedictionem & gratiam consequatur. Amen.

Calixti PP. subscriptio.

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus, subscripsi.

Dat. die 6. Aprilis anno Domini 1123. Pontif. an. V.

Datum Laterani, per manum Hugonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Subdiaconi, VIII. Idus Aprilis, Indictione I. Incarnationis Dominicæ anno MCXXIII. Pontificatus autem Domni Callisti II. anno V.

XXXII.

In Idem Argumentum.

Ibidem

Calixtus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis fratribus & filiis, suffraganeis Episcopis, & Abbatibus, per Bisuntinam provinciam constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

Postquam nos in Apostolicę Sedis ministerium, disponente Domino, promoti sumus, Bisuntinæ Ecclesiæ beati Johannis Euangelistæ Canonici sæpe suam coram nobis querimoniam protulerunt super controversia illa, quæ inter ipsos, & beati Stephani Canonicos diutius agitatur, de Episcopali videlicet cathedra, & matricis Ecclesiæ dignitate. Et nos itaque utramque partem secundò ad nostram præsentiam convocavimus. Sed cum beati Johannis Canonici ad nos juxta mandatum nostrum venirent, beati Stephani Canonici se sine excusatione qualibet subtraxerunt. Tertia tandem vice terminum utrisque in beati Lucæ festivitate statuimus. Et quidem prædicti beati Johannis Canonici nostro se conspectui, justitiam parati facere & recipere, obtulerunt; verùm Canonici sancti Stephani neque ad nos venerunt, neque pro se excusationem quamlibet prætenderunt. Quamobrem nos ex communi fratrum nostrorum Episcoporum, & Abbatum, qui nobiscum erant, consilio, apostolica auctoritate statuimus, ut jam dicta B. Johannis Ecclesia omnem Episcopalis Sedis, & ma-

& matricis Ecclesiæ obtineret in posterum digni tatem, quam antiquis dinoscitur obtinuisse temporibus. Unde beati Stephani Canonicis per scripta nostra præcepimus, ut illud nobis maternitatis privilegium redderent, quod a Domino prædecessore nostro sanctæ memoriæ Paschali Papa per mendacia, & fraudis versutiam surrepserunt. Rogamus igitur dilectionem vestram, monemus atque præcipimus, ut prædictam beati Johannis Ecclesiam, matrem vestram omnimodis cognoscatis, & obedientiam ei ac reverentiam humilitate debita impendatis. Nos enim idcirco hoc fecimus, quia & totius rei veritatem nostris visam oculis plenius novimus, & ratio id poscebat, & quia beati Stephani Canonici, tertiò vocati venire ad judicium contempserunt. Datum Tarenti, IV. Idus Novembris.

XXXIII.

Ex Tom. V. Ital. Jac.

Monasterium S. Georgii in partibus Venetiarum soli Apostolicæ Sedi subjectum declaratur, ejusque bona omnia confirmantur.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Tribuno Abbati Monasterii sancti Georgii, quod in Venetiæ partibus situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ postulatio voluntatis affectu debet prosequente compleri, quatenus & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Quia igitur dilectio tua, reverendissime in Christo fili Tribune Abbas, ad Apostolicæ Sedis portum confugiens ejus tuitionem humilitate debita requisivit, nos supplicationibus tuis clementi benignitate impartimur assensum, & beati Georgii Monasterium, cui auctore Deo præsides, Romanæ Ecclesiæ patrocinio communimus: Per præsentem enim privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut locus idem sub beati Petri tutela & protectione liber in perpetuum conservetur. Nec Patriarcha, nec Episcopus, nec persona quælibet ecclesiastica sæcularisve præsumat te, vel successores tuos ad concilium cogere: aut in vos, vel Monachos vestros excommunicationis, seu etiam interdicti sententiam promulgare: in Monasterio ipso quicquam præter vestram voluntatem statuere, aut Monachos vestros excommunicatos, sive ejectos, vel fugitivos absolvere, aut suscipere, vel sine tuo, tuorumque successorum consensu ad ordines promovere. Porro universa quælibet, quæ aut in præsenti legitime possidetis, aut in futurum, largiente Deo, juste atque canonice poteritis adipisci, firma tibi, tuisque successoribus, & illibata permaneant. Nulli ergo omnino hominum liceat idem Monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, sive Basilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad

Monasterium soli Apost. Sedi subjicitur:

Et ab omni Episcopi, vel Patriarchæ jurisdictione exemtum declaratur:

Ejusdem bona omnia confirmantur:

Cum decreto perpetuæ exemptionis a cujuscumque personæ molestia.

Sacramenta vero ab Episcopo loci accipienda esse statuitur.

sacros fuerint Ordines promovendi, a Diœcesano accipietis Episcopo, si quidem gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habuerit, etiam si ea gratis, ac sine pravitate voluerit exhibere; alioquin, pro eorumdem sacramentorum susceptione catholicum, quem malueritis, Antistitem adeatis, qui Apostolicæ Sedis fultus auctoritate, quod postulatur, indulgeat. Obeunte vero te, nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi subreptionis astutia vel violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Ecclesia libertatis, aureos duos quotannis Lateranensi Palatio solvetis. Si quis igitur in futurum Patriarcha, Archiepiscopus, vel Episcopus, aut ecclesiastica quælibet sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata cognoscat iniquitate, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Abbatis vero electionem per solos Monachos peragendam.

Census annuus Lateran. Palatio persolvendus.

Solitæ clausulæ.

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Datum Laterani per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, VIII. Idus Maii. Indictione I. Incarnationis Dominicæ Anno MCXXIII. Pontificatus autem Domini Calixti II. Papæ Anno V.

Callisti PP. subscriptio.

Dat. die 8. Maii anno Domini 1123. Pontif. anno V.

XXXIV.

Monasterium S. Mariæ Glastonien. Diœcesis sub protectione Sedis Apostolicæ recipitur, eique bona omnia, & donationes confirmantur.

Ex Willelmo Malmesburiensi de antiquitate Glastonien. Ecclesiæ inter script. Hist. Britannicæ &c. per Thomam Gale Tom. 2. pag. 334.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, dilectissimo filio Sigfrido Pelochino, salutem & apostolicam benedictionem.

RELigiosis desideriis dignum est facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celerem sortiatur effectum. Quamobrem nos, fili in Christo carissime, postulationis tuæ desideriis benignius annuentes, beatæ Dei Genitricis, & gloriosæ semper Virginis Mariæ Monasterium, cui annuente Deo præsides, in Ecclesiæ Romanæ tutelam, protectionemque suscipimus; & contra hominum perversorum molestias ejus privilegio confovemus. Per præsentis enim decreti paginam auctoritatemque statuimus, ut quæcumque ab Apostolicis Archiepiscopis, Regibus, & Principibus, aliisque fidelibus, vestro Monasterio largitione legitimâ collata sunt, quieta ei, & integra conserventur. Quæcumque præterea futuris temporibus justè, canonicèque adquirere, Domino lar-

Monasterium sub tutela Sedis Apost. recipitur;

Confirmantur donationes omnes tum factæ, tum faciendæ eidem.

largiente, poteritis, firma tibi successoribusque tuis, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Monasterium penitus perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione & conservatione collata sunt, modis omnibus usibus profutura. Si qua autem ecclesiastica saecularisve persona in futurum, hanc nostrae Constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, & in extremo examine districtae ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Judicem praemia aeternae retributionis inveniant.

Omnimoda conceditur exemptio ab omni molestia.

Solitae clausulae.

Data Lateranis per manum Aymerici sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis, & Cancellarii, Idibus Maii, Indictione prima, Incarnationis Domini MCXXIII. Pontificatus Domni Calixti secundi Papae V.

Dat. die 15. Maii an. Domini 1123. Pont. anno V.

XXXV.

Confirmatio immunitatum omnium, ab Episcopis Baren. Monasterio omnium Sanctorum concessarum, cui Callistus PP. nonnulla alia elargitur privilegia.

Ex Ughell. Ital. Sac. tom. 7. ubi de Baren. Archiepp.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Melo Abbati venerabili Monasterii, quod omnium Sanctorum dicitur in loco Cuti in Barensi Suburbio, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Quamobrem, dilecte in Christo fili Mele Abbas, Omnium Sanctorum Monasterium, cui Deo auctore praesides, Apostolicae Sedis auctoritate munimus; omnes siquidem quietis, & libertatis provisiones, quas bonae recordationis Ursus, & Elias, Barensis Ecclesiae Praesules, eidem Monasterio contulerant, & Dominus Praedecessor noster sanctae memoriae Paschalis Papa firmavit, nos quoque praesentis scripti pagina confirmamus, ut videlicet locus ipse cum rebus omnibus, ad eum juste pertinentibus, a dominio, vel oppressione cujuslibet hominis liber debeat permanere: Nec ullus Ecclesiae Barensis Antistes, aut alius, quod absit, temerarius, audeat eidem Coenobio excommunicationem inferre: neque personis aut rebus ejus, aliquo citra justitiam modo, molestiam aut controversiam irrogare: Ordinationes autem Clericorum, & Ecclesiarum gratis, seposita pravitate & omni exactione, concedat: Missas sane illic publicas per Episcopum fieri praeter Abbatis & fratrum voluntatem omnimode prohibemus, ne in servorum Dei recessibus, popularibus occasio praebeatur ulla conventibus: Obeunte te, tunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia praeponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum: cui si qua gravior causa evenerit, libere liceat Apostolicae Sedis audientiam appellare. Ad haec adjicientes decernimus, ut quaecumque bona, vel per tuam industriam, vel per virorum fidelium oblationem, eidem loco parata sunt, aut in futurum praestante Deo juste canoniceque parari contigerit, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant: Nec ulli omnino hominum liceat idem Coenobium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eis, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio sistere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Judicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Confirmatur Privilegia omnia, a Baren. Archiepiscopis Monasterio concessa.

Quod Monast. ab Archiepp. Baren. excommunicari, vel alio modo molestari non possit:

Quod Episc. Sacris inibi operari nequeat, sine Abbatis consensu:

Quod Abbas non eligatur nisi a Monachis.

Quod bona, ad Monast. spectantia libera sint ab omni cujuscumque personae molestia.

Solitae clausulae.

EGO CALIXTUS Catholicae Ecclesiae Episc.

Datum Beneventi per manum Aymerici S. R. E. Diac. Card., & Cancellarii, II. Idus Septembris Indict. II. Incar. Dominicae MCXXIII. Pontificatus autem Domni Callisti II. PP. anno V.

Dat. die 12. Septembr. anno Domini 1123. Pontif. anno V.

XXXVI.

Confirmatio bonorum & jurium omnium Cassinensis Monasterii, cujus Abbatibus nonnulla conceduntur privilegia.

Ex Originali in Archiv. edidit Gattula Hist. Cassinen. saec. VII. pag. 33.

Calixtus Episcopus, Servus Servorum Dei, reverendissimo & carissimo fratri Girardo Cassinensis Monasterii beati Benedicti Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Proemium.

Omnipotenti Deo, cujus melior est misericordia super vitas, gratias agimus, qui gloriosus in Sanctis suis, atque mirabilis, & virtutes suas ubicumque vult ineffabili bonitate ostendit. Ipse quippe dignationis suae potentia beatissimum Benedictum patrem omnium constituit Monachorum: ipse eum monasticae Legis-latorem, & Operatorem esse disposuit: ipse illius meritis Cassinense Monasterium, in quo & sanctissime vixit, & gloriosissime obiit, omnibus per Occidentem Monasteriis clementi benignitate praefecit. Cujus profecto divinae bonitatis cooperatores existere Apostolicae Sedis auctoritas, & vestra circa Romanam Ecclesiam semper, ac nostro potissimum tempore, fervens devo-

devotio nos hortantur. Divinæ igitur constitutionis propositum prosequentes, locum ipsum præcipua dilectione complectimur, & omnia, quæ ad eam pertinent, quietâ semper, & ab omnium mortalium jugo libera sub solius sanctæ Romanæ Ecclesiæ jure ac defensione perpetuâ permanere decernimus. In quibus hæc propriis duximus nominibus adnotanda: In primis Monasterium Domini Salvatoris positum ad pedem Casini montis, Monasterium S. Dei Genitricis Virginis Mariæ, quod vocatur Plumbarola, Monasterium S. Mariæ in Cingla, cellam S. Benedicti in Capua cum cellis & pertinentiis suis, S. Angeli ad formam, S. Joannis puellarum, S. Rufi, S. Benedicti Pizuli, S. Angeli ad Odaldiscos, S. Agathæ in Aversa, S. Ceciliæ & S. Demitrii in Neapoli, S. Sophiæ in Benevento, S. Benedicti ad portam Rufini, S. Nicolai in Civitate Nova, S. Benedicti in Pantano, S. Nicolai in Petra Pulecina, S. Georgii in Fenucleo, S. Joannis in Turlecoso, S. Petri in Rossano, S. Angeli in Capraria, S. Januarii prope Beneventum, sancti Martini ibidem, S. Dionysii in Ponte, & sancti Anastasii, S. Mariæ in Canneto juxta fluvium Trivium, S. Benedicti, S. Laurentii in Salerno, S. Mariæ in Tremiti cum ipsis Insulis, S. Liberatoris in Marchia cum omnibus suis pertinentiis, S. Benedicti in Marsi, S. Mariæ in Luco, S. Cosmatis in Civitella, S. Angeli in Rarrejo cum omnibus pertinentiis suis, S. Mariæ ancillarum Dei in civitate Cosentia, S. Mariæ in Branza, S. Petri de Lacu, S. Petri de Ovellano, S. Erasmi & S. Benedicti & S. Scholasticæ in Cajeta, S. Magni in Fundis, S. Stephani & S. Benedicti & S. Agathæ in Terracina, S. Petri in Foresta, S. Pauli ibidem, S. Mariæ in Ponte-curvo, S. Angeli, S. Nicaneri, & S. Thomæ in Troja, S. Eustasii in Pantatia, S. Benedicti in Larino, S. Benedicti in Pectinari, S. Mariæ in Casale-plano, S. Illuminatæ in castello Lemusano, S. Trinitatis & S. Georgii in Termulæ, S. Focati in Lesina cum fauce & piscaria, S. Benedicti in Asculo, S. Eustatii in Petra-abundanti, S. Eustatii in Vipera, S. Mariæ in Baretano, S. Scholasticæ in Pinnis, S. Salvatoris in Tave, S. Nicolai juxta fluvium Trutinum in Aprutium cum pertinentiis suis, S. Johannis ad Scursonem, S. Benedicti in Trunto, S. Benedicti in Tesino fluvio, S. Appollinaris in Firmo, qui dicitur ad Opplanis, S. Mariæ in Arboscla, S. Martini in Saline, S. Angeli in Marano, & SS. Septem fratrum, & S. Lautentii, S. Benedicti in Ripaursa: In Comitatu Aquinensi cellam S. Gregorii, S. Mauritii, S. Pauli, sancti Constantii, S. Christofori, S. Nicolai, S. Mariæ in Albaneta, S. Nicolai in Ciconia, S. Benedicti in Clia, S. Nazarii in Comino, S. Valentini, S. Martini, S. Urbani, S. Angeli, S. Pauli, S. Felicis, S. Salvatoris, S. Angeli in Valle-luci; S. Michaelis in Oliveto, S. Nicolai in Pica, S. Angeli in Cannucio, S. Mariæ in Berulis, S. Petri in Escleto, S. Luciæ, & S. Petri in Coruli, S. Silvestri, S. Martini, & S. Luciæ in Arpino, S. Mariæ de castello Zopponis, S. Martini in pede Arcis, S. Benedicti in Colle de Insula, S. Mariæ in Baruco, S. Nicolai in Turrice, S. Germani in Sora, S. Benedicti in Paszesano, S. Petri in Morinis, sancti Angeli in Pescolo-canali, S. Patris in Formis, S. Angeli in Albe, sancti Erasmi in Pomperano, S. Mariæ in Cellis, S. Pastoris in civitate Tiburtina: In Venafro sancti Benedicti, S. Nazarii, S. Martini in ipsa Furca, curtem S. Mariæ in Sala, S. Benedicti Pizuli, ibidem, S. Benedicti in Cesima, S. Benedicti in Sessa, & S. Leonis, curtem, quæ dicitur Lauriana, S. Benedicti in Tiana cum pertinentiis suis, S. Mariæ in Calvo, S. Nazarii in Anglena, S. Adjutoris & S. Benedicti in Alifa, S. Donnini in Telesia, S. Martini in Vulturno, in Amalfi S. Crucis, & S. Nicolai, S. Crucis in Isernia, S. Marci in Carpinone, S. Valentini in Ferentino, S. Angeli in Algido, S. Marci in Ceccano, S. Agathæ in Tusculano, & S. Jerusalem, S. Benedicti in Albano: In Roma Monasterium S. Sebastiani in Palladio: In Luca cellam S. Georgii: In Territorio Pisanæ civitatis S. Silvestri, S. Salvatoris in Civitella: In Ducatu Spoletino S. Mariæ in Calena, S. Benedicti in Trani, S. Benedicti in Baro, S. Petri Imperialis in Tarento: In Calabria cellam S. Anastasiæ, S. Mariæ in Tropea, S. Nicolai in Salectano, S. Eufemiæ in Marchia: In Comitatu Aretino Monasterium sancti Benedicti, & S. Benedicti in Crema: In Sardiniæ Insula Ecclesiæ S. Mariæ in Thirgo, S. Heliæ in Monte-sancto, & S. Helisei, cum omnibus earum pertinentiis, S. Mariæ de Sabucco, S. Mariæ de Soralbo, S. Mariæ de Tenecle, sancti Petri de Trecingle, S. Nicolai, & sanctæ Mariæ in Solio cum pertinentiis earum, S. Nicolai de Talasa, S. Michaelis Ferrucisi, S. Georgii in Ticillo, S. Petri de Simbrano, S. Petri in Nurchi, S. Nicolai de Nugulbi, & S. Johannis, S. Heliæ de Sitin: Item civitatem, quæ dicitur S. Germani, positam ad pedem Casini montis, castellum S. Petri, quod ab antichis dictum est Castrum-Casini, castellum S. Angeli, Plumbarolam, Pignatarium, Pedem-montis, Juncturam, Castrum S. Ambrosii, S. Appollinaris, S. Georgii, Vallem frigidam, S. Andreæ, Vantram Monasticam, Vantram Comitalem, S. Stephani, Teramum, Fractæ, Castrum-novum, M rtulam cum curte, quæ dicitur Casa Fortini, Cucurutium, Caminum, Sujum cum omnibus pertinentiis suis ex utraque parte fluminis, Turrem ad mare juxta fluvium Garelianum, Castrum Pontiscurvi, S. Petri in Flia, S. Victoris, Torroclum, Cervariam, sancti Hæliæ, Vallem-rotundam, Sarracinescum, Cardetum, Aquam-fundatam, Vitecosum, Castrum Cetrarii cum pertinentiis suis & Ecclesiis, in Marchia Teatina castellum Lastinianum, Montem-albrici, Mucclam, sancti Quirici cum Portu, Frisam, S. Justam: In Comitatu Asculano castellum, quod dicitur Octavum, & post montem Civianum, & Trivilianum, & Cavinum: In Principatu castellum Ripæ-Ursæ, Montem-bellum, Petra fracida, in Comino Vicum-alvum, in Territorio Carseolano castellum Auriculam, Piretum, Roccam-incameratam, Fossam-cecam: In Amalfi Fundicum, in Territorio Trojano Castillionem de Baroncello, S. Justam, villam S. Nicolai, quæ de Galliciano dicitur; in monte S. Angeli Hospitale: In Territorio Capuano Qualdum de Liburia: In Comitatu Teanensi curtem S. Felicis cum Ecclesia S. Ippoliti. Per præsentis quoque privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcumque in præsenti vestrum Cœnobium justè possidet, sive in futurum concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione

Bona Monasterii Cassinen. perpetua libertate frui, & sub jure solius Apost. Sedis fore decernit:

Confirmat itidem, ac describit:

ne fidelium justè atque canonicè poterit adipisci, firma tibi, tuisque successoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, idem Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel injustè datas suis usibus vendicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Præterea, patrum nostrorum vestigia subsequentes, vestrum Cœnobium cæteris per occidentem Cœnobiis præferendum asserimus; & tam te, quam successores tuos in omni conventu Episcoporum, seu Principum superiores omnibus Abbatibus consedere, atque in judiciis priorem cæteris sui Ordinis viris, sententiam proferre sancimus. Usum etiam Compagorum, ac Chirothecæ, Dalmaticæ, ac Mitræ tam tibi, quàm successoribus tuis in præcipuis festis, & diebus Dominicis ad missas, seu in consessu concilii habendum concedimus. Sane tam in ipso Venerabili Monasterio, quàm & in cellis ejus, cujuslibet Ecclesiæ Episcopum, vel Sacerdotem præter Romanum Pontificem ditionem quamlibet aut excommunicandi, aut interdicendi, aut ad synodum provocandi præsumere prohibemus: ita ut nisi ab Abbate Prioreve loci fuerit invitatus, nec missarum solemnia inibi audeat celebrare; liceatque ipsius Monasterii & Cellarum ejus Fratribus, Clericos cujuscumque Ordinis, seu Laicos de quocumque Episcopatu ad conversionem venientes in sanitate, vel in ægritudine cum rebus suis, absque Episcoporum vel cujuslibet personæ contradictione suscipere, nisi tunc idem Clerici seu Laici a Diœcesanis Episcopis pro certis fuerint excommunicati criminibus; liceat absque cujuslibet sæcularis vel ecclesiasticę potestatis inhibitione subjectos Monasterii tui tam Monachos quàm Sanctimoniales fęminas judicare; liceat Fratribus per cellas, in civitatibus constitutas, ad divina officia celebranda, quandocumque voluerint, signa pulsare, populum Dei tam in ipsum Cœnobium, quàm & in cellas ejus ad Dei verbum audiendum ingredi, nullus Episcopus excepto pro communi totius civitatis vel Parrochiæ interdicto prohibeat; Chrisma, Oleum Sanctum, Consecrationem Altarium sive Basilicarum, Ordinationes Clericorum, a quocumque malueritis, Catholico accipiatis Episcopo, Baptismum vero, & infirmorum visitationes per Clericos vestros in Oppidis vestris seu villis agetis. Ad perpetuum etiam Hospitium tibi tuisque successoribus Palladii cellam concedimus, ut de vestra illic Congregatione, quem volueritis, ordinetis: quem si fortè Romano Pontifici in Abbatem promovere placuerit, omnino tamen tamquam vestræ Congregationis Monachum sub vestra decernimus dispositione persistere. Reditum quoque, qui ab Officialibus nostris apud Hostiam vel Portum de navibus exigi solet, navi vestræ, si qua eò venerit, relaxamus. Obeunte te, nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti Regulam elegerint, a Romano Pontifice consecrandum, sicut in Domini prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Leonis Papæ privilegio continetur. Ad hæc, tam pręsentium, quàm futurorum avaritiæ ac nequitiæ obviantes, omnes omnino seditiones, quas levas dicunt, seu direptiones in cujuscumque Abbatis morte, aut electione, fieri authoritate apostolica interdicimus. Porro pro amplioris benevolentiæ gratia, quam nos præter nostrorum prædecessorum dilectionem circa vestrum Monasterium gerimus, licentiam tibi, ac legitimis successoribus tuis concedimus, ut si quis ejusdem Monasterii vestri & cellarum ejus possessiones, aut res violenter abstulerit, postquam ipsorum Episcopi, a vobis tertiò invitati, justitiam de eis facere omnino noluerint, vos super eosdem raptores, secundo tertiove commonitos, canonicam excommunicationis sententiam proferatis. Sepulturam sane loci vestri, & Monasteriorum vestrorum, liberam omnino esse censemus, ut eorum, qui illic sepeliri deliberaverint devotioni, & extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem pręfato Cœnobio justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia ęternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen. Aɔ-CHɔ.

EGO CALIXTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Datum Berulis per manum Ugonis sanctę Romanæ Ecclesię Subdiaconi, XVI. Kalen. Octobris Indictione prima, Incarnationis Dominicę anno MCXXIII. Pontificatus autem Domni Calixti secundi Papę Anno V.

Marginalia: Confirmat quoque donationes omnes, quæ in posterum ejus favore fieri contingat: Decernit quoque, ut Abbates Casinen. cæteris Abbatibus per Occidentem pręcedant. Ut Chirothecis, Dalmatica, & Mitra utantur. Ut Sol. Apost. Sedi sint subjecti: Ut quoscumque Clericos suscipere possint, sine Episcopi contradictione: Item & Monachos, & Sanctimoniales sibi subjectas judicare: Palladii Cellam Romanam in hospitium eis concedit. Abbatis electionem ad solos Monachos spectare decernit: Et consecrationem ad Rom. Pontificem: Eique jus tribuit excommunicandi raptores rerum ad Monast. pertinentium, si eosdem Episcopus loci excommunicare noluerit: Item & liberatem sepulturæ cuique si ibi sepeliri voluerit. Roboratio Paginæ hujus. Callisti PP. subscriptio: Dat. die 16. Septembris anno Domini 1123. Pontif. anno V.

XXXVII.

Confirmatio Monasteriorum ab Ottone Bambergensi Episcopo in sua Diœcesi constructorum.

Ex Concil. Tom. xii. loc. cit.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Ottoni Bambergensi Episcopo, salutem & Apostolicam benedictionem.

Bonis fratrum nostrorum studiis non solum favere, sed ad ea ipsorum etiam debemus animos incitare: Tuis ergo, carissime & venerabilis frater Otto Bembergensis Episcope, supplicationibus inclinati, monasteria, quæ ipse propriis sumptibus extruxisti, & Bambergensi Ecclesiæ conferens, Apostolicæ Sedis roborari munimine quæsivisti, in beati Petri ejusque Romanæ Ecclesiæ protectione suscipimus contra pravorum hominum nequitiam defensanda. Statuimus ergo, ut possessiones, prædia, & bona omnia, quæ & fraternitas tua eisdem Monasteriis divini amoris intuitu contulit, quæque aliorum fidelium justa oblatione concessa sunt, aut in futurum juste

Marginalia: Exordium. Monasteria ab Ottone in Bambergensi Diœcesi constructa sub Apost. Sedis protectione suscipiuntur. Bona eisdem collata confirmantur.

ste legaliterque acquiri vel offerri contigerit, firma eis & illibata, Domino auctore, permaneant. Ordinationes sane Abbatum vel Monachorum suorum a catholicis Episcopis diœcesanis accipiant. Rerum vero ipsorum Monasteriorum curam & administrationem in tuo tuorumque successorum arbitrio & potestate remanere censemus. Nulli itaque hominum facultas sit, eadem Monasteria perturbare, aut eorum possessiones auferre, ablatas retinere, minuere, vel, temerariis fatigationibus vexare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore, & Sanguine Dei & Domini Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat: Cunctis autem eisdem Monasteriis justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Et cura Episcopo Bambergensi demandatur:

Solitæ clausulæ:

Scripta per manum Gervasii Scriniarii Regionarii, & Notarii sacri Palatii.

XXXVIII.

Confirmatio dispositionis, ab Ottone Bambergensi Episcopo factæ, de Mansis illius Ecclesiæ propriis.

Ex Baronio ad annum 1124.

Calixtus Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Ottoni Bambergensi Episcopo salutem & Apostolicam benedictionem.

Bona Ecclesiarum pretiũ peccatorum, & pauperum patrimonia:

Ideoque non alienanda.

Mansi Bambergensis Ecclesiæ non vendendi,

SAnctorum Patrum præceptis, & canonicis sanctionibus demonstratur, quod prædia, & possessiones Ecclesiarum, quæ vota fidelium, pretia peccatorum, & pauperum patrimonia nuncupantur, vendi vel alienari non debeant. Quæ enim divinæ Majestatis obsequio, & cælestium secretorum usui sunt dicata, non decet in alienum jus redigi, vel in alterius servitii formam transmutari. Nempe (ut B. Symmachi Papæ verbis loquamur) possessiones, quas unusquisque Ecclesiæ propriæ dedit aut reliquit arbitrio, alienari quibuslibet titulis, aut distractionibus, vel sub quocumque argumento, non patimur. Eapropter nos tuis justis postulationibus annuentes, Mansos, qui Episcopalis mensæ tuæ servitio dediti sunt, in eodem statu, in quo bene a te dispositi cognoscuntur, futuris temporibus permanere præsentis scripti nostri confirmatione sancimus; statuentes, ut nulli successorum tuorum, vel alicui hominum, liceat eos vendere, sive in laicorum beneficium tradere, vel in usus alios commutare; sed sicut a te dispositum est, de unoquoque prædictorum Mansorum denarius unus annis singulis Bambergensi Ecclesiæ pro anima Imperatoris Henrici fundatoris ejus, ad concinnanda luminaria conferatur. Abbatias vero, & regulares Canonicas per industriam tuam in religionis Ordine stabilitas, & alia a te rectè constituta, nulli hominum facultas sit imposterum immutare. Si quis autem contra hanc confirmationem venire temerario ausu præsumpserit, excommunicationis vinculo subjacebit. Data Laterani, Idibus Aprilis Indictione secunda. *(a)*

Sed de eorum fructu concinnanda luminaria:

Erectiones ab Ottone Episcopo factæ non immutandæ.

Dat. die 13. Aprilis anno Domini 1124. Pontif. an. VI.

XXXIX.

Assignatio finium Mutinensis Ecclesiæ, cui bona omnia confirmantur: additis decretis nonnullis ad Episcopalem jurisdictionem tuendam.

Calixtus Episcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Dodoni, Mutinensi Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. II.

Exordium.

SIcut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Tuis ergo, frater in Christo charissime Dodo Episcope, precibus annuentes, ad perpetuam sanctæ, cui Deo auctore præsides, Mutinensis Ecclesiæ pacem ac stabilitatem præsentis decreti auctoritate sancimus, ut universi Episcopatus fines quieti deinceps omnino, & integri tam tibi quàm tuis successoribus conserventur, qui nimirum fines his distinctionibus distenduntur, videlicet a terminis illis, qui Lucanum, & Pistoriensem Episcopatus a Mutinensi dividunt usque ad flumen illud, quod appellatur Burana, & usque ad terminum illum, qui vocatur Mutia, atque inde usque ad illum terminum, qui Bononiensem Episcopatum Mutinensem a Regino discernunt; Ecclesiarum vero, quæ infra hos terminos continentur, consecrationes, clericorum promotiones, decimas, & oblationes secundùm sanctorum Canonum constitutiones tibi tuisque successoribus concedimus & confirmamus; præcipue in Plebe S. Mariæ de Bodriuntio, quæ est in curte Sici, & in cappellis ejus, in omnibus Ecclesiis, quæ sunt in castro & in curte Solariæ, & Plebe Roncaliæ, & in Cappellis ejus in omnibus Ecclesiis de Punteducis, in Ecclesia Camurana, in Ecclesiis de curte Curtiolæ, in Ecclesia de Scoplano, in Ecclesia S. Petri in Siculo, & in Ecclesiis, quæ sunt in castro & cur-

Assignantur termini.

Infra hos terminos totale Mutinen Episcopi jus in Ecclesiis omnibus.

(a) Inter ea, quæ S. Otto Bambergensis peregit antequam ad Pomeranos ad fidem christianam convertendos proficisceretur, hæc refert Baronius: fundationem scilicet Monasteriorum, & dotationem Ecclesiæ Bambergensis. Sanctus hic siquidem Apostolus ea omnia in Diœcesi Bambergensi voluit prius disponere, ne paganorum saluti intentus, ea omittere videretur, quæ a probo amantique pastore commissus ei divinitus grex potuisset unquam desiderare. Plura hic dicenda essent, nisi Operis hujus natura & indoles brevitatem exigeret, nec me in probe factorum a sanctis viris enarratione diutius commorari prohiberet.

Bonaque omnia ad Mutinen. Ecclesiæ spectantia confirmantur.

curte Paciani, Leonensi Abbatia, & in omnibus Ecclesiis, quæ sunt in Plebe Rubiani; quæcumque præterea bona, quæcumque possessiones, quas in præsenti legitime possidetis, vel in futurum, largiente, Deo, justè & canonicè poteritis adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino Episcoporum facultas sit, infra prædictos confines sine tuo vel successorum tuorum consensu Ecclesiam consecrare, Chrisma conficere, aut clericos ordinare præter Ecclesias, & clericos de castro, & burgo Nonantulæ; nulli etiam hominum liceat, prædictam Eccesiam perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis uexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur tam tuis, quàm clericorum, & pauperum usibus profutura. Sane de Presbyteris, qui per parochias ad Monasteria pertinentes in Ecclesiis constituuntur, prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Urbani II. Papæ sententiam confirmamus; statuentes, ne Abbates in Parochialibus Ecclesiis, quas tenent, absque Episcoporum consilio, presbyteros collocent; sed Episcopi Parochiæ curam cum Abbatum consensu Sacerdoti committant, ut ejusmodi Sacerdotes de Plebis quidem cura Episcopo rationem reddant, Abbati vero pro rebus temporalibus ad Monasterium pertinentibus debitam subjectionem exhibeant, & sic sua cuique jura serventur. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem vestræ Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Cum decreto omnimodæ exemptionis ab omni molestia &c.

Confirmatur Decretum Urbani PP. II. ne Presbyteri, ad Parochias per Abbates Monasteriorum electi, curam animarum absque Episcopi consensu suscipiant.

Solitæ clausulæ.

Callisti PP. subscriptio.

EGO CALIXTUS Ecclesiæ Catholicæ Episcopus.

X L.

Instrumentum Pacis initiæ inter Henricum IV. Imperatorem, & Callistum Secundum PP. in Concilio Wormacensi. (*A*)

Ex Baronio ad an 1122.

(*a*) EGO Henricus, Dei gratiâ Romanorum Imperator Augustus, pro amore Dei, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ & Domini Papæ Callisti, & remedio animæ meæ dimitto Deo & Sanctis (*b*) ejus Apostolis Petro & Paulo, & (*c*) sanctæ catholicæ Ecclesiæ omnem investituram per annulum & baculum, & concedo in omnibus Ecclesiis (*d*) fieri electionem, & liberam consecrationem. Possessiones, & regalia beati Petri, quæ in principio hujus discordiæ usque ad hodiernam diem, sive tempore patris mei, sive etiam meo, ablata sunt, quæ habeo, eidem sanctæ Romanæ Ecclesiæ restituo, quæ autem non habeo, ut restituantur fideliter (*e*) juvabo. Possessiones etiam omnium aliarum Ecclesiarum, & Principum, & aliorum tam Clericorum quàm laicorum (*f*) consilio Principum, & justitia, quæ habeo (*g*) ut reddantur fideliter (*h*) juvabo, & do veram pacem (*i*) Callisto, sanctæ (*k*) Romanæ Ecclesiæ, & omnibus qui in parte ipsius sunt, vel fuerunt. Et in quibus sancta Romana Ecclesia auxilium postulaverit. (*B*)

(*a*) In Nomine sanctæ & individuæ Trinitatis.

(*b*) Dei.

(*c*) sanctæque

(*d*) quæ in Regno, vel Imperio meo sunt.

(*e*) adjuvabo

(*f*) quæ in guerra ista sunt commissa.

(*g*) reddam, quæ non habeo.

(*h*) adjuvabo.

(*i*) Domino.

(*k*) sanctæque

Hæc omnia acta sunt consilio & assensu Principum, quorum nomina subscripta sunt.

Adalbertus Moguntinus Archiepiscopus.
Fridericus Coloniensis Archiepiscopus.
Otto Bambergensis Episcopus.
B. Spirensis Episcopus.
A. Augustensis Episcopus.
G. Trajectensis Episcopus.
V. Constantiensis Episcopus.
E. Abbas Fuldensis.
Northmannus Dux.
Fridericus Dux.
Bonifacius Marchio.
Cynulphus Comes Palatinus.
Otbertus Comes Palatinus.
Berengarius Comes.
Godefridus Comes Palatinus.
Berengarius Comes.
Godefridus Comes.
Ego Fridericus Coloniensis Episcopus, & Cancellarius recognovi. (*C*)

EGO CALIXTUS Servus Servorum Dei dilecto filio Henrico, Dei gratiâ Romanorum Imperatori Augusto, concedo electiones Episcoporum, & Abbatum Theutonici Regni, quæ ad Regnum pertinent, in præsentia tua fieri, absque simonia, & aliqua violentia, ut si qua inter partes discordia emerserit, Metropolitani, & Provincialium consilio, vel judicio, saniori parti assensum, & auxilium præbeat. Electum autem rega-

Callisti Papæ concessio facta Imperatori.

(*A*) Choronidis loco libet referre hæc acta, quibus post multas calamitates dirumque schisma, reddita tandem Ecclesiæ pax est. Eruit Baronius ab Urspergensi Abbate; quæ vero notantur in margine, ex autographo in Codice Vaticano.

(*B*) Hucusque apud Urspergensem: promissio Imperatoris in Codice Vaticano: ex authographo adduntur ista, & in quibus mihi querimoniam fecerit, debitam sibi justitiam faciam,

(*C*) Hucusque Vaticanus Codex. Subjicitur vero promissioni Henrici, ab Urspergensi, ejusmodi facta Imperatori concessio.

galia per sceptrum a te recipiat, exceptis omnibus, quę ad Romanam Ecclesiam pertinere noscuntur; & quę ex his tibi jure debet, faciat. Ex aliis vero partibus Imperii consecratus, infra sex menses regalia per sceptrum a tę recipiat. De quibus vero mihi querimoniam feceris, secundùm officii mei debitum, auxilium meum præstabo. Do tibi veram pacem, & omnibus, qui in parte tua sunt, vel fuerunt tempore hujus discordiæ. Data anno MCXXII. nono Calendas octobris (*a*).

(a) Hactenus Callisti Papæ concessio. Extant eadem ipsa monumenta apud VVillemum Malmesburiensem. Pergit vero Urspergensis:
Hujusmodi scripta atque rescripta, propter infinitæ multitudinis conventum, loco campestri juxta Rhenum lecta sunt, data & accepta, postquam multimodas laudes rerum Gubernatori redditas, celebratis a Domino Ostiensi divinis Sacramentis, inter quæ dominum Imperatorem cum pacis osculo, sanctaque communione plenissimè reconciliavit, discessum est ab omnibus cum lætitiâ infinitâ.
Alterum quoque non multo post, idest in festo sancti Martini, colloquium Imperator cum Principibus, qui priori non aderant, Babenberg habuit; ubi & cunctis in sua vota concordantibus, inter multa, quæ tam ad Regni, quàm Sacerdotii congruebant honorem, majorum composita, Legatos proprios cum Romanis destinavit; & utrosque, nuntia simul & munera ferentes honorifica Domino Apostolico Callisto, consanguineo scilicet jam sibimet unitissimo, direxit.
Hucusque Urspergensis. atque hìc tandem durissimorum certaminum finis, quæ per annos plurimos vi barbaricâ tyrannis Imperatoria contra sanctam Ecclesiam excitavit, sive armis pugnando; sive (quod acerbius visum est) ipsos filios Christifideles, potissimùm verò Romanos cives, ab ipsa diro schismate separatos, in ipsam impiè concitando, sive funestissimos Antipapas horrenda monstra in sacrosanctam Apostolicam Sedem, Angelis reverendam, cunctisque mortalibus venerandam, tanto totius orbis scandalo, intrudendo, ut plane omnibus perspicue clareque constiterit, non fuisse humanæ potentiæ, tot tantosque simul in Petri naviculam concitatos fluctus ad perdendam eam potuisse vitari, illisque non mergi deorsum; sed sublimiùs majori gloria tolli, atque firmari; neque humanarum virium, tot item tantosque simul in eamdem eodem impetu flantes ventos, e portis inferi per angelos malos immissos, simul compescere; sed illius fuisse potentiæ, cui mare; atque venti obediunt; simul
(a) Matth. 16. illius virtutis, qui fluctus ad perdendum ne fluant, obdurat in petram, & Petro dixit (*a*): *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam.* Ut meritò in tanta victoria triumphans Ecclesia
(b) 1. Reg. 2. concinuerit canticum Annæ (*b*): Exultavit cor meum in Domino, & exaltatum est cornu meum in Deo meo. Dilatatum est os meum super inimicos meos, quia lætata sum in salutari tuo. Non est sanctus, ut est Dominus: neque enim est alius extra te, & non est fortis sicut Deus noster.
(c) Isai. 12. Recinuerintque filii omnes propheticum carmen (*c*). *Exulta, & lauda habitatio Sion, quia magnum est in medio tui Sanctus Israel.*

HONORIUS SECUNDUS
PAPA CLXIII.
ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCXXIV.

LAmbertus, patria Bononiensis, Episcopus Velitrensis, mox Ostiensis, electus est, & coronatus Romanus Pontifex die 21. Decembris anno 1124. (*a*) Sedit in Pontificatu annos v. mensem unum, dies xxv. (*b*) imperantibus in Oriente Calo-Johanne, in Occidente verò Henrico IV. Imperatoribus. Fecit ordinationes in Urbe plures, quibus creavit complures Presbyterorum ac Diaconorum, & aliorum minorum Ordinum. Laterani infirmatus ad mortem, ad Monasterium sancti Andreæ se deferri jussit, ibique in pace defunctus est (*c*) die 14. Februarii 1130. sepul-

(a) In Callisti II. vita dixi, vacasse Sedem post ejus obitum dies viii. clausa obitus die: puto enim Honorium electum die 20. qui agnoscens electionem sui minus canonicé processisse, in conspectu Fratrum (ut habetur in quodam Codice Vaticano a Baronio relato) sponte Mitram & Mantum refutavit, atque deposuit. Fratres tam Episcopi quam Presbyteri & Diaconi Cardinales, videntes ipsius humilitatem, prospicientes in posterum, ne in Romanam Ecclesiam aliquam inducerent novitatem, quod perperam factum fuerat, in melius reformarunt: & eumdem denuo advocantes, ad ejus vestigia prociderunt, & tamquam Pastori suo & universali Papæ consuetam obedientiam exhibuerunt, quod fortasse die sequenti vigesima quinta Decembris factum est.
(b) Sic habet Johannes de Ceccano in Chronico, & Annalista Abbatiæ de Margan Tom. II. Collectionis Oxoniensis: in Octavo autem ex Cathalogis, Critica Baronianæ præfixis, legitur *A. V. M. II.* rotundo quidem computo: cæteri Cathalogi non audiendi.
(c) Ut inquit Pandulphus Pisanus in Vita Honorii.

pultus in Basilica Salvatoris. Non vacavit Sedes.

I.

Bona Canonicorum S. Vincentii Bergomen. quorum Collegium sub tutela Sedis Apostolicæ recipitur, eidem confirmantur, cum omnimoda libertate atque immunitate.

Ex Chronicorum Tabulario edidit Ughel. Ital. Sac. Tom. iv. ubi de Episcopis Bergomen.

Honorius Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Alberto Archipresbytero, & fratribus, in Matrice Bergomensi Ecclesia sancti Vincentii canonice viventibus, eorumque successoribus in eadem religione manentibus, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc in Apostolicæ Sedis regimine, disponente Deo, promoti sumus, ut piis votis assensum præbere, aurésque nostras inclinare justis petitionibus debeamus; quia sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, ita legitima & justa postulantium non est differenda possessio. Qua propter vestris, in Domino filii, postulationibus clementi pietate annuimus, & beati Vincentii Ecclesiam unà cum vestræ congregationis Collegio, ac omnibus ad ipsum pertinentibus, sub tutela Apostolicæ Sedis recipimus. Per præsentis igitur privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcumque bona, seu possessiones a Catholicis Episcopis, sive Religiosis Regibus Ecclesiæ vestræ tradita, quæque in præsentiarum jure possidet, & quæcumque in futurum, largiente Domino, justè & canonicè poterit adipisci in Ecclesiis, oppidis, villis, & decimis, in nundinarum peditibus, sive aliis rebus, tàm vobis, quàm vestris successoribus regulariter viventibus firma semper, & integra conserventur. Decernimus ergo, ut quandiu in Canonicæ disciplinæ observantia permanseritis, nulli omnino hominum liceat eamdem Ecclesiam, temerè parturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia conserventur eorum, pro quorum substentatione, & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Interdicimus etiam, ut nec Episcopo, nec alicui personæ facultas sit, communitatis vestræ bona in proprios usus deflectere, sive in beneficium aliis dare, vel modis aliis ad præbenda fratrum, vel communi utilitate alienare; locationes vero, commutationes, vel investitiones prædiorum communi fratrum consilio pertractentur; nec hujusmodi jus ab Episcopo, vel personis quibuslibet, invadatur: salvâ tamen canonicâ Catholicorum Episcoporum Bergomen. reverentiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hujus nostræ confirmationis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit: secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi Redemptoris aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Observantibus autem sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Canonicorum Collegium sub S. Sedis tutela recipitur;

Bonaque omnia ad illud pertinentia confirmantur,

Cum decreto omnimodæ exemptionis ab omni perturbatione;

Et quod Episcopo nulla jurisdictio sit super iisdem bonis.

Solitæ clausulæ.

EGO HONORIUS Catholicæ Eccles. Episcopus subscripsi.

Honorii PP. subscriptio

Datum Laterani per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, II. Kal. Martii. Indictione III. Incarnationis Dominicæ MCXXV. Pontificatus autem Domni Honorii Secundi Papæ anno primo.

Dat. die 28. Februarii anno 1125. Pontif. ann. I.

II.

Confirmatio excommunicationis latæ in Fulconem Comitem Andegavensem.

Ex Tom. I. Concil. Labbei pag. 910.

Honorius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Clericis Turonensibus matris Ecclesiæ sancti Mauricii, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proemium.

SIcut boni & humiles filii sunt paternæ dilectionis nexibus arctiùs adstringendi, ita ingrati, & inobedientes sunt rigore justitiæ coercendi.

Siquidem compertum habuimus, quod Fulco Andegavensis Comes divortium illiciti Matrimonii filiæ suæ, & Guillelmi filii Roberti Comitis a dilecto filio nostro J. Cardinali Presbytero, Apostolicæ Sedis legato, & ab illis fratribus nostris Coepiscopis, & sapientibus viris, accepta idoneorum probatione testium, judicatum servare contempsit.

Fulconem mirari divortium illiciti matrimonii filiæ suæ a Legato judicatum servare contempsisse.

Præterea, quod gravius est, uti accepimus, ad B. Petri & sanctæ atque apostolicæ Romanæ Ecclesiæ injuriam, prædicti Legati nuntios, ad eum directos, capiens, & in arcta custodia per duas septimanas retinens, barbas eorum & capillos flammis exurere, & literas in conspectu hominum sub dio cremare præsumpsit.

Eumque Legati Nuntios durius accepisse.

Unde Legatus idem in propriam Comitis terram interdictionis, & in personam ejus excommunicationis sententiam promulgavit. Nos ergo, habito fratrum consilio, eamdem usque ad condignam satisfactionem sententiam ratam habemus. Interdictum autem præcipimus observari.

Sententiam excommunicationis in terram Comitisque personam promulgatam confirmat.

Datum Laterani pridie Idus Aprilis.

Dat. die 12. Aprilis anno Dom. 1125. Pontif. ann. I.

III.

Confirmatio bonorum omnium, & privilegiorum Cluniacensis Monasterii.

Edidit Marrier. Biblioth. Cluniac. col. 1377.

Honorius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Petro Abbati venerabilis Monasterii Cluniacensis, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Proemium.

INcomprehensibilis & ineffabilis divinæ miseratio potestatis, nos hac providentiæ ratione in Apostolicæ Sedis administratione constituit, ut paternam de omnibus Ecclesiis sollicitudinem gerere studeamus. Siquidem S. Roma-

mana Ecclesia, quæ a Deo sibi concessum omnium Ecclesiarum retinet Principatum, tamquam diligens mater, singulis debet Ecclesiis instanti vigilantiâ providere. Ad ipsam enim, quasi ad caput & matrem ab omnibus est concurrendum, ut ejus uberibus nutriantur, auctoritate defendantur, & a suis oppressionibus releventur. Condecet igitur, ut Ecclesias, & venerabilia loca, maximè quæ ad speciale jus, & singularem proprietatem S. Romanæ, cui Deo auctore servimus, spectant, Ecclesiæ specialioris prærogativæ sortiantur honorem, & apostolicæ auctoritatis munimine roborentur. Quamobrem, dilecte in Christo fili Petre Abbas, justis postulationibus tuis clementiùs inclinati, quicquid libertatis, quicquid tuitionis, quicquid auctoritatis prædecessores nostri, Ecclesiæ Romanæ Pontifices, præsertim apostolicæ memoriæ nom. Gregorius VII. Urbanus, & Paschalis II. discretionis ratione, vestro Monasterio, & locis ad id pertinentibus, contulerunt, Nos quoque præsenti decreto auctore Domino confirmamus: In quibus hæc propriis sunt visa nominibus adnotanda, Abbatiæ S. Egidii, S. Benedicti super Padum, S. Bertini, S. Wlmari, Hunoleurt. Pontesera, S. Germani Antissiodorensis, S. Mariæ Virziliacensis, S. Austremonii de Mausac, Figiacensis, Viernensis, Menatensis, S. Petri Moysiacensis, Novi-monasterii Pictavensis, S. Joannis Angeliacensis, S. Martialis Lemovicensis, S. Petri Malliacensis, S. Cypriani Pictaviensis: in quibus præter consensum Cluniacensis Abbatis Abbas nullatenus eligatur. De Prioratibus, in Hispaniis Prioratus sanctæ Mariæ de Hazara, S. Isidori, S. Zoili, Villavert, Villafranca, S. Salvatoris de Cornillana, S. Martini de Formesta: Obedientia de Astura, Obedientia de Valuert, Obedientia de Pacluntera, S. Martini de Hetla, S. Lizerii de Bogorra, Setimont, Elsa, S. Orientis de Auxia, Moyrac, Alayrac, Carennac, Obedientia Bernardi Vice-comitis de Boorti, S. Fidis de Morlans, S. Joannis de Gordum, S. Eutropii de Sanctonis, Obedientia de Dulone, Obedientia S. Martini de Axia, Volta Salsinaniæ, Obedientia de Arfolia, Silviniacus, S. Salvatoris, S. Stephani de Hiverno, Leurci, S. Reveriani, Maejurium, Virzejacum, Paredum, Marciniacus, Amberta, Ecclesia de Balbiniaco, Nantholicus, Ginniacus, Ymmunt cum Promili, Conzi cum Ecclesiis suis, Ecclesia de Rossilione, Ecclesia de Ablaione, Ecclesia de S. Baudilio, Ecclesia de Primasel, Ecclesia de Periaco, Ronpont, S. Saturnini Fornacensis, Ponsiorges, Podiolenum, S. Marcelli de Salzeto, S. Gallæ, sanctæ Luciæ, Canagobia, Valentiola, Rosans, Obedientia de Alaceard, Vigilium, Obedientia de Domna, S. Victor de Geneva, Monasterium de Condaminis, Altapetra, Paterniacum, Romanum Monasterium, Valclusa, Obedientia de Megis, S. Albini de Basilia, S. Maria de Charitate, Donzi, Ecclesia de Petuerio, Novigentum, Longus-pons, S. Martini, de Campis, Obedientia Crespeii, Ascerenz, Abedvilla, S. Cosmæ de Normania, Bogessem. Runilly, Ecclesia de Permis, S. Projecti de Bethurna, Leunum, S. Margherета, Britinium. S. Petri de Calce, S. Salvii juxta Valentienes, Obedientia de Tupim, Consiacus, Turris super Marna, S. Theobaldi, de Vitrejo, S. Margherета Gaya, Villare, Alta-cherica Insula, Cella S. Pancratii de Legiis, Notingham, Mons-acutus, Obedientia de Balma, Castelletum, Roddotium, Ecclesia Ferrariæ, S. Majoli de Papia, Baresate, Avertemala, Olgia, Cantur, Pontida, Figiria, Fontanella, Portesana, S. Pauli de Argona, Provalium, S. Pauli intus lacum, Rodaga, Virgiliana, Quinciana, Mediana, S. Gabrielis de Cremona, S. Marci de Lauda, S. Gregorii de Placentia. In omnibus autem Prioratibus, & Cellis, quæ nunc sine proprio Abbate, vestro regimini subjectæ sunt, nullus futuris unquam temporibus Abbatem ordinare præsumat. Liceat quoque vobis seu fratribus vestris in Ecclesiis Presbyteros eligere, ita tamen, ut ab Episcopis, vel Episcoporum Vicariis, animarum curam absque venalitate suscipiant. Quam si committere illi, quod absit, ex pravitate noluerint, tum Presbyteri ex Apostolicæ Sedis benignitate officia celebrandi licentiam consequentur. Ecclesiarum vero seu altarium Consecrationes, ab Episcopis, in quorum, dioecesibus sunt, locorum vestrorum fratres accipiant; si quidem gratis ac sine pravitate voluerint exhibere: alioquin, a catholico, quem malueritis, Episcopo, consecrationum ipsarum Sacramenta suscipiant. Neque cuilibet facultas sit, aut claustri vestri, aut locorum vestrorum fratres pro vivorum seu defunctorum eleemosynis justis, ob salutem datis, inquietare; sed tam virorum quàm mulierum oblationes, quæ ad eos afferuntur, in usu servorum Dei pauperumque profecturas recipere liceat. Statuimus etiam, ne cellarum vestrarum ubilibet positarum fratres pro qualibet interdictione vel excommunicatione, divinorum officiorum suspensionem patiantur; sed tam Monachi ipsi, quàm & famuli eorum, & qui se Monasticæ professioni devoverunt, clausis Ecclesiarum januis, non admissis dioecesanis divinæ servitutis officia celebrent, & sepulturæ debita peragant. Concedimus etiam vobis, laicos seu Clericos sæculares, nisi qui pro certis criminibus excommunicati sunt, ad conversionem per loca vestra suscipere. Sane terminos immunitatis loci vestri, qui a præfato antecessore nostro Urbano Papa constituti sunt, præsentis decreti nostri pagina confirmamus: ne videlicet ullus homo cujuscumque conditionis ac potestatis invasionem, prædam, aut rapinam facere, sive homicidium perpetrare presumat infra ipsorum limites terminorum. Præterea decernimus, ut nulli omnino hominum liceat, vestrum venerabile Monasterium, & loca ei subdita, temerè perturbare; sed eorum possessiones, & bona cætera, quæ pro animarum salute jam data sunt, vel in futurum Deo miserante donari contigerit, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendeverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in exstremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis in-

Confirmatio Diplomatum Gregorii VII. Urbani II. & Paschalis II. *Hujusmodi privilegia lege suis in locis.*

Enumeratio bonorum, quæ confirmantur:

In Abbatiis Cluniac. Monasterio subjectis non eligendi Abbates, nisi accedente consensu Abbatis Cluniac. Prioratus eidem Monast. subjecti.

In quibus si Abbates non adsint, nunquam eligendi.

In Parochiis per ipsum Abbatem eligendi Presbyteri, qui tamen curam animarum ab Episcopis accipiant: Prout etiam Ecclesiarum ipsarum consecrationes:

Omnimoda immunitas a quocumque gravamine:

Atque etiam a quacumque Ecclesiastica censura, nisi a Rom. Pontifice illata fuerit.

Item & a quacumque molestia, vi &c.

Solitæ clausulæ:

inveniant: salvo in omnibus Romanę Ecclesiæ jure, & Sedis Apostolicæ reverentiâ. Amen.

Honorii PP. EGO HONORIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Et S.R.E. Cardinalium subscriptiones.

Ego Crescentius Sabinensis Episcopus ss.
Ego Petrus Portuensis Episc. ss.
Ego Unalis Albanus Episc. ss.
Ego Willelmus Prenestinus Episc. ss.
Ego Ægidius Tusculanus Episcopus consensi.
Ego Gregorius Presbyter Card. tit. Apostol. s.
Ego Rossemagnus Diaconus Card. S. Georgii s.
Ego Cosmus S. Marię in . . . . s.
Ego Gregorius S. Angeli Diaconus Card. s.

Dat. die 2. Aprilis anno Domini 1125. Pontif. anno I.

Datum Laterani per manum Aymerici S R E. Diac. Card. & Cancellarii, IV. nonas Aprilis Indict. III. Incarn. Dominicæ anno MCXXV. Pontificatus nostri anno primo.

IV.

Confirmatio bonorum omnium sanctæ Feretranæ Ecclesiæ.

Ex Originali edidit Ughell. Ital. Sac. To. ii. ubi de Episcopis Feretranis.

Honorius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Petro Feretrano Episcopo, ejusque successoribus canonicè promovendis, in perpetuum.

Exordium.

OFficii nostri nos hortatur auctoritas pro Ecclesiarum statu satagere, & earum quieti & utilitati salubriter, auxiliante Deo, providere. Proinde, carissime in Domino frater Petre, sanctam Feretranam Ecclesiam, cui Deo auctore præsides, in beati Petri tutelam, nostramque protectionem suscipimus: Statuentes præsentis privilegii auctoritate, ut Ecclesiæ possessiones, & bona quæcumque, quæ vestra Feretrana Ecclesia impræsentiarum justè & legitimè possidet, sive in futurum, largiente Domino, justè atque canonicè poterit adipisci, firma ei, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus nominibus exprimenda, videlicet: S. Pancratii cappellam, sancti Martini in Monte, cappellam sanctæ Sophiæ, cappellam sanctæ Mariæ in Plebe cum curte sua, plebem sancti Laurentii in Folia cum pertinentiis suis, cappellam sancti Michaelis cum curte sua, monasterium sanctæ Mariæ in Scriptino cum omnibus suis pertinentiis, plebem sancti Johannis in Carpineo cum suis pertinentiis, cappellam S. Marini, & possessionem, quæ est in Carpineo, plebem sancti Cassiani in Pissino cum omnibus suis pertinentiis, & fundum suum integrum, cappellam sancti Theodori cum suis pertinentiis, & terram in Valle cava & moledano, plebem sancti Theonisti in loco, qui dicitur Corma, cum omnibus pertinentiis suis, plebem sancti Marini cum castello & pertinentiis suis omnibus, plebem sanctæ Agathæ cum omnibus pertinentiis suis, & curte, quæ vocatur Farnito in loco, qui dicitur Ovilione, plebem sancti Martini in Murisiano cum pertinentiis suis, plebem sancti Hilarii cum pertinentiis suis, plebes sanctæ Mariæ in Vico cum pertinentiis, plebes sancti Stephani in Murlo cum pertinentiis suis, monasterium sancti Martini in Saltu cum pertinentiis suis, plebes sancti Petri in Cultu cum pertinentiis suis, plebem sancti Petri ad Missam cum pertinentiis suis, fundum Hermannum in integrum, fundum Adinum in integrum, monasterium sancti Salvatoris in Fundo, cellam Fausti in integrum cum suis pertinentiis, plebem sancti Martini de Vivedo cum omnibus suis pertinentiis cum castello, quod vocatur Casale de Ilice, plebem sancti Cassiani in campo Juvenici cum pertinentiis suis in integrum, plebem sanctæ Mariæ in Romania cum omnibus suis pertinentiis, plebem sanctæ Mustiolæ cum pertinentiis suis, monasterium sancti Severini cum pertinentiis suis, cappellam sancti Proculi cum pertinentiis suis, & tertiam partem de fundo Atiliano, tertiam partem de fundo Bucuniano, tertiam partem de fundo Justorum cum campo, qui vocatur Martii in integrum, tres petiolas de terra fundi Attiliani, Stabulo, tertiam partem de fundo qui vocatur Plegæ, fundum Plegni in integrum, fundum Alsidiarum, qui vocatur campus Planus, fundum Frigi in integrum, fundum Antimaria in integrum, fundum Columnella in integrum, fundum post Cullina, cappellam sancti Archangeli in integrum, fundum vallis Donatuli, massam Licinianam in integrum, fundum Ausi in integrum, cella Fausti, Scannulas majores & minores in integrum, cappellam sanctæ Agathæ cum castro, quæ vocatur Petra Anellaria, cappellam S. Georgii in integrum, fundum Cervianum in integrum, fundum Capicinianum, curtes, quæ vocatur Grilena, cum omnibus pertinentiis suis in castello Felicitatis, cappellam sancti Martini in Castagnolo, cappellam sanctæ Sophiæ in Aquatario, capellam S. Mariæ in Metavistis in integrum, Ecclesiam Floræ in Scapinio, fundum Sitianum, fundum Campoplanum cum omnibus suis pertinentiis, Castellum novum, quod vocatur Petrella: salvâ in omnibus Romanæ Ecclesiæ justitiâ, & reverentiâ. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat &c. Si qua &c. Cunctis autem &c. *ut in cæteris antepositis*. Amen.

Ecclesia Feretrana sub protectione Sedis Apost. recipitur: Et confirmantur bona omnia ad eam pertinentia, quæ enumerantur.

Cum decreto perpetuæ immunitatis; Minantur solitæ pœnæ Privilegii hujus violatoribus.

Honorii PP. subscriptio:

EGO HONORIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Dat. die 30. Aprilis anno Dom. 1125. Pontif. an. I.

Datum Laterani per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Cardinalis & Cancellarii, II. Kal. Maji Indictione III. anno Dominicæ Incarnationis MCXXV. Pontificatus autem D. Honorii II. PP. anno I.

Eccle-

V.

Ecclesiæ Provinciæ Emiliæ, & Exarchatus Ravennæ, Gualterio Archiepiscopo, & successoribus confirmantur in perpetuum.

Ex Ughell. Ital. Sac. To. ii. ubi de Ravennat. Archiepp

Honorius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Gualterio Ravennati Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè promovendis.

De obedientia a cæteris Ecclesiis Romanæ tamquã capiti præstãda.

** adde Ecclesiarum.*

SAcrosancta Romana Apostolica Ecclesia ab ipso Salvatore nostro Domino Jesu Christo Caput & Cardo est omnium instituta* Non decet igitur a capite membra discedere, sed eminenti rationi, & superni provisioni Capitis obedire; moderatrix autem discretio Capitis, singulorum membrorum officiosas actiones considerans, uniuscujusque jus, & ordinem, & naturâ constitutum, distinctè reservat, & quibuscumque nobilibus vetustatis suæ dignitatem, sine invidia, sociali charitate custodit. Hac igitur inducti ratione, honorem famosæ Ravennatis Ecclesiæ, Apostolicæ Sedis propriæ specialis filiæ, sine diminutione aliqua volumus conservare; ideoque, venerabilis frater Gualteri, quem pro Ecclesiæ strenuitate, doctrinæ, religionis, & morum honestate, plenâ in Christo caritate diligimus, tuis rationabilibus postulationibus paternæ pietatis affectu annuimus. Per præsentis itaque privilegii paginam confirmamus Episcopatus, videlicet Æmiliæ Provinciæ, ideft Parmæ, Placentiæ, Regii, Mutinæ, Bononiæ, Ferrariæ, Adriæ, Comacli, Imolæ, Faventiæ, Forolivii, Foripompilii, Bobii, Cæsenæ, Ficolæ. Præterea confirmamus vobis Exarchatum Ravennæ, qui Romanæ Ecclesiæ juris est, & Monasteria sancti Alberti, sancti Hilarii, seu cætera Monasteria, & possessiones, ad vestram Ecclesiam pertinentes, per authentica privilegia ab antecessoribus nostris, & catholicis regibus traditas. Pomposiani quoque Monasterii curam personæ Religionis tuæ, salvo Ecclesiæ nostræ jure, committimus, ut regularis disciplina per suam industriam reformetur. Nulli ergo omnino hominum facultas sit, nostram Ravennatem Ecclesiam temerè perturbare, aut possessiones ejus auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur tam tuis, quam Clericorum, & pauperum usibus profutura. Si qua igitur ecclesiastica in futurum, sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, nisi præsumtionem suam satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Gualterii Archiep. singularia merita in Sedem Apost.

Eidem & successoribus cõfirmantur Ecclesiæ Emiliæ:

Cæteræque Exarchatus Ravennæ.

Et nonnulla Monasteria:

Decretum immunitatis bonorum ad Ravenn. Ecclesiam pertinentium,

Cum solitis clausulis.

Honorii PP. Et S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO HONORIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Ego Bonifacius Cardinalis S. Marci subscripsi.

Ego Gregorius Cardinalis SS. Apostolorum subscripsi.

Ego Benedictus Cardinalis tit. Eudoxiæ subsc.

Ego Anastasius Presbyter Cardinalis tit. S. Clementis subscripsi.

Ego Conradus Presbyter Cardinalis tit. Pastoris subscripsi.

Ego Desiderius Presbyter Cardinalis tit. S. Praxedis subscripsi.

Ego Deus-dedit Cardinalis Presbyter tit. SS. Laurentii in Damaso subscripsi.

Ego Petrus Pisanus Presbyter Cardinalis S. Martyris Susannæ subscripsi.

Ego Petrus Cardinalis tit. S. Calixti subscripsi.

Ego Petrus Presbyter Cardinalis S. Marcelli subscripsi.

Ego Vitalis Albanensis Episcopus subscripsi.

Ego Petrus Portuensis Episcopus subscripsi.

Ego Guilidinus Prænestinus Episcopus subscripsi.

Ego Ægidius Tusculanus Episcopus subscripsi.

Ego Comes sanctæ Mariæ in Agro Diaconus subscripsi.

Ego G. G. Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Porticu subscripsi.

Ego Romanus Diaconus Cardinalis S. Angeli subsc.

Ego G.G. Diaconus Cardinalis sanctorum Sergii & Bacchi subscripsi.

Datum Laterani per manum Aymerici an. MCXXV. Dominicæ Incarnationis.

Dat. an. 1125. Pontif. an. I.

VI.

Privilegium Confirmationis bonorum omnium, ad Savigniense Monasterium Eboracen. Diœcesis spectantium.

Ex MS. Monast. hujus edidit Mart. Tom. I. Thesaur. Nov. Anecdot. pag 361.

Honorius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Gaufrido Abbati S. Trinitatis de Savignejo, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc nobis a Deo Pastoralis officii cura commissa est, ut & bene placentem Deo religionem laboremus statuere, & stabilitam exactâ diligentiâ conservare. Ea propter, dilecte in Domino fili Gaufride Abbas, venerabilis fratris nostri Turstini Eboracensis Archiepiscopi precibus inclinati, tuis rationabilibus postulationibus duximus annuendum. Statuimus enim, ut Monasterium B. Trinitatis de Savignejo, cui Deo auctore, præesse cognosceris, quæcumque impræsentiarum justè, & legitimè possidet, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant: quæcumque præterea in futurum, largiente Deo, concessione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, poteritis adipisci, firma vobis & integra conserventur, salvâ nimirum Diœcesani Episcopi justitiâ, & reverentiâ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si quis autem huic nostræ constitutioni sciens temerario ausu contrai-

Bona cum præsentia, tũ futura Monasterio confirmantur:

Libera a cujuscumque personæ molestia,

Sub pœna excommunicationis.

re tentaverit, anathematis sententiam se noverit incursurum.

Dat. die 9. Decembris. Datum Lateranis V. Idus Decembri (a).

VII.

Confirmatio cudendi monetam in Terris sibi subjectis favore Savarii de Maloleone sub annuo censu unius Marchæ auri.

Nuper erut. ex Archiv. Vatic. Honorius Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Nobili Viro Savario de Maloleone Crucesignato, salutem & apostolicam benedictionem.

INvicta fides & devotio indefessa quam, erga Joannem Regem Anglorum nosceris habuisse, te ac tua ponendo pro ipso, sicut illi materiam præstitit, te dignis honoribus munerari sic & nobis, tuis remunerationibus præstandi favorem non immerito persuadet; ut tua circa eum grata obsequia, & ipsius erga te retributam gratiam approbantes, utriusque Siciliæ reddamus honorificentiam clariorem. Cum igitur, sicut tua Nobis exhibita petitio continebat, idem Rex pensatis tuæ devotionis obsequiis in Terra tua cudendæ monetę tibi liberam de liberalitate regia concesserit facultatem, sicut in ejus literis plenius continetur; nos, concessionem hujusmodi gratam habentes, eam tibi, sicut juste possides & quietè auctoritate apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Ad indicium autem hujus a Sede Apostolica confirmationis obtentæ, unam Marcam auri annis singulis, quibus moneta ipsa cudetur, nobis & successoribus nostris exolves. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 20. Aprilis anno Domini 1126. Pontif. anno II. Datum Laterani XX. Kalendas Maii Pontificatus nostri anno II.

VIII.

Adempta a Callisto II. Pisanis Archiepiscopis consecrandorum in Insula Corsica Episcoporum prærogativa, eisdem restituitur.

Ex Ughell. Ital. sac. Tom. iii. ubi de Pisanis Archiep. Honorius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Rogerio Pisano Archiepiscopo, ejusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

Exordium. AD hoc in sancta Matre Catholica, & universali Romana Ecclesia, quæ justitiæ sedes est, nos auctore omnium bonorum Deo cognoscimus constitutos, ut suam Ecclesiis omnibus justitiam conservemus, & si quid perperam gestum esse noverimus, rationis consilio ad rectitudinis tramitem reducamus, quatenus & quæ corrigenda sunt, ordine judiciario corrigantur, & quæ recte statuta noscuntur, in sui vigoris robore perseverent. Prædecessor equidem noster sanctæ memoriæ Urbanus Papa justitiæ, ac charitatis intuitu, consilio Episcoporum & Cardinalium, & aliorum fidelium assensu, Pisanæ Ecclesiæ, & Dajaberto, qui ei præsidebat, ejusque successoribus canonice intrantibus, Corsicanæ Insulæ Episcopatus regendos & disponendos commisit, atque subjecit. Eumdemque Dajabertum in Archiepiscopum Insulæ Corsicanæ promovit, & Corsicanis Episcopis, ut ei tamquam Metropolitano suo obedirent, per obedientiam præcepit. In magna namque & diuturna schismaticorum tempestate, quam Romana tunc temporis patiebatur Ecclesia, Pisanorum civitatem multis laboribus fecit obnoxiam. Corsicana vero, tam proxilitate spatiorum, quàm negligentiâ pastorum, dominorum insolentia, & desuetudine Legatorum Sedis Apostolicæ, a subjectione & obedientia Romanæ Ecclesiæ deferbuerat, & dissolutioni, ac dissipationi dedita ecclesiastici ordinis pene deserverat disciplinam. Proinde idem prædecessor noster totà Pisanis collatorum beneficiorum meritis dignè respondit, & Corsicanæ Ecclesiæ, quæ Pisanis propior est, debita charitate providit. Postmodum vero successor ejus Papa Gelasius, ejusdem charitatis respectu, idem juris & dignitatis, quod a Domino Urbano Papa Pisanæ Ecclesiæ collatum fuerat auctoritate sui privilegii confirmavit. Quo de hac luce assumpto prędecessor noster Papa Callistus ejusdem rationis consideratione, quod ab antecessoribus ejus Urbano, & Gelasio datum & confirmatum Pisanæ Ecclesię fuerat; privilegii sui munimine roboravit. Januenses autem honori Pisani populi invidentes, & eorum incrementum æquo animo non ferentes, hujus rei sumpta occasione guerram contra Pisanos moverunt. Unde cedes, incendia, & multæ christianorum captivitates, peccatis exigentibus, contigerunt; & debacchandi in christianos Sarracenis multa crevit audacia. Preterea Januenses ad Urbem venientes Romanum clerum, & populum sollicitare attenntius studuerunt, suadentes eis magnum esse Romanę Ecclesię detrimentum, nisi concessa dignitas Pisanæ auferretur Ecclesiæ. Asserebant enim Romanam Ecclesiam hujus guerrę causam & fomentum existere; & si Corsicanorum Episcoporum consecratio ad proprium dominium Romanæ revocaretur Ecclesiæ, indubitanter inter se & Pisanos pacem, & concordiam provenire. His igitur causis Dominus Papa Callistus pacis amator inductus, donationem illam Pisanæ Ecclesiæ a suis antecessoribus factam, & a se ipso firmatam, pacis intuitu revocavit, & scripti sui pagina irritavit. Cæterum neque suis, neque nostris temporibus, inter Pisanos & Januenses est adhuc concordia consecuta. Post commissum vero nobis a Deo Romanæ Ecclesiæ regimen, tu frater Rogeri Pisane Archiepiscope, & Consules ad nos venientes, ut de consecratione Corsicanorum Episcoporum, quæ Pisanæ Ecclesiæ a prædecessoribus nostris Urbano, Gelasio, & aliis collata fuerat, & sine præcedentia ipsorum Pisanorum culpa, & absque judicio ablata, justitiam faceremus, suppliciter rogavistis, præsentibus etiam Pisanis. Januenses postea ad præsentiam venientes, ut eidem sacra ablatio, a Papa Callisto facta, per nos firmaremur, nihil-

Series agitatæ sæpius hujus controversiæ.

Ejus examen coram Honorio PP.

(a) Edmundus Martenne hoc primùm a se editum Privilegium notat inter Monumenta anni 1124. & sequentis.

nihilominus postularunt. Nos autem utrosque ad pacem faciendam diligenter monuimus, sed pacem, ab eis precibus vel monitis impetrare nequivimus. Januenses enim; qui ad nos venerant, se ad hoc non esse a populo suo missos, neque ejus mandata posse transgredi asserebant. Habito igitur fratrum nostrorum Episcoporum & Cardinalium consilio, quod uterque populus ad pacem cogi ratione deberet, convenimus. Legatum ergo nostrum, Comitem tunc Diaconum Cardinalem, cum scriptis nostris Januam, & Pisas misimus, præcipientes, ut in manu ejus juramento firmarent, & de sacra Corsicæ, & guerra usque ad tunc proximum sancti Michaelis festum nostris jussionibus obedire. Transacto itaque termino, utraque pars ad nostram venit præsentiam. Nos autem diligenti studio ad pacem inter eos statuendam, quamvis non profecerimus, laboravimus; demum cum ab eis quæreremus, ut juramento firmarent, se nostris obedire mandatis; Januenses se id implere non posse dixerunt, eo quod sui consulatus terminus esset expletus. Tunc communis deliberatione consilii, Pisanorum super hac causa juramentum recepimus; & ne Januenses aliquam rationabilem contra nos occasionem prætenderent secundum eis, & tertium per nostros nuncios, & literas terminum dedimus. Qui profecto neque pro se excusationem canonicam direxerunt. Cum ergo inter Romanam Ecclesiam, & Pisanam quæstio remaneret, & Pisani ad requirendam Ecclesiæ suæ justitiam non desisterent, fratres nostros Archiepiscopos, Episcopos, & Abbates, qui causam & modum rei gestæ a prædecessore nostro Callisto plene pronoverant, convocavimus. Quibus in sacro Lateranensi Palatio in nomine Domini congregatis regesta prædecessorum nostrorum Urbani, Gelasii, & Callisti tradidimus; & quid inde a nobis, postquam Apostolicæ Sedis onus assumpsimus, factum fuerat, & quantum pro pace inter eos componenda laboraveramus, diligenter ostendimus: rogantes in charitate, qua venerant, ut juxta quod eis sancti Spiritus gratia revelaret, nobis consulerent. Postmodum vero adjurati in fide, quam beato Petro, & Romanæ debebant Ecclesiæ, responderunt se nulla alia causa nisi divina charitate ad id, quod dabant, consilium, fuisse adstrictos, quod nimirum consilium per scriptum propriis roboratum manibus ediderunt. Cujus videlicet scripti verba hæc sunt: Spiritus sancti dictante gratia: Domnus Honorius sacratissimæ, & Apostolicæ Sedis Episcopus, diversarumque Provinciarum Archiepiscopis, & Episcopis, ac Abbatibus, quid de negotio Pisanæ Ecclesiæ justè canonicèque faciendum foret petiit consilium. Quibus rationabiliter visum est, quatenus & beatæ memoriæ Urbani, Gelasii, Callisti privilegia, & decreta inconcussa permaneant, & Pisanam Ecclesiam debere restitui Corsicanis Episcopatibus, absque judiciario proprio ordine spoliatam. Et scripto huic subscripsere Archiepiscopi Gualterius Ravennas, Romualdus Beneventanus, & Episcopi Guillelmus Urbevetanus, Guido Aretinus, Gregorius Tarracinensis, Pandulphus Tianensis, Clarissimus Assisensis, Robertus Aversanus, Richardus Cajetanus, Trasmundus Signinus, Johannes Calenas, Gualfredus Sennensis, Gaufredus Svessanus, Rabulphus Casertanus, Jacobus Faventinus, Otho

Judicium Archiepiscoporum, & Episcoporum asserentium jus controversarum consecrationum i Pisanis Archiep.

Nomina eorum, qui huic scripto sese subscripserunt

Sutrinus, Petrus Castellanæ civitatis, Benedictus Nepesinus, Ildito Soanensis, Gherardus Ameliensis, Benno Cæsenas, & Petrus Tuscanus: & Abbates sancti Laurentii Aversani, Matthæus & Johannes sanctæ Sophiæ, atque Johannes Camaldulensis Prior; interfuere etiam alii Episcopi Benedictus Lucanus, & Andreas Lunensis, Illandus Massanus, Petrus Alusinus, & Otho Tudertinus: Absentes quoque, Oldegarius Tarraconæ Archiepiscopus, Gualterius Magalonæ, & Gottefredus Florentinus Episcopi assensum, & consilium suum per proprias literas præbuerunt. Præterea Collaterales fratres nostri Episcopi & Cardinales, in unum convenientes in Domino, inter se consulere cæperunt, & ab omnibus præter unum diaconum judicatum est, quod Papæ Urbano, ex auctoritate Romanæ Ecclesiæ, etiam contra voluntatem Episcoporum ipsius insulæ licitum fuerit Pisanum Episcopum provisorem, & Metropolitanum Corsicanæ Ecclesiæ constituere, successoribus autem ipsius Domino Gelasio, & Domino Callisto id ipsum itidem licuit suis privilegiis confirmare. Et quia Pisanæ Ecclesiæ, a tot Pontificibus Romanis collata & confirmata dignitas, sine manifesta culpa, & judicio auferri non debuit, iterum judicatum est eandem ei dignitatem debere restitui; & facta de donatione illius Romanorum Pontificum privilegia inconcussa servari: in hoc etiam honoratorum virorum Petri præfecti, consulum, & aliorum Romanę Urbis sapientium, atque nobilium convenit assensus. Nos ergo, quod ab Archiepiscopis, Episcopis, & Abbatibus collaudatum, a Cardinalibus judicatum, & a Baronibus approbatum fuerat, justum esse noscentes, in conspectu omnium, te, charissime in Christo frater Rogeri Pisanę Archiepiscope, de consecratione Episcoporum Corsicanæ insulæ per baculum investivimus. Nunc itaque secundùm judicium fratrum nostrorum Episcoporum & Cardinalium, & secundùm consilium & collaudationem Archiepiscoporum, Episcoporum, & Abbatum, & nobilium Romanorum assensum prædecessorum nostrorum Urbani, Gelasii, & Callisti privilegia Pisanæ Ecclesiæ facta, & inconvulsa permanere statuimus, & præsentis privilegii pagina consecrationem Episcoporum Corsicæ tibi per te Pisanæ Ecclesiæ restituimus, quatenus secundùm jam dictorum privilegiorum tenorem, tamquam proprius ejusdem insulæ Metropolitanus, Episcopatus, & Episcopos ipsius regendi, ordinandi, consecrandi, atque ad synodum tam in Metropolitana Pisana Ecclesia, quàm in ipsa insula convocandi ad honorem Dei, & ejusdem Pisanæ Ecclesiæ habeas potestatem. Pallii vero usum, qui prædecessoribus tuis pro ipsius insulæ prelatione a nostris antecessoribus est concessum, Nos tam tibi, quam tuis successoribus confirmamus, his videlicet diebus, qui suprascripti sunt, idest Nativitate Domini, Epiphania, Hypopanton, Cæna Domini, Pascha, Ascensione, Pentecoste, tribus solemnitatibus beatę Genetricis, & Virginis Mariæ, Natalitiis S. Johannis Baptistę, & sanctorum Apostolorum, commemoratione omnium Sanctorum consecratione Basilicarum suffraganeorum Episcoporum, & clericorum, annuo Natalitii tui die, in festivitate S. Sixti, in Inventione & Exaltatione S. Crucis, in Anniversario dedicationis Pisanę Ecclesiæ, in festivitate sanctorum martyrum Ste-

Honorius PP. sententiam hujusmodi confirmat, jusque metropolicum super omnibus Corsicæ Ecclesiis concedit Pisanis Archiep.

Pallii usum eisdem indulget

pha-

phani, & Laurentii, & Ephisi, cujus corpus in eadem Ecclesia requiescit, in & solemnitate beatę Agathæ Virginis, & Martyris; sanè per Pisanam parochiam, & insulam Corsicanam Crucem ante te & tuos successores deferri, concedimus. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Solitæ clausulæ, Privilegium hoc cōfirmantes.

Honorii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO HONORIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. ss.

Ego Crescentius Sabinensis Episcopus subscripsi.
Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus ss.
Ego Episcopus Guido Tiburtinus subsc.
Ego Bonifacius Card. presb. tit. S. Marci ss.
Ego Gregorius Card. Presb. SS. Apostolorum ss.
Ego Benedictus Presb. Card. tit. Eudoxiæ ss.
Ego Conradus Presb. Card. tit. Pastoris interfui, & ss.
Ego Deus-dedit Presbyt. Card. tit. Damasi ss.
Ego Sasso Presb. Card. tit. S. Stephani ss.
Ego Petrus presb. Card. tit. S. Martyris Susannæ ss.
Ego Johannes Presb. Card. tit. S. Chrysogoni ss.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Callisti ss.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Marcelli ss.
Ego Sigito Presb. Card. tit. SS. Marcellini & Petri ss.
Ego Gregorius Presb. Card. tit. S. Sabinæ ss.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. SS. Aquilæ & Priscæ ss.
Ego Urbertus Presbyter Card. tit. S. Clementis ss.
Ego Gregorius S. Angeli Diaconus Card. ss.
Ego Romanus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ss.
Ego Ugo Diaconus Card. S. Theodori ss.
Ego Stephanus Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin ss.
Ego Johannes Diac. Card. S. Nicolai ss.
Ego Angelus Diac. Card. S. Mariæ in Dominica ss.
Ego Hjacynthus prior. subdiac. sacræ Basilicæ ss.
Ego Hermannus sacrę Basilicæ Subdiaconus ss.
Ego Nicolaus sacræ Basilicæ Subdiac. ss.
Ego Silvius Prior Subdiaconorum de Cruce ss.
Ego Petrus Subdiaconus subsc.
Ego Caleph. Subdiac. subscripsi.
Ego Matthæus sacræ Basilicæ Subdiaconus ss.
Ego Joannes qualiscumque Subdiaconus ss.
Ego Bosus Subdiac. sacri Palatii ss.
Ego Gerardus Subdiac.
Ego Stephanus sacri Palatii Subdiac. ss.
Ego Bonifacius Clericus ss.

Dat. die 21. Julii anno Domini 1126. Pontif. anno II.

Datum Laterani per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Card. & Cancellarii, XII. Kal. Augusti Indict. IV. Incarnationis Dominicæ an. MCXXVI. Pontificatus autem D. Honorii Papæ II. ann. II.

IX.

Monasterium Sponheimense, nuper fundatum in Mogutin. Diœcesi, sub protectione Sedis Apostolicæ recipitur; bonaque omnia eidem data confirmantur.

Ex Chronico Monasterii hujus edidit Sammarth.i inter Instrumenta Ecclesiæ Moguntinæ.

Honorius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Bernhelmo Abbati Monasterii sancti Martini in Sponheim, Ord. S. Bened. Moguntinensis diœcesis, ejusque successoribus regulariter instituendis, in perpetuum.

Monasterio Sponheimense sub protectione Sedis Apost. recepto;

Religiosis desideriis dignum est facilem præbere consensum. Ea propter, dilecte fili, tuis, fratrumque tuorum justis postulationibus annuentes, præfatum Monasterium Sponheimense, cui, auctore Deo, præsides, sub Apostolicæ Sedis tutela & protectione suscipimus, atque præsentis scripti paginâ communivimus; decernentes & statuentes, ut regularis vita in eodem loco tam noviter instituta secundùm regulam S. Benedicti futuris temporibus inviolabiliter conservetur: Nulli etiam facultas sit post factam apud vos professionem sine Abbatis licentia, majoris vel minoris religionis obtentu, ad alium locum transmeare: Quod si quis contra hanc prohibitionem nostram quocumque tempore in futurum discesserit, nullus Abbas, aut quilibet audeat eum retinere. Quoties, abbate obeunte, de successore fuerit inter fratres ipsius loci tractandum, nullus inibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia cujusvis potestatis, sive ecclesiasticæ sive temporalis, intrudatur, nisi quem fratres communi consensu, aut pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam, de eodem collegio, vel de alio, si quod absit, idoneum inter se non invenerint, duxerint eligendum. Porro altarium consecrationem, chrisma, Oleum sanctum, benedictionem Abbatum, & ordinationes Monachorum a diœcesano ejusdem parochiæ Archiepiscopo, si quidem gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & si ea gratis & absque pravitate aliqua voluerit exhibere, suscipiatur; alioquin, liceat vobis & posteris vestris, catholicum, quem volueritis, adire Antistitem, & ab eo consecrationes & Sacramenta suscipere: Sepulturam quoque istius loci liberam esse omnino censemus, ut eorum, qui illic sepeliri desideraverint, nisi fortè excommunicati fuerint, devotioni & voluntati nemo obsistat. Possessiones quoque omnes, quas justo titulo possidetis, & in futurum quorumcumque oblatione acquiretis, auctoritate apostolica confirmamus: decernentes, quod nulli omnino hominum liceat præfatum cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel quomodolibet ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus perturbare; sed omnia integra vestris & pauperum usibus conserventur profutura. Si quis autem in posterum Archiepiscopus, Episcopus, Rex, Dux, vel Comes, vel cujuslibet ordinis princeps, seu quælibet ecclesiastica sæcularisve persona, hanc constitutionis nostræ paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, & si non subitò satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino judicio existere

Ubi regulam S. Benedicti servari statuitur,

Monasticam disciplinam;

Facultas conceditur Abbatem de gremio eligendi,

Ab Archiep. Moguntino tamquam Diœcesano, a quo in reliquis dependere debeatMonast., consecrandum.

Bonaque omnia confirmantur, immunia ab omni molestia futura:

Cum solitis clausulis.

re de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Domini Dei nostri Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Dat. die 23. Martii anno Domini 1127. Pontif. anno III. Data per manus Diaconi sanctæ Sedis Apostolicæ, X. Calend. Aprilis, Indictione quinta, Incarnat. Dom. MCXXVII. Pontificatus nostri anno III.

X.

Damnatio pravæ consuetudinis in Britannia exigendi pecunias ab his qui recipiuntur in Canonicos.

Ex Spicileg. Dacher. T. viii. nov. edit. pag. 479. Honorius Episcopus, Servus Servorum Dei, Alexandro Episcopo, & Clero Leodiensi, salutem & apostolicam benedictionem.

Relatione fratrum vestrorum, ad nos venientium, comperimus hanc in vestra Leodiensi Ecclesia detestabilem ex antiquo fieri consuetudinem, ut quicumque ibi Canonicus fieri voluerit, oporteat, eum Præposito, & Decano determinatam pecuniam exhibere; & adhuc de investituris Ecclesiarum & Altarium, Archidiaconos & Decanos facere accepimus. Scriptum est in Euangelio, quia Dominus noster vendentes & ementes ejecit de templo; ideoque per præsentia scripta firmiter præcipiendo mandamus, quatinus tam prava consuetudo de cætero apud vos nullatenus conservetur, sed modis omnibus annihiletur. Quod si quis deinceps præsumserit agere, nos, & dantem & accipientem, jubemus, locum in Ecclesia ulterius non habere.

Dat. die 7. Novembris anno Domini 1128. Pontif. anno IV. Datum Laterani VII. Idus Novembris.

XI.

Confirmatio bonorum omnium, ad Canonicos Faventinæ Ecclesiæ spectantium.

Ex Archiv. eorumdem Canonicorum edidit Ughellius Ital. sac. Tom. ii. ubi de Faventinis Episcopis. Honorius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Faventinæ Ecclesiæ Canonicis salutem, & apostolicam benedictionem.

Exordium. Pastoralis Officii nos pia solicitudo constringit Apostolicæ Sedis tutelam postulantibus, & protectionis suffragia impertiri. Proinde vestris, dilectissimi in Christo filii Ecclesiæ Faventinæ Canonici, petitionibus annuentes, tam vos ipsos, quàm & omnia vestra bona in Beati Petri, & nostram tutelam suscipimus, atque præsentis privilegii paginâ communimus; statuimus enim, ut bona omnia, quæ in præsentiarum cujuspiam largitione personæ habetis, vel in futurum quocumque modo, divinis & humanis legibus cognito, poteritis adipisci, firma vobis & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nullus unquam Archiepiscopus, Episcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, Castaldio, aut alia quælibet magna vel parva, cujuscumque ordinis aut dignitatis persona, vos, seu omnia, quæ habetis, audeat perturbare, aut auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione aut gubernatione concessa sunt, usibus profutura. Si quando autem aliquâ prædictarum personarum vos senseritis occasione qualibet pregavari, tunc vobis liceat Sedem Apostolicam liberè appellare. Si qua igitur ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, officii atque ordinis sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; Qui vero custos, & observator extiterit, apostolicæ benedictionis gratiâ repleatur, & æternæ felicitatis præmio glorietur. Amen. Amen. Amen.

Decretum confirmationis, Et immunitatis; Cum solitis clausulis.

EGO HONORIUS Catholicę Ecclesiæ Episcopus subscripsi. Honorii PP. subscriptio.

Datum Laterani per manum Aymerici Sanctæ Romanę Sedis, & Universalis Curiæ Cancellarii, pridie Non. Aprilis, Indictione sexta, Incarnationis Dominicæ anno MCXXVIII. Pontificatus Domni Honorii Papæ IV. Dat. die 4. Aprilis anno Domini 1128. Pontif. anno IV.

XII.

Confirmatio Decreti, editi in Concilio Parisiensi, pro restitutione Argentoliensis Monasterii.

Honorius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Suggerio, Abbati sancti Dionysii, salutem & apostolicam benedionem. Ex Tom. xii. Concil. col. 1394.

Tunc religionis amor, & charitatis unitas in sui status perfectione servabuntur: si quod a membris Ecclesiæ constituitur, a Capite roboretur. Nos, igitur in Æde beati Petri Apostoli, cui Christus Ecclesiarum omnium contulit principatum, licèt indigni, a Domino constituti, unitatem spiritus in vinculo pacis conservare volumus, &, quæ a fratribus nostris constituta sunt, propensiori studio auctoritate apostolica confirmamus. Ab unione membrorum cum capite religionis unitas.

Venerabilis siquidem frater noster Stephanus Parisiensis Episcopus, sicut ex suarum literarum inspectione cognovimus, Monasterium Argentolien., in quo, quædam malæ, prout dicebatur, vitæ mulieres vivebant, quod, etiam antiquis Regum præceptis, cognoverat jure Monasterio sancti Dionysii pertinere; in præsentia venerabilium fratrum nostrorum, Matthæi Albanensis Episcopi Apostolicæ Sedis Legati, Rainaldi Remensis Archiepiscopi, Gaufredi Carnotensis, Gosseni Suessionensis, Episcoporum; hortatur etiam filii nostri Ludovici illustris & gloriosi Regis Francorum, dilecte in Domino fili Suggeri Abbas, intuitu Religionis, tibi & Monasterio sancti Dionysii, salvo jure Parisiensis Ecclesiæ, concessit: ita tamen, ut mulieribus in Religionis locis, ubi animas possint salvare, prodeas. Quod ergo pro reformandæ Religionis amore de præfato Monasterio a prædicto Stephano

Argentolien. Monast. fundatū per Stephanum Parisien. Episcopum; Et Abbati S. Dionysii concessum in Synodo,

Eidem ab Honorio PP. confirmatur.

no Parisiensi Episcopo statutum est, auctoritate nostra firmamus, & firmum volumus futuris temporibus permanere. Tuæ igitur dilectioni mandamus, ut ad Religionem, & monasticum Ordinem in præfato loco statuendum diligenti vigilantia studeas; & ne prædictarum mulierum aliqua in tuâ culpâ depereat, in locis religiosis solicita cura provideas.

Dat. die 22. Aprilis anno Domini 1129. (a). Pontif. anno V.

Datum Laterani, IX. Kal. Maji.

INNOCENTIUS II.

PAPA CLXIV.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCXXX.

GRegorius, natione Romanus, Monachus Cœnobii Lateranensis sanctorum Joannis Baptistæ, Joannis Euangelistæ, atque Pancratii, itemque Abbas Monasterii sanctorum Nicolai & Primitivi, Ordinis sancti Benedicti, loco, qui vocatur Gabis, prope lacum Burranum (b): mox Diaconus Cardinalis sancti Angeli, electus est in Romanum Pontificem die 15. Februarii 1130. Sabbato sequenti ordinatus est Presbyter, & in crastino, die scilicet Dominica 23. mensis ejusdem, consecratus est Pontifex. Sedit in Pontificatu ann. xiii. mens. vii. dies ix. (a) imperantibus, in Oriente Johanne Comneno, in Occidente Lothario II. hinc Conrado Rege Romanorum. Obiit die 24. (b) Septembris 1143. & sepultus est in Basilica Lateranensi; post septem annos corpus ejus translatum est ad Ecclesiam sanctæ Mariæ Transtyberim Tit. Callisti. Vacavit Sedes per diem.

Schisma vigesimum sextum in Ecclesia.

Altera ab Innocentii PP. electionis die Petrus, Leonis filius, Presbyter Cardinalis S. Mariæ Transtyberim, homo peccati, qui super electum a Catholicis Catholicum, & canonicè, locum sanctum invasit armis, igne, pecunia, non vitæ vel virtutum merito: (c) & Anacleti Secundi nomen accepit. Consecratus est apud S. Petrum, quo die Innocentius PP. apud S. Mariam Novam consecrabatur. In Concilio Stampensi a Gallis rejectus, & in Remensi, ac Pisano excommunicatus, tandem post septimum schismatis annum mortuus est die 25. Januarii 1138. Corpus ejus in latebris sepultum est.

Schisma vigesimum septimum in Ecclesia.

Nono anno Pontificatus Domini Innocentii Secundi summi Pontificis, mense Martio primæ Indictionis, anno scilicet 1138. cum Anacletus Antipapa mortuus esset, Cardinales, sui consilio accepto, Gregorium Cardinalem Papam sibi, & invasorem constituunt, Victoremque appellant. Sed post duos menses abdicatis a Victore ad Innocentii PP. pedes usurpatis insignibus, reddita Ecclesiæ pax est.

(a) Hoc enim anno habitum est Concilium Parisiense.
(b) Ita legit Baronius in Archivo Tituli sanctæ Praxedis.

(a) Emortuali excluso. Annos hìc Innocentii a die electionis enumeratos præter morem (ut enim sæpius dixi, Pontificiæ administrationis anni computandi sunt a die consecrationis) si quis admiretur, debuisse me Innocentium ipsum sequi advertat, qui in rescripto inferiùs ponendo num. vii quamvis datum sit die 22. Februarii 1132. legitur tamen: *Datum &c viii. Kal. Martii 1132. Pontificatus Innocentii an iii.* & in eo, quo Innocentius PP. Monasterium de Cheminon ab Ordine S. Nicolai de Arroasia ad Cisterciensem translatum, Cœnobio de Tribus Fontibus subdidit, legitur itidem: *Dat. ... xiii. Kalend. Martii, Indict. I. Incarnationis Dominicæ anno* MCXXXVII. *Pontificatus verò D. Innocentii Papæ Secundi anno ix.* qui dies 17. Februarii electioni & consecrationi Innocentii interjacet.
(b) Hunc diem morti Innocentii assignandum edocet nos Epistola Cælestini II. ejus Successoris, qua Cluniacenses de sua electione certiores facit, & quam nos suo loco referimus.
(c) Ita testatur S. Bernardus in Epist. ad Episcopos Aquitaniæ *Num.* 126

Mona-

I.

Monasteria Congregationis Vallisumbrosæ recipiuntur sub tutela Sedis Apostolicę, cum aliarum gratiarum, & indultorum confirmatione.

Ex Codd. Vaticanis.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Atthoni Vallumbrosano Abbati ejusque successoribus, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc universalis Ecclesiæ cura nobis a provisore omnium bonorum, Deo, commissa est, ut & religiosas diligamus Personas, & beneplacentem Deo Religionem studeamus modis omnibus propagare. Nec enim Deo gratus aliquando famulatus impenditur, si non ex charitatis radice procedens, a puritate Religionis fuerit conservatus. Hoc nimirum Charitatis intuitu, dilecte in Domino fili Attho Abbas, rationabilibus postulationibus annuentes, Vallumbrosanum Monasterium, cui Deo auctore præsides, cum omnibus Monasteriis sibi subjectis, sub Apostolicæ Sedis tutela & protectione suscipimus, & scripti paginâ nostri communimus: statuentes, ut omnis immunitas omnis libertas, quæ a Prædecessoribus nostris felicis memoriæ Victore, Gregorio Septimo, Urbano, & Paschale, Romanis Pontificibus, prefato Monasterio concessa est, futuris perpetuis temporibus firma tibi tuisque successoribus, ac Vallumbrosanæ Congregationi, illibataque permaneant. Sane nulli hominum liceat, Conversos aut Monachos jamdicti Monasterii, seu etiam totius Congregationis, ausu temerario capere, vel captos retinere, seu aliquibus fatigationibus infestare. Porro fructuum vestrorum decimas, quas ubilibet propriis sumptibus laboribusque colitis, absque Episcoporum contradictione, vel episcopalium Ministrorum, vel plebanorum. Xenodochio vestro reddendas, possidendasque sancimus. Liceat vobis; etiam Clericos, e seculo fugientes, seu laicos ad conversionem absque cujuslibet contradictione suscipere, &, qui se devoverint in vestro Cimiterio sepelire; & tam ipsorum, quàm ceterorum fidelium oblationes sine aliarum Ecclesiarum prejudicio recipere. Adjicimus quoque, ut quascumque possessiones, quęcumque bona, jam dictum Monasterium juste & legitimè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, rationabiliter, prestante Domino, poterit adipisci, quieta vobis & integra conserventur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas sit, idem Monasterium temerè perturbare, aut ei subditas Ecclesias, vel possessiones auferre, minuere seu temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, nisi satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem premia eterne pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Privilegium, de quo in rubrica.

Immunitatum privilegia confirmantur:

Et omnimoda Monachorum tranquillitas stabilitur.

Aliaque conceduntur.

Bona omnia eidem confirmantur,

Perpetua securitate; & quiete fruitura;

Sub solitis clausulis.

Datum Pisis per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii anno Incarnationis Dominicæ Millesimo centessimo trigesimo, Indictione octava, Pontificatus vero Domni Innocentii Pape Secundi anno primo.

Dat. anno Domini 1130. Pontif. 1.

II.

Confirmatio bonorum omnium & privilegiorum Cuxanensis Monasterii.

Ex Chartulario Monasterii hujus edidis Baluzius in Appendice Marcæ Hispan. num. 380.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Gregorio Abbati Monasterii sancti Michaelis Coxianensis, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Proemium.

DEsiderium, quod ad religionis propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, auctore Deo sine aliqua est dilatione complendum. Quamobrem, dilecte in Christo fili Gregori Abbas beati Michelis Archangeli, Monasterium, cui disponente Domino presides, sub Apostolicæ Sedis protectione suscipimus, & scripti nostri paginâ roboramus, statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona prefatum Monasterium in presentiarum justè & legitimè possidet, aut in futurum rationabiliter, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant: in quibus hæc propriis nominibus duximus annotanda, videlicet alodium, quod in circuitu est ejusdem Monasterii, cum pertinentiis suis, alodium Tauriniani, Ecclesiam sancti Fructuosi cum pertinentiis suis, ac decimas Ecclesiæ de Allone. Quicquid præterea concessione predecessorum nostrorum Sergii, Agapiti, & Johannis, Romanorum Pontificum, vestro Monasterio collatum est, tibi tuisque successoribus confirmamus. Obeunte verò te, ejusdem loci Abbate, nullus ibi per subreptionem aut violentiam præponatur; sed quem fratres communi assensu, aut fratrum pars sanioris consilii, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Idem vero Abbas ire ad synodum ipsius loci Episcopi minime compellatur. Si quis vero pœnitens, a liminibus exclusus Ecclesiæ, illuc confugerit, quandiu ibi fuerit, licentiam habeat Ecclesiam introeundi, & omne divinum officium audiendi. Ipsum autem Monasterium, vel eidem Ecclesias pertinentes, vel Abbatem, nullus Episcopus excommunicare præsumat. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate ca-

Monast. sub Sedis Apost. tutela recipitur.

Ejusque bona omnia confirmantur:

Et privilegia eidem a summis Pontificibus concessa.

Abbas a Monachis eligendus.

Nonnulla conceduntur privilegia:

Decretum immunitatis.

Solitæ clausulæ.

careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus.

Dat. die 28. Novembris anno Domini 1130. Pontif. anno I.

Datum apud Clarummontem per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, IV. Kal. Decembris, Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXXX. Pontificatus vero Domni Innocentii Secundi Papę primo.

Solitæ clausulæ

tisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

EGO INNOCENTIUS Catholicę Ecclesiæ Episcopus ss.

Dat. d. 28. Martii anno 1131. Pontif. anno II.

Datum Leodii per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Card. & Cancell. V. Cal. Aprilis Indictione IX. Incarnat. Domin. An. MCXXXI. Pontificatus verò Domni Innocentii II. Papæ Secundo.

III.

Privilegium pro Ecclesia S. Petri in Undensdorf Frisingensis Diœcesis.

Ex Hundii Metrop. Salisburg. Tom. I.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Rudperto Præposito Ecclesiæ beati Petri Undesdorf, quæ in Frisingensi Episcopatu sita est, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc nobis a Deo pastoralis officii cura commissa est, ut & beneplacentem Deo religionem laboremus statuere, & constitutam exactâ diligentiâ conservare. Quamobrem, dilecte in Domino fili Rudperte Præposite, illustris Viri Ottonis Comitis Palatini precibus inclinati, tuis postulationibus clementer annuimus, & beati Petri Ecclesiam, cui Deo auctore, præesse dinosceris, ab eodem filio nostro Ottone Comite Palatino constructam & beato Petro oblatam, Apostolicæ Sedis patrocinio communimus: statuentes, ut quæcunque bona, quascumque possessiones præfata Ecclesia in præsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Obeunte verò te, ejusdem loci Præposito, nullus inibi per violentiam, nisi quem fratres secundum beati Augustini regulam substituendum decreverint, Præpositus eligatur. Porro ad ipsius Ecclesiæ defensionem atque salutem eligendi Advocatum, quemcunque malueritis, liberam concedimus facultatem. Decernimus ergò, ut nulli omnino hominum fas sit, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut iniquis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernationem & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ nimium Diœcesani Episcopi debitâ justitiâ ac reverentiâ. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Ecclesia libertatis singulis annis unum bisantium nostro Lateranensi palatio persolvetis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non sa-

Ecclesia in Undesdorf, ab Ottone Comite Palatino constructa, Apostolico Privilegio munitur. Ejusque bona confirmantur: Cum decreto ut Præpositus a Canonicis eligatur: Prout etiam Advocatus. Decretum immunitatis pro eadem. Censuus annuus unius Bisanti Rom. Eccl. solvendus.

IV.

Confirmatio donationis centum marcarum annuarum, ab Henrico Anglorum Rege in Anglia factæ Monasterio Cluniacensi.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Cluniacensi Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Ex Biblioth. Cluniac. Martin. Marrier. col. 1392.

Exordium a liberalitate Principum in dotandis Monasteriis.

DOnationes & beneficia, quæ ad substentationem fratrum, a Regibus, Principibus, & aliis viris religionis amatoribus, sacrosanctis præstantur Ecclesiis, tamquam ea, quæ divini juris effecta sunt, auctoritate apostolica volumus communire. Per præsentis igitur scripti paginam, donationem a carissimo Filio nostro Henrico, illustri & glorioso Anglorum Rege, de centum marcis argenti, per annos singulos Cluniacensi Monasterio persolvendis, factam, sexaginta videlicet in telonio Londoniensi, & quadraginta in telonio Lincolniensis Apostolicæ Sedis patrocinio roboramus. Hęc autem donatio apud Rothomagum ab eodem filio nostro Henrico Rege, Incarnationis Dominicæ anno MCXXXI. Indict. IX. mense Majo, die Dominica, in nostra & fratrum nostrorum præsentiâ facta est, Guillelmi scilicet Prænestini Episcopi, Joannis tit. sancti Chrysogoni, Humberti sancti Clementis, Rustici sancti Ciriaci, Gozelini sanctę Ceciliæ, Presbyterorum Cardinalium: Gregorii SS. Sergii & Bacchi, Aymerici Cancellarii, Guidonis sanctæ Mariæ in Vialata, Diaconorum Cardinalium: Oldegarii Terraconensis, Hugonis Rothomagensis, Archiepiscoporum: Gaufridi Carnotensis, Joannis Lexoviensis, Joannis Sagiensis, Episcoporum; Bernardi Clarevallis, Sugerii sancti Dionysii, Bosonis de Bacho, Abbatum: Guillielmi Comitis de Warenna, Rotberti filii ipsius Regis, Comitis de Glocerio, Roberti de Sigillo, Roberti de Laha, Rabelis Camerarii de Tancarvilla, Nahelis Thesaurarii, Haalonis Prioris sancti Osqualdi. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium super eadem donatione futuris temporibus infestare, aut eam auferre, minuere, vel ausu temerario fatigare; sed integra conservetur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa est, usibus pro-

Donatio Henrici Regis Anglorum, confirmatur, Facta coram Innocentio PP. multis Cardinalibus, & Episcopis: Decretum confirmationis cum solitis clausulis.

profutura. Si qua igitur in posterum ecclesiastica saecularisve persona, hanc nostrae confirmationis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Judicem premia eterne pacis inveniant. Amen. Amen.

Innocentii PP. EGO INNOCENTIUS Catholicae Ecclesie Episcopus ss.

& S. R. E. Card. subscriptiones. Ego Guillelmus Praenestinus Episc. ss.
Ego Johannes Ostiensis Episc. ss.
Ego Guido Tiburtinus Episc. ss.
Ego Gregorius Diac. Cardin. SS. Sergii & Bacchi ss.
Ego Johannes tit. S. Chrysogoni Presb. Car. ss.
Ego Ubertus tit. S. Clementis Presb. Cardin. subsc.
Ego Goselinus Presbyter Cardinalis tit. S. Ceciliae.

Dat. die 20. Maii Anno Domini 1131. Pontif. ann. 2. Datum Beluaci per manum Aymerici S.R.E. Diaconi Cardin. & Cancellarii, XIII. Kal. Julii Indict. IX. Incarn. Dominicae anno MCXXXI. Pontificatus verò Domni Innocentii Papae II. anno II.

V.

Canonizatio beati Godehardi Hildeisheimensis in Saxonia Episcopi.

Nuper extract. ex Archiv. Vatic. alibi tamen editam legi.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Clero, & Populo Hildeisheimensi, salutem & Apostolicam benedictionem.

VEniens ad nos venerabilis frater noster Bernwardus, Episcopus vester, in plenaria Synodo, quę Remis per Dei gratiam fuerat congregata, attestatione fratrum nostrorum Episcoporum, & Abbatum, & aliorum, qui secum venerant, sanae memoriae Godehardum Episcopum vestrum laudabiliter vixisse in mundo, & tam in vita quàm post mortem multis miraculis coruscasse asseruit; unde nos cum fratribus nostris, omnipotenti Deo gratias referentes, habito eorum consilio & collaudatione, quia eumdem in Cęlis cum Sanctis credimus coronari, ipsum inter Sanctos honorari praecipimus: mandantes vobis, ut & eidem beato Viro solemnitatem in vestra Ecclesia statuatis, (a) & ad eam annualiter convenire curetis. Datum Remis IV. Kalendas Novembris. Dat. die 29. Octobris anno Domini 1131. Pontif. anno II.

VI.

Privilegium de confirmatione, & institutione Ordinis S. Augustini in Ecclesia S. Satyri Bituricen. & de Canonicis saecularibus subtrahendis.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Petro Abbati, & fratribus, in Ecclesia beati Satyri divino famulatui mancipatis, tam praesentibus quàm futuris, in P. P. M. *Inter instrum. Ecclesiae Bituricen. edid. Sammarth. Gall. Christ. To. ii. pag. 51.*

IN Apostolicae Sedis specula, disponente Domino, constituti, ex injuncto nobis a Deo Apostolatus officio religiosos viros debemus diligere, & ad Religionem propagandam libenter operam dare. Quocirca, dilecti in Domino filii, quieti & utilitati Ecclesiae beati Satyri, in qua divino vacatis servitio, salubriter providentes, eam sanctae Romanae Ecclesię suffragio muniendam duximus. In primis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicus secundum beati Augustini regulam ibidem perpetuis temporibus irrefragabiliter conservetur. Sane decedentibus Canonicis saecularibus, qui ibi sunt, praebendis eorum in usum regularium fratrum redactis, nullus, nisi canonicam vitam professus, eis substituatur. Quascumque praeterea possessiones, aut bona impraesentiarum juste & canonice possidere videmini, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, praestante Domino, poteritis adipisci, firma vobis in perpetuum, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat praefatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorumque, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus profutura. Sane obeunte te, dilecte in Domino fili Petre, nunc ejusdem loci Abbate, nullus ibi per subreptionem aut violentiam praeponatur, nisi quem fratres ipsius loci secundùm Dei timorem, & beati Augustini regulam, sibi praevidérint eligendum. Statuimus etiam, ut ipsius Ecclesiae bona nullus sibi audeat usurpare; sed in tua & eorum, qui post te regulariter successerint, libera dispositione permaneant: salvâ nimirum dioecesani Episcopi justitiâ & reverentiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica saecularisve persona, hanc nostrae Constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine di-

Proemium.

Ordo Regularis secundùm B. Augustini regulam inibi servandus:

Canonicis saecularibus regulares substituendi.

Bona, quae confirmantur.

Libera ab omni molestia.

Abbas a fratribus eligendus.

Solitae clausulae.

(a) Rem totam de sanctitate, & miraculis beati Godehardi in Concilio Remensi peractam anno Domini 1131. legere est Saec. VI. Benedict. Part. I. pag. 433. & hoc anno in Critica Baroniana §. XIV.

districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Innocentii PP. subscriptio. EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Episc.

Dat. die 5. Novemb. anno Domini 1131. Pontif. ann. II. Datum Remis per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Cardinalis & Cancellarii, Nonis Novembris Indict. IX. Incarn. Dom. ann. MCXXXI. Pontif. vero Domni Innoc. II. PP. anno II.

VII.

Confirmatio Concordiæ initæ inter Abbatem sancti Ægidii & Abbatem Cluniacensem, cui pro compensatione expensarum ceditur obedientia de Limanz.

Ex Bibliotb. Cluniac. Martini Marrier col. 1395.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, carissimo in Christo filio Petro Cluniacensi Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

QUÆ ad pacem spectant Ecclesiæ, libenti animo statuere volumus, & ut futuris temporibus inviolabiliter observentur, attentâ diligentiâ providere. *Series controversiæ.* Litem siquidem & controversiam, tu, carissime in Domino fili Petre Abbas, & Cluniacense Monasterium adversus dilectum filium nostrum Petrum Abbatem S. Ægidii, & Monasterium suum, diutiùs agitasti. Tu enim de subjectione tibi, & prædecessoribus tuis, per Apostolicam Sedem concessa, eos impetebas. Ille vero antiquam libertatem sui Monasterii intendebat. Quæ tandem in nostra, & fratrum nostrorum Episcoporum Cardinalium præsentiâ, apud Beliocum est hoc ordine terminata, *Quæ facta compositio.* ut videlicet, si quod absit, religionis Ordo in Monasterio S. Ægidii imminutus fuerit, ibidem tuo, & successorum tuorum precepto & consilio reformetur. Si quando verò te, vel successores tuos ad idem Monasterium ire contigerit, reverenter suscipiamini; & quamdiu ibi fueritis, cum vestris omnibus honestè procuremini. Residendi quoque in Sede ejusdem Abbatis, & capitulum regendi, prædicto Abbate, vel successoribus transmigrantibus, fratres Monasterii S. Ægidii eligendi de congregatione sua Abbatem absque impedimento habeant libertatem: ita tamen, ut ipsis pro Abbate, qui ad aliud transierit Monasterium, de nullo alio, præter quam de Clun. Monasterio Pastorem assumere liceat: Quo nimirum defuncto, vel etiam remoto de Congregatione sua, Abbatem, cum prædicto tamen tenore, eamdem habeant facultatem. Pro recompensatione quoque fatigationum expensarumque, quas nimirum tu, vel prædecessores tui, pro Monasterio S. Ægidii pertulisti, idem Abbas, consensu fratrum suorum, obedientiam, quæ Limantium nuncupatur, cum pertinentiis suis, tibi, & per te Cluniacensi Monasterio donavit, & in jus ejus, ac in proprietatem in perpetuum transtulit. *Obedientia de Limanz data Cluniac pro compensatione expensarum.* Quod si quis vos super eadem obedientia molestaverit, præfatus Abbas, se ac successores suos secundum justitiam auctores & defensores constituit. Tu vero, dilecte fili Petre Abbas, præter ea, quæ dicta sunt, querimoniæ, quam adversus Monasterium S. Ægidii habebas, habito fratrum tuorum consilio, in perpetuum renunciasti. Statutum etiam est, ut si Cluniacense Monasterium super Monasterio S. Ægidii haberet aliqua privilegia, vel Cœnobium S. Ægidii super Limantio, utrimque reddantur. Si qua vero extant generalia, nullum in hoc vigorem obtineant. *Confirmatur conventio.* Auctoritate igitur Dei, & nostrâ, precipimus, ut prædicta conventio absque ullius contradictione irrefragabiliter perpetim observetur. Si quis vero prædictæ concordiæ in hunc nostræ confirmationis* contraire præsumpserit, indignationem beatorum Petri & Pauli, ac nostram, incurrat, & ab incæpto frustretur.

** adde te norem.*

Innocentii PP. EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

& S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Matthæus Albanensis Episcopus ss.
Ego Romanus Diac. Cardin. S. Mariæ in Porticu, Noles ss.
Ego Johannes tit. S. Chrysogoni Presbyt. Card. ss.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ss.
Ego Lucas Presbyter Card. tit. SS. Johannis, & Pauli ss.
Ego Otto Diaconus Card. S. Georgii ss.
Ego Guido Diaconus Card. SS. Cosmæ & Damiani ss.

Dat. die 22. Februarii anno Domini 1132. Pontif. anno III. Datum Valentiæ per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Card. & Cancell. VIII. Kal. Martii, Incarn. Dominicæ anno MCXXXII. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno III.

VIII.

Confirmatio bonorum omnium, & privilegiorum Trenorciensis Monasterii.

Ex Autbographo edidit Chiffletius in Probationibus Hist. Trenorcien. pag. 418.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Petro Trenortiensi, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium

QUotiescumque illud a nobis petitur, quod rationi cognoscitur convenire, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Proinde, dilecte in Domino fili, Petre Abbas, tuis rationabilibus postulationibus assensum præbentes, Trenortiense Monasterium, cui Deo auctore præesse dinosceris, ad exemplar prædecessorum nostrorum, Romanorum Pontificum, Apostolicæ Sedis patrocinio communimus. *Bona ad Monaster pertinentia confirmantur.* Per præsentis igitur privilegii paginam Apostolica auctoritate statuimus, ut quæcumque bona, quæcumque possessiones Catho-

tholicorum Imperatorum, seu cæterorum Principum largitione, Episcoporum concessione, seu cæterorum fidelium oblatione, ad idem Cœnobium legitime impræsentiarum pertinent, sive in futurum justè poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Sane diffinitionem, quam inter vestrum & Beati Florentii Monasterium de Ecclesiis Sanctæ Crucis, & Sancti Nicolai, a dominis prædecessoribus nostris, sanctæ memoriæ Urbano, atque Calixto, ex eorum scriptis factam cognovimus, auctoritate Sedis Apostolicæ confirmamus. Ad hæc adjicimus, ut idem locus, in quo Beati Valeriani Martyris, & Sancti Philiberti Confessoris corpora requiescunt, ab omni jugo sæcularis potestatis liber in perpetuum conservetur. Nec Episcopo liceat cujuscumque diœcesis, eumdem excommunicationis, absolutionis, vel cujuslibet dispositionis occasionibus perturbare: aut cruces, seu quaslibet exactiones novas burgo & cæteris Monasterii possessionibus irrogare. Missas quoque in eodem Monasterio publicas celebrari, vel stationes ab Episcopo præter Abbatis vel fratrum voluntatem fieri prohibemus. Præterea pro reverentia beatę Mariæ Matris Domini, cujus nomine locus vester insignitus est, in Annunciatione dominica hymnum angelicum inter Missarum solemnia Abbati vel fratribus pronunciare concedimus. Obeunte autem ejusdem loci Abbate, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel pars consilii sanioris, secundùm Deum, & beati Benedicti regulam, providerint eligendum: ab Apostolicæ Sedis Episcopo, vel ejus Legato, consecrandum. Nulli ergo hominum omnino fas sit, prænominatum Cœnobium perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire temptaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia eternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Sententiam prædecessorū Pontif. super controversia duarum Ecclesiarum approbatur;

Ecclesia SS. Valeriani & Philiberti libera ab omni episcopali jure declaratur.

Abbates a solis Monachis eligi jubet;

Solitumque immunitatis decretum statuit,

Cum clausulis consuetis.

Innocentii PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

& S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Lucas Presbyter Cardinalis, tituli sanctorum Johannis & Pauli subscripsi.

Ego Romanus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Porticu subscripsi.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sanctorum Sergii & Bacchi subscripsi.

Ego Otto Diaconus Cardinalis sancti Georgii subscripsi,

Ego Guido Diaconus Cardinalis sanctorum Cosmæ & Damiani subscripsi.

Datum Valentiæ, per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, XVII. Kalendas Aprilis, Indictione X. Incarnationis Dominice anno MCXXXII. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno III.

Dat. die 16. Martii anno Dom. 1132. Pont. ann. III.

I X.

Confirmatio veterum Privilegiorum omnium, Aquilejensi Ecclesiæ, ejusque Patriarchis a summis Romanis Pontificibus concessorum.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Peregrino Aquilejensi Patriarchæ, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Ex Ughell. Ital. Sac. To. v. ubi ae Historia Patriarchalis hujus Ecclesiæ.

Proœmium.

DOmus Domini decora, circumamicta varietate, columnas habet, alias in summo splendore positas, alias in medio, alias in ultimo collocatas. Sancta namque Romana Ecclesia, quæ ab ipso Salvatore per beatum Petrum Principatum obtinuit, opifices suos, alios Episcopos instituit, qui Clero præessent, & populorum curam animarum gererent: alios Archiepiscopos, qui Episcopis manum consecrationis imponerent, & jura dantes potestate Metropolica concilia celebrarent: alios Primates, qui soli Romano subessent Pontifici, & super Archiepiscopos, & Provincias Primatum haberent. Ea propter, dilecte Frater in Christo Peregrine, Aquilejensis Patriarcha, tibi, & per te sanctæ Aquilejensi Ecclesiæ, cui, auctore Deo pręesse dinosceris, potestatem super sexdecim Episcopatus, videlicet Polensem, Tergestinum, Parentinum. Petenensem, Emonensem, Concordiensem, Tarvisiensem, Cenetesem, Belonensem, Feltrensem, Paduanum, Vicentinum, Tridentinum, Mantuanum, Veronensem, Cumanum, Metropolitico jure concedimus; Abbatias quoque, scilicet Osciacensem, Mosicensem, Rosaciensem, Beliniensem, Sextensem, Priensem, sanctam Mariam ad Organum, tibi & tuis successoribus duximus roborandas. Pallei vero usum, Rationalis, atque Nacci, qui Predecessoribus tuis pro ipsius Ecclesiæ dignitate a nostris Antecessoribus est concessus, nos tam tibi quàm tuis successoribus confirmamus, his videlicet diebus, qui in Ecclesiæ tuæ privilegiis continentur. Sane quòcumque perrexeris, Crucem te & tuos successores deferendi, licentiam, auctoritate Beati Petri, & nostrâ, largimur. Porro Comitatus, Marchiam, & Ducatum, regalibus seu imperialibus privilegiis Ecclesiæ tuæ concessa, nos quoque præsentis decreti sanctione nihilominus roboramus. Statuimus etiam, ut quascumque possessiones, quæcumque bona Aquilejensis Ecclesia impræsentiarum justè, & legitimè possidet, aut in futurum, pręstante Domino, poterit adipisci, firma vobis, & illibata permaneant: salvo nimirum in omnibus sanctæ Romanę Ecclesię jure ac reverentiâ. Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integrè conserventur eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura.

Patriarchæ Aquilejen. jurisditio in sexdecim Episcopatus.

Pallii usus,

& Crucis delatio ante se confirmatur;

Item & bona omnia ad eamdem Ecclesiam spectantia,

Decretum immunitatis ab omni externa molestia,

Si

Et confirmationis rivi egii hujus sub solitis clausulis.

Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata cognoscat iniquitate, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Innocentii PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Et S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Ubertus Presbyter Cardinalis tit. S. Clementis subscripsi.

Ego Anselmus Presbyter Cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina subscripsi.

Ego Sozilinus Presbyter Cardinalis tit. S. Ceciliæ subscripsi.

Ego Lucas Presbyter Cardinalis tituli sanctorum Johannis & Pauli subscripsi.

Ego Romanus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Porticu subscripsi.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sanctorum Sergii & Bacchi subscripsi.

Ego Stephanus Diaconus Cardinalis S. Luciæ in Orphea subscripsi.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad velum aureum subscripsi.

Dat. die 29. Junii anno Dom. 1132. Pontif. anno III.

Datum Placentiæ, per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, III. Kal. Julii Ind. X. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXII. Pontificatus vero D. Innocentii Papæ II. anno III.

X.

Decretum excommunicationis latæ sententiæ contra auferentes bona, ad Cluniacense Monasterium, vel ad Monachorum ejus, usum pertinentia.

Edidit Marrier Bibliotb. Cluniac. col. 1380.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, discreto filio Petro Cluniacensi Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Liberalitatis laudabile genus est, ut qui se beato Petro, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, humili devotione exponunt, majorem familiaritatis prærogativam, & digniora beneficia sortiantur. Quàm gratum Deo Cluniacense Monasterium famulatum impendat, & quantum apud homines nitore religionis fulgeat, Ecclesia Dei novit, & vehementer exultat. Æquitatis igitur postulat ratio, ut idem locus Apostolicæ dilectionis privilegio gaudeat, & tam in capite, quam in membris libertatem obtineat.

Monast. Cluniac. visitavit Innocentius PP. cum esset in minoribus.

Hoc siquidem Monasterium ipsum, quod specialiter ad jus beati Petri, & S. Romanæ spectat Ecclesiæ, per nos ipsos visitavimus; & eodem die, quo revolutis multorum annorum spatiis prædecessor noster felicis memoriæ Papa Urbanus ibidem majus altare consecraverat, cum Archiepiscopis, & Episcopis, qui nobiscum convenerant, cooperante Spiritus Sancti gratiâ, idem Monasterium solemniter dedicavimus.

Dedicavit.

Devotioni quoque & humilitati fidelium, qui pro amore Dei, & ipsius loci reverentiâ, in anniversario dedicationis illuc conveniunt, prospicientes, ipsis quadraginta dies pœnitentiæ sibi injunctæ, de gratia Dei confisi, beatorum Apostolorum Petri & Pauli auctoritate remisimus.

Et indulgentiam 40. dierum in anniversario dedicationis visitantibus concessit.

Statuimus etiam, ut immunitas ejusdem Cœnobii inviolata & integra futuris temporibus conservetur. Et si quis infra terminos agri, qui ab eodem prædecessore nostro circa Cluniacum constituti sunt, scienter homines capere, vulnerare, vel res dicti Cœnobii violenter auferre præsumpserit, excommunicationis sententiâ sit innodatus, & tamdiu excommunicatus maneat quousque ablata restituat, & Cluniacensibus monachis de illata injuria congruè satisfaciat.

Excommunicationis lat. sentent. pœna contra eos, qui res Monast. hujus abstulerint:

Ad hoc adjicientes decrevimus, ut quicumque Cluniacenses monachos, vel eorum Socios ceperint, aut ea, quæ portaverint, vel conduxerint, excommunicationi etiam subjaceant.

Monachos, vel ea, quæ portaverint, ceperint.

Si vero aliqui absque ipsorum monachorum præsentia, ea quæ ad victum vel vestitum fratrum in Cluniacensi Cœnobio Deo servientium pertinent, alicubi deprædati fuerint, nisi infra decem dies ablata restituerint, eos anathemati ipso facto subjacere præcipimus, & in terra eorum divina prohibemus officia celebrari.

Vel ea, quæ ad victum vel vestitum Monach. pertinent, deprædati fuerint:

Loca quoque, in quibus se receperint, quamdiu præsentes fuerint, a divinis obsequiis præter infantium baptisma, & morientium pœnitentias, cessare jubemus, & nullus eorumdem præsumptorum, nisi a solo Romano Pontifice, absolvatur.

Loca vero, in quibus hujusmodi raptores se receperint, a sacris suspendantur præter baptisma infantium, & confessiones morientium. Illi vero a solo Pontifice absolvi possint.

Porro quisquis præfatis fratribus ubicumque manentibus, qualibet alia, præter ea, quę superius enumeravimus, violenter abstulerit, nisi infra decem dies ablata restituerit, excommunicationi subjaceat; nec absolvatur, donec capitale reddat, & congruè satisfaciat. Sane Archiepiscopis, & Episcopis, in quorum Parochiis hoc perpetratum fuerit, auctoritate beati Petri & nostrâ pręcipimus, ut postquam clamor ad aures eorum pervenerit, vel malefactum innotuerit, præscriptam excommunicationis sententiam, tepiditate seposita, faciant observari.

Cujus Decreti observatiæ teneantur invigilare Archiep. vel Episcopi locorum.

Innocentii PP. subscriptio.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus.

Dat. die 2. Martii anno Dom. 1133. Pont. an. IV.

Datum Viennæ per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diac. Cardinalis & Cancellarii, Indictione XI. Pontificatus nostri anno quarto, VI. Nonas Martii.

Diplo-

X I.

Diploma confirmationis bonorum Ecclesiæ, & Comitatus Ferrariensis, quibus nonnulla conceduntur privilegia.

Ex Codd. Vatic.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Landulpho Episcopo, Consulibus, & Populo Ferrariensi, in perpetuum.

Proemium.

AD hoc in Apostolicæ Sedis Cathedra, disponente Domino, constituti esse conspicimur, ut justis postulationibus liberiori animo præbeamus assensum; & quos devotiores ad nostrum obsequium, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ specialiùs adhærere cognoscimus, scilicet ejusdem piæ Matris gremio familiariùs confovere curemus. Quia igitur vos, dilecti in Domino filii, beato Petro & nobis, qui, licèt indigni, ipsius vice fungimur, nostrisque successoribus omnem obedientiam, & gratum obsequium exhibituros promisistis, prædecessorum nostrorum sanctæ recordationis Hadriani, Benedicti, & Paschalis, Romanorum Pontificum, inhærentes vestigiis,

Ferrariensis Ecclesia specialis Rom. Ecclesiæ filia:

Ferrariensem Ecclesiam, tamquam specialem Apostolicæ Sedis filiam, sanctæ Romanæ Ecclesiæ patrocinio communimus, & ei fundos suos præsentis privilegii paginâ roboramus: in quibus hæc propriis nominibus adnotanda subjunximus:

Ei bona, seu fundi confirmantur:

Massam videlicet Babylonicam, quæ vocatur Ferraria, cum duodecim fundis suis, cui duodecim alias Massas nostras minores cum omni obedientia ac servitute subjugamus, idest Massam & ripam Palatiolus cum duodecim fundis suis, & Massam Constantiaçus cum duodecim fundis suis, simulque Massam Quartisianam cum duodecim fundis suis, & similiter Massam Popularem cum duodecim fundis suis, nec non Massam Curulum, & Massam Saletum cum viginti quatuor fundis suis; & Massam Senticam, & Tastilionem cum fundis suis, massam quoque, quę vocatur Firmignana, cum omnibus fundis suis: quas massas cum omnibus suis pertinentiis, de dominio & jure atque potestatę sanctæ Sedis Apostolicæ, a prefatis prædecessoribus nostris Ecclesię Ferrariæ concessas, nos quoque eidem pręsentis decreti auctoritate firmas statuentes, ut tam tibi, Frater Landulphe Episcope, quàm tuis etiam successoribus in singulis massis Ecclesias cum Clericis, Diaconibus, & Presbyteris ordinandi, & consecrandi licentia permittatur.

Fines Ferrariensis comitatus describuntur:

Termini autem Ferrariensis Comitatus his finibus distinguuntur: ab Oriente ab una parte fluminis Padi, ab altera nostra massa Phiscalia, & Veteraria transeunt flumen Sandali usque Bucciletum: per Bucciletum transeunt flumen Gabianam per Ludurium, circundant villam magnam Madrariam, pervenientes usque Malletum: a Malleto pergunt juxta arginem Anxianum per paludes, piscarias usque Vitricam, & transeuntes Vitricam perveniunt usque fossam Buranam, & inde exeunt in Padum, & descendunt usque ad Occidentem usque Ulmum formosam, quæ certa finis inter Romaniam, & Langobardiam; Ab altera autem fluminis parte fines sunt similiter: ab Oriente Callis de fine, qui terminus est inter nostrum Comitatum Comaclensem, & extendunt se per paludes & piscarias usque ad fossatum Silvulæ, & circumdant massam Corneti & Lacinanus, quæ de nostro Comitatu Ferrariæ sunt: descendentes inde ad Occidentem per paludes & piscarias usque flumen Tartari, exeunt usque in flumen Padi.

De decimis teloneo, fodro &c. aliqua eidem condonantur Ecclesiæ, alia Romanæ reservantur.

Porro habitatoribus ipsius massæ Majoris Ferrariæ pravas & malas consuetudines amovemus, nisi tamen, sicuti soliti sunt, ad suffragium sanctæ Romanæ Ecclesiæ per eorum nuncium unaquaque libera persona de moneta Venetiarum denarios singulos juxta antiquam consuetudinem dabit. Census vero, & tributi, atque telonei de ripa & flumine, unam medietatem pro benedictione ad communem utilitatem, & meliorationem seu restaurationem jam dictæ majoris massæ concedimus: alteram verò medietatem ad nostras manus reservamus. Similiter Telonei de mercato unam medietatem nobis retinemus, alteram vero prefato nostro Ferrariæ Episcopo condonamus. Placitum sanè generale similiter in dominio ac potestate sanctæ Romanæ Ecclesiæ reservamus, ut videlicet coram nostro Nuncio, semel in anno faciente justitiam, ab omnibus per tres dies custodiatur. Collectam vero vel fodrum, aut pravam vel injustam functionem, aut dationem, seu consuetudinem nequaquam exigimus; scilicet omnia pro Dei timore atque amore præfatæ nostræ sanctæ Ecclesiæ beati Georgii, omnibus habitatoribus ipsius majoris massæ pepercimus, aliasque minores massas ei, sicut supradictum est, cum omnibus suis servitutibus subjugamus.

In ipso Comitatu Ferrariensi & Comachlēti nihil speciali personæ reservandum.

Præterea vestræ devotionis desiderio annuentes, præfatos Comitatus Ferrariæ, & generale civitatis placitum, ac Comacli riparum cum omni jure, quod infra Civitatem & Comitatum ad dominium sanctæ Romanæ Ecclesię pertinet, alicui minime tribuemus, nisi aut communi civitatis vestræ, aut Ferrariensi Episcopatui; ita tamen, ut quantum exinde ab illis habere poterimus, vos beato Petro justa compensatione, bonorum ac sapientum consilio, persolvatis.

Ferrariensi Populo offensas in Decessores Pontiff. factas remittit.

Ad hęc, de vestra fidelitate atque servitio plurimum confidentes, offensas illas, quas nobis & prædecessoribus nostris intulistis, vobis ex benignitate Sedis Apostolicæ condonamus. Pro tantis itaque perceptis a Sede Apostolica beneficiis vestra Universitas nobis nostrisque successoribus per proprium nuncium in commune ... juvabitque in civitate & toto Comitatu Ferrariæ

Illum tamen perpetuum Sedis Apost. adjutorem & defensorem fore præcipit.

justitiam beati Petri & sanctæ Romanæ Ecclesiæ nos & successores nostros recuperare, retinere, ac defendere bona fide juvabitis.

Corporales, & spirituales pœnas constituit contra hujusmodi bona auferentes vel alienantes &c.

Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, aut Ferrariensem Ecclesiam super his, quæ dicta sunt, minuere, aut sanctæ Sedi Apostolicæ sua in eis jura, quæ superius significata sunt, auferre præsumpserit, pœnæ & compositionis nomine reddat eidem sanctæ Sedi Apostolicæ auri optimi libras centum: & nisi, quæ male præsumpta sunt, satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat; Cunctis autem præfatis Ecclesiis justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

EGO INNOCENTIUS Catholicę Ecclesiæ Episcopus.

Dat. die 11. Martii anno Dom. 1133. Pont. ann IV.

Datum in Territorio Vulterrano per manum Aymerici S.Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, V. Idus Martii Indictione XII. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatus Domni Innocentii Papæ II. anno IV.

XII.

Januensis Ecclesia in Archiepiscopatum erigitur cum assignatione quinque Ecclesiarum suffraganearum.

Ex Originali edidit Ughell. Ital. Sac. To. IV. ubi de Hist. Ecclesiæ hujus.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Syro, Januensi Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Proemium.

JUstus Dominus, & justitiam dilexit, æquitatem vidit vultus ejus. Si pro homine perdito humanatus est Dei Filius, & pro ejus redemptione atque salute mortem ignominiosam pertulit; catholica igitur & sancta Dei mater Ecclesia, ne filii sui damnentur perpetuò, bona sua hilari vultu, & mente jucunda, quoniam ad ipsum æquitatis & justitiæ ratio postulat, debet impendere. Quocirca sacrosancta Sedes Apostolica, animarum saluti providens, quoniam pro discordia & guerra, quæ inter dictam Januensem civitatem, & Pisas olim, argutissimo id fovente inimico humani generis, orta est, incomparabiles hominum clades, Christianorum captivitates, & Ecclesiarum destructiones innumeræ provenerunt; ut de cætero tam detestabilis lis & dissensio conquiescat, personam tuam, & per te Januensem Ecclesiam a præfata Civitate, quæ beato Petro, ac sanctæ Romanæ Ecclesiæ fidelis, & ad serviendum prompta extitit, & de cætero se id facturam propensius pollicetur, decorem & exaltationem, prærogativâ gloriosâ sublimat. Te igitur, frater charissime Syre Archiepiscope, Pallii genio decorantes, & gratia ampliori donantes, in Archiepiscopum promovemus, & tres Episcopatus in Corsica, Maranen. videlicet, Nebolensem, & tertium, cujus Sedem constituimus Ecclesiam sancti Petri de Acci, qui habeat unam plebem de Marana, & aliam de Maria, atque Vobzensem, & illum de Brunate, quem modò novum statuimus, tibi tuisque successoribus metropolico jure subjicimus. Verumtamen Episcopatum Januensem, & te videlicet, ac posteros tuos, ab omni emancipatos subjectione, in manu propria liberè retinemus, statuentes, ut Januensis Archiepiscopus eo ordine, quo & Pisanus, a solo Romano Pontifice consecrentur. Quòd si forte Pisanus Archiepiscopus a suis Suffraganeis fuerit consecratus, Januensis quoque a suis nihilominus similiter consecretur. Deinde vero infra Ecclesiam præferens * videlicet diebus, Cœna Domini, & Pascha, Ascensione Domini, Pentecoste, in festivitate Apostolorum Petri & Pauli, S.Laurentii, tribus festivitatibus S. Mariæ, Natali Domini, Epiphania, & in die Anniversarii consecrationis tuæ, in consecrationibus quoque Episcoporum, Basilicarum, & ordinationibus Clericorum: Abbatiam quoque de Tyro ad meliorationem (salvâ sanctæ Romanæ Ecclesiæ proprietate ac consensu) tibi, venerabilis frater Archiepiscope Syre, committimus. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem hæc nostra statuta servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Diuturnæ inter Pisanos & Januenses discordiæ a Syro Episcopo compositæ.

Quare Archiepiscopali honore ornatur, additis tribus Ecclesiis Suffraganeis in Corsica,

Et duabus aliis adjacentibus.

Januen. Archiepiscopus a solo Rom. Pont. dependens, & consecrandus.

Concessio Pallii.

* Videntur desiderari aliqua.

Eidem committitur Abbatia de Tyro.

Solitæ clausulæ.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. Innocentii PP.

Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.
Ego Johannes Ostiensis Episcopus.
Ego Rodulphus Hortanus Episc.
Ego Johannes tit. S. Chrysogoni Presbyter Card.
Ego Anselmus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucin.
Ego Lucas Presbyter Card. tit. SS. Johannis & Pauli.
Ego Martinus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio Monte.
Ego Raynerius Senensis Episc.
Ego Rolandus Rossellanus Episc.
Ego Ildizo Saonensis Episc.
Ego Romanus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Guido Diac. Cardin. S. Mariæ in Vialata.
Ego Oddo Diac. Cardin. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Guido Diac. Cardin. SS. Cosmæ & Damiani.

Dat. die 19. Martii anno Dom. 1133. Pont. an IV.

Datum Grossetti per manum Aymerici sanctæ R. E. Diaconi Cardinalis & Cancellarii, XIV. Kal. Aprilis, Indict. II. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontif. vero D. Innocentii PP. Secundi anno IV.

XIII.

Erectio Monasterii Brugnaten. in Episcopalem Sedem, Archiepiscopo Januen. Suffraganeam.

Ex Tom. IV. Ital. Sac. Ughell. ubi de Episcopis Ecclesiæ hujus.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Ildeprando Brugnatensi electo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Proemium.

QUemadmodum Sedes Apostolica universis per Orbem Ecclesiis prælata consistit, dicente Domino ad Petrum: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & tibi dabo claves Regni Cælorum; ita nimirum semper ei licuit duos Episcopatus in unum redigere, opportunitate temporis in duos dividere, novos creare, & Abbatias, & alia venerabilia loca Episcopalis prærogativa-

rogativæ culmine decorare. Hoc nimirum dispensationis intuitu pro bono pacis, & Ecclesiæ Catholicæ salute atque suffragio, Brugnatense Monasterium, quod in honorem B. Petri Apostoli, sanctorumque Laurentii & Columbani, constructum esse cognoscitur; præsenti scripti paginâ communimus, ipsumque Episcopalem Sedem de cætero fore decernimus: Statuentes ut Ecclesiæ, quæ citra ipsum sunt, castella quoque, & villæ, quæ sui juri existunt, eidem Cœnobio parochiali jure subjaceant; & Pontifex, qui ibidem pro tempore fuerit, decimas, oblationes, & alia, tam in temporalibus, quàm spiritualibus, tamquam proprius Episcopus habeat, & disponat, atque Januensi Ecclesiæ tamquam Metropolitanæ suæ obediens & subjectus existat. Illud etiam huic nostræ Constitutioni addendum esse censuimus, ut universa, quæ vel concessione Pontificum, oblatione fidelium eidem Ecclesiæ collata sunt, vel deinceps, auxiliante Domino, justè & canonicè conferentur, sibi suisque successoribus firma semper & illibata permaneant: salvâ nimirum in omnibus sanctæ Romanæ Ecclesiæ justitiâ & reverentiâ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas sit, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integrè conserventur, eorum, pro quorum gubernatione ac substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem hæc nostra statuta servantibus sit pax D. N. J. C. quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Brugnatense Monast. in Episcopalem Sedem redigitur Januensi Archiepiscop. suffraganeam: Eisque bonis omnibus confirmatis. Cum decreto immunitatis ab omni violentia; Violatores Privilegii hujus anathemate percutiuntur.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Guilelmus Prænestinus Episcopus ss.
Ego Churradus Sabinensis Episcopus ss.
Ego Rodulphus Hortanus Episcopus ss.
Ego Johannes tit. S. Chrysogoni Presb. Card. ss.
Ego Gerardus tit. S. Crucis Presb. Card. ss.
Ego Anselmus Presb. Card.
Ego Lucas Presb. Card. tit. SS. Jo. & Pauli ss.
Ego Romanus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ss.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ss.
Ego G. Diac. Card. Mariæ in Via lata ss.
Ego Oddo Diac. Card. S. Georgii ss.

Innocentii PP. Et nonnullorũ S.R.E. Cardinalium subscriptiones.

Datum Laterani per manum Aymerici S.R.E. Diac. Card. & Cancellarii, VI. Kal. Junii Indict. II. anno MCXXXIII. Pontificatus vero D. Papæ Innocentii II. anno IV.

Dat. die 26. Maji ann. Domini 1133. Pont. an. IV.

XIV.

De obedientia ab Episcopis Daciæ, Norvegiæ, Islandiæ &c. Hamburgensi Archiepiscopo tamquam Metropolitano prestanda.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri, Adalberoni, Hammaburgensi Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè promovendis, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Ex Tom. III. Constitut. Imperial. Goldasti pag. 45.

AD hoc in beati Petri cathedra, disponente Domino, constitui esse conspicimus, quatinus singulis Ecclesiis & Ecclesiasticis personis suam conservemus justitiam; & qualiter tam temporaliter quàm spiritualiter earum status integer perseveret, salubriter providere curemus. Dignum etenim & rationabile est, ut sicut sacrosancta Dei Ecclesia unitatis ac fidei perpetua mater existit, ita nimirum ejus privilegia custodiantur illæsa, ut nullis molestiis, nullis oppressionibus pravorum hominum fatigentur.

Suus cuique Ecclesiæ gradus servãdus.

Sæpe utique venerabilis Adalbero, Hammaburgensis Archiepiscopus in presentia, prædecessorum nostrorum felicis memoriæ Calixti, & Honorii, ac nostra, questus est, Ascerum Lundensem, & alios Episcopos Daciæ, tibi debitam sicut Metropolitano suo, quemadmodum in antiquis privilegiis Gregorii, Sergii, Leonis, Benedicti, Nicolai, Adriani, Romanorum Pontificum, continetur, obedientiam denegare; frequenter autem & a predictis prædecessoribus nostris, Calixto, & Honorio, & a nobis, eis mandatum est, ut ad tuam, & Hammaburgensis Ecclesię redirent obedientiam: aut, si quam super hoc justam se habere confiderent rationem, ad Sedem Apostolicam venirent, ostendere parati. Ipsi vero Apostolicis contemnentes obedire mandatis, nec venerunt, nec responsales miserunt.

Daciæ Episcoporum cõtumacia in retragando mandatis Hãburgen. Metropolitani. Sæpius moniti a Summis Pontificibus de obediendo. *Sed frustra.*

Quia igitur nemo lucrum debet de sua contumacia obtinere, ex diliberato fratrum nostrorum Episcoporum & Cardinalium consilio, tam Lundensem, quàm alios Episcopos Daciæ tibi restituimus. Ad formam itaque privilegiorum Gregorii, Sergii, Leonis, Benedicti, Nicolai, & Adriani, Episcopatus Dacię, Svvediæ, Norvvegiæ, Farriæ, Gronlandiæ, Halsingalandiæ, Islandię, Scridivindiæ, & Slavorum, charissimi filii nostri Lotharii Regis precibus inclinati, tibi, & per te Hammaburgensi Ecclesiæ, suæ videlicet Metropoli, præsentis scripti paginâ confirmamus.

Itaque Metropolitano eidem iterum subjiciuntur.

Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Solitæ conclusiones præsens Decretum roborantes.

Cunctis autem hæc statuta nostra servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud distri-

ctum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dat. die 27. Maii ann. Domini 1133. Pont. an. iv.

Datum Romæ apud montem Aventinum per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, VI. Kalend. Junii, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatus vero Domni Innocentii PP. anno III.

X V.

Concessio Privilegiorum Monasterii S. Salvatoris Papien. Diœcesis Ordinis Cistercien. cui bona omnia confirmantur.

Ex Archiv. Monast. S. Salvatoris Papien. edidit Margarinus, Bullar. Cassinen. P. II.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Johanni Abbati venerabilis Monasterii, quod dicitur D. Salvatoris secus Papiam siti, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc nobis a Deo Pastoralis officii cura commissa est, ut quieti & utilitati omnium Ecclesiarum, particulari debeamus solicitudine providere; & ne pravorum hominum fatigentur molestiis, eas auctoritate Sedis Apostolicæ communire. Quapropter, dilecte in Domino fili Johannes Abbas, tuis rationabilibus postulationibus assensum præbentes, Domini Salvatoris Monasterium, cui Deo auctore præsides, cum omnibus ad ipsum pertinentibus, ad exemplar Prædecessorum nostrorum felicis memoriæ Johannis, Benedicti, Paschalis, Calixti, Romanorum Pontificum, sub Beati Petri tutela, & Apostolicæ Sedis protectione suscipimus. Quod nimirum Cœnobium ab Adeleide Imperatrice Augusta renovatum, & ejus liberalitate, & donationibus ditatum, suprascripti nostri privilegii paginâ communimus; statuentes, ut quæcumque bona, quæcumque prædia urbana sive rustica, culta vel inculta, quascumque possessiones, utensilia vel ornamenta, a præfata Augusta, vel ab aliis fidelibus, de suo jure, eidem Monasterio collata, in præsentiarum juste, & legitime possidet, aut in futurum concessione Pontificum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis nominibus, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant. Sane obeunte te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem Fratres communi consensu, vel pars consilii sanioris secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, providerint eligendum: Electus autem a Romano Pontifice consecretur. Chrisma, Oleum Sanctum, Consecrationes Altarium, seu Basilicarum, Ordinationes Monachorum, seu Canonicorum vestrorum, qui ad sacros Ordines fuerint promovendi, a quo malueritis, suscipiatis Episcopo, si quidem Catholicus fuerit, & gratiam Sedis Apostolicæ habuerit. Porro in Ecclesiis ad ipsum Monasterium pertinentibus Baptismum celebrare permittimus, in quibus videlicet usque ad hæc tempora constat esse celebratum. Missas quoque publicas in eodem Monasterio celebrare, aut Stationes, sive Ordinationes aliquas, præter Abbatis voluntatem ab Episcopo quolibet fieri prohibemus. Decimas præterea reddituum præfati Cœnobii, absque alicujus Episcopi, vel ministrorum ejus contradictione, vobis habendas concedimus. Nulli ergo omnino hominum liceat, prænominatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Ad hæc, præsenti capitulo adjungentes, statuimus, ut supradictum Cœnobium sub nullius personæ jurisdictione seu potestate permaneat, sed ab omni jugo liberum, soli Sanctæ Romanæ & Apostolicæ Sedi subjectum esse sancimus. Dalmaticæ, Sandaliorum, nec non Chirothecarum usum tibi, tuisque successoribus, juxta prædecessorum nostrorum statuta, concedimus. Si qua ergo in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostram Constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere deperpetrata iniquitate cognoscat, & a Sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris Nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini Nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monasterium sub protectione Sed. Apost. recipiens,

Eidem bona omnia confirmat:

Ejusque Abbatem nonnisi a Monachis eligi,

& nonnisi a Rom. Pont. consecrari decernit.

Chrisma, Oleum sanctum cæteraque sacra a quocumque Antistite recipiendi,

Baptismum in Ecclesiis Monast. celebrandi facultatem tribuit:

Missas publicas, vel quid simile inconsulto Abbate inibi celebrari:

Decimas bonorum:

Ipsa bona Monasterii, ejusq; jura perturbari prohibet:

Quod omnino liberum sub S. Sedis tutela fore declarat;

Ejusque Abbati Dalmaticæ, Sandaliorum, & Chirothecarum usum confirmat.

Solitæ clausulæ.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Episcopus.

Ego Ubertus Presb. Card. Tit. S. Clementis subscrip.

Ego Anselmus Presb. Card. Tit. S. Laurentii in Lucina ss.

Ego Cosmas Presb. Card. Tit. S. Ceciliæ ss.

Ego Lucas Presb. Card. Tit. SS. Jo. & Pauli ss.

Ego Dominicus Diac. Card Tit. S. Mariæ in Porticu ss.

Ego Gregorius Diacon. Card. Sanctorum Sergii & Bacchi ss.

Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ss.

Ego Guido Diacon. Card. Sanctorum Cosmæ & Damiani ss.

Innocentii PP. & S. R. E. Card. subscriptiones.

Dat. die 3. Junii anno Domini 1133. Pontif. anno iv.

Datum Placentiæ per manum Aymerici S. R. E. Diac. Card. & Cancellar. tertio non. Junii, Indictione XX., Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII., Pontificatus vero SS. Domni Innocentii II. anno III.

Cun-

X V I.

Cuncta Ecclesiæ Fuldensis privilegia confirmat, ac ejusdem Abbatibus usum Mitræ, & Anuli tribuit.

Ex authent. edidit. Frider. Schannat. numero XXVII. Probat. Diœc. & Hierarchiæ Fulden.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Bertoo Abbati Monasterii Salvatoris Domini nostri Jesu Christi, & sancti Bonifatii, quod situm est juxta ripam fluminis, quod Fulda vocatur, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

OFficii nostri nos hortatur auctoritas, pro Ecclesiis Dei, tam prope quàm longe positis, attentam solicitudinem gerere, & earum quieti & utilitati salubriter, auxiliante Domino, providere. Dignum namque, & honestati conveniens esse cognoscitur, ut qui ad Ecclesiarum regimen assumpti sumus, eas & a pravorum hominum nequitia tueamur, & Apostolicę Sedis munimine roboremus. Ea propter, dilecte in Domino fili Berthoe Abbas, tuis rationabilibus postulationibus clementer annuimus, & Salvatoris Domini nostri Jesu Christi Monasterium, cui Deo auctore præesse dinosceris, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ privilegio communimus. Statuimus enim, ut quascumque possessiones quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & legitimè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis nominibus duximus annotanda: Monasterium videlicet sancti Andreæ Apostoli, quod vocatur Exajulum, situm Romæ juxta Ecclesiam sanctæ Dei Genitricis Marię semper Virginis, quæ vocatur ad Præsepe, a Prædecessore nostro, felicis memoriæ Papa Leone prædecessori tuo Huberto religioso Abbati, respectu dilectionis donatum, cum omnibus caminatis, mansionibus, cellis, vineis & coquina, cum vineis, ortis, diversisque pomorum generibus, cum curte & puteo, & introitu per portam majorem a via publica, & cum omnibus ad idem Monasterium pertinentibus generaliter, tam intra quam extra Urbem sitis, quæ ei justè ac rectè pertinere noscuntur. Prohibemus autem, omnem cujuslibet Ecclesiæ Sacerdotem in jam dicto vestro Fuldensi Monasterio aliquam ditionem habere, vel auctoritatem, præter nostram Apostolicam Sedem, ita ut nisi ab Abbate ipsius Monasterii fuerit invitatus, nec Missarum ibidem solemnia celebrare præsumat. Porro dona, oblationes ac decimas fidelium absque ullius personæ contrarietate eidem Monasterio perpetuò firma esse sancimus. Interdicimus etiam, ne fæmina umquam illuc ingredi præsumat: & nequis umquam placitum ibi habeat, vel in cæteris ejus locis nec servos, nec colonos ad aliquod servitium constringat, nisi cui Abbas ad utilitatem suæ necessitatis assensum præbuerit. Obeunte vero te, nunc ejusdem loci Abbate, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia preponatur, nisi quem fratres communi consensu, aut fratrum pars concilii sanioris, secundum beati Benedicti regulam elegerint. Statuimus autem, ut congruis temporibus nostræ solicitudini ecclesiasticæ intimetur, qualiter Religio monastica inter fratres, tuo regimini commissos, regulari habitu dirigatur, concordiaque convenienti ecclesiastico studio mancipet; ne fortè, quod absit, sub hujus privilegii obtentu animus gressusque rectitudinis vestræ a norma justitiæ aliquo modo retorqueatur. Concedimus etiam tibi, fili charissime, prædicare verbum Dei auctoritate nostra apostolica; & ut tam tu quàm successores tui ante alios Abbates Galliæ, seu Germaniæ, primatum in omni loco conventuque obtineatis. Usum quoque Dalmaticæ, & Sandaliorum in missarum solemniis ex Apostolicæ Sedis benignitate, secundùm quod in antecessorum nostrorum privilegiis continetur, dilectioni tuæ concedimus, & ob majorem familiaritatis prærogativam, quam in sancta Romana Ecclesia nostro tempore consequi meruisti, licentiam utendi Mitra & Anulo tibi tuisque successoribus nihilominus impertimur: Abbas vero non nisi a nostra Sede benedicatur, a qua benedici debet; & si in aliquo crimine accusatus fuerit, ejusdem tantummodo Romanæ Sedis judicium exequatur. Illud insuper generaliter addendum esse dignum duximus, ut quicquid auctoritate Prędecessorum nostrorum, Regum, vel Imperatorum, ipsi Fuldensi Cœnobio certum est fuisse concessum, sit etiam nostra auctoritate apostolica per hujus scripti paginam confirmatum. Nulli ergo omnino hominum liceat, præfatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in exstremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Cœnobio sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Marginalia: Bona omnia ad Monast. pertinentia confirmat. — Aliqua ex his enumerat. — Ne quilibet unquam Sacerdos jurisditionem aliquam præter Abbatem inibi exerceat; — Neve fœmina ulla illuc ingrediatur, interdicit. — Ut Abbas a solis Monachis eligatur; — Ut congruis temporibus de disciplina regulari ad Sedem Apost. referatur, decernit. — Abbati Primatum inter alios Galliæ, & Germaniæ, Usum Dalmaticæ, & sandaliorum, — Mitræ, & Anuli concedit; — Qui soli Apost. Sedis judicio sit subjectus. — Privilegia omnia Pontificia, & Regia confirmat. — Solitæ clausulæ.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Datum Laterani per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, & Cancellarii, Nonis Junii, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatus vero Domini Innocentii anno IIII.

Dat. die 5. Junii anno Domini 1133. Pontif. anno IV.

Pri.

XVII.

Privilegium, quo Prumiense Cœnobium Treviren. Diœcesis, necnon universæ ejusdem possessiones in Sedis Apostolicæ protectionem recipiuntur.

Ex Archivo Monasterii hujus erutum communicavit Vir. Ill. Fridericus Schannat.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Adalberoni, Abbati Monasterii Prumiensis, quod in honore Salvatoris Domini nostri Jesu Christi in Trevirensi parochia situm est, ejusque successoribus regulariter constituendis, in perpetuum.

Exordium.

QUotiens illud a nobis petitur, quod rationi noscitur convenire, animo nos decet libenti concedere; & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Æquum enim & rationabile est, ut qui ad Ecclesiarum regimen assumpti sumus, eos & a perversorum hominum nequitia tueamur, & Apostolicæ Sedis munimine roboremus. Ea propter, dilecte in Domino fili Adalbero Abbas, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & Prumiense Salvatoris Domini nostri Jesu Christi Monasterium, cui auctore Domino presides, sanctæ Romanæ Ecclesiæ privilegio communimus: statuimus enim, ut quidquid auctoritate prædecessorum nostrorum, vel Imperatorum, Pipini scilicet & Caroli, & aliorum Principum, ei Prumiensi Monasterio constat esse concessum, atque suis præceptis munimentisque firmatum, tibi tuisque successoribus stabile firmumque consistat. Præterea quascumque possessiones, seu bona idem Monasterium impræsentiarum justè & legitimè possidet, aut imposterum concessione Pontificum, oblatione fidelium, seu aliis rationabilibus modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis & illibata permaneant. Sane ex ampliori Sedis Apostolicæ benevolentia statuimus, ut si qui possessiones, & bona ejusdem Cœnobii invadere vel retinere presumpserit, si, a suis Episcopis commoniti, non satisfecerint, dilectioni tue eos interdicendi seu excommunicandi sit attributa potestas. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, prefatum Monasterium perturbare, aut ejus possessiones auferre &c.

Abbati conceditur facultas excommunicandi invadentes, vel retinentes bona Monasterii; nisi ab Episcop. moniti resipuerint.

EGO INNOCENTIUS Catholice Ecclesie Episcopus &c.

Dat. die 8. Junii anno Domini 1133. Pont. ann. IV.

Datum Laterani per manum Aymerici sancte Romane Ecclesie Diac. Card. & Cancell. VI. Idus Junii Ind. XI. anno Dom. MCXXXIII. Pontificatus vero Domini Innocentii Pape anno IV.

XVIII.

Confirmatio bonorum omnium, & privilegiorum Monasterii sancti Sixti Placentinæ Diœcesis.

Ex Archiv. Monast. hujus edidit Campi in Regesto Privilegiorum ad Hist. Placentinam Tom. I. pag. 533.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, Oddoni Abbati venerabilis Monasterii S. Sixti, quod Placentiæ situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc universalis Ecclesiæ cura nobis a provisore omnium bonorum Deo commissa est, ut religiosas diligamus personas, & beneplacentem Deo Religionem studeamus modis omnibus propagare. Nec enim Deo gratus aliquando famulatus impenditur, nisi, ex charitatis radice procedens, a puritate Religionis fuerit conservatus. Hoc nimirum charitatis intuitu prædecessores nostri fel. mem. Paschalis, & Calixtus, Romani Pontifices, in Monasterio sancti Xisti, quod Placentiæ situm est, Religionem, quæ ibi ex tempore jam longo defecerat, reformare volentes, sapientum ac religiosorum virorum, & præcipuè egregiæ memoriæ Comitisse Mathildis, precibus & consilio, pro fœminis, ibidem irreligiosè viventibus, Monastici Ordinis viros constituerunt, & te, dilecte in Christo fili Oddo, ad restaurandum in eodem loco secundùm beati Benedicti regulam disciplinæ monasticæ ordinem, in Abbatem illis auctoritate apostolica præposuerunt.

Paschalis & Callistus PP Sanctimonialium loco in Monachos hocce Monaster. suffecerunt.

Nos itaque, eorumdem Antecessorum nostrorum inhærendo vestigiis, provisionem seu dispositionem ab eis factam, & privilegio munitam, præsentis scripti robore confirmamus, & inviolabiliter futuris temporibus observari decernimus; & scriptum illud, quod a prædecessore nostro fel. mem. PP. Calixto, dum in Galliarum partibus esset, ab illius loci Monialibus subreptum esse dignoscitur, in irritum revocamus. Ipsum verò locum & universa ad eum pertinentia sub Apostolicæ Sedis tutela & protectione servanda censemus, a quorumlibet infestantium molestiis libera, sicut ab antecessoribus nostris Romanis Pontificibus noscitur institutum. Statuimus etiam, ut universa prædia, vel possessiones, quas Angelberga Imperatrix, ejusdem Monasterii fundatrix, illuc contulisse cognoscitur, seu quæcumque alia bona, quascumque villas, familias, cellas, Ecclesias idem Cœnobium impræsentiarum justè & legitimè, sive imposterum concessione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis nominibus adnotanda subjunximus: In Placentia in Xenodochio Ecclesiam sancti Petri, Ecclesiam S. Martini in Burte, Ecclesiam sanctæ Brigidæ, Ecclesiam S. Andreæ extra portam Mediolanensem, Ecclesiam sanctæ Mariæ in capite Trebiæ, Ecclesiam S. Petri, in Centoria Ecclesiam S. Bartholomæi, in Scopora duas cappellas, in Castronovo Ecclesiam S. Michaelis, & Ecclesiam sancti Bartholomæi, in Wardastalla Ecclesiam sancti Petri, Ecclesiam S. Georgii, Ecclesiam S. Martini, & Ecclesiam S. Bartholomæi: In Luciaria Ecclesiam S. Georgii cum cappellis suis: In Curte-no-

Innocentius Pp. Callisti ea de re Privilegiũ confirmat.

Monast. sub protectione Sedis Apost. recipit.

Ejusque bona omnia confirmat.

te-nova Ecclesiam S. Laurentii: In campo Miliario Ecclesiam S. Petri.

Illud a quoquam molestiis affici; Nulli ergo hominum fas sit, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integrè conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Abbatem ab ullo præterquam a Monachis eligi prohibet, cui jurisdictionem omnimodam in Monast. bonis, & in ejus EcclesiæCappellanos concedit. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem Fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, de suo, si potuerit idoneus inveniri, Collegio secundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam, prævideritn eligendum. Quod si persona in eodem Monasterio ad Abbatiæ administrationem talis non fuerit, de Casæ-Dei Cœnobio eligatur, quamdiu videlicet illic Monastici Ordinis disciplina, Domino præstante, viguerit; Electus autem a Romano benedicatur Pontifice. Quidquid præterea libertatis, seu dignitatis Prædecessores nostri prænominato Monasterio per authentica privilegiorum scripta concesserunt, nos quoque præsentis privilegii auctoritate concedimus, & ratum haberi per tempora futura censemus. Sanè cum ad bene regendum idem tibi commissum sit Cœnobium, possessiones, & bona ipsius integrè in tua maneant potestate; Cappellani ipsius Ecclesiæ tibi nihilominus sint subjecti. Violatoribus privilegii hujus divinam ultionem. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Observatoribus vero æterna præmia precatur. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

PP. subscriptio. EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Dat. die 14. Julii ann. Domini 1133. Pontif. an. IV. * leg. XI. * leg. quarto. Dat. Cremonæ per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, II. Id. Julii, Indict.* X. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatus verò Domni Innocentii Papæ Secundi anno III. *

X I X.

Canonicis Ecclesiæ S. Antonini in Urbe Placentiæ bona, jura, & privilegia omnia confirmantur.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Azoni Præposito Ecclesiæ Sancti Antonini Martyris, quæ in Civitate Placentia sita est, ejusque Successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Ex Archiv. Ecclesiæ hujus edidit Campi Tom. I. in Regest. Monumentorum ad historiam Placentinam pertinentium num. cxxii.

Exordium. OFficii nostri nos hortatur auctoritas pro Ecclesiarum statu satagere, & earum quieti & utilitati salubriter, auxiliante Domino, providere. Dignum namque, & honestati conveniens esse cognoscitur, ut qui ad Ecclesiarum regimen assumpti sumus, eas a pravorum hominum nequitia defensare curemus. Proinde, dilecte in Domino fili Azo Præposite, tuis justis postulationibus assensum præbentes, Ecclesiam Beati Antonini Martyris, cui Deo auctore præsides Apostolicæ, Sedis privilegio communimus. Statuimus enim, ut quæcumque prædia, quæcumque possessiones, aut bona, tam in Ecclesiis, quàm in aliis rebus, ab Episcopis Plancentinæ Ecclesię, seu aliis Dei fidelibus, eidem Ecclesiæ sunt concessa, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant. Bona ad Ecclesiam, de qua in rubr., pertinentia confirmat. In quibus hæc propriis nominibus duximus exprimenda: Ecclesiam scilicet Beatæ Mariæ in Curtina, quę prope Ecclesiam Sanctorum Antonini & Victoris Martyrum sita est, cum usibus, & consuetudinibus, quas in eadem Ecclesia impræsentiarum justas habere videmini, Et enumerat: & consuetudines in Capellis eidem subjectis servari jubet; ut videlicet in omnibus Mariæ festivitatibus tertiam partem candelarum habeatis, atque secundùm Deum ibidem Sacerdotes & Clericos ordinetis; vos autem in Ecclesia vestra Canonici ob reverentiam B. Antonini Martyris, cujus sacratissimo Corpore ipse locus prius extitit decoratus, in B. Mariæ Purificatione ipsam Cappellam annis singulis visitabitis: In Territorio Plectula Ecclesiam Sancti Antonini Martyris cum sorte integra, & dote, & cum oblationibus totiùs anni, quemadmodum a bonæ recordat. Dionisio Episcopo Placentino pro Ecclesia S. Syri vobis in contracambium concessa esse dignoscitur: in qua nimirum secundùm Deum ordinandi Ministros libera sit vobis facultas: In Gragnano Cappellam Sancti Michaelis cum omni sua dote, & totius anni oblationibus, a venerabili fratre nostro Arduino, Placentino Episcopo, Ecclesiæ vestræ hoc modo concessam, ut in eadem Cappella ponendi Clericos, & removendi, sit libera vobis potestas, & ad sacros Ordines promovendos suo tempore Placentino Episcopo præsentandi; a plebe verò Tunensi ipsius loci Presbyter Crisma & Oleum sanctum suscipiat; & vocatus ad lætanias, & ad baptismum illuc, absque contradictione aliqua vadat: salvâ Ecclesiæ vestræ in omnibus aliis justitiâ, & reverentiâ.

Præterea omnes alias libertates, seu rationabiles consuetudines, a Placentinis Episcopis Ecclesiæ vestræ concessas, quietas vobis & integras futuris temporibus manere decernimus. Porro si te, vel Clericos tuos gravari præsenseris,

ſeris, Sedem Apoſtolicam, quæ ſubvenire ſolet oppreſſis, vobis liberè liceat appellare. Bona igitur, & poſſeſſiones, quas in poſterum conceſſione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, auxiliante Deo, poteritis adipiſci, firma vobis & integra manere ſancimus: ſalvâ nimirum Diœceſani Epiſcopi juſtitiâ, & reverentiâ. Nulli ergo omnino hominum fas ſit, prænominatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, &c.

Innocenti PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Johannes Hoſtienſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Petrus Papienſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Anſelmus Presbyter Cardinalis tituli Sancti Laurentii in Lucina ſubſcripſi.
Ego Joſelmus Presbyter Cardinalis tit. Sanctæ Ceciliæ ſubſcripſi.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis tit. Sanctorum Johannis & Pauli ſubſcripſi.
Ego Romanus Diaconus Cardinalis tituli Sanctæ Mariæ in Porticu ſubſcripſi.
Ego Otto Diaconus Cardinalis Sancti Georgii ſubſcripſi.
Ego Guido Diaconus Cardinalis Sanctorum Coſmæ & Damiani ſubſcripſi.

*Dat. die 15. Julii ann. Domini 1133. Pontif. ann. IV. * leg. undecima.*

Datum Cremonæ per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & ſimiliter Cancellarii, Idibus Julii, Indictione decima*, Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatus verò Domni Innocentii PP. Secundi anno IV.

X X.

Privilegium Canonicis Matricis Eccleſiæ Placentinæ.

Ex Archiv. Eccl. Majoris Placent. edidit Campi To. 1. pag. 534.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiis Joanni Præpoſito, & Canonicis Beatæ Mariæ Placentinę Matricis Eccleſiæ, tam præſentibus quàm futuris, in perpetuum.

Exordium.

OFficii noſtri nos hortatur auctoritas, pro Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti & utilitati ſalubriter, auxiliante Domino, providere. Dignum namque, & honeſtati conveniens eſſe cognoſcitur, ut qui ad Eccleſiarum regimen aſſumpti ſumus, eas & a pravorum hominum nequitia tueamur, & Beati Petri, atque Apoſtolicę Sedis patrocinio muniamus. Quo circa, dilecti in Domino filii, veſtris rationabilibus poſtulationibus clementer annuimus, & B. Marię Placentinam Eccleſiam, in qua divino ſervitio vacatis, præſentis privilegii paginâ roboramus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, & quæcumque bona impræſentiarum eadem Eccleſia juſtè & legitimè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant.

Bona & poſſeſſiones Eccleſiæ hujus enumerat, & confirmat;

In quibus hæc propriis nominibus adnotanda ſubjunximus: Plebem videlicet Carmiani cum Cappellis ſuis, plebem Septimæ cum Cappellis ſuis, plebem Pomariæ cum cappellis ſuis, plebem Verdeti cum cappellis ſuis, plebem Montiſalti cum cappellis ſuis, plebem Caſſiani cum cappellis ſuis, plebem Viculi cum cappellis ſuis, plebem ſancti Georgii cum quinque cappellis, duabus in Paderna, & una in Judæa; alia in Caſtroziano, atque alia in Glariola; Cappellas ſanè in Civitate, ſcilicet ſanctæ Euphemiæ, ſancti Gervaſii, ſancti Protaſii, ſancti Petri de Foro, ſancti Juliani, ſancti Martini de Foro, ſancti Domini, ſancti Alexandri, ſancti Martini de Burgo, ſancti Vincentii, ſancti Stephani, ſanctorum Johannis & Pauli, ſancti Zenonis, ſancti Fauſtini, ſancti Michaelis, ſanctæ Agathæ, ſanctæ Mariæ de Sperone, quarum ubique Presbyteri in Sabbato ſancto baptizare, & cathechizare in veſtra majori Eccleſia de conſuetudine debent, vobis nihilominus confirmamus; Decimas totius Civitatis, & prædictorum plebium, exceptis decimationibus plebis de Verdeto; caſtrum præterea Montis Regii, caſtrum Caſſini, medietatem caſtri Goſolenghi, medietatem caſtri Viculi, caſtrum Carmiani.

Ne ullus Epiſc. exactionem ullam ſuper ea imponat, interdicit.

Ad hæc præſenti decreto ſancimus, ut nulli Epiſcoporum liceat, in Eccleſia veſtra perſonis, vel bonis, contra antiquam conſuetudinem & libertatem, aliquam exactionem imponere. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas ſit, prænominatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre &c. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona &c.

Innocentii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Guillelmus Pręneſtinus Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Ubertus Presbyter Cardinalis tituli Sancti Clementis ſubſcripſi.
Ego Anſelmus Presbyter Cardinalis tituli Sancti Laurentii in Lucina ſubſcripsi.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis tit. Sanctorum Johannis & Pauli ſubſcripſi.
Ego Romanus Diaconus Cardinalis tit. Sanctæ Mariæ in Porticu ſubſcripſi.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis Sanctorum Sergii & Bacchi ſubſcripſi.
Ego Guido Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ in Via lata ſubſcripſi.
Ego Otto Diaconus Cardinalis Sancti Georgii ad Velum aureum ſubſcripſi.
Ego Guido Diaconus Cardinalis Sanctorum Coſmæ & Damiani ſubſcripſi.

*Dat. die 29. Julii anno Domini 1133. Pontif. anno IV. * leg. XI.*

Datum Brixię per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſię Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, IV. Kal. Auguſti, Indictione decima*, Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatus vero Domni Innocentii PP. ſecundi anno IV.

Con-

XXI.

Confirmatio bonorum omnium Monasterii SS. Faustini & Jovitæ Brixien. Dioecesis Ordinis Cassinen.

Ex Archivo Monaster. hujus edidit Margarinus Bullar. Cassinen. Par. II.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Alberto Abbati Monasterii sanctorum Faustini & Jovitæ, quod in Brixiensi Suburbio situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc universalis Ecclesiæ cura nobis a provisore omnium bonorum, Deo, commissa est, ut religiosas diligamus personas, & eorum quieti & utilitati salubriter, auxiliante Domino, providentes, Ecclesias, in quibus famulantur, Apostolicæ Sedis munimine faveamus. Monasterium igitur beatorum Martyrum Faustini & Jovitæ, a fratre nostro bonæ memoriæ Ramberto, quondam Brixiensi Episcopo, fundatum, & ipsius bonis & possessionibus ditatum esse cognoscitur; ob eorumdem Martyrum præsentiam corporalem, tam apud ecclesiasticos quàm sæculares personas, maximo honore, ac reverentiâ dignum habetur. Unde Prædecessores nostri, felicis memoriæ, Stephanus, & Calixtus, Romani Pontifices, locum ipsum specialius dilexerunt, & suis scriptis Apostolicis roborarunt. Proinde, dilecte in Domino fili Alberte Abbas, tuis rationabilibus postulationibus præbentes assensum, præfatum sanctorum Faustini & Jovitæ Monasterium, cui Deo auctore præesse dignosceris, Apostolicæ Sedis privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & legitimè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis nominibus exprimenda subjungimus: Ecclesiam omnium Sanctorum, in Castro prædictæ Civitatis constructam, Ecclesiam sanctæ Mariæ in Vergnano cum pertinentiis suis, in Curticella Ecclesiam sancti Michaelis, sancti Zenonis, cum omnibus, quæ in Flumicello vestro Coenobio pertinent, Ecclesiam sanctæ Mariæ in Mezzane, Ecclesiam sancti Stephani cum omnibus, quæ apud Sale rationabiliter possidetis, hospitalem Domum de Denno cum rebus ad ipsam pertinentibus, quicquid etiam idem Monasterium in circuitu suo cum hospitali domo, & iis, quæ ad ipsam pertinent, justè possidet: Braidam, quæ sancti Faustini dicitur, cum molendinis, & aliis in ea ædificiis constitutis, & cappella sancti Domnini: Baidam, quæ Campus Malxus vocatur: castrum Turbolæ cum Ecclesia sancti Andreæ, quæ est infra Castrum, & extra cum duobus aliis Ecclesiis, videlicet sancti Martini, & sancti Cassiani: Curtem Buenni cum castro & cappella sancti Faustini: medietatem castri Vulpini cum Ecclesia S. Stephani infra castrum, & extra Ecclesiam sancti Gervasii: In Cimmo Ecclesiam sancti Faustini, & quæcumque alia quietè ibidem tenere videmini: Redditus vel Fictum, quod habitatores Asulæ omnes & singuli persolvendum vestro Coenobio concesserunt: quæcumque præterea in Calcinado, Curticelle, Yse, Pisonge, Batisino, loco sancti Vigilii, Monticello, Provenze, Gussago, Rivatica, Carpenedo, Remedello, & Pontecarolo, in præsenti Indictione decima vestro Monasterio pertinere noscuntur. Illud etiam, quod a prænominato Fratre nostro Ramberto Episcopo usibus fratrum ejusdem Monasterii concessum est, & scripto roboratum, ut videlicet potestatem & licentiam habeatis, quantum vestris sufficiat necessitatibus, de monte Denno ligna accipere, nos quoque vobis auctoritate apostolica confirmamus: Decimas sane possessionum vestrarum, quas usque ad hæc tempora justè & pacificè videmini possedisse, vobis habendas possidendasque. Nulli ergo omnino hominum fas sit, sæpedictum Coenobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvo unius libræ argenti censu, annis singulis Brixiensi Ecclesiæ persolvendo. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Margin notes: Monast. a Ramberto Brixien. Episcopo fundati, — & a Summis Pontiff. privilegiis dotati Bona enumerat, & confirmat. — Confirmat quoque jus ligna accipiendi in Monte Denno, — Et possessionum Decimas. — Abbatis electionem ad solos Monachos spectare decernit. — Solitæ conclusiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Rodulphus Ortanus Episcopus ss.

Ego Ubertus Presbyter Card. tit. S. Clementis ss.

Ego Anselmus Presbyter Card. tit. sancti Laurentii in Lucina ss.

Ego Lucas Presbyter Card. tit. sanctorum Johannis & Pauli ss.

Ego Gregorius Diac. Card. sanctorum Sergii & Bacchi ss.

Ego Guido Diac. Card. sanctorum Cosmæ & Damiani ss.

Innocent. PP & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones

Datum Brixiæ per manum Aymerici sanctæ R. E. Diac. Card. & Cancellarii, IV. Idus Augusti, Indictione XI. Incarnationis Dominicę anno MCXXXIII. Pontificatus autem D. Innocentii Papæ Secundi IV.

Dat. die 10. Augusti anno Dom. 1133. Pont. ann. v.

XXII.

Concessio Privilegiorum Monialibus Monasterii S. Juliæ Brixien. Diœcesis Ordinis Cassinen. cujus bona omnia confirmantur.

Ibid.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectæ in Christo filiæ Constantiæ Abbatissæ Monasterii Domini Salvatoris Nostri, & sanctæ Juliæ Virginis & Martyris, quod Novum dicitur, & in civitate Brixiæ fundatum est, ejusque sororibus tam præsentibus, quàm futuris, in perpetuum.

Proemium.

EX Apostolicæ Sedis auctoritate, in qua, disponente Domino, constituti sumus, omnibus Ecclesiis, & præcipue illis, quæ ad jus & dominium beati Petri pertinere noscuntur, debitores existimus, ut eas & a pravorum hominum incursibus defensemus, & sub pio sanctæ Romanæ Ecclesiæ gremio confovere curemus. Ideoque, carissima in Christo filia Constantina Abbatissa, tuis rationabilibus postulationibus benignitate debita præbentes assensum, beatæ Juliæ Virginis ac Martyris Monasterium, cujus utique cura tibi, largiente Domino, commissa est, quod videlicet infra civitatem Brixianam a nobilis memoriæ Ansa Regina, constat, esse constructum, Apostolicæ Sedis privilegio communimus. Statuimus enim, ut quæcumque prædia, quascumque possessiones, quæcumque bona ex munificentia præfatæ Reginæ, seu etiam ex largitione illustris memoriæ Imperatorum, qui post eam Regni gubernacula susceperunt, vel ab aliis fidelibus collata, idem Monasterium impræsentiarum justè & legitimè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi, tuisque sororibus, & his, quæ vobis in eadem Religione successerint, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis nominibus adnotanda subjunximus: Sermionem scilicet: cum duabus Ecclesiis, Domini videlicet Nostri Salvatoris, & sancti Viti Martyris: Cervanicam cum Ecclesia sanctæ Juliæ Martyris: Nubelariam cum Ecclesia sancti Laurentii: Berciagum cum duabus Ecclesiis, sancti Zenonis, & sancti Stephani: Maghonem Vicum cum Ecclesia sancti Alexandri: Timolinam cum Ecclesia sanctæ Juliæ: Barbadam cum Ecclesia sanctæ Mariæ: Alfianum cum Ecclesia sanctæ Juliæ: Monticellum, cum Ecclesia sanctæ Mariæ: Voum, cum Ecclesiis sancti Petri, & sancti Laurentii: Calvatonem cum Ecclesiis sanctæ Mariæ, & sanctæ Juliæ: Scandoloriam cum Ecclesia sancti Michaelis: Ciconiariam cum Ecclesia sanctæ Mariæ: Gosenagum cum Ecclesia sancti Martini Confessoris: Miliarinam, cum Ecclesia sanctæ Juliæ, & Sermidam. Præterea quascumque alias curtes, villas, castella, Ecclesias, & omnia ad idem Monasterium pertinentia, vobis nihilominus confirmamus. Præsenti quoque decreto sancimus, ut prædictum Monasterium Apostolicæ Sedis protectione, & Regia defensione munitum, sub nullius umquam alterius potestate, vel jurisdictionibus redigatur; adeo ut quisquam Sacerdotum, nisi ab ipsius loci Abbatissa fuerit invitatus, nec Missarum solemnia ibi celebrare præsumat. Nulli ergo omnino hominum fas sit, prenominatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur earum, pro quarum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte vero te, ipsius loci Abbatissa, vel aliqua illarum, quæ tibi in eodem regimine successerint, nulla ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quam sorores communi consensu, vel sororum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, præviderit eligendam. Sane ipsius loci Abbatissæ licentiam indulgemus, Ecclesias ad honorem Dei construere; Mercatum, & Castella in terris præfati Monasterii ubicumque voluerit, pro utilitate ejusdem Monasterii construere. Nullus etiam Episcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, seu aliqua magna parvaque persona, ullum districtum in aliquibus locis ipsius Monasterii tenere, vel judicare, aut aliquod placitum absque licentia Abbatissæ habere præsumat; aut res ipsius spirituales, sæcularesve, quovis modo alienare, vel molestiam ei inferre, aut Fodrum, vel Mansionaticum, seu Ripaticum, aut Paratas, sive aliquas audeant functiones exigere. Decimas præterea fructuum laborum vestrorum, quos propriis excolitis sumptibus, & districtum servorum & liberorum, ad vestrum Cœnobium pertinentium, vobis habenda firmamus. Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium sive Basilicarum, ordinationes Abbatissæ vel Monacarum, seu Clericorum vestrorum, qui ad sacros fuerint Ordines promovendi, seu quicquid ad sacrum Mysterium pertinent, a quibuscumque malueritis, Catholicis suscipiatis Episcopis, qui nimirum absque pravitate & reprehensione aliqua, ea vobis concedant; quemadmodum a Prædecessoribus nostris, felicis memoriæ Paulo, & Calixto, Romanis Pontificibus, vestro Monasterio, pro fragilitate fœminei sexus, constat esse concessum. Si qua igitur imposterum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Episc. ss.
Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus ss.
Ego Ubertus Presb. Card. tit. S. Clementis ss.
Ego Lucas Presbyter Card. tit. sanctorum Johannis & Pauli ss.
Ego Romanus Diaconus Card. sanctæ Mariæ in Porticu ss.
Ego Gregorius Diaconus Card. sanctorum Sergii & Bacchi ss.
Ego Guido Diaconus Card. sanctorum Cosmæ & Damiani ss.

Ego

Marginal notes: Monasterii bona enumerat, & confirmat. — IlludqueApostolicæ Sedi subjectum fore declarat; — Et Abbatissæ electionem ad solas Moniales spectare; — Cui construendi ecclesias & castella in locis Monasterii, facultatem concedit. Illud liberum ab omni omnino subjectione declarat — Sacra a quolibuerit Episcopo recipiendi jus elargitur. — Solitæ clausulæ. — Innocentii PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Via lata ss.
Ego Oddo Diaconus Card. sancti Georgii ad Velum-aureum ss.

Datum Brixiæ per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Card. & Cancellarii, III. Kalendas Septembris, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno IV.

Dat. die 30. Augusti anno Dom. 1133. Pontif an. IV.

XXIII.

Monasterium SS. Facundi & Primitivi in Hispania Abbatibus Cluniacensibus regendum committitur: salvo jure S. R. E.

Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier col. 1396.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Cluniacensi Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium ex gratitudine divinis donis rependenda:

IGnem venit Dominus mittere in terram, & vult, ut ardeat. Quia ergo gratuita Dei benificentia sacrum Cluniacense Collegium suæ visitationis gratiâ illustravit, ignem in eo charitatis accendit, & discreta religionis humilitate perfudit, æquissimi juris est, ut quod gratis accipit, fratribus indigentibus devotè impendat, lapsos relevet, tepidos excitet, & piæ religionis radios, & benè Deo placentis conversationis odorem, diversas mundi illustrando provincias, longe lateque transfundat; & sic amor ac gloria divini cultûs, quæ copiosè (Deo gratias) vigent in vite, per vestram administrationem Deo grata & fœcunda ubertate multiplicentur in propagine. Monasterium ergo SS. Martyrum Facundi & Primitivi, quod in Hispaniarum partibus situm est, & ad jus beati Petri constat specialiter pertinere, quia a Religionis nitore, & temporalium rerum opulentia, quibus pristinis temporibus effloruerat, unde valde dolemus, peccatis exigentibus, excidit; nos, quorum præcipuè interest, in antiquum religionis, & dignitatis statum loca venerabilia revocare, illustris filii nostri Aldefonsi, Hispaniarum Regis, vota clementius admittentes, vestris postulationibus impertimur assensum. Igitur locum ipsum cum suis omnibus pertinentiis tibi, dilecte in Domino fili Petre Abbas, tuisque successoribus (salvo nimirum Beati Petri censu annuo, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in omnibus debita justitiâ, & reverentiâ) ad reformationem religionis, & rerum temporalium incrementum, ex Apostolicæ Sedis benignitate committimus. Vestra itaque, carissimi filii, interest, ut ope, & consilio, vestrâque instantiâ Religio in eodem Monasterio reformetur; & tam in interioribus, quàm in exterioribus locus ipse ad statum, & dignitatem pristinam, auxiliante Domino, reducatur.

Monast. SS. Facundi & Primitivi, a monastica disciplina delapsum, salvo censu annuo S. R. E. persolvendo, Abbatibus Cluniac. regendum committitur.

Innoc. PP. EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Episcopus ss.

Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus ss.
Ego Urbanus Presbyter Cardin. tit. S. Clementis ss.
Ego Anselmus Presbyter Cardinalis ss.
Ego Lucas Presbyter Cardin. tit. SS. Johannis & Pauli ss.
Ego Guido Diaconus Card. S. Mariæ in Via lata ss.
Ego Oddo Diaconus Cardin. S. Georgii ad Velum-aureum ss.

& S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Datum Bononiæ per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardin. & Cancellarij, Kal. Decembris Indict. XI. Incarn. Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatus Domni Innocentij Papæ II. anno IV.

Dat. die 1. Decembr. anno Domin. 1133. Pontif. anno IV.

XXIV.

Confirmatio bonorum omnium, ad S. Pistoriensem Ecclesiam pertinentium.

Ex Baronio ann. 1133.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Attoni, Pistoriensi Episcopo, ejusque successoribus canonicè promovendis, in perpetuum.

Exordium, a dignitate Pistoriensis Ecclesiæ, ejusque Episcoporum virtutibus, desumptum

PIstoriensis Ecclesia, largiente auctore omnium bonorum Domino, in Tusciæ partibus a longis retro temporibus licitè specialis prærogativę munus obtinuit, ut sapientum, & discretorum pastorum regimine prefulgeret, & tam in temporalibus, quàm in spiritualibus per eorum industriam gratum Deo susciperet incrementum. Gaudemus equidem, & debita jucunditate letamur, quoniam supernę dispositionis providentia, te, venerabilis frater Atto Episcope, sapientem utique virum, & in religione probatum, ejusdem loci Pastorem constituit, & ad gubernandum & instruendum doctrinæ & vitæ exemplo populum suum miseratione divina vocavit. Quanto ergo vita tua religiosior est, & præfata Pistoriensis Ecclesia, cui, auctore Deo, præsides, extitit beato Petro devotior, tanto ex injuncto Apostolatus officio magis gratè nobis incumbit necessitas, ut prænominatam Ecclesiam, tibi a Deo commissam, auctoritate Apostolica privilegiis muniamus, & jus suum illibatè & integrè conservemus. Ad exemplar ergo prædecessorum nostrorum felicis memoriæ Urbani, & Paschalis, Romanorum Pontificum, præsenti decreto statuimus, ut quæcumque impræsentiarum eadem Ecclesia justè & legitimè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant. Statuimus etiam, ut diœcesis Pistoriensis Episcopatus, sicut ejus termini prędictorum prædecessorum nostrorum privilegiis distincti sunt, sic in jure & conditione Pistoriensis Episcopi sine alicujus molestia, vel inquietudine perseveret: per quos nimirum terminos subscriptæ capellæ, & Ecclesiæ constitutæ esse noscuntur. Cappella videlicet de Capraja, cap. hospitalis de Rostria, plebs de Massa, cappella de Vincio, cappella de Cucuniano, cappella de Castello-novo, cappella sancti Martini in monte Culli, cap. de Varazzano, cappella de Vernie, super qua præfati præ-

Bona, eidem spectantia, confirmantur.

prædecessoris nostri Urbani, post tertiam, & quartam discussionem est prolata sententia, cappella hospitalis de Fanana, cappella Prati Episcopi, cappella de Rotie, cappella de Cerbaria, cappella Montis Acuti, cappella de Insula, cappella Domini Salvatoris sita in Prato, curtem etiam, quam vocant Pavana in Pistoriensi Comitatu, cum Castello Sanbuce, in curtis confinia constructo, dictæ Pistoriensi Ecclesiæ confirmamus, sicut a venerabilis memoriæ Comitissa Mathilda, B. Petri filia, post diu examinatam attentè a pluribus judicibus ac jurisperitis actionem, per judicium Bernardi, tunc Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Cardinalis, & jam dicti Paschalis Papæ Vicarii, in manus dignæ recordationis Ildeprandi prædecessoris tui, & fratrum ejus, restituta esse cognoscant. Porro dominationes de Monte-murlo, de Prato, de S. Paulo, de Colonica, de Monte-magno, de Casale, de Camporecchio, de Creti, & de Spannarecchio, quas de laicorum manibus solertia prædicti prædecessoris tui eripuit, nullus ab ecclesiastico jure dictarum usibus alienare præsumat. Id ipsum de cæteris curtibus prædictis & præcipimus, quæ hodie in Ecclesia Pistoriensi possessione persistunt, videlicet de Lizzano, de Mamiano, de Cavinana, de Batoni, de Saturnana, Brandelio, Grazzule, Pistia, Vinacciano, Tobbiano, Publica, Silva-mortua, Vinule, Petanese, Celle, & de Cætere sita in Episcopatu Bononiensi, quam tenuerunt homines de Valle publica, curte de Spalliero. Insuper confirmamus vobis plebem S. Hippolyti in Alpe, plebem S. Laurentii, plebem in Monte-murlo, plebem de Valliano, plebem S. Quirici, plebem de Spannarecchio, plebem de Saturnana, plebem de Brandelio, plebem de Cavinana, plebem S. Marcelli, plebem de Lizzano, plebem de Popilio, plebem de Pitelio, plebem de Farfaro, plebem de Celle, plebem de Calloria, plebem de Vivaniano, plebem de Massa, plebem de Creti, plebem de Camporecchio, plebem de Limite, plebem de Artimio, plebem de Sejano, plebem de Quarrata, plebem de Montemagno, plebem de Tobbiano, plebem S. Pauli, plebem S. Hippolyti, plebem de Ajolo, plebem S. Justi, plebem de Colonica: In Prato plebem S. Stephani. Ad hec admonentes sancimus, ut occasione privilegii, quod Pratenses a nobis se impetrasse congaudent, nulla injuria, vel irritatio, aut inobedientia matri suę Pistoriensi Ecclesię, seu cuilibet suprascriptarum plebium, videlicet S. Pauli, S. Hippolyti de Ajolo, S. Justi de Colonica, vel alicui in aliquo inferatur; nec Pratensis Ecclesia, vel Clerici ipsius loci, qui eodem scripto continentur, justitiam, vel dignitatem, aut obedientiam Ecclesię, seu Episcopi Pistoriensis utantur. Sed quemadmodum prædecessorum nostrorum Urbani, Paschalis, & aliorum, seu etiam bonę memorię Petri, & Ildeprandi, Pistoriensium Episcoporum tempore exstitit potestatis aut dignitatis Pistoriensis Ecclesię vel Episcopi, eis in omnibus obediens, & subjecta permaneat. Nulli ergo omnino hominum fas sit, sæpedictam Pistoriensem Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur tam tuis, quàm tuorum fratrum, & pauperum usibus profutura. Si quis ergo in posterum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Judex, aut quælibet

Decretum, ne privilegiū Praten. Ecclesiæ concessum Pistoriensi in præjudicium vertere ullo modo possit.

Solitæ clausulæ.

ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ restitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo ac tertio commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Ecclesiæ sua jura præservantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Episc. ss.
Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus ss.
Ego Matthæus Albanensis Episcopus ss.
Ego Johannes tit. S. Chrysogoni Presb. Card. ss.
Ego Gottifredus Card. Presb. S. . . . . ss.
Ego Lucas Presb. Card. tit. SS. Petri & Pauli ss.
Ego Martinus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cælio monte ss.
Ego Gregorius Diac. Card. tit. SS. Sergii, & Bacchi ss.
Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Via lata ss.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ss.
Ego Joan. Diac. Card. S. Nicolai in carcere Tull. ss.

Innoc. PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Datum Pisis, per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Camerarii, XII. Januarii, Indictione XII. Incarnationis Dominicæ an. MCXXXIV. * Pont. vero D. Innocentii Papæ II. an. V. *

Dat. die 21 Decemb. ann. 1133. Pontif. ann. IV.

** Baronius legit 1133. & quidem optimè.*
** leg. IV.*

XXV.

Jura omnia, ac bona Pisanæ Ecclesiæ confirmantur.

Quæ concessa sint huic Ecclesiæ privilegia, vide superiùs in Paschali, Gelasio, & Callisto, Secundis.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Uberto Pisano Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Ex Tom. II. Ital. Sac. Ughell. ubi de Pisana Ecclesia.

Pisanorum Ecclesia, specialis sanctæ Romanæ Ecclesiæ filia, a longis retro temporibus ad serviendum beato Petro & Romanis Pontificibus prompta extitit, & devota: quod & ipsum in persona nostra manifestis indiciis comprobavimus, & præ cæteris intercessoribus nostris, ingruente necessitate Ecclesiæ, devotionem cleri & populi Pisanæ civitatis certis rerum sensimus argumentis. Accedit ad hoc tua familiaritas & dilectio, venerabilis frater Uberte Archiepiscope, quem ob specialem prærogativam ad regimen Ecclesiæ beatæ Mariæ semper Virginis, cui Deo auctore præsides, de gremio Sedis Apostolicæ, ex magna benignitate concessimus, & propriis, tamquam beati Petri manibus, Archiepiscopalis dignitatis infula decoravimus. Pro quibus omnibus eamdem præfatæ Dei Genitricis domum ampliori gratia & benevolentia dignam fore censemus, & cum omnibus ad eam pertinentibus, præsentis scripti paginâ communimus. In pri-

Exordium ab Ecclesiæ hujus, & Archiepiscoporum meritis in Rom. Pontifices desumtum.

Jura omnia.

primis siquidem statuentes, ut decimæ Pisani Episcopatus, quæ sibi competunt secundùm sanctorum Canonum instituta: honestas quoque personas in Episcopali Sede, ac præfata Dei Genitricis Ecclesia juxta sanctiones Canonum ordinare, & ibidem Canonicos constituere: & quæ, ibidem fuerint corrigenda, canonicè corripere: seu alias

&bona eidem confirmantur:

plebes, vel cappellas tuas disponere nihilominus habeas facultatem. Decernimus etiam, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, præfata B. Mariæ Ecclesia in præsens justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus in perpetuum, & illibata permaneant. In quibus

Quorum hic nominantur aliqua:

hæc propriis duximus exprimenda vocabulis videlicet: Castrum de Cucilla, castrum & curte de Locenthana, castrum & curte de sancta Lucia, castrum & curte de Monte-calvo, tres partes castri & pogii de Ripasticaria, novem partes de quatuordecim partibus castelli & curtis de Bellora & Bocello, quintam partem castri de Segalare, duas partes castri & curtis de Plumbino, placitum & fodrum de Vada, placitum & fodrum de Zasignana, castrum & curtem de Gari, medietatem castri & curtis de Ceule, medietatem castri & curtis de Lucagnano, placitum & fodrum de Buti, placitum & fodrum de Vico, curtem de Plentina, placitum & fodrum sancti Johannis de Vena, Sanfam novum & vetus, castrum episcopale de Calche cum curte sua, curtem de Papiana cum suis pertinentiis, tumulum ab Arno usque ad stagnum a terra filiorum Dodonis, & Castagnolo usque ad mare, & a Solatio usque ad mare, tertium in stagno positum, castrum & curte de Livorna, castrum & curte de Uriliano positum prope Chesinam, medietatem castri & curtis Callirire, castrum & curtem de Riojaco, terram Ubertinam. Præterea plebes præfatæ Dei Genitricis Ecclesiæ pertinentes, sibi, suisque successoribus nihilominus confirmamus; videlicet plebem de Calcinaria cum cappella sancti Angeli de Travalda, cappellam de Rupida cum cappella de Planthule, & omnibus aliis cappellis eidem plebi pertinentibus, plebem de Buti cum cappella sancti Marci de Sub monte cum omnibus aliis suis cappellis, plebem S. Johannis de Vena cum omnibus sui cappellis, plebem de Cascina cum omnibus suis cappellis, plebem S. Cassiani cum omnibus suis cappellis, plebem S. Juliæ cum omnibus suis cappellis, plebem de Calci cum omnibus suis cappellis, plebem de Asciano cum omnibus suis cappellis, plebem de Massazuculi cum capella S. Agathæ, & Clatri, cappellam S. Prosperi de Bozzano, cappellam de Balbano cum omnibus suis aliis cappellis, plebem de Avone cum &c. plebem de Pugnano cum cappella de Lajano cum &c. plebem de Rujulo, plebem de Arena, Ecclesiam S. Nicolai de Patino, plebem de Livorna, plebem de Larzenta cum &c. plebem de Limone cum &c. plebem S. Laurentii de Patha cum &c. plebem S. Angeli cum &c. plebem de Pomaria, & monte Vaso, & omnibus cappellis suis, plebem de Rosignano cum &c. plebem de Vada cum &c. plebem de Ripabella cum Ecclesia S. Perpetuæ, & territorio Ecclesiæ S. Cassiani de Molazzano, & omnibus aliis cappellis eidem plebi pertinentibus. Ut autem ad complementum securitatis seu corroborationis horum omnium nihil vobis desit, cunctaque in territoriis prædictarum plebium, seu etiam infra terminos plebium infrapositarum, videlicet

Nonnulla alia bona.

plebis de Trajana, plebis de Miliana, plebis de Trapallo plebis de Gello in Colline, plebis de Bibone, plebis de Pararine, quę jure proprietatis ad præfatam Pisanam Ecclesiam pertinent, apostolica vobis auctoritate firmamus: salvo nimirum jure beati Petri, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ. Nulli igitur omnino hominum fas sit, prædictam Pisanam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c. Amen. Amen. Amen.

Solitæ conclusiones.

Innocentii PP. & S. R. E. Card. subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Theodevinus S. Rufinę Episcopus ss.

Ego Gerardus Presb. Card. tit. Sanctę Crucis in Hierus. ss.

Ego Anselmus Presb. Card. tit. S. Laurentii ss.

Ego Gotifredus Presb. Card. tit. S. . . . . . ss.

Ego Lucas Presb. Card. tit. SS. Johannis & Pauli ss.

Ego Ivo Diac. Card. S. Marię in Aquiro ss.

Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ss.

Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Adriani ss.

Ego Ubaldus Diac. Card. S. Marię in via lata ss.

Ego Chrysogonus Diac. Card. sanctę Marię in Porticu ss.

Dat. die 5. Martii Anno Domini 1138. Pontif. an. IX.

Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Chrysogoni ss.

Datum apud Campilium per manum Aymerici S. Romanę Ecclesię Diac. Card. III. Nonas Martii, Indict. XV. Incarnationis Dominicę anno MCXXXIII. Pontificatus vero D. Innoc. Papę II. anno IX. *(a)*

(*a*) Innocentium PP. post Concilium, Placentiæ habitum, anno 1132. Pisas se contulisse, ubi alio coacto Concilio anno (si velimus) sequenti, vel saltem 1134. Pisanam Civitatem, & Vbertum Archiepiscopum honorificentissimis honestasse privilegiis, testatur Baronius ad annum 1132. sed allatum hic Diploma (nisi suppositituum omnino sit) suspicione non caret, præsertim si perpendamus notas Chronologicas ita per sese implicari, ut vix possit quidquam conjici. Sed sæculo X. & duobus sequentibus Monachos, Ecclesiarumque Præpositos, multùm adlaborasse in fingendis suo libito privilegiis, quis ignorat? Neque vero, ut in Præfatione Tom. I. adnotavi, quæ huic Collectioni inserui, Diplomata fidem a me majorem velim accipiant, quàm antea habuerint. Si cui utilitatem ullam pariat hoc, quod ab Vghellio editum retulimus, Diploma, ita poterit effingere: *Dat &c 3. Non. Martii Indict.* I. &c. vel *Dat. &c. 3. Non. Mart.* Indict. XII. *Incarnationis Dominicæ anno* 1134. *Pontif. verò D. Innoc. Papæ* II. *anno v.*

Con-

XXVI.

Confirmatio bonorum omnium ad sanctam Fesulanam Ecclesiam pertinentium.

Edidit Ughell. Ital. Sac. To. II ubi de Episcopis Fesulanis.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Johanni Fesulano Episcopo, ejusque successoribus canonice substituendis, in perpetuum.

Proemium.

IN eminenti Apostolicæ Sedis specula, disponente Domino, constituti, fratres nostros diligere Episcopos, & Ecclesiis sibi a Deo commissis suam debemus justitiam conservare. Proinde, carissime frater in Christo Johannes Episcope, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & sanctam Fesulanam Ecclesiam, cui auctore Domino præesse dignosceris, Apostolicæ Sedis privilegio communimus. Statuimus enim, ut quascumque possessiones, seu bona, eadem Ecclesia in præsenti anno justè, & legitimè possidet, aut in futurum rationabiliter poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis nominibus adnotanda subjunximus: curtem, & civitatem Fesulanam cum Ecclesiis, curtis, & terris adjacentibus: similiter castrum montis Lauri, & montem Regis, Bajanam, & curtem Salam, Festilianum, & Pratum Regis, Ecclesiam S. Mariæ in Urbana cum curte, & Libiano, Biviliano: castrum, quod ædificatum esse tuis laboribus constat, juxta fluvium Fontana cum curte rivi Ferioli, & Palianti: castrum Ciselo, curtem in monte Acuto, & in Ampiana: montana sancti Gaudentii cum alpibus, & pertinentiis eorum, sicut ex Regis concessione Ecclesiæ tuæ collata sunt: castrum Agnæ, curtem Turricolæ, & Castilionem, castrum montis Bonelli, castrum Rofiani, Monasterium sancti Salvatoris situm in Episcopatu Pistoriensi, cum Ecclesiis sancti Potiti, & S. Martini, constructis in Fugnano, in campo Novoli Eccl. S. Martini: in Capraccia medietatem Ecclesiæ S. Christinæ, in Ripole Ecclesiam S. Salvatoris, S. Michaelis de Marine, curtem de Calenzano, curtem S. Donini, curtem de Bagnasca, & quicquid Fesulana Ecclesia possidet in plebe S. Stephani in Campo, & in plebe S. Johannis in Septimo: in Mengnano Ecclesiam S. Petri cum curte & omnibus decimationibus earum, Monasterium S. Bartholomæi, situm Fesulis, cum Ecclesiis & decimationibus sibi pertinentibus, Monasterium S. Martini, Monasterium S. Gaudentii cum pertinentiis earum: patrimonium filiorum Hemionis, castrum, quod vocatur Flumen, & quicquid de jure præfatæ Ecclesiæ in territorio Macelli detinent filii Hugonis filii Raimberti, & Azo filius Albichi, & filii Hugonis de Castaniola, & Lombardi de Molezzano, & filii Hugonis de Casula, & Longobardi de Terliano, & Longobardi de sancto Johanne majore, & Longobardi de Arena: vel quæcumque in prædicto loco juris vestræ Ecclesiæ aliquis homo detinere videtur: quicquid etiam Ugo filius Raynerii donavit præfatæ Ecclesiæ in Ampinana, in monte Acuto, & in Lece, Magnale, Politiano, & medietatem Ecclesiæ, & curtis in loco Quaracla: præterea plebem S. Crisci, sitam Albine, plebem S. Hervasii cum curte sitam in Alpiniano, Ecclesiam S. Miniatis cum curte in monte Lauro, plebem S. Johannis, plebem sancti Babilli, & S. Ditali, plebem S. Leonini, plebem S. Mariæ, plebem S. Stephani, in Pomino plebem S. Hierusalem, in Glaceto plebem S. Hierusalem, in Jermano plebem S. Gervasii cum curte, in Pitiana plebem S. Petri, in Cascia plebem S. Petri cum curte & castro, quod vocatur novum, in Sco plebem S. Mariæ cum curte, in Capiclia plebem S. Johannis, plebem S. Pancratii, plebem S. Romuli cum curte, Ecclesiam S. Miniatis cum pertinentiis suis, in Campinione Ecclesiam S. Mariæ cum curte, plebem S. Viti, in Regitino plebem S. Petri, plebem S. Laurentii cum Castello & curte, in Robiana plebem S. Miniatis, in Cintoria plebem S. Petri cum curte, Ecclesiam S. Justi in monte Runtuli, in Sillano plebem S. Petri Novale, plebem S. Crisci, in Panzano plebem S. Leonini cum curte, Ecclesiam S. Eufrosini cum curte juxta castrum Corbuli, Ecclesiam S. Romuli cum curte Novellæ, plebem S. Mariæ cum curte, Ecclesiam S. Cassiani cum curte, in Avanano Ecclesiam S. Mariæ, & S. Petri, plebem S. Justi cum curte, plebem S. Pauli cum curte, in Collina plebem S. Leonini in monte Milliario plebem S. Mariæ in Testinula plebem S. Martini cum curte, in Stagia plebem S. Mariæ. Quicquid etiam infra Fesulanę Ecclesię parochiam, vel in aliarum Ecclesiarum parochiis, prædecessores tui hactenus possedisse noscuntur, firma vobis, & inconvulsa manere sancimus. Nulli ergo hominum liceat, prænominatam Ecclesiam temerè perturbare aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur vestris, & Clericorum, & pauperum usibus profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Ecclesiæ sua jura servantibus sit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen Amen.

Bona omnia, ad hanc Ecclesiam spectantia, eidem confirmantur.

Decretum immunitati cum solitis clausulis.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Innoc. PP.

Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus ss.

Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem ss.

Ego Lictifredus Presb. Card. tit. Sancti Vitalis ss.

Ego Guido indignus Sacerdos ss.

Ego Romanus Diaconus Card. Sanctæ Mariæ in Porticu ss.

Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ss.

Ego Guido Card. Sancti Adriani ss.

& S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Dat. Pisis per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis Cancellarii, sexto decimo Kalend. Decembris, Indict. XIII, Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIX. Pontificatus D. Innocentii Papæ II. anno V.

Dat. die 16. Novemb. anno Domini 1133 Pontif. anno V.

Pri-

XXVII.

Privilegium, quo Ecclesia in Villa Ronchalia, ab Episcopo Placentino constructa, & Canonicis S. Antonini donata, eisdem confirmatur.

Ex Archiv. S. Antonini edidit Campi Hist. Placentina Tom. I. pag. 535.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Azoni Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbytero Cardinali, & Præposito B. Antonini de Placentia, ac fratribus in eadem Ecclesia divino famulatui mancipatis, tam præsentibus quàm futuris, in perpetuum.

Exordium.

LOcorum venerabilium cura nos commonet, de eorum quiete ac utilitate sollicitè cogitare; quatenus qui Ecclesiasticis famulantur obsequiis, Ecclesiasticę quoque tuitionis optato patrocinio foveantur. Tua siquidem charitas, dilecte in Domino fili Azo Cardinalis Presbyter, insinuavit nobis, venerabilem fratrem nostrum Arduinum, Placentinę Civitatis Episcopum, tibi ac fratribus Ecclesię Beati Antonini licentiam concessisse in Villa vestra, quę Ronchalia dicitur, in fundo B. Antonini ad honorem .... Ecclesiam construendi, ea scilicet consideratione habita, quoniam tam viri, quàm mulieres pro Sacerdotis absentia, absque participatione Corporis & Sanguinis Domini de hac vitâ transisse multoties dicebantur. Cujus nimirum loci administrationem, atque ordinationem vobis, vestrisque successoribus, idem frater noster perpetuo jure concessit. Hoc etiam addito, ut qui habitum Religionis induere, & in eodem loco Deo militare decreverint, a Prępositо Ecclesię Sancti Antonini, vel ab ejus fratribus, si ipse defuerit, ad suscipiendos sacros Ordines congruo tempore pro eodem Placentino Episcopo presententur. Quod si Clericus, aut Sacerdos ejusdem loci, culpis exigentibus, fuerit corrigendus, competenti regularique disciplina ab eodem Prępositо, vel ejus fratribus corrigatur. Si vero sępe commonitus, incorrigibilis apparuerit, tamquam inutilis & inobediens per eosdem ipsius loci beneficio & mansione privetur. Oleum quoque, & Crisma a matrice Ecclesia præfati loci Sacerdos accipiat. Decimas autem, ad plebem de Sparovaria pertinentes, nullatenus usurpare pręsumat. Insuper etiam, si quis de eadem Villa devotionem suam in quibuslibet eidem plebi judicatis exhibere voluerit, nequaquam impediat. In aliis vero omnibus Ecclesia, quę nunc a fundamentis in suprascripta Villa Ronchalię a vobis construitur liberè omnino ad Ecclesiam Beati Antonini pertineat, adeout nullus Archipresbyter jus potestatis in spiritualibus aut temporalibus se noverit habiturum. Quia igitur sicut ea, quę a nobis statuuntur, volumus illibata persistere; ita etiam fratrum nostrorum debemus bene gesta firmare: vestris postulationibus clementer annuimus, & quod a prędicto fratri nostro Arduino Episcopo super hoc statutum est, auctoritate apostolica roboramus, & futuris temporibus ratum manere decernimus, quemadmodum ejusdem fratris nostri scripto noscitur stabilitum. Nulli ergo, hominum fas sit, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ Constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Ecclesia in villa Ronchalia Canonicis S. Antonini donata ab Episcopo Placentino; Pro administratione Sacramentorum in vitæ periculo existentibus, Data Præposito totali jurisdictione in cæteros Canonicos; Reservatis tamen sibi ipsi tamquam Ordinario sacris Ordinationibus; & eum decreto, ut nemo alius iurisdictionem ullam in nova Ecclesia sibi vindicet. Hæc omnia confirmans Innocentius PP. Apostolico munit Privilegio. Sub solitis clausulis.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus.

Innocentii PP. & S. R. Ecc. Cardd. subscriptiones.

Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus subscripsi.
Ego Matthæus Albanensis Episcopus subscripsi.
Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Crucis in Hierusalem subscripsi.
Ego Anselmus Presbyter Cardinalis tit. sancti Laurentii in Lucina subscripsi.
Ego Lictifredus Presbyter Cardinalis tituli Vestinæ subscripsi.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis tit sanctorum Johannis & Pauli subscripsi.
Ego Guido indignus Sacerdos subscripsi.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sanctorum Sergii & Bacchi subscripsi.
Ego Guido Diaconus SS. Cosmę & Damiani subscripsi.
Ego Guido Diaconus Cardinalis sancti Adriani subscripsi.
Ego Vasallus, Diaconus Cardinalis sancti Eustachi, subscripsi.

Datum Pisis per manum Aymerici sanctæ Romane Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, III. Idus Martii, Indictione XII * Incarnationis Dominicæ anno MCXXXV. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno VI.

*Dat. die 13. Martii anno Dom. 1135. Pontif. anno VI. * leg. XIII.*

XXVIII.

Privilegium confirmationis bonorum Monasterii SS. Floræ & Lucillæ Ordinis Cassinensis Aretinæ Dięcesis.

Ex Arch. Monasterii hujus edidit Margarinus Bullarii Cassinen. Par. II.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Johanni Abbati Monasterii S. Florę, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Proemium.

QUotiens illud a nobis petitur, quod rationi noscitur convenire, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Quamobrem, dilecte in Domino fili Johannes Abbas, petitiones tuas clementer admittimus, & Monasterium Sanctę Florę, cui Deo auctore pręesse dinosceris, Apostolicę Sedis suffragio communimus. Per pręsentis igitur Privilegii paginam Apostolica auctoritate statuimus, ut quęcumque bona, quascumque possessiones, impręsentiarum idem Monasterium justè & canonicè possidet, aut etiam in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel

Monasterii bona enumerat, & confirmat.

vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis modis, auxiliante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata serventur: In quibus hęc propriis nominibus adnotanda subjunximus: Castrum Sanctę Florę cum cappellis, quę in eodem sitę esse noscuntur, cappellam videlicet Sancti Anastasii, cappellam Sancti Angeli, cappellam Sancti Apollinaris, cappellam Sancti Zenonis, & id, quod habetis in cappella Sanctę Mariæ: Monasterium Sancti Petri majoris in civitate Aretina cum hospitio, & omnibus pertinentiis suis; adjicientes, ut tu juxta solitam consuetudinem possis illud ordinare, Cappellam Sancti Gregorii, & jus, quod habetis in cappella Sancti Laurentini: Monasterium Sancti Michaelis de Monte Pinculi cum cappellis, & pertinentiis suis: Ecclesiam sancti Petri, & sancti Tiburtii in Gargonsa, cum pertinentiis suis: Plebem Sancti Martini de Galoniano cum omnibus pertinentiis suis: Duas partes de plebe Sanctæ Mustiolæ cum pertinentiis earum, & jus, quod habetis in Ecclesia sancti Vincentii in Cortona, & castrum de Quarata cum Ecclesia sancti Andreæ & curte sua, castrum de Sarna cum Ecclesia sanctę Floræ, & curte sua, & quidquid habetis in sancto Mamma, castrum de Muglano cum Ecclesia sancti Angeli, & curte, & hoc, quod habetis in Ecclesia sanctæ Marię in Villa-alba, castrum de Fontia cum Ecclesia sancti Petri & pertinentiis suis, castrum de Rughitino cum Ecclesiis, & curte sua: Ecclesiam Sancti Leonis cum pertinentiis suis, Ecclesiam Sanctę Floræ minoris cum medietate suæ curtis, & curtis de Bulgari cum hoc, quod habetis in Ecclesia Sancti Laurentii, & Sancti Sebastiani, & Ecclesiam Sancti Petri in Majano cum hoc, quod ibi habetis, & quidquid habetis in Politiano, & in Pinli, & in Vico. Obeunte te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars sanioris consilii, secundùm timorem Dei, & beati Benedicti regulam, providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet molestiis fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ nimirum Aretini Episcopi, & Ecclesiæ, canonicâ justitiâ & reverentiâ. Si qua igitur in posterum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem premia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Abbatis electionem ad Monach. spectare decernit

Decretum immunitatis ab omni jurisdictione, molestia &c. salvo Diœcesani Ep. jure.

Solitæ clausulæ.

Innocentii PP. & S. R. E. Cardd subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus ss.

Ego Guillelmus Prænestinus Episopus ss.

Ego Matthæus Albanensis Episcopus ss.

Ego Guidus Tiburtinus Episcopus ss.

Ego Rodulphus Ortanus Episcopus ss.

Ego Anselmus Presbyter Cardinalis ss.

Ego Lictifredus Presbyter Cardinalis tituli Vestinæ ss.

Ego Lucas Presbyter Cardinalis tit. sanctorum Johannis & Pauli ss.

Ego Guido indignus Sacerdos ss.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sanctorum Sergii & Bacchi ss.

Data Pisis per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, & Cancellarii, X. Kal. Aprilis Indictione XII. * Incarnationis Dominicę anno MCXXXV. Pontificatus Domni Innocentii Papę II. anno V. *

Dat. die 23. Martii anno Domini 1135. Pontif. anno V.

** leg. xiii.*

** leg. vi.*

XXIX.

Erectio Prioratus S. Petri de Nanto Vabren. Diœcesis in Abbatiam, cui plures uniuntur Ecclesię.

Inter instrumenta Ecclesiæ Vabren. edid. Sammarth. Gall. Christ. Tom. 1. pag. 61.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Raimundo Abbati Monasterii beati Petri Nantensis, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Prœmium.

Apostolicæ Sedis nos urget auctoritas, religiosas personas diligere, & earum loca, pręsertim, quæ beati Petri vires * existunt, sanctæ Romanæ Ecclesiæ gremio confovere; &, ut in eis religio augeatur & conservetur, paternâ affectionum consideratione prospicere. Proinde, dilecte in Domino fili Abbas, desiderium tuum, quod ad religionis propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, auctore Deo, sine aliqua dilatione duximus effectui mancipandum, ut videlicet Ecclesia beati Petri Nanctensis, qui, Deo gratias, tam in temporalibus quàm in spiritualibus per tuam industriam plurimum accrevisse *, juxta petitionem tuam de Prioratu Abbatia deinceps statuatur; & ut in futurum inviolabiliter Abbatia permaneant, pręsenti decreto sancimus. Ipsum itaque, ad jus & proprietatem beati Petri pertinens, sub Apostolicæ Sedis tutela & protectione suscipimus; & pręsentis scripti paginâ roboramus; statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, idem Monasterium impręsentiarum justè & legitimè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, pręstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis nominibus adnotanda subjunximus: In Nanctensi villa Ecclesiam Sancti Stephani, & Ecclesiam S. Jacobi: in Larzaco Ecclesiam Sancti Salvatoris, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Cuneis, Ecclesiam sancti Stephani de Cantobrio, Ecclesiam sanctæ Mariæ Magdalenæ de Lechiciis. Ecclesiam S. Martini de Vicano, Ecclesiam S. Michaelis de Robiaco, Ecclesiam Sancti Sepulcri de Algua, Ecclesiam Sancti Christofori de Cubertoirata, Ecclesiam Sanctę Marię de Luc, Ecclesiam Sanctę Marię de Calceras, Ecclesiam Sancti Johannis de Brolio: In Episcopatu Nemausensi Ecclesiam Sanctę Mariæ de Durbia Ecclesiam Sancti Ge-

** deest aliquid*

** adde, dignoscitur.*

Ex Prioratu Abbatia efficitur; Quæ sub protectione Sedis Apostolicæ recipitur; Confirmatis bonis omnibus ad eam quomodolibet pertinentibus.

Geraldi de Repufolio, Ecclesiam Sancti Joannis de Vallegarinta, Ecclesiam Sanctæ Marię de Treve, & Ecclesiam Sancti Petri de Revenh. Porro obeunte te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus inibi qualibet surreptionis astutia, seu violentia prępонatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum; electus autem a diœcesano consecretur Episcopo, si quidem catholicus fuerit, & ea absque pravitate, & exactione aliqua voluerit exhibere; alioquin, catholicum, quem malueritis, adeatis Antistitem, qui nimirum, nostra fultus auctoritate, quod postulatur, indulgeat. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut qui se illic sepeliri deliberaverint, eorum devotioni & extremæ voluntati, nisi excommunicati fuerint, nullus obsistat, salvâ nimirum matricis Ecclesiæ justitiâ. Nulli ergo Episcopo, nulli omnino magnæ parvæque personæ fas sit, prefatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, tam vestris, quàm fratrum & pauperum usibus profutura. Ad indicium verò, quod idem Cœnobium beati Petri juris existat, duos bizantios nobis, & successoribus nostris, annis singulis persolvetis. Si qua igitur imposterum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Abbas a Monachis eligendus. Et a Vabrensi Episcopo consecrandus. Libera cuicumque personæ sepultura; Decretum immunitatis ab omni perturbatione. Annuus censusSediApost. persolvendus. Solitæ clausulæ.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Episc. subscripsi. *(Innocentii PP.)*

Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus ss. *(& S. R. E. Cardd. subscriptiones.)*

Ego Guido Tiburtinus Episcopus ss.

Ego Gerardus Presbyter Cardinalis ss.

Ego Litusens Presbyter Cardinalis ss.

Ego Lucas Presbyter Cardinalis SS. Joannis & Pauli ss.

Ego Antonius Presbyter Cardinalis ss.

Ego Gregorius Diaconus SS. Sergii & Bacchi ss.

Ego Chrysogonus Diaconus Cardinalis ss.

Datum Pisis per manus Aymerici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Cancell. Idibus Junii Indictione XIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXV. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno VI. *(Dat. die 13. Junii anno Dom. 1135. Pont. ann. VI.)*

XXX.

Compositio controversiarum, vertentium inter S. Alexandri & S. Vincentii Canonicos Bergomen. Civitatis.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Præposito, & fratribus Ecclesiæ S. Alexandri Pergami, tam præsentibus, quàm futuris, in perpetuum. *(Ex Tom. IV. Ital. Sac. ubi de Bergomen. Episcopis.)*

Justitiæ ac rationis ordo suadet, ut quemadmodum patres vocamur in nomine, ita etiam comprobemur in operatione: Et sicut ea, quæ ad pacem sunt Jerusalem, summopere stabilire debemus; ita nihilominus, si quando inter sacrosanctas Ecclesias querela emerserit, ne fortè in infinitum extendatur, sed potius conquiescat, necesse est, ut eam ordine judiciario celeriter terminemus. Hoc profectò intuitu pro sedanda discordia, quæ inter vos, & Canonicos S. Vincentii noscitur agitata, dum olim in Longobardię partibus essemus, cum fratribus nostris sæpius laboravimus. Inter cætera siquidem, quæ tam de Cappellanis Ecclesiarum S. Salvatoris, S. Agathæ, S. Joannis, S. Gratæ, S. Vigilii, atque de pœnitentiis criminosorum, quàm etiam de fidelitatibus, & quibusdam aliis, vestræ Ecclesię pertinere fatebamini, asserebatis, hanc inter vos ex antiquo tempore consuetudinem viguisse, ut quoties clerici S. Alexandri ad Ecclesiam S. Vincentii, vel ad alias Ecclesias, pro exequiis mortuorum, vel in solemnitatibus, insimul convenirent, Præpositus videtur primam sedem in sinistra parte Chori obtinere consuevisse. Atque hoc vobis vendicare tantò instantius conabamini, quantò manifestius vestram Ecclesiam Episcopalem sedem priscis temporibus extitisse, & tam hanc quàm alias diversas prærogativas obtinuisse, multis auctoritatibus monstrabatis. E contra verò Canonici S. Vincentii respondebant, Ecclesiam suam antiquitùs matricem esse, nec vobis, aut vestro Præposito hujusmodi debitum exhibere debere, liberè proclamabant. Et si quando Præpositus videtur eamdem sedem obtinuisse, id ex charitate & gratia potius, quàm ex debito processisse: nec debere tribui necessitati, quod exhibere charitas consueverat. His, & hujusmodi contentionibus nobis & fratribus nostris diutiùs fatigatis, eidem controversiæ finem imponere sæpe voluimus; adeo quod ex utraque parte ab antiquioribus & maturioribus personis juramenta suscepimus, per quas rei veritatem possemus addiscere, & eandem causam ordine debito terminare. Cum igitur tam per allegationes partium, quàm etiam per juramenta suscepta, causam pleniter audiissemus, ipsam tunc temporis diffinire distulimus, arbitrantes, quod in ejusdem temporis spatio hujuscemodi querela per concordiam finiretur; & inter vos, & ipsos commodiùs posset eadem causa decidi. Denique dum neque per datos a nobis judices, neque per alios, causa posset per concordiam terminari, & utraque Ecclesia tum pro factis sæpe sumptibus, tum pro guerris & dissensionibus, quæ ex hac occasione provenerunt, valde fuisset attrita; nos, quorum præcipue interest, Ecclesiarum quieti salubriter providere, tam vos, quàm Episcopum, & Canonicos sancti Vincentii certo termino ad nostram presentiam invi-

Proemium. Causæ controversiarum, rationesque exadverso allatæ. Delegati a Pontifice Judices ad earumdem examen, & compositionem; sed frustra.

invitavimus. Et quoniam eadem causa nobis, sicut diximus, pleniùs nota erat, hanc inter vos, & ipsos sententiam promulgavimus. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen. Ego Innocentius Catholicę Ecclesiæ Episcopus. Fratrum meorum Episcoporum & Cardinalium consilio, præcipio, ut quoties Canonici S. Alexandri in solemnitatibus, & exequiis mortuorum, Canonicis S. Vincentii, sive in Ecclesia S. Vincentii, sive in aliis convenerint, Præpositus S. Alexandri teneat primum locum in sinistra parte chori: Cappellani Ecclesiarum S. Salvatoris, S. Agathæ, S. Joannis, S. Gratę, S. Vigilii, in Dominicis diebus & pręcipuis festivitatibus veniant ad Ecclesiam S. Alexandri ad majores Missas: Criminosi de Parochia S. Alexandri, præsente Præposito vel uno de Presb. ejusdem Ecclesiæ poenitentiam suscipiant. Item statuimus, ut Presbyteri, qui jurant fidelitatem B. Vincentio, jurent & B. Alexandro. Præcipimus etiam, ut unus de Sacerdotibus S. Alexandri portet capsam cum reliquiis. In mutatione verò Ecclesiæ, duo de Presbyteris S. Alexandri portent Arcam cum duobus de Presbyteris S. Vincentii. Ad Scrutinia, in Cœna Domini, ad Baptismum, & in aliis Solemnitatibus, more solito conveniant. Cum Canonici S. Vincentii ad Ecclesiam S. Alexandri venerint, & in campanis pulsandis, & in aliis, sicut consuetudo est, honorificè suscipiantur; & totum chorum, sicut consueverunt, obtineant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat super hac nostra constitutione, B. Alexandri Pergamensis Ecclesiam de cætero perturbare, aut qualibet occasione eam infringere, vel mutare; sed omnia vobis imperpetuum integra conserventur, quemadmodum præsentis scripti sanctione instituta esse noscuntur. Si quis autem huic nostræ constitutioni, seu diffinitioni temerario ausu contraire tentaverit, secundò tertiòve commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui periculum patiatur, atque excommunicationi subjaceat. Amen. Amen.

Hinc prolatâ ab Innocentio sententia: *Confirmatio sententiæ* *Sub solitis clausulis.*

Innocentii PP. nonnullorum Episcoporum & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ ss.
Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus ss.
Ego Hubertus Pisanæ Ecclesiæ Archiepiscopus ss.
Ego Transmundus Signinus Episcopus ss.
Ego Theodovinus S. Ruffinæ Episcopus ss.
Ego Guido Tiburtinus Episcopus ss.
Ego Rodulphus Ortanus Episcopus ss.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem ss.
Ego Anselmus Presbyter Cardinalis ss.
Ego Intifredus Presb. Card. tit. Vestinæ ss.
Ego Lucas Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli ss.
Ego Martinus Presb. Card. tit. S. Stephani ss.
Ego Guido indignus Presb. ss.
Ego Azo Presb. Card. tit. S. Anastasiæ ss.
Ego Gregorius Presb. Card. tit. S. Priscæ ss.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ss.
Ego Oddo Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Guido Card. Diac. S. Adriani ss.
Ego Boethius Diac. Card. S. Viti ss.
Ego Vassallus Diac. Card. S. Eustachii ss.
Ego Ubaldus Diac. Card. S. Marię in Via lata ss.
Ego Crhysogonus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ss.

Datum Pisis per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, XIII. Kal. Julii Indictione XIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXV. Pontif. vero D. Innocentii Papæ II. anno VI.

Dat. die 19. Junii anno Dom. 1135. Pont. an. VI.

XXXI.

Quinciacensis Monasterii Lingonen. Diœcesis prædia, cæteraque bona, Alberico Abbati & successoribus confirmantur.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Alberico Abbati de Quincejo ejusque successoribus regulariter substituendis......

Inter Instrumenta Eccle-siæ Lingonen. edid. Sammarth. Gall. Christ. To. IV. col. 164.

QUanta cordi nostro lætitia de vestræ Congregationis religione laudabili generetur, ille profecto cognoscit, qui renum & cordium scrutator existit. Vos enim de Pontiniacensi Monasterio, utpote apum examina, exeuntes, longe lateque alvearia innumera cœlesti manna repletis, & multorum sitientium corda aquæ salientis in vitam æternam salutari doctrina imbuendo reficitis. Ea propter sacrum Collegium vestrum veræ caritatis affectione diligimus; & Monasterium beatæ Dei Genitricis, in quo divino vacatis servitio, Apostolicæ Sedis suffragio communimus; statuentes, ut quæcumque bona, quascumque possessiones in præsenti duodecima indictione justè & canonicè possidetis, quæcumque etiam in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, rationabiliter poteritis adipisci, firma vobis in perpetuum & illibata permaneant; In quibus hęc nominatim duximus exprimenda: locum ipsum videlicet de Quincejo, locum de Fontanis, locum de Baterio. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas sit, præfatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet molestiis fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ operationis percipiant, & apud districtum Judicem præmia ęternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monasterii hujus Monachi Pontiniacensis Cœnobii filii: Eorundem laus. *Eorundem bona confirmantur:* *Et ab omni externa perturbatione libera declarantur:* *Cum solitis clausulis.*

Innocentii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus
Ego Guillelmus Prænestinus Episc.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis, tituli sanctorum Johannis & Pauli.
Ego Romanus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Porticu.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sanctorum Sergii & Bacchi.
Ego Otto Diaconus Cardinalis sancti Georgii ad Velum aureum.

Datum Pisis, per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, IV. Idus Octobris, Indictione XII. * In-

Dat. die 12. Octobris anno Domini 1135. Pontif. anno VI.

** leg. XIII.*

Incarnationis Dominicę anno MCXXXV. Pontificatus Domni Innocentii Papæ II. anno VI.

XXXII.

Ecclesia de Rochabovecurt, a Willelmo Petragoricensi Episcopo Cluniacensi Monasterio donata, eidem confirmatur.

Ex Biblioth. Cluniac. edidit Martinus Marrier col. 1401.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Petro Clun. Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

BOnus & diligens paterfamilias gaudio magno gaudet, cum vineam suam locatam agricolis vigilanti studio videt excoli, & tribulis ac sentibus pariter emundari. Cujus profectò gaudio lætitia jucundior cumulatur, si eadem vinea propagatione ordinaria per multorum spatiorum dimensionem incipiat dilatari. Proportionali igitur ratione Deo credimus gratissimum esse, si, Deo dicati, Religio Cluniacensis Monasterii & diversas Ecclesias exornet, atque plurimorum mentes disciplinis regularibus instruat, & fide, quę per dilectionem operatur, inflammet. Ea propter, dilecte in Domino fili Petre Abbas Cluniacensis, memores devotionis, quam erga Sedem Apostolicam cum commissa tibi Ecclesia semper habuisti, & honoris & servitii, quod nobis efficaciter fideliterque, maximè tempore schismatis, impendisti, Ecclesiam de Rochabovecurt, laudantibus ejusdem clericis a Venerabili fratre nostro Willelmo, Petragoricensi Episcopo, Pontio Abbati antecessori tuo, & per eum Ecclesiæ Clun. canonicè donatam, & a felicis memoriæ Papa Calixto antecessore nostro, sicut privilegium ejus testatur, solemniter confirmatam, tibi successoribusque tuis, non solùm confirmamus, sed etiam confirmando auctoritate apostolica donamus; ut Ordo Clun. ad laudem Dei, ad quam specialiter institutus est, & ad honorem sacrosanctę Romanæ Ecclesiæ, cui omnino devotus est, perpetuis temporibus ibi floreat: Statuentes, ut nulli hominum liceat eamdem Ecclesiam, vel bona, quę impræsentiarum legitimè possidet, aut in futurum justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, temerè perturbare, auferre, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare. Si qua igitur imposterum, ecclesiastica sæcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis verò eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ operationis percipiant, & apud districtum Judicem præmia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Ecclesia de Rochabovecurt Cluniac. confirmatur;

Cum decreto omnimodæ exemptionis a quacumque molestia, vi &c.

Cum solitis clausulis.

Innocentii PP.

EGO INNOCENTIUS, Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus ss.

& S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ss.
Ego Guido Cardinalis Diaconus S. Andriani ss.
Ego Vassallus Diaconus Cardinalis S. Eustachii ss.
Ego Ubaldus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Via lata ss.
Ego Anselmus Presbyter Cardinalis ss.
Ego Intifredus Cardinalis tit. Vestinæ ss.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis tit. SS. Johannis, & Pauli ss.

Data Pisis per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Card. & Cancellarii, III. Idibus Martii Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVI. Pontificatus Domni Inocentii Papæ II. anno VII.

Dat. die 13. Martii anno Dom. 1136. Pontif. Innoc. ann. VII.

XXXIII.

Ecclesia Montis-desiderii, Cluniacensi Monasterio donata a Guarino Ambianensi, & Simone Noviomensi Episcopis, eidem cum pertinentiis omnibus confirmatur.

Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier col. 1402.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Petro Cluniacensi Abbati ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

BOnus & diligens paterfamilias gaudio magno gaudet, cum vineam suam locatam agricolis vigilanti studio videt excoli, & tribulis ac sentibus pariter emundari. Cujus profectò gaudio lætitia jucundior cumulatur, si eadem vinea propagatione ordinaria per multorum spatiorum, dimensionem incipiat dilatari. Proportionali igitur ratione Deo credimus gratissimum esse, si, Deo dicati, Religio Cluniacensis Monasterii & diversas Ecclesias exornet, atque plurimorum mentes regularibus disciplinis instruat, & fide, quæ per dilectionem operatur, inflammet. Hoc profectò intuitu Montisderiensem Ecclesiam, a venerabilibus fratribus nostris, Guarino Ambianensi, & Simone Novomiensi, Episcopis, Monasterio Cluniacensi canonicè & devotè collatam, idipsum quoque carissimo filio nostro Lodovico illustri & glorioso Francorum Rege, & Rainaldo Remensi Archiepiscópo, atque Radulpho de Petrona concedentibus: & pro ejus confirmatione Sedem Apostolicam suppliciter exorantibus, cum omnibus ad ipsam pertinentibus, in perpetuum tibi tuisque successoribus confirmamus. Statuentes, ut nulli omninò hominum liceat, eamdem Ecclesiam, vel bona, quæ impræsentiarum legitimè possidet, aut in futurum justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, temerè perturbare, auferre, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare. Si qua igitur imposterum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extre-

Ecclesia Montisdesiderii quibus donata.

Accedente quoque consensu Ludovici Regis Francorum,

Cluniacensibus confirmatur;

Cum decreto exemptionis a quacumque molestia.

Solitæ clausulæ.

extremo examine districtè ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ operationis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Innoc. PP. EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus ss.

& S. R. Eccl. Card. subscriptiones.

Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus ss.
Ego Anselmus Presbyter Cardinalis subscripsi.
Ego Intifredus Presbyter Cardinalis tit. S. Vestinæ ss.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis tituli sanctorum Johannis & Pauli subscripsi.
Ego Guido indignus Sacerdos ss.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sanctorum Sergii & Bacchi subscripsi.
Ego Guido Cardinalis Diaconus S. Adriani ss.
Ego Vassallus Diaconus Cardinalis sancti Eustachii ss.
Ego Ubaldus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Via lata ss.

Dat. die 13. Martii anno Dom. 1136. Pontif. Innoc. anno VII.

Datum Pisis per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis & Cancellarii, III. Idus Martii, Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVI. Pontificatus Domni Innocentii Papæ II. anno VII.

XXXIV.

Ecclesia S. Joannis in Viculo Canonicis Placentinæ Matricis Ecclesiæ adjudicatur sub censu annuo Sedi Apostolicæ persolvendo.

Ex Libr. Privileg. Eccles. Placent. edidit Campi Hist. Tom. I. pag. 536.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei dilecto filio Joanni, Ecclesiæ beatę Mariæ Placentinę Præposito, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

EX administratione officii nobis a Deo injuncti, compellimur ad Ecclesiarum Dei statum in suæ incolumitatis robore conservandum diligenter intendere; & ne in locis, in quibus honestas, & Religio florere consueverant, occasione aliqua omnino depereant, solicitè providere. Ecclesia siquidem sancti Joannis de Viculo, infra Placentini Episcopatus terminos sita, quæ specialiter ad jus beati Petri, & dominium pertinet, peccatis exigentibus, valde attrita est, & tam in temporalibus, quàm in spiritualibus maximum substinuit detrimentum. Tu verò, dilecte in Domino fili Joannes Præposite, ad Sedem Apostolicam veniens, ejusdem Ecclesiæ concessionem a nobis humiliter postulasti. Et nos igitur de religione tua, & ferventi solicitudinis studio habentes in Christo fiduciam, Ecclesiam ipsam tibi, tuisque successoribus, & per vos Ecclesiæ Placentinæ ad meliorationem committimus, ut videlicet bona, & possessiones ejusdem loci, quæ distractæ sunt, vestro recuperentur studio, & habitæ conserventur, & a regularium conventu ibi cotidie honestus famulatus Domino impendatur. Si quando verò, quod non optamus, a gratia Sedis Apostolicæ excideritis: aut, quod vobis injunctum est, de eadem Ecclesia non observaveritis, locus ipse cum omnibus possessionibus suis tam mobilibus, quam immobilibus, vel se moventibus, ad jus & dominium, ac liberam facultatem Sanctæ Romanæ Ecclesię absque molestia revertatur. Ad inditium autem, quod præfatus locus juris sit beati Petri, & Sanctæ Romanæ Eccclesiæ, dimidiam unciam auri singulis annis Lateranensi Palatio persolvetis. Nulli ergo omnino hominum fas sit, super hoc de cætero infestare, aut aliquod vobis gravamen inferre. Si quis igitur ausu temerario hoc attemptare præsumpserit, indignationem beatorum Apostolorum Petri & Pauli, & nostram, se noverit incursurum. Amen. Amen. Amen.

Ecclesiam S. Joannis de Viculo, jacturam in bonis passam, Canonicis Cathedralis Ecclesiæ donat, Ut eam restaurent, bonaque eadem recuperent; Sub clausula tamen, ut si Canonici iidem ab obedientia Sedis Apost. deficiant, illa Ecclesia ad jus & dominium ejusdem Sedis revertatur; Cui dimidia auri uncia Canonici singulis annis persolvere teneantur.

Solitæ clausulæ.

Innocentii PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Episcopus ss.

& S. R. E. Card. subscriptiones.

Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus ss.
Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tituli Sanctę Crucis in Hierusalem ss.
Ego Anselmus Presb. Card. Tit. S. Laurentii in Lucina ss.
Ego Lucas Presb. Card. Tit. SS. Jo. & Pauli ss.
Ego Martynus Presbyter Cardinalis Tit. sancti Stephani in Cælio monte ss.
Ego Azo Presbyter Cardinalis Tituli Sanctæ Anastasiæ ss.
Ego Gregorius Diacon. Card. Sanctorum Sergii & Bacchi ss.
Ego Stephanus Diaconus Cardinalis Sanctæ Luciæ in Orphea ss.
Ego Oddo Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Guido Diacon. Card. Sanctorum Cosmæ & Damiani ss.
Ego Guido Diaconus Cardinalis Sancti Adriani subscripsi.
Ego Boetius Diaconus Cardinalis Sancti Viti subscripsi.
Ego Vassallus Diaconus Cardinalis sancti Eustachii ss.

Dat. die 7. Junii anno Domini 1136. Pontif. anno VII.

Datum Pisis per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Ecclesię Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, VII. Idus Junii, Indictione decimatertia*, Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVI. Pontificatus vero Domni Innocentii PP. II. anno VII.

* leg. decimaquarta.

Con-

XXXV.

Confirmatio Concordiæ, initæ inter Henricum Leuchorum Episcoporum & Fridericum Comitem Tullensem.

Ex Tom. XII. Concil.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Henrico Leuchorum Episcopo, ejusque successoribus canonicè promovendis, in perpetuum.

Exordium.

STatuta fratrum nostrorum sicut irrationabilia debemus ecclesiasticæ disciplinæ moderatione corrigere, ita nihilominus convenit eorum bene gesta firmare. Quamobrem, venerabilis frater Henrice Episcope, pacem & concordiam, quę post multas guerras & labores atque expensas inter te & nobilem virum Fredericum Comitem Tullensem, in præsentia venerabilium fratrum nostrorum Alcuini Episcopi sanctæ Rufinæ, tunc Apostolicæ Sedis Legati, Alberonis Treverensis Archiepiscopi, & Suffraganeorum suorum, Stephani videlicet Metensis, Alberonis Virdunensis Episcoporum, necnon aliorum nobilium Principum, videlicet Simonis Ducis, Adelaidis Ducissę uxoris suæ, Rainaldi Barrensium Comitis, Gualteri de Cundricurte, Odonis de Melaino, & Petri de Bressejo, Rutile in Treverensi parochia facta est, præsentis scripti paginâ confirmamus, & futuris temporibus ratam manere decernimus; Ita scilicet ut de hospitalitate, seu consuetudine, quam præfatus Comes Fredericus in præbenda Fratrum Tullensis Ecclesiæ sibi usurpare contra justitiam nitebatur, nihil sibi deinceps ex debito audeat vindicare. Verumtamen, si prædictus Comes Visceriaci in prębenda Fratrum bis in anno cum septem vel decem militibus tantùm hospitari voluerit, id ipsum ei minime negabitur; sed Fratres ejusdem loci sustinebunt, nec eum exinde molestabunt, si in domo fratrum hospitium suscipiat, si ministerialium administratione procurari voluerit, si nullam exactionem in eadem villa vel per se, vel per alios, fecerit. Cæterum, si ipse hoc transgredi vel violare præsumpserit, jam dicti fratres id ipsum ab eo per justitiam exquirere possint. Preterea, si quando necesse fuerit, ut idem Comes a Decano vel Præposito postulaverit, in prębenda Fratrum semel in anno cum septem vel decem militibus tantùm, tertium hospitium ei dabitur. Si vero necessitas ingruerit, & nec Decanum, nec Præpositum ad obtinendum hospitium habere poterit, hospitium ipsum per ministerialium manus accipiat, & servitium competens, quod ei exhibitum fuerit, cum gratiarum actione suscipiat. Quod si Comes aliter quàm suprascriptum est, fecerit, & conventionem laudatam coram præfatis Episcopis atque Principibus violaverit, aut exactionem aliquam, vel violentiam in villis Fratrum supra dictorum exercuerit, si servitia sufferentia Canonicorum antedicta, & eo modo, quo sunt determinata, per manus ministerialium non susceperit: hospitia, quæ non ex debito aut justitia, sed per sufferentiam Fratrum accipiebat, prorsus amittat. Et hoc tamdiu stare poterit, quamdiu ipse amicitiam Fratribus debitam observaverit. Decernimus ergo, ut neque præfato Comiti, neque alicui hominum liceat, te, vel successores tuos, seu Tullensem Ecclesiam, aut Canonicos, super hoc temerè infestare, aut aliquid ultra id, quod prædictum est, a te, vel ab ipsis exigere: sed potius ipse statutis eis hospitiis contentus existat; & Tullensis Ecclesia, & Canonici ab ipsius infestatione de cætero liberi maneant, & quieti. Si quis autem hujus nostræ confirmationis paginam sciens, contra eam venire tentaverit temerè, secundo tertiove commonitus, si non reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui periculum patiatur; & a sacratissimo Corpore & Sanguine D. N. Jesu Christi alienus fiat; Conservantes autem, omnipotentis Dei, & beatorum Apostolorum Petri & Pauli gratiam consequantur.

Henrici Episcopi concordia cum Comite Friderico, coram Legato Apost. Sedis facta confirmatur.

De modo hospitandi Comitem.

Perpetuum silentium futuris Comitibus

Tullen. imponitur.

Solitæ clausulę.

Data Pisis per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, VII. Idus Junii, Indictione XIII. * Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVI. Pontificatus Domni Innocentii Papæ secundi anno VI. *

*Dat. die 7 Junii anno Domini 1136. Pont. an. VII. * leg. XIV. * leg. VII.*

XXXVI.

Confirmatio Sedis Patriarchalis in Gradu, usus Pallii, & delationis Crucis ante Patriarcham.

Ex Archiv. Patriarch. Venet. ex scriptum edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. V. ubi de Graden. Patriarchis.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Henrico Patriarchæ Gradensi, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Proemium

TUnc Apostolicæ Sedi, & Romanis Pontificibus honor integer conservatur, si universis Ecclesiis collata dignitas custodiatur. Et quemadmodum nulli debemus ultro, quàm meretur, favente gratia, impertiri; ita nemini, quod sui juris est, stimulante ambitu, convenit derogare. Quanto ergo majori prærogativa nosceris sublimatus, tanto propensius tibi noveris attendendum, ut corrigendis subditis plus possit apud te ratio quàm potestas: & te boni dulcem, & mali pium sentiant correctorem. Personas diligas, vitia persequaris, ne, si aliter agere forte volueris, transeat in crudelitatem correctio, & perdas, quod emendari desideras; sicque vulnus debes abscindere, ut non possis ulcerare, quod sanum est; ne, si plusquam res exigit, ferrum impresseris, noceas, cui prodesse festinas. Sed sic alterum condiatur ex altero, quatenus & boni habeant amando, quod caveant: & mali metuendo, quod diligant. Quapropter, venerabilis frater Henrice Patriarcha, tuis postulationibus clementer annuimus, & Gradensem Ecclesiam, cui auctore Deo præesse dignosceris, præsentis scripti patrocinio communimus. Igitur prædecessorum nostrorum, Pelagii, Alexandri, & Urbani II. auctoritatem sequentes, illius præcipue constitutionis tenorem servantes, quam prædecessor noster Leo IX. sanctissimus, & synodali judicio, & privilegii paginâ confirmavit, tibi tuisque successoribus canonicè substituendis, & Patriarchalem concedimus dignitatem, & magisterium Graden. Ecclesiæ gerendum, in his tantùm finibus confirmamus, qui per supradictos prædecessores eidem noscuntur Eccle-

Adhortatio ad Henricum Patriarch.

Cui Patriarchalis dignitas

juxta Pontificum Rom. Privilegia

In insula Gradu confirmatur.

Cum privilegio delationis Crucis ante se.

Ecclesiæ constituti. Crucem quoque ante te ferendam esse concedimus, nisi cum Romæ fueris, aut in præsentia, & comitatu Romani Pontificis. Pallium etiam fraternitati tuæ, plenitudinem pontificalis officii, ex Apostolicæ Sedis liberalitate largimur, quo intra Ecclesiam tuam ad Missarum solemnia celebranda uti memineris eis diebus, quibus prædecess. tuos usos fuisse non ambigimus, ut in Nativit. Domini, Epiphania, tribus festivitatibus S. Mariæ, Cœna Domini, Sabbato sancto, Resurrectione Domini, Ascensione, Pentecoste, in natalitio S. Johannis Baptistæ, & omnium Apostolorum, in festivitatibus quoque S. Marci, Prothomartyris Stephani, sancti Laurentii, S. Maximi, in solemnitate omnium Sanctorum, & principalibus Ecclesiæ tuæ Festis, necnon in Ecclesiarum, Episcoporum, & cæterorum Clericorum consecrationibus, & Anniversario consecrationis tuæ die. Statuimus etiam, ut quæcumque bona, quascumque possessiones Graden. Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum justis modis poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Porro Ecclesias, a religiosis viris eidem Ecclesiæ Graden. oblatas, per parochias ejusdem provinciæ constitutas, tibi tuisque successoribus liberè confirmamus, ita ut nulli Episcopo absque tuo assensu liceat in eis consecrationes celebrare; aut Sacerdotibus in ejusdem Domino servientibus, donec in locis fuerint, divina officia prohibere. Decernimus ergo, ut nulli omnino &c. Si qua igitur in futurum &c. Cunctis autem &c. Amen. Amen. Amen.

Et Pallii usu fruatis hic diebus.

Patriarchali Ecclesiæ bona omnia confirmantur.

Et Patriarchæ omnimoda jurisdictio in Parochiis sibi subjectis.

Innocentii PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

& S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Guillelmus Prænestinus Episc. ss.

Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem ss.

Ego Anselmus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ss.

Ego Lucas Presb. Card. tit. SS. Johannis & Pauli ss.

Ego Guido indignus Sacerdos ss.

Ego Azo Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Anastasię ss.

Ego Gregorius Diaconus Card. SS. Sergii & Bacchi ss.

Ego Guido Card. Diac. S. Adriani ss.

Ego Hubaldus Diac. Cardin. S. Mariæ in Via lata ss.

Ego Chrysogonus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ss.

Dat. die 14. Junii anno Domini 1136. Pontif. anno VII.

Datum Pisis per manum Aymerici S. R. E. Diac. Card. & Cancellarii, II. Id. Junii Indict. XIV. anno Dominicę Incarnationis MCXXXVI. Pontificatus autem D. Innocentii Papę II. anno VII.

XXXVII.

Elargitio privilegiorum Monasterio S. Crucis in Werda, cujus antiqua jura, privilegia, ac bona omnia confirmantur.

Edidit Gretserus de Cruce &c.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Dietrico, Abbati Monasterii S. Crucis de Werd, ejusque successoribus regulariter substituendis.

Monasterium in Vverd a quo constructum.

QUemadmodum ex gestis prædecessoris nostri sa. memoriæ Leonis IX. Papæ didicimus, nobilis quondam vir Mangoldus de Werde, devotionis intuitu, Monasterium in castro suo construxit, quod B. Petro Apostolorum Principi offerens, fecit in honore sanctæ & vivificæ Crucis per manus ejusdem Romani Pontificis consecrari, Sanctimoniales fœminas ibidem Deo servituras instituit.

Ac deinde in vicina loca translatum:

Factum est autem, ut eodem Cœnobio per operam pravorum hominum diruto, atque devastato, alter Mangoldus, jam dicti nobilis viri filius, ab Apostolica Sede obtinuit, ut sibi licentia præberetur, idem Monasterium ad alia loca transferre, ac per hoc juxta ipsum castrum in planitie terræ fundavit Ecclesiam, & sanctimoniales ibi ad Dei servitium deputavit. Quibus utique tam religione quàm numero decrescentibus, tertius Mangoldus prædecessorem nostrum, egregiæ recordationis Paschalem Papam humiliter adiit; & ut amotis sanctimonialibus, in eodem loco Monachi ponerentur, expetiit: Cujus petitioni Romanus Pontifex benignè consensit, & Gebhardo, quondam Constantiensi Episcopo, tunc Apostolicæ Sedis Legato, per sua scripta mandavit, ut videlicet de cella sancti Blasii Monachi assumerentur, & in eodem Monasterio ponerentur. Quod cum præfatus Episcopus implevisset, idem Locus tam in temporalibus quàm in spiritualibus, Deo gratiæ sint, plurimum augumentatus est.

Amotis Sanctimonialibus Monachi suffecti, consentiente Paschale PP. II.

Quod igitur, dilecte fili Dietrice Abbas, a nobis humiliter postulasti, ut idem Cœnobium, cui Deo auctore præsides, Apostolicæ Sedis privilegio muniremus, nos, quorum præcipuè interest, loca, quæ ad jus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ pertinent, diligere ac fovere, interventu dilecti filii nostri, quarti Mangoldi, illustris viri, tuis desideriis benignitate debita duximus annuendum. Per præsentis itaque privilegii paginam Apostolica auctoritate statuimus, ut idem Cœnobium, ab ipsis fundatoribus B. Petro oblatum, perpetuis temporibus sub Sanctæ Romanæ Ecclesię tutela consistat; & Ordo Monasticus, qui secundum B. Benedicti regulam, per jam dilectum prædecessorem nostrum ibidem noscitur institutus, absque sexus varietate seu mutatione in eodem loco irrefragabiliter observetur. Prohibemus etiam, ut Diœcesanus Episcopus in eodem loco nihil audeat sibi vendicare, exceptis consecrationibus Altarium, vel Ecclesiarum, ordinationibus Monachorum, seu etiam Clericorum, si tamen hęc ipsa vobis gratis & sine exactione vel pravitate exhibere voluerit; Alioquin, quemcunque malueritis, catholicum adeatis Antistitem, ab eodem, quæ ad spiritualia pertinent, suscepturi. Sepulturam quoque ipsius loci liberam so-

Illud Innocentius Papa sub tutela Sedis Apost. recipit:

Episcopum Diœcesanum in sola Sacramentorum ad ministratione jus habere declarat:

Libertatem sepulturæ ibi potentibus concedit:

Ejusdem Monast. bona confirmat,

fore decernimus, ut videlicet eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, ac supremę voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat: salvâ nimirum justitiâ matricis Ecclesiæ.

Decernimus igitur, ut nulli omnino hominum liceat, portionem ligni vivificæ Crucis, quæ in eodem loco recondita esse creditur, pro cujus honore vestrum Cœnobium factum est, exinde amovere: vel quidquam ex his, quæ jam dictus prædecessor noster Leo IX. eidem firmavit Ecclesiæ, quæve impræsentiarum canonicè possidetis, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Imperatorum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, pręstante Domino, poteritis adipisci, firma vobis in perpetuum & illibata serventur. Ad indicium autem, quod Monasterium vestrum juris B. Petri, unum aureum singulis annis nobis, nostrisque successoribus persolvetis.

Sub censu annuo unius auri Rom. Pontificibus persolvendi. Solitæ conclusiones.

Si qua igitur in posterum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non reatum suum congrua satisfactione correxerint, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in exstremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Innocentii PP. subscriptio.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus.

Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus.

Ego Gerardus Presbyter Cardinalis Tit. S. Crucis in Hierusalem.

Dat. die 19. Junii an. Domini 1136. Pont. an. VII. *leg. XIV.

Datæ Pisis per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Cardinalis, & Cancellarii XIII. Kal. Julii, Indictione XIII. Incarnationis Dominicę anno MCXXXVI. Pontificatus Domni Innocentii Papę II. anno VII.

XXXVIII.

Privilegium Monasterio S. Georgii in Prufeningen. Ordinis S. Benedicti Ratisbonen. Diœcesis.

Ex Hundii Hist. Salisburgensis Tom. III

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Herboni Abbati Monasterii sancti Georgii de Prufeningen. quod inter Ratisbonam & Danubium situm est, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

OFficii nostri nos hortatur auctoritas, religiosas personas, ac loca eorum regimini commissa diligere, atque ipsorum quieti & utilitati, auxiliante Domino, salubriter providere; dignum namque, & honestati conveniens esse cognoscitur, ut qui ad Ecclesiarum regimen assumpti sumus, eas a pravorum hominum nequitia tueamur, & B. Petri ac sanctæ Romanæ Ecclesiæ patrocinio muniamus. Ideoque, dilecte in Domino fili Herbo Abbas, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & B. Georgii Monasterium, cui auctore Domino præesse dignosceris Apostolicæ Sedis privilegio decoramus. Statuimus enim, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, idem Monasterium impræsentiarum justè & legitimè possidet, tibi tuisque successoribus, & per vos jam dicto Cœnobio hujus scripti paginâ confirmamus.

Bona omnia ad Monasterium pertinētia confirmat,

Porro decimam, a venerabili fratre nostro Ottone Babenbergensi Episcopo vobis concessam, quam ab Hertuvico Ratisponensi Episcopo per gratiam concambium obtinuisse cognoscitur, vobis præsenti scripto firmamus. Cellam etiam, Aspach dictam, quam idem Episcopus, suis laboribus ac studio acquisitam, divini amoris intuitu eidem loco contulit, a nullo unquam hominum alienari, vel aliquo modo auferri sancimus.

Dataque eidē ab Ottone Bambergensi ejusdem Cœnobii fundatore. Cellā Aspach alienari,

Decernimus etiam, ut Ordo monasticus, qui in eodem Cœnobio a priscis temporibus noscitur institutus, perpetuis temporibus ibi integer conservetur. Obeunte vero te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint.

Abbatem ab ullo alio, præterquam a Monachis, eligi,

De laboribus quoque vestris tam infra quàm extra Septa Monasterii, quos propriis sumptibus excolitis, decimas a vobis nemo exigere præsumat.

Decimās ab eis exigi,

Interdicimus etiam, ut nullus Episcopus, qui in Babenbergen. Ecclesia pro tempore fuerit, vel aliquis alius, occasione alicujus rei vel advocatiæ idem Cœnobium aliquibus exactionibus gravare, vel ejus possessiones, a prædicto Episcopo vobis collatas, vel undecunque acquisitas seu oblatas, alicui in beneficium dare, vel fratrum usibus subtrahere, præsumat.

Vel aliam cumque exactionem.

Quæcunque præterea bona idem Monasterium, concessione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Deo, in futurum poterit adipisci, firma vobis & illibata permaneant. Nulli ergo omnino hominum fas sit, idem Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, tam vestris, quàm fratrum vestrorum ac pauperum usibus profutura.

Vel ullam aliam molestiam Cœnobio inferri omnino interdicit.

Si qua igitur imposterum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax D. N. J. C. quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Sub anathematis pęna.

Innocentii PP. & S. R. E. Card. subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus ss.

Ego Theodevinus S. Rufinæ Episcopus ss.

Ego Gregorius Diac. Card. sancti Georgii & Bacchi ss.

Ego Guido Diac. Card. S. Adriani ss.

Ego Boetius Diac. Card. Sanctorum Viti & Modesti ss.

Ego Anselmus Presbyter Card. ss.

Ego La-

Ego Lactifredus Presb. Card. tit. Vestinæ ss.
Ego Lucas Presb. Card. tit. sanctorum Joannis & Pauli ss.
Ego Chrysogonus Diac. Card. sanctæ Mariæ in Porticu ss.

Dat. die 22 Octobris anno Domini 1136 Pont. an. vii.

Data Pisis per manus Aymerici Sanctæ Romanę Ecclesiæ Diacon. Cardin. & Cancellarii, XI. Kalend. Novemb. Indict. XIV. Incarnation. Dominicæ anno MCXXXVI. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno VII.

X L.

Confirmatio Immunitatum Ecclesiæ Marsanensis prope Trajectum Mosæ, ad Monasterium B. Remigii pertinentis, in qua Canonicorum loco Monachi substituuntur.

Ex Tom. 1. Cod. Diplomat. Miræi pag. 385.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Oddoni Abbati Monasterii S. Remigii, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Locorum venerabilium cura nos admonet, de eorum quiete atque utilitate solicitè cogitare. Nec dubium, quod si Servorum Dei petitionibus benignè concurrimus, nostris opportunitatibus clementem Dominum reperimus. Ideoque, dilecte in Domino fili, Oddo Abbas, tuis rationabilibus postulationibus clementer annuimus, atque libertatem Ecclesiæ de Marsna, ad Monasterium B. Remigii pertinentis, ab Alexandro quondam Leodiensi Episcopo tibi concessam, & ab Hermanno ejus Archidiacono, & fratribus suis laudatam atque firmatam, præsentis scripti paginâ roboramus, & futuris temporibus inconvulsam manere decernimus; ut videlicet tam in Præpositura, quàm etiam in Canonìis, decentibu Clericis, qui præfatæ Ecclesiæ beneficia possident, juxta prudentiam & dispositionem tuam, & successorum tuorum, loco eorum Monachi substituantur.

Ecclesia Marsanen. Monasterio Remigiano confirmatur; Cum decreto, ut Clericis sæcularibus substituantur Monachi: prout in rubrica.

Præpositus verò, qui ex parte tua, vel successorum tuorum, eidem loco præfuerit, Sacerdotem sub tali præbenda, qualem ipse Præpositus, consensu Abbatis & fratrum Cœnobii sancti Remigii, qui pro tempore fuerit, providerit, constitutum Leodiensi Archidiacono præsentabit, a quo nimirum animarum sibi cura committetur; & ipse Sacerdos de omni episcopali & synodali jure secundùm Leodiensis Episcopatus consuetudinem respondebit.

Præpositus ab Abbate S. Remigii eligendus Leodiensi Archiep subjicitur.

Solitæ conclusiones.

Nulli ergo hominum liceat, eamdem concessionem, Monasterio B. Remigii factam, infringere, vel mutare, aut qualibet occasione convellere; sed omnia tibi tuisque successoribus integra conserventur; quemadmodum præsentis scripti sanctione, præfati Alexandri quondam Episcopi concessione noscitur institutum. Si qua sane ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat;

Cunctis autem hanc nostram confirmationem servantibus sit pax Domini Nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Innocenti PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicę Ecclesię Episcopus.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis tit. SS. Johannis & Pauli.
Ego Theodewinus S. Rufinæ Episcopus.
Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Adriani.
Ego Chrysogonus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Porticu.

Dat. die 23. Novembris anno Domini 1136. Pontif. anno VII.

Datum Pisis, per manum Aymerici sanctæ Romanę Ecclesię Cardinalis, & Cancellarii, IX. Kalendas Decembris, Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVI. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno VII.

X L I.

Confirmatio Ordinis Canonicorum Regularium S. Augustini, recèns introducti in Steinfeldense Cœnobium, Colonien. Diœcesis.

Ex Archiv. Monast. Steinfeld. communicavit Vir Illustris Fridericus Schannat.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Everuino Præposito, & fratribus in Ecclesia de Steinvelt canonicam vitam professis, tam præsentibus quam futuris, in perpetuum.

Exordium.

Piæ postulatio voluntatis debet effectu prosequente compleri, quatenus devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Proinde, dilecti in Domino filii, vestris rationabilibus postulationibus gratum præbentes assensum, Ecclesiam Steinvell, in qua divinis estis obsequiis mancipati, Apostolicæ Sedis privilegio communimus; imprimis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicus, qui secundum beati Augustini regulam ibidem noscitur institutus, perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observetur. Præcipimus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam professionem absque libera Præpositi & Fratrum licentiâ Ecclesiam vestram relinquere, & ad alium locum liceat transvolare; nec aliquis eum retinere præsumat in Prępositurìs, quę per fratres vestros instituuntur, Ordo vester secundum beati Augustini Regulam teneatur, & si quid novi in Ordine statuendum fuerit, communi assensu Prelatorum vestri annui conventus concorditer statuatur. Præposituras quoque a vestris fratribus institutas, a vobis pro confirmatione Ordinis visitari, & Præpositos earum, per singulos annos vestram Ecclesiam visitare decernimus. Monasteria quoque Sanctimonialium, quæ se magisterio vestræ Ecclesiæ regenda subjiciunt, ab eodem se absolvi, & alii subdi postea non præsumant. Ut autem omnipotenti Domino servire securiùs valeatis, libertatem a recolendæ memoriæ Friderico, Archiepiscopo Coloniensi, Ecclesię vestræ concessam, & venerabili fratri nostro

Secundum B. Augustini Regulas, hac in Ecclesia observandas, Canonicis, per alias Ecclesias divagari, non licere.

Eamdem S. Augustini regulam in præposituris, huic ecclesiæ subjectis, tenendam. Eas per Præpositum visitandas. Ad hoc etiam dirigenda sanctimonialium Monasteria decernit. Confirmat libertates huic Ecclesiæ ab Archiepiscopis Colonien. concessas.

stro Brunone, ejus successore, postmodum approbatam, ipsius precibus inclinati, omnimodam firmitatem in perpetuum tenere sancimus. Porro, quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia Steinvelt impræsentiarum justè & legitimè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata consistant. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate recognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Bonaque omnia eidem usque adhuc elargita, vel in futurum elargienda.

Solitæ conclusiones.

Innocentii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.
Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Theodewinus S. Rufinæ Episcopus.
Ego Anselmus Presb. Cardinalis.
Ego Benfredus, Presb Card.
Ego Chrysogonus, Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Lucas Presbyter Card. tit. SS. Joannis & Pauli.
Ego Martinus Presb. tit. S. Stephani.
Ego Guido indignus Sacerdos.
Ego Gregorius Card. Presb. tit. S. Priscæ.

Data Pisis, per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi & Cancellarii, IV. Idus Decemb. Ind. XIV. Incarnat. Domin. anno MCXXXVI. Pontificatus Domini Innocentii Papæ II. anno VII.

Dat. die 10. Decembr. anno Domini 1136. Pontif. anno VII.

XLII.

Decretum, ne in districtu Monasterii Portensis Ordinis Cistercien. Nuenburgen. Diœcesis, venationes a quoquam fiant.

Edidit Pertuchius Chronic. Porten. pag. 18.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Adelberto Portensi Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri, quatenus & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Proinde, dilecte in Domino fili Adelberte Abbas, tuis rationabilibus postulationibus gratum præbemus assensum; & ut in Portensi Cœnobio, cui auctore Domino præesse dignosceris, Monasticus Ordo, qui secundum B. Benedicti regulam, & normam Cistercienſium fratrum, inibi noscitur institutus, perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observetur, præsenti scripto sancimus. Confirmamus & Concambium, a venerabili fratre nostro Udone Nuenburgensi Episcopo tecum & cum fratribus tuis rationabiliter factum, videlicet Portensem locum cum omnibus suis appenditiis pro Smolensi loco, in quo prius eratis Domino servientes, ab eodem Episcopo concambii titulo vobis collatum: ita tamen, ut idem Smolensis locus cum suis omnibus appenditiis jurisdictioni, & usui præfati cedat Episcopi. Statuimus insuper, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, idem Monasterium impræsentiarum justè & rationabiliter possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata consistant. Ut autem quietiùs omnipotenti Deo servire possitis, præsenti scripto duximus inhibendum, ut nullus Clericus, nullus Laicus infra terminos vestros venationibus audeat vacare, aut nugis consimilibus operam dare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, prænominatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra serventur eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, omnimodis usibus profutura: salvâ nimirum diœcesani Episcopi debitâ reverentiâ. Si qua igitur imposterum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant, Amen.

Ut Ordo Monasticus inibi servetur, decernit:

Cambium a Nuenburg. Episcopo factum,

Bonaque omnia ad Monast. pertinentia confirmat.

In districtu Monast. venationes a quoquam fieri, prohibet.

Solitæ conclusiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Petrus Cardinalis Presbyter T. sanctæ Susannæ ss.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis S. Sergii & Bacchi.
Ego Gerardus Presbyter Cardinalis T. sanctæ Crucis in Hierusalem.
Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Porticu.

InnocentiiPP. & nonnullorum S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Data Romæ per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Cardinalis & Cancellarii, Idib. Januar. Incarnationis Dom. anno MCXXXVII.

Dat. die 13. Januarii anno Domini 1137. Pont. an. VII.

XLII.

Confirmatio donationum, ab Episcopo, Clero, & Populo Placentino factarum Monasterio Columbano Clarevallensi.

Ex Archiv. Monast. hujus edidit Campi Hist. Placent. Tom. I. pag. 538. & Ughellius Ital. Sac. Tom. II. ubi de Episcopis hujus Civitatis.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, carissimo in Christo filio Bernardo Clarevallensi Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis in loco, qui Columbæ dicitur, & Caretum antiquitùs vocabatur, quique in Placentino Episcopatu situs est, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri, quatenus & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Quamobrem, carissime in Domino fili Bernarde Abbas, tuis precibus annuentes, Monasterium, quod in loco, qui Columbæ dicitur, situm est, Apostolicæ Sedis privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, idem Locus impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, Fratribus, qui ibidem pro tempore fuerint, firma in perpetuum & illibata permaneant; In quibus hæc specialiter duximus adnotanda: Omnes videlicet terras illas, quas illustris vir Pallavicinus Marchio, & nobilis Signifer Placentinæ civitatis, seu alii boni viri, eidem loco devotionis intuitu contulerunt, quas nimirum ejusdem loci Fratribus quietas & liberas jure perpetuo permanere, & ab omni sæculari exactione remotas fore, sancimus. Et, quoniam communem vitam agentes de aliorum eleemosynis ac beneficentia debent vivere, constituimus, ut de laboribus, quos fratres ipsius Monasterii propriis manibus aut sumptibus excolunt, nullus ab eis decimas exigere vel suscipere audeat. Decernimus etiam, ut a Villa, quæ Senna dicitur, usque Butrium, seu infra alios terminos, a venerabili fratre nostro Arduino Episcopo, necnon Clero, & Populo Placentino specialiter disegnatos, nulla Ecclesia quolibet tempore construatur, nullaque sæcularis habitatio prorsus fiat. Nulli ergo hominum fas sit, idem Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione, & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si (a) non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Bona ad Monasterium spectantia confirmantur.

Cum decreto omnimodæ exemptionis a solutione decimarum.

Ecclesiam ullam, aut domum construi intra fines Monasterii interdicitur.

Decretum immunitatis ab omni perturbatione, vel alienatione.

Sub solitis clausulis.

Innocentii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Ego Drogo (a) Ostiensis Episcopus.

Ego Gerardus Presbyter Cardinalis Tituli sanctæ Crucis in Hierusalem.

Ego Lucas Presbyter Cardinalis Tituli sanctorum Joannis & Pauli.

Ego Bernardus Presbyter Cardinalis Tituli sancti Chrysogoni.

Ego Ju.... Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Aquiro.

Dat. die 7. Februarii anno Domini 1137. Pontif. ann. VII.

Datum Pisis per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, VII. Id. Februarii Indictione XV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVII. Pontificatus verò Domni Innocentii PP. II. anno VII.

XLIII.

Elargitio privilegiorum Monasterio S. Petri Perusinæ Civitatis Ordinis Cisterciensis, ejusque bonorum confirmatio.

Ex Archivo Monast. hujus edidit Margarinus Bullar. Casin. P. II.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Hieronymo Abbati Monasterii Sancti Petri, quod secus Perusinam Civitatem situm est, ejusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri, quatenus devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Eapropter, dilecte in Domino fili Hieronyme, tuis postulationibus clementer annuimus, atque prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, Monasterium Beati Petri, cui auctore Deo præsides, Apostolicæ Sedis privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, idem Locus impræsentiarum justè & legitimè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, tibi tuisque successoribus firma & illibata permaneant, tam in Ecclesiis, quàm in cellis, curtibus, plebibus, monasteriis, fundis, atque casalibus; In quibus utique hæc propriis nominibus duximus exprimenda: plebem scilicet sancti Constantii, sancti Ruphini, sancti Martini, & sancti Joannis, Plebem sancti Martyrii, Ecclesiam sancti Benedicti in Angellione cum suis pertinentiis, Ecclesiam sancti Justini cum curte sua, Ecclesiam sancti Andreæ, & sancti Angeli de Aliano, cum suis pertinentiis, Ecclesiam sanctæ Mariæ in Petiviano, & sancti Clementis, curtem de Casale, curtem de Petroniano, & hoc, quod vobis pertinet de curte & Ecclesia sancti Donati de Civitella; nec non

Monasterii bona enumerat, & confirmat.

(a) *Variat hìc exemplar Ughellii: puto, utrumque relatorem clausulas hasce, in Codice fortasse omissas, suo marte supplevisse.*

(a) *Ughellius habet* Albericus, *memor hunc se anno 1136. Episcopum Ostiensem factum affirmasse.*

non & terram Ugonis Nepotis Bernonis de Monte-nigro. Apostolicæ quoque Sedis tibi munimine confirmamus Ecclesias sanctorum Apollinaris, Blasii, & Montani, cum suis omnibus pertinentiis: salvo annuo censu Farfensis Ecclesiæ. Quin etiam confirmamus Massas tres, in Comitatu Perusino positas, unam, quæ vocatur Cusulo, alteram Filontio, & aliam, quæ nuncupatur Casalina, cum Ecclesiis, vineis, campis, hortis, montibus cultis & incultis, omnibusque suis pertinentiis; Monasterium quoque sancti Angeli in Comitatu Assisinate, in loco, qui dicitur Limisano, cum cellis & cappellis suis, & cum omnibus sibi pertinentibus: Ecclesiam sancti Archangeli, sitam juxta Lacum Perusinum, cum omnibus sibi pertinentibus: atque Monasterium sancti Salvatoris in Cothale, cum omnibus sibi pertinentibus, & Monasterium sancti Petri in Plojano cum universis suis pertinentiis, Ecclesiam sancti Sylvestri in Murcella, Ecclesiam sancti Donati, & quicquid vestri juris esse dinoscitur in Agello: Ecclesiam sanctæ Mariæ in Podio cum omnibus pertinentiis, Ecclesiam sancti Pauli in Monticello, atque Ecclesiam sancti Petri de Petroniano, cum curte sua. Sane Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium sive Basilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad sacros fuerint ordines promovendi, & Clericorum, ad idem Monasterium pertinentium, a Diœcesano accipietis Episcopo, si quidem Catholicus fuerit, & si ea gratis ac sine pravitate voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire Antistitem, & ab eo consecrationum Sacramenta suscipere; qui Sanctæ Romanæ Ecclesiæ fultus auctoritate, quæ postulatis, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia; seu violentia præponatur, nisi quem Fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, elegerint: a Romano Pontifice consecrandum. Missas autem publicas in eodem Monasterio per Episcopum fieri, vel stationes, aut ordinationes aliquas celebrari, præter Abbatis, ac fratrum voluntatem, omnimodè prohibemus; ne in servorum Dei recessibus occasio popularibus præbeatur ulla conventibus. Nec ulli Episcopo facultas sit, præter Romani Pontificis conniventiam, idem Cœnobium, aut ejus cellas gravare, interdicere, vel excommunicare, seu exactiones novas imponere: Nec sæcularium procerum cuiquam liceat, fodrum vel aliud servitium, ab eodem Monasterio aut ejus pertinentiis extorquere: salvo nimirum jure & ac dominio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ. Decernimus igitur, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel injustè ablatas suis usibus vendicare, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua ergo in futurum Ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerario ausu venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a Sacratissimo

Sacramentorum elargitionem ad Episcopum loci, si fuerit catholicus,

Abbatis vero electionem ad solos Monachos spectare declarat:

Sine cujus cōsensu idem Episcopus Missas publicas, vel quid simile in Ecclesiis Monasterii celebrare non possit; Neque Monasterium ipsum sacris interdicere.

Adversus occupantes & perturbantes bona vel jura Monasterii excommunicationem fert:

Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi Redemptoris aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Benedictionem benefactoribus elargitur.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Innocentii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Drogo Hostiensis Episcopus ss.
Ego Theodewinus S. Rufinæ Episcopus ss.
Ego Berardus Presbyter Cardinalis Tituli S. Crucis in Hierusalem ss.
Ego Anselmus Presbyter Cardinalis Tituli S. Laurentii in Lucina ss.
Ego Martinus Presbyter Cardinalis Tituli S. Stephani ss.
Ego Guido indignus Sacerdos ss.
Ego Bernardus Presbyter Cardinalis Tituli sancti Chrysogoni ss.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sanctorum Sergii & Bacchi ss.
Ego Vassallus Diaconus Cardinalis sancti Eustachii ss.

Datum Pisis per manum Aymerici Sanctæ Romanę Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, IV. Idus Februarii, Indictione XV. Incarnationis Dominicę anno MCXXXVII. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno VII.

Dat. die 10. Februarii an. Dom. 1137. Pont. an. VII.

XLIV.

Guillelmo Arausicano Episcopo bona omnia & possessiones confirmantur.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Guillelmo Auriacensi Episcopo, ejusque successoribus canonicè promovendis.

Inter Instrumenta Ecclesiæ bujus edidit Sammartb. Gall. Christ. Tom. I.

IN beati Petri cathedra, disponente Domino, constituti, fratres nostros Episcopos debemus diligere, & loca eis commissa Apostolicæ Sedis munimine confovere. Quamobrem, venerabilis frater Guillelme Episcope, tuis postulationibus impartimur assensum, & Ecclesiam Auriacensem, cui, Deo auctore, præsides, præsentis scripti paginâ communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia in præsenti anno justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, operante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus in perpetuum, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam scilicet sancti Florentii cum cimeterio & villa. quæ Claustrum nominatur, infra ipsum cimeterium constituta, cum palude Condamina. quam Comitissa Auriacensis, assensu filii Raimbaldi, beato Florentio contulit, cum decimis & cæteris possessionibus suis: Ecclesiam beati Eutropii cum decimis totius territorii de Cadarossà, & possessionibus suis: Ecclesiam sancti Petri cum decimis & possessionibus suis: Ecclesias de Monte-draconis, de Sagariis,

Proemium:

Bona omnia Arausicanæ [illegible] confirmantur.

riis, de Jocondatis cum decimis & possessionibus suis, de Mornatio, de Serignano, de Græpontis, de sancto Juliano, de Derbucio, de Guarda, de Travaillano, de Camereto, de Veillaiga, de Vacquayrassio, de Albuna, de Durbano & Balmis, de Albagnano, de Jonqueriis cum decimis & possessionibus suis, & decimis de Sarriano, & de Podiod'Icardo, de sancto Privato, de Gausanis, & de Aselano, & Ecclesiam sancti Genesii cum appendiciis suis, & cætera omnia, quæ venerabilium fratrum nostrorum, prædecessorum tuorum, Episcoporum fraternitas de occupantium manibus eripuit. Ea etiam omnia, quæ per vos vel per feudales vestros præfata Ecclesia possidere videtur, vobis nihilominus confirmamus. Ad exemplum quoque prædecessoris nostri beatæ memoriæ Papæ Calixti, apostolica auctoritate sancimus, ut in præfata Aurasicensi Ecclesia perpetuis futuris temporibus Episcopalis Sedes absque Tricastini Episcopi, vel cujuslibet alterius contradictione consistat; similiter idem locus propriam Parochiam Episcopalem obtineat, in qua tu vel successores tui, Clericos ordinandi, Ecclesias & Oratoria consecrandi, & alia, quæ ad episcopale officium pertinent, ministrandi, facultatem liberam habeatis. Terminos sanè Aurasicensis Parochiæ, quos ex præcepto ejusdem prædecessoris nostri, in præsentia Attonis quondam Arelatensis Archiepiscopi, & Suffraganeorum ejus, per assertiones testium, & instrumenta cartarum a prædecessore tuo bonæ recordationis Berengario Episcopo constat esse probatos, & Romæ, assistente Pontio Tricastino Episcopo, per eumdem Romanum Pontificem, indagatis utrinque diligenter rationibus, in præsentia Episcoporum & Cardinalium collaudatis, prædictæ Aurasicensi Ecclesiæ quietè & sine aliqua infestatione habendos, possidendosque firmamus; videlicet a ponte Abolena per stratam regalem, quæ vadit inter duos montes usque ad Diganum, & a prædicto ponte, sicut ascendit aqua de Lez versus meridiem, & usque ad fines Vasensis Episcopatus. Porro debitam portionem decimarum & cunctarum oblationum, quæ pro vivis & pro defunctis, Ecclesiis offeruntur, sanctorum Canonum instituta distinguantur; ideoque, venerabilis frater Episcope, quartam partem decimarum ad te pertinentium, tibi ab aliquo usurpari prohibemus. Simili modo statuimus, ne aliquis detentiones Ecclesiæ, non ad se pertinentes, suis usibus indebitè vindicare præsumat. Nulli ergo hominum fas sit, præfatam Arausicensem Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu cujuslibet molestiis fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si quis igitur in futurum, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi congruè satisfecerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio de perpetrata iniquitate cognoscat existere, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco, quę sua sunt, servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Sedes Episcopalis, & competens jurisdictio in ea futura absque alterius Episcopi contradictione.

Assignatio confinium.

Quarta pars decimarum, & oblationum Episcopo adjudicantur;

Solitæ clausulæ.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Innoc. PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Ego Angelus Presbyter Cardinalis tituli sancti Laurentii.

Ego Lictifredus Presbyter ss.

Ego Lucas Presbyter tituli sanctorum Joannis & Pauli.

Marton Presbyter Cardinalis tituli sancti Stephani.

Ego Guido indignus Presbyter.

Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Priscæ.

Ego Bernardus Presbyter Cardinalis tituli sancti Chrysogoni.

Ego Theodewitus sanctæ Rufinæ Episcopus.

Ego Drogo Ostiensis Episcopus.

Ego Albertus Albanensis Episcopus.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis tituli sanctorum Sergii & Bacchi.

Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Hadriani.

Ego Ulbordus Cardinalis S. M. in Via lata.

Ego Chrysogonus Cardinalis Diaconus S. Mariæ in Porticu.

Ego Ivo Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ.

Datum Pisis per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesię Diaconi Cardinalis & Cancellarii, V. Kal. Martii, Indictione XV. Incarnat. Dominicæ anno MCXXXVII. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ anno VIII.

Dat. die 25. Februarii anno Domini 1177. Pontif. anno VIII.

XLV.

Approbatio Instituti regularis vitæ Canonicorum Niciensis Ecclesiæ, cujus bona omnia confirmantur.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Petro Niciensi Episcopo, ejusque successoribus canonicè promovendis, in perpetuum.

Ex Authentico excriptum edidit Ughell. Ital. Sac. To. IV. ubi de Nicien. Episcopis.

Proemium.

OFficii nostri nos hortatur auctoritas, pro Ecclesiarum statu satagere, & earum quieti & utilitatibus salubriter, auxiliante Domino, providere. Dignum namque, & honestati congruum esse cognoscitur, ut qui ad Ecclesiarum regimen assumpti sumus, eas a pravorum hominum nequitia tueamur, & B. Petri atque Apostolicæ Sedis patrocinio muniamus; & Nicen. Ecclesiam, cui Domino auctore preesse dignosceris, S. R. E. privilegio roboramus; Statuentes, ut Ordo Conqnicus, qui secundum B. Augustini Regulam tuo laudabili studio est in Niciensi Ecclesia Dei gratiâ institutus, ibidem futuris temporibus inrefragabiliter observetur; & decedentibus Clericis, qui impræsentiarum in eo Domino famulantur, nullus eis, nisi regularem vitam professus, Canonicus subrogetur. Obeunte quoque te, nunc ejusdem loci Episcopo, nemo ibi preter quam regularis Episcopus præponatur, qui eidem Ecclesiæ, cooperante Domino, præesse valeat, & prodesse. Decernimus etiam, ut quæcumque bona, quascumque possessiones eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum,

In hac Ecclesia Canonicorum regulari disciplina approbata;

Confirmatisque bonis omnibus ad eam pertinentibus;

gum & Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, permittente Domino poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus in perpetuum, & illibata serventur; In quibus hæc propriis nominibus adnotanda subjunximus; Ecclesiam videlicet S. Mariæ de Clausio, Ecclesiam sancti Laurentii de Illontia, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Pila, Ecclesiam sanctæ Teclæ, & Castrum quod vocatur Drapum, Ecclesiam sanctæ Mariæ Villæveteris, Monasterium sancti Pontii cum Ecclesiis ad ipsum pertinentibus, quas in Nicienfi Episcopatu, Episcopale legitimè pertinere dignoscitur; Ecclesiam sanctæ Mariæ de Olivo, Ecclesiam sancti Hospitii. Nulli ergo hominum liceat, quod a te super institutione præfatę Ecclesiæ factum est, & a nobis firmatum, infringere, vel mutare, seu qualibet occasione convellere, nec ejus possessiones auferre, vel Abbatias retinere, seu quibuslibet molestationibus fatigare; sed omnia semper conserventur eorum, pro quorum gubernatione, & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in posterum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contraire, & temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic bonæ actionis fructum percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniat. Amen. Amen. Amen.

Quorum hic pars describitur;

Cum decreto validanti ea, quæ ab Episcopo statuta sunt &c;

Innoc. PP. anathemate percutit Privilegii hujus violatores;

Observatoribus verò bona precatur.

Innoc. PP. & nonnullorum S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Guillelmus Prænestinus Episcopus.
Ego Hubaldus Diac. Card. S. Mariæ in Via lata.
Ego Chrysogonus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Anselmus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina.
Ego Lictifredus Presb. Card. tit. Vestinæ.
Ego Lucas Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli.

Datum Pisis per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Card. & Cancellarii, IV. Kalend. Aprilis Ind. XV. Incarnationis Dom. anno MCXXXVII. Pontif. vero Domni Innocentii Papæ II. anno VII.*

Dat. die 29. Martii anno Domini 1137. Pontif. anno VIII. *leg. VIII.

XLVI.

Monasterium de Cheminon. ab Ordine S. Nicolai de Aroasia translatum ad Ordinem Cisterciensem, Cœnobio de tribus Fontibus subditur.

Ex Gall. Christ. Tom. IV. pag. 29

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Stephano Abbati Monasterii de Tribus fontibus ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Fratrum Claravallensium encomia,

LAudes & gratias omnipotenti Deo referimus, quod nomen & vitam Fratrum Claravallensium per diversas partes mundi ita celebrem, ita fecit spectabilem esse, ut eorum laudabili ... ipsi quoque viri religiosi religiosiores fieri appetant, &, juxta illud Psalmistæ, De virtute in virtutem ire contendant.

Translationem, & subjectionem a Canonicis Cheminonensibus Monasterio de Tribus Fontibus factas confirmat.

Placet igitur, & hoc ipsum auctoritate confirmamus, quod Canonici Cheminonenses semetipsos, & locum suum Monasterio de Ttribus fontibus contulerunt, & sub vestra cura atque magisterio de cætero vivere decreverunt; & quoniam Deus, utpote incommutabilis & ęternus, mutabilia corda non approbat, atque apud ipsum non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio, simili modo sancimus, ut jam dictis Canonicis pręsentibus vel futuris nullatenus liceat, quocumque tempore se a vestra subjectione subtrahere, seu qualibet occasione contra vos calcaneum elevare; sed potius idem locus cum appendiciis suis, & personæ, ibidem pro tempore Domino servientes, etiam obedientes vobis existant, quemadmodum Abbatiæ, quæ secundum regulam Cisterciensium institutæ sunt, suo capiti obsequuntur: salvo nimirum censu xij. nummorum Cathalaunensium, singulis annis nobis nostrisque successoribus persolvendorum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat vos vel successores vestros super hac nostra confirmatione temerè perturbare, aut aliquam vobis exinde contrarietatem inferre. Si quis autem ausu temerario contra hanc præsentem constitutionem venire tentaverit, secundò tertiovè commonitus, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, excommunicationi subjaceat; Conservantes verò omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli gratiam consequantur. Amen.

A quibus substrationem fieri prohibet.

Censum annuum sibi reservat.

Clausulæ consuetæ.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Episc. ss.

Data Romę per manum Aymerici Sanctę Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii XIII. Kalendas Martii, Indictione prima Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVIII. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ Secundi anno IX.

Dat. die 17. Februarii an. Dom. 1138. Pontif. an. IX.

XLVII.

Confirmatio bonorum omnium Præposito, & Canonicis Ecclesiæ S. Mariani Eugubinæ Sedis Cathedralis, a Principibus Regibus, vel summis Pontificibus donatorum.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Benedicto Præposito, ejusque fratribus in Ecclesia Cathedralis Sedis B. Mariani Eugubinæ civitatis famulantibus, tam præsentibus quàm futuris, in perpetuum.

Ex membranis Archiv. Eugubini edidit Ughell. Ital. Sac. To. I. ubi de Epp. Eugub.

Exordium.

PIÆ postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri, ut & fidelis devotio laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Ea propter, dilecti in Domino filii, postulationibus vestris clementer impertimur assensum, & Ecclesiam B. Mariani, in qua divinis estis obsequiis mancipati, Apostolici privilegii paginâ communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quęcumque bona, idem Locus impræsentiarum canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis in perpetuum & illibata permaneant.

Bona omnia Ecclesiæ huic confirmatur.

neant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Plebem videlicet S. Johannis de civitate, plebem S. Mariæ Serrata, plebem de Lisciano, plebem S. Mariæ de Gadiano cum plebe S. Donati, & S. Viriani, plebem S. Gervasii, curtem de Lavari, cum aliis omnibus Ecclesiis, ac bonis prædictæ Ecclesiæ pertinentibus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam B. Mariani Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet fatigationibus molestare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione, & sustentatione sunt concessa, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur &c. Amen.

Quorum non nulla hic enumerantur. *Decretum libertatis atque immunitatis.* *Solitæ clausulæ.*

EGO INNOCENTIUS Catholicę Ecclesię Episcopus ss.

Innocentii PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Ego Conradus Sabinen. Episcopus propria manu corroboravi.
Ego Petrus Card. Presb. S. Susannæ.
Ego Bernardus Presb. Card. S. Crucis in Hierusalem.
Ego Anselmus Presb. Card. S. Laurentii in Lucina.
Ego Martinus Presb. Card. S. Stephani.
Ego Oddo Diac. Card. S. Georgii.
Ego Guido Diac. Card. SS. Cosmæ & Damiani.
Ego Guido Diac. Card. S. Adriani.
Ego Boethius Diac. Card. SS. Viti & Modesti.
Ego Ivo Diac. Card. S. Marię in Aquiro.
Ego G. G. Card. S. Angeli.
Ego Gerardus Diac. Card. S. Mariæ in Domnica.

Datum Lateranis per manus Aymerici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Cancellarii, X. Kal. Aprilis, Indict. I. Incarn. Dominicæ anno MCXXXVII. * Pontificatus vero D. Innocentii Papæ II. an. IX.

*Dat. die 21. Martii anno Dom. 1138. Pontif. an. IX. * leg. 1138.*

XLVIII.

Privilegium confirmationis donationum omnium, factarum Monasterio Albæripę Lingonen. Diœcesis.

Inter Instrumenta Ecclesiæ Lingonen. edidit Sammarth. Gall. Christ. Tom. IV. col. 169.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, reverendissimo in Christo filio Rainbaldo Abbati Monasterii Albæripę, suisque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

IN Apostolicæ Sedis speculâ, disponente Domino, constituti, tanto amplius Religiosas personas paterna debemus pietate diligere ac fovere, quanto magis eorum orationibus ad exequendum injunctum nobis apostolatus officium opportunis solatiis adjuvari, & in futuro ęternę benedictionis participes fore confidimus. Proinde, dilecte in Domino fili Rainbalde Abbas, exorati a carissimo filio nostro Bernardo Clarę vallis Abbate, de cujus religione atque prudentiâ innumera commoda sanctæ Ecclesiæ a Domino provenerunt..... desideriis clementer annuimus, & Monasterium Albæripę, cui Deo auctore præsides, præsentis scripti paginâ communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, idem Locus impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc nominatim duximus exprimenda: videlicet quæcumque a bonæ memoriæ Wilenco Lingonensi Episcopo per manum supradicti Abbatis Clarevall. ad opus Monasterii Albæripæ in locis inferiùs adnotatis, devotionis intuitu sunt collata; scilicet in Solongereth, campo Alerii, Ambrariis, Aula, Arcusracto, Racheso, Quine, Morethangiis, Crille: quod profecto donum non solùm de iis, quæ in proprietate ac dominio suo præfatus Episcopus inibi possidebat, factum esse cognoscitur; sed & quidquid ex iis, quæ alii ab eo de eisdem terris, feudi nomine, quocumque modo tenebant, justè possetis acquirere. Præterea nihilominus confirmamus, quæ idem Episcopus, exceptis supradictis locis, in omnibus aliis terris suis circumjacentibus, vobis contulit, ideſt omnia necessaria liberè & gratis ad usus vestros, & domorum vestrarum, atque animalium, tam in herbis quàm in aquis, sylvis, glandibus, & in quibuslibet rebus, vel potu, melle, venatione, & cæteris iis similibus, a vobis vel universis vestris sive mercenariis capiendis vel inveniendis. Simile quoque donum, a nobili viro Rainaldo de Grance vobis factum, simili sanctione firmamus. Adjicientes donationem, quam egregius vir Ebaldus Comes de Sauz, & Rainaldus de Grance, vobis fecisse noscuntur de iis, quę infra supradictos terminos possidebant, & extra eadem loca, si qua de proprietate & dominio eorum sunt vestris, vel vestrorum hominum, seu & animalium usibus necessaria, firma vobis & inviolata serventur. Nulli ergo omnino hominum liceat, prædictum Monasterium super hac nostra constitutione temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet molestiis fatigare; sed omnia integra conserventur vestris usibus omnimodis profutura. Si quis autem huic nostræ constitutioni sciens contraire tentaverit, secundo tertiove commonitus, si non pręsumptionem suam congruè emendaverit, excommunicationi subjaceat; Conservantes verò hęc omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus gratiam consequantur. Amen. Amen. Amen.

S. Bernardi Claravallen. merita in Sedem Apostolicam. *Bona Monast. confirmantur, & donationes omnes:* *Solitæ clausulæ.*

Datum Laterani per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Card. & Cancell. VI. Kal. April. Indict. I. Incarnat. Dominicæ MCXXXVIII. Pontificatus vero Domni Innocentii Papę II. anno IX.

Dat. die 27. Martii anno Domin. 1138 Pontif. anno IX.

XLIX.

Sedes Episcopalis Rossellanæ Ecclesiæ, prædonum infestationibus agitatæ & desolatæ, Grossetum transfertur.

Edidit Nicolaus Coletus Ital. Sac. Tom. X. in Addendis ad Historiam Ecclesiæ Grossetanæ: Sedis Apostolicæ potestas transferendi, vel uniendi Ecclesias.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, ven. fratri Rollando Grossetano Episcopo, ejusdemque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

SAcrosancta Romana Ecclesia, Caput & Magistra omnium Ecclesiarum est ab ipso Salvatore nostro Jesu Christo divinitùs constituta; quæ profectò, sicut speciali privilegio cœlitus

litùs sibi collato, potestatem habet novos Episcopatus, exigente necessitate, statuere; ita nihilominus duos potest in unum conjungere, unum in duos dividere: atque Episcopales Sedes, qualibet tyrannica feritate oppressionem vel violentiam patientes, ad alia, quæ tutiora sunt, loca transferre: Cum utique B. Augustinus, egregius S. Ecclesiæ Doctor & Rector, certis ex causis id fieri annuati, videlicet, aut pro persecutorum feritate, aut locorum difficultate, aut malorum societate. Sed & Prædecessores nostri, qui diversis fuere ætatibus, eamdem translationem ad alia loca munitiora unius ejusdemque Diœceseos sępenumero fieri permiserunt. Hoc nimirum dispensationis intuitu, ven. frater Rollande Episcope, quoniam Rosellana Ecclesia multorum prædonum in circuitu habitantium stimulis & infestationibus agitatur: & populus ejusdem loci ad magnam desolationem atque paucitatem, peccatis exigentibus, est redactus, communicato fratrum nostrorum consilio, dignitatem Episcopalis Sedis in eadem Urbe hactenus habitam, in Grossetanam civitatem apostolica auctoritate transferimus; atque, ut idem locus de cætero episcopalis apicis culmine decoretur, præsentis privilegii sanctione decernimus. Nulli ergo omnino hominum fas sit, te vel successores tuos super hac nostra constitutione temerè perturbare, aut etiam super his aliquid immutare; sed potius Grossetana Civitas Episcopalis Sedis dignitate perpetuo gaudeat, eique tamquam Matrici Ecclesiæ ab omnibus tam clericis quàm laicis Rossellanæ Diœceseos obedientia & reverentia humiliter deferatur. Si qua sanè imposterum ecclesiastica sæcularisve persona, hujus nostræ dispositionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui periculum patiatur, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ subjaceat ultioni. Constituimus autem, ut privilegiis, a Sede Apostolica Monasteriis seu aliis piis locis indultis, hujus nostræ concessionis obtentu nullum præjudicium inferatur. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax D. N. Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Quibus tamen de causis id agendum. *Et a summis Pontificibus actum;* *Propter Rosellanæ Ecclesiæ calamitatem ejusdem Episcopalis Sedes Grosse. tum transfertur;* *Decretum confirmationis præsentis privilegii,* *Cum solitis clausulis.*

Innoc. PP. EGO INNOCENTIUS Catholicę Ecclesiæ Episcopus ss.

& S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

N.
Ego Corradus Sabinensis Episcopus ss.
Ego Albericus Hostiensis Episcopus ss.
Ego Petrus Cardinalis Presbyter tit. S. Susannæ ss.
Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Hierusalem ss.
Ego Anselmus Presb. Cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina ss.
Ego Lucas Presb. Cardinalis tit. SS. Joannis & Pauli ss.
Ego Martinus Presb. Cardinalis tit. S. Stephani ss.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ss.
Ego Oddo Diaconus Cardinalis ad Velum aureum ss.
Ego Guido Diaconus Cardinalis SS. Cosmæ & Damiani ss.
Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Adriani ss.
Ego Chrysogonus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Porticu ss.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis S. Angeli ss.
Ego Octavianus Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere ss.

Datum Laterani per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis & Canc. V. Idus Aprilis Indictione I. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVIII. Pontificatus vero Domni Innocentii II. Papę anno IX.

Dat. die 9. Aprilis anno Dom. 1138. Pont. ann. 18.

L.

Domus Montis-Pessulani, & Monasterium S. Gervasii, & aliud Monasterium SS. Domitiani, & Ragueberti, cum pertinentiis omnibus, Cluniacensi Monasterio confirmantur.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Abbati Cluniac. ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier col. 1403.

QUos omnipotens Dominus ampliori honestate ac religionis nitore facit esse conspicuos, a Sede Apostolica convenit plurimum honorari, & opportunis adminiculis confoveri. Quocirca, dilecte in Domino fili Petre Abbas, personam tuam paternis affectibus amplexantes, donationem ab illustri Viro Guillelmo Montis-pessulani in manu nostra devotionis intuitu factam, & per nos Monasterio tradendam Cluniacensi, tuisque successoribus confirmamus, & Cluniacensi Monasterio ratam & inconvulsam perpetuò manere decernimus; Statuentes, ut in eodem loco Oratorium, & Cimiterium construatur, in quo si quæ personæ, undecumque venientes, sepeliri deliberaverint, nullius prohibeantur obstaculo, nisi fortè vinculo excommunicationis fuerint innodatæ: salvo nimirum jure matricis Ecclesię. Adjicimus etiam, ut si quid fratribus in eodem loco Deo servientibus concessione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, imposterum datum fuerit, tam tibi quàm ipsis fratribus præsentibus vel futuris, firmum & inviolabile servetur. Simili quoque modo Monasterium S. Gervasii de Fos, quod quidem aliquando Prioratus Cluniacensis Cœnobii extitit, nunc autem in Abbatiam per quorumdam insolentiam est transactum, in Prioratus statum & ordinem revocetur, & perpetuis temporibus cum omnibus suis pertinentiis sub ejusdem Monastarii ditione ac dispositione consistat. Ut autem sacrum Cluniacense Cœnobium semper de bono in melius suscipiat incrementum, Monasterium SS. Domitiani & Ragueberti sub jure & dispositione tua & successorum tuorum perpetuò manere sancimus, quemadmodum a venerabili fratre nostro Petro Lugdunensi Archiepiscopo, Apostolicę Sedis Legato, noscitur institutum, & suo scripto atque sigillo firmatum. Nulli ergo hominum fas sit, idem Cluniacense Cœnobium super hac nostra concessione ac confirmatione temerario ausu perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere: sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatio-

Exordium. *Domus Montispessulani confirmatur Monast. Cluniac.* *Ad construendum Oratorium, & Cemeterium.* *Item MonasteriumS. Gervasii de Fos in Prioratum redigendum,* *& Monasterium SS. Domitiani & Ragueberti;*

tatione ac gubernatione concessa sunt, omnimodis usibus profutura. Si qua fane imposterum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non congruè satisfecerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & in futuro præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Cum solitis clausulis.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Episc. ss.

Innocentii PP.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sanctorum Sergii & Bacchi subscripsi.

& S. R. E. Card. subscriptiones.

Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Crucis in Hierusalem subscripsi.

Ego Teodewinus S. Ruffinæ Episcopus ss.

Ego Anselmus Presbyter Cardinalis tit. sancti Laurentii in Lucina subscripsi.

Ego Lictifredus Presbyter Cardinalis tituli Vestinæ subscripsi.

Ego Lucas Presbyter Cardinalis tit. sanctorum Joannis & Pauli subscripsi.

Ego Martinus Presbyter Cardinalis tit. S. Stephani ss.

Dat. die 28. Aprilis anno Domini 1138. Pontif. anno IX. * leg. I. * leg. IX.

Datum Laterani per manum Aymeriei Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, IV. Kal. Maii, Indictione II.* Dominicæ Incarnationis anno MCXXXVIII. Pontificatus Domni Innocentii Papæ II. anno X.*

L I I.

Assignatio finium S. Fulginaten. Ecclesię, cujus bona omnia confirmantur.

Ex Ughell. Ital. sac. Tom. I. ubi de Fulginat. Epp.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, ven. fratri Benedicto Episcopo Fulginensi, ejusque Successoribus canonicè substituendis, salutem in perpetuum.

Proemium.

INcomprehensibilis & ineffabilis Divina miseratio potestatis nos hac providentię ratione in Apostolicæ Sedis administratione constituit, ut paternam universis Ecclesiis solicitudinem gerere studeamus. Proinde, venerab. in Christo frat. Benedicte Episcope, tuis justis postulationibus debita benignitate annuimus, & Fulginensem Ecclesiam, cui Deo auctore pręesse dignosceris, Apostolicæ Sedis privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quęcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum rationabilibus modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque præcessoribus, & illibata permaneant. Sancimus etiam, ut universi fines parochię, sicut a tuis successoribus usque hodie sunt possessi, ita omnino integra tam tibi quàm tuis successoribus in perpetuum conserventur. Primum quidem latus a Timia vadit in flumen Mortuum: Secundum latus a flumine Mortuo in fontem Palumbi, & primum S. Stephani ad Crucem S. Martini, inde ad Cerretum, & ad Rivulum Fojani usque ad Rivulum, qui dicitur Griscus: Tertium latus ab ipso Grisco pervenit ad Corniale de Vaccagna usque ad clivium Martis, & inde ad collem Jovis, & descendit per directum usque ad Crucem sancti Mauri: A quarto latere versus Dona juxta Spellam pervenit in supradictum flumen Timiam. Confirmamus insuper vobis, & per vos S. Fulginensi Ecclesię, plebem S. Johannis de Foro fluminis cum Ecclesiis suis, plebem S. Johannis de Dilecto cum Ecclesiis suis, plebem S. Feliciani de Butino, plebem de S. Maria Nova, plebem S. Mariæ de Fulginea cum Ecclesiis & possessionibus eorum, plebem S. Valentini, & plebem de Rovelleta, & plebem S. Marię de Scopulo, plebem S. Marię de Fellonica cum possessionibus & Ecclesiis earum, plebem de Cassignano, plebem de Porcarella, & plebem S. Andreæ de Orbe cum Ecclesiis & pertinentiis earum. Porro castellum Landolinę cum sua possessione, & Monasterium sancti Petri cum suis possessionibus, Ecclesiam quoque S. Marię de Rignano cum omnibus pertinentiis suis, in tuo & tuorum successorum dominatu semper permanere censemus. Canonicam vero S. Feliciani cum omnibus pertinentiis, vel Ecclesiis suis, ita sub vestro statuimus jure persistere, ut nullus ibi Præpositus, nullusque Canonicus absque assensu Episcopi ordinetur. Præbenda etiam de Canonica Episcopo attribuatur, quoties in refectorio cum fratribus reficere noluerit. Monasterium quoque Salvatoris, & Ecclesiam S.. . . . & Ecclesiam S. Constantii, & Ecclesiam S. Abundii, & Ecclesiam S. Herculii, & omnes Ecclesias civitatis secundum sacrorum Canonum sanctiones in vestra statuimus dispositione & ordinatione persistere. Insuper etiam Ecclesiam S. Christinæ, Ecclesiam S. Petri de Rotundo, & Canonicam S. Paterniani cum omnibus pertinentiis earum, Monasterium S. Stephani, & Monasterium de Salvino, & S. Martini de Murro, & S. Angeli de Rosaja cum omnibus pertinentiis eorum, Canonicam quoque S. Martini, S. Andreæ, & S. Luciæ cum omnibus pertinentiis & ecclesiis earum, omnesque alias Ecclesias Fulginensis Episcopatus similiter in vestra statuimus dispositione, & ordinatione persistere. Sane redditus de mercato, de portis, de pontibus, de stratis Civitatis, & de Castro Episcopi, videlicet S. Feliciani, tibi tuisque successoribus in perpetuum confirmamus, sicut ex antiquo jure, & ex regia liberalitatis munificentia, Fulginensis hactenus possedit Ecclesia. Et campum qui dicitur S. Mariæ, campum de Pissinale, & campum de Uccellano, campum de Vaccaria, campum S. Abundii de Filecto, campum Frigidi, campum de Gualdo, & totam terram Berardi filii Ricconis, & terram totam, quam dedit Acto Comes, Luponis filius, Ecclesiæ S. Feliciani, & totam terram, quæ in Spello, & Colle, Topini quoque fluminis alveum juxta Civitatem in vestra jurisdictione servandam perpetuo confirmamus, & molendina omnia, quę illic præsenti tempore jam constructa sunt, aut in futurum construi contigerit, & quęque illic ædificia construentur, necnon omnes servi & ancillæ, atque liberi, ad Ecclesiam pertinentes, sub vestra semper aut success. possessione permaneant. Decernimus ergo &c. Si qua ergo &c. Cunctis autem &c. Amen.

Bona Ecclesię confirmantur.

Fines Diœcesis Fulginaten.

Enumeratio bonorum.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Episcopus.

Innocentii PP.

Gre-

& S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones. Gregorius Presb. Card. tit. SS. Apostolorum ss.
Petrus Card. Presb. tit. S. Susannę ss.
Petrus Card. Presb. tit. S. Marcelli ss.
Gerardus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierus. ss.
Anselmus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ss.
Lucas Presb. Card. tit. SS. Jo. & Pauli ss.
Gregorius Diac. Card. SS. Sergii ss.
Guido Diac. Card. S. Adriani ss.
Oddo Diac. Card. S. Georgi ad Velum aureum ss.
Guido Diac. Card. SS. Cosmæ & Damiani ss.

Dat. die 11. Junii anno Dom. 1138. Pontif. anno IX.

Datum Laterani, per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Card. & Cancellarii, III. Id. Jun. Ind. I. Inc. Dominicæ ann. MCXXXVIII. Pontificatus vero D. Innocentii Papæ II. anno IX.

LII.

Confirmatio Statuti, ut decedentibus Canonicis sæcularibus, totidem subrogentur regulares in Ecclesia S. Mariæ de Castalione, cujus bona omnia confirmantur.

Inter Instrum. Ecclesiæ Lingonen. edid. Sammarthan. Gall. Christ. Tom. IV. col. 170.

Innocentius, Servus Servorum Dei, dilecto filio Aldoni Abbati S. Marię de Castellione ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

QUod per aspirantem gratiam, dilecte in Domino fili Aldo Abbas, in B. Dei Genitricis Ecclesia est constitutum, nobis extat acceptum; unde etiam charitatem tuam duximus commonendam, ut more boni agricolæ commissam tibi vineam summi patrisfamilias diligenter excolere, eamque pro viribus meliorare contendas. Quia verò ex hortatione confratrum nostrorum Guilelmi quondam Lingonensis Episcopi, & Bernardi Clarevallensis Abbatis, est in B. Mariæ Ecclesia institutum, ut obeuntibus sæcularibus ejusdem loci Canonicis, nonnisi Regulares substituantur; idipsum nihilominus gratum habemus, statuentes, ut decedentibus sęcularibus Canonicis, qui impræsentiarum apud vos esse noscuntur, nullus eis, nisi regularem vitam professus, Canonicus subrogetur. Sancimus etiam, ut quascumque possessiones idem Locus hodie canonicè possidet, aut imposterum concessione Pontificum, largitione Regum & Principum, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus permaneant. Nulli ergo &c.

Innocentii PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Ecclesię Catholicæ Episcopus.
Ego Drogo Ostiensis Episcopus.
Ego Gerardus Cardinalis S. Crucis in Hierusalem.
Ego Anselmus Presbyter Cardinalis.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis.
Ego Martinus Presbyter Cardinalis.
Ego Guido Diaconus Cardinalis.
Ego Chrysogonus Diaconus Cardinalis
Ego Yvo Diaconus Cardinalis.

Dat. die 20. Septemb. ann. Dom. 1138. Pont. ann. IX.

Datum apud S. Germanum per manum Aymerici Sanctæ Romanę Ecclesiæ Diaconi, Cardinalis & Cancellarii, XII. Kal. Octob. Indictione I. anno MCXXXVIII. Pontificatus Innocentii II. anno IX.

LIII.

Confirmatio Bonorum Monasterii Brufeningensis Ratisbonen. Diœcesis.

Ex Hundii Historia Salisburg. To. III.

Innocentius, Servus Servorum Dei, dilecto filio Erboni Brufeningen. Monasterii Abbati ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

SIcut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, ita legitima desiderantium non est differenda petitio. Proinde, dilecte in Domino fili Erbo Abbas, tuis petitionibus clementer annuimus, & Brufeningen. Monasterium, cui Deo auctore præesse dinosceris, sub Apostolicę Sedis tutela suscipimus, & præsentis scripti paginâ communimus; statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Locus impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; *[Bona ad Monast. spectantia confirmans.]* In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, videlicet villas seu possessiones, quas venerabilis frater noster Otto Bambergen. Episcopus eidem Monasterio contulit, Gebernebach, Munnebach, Malistorff, Stainloch, Ahebach, Oberdorff, Grassolfing, Hemburc, Neunkirchen, Dietpurgerreut, Wittenreut cum suis pertinentiis. Prohibemus insuper, ne præfatas res eidem Monasterio jam collatas, vel in antea conferendas, prædicto Episcopo vel alicui successorum suorum distrahere vel minuere liceat. *[Et a quolibet minui prohibet.]* Decernimus autem, ut, quia communem vitam ducentes de aliorum eleemosynis & beneficentia debent vivere, de laboribus, quos propriis sumptibus colligitis, a vobis decimas exigere vel recipere nemo præsumat. *[Vel a Monachis quidquā ulla de causa exigi.]* Sancimus etiam, ut Ordo monasticus, qui secundum beati Benedicti regulam, & studium vestrum in eo Monasterio noscitur institutus, futuris temporibus ibidem perpetuò conservetur. *[Monasticum Ordinem ibi eo servari statuit secundum Regulam sancti Benedicti.]* Statuimus insuper, ut nemini fratrum vestrorum post factam in eodem Monasterio professionem absque licentia Prælati sui ad alium locum liceat transmigrare. Nulli ergo hominum liceat, idem Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, minuere, vel aliquibus molestiis fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. *[Solitæ conclusiones.]* Si qua igitur in futurum Ecclesiastica sęcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, atque a Sacratissimo Corpore & Sanguine Domini nostri Jesu Christi aliena fiat; Conservantes autem hęc omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, gratiam consequantur. Amen.

Innocentii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus ss.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Georgii & Bacchi ss.
Ego Petrus Card. Presbyter Sanctę Susannæ ss.

Ego Gerardus Presbyter Card. tit. S. Crucis in Hierusalem ss.

Ego Lucas Presbyter Card. tit. sanctorum Joan. & Pauli ss.

Ego Vassallo Diac. Card. S. Eustachii juxta templum Agrippe ss.

Dat. die 11. Aprilis anno Domini 1139. Pontif. anno x. Datum Laterani per manum Aymerici Diac. & Cancellarii, III. Idus Aprilis Indict. II. Dominicæ Incarnationis anno MCXXXIX. Pontificatus vero Domni Innocentii PP. anno X.

L I V.

Diploma pro Monasterio S. Lamberti in valle Sein Salisburgen. Diœcesis Ordinis S. Benedicti.

Ex Hundii Metropoli Salisburg. T. III.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Gunthero Abbati Monasterii sancti Lamperti martyris, quod situm est in Saltzburgensi Episcopatu, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

APostolicæ Sedis clementiæ convenit, omnibus, ejus suffragium implorantibus, materne affectionis patrocinium exhibere. Sicut autem ex scriptis beate memorie Silvestri Pape nostri predecessoris agnovimus, Aeribo quondam Comes pro anime sue remedio, suorumque parentum, in quodam loco suæ proprietatis, quod olim Burgili vocabatur, nunc autem ab incolis Serva dicitur, Monasterium in honore S. Lamperti martyris pro sua devotione construxit, atque ad suæ salutis ac præmii cumulum, interventu gloriosæ memorie Ottonis tertii Imperatoris Augusti, eumdem locum, beato Petro oblatum, Apostolico privilegio fecit roborari. Nos igitur ipsius vestigiis inhærentes, tuis, dilecte in Domino fili Gunthere Abbas, postulationibus impertimur assensum, ipsumque Monasterium S. Lamperti presentis privilegii paginâ communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, seu aliis rationabilibus modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus permaneant. Obeunte vero te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum successorum quolibet, nullus ibi qualibet surreptionis astutia vel violentia præponatur, nisi quem fratres communi assensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam, sibi præesse providerint. Adjicimus etiam, ut Advocatiam ejusdem Monasterii nulli liceat usurpare, sed potius pro vestro arbitrio personam idoneam vobis in Advocatum liberè eligatis; qui etiam si inutilis Monasterio vestro fuerit, absque alicujus contradictione eum amovendi, & loco ejus alium subrogandi, licentiam habeatis. Decernimus ergo, ut nulli liceat ecclesiasticæ seculari-ve persone, præfatum Monasterium super hac nostra confirmatione ac concessione temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu aliis quibuslibet molestiis fatigare; sed omnia eis integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, omnimodis usibus profutura. Ad indicium vero hujus perceptæ a Rom. Ecclesia libertatis, xij. denarios nobis nostrisque successoribus annualiter persolvetis: juxta institutionem quoque jam dicti prædecessoris nostri, pro Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, omni die ad Missam una collecta fiat, similiter & pro defunctis. Sancimus insuper, ut nemini fratrum vestrorum post factam in eodem Monasterio professionem, absque licentia prælati sui ad alium locum liceat transmigrare. Quod si discesserit, & canonicè commonitus, redire contempserit, facultatem nihilominus habeatis, eumdem a divinis officiis interdicere, interdictum verò nullus Episcoporum vel Abbatum suscipere audeat, vel retinere. Si quis sane imposterum, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Domini nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo judicio districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem Ecclesiæ huic justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Henricus Comes de Stein Cœnobii hujus fundator:

Ejus bona omnia confirmat Innocentius PP.

Abbatis electionem a Monachis fieri statuit.

Prout etiam Advocati.

Item liberum ab omni perturbatione declarat:

Censum xij. denariorum Rom. Ecclesiæ reservat, & collectam quotidianam pro Rom. Pontifice.

Abbati facultatem elargitur inobservantes Monachos de Monasterio pellere, aliosque suscipere.

Solitæ clausulæ.

Datum in Lateran. per manum Aymerici Diac. Cardinalis & Cancellarii, S. R. E. III. Idus Apr. Indict. II. Dominice Incarnationis anno MCXXXIV. (a) Pontificatus D. Innocentii Papæ anno X.

Dat. die 11. Aprilis anno Dom. 1139. Pontif. anno x.

L V.

Confirmatio bonorum omnium Admontensis Monasterii Ordinis Benedictini Salisburgen. Diœcesis, quod sub protectione Sedis Apostolicæ recipitur, variisque donatur privilegiis.

Ex Mss Codd. Monast. hujus edidit Pezius Thesaur. Anecdot. Noviss. Tom. III. Par. III. pag. 662.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio suo Gotifredo Abbati Monasterii, quod Admuntis dicitur, in Saltzburgensi Parochia situm, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM omnibus Ecclesiis & ecclesiasticis personis ex injuncto nobis a Deo Apostolatûs officio debitores existamus, illos tamen paternis affectibus nos convenit ampliùs confovere, qui, postpositis rebus sæcularibus, omnipotentis Dei servitio se arctiùs alligarunt. Quapropter, dilecte in Domino fili Godefride Abbas, tuis rationabilibus postulationibus clementer annuimus, & Monasterium Admuntense, cui auctore Deo præsides, sub Apostolicæ Sedis tutelam & protectionem suscipimus, & præsenti scripti paginâ communimus, quod utique a venerabili fratre nostro Gebehardo Saltzburgensi Archiepiscopo felicis memoriæ constat esse constructum, in sua Diœcesi, atque multis bonis ditatum. Insuper etiam quascumque possessiones, quæcumque bona, a præfato Gebehardo seu a successore suo Tie-

Monast. sub protectione Sedis Apostol. recipit:

Ejusque Bona omnia confirmat:

(a). Lege 1139. ut conveniat annus hic cum cæteris notis Chronologicis appositis; facilius enim est in hanc solam, quàm in cæteras notas, scriptoris incuriâ errorem irrepsisse.

Tiemone Archiepiscopo, seu aliis Dei fidelibus in decimis vel donationibus aliorum agrorum collata sunt, vel inposterum offerri contigerit in terris, vineis, vel quibuslibet aliis possessionibus, aut quacumque concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis idem Cenobium acquisierit, præsentis vobis scripti paginâ confirmamus. Nec Episcopo, nec Abbati ipsi, nec personæ alicui facultas sit, bona ejusdem Cenobii in feudum sive beneficium, sine consensu meliorum & discretorum fratrum, aliquibus dare, nec modis aliis alienare.

Quæ ullo modo alienari vetat.

Sanè sepulturam ipsius loci liberam esse censemus, ut qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi excommunicati sint, extremæ voluntati eorum nullus obsistat. Laicos sive Clericos sæculares ad conversionem suscipere, nullius Episcopi vel Præpositi contradictio vos inhibeat. Præterea Hospitalem domum, a venerabili fratre nostro Clunardo apud Friesach constructam, & Admuntensi Cœnobio cum decimis apud Modinizze antiquis & novellis, & cum cæteris omnibus sive patellis, sive sylvis, aut agris, sive mancipiis, vel cum concambio, sive rationabili donatione donatam, vobis Apostolico Privilegio roboramus. Obeunte vero te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus inibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum.

Liberam inibi cuicumque personæ fore sepulturam,

Monachis autem Abbatis electionem indulget.

Nulli ergo hominum omninò fas sit, idem Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Salzburgensis Archiepiscopi canonicâ reverentiâ; Cui tamen omninò non liceat, ei vexationem aliquam, vel consuetudinem, quæ Regularium quieti noceat, irrogare. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ Constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, potestatis honorisque sui dignitate careat, si non congruè satisfecerit, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Perpetua illud immunitate donat.

Hæc vero inobservantes anathemate ferit,

Observantibus æternam deprecans felicitatem.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus subscripsi.

Innocent. PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Theodewinus S. Rufinæ Episcopus Cardinalis subscripsi.

Ego Lucas Presbyter Cardinalis tituli S. Joannis & Pauli subscripsi.

Ego Chrysogonus Presbyter Cardinalis tit. S. Praxedis subscripsi.

Datum Laterani per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, Idibus Aprilis Indict. II. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIX. Pontificatus verò Domni Innocentii PP. II. anno X.

Dat. die 13. Aprilis anno Domini 1139. Pontif. anno X.

L V I.

Confirmatio fundationis Abbatiæ Averbodiensis, pro cujus regimine, atque immunitate nonnulla statuuntur decreta.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Abbati Andreæ sanctæ Marię, sitæ in Averbadio, tuisque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Ex Tom. I. Cod. Diplomat. Miræi pag. 100.

PIÆ postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri, quatenus devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Eapropter, dilecte in Domino fili, Andreas Abbas, tuis petitionibus clementer annuimus, & Ecclesiam sanctæ Mariæ, sitam in Drebodio, quam utique nobilis vir Arnulfus Comes, ejusque Consortes, piæ devotionis intuitu fundaverunt, & ad vestram sustentationem omnipotenti Domino pro animarum suarum remedio liberè obtulerunt, a termino videlicet Endeberghe usque ad terminum, qui dicitur Ulrepat, cum pascuis circumjacentibus, sub protectione beati Petri suscipimus, & præsentis privilegii paginâ communimus. Statuimus etiam, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Locus impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant.

Exordium.

Ecclesia hæc sub protectione Sedis Apost. recipitur:

Ejusque bona omnia confirmantur:

Adjicimus quoque, ut idem locus ab omni exactione liber maneat, sicut ab iisdem fundatoribus statutum fuisse cognoscitur. Nec aliquem præter Episcopum habeat advocatum. Et ut Ordo Canonicus secundum regulam sancti Augustini, & institutionem Præmonstratensis Ecclesiæ, ibi perpetuò conservetur. Sancimus etiam, ut nemini fratrum post factam in eodem loco professionem, absque licentia Prælati sui, ad alium locum liceat transmigrare.

Cum decreto omnimodæ libertatis a quacumque exactione:

Quod Ordo Regularis inibi servari debeat.

Quod si discesserit, & canonicè commonitus redire contempserit, facultatem nihilominus habeatis, eumdem a divinis officiis interdicere, interdictum vero nullus Episcoporum vel Abbatum suscipere audeat, vel retinere. Sane de laboribus, quos propriis manibus & sumptibus colitis, decimas exigi prohibemus. De nutrimentis quoque animalium vestrorum idipsum observari præcipimus.

Ut autem quietiùs atque liberiùs manere possitis in omnipotentis Dei servitio, auctoritate apostolica inhibemus, ne cui Episcopo liceat, vos ad sua negotia, nisi forte ad synodum, invitos trahere, vel vocare. Porro sepulturam ejusdem loci omnino liberam esse concedimus, ut videlicet eorum, qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat: salvâ nimirum matricis Ecclesiæ canonicâ justitiâ, vel reverentiâ. Inter ceteras ejusdem loci possessiones, Ecclesiam, quæ dicitur Tessenderlon, nihilominus confirmamus.

Ut nulli Episcoporum liceat Monachos inquietare:

Ut libera inibi cuilibet sit sepultura:

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, eumdem Locum temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minue-

Solitæ conclusiones.

minuere, seu aliis perturbationibus fatigare; sed omnia integre conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, commodis usibus profutura. Si qua sane imposterum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non congruè satisfecerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Domini nostri Jesu Christi aliena fiat.

Conservantes autem hæc omnia omnipotentis Dei, & beatorum Apostolorum ejus Petri ac Pauli benedictionem & gratiam consequantur. Amen. Amen. Amen.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Dat. die 16. Aprilis anno Dom. 1139. Pontif. an x. Datum Laterani per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, XVI. Kal. Maii, Indict. II. Dominicæ Incarnationis anno MCXXXIX. Pontificatus Domni Innocentii Papæ II. anno X.

LVII.

Canonizatio beati Sturmii Abbatis Fuldensis, ejusque adscriptio in numerum Sanctorum Confessorum.

Nuper extract. ex Archiv. Vatic. Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Chuonrado Abbati, & Monachis Fuldensis Monasterii, salutem & apostolicam benedictionem.

Dignum valdè, & omni laude dignissimum, ut quos Rex Regum, & Dominus Dominantium honorare dignatur, eisdem ab hominibus devota reverentia impendatur. Nos igitur, auditâ vitâ laudabili beati Sturmii Confessoris, cognitis etiam ex parte miraculis, quæ per ejus merita Dominus operatur, attestatione fratrum nostrorum, qui de partibus Theutonicis advenerant, in plenaria Synodo, quæ apud Lateranum est per Dei gratiam congregata, communicato consilio Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, atque Abbatum, eumdem beatum Virum inter Sanctos & Electos honorari præcepimus, & diem depositionis ejus cum gaudio solemniter celebrari. Vestra itaque, filii charissimi, interest, ita ejusdem Confessoris obsequiis ad honorem Dei omnipotentis addictos existere, ita Matris nostræ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ decreta veneranda servare, ut Locus vester tam apud Deum quàm apud homines laudem & gloriam mereatur, & vestra devotio æternæ vitæ præmia assequatur. Data Laterani XIII. Kalendas Maji. Dat. die 19. Aprilis anno Dñi 1136 (a) Pontif. ann. x.

(a) Innocentius II. qui in plenario Concilio Remensi beatum Godehardum Episcopum Sanctorum Canoni adscripserat, ita octennio serius, in OEcumenico Lateranensi II. beatum hunc Sturmium, aliàs Sturmionem, Sanctis Confessoribus adnumeravit. Vid. Brovverum Fuldensium Antiquit. Lib. III cap. IX. & Pagium Junior. in Breviario Tom. II. pag. 656.

LVIII.

Confirmatio Compositionis, initæ inter Abbatem Monasterii S. Michaelis ad Mosam & Abbatissam Monasterii Juviniensis, super Ecclesia Tyrciaci.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Lanzoni Abbati sancti Michaelis, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum. Ex Chartulario Monasterii hujus edidit Baluzius Miscell. Tom. IV. pag. 458.

Exordium. QUÆ ad pacem Ecclesiarum sunt, debemus paterna provisione statuere, & earum quieti atque utilitati salubriter providere. Proinde, in Domino dilecte fili Lanzo Abbas, decisionem controversiæ, quæ inter te & Haduidem Juviniensem Abbatissam pro Ecclesia de Tyrcio in præsentia venerabilium fratrum nostrorum bonæ memoriæ Willelmi Præneſtini, Matthæi Albanensis Episcoporum, necnon Joannis Cremensis tituli sancti Chrysogoni, Gerardi tituli sanctæ Crucis, Huberti tituli sancti Clementis, Presbyterorum Cardinalium, & nostra, ante assumptum Apostolatus Officium rationabiliter facta est, auctoritate apostolica confirmamus, & ratam atque inconcussam futuris temporibus manere decernimus, & perpetuum silentium super hoc eidem Abbatissæ ejusque successoribus indicimus; atque juxta ea, quæ ab eisdem Episcopis, & Cardinalibus exinde statuta sunt, ut præfata Abbatissa calumnia, quam pro jam dicta Ecclesia de Tyrcio, vestro Monasterio inferebat, omnimodis conquiescat; eumdemque locum cum suis appendiciis vestrum Monasterium quietè possideat, præsenti sanctione statuimus. Nulli ergo hominum liceat, te vel successores tuos super hac nostra confirmatione temerè perturbare, aut aliquam vobis exindè diminutionem vel contrarietatem inferre. Si quis autem ausu temerario contra hæc venire præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, incurrat, & excommunicationi subiaceat, quousque a sua præsumptione resipuerit, & congruè satisfecerit. Amen. Amen. Amen.

Causa controversiæ examinata coram S.R.E. Cardd. factaque tandem compositio, quæ confirmatur. Ecclesia Tyriaci Monasterio S. Michaelis adjudicata. Solitæ clausulæ.

Data Laterani per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, XII. Kal. Maii Indictione II. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIX. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno X. Dat. die 20. Aprilis anno Dom. 1139. Pontif. an. x.

LIX.

Diploma, quo Ferrariensis Ecclesia specialis Ecclesiæ Romanæ filia, ejusque Comitatus sancti Petri Patrimonium declaratur.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Gryphoni Ferrariensi Episcopo, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum. Ex VV. Codd. Vatic.

Proemium. AD hoc in Apostolicæ Sedis Cathedra, disponente Domino, constituti esse conspicimur, ut Ecclesiarum omnium curam gerere, & jus

& jus suum cuique tribuere, præsertim iis, quæ beati Petri juris existunt, conservare integre debeamus. Defuncto itaque Landulpho, Ferrariensis Civitatis Episcopo, quidam de clericis ac laicis generaliter vicemgerentes ad nostram præsentiam venerunt, & ut juxta tenorem privilegiorum suorum Ferrariensi Ecclesiæ Episcopum daremus, humiliter implorarunt. Verùm, quia tunc venerabilis frater noster G. Ravennas Archiepiscopus, adversus eos agens, per ipsum consecrationem Ferrariensis Episcopi fieri debere clamabat, ipsis literis, & viva voce præcepimus, ut ad proximam Synodum sapientes ac discretos viros cum instrumentis authenticis, & aliis rationibus ad no.... tunc auxiliante Domino justitiam assequerentur, quod... est. Visis itaque, & diligenter inspectis tam Ferrariensium, quàm prefati Archiepiscopi conquerentis privilegiis, & rationibus, Ferrariensium scripta prævalere cognovimus. Communicato itaque fratrum nostrorum Episcoporum ac Cardinalium consilio, juxta tenorem privilegiorum Ferrariensium Episcopum eligendum, & per Romanæ Sedis Antistitem consecrandum decrevimus: atque Ferrariensem Ecclesiam sub jure & dominio Apostolicæ Sedis, decreto manere statuimus. His itaque gestis, dilecte in Domino fili Grypho, te nostræ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & tituli sanctę Potentianæ Cardinalem, & Ecclesię beati Petri Archipresbyterum, ex Cardinalibus nostris electum, invocatâ Spiritus Sancti gratiâ in Episcopum consecramus, atque ad gubernandum gregem Ferrariensis Ecclesię eidem loco præferimus. Te itaque, Clero, & populo Ferrariensi in fidelitate beati Petri persistentibus, ad instar prædecessorum nostrorum felicis memoriæ Vitaliani, Hadriani, Leonis, Benedicti, Joannis, Alexandri, & Paschalis Romanorum Pontificum, sanctæ Ferrariensis Ecclesiæ, tamquam Apostolicæ Sedis filiæ, fundos ejusdem matris, & patrimonia confirmamus; ipsam videlicet massam Babylonicam, quæ vocatur Ferraria cum duodecim fundis suis: cui alias undecim massas nostras minores cum omni obedientia atque servitute subjugamus, idest massam & ripam Palatiolum cum duodecim fundis suis: & massam Constanciacus cum duodecim fundis suis: simulque massam quartisianam cum duodecim fundis suis: & totam & integram massam Donoro cum duodecim fundis suis. Similiter massam popularem cum duodecim fundis suis: necnon massam Curulum, & massam Salettam cum viginti quatuor fundis suis, & massam Seneticam, & Castilionem similiter cum fundis suis. Has quidem præscriptas massas cum omnibus ad earum jura pertinentibus, de dominio & jure atque potestate hujus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in sanctam Ferrariensem Ecclesiam, per hanc donationis, & traditionis paginam donamus, & tradimus, ut ab hac hora in antea liceat tam tibi, carissime frater Grypho Episcope, quàm successoribus tuis in singulis massis Ecclesias cum Clericis, Diaconis, Presbyteris ordinare, & consecrare. Illud omnimodis sancientes, ut Ferrariensis Ecclesia cum tota Parochia sua in jure & dominio, ac privilegio nostræ Sanctę Romanę Ecclesiæ beati Petri, cujus est patrimonium, perpetuò conservetur, & sit semper sub nostra ditione, ordinatione, atque consecratione, ut quicumque per nos illic electus, ordinatus, & consecratus fuerit, ille honoris hujus ac potestatis integritate fungatur. Comitatûs autem Ferrariensis fines & termini sunt: ab Oriente ab una parte fluminis Padi, altera nostra massa Phiscalia, & Veteraria, usque ad fossam Bossonis transeunt flumen Sandali usque Pucilletum, transeuntes flumen Gabiana per Ludariam circumdant Villammagnam, & Madrariam, pervenientes usque Maletum: a Maleto pergunt juxta Argilem Ansianum per paludes & piscarias usque Vitricam, & transeuntes Vitricam veniunt usque fossam Buranam, exeunt in Padum, & descedunt ad Occidentem usque ad Ulmum formosam, quæ certa finis est inter Romaniam, & Langobardiam. Ab altera autem parte fluminis fines sunt similiter ab Oriente Callis de fine, quæ finis est inter nostrum Comitatum Ferrariensem, & alterum nostrum Comitatum Comaclensem: extendunt se per paludes & piscarias usque ad fossatum de Silvule: circumdant massam Corneti, & Longanum, quæ de nostro Comitatu Ferrariæ est: descendunt inde ad Occidentem per paludes & piscarias usque ad flumen Tartari, pergunt usque in flumen Padi. Sane habitatoribus ipsis majoris Massæ Ferrariæ malas & pravas consuetudines removemus, nisi tamen, sicut soliti sunt, ad suffragium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ annualiter per illorum Nuncium unaquæque libera persona capitis massarii de moneta Venetiæ denarios singulos dabit. Census vero, & tributi, atque telonei de ripa fluminis unam medietatem pro benedictione ad communem utilitatem, & meliorationem seu restaurationem jam dictæ majoris Massæ concedimus; & alteram medietatem ad nostras manus reservamus. Similiter telonei de mercato unam medietatem prædicto Episcopo nostro condonamus. Placitum quidem generale similiter in dominio & potestate Sanctæ nostrę Romanæ Ecclesiæ tenemus, ut tamen nostro Nuncio semel in anno faciente justitiam, ab omnibus per tres dies custodiatur collectam vero vel fodrum, aut pravam vel injustam functionem, aut dationem, seu consuetudinem nequaquam exigimus; sed omnia pro Dei timore, atque amore prædictæ nostræ Sanctæ Ecclesiæ beati Georgii omnibus habitatoribus ipsius Massæ majoris pepercimus; aliasque minores massas ei, sicut supra dictum est, cum omnibus suis servitutibus subjugamus. Si qua sane ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, & aut Ferrariensem Ecclesiam his, quæ supra dicta sunt diminuere, aut Sanctæ Sedi Apostolicæ sua in eis jura, quæ superius significata sunt, auferre præsumpserit, pœnæ ac compositionis nomine reddat eidem sanctæ Sedi Apostolicæ auri optimi libras centum: & nisi, quæ male præsumpta sunt, satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a Santissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eisdem Ecclesiis justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Ego Ge-

Marginalia: Ferrariensium & Ravennatis Archiep. controversia de electione Episcopi, — Examinatâ in Synodo corâ Innocent. PP. — & prolata sententia contra Ravennatem Archiep. — Gryphonem S.R.E. Cardd. illi præficit Ecclesiæ, — Bonaque omnia ad eam spectantia, confirmat, & enumerat: — Ferrariensem Ecclesiam Romanæ filiam, & S. Petri Patrimonium, sub ejusdem dominio semper futuram declarat. — Comitatus Ferrariensis fines describit: — Alia Bona ei concedit: — Decimas, aliosque census condonat omnino. — Solitæ clausulæ. — Innoc. PP.

& S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Crucis in Hierusalem.
Ego Anselmus Presbyter Cardinalis tituli sancti Laurentii in Lucina.
Ego Lictifridus Presbyter Card. tituli Vestinæ.
Ego Ivo Presbyter tituli S. Laurentii & Damasi.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis tituli sanctorum Joannis & Pauli.
Ego Martinus Presbyter Cardinalis tituli sancti Stephani in Cœliomonte.
Ego Azzo Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Anastasiæ.
Ego Boethius Presbyter Cardinalis tituli sancti Clementis.
Ego Chrysogonus Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Praxedis.
Ego Constantius Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Sabinæ.
Ego Conradus Sabinensis Episcopus.
Ego Theodewinus sanctæ Rufinæ Episcopus.
Ego Albericus Ostiensis Episcopus.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sanctorum Sergii & Bacchi.
Ego Otto Diaconus Cardinalis sanctorum Cosinæ & Damiani.
Ego Vassallo Diaconus Cardinalis sancti Eustachii juxta Templum Agrippæ.
Ego Ubaldus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Via lata.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sancti Angeli.
Ego Ubaldus Cardinalis sanctæ Mariæ in Porticu.
Ego Gherardus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Domnica.
Ego Octavianus Diaconus Cardinalis sancti Nicolai in Carcere.
Ego Ubaldus Diaconus sancti Hadriani.

Dat. die 22. Aprilis anno Dom. 1139. Pontif. Innoc. anno X.

Datum Laterani per manum Aymerici sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, X. Kalendas Maii, Indictione II. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIX. Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ Secundi anno X.

L X.

Confirmatio Statutorum, a Landulpho Episcopo editorum pro conservatione & immunitate bonorum, ad Canonicos Ferrarienses pertinentium.

Edidit Ughell. Ital. Sac. T. II. ubi de Episcopis Ferrariæ.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Gualfredo Archipresbytero Ferrarien. Conventûs, salutem & apostolicam benedictionem.

Exordium.

SAcrosancta Romana Ecclesia, quæ a Domino claves regni cœlestis, & jura percepit, suorum dilectorum precibus aures semper adhibuit, & fidelibus suis dilectionis benevolentiam semper ostendit. Proinde, fili Gualfrede Archipresbyter dilecte, fidelitatem tuam nobis, & S. Romanæ Ecclesiæ utilem fore scientes, atque omnium Cardinalium, totiusque Romanæ Curiæ preces, pro te exhibitas, attentiusa ttendentes, aures suis precibus adhibemus, & scripta tua libenter & diligenter inspicimus: quibus bene perspectis, atque perfectis, quicquid per Episcopum Landulphum de ecclesiasticis obligationibus, de decimis, de primitiis, a laicis excussum est, laudamus, ut nullus deinceps de Ferrariæ clericorum conventu, de patrimoniis suis, vel ecclesiasticis possessionibus, decimas, aut ullos redditus ulli cogatur reddere laicorum: quicquid de Missis majoribus, & de exequiis mortuorum in civitate Ferrariæ per Episcopum Landulphum statutum est, tibi, tuisque successoribus confirmamus. Quicquid etiam in mundiburdio Imperatoris Othonis tibi placere perspeximus, statuimus & sancimus, videlicet omnes clericos de conventu civitatis Ferrariæ immunes esse ab omni datione, & ab omni seculari & laicali penitus functione. Præterea personam tuam, & bona tua, quæ justè habes & detines, vel quæ, Deo propitio, justè acquisieris, sub nostra volumus esse tutela, atque a S. Romana Ecclesia custodita, munita, & esse defensa. Et, si in aliquo ecclesiastico secularive negotio te fortè censeris pergravari, liceat tibi sanctam Sedem Apostolicam liberè appellare. Si quis autem ausu temerario hanc nostram præceptionem temerarie præsumpserit, indignationem incurrat, & S. Romanæ Ecclesiæ, nostrœque auctoritatis gladio feriatur. Amen. Amen.

Quod Canonici Ferrarienses minime teneantur de bonis suis decimas solvere;

Quod Clerici quoque liberi sint ab omni laicali functione.

Quod iisdem Canonicis facultas sit appellandi ad Sedem Apost. in gravaminibus.

Clausula confirmatoria.

Innocentii PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

& S. R. E. Card. subscriptiones.

Ego Corradus Sabinensis Episcopus subscripsi.
Ego Theodewinus S. Rufinæ Episcopus ss.
Ego Albericus Ostiensis Episcopus subscripsi.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hier. subscripsi.
Ego Anselmus Presb. Card. tit. S. Laur. in Lucina ss.
Ego Lictifredus Presbyter Card. tit. Vestinæ ss.
Ego Ivo Presb. Card. S. Laurentii & Damasi ss.
Ego Lucas Presb. Card. tit. SS. Jo. & Pauli ss.
Ego Martinus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio monte subscripsi.
Ego Azzo Presb. Card. tit. S. Anastasiæ ss.
Ego Boethius Presb. Card. tit. S. Clementis ss.
Ego Constantius Cardinalis tituli S. Sabinæ ss.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ss.
Ego Otto Diac. Card. tit. S. Georgii ad Velum aur. ss.
Ego Vassallo Diac. Card. S. Eustachii juxta templum Agrippæ subscripsi.
Ego Ubaldus Diac. Card. S. Mariæ in Via lata ss.

Dat. die 23. Maji anno Domini 1139. Pontif. anno X.

Data Lateran. per manum Aymerici Diac. Card. & Cancellarii, X. Kalen. Junii Indict. II. Incarnationis Dom. MCXXXIX. Pontif. vero D. Innocentii Papæ II. an. X.

L X I.

Regius titulus, Rogerio Siciliæ Regi ab Honorio PP. II. concessus, & Investitura Regni Siciliæ eidem confirmatur.

Ex Tom. XII. Concil.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, carissimo in Christo filio Rogerio, illustri & glorioso Siciliæ Regi, ejusque hæredibus, in perpetuum.

Exordium.

QUos dispensatio divini consilii ad regimen & salutem populi ab alto elegit, & prudentiâ, & justitiâ, aliarumque virtutum decore decenter ornavit, dignum & ratio-

rationabile est, ut sponsa Christi, sancta & Apostolica Romana mater Ecclesia, affectione sincera diligat, & de sublimibus ad sublimiora promoveat. Manifestis siquidem probatum est argumentis, quod egregiæ memoriæ strenuus & fidelis miles beati Petri Robertus Guiscardus, prædecessor tuus, Dux Apuliæ, magnificos & potentes hostes Ecclesiæ viriliter expugnavit, & posteritati suæ dignum memoriâ nomen, & imitabile probitatis exemplum reliquit. Pater quoque tuus illustris recordationis Rogerius per bellicos sudores & militaria certamina, inimicorum Christiani nominis intrepidus extirpator, & Christianæ religionis diligens propagator, utpote bonus & devotus filius, multimoda obsequia matri suæ sanctæ Romanæ Ecclesiæ impertivit. Unde & prædecessor noster religiosus & prudens Papa Honorius, nobilitatem tuam de prædicta generositate descendentem intuitus, plurimum de te sperans, & prudentiâ ornatum, justitiâ munitum, atque ad regimen populi te idoneum esse credens, valde dilexit, & ad altiora provexit. Nos ergo, ejus vestigiis inhærentes, & de potentia tua ad decorem & utilitatem sanctæ Dei Ecclesiæ spem atque fiduciam obtinentes, regnum Siciliæ, quod utique, prout in antiquis refertur historiis, regnum fuisse non dubium est, tibi ab eodem antecessore nostro concessum, cum integritate honoris regii, & dignitate regibus pertinente, excellentiæ tuæ concedimus, & apostolica auctoritate confirmamus. Ducatum quoque Apuliæ tibi ab eodem collatum, & insuper Principatum Capuanum, integrè nihilo minus nostri favoris robore communimus, tibique concedimus. Et ut ad amorem atque obsequium B. Petri Apostolorum Principis, & nostrum, ac successorum nostrorum, vehementius astringaris, hæc ipsa, id est Regnum Siciliæ, Ducatum Apuliæ, & Principatum Capuæ, hæredibus tuis, qui nobis & successoribus nostris, nisi per nos & successores nostros remanserit, ligium homagium fecerint, & fidelitatem, quam tu jurasti, juraverint, tempore videlicet competenti, & loco non suspecto, sed tuto nobis & ipsis, atque salubri, duximus concedenda; eosque super his quæ concessa sunt, Deo propitio, manutenebimus. Quod si per eos fortè remanserit, iidem heredes tui nihilominus teneant, quod tenebant, sine diminutione; Census autem, sicut statutum est, id est sexcentorum schifatorum, a te tuisque hæredibus nobis nostrisque successoribus singulis annis reddatur, nisi forte impedimentum, nihilo minus persolvetur. Tua ergo, fili carissime, interest, ita te erga honorem atque servitium matris tuæ sanctæ Romanæ Ecclesiæ devotum & humilem exhibere, ita temetipsum in ejus opportunitatibus exercere, ut de tam devoto & glorioso filio Sedes Apostolica gaudeat, & in ejus amore quiescat. Si qua sive ecclesiastica sæcularisve potentia huic nostræ concessioni temerè contraire tentaverit, donec præsumptionem suam satisfactione coerceat, indignationem Dei omnipotentis, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus incurrat, & quousque resipuerit, anathematis sententiâ percellatur. Amen.

Majorum Rogerii Regis bellica laus, & merita in christianam religionem.

Honorius Pp. Rogerium regio titulo ornavit.

Innocentius eumdem titulum cum Regno Siciliæ,

Ducatu Apuliæ,

& Principatu Capuano illi confirmat,

& successoribus hæredibus, qui pro illis homagium Sedi Apost. præstare teneantur;

& annuum censum 600. Schifatorum solvere.

Adhortatio ad Rogerium.

Confirmatio præsentis Diplomatis.

Innocentii PP. subscriptio.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Episcopus.

Ego Albericus Ostiensis Episcopus.

Aymericus sanctę Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis.

Datum in territorio Mamanensi per manum Aymerici Cancellarii, VI. Kal. Augusti, Indictione secunda, Incarnationis Dom. anno MCXXXIX. Pontificatus vero Domni Innocentii PP. II. anno X. (a).

Dat. die 26. Julii anno Domini 1139. Pont. an. x.

L X I I.

Privilegium immunitatis pro Monasterio S. Georgii in Prufeningen. Ratisbonen. Diœcesis.

Privilegium aliud, triennio ante concessum Monasterio huic retulimus superiùs in Const. LIII.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Erboni Abbati Monasterii beati Georgii, Prufeningen. ejusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Ex Hundi Historia Salisburg. Tom. iii.

Exordium.

Sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, ita legitima desiderantium non est differenda petitio. Quapropter, dilecte in Domino fili Erbo Abbas, tuis justis petitionibus clementer annuimus, & Prufeningen. beati Georgii Monasterium, cui auctore Domino præesse dignosceris, sub Apostolicæ Sedis tutelam protectionemque suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quæcumque bona, quęcumque possessiones; a fratre nostro bonę memorię Ottone Babenbergen. Episcopo & Engelberto successore ejus assensu fratrum suorum, justè & canonicè vestro Monasterio sunt oblata, aut imposterum ab eorum successoribus, sive ab aliis Dei fidelibus simili modo, seu concessione Pontificum, largitione Regum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, aut aliis etiam rationalibus modis, Deo propitio, eidem loco conferri contigerit, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant: In quibus hæc visa sunt propriis adnotanda vocabulis

Monasterium in tutelam Sedis Apostolicæ recipit.

Factasque eidem donationes omnes confirmat:

(a) Lubet hic referre, quæ de superallato Diplomate disserit Pagius Junior in suo Breviario Vit. Innoc. II. §. LXXIV „Eodem anno millesimo centesimo trigesimo nono, defuncto ultima die mensis Aprilis Rainulpho Duce Apuliæ S.R.E. feudatario, Rogerius Siciliæ Rex ad invadendam Apuliam magno comparato exercitu transfretavit. Quare Innocentius Papa Urbe egressus est, compositurus res cum Rogerio. Sed accidit, ut cum Innocentius collectis pariter copiis ad sanctum Germanum, oppidum ad radices Montis Casini, pervenisset, ibique rebus cum Rogerio componendis, missis susceptisque Legatis, intenderet, insidiis ei a Rogerii filio jussu patris structis, cum aliquando in alium locum iret, captus fuerit, & non sine ignominia ductus ad Rogerium, die vigesima secunda mensis Julii, qui est decima dies finientis Julii. Rogerio verò continuò per Legatos ab eo humillima supplicatione petente, ut concordiæ manum apponeret, idem Pontifex, destitutum se viribus & armis conspiciens, precibus illius assensit, & pactis ex utraque parte firmatis, Rogerius cum filiis ad Pontificem accedens, pedibus ejus advolutus misericordiam petiit, juravitque fidelitatem; Pontifex autem Regnum ei per Vexillum donavit septimo Kalend. Augusti. Sic igitur titulum Regis Siciliæ Rogerius, quem male acceperat ab Anacleto Antipapa, ab Innocentio legitimo Pontifice obtinuit. Sed ne videretur Innocentius probare, quod fecisset Antipapa, ad conferendam hanc dignitatem Rogerio, inductum se exemplo decessoris sui Honorii II. Papæ, qui eumdem insignierat titulo Ducis, professus est in diplomate, sexto Kalendas Augusti a se dato, quod extat apud Baronium, quo non solùm Siciliæ Regnum; sed & Ducatum Apuliæ, & Principatum Capuę ei hæredibusque ejus concessit, sub conditione faciendi Romanis Pontificibus homagii ligii & fidelitatis eisdem jurandæ, solvendique censûs annui sexcentorum Schifaorum.

lis Ecclesiam Schambach, Hemaur cum suis appendiciis, Gebenpach cum suis appendiciis, Oberdorff. Ecclesiam, Neunkirchen, Irenreut, Abach, Dietpirgerreut cum appendiciis suis. Adjicimus etiam, ut in Ecclesiis, quæ in fundo vestri Monasterii sunt, vobis liceat honestos eligere Sacerdotes, qui nimirum per vos Episcopo præsententur, atque si idonei fuerint, ab eodem Episcopo curam animarum accipiant, eique de spiritualibus, vobis vero de temporalibus respondeant. Prohibemus insuper, ut excepto Romano Pontifice, ejusve Legato, nulla licentia pateat, in vestro Monasterio interdicti vel excommunicationis sententiam promulgare. Quod si commune in terra illa fuerit interdictum, exclusis ab Ecclesia vestra excommunicatis & interdictis, clausis januis, liceat vobis, voce submissa officia celebrare. Veruntamen si Episcopus vester consilio & sententia religiosorum virorum aliquid horum esse decreverit, idipsum exercendi nihilominus facultatem obtineat. Præterea de laboribus, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, a vobis exigi decimas auctoritate apostolica interdicimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas sit, præfatum monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, imminuere, seu quibuslibet molestiis fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione, & substentatione concessa sunt, omnimodis usibus profutura. Si qua igitur imposterum ecclesiastica sæcularisve persona contra hanc paginam nostræ constitutionis sciens venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si reatum suum non congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Monachis facultatem impertitur eligendi Sacerdotes sæculares in propriis Parochiis.

Monast. liberum ab omni interdicti sententia declarat, quamvis commune fuerit interdictum: Salvo tamen Episcopi ordinarii jure. Salitæ conclusiones.

Innocentii PP. & nonnullorum S. R. E. Card. subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.
Ego Conr. Sabinen. Episcopus ss.
Ego Anselmus Presbyter Card. tit. S. Laurentii in Lucina ss.
Ego Lucas Presbyter Card. sanctorum Jo. & Pauli ss.
Ego Petrus Castellanus Episcopus ss.
Ego Vast. Diac. Card. S. Eustachii juxta templum Agrippæ.

Datum Laterani per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Card. & Cancellarii, XIII. Kal. Novemb. In Dominica tertia * anno Dominicæ Incarnationis MCXXXIX. Pontificatus vero Domni Innocentii PP. II. anno X.

Dat. die 20. Octobris anno Domini 1139. Pontif. anno X.
** leg. indictione tertia.*

LXIII.

Privilegium confirmationis bonorum, & concessionis immunitatum Ecclesiæ ad Ripas Salisburgen. Diœcesis.

Ex Hundi Metrop. Salisburg. T. III.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Gebeardo Provisori Ecclesiæ, quæ dicitur ad Ripas, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

DEsiderium, quod ad Religionis propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium, ut videlicet fidelis devotio celerem sortiatur effectum, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Ea propter, dilecte in Domino fili Gebearde, tuis rationabilibus postulationibus gratum præbemus assensum, & Ecclesiam, quæ dicitur ad Ripas, cui auctore Domino præsides, sub Apostolicæ Sedis tutela & protectione suscipimus, & præsentis scripti paginâ communimus. In primis siquidem, statuentes, ut Ordo Canonicus, qui secundum B. Augustini regulam in eodem loco noscitur institutus, futuris perpetuis temporibus inviolabiliter conservetur. Decernimus etiam, ut quascumque possessiones, quęcumque bona, eadem Ecclesia impręsentiarum justè & legitimè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, auxiliante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Nulli ergo hominum fas sit, pręfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur imposterum Ecclesiastica sęcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundo tertiove commonita, si non congruè satisfecerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a Sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Ecclesia hujusmodi sub tutela Sedis Apost. recipitur.

Bona eidem confirmatur

Decretum immunitatis.

Sub solitis clausulis.

Innocentii PP & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus ss.
Ego Lucas Presb. Cardinalis tit. sanctorum Joannis & Pauli ss.
Ego Chrysogonus Presb. Card. tit. Praxedis ss.

Datum Laterani per manus Aymerici Sanctę Romanę Ecclesię Diaconi Cardinalis & Cancellar. XIII. Kal. Novembr. Indictione III. Incarnationis Dominicę, anno MCXXXIX. Pontificatus vero Domni Innocentii Papę II. anno X.

Dat. die 20. Octobris anno Dom. 1139. Pont. ann. X.

Re-

LXIV.

Recens fundatum Hemmerodense Cœnobium, unà cum rebus ac possessionibus eidem attinentibus, in Sedis Apostolicæ protectionem suscipitur.

Ex Archiv. Monast. hujus desumtum communicavit V. Illr. Frideric. Schannat.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Randulfo Abbati Monasterii de Claustro, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regulariter substituendis, in perpetum.

Exordium.

QUoniam sine veræ cultu Religionis nec caritatis unitas potest subsistere, nec Deo gratum exhiberi servitium, expedit apostolicæ auctoritati religiosas personas diligere, & earum loca Apostolicæ Sedis munimine confovere. Eapropter, dilecte in Domino fili Randulfe Abbas, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium, cui Deo auctore præsides, sub beati Petri & nostra tutela suscipimus, & præsenti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona jam dictum Monasterium possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, auxiliante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant. Sane, laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus omnino vel Clericus vel Laicus a vobis decimas exigere præsumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet molestiis fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur imposterum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem venerabili Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æterne pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monasterium sub Sedis Ap. protectione recipiens,

ei bona omnia cõfirmat:

& liberum a decimarum solutione declarat.

Cum solitis clausulis.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Innocentii PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Ego Conradus Sabinensis Episcopus.
Ego Gregorius Diaconus Card. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Albertus Albanensis Episcopus.
Ego Gerardus Presbyter Card. tit. S. Crucis in Hierusalem.
Ego Vasallo Diaconus Cardinalis Sancti Eustachii.
Ego Ivo Presb. Card. tit. S. Laurentii in Damaso.
Ego Chrysogonus Presb. Card. tit. S. Praxedis.
Ego GG. Presb. Card. tit. S. Calixti.
Ego Octavianus Diac. Card. tit. S. Nicolai in carcere.
Ego Petrus Presb. Card. tit. Pastoris.
Ego Guido Presb. Card. tit. S. Cæciliæ.

Datum Laterani, per manus Aymerici Sanctę R. E. Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, XIII. Kal. Januarii Ind. III. Incarnationis Dominicæ anno MCXL. Pontificatus vero Domni Innocentii II. Papa anno XI.

Dat. die 17. Februarii an. Domini 11 o Pontif. anno xi.

LXV.

Monasterio Trenorciensi Ecclesiæ de Planesiaco & de Tresilliaco Lugdunen. & Claromonten. Diœcesum confirmantur.

Edidit Chifletius in Probationibus ad hist. Monasterii hujus pag. 422.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Trenorciensi Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

COmmissa nobis Apostolicæ Sedis auctoritas nos hortatur, ut locis & personis, ejus auxilium devotione debita implorantibus, tuitionis præsidium impendere debeamus. Quia sicut injusta petentibus nullus est tribuendus effectus, ita legitima & justa poscentium non est differenda petitio; præsertim eorum, vel qui religionem devotè videntur amplecti, & sub ea gaudent Domino militare, vel qui cum honestę vitæ, & laudabili morum compositione gaudent omnipotenti Domino deservire. Eapropter, dilecte in Domino fili, tuis rationabilibus postulationibus clementer annuimus, & concessiones a venerabilibus fratribus nostris, tam Ecclesiæ de Planesiaco ab Huberto Bisuntino Archiepiscopo, quàm Ecclesiæ de Tresilliaco ab Aymerico Claromontensi Episcopo, vestro Monasterio rationabiliter factas, tibi tuisque successoribus, & per vos eidem Monasterio confirmamus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, præfatæ Ecclesiæ in præsentiarum justè & canonicè possident, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis in perpetuum & illibata permaneant. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostre constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eisdem Ecclesiis justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Ecclesiarum de Planesiaco & de Tresilliaco,

cum pertinẽtiis omnibus Monasterio confirmantur,

Solitæ clausulæ.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Innocentii PP. & S. R. E. Card subscriptiones.

Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Crucis in Hierusalem ss.

Ego Chrysogonus Presbyter Cardinalis tituli Sanctæ Praxedis ss.
Ego Rainerius Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Priscæ ss.
Ego Guido Presbyter tituli sanctæ Cæciliæ ss.
Ego Ubaldus Diaconus Cardinalis sanctę Mariæ in Via lata ss.
Ego Ubaldus Diaconus Cardinalis sancti Adriani ss.

Dat. die 25. Martii anno Dom. 1140. Pont. an. xi.

Datum Laterani, per manus Aymerici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, VIII. Kalendas Aprilis, Indictione III. Incarnationis anno MCLXI. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno XII. (a)

LXVI.

Privilegium pro Ecclesia S. Nicolai de Miseraico Bituricen.

Inter Instrumenta Ecclesiæ Bituricen. edid. Sammarth. Gall. Christ. Tom. II. pag. 59.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Christo filiis, Geraldo Priori de Miseraico, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, in eodem loco religiosam vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

QUI religiosos fovet, & piis eorum desideriis facilem præbet assensum, gratum Domino immolat holocaustum. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris postulationibus paterna benignitate annuimus, & Ecclesiam beati Nicolai de Miseraico, in qua divino vacatis servitio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & hujus scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, idem venerabilis Locus impræsentiarum justè & canonicè possidet, vel in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. Sancimus etiam, ut in eodem loco perpetuis futuris temporibus enitescat Religio, interdicimus etiam, ut nulli omnino hominum fas sit, de vestris laboribus, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, vel ex fructu vestrorum animalium, decimas exigere. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam vestram Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet molestiis fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si quis igitur in futurum huic nostro decreto contraire præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, incurrat; & excommunicationi subjaceat. Conservantes autem hæc, omnipotentis Dei & eorumdem Apostolorum benedictionem & gratiam consequantur. Amen. Amen. Amen.

Ecclesiam de Miseriaco sub Sedis Ap. protectione recipit: Bona ad eam spectantia confirmat: Decimas ab ea exigi, vel quamcumque aliā molestiam eidem inferri interdicit.

Innocentii Pr.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

(a) Legendum *undecimo*, computo enim Dionysiano annus 1141. correspondet superiori anno 1140. æræ vulgaris, prout indicat Indictio tertia, quæ nonnisi hoc anno numerabatur, & respondebat anno XI. Pontificatùs Innocentii.

& S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Conradus Sabinen. Episcopus.
Ego Theodewinus S. Rufinæ Episcopus.
Ego Gerardus Presbyter Cardinalis S. Crucis in Hierusalem.
Ego Albertus Albanensis Episcopus.
Ego Anselmus Presbyter Cardin. tituli S. Laurentii in Lucina.
Ego Albericus Hostiensis Episcopus.
Ego Chrysogonus Presbyter Cardin. tituli sanctæ Praxedis.
Ego Rainerius Presbyter Cardin. tituli S. Priscæ.
Ego Guido Presb. Cardin. tituli S. Cæciliæ.
Ego Octavianus Diaconus Cardin. S. Nicolai in Carcere.

Dat. die 11. Aprilis anno Dom. 1140 Pont. ann. xi.

Datum Laterani, per manus Aymerici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, III. Nonas Aprilis, Indictione III. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVI. Pontificatus Domni Innocentii II. Papæ anno XI. (a)

LXVII.

Damnatio errorum Petri Abaelardi, ejusque sectatorum.

Ex Lib. 1. Ottonis Frisingen. de Friderico, ubi de Concilio Senonensi coacto contra Petr. Abaelardum.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, Henrico Senonensi, Reinaldo Remensi, Archiepiscopis, eorumque Suffraganeis, & carissimo in Christo filio Bernardo Claravallensi Abbati, salutem & apostolicam benedictionem.

Firmitas Catholicæ Ecclesiæ in unitate fidei posita.

TEstante Apostolo, Sicut unus Deus, una Fides esse dignoscitur, in qua tamquam immobili fundamento, præter quod nemo aliud potest ponere, firmitas catholicæ Ecclesiæ inviolata consistit. Inde est, quod beatus Petrus, Apostolorum Princeps, pro eximia hujus Fidei confessione audire meruit: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: Petram utique firmitatem Fidei, & catholicæ unitatis soliditatem manifestè designans. Hæc siquidem est inconsutilis tunica Redemptoris nostri, super quam milites sortiti sunt, sed eam dividere minime potuerunt: contra quam in initio fremuerunt gentes, & populi meditati sunt inania: astiterunt reges terræ, & principes convenerunt in unum; verùm Apostolis duces Dominici gregis, & eorum successores apostolici viri, ardore caritatis, & zelo rectitudinis succensi, Fidem defendere, & eam in cordibus populorum proprii sanguinis effusione plantare non dubitaverunt. Demum, cessante persecutorum rabie, imperavit ventis, & facta est in Ecclesia tranquillitas magna. Sed quia hostis humani generis semper circuivit, quærens quem devoret, ad expugnandam sinceritatem Fidei, fraudulentam hæreticorum fallaciam subinduxit: contra quos veri Ecclesiarum Rectores viriliter insurgentes, eorum prava dogmata cum ipsorum auctoribus condemnarunt. In magna namque Nicæna Synodo Arius hereticus est damnatus. Constantinopolitana Synodus Manichæum hereticum debita sententia condemnavit. In Ephesina Synodo Nestorius condi-

Hæc ab Apostolis proprio firmata Sanguine.

Et a Rom. Pontificibus damnatis Hæresum auctoribus vindicata. Arius. Manichæus. Nestorius.

(a) Legendum anno quadragesimo, qui respondet anno undecimo Innocentii Secundi, & Indictioni tertiæ.

dignam sui erroris condemnationem recepit. Chalcedonensis quoque Synodus Nestorianam hæresim, & Eutychianam cum Dioscoro & ejus complicibus justissimâ sententiâ confutavit. Marcianus præterea, licèt laicus, christianissimus tamen Imperator, catholicæ Fidei amore succensus, prædecessori nostro sanctissimo Papæ Johanni scribens, adversus eos, qui sacra mysteria profanare contendunt, inter cætera sic loquitur, dicens: Nemo clericus, vel alterius cujuslibet conditionis, de Fide christiana publice conetur imposterum tractare; Nam injuriam facit judicio reverendissimæ Synodi, si quis semel judicata & recte disposita revolvere, & iterum disputare contendit: & in contemptores hujus legis tamquam in sacrilegos pœna non deerit. Igitur si quis clericus erit, qui plubicè tractare de Religione ausus fuerit, a consortio clericorum removebitur. Dolemus autem, quoniam sicut literarum vestrarum inspectione, & missis a fraternitate vestra nobis errorum capitulis, cognovimus, in novissimis diebus, quando instant periculosa tempora, magistri Petri Abaelardi perniciosa doctrina, & prædictorum hæreses, & alia perversa dogmata, catholicæ Fidei obviantia, pullulare cœperunt. Verùm in hoc maxime consolamur, & omnipotenti Deo gratias agimus, quod in partibus vestris pro patribus vestris tales filios suscitavit, & in tempore Apostolatus nostri in Ecclesia sua tam præclaros voluit esse Pastores, qui novi hæretici studeant calumniis obviare, & immaculatam Sponsam uni Viro virginem castam exhibere Christo. Nos itaque, qui in cathedra sancti Petri, cui a Domino dictum est: Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos, licèt indigni, residere conspicimur, communicato fratrum nostrorum Episcoporum Cardinalium consilio, destinata nobis a vestra discretione capitula, & universa ipsius Petri dogmata, sanctorum Canonum auctoritate, cum suo auctore damnavimus, eique tamquam hæretico perpetuum silentium imposuimus. Universos quoque erroris sui sectatores & defensores a fidelium consortio sequestrandos, & excommunicationis vinculo innondandos esse, censemus.

Datum Laterani duodecimo Kalendas Augusti *(a)*.

Eutyches damnat. — *Marciani Imper. ad Joannem PP. Literæ adversus sacrorum Profanatores.* — *Item lex de non tractandis materiis, in Synodis definitis.* — *Petri Abaelardi errores in Concilio Senonensi cogniti, & damnati,* — *Damnantur etiam ab Innocentio cum earumdem auctore,* — *& sectatoribus.* — *Dat. die 21. Julii ann. Dñi 1140. Pontif. anno xi.*

LXVIII.

Confirmatio bonorum omnium & jurium, ad S. Pennensem Ecclesia spectantium.

Ex Tabulario Ecclesiæ hujus edidit Ughel. Ital. Sac. Tom. 1.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, ven. fratri Grimaldo Pennensi Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

SIcut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, ita legitima postulantium non est differenda petitio. Ea propter, dilecte in Domino frater Grimalde Episcope, preces tuas rationabiles clementer admisimus, & Ecclesiam B. Mariæ, & gloriosi Christi Martyris ac Levitæ Maximi, præsentis scripti privilegio communimus; Satuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis legitimis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, ac illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Civitatem ipsam cum omnibus suis pertinentiis, videlicet cum casalibus Neto, Cese, & Casali, S. Joannem de Cypresso, Mezu, castellum, quod dicitur Collis-altus, villam de Paternella, Ecclesiam S. Mariæ de Liciano cum Ecclesiis & omnibus suis appendicibus, Ecclesiam S. Seretoni, Ecclesiam S. Saturnini in Collecortino, Ecclesiam S. Felicis de Monte-silvano, Ecclesiam S. Michaelis, & S. Joannis, Ecclesiam S. Barbaræ de Civitate S. Angeli cum Ecclesia S. Angeli, & S. Andreæ, & S. Antimi, Ecclesiam S. Mariæ de Atria, Ecclesiam S. Mariç de Mascufo, Ecclesiam S. Mariæ de Planella, Ecclesiam S. Mariæ de Quana-civitate, Ecclesiam B. Mariæ de Catiniano, Ecclesiam S. Mariæ de Bistejo, Ecclesiam S. Petri ad Pennensem, Ecclesiam S. Clementis de Balbino, Ecclesiam S. Mariç de Trevio, Ecclesiam S. Georgii ad Ornanum, Ecclesiam S. Ruffinæ de Aquilano, Ecclesiam sancti Angeli de Puteo, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Rubelia, Ecclesiam sancti Laurentii de Fabrica, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Brittuli, Ecclesiam S. Joannis in Balneo, Ecclesiam S. Mariæ de Podio. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica vel sæcularis persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax D. N. J. C. quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Conradus Sabinen. Episcopus ss.

Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem ss.

Ego Petrus Card. titul. Pastoris ss.

Ego Guido Presb. Cardin. S. Cæciliæ ss.

Ego Gregorius Diac. Card. tit. SS. Sergii & Bacchi ss.

Ego Octavianus Diaconus Card. S. Nicolai in Carcere ss.

Ego Thomas S. R. E. Diac. Card. ss.

Datum Later. per manus Aymerici S. R. E. Diac. Card. & Cancellarii, VI. Kalend. Novemb. In-

Bona ad Pennen. Ecclesiã spectantia confirmantur: — *Decretum immunitatis a quacumque molestia, & violentia &c.* — *Innocentii PP.* — *& S. R. E. Cardd. subscriptiones.* — *Dat. die 26. Octobr. anno Dom. 1140. Pont. ann. xv.*

(a) Porro anno 1140. quo habitum est Senonense Concilium præsentibus Rege Ludovico, Episcopis, & Abbatibus, inter quos S. Bernardus Claravallensis, ut disertè probat Pagius contra Heuschennium, Critic. Baronian. ann. 1140. num. vi.

Indict. IV. Incarnat. Dom. anno MCXL. Pontificatus vero Dom. Innocentii Papæ II. anno XI.

LXIX.

Cœnobium Sanctimonialium, in Tulba noviter constructum, in protectione Sedis Apostolicæ recipit.

Ex Authogr. edidit Fridericus Schannat n. xxviii. Probat Diœcesis & Hierarch. Fulden.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Christo filiabus Sanctimonialibus, in Ecclesia beati Lamberti Martyris Tulbensi regularem vitam professis, tam præsentibus quàm futuris, in perpetuum.

Exordium.

DEsiderium, quod ad religionis propositum, & animarum salutem pertinere monstrantur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Eapropter, dilectæ in Domino filiæ, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam, in qua divino mancipatæ estis obsequio, sub S. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; imprimis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus secundùm beati Benedicti regulam perpetuò inviolabiliter observetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona, ipsa Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque posteris, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: alodium videlicet, & beneficium in Tulba, quod Gerlacus, & conjux ejus Regelinde, devotionis intuitu cum multis aliis bonis suis Fuldensi Monasterio tradiderunt, quemadmodum a bonæ memoriæ Conrado ipsius Monasterii Abbate, fratrum suorum, & prædicti Gerlaci consilio, cum quibusdam aliis bonis postmodum vobis Religionis intuitu concessum est: allodium Evernide: villa Luvris: Hamelemburc V. mansos & dominicale: Erdale vij. mansos, in alia villa ejusdem nominis: dimidium mansum unius Lathonis, & quicquid præfatus Gerlacus & uxor ejus habuerunt Franchenborne & Wolfchershlegere: allodium Vostat, quod dedit uxor ipsius Gerlaci: Parrochiam ipsius loci, & villam unam Voëstensasse: decimationem dominicalium Hamelemburc: & dominicalis Thiebac: Prohibemus etiam, ut nulla ibi qualibet subreptionis astutia vel violentia præponatur, nisi quam Sorores communi assensu, vel pars sanioris consilii, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, providerint eligendum. Præpositus quoque nullus ibi alius præponatur, nisi quem Abbatissa communi Sororum consilio sibi idoneum elegerit. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas ratinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, earum, pro quarum conservatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Fuldensis Monasterii justitiâ & reverentiâ: Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monasterium sub protectione Sedis Apost. recipit. — Decernens Ordinem Monasticum inibi servari. — Bona ad illud pertinentia confirmat. — Abbatissam a Sanctimonialibus eligi; — Advocatum vero ab Abbatissa decernit. — Solitæ conclusiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss. — Innocent. PP.

Ego Albericus Hostiensis Episcopus subscripsi. — & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Stephanus Prænestinus Episcopus subscripsi.

Ego Guido Sanctæ Romanæ Ecclesiæ indignus Sacerdos subscripsi.

Ego Guido Presb. Card. Tit. S. Cæciliæ subscripsi.

Ego Thomas Presb. Cardinalis Tit. Vestinæ subscripsi.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum subs.

Ego Guido Diaconus Cardinalis sanctorum Cosmæ & Damiani subscripsi.

Ego Octavianus Diaconus Cardinalis Tit. sancti Nicolai in Carcere subscripsi.

Data Laterani per manum Gerardi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Cardinalis & Bibliothecarii. XV. Kal. Aprilis. Indictione X. Incarnationis Dominicæ anno MCXLI. Pontificatus vero Domni Innocentii II. anno XIII. *(a)* — Dat. die 18. Martii anno Dom. 1141. Pontif. an. xii.

LXX.

Confirmatio donationis a Godefrido Episcopo Florentino, cæterarumque donationum factarum Monasterio Monialium S. Ambrosii Florentin. Diœcesis.

Ex Tom. II. Ital. Sac. ubi de Archiepp. Florentinis.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectæ filiæ Cæciliæ Abbatissæ Monasterii sancti Ambrosii de Petra-plana, ejusque sororibus tam præsentibus, quàm futuris regulariter substituendis, in perpetuum mansuris.

AD hoc universalis Ecclesia, &c. *usque* fatigentur. Eapropter, dilectæ in Domino filiæ, vestris rationabilibus postulationibus clementer annuimus, & præfatum beati Ambrosii Monasterium, quod in Florentino Episcopatu situm est, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu justis aliis

(a) Vides Lector, quantas hic quoque ambages præseferunt notæ hæ chronologicæ, quas mirum est non advertisse relatorem, cæteroquin, ut ex ejus colloquio sæpius mihi conjecisse licuit, sapientissimum. Muta igitur si vis Indict. X. in quartam, & annum Pontif. Innocentii XIII. in XII. ut conveniant cum anno 1141.

aliis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque succedentibus illibata permaneant; In quibus & Ecclesiam Sancti Michaelis in Palchito, sitam infra Civitatem Florentinam, cum omnibus suis appendiciis a, Godefrido Episcopo Florentino vobis canonice concessam, & suo scripto firmatam, proprio nomine duximus adnotandam: salvâ Ecclesiæ Florentinæ canonicâ reverentiâ. Recipiendi etiam oblationes tam pro vivis quàm pro defunctis absque alicujus contradictione liberam vobis concedimus facultatem. Sepulturam quoque ipsius liberam esse sancimus, ut quicumque se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ matricisEcclesiæ.Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum vestrum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur vestris, & aliorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur ecclesiastica &c. Cunctis autem &c. Amen.

Innocentii PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Conradus Sabinensis Episcopus ss.

Ego Gerardus Presb. Card. tit. sanctæ Crucis in Hierusalem ss.

Ego Anselmus Presb. Card. tit. sancti Laurentii in Lucina ss.

Ego Martinus Presb. Card. tit. sancti Stephani in Cœlio monte ss.

Ego Boethius Presb. Card. tit. sancti Clementis ss.

Ego Guido Presb. Card. tit. sanctæ Cæciliæ ss.

Ego Thomas Presb. Cardinalis tit. Vestinæ ss.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sanctorum Sergii & Bacchi ss.

Ego Otto Diaconus Card. S. Gregorii ad Velum aureum ss.

Ego Vassallo Diaconus Cardinalis sancti Eustachii ss.

Ego Ubaldus Diaconus Cardinalis sanctę Mariæ in Via lata ss.

Ego Octavianus Diaconus Cardinalis tit. sancti Nicolai in carcere ss.

Dat. die 12. Maji ann. Dñi 1141. Pontif. anno xii.

Datum Laterani per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, IV. Nonas Maji Indict. IV. Incarnationis Dominicæ anno MCXLI. Pontificatus verò Domni Innocentii Papæ II. anno XII. &c.

LXXI.

Confirmatio Concordiæ, initę inter Abbatem Cluniacensem, & Monachos S. Benedicti super Padum, in controversia, An hoc Monasterium illi subjaceat, in Abbatis præsertim electione.

Ex Biblioth. Clun. Martini Marrier col. 1405.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Abbati, & Conventui Clun. salutem, & Apostolicam benedictionem.

Series facti, & rationes utraque ex parte productæ.

VEnientibus ad Apostolicam sedem dilectis filiis S., Monacho vestro, ac H. Monasterii S. Benedicti super Padum, procuratoribus, idem S. proposuit coram nobis, quod cum Monasterium memoratum a felicis recordationis G. Papa prædecessore nostro, Hugoni prædecessori tuo, fili Abbas, & successoribus ejus, fuerit dudum commissum, ut in ejus gubernatione atque custodia potestatem haberent, & studium procurationis impenderent: ac obeunte Abbate ipsius loci, eorum diligentia provideret, ut in loco regiminis juxta beati Benedicti regulam persona subrogaretur idonea; & quicquid in Monasterio in augmentum & observantiam Monasticæ religionis institui vel emendari etiam oporteret, eorum semper dispositione ac magisterio impleretur, prout in felicis memoriæ Lucii, & Clementis, prædecessorum nostrorum authenticis asseruit contineri: Abbas & fratres Monasterii supradicti debitam tibi, fili Abbas, & Ecclesiæ tuæ obedientiam & reverentiam subtrahentes, super præmissis, & aliis, injuriosi tibi, & graves existunt, & a tua, & Ecclesię tuæ subjectione se ac Monasterium suum subtrahere molientes: iidem quoque fratres Abbatem sibi eligere non formidant absque tua & fratrum tuorum conniventia, & consensu. Procurator verò Monasterii S. Benedicti proposuit exadverso, quod cum Monasterium ipsum ad jus & proprietatem Ecclesiæ Romanæ pertineat, & per privilegia Pontificum Romanorum fuerit ab antiquo libertate donatum, tibi vel Ecclesiæ tuæ subesse vel respondere in aliquo minimè tenebatur; quinimo ad fratres ejusdem loci tam dispositio * quàm Abbatis electio pertinebat; adjiciens, quod, & si jus aliquod prædictorum privilegiorum intuitu Clun. Ecclesię competierit, illud penitus est absorptum, cum hactenus neglexerit uti eis, & Monasterium supradictum longissimo tempore plena fuerit libertate gavisum. Proposuit insuper, idem Monasterium super capitulis prænotatis per bonę memoriæ Eugenii Papæ prædecessoris nostri sententiam absolutum. Cum ergo super his, & quibusdam aliis, procuratores ipsi non desinerent altercari, & per venerabiles fratres nostros J. Sabinensem & N. Tusculanum, Episcopos, de mandato nostro fuerit de amicabili compositione tractatum, nobis mediantibus demum inter procuratores ipsos hujusmodi compositio intervenit; Ut cum in Monasterio sæpedicto fuerit Abbatis electio celebranda, fratres ejusdem loci absque requisitione vestra personam idoneam regulariter sibi eligant in Abbatem, qui si concorditer electus extiterit, munus benedictionis accipiat, & liberè administret, nullâ super his a vobis licentiâ expetitâ: ita videlicet quod is, qui fuerit in Abbatem electus, intra spatium primi anni unum vel duos fratres cum suis literis ad vos dirigat, in quibus tibi, fili Abbas, & successoribus tuis, super observantia Monastici Ordinis obedientiam repromittat; & tunc Clun. Abbas vel per se, vel per alium, ad Monasterium memoratum accedat, ab Abbate ipsius loci corporalem super Ordinis observantia obedientiam recepturus: vel transmissas sibi literas, si maluerit, in testimonium obedientiæ sibi promissæ reservet. Quod si Abbatis electio fuerit in discordia celebrata, pro dirimendo hujusmodi dissentionis articulo ad Sedem Apostolicam recurratis. Item Abbas & Monachi supradicti loci de quadriennio in quadriennium aliquem ex confratribus suis ad capitulum Cluniacense transmittant, qui audiat & recipiat, quæ ibidem fuerint super observantia Ordinis constituta. Præterea quolibet quadriennio Clun.

* forte depositio.

Judices super hujusmodi controversia delegati:

Concordia inter utramq; partem inita.

Clun. Abbas duos ex fratribus suis mittat ad visitandum Monasterium sępedictum, quibus decenter ac benignè receptis, ab eodem Monasterio moderata procuratio tribuatur: & ipsi, Abbatis ejusdem loci consilio requisito, corrigant, si quid in ipso Monasterio circa monachos, & conversos, aliasque personas corrigendum invenerint, & statuant, quod circa eos fuerit statuendum. Si vero aliquid corrigendum in Abbate invenerint, ad Rom. Pontificem illud referant, & sicut ipse mandaverit, in ejus correctione procedant. Cum autem Clun. Abbas ad Monasterium sępefatum accesserit, Abbas ejusdem loci ei, tamquam priori Abbati, cedat in choro, capitulo, & in mensa. Abbas verò Clun. in membris corriget, quod fuerit corrigendum; si quid fortè in Abbatis persona correctione dignum invenerit, id ad aures Romani Pontificis proferre procuret, ut juxta beneplacitum ejus in Christo negotia procedant. Præterea Clun. Abbas ad Monasterium jam dictum accedet cum viginti quinque equitaturis, & triginta personis; fratres vero, cum illuc causa visitationis accesserint, quatuor equitaturis, & sex personis tantummodo sint contenti. Ut igitur in perpetuum compositio suprascripta, de procuratorum assensu facta, inviolabiliter observetur, nos eam auctoritate apostolica confirmamus, statuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Confirmantur a Pontifice.

Datum Viterbii IV. Idus Julii Pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 15. Junii an. Dñi 1141. Pontif. ann. xii.

LXXII.

Confirmatio bonorum omnium Monasterii S. Bartholomæi Fesulan. Diœcesis, cui nonnulla conceduntur privilegia.

Ex Ughell. Ital. Sac. T. III ubi de Episcopis Fesulanis.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Gregorio Abbati sancti Bartholomæi, ejusque Fratribus tam præsentibus, quàm futuris, regulariter constitutis, in perpetuum.

Exordium.

DEsiderium, quod ad Religionis propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & beati Bartholomæi Apostoli Monasterium, quod juxta montem Fesulanæ civitatis situm est, cum omnibus suis pertinentiis, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & pręsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu justis aliis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Monasterium S. Salvatoris de Alena cum Ecclesia S. Potiti, Ecclesiam S. Martini in Fugnano, in Campo Novoli Ecclesiam S. Martini cum decimis & omnibus suis pertinentiis, & adjacentiis, & quicquid in Bononiensi Episcopatu præfatum Monasterium habere cognoscitur: in Capraja medietatem Ecclesiæ S. Christinæ, in Ripula Ecclesiam S. Salvatoris, Ecclesiam S. Michaelis de Marene, in Ripalta Ecclesiam S. Andreę, Ecclesiam S. Donati de Fronzano, in Biviliano medietatem Ecclesiæ S. Mariæ, curtem de sancto Domnino cum omnibus decimationibus suis, curtem de Papiana cum pertinentiis suis, & quicquid in plebe sancti Donati de Calenzanu possidere dignoscitur, cum decimis, & suis pertinentiis, sive in plebe sancti Stephani de Campi, seu in plebe S. Martini in sito Brozzi, vel etiam in plebe S. Juliani in Septimo, aut infra plebem S. Joannis de Signa, cum decimis, & omnibus earum pertinentiis: Villas quoque & alias possessiones, sicut in privilegio & donatione bonæ memoriæ Jacobi Episcopi Fesulani nominatim vobis concessæ sunt. Prohibemus etiam, & Apostolica auctoritate interdicimus, ne alicui omnino liceat, idem Monasterium in alium Ordinem transmutare, vel Episcopalem Sedem ibi transferre, absque Rom. Pontificis auctoritate. Obeunte te verò, nunc ejusdem loci Abbate, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, vel violentia præponatur, nisi quem fratres ipsius loci communi assensu, vel pars sanioris consilii, secundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam, canonicè providerint eligendum: qui Fesulano Episcopo, si canonicus fuerit, & gratiam atque communionem Sedis Apostolicę habuerit, eamque gratis, & absque aliqua pravitate exhibere voluerit, benedictionem suscipiat. Alioquin, liceat ei quemcumque maluerit adire antistitem, qui nostra fultus auctoritate, quæ postulantur, indulgeat. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ Matricis Ecclesiæ. Monasterium quoque S. Salvatoris de Alena, quod sub ejusdem S. Bartholomæi Monast. esse cognoscitur, liberam sepulturam concedimus, sicut etiam hactenus habuisse dignoscitur; laborum quoque manuum vestrarum decimas, tam vobis quàm vestro Monasterio sancti Salvatoris, in usus pauperum habendas largimur. Prohibemus insuper, ut nulli omnino hominum fas sit, eidem Monasterio, sive S. Salvatoris Monasterio, divinum officium interdicere, præter Romanum Pontificem, aut Legatum ipsius: vel indebitas exactiones imponere: seu aliquibus injustis vexationibus ausu temerario fatigare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, &c. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c. Amen.

Monast. sub protectione Sedis Apost. recipitur,

Ejusque bona omnia confirmantur:

Episcopalis Sedes illuc non transferenda:

Abbas a Monachis eligendus:

Et a Fesulano Episcopo, si Catholicus fuerit, consecrandus:

Libera pro defunctis cujuscumque generis sepultura.

Omnimoda exemptio a decimarum solutione;

omnique interdictione.

Solitæ conclusiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Episc. ss.
Ego Conradus Sabinensis Episcopus ss.
Ego Albericus Ostiensis Episcopus ss.
Ego Stephanus Prenestinus Episcopus ss.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. sanctæ Crucis in Hierusalem ss.
Ego Martinus Presb. Card. S. Stephani in Cœlio monte ss.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinę ss.

Innocentii PP. & S. R. Eccl Cardd subscriptiones.

Ego

Ego Boethius Presb. Card. tit. S. Clementis ss.
Ego Guido Presb. S. Laurentii & Damasi ss.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ss.
Ego Octavianus Diac. Card. tit. S. Nicolai in carcere ss.
Ego Guido Diac. Card. S. Apollinaris ss.

Dat. die 22. Septemb. an. Dom. 1141. Pont. an. xii.

Datum Laterani per manum Baronis Cappellani, & Scriptoris. X. Kal. Octob. Ind. V. Incarn. Dominicæ anno MCXLI. Pontificatus vero Domni Innocentii II. anno XII.

LXXIII.

Monasterium Reicherspergense sub protectione Sedis Apostolicæ suscipitur, confirmatisque bonis omnibus, plura Monachis & Præposito conceduntur privilegia.

In Chronico Monasterii hujus edidit Gevvold. pag. 171.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Gerhoho Richerspergensis Ecclesiæ Præposito, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri, & justis petentium desideriis congruum decet nos impertiri suffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, venerabilis fratris nostri Conradi Salzburgensis Archiepiscopi precibus inclinati, petitiones vestras rationabiles libenter admittimus, & Monasterium vestrum, quod est in Episcopatu Pataviensi, & fundo Salzburgensis Ecclesiæ situm, in quo divino mancipati estis officio, sub Apostolicæ Sedis ac nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut tam in vestro quàm in Monasterio Sanctimonialium vobis subdito, Ordo Canonicus juxta B. Augustini regulam perpetuis temporibus inviolabiliter conservetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: fundum videlicet & plebem Richerspergensem cum decima & jure parochiali, cappellam S. Martini cum suis pertinentiis, vineas in Aschab, villam Crovuat, & reliqua prædia a Vuenenhero loci ipsius fundatore oblata, patellam salis in Halla, & reliqua prædia, a prænominato fratre nostro Salzburgensi Archiepiscopo Ecclesiæ vestræ collata, Hostat, & alia prædia, quæ Ruopertus obtulit, prædia, quæ Fridericus donavit, prædia, quæ fuerunt Eglolfi & Eberhardi, cum eorum decimis, ab Episcopo Frisingensi vobis concessis, & vineas emitas in Eremesa, & ea, quæ Dux Luitpoldus contulit. Sane laborum vestrorum, quas propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus omninò Clericus sive laicus decimas a vobis exigere præsumat. Ecclesiastica nimirum Sacramenta a Diœcesano accipietis Episcopo, vel a Salzburgensi Archiepiscopo, si quidem gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habuerint, & si ea gratis & sine pravitate voluerint exhibere; alioquin, liceat vobis pro eorumdem Sacramentorum susceptione catholicum, quem malueritis, adire Antistitem; qui nostra fultus auctoritate, quod postulatur, indulgeat. Et quia sic locus vester est institutus, ut Salzburgensis Ecclesiæ principalis Advocatus, ipsius quoque loci sit Advocatus, neque ipsi, neque alicui Subadvocato ejus, eumdem locum liceat injustis gravaminibus infestare. Quod si fecerit, & vobis conquerentibus, non emendaverit, consilio & auxilio præfati Archiepiscopi, ipsa advocatia ab inutili auferatur, & alius loco ejus substituatur. Obeunte vero te, nunc ejusdem loci Præposito, vel ad alterius Ecclesiæ regimen transeunte, sive tuorum quolibet successore, nullus ibi qualibet surreptionis astutia vel violentia substituatur vel proponatur, nisi quem fratres communi consensu, aut pars sanioris consilii, secundùm Dei timorem, & B. Augustini regulam, canonicè providerint eligendum. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, extremæ voluntati, & devotioni nullus obsistat, nisi fuerint excommunicati: salvâ tamen justitiâ matricis Ecclesiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus bona, vel possessiones auferre, vel ablatas temerè retinere, minuere, seu quibuslibet indebitis exactionibus vel molestiis fatigare; sed omnia integra conserventur, eorùm, pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ nimirum Salzburgensis Archiepiscopi, & Pataviensis Episcopi debitâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua reatum suum correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Addentes etiam interdicimus, ut nemini professionis vestræ facultas sit alicujus levitatis instinctu, vel arctioris religionis obtentu, sine Præpositi vel Congregationis licentia de claustro discedere; quod si discesserit, nullus Episcoporum, nullus Abbatum, nullus Monachorum sine communium literarum cautione eum suscipiat, quandiu videlicet in Ecclesia vestra Canonici Ordinis tenor, Domino præstante, viguerit. Si verò, secundò vel tertiò vocatus, redire contempserit, liceat ejusdem loci Præposito canonicam in eo proferre sententiam. Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ retributionis inveniant. Amen.

Monasterium sub protectione Sedis Apost. recipit

Bonaque omnia & possessiones ei confirmat.

Decimas ab eo exigi prohibet.

Monachos ordinarii jurisdictioni subjicit.

Advocato verò omnem Monast. gravandi facultatem adimit.

Præpositum a solis Monachis eligi decernit.

Monasterium liberum ab omni molestia declarat,

Salvo tamen jure Salzburg. Archiep. & Ep. Pataviensis.

Violatores Paginæ hujus percutit anathemate.

Præposito facultatem concedit Canonicis subjiciendi pœnis Monachos, si a Monasterio absque ejus licentia, & admoniti ad claustra redire recusaverint.

Innocent. PP. & S. R. Ecc. Cardd. subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Episc.
Ego Conradus Sabinensis Episcopus.
Ego Albericus Hostiensis Episcopus.
Ego Stephanus Prænestinus Episcopus.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Martyrius Presb. Card. tit. S. Stephani.
Ego Boethius Presb. Card. tit. S. Clementis.
Ego Petrus Presb. Card. de tit. Pastoris.

Ego Hu-

Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Praxedis.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli.
Ego Vassallo Diac. Card. S. Eustachii.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ de Porticu.

Dat. die 7. Januarii anno Domini 1142. Pontif. Pontif. anno XII.

Dat. Laterani VI. Id. Jan. per manum Gerardi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Card. & Bibliothecarii, Indict. V.

LXXIV.

Confirmatio bonorum, ad Tolosanam Ecclesiam pertinentium, quæ nullo modo auferri vel alienari posse, statuitur.

Ex Tom. I. Galliæ Christ. edit. an. 1656 pag. 683.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Raimundo Tolosano Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Ecclesia beati Stephani Tolosan. sub protectione Sedis Apost. suscipitur;

EX injuncto nobis a Deo Apostolatus officio, fratres nostros tam vicinos, quam longe positos debemus diligere, & Ecclesiis, in quibus Domino militare noscuntur, suam justitiam conservare. Eapropter, venerabilis frater Raimunde Episcope, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & Tolosanam B. Protomartyris Stephani Ecclesiam; cui Deo auctore preesse dignosceris, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum ratinabilibus modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Præterea apostolica auctoritate interdicimus, ut nullus lajcus sive Clericus in tuo, vel tuorum successorum obitu, Episcopalia bona pervadat, aut res ecclesiasticas distrahat; sed ad opus Ecclesiæ, & Episcopi substituendi, in Oeconomi, & Archidiaconorum maneant potestate. Prohibemus etiam, ut eadem bona sine tuo vel successorum consilio, vel sanioris partis Capituli ipsius Ecclesiæ, nullus vendere, vel impignorare, seu quolibet modo alienare præsumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia eternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Ejusque bona omnia confirmantur.

Quæ nec post Episcopi obitum pervadi, Neve alio modo vendi aut alienari sine Capituli consensu statuitur.

Decretum immunitatis,

Cum solitis clausulis.

Innoc. PP.

EGO NNOCENTUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Ego Conradus Sabinensis Episcopus.
Ego Stephanus Prænestinus Episcopus.
Himinarius Tusculanus Episcopus.
Guido S. Romanæ Ecclesiæ indignus Sacerdos.
Martinus Presb. Cardin. tit. S. Pastoris.
Guido Presb. Card. tit S. Cæciliæ.
Gregorius Diaconus Cardin. S. Sergii & Bacchi.
Otto Diaconus Cardin. S. Georgii ad Velum aureum.
Guido Diaconus Cardin. SS. Cosmæ & Damiani.
Geraldus Diaconus Cardin. S. Marię in Domnica.
Octavianus Diaconus Card. S. Nicolai in carcere.
Petrus Card. sanctæ Mariæ in Porticu.
Nicolaus Diacon. Card. sanctę Romanæ Ecclesiæ.

Cardd. subscriptiones.

Datum Lat: per manum Geraldi S. Roman. Eccl. Presbyteri Card. ac Bibliothecarii. XIII. Kal. Maii, Indictione V. Incarn. MCXLII. Pontificatus vero Innocentii II. Papæ, anno XIII.

Dat. die 19. Aprilis anno Dom. 1142. Pont. an. XIII.

LXXV.

B. Eusebii Canonicorum Vercellen. Ecclesia sub protectione Sedis Apostolicę recipitur, cujus bona omnia confirmantur.

Ex Ughell. Ital. Sac. ubi de Vercellen. Episcopis.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Abraham Archipresbytero, & Canonicis majoris Vercellensis Ecclesiæ, tam præsentibus quàm futuris canonice substituendis, in perpetuum.

Exordium.

ÆQuitatis & justitiæ ratio persuadet, nos Ecclesiis perpetuam rerum suarum firmitatem & vigoris inconcussi monimenta conferre; non enim decet, clericos in sortem Domini vocatos perversis malorum hominum molestiis agitari, & temerariis quorumlibet vexationibus fatigari; similiter & prædia, usibus secretorum cęlestium dedicata, nullas potentum angarias, nihil debent extraordinarium sustinere. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & B. Eusebii Vercellensem Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impręsentiarum iustè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & per vos eidem Ecclesiæ in perpetuum, & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: curtem Caresianam, Viliacum, montem Galliani cum omnibus appendiciis suis, Portum servi; præterea antiquas & rationabiles consuetudines ipsius Ecclesię ratas manere censemus. Nulli ergo omnino hominum liceat, prædictam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu vexationibus fatigare: salvis privilegiis scilicet Romanę Ecclesiæ, & Episcopi Vercellensis canonicâ reverentiâ. Si quis contra hæc temerè venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Domini nostri Jesu Christi alienus fiat, & in extremo judicio ultioni subjaceat. Amen. Amen.

Quod B. Eusebii Ecclesia sub protectione sit Sedis Apost.

Quod bona omnia firma semper ei sint.

& libera ab omni vexatione.

Quod anathemati subjiciantur, qui hæc statuta violaverint.

IN-

Innoc. PP. EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

& S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Ego Conradus Sabinensis Episcopus.
Ego Albericus Ostiensis Episc.
Ego Martinus Presb. Card. S. Stephani.
Ego Guido S. R. E. indignus Sacerdos.
Ego Statius Presb. Card. tit. S. Sabinæ.
Ego Guido Presb. Card. S. Chrysogoni.
Ego Rainerius Presb. Card. tit. S. Priscæ.
Ego Petrus Presb. Card. tit. Pastoris.
Ego Goizo Presb. Card. tit. S. Cæciliæ.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli.
Ego Thomas Presb. Card. tit. Vestinæ.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum auri.
Ego Guido Diac. Cardinalis SS. Cosmæ & Damiani.
Ego Greg. Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Vassallo Diac. Card. S. Eustachii.
Ego Ubaldus Diac. Card. in Via lata.
Ego Gerardus Diac. S. Mariæ in Domnica.
Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in carcere.
Ego Guido S. R. E. Diac. Card.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Guido S. R. E. Diac. Card.

Dat. die 25. Aprilis anno Domin. 1142. Pontif. anno XIII.

Datum Laterani per manum Gerardi S. R. E. Presb. Card. ac Bibliothecarii, VII. Kal. Maji Indict. II. Incarnationis Dom. anno MCXLII. Pont. D. Innocentii II. Papæ anno XIII.

LXXVI.

Monasterium de Letdecumba, a Stephano Anglorum Rege Cluniacensi Monasterio donatum, eidem confirmatur.

Ex Biblioth. Cluniac. Mar. tini Marrier, col. 1340.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Cluniacensi Abbati, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc in Apostolicæ Sedis regimine, disponente Deo, promoti sumus, ut piis votis assensum præbere, aurefque nostras inclinare justis petitionibus debeamus; quia, sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, ita legitima & justa postulantium non est differenda possessio. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus gratum impertientes assensum, Monasterium de Letdecumba, quemadmodum ad illustri viro Stephano Anglorum Rege, cum consuetudinibus & libertatibus illi pertinentibus, & omnibus suis appendiciis, de proprio dominio suo vobis devotionis intuitu concessum est, & scripto suo firmatum, pro centum videlicet marcis argenti, quas Henricus bonæ memoriæ Anglorum Rex, prædecessor illius, de thesauro suo annis singulis persolvendis vobis concesserat, auctoritate apostolica vobis, & per vos Cluniacensi Monasterio, confirmamus, & præsentis scripti paginâ communimus. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hujus nostræ confirmationis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi Redemptoris aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat; Observantibus autem sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monaster. de Letdecumba Monasterio Cluniac. addicitur.

Cum solitis clausulis.

Innocent. PP. EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

& S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Conradus Sabinensis Episcopus ss.
Ego Albericus Ostiensis Episcopus ss.
Ego Martinus Presb. Cardinalis tit. S. Stephani ss.
Ego Statius Presb. Cardinalis tit. S. Sabinæ ss.
Ego Guido Presb. Cardinalis tit. S. Chrysogoni ss.
Ego Goizo Presb. Cardinalis tit. S. Cęciliæ ss.
Ego Ubaldus Presb. Cardinalis tit. SS. Joannis & Pauli ss.
Ego Rainerius Presb. Cardinalis S. Priscæ ss.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Guido Diaconus Card. SS. Cosmæ & Damiani ss.
Ego Gerardus Card. S. Mariæ in Domnica ss.
Ego Octavianus Diaconus Card. S. Nicolai in carcere ss.
Ego Petrus Diaconus Card. S. Mariæ in Porticu ss.

Dat. die 19. Maii anno Dom. 1142. Pontif. Innoc. an. XIII.

Datum in Monte Tiburtino per manum Gerardi S. R. E. Presb. Card., ac Bibliothecarii, XIV. Kal. Junii Ind. V. Incar. Dominicæ anno MCXLII. Pontificatus vero Domni Innoc. II. Papę anno XIII.

LXXVII.

Ad omnes Archiepiscopos, & Episcopos in idem argumentum.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, ad quos literæ istæ pervenerint, salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

LIberalitatis laudabile genus est, ut qui se beato Petro, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, humili devotione exponunt, majorem familiaritatis prærogativam & digniora beneficia sortiantur. Quàm gratum Deo Cluniacense Monasterium famulatum impendat, & quantum apud homines nitore religionis fulgeat, Ecclesia Dei novit, & vehementer exultat. Æquitatis igitur postulat ratio, ut idem Locus Apostolicę dilectionis privilegio gaudeat, & tam in capite, quàm in membris libertatem obtineat. Nos siquidem Monasterium ipsum, quod specialiter ad jus

jus beati Petri, & Sanctæ Romanæ Ecclesię spectat, per nos ipsos visitavimus; & eodem die, quo, revolutis multorum annorum spaciis, prædecessor noster felicis memoriæ Papa Urbanus ibidem majus altare consecraverat, cum Archiepiscopis & Episcopis, qui nobiscum convenerant, cooperante Spiritus Sancti gratia, idem Monasterium solemniter dedicavimus. Devotioni quoque & humilitati fidelium, qui pro amore Dei, & ipsius Loci reverentia in Anniversario dedicationis illuc convenerint, prospicientes, ipsis quadraginta dies pœnitentiæ sibi injunctę, de gratia Dei confisi, B. Apostolorum Petri & Pauli auctoritate remisimus. Statuimus etiam, ut immunitas ejusdem Cœnobii inviolata & integra futuris temporibus conservetur, ut si quis infra terminos banni, qui ab eodem prædecessore nostro circa Cluniacum constituti sunt, scienter hominem capere, vulnerare, vel res ejus auferre præsumpserit, excommunicationis sententiâ percellatur, quousque ablata restituat: & Abbati ac Monachis pro illata injuria congruè satisfaciat. Ad hęc adjicientes decrevimus, ut quicumque Cluniacenses Monachos, vel eorum socios cæperint, aut ea, quę portaverint vel conduxerint, excommunicationi subjaceant. Si verò aliqui absque ipsorum Monachorum præsentiâ ea, quæ ad victum vel vestitum fratrum in Cluniacensi Cœnobio Domino servientium pertinent, alicubi deprædati fuerint, nisi infra quadraginta dies commoniti ablata restituerint, eos anathemati subjacere præcipimus, & in terra eorum prohibemus officia celebrari: loca quoque, in quibus se receperint, donec præsentes fuerint, a divinis obsequiis, præter infantium baptisma, & morientium pœnitentias, cessare præcipimus; & nullus eorumdem præsumptorum, præter timorem mortis, nisi a Romano Pontifice absolvatur. Porrò quisquis præfatis fratribus, ubicumque manentibus, quælibet alia, præter ea quæ superius enumeravimus, abstulerit, nisi infra quadraginta dies post nostram commonitionem ablata restituerit, excommunicationi subjaceat, nec absolvatur, donec capitale reddat, & congruè satisfaciat. Quod si hęc perpetrata esse noveritis, aut clamor super hoc ad aures vestras pervenerit, vobis præcipientes mandamus, quatenus præfatam animadversionis sententiam per vestras faciatis parochias firmiter observari.

Datum die 8. Martii.

Datum Valentiæ VIII. Idus Martii.

LXXVIII.

Item confirmatio donationis Loci, cui nomen de Prins, cum suis pertinentiis.

Loc. cit.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Christo filiis, Petro Abbati, & Monachis Cluniacensibus, in perpetuum.

EX Apostolicæ Sedis administratione, quæ extraordinaria sunt, volumus corrigere: & quæ ordinata ad meliorem, statum deducere; & ut in suæ bonitatis firmitate permaneant, vigore Ecclesiastico roborare. Eapropter, dilecti in Domino filii, donationem a Girino, & fratribus, de Loco, qui dicitur Prins, cum suis pertinentiis, Remis in Palatio venerabilis fratris nostri Rainaldi Archiepiscopi nobis factam, vobis concedimus donamus & tradimus, ac per præsentis scripti paginam confirmamus. Nulli ergo omnino hominum fas sit, prefatum locum temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia dominio & possessioni Clun. Monasterii perpetuò integra conserventur. Si quis autem huic nostræ constitutioni temerario ausu contraire tentaverit, si reatum suum non correxerit, a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Conservantibus autem sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus intervenientibus beatorum Apostolorum Petri & Pauli meritis æternæ vitæ præmia cum Sanctis omnibus percipere mereantur.

Datum Remis II. Kal. Novembris. Dat. die 31. Octobris.

LXXIX.

Privilegium Confirmationis Bonorum Monasterii Rotensis Ordinis S. Benedicti, quod sub protectione Sedis Apostolicæ fore, liberumque ab omni laicali jurisdictione, declaratur.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Bertrico Abbati Rotensis Monasterii, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum. *Ex Hundii Metrop. Salisburg. Tom. iii.*

Exordium.

RELigiosis desideriis dignum est facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celerem sortiatur effectum. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum sanctorum Marini & Aniani Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; *Monasterium sub protectione Sedis Apost. recipit:* Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. *Confirmatque bonis omnibus ad illud spectantibus,* Sancimus etiam, ut Ordo monasticus secundum B. Benedicti regulam perpetuis ibi temporibus inviolabiliter conservetur; *Cum Decreto ut Ordo monasticus regulariter in eo servetur;* atque nulli fratrum post factam professionem proprium quid habere liceat, sed in Abbatis sui obedientia cum omni humilitate permaneant. Laborum quoque vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus omnino clericus vel laicus decimas a vobis exigere præsumat. *Decimas ab eodem exigi;* Obeunte verò te, nunc ejusdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia vel violentia præponatur; sed liceat vobis communi consilio, vel parti consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam, absque ullius contradictione Abbatem eligere. *Abbatem vel advocatum ab alio præterquam a Monachis eligi.* Porro Loci vestri advocatiam nullus invadere vel usurpare præsumat, nisi quem Abbas & fratres secundùm Deum, & utilitatem ipsius Monasterii ibi

Molestiamque ullam eidem inferri interdicit;

ibi providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Ad indicium autem hujus a Sede Apostolica perceptæ protectionis bizantium aureum nobis nostrisque successoribus annualiter persolvetis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Sub anathematis pœna.

Innoc. PP. & nonnullorum ex S.R.E. Cardd. subscriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Stephanus Prænestinus Episcopus ss.

Ego Guido sanctæ Rom. Ecclesiæ indignus Sacerdos ss.

Ego Boethius Presb. Card. tit. S. Clem. ss.

Ego Ubaldus Diac. Card. S. Mariæ in Via lata ss.

Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in carc. ss.

Ego Guido Presb. Card. tit. S. Chrysogoni ss.

Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in porticu ss.

Dat. die 6. Decembris anno Domini 1142. Pontif. anno XIII.

Dat. Lat. per manum Gerardi sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presb. Card. ac Bibliothecarii. VIII. Idus Decembr. Indict. VI. Incarnat. Dominicæ, anno MCXLII. Pontificatus vero Domni Innocentii II. PP. an. XIII.

LXXX.

Privilegium confirmationis bonorum omnium Monasterii S. Columbani Bobien. Diœcesis Ordinis Cassinen. quod sub protectione B. Petri recipitur.

Ex Archiv. Bobiensi edidit Margarinus Bullar. Cassin. P. II

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Oglerio Abbati sancti Columbani Bobien. ejusque Fratribus, tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Desiderium, quod ad Religionis propositum, & salutem consequendam pertinet, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Eapropter, dilecte in Domino fili, venerabilis fratris Simeonis vestri Episcopi justis precibus inclinati, Beati Columbani Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis privilegii patrocinio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona impræsentiarum possidetis justè & canonicè, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis caussis, præstante Domino, poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis diximus exprimenda vocabulis: Curtem S. Martini cum Ecclesia & Castro, quod dicitur Petra Carraria, cum omnibus suis pertinentiis: Curtem S. Salvatoris cum Ecclesia & pertinentiis suis: curtem de Cruce cum Ecclesia & pertinentiis suis: curtem de Garda cum Ecclesiis, districtu, omnibusque pertinentiis suis: curtem de Gravilia cum Ecclesia pertinentiisque suis: curtem, quæ dicitur Gomorga, cum Ecclesia pertinentiisque suis: curtem Vignalis cum Ecclesia & pertinentiis suis: curtem Carelii cum Ecclesia & pertinentiis suis: Plebem S. Albani in Candubrio cum pertinentiis suis: Ecclesiam S. Evasii in Quintiano cum pertinentiis suis: Ecclesiam S. Georgii, quæ est sita in Monte-curto, cum pertinentiis suis: Ecclesiam de Ceresola cum pertinentiis suis: Ecclesiam sancti Antonii de Braida cum decimis & pertinentiis suis: Ecclesiam S. Columbani de Monte-claro cum pertinentiis suis: Ecclesiam S. Georgii de Montale cum pertinentiis suis: Ecclesiam sancti Andreæ de Travano cum decimis & pertinentiis suis: Ecclesiam S. Mariæ in Spelunca cum pertinentiis suis: Ecclesiam Infirmorum cum pertinentiis suis: Ecclesiam Novam cum pertinentiis suis: Ecclesiam S. Laurentii cum pertinentiis suis: Ecclesiam S. Bartholomæi in Saxo cum pertinentiis suis, & medietatem mercati: Mercatum S. Columbani, & aliud mercatum de Oliva, centum decem solidorum Papien. in curte Auræmalæ: Villa de Stabulo, villa de Conio, villa de Cavana nova, decima de Pradello Antonino, villa de Dusbagno, villa de Salso, mansum Guasconi, Possessionem Theodosii de Cigognis, villa Riuturni, Broidumque & Pratum Donnicatum in Monte Pennicis, monte de Menningo, villa de Cerreto, villa de Cavana cum Braida Donnica, Sapateli, & Roveretum, montem de Lesma, villam de Roncore, villam Taidelli, Pratum-longum, mansum Rugeli, Gambalata Runchum de Grillo, Fraretum, Runchum de Pradilia, mansum Barbuti, mansum de Petra Columba, mansum de Vaccaritia, mansum de Sylva, mansum de Buzochi, mansum de Costa-alta, mansum de Conflenti, mansum de Garda, mansum Bonisenioris de Cavello, mansos de Uzoli Casaritia, mansum Lisignoli inter Bobium & Træbiam, mansum de Motio, Mansum de Gosino, mansum de Asino, mansum de Niblo, mansum de Oniziis, mansum de Cerecesola, mansum de Albino, mansum de Curto, mansum de Buchia, mansum Merconis de Canneto, mansum de S. Desiderio, mansum de Guercho, Decimam Sigisberti de Guita, mansum de Ponziprondo, mansum Rustici de Stavela, mansum Joannis Benedicti de Caulo, Decimam Lamfranchi de Otono, mansum Savonarii, mansum Ugonis Alberti Dagatarii, mansum Vallis Lauriculę, mansum de Pradello, mansum Borelli de Sarto, mansum Somenzarii, mansum de Sclavo, mansum de Maliolis, mansum Quequo um, mansum Petroli & Joannis de Caniolo, sortem unam in Lobi, sortem unam in Palatio, & Censum de Corinello, braidam de Ponte, braidam juxta Fossatum de Batalia, braidam in Campo Tufini, braidam in Pigno, braidam

Bobien. Monasterium sub protectione Sedis Apost. recipit;

Ejusque bona enumerat, & confirmat.

dam in Marzelasco, pratum quod dicitur Codognarium, cum vineis sibi adjunctis, vineam intra Civitatem, & Molendina; quæcumque etiam præfatus Simon Episcopus, vel antecessores ejus, sive Aluisa Uxor Marchionis Marcelli cum filiis suis, vobis rationabiliter concesserit, similiter confirmamus. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus & sumptibus colitis, sive de nutrimentis animalium vestrorum, nullus omnino Clericus vel Laicus decimas a vobis exigere præsumat. Si vero eadem Episcopalis Sedes vacaverit, vel Catholicum Episcopum non habuerit, Chrisma, Oleum Sanctum, Consecrationes Altarium, seu Basilicarum, Ordinationes Ecclesiasticas a quocunque malueritis Episcopo, vobis suscipere liceat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quomodolibet fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Summi Pontificis canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non reatum suum congruè satisfaciendo correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine D. N. Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat: Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic bonæ actionis fructum percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen, Amen. (*a*)

Decimas bonorum hujusmodi a nemine exigendas declarat. Monachis vero, ordinationes recipere, Altariumque consecrationes a quolibuerit Episc. concedit, Bobien. Sede Vac. Decretum immunitatis pro Monast. quiete. Solitæ clausulæ.

LXXXI.

Decretum, ut in Monasteriis ab Ottone Bambergen. Episcopo fundatis idem semper Ordo pro religionis & disciplinæ spiritualis stabilitate atque immutabilitate conservetur.

Edidit Canisius Antiq. Lect. Tom. II. lib. 1. vitæ beati Ottonis scriptæ ab auctore Anonymo Sinchrono.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Ottoni Bambergensi Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Proemium.

Quotiens a nobis petitur illud, quod religioni & honestati convenire cognoscitur, animo nos decet libenti concedere, & congruum impartiri suffragium, ut fidelis devotio celerem sortiatur effectum. Proinde, venerabilis frater Otto Episcope, petitionis desideriis tuæ ex consueta Sedis Apostolicę mansuetudine clementer annuimus; In primis siquidem statuentes, ut tenor Religionis, qui in Ecclesiis tibi commissis est per tuam diligentiam, cooperante Domino, institutus, firmiter in eis perpetuis temporibus conservetur. Constituimus etiam, ut in eisdem Ecclesiis nullus per simoniacam hæresim statuatur, sed honestæ personæ, quibus utique morum & status dignitas suffragatur, inibi ordinentur. Sane in Cœnobiis, quę vel antiquitus in tua Parochia constructa sunt, vel tu ipse devotionis intuitu constituisti, seu aliis justis modis Ecclesiæ tuæ unire poteris, vel ab aliquo deinceps fidelium infra tuam Diœcesim, divina inspirante gratia, construentur, sacrę Religionis ordinem manere decernimus. Nec alicui liceat, ejusdem institutionis formam ullatenus permutare, nisi forte ad melioris status prerogativam, præstante Domino, promovere voluerit; nec id alicujus singulari judicio committatur, sed omnium Monasteriorum, ad Babergensem Ecclesiam pertinentium, aut sanioris partis consilio ac consensu, fieri debere sancimus. Si quis autem huic nostræ constitutioni temerè contraire tentaverit, si non factum suum digna satisfactione correxerit, a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ subjaceat ultioni. Conservantes eisdem Locis quæ justa sunt, omnipotentis Dei, & beatorum Apostolorum Petri & Pauli ac nostram gratiam consequantur.

(*a*) Chronologica nota nulla; Margarinus vero asserit dat. Diploma die 8. Martii anni 1142. Accuratè præcisèque quidem nimis.

LXXXII.

Confirmatio Ecclesiarum S. Remigii de Plajotro, de Barbona, de Lintis, de Lintellis, & de Sancto Silvestro, ab Attone Trecensi Episcopo Cluniac. Monasterio donatarum.

Innocentius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Petro Abbati, & Monachis Cluniacensibus, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier. col. 1408.

Quæ vobis, & fratribus vestris, ab Episcopis, & Ecclesiarum Dei Rectoribus, Religionis intuitu rationabiliter data esse cognoscimus, tamquam nostra volumus observare, & auctoritate Sedis Apostolicę, in qua Domino presidente residemus, ut perpetuis observentur temporibus, communire. Concessionem igitur Ecclesiarum S. Remigii videlicet de Plajotro, de Barbona, de Lintis, de Lintellis, & de S. Silvestro, a venerabili fratre nostro Attone Trecensi Episcopo, vestro Monasterio & vobis factam, firmamus, & præsentis scripti munimine roboramus. Si quis autem huic nostrę confirmationi sciens contraire tentaverit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Laterani XVII. Kal. Augusti.

LXXXIII.

Imperatori Lothario, & ejus loco Henrico Bavariæ Duci, conceditur investitura Allodii terrarum, a Comitissa Mathilde Sedi Apost. donatarum.

Ex Tom. XII. Concil. & Baronii Annal. ad ann. 1133.

Innocentius Papæ II. Lothario Imperatori Augusto & Riget Imperatrici.

Christianæ Reipublicæ bonum ab unione Sacerdotii & Imperii proficiscens.

SI auctoritas sacra Pontificum, & potestas Imperialis, veræ glutino caritatis ad invicem copulentur, Omnipotenti debitus famulatus libere poterit exhiberi, & Christianus populus grata pace & tranquillitate gaudebit. Nihil enim in præsenti sæculo est Pontifice clarius, nihil Rege sublimius; nihil est quod lumine clariore præfulgeat quâm recta fides in Principe, nihil est quod ita nequeat occasui subjacere quâm vera Religio. Quæ nimirum omnia tanto manifestius, Deo gratias, in persona tua clarescunt, quanto ab ineunte ætate amator religionis & cultor justitiæ extitisse cognosceris, & novissimè diebus istis, nec personæ tuæ, nec propriæ parcendo pecuniæ, pro beati Petri servitio multos labores & immensa pericula pertulisti. Cum ergo, testante sacro eloquio, etiam mali patres bona data filiis suis debeant impartire, dignum profecto est, ut nos, qui disponente Domino universis catholicæ Ecclesiæ filiis debemus solicitudine paterna consulere, personam tuam arctius diligamus, & tamquam specialissimo Ecclesiæ defensori in his, quæ ad statum imperii in suo robore conservandum, & utilitatem ac liberationem catholicæ Ecclesiæ spectare noscuntur, tam secundùm ecclesiasticum officium, quâm temporaliter, imperatoriam potentiam augeamus. Hoc nimirum intuitu Allodium bonæ memoriæ comitissæ Mathildæ, quod utique ab ea beato Petro constat esse collatum, vobis committimus, & ex Apostolicæ Sedis dispensatione concedimus, atque in præsentia fratrum nostrorum Archiepiscoporum, Episcoporum, Abbatum, necnon Principum & Baronum, per annulum investimus: ita videlicet, ut centum libras argenti singulis annis nobis & successoribus nostris exolvas, & post tuum obitum proprietas ad jus & dominium sanctæ Romanæ Ecclesiæ cum integritate absque diminutione & molestia revertatur. Quod si nos vel successores nostros in eamdem terram venire, manere, transire oportuerit, tam in susceptione, quâm in procuratione atque securo conductu, prout Apostolica Sedes decreverit, honoremur. Qui vero arces tenuerit, vel rector terræ fuerit, beato Petro & nobis nostrisque successoribus fidelitatem faciant. Cæterum pro caritate vestra, nobili viro Henrico Bavariæ Duci genero vestro, & filiæ vestræ uxori ejus, eamdem terram cum præfato censu & supradictis conditionibus apostolica benignitate concedimus: ita tamen, ut idem dux hominium faciat, & fidelitatem beato Petro ac nobis nostrisque successoribus juret. Post quorum obitum, prædictum Comitissæ Mathildæ Allodium in jus & dominium sanctæ Romanæ Ecclesiæ, sicut supradictum est, integrum & absque diminutione atque difficultate aliqua reducatur: salvo tamen semper in omnibus ejusdem S. R. E. jure ac proprietate. Dat. Lat. VI. Idus Junii. (a).

Lotharii Imperatoris præcipua laus.

Ei Allodium per investituram conceditur.

Sub censu annuo 100. libr. argenti,

Revolutione in integrum ad Sedem Apost. post ejusdem obitum,

Hospitalitate,

Et conditione, ut ejus Arcium custodes fidelitatem S. A. jurare debeant.

Eadem Investitura Henrico Bavariæ Duci conceditur cum eisdem clausulis.

(a) Scilicet anno 1133. quo concessa hujusmodi est Investitura.

COELESTINUS II.

PAPA CLXV.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCXLIII.

GUido, natione Tuscus, Presbyter Cardinalis sancti Marci, electus est Romanus Pontifex die 26. Septembris 1143. dieque eadem, quæ in Dominica incidit, ordinatus & inthronizatus, ac dictus Cœlestinus hujus nominis Secundus. Sedit in Pontificatu menses v. dies xiii. Imperantibus in Oriente Manuele Comneno, in Occidente Conrado III. Imperatoribus. Obiit siquidem die 9. Martii sequentis anni, & sepultus est in Ecclesia Lateranensi. Vacavit Sedes dies iii.

I.

Confirmatio bonorum omnium, ad Canonicos sancti Mariani Eugubinæ Civitatis pertinentium, cui privilegia nonnulla conceduntur.

Cœlestinus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Benedicto Præposito, ejusque fratribus, in Ecclesia Episcopalis Sedis Beati Mariani Eugubinæ Civitatis, Domino famulantibus, tam præsentibus quâm futuris, in perpetuum.

Ex Membranis Archivii Eugubini edit. Ughell. Ital. Sac. T. I.

Exordium.

DEsiderium, quod ad Religionis propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri

tiri suffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, postulationibus vestris clementer impertimur assensum, & Ecclesiam B. Mariani, in qua divinis estis mancipati, Apostolici privilegii paginâ communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Locus impræsentiarum canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis in perpetuum, & illibata permaneant: In quibus propriis hæc duximus exprimenda vocabulis: Plebem scilicet S. Joannis de Civitate, plebem S. Mariæ Serratam, plebem de Fisciano, plebem S. Mariæ de Glodiano cum plebe sancti Donati, & sancti Viriani, plebem sancti Gervasii, curtem de Lavari cum aliis omnibus Ecclesiis ac bonis, prædictæ Ecclesiæ pertinentibus; cappellam S. Bartholomęi, cappellam S. Crucis, cappellam S. Verecundi, cappellam S. Angeli, cappellam S. Georgii, cappellam S. Savini, cappellam S. Angeli, cappellam S. Christophani, cappellam S. Salvatoris, cappellam S. Marię de Mediano, cappellam S. Bartholomęi de castro Venali, cappellam S. Mariæ, & cappellam S. Georgii de Cortiva, cappellam S. Mariæ, cappellam S. Margaritę cum omnibus suis pertinentiis, castrum montis Juliani cum curte sua, castrum Galgate cum curte sua, castrum vallis Marulę cum curte sua, castrum Algnanir, castrum Agelli. Prohibemus quoque, ut infra antiquos terminos majoris sive baptismalis Ecclesię absque vestra permissione nullus Ecclesiam ędificare presumat, nec ab hominibus infra eosdem terminos habitantibus decimas vel oblationes exigat, nec eos ad sepulturam ad alia loca transire compellat; sed juxta Apostolum, quibus spiritualia seminatis, eorum carnalia nullo prohibente metatis; clericos verò, sive laicos, qui de seculari habitu converti, & in vestra Ecclesia religiosè vivere voluerint, recipiendi facultatem liberam vobis concedimus; sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati sint, nullus obsistat: salvo jure Matricis Ecclesię. Decernimus ergo, &c. Amen.

Bona ad Canonicos pertinentia confirmat,

Ex iis nonnulla enumerat.

Nonnulla eisdem concedit Privilegia.

Locus ✠ Sigilli.

Cœlestini PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO CŒLESTINUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Conradus Sabinensis Episc.
Ego Stephanus Prænestinus Episcopus.
Ego Gregorius Presb. Card. tit. S. Calixti.
Ego Thomas Presb. Card. tit. Vestinæ.
Ego Petrus Card. Presb. tit. S. Susannæ.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Otto Diaconus Card. tit. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego . . . Bald. Diac. Card. S. Marię in Via lata.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Nicolaus Diac. S. R. E.

Dat. die 19. Octob. anno Dom. 1143. Pontif. anno 1. leg. VI.*

Datum Later. per manum Gerardi S. R. E. Presb. Card. ac Bibliothecarii, XIV. Kal. Novemb. Indict. VII. * Incarn. Dom. an. MCXLIII. Pontif. verò D. Cœlestini Papæ anno I.

II.

Privilegium pro Monasterio Sanctissimi Salvatoris, & sancti Quirici Populonien.

Cœlestinus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Alberto Abbati Monasterii sancti Salvatoris, & beati Quirici Populonien. ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Ex Archiv. Monast. Amiatini edidit Ughellius, ubi de Eccles. Populonien.

Officii nostri nos hortatur auctoritas, ut religiosas personas, & Loca, eorum regimini deputata, paternis affectibus diligamus, & ipsorum quieti salubriter, auxiliante Domino, provideri curemus. Proinde, dilecte in Domino fili Alberte Abbas, tuis rationabilibus postulationibus clementer annuendum duximus, & Salvatoris Domini nostri Jesu Christi, ac sancti Quirici Monasterium, cui Deo auctore præesse dignosceris, sub B. Petri tutelam protectionemque suscipimus, & Apostolicæ Sedis privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & legitimè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, prestante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis nominibus duximus adnotanda: totam videlicet terram illam, quæ est a Cala sancti Ambrosii usque ad collem Scultatori, quemadmodum usque ad hæc tempora, cum silvis, vineis, terris, cultis vel incultis, pacificè videmini possedisse: Montem videlicet Civitatis destructæ, quæ antiquitùs Popolonia vocata est, cum omnibus suis appendiciis ibidem consistentibus, Ecclesiam S. Christophori cum omnibus suis pertinentiis quę in Livellino sita est, Ecclesiam S. Blasii, quę sita est in Laborcone, cum omnibus suis pertinentiis: In Corsica Ecclesiam S. Nicolai in Monario cum omnibus suis pertinentiis, & ædificiis, piscina Lifredi, Falconaja, Franciola, Castellone, cum omnibus suis pertinentiis, Molendinum de Guidalto, la Cosella, Fabricianum, Salivę, Caldanella. Decimas quoque possessionum vestrarum, sicut hactenus quietè possidetis, vobis nihilominus confirmamus. Porro ordinationes Clericorum, seu Monachorum vestrorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, pro libertate & reverentia ejusdem Loci hoc decreto nostro indulgemus, ut, quem malueritis, adeatis Antistitem; si quidem Catholicus fuerit, & gratiam Apostolicæ Sedis habuerit, eaque gratis, & absque pravitate, quod postulatur, indulgeat. Item constituimus, ut, obeunte Abbate, non alius ibi quacumque obreptionis auctoritate ordinetur, nisi quem fratres ejusdem Cœnobii cum communi consensu secundùm timorem Dei elegerint, maxime si de eadem Congregatione idoneus inventus fuerit; quòd si talis, qui huic regimini congruat, inter eos inveniri non possit, aliunde sibi patrem & magistrum expectent. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substen-

Exordium.

Monast. sub protectione B. Petri suscipiens,

Ei bona omnia confirmat.

Quorum partem enumerat.

Confirmat quoque decimas possessionum omnium. Monachis sacros ordines a quo maluerint Episcopo recipiend: tribuit facultatem.

Ab iisdem tantummodo Abbatem eligi statuit.

Decretum immunitatis, & exemtionis.

tatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non reatum ſuum congruè ſatisfaciendo correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Domini noſtri Redemptoris Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hìc bonę actionis fructum percipiant, & apud diſtrictum Judicem prēmia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Sub ſolitis clauſulis.

EGO CŒLESTINUS Eccl. Catholicæ Epiſc. ſs.
Ego Corradus Sabinenſis Epiſcopus ſs.
Ego Theodewinus ſanctæ Rufinæ Epiſcopus ſs.
Ego Albericus Oſtienſiis Epiſcopus ſs.
Ego Gregorius Diac Card. SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aur. ſs.
Ego Ubaldus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Via lata ſs.

Cœleſtini PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Datum Laterani per manum Gerardi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, ac Bibliothecarii, IX. Decembris Indictione VI. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIII. Pontificatus vero Domni Cœleſtini II. Papæ anno I.

Dat. die 5 Decembris anno Domini 1143. Pontif. anno I.

III.

Sancti Hieroſolymitani Sepulchri fratres recipiuntur ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, eiſque bona, & jura confirmantur.

Cœleſtinus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Petro Priori, & fratribus ſancti Sepulchri Hieroſolymitani, tam præſentibus quàm futuris canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Nuper edita ex Archivo Vaticano.

SI manſuetudo & liberalitas ſanctæ Romanæ Eccleſiæ univerſis Chriſtianis debet opportuna ſolatia miniſtrare, multo magis his, qui religioſam vitam ducunt, & omnipotenti Domino familiariùs adhærere videntur, idipſum convenit propenſiùs impartiri. Quia igitur, dilecti in Domino filii, juxta regulam beati Auguſtini vivere decreviſtis, & in loco, ubi ſteterunt pedes Domini, adorantes apudglorioſum Sepulchrum ejus, in quo triduo corporaliter requievit, & alia ſacratiſſima Loca, in quibus Redemptor mundi pro ſalute noſtra vincula, flagella, Crucis ignominiam, vulnera, mortemque ſuſtinuit, regulariter militatis, majori vos benevolentia & gratia dignos eſſe cenſemus, & paternis vos affectionibus volumus confovere. Veſtris ergo poſtulationibus debita benignitate accommodantes aſſenſum, ſacroſanctam Eccleſiam ſancti Sepulchri, in qua divinis obſequiis inſiſtentes Paſſionem Dominicam, & victorioſiſſimum Crucis triumphum aſſiduè oculata fide recolitis, nec non etiam Perſonas veſtras, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti paginâ communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum canonicè poſſidet: quæcumque etiam ab egregiæ memoriæ Viris, Duce videlicet Godefrido, & utroque Rege Balduino, Venuito quoque, & aliis Patriarchis, eidem Loco juſtè collata ſunt, aut impoſterum a Patriarchis, vel aliis Dei fidelibus rationabiliter conferentur, firma vobis & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Medietatem videlicet oblationum S. Sepulchri, & omnes oblationes Altarium in Eccleſia ſancti Sepulchri exiſtentium, ſicut Patriarcharum dono vobis rationabiliter donatæ ſunt: Domos, ſtationes, & furnos omnes civitatis Hieruſalem, exceptis duobus, Hoſpitalis videlicet, & Eccleſiæ ſanctæ Mariæ Latinæ, ſicut dono Ducis Godefridi, & fratris ejus Balduini, & aliorum bonorum hominum vobis legitimè conceſſa ſunt: caſaliaque, quæ poſſidetis in territorio Hieruſalem, Mahumercam videlicet cum pertinentiis ſuis, Sabaret, Caſarcab, Calandicam, Armotiam, Ramittam, Bertiligeb, Bethſari, Deveris cum pertinentiis ſuis: In territorio Cæſarienſi caſtellum Feniculi cum pertinentiis ſuis: In territorio Tyri, caſale de Riva cum pertinentiis ſuis; Hortum, quem habetis inter murum & antemurale Civitatis Tyri; Hortum, quem habetis infra & circa Antiochiam; Eccleſiam Quarantenæ cum pertinentiis ſuis; Eccleſiam ſancti Petri in Joppa cum pertinentiis ſuis; Eccleſiam ſancti Sepulchri in Acon cum terra & domo, quam dedit vobis Lanbertus Als, & aliis pertinentiis ſuis; in territorio ejuſdem civitatis Eccleſiam ſanctę Mariæ de Humas cum pertinentiis ſuis; Eccleſiam ſanctæ Mariæ in civitate Tyro cum pertinentiis ſuis; Eccleſiam ſancti Sepulchri in monte Peregrino cum pertinentiis ſuis; Eccleſiam ſancti Georgii in Montanis cum pertinentis ſuis; Eccleſiam ſancti Sepulchri in Brunduſiana civitate cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Sepulchri in Barleto cum pertinentiis ſuis; Eccleſiam, quam habetis in Venuſina civitate dono Nicolai ejuſdem civitatis Epiſcopi cum pertinentiis ſuis; Eccleſiam ſancti Sepulchri juxta Trojam civitatem cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Theodori Martyris ante portam Beneventanæ civitatis cum pertinentiis ſuis, Caſtellum Cereti cum pertinentiis ſuis, quod nobilis vir Albertus Bolandraceus Comes Eccleſiæ ſancti Sepulchri donavit; Eccleſiam, quam habetis in Epiſcopatu Conſtantienſi in villa, quæ vocatur Irendorf. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Apoſtolicæ Sedis, & Patriarchæ Hieroſolymitani reverentiâ, & Epiſcoporum, in quorum parochiis Eccleſiæ veſtræ ſitæ ſunt, canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni; Cunctis autem eidem Loco juſta

Exordium.

Dignitas ſanctorum locorum in Jeruſalem.

Eccleſiam S. Sepulchri ejuſque fratres ſuo protectione Sedis Apoſt. recipiens,

Eis donationes Godefridi Ducis, utriuſque Regis Balduini, Patriarcharum, cæterorumque fidelium confirmat.

Solitæ concluſiones.

justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dat. die 10. Januarii anno Dom. 1144. Pontif. anno I.

** leg. quarto (a).*

Datum Laterani per manum Gerardi sanctę Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Card. ac Bibliothecarii, IV. Idus Januarii, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ MCXLIII. * Pontificatus verò Domni Cœlestini Papę II. anno I.

IV.

Confirmatio Ecclesiæ S. Mariæ in Undesdorf, bonorumque omnium ad eamdem pertinentium.

Ex Metropoli Salisb. Hundii Tom. III.

Cœlestinus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Richardo Præposito Ecclesiæ sanctæ Mariæ de Undesdorf, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Desiderium, quod ad Religionis propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis petitionibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam, quæ a nobili viro Ottone Comite Palatino in proprio Allodio fundata est, & sub censu unius bisantii, nobis nostrisque successoribus annualiter persolvendi, communimus: Imprimis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicus secundum beati Augus. regulam perpetuis ibi temporibus inviolabiter conservetur; Præpterea quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. Chrisma vero, Oleum sanctum, consecrationes Altarium seu Basilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad sacros Ordines sunt promovendi, a Diœcesano suscipiatis Episcopo, si quidem catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Sedis Apostolicæ habuerit, & ea gratis absque aliqua pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis catholicum, quemcumque malueritis, adire Antistitem. Sepulturæ quoque libertatem præfatæ Ecclesiæ apostolica auctoritate donamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ecclesiam Apostolico privilegio munit Sub censu annuali unius Bisantii.

Bona omnia ei confirmat:

Eamque Ordinarii jurisdictioni subjicit:

Solitæ clausulæ.

Cœlestini PP. subscriptio.

EGO CŒLESTINUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Dat. die 18. Februarii anno Domini 1144 Pontif. anno I.

Datum Lat. per manum Gerardi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Card. & Bibliothecarii, XII. Kal. Martii, Indict. VII. Incarnat. Dom. an. MCXLIV. Pontificatus verò Domni Cœlestini II. Papę anno I.

V.

Privilegium confirmationis bonorum, ad S. Fesulanam Ecclesiam pertinentium, & jurium omnium, ejusdem Episcopo spectantium.

Edidit Ughellius Ital. Sac. Tom. III. ubi de Epp. Fesulanis.

Cœlestinus Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Jonathę Fesulano Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Ex commisso nobis a Deo Apostolatus officio, fratribus nostris tam vicinis quàm longè positis paterna nos convenit provisione consulere; & Ecclesiis, quę Domino militare noscuntur, suam justitiam conservare, ut quemadmodum, disponente Domino, Patres vocamur in nomine, ita nihilominus comprobemus in opere. Hujus rei gratia, dilecte in Domino frater, preces tuas rationabiles clementer admittimus, & Fesulanam Ecclesiam, cui Deo auctore præesse dignosceris, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona impræsentiarum justè & canonicè possides, aut in futurum rationabilibus modis, Deo propitio, poteris adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & per vos Fesulanæ Ecclesiæ, & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Monasterium sancti Bartholomæi, quod Fesulis situm est, Monasterium sancti Martini in Majano, Monasterium sancti Gaudentii in Pede Albis, plebem sancti Petri de Romena, plebem beati Petri de Cascina, plebem sancti Joannis de Caprilia, plebem sancti Leonini in Collina. Cæteras vero tam plebes quàm Ecclesias, quæ Fesulanæ Ecclesiæ juris esse noscuntur, castella quoque, villas, ac alias possessiones, sicut in privilegio prædecessoris nostri bonæ memoriæ Innocentii Papæ nominatim vobis confirmata sunt: ordinationes etiam prędictorum Monasteriorum & ba-

Ecclesiam Fesulan. sub protectione Sedis Apost. recipit;

Eique bona omnia confirmans,

Illorum partem enumerat.

(a) Loco anni 1143. legendum 44. dixi, prout etiam in sequentibus duobus, Ecclesiæ S. Mariæ Undesdorf, & altero Fesulanæ Ecclesiæ concessis Privilegiis. Mense enim Januarii fere ad totum Septembrem anni 1143. Innocentius II. in Petri Cathedra adhuc sedebat. Quo fit, ut Diploma, Ferrariensi Ecclesiæ datum II. Nonas Maii anno MCXLIII. a Cl. V. Justo Fontanino relatum ex Archiv. Vatic. Tom. II. Rerum Comaclensium pag. 337. consultò omittamus. Quæ vero fides huic monumento scripto post mortem Cœlestini II. PP. danda sit, ipsi viderint, ad quos examen illius controversiæ pertinet.

& baptiſmalium Eccleſiarum, quæ Feſulanæ Eccleſiæ ſubditæ ſunt, abſque veſtro aſſenſu ſibi uſurpare præſumat: In Cappellis autem veſtrarum plebium liberam ordinationem, & debitam obedientiam abſque alicujus contradictione plebani habeant, ſicut per privilegium felicis memoriæ Paſchalis Papæ eis conceſſum eſt: ſalvâ proprii Epiſcopi debitâ reverentiâ. Partem vero decimarum, oblationum, teſtamentorum, & cæterorum reddituum eccleſiaſticorum, per veſtrum Epiſcopatum ſecundùm ſtatuta Canonum vobis confirmamus; &, ut nulla Eccleſia in eodem Epiſcopatu conſtruatur, & conſtructa abſque veſtra licentia cuilibet ſubjiciatur, interdicimus: ſalvâ tamen in omnibus Romanæ Sedis juſtitiâ & auctoritate. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, tibi & fratribus tuis, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non reatum ſuum congruè ſatisfaciendo correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Decimarum, oblationum, & teſtamentorum partem juxta Canonum ſtatuta ei elargitur.

Bona ad hanc Eccleſiam pertinentia diripi, minui, vel retineri prohibet,

Sub diro anathemate.

Cœleſtini PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO CŒLESTINUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. ſubſcripſi.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Albericus Oſtienſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Stephanus Præneſtinus Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Petrus Albanenſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Raynerius Presbyter Cardinalis Tit. S. Priſcæ ſubſcripſi.
Ego Guido Presbyter Cardinalis Tit. ſanctæ Cæciliæ ſubſc.
Ego Thomas Presbyter Cardinalis Tit. Veſtinæ ſubſcripſi.
Ego Nicolaus Presbyter Cardinalis Tit. S. Cyriaci ſubſc.
Ego Manfredus Presb. Cardinalis Tit. S. Sabinæ ſubſcripſi.
Ego Guido Diaconus Cardinalis SS. Coſmæ & Damiani ſubſc.
Ego Gerardus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Domnica ſubſc.
Ego Joannes Diaconus Cardin. S. Mariæ Novæ ſubſcripſi.

Datum Laterani per manum Gerardi Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis ac Bibliothecarii, II. Nonas Martii, Indictione VI. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIII. * Pontificatus vero D. Cœleſtini Papæ II. anno I.

*Dat. die 6. Martii anno Dom. 1144. Pontif. anno I. * leg. 44.*

VI.

Enumeratio, & confirmatio jurium, privilegiorum, ac bonorum Ferrarienſis Eccleſiæ, cui undecim maſſas minores de jure Sedis Apoſtolicæ donat Cœleſtinus PP.

Cœleſtinus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, Venerabili fratri Gryphoni Ferrarienſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Ex vv. Codd. Vaticanis edidit v. Cl. Juſtus Fontaninus.

Exordium.

AD hoc in Apoſtolicæ Sedis Cathedra, diſponente Domino, conſtituti eſſe conſpicimur, ut Eccleſiarum omnium curam gerere, jus ſuum cuique tribuere, præſertim iis, qui beati Petri juris exiſtunt, conſervare & integre debeamus. Ad exemplar itaque prædeceſſoris noſtri bonæ memoriæ Papæ Innocentii, juxta tenorem privilegiorum, Ferrarienſium Epiſcopum a Cardinalibus noſtris eligendum, & a Romanæ Sedis Antiſtite conſecrandum decrevimus: atque Ferrarienſem Eccleſiam ſub jure & dominio Sedis Apoſtolicę hoc decreto manere ſancimus. Te igitur, Clero, & populo Ferrarienſi in fidelitate beati Petri perſiſtentibus, ad inſtar prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Vitaliani, Hadriani, Leonis, Benedicti, Joannis, Alexandri, Paſchalis, & Innocentii, Romanorum Pontificum, ſanctæ Ferrarienſi Eccleſiæ, tamquam Apoſtolicæ Sedis filię fundos ejuſdem Matris, & patrimonia confirmamus: ipſam videlicet Maſſam Babylonicam, quæ vocatur Ferraria, cum duodecim fundis ſuis, cui alias undecim maſſas noſtras minores cum omni obedientia atque ſervitute ſubrogamus: id eſt maſſam & ripam Palatiolum cum duodecim fundis ſuis, & Conſtanciacus cum duodecim fundis ſuis, ſimulque maſſam Quartiſianam cum duodecim fundis ſuis, & totam & integram maſſam Donoro cum duodecim fundis ſuis, nec non maſſam Curulum, & maſſam Salettam cum viginti quatuor fundis ſuis, & maſſam Seneticam & Caſtilionem ſimiliter cum fundis ſuis: ſimilique modo maſſam, quæ vocatur Fermignana cum omnibus fundis ſuis. Has quidem prędictas maſſas cum omnibus, ad earum jura pertinentibus, de dominio & jure atque poteſtate hujus Sanctæ Romanæ Eccleſię, in ſanctam Ferrarienſem Eccleſiam per hanc donationis & traditionis paginam donamus & tradimus, ut ab hac hora in antea liceat tam tibi, cariſſime frater Grypho Epiſcope, quàm ſucceſſoribus tuis, in ſingulis maſſis Eccleſias cum Clericis, Presbyteris, Diaconibus ordinare, & conſecrare; illud omnimodo ſancientes, ut Ferrarienſis Eccleſia cum tota Parochia ſuâ in jure & dominio ac privilegio noſtræ Sanctæ Romanę Eccleſiæ beati Petri, cujus eſt patrimonium, perpetuò conſervetur, & ſit ſemper ſub noſtra electione ordinatione atque conſecratione: ut quicumque per nos illic electus, ordinatus, & conſecratus fuerit, ille honoris hujus ac poteſtatis integritate fungatur. Comitatus autem Ferrarienſis fines & termini ſunt: ab Oriente ab una parte fluminis Padi, altera noſtra maſſa Phiſcalia & Veteraria: a Veteraria, uſque ad foſſam Boſſonis tranſeunt flumen Sandali, uſque

Ferrarien. Epiſcopus a Cardd. S. R. E. eligendus, & a ſummo Pontifice conſecrandus.

Illi Eccleſiæ antiqua jura confirmans,

Nova donat.

Eamque ſub perpetuo jure Sedis Apoſt. fuiſſe, & fore declarat:

Comitatus Ferrarien. fines præſcribit.

Bucilletum, per Bucilletum transeunt flumen Gabiana per Luduriam circumdant villam Marazam,&Madrariam,pervenientes usqueMaletum, a Maleto pergunt juxta ArgilemAnxianum per paludes & piscarias usque Vitricam, & transeuntes Vitricam veniunt usque fossam Buranam,& per fossam Buranam exeunt in Padum, & descendunt ad Occidentem usque ad Ulmum formosam, quæ certa finis est inter Romaniam, & Langobardiam: Ad altera autem parte fluminis fines sunt similiter ab Oriente Callis de fine, quæ finis est inter nostrum Comitatum Ferrariensem, & alterum nostrum Comitatum Comaclensem, & extendunt se per paludes & piscarias usque ad fossatum de Silvule, circumdant massam Corneti, & Longanum, quæ de nostro Comitatu Ferrariæ est, descendunt inde ad Occidentem per paludes & piscarias usque in flumen Tartari, & per ipsum flumen Tartari pergunt usque in flumen Padi. Sane ab habitatoribus ipsis majoris Massæ Ferrariæ malas & pravas consuetudines removemus; nisi tamen, sicut soliti sunt, ad suffragium nostræ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ annualiter per illorum nuncium unaquæque libera persona capitis massarii de moneta Venetiæ denarios singulos dabit. Census verò, & tributi, atque telonei de ripa & flumine unam medietatem pro benedictione ad communem utilitatem, & meliorationem seu restaurationem jam dictæ majoris Massæ concedimus, & alteram medietatem ad nostras manus reservamus; etiam unam medietatem similiter telonei de mercato nobis conservamus, & alteram medietatem præfato Episcopo nostro condonamus; Placitum quidem generale similiter in dominio & potestate Sanctæ Romanæ Ecclesiæ tenemus, ut ante nostrum Nuncium semel in anno faciendo justitiam ab omnibus per tres dies custodiatur. Collectam verò vel fodrum, aut pravam vel injustam functionem, aut dationem seu consuetudinem, nequaquam exigimus; sed omnia pro Dei timore, atque amore præfatæ sanctæ nostræ Ecclesiæ beati Georgii omnibus habitatoribus ipsius majoris massæ pepercimus, aliasque minores massas, & sicut supradictum est, cum omnibus servitutibus suis subjugamus. Præterea quascumque Ecclesias, & possessiones, quæcumque etiam bona, quæ impræsentiarum justè & canonicè possides, aut in futurum rationabiliter, Deo propitio, poteris adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & per vos Ferrariensi Ecclesiæ, illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Plebem sancti Georgii de ultra Padum, plebem sanctæ Mariæ de Pado, plebem sancti Georgii de Tamara, plebem sanctæ Mariæ de Gabiano, plebem sanctæ Mariæ de Vicoventia, plebem sancti Petri de Cupario, plebem sancti Stephani de Formignana, plebem sancti Apollinaris de Frisicallo, plebem sancti Martini de Rupina, plebem sanctæ Mariæ de Vicobariono plebem sanctæ Mariæ de Septem-policinio, plebem sancti Stephani de Caligo, plebem sancti Donati de Peduvio, plebem sancti Antonini de Picazolio, plebem sancti Georgii de Trecenta, plebem sanctæ Mariæ de Cinisello, plebem sancti Michaelis de Bregantio cum cappellis & earum pertinentiis, Ecclesiam sancti Romani de Tartaro; salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate. Si qua sanè Ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, & aut Ferrariensem Ecclesiam his, quæ supradicta sunt diminuere, aut Sanctæ Sedis Apostolicæ sua in eis jura, quæ superiùs significata sunt, auferre præsumpserit, pœnæ & compositionis nomine reddat eidem sanctæ Sedi Apostolicæ auri optimi libras centum; &, nisi quæ male præsumpta sunt, satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eisdem Ecclesiis justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant Amen. Amen. Amen.

Annuos census & supremi juris insignia Sedi Apost. reservans.

Cætera bona ejusdem Ecclesiæ propria enumerat, & confirmat.

Solitæ clausulæ.

Cœlestini PP. & S. R. Eccl. Card. subscriptiones.

EGO CŒLESTINUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Guido Presbyter Cardinalis sancti Chrysogoni.
Ego Rainerius Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Priscæ.
Ego Goizo Presb. Cardinalis tituli sanctæ Cæciliæ.
Ego Thomas Presb. Cardinalis tituli sanctæ Vestinæ.
Ego Ubaldus Presb. Cardinalis tituli sanctæ Praxedis.
Ego Gilibertus Presb. Cardinalis tituli sancti Marci.
Ego Nicolaus Presb. Cardinalis tituli sancti Cyriaci.
Ego Manfredus Presb. Cardinalis tituli sanctæ Sabinæ.
Ego Conradus Sabinensis Episcopus.
Ego Theodewicus sanctæ Rufinæ Episcopus.
Ego Albertus Ostiensis Episcopus.
Ego Imarus Tusculanus Episcopus.
Ego Petrus Albanensis Episcopus.
Ego Georgius Diaconus sanctorum Sergii & Bacchi.
Ego Gerardus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Domnica.
Ego Joannes Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ Novæ.
Ego Joannes Paparo Diaconus Card. S. Hadriani.

Datum Laterani per manum Gherardi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Cardinalis, ac Bibliothecarii, II. nonas Maii. Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIV. Pontificatus vero Domni Cœlestini II. Papæ anno I.

Dat. die 6. Martii anno Domini 1144. Pontif. anno 1.

LUCIUS

LUCIUS SECUNDUS

PAPA CLXVI.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCXLIV.

GErardus Caccianimicus (a) ex Provincia Æmiliæ, patria Bononiensis, ex patre Viseo, (b) antea Canonicus Regularis S. Augustini, & Presbyter Cardinalis Sanctæ Crucis in Hierusalem, electus est & consecratus Romanus Pontifex die 12. Martii 1144. & Lucius Secundus nuncupatus. Sedit in Pontificatu menses xi. dies xiv. imperantibus, in Oriente Manuele Comneno, in Occidente Conrado III. Imperatoribus. Obiit siquidem die 25. Februarii sequentis anni, & sepultus est in Basilica Lateranensi. Vacavit Sedes diem unam.

(a) Sic eum vocat Pagius Junior, Baronius verò Camerarium appellat.
(b) Prout habetur in quodam Codice Vaticano a Baronjo relato.

I.

Privilegium confirmationis bonorum, jurium, & exemtionum Monasterii S. Columbani Bobien. Diœcesis.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Oglerio Abbati S. Columbani Bobiensis, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

In Historia Bobien. Ecclesiæ edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. IV.

Exordium.

PIÆ postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri, ut & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & beati Columbani Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus, Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona impræsentiarum justè & canonicè possidetis, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium seu aliis justis modis, Deo propitio, poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Curtem S. Martini cum Ecclesia & castro, quod dicitur Petra-Carana cum suis pertinentiis, curtem S. Salvatoris cum Ecclesia & pertinentiis suis, curtem de Cruce cum Ecclesia & pertinentiis suis, curtem de Garda cum Ecclesiis, districtu, & pertinentiis suis, curtem de Carelli cum Ecclesia & pertinentiis suis, curtem de Gravilia cum Ecclesia & pertinentiis suis, curtem, quæ vocatur Gomorga cum Ecclesia, districtu, & pert. suis: Plebem S. Albani in Candiubrio cum decimis & pertinentiis suis, Ecclesiam S. Mariæ in Monte-lungo cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Sinphoriani; curtem Neblani cum decimis & pertinentiis suis, curtem S. Martini in valle Purpuria cum decimis & pertinentiis suis, Ecclesiam S. Evasii in Quintiano cum decimis & pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Petri in Masi cum decimis & pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Georgii, quæ est sita in Monte-acuto, cum decimis & pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Thomæ in Romano cum decimis & pertinentiis suis, Ecclesiam de Ceresola cum pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Antonini de Braida cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Georgii de Montale cum pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Andreæ in Travano cum decimis & pertinentiis suis, Ecclesiam sanctæ Mariæ in spelunca cum pertinentiis suis, Ecclesiam Novam cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Bartholomæi in sarto cum pertinentiis suis & medietate mercati, Ecclesiam sancti Desiderii cum pertinentiis suis, Mercatum sancti Columbani, & aliud mercatum de Oliva, censum decem solidorum Papiensium in curte Oremale, villam de Stabulo, villam de Cavatina nova, decimam de Bradello Antonino, villam de Busbagno, villam de Salse, mansum Gavone, possessionem Tedisii de Cicogni, villam de Riuturni, & Brodium & pratum Doaicatum in monte Penicis, montem de Merconico, villam de Cereto, villam de Cavanna cum Braida dominica, Sepetelli, & Ro-

Monasterium sub protectione Sedis Apost. recipitur.

Ejusque bona omnia, & hìc potissimùm enunciata cōfirmat.

veretum, Montem de Cesina, villam de Roncore, villam de Faidelli, Pratum longum, mansum Rugoli, Gambalata, Runchum de Grillo fractum, Runchum de Pradalia, mansum Barbuti, mansum de Petra Columba, mansum de Jucaritia, mansum de Silva, mansum de Buzavil, mansum de Costalda, mansum de Conflenti, mansum de Gorda, mansum boni Senioris de Caulo, mansos de Violi Casaria, mansum Lisignoli inter Bobium & Treviam, mansum de Mocio, mansum de Goslino, mansum de Cisino, mansum de Hiblo, mansum Guizi, mansum Corezala, mansum de Albino, mansum de Cucco, mansum de Bivis, mansum Marconis de Caneto, mansum de sancto Desiderio, mansum de Guerro, Decimam Giselberti de Gurra, mansum de Ponzipiodo, mansum Rustici de Stavella, mansum Joannis Benedicti de Caulo, Decimam Lanfranchi de Ottone, mansum Savonarii, mansum Hugonis & Alberti de Degathani, mansum vallis Lovariolæ, mansum de Pradelle de Sarto, mansum Semerzarii, mansum de Pradelle, mansum Borelli de Sarto, mansum Semerzarii, mansum de Solario, mansum de Maliolli, mansum Cojorum, mansum Petrochi & Joannis de Coniolo, sortem unam in Liobe, sortem unam in Runcho Joannis, sortem unam in Parratio, & censum de Cornulo: Braidam de Ponte, braidam juxta fossatum de Batalia, braidam in campo Fasiani, braidam in Pegni, braidam in Marcelasco: Pratum, quod dicitur Codugnar, cum vineis sibi adjunctis: Vineam infra Civitatem & Molendina. Quæcumque etiam Venerab. frater noster Simeon Episcopus vester, vel antecessores ejus, sive etiam Aluisa uxor Marchionis Malespinę cum filiis suis, vobis rationabiliter concesserunt, similiter confirmamus. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus omnino clericus vel laicus decimas a vobis exigere præsumat. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia vel violentia pręponatur; sed liceat vobis communi consilio, vel parte consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam, absque ullius contradictione Abbatem eligere. Si verò eadem Sedes Episcopalis vacaverit, vel catholicum Episcopum non habuerit, Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes Clericorum, a quocumque malueritis Episcopo vobis suscipere liceat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, prędictum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet molestiis fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Pontificis canonicâ justitiâ, & Apostolicæ Sedis auctoritate. Si qua ergo in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Item & donationes omnes Episcoporum, aliorumque;

Pro quibus omnibus nemini liceat quidquam a Monachis exigere.

Abbatis electionem Monachis concedit.

Decretum pro immunitate Monast. a cujuscumque personæ molestia, vi &c.

Sub excommunicationis, & dignitatum privationis, pœna.

Fausta hæc servantibus apprecatio.

EGO LUCIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus ss.
Ego Conradus Sabinensis Episcopus ss.
Ego Albericus Ostiensis Episcopus ss.
Ego Petrus Albanensis Episcop. ss.
Ego Gregorius Presb. Card. tit. S. Callisti ss.
Ego Goizo Presb. Card. tit. S. Susannæ ss.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ss.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Guido Diac. Card. SS. Cosmæ & Damiani ss.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ss.

Lucii PP. & S. R. Ecc. Cardd. subscriptiones.

Datum Laterani per manum Baronis Capellani, & scriptoris sacri Palatii, Idibus Martii Indict. VII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIV. Pontificatus vero Domni Lucii II. Papæ anno I.

Dat. die 15. Martii anno Dom. 1144. Pont. ann. I.

II.

Privilegium confirmationis bonorum omnium, & jurium sanctæ Ferrariensis Ecclesiæ, quæ sub perpetuo jure Sedis Apostolicæ cum pertinentiis omnibus esse & fore declaratur.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Gryphoni Ferrariensi Episcopo, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Ex Tom. I. Hist. Ferrariensis Prisciani.

Exordium.

AD hoc in Apostolicæ Sedis Cathedra, disponente Domino, constituti esse conspicimur, ut Ecclesiarum omnium curam gerere, & jus suum cujusque tribuere, præsertim his quę beati Petri juris existunt, conservare integre debeamus. Ad exemplar itaque prædecessorum nostrorum felicis memoriæ Papę Innocentii, & Cœlestini, Romanorum Pontificum, juxta tenorem privilegiorum, Ferrariensem Episcopum a Cardinalibus nostris eligendum, & a Romanæ Sedis Antistite consecrandum decernimus, atque Ferrariensem Ecclesiam sub jure & dominio Sedis Apostolicæ decreto manere sancimus. Te igitur, Clero, & populo Ferrariensi in fidelitate beati Petri persistentibus, ad instar prædecessorum nostrorum bonæ recordationis Vitaliani, Hadriani, Leonis, Benedicti, Joannis, Alexandri, Paschalis, Innocentii, Cœlestini, Romanorum Pontificum, sanctæ Ferrariensi Ecclesiæ, tamquam Apostolicæ Sedis filiæ, fundos ejusdem matris & patrimonia confirmamus; ipsam videlicet massam Babylonicam, quę vocatur Ferraria, cum duodecim fundis suis, cui alias undecim massas nostras minores cum omni obedientia atque servitute subjugamus: idest massam ripam Palatiolum cum duodecim fundis suis, & massam Constantiacus cum duodecim fundis, similiter massam Quartisianam cum duodecim fundis, & totam & integram massam Donorio cum duodecim fundis suis, & similiter massam Popularem cum duodecim fundis, nec non massam Curulum, & massam Saletam

Ferrarien. Episcopum a Cardinalibus S. R. E. eligendum, & a summo Pontifice consecrandum decernit.

Eidem Ecclesiæ antiqua jura confirmans,

Undecim massas, a CœlestinoPP. donatas, ratas habet:

letam cum viginti quatuor fundis suis, simili modo massam, quæ vocatur Formignana, cum omnibus fundis suis. Has quidem prædictas massas cum omnibus ad easdem pertinentibus de dominio & jure atque potestate hujus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in sanctam Ferrariensem Ecclesiam per hanc donationis paginam donamus & tradimus, ut ab hac hora in antea liceat tam tibi, carissime frater Grypho Episcope, quàm successoribus tuis, in singulis massis Ecclesias cum Clericis, Presbyteris, Diaconis ordinare, & consecrare; illud omnimodis sancientes, ut Ferrariensis Ecclesiæ tota Parochia sua in jure & dominio ac privilegio nostræ Sanctæ Romanæ Ecclesię B. Petri, cujus est patrimonium, perpetuò conservetur, & sit semper sub nostra electione atque consecratione; & quicúmque Episcopus electus, ordinatus & consecratus fuerit, ille honoris hujus ac potestatis integritate fungatur. Comitatus autem Ferrariensis fines & termini sunt: ab Oriente ab una parte fluminis Padi altera nostra massa Phiscalia & Veteraria usque ad fossam Bossonis transeunt flumen Sandali usque Bucilletum, transeunt flumen Gabiana, per Ludriam, circumdant Villam-magnam & Madrariam pervenientes usque Maletum, & a Maleto pergunt juxta Argilem Anxianum per paludes & piscarias usque Vitricam, veniunt usque fossam Buranam, per fossam Buranam exeunt in Padum, descendunt ad Occidentem usque ad Ulmum formosam, quæ certa finis est inter Romaniam & Longobardiam: Ab altera autem parte fluminis fines sunt similiter ab Oriente callis de Fine, quæ finis est inter nostrum Comitatum Ferrariensem & alterum nostrum Comitatum Comaclensem, & extendunt se per paludes & piscarias usque ad fossatum Silvule, circumdant massam Corneti & Longanum, quę de nostro Comitatu Ferrariense est, descendendo inde ad Occidentem per paludes & piscarias usque ad flumen Tartari pergunt usque in flumen Padi. Sanè habitatoribus ipsis majoris Massæ Ferrarię malas & pravas consuetudines removemus; nisi tamen, sicuti soliti sunt, ad suffragium Sanctę Romanę Ecclesiæ annualiter per illorum nuncium unaquęque libera persona capitis Massarii de moneta Venetię denarios singulos dabit. Census vero & tributi, atque telonei de ripa & flumine unam medietatem pro benedictione ad communem utilitatem & meliorationem seu restaurationem jamdictæ majoris Massæ concedimus, & alteram medietatem ad nostras manus reservamus: Similiter telonei de mercato unam medietatem nobis conservamus, & alteram medietatem prędicto Episcopo condonamus: Placitum quidem generale similiter in dominio & potestate Sanctæ nostræ Romanę Ecclesiæ tenemus, ut ante nostrum Nuncium semel in anno faciendo justitiam, ab omnibus per tres dies custodiatur: Collectam verò vel fodrum, aut pravam vel injustam functionem aut dationem seu consuetudinem nequaquam exigimus; sed omnia pro Dei timore, atque amore præfatæ nostrę sanctę Ecclesię B. Georgii omnibus habitatoribus ipsius Massę pepercimus, aliasque minores Massas, &, sicut supra scriptum est, cum omnibus suis servitutibus subjugamus. Prǽterea quascumque Ecclesias & possessiones, quæcumque etiam bona, impręsentiarum justè & canonicè possides, aut in futurum rationabilibus modis, Deo propitio, poteris adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & per vos Ferrariensi Ecclesiæ, & illibata permaneant: In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Plebem sancti Georgii de ultra Padum, plebem sanctę Marię de Gabiana, plebem S. Marię de Vicoventia, plebem S. Martini de contra Padum, plebem S. Georgii de Tamara, plebem S. Petri de Cupario, plebem S. Stephani de Formignana, plebem S. Appollinaris de Trissicallio, plebem sancti Martini de Rupina, plebem S. Marię de Vico Bariono, plebem S. Marię de Septem Policino, plebem S. Stephani de Caligo, plebem S. Donati de Pedurio, plebem S. Antonini de Ficarolio, plebem S. Georgii de Trecenta, plebem S. Marię de Cinisello, plebem S. Michaelis de Bragantio cum cappellis & earum pertinentiis, Ecclesiam S. Romani de Tartaro: salvâ in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua sanè ecclesiastica sęcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, & aut Ferrariensem Ecclesiam his, quę supra scripta sunt, diminuere, aut Sanctæ Sedis Apostolicę sua in eis jura, quę superiùs significata sunt, auferre pręsumpserit, pœnę compositionis nomine reddat eidem Sanctę Sedi Apostolicę auri optimi libras centum; & nisi, quę male pręsumpta sunt, satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eisdem Ecclesiis justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem pręmia ęternę pacis inveniat. Amen. Amen. Amen.

EGO LUCIUS Catholicę Ecclesię Episcopus.
Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tituli Callisti.
Ego Goizo Presbyter Cardinalis titul sanctę Cæciliæ.
Ego Thomas Presbyter Cardinalis tituli Vestinę.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis S. Praxedis.
Ego Guilibertus Presbyter Cardinalis tituli sancti Marci.
Ego Nicolaus Presb. Cardinalis tituli S. Cyriaci.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinę.
Ego Gerardus Sabinensis Episcopus.
Ego Theodewinus S. Rufinę.
Ego Albertus Ostiensis Episcopus.
Ego Stephanus Pręnestinensis Episcopus.
Ego Imarus Tuscu'anus Episcopus.
Ego Petrus Albanensis Episcopus.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis tituli sanctorum Sergii & Bacchi.
Ego Otto Diaconus Cardinalis tituli sancti Georgii ad Velum aureum.
Ego Guido Diaconus Cardinalis tituli sanctæ Mariæ in Domnica.
Ego Guido in Romana Ecclesia Altaris Minister.
Ego Petrus Diaconus sanctę Mariæ in Porticu.
Ego Gr. Sanctę Romanę Ecclesię indignus Diaconus.
Ego Joannes Diaconus Cardinalis tituli sancti Hadriani.

Ego

Ecclesiam ipsam cum bonis omnibus & pertinentiis sub perpetuo jure Sedis Apostolicæ esse & fore declarat.

Comitatusque Ferrariensis fines præscribit.

Annuos vero census, & suprematus insignia Sedi Apostolicæ reservat.

Cætera bona illius Ecclesiæ propria enumerat, & confirmat.

Pœnas corporales, & spirituales indicit contra hujusmodi decreta violantes.

Eaque servantibus æterna bona apprecatur.

Lucii PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sancti Michaelis Archangeli.
Ego Joannes Diaconus Cardinalis sanctę Mariæ Novæ.
Ego Hugo Romanæ Ecclesię Diaconus tit. sanctę Lucię in Orphea.
Ego Astaldus Diaconus Cardinalis sancti Eustachii.

Dat. die 15. Martii anno Domini 1144. Pontif. anno I.

Datum Laterani per manum Baronis Cappellani & Scriptoris, Idibus Martii, Indict. VII. Incarnationis Dominicę anno MCXLIV. Pontificatus verò D. Lucii Papę II. anno I.

III.

Confirmatio Bonorum & Privilegiorum, a summis Pontificibus Monasterio S. Petri Perusii Ord. Cassinen. concessorum.

Similia Diplomata concessere Monasterio huic Innoc. PP. II. anno 1137., *Paschalis II.* 1115., *Alexander II.* 1065., *Nicolaus II.* 1059., *Leo IX.* 1033., *Silvester II.* 1002., *Benedictus V.* 978.

Ex Archiv. Monast. huius edidit Margarinus Bullar. Cassin. Par. II. num. CLXV.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Bernardo Abbati Monasterii S. Petri, quod secùs Perusinam Civitatem situm est, ejusque Fratribus, tam præsentibus quàm futuris regulariter promovendis, in perpetuum.

Exordium.

Desiderium, quod ad Religionis propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, atque prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, præfatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, Apostolicæ Sedis privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Locus impræsentiarum justè & legitimè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, seù aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, vobis vestrisque successoribus firma & illibata permaneant, tam in Ecclesiis quàm in cellis, curtibus, plebibus, monasteriis, fundis, atque casalibus, In quibus utique hæc propriis nominibus duximus exprimenda: Plebem scilicet S. Constantii, S. Rufini, S. Martini, & S. Joannis, plebem S. Martyrii, Ecclesiam S. Benedicti in Agellione cum suis pertinentiis, Ecclesiam S. Justini cum curte sua, Ecclesiam S. Andreæ & S. Angeli de Alliano cum suis pertinentiis, Ecclesiam S. Mariæ in Cicciano, & S. Clementis, curtem de Casale, curtem de Petroniano, quidquid vobis pertinet de curte & Ecclesia S. Donati in Civitella, nec non terram Ugonis nepotis Bernonis de Monte-nigro. Apostolicæ quoque Sedis tibi munimine confirmamus Ecclesias sanctorum Appollinaris, Blasii, & Montani cum suis pertinentiis: salvo annuo censu Pharphensis Ecclesiæ. Quin etiam confirmamus massas tres, in Comitatu Perusino positas, unam, quæ vocatur Pusulo, alteram Filoncio, & aliam, quæ nuncupatur Casalina, cum Ecclesiis, casis, vineis, campis, hortis, montibus cultis & incultis, & omnibus pertinentiis suis: Monasterium S. Angeli in Comitatu Assisinate, in loco, qui dicitur Limisano, cum cellis, cappellis, & omnibus sibi pertinentibus: Ecclesiam S. Archangeli sitam juxta Lacum Perusinum, Monasterium S. Salvatoris in Pothale, Monasterium S. Petri in Plojano cum universis eorum pertinentiis, Ecclesiam S. Silvestri in Morcelle, Ecclesiam S. Donati: Jus, quod habetis in Agello, Ecclesiam S. Mariæ in Podio cum suis pertinentiis, Ecclesiam S. Pauli in Monticello, Ecclesiam S. Petri de Petroniano cum curte sua.

Bona Monasterii confirmat, & enumerat.

Monachos in spiritualibus Episcopo Diœcesano subjectos declarat.

Sanè Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium seu Basilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad sacros Ordines fuerint promovendi, & Clericorum ad idem Monasterium pertinentium, a Diœcesano accipietis Episcopo, siquidem catholicus fuerit, & si ea gratis ac sine pravitate voluerit exhibere; alioquin liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire Antistitem, qui nostra fultus auctoritate, quæ postulatis, indulgeat.

Abbatis electionem ad Monachos, consecrationem ad Rom. Pontificem pertinere, statuit.

Obeunte verò te, nunc ejusdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia vel violentia præponatur, nisi quem Fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam elegerint, a Romano Pontifice consecrandum.

Missas, stationes, ordinationesque publicas in eodem Monasterio absque Abbatis consensu fieri,

Missas autem publicas in eodem Monasterio per Episcopum fieri, vel stationes, aut ordinationes aliquas celebrari, præter Abbatis ac fratrum voluntatem, omnimodo prohibemus; ne in servorum Dei recessibus, occasio popularibus præbeatur ulla conventibus.

Illudque interdici, aut qualiter occasione molestari, prohibet.

Nec ulli Episcopo facultas sit, præter Romani Pontificis conniventiam, idem Cœnobium, aut ejus cellas gravare, interdicere, excommunicare, seu exactiones novas imponere. Nec sæcularium procerum cuiquam liceat fodrum, vel aliud servitium ab eodem Monasterio, aut ejus pertinentiis extorquere: salvo nimirum jure ac dominio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

Adversus perturbantes, seu occupantes bona, & jura Monasterii, excommunicationem promulgat:

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, seu injustè datas, suis usibus vendicare, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat;

Benefactoribus benedictionem elargitur.

Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Lucii PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

EGO LUCIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.
Ego Gregorius Cardinalis Presbyter S. Calixti ss.
Ego Goizo Presbyter Cardinalis Tit. S. Cęciliæ ss.

Datum Laterani per manum Baronis Cappel-

Dat. die 15. Martii anno Domini 1144. Pontif. anno I.

pellani & Scriptoris, Idibus Martii, Indict. VII. Incarnationis Dominicæ ann. MCXLIV. Pontificatus vero D. Lucii II. Papæ anno I.

I V.

Simile Privilegium Monasterio S. Joannis Parmen. Diœcesis Ordinis Cassinen.

Ibidem.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Guidoni Abbati Monasterii sancti Johannis, quod in Parmensi Urbe situm est, ejusque Fratribus, tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

QUoniam sine veræ cultu Religionis nec caritatis unitas potest subsistere, nec Deo gratum exhiberi servitium, expedit apostolicæ auctoritati, Religiosas personas diligere, & Loca, in quibus divinis vacant officiis, Sedis Apostolicæ munimine confovere. Ideoque, dilecti in Domino filii, vestris rationabilibus postulationibus clementer annuimus; & prædecessorum nostrorum, felicis memoriæ Paschalis, & Innocentii, Romanorum Pontificum, vestigiis inhærentes, Ecclesiam sancti Johannis, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & presentis scripti paginâ communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: In eodem Episcopatu Parmensi Ecclesiam S. Stephani, quæ est in Burgo, Ecclesiam sancti Michaelis de Arcu, Ecclesim sancti Stephani de Torano, Ecclesiam sancti Savini cum curte, Ecclesiam sancti Laurentii de Ramusello, castrum Ramuselli cum Ecclesia, castrum sancti Vitalis cum Ecclesia & curte, Ecclesiam de Gainaco, Ecclesiam sancti Silvestri de Insula, Ecclesiam sancti Salvatoris de Sanguineo cum castro & curte, duas partes curtis Saccæ, & quod justè in Ecclesia ejusdem loci habetis, Ecclesiam sanctæ Justinæ, Ecclesiam sancti Prosperi & sancti Anastasii, quæ sunt in eadem civitate, Ecclesiam sancti Jacobi, quæ est in capite Pontis, Ecclesiam sancti Petri de Burgo sancti Domnini, Ecclesiam de Provinciano, Ecclesiam de Casadei cum omnibus earum pertinentiis, Ecclesiam sancti Matthæi de Callio, Ecclesiam sancti Melani cum medietate Burgi & quatuor domibus, Ecclesiam de Paterno cum castro & curte, Ecclesiam sancti Michaelis de Filino, & quod justè habetis in Ecclesia sancti Georgii de Pratis: In Regiensi verò Episcopatu Ecclesiam sancti Michaelis: In Lunensi Episcopatu Ecclesiam sanctæ Justinæ, Ecclesiam de Cavallaria: In Episcopatu Pistoriensi Monasterium sancti Bartholomæi cum Ecclesia sanctæ Mariæ, quæ est in Burgo, & Ecclesia sanctæ Mariæ, quæ est extra portam, Ecclesiam sancti Bartholomæi de Travallio, Ecclesiam sancti Domnini de Impolis cum curte & omnibus suis pertinentiis, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Capiciano, Ecclesiam sancti Michaelis de valle Nebulæ cum omnibus earum pertinentiis. Decimas quoque, a discretione Parmensium Episcoporum Monasterio vestro concessas, vobis nihilominus confirmamus. Sane de laboribus, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, seu de nutrimentis vestrorum animalium, a vobis decimas exigi prohibemus. Quæcumque vero libera persona ad vos venire, & religionis habitum suscipere voluerit, licentiam ei concedimus. Sepulturam quoque ipsius Loci liberam esse concedimus, ut quicumque se illic sepeliri decreverint, nisi fortè excommunicati fuerint, eorum devotioni, & extremæ voluntati nullus obsistat: salvo tamen jure matricis Ecclesiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, idem Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ, & Apostolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia eternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Bonaque omnia eidem confirmat; Nonnulla enumerans. Monasterium sub protectione Sedis Apost. suscipit, Adecimarum solutione eximit, propriasque concedit. Sepulturam in eodem Cœnobio cuiquâ liberam fore declarat; salvo jure matricis Ecclesiæ: Excommunicationem adversus illud molestantes indicit. Benedictionem benefactoribus elargitur.

EGO LUCIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Datum Lat. per manum Baronis Cappellani, & Scriptoris, XVI. Kal. Aprilis Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIV. Pontificatus vero Domni Lucii II. Papæ, anno I.

Dat. die 17. Martii anno Domini 1144. Pontif. anno I.

V.

Confirmatio bonorum omnium, & jurium S. Cremonensis Ecclesiæ.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Oberto Cremonensi Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Ex Cartulario Ecclesiæ hujus edidit Ughell. Ital. sac. Tom. IV

Exordium.

SIcut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Quocirca, dilecte in Christo frater Oberte Episcope, tuis postulationibus clementiùs annuentes, ad perpetuam sanctæ Cremonensis Ecclesiæ firmitatem, possessiones & bona omnia, quæ impræsentiarum Ecclesia eadem justè possidet, sive in futurum, Domino largiente, justè atque canonicè acquisierit, apostolica auctoritate firmamus; Inter quæ omnia, hæc prima visa sunt nobis exprimenda: Quicquid scilicet curati telonei, atque ripatici, & portatici de Cremonensi civitate ad publicam sanct io-

Bona omnia Ecclesiæ confirmat: Bona ipsa, juraque nonnulla enumerat:

ctionem pertinuerit, tam de ipsius civitatis Comitatu, quàm de parte curtis Sexpilas: necnon ripas & piscarias a Vulpariolo usque in caput Aduæ cum molendinis, & cum uniuscujusque navis solito censu, sicut continetur in præcepto, & in tuis notitiis: seu cum per solutionem omnium navium causâ mercandi Cremonam adeuntium, tam Venetorum, quàm cæterorum navium, & cum curata omnium negotiorum, quæ fiunt in prædicta ripa: districtionem civitatis infra & extra per quinque milliariorum spatia: Altare quoque S. Hymerii, canonicam, & dest....... quas Canonici soliti sunt suscipere de manu Episcopi per beneficium, equos, tractus, operas, districtus, legationes, ostes, itinera, forum, & cætera, quæ in præfato præcepto continentur: & de Abbate & Monasterio sancti Laurentii, sicut justè continetur in privilegiis tuis, & in præceptis Imperatorum: Ecclesias insuper sancti Salvatoris, & S. Martini de Morengo, & S. Andreæ de Brugnano, & S. Mariæ de Rumano, & Ecclesias de Farinate, de Vailate, & S. Stephani de Ausoningo, de Fontanella, de castro Sancini, de S. Bassiano, de S. Petro in Curte, de S. Joanne in Castro-veteri, de S. Michaele in Burgo, de S. Siro, de Questro, de Alfiano, de Lacu-obscuro, de Scandolaria, de Clavatone, de castro Vivariolo, de Via-cava, de sancta Maria, de Commessajo, de Dusno, de Corrigia-viridi, de Pangoneta, de Ciconiaria, de Ecclesia S. Margaritæ, de Citanova, salvo statuto censu Monasterii S. Petri: In Ecclesia sancti Pauli de Citanova jus Episcopale, sicut per fratrem nostrum Indicum ex mandato prædecessoris nostri bonę memorię Cœlestini Papæ statutum est: Omnes etiam plebes cum cappellis, & baptismales Ecclesias cum eorum pertinentiis, quas in presenti quietè & canonicè possides: De omnibus Ecclesiis, quę sunt in tuo Episcopatu, obedientiam, & synodalia, & cætera secundùm debitam consuetudinem Ecclesiarum Cremonensis Episcopi: Curtem etiam, quæ Birianum dicitur, & Maleum, Crottam, Montodanum, Rivatellam, Monterionem, Jovis-altam, Fornovum, Sencium, Platenam, atque Mocianicam cum castris & villis, eorumque pertinentiis: Castrum de Rivigingo cum omni sua integritate, & partes in curtibus Gabiano, Vidalasco, Ternolasco, publica intus & extra, seu etiam in Azanello, Fontanella: & quæcumque prudentiæ tuæ studio prænominatæ Ecclesiæ justè acquisita, vel acquirenda sunt, præsenti Apostolicę Sanctionis nostræ paginâ corroboramus: Investituras quoque feudorum, in tuo Episcopatu a Presbyteris, Archipresbyteris, seu Abbatibus tuis factas de bonis Ecclesiarum absque tuo tuorumque prædecessorum consilio vel consensu, irritas esse sancimus; &, ne deinceps hujusmodi investituræ fiant, omnimodo prohibemus. Concordiam verò illam, quam inter te & majoris Ecclesiæ Cremonensis Canonicos prædecessor noster bonæ memoriæ Papa Callistus fecit, & scripto suo firmavit, ratam manere censemus, ut videlicet nullus in majori Ecclesia constituatur Canonicus pręter assensum & voluntatem Episcopi, qui sicut Ecclesiæ caput est, ita voluntas ejus & ratio debet præcedere: Canonici Episcopo obedientiam in manu ejus promittant & teneant: Ad mensam Canonicorum, quando cum Canonicis comederit, cum uno Clerico & uno serviente, vel cum duobus Clericis veniat, & tamquam Episcopus honoretur: De altari S. Himerii omnem oblationem recipiat præter edenda, quæ ad pedem altaris offerunt, & ad usum Canonicorum reserventur, & præter medietatem ceræ & incensi, quæ ibi offeruntur, quæ ad Ecclesiæ servitium reserventur: Archidiaconum, Cantorem, & alias personas Episcopus consensu Canonicorum constituat: Ecclesiam S. Michaelis, & prædia, & possessiones, quas Episcopus per idoneos testes propriè ad Episcopatum pertinere probaverit, quietè pacificèque obtineat: Et quia Canonici domum, in qua olim habitaverant, ad ampliandam Ecclesiam concesserunt, domum; in qua modo habitant, licèt juris Episcopi fuerit, pro concordia tamen & charitate deinceps ad communis vitæ usum & cohabitationem retineant, & hospites, quando voluerint, in eam recipiant: salvâ nimirum in omnibus auctoritate sanctæ Romanæ Ecclesiæ. Si quis igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, & in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Investituras feudorum, a Presbyteris, Abbatibus, aliisque factas, de bonis Ecclesiæ hujus absque Episcopi consensu irritat;

Ratamque habet concordiam initam inter Episcopum & Canonicos majoris Ecclesiæ.

Solita clausula.

EGO LUCIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus.
Ego Conradus Sabinensis Episcopus.
Ego Theodewinus S. Rufinæ Episcopus.
Ego Stephanus Prænestinus Episcopus.
Ego Petrus Albanensis Episcopus.
Ego GG. Presb. Card. tit. S. Calixti.
Ego Goi. Presb. Card. tit. S. Cęciliæ.
Ego Thomas Presb. Card S. Vestinæ.
Ego Ubald. Presb. Card. S. Praxedis.
Ego Manfredus Presb. Card. S. Sabinæ.
Ego Otto Diac. Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Guido Diac. Card. SS. Cosmę & Damiani.
Ego Joannes Diac. Card. S. Mariæ Novæ.

Lucii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Datum Laterani per manus Baronis Cappellani & Scriptoris. XVI. Kal. Aprilis, Indict. VII. Incarn. Dom. MCXLIV. Pontificatus verò D. Lucii II. Papæ anno I.

Dat. die 17. Martii anno Domini 1144. Pontif. anno I.

VI.

Confirmatio jurium omnium, immunitatum, & bonorum S. Olivolensis Ecclesię.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Jo: Olivensis, seu Castellanæ Ecclesiæ Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Ex authographo Patriarchali Tabulario Venetiarũ edidit Ughell. Ital. Sac. Tomo V.

ÆQuum & rationabile est, ut Sancta Romana Ecclesia, quæ Ecclesiarum omnium Caput est & Magistra a Domino constituta, tamquam

Exordium.

quam pia mater, curam & solicitudinem habeat, & eas a pravorum hominum molestiis provida circumscriptione custodiat. Proinde nos, qui, licèt indigni, in loco B. Petri Apostolorum Principis, disponente Domino, residemus, fratres nostros Episcopos debita benignitate diligere, & Ecclesiis sibi commissis sua debemus ex injuncto nobis a Deo Apostolatûs officio jura servare. Hoc nimirum charitatis intuitu, venerabilis frater Jo: Episcope, tuis rationabilibus postulationibus clementer annuimus, & Olivolensem Ecclesiam, cui Deo auctore præsides, Apostolicæ Sedis privilegio duximus muniendam. Sanctorum quippe Pontificum decretis constat esse statutum, ut nemo alterius terminos usurpet, nec alterius Parochianos judicare aut excommunicare præsumat: ut nullus Primas, nullus Metropolitanus, nullus unquam reliquorum Episcoporum, alterius adeat civitatem, aut ad possessionem; accedat, quæ ad eum non pertinet, & alterius Episcopi est Parochiæ, super cujusquam dispositione, nisi vocetur ab eo, cujus juris esse noscitur, nec quicquam ibi disponat, vel ordinet, aut dijudicet. Ea propter per præsentis scripti paginam prohibemus, & prohibentes statuimus, ut in Olivolensi, quæ & Castellana dicitur, Ecclesia, vel in ejus dioecesi, nullus Patriarcha, nullus Comprovincialis Episcopus sine licentia tua vel successorum tuorum, Ecclesiarum aut clericorum vel sanctimonialium consecrationes seu benedictiones agere præsumat; nec potestatem habeat inibi chrisma conficere, pueros chrismate confirmare, nec excommunicationes, aut absolutiones facere. Illud etiam adjicimus, ut in eadem Parochia sine voluntate vestra passim Episcoporum convocatio non fiat, nisi Comprovincialis Concilii Graden. quod & ipsum cum vestræ charitatis conscientia disponant, nec ibidem nisi pro graviore necessitate immorentur ultra terminos a Canonibus constitutos. Præterea nullus eorum sine licentia vestra audeat Ecclesiæ vestræ clericos aut illic aut alibi ordinare, vel retinere: nec Parochianos quoslibet judicare, neque suos in vestra Ecclesia clericos constituere, neque de publicis criminibus pœnitentias indicere; porrò tam B. Marci Ecclesia, quàm cæteræ Ecclesiæ, vel Ecclesiarum clerici, inter eamdem Parochiam sub vestra obedientia & dispositione consistant; inobedientes verò juxta sanct. Canonum sanctiones tuæ potestatis coerceantur arbitrio. Sane de Monasteriis SS. Hilarii, Georgii, Nicolai, sanctæ Crucis, S. Zachariæ, S. Laurentii, S. Erasmi, S. Servuli, eamdem vobis obedientiam permanere sancimus, quam prædecessores vestri obtinuisse noscuntur. Porrò Abbates in vestra Parochia constituti publicas Missas in Ecclesiis non suis minimè celebrare præsumant. Sancimus etiam, ut illi, qui in vestra Parochia assiduè commorantur, & quibus tam ipsis quàm eorum familiis spiritualia administratis, decimas vobis absque alicujus contradictione persolvant. Prohibemus autem, ut nullus Episc. nullus Abbas, eis, tam sanis quàm infirmis, publicè pœnitentiam injungere, vobis inconsultis, nisi fortè urgente mortis articulo, audeat. Ad hæc adjicientes decernimus, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè ac legitimè possidet, aut in futurum

Aliena jura per Episcopos non invadenda.

Hujusmodi decreta pro Ecclesia Olivolensi confirmant, Inter ejus terminos ne quis Patriarcha, vel Episcopus spiritualem jurisdictione ullam exerceat, interdicit;

Data tantùm facultate Graden. Patriarchæ Provinciale Concilium inibi celebrandi.

Jura ejusdem, bonaque omnia cõfirmat.

canonicè, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi, tuisque successoribus in perpetuum, & intemerata permaneant. Si quis igitur imposterum huic nostræ constitutioni, temerè contraire tentaverit, secundò tertiòve commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sanctissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Ecclesiæ sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Solitæ conclusiones.

EGO LUCIUS Catholicæ Ecclesiæ Episc. &c.
Ego Conradus Sabinensis Episc. &c.
Ego Albericus Ostien. Episc. &c.
Ego Imarus Tusculanus Episc. &c.
Ego SS. Presb. Card. tit. Callisti &c.
Ego Gilibertus Presb. Card. tit. S. Marci.
Ego Rainerius Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio monte.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Sergii & Bacchi.
Ego Guido Diac. Card. SS. Cosmæ & Damiani.
Ego Gerardus Diac. Card. S. Mariæ in Domnica.
Ego Gregorius S. Romanæ Ecclesiæ indignus Diac. scripsi.
Rodulphus Diac. Card. S. Luciæ in Septa solis.

Lucii PP. & S. R. E. Card subscriptiones.

Dat. Lat. per manum Baronis Capellani, & Scriptoris, XII. Kal. Aprilis, Indict. VII. Incarnat. Dominicæ, anno MCXLIV. Pontificatus vero D. Lucii II. PP. anno I.

Dat. die 21. Martii anno Dom. 1144. Pont. ann. I.

VII.

Confirmatio Concordiæ, initæ inter Canonicos Ruthenenses & Monachos Massilienses, super Ecclesia S. Amantii, & sepultura civium Ruthenensium.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Massiliensi Abbati, ejusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Ex Archiv Eccl. hujus edidit Baluzius Miscellan. To. II. pag. 128.

ÆQuum & rationabile esse dinoscitur ut qui ad Ecclesiarum regimen assumpti sumus, eas & a pravorum hominum nequitia tueamur, & ipsarum quieti atque utilitati, auxiliante Domino, salubriter providere curemus. Quamobrem, dilecte in Domino fili Petre Abbas, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & Ecclesias, quas canonicè possidetis, videlicet Ecclesiam sancti Amantii, quæ in Ruthenensi suburbio sita esse dinoscitur, & Ecclesiam sancti Austremonii de Sales, cum cappellis & omnibus ad ipsas Ecclesias pertinentibus, sub Apostolicæ Sedis protectione suscipimus, atque tibi tuisque successoribus, & per te Massiliensi Monasterio, præsentis privilegii paginâ confirmamus. Præterea conventionem, quæ inter te & venerabilem fratrem nostrum bonæ memoriæ Ademarum, ejusdem Urbis Episcopum, & Canonicos, utriusque partis voluntate atque convenientia, rationabiliter facta est, & scripto firmata, auctoritate

Exordium.

Concordia, de qua in Rubrica.

Apostolica roboramus, & futuris temporibus ratam & inconvulsam perpetuò manere decernimus. Sed nec alicui liceat, in præfatam Ecclesiam sancti Amantii interdicti sententiam promulgare, quandiu tu vel successores tui, aut fratres tui, a Sede Apostolica evocati, de objectis sibi querelis justitiam facere ac recipere coram Romano Pontifice fuerint parati. Statuimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, te vel successores tuos super his infestare, aut vobis exinde aliquam contrarietatem vel molestiam inferre. Si qua vero ecclesiastica seu sæcularis persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui periculum patiatur, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ subjaceat ultioni; Conservantes autem hæc, omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, & nostram gratiam consequantur. Amen. Amen.

Dat. die 30. Martii anno Dom. 1144. Pontif. an. 1.

Datum Laterani per manum Baronis Cappellani, & Scriptoris, IV. Kal. April. Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIV. Pontificatus vero Domni Lucii Secundi Papę I.

VIII.

Confirmatio bonorum, quæ Gradensis Ecclesia Constantinopoli, in Histria, & Venetiis potitur.

Ex Regesto Patriarchali descriptum edidit Ughel. Ital. Sac. T. V.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, Ven. fratri Henrico Patriarchæ Gradensi, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Ex commisso nobis a Deo Apostolatûs officio, fratribus nostris tam vicinis quàm longè positis paterna nos convenit provisione consulere, & Ecclesiis, in quibus Domino, militare noscuntur, suam justitiam conservare; ut quemadmodum, disponente Domino, patres vocamur in nomine, ita nihilominus comprobemur in opere. Hujus rei gratia, Ven. frater Henrice Patriarcha, tuis postulationibus clementer annuimus, & Gradensem Ecclesiam, cui auctore Deo præesse dignosceris, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Igitur prædecessorum nostrorum, Pelagii, Alexandri, Urbani, & Innocentii auctoritatem sequentes, illius præcipue constitutionis tenorem servantes, quam prædecessor noster Leo IX. Papa sancivit, & synodali judicio, & privilegii paginâ confirmavit, tibi tuisque successoribus, canonicè substituendis, Patriarchalem concedimus dignitatem, & magisterium Gradensis Ecclesiæ, gerendum in his tantum finibus confirmamus, qui per supradictos prædecessores nostros eidem noscuntur Ecclesiæ constituti. Crucem quoque ante te ferendam esse concedimus, nisi cum Romæ fueris, aut in præsentia vel Comitatu Romani Pontificis: Pallium etiam fraternitati tuæ, plenitudinem videlicet Pontificalis officii, ex Apostolicæ Sedis liberalitate largimur, quo intra Ecclesiam tuam ad Missarum solemnia uti memineris eis diebus, quibus prædecessores tuos usos fuisse non ambigimus, videl. in Nativitate Domini, Epiphania, Ypopanton, tribus festivitatibus S. Mariæ, Cœna Domini, Sabbato sancto, Resurrectione Domini, Ascensione, Pentecoste, in natalizio S. Joannis Baptistæ, & omnium Apostolorum, in festivitatibus quoque S. Marci, S. Prothomartyris Sephani, S. Laurentii, sancti Martini, in solemnitate Omnium Sanctorum, & principalibus Ecclesiæ tuæ festis, necnon in Ecclesiarum, Episcoporum, & cæterorum clericorum consecrationibus, & Anniversario consecrationis tuæ die. Statuimus etiam, ut quæcumque bona, quascumque possessiones Gradensis Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum justis modis poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Redditus autem, qui sive in Constantinopoli, sive in Histria, seu in Venetia, ab Episcopis, Abbatibus, Ducibus, Judicibus, & populo Venetiæ, prædecessoribus tuis, Dominico videl. & Joanni Gradonico, eorumque successoribus, & Gradensi Ecclesiæ juste concessos, sicut eorum scriptis continentur: Ecclesias quoque, a religiosis viris eidem Ecclesiæ Graden. oblatas, per Parochias ejusdem provinciæ constitutas, cum omnibus, quæ in eisdem Ecclesiis tuis juris esse noscuntur, tibi tuisque successoribus liberè confirmamus. Quanto itaque, dilecte in Christo frater, majori prærogativa nosceris sublimatus, tanto propensiùs tibi noveris attendendum, ut in corrigendis subditis plûs apud te possit ratio, quàm potestas: atque te boni dulcem, & mali pium sentiant correctorem: personas diligas, vitia persequaris; ne si aliter agere fortè volueris, transeat in crudelitatem correctio, & perdas quos emendare desideras; sicque vulnus debes abscindere, ut non possis ulcerare, quod sanum est; ne si plus quàm res exigit, ferrum impresseris, noceat cui prodesse festinas; & sic alterum condiatur ex altero, quatenus & boni habeant amando quod caveant, & mali metuendo quod diligant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas sit præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones seu redditus auferre, minuere, aut aliquibus vexationibus seu infestationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura; salvâ nimirum in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ecclesiam ipsam sub protectione Sedis Apost. recipit,

Ejusque fines juxta Leonis IX. cæterorumque Pontificum Diplomata confirmans,

Privilegia omnia, hactenus Patriarchę concessa, rata habet.

Bona quoque omnia eidem confirmat.

Ac præcipue, quæ Constantinopoli, in Histria, & Venetiis legitime possidet.

Adhortatio ad Henricum Patriarcham, ad justitiam, æquitatem animi, & benignitatem.

Solitæ conclusiones.

EGO LUCIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Conradus Sabinensis Episcopus ss.

Ego Theodewinus S. Rufinæ Episcopus ss.

Lucii PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Ego

Ego Albericus Ostiensis Episcopus ss.
Ego Imarus Tusculanus Episcopus ss.
Ego Petrus Albanen. Episcopus ss.
Ego Guido Presb. Card. tit. S. Chrysogoni ss.
Ego Petrus Presb. Card. tit. Pastoris ss.
Ego Thomas Presb. Card. tit. Vestinæ ss.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Praxedis.
Ego Rainerius Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio Monte ss.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ ss.
Ego Geraldus Diac. Card. S. Mariæ in Domnica ss.
Ego Guido in Romana Ecclesia altaris minister indignus ss.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ss.
Ego Gr. indignus S. R. E. Diaconus ss.
Ego Joannes Diac. Card S. Mariȩ Novæ ss.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ss.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Guido Diac. Card. sanctorum Cosmæ & Damiani ss.
Ego Hugo Rom: Ecclesiæ Diaconus in sancta Lucia in Horphea ss.
Ego Astaldus Diac. Card. sancti Eustachii juxta templum Agrippæ ss.

Dat. die 31. Martii anno Dom. 1144. Pont. ann. 1.

Datum Laterani per manum Baronis Capellani, & Scriptoris, II. Kal. Aprilis Indict. VII. Incarn. Dom. an. MCXLIV. Pontificatus vero D. Lucii Papæ II. an. I.

IX.

Confirmatio bonorum omnium, & jurium, ad Ecclesiam Regii Lepidi spectantium, cujus Episcopis Presbyteri in Regularium Ecclesiis curam animarum exercentium in spiritualibus subiiciuntur.

Ex Archiv. Cathedralis edidit Ughell. Ital. Sac. To. II.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Alberoni Regino Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

EX commisso nobis a Deo Apostolatus officio, fratribus nostris, tam vicinis quàm longè positis, paterna nos convenit provisione consulere, & Ecclesiis, in quibus Domino militare dinosciuntur, suam justitiam conservare; ut quemadmodum, disponente Deo, patres vocamur in nomine, ita nihilominus comprobemur in opere. Ea propter, venerabilis frater Albero Episcope, tuis petitionibus clementer annuimus, & Reginam Ecclesiam, cui Deo auctore præesse dinosceris, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus: Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum rationabiliter in eis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & per vos eidem Ecclesiæ, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: .... Canonicam sancti Prosperi, cappellam S. Joannis de Civitate, cappellam S. Jacobi, Canonicam S. Geminiani, cappellam S. Stephani, & cæteras cappellas ejusdem Civitatis, Monasterium S. Thomȩ, Monasterium S. Raphaelis, plebem de Menotio, cappellam S. Jacobi de Insula de Bibio cum aliis cappellis ejusdem, plebem de Thoano, cappellam Hospitalis de Ponte de Cavola cum suis possessionibus, & aliis cappellis ejusdem plebis, plebem S. Vitalis cum cappellis suis, & omnibus ad eam jure pertinentibus, plebem de Campiola, cappellam S. Venantii de Busana, cappellam de Valesneria, cappellam de sancto Vito cum aliis Cappellis ejusdem plebis, plebem de Baisio cum aliis suis cappellis, plebem de Castro Ariano cum suis cappellis, plebem S. Eleuchadii cum suis cappellis, plebem de Albineto cum suis cappellis, plebem de Pajonello cum suis cappellis, plebem de Lecollo cum suis cappellis, plebem de Caviliano, cappellam de Jano, cappellam de Rezola, cappellam S. Prosperi de Graxiano cum aliis cappellis ejusdem plebis, plebem de Bibiano, cappellas de Bibianello cum aliis cappellis ejusdem plebis, plebem de Mutilana, cappellas de Curviaco cum aliis cappellis ejusdem plebis, plebem de Rivalta cum suis cappellis, plebem de Foliano cum suis cappellis, plebem de Arceto cum suis cappellis, plebem de Banio cum suis cappellis, plebem de Herberia cum suis cappellis, plebem de Prato cum cappella S. Martini de Rio, & aliis suis cappellis, plebem de Bagniolo cum suis cappellis, plebem de Campo-rotundo cum cappella de Corrigia, & aliis cappellis, plebem de Curte nova, plebem de Nuvolaria cum suis cappellis, Ecclesias de Campogniola, plebem de Fabrica cum cappella de Razolo, & aliis suis cappellis, plebem S. Zenonis cum suis cappellis, plebem S. Mariæ de Novis cum suis cappellis, Ecclesiam de Gorgatela, plebem de sancto Stephano cum cappella S. Possidonii, & aliis suis cappellis, plebem de Quarantula cum suis cappellis, plebem S. Martini in Spina cum suis cappellis de Gavella & de Manziana, plebem de Cutiano cum cappella de Mulla & aliis suis cappellis, Ecclesiam de Gonzaga, plebem de Villula cum suis cappellis, plebem de Pigognaga cum suis cappellis, plebem de Bondeno Arduini cum suis cappellis, plebem de Suzaria cum suis cappellis, Ecclesiam de Loco-bello, Ecclesiam de Polesino, Ecclesiam de Zitola, plebem de Luzaria cum cappella de Sacca, & aliis suis cappellis, plebem de Guardistalla cum suis cappellis, Monasterium de Marola, Monasterium de Canusio.

Ecclesiam hanc sub protectione Ap. Sedis suscipiens.

Bona omnia eidem confirmat:

Quorum nonnulla enumerat.

Præsentis quoque auctoritate decreti sancimus, ut universi Regin. Episcopatus fines quietè deinceps omnino & integrè tam tibi quàm tuis successoribus conserventur. Prædecessoris quoque nostri bonæ memoriȩ Urbani Papȩ vestigiis inhærentes sancimus, ut in Parochialibus Ecclesiis, quas tenent Monachi in tuo Episcopatu, vestro assensu Presbyteros collocent; qui, si idonei fuerint, a vobis animarum curam suscipiant, & de pleb. quidem curâ vobis rationem reddant, Monachis verò pro rebus temporalibus debitam subjectonem exhibeant: salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri

Confirmat quoque fines Ecclesiæ ejusdem:

& decreta Urbani II. de subjectione Episcopo in spiritualibus præstanda a Presbyteris in Ecclesiis Regularium animarum curam exercentibus.

Solitæ conclusiones.

ſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Eccleſiæ jura ſervantibus ſit pax D. N. Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Lucii PP. & S. R. Eccl. Cardd ſubſcriptiones.

EGO LUCIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. ſs.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſc. ſs.
Ego Gregorius Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Gregorius Presb. Card. S. Sixti ſs.
Ego Guido Presb. Card. S. Chryſogoni ſs.
Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſs.
Ego Petrus Albanus Epiſcopus ſs.
Ego Thomas Presb. Card. tit. Veſtinæ ſs.
Ego Ubaldus tit. S. Praxedis ſs.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ ſs.
Ego Nicolaus Presb. Card. tit. S. Cyriaci ſs.
Ego Guido Diaconus Card. SS. Coſmæ & Damiani ſs.
Ego Rodulphus Diac. Card. S. Luciæ in Septa ſolis ſubſcripſi.
Ego Joannes Diac. Card. S. Hadriani ſs.
Ego G. R. S. Romanæ Eccleſiæ Diaconus ſs
Ego Hugo Romanæ Eccleſiæ Diaconus in S. Lucia in Horfea ſs.

Dat. die 2. Aprilis anno Dom. 1144. Pontif. ann. 1.

Datum Laterani per manus Baronis Cappellani; & Scriptoris, IV. nonas Aprilis Indict. VII. Incarnat. Domin. an. MCXLIV. Pontificatus verò D. Lucii II. anno I.

X.

Privilegium confirmationis Eccleſiæ in Caſtro Halla Canonicorum Regularium S. Auguſtini, bonorumque, ad eam pertinentium.

Ex Hundii Metrop. Salisburg. T. III.

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Lanzoni Hallenſi Præpoſito, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

DEſiderium, quod ad Religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Eccleſiam Hallenſem, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut in eadem Eccleſia, prout venerabilis frater noſter Conradus Salisburgen. Archiep. ordinavit, & ſcripto ſuo firmavit, Ordo Canonicus ſecundum beati Auguſtini regulam perpetuis temporibus inviolabiliter conſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Cappellam ſanctæ Mariæ Muna, cappellam ſancti Georgii Chiriephero, cappellam ſancti Martini Nane, cappellam ſancti Valentini Morzols, cappellam in caſtro Plajen. cappellam in caſtro Halla, aquam in fonte Halla, quam dedit Ebo; aquam, quam dedit Jacco, prædia, quæ dedit Sigiboto, Unchen. & Occheim prędium, quod dedit Henricus & Pato, Nutzpoum, quartam partem decimalis ſalis. Sanè laborum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus omninò clericus ſive laicus a vobis decimas exigere præſumat.

(Hallenſem Eccleſiam ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens. — Bona omnia eidem confirmat:)

Interdicimus etiam, ut nemini profeſſionis veſtræ facultas ſit, alicujus levitatis inſtinctu, vel arctioris Religionis obtentu, ſine Præpoſiti vel Congregationis licentia de clauſtro diſcedere; quòd ſi diſceſſerit, nullus Epiſcoporum, nullus Abbatum, nullus Monachorum ſine communium literarum cautione illum ſuſcipiat, quamdiu videlicet in Eccleſia veſtra Canonici Ordinis tenor, Domino pręſtante, viguerit. Si verò, ſecundò vel tertiò vocatus, redire contempſerit, liceat ejuſdem loci Præpoſito, canonicam in eum proferre ſententiam. (Regularibus ex Clauſtro qualibet cauſa diſcedere interdicit.) Obeunte veró te, nunc ejuſdem loci Præpoſito, vel ad alterius Eccleſiæ regimen tranſeunte, ſive quolibet tuorum ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia vel violentia ſubſtituatur vel pręponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, aut pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Auguſtini regulam canonicè providerint eligendum. (Præpoſiti electionem committit Canonicis.) Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, extremæ voluntati & devotioni nullus obſiſtat, niſi fuerint excommunicati: ſalvâ tamen juſtitiâ matricis Eccleſiæ ſuæ. (Sepulturam inibi ſibi deligere cuilibet indulget.) Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus bona vel poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet indebitis exactionibus vel moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ nimirum Salisburgen. Archiep. canonicâ juſtitiâ. (Decretum pro immunitate Eccleſiæ ejuſdem.) Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua reatum ſuum correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei aliena fiat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternę pacis inveniant. Amen. (Cum ſolitis clauſulis.)

Dat. die 5. Aprilis anno Dom. 1144. Pont. an. 1.

Datum Later. per manum Baronis Cappellani, Non. Aprilis, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIV. Pontificatus noſtri anno I.

Con-

X I.

Confirmatio Primatus Toletanæ Ecclesiæ.

Ex Opere Castejoni de Primat. a elet.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Raimundo Toletano Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

SAcrosancta Romana & Apostolica Ecclesia, ab ipso Salvatore omnium Domino Jesu Christo Caput & Cardo est Ecclesiarum omnium constituta. Non decet igitur a Capite membra diffidere, sed eminenti rationi & supernæ provisioni capitis obedire. Moderatrix autem discretio capitis, singulorum membrorum officiosas actiones confœderans, unicuique jus & ordinem a natura constitutum distinctè conservat, & quibusque nobilibus venustatis suæ dignitatem, sine invidia, sociali caritate custodit. Hac igitur inducti ratione, honorem nobilis & famosę Toletanæ Ecclesiæ, Apostolicæ Sedis propriæ & specialis filiæ, volumus conservare; ideoque, venerabilis frater Raimunde, quem vera in Christo caritate diligimus, tuis rationabilibus postulationibus paternæ pietatis affectu duximus annuendum. Per præsentis ergo privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, ut per universa Hispaniarum regna Primatûs obtineas dignitatem. Pallio itaque, a Sede Apostolica tuæ caritati concesso, in Missarum celebrationibus uti debetis tantum in præcipuis festivitatibus: tribus videlicet diebus in Natali Domini, in Epiphania, Hypopanton, Cœna Domini, Sabbato sancto, tribus diebus in Pascha, in Ascensione, Pentecoste, in solemnitatibus sanctæ Mariæ, sancti quoque Michaelis, sancti Joannis Baptistæ, in omnibus natalitiis Apostolorum, & eorum Martyrum, quorum pignora in vestra Ecclesia requiescunt, sancti quoque Martini, & Ildefonsi Confessorum, & Omnium commemoratione Sanctorum, in consecrationibus Ecclesiarum, Episcoporum, & Clericorum, in Annuo consecrationis tuæ die, & in Natali & S. Isidori & Leandri. Primatem te universi Hispaniarum Præsules respicient; & ad te, si quid inter eos exortum fuerit quæstione dignum, referent: salvâ tamen in omnibus Romanæ Ecclesiæ auctoritate. Verùm personam tuam propensiori gratiâ retinentes, censemus, ut solius Romani Pontificis judicio ejus causa, si qua fuerit, decidatur. Sanè Toletanam Ecclesiam præsentis privilegii stabilitate munimus, Complutensem ei Parochiam cum terminis suis, necnon & Ecclesias omnes, quas jure proprio antiquitùs possedisse cognoscitur, confirmantes. Episcopales præterea Sedes, quas impræsentiarum justè & quietè possides, eidem Toletanæ Ecclesiæ, tamquam Metropoli, subditas esse decernimus. Reliquas verò, quæ antiquis ei temporibus subjacebant, cum Dominus omnipotens Christianorum restituerit potestati, suæ dignatione misericordiæ, ad caput proprium referendas, decreti hujus auctoritate sancimus. Porro illarum Diœceses civitatum, quæ Sarracenis invadentibus Metropolitanos proprios amiserunt, eo tenore vestræ subjicimus ditioni, ut quoad sine fine propriis extiterint Metropolitanis, tibi, ut proprio, debeant subjacere. Si quæ autem Metropoles in statum fuerint proprium restitutæ, suo quæque Dięcesis Metropolitano restituatur, ut sub proprii regimine pastoris super divini collatione beneficii glorietur. Si qua igitur in futurum ecclesiastica persona aut sæcularis, hanc nostræ constitutionis paginam sciens &c.

Raimundi Archiepisc. precibus indulgens,

ei Primatum Hispaniarum confirmat,

Statuens, quibus præcipue diebus Pallio uti debeat.

Confirmat quoque eidem jus cognoscendi Episcoporum causas: salvâ auctoritate Sedis Apost.

Complutensem Ecclesiam Toletanæ subjicit.

cæterasque omnes, quæ antiquitus ei subjacebant;

Ac insuper Ecclesias, quas de Saracenorum manibus vindicari contingat,

quousque tamen ad pristinam dignitatem redigantur.

Datum Laterani per manus Baronis Capellani, & Scriptoris, III. Idus Maji, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIV. Pontificatus verò Domni Lucii Papæ II. anno I.

Dat. die 13. Maji ann. Dñi 1144. Pontif. anno I.

XII.

Confirmatio privilegiorum omnium, a summis decessoribus Pontificibus Ariminensi Ecclesiæ, ejusque Episcopis concessorum.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, ven. fratri Raynerio Ariminensi Episcopo, ejusque successoribus canonicè promovendis, in perpetuum.

Ex Originario Exemplari erutam hanc Bullam edidit Ughell. Ital. Sac. To. II.

Exordium.

IN eminenti Apostolicę Sedis speculâ, disponente Domino, constituti, ex injuncto nobis officio fratres nostros Episcopos debemus diligere, & Ecclesiis sibi a Deo commissis suam justitiam conservare. Prædecessorum ergo nostrorum Romanorum Pontificum vestigiis inhærentes, tuis, in Christo frater charissime Rayneri Episcope, postulationibus impartimur assensum, & sanctam Ariminensem Ecclesiam, cui Deo auctore præsides, sanctæ Romanæ Ecclesiæ privilegiis munientes, ad ipsius Loci stabilitatem & pacem, Monasteria, plebes, Ecclesias, curtes, massas, salas, castella, casalia, vineas, terras, sylvas, paludes, prædia culta & inculta, cum decimis & colonis suis, servis & ancillis, aldionibus, & cæteris omnibus, quæ aliquorum fidelium concessione, sive acquisitione qualibet ei justè & legaliter pertinent, vel etiam quę de nostræ sanctæ Romanæ Ecclesiæ tenet, tibi tuisque legitimis successoribus confirmamus; In quibus hæc propriis nominibus duximus apponenda: scilicet infra civitatem Ariminensem, Ecclesias sancti Michaelis Archangeli, sanctæ Innocentiæ, sanctæ Mariæ in Tribio, & sanctorum Martyrum Cosmæ & Damiani, quę vocatur sanctæ Crucis, sanctæ Agnetis, sancti Genesii, sanctæ Euphemiæ, Ecclesiam sancti Joannis Euangelistæ, sancti Martini, sancti Sylvestri, sancti Vitalis, sancti Laurentii sitam supra portam Gallinam, cum omnibus pertinentiis earum; extra Civitatem verò Monasterium sancti Petri cum Oratorio sancti Mauri, Ecclesiam sanctorum Andreæ & Donati, Ecclesiam sancti Joannis Baptistæ, quæ vocatur foris portam, cum destructa Ecclesia sancti Stephani, quæ invicem sibi cohæret, Ecclesiam sancti Apollinaris, & Monasterium sancti Gaudentii cum Oratorio sancti Victoris cum omnibus earum pertinentiis, Ecclesiam sanctorum Joannis & Pauli, Ecclesiam sancti Gregorii infra eamdem Civitatem in suburbio, Ecclesiam sanctæ Mariæ Majoris, plebem sancti Angeli in salute, plebem sanctorum Joannis & Petri, quæ vocatur in Corpedo, Ecclesias sancti Mauri, sancti Martini, sancti Christofori, san-

Bona omnia, Ecclesias, Monasteria, Oratoria cum pertinentiis singulis confirmat.

ſanctæ Mariæ, & quicquid juris habetis in Monaſterio ſancti Theoniſti infra ipſam plebem, plebem ſancti Pauli & Stephani, Eccleſiam ſancti Proſperi, Eccleſiam ſancti Petri, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Cento, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Vernano, & ſancti Joannis in Frelioli, infra ipſam plebem ſitas, plebem ſancti Joannis in Galilæa, Eccleſiam ſancti Chriſtofori in Flanignano, Eccleſiam S. Laurentii in caſtro Sulani, Eccleſiam ſancti Pauli in Curte ejuſdem caſtri, Eccleſiam ſanctæ Margaritæ in caſtro cum curſeto, & Eccleſiam ſancti Andreæ, Eccleſiam ſancti Chriſtofori in caſtro Scortigato, & ſancti Vicini, plebem ſancti Archangeli, quę vocatur in Acerbolo, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Camerano, & ſancti Joannis in Cento, ſancti Andreę in Gallia, ſanctæ Mariæ Novæ, ſanctæ Mariæ in Ceola, ſancti Bartholomæi in Tribio, infra ipſam plebem ſitas, plebem ſanctorum Viti & Modeſti, Eccleſiam ſanctæ Juſtinæ, ſancti Juvenalis infra ipſam plebem, plebem ſancti Martini, quæ vocatur in Burdundo ſeu Berdunchio, plebem ſancti Laurentii, quæ vocatur in monte Appadiano, Eccleſias ſanctæ Chriſtinæ, ſancti Martini, quę vocatur in Viginti, ſanctæ Marię in Paterno, & quicquid juris habet in Eccleſia ſancti Hermetis, infra ipſam plebem ſitas, plebem ſancti Joannis in Bulgaria nova, Eccleſiam ſancti Apollinaris, quæ in deſerto rejacet, Eccleſiam ſancti Martini, quæ vocatur in Cerreto, Eccleſiam ſancti Petri in caſtro Veraculi, & quicquid juris habet in Eccleſiis ſancti Andreę, ſancti Blaſii, & ſancti Viti in Gualdo, infra ipſam plebem ſitas, plebem ſancti Joannis in Cella-jovis, & plebem ſanctæ Innocentię, plebem ſancti Laurentii in Strata, plebem ſancti Georgii in caſtro Conce cum Oratorio ſancti Stephani, ſito juxta ipſam, plebem ſancti Eraſmi, Eccleſiam ſancti Andreæ, plebem ſancti Sabini, Eccleſiam ſancti Joannis in Paſciano, plebem Inferni, quæ vocatur ſanctæ Columbæ, Eccleſiam ſancti Donati, & ſancti Martini, ſanctæ Marię ini Uria, ſancti Petri, quæ vocatur Accorti, ſancti Petri in Laureto infra ipſam plebem, plebem ſancti Laurentii in Barcola, & prædicta Monaſteria, & Eccleſias omnes, quæ in Ariminenſi Comitatu ſitæ ſunt, cum pertinentiis earum, tibi tuiſque ſucceſſoribus confirmamus. Eidem etiam Ariminenſi Eccleſiæ roboramus portam ſancti Donati, quę vocatur ſancti Andreæ, totam in integrum, medietatem de porta Gallica, quæ vocatur ſancti Petri, porticum totum in integrum, per quod pergitur ad mare, & porticum unde ingreſſus eſt ad Epiſcopium, medietatem totam ex integro ripæ littoris maris, cum medietate de diſtrictu ſuo, quæ ad ripas littoris pertinet, ſive de Judæis, ſive de Chriſtianis, verum etiam & litus maris decurrens a Flumicello uſque ad flumen, qui vocatur Maricula. Ad hæc, prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inſiſtentes, ſicut ab eis ſancitum eſt, ita & nos manſurum in perpetuo de cætero ſancimus, ut Ariminenſis Eccleſia nulli alteri alii Metropoli, niſi tantùm ſanctæ & Apoſtolicæ Romanæ ſubjecta ſit Eccleſiæ, ipſiuſque Antiſtes tantùm a Romano Pontifice omni tempore conſecretur. De ſupradictis autem rebus juris ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, quas præfata Ariminenſis Eccleſia poſſidet, tu & tui ſucceſſores pro penſione triginta denariorum ſolidos annis ſingulis Lateranenſi Palatio perſolvetis. Plebem vero ſancti Paterniani cum decimis & cæteris ſuis pertinentiis, nec non cum iis, quæ beati Petri juris ſunt in fundo Arginariæ, ſub annuo cenſu viginti quatuor denariorum Lucenſium, nobis noſtriſque ſucceſſoribus annualiter perſolvendo, tibi tuiſque ſucceſſoribus committimus, & præſentis ſcripti paginâ confirmamus. Decernimus ergo &c. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c.

Ariminenſem Eccleſiam ſoli Romanæ, ejuſque Pontificibus ſubjectam declaclarat:
Cenſumque ſtatuit annuum Lateranenſi Palatio perſolvendũ pro bonis, quæ de jure S. Petri poſſidet.

Solitæ concluſiones, quæ omittuntur.

EGO LUCIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Conradus Sabinen. Epiſc.
Ego Imarus Tuſculan. Epiſc.
Ego Petrus Albanen. Epiſc.
Ego Rainerius Presb. Card. tit. ſanctæ Priſcæ.
Ego Thomas Presb. Card. tit. Veſtinæ.
Ego Gilbertus Presb. Card. tit. ſancti Marci.
Ego Nicolaus Presb. Card. tit. ſancti Cyriaci.
Ego Manfredus Preb. Card. tit. ſanctæ Sabinæ.
Ego Albertus Presb. Card. tit. ſanctæ Anaſtaſiæ.
Ego Octavianus Diac. Card. tit. ſancti Nicolai in Carc.
Ego Rodulphus Diaconus Card. ſanctæ Luciæ in Septa ſolis.
Ego Joannes Diac. Card. ſanctę Mariæ Novæ.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Angeli.
Ego Aſtaldus Diac. Card. ſancti Euſtachii.

Lucii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Datum Laterani per manum Baronis S.R.E. Subdiac. XII. Kal. Jun. Indict. VII. Incarn. Dom. MCXLIV. Pontificatus verò D. Lucii Papæ II. anno I.

Dat. die 20. Maii anno Domini 1144. Pôtif. anno I.

XIII.

Monaſterium Cluniacenſe ſoli Apoſtolicæ Sedi ſubjectum declaratur, eique confirmantur bona omnia, jura, atque immunitates.

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, cariſſimo in Chriſto filio Petro Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier. col. 1383.

Religionis monaſticæ modernis temporibus ſpeculum, & in Galliarum partibus documentum, beati Petri Cluniacenſe Monaſterium, ab ipſo ſuæ fundationis exordio Sedi Apoſtolicæ in jus proprium eſt oblatum. Proinde Patres noſtri ſanctæ recordationis, Joannes XI. item Joannes XIX. Agapitus II. Benedictus VI. item Benedictus VII. Leo VII. item Leo IX. Gregorius VI. item Gregorius VII. Alexander II. Stephanus, Victor III. Urbanus II. Paſchalis II. Gelaſius II. Calixtus II. Honorius II. Eccleſiæ Romanę Pontifices, locum ipſum ſingularis dilectionis, ac libertatis prærogativâ donarunt, & univerſa ei pertinentia privilegiorum ſuorum ſanctionibus muniverunt; Statutum eſt enim, ut Eccleſiæ omnes, Cœmiteria, Monachi, Clerici, & Laici univerſi, infra terminos habitantes, qui ſunt a rivo de Salnay & ab Eccleſia Ruſiaci, & Cruce de Lornant: a termino quoque molendini de Torneſac, per villam, quæ dicitur Warenna, cum nemore Burſerio: a termino etiam, qui dicitur Perrojo, ad rivum uſque de Satnay, ſub Apoſtolicæ tantùm Sedis Jure, ac tuitione permaneant. Neque ipſius Cluniacenſis loci Presbyteri, aut etiam Parochiani, ad cujuslibet, niſi Romani Pontificis, & Cluniacenſis Abbatis cogan-

Monaſterium Cluniac. a prima ſui fundatione Sedi Apoſt. ſubjectum:
Et a ſummis Pontificibus privilegiis donatum:

Eiuſque bona, Eccleſiæ, Clerici quoque, & laici ſub ſolo iure Sedis eiuſdem poſiti.

Data omnimoda exemtio etiam a iuriſdictione Epiſcopi Diœceſani.

gantur ire synodum vel conventum. Sane pro Abbatis, Monachorum, seu Clericorum, infra prædictos terminos habitantium, ordinatione, pro Chrismatis confectione, pro sacri Olei, Ecclesiarum, Altarium, & Cimitoriorum consecratione, Cluniacense Monasterium, quem maluerit, Antistitem convocet. Cluniacenses Monachos ubilibet habitantes nullus omnino præter Romanum Pontificem, & Legatum, qui missus ad hoc fuerit, excommunicet aut interdicat. Sane terminos immunitatis Loci vestri, qui a præfato antecessore nostro Urbano Papa constituti sunt, præsentis decreti nostri paginâ confirmamus; Ne videlicet ullus homo cujuscumque conditionis ac potestatis, invasionem, predam, aut rapinam facere, sive homicidium perpetrare præsumat infra ipsorum limites terminorum. Itaque termini sacri banni sunt hi: Versus Berziacum terminus est ad Bivium citra Sarratam, unde una venit ad Cluniacum, altera ad Massilias: In strata versus Bellumjocum terminus est contra Quarrujum, quod est desuper molendinum Cellararii Cluniacensis, citra Viengias ultra Cluniacum: Versus Massilias terminus est ad summitatem Defensi ad Bivium, unde una via tendit ad Berzoniacum, altera ad Carellam: Versus Sergiacum terminus est intra Quarruicium, citra locum, ubi dicunt ad Turgum: In strata versus Cabilonensem pagum terminus est ad grossam Cassaniam superMarziacum: Versus Brancedunum terminus est in via super boscum Bannedum: Versus Trenorchium terminus est super rivulum, quem dicunt Longamaquam, intra Bannoscum & Donziacum: Versus Perronam vel Laysiacum terminus est ad Ttres-fagos, ubi partiuntur vester boscus de Cluniaco, & boscus Comitalis: Versus Igiacum terminus est ad Carmos, super montem-edium.

Limites, quibus circúscribitur hujusmodi exemtio.

In Abbatiis, quæ cum suis Abbatibus ordinationi Cluniacensis Monasterii datæ sunt, videlicet S. Martialis Lemovicensis, S. Eparci Engolismensis, Monasterii novi Pictavis, S. Joannis Angeliacensis, Monasterii Lesatensis, Moysiacensis, Figiacensis in Caturcensi pago: In Avernia Mausiacensis, Tiercensis: In Antisidorensi sancti Germani: In Cameracensi Hunoldi curtis: In Rothomagensi Abbatia apud Pontiseram: In Taruvarensi S. Wlmari, sine Cluniacensis Abbatis consilio Abbas nullatenus eligatur. Ad hæc adjicimus, ut in omnibus Prioratibus, & Cellis, quæ sine proprio Abbate vestro regimini subjectę sunt, nullus futuris unquam temporibus Abbatem ordinare præsumat; sed tam Prioratus ipsi & Cellæ, quàm & cætera in quibuslibet locis omnia, quibus Cluniacensis Ecclesia, Arvernensis Concilii, quod per supradictum Papam Urbanum celebratum est, tempore investita erat, de quibus tunc nulla quæstio mota est, tam tibi quàm successoribus tuis in pace semper & quiete serventur.

In Abbatiis Cluniacensi Monast. subjectis non eligendi Abbates, nisi habito prius consensu Abbatis Cluniac.

In Prioratibus in quibus Abbates non fuerint, impostetum non eligendi.

Pro Altaribus & Ecclesiis sive decimis vestris, nulli Episcoporum facultas sit, gravamen aliquod vobis, aut molestias irrogare; sed sicut eorum permissione quædam ex parte, quædam ex integro habuistis, ita & in futurum habeatis. Ecclesiarum vestrarum decimas, quæ a laicis obtinentur, si secundùm Deum eorum potestati subtrahere vestræ religionis reverentia poterit, ad vestram & pauperum gubernationem vobis liceat possidere. Decimas laborum vestrorum, pro quibus tam vos quàm alios Monasticæ Religionis viros inquietare Episcopi consueverunt, illorum videlicet, quos Dominicaturas appellant, qui vestro sumptu a Monasteriis & cellarum vestrarum clientibus excolluntur, sine omni Episcoporum, & Episcopalium ministrorum contradictione, deinceps quietiùs habeatis, qui vestra peregrinis fratribus, & pauperibus erogatis.

Pro Altaribus, & Ecclesiis decimæ non solvendæ.

Sed Monachorum, & pauperum usibus applicandæ:

Nec solvendæ quas vocant Dominicaturæ

Ecclesiæ omnes, quæ ubilibet positę sunt, seu cappellæ vestræ, & cimiteria, libera sint, & omnis exactionis immunia, præter consuetam Episcopi paratam, & justitiam in Presbyteros, qui adversus tui Ordinis dignitatem offenderint. Liceat quoque vobis, seu fratribus vestris, in Ecclesiis vestris Presbyteros eligere; ita tamen, ut ab Episcopis, vel ipsorum Vicariis, animarum curam absque venalitate suscipiant: quam si committere illi, quod absit, ex pravitate noluerint, tunc Presbyteri ex Apostolicæ Sedis benignitate officia celebrandi licentiam consequantur. Ecclesiarum vero, seu Altarium consecrationes, si Diœcesani Episcopi gratis noluerint exhibere, a quolibet catholico suscipiatis Episcopo. Nec cellarum vestrarum ubilibet positarum fratres pro qualibet interdictione vel excommunicatione divinorum officiorum suspensionem patiantur; sed tam Monachi ipsi quàm & famuli eorum, & qui se Monasticæ professioni devoverunt, clausis Ecclesiarum januis, non admissis diœcesanis, divinæ servitutis officia celebrent, & sepulturę debita peragant.

Episcopo solis facultas sit procedendi contra Presb. refractarios:

Curam animarum eis impertiendi,

& Ecclesias consecrandi; sed sine pretio:

Præterea quascumque possessiones, quęcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: In Burgundia Ecclesiam de Villafranca, Ecclesiam de Barberiaco, Monasterium de Prims: In Francia, Ecclesiam Montis-desiderii, Ecclesiam de Dompetra: In Provincia Monasterium juxta montem Pessulanum: In Tolosano Episcopatu Ecclesias S. Columbæ: In Hispania Nazeram, sanctum Isidorum, sanctum Zoilum de Quarrione, sanctum Romanum de Pennis, Villamviridem, Villam-francam, Vallem-viridam, Palumbarum, Bodinum, Vimineriam, sanctum Martinum de Nehda, sanctum Vincentium de Salamantica, S. Columbam de Burgis, Corvilanam, quæ propriè Cluniacensi Monasterio datæ sunt: Item in Nivernensi Episcopatu Monasterium de Albiniaco, quod ad caritatem: In Francia Monosterium de Causiaco, quod ad S. Martinum de Campis Canonicalem de Abbevilla pertinet: Item Ecclesiam de Rua, quæ ad Monasterium de Abbevilla pertinet.

Bona omnia, vel quæ possidet Monast. Cluniac. vel quę in futurū adeptum fuerit, eidem confirmantur.

Prohibemus autem, ut infra Parochias ad jus Cluniacensis Monasterii pertinentes, absque Cluniacensis Abbatis assensu nullus Ecclesiam vel Cappellam ædificare præsumat: salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate.

In Parochiis, ad jus Cluniac. Monast. spectantibus, nec Ecclesiæ nec cappellæ absque Abbatis licentia ædificandæ.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura.

Decretum immunitatis a quacumque molestia, vi diminutione, &c.

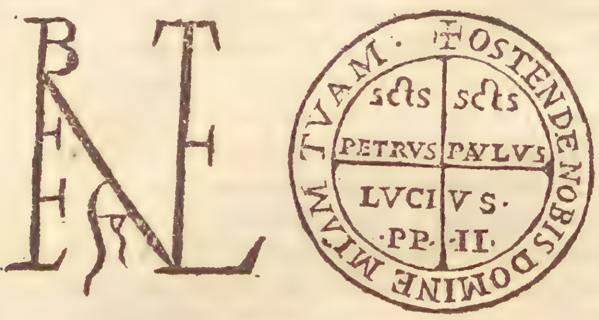
Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire

Confirmatio paginæ hujus cum solitis clausulis.

nire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Lucii PP.

EGO LUCIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss

& S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Theodewinus S. Rufinę Episcopus ss.
Ego Rainerius Presb. Card. tit. sanctæ Priscæ ss.
Ego Thomas Presb. Card. tit. Vestinæ ss.
Ego Gillebertus tit. sanctæ Mariæ ss.
Ego Imarus Tusculanus Ep. ss.
Ego Petrus Albanensis Episcopus ss.
Ego Rainerius Presb. Card. tit sancti Stephani in Cœlio monte ss.
Ego Manfredus Presb. Card. sanctæ Sabinæ ss.
Ego Albertus Presb. Card. tit. sanctæ Anastasię ss.
Ego Hugo Presb. Card. tit. sancti Laurentii in Lucina ss.
Ego Octavianus Diaconus Card. ss.
Ego Guido in Romana Ecclesia Altaris minister indignus ss.
Ego Gregorius Diaconus Card. sancti Angeli ss.
Ego Astaldus Diaconus Card. sancti Eustachii juxta templum Agrippæ ss.
Ego Joannes Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ Novæ ss.

Dat. die 21. Maii anno Domini 1144. Pontif. ann. I.

Datum Laterani per manum Baronis Ecclesiæ Subdiaconi, XI. Kal. Junii, Indict. VII. Incarnationis Dominicę MCXLIV. Pontificatus vero Domni Lucii Papæ anno I.

X I V.

Confirmatio bonorum, jurium, & privilegiorum Matricis Ecclesię Faventinæ.

Ex originali in Archiv. Canonicorum Ecclesiæ hujus edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. II.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Farolfo Faventinæ Ecclesiæ Archidiacono, Petro Archipresbytero, eorumque fratribus, tam præsentibus quàm futuris, in eadem Ecclesia loco eorum substituendis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc in Apostolicæ dignitatis specula, Domino largiente, promoti sumus, ut Ecclesiarum utilitati & quieti paterna solicitudine provideamus, & suam cuique justitiam ratam illibatamque servemus. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris postulationibus clementer annuentes, & B. Petri Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub ejusdem Apostolorum Principis & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quęcumque bona impręsentiarum quomodolibet jure præfata Ecclesia possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis rationabilibus modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Plebem S. Petri in Lacuna cum omnibus ad ipsum pertinentibus, medietatem plebis sancti Andreæ in Pavieale cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Christofori Martyris, dicta castrum Quartulli, Ecclesiam sancti Andreæ in Casanaula, Ecclesiam sanctæ Mariæ in Morlascho; præterea Arcuatum majorem & minorem, Fermilinum majorem & minorem, cum appendiciis, videlicet Fabriati, Morena cum campo cohærente sibi, & Taulis de Villanova, duos mansos in Licutino, quatuor in Pegalino; duos in Amerino, locum, qui dicitur Curiglianus, locum, qui dicitur Mons, locum, qui dicitur Tillitus, duos mansos in Varana, quidquid habetis in Fustarini, in Pigna, in Pitriolo, & in quibuscumque locis, villis, vel fundis, terris, vel aquis, aquarumve decursibus. Sancimus etiam vobis vestrisque in perpetuum successoribus antiquas Ecclesiæ vestræ consuetudines, honores, dignitates, in decimis, primitiis, testamentis, oblationibus tam vivorum quàm mortuorum antiquitùs consuetis, plebium Episcopatus vestri processionibus, & pensionibus, omnibusque persolutionibus, præbendis, sive redditibus, quemadmodum vos aut prædecessores vestri ex antiquo vestræ Ecclesiæ usu habuistis, tenuistis & possedistis a die obitûs bo. me. Pauli ejusdem Ecclesiæ venerabilis Episcopi usque ad tempus Jacobi successoris ejus. Oleum autem infirmorum, & eorumdem unctiones de tota plebe vestra, soli Ecclesiæ vestræ, ejusque sacerdotibus in perpetuum Apostolicæ Sedis auctoritate firmamus; & ut nullus Cappellanorum apud se retineat, vel in eo sine matricis Ecclesiæ licentia operetur, sub eorum officii interminatione, ac excommunicatione præcipimus. Archidiaconum quoque, & Archipresbyterum semper in Ecclesia vestra per canonicam constitutionem habendos præcipimus: quibus nimirum, quidquid eis sacrorum Canonum auctoritate conceditur, præsentis privilegii auctoritate firmamus. Sanè charitativa illa ciborum beneficia, quæ a Monasteriis sanctæ Mariæ foris portam, & sancti Hippolyti, sive quæ in Nativitate & Resurrectione Domini, annis singulis ab Episcopo vestro recipire consuevistis, sive in dictis Monasteriis consuetas processiones feceritis, sive ipsas, casu excusabili prohibente, subtraxeritis, vobis vestrisque posteris rata, sancimus, & illibata servari. Hoc etiam Ecclesiæ vestræ perpetuis temporibus ratum & inconvulsum manere decernimus, ut de universis ecclesiasticis negociis, sive contractibus, quæ ad Diœcesim Faventini Episcopatus pertinere noscuntur, formandi aut reformandi, judicandi seu disponendi, sine consilio & assensu vestro, vestrorumque successorum, nullus omnino habeat facultatem. Sepulturam quoque eidem Ec-

Ecclesiam hanc sub Apostolicæ Sedis protectione recipit:

Eique bona omnia confirmat.

Nonnulla elargitur Privilegia, & exemptiones.

Ecclesiæ omnino liberam esse concedimus, & eorum corpora, qui se in illa sepeliri deliberaverint, vel eorum, qui per consuetam parentelæ aut cognationis sepulturam ad cœmeterium vestrum pertinere noscuntur, sine licentia vestra nullus recipere præsumat, nisi fortè adhuc viventes quodlibet propositum religionis assumpserint. Quod si quis ausu temerario recipere, vel sepulturæ tradere præsumpserit, sive Clericus sit sive Laicus, usque ad condignam satisfactionem ecclesiasticæ vindictæ subjaceat. Ad hæc adjicientes statuimus, ut sine vestro aut successorum vestrorum assensu nulla nova Ecclesia vel Oratorium infra Faventini Episcopatus terminos construatur vel consecretur. Quæ si secus constructa vel consecrata fuerint, in ipsis auctoritate Apostolica divina prohibeatis officia celebrari. Apostolica nihilominus auctoritate interdicimus, ut nullus de Episcopatu vestro, quem canonicè interdixeritis aut excommunicaveritis, occasione alicujus privilegi, sive auctoritatis vobis resistere aut contradicere præsumat; sed mandato vestro sine contradictione obediat. In communis etiam vestræ Civitatis interdicto nulli Ecclesiæ, quæ interdicta fuerit, officium manifestè liceat celebrare. Nulli quoque Archiepiscopo, vel Episc. liceat, aliquem matricis Ecclesiæ clericum officio seu beneficio sive canonico judicio spoliare. Illud quoque præsenti decreto duximus annectendum, ut tam ecclesiasticis, quàm sæcularibus, tam in communibus quàm in privatis, vos vestrique successores ab omni tributaria exactione immunitatem omnimodam habeatis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas sit, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones seu redditus auferre, minuere, aut aliquibus vexationibus, seu infestationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ nimirum in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate. Siqua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Ecclesiæ jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Solitæ conclusiones.

Datum Laterani, Kal. Junii anno I.

Dat. die 1. Junii anno Dom. 1144. Pontif. an. 1.

XV.

Monasterio Omnium Sanctorum Baren. Diœcesis confirmatur privilegium Calixti PP. II. ac donationes omnes eidem a Barens. Episcopis factæ.

Privileg. Calixti II. leg. superiùs Const. XXXVI.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Nicolao Abbati Venerab. Monasterii, quod Omnium Sanctorum dicitur, in Loco Cuti in Barensi suburbio, sive ejus fratribus tam præsentibus quàm futuris regulariter substituendis, in perpetuum.

Edidit Ughel Ital. Sac. Tom. VII. ubi de Baren. Archiepp.

Exordium.

Desiderium, quod ad Religionis propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Quamobrem, dilecte in Christo fili Nicolae Abbas, quem per Dei gratiam in Abbatem benediximus, omnium Sanctorum Monasterium, cui Domini auctoritate præsides, ad exemplar prædecessoris nostri fel. mem. Papæ Callisti Apostolicæ Sedis privilegio communimus. Omnem siquidem quietis & libertatis provisionem, quam bonæ recordationis Ursus, & Elias, Barensis Ecclesiæ Præsules, eidem Monast. contulerunt, & Dominus prædecessor noster sanctæ mem. Paschalis Papa firmavit, nos quoque præsentis scripti paginâ confirmamus; ut videlicet Locus ipse cum rebus omnibus ad eum justè pertinentibus a dominio vel oppressione cujuslibet hominis liber debeat permanere; nec ullus Ecclesiæ Barensis Antistes, aut alius (quod absit) temerarius, audeat eidem Cœnobio excommunicationem inferre: neque personis aut rebus ejus aliquo citra justitiam modo molestiam aut controversiam irrogare. Ordinationes autem Clericorum, & Ecclesiarum consecrationes gratis, seposita pravitate & omni exactione, concedat. Missas sanè illic publicas per Episcopum fieri præter Abbatis & Fratrum voluntatem omnimodis prohibemus; ne servorum Dei recessibus, popularibus occasio præbeatur ulla conventibus. Obeunte verò te, nunc ejusdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam providerint eligendum: Cui si qua gravior causa evenerit, liberè liceat Apost. Sedis audientiam appellare. Præterea quascumque possessiones, quæcumquè bona, idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam S. Laurentii de Anto, Monasterium puellarum sancti Procopii de Sao, & Ecclesiam sanctorum Apostolorum Simonis & Judæ extra muros, Ecclesiam sancti Sebastiani cum omnibus earum pertinentiis. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexa-

Confirmatur Privilegium Callisti Pp.

& donationes huic Monasterio a Baren. Episcopp. factæ.

Abbas, & Monachi Episcopo Diœcesano pro solis ordinationibus subjecti declarantur.

Abbatis vero electio solis Monachis reservatur.

Bona omnia Monast. confirmantur.

Solitæ conclusiones.

tionibus fatigare; sed omnia iutegrè conserventur, eorum, pro quorum sustentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvo nimirum in omnibus jure & auctoritate S. R. E. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sęcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Lucii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO LUCIUS Catholicæ Ecclesiæ Episc.
Ego Conradus Sabinen. Episc.
Ego Theodewinus Silvæ Candidæ Episc.
Ego Petrus Albanen. Episc.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Guido in Rom. Eccl. Altaris Minister indign.

Dat. die 25. Novemb. an. Dom. 1144. Pontif. ann. 1.

Datum Laterani per manum Baronis S. R. E. Subdiaconi, VII. Kalendas Decembris, Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ, anno MCXLIV. Pontificatus verò Domni Lucii II. Papæ anno I.

XVI.

Privilegium confirmationis bonorum, & elargitionis immunitatum Ecclesię ad Ripas, Canonicorum S. Augustini Ratisponen. Diœcesis.

Ex Hundii Metrop. Salisburg. To. III. col. 362.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Gebeardo Provisori Ecclesiæ, quæ dicitur ad Ripas, ejusque fratribus regularem vitam professis, tam præsentibus quàm futuris, in perpetuum.

Exordium.

Si religiosorum virorum petitiones clementer admittimus, nostris procul dubio opportunitatibus benignum ac pium omnipotentem Dominum reperimus. Eapropter, dilecte in Domino fili Gebearde, tuis rationabilibus postulationiibus gratum prebemus assensum, & Ecclesiam, quę dicitur ad Ripas, cui auctore Domino præsides, sub Apost. Sedis tutela & protectione suscipimus, & præsentis scripti paginâ communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicus, qui secundum beati Augustini regulam, & fratrum Portuensium institutionem in eodem loco noscitur institutus, futuris perpetuis temporibus inviolabiliter conservetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Præposito, nullus ibi qualibet subreptionis astutia vel violentia preponatur, nisi quem fratres communi, vel sanioris partis assensu, secundùm Dei timorem, & beati Augustini regulam providerint eligendum. Liceat etiam vobis, communicato consilio, idoneum defensorem eligere, qui si inutilis apparuerit, & pestilens effectus, æquitate contempta vobis & rebus vestris noxius esse præsumpserit, rejiciendi eum facultatem liberam habeatis. Nullus quoque ad publicas processiones vos invitos trahere, aut quietem vestram quolibet modo audeat conturbare. Sepulturam vero ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi fortè excommunicati, sint, nullus obsistat: salvâ justitiâ matricis Ecclesię. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Ratisponen. Ecclesiæ canonicâ justitiâ, & Apostolicę Sedis auctoritate. Si qua igitur imposterum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non congrue satisfecerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Ecclesiam Ripensem recipit sub protectione Sedis Apostolicæ.

Ut Ordo Regularis inibi semper conservetur;

Bona ad eam pertinentia regularium usui tantummodo inserviant.

Ut Præpositus & Advocatus a Canonicis tantummodo eligantur, decernit.

Immunitatis privilegia concedit.

Pro eaque decretum sancit sub solitis clausulis.

Lucii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO LUCIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.
Ego Gregorius Cardinalis sanctorum Sergii & Bacchi ss.
Ego Theodewnus S. Rufinę Episcopus ss.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Guido Diac. Card. SS. Cosmę & Damiani ss.
Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ss.
Ego Jacinctus Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin ss.
Ego Thomas Presb. Card. tit. Vestinæ ss.
Ego Guido Presb. Card. tit. sanctorum Laurentii & Damasi ss.

Dat. die 28. Decemb ann. Dom. 1144. Pontif. an. 1.

Dat. Later. per manus Baronis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Subdiac. V. Kal. Januarii Indictione VIII. Incarnat. Dominicæ anno MCXLIV. Pontificatus vero Domni Lucii II. Papæ anno I.

XVII.

Monasterium S. Sabæ, ab antiquo splendore & monastica disciplina delapsum, Abbatibus Cluniacensibus committitur regendum cum pertinentiis suis.

Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier col. 1408.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Cluniacensi Abbati, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Etsi Ecclesiarum omnium cura nobis ex Apostolicæ Sedis administratione immineat; illis tamen locis, quæ nostro regimini spe-

specialiter commissa sunt, atque infra Urbem sita, juris sanctæ Romanæ Ecclesiæ esse noscuntur propensiori nos convenit affectionis studio immi- nere *. Beati Sabę Monasterium, a temporibus sanctissimi Papę Gregorii, in religione & honestate fundatum, atque magnis & amplissimis possessionibus ditatum fuisse dignoscitur. Nunc autem, peccatis exigentibus, & Religio elapsa est, &, pravorum hominum superabundante nequitia, bona, & possessiones distracta sunt, & ab ipso contra justitiam alienata. Eapropter, dilecte in Domino fili Petre Abbas, quoniam Cluniacensе Monasterium per omnipotentis Dei gratiam tamdiù longè lateque Religione præcipua floruit, & bonæ opinionis odore multos aspersit, præfatum sancti Sabæ Monasterium cum omnibus ad ipsum pertinentibus, ad reformandam ibidem Religionem, ad meliorandum etiam & disponendum, tibi tuisque successoribus in perpetuum committimus; ut in ipsius restitutione & gubernatione studium & solicitudinem impendatis, & potestatem habeatis. Decernimus etiam, ut sine Cluniacensis Abbatis provisione & consilio ibidem Abbas de cetero nullatenus eligatur; sed vestra semper provideat diligentia, quatenus idonea, & huic officio digna in loco regiminis, secundum regulam S. Benedicti persona subrogetur, & quidquid in Monasterio ad augmentum & observationem monasticę Religionis institui vel emendari oportuerit, vestro semper magisterio & dispensatione administretur: salvâ quidem in omnibus auctoritate Sedis Apostolicæ, cujus juris Locus ille esse dignoscitur. Si qua igitur ecclesiastica sęcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat: Cunctis autem eidem Cœnobio justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen.

*leg. munire. Monast. S. Sabæ funda-um tempore Gregorii PP. paululum delapsum.

Cluniac. Abbatum regimini committitur:

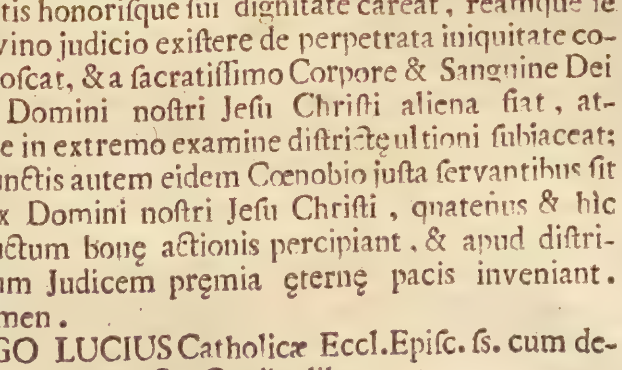
Itaut fine eorumdem consensu Abbas ibidem eligi non possit:

Salvo tamen iure Sedis Apostolicæ.

Roboratio Decreti hujus.

Lucii PP. subscriptio.

EGO LUCIUS Catholicæ Eccl. Episc. ss. cum decem & octo Cardinalibus.

Dat. die 19. Januarii anno Dom. 1145. Pont. ann. 1.

Datum Romę per manum Baronis sanctæ Romanæ Ecclesię Subdiaconi, XIV. Kal. Februarii, Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIV. (a). Pontificatus vero Domni Lucii II. Papæ anno primo.

Literæ, quibus Lucius Papa oblatum ab Alphonso Portugalliæ Rege Regnum suum, tamquam Romanæ Ecclesiæ tributarium recipit sub annuo censu quatuor unciarum auri.

Ex Archivo Ecclesiæ Ruthenensis edidit Baluzius Miscell. T. II. pag. 221.

Lucius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio A. illustri Portugallensi Duci salutem, & Apostolicam benedictionem.

DEvotionem tuam, dilecte in Domino Fili, maximè congaudemus, quòd semetipsum de illis tribus recognoscens, quas Dominus noster Jesus Christus beati Petri custodię commendavit, cum ad expugnationem paganorum intentus, multisque negotiis sæcularibus occupatus, Apostolorum limina visitare non posses, per manum dilecti filii G. Diaconi Cardinalis, tunc in partibus illis Apostolicæ Sedis Legati, prædecessori nostro felicis recordationis Papæ Innocentio hominium laudabili devotione fecisti & terram, tibi a Deo commissam, beato Petro Apostolorum Principi obtulisti, atque per sonam tuam & terram ipsius patrocinio humiliter commisisti; postmodum verò tam per literas tuas, quàm per venerabilem fratrem nostrum G. Bracharensem Archiepiscopum, nobis etiam promisisti, ut tam tu, quàm hæredes tui de terra ipsâ quatuor uncias auri annis singulis Romano Pontifici persolvatis. Nos itaque, qui, licèt indigni, beati Petri loco residere conspicimur, tam te quàm filios tuos & successores vestros intra hæredes ipsius Apostolorum Principis, ipso adjuvante, suscipimus, ut ejus benedictione & protectione, tam animarum quàm corporum maneatis perquam ab hostium visibilium & invisibilium expugnatione defensi, & ad cælestia regna pervenire, largiente Domino, valeatis.

Suscipit A. Ducem Portugallen. & filios cum terra eius sub Apostolica protectione.

Datum Laterani Kalendis Maji. (b)

Datum die 1. Maii.

(a) Puto legendum MCXLV. si quis enim Pagio Juniori (qui in vita Lucii num. II. vult a Lucio annos Incarnationis numerari cœptos a die 25. Martii, subscribat) superiora sex diplomata vel fictitia putet, oportet, vel loco Indictionis Septimæ, octavam legat, eaque anno 1145. consignet.

(b) Libet hic subjicere Alphonsi Regis, quem in allatis Lucii literis Ducis nomine tantummodo nuncupatum legimus, Epistolam, quâ Regnum suum Romanæ Ecclesiæ tributarium constituit, & quam refert Baluzius loc. cit., Lucio Secundo Alphonsus Rex Portugallensis. Claves Regni Cælorum B. Petro a Domino nostro Jesu Christo concessas esse, recognoscens, ipsum patronum & advocatum apud Deum omnipotentem habere disposui; ut & in vita præsenti opem illius & consilium in meis opportunitatibus sentiam, & ad præmia felicitatis æternæ ipsius suffragantibus meritis valeam pervenire. Quocirca ego Alphonsus, Dei gratiâ Portugallensis Rex, per manum Domini G. Diaconi Cardinalis, Apostolicæ Sedis Legati, Domino & Patri meo Papæ Innocentio hominium feci, & terram quoque meam beato Petro & sanctæ Romanæ Ecclesiæ offero sub annuo censu quatuor unciarum auri, eâ videlicet conditione & tenore, ut omnes, qui terram meam post decessum meum tenuerint, eumdem censum annuatim beato Petro solvant; & ego, tamquam proprius Miles beati Petri & Romani Pontificis, tam in me ipso, quàm in terrâ meâ, vel in iis etiam, quæ ad dignitatem & honorem meæ terræ, ac etiam defensionem & solatium Apostolicæ Sedis habeam, & nullam potestationem alicujus ecclesiastici sæcularisve dominii, nisi tantum Apostolicæ Sedis, vel a Latere ipsius Missi, umquam in terrâ meâ recipiam, facta oblationis, & fortitudinis charta Idus Decembris ęra MCLXXX. Ego supradictus Alphonsus Portugallensis Rex hanc chartam fieri ipse, & libenti animò coram idoneis testibus propriâ manu confirmo. Ego Johannes Bracharensis Episcopus confirmo. Ego B. Conimbriensis Episcopus confirmo. Ego Petrus Portugallensis Episcopus confirmo.

EUGENIUS TERTIUS

PAPA CLXVII.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCXLV.

PEtrus Bernardus, natione Pisanus, Monachus Cisterciensis, & Abbas Monasterii SS. Vincentii & Anastasii ad Aquas Salvias, electus est Romanus Pontifex, & in Apostolica Sede collocatus die 27. Februarii 1145. & Eugenius Tertius nuncupatus, Arnaldistarum Senatorum perversa fugiens consilia. Consecratus est in Monasterio Farfensi, in Sabinis posito, die 4. Martii, qua Romæ consecrari debebat. Sedit in Pontificatu annos viii. mens. iv. dies x. imperantibus, in Oriente Manuele Comneno, in Occidente verò Conrado III. mox Friderico I., quem Ænobarbum vocant. Fecit ordinationes per mensem Decembrem, in quibus Diaconos decem, Presbyteros undecim, & Episcopos sexaginta unum creavit. Defunctus est apud Tibur (a) die octava Junii 1153., & inde per stratam publicam, & mediam Urbem, atque in Vaticanum, cum totius Cleri & populi Romani frequentissima turba, maximo luctu, communique omnium immensa tristitia deportatus est, & in ipsa B. Petri Ecclesiá coram majori Altari tumulatus. Non vacavit Sedes.

(a) Ut legit Baronius in veteri Codice Bibliothecæ Vaticanæ.

I.

Confirmatio privilegiorum a Conrado III. aliisque Regibus, & Imperatoribus Ultrajectinæ Ecclesiæ concessorum.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Decano, & Capitulo Ecclesię Trajectensis, gratiam, gloriam, & Apostolicam benedictionem. *Edidit Miræus Opera Diplomat. To. I. pag. 532.*

SUpplicatio charissimi in Christo filii Conradi III. Regis Romanorum Illustris, nobis per dilectum filium Conradum ipsius fratrem, vestræ Ecclesiæ Prępositum, propter hoc ab eodem Rege ad Romanam curiam*, continebat, ut privilegia, per Romanorum Reges & Imperatores antecessores suos Ecclesiæ vestræ concessa, necnon privilegium ab ipso Ecclesiæ vestræ prędictæ concessum, auctoritate Apostolica dignaremur confirmare, cujus privilegii tenor talis est: *Conradi Regis ad Eugenium PP. supplicatio.* ** adde missum.*

In nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Conradus, divina favente Clementia, Rex Romanorum III. *Tenor privilegii ejusdem Regis.*

SI Ecclesias Dei amplificamus, & earum jura regali auctoritate tuemur, & confirmamus, antecessorum nostrorum piorum Regum vel Imperatorum exempla imitamur; & hoc nobis ad Regni nostri celsitudinem, & præcipuè ad animę nostræ salutem profuturum non ambigimus. Ea propter tam futurorum quàm præsentium Christi, nostrique fidelium Regnis, noverit industria, quod nobis apud Trajectum Civitatem residentibus, & de pace ac de statu Regni tractantibus, fidelis noster Hardbertus ejusdem Loci venerabilis Episcopus, Conradus frater noster Præpositus, Decanus, & Capitulum majoris Ecclesię dictæ Civitatis ad nostram pręsentiam venerunt, nostræ Celsitudini supplicantes, ut sicut antecessores nostri, pii Romani Reges & Imperatores ipsam, Ecclesiam Trajactensem multis honoribus & privilegiis dotaverunt; sic nostra Regalis Excellentia, ipsorum vestigia imitando, dictæ Ecclesiæ aliquam honoris prærogativam concedere dignaremur. Nos itaque considerantes, quod Regalem decet Excellentiam illos honorare debere prærogativa ampliori, quorum devotionem continuis obsequiis experimur: attendentes etiam, nos & antecessores nostros Reges & Imperatores in dicta Ecclesia a fundatione ejus inter Canonicos primum Locum obtinere, nostramque præbendam in eadem duos deservire Sacerdotes, pro nostra salute, & Regni tranquillitate ac pace Dominum exorantes, & dicti Hardberti venerabilis Episcopi fidele servitium, ac dilectorum nobis Decani & Capituli grata obsequia, & devotionem frequentem, quá nostram Regalem Excellentiam, & dilectam Conjugem nostram Gertrudim Reginam, per aliquod tempus in ipsa Civitate commorantem, plurimum honorarunt, & propter hoc volentes eamdem Ecclesiam Majorem Trajectensem honoris prærogativa speciali sublimare, ob remedium animæ nostræ, & animarum Domini Henrici III. Avi nostri (cujus

jus viscera in ipsa Ecclesia pro pignore sunt sepulta) & Henrici IV. Avunculi nostri Imperatoris, nec non interventu dilectæ Conjugis nostræ Reginæ prædictæ, ac Conradi fratris nostri charissimi, ejusdem Ecclesiæ Præpositi, jus eligendi & instituendi Episcopum in ipsa Ecclesia, quod ad Reges Romanorum & Imperatores pertinere dignoscitur, & ab antecessoribus nostris Regibus & Imperatoribus usque ad nostra tempora est devolutum & deductum, antedictis Præposito, Decano, ac Capitulo Ecclesiæ Trajectensis, ac dilectis nostris Prepposito, Decano, & Capitulo Ecclesiæ sancti Bonifacii ejusdem Loci, eidem Majori Ecclesiæ ab earum fundatione speciali fraternitate, ut nobis innotuit, conjunctis, in donationem perpetuam Regali magnificentia concedimus in donum, & damus potestatem nostram omnimodam, a nullo successorum nostrorum infringendam, ut cum Episcopatum prædictum vacare contigerit, iidem Prepositi, Decani, & Capitula Majoris, & sancti Salvatoris Trajectensis antedicti, & nulli alii, nisi Ecclesiarum suarum Concanonici, Episcopum alium eligendi plenariam habeant potestatem. Vt autem hæc nostra donatio, donum, & privilegium, Regiâ magnificentiâ voluntariè ac liberaliter concessa, iisdem perpetua sint, & rata credantur ab omnibus, & inconvulsa omni deinceps tempore conserventur, hac in charta conscribi jussimus, manu propria, ut infrà videtur, corroborantes, idoneos Testes, qui præsentes aderant, subternotari, fecimus: quorum nomina hæc sunt:

Anselmus Navelburgensis Episcopus.
Albero Leodiensis Episcopus.
Wernerus Monasteriensis Episcopus.
Nicolaus Cameracensis Episcopus.
Vdo Ossenburgensis Episcopus.
Walramus Dux.
Wilhelmus Comes Palatinus.
Henricus Comes de Zutphene.
Arnoldus Comes de Clivo.
Adolphus Comes de Monte.
Henricus Comes de Gelre.
Conradus Prepositus Trajectensis.
Emo Prepositus S. Bonifacii.
Conradus Tielensis Prepositus.
Lambertus S. Petri Prepositus.
Godefridus de Reneń.
Alardus de Megene.
Otto Prefectus Trajectensis.
Egbertus de Amstelle.
Bertoldus de Aldenseele.
Jacobus de Sitersole.
Signum Domini Conradi Romanorum Regis III.

Ego Arnoldus Cancellarius vice Henrici Moguntini Archiepiscopi, & Archicancellarii recognovi, anno Dominicę Incarnationis Millesimo centesimo quadragesimo quinto, Indictione VIII XV. Kalend. Novembr. regnante Conrado Romanorum Rege Tertio, anno verò Regni ejus VIII. Data apud Trajectum, in Christo feliciter.

Illud Eugenius PP.

Eapropter, nos pro nostræ Ecclesiæ reverentia, & ejusdem Regis supplicantis instantia incliti, considerantes etiam ad Ecclesiam vestram dicti Regis devotionem, qua ipsam regali magnificentiâ favorabiliter & excellenter honoravit, antedictum Privilegium, cujus tenor his nostris Apostolicis Literis de verbo ad verbum est insertus, & omnia Privilegia per Romanos Reges & Imperatores Ecclesiæ vestræ ad honorem Christi, & Ecclesiæ exaltationem concessa, Apostolica auctoritate confirmamus, inhibentes sub anathematis vinculo, ne Imperialis, vel Regalis, vel Episcopalis, vel Clericalis, vel Laicalis persona aliqua, cujuscumque status & conditionis existat, ipsam Ecclesiam Trajectensem, contra hujusmodi Privilegium, & nostræ Confirmationis tenorem, molestare, aut in ejusdem præjudicium in præmissis quidquam in perpetuum audeat attentare; decernentes irritum & inane, si quid a quoquam in contrarium fuerit attentatum. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc nostræ confirmationis paginam infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Ceteraque omnia privilegia confirmat.

Datum Romæ apud sanctum Petrum XV. Kalendas Aprilis, Pontificatus nostri anno I.

Dat. die 18. Martii anno Dom. 1145. Pontif. ann. I.

II.

Elargitio Privilegiorum Monasterio S. Salvatoris Papien. Diœcesis Ordinis Cassinen. quod S. R. Ecclesiæ subjectum tantummodo declaratur.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Oberto Abbati Monasterii S. Salvatoris secus Papiam siti, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Ex Archiv. Monast. hujus edidit Margarinus Bullar. Cassin. Part. II num. CLXVII.

Exordium

AD hoc nobis a Deo Pastoralis officii sic curâ commissâ est, ut quieti & utilitati omnium Ecclesiarum paterna debeamus solicitudine providere; & ne pravorum hominum fatigentur molestiis, eas auctoritate nostræ Sedis communire. Quapropter, in Christo dilecte fili Oberte Abbas, tuis rationabilibus postulationibus assensum prębentes, Monasterium Domini Salvatoris, cui Deo auctore præsides, cum omnibus ad ipsum pertinentibus ad exemplum Prædecessorum nostrorum felicis memoriæ Joannis, Benedicti, Paschalis, Calixti, Honorii, Innocentii, & Lucii, Romanorum Pontificum, sub beati Petri tutela, & Apostolicæ Sedis defensione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus: Quod nimirum Cœnobium ab Adeleyda Imperatrice Augusta, benignissima pietate renovatum, & ejus liberalitate amplissimis possessionibus ditatum esse cognovimus; statuentes itaque, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impresentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, sive aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Castrum Monticelli cum duabus cappellis & omnibus suis pertinentiis, Curtem Olonæ cum cappella S. Anastasii & omnibus sibi pertinentibus: Curtem Baseregutiæ cum Baptismali Ecclesia in honorem sanctæ Marię constructa, & cappella unà cum omnibus sibi pertinentibus, Curtem Frixinariæ cum cappella una & omnibus sibi per-

Monasterium sub Sedis Apostolicæ defensione suscipit;

Bona eidem ab Imperatrice Adelaide, cæterisque fidelibus donata confirmat;

Quorum nonnulla enumerat.

Pertinentibus, Curtem Melariæ cum Plebe S. Michaelis, & Ecclesia S. Stephani, & S. Materni, & omnibus sibi pertinentibus: curtis Herbariæ medietatem: & plebem S. Faustini, cum omnibus ad ipsas medietates, & plebem pertinentibus: Viridarium infra portam sancti Johannis, & prope Palatinam portam situm, cum duabus cappellis, una in honore sancti Laurentii, & altera in honore sanctæ Mariæ constructis; Curtem Garlaschi cum cappella una sanctæ Mariæ, cum honore, & districtu per duo miliaria in circuitu; In Maringo Ecclesiam unam in honore sancti Martini, & cappellam unam in honorem sanctæ Mariæ constructam, cum omnibus ad ipsas pertinentibus: Cellam sanctæ Honoratæ cum omnibus suis pertinentiis, medietatem curtis Corianæ cum cappella una in honore sanctæ Mariæ constructa, & cum districtu totius præfatæ Curiæ: Curtem Antellami cum omnibus sibi pertinentibus, curtem Armentariæ cum cappella una, & omnibus sibi pertinentibus. Sane, obeunte te, nunc Abbate ejusdem Monasterii, nullus ibi qualibet subreptionis astutia Abbatem ibi eligere præsumat, nisi quem fratres communi consensu, vel pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum; Electus autem a Romano Pontifice consecretur. Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium seu Basilicarum, ordinationes Monachorum seu Canonicorum vestrorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, a quo malueritis, suscipiatis Episcopo, si quidem Catholicus fuerit, & gratiam sanctæ Apostolicæ Sedis habuerit. Porro in Ecclesiis eidem Monasterio pertinentibus, scilicet in Ecclesia sancti Martini de Maringo, & in Ecclesia sancti Anastasii Olonę, & in Ecclesia sancti Salvatoris Monticelli, Baptismum apostolica auctoritate concedimus, & in aliis Ecclesiis, eidem Monasterio pertinentibus, in quibus usque ad hæc tempora constat esse celebratum. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus, aut sumptibus excolitis, vel de vestrorum animalium nutrimentis decimas nullus Clericus, vel Laicus a vobis exigere præsumat. Usum quoque Caligarum, Sandaliorum, Chirothecarum, & Mitræ, sicut per Prædecessorum nostrorum, authentica privilegia tibi tuisque successoribus concessum esse dignoscitur, & nos ex liberalitate Sedis Apostolicæ conced mus, Ad hæc præsenti capitulo adjicientes, ut præfatum Cenobium sub nullius Ecclesiæ ditione permaneat, sed solùm sanctæ Apostolicæ Sedi obnoxium existat. Decernimus ergo, ut nulli Episcopo, vel alicui omnino hominum liceat, prefatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integre conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Abbatis electionem ad Monachos,

Ad Rom. Pontificem consecrationem spectare decernit;

Quæ Ordinarii propria sunt, a quocumque Episcopo recipiendi facultatem elargitur.

Baptismatis Sacramentum in Ecclesiis Monasterii ad id olim deputatis, conferendi facultatem impartitur.

Decimas bonorum Monasterii a quocumque exigi prohibet.

Caligarum, Sandaliorum, Chyrothecarum, & Mitræ usum Abbati concedit: Monasterium verò S. R. E. tantummodo subditum declarat.

Solitæ conclusiones.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus ss.
Ego Theodewinus sanctæ Rufinæ Episcopus ss.
Ego Conradus Sabinensis Episcopus ss.
Ego Petrus Albanensis Episcopus ss.
Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tituli S. Callisti ss.
Ego Guido Presb. Card. tit S. Chrysogoni ss.
Ego Ubaldus Presbyter Card. tit. S. Crucis in Hierusalem ss.
Ego Villanus Presb. Card. tit. S. Stephani in Coelio Monte ss.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis tituli sanctorum Sergii & Bacchi ss.
Ego Otto Diaconus Cardinalis sancti Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Guido Diaconus Card. tit. SS. Cosmæ & Damiani ss
Ego Octavianus Diaconus Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ss.
Ego Joannes Diaconus Card. S. Marię Novæ ss.

Datum Viterbii per manum Roberti S. R. E. Presbyteri Card. & Cancellar. VIII. Kal. Maii Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLV. Pontificatus vero Domni Eugenii III. Papæ anno I.

Dat. die 24. Aprilis annó Dom 1145. Pontif. ann I.

III.

Simile privilegium Monasterio sancti Petri Perusinæ Diœcesis ejusdem Ordinis.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Bernardo Abbati Monasterii sancti Petri, quod secus Perusinam Civitatem situm est, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris regularem vitam prof., in perpetuum.

Ex Archiv. Monasterii hujus ibid. & seq.

Exordium.

DEsiderium, quod ad Religionis propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, atque prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, præfatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, Apostolicę Sedis privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quęcumque bona idem Locus im presentiarum justè & legitimè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Principum, oblatione Fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, vobis vestrisque successoribus firma & illibata permaneant, tam in Ecclesiis, quàm in Cellis, curtibus, plebibus, monasteriis, fundis, atque casalibus; in quibus utique hęc propriis nominibus duximus exprimenda: Plebem sancti Constantii, sancti Rufini, sancti Martini, & sancti Joannis: Plebem sancti Martyrii: Ecclesiam sancti Benedicti in Agellione cum suis pertinen-

Bona Monasterio confirmat,

nonnulla enumerans.

nentiis, Eccleſiam ſancti Juſtini cum curte ſua, Eccleſiam ſancti Andreæ & ſancti Angeli de Aliano cum ſuis pertinentiis, Eccleſiam ſanctę Marię in Petiniano & ſancti Clementis, Curtem de Caſale, Curtem de Petroniano, & quod vobis pertinet de Curte & Eccleſia ſancti Donati in Civitella: Nec non terram Hugonis Nepotis Bernonis de Monte nigro. Apoſtolicę quoque Sedis tibi munimine confirmamus Eccleſias ſanctorum Appollinaris, Blaſii, & Montani cum ſuis pertinentiis: ſalvo annuo cenſu Farfenſis Eccleſię. Quin etiam confirmamus Maſſas tres, in Comitatu Peruſino poſitas, unam, quę vocatur Puſulo, alteram Filontio, & aliam quæ nuncupatur Caſalina, cum Eccleſiis, caſis, vineis, campis, ortis, montibus cultis, & incultis, & omnibus ſuis pertinentiis, Monaſterium ſancti Angeli in Comitatu Aſſiſinate in loco, qui dicitur Limiſano, cum cellis, capellis, & omnibus ſibi pertinentibus, Eccleſiam ſancti Arcangeli, ſitam juxtà lacum Peruſinum, Monaſterium ſancti Salvatoris in Potale, Monaſterium ſancti Petri in Poliano cum univerſis eorum pertinentiis, Eccleſiam ſancti Silveſtri in Murcelle, Eccleſiam ſancti Donati, jus quod habetis in Agello, Eccleſiam ſanctæ Marię in Podio cum ſuis pertinentiis, Eccleſiam ſancti Pauli in Monticello, Eccleſiam ſancti Petri de Petroniano cum curte ſua, Hoſpitale quoque, quod antè portam ſancti Petri ſitum eſt, quemadmodum a prędeceſſore noſtro fel. mem. Papa Lucio vobis reſtitutum eſt: ſalvo jure Dominici Sepulchri, Caſtrum, quod vocatur Fracta filiorum Azonis. Sane Chriſma, Oleum ſanctum, Conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, Ordinationes Monachorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, & Clericorum ad idem Monaſterium pertinentium, a Diœceſano accipietis Epiſcopo; ſi quidem Catholicus fuerit, & ſi ea gratis ac ſine pravitate voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis Catholicum, quem malueritis, adire Antiſtitem, qui nimirum noſtra fultus auctoritate, quæ poſtulatis, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejuſdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint, a Romano Pontifice conſecrandum. Miſſas autem publicas in eodem Monaſterio per Epiſcopum fieri, vel ſtationes, aut ordinationes aliquas celebrari, præter Abbatis ac fratrum voluntatem, omnimodò prohibemus; ne in ſervorum Dei receſſibus occaſio popularibus præbeatur ulla conventibus. Nec ulli Epiſcopo facultas ſit, prǽter Romani Pontificis conniventiam, idem Cœnobium aut ejus cellas gravare, interdicere, vel excommunicare, ſeu exactiones novas imponere; nec ſęcularium procerum cuiquam liceat, fodrum, vel aliud ſervitium ab eodem Monaſterio, aut ejus pertinentiis extorquere: ſalvo nimirum jure ac dominio Sanctæ Romanę Eccleſiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, ſeu injuſtè datas ſuis uſibus vendicare, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hìc bonæ actionis fructum percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Chriſma, ſacros Ordines, aliaque hujuſmodi ab Epiſcopo Diœceſano per Monachos ſuſcipi jubet:

Abbatis autem electionem ad ſolos Monachos ſpectare decernit;

conſecrationem vero ad Rom Pontificem;

Miſſas ab Epiſcopo celebrari, Stationes Ordinationeſque in Monaſterio haberi abſque Abbatis conſenſu;

Decimaſque ex bonis illius quacumque occaſione exigi prohibet;

Solitæ concluſiones.

Eugenii PP. & S.R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicę Eccleſię Epiſc. ſs.
Ego Theodewinus ſanctę Ruſinę Epiſcopus ſs.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſs.
Ego Gregorius Presb. Card. tit. S. Calliſti ſs.
Ego Guido Presb. Card. tit. S. Chryſogoni ſs.
Ego Rainerius Presb. Cardinalis tit. S. Priſcæ ſs.
Ego Guido Presb. Card. tit SS. Laurentii & Damaſi ſs.
Ego Nicolaus Presb. Card. tit. S. Cyriaci ſs.
Ego Manfredus Presb. Card, tit. S. Sabinę ſs.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli ſs.
Ego Greg. Diac. Card. tit. SS. Sergii & Bacchi. ſs.

Dat. die 25. Aprilis anno Dom. 1145. Pont. ann. 1.

Datum Viterbii per manum Roberti ſanctę Romanę Eccleſię Presbyteri Cardinalis & Cancellarii, VII. Kal. Maii Indictione VIII. Incarnationis Dominicę anno MCXLV. Pontificatus Domni Eugeni III. Papæ anno I.

IV.

Confirmatio donationum, a Germaniæ Proceribus, Epiſcopis, cæteriſque factarum Monaſterio Schyrenſi in Bavaria, cui nonnulla conceduntur privilegia.

Ex Hundii Hiſt. Salisburg. T. III.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Ulrico Abbati Monaſt. S. Mariæ Schyren, quod in Epiſcopatu Friſingenſi ſitum eſt, ejuſque fratribus tam præſentibus, quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

Religioſis deſideriis dignum eſt facilem prębere conſenſum, ut fidelis devotio celerem ſortiatur effectum. Hujus rei gratia, dilecti in Domino filii, Prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Paſchalis & Caliſti Romanorum Pontificum veſtigiis inhærentes, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Beatæ Dei genetricis ſemperque Virginis Marię Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & pręſentis ſcripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona impręſentiarum juſtè atque canonicè poſſidetis, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, ſive aliis juſtis modis poteritis adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Locum Viſpachave & Uſinhoven, in quibus prius habitaſtis, ſicut per prę-

Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipitur:

Bona omnia ac donationes eidem confirmantur:

fatos

fatos prędecessores nostros confirmata sunt; quęcumque etiam in parochiis, & in decimis ab Episcopis vobis concessa sunt; & quicquid Otto Palatinus Comes, ejusdem loci fundator, consentiente nobili fœmina Petrissa Comitissa, & aliis quinque Comitibus; & quicquid Haziga cum filiis suis Ekkhardo, Bernhardo & Ottone Comitibus, seu etiam illustris recordationis Comes Perichtoldus, Comes etiam Chunradus, & frater ejus Otto, Bernhard, & Ekkenhaudus, aliique fideles Christi pro suarum animarum salute Congregationi vestræ de suo jure obtulisse noscuntur, per pręsentis scripti paginam vobis in perpetuum confirmamus. Chrisma, Oleum sacrum, consecrationis Altarium sive Basilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, a Diœcesano accipietis Episcopo, si fine pravitate exhibere voluerit; alioquin, liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire Antistitem, & ab eo consecrationum sacramenta suscipere, qui Apostolicæ Sedis fultus auctoritate, quæ postulantur, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia prępnatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, vel de suo, vel de alieno, si oportuerit, collegio, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Porro sepulturam loci vestri omnino liberam esse sancimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi fortè excommunicati sint, nullus obsistat. Sane Advocatum vobis secundùm vestrum arbitrium, aliorumque religiosorum, & sani consilii virorum, quem potissimùm elegeritis, concedimus, qui timoris amorisque Dei respectu vestræ voluntati benignè provideat; Ipse tamen si molestus vobis extiterit, nostra auctoritate liceat vobis alium idoneum constituere. Porro nec ipsi, nec aliis facultas sit, Advocatiam loci vestri sibi quasi hæreditariam vendicare, vel vobis renitentibus possidere. Ad indicium autem hujus a Sede Apostolica perceptæ protectionis, bizantium aureum nobis nostrisve successoribus annis singulis persolvetis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salvâ Apostolicę Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, si secundò tertiòve commonita fuerit, & non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat: Cunctis autem eidem Ecclesiæ sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic bonæ actionis fructum percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Sacri Ordines, aliaque hujus generis sacra mysteria ab Episcopo recipienda.

Abbas per Monachos eligendus;

Sepulturam in hac Ecclesia fore cuiquam liberam.

Advocatus quoque per Monachos eligendus, sub conditione, quod hujusmodi munus non cedat in jus hæreditarium.

Census annuus Sedi Apost. persolvendus.

Solitæ conclusiones.

Data Viterbii per manum Roberti sanctæ Romanę Ecclesię Presbyteri Cardinalis & Cancellarii, II. Kalend. Maii, Indict. VIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLV. Pontificatus vero Domni Eugenii III. Papę anno I.

Dat. die 30. Aprilis anno Dom. 1145. Pont. anno I.

V.

Privilegium confirmationis bonorum omnium S. Veronensis Ecclesiæ.

Hujusce Episcopii Canonicis bona pariter omnia confirmarunt Leo IX. Gregorius VII. Clemens II. quorum Diplomata suis locis retulimus.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Theobaldo Veronensi Episcopo, ejusque successoribus canonicè promovendis, in perpetuum.

Ex Tabulario Ecclesiæ hujus edidit Ughell. Ital. Sac. To. V.

PIÆ postulationis &c. Eapropter, venerabilis frater in Christo Theobalde Episcope, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & B. Dei Genetricis semper Virginis Mariæ Veronensem Ecclesiam, cui Deo auctore præesse dignosceris, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quęcumque bona, quæ impræsentialiter justè & canonicè possides, aut in futurum rationabilibus modis, Deo propitio, poteris adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Monasterium sancti Zenonis, Monasterium sanctorum Firmi & Rustici, Monasterium S. Nazarii cum omnibus eorum pertinentiis, Ecclesias ipsius Civitatis, arcem Malsissinicum omni dominio & districtu & omnibus pertinentiis suis, plebem ejusdem arcis cum omnibus cappellis suis, jus nostrum in castro, quod dicitur Tutis, castrum Garde cum cunctis appendiciis suis, plebem ejusdem loci cum omnibus suis cappellis, plebem de Caprino cum suis cappellis & decimis, & plebem de Cisano cum cappellis & decimis, & plebem Gazizio cum cappellis & decimis, plebem de Teneri cum cappellis & decimis, plebem de Pavenguli cum cappellis & decimis & castello, Monasterium Vemagazano cum cappellis & decimis, plebem ejusdem loci cum decimis & cappellis suis, curtem de Lenzani cum castro & omnibus pertinentiis suis, Rivotellam cum cappellis & decimis, plebem Sitinii cum cappellis & decimis, Monasterium S. Vigilii, plebem Puzolengi cum cappellis & decimis, plebem sancti Zenonis Zodeldisco cum Ecclesia S. Michaelis sita juxta Tartarum cum decimis, Ecclesiam sancti Nazarii cum decimis & curte, Ecclesiam sancti Ambrosii de Casali-alto cum pertinentiis suis, plebem de Valegio cum cappellis & decimis, Monasterium sanctæ Mariæ juxta mensam quantum ad jus spectat parochiale, plebem de Ponto cum cappellis & decimis & curte, plebem S. Andreæ cum cappellis & decimis & curte, plebem de Pischeria cum cappellis & decimis & curte piscationibus & dimidio, plebem Cartholengi cum cappellis & decimis, plebem de Palazolo cum decimis, plebem Summę Campacæ cum cappellis & decimis, plebem de Gregia cum cappellis & decimis & curte, plebem de Vico Attici cum cappellis & deci-

Exordium, ut in cæteris Diplomatibus. Ecclesiam ipsam sub protectione Sedis Apost. recipit,

ejusque bona omnia confirmans nonnulla enumerat.

decimis, plebem de Trinenzolo cum cappellis & decimis, plebem de Bonefisio cum cappellis & decimis, plebem de Castellari, plebem de Moratica cum cappellis & decimis, Ecclesiam sancti Petri in Monasterio cum decimis, plebem S. Prosdocimi cum cappellis & decimis & curte usque ad veterem alveum Tartari, Ecclesiam Gratii cum decimis, Ecclesiam curtis Regiæ cum decimis & curte, Jus parochiale in plebe de Nogaria (sicut per concordiam inter te & Nonantulanum Abbatem in præsentia nostra, factum determinante, statutum est, & de scripto nostro firmatum) cum decimis, quas canonice possides in eadem villa de Nogaria, & in altera villa, quæ dicitur Aspum: Ecclesiam Casalavoni, Ecclesiam Salezole, Ecclesiam Ravanuance cum decimis, Ecclesiam Vanferrarii cum decimis, Plebem Ceredi cum cappellis & decimis & familia, & quicquid aliud ibidem juste possides, plebem Leniacis cum cappellis & decimis & curte & cunctis pertinentiis suis, plebem Portaerem cum cappellis & decimis & curte & cum pertinentiis suis, curtem Baasi cum cappellis & decimis; plebem S. Zenonis cum cappellis & decimis & curte, plebem Englarii cum cappella & decimis, & quicquid aliud ibidem juste possides, curtem Bonamdigni cum Ecclesiis & decimis, Ecclesiam Lasiæ cum decimis, curtem Rupæclaræ cum plebe & cappellis decimis familiis cæterisque suis pertinentiis, plebem Cortiliani cum decimis, plebem Boboloni cum decimis & curte, plebem Tumbe cum cappellis & decimis & curte cæterisque suis pertinentiis, villam Casanovę cum omni districtu & castello veteri, plebem de Roncho cum cappellis & decimis, plebem Insulæ Porcharitię cum cappellis decimis & curte, plebem de Opedani cum cappellis & decimis, curtem Scardevariæ cum Ecclesiis & decimis, plebem Geberti cum cappellis & decimis, plebem Azanensis cum cappellis & decimis, Ecclesias de Porcilli cum cappellis & decimis, plebem de Suardio cum cappellis & decimis, & quicquid ibidem juste possides, curtem Galderii cum Ecclesiis & decimis & familiis, & quicquid juris habet in Mooe quod vocatur Sarmatiæ, & in sylvis sitis juxta Montem fortem, & in Fusta lino cum cunctis pertinentiis ejusdem curtis, plebem Colonionæ cum cappellis & decimis & familiis & dimidia curte, plebem Illati cum cappellis & decimis & dimidia curte, curtem Calavenæ cum plebe & cappellis & decimis & familiis & suis pertinentiis, Monasterium S. Petri de Calavena, plebem de Mezano cum cappellis & decimis & castello & familiis, dimidiam curtem Lavanii cum Ecclesiis & decimis, curtem Montis-aurei cum plebe & cappellis & decimis & omnibus suis pertinentiis, plebem de Cretiana cum cappellis & decimis & familiis, curtem Alzenagi, & dimidiam partem Azagi, plebem Albatiani cum decimis & cappellis in districto Curiæ, & familiis, plebem S. Floriani cum cappellis & decimis & familiis, plebem de Higratio cum cappellis & decimis & familiis & dimidia parte curtis, plebem S. Georgii cum cappellis & decimis & familiis & dimidia curte. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate. Siqua igitur in futurum, &c.

De eretum immunitatis i ab omni molestia, vi &c.

Sub solitis pœnis & clausulis prout in reliquis.

Eugenii PP. & S. R. Ecc. Cardd. subscriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episc.
Ego Theodewinus S. Rufinæ Episcopus ss.
Ego G. Presb. Card. tit. S. Calixti ss.
Ego Guido Presbyter Card. Tit. S. Chrysogoni ss.
Ego Raynerius Presbyter Cardinalis Tit. S. Priscæ subscripsi.
Ego Thomas Presb. Card. Tit. Vestinæ subsc.
Ego Manfredus Presb. Cardinalis Tit. S. Sabinæ subscripsi.
Ego Gregorius Diaconus Card. SS. Sergii & Bacchi subsc.
Ego Villanus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cælio monte ss.
Ego Otto Diac. Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Guido Diaconus Cardinalis SS. Cosmæ & Damiani.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu subsc.
Ego Rodulphus Diac. Card. S. Luciæ in Septasolis subsc.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Angeli subsc.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin ss.
Ego Bernardus Diac. Card. sanctæ Romanæ Ecclesiæ subsc.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Via lata ss.
Ego Cinthius Diac. Card. sanctæ Romanæ Ecclesiæ subsc.

Datum Viterbii per manum Roberti S. R. E. Presb. Card. & Cancell. XVI. Kal. Jun. Indict. VIII. Incarnationis Dominicæ an. MCXLV. Pontif. vero D. Eugenii III. PP. anno I. (a)

Dat. die 17. Maii ann. Dñi 1145. Pontif. anno 1.

(a) Non unam aut alteram dedit Eugenius Epistolam ad vindicanda Veronensis Ecclesiæ jura, & quietem in ejusdem Ecclesiæ Capitulum inducendam, ut videre est apud laudatum Ughellium. Nos unam hoc selegimus Diploma, quod naturæ Collectionis nostræ magis convenit. Ex eo patet, quantæ dignitatis hæc Ecclesia tunc temporis fuerit, & quam sedulo ejus bonorum integritati consuluerit Eugenius.

VI.

Samsonem Remensem Archiepiscopum objurgat quod Francorum Regem, contra jus Archiepiscopi Bituricensis, in Bituricensi Civitate coronare præsumpserit ipsique propterea usum Pallii interdicit.

Ex Concil. Tom. XII. col. 1615.

Eugenius Episcopus Servus Servorum Dei, Venerabili Fratri Samsoni Remensi Archiepiscopo salutem, & Apostolicam benedictionem.

Quæ perpetrarit Samso contra Bituricensem Ecclesiam & Archiep. narrat; etiam cum contemptu Sedis Apostolicæ.

QUantum Sancta Romana Ecclesia, nostrique Prædecessores felicis recordationis, videlicet Innocentius, Cœlestinus, & Lucius pro pace Bituricensis Ecclesiæ, & venerabilis Fratris nostri Petri ejusdem Ecclesiæ Archiepiscopi laboraverunt, universus fere mundus cognovit, & prudentiam tuam latere non debuit. Nunc autem cum per Dei gratiam, & eorundem Prædecessorum nostrorum studium ad portum quietis venisset; tu qui eidem Fratri tuo congratulari debueras, versa vice in ipsius injuriam, & perturbationem usu temerario prorupisti, & carissimum Filium nostrum Ludovicum illustrem Francorum Regem coronare in Bituricensi Civitate contra appellationem ad Sedem Apostolicam præsumpsisti. Quod nec tu, nec aliquis prædecessorum tuorum fecisse dignoscitur: Sed Bituricenses Archiepiscopi, Leodegarius videlicet, Vulgrinus, & Albericus bonæ memoriæ usque ad hæc tempora quiete, & pacifice obtinuisse noscuntur. Nec profuit eidem Archiepiscopo illud ultimum miserorum refugium, Sedis Apostolicæ videlicet appellatio, nec hoc etiam quod S. R. E. matrem suam, & nostram præsentiam devotione debita visitaverit, & eadem die nostro conspectui assistebat, immo ad majorem beati Petri, & nostrum contemptum Bituricensem Ecclesiam a divinis officiis interdictam, cum Gosseno Svessionensi Episcopo, & aliis Ecclesiæ tuæ Suffraganeis, Abbatibus quoque, & multis aliis tuæ Provinciæ ausu sacrilego invasisti, & divina ibidem officia celebrare, & oblationes asportare temere præsumpsisti. Statuto etiam appellationis termino, nec ipse venisti, nec sufficientes responsales, qui pro te responderent, ad nostram præsentiam destinasti. In quo quantum offenderis, quantumque matris tuæ S. R. E. dignitati derogaveris, si sollicita consideratione pensasses nequaquam in tantam audaciam prorupisses. Quanto etiam a matre tua S. R. E. ampliorem consecutus es dignitatem, tanto majorem ei honorem, & reverentiam te decuit exhibere: nec hoc etiam reticendum duximus, quod idem Frater noster Petrus Archiepiscopus a Prædecessore nostro felicis memoriæ Papa Innocentio ad sacros ordines in Romana Ecclesia promotus est, & ab ipso ad Bituricensis regimen Ecclesiæ destinatus. Unde scire te volumus, quia ipsius, & commissæ sibi a Domino Ecclesiæ injurias non alienas, sed propria, & tamquam nobis ipsis illatas deputamus. Quamvis itaque pro tanto excessu, & tam manifesto contemptu graviorem in te, & complices tuos ex rigore justitiæ possemus protulisse sententiam: ex mansuetudine tamen Sedis Apostolicæ debitam sententiam duximus differendam. Verumtamen ne tantum excessum dissimulare, & quasi silentio præterire videamus: communicato Fratrum nostrorum consilio usum pallii tibi interdicimus per Apostolica tibi scripta mandantes, atque præcipientes quatenus infra dies quadraginta postquam præsentia scripta susceperis, easdem oblationes, & præcipue eosdem cereos, quos in eadem Ecclesia recepisti, per adoneas, & honestas personas ad Ecclesiam Bituricensem, cum integritate remittas, & super ipsum Altare manifeste, sicut manifesta fuit injuria restitui facias, de tanto vero beati Petri, & nostro contemptu, cum complicibus suis videlicet G. Suffionensi, & A. Atrebatensi, O. Balvacensi. T. Ambianensi S. Silvanectensi, S. Hortomensi, & G. Batalaunensi, Episcopis, Bartholomæ Laudensi Thesaurario, & Bossone Remensi, qui tibi in tanta præsumptione astiterunt, proximis beati Martini octavis responsurus, & satisfacturus Apostolico te conspectui repræsentes.

Eugenii PP. longanimitas.

Pallius usus Samsoni interdicitur.

Et dies dicta.

Datum Lutrii Septimo Kalendas Aprilis (a).

Datum die 25. Martii Anno Domini 1146 Pontif. anno XI.

VII.

Confirmatio, sive renovatio, & nova concessio Privilegiorum Monasterio S. Joannis Evangelistæ Parmen. Diœcesis Ordinis Casinen.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Guidoni Abbati Monasterii S. Joannis, quod in Parmensi Urbe situm est, ejusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Ex Archivo Monast. hujus edidit Margarinus Bullar. Cassinen. Par. II num. CLXIX.

Exordium.

QUoniam sine veræ cultu religionis nec caritatis unitas potest subsistere, nec Deo gratum exhiberi servitium, expedit Apostolicæ auctoritati, religiosas personas diligere, & loca, in quibus divinis vacant officiis, Sedis Apostolicæ munimine confovere. Ideo dilecte in Domino fili Guido Abbas, tuis rationabilibus postulationibus clementer annuimus, & Prædecessoris nostri, felicis memoriæ Paschalis Papæ vestigiis inhærentes, Ecclesiam sancti Johannis, cujus regimini es deputatus, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti paginâ communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona præ-

Prædecessorũ Pontificum more Monasterium sub protectione Sedis Apost. recipiens,

(a) De epistolæ hujus authoritate accipe quæ referunt Sammarthani *Gall. Christian. edit. Parisiis* 1720. *Tom. II. col.* 53-- Eugenius Papa scripsit ad Samsonem Remorum Archiepiscopum, vehementer eum redarguens, quod ausus esset in Ecclesia Bituricensi Ludovicum Regem coronare, absente Petro, qui tum erat Romæ. Quapropter ei ejusque Provinciæ Episcopis diem dicit, ad quem debeant sibi adesse hac de re responsuri.

Bona omnia eidem confirmat.

præfatum Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis nominibus duximus exprimenda: In eodem Episcopatu Parmensi Ecclesiam S. Stephani, quæ est in Burgo, Ecclesiam S. Michalis de Arcu, Ecclesiam S. Stephani de Torano, Ecclesiam S. Laurentii de Casella cum curte, Ecclesiam S. Jacobi de Casa Dei cum curte, Ecclesiam S. Savini cum curte, Ecclesiam S. Laurentii de Ramuscello, castrum Ramuscelli cum Ecclesia, castrum S. Vitalis cum Ecclesia & curte, Ecclesiam S. Johannis de Petrignano, Ecclesiam S. Silvestri de Gambaletico, Ecclesiam de Gainaco, Ecclesiam S. Silvestri de Insula, Ecclesiam S. Salvatori de Sanguineo cum castro & curte, duas partes curtis Saccæ, & quod in Ecclesia ejusdem loci habetur, Ecclesiam Sanctæ Justinæ, Ecclesiam Sancti Prosperi & Sancti Anastasii, quæ sunt in eadem civitate, Ecclesiam S. Jacobi, quæ est in capite pontis, Ecclesiam S. Petri de Burgo S. Domnini, Ecclesiam de Provinciano, Ecclesiam S. Matthæi de Callio, Ecclesiam S. Melani cum medietate Burgi, & quatuor domibus, Ecclesiam de Paterno cum castro & curte, Ecclesiam sancti Michaelis de Filino, & quicquid habetis in Ecclesia S. Georgii de Pratis, Ecclesiam S. Luciæ de Covagnano: In Episcopatu verò Cremonensi Ecclesiam S. Justini de Delmona cum omnibus pertinentiis suis: In Regiensi Episcopatu Ecclesiam S. Michaelis de Fossa: In Lunensi Episcopatu Ecclesiam S. Johannis, & Ecclesiam de Cavallana: In Episcopatu Pistoriensi Monasterium S. Bartholomæi cum Ecclesia S. Mariæ, quæ est extra portam, quæ dicitur Lucensis, & Ecclesia S. Georgii ultra fluvium Simbrone, & Ecclesia S. Romani, & Ecclesia S. Benedicti de Masiano, cum curtibus & omnibus pertinentiis eorum, & Ecclesia de Capitiana cum curtibus & pertinentiis suis, & Ecclesia S. Bartholomæi de Trivallo, cum curte & omnibus pertinentiis suis, & Ecclesia S. Domnini de Smapolis cum curte & omnibus pertinentiis suis, Ecclesia S. Angeli in valle Nebulæ cum omnibus earum pertinentiis, & Ecclesia S. Martini de Madia; Decimas quoque Parmensium Episcoporum, Monasterio vestro concessas, vobis nihilominus confirmamus. De illis etiam terris, quæ vestri Monasterii juris sunt, ubicumque sunt, & quæ noviter coluntur, & olim a sexaginta vel quinquaginta seu quadraginta annis, & infra, cultæ non fuerint, nemo decimas de fructibus earum adversum vos petere audeat. Sanè de laboribus, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, seu de nutrimentis vestrorum animalium decimas exigi prohibemus. Quæcumque vero libera persona ad vos venire, & Religionis habitum suscipere voluerit, licentiam ei concedimus. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut quicumque illic sepeliri decreverint, nisi fortè excommunicati fuerint, eorum devotioni, & extremæ voluntati nullus obsistat. De Monachis Clericisque tuis, tibi licentiam, tuisque successoribus, & Prioribus Monasteriorum tuorum, damus super eos ad ordinandum, a quocumque Episcopo volueris, manus imponi; ita tamen, ut Catholicus sit. Omnibusque prohibemus ex Abbatem in ipso Monasterio eligere, extraneis Monasteriis, nisi communicato consilio, & assensu melioris & majoris partis fratrum Monasterii S. Johannis. Nullus etiam Episcopus, vel Plebanus in tuis Ecclesiis, ubicumque sint, audeat aliquem Clericum intromittere vel extrahere, absque tua voluntate, & eorum Priorum, qui per diversa loca consistunt. Item nullus Episcopus audeat consecrare aliquam Ecclesiam, quæ juris vestri Monasterii esse decernitur, sine licentia & invitatione Abbatum Monasterii S. Johannis, & Priorum, qui per diversa constituti fuerint. Universis autem interdicimus, ut vestris cappellis, ubicumque sint, officium interdicere nullatenus præsumant; & sepulturam eis, qui ibi sepeliri voluerint, non contradicant. Cunctis etiam Episcopis, subjectisque sibi personis, omnino interdicimus, honorem, & quæcumque bona vestri juris minuere, ubicumque cognoscuntur esse. Et si quis ad hec nititur, & in hac pertinacia manere cognoscitur, licentiam ad Apostolicam Sedem tibi tuisque Prioribus appellandi fiducialiter damus. Decernimus ergo, ut nulli hominum, clericorum, sive laicorum, liceat idem Monasterium S. Johannis Parmensis, nec ullum Monasteriorum, quæ sub eo consistunt, temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis fatigationibus vexare, vel fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum subtentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia eternæ pacis inveniant. Amen.

Decimas ab Episcopis Parmen. ei concessas ratas habens,

Quæ a sexaginta annis a Monachis solutæ non sunt,

Cæterasque de eorum laboribus provenientes a quoquam exigi prohibet.

Ad Monast. confugientes recipiendi,

Sepulturam petentibus concedendi,

Ordinationes a quolibuerit Episcopo suscipiendi, præbet facultatem.

Abbatem ex ipso Monasterio eligendum constituit,

In Ecclesias Monasterio pertinentes Clericos sine Abbatis consensu intromitti,

Ipsasque Ecclesias consecrari,

Vel ullo modo interdici, prohibet.

Appellationem ad Sedem Apost. a quibuscumque molestiis concedit.

Solitæ conclusiones.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Ego Conradus Sabinensis Episcopus ss.

Ego Ubaldus Presb. Card. sanctorum Joannis & Pauli ss.

Ggo Nicolaus Presb. Card. S. Cyriaci ss.

Ego Otto Diac. Card. sancti Georgii ad Velum aureum ss.

Ego Guido Diac. Card. Sanctorum Cosmæ & Damiani ss.

Ego Jacintus Dac. Card. sanctæ Mariæ in Cosmedin ss.

Ego Jordanus sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diac. Cardinalis ss.

Dat. die 31. Octobr. anno Dom. 1145. Pontif. anno I.

Datum Viterbii per manum Roberti sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presb. Card. & Cancell. II. Kalendas Novembris Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLV. Pontificatus vero Domni Eugenii III. Papæ anno I.

VIII.

Indictio Belli, & Cruciatæ contra Paganos pro defensione Terræ sanctæ Hierusalem cum Indulgentiarum & privilegiorum concessione pro Cruce signatis.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, charissimo filio Ludovico illustri & glorioso Francorum Regi, & dilectis filiis Principibus, & universis Dei Fidelibus per Galliam constitutis, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Pont. multum laborarunt pro liberatione Orientalis Ecclesiæ.

Urbanus II. magno promoto exercitu Hierusalem & alias civitates expugnavit, Francorum præsertim fretus auxilio.

Quantum prædecessores nostri Romani Pontifices pro liberatione Orientalis Ecclesiæ laboraverunt, antiquorum relatione didicimus, & in gestis eorum scriptum reperimus. Prædecessor etenim noster felicis memoriæ Papa Urbanus, tamquam tuba intonuit, & ad ipsius deliberationem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ filios de diversis mundi partibus sollicitare curavit. Ad ipsius siquidem vocem Ultramontani, & præcipuè Francorum Regni fortissimi & strenui Bellatores, & illi etiam de Italia, charitatis ardore succensi, convenerunt; & maximo congregato exercitu, non sine magna proprii sanguinis effusione, divino eos auxilio comitante, Civitatem illam, in qua Salvator noster pro nobis pati voluit, & gloriosum ipsius Sepulchrum, passionis suæ nobis memoriale, dimisit, & quamplures alias, quas prolixitatem vitantes memorare supersedimus, a paganorum spurcitia liberarunt. Quæ per gratiam Dei, & Patrum vestrorum studium, qui per intervalla temporum eas defendere, & Christianum nomen in partibus illis dilatare pro viribus studuerunt, usque ad nostra tempora a Christianis detentę sunt, & aliæ urbes infidelium ab ipsis viriliter expugnatæ. Nunc autem nostris, & ipsius populi peccatis exigentibus, quod sine magno dolore & gemitu proferre non possumus, Edissa civitas, quæ nostra lingua Rohais dicitur, quæ etiam, ut fertur, cum quondam in Oriente tota terra a paganis detineretur, ipsa sola sub Christianorum potestate Domino serviebat, ab inimicis Crucis Christi capta est, & multa Christianorum castella ab ipsis occupata, ipsius quoque civitatis Archiepiscopus cum Clericis suis, & multi alii Christiani ibidem interfecti sunt, & sanctorum Reliquiæ in infidelium conculcationem datę sunt, & dispersæ. In quo quantum Ecclesiæ Dei, & toti Christianitati periculum immineat, & nos cognoscimus, & prudentiam vestram latere non credimus. Maximum namque nobilitatis & probitatis indicium fore cognoscitur, si ea, quæ patrum strenuitas acquisivit, a vobis filiis strenuè defendantur. Verumtamen si, quod absit, secus contingerit, patrum fortitudo in filiis imminuta probatur. Universitatem itaque vestram in Domino commonemus, rogamus, atque præcipimus, & in peccatorum remissionem injungimus, ut, qui Dei sunt, & maximè potentiores & nobiles, viriliter accingantur, & infidelium multitudini, quæ se tempus victoriæ super nos adeptam lætatur, sic occurrere, & Ecclesiam Orientalem tantâ patrum vestrorum, ut prædiximus, sanguinis effusione ab eorum tyrannide liberatam, ita defendere, & multa captivorum millia confratrum nostrorum de ipsorum manibus eripere studeatis, ut Christiani nominis dignitas vestro tempore augeatur, & vestra fortitudo, quæ per universum mundum laudatur, integra & illibata servetur. Sit vobis etiam in exemplum bonus ille Matathias, qui pro paternis legibus conservandis seipsum cum filiis & parentibus suis morti exponere, &, quicquid in mundo possidebat, relinquere nullatenus dubitavit, atque tandem, divino cooperante auxilio, per multos tamen labores tam ipse quàm sua progenies de inimicis viriliter triumphavit. Nos autem vestrorum quieti, & ejusdem Ecclesiæ destitutioni paterna solicitudine providentes, illis, qui tam sanctum tamque pernecessarium opus & laborem devotionis intuitu suscipere, & perficere decreverint, illam peccatorum remissionem, quam præfatus prædecessor noster Papa Urbanus instituit, auctoritate nobis a Deo concessa concedimus & confirmamus; atque uxores, & filios eorum, bona quoque & possessiones sub sanctæ Eccclesiæ, nostra etiam, & Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Prælatorum Ecclesiæ Dei protectione manere decernimus. Auctoritate etiam Apostolica prohibemus, ut de omnibus, quæ cum Crucem acceperint, quietè possederint, nulla deinceps quæstio moveatur, donec de ipsorum reditu vel obitu certissimè cognoscatur. Præterea, quoniam illi, qui Domino militant, nequaquam in vestibus pretiosis, nec cultu formæ, nec canibus vel accipitribus, vel aliis, quæ portendant lasciviam, debent intendere, prudentiam vestram in Domino commonemus, ut qui tam sanctum opus incipere decreverint, ad hæc non intendant; sed in armis, equis, & cæteris, quibus infideles expugnent, totis viribus studium & diligentiam adhibeant. Quicumque verò ære premuntur alieno, & tam sanctum iter puro corde incæperint, & de pręterito usuras non solvant: & si ipsi, vel alii pro eis, occasione usurarum astricti sint sacramento vel fide, Apostolica eos auctoritate absolvimus. Liceat eis etiam, terras sive cæteras possessiones suas (postquam commoniti propinqui, sive domini, ad quorum feudum pertinent, pecuniam commodare aut noluerint, aut non valuerint) Ecclesiis, vel personis Ecclesiasticis, vel aliis quoque fidelibus, liberè, sine ulla reclamatione, impignorare. Peccatorum remissionem & absolutionem juxta præfati prædecessoris nostri institutionem, omnipotentis Dei, & beati Petri Apostolorum Principis auctoritate, nobis a Deo concessa, talem concedimus, ut qui tam sanctum iter devotè incœperit & perfecerit, sive ibidem mortuus fuerit, de omnibus peccatis suis, quibus corde contrito & humiliato confessionem susceperit, absolutionem obtineat, & sempiternæ retributionis fructum ab omnium Remuneratore percipiat.

Sed postea eorum aliquas pagani occuparunt.

Quod Christianorum maximo cessit detrimento,

Proinde Francorum Principum opem exposcit.

Indulgentiam ab Urbano PP. concessam elargitur hoc opus perficientibus.

Eorum filios, & uxores, ac bona sub protectione Sedis Apost. recipit.

Litibus post acceptá Crucem vexari prohibet.

Luxum & lasciviam vetat.

Feudalia bona certo modo pignorare permittit.

Datum Vetrallæ, Kalendis Decembris.

Dat. die 1. Decemb. anno Domini 1145. Pontif. anno I.

Con-

IX.

Confirmatio bonorum omnium & privilegiorum, a summis Romanis Pontificibus Trenorciensi Monasterio concessorum.

Ex authographo edidit Chifflerius in Probationibus ad historiam Monast. hujus.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Petro Trenorciensis Monasterii Abbati, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

CUm universis sanctæ Ecclesiæ debitores ex Apostolicæ Sedis auctoritate ac benevolentia existamus, illis tamen Locis atque personis, quæ specialiùs ac familiariùs sanctæ Romanæ adhærent Ecclesiæ, propensiori nos convenit caritatis studio imminere. Proinde, dilecti in Domino filii, vestris justis petitionibus clementer annuimus, & prædecessorum nostrorum, felicis recordationis Urbani, Paschalis, Calixti, Innocentii, & Lucii, Romanorum Pontificum, vestigiis inhærentes, Trenorciense Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant. Præterea ad exemplar præfati prædecessoris nostri beatæ memoriæ Papæ Calixti, præsentis decreti auctoritate statuimus, ut nulli deinceps Episcoporum facultas sit, pro Altaribus & Ecclesiis, sive decimis, vel etiam omnibus ad hæc ritè pertinentibus, quæ ante interdicta antecessoris nostri sanctæ memoriæ Urbani Papæ vobis cognita possedistis, seu pòst Episcoporum concessione acquisitis, gravamen aliquod irrogare: sed, sicut eorum permissione quædam ex integro habuistis, ita & in futurum perenniter habeatis. Ipsarum quoque, quas nunc habetis, Ecclesiarum decimas, quæ a laicis obtinentur, si eorum potestati subtrahere vestræ religionis reverentia potuerit, ad vestram, ac pauperum substentationem vobis liceat possidere. Sanè diffinitionem inter vestrum, & beati Florentii Monasterium, de Ecclesiis Lausduni, sanctæ Crucis videlicet, & sancti Nicolai, sicut a jam dictis prædecessoribus nostris felicis memoriæ Urbano atque Calixto facta est, & scripto eorum firmata, Sedis Apostolicæ auctoritate firmamus; præcipientes, quatenus deinceps nulla vobis vel Ecclesiæ vestræ molestiam Monachi sancti Florentii ex his inferre præsumant; sed absque eorum inquietudine, præfatas Ecclesias vos vestrique successores perpetuò possideatis. Ad hoc adjicimus, ut idem Locus, in quo beati Valeriani Martyris, & sancti Philiberti Confessoris corpora requiescunt, ab omni jugo sæcularis potestatis liber in perpetuum conservetur. Nec Episcopo liceat cujuscumque diœcesis, eumdem Locum excommunicationis, vel absolutionis, seu cujuslibet dispositionis occasionibus perturbare: aut Cruces, seu quaslibet exactiones novas Burgo & cæteris Monasterii possessionibus irrogare. Missas quoque in eodem Monasterio publicas celebrari, vel stationem ab Episcopo, præter Abbatis vel fratrum voluntatem, fieri prohibemus, sicut a prædecessoribus nostris statutum est, & scripto eorum firmatum. Obeunte verò te, nunc ejusdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel pars consilii sanioris, secundùm Deum, & beati Benedicti regulam providerint eligendum, a Sedis Apostolicæ Pontifice, vel ejus Legato consecrandum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuerè, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione, & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ nimirum in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hujus nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat: Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monasterium sub B. Petri protectione suscipiens,

Eidem bona omnia confirmat:

Exemptumque ab onere Decimarum declarat:

Prædecessorum Pontificum ratam habet definitionem controversiæ inter hoc Monasterium, & alterum sancti Florentii

Ecclesiam SS. Valeriani & Philiberti liberam ab omni sæculari & ecclesiastico jure declarat:

Abbatis electionem a Monachis fieri jubet.

Solitæ clausulæ.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Ego Conradus Sabinen. Episcopus ss.

Ego Albericus Episc. ss.

Ego Gregorius Presb. Card. tit. sancti Callisti subscripsi.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis, tituli sanctæ Praxedis ss.

Ego Nicolaus Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Crucis ss.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Hierusalem ss.

Ego Otto Diaconus Cardinalis sancti Georgii ad Velum aureum ss.

Ego Octavianus Diaconus Cardinalis sancti Nicolai in Carcere Tulliano ss.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sancti Angeli subscripsi.

Ego Astaldus Diaconus Cardinalis sancti Eustachii juxta templum Agrippæ ss.

Ego Guido Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Porticu ss.

Ego Jacintus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Cosmedin ss.

Ego Petrus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Via lata ss.

Eugenii PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Datum Laterani, per manum Roberti Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii. V. Idus Januarii. Indictione IX. Incarnationis Dominicæ anno MCXLV.* Pontificatus verò Domni Eugenii III. Papæ anno I.

Dat. die 9. Januarii anno Domini 1146. Pontif. anno I.

* *leg.* MCXLVI.

Con-

X.

Confirmatio fundationis Ecclesiæ S. Zenonis in Hallen. per Conradum Archiepiscopum Salisburgen. bonorumque omnium ei datorum, & quæ in futurum poterit acquirere.

Ex Hundii Hist. Salisburg. To. III.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Lanzoni Hallensi Præposito, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

QUoties illud a nobis petitur, quod Religioni & honestati convenire monstratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris justis petitionibus clementer annuimus, & prædecessoris nostri felicis recordationis PP Lucii vestigiis inhærentes, præfatam Hallensem Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut in eadem Ecclesia prout venerabilis frater noster Conr. Salisburgensis Archiepiscopus ordinavit, & scripto suo firmavit, Ordo Canonicus secundum B. Augustini regulam perpetuis temporibus inviolabiliter conservetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona impræsentiarum justè & canonicè possidetis, aut in futurum concessione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Decimalem salem, prædium quod nominatur Suvant, cum omnibus appendiciis ad hoc pertinentibus, quod prædictus Archiep. præfatæ Ecclesiæ tribuit, Aquam in fonte Halla, quam dedit Ebo, aquam quam dedit Facco, prædium quod dedit Sigiboto Occheim, prædium quod dedit Henr. Nutzpoum. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium nullus omnino clericus sive laicus a vobis decimas exigere præsumat. Interdicimus etiam ut nemini, professionis vestræ facultas sit, alicujus levitatis instinctu, vel arctioris Religionis obtentu, sine Præpositi vel Congregationis licentia de claustro discedere; quod si discesserit, nullus Episcoporum, nullus Abbatum, nullus Monachorum, sine communium literarum cautione illum suscipiat, quamdiu videlicet in Ecclesia vestra Canonici Ordinis tenor, Domino præstante, viguerit; Si verò secundò tertiòve vocatus, redire contempserit, liceat ejusdem loci Præposito .... vel ad alterius Ecclesiæ regimen transeunte, sive quolibet tuorum successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia substituatur vel preponatur, nisi quem fratres communi consensu, aut pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. Augustini regulam canonicè providerint eligendum. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut qui se illic sepeliri deliberaverint, eorum devotioni, & extremę voluntati nullus obsistat, nisi fortè fuerint excommunicati, salvâ tamen justitiâ matricis Ecclesiæ suæ. Porro cappellas, quæ infra terminos parochialis Ecclesiæ fundata sunt, vel imposterum, Deo favante, fundabuntur, regimini & juri vestro confirmamus; & ne aliquis clericus sine concessione vestra eas teneat, vel contra interdictum vestrum in eis ministret, apostolica auctoritate prohibemus, sicut jam dicti prædecessoris nostri B. memoriæ Papę Lucii privilegio prohibitum esse dignoscitur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus bona vel possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet indebitis exactionibus vel molestiis fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Salisburgensis Archiepiscopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hujus nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia ęterne pacis inveniant. Amen.

Ratum habet privilegium huic Ecclesiæ a Lucio PP II. concessum.

Regulam sancti Augustini inibi servari mandat;

Bonaque omnia eidem confirmat;

Decimas laborum ab eis cuilibet personæ solvi vetat;

Præposito jus omne concedit super Monachos, sine ejus licentia de claustro discedentes.

Sepulturam in ea Ecclesia liberam fore decernit.

Solitæ clausulæ.

Datum Transtyberim per manus Roberti S. R. E. Presb. Card. & Cancell. V. Kal. Februarii. Indictione IX. Incarnationis Dominicæ anno MCXLVI. Pontificatus vero Domni Eugenii Papæ III. anno I.

Dat. die 28. Januarii anno Dom. 1146. Pontif. an. 1.

X I.

Confirmatio bonorum omnium, ac libertatum Monasterii Nantuacensis, quod Cluniacensi Abbati subjectum declaratur.

Edidit ex Archiv. Monasterii hujus S. Guichenon in probationibus Histor. Bressiæ, & Beugesiæ.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Priori Nantuacensis Monasterii, ejusque fratribus tam præsentibus, quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

APostolici moderaminis clementiæ convenit, Religiosos diligere, & eorum loca pia protectione munire; dignum namque, & honestati conveniens esse cognoscitur, ut qui ad Ecclesiarum regimen assumpti sumus, eas & a pravorum hominum nequitia tueamur, & Apostolicæ Sedis patrocinio foveamus. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris justis petitionibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, ad exemplar prædecessoris nostri felicis memoriæ Papæ Lucii, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successori-

Monasterium sub Apost. protectione suscipit;

Bonaque omnia ad illud pertinentia confirmat;

ſoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc Propriis duximus exprimenda vocabulis: Pomerium, Trefortium, Calorum, Trevogias, Rumiliacum, Calinum, Cintriacum, Calargias, Taluſſiacum, Mazerias, Breynodum, S. Albanum, S. Martinum de Fraxino, Villetam juxta Ambroniacum, S. Germanum de Valle-bona, Buencum, Lovennam, Ardunum, Aſtinenum, villam juxta Gebennas, S. Martinum de Veretalia, Serveriacum. Prohibemus quoque, & apoſtolica auctoritate interdicimus, ut infra terminos ipſius Monaſterii, videlicet S. Martinum, Salas, Senochias, Cariſium, Lacum Silani, Poiſatum, quemadmodum a venerabili fratre noſtro Amedeo Lugdunenſi Archiepiſcopo, Apoſtolicæ Sedis Legato, rationabili providentia ſtatutum & prohibitum eſt, nullus, hominem capere vel invadere, ſive aſſultum vel quamlibet offenſam facere, præſumat. Monaſterium vero ipſum cum cappella S. Michaelis, quæ infra ipſum Cœmiterium ſita eſt, in ea libertate manere ſancimus, quæ a beato Gregorio ſibi conceſſa eſt, & in qua per ſexaginta annos quietè fuiſſe dignoſcitur; in obedientia autem & diſpoſitione Cluniacenſis Abbatis, & Monaſterii, tam locus ipſe quàm fratres perpetuò maneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canoniâ juſtitiâ. Si qua ergo eccleſiaſtica in futurum ſæcularisve perſona, hujus noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congruè ſatisfaciendo correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Libertatem, quam ei a S. Gregorio conceſſam dicit, ratam habet.

Ipſum verò Abbati ſubjicit Cluniacenſi.

Solitæ concluſiones.

Datum Transtyberim per manum Roberti S. R. E. Presbyteri Cardinalis Cancellarii, V. Id. Februarii, Indict. IX. Incarnationis Dominicæ anno MCXLV. * Pontificatus Domni noſtri Eugenii III. PP. an. I.

*Datum die 9. Februarii an. Dom. 1146. Pont. ann. 1. * leg. MCXLVI.*

XII.

Monaſterium Cluniacenſe ſoli Apoſtolicæ Sedi ſubjectum declaratur, eique confirmantur bona omnia, jura, & immunitates.

Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier col. 1386.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, chariſſimo filio in Chriſto Petro Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM omnibus ſanctæ Eccleſiæ filiis ex Apoſtolicæ Sedis auctoritate ac benivolentia debitores exiſtamus, venerabilibus tamen perſonis, atque Locis, maximè quæ Sedi Apoſtolicæ ſemper ſpecialiùs ac devotiùs adhæſerunt, quæque ampliori Religione eminent, propenſiori nos convenit charitatis ſtudio imminere. Prædeceſſores ſiquidem noſtri ſanctæ recordationis, Joannes videlicet XI. item Joannes XIX. Agapitus, Benedictus VI. Item Benedictus VII. Leo VII. Alexander II. Stephanus, Victor III. Urbanus II. Paſchalis II. Gelaſius II. Calixtus II. Honorius II. Lucius II. Eccleſiæ Romanæ Pontifices, Cluniacenſe Monaſterium ſingularis dilectionis, ac libertatis prærogativa donarunt, & univerſa ei pertinentia privilegiorum ſuorum ſanctionibus muniverunt. Quorum nos, veſtigiis inhærentes ſtatuimus, ut Eccleſiæ omnes, cimiteria, Monachi, Clerici, & laici univerſi infra terminos habitantes, qui ſunt a rivo de Salnay, & ab Eccleſia Rufiaci, & Cruce de Lornant: a termino quoque molendini de Torneſac, per Villam, quæ dicitur Warenna, cum nemore Bruſerio: a termino etiam, qui dicitur Perrois ad rivum uſque de Salnay, ſub Apoſtolicæ tantùm Sedis jure ac tuitione permaneant. Neque ipſius Cluniacenſis loci Presbyteri, aut etiam Parochiani, ad cujuslibet, niſi Rom. Pontificis, & Cluniac. Abbatis cogantur ire ſynodum vel conventum. Sane pro Abbatis, Monachorum, ſeu Clericorum, infra prædictos terminos habitantium, ordinatione, pro Chriſmatis confectione, pro ſacri Olei, Eccleſiarum, Altarium, & Cimiteriorum conſecratione, Cluniacenſe Monaſterium, quem maluerit, Antiſtitem convocet. Cluniacenſes Monachos, ubilibet habitantes, nullus omnino, præter Romanum Pontificem, & Legatum, qui miſſus ad hoc fuerit, excommunicet aut interdicat. Sane terminos immunitatis Loci veſtri, qui a præfato anteceſſore noſtro Urbano Papa conſtituti ſunt, præſentis decreti noſtri paginâ confirmamus; Ne videlicet ullus homo cujuſcumque conditionis ac poteſtatis, invaſionem, prædam, aut rapinam facere, ſive homicidium perpetrare præſumat infra ipſorum limites terminorum. Itaque termini ſacri banni ſunt hi: Verſus Berziacum terminus eſt ad bivium citra Sarratam, unde una venit ad Cluniacum, altera ad Maſſilias: In ſtrata verſus Belljumjocum terminus eſt contra Quarrujum, quod eſt deſuper molendinum Cellararii Cluniacenſis, citra Viengias ultra Cluniacum: Verſus Maſſilias terminus eſt ad ſummitatem Defenſi ad bivium, unde una via tendit ad Berzoniacum, altera ad Carellam: Verſus Sergiacum terminus eſt intra Quarruicium, citra locum, ubi dicunt ad Turgum: In ſtrata verſus Cabilonenſem pagum terminus eſt ad groſſam Caſſaniam ſuper Marziacum: Verſus Brancedunum terminus eſt in via ſuper boſcum Bannedum: Verſus Trenorchium terminus eſt ſuper rivulum, quem dicunt Longamaquam, intra Bannoſcum & Donziacum: Verſus Perronam vel Layſiacum terminus eſt ad Tres-fagos, ubi partiuntur veſter boſcus de Cluniaco, & boſcus Comitalis: Verſus Igiacum terminus eſt ad Carmos ſuper Montem-edium. In Abbatiis, quæ cum ſuis Abbatibus ordinationi Cluniacenſis Monaſterii datæ ſunt, videlicet S. Martialis Lemovicenſis, S. Eparci Engoliſmenſis, Monaſterii Novi Pictavis, S. Joannis Angeliacenſis, Monaſterii Leſatenſis, Moyſiacenſis, Figiacenſis in Caturcenſi pago: In Avernia Mauſiacenſis, Tiercenſis: In Antiſidorenſi ſancti Ger-

Monaſterium Cluniacenſe privilegiis donatum a Rom. Pontificibus.

Soliuſque Apoſt. Sedis juriſdictioni cum omnibus ad illud pertinentibus ſubjectum,

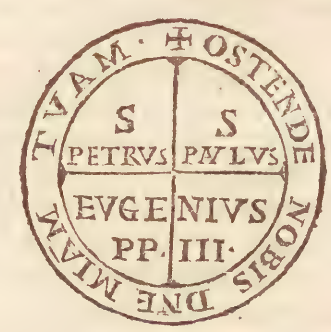
Excluſo quoque omni epiſcopali jure,

In locis Monaſterii propriis ſecundum terminos, qui hic deſcribuntur.

In his Abbatiis non eligi Abbates, niſi habito prius conſenſu Abbatis Cluniac.

ɛti Germani: In Cameracensi Hunoldi curtis: In Rothomagensi Abbatia apud Pontiseram: In Taruvarensi S. Wlmari, sine Cluniacensis Abbatis consilio Abbas nullatenus eligatur. Ad hæc adjicimus, ut in omnibus Prioratibus, & Cellis, quæ, sine proprio Abbate, vestro regimini subjectę sunt, nullus futuris unquam temporibus Abbatem ordinare præsumat; sed tam Prioratus ipsi & Cellæ, quàm & cætera in quibuslibet locis omnia, quibus Cluniacensis Ecclesia, Arvernensis Concilii, quod per supradictum Papam Urbanum celebratum est, tempore investita erat, de quibus tunc nulla quæstio mota est, tam tibi quàm successoribus tuis in pace semper & quiete serventur. Pro Altaribus & Ecclesiis sive decimis vestris, nulli Episcoporum facultas sit, gravamen aliquod vobis, aut molestias irrogare; sed sicut eorum permissione quædam ex parte, quædam ex integro habuistis, ita & in futurum habeatis. Ecclesiarum vestrarum decimas, quæ a laicis obtinentur, si secundùm Deum eorum potestati subtrahere vestræ religionis reverentia poterit, ad vestram & pauperum gubernationem vobis liceat possidere. Decimas laborum vestrorum, pro quibus tam vos quàm alios Monasticæ Religionis viros inquietare Episcopi consueverunt, illorum videlicet, quos Dominicaturas appellant, qui vestro sumptu a Monasteriis & cellarum vestrarum clientibus excolluntur, sine omni Episcoporum, & Episcopalium ministrorum contradictione, deinceps quietiùs habeatis, qui vestra peregrinis fratribus & pauperibus erogatis. Ecclesiæ omnes, quæ ubilibet positę sunt, seu cappellæ vestræ, & cimiteria, libera sint, & omnis exactionis immunia, præter consuetam Episcopi paratam & justitiam in Presbyteros, qui adversus tui Ordinis dignitatem offenderint. Liceat quoque vobis, seu fratribus vestris, in Ecclesiis vestris Presbyteros eligere; ita tamen, ut ab Episcopis, vel ipsorum Vicariis, animarum curam absque venalitate suscipiant: quam si committere illi, quod absit, ex pravitate noluerint, tunc Presbyteri ex Apostolicæ Sedis benignitate officia celebrandi licentiam consequantur. Ecclesiarum vero, seu Altarium consecrationes, si Diœcesani Episcopi gratis noluerint exhibere, a quolibet catholico suscipiatis Episcopo. Nec cellarum vestrarum, ubilibet positarum, fratres pro qualibet interdictione vel excommunicatione, divinorum officiorum suspensionem patiantur; sed tam Monachi ipsi quàm & famuli eorum, & qui se Monasticæ professioni devoverunt, clausis Ecclesiarum januis, non admissis diœcesanis, divinæ servitutis officia celebrent, & sepulturę debita peragant. Præterea quascumque possessiones, quęcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: In Burgundia, Ecclesiam de Villafranca, Ecclesiam de Barberiaco, Monasterium de Prims: In Francia Ecclesiam Montis-desiderii, Ecclesiam de Dompetra: In Provincia Monasterium juxta montem Pessulanum: In Tolosano Episcopatu Ecclesias S. Columbæ: In Hispania Nazeram, sanctum Isidorum, sanctum Zoilum de Quarrione, sanctum Romanum de Pennis, Villam-viridem, Villam-francam, Vallam-viridam, Palumbarum, Bodinum, Vimineriam, sanctum Martinum de Nehda, sanctum Vincentium de Salamantica, S. Columbam de Burgis, Corvilanam, quæ propriè Cluniacensi Monasterio datæ sunt: Item in Nivernensi Episcopatu Monasterium de Albiniaco, quod ad caritatem: In Francia Monosterium de Causiaco, quod ad S. Martinum de Campis, Canonicalem de Abbevilla pertinet: Insulam Grave longe cum pertinentiis. Prohibemus autem, ut infra Parochias, ad jus Cluniacensis Monasterii pertinentes, absque Cluniacensis Abbatis assensu nullus Ecclesiam vel Cappellam ædificare præsumat: salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant Amen.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episc. ss.

Ego Conradus Sabinensis. Episc. ss.
Ego Albericus Ostiensis Episcopus ss.
Ego Imarus Tusculanus Episcopus ss.
Ego Gregorius Presb. Card. S. Calixti ss.
Ego Guido Presb. Card. S. Chrysogoni ss.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Praxedis ss.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli.
Ego Gilbertus indignus Sacerdos sanctæ Romanę Ecclesię ss.
Ego Guido Presb. Card. tit. S. Laurentii & Damasi ss.
Ego Nicolaus Presb. Card. tit. S. Cyriaci ss.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ ss.
Ego Aribertus Presb. Card. S. Anastasiæ ss.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit S. Crucis in Hierusalem ss.
Ego Villanus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio monte ss.
Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Clementis ss.
Ego Jordanus Presb. Card. tit. S. Susannæ ss.

Ego

In Prioratibus in quibus Abbates nondū fuerint, nunquam eligendi:

Exemtio omnimoda ab omni gravamine decimarum,

& Dominicaturum, quas vocant,

Episcopi locorum solam facultatem habeant, curam animarum Presbyteris a Monachis electis concedendi,

& Ecclesias consecrandi; sed sine pretio

Bona omnia Monast. propria, vel quæ in futurum acquirentur, eidem confirmantur.

Decretum, ne in Parochiis ad Monast. spectantibus, Ecclesiæ, vel cappellæ absque Abbatis licentia construantur.

Omnimoda exemptio ab omni molestia, vi, diminutione, cū confirmatione privilegii hujus.

Eugenii PP.

& S. R. E. Cardinalium subscriptiones.

Ego Otto Diaconus Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Guido Diaconus Card. SS. Cosmæ & Damiani ss.
Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ss.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Angeli ss.
Ego Astaldus Diac. Card. S. Eustachii juxta templum Agrippe ss.
Ego Joannes Diac. Card. S. Mariæ novæ ss.
Ego Benardus Diac. Card. S. R. E. ss.
Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ss.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Via lata ss.
Ego Cinthius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ss.

Dat. die 15. Februarii an. Dom. 1146. Pont. ann. 1. Datum Transtyberim per manum Roberti S. R. E. Presbyteri Card. & Cancellarii. XV. Kalen. Mart. Indict. IX. Incarn. Dom. MCXLVI. Pontificatus autem Domni Eugenii Papæ III. ann. I.

XIII.

Confirmatio privilegiorum omnium, a Regibus Francorum Burdigalensi Ecclesiæ concessorum.

Ex Concil. To. XII. coll. 1628.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, Gaufrido Burdegalensi Archiepiscopo, ejusque suffraganeis Episcopis, videlicet Agennensi, Engolismensi, Sanctuanensi, Pictavensi, Petragoricensi, & universis Abbatibus per eamdem provinciam constitutis tam præsentibus quàm futuris, in perpetuum.

Exordium.

Privilegia, quæ intuitu libertatis sacrosanctis Ecclesiis a Romanis Pontificibus, vel catholicis Regibus conferuntur, nulla debent temeritate convelli, nulla temporum varietate turbari. Quemadmodum enim catholica mater Ecclesia in spiritualibus sine macula & ruga moltimoda virtutum fragrantia, & nitore clarescit; ita in temporalibus nulli servituti, nulli mundanæ conditioni eam convenit subjacere. Quæ cum ita sint, libertatem ab illustribus viris, Ludovico Patre ægregiæ recordationis, & Filio ejus Ludovico, Francorum Regibus, Ecclesiis Burdegalensis provinciç collatam, eorumquæ privilegiis roboratam, nos, Prædecessorum nostrorum boņę memoriæ, Innocentii videlicet & Lucii, Romanorum Pontificum, vestigiis inhærentes, nostri favoris assertione firmamus, & ratam & inconvulsam futuris temporibus observari præcipimus: Ut videlicet tam in Burdegalensi Sede, quàm in aliis Episcopalibus Ecclesiis, vel Abbatiis ejusdem Provinciæ, in Episcoporum electionibus vel Abbatum, canonicam habeatis libertatem, absque hominii, juramenti, seu etiam fidei per manus datæ, obligatione. Porro quod a Prædecessoribus nostris in generalibus est constitutum Conciliis, res & bona universa Burdegalensis Archiepiscopi, & Suffraganeorum Episcoporum, vel Abbatum decedentium, successorum usibus illibata servari pariter & inconvulsa, apostolica auctoritate decernimus. Adjicientes etiam, ut omnes Ecclesiæ infra supradictam Provinciam constitutæ, prędia, possessiones, & universa ad ipsas pertinentia, secundum privilegia, justitias, & bonas consuetudines suas integra & inconvulsa possideant: atque, ut dictum est, in omnibus Ecclesiis, eorumque ministris, & possessionibus vestris canonicam habeatis in omnibus libertatem: salvâ Sedis Apostolicę auctoritate. Nulli ergo hominum fas sit vos, vel Ecclesias vestras super hac nostra constitutione temerè perturbare, aut aliquam vobis exinde contrarietatem inferre. Si quis autem huic nostræ constitutioni ausu temerario contraire tentaverit, si non reatum suum congruè emendaverit, potestatis honorisque sui careat dignitate, & omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus indignationem incurrat, & excommunicationi subjaceat; Conservantes vero, eorumdem Apostolorum benedictionem & gratiam consequantur. Amen.

Privilegia a Françorum Regibus Ecclesiis Provinciæ Burdegalen. concessa confirmat.

Libertatem in electionibus observari mandat.

Episcoporum, & Abbatum decedentium bona resque ad Successores spectare decernit. Eisdem bona omnia confirmat.

Clausulæ.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subsc.
Ego Conradus Sabinensis Episcopus subsc.
Ego Albericus Ostiensis Episcopus subsc.
Ego Imarus Tusculanus Episcopus subsc.
Ego Guido Presb. Cardinalis tituli sancti Chrysogoni subsc.
Ego Ubaldus Presb. Cardinalis tituli sanctæ Praxedis subsc.
Ego Guido Presb. Cardinalis tituli sancti Laurentii & Damasi ss.
Ego Jordanus Presb. Cardinalis tituli sanctæ Susannæ subsc.
Ego Otto Diaconus Cardinalis sancti Georgii ad Velum aureum.
Ego Guido Diaconus Cardinalis sanctorum Cosmæ & Damiani subsc.
Ego Octavianus Diaconus Cardinalis sancti Nicolai in Carcere Tulliano subsc.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sancti Angeli subsc.

Dat. die 21. Aprilis anno Dom. 1146. Pontif. ann. II. Datum Sutrii per manum Roberti sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Cardinalis & Cancellarii. VIII. Kalendas Maii indictione IX. Incarnationis Dominicę anno MCXLVI. Pontificatus vero Domni Eugenii Papæ anno II.

XIV.

Confirmatio Ecclesiæ Reicherspergensis Ordinis Canonicorum S. Augustini.

Ex Metrop. Salisburgen. Hundii T. III.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Gerhoho Reicherspergensis Ecclesiæ Præposito, ejusque fratribus, tam pręsentibus quàm futuris regularem vitam professis in perpetuum.

Exordium.

Desiderium, quod ad Religionis propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, animo nos decet libenti concedere: & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Quia sicut injusta petentibus nullus est tribuendus effectus, ita legitima & justa desiderantibus, nulla est differenda petitio. Hujus rei gratiâ, dilecti in Domino filii, prędecessoris nostri, felicis memoriæ Papæ Innocentii vestigiis inhęrentes, necnon venerabilis fratris nostri Conradi Salisburgensis Ecclesiæ Archiepiscopi precibus inclinati, vestris justis postulationibus clementer annuimus; & Monasterium vestrum, quod est in Epi-

Ecclesiam hanc sub protectione Sedis Apost. recipit.

Episcopatu Pataviensi, in fundo Saltzburgensis Ecclesiæ situm, in quo divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri, & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus. In primis siquidem statuentes, ut tàm in vestro, quàm in Monasterio Sanctimonialium vobis subdito Ordo Canonicus juxta B. Augustini regulam perpetuis temporibus inviolabiliter conserventur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: fundum videlicet, & plebem Richerspergensem cum decima & jure Parochiali, cappellam sancti Martini cum pertinentiis suis, vineas in Ascbà, villam Chrouvat & reliqua prædia a Werhero Loci ipsius fundatore vobis oblata, decimas Brambergensis Ecclesiæ ac novalium Pataviensis Sylvæ a prædictis Parochiis usque ad terminos Ungaricos pertinentis, venerabilis fratris nostri Conradi Saltzburgensis Archiepiscopi privilegio vobis firmatas; patellam salis & alia prædia ab eodem Episcopo data; Hefstat, & alia prædia, quæ Ruodbertus justè obtulit; prædia, quæ Fridericus donavit; prædia, quæ fuerunt Egelolfi & Eberhardi cum eorum decimis, ab Episcopo Frisingensi rationabiliter vobis concessis; & vineas emptas in Chremesa, & ea quæ Dux Luipoldus jure suo contulit. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, seu de nutrimentis vestrorum animalium, nullus omninò a vobis decimas exigere præsumat. Ecclesiastica nimirum Sacramenta a Diœcesano suscipietis Episcopo, vel a Salzburgensi Archiepiscopo, si quidem gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & si ea gratis & sine pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis pro eorumdem Sacramentorum susceptione Catholicum, quem malueritis, adire Antistitem, qui nostra fultus auctoritate, quæ postulatis, indulgeat. Et quia sic Locus videtur esse institutus, ut idem, qui Saltzburgensi Ecclesiæ principalis sit Advocatus, neque ipsi, neque alicui eumdem Locum liceat injustis gravaminibus infestare. Quod si fecerit, & vobis conquerentibus non emendaverit, consilio præfati Archiepiscopi, ipsa advocatia ab inutili auferatur, & alius loco ejus substituatur. Obeunte verò te, nunc ejusdem Loci Præposito, vel ad alterius Ecclesię regimen transeunte, sive tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur vel substituatur, nisi quem fratres communi consensu, aut pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Augustini regulam canonicè providerint eligendum. Addentes etiam interdicimus, ut nemini professionis vestræ facultas sit, alicujus levitatis instinctu, vel arctionis Religionis obtentu, sine Præpositi vel Congregationis licentia discedere. Quòd si discesserit, nullus Episcoporum, nullus Abbatum, nullus Monachorum, sine communium literarum cautione suscipiat; quamdiu videlicet in Ecclesia vestra Canonici Ordinis tenor, Domino præstante, viguerit. Si verò secundò, vel tertiò vocatus redire contempserit, liceat ejusdem Loci Prępositio, canonicam in eum proferre sententiam. Sepulturam quoque ipsius Loci liberam esse concedimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & eorum extremæ voluntati, nisi fortè excommunicati & interdicti sint, nullus obsistat: salvâ justitiâ Matricis Ecclesiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Saltzburgensis Archiepiscopi & Pataviensis Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hujus nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Regulamque S. Augustini inibi servari jubet.

Bona omnia ac possessiones eidem confirmat:

Eadem bona enumerat:

Jurisdictioni Episcopi in iis, quæ ad Sacramenta pertinent, subjicit:

Eximit vero ab omni molestia, quæ ei ab Advocato, seu Subadvocato inferri posset:

Præpositum ad solis Canonicis eligi jubet,

Cui cæteri perfectam exhibeant obedientiam:

Libertatemque concedit quoscumque inibi sepeliendi, si petierint, censurisque ecclesiasticis non sint innodati:

Omnem omnino molestiam cujuscumque personæ ab eadem repellit Ecclesia.

Sub pœna excommunicationis;

Hæc Decreta servantibus bene precans.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Albericus Ostiensis Episcopus ss.

Ego Imarus Tusculanus Episcopus ss.

Ego Octavianus Diaconus Cardinalis sancti Nicolai in Carcere Tulliano ss.

Ego Rainerius Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Priscæ ss.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis SS. Joannis & Pauli ss.

Ego Aribertus Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Anastasię ss.

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Sabinæ ss.

Ego Villanus Presbyter Cardinalis tituli S. Stephani in Cælio monte ss.

Ego Bernardus Presb. Card. Tituli S. Clementis ss.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Crucis in Hierusalem ss.

Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Porticu ss.

Ego Petrus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Via lata ss.

Ego Cinthius Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ss.

Eugenii PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Dat. Sutrii per manum Roberti sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Card. & Cancellarii, IV. Nonas Maii, Indictione IX.

Dat. die 4. Maii anno Dom. 1146. Pontif. an. II.

Se-

X V.

Sequitur aliud simile privilegium pro Ecclesia sancti Zenonis Hallen.

Ibid. Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Henrico Preposito Ecclesiæ sancti Zenonis Hallensis, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium. QUoniam sine veræ cultu religionis nec charitatis unitas potest subsistere, nec Deo gratum exhiberi servitium, expedit apostolicæ auctoritati, religiosas personas diligere, & earum quieti, auxiliante Domino, providere. Eapropter, dilecti in Domino, filii venerabilis fratris nostri Conr. Salisburgensis Episcopi precibus inclinati, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam S. Zenonis Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicus secundum B. Augustini regulam perpetuis ibi temporibus inviolabiliter conservetur. Quascumque præterea possessiones, quæcumque bona, tam ex dono præfati Archiepiscopi fundatoris loci vestri, quàm aliorum Dei fidelium, impræsentiarum justè & canonicè possidetis; aut in futurum concessione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis præstante Domino poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Curtem sitam ante portam ejusdem Ecclesiæ cum appendiciis suis, & prædium quod dicitur Suante, ex dono ipsius Archiepiscopi; quicquid juris habetis in decima salis, qui coquitur de fonte Hallæ; ex dono Ebonis, Facconis, & Babonis aquas, quas in eodem fonte ad sal coquendum habetis; Prædium situm in loco, qui dicitur Occheim, cum appendiciis suis; ex dono Sigbotonis prædium, quod dicitur Unchen; ex dono Heinrici filii Etechonis & fratris ejus prædium, quod dicitur Nuterppoiim cum omnibus pertinentiis. Statuimus, ut in Ecclesiis vestris, in quibus fratres vitam Canonicam professi degunt, nulli omnino post factam in locis vestris canonicam professionem exinde liceat sine communi Congregationis permissione discedere; discedentem verò nullus audeat retinere. Si vero post secundam vel tertiam commonitionem redire contemserit, liceat ejusdem loci Preposito canonicam in eum proferre sententiam. Sane ipsa plebs Hallensis, sicut a jam dicto Archiepiscopo canonicè statutum est, a nullo successorum suorum vobis auferatur, sed in dispositione Præpositi vestri permaneat. Ad hæc adjicientes statuimus, ut cappellæ, quæ infra terminos parochialis Ecclesiæ Hallensis fundatæ sunt, sicut ab ipso Archiepiscopo rationabiliter provisum est, eidem matrici Ecclesiæ subjaceant. In futuro autem, absque assensu Præpositi vestri, novas in ipsa parochia cappellas ædificari prohibemus: salvâ nimirum Sedis Apost. & proprii Episc. auctoritate. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ justitiâ matricis Ecclesiæ. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Præposito, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. August. regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum locum temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Dioecesani Episcopi canonicâ justitiâ & reverentiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularis persona, hujus nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Datum Viterbii per manum Baronis S. Romanæ Ecclesiæ Subdiac. X. Kal. Octob. Indict. X. Incarnationis Dominicæ an. MCXLVI. Pontificatus vero Domni Eugenii PP. III. anno II. Dat. die 22. Septemb. an. Dom. 1146. Pont. an. II

XVI.

Concessio privilegiorum Ecclesiæ de Widberg Ordinis Præmonstraten. Bambergen. Dioecesis.

Ibid. Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Gebhardo Præposito Ecclesiæ de Widberg, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium. DEsiderium, quod ad Religionis propositum, & animarum salutem pertinere cognoscitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona impræsentiarum justè & canonicè possidetis, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam videlicet Saizcoviæ cum adjacente allodio & omnibus per-

Ecclesiam hanc sub protectione Sedis Apost. recipiens. Bona omnia, Principumq; oblationes eidem confirmat.

tinentiis suis, sylvam quoque adjacentem monti vestro in Mulbacensi via, Virlebach cum omnibus pertinentiis suis, Embra cum pertinentiis suis, Syrinchke cum pertinentiis suis, Waltsenperg cum pertinentiis suis, Mainckoven cum pertinentiis suis, Vennebach cum suis pertinentiis.

Statuens, ut major natu ex filiis Comitum de Pogen. si idoneus fuerit, perpetuus sit Ecclesiæ ejusdē Advocatus.

Sancimus etiam juxta devotionem bonæ memoriæ Alberti Comitis, vestræ Ecclesiæ fundatoris, ut ille, qui de progenie sua major natu fuerit, Locum vestrum, & bona, ad eum pertinentia pro salute animæ suæ a proavorum incursione defendat & nullus in eis exactiones imponat. Quod si inutilis fuerit, liceat vobis, ipsum consilio Babenbergen. Episcopi ab ipsa defensione removere, & alium idoneum substituere.

Decimas Monachis indulget.

Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus omninò a vobis decimas exigere præsumat. Statuimus quoque, ut Ordo Canonicus secundum B. Augustini regulam, & institutionem fratrum Præmonstratensium perpetuis ibi temporibus inviolabiliter conservetur.

Eos verò quocumque prætextu sine Præpositi licentia de claustro discedere interdicit.

Addentes etiam interdicimus, ut nemini vestræ professionis facultas sit, alicujus levitatis instinctu, vel arctioris religionis obtentu, sine licentia Præpositi vel Congregationis vestræ de claustro discedere. Quòd si discesserit, nullus Episcoporum, nullus Abbatum, nullus Monachorum, absque communium literarum cautione eum audeat retinere. Si verò secundò tertiòve vocatus redire contempserit, liceat ejusdem Loci Præposito canonicam in eum proferre sententiam.

In communi interdicto sacra peragere, exclusis excommunicatis, permittit;

Liceat quoque vobis, in communi interdicto ipsius terrę, exclusis excommunicatis & interdictis, summissa voce divina officia celebrare.

Sacramenta vero, ut a Diœcesano Episcopo percipiant, statuit;

Porrò Sacramenta Ecclesiastica a Diœcesano suscipietis Episcopo, si quidem catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerit, eaque vobis gratis & sine pravitate voluerit exhibere; alioquin, catholicum, quemcumque malueritis, adeatis Antistitem, qui nimirum nostra fultus authoritate, quod postulatur, indulgeat.

Liberam inibi sepulturam omnibus concedit;

Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat; salvâ justitia matricis Ecclesiæ.

Solitæ conclusiones.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura; salvâ Sedis Apostolicę auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem prçmia æternç pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Datum Viterbii per manum Guidonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Cancell. X. Kalend. Januarii, Indictione X. Incarnationis Dominicæ MCXLVI. Pontificatus verò Domni Eugenii III. Papæ anno II.

Dat. die 23. Decemb. ann. Dom. 1146. Pont. ann. II.

XVII.

Cœnobio S. Margaritæ in Osterhoven. Ordinis Præmonstraten. Bambergen. Diœcesis bona omnia confirmantur, privilegiaque nonnulla ad regularem disciplinam substinendam conceduntur.

Ex Tom. III. Metropol. Salisburg. Hundii.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Truthmaro Præposito Osterhoven. Ecclesiæ sanctæ Margarithæ, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Quoniam sine veræ cultu Religionis charitatis unitas non potest subsistere, nec Deo gratum exhiberi officium, expedit apostolicæ auctoritati religiosas personas diligere, & eorum loca pia protectione munire.

Ecclesiam ipsam sub Sedis Apost. protectione recipit.

Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona impræsentiarum justè & canonicè possidetis, aut in futurum concessione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant.

Bonaque omnia Cœnobio confirmat.

Sanè laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis animalium vestrorum, nullus omninò a vobis decimas exigere præsumat. Statuimus quoque, ut Ordo Canonicus secundùm B. Augustini regulam, & institutionem fratrum Præmonstraten. perpetuis ibi temporibus inviolabiliter observetur.

Nonnulla statuit.

Addentes etiam interdicimus, ut nemini professionis vestræ facultas sit, alicujus levitatis instinctu, vel arctioris Religionis obtentu, sine Præpositi vel Congregationis vestræ licentia de claustro discedere; quòd si discesserit, nullus Episcoporum, nullus Abbatum, nullus omnino hominum, sine communium literarum cautione eum audeat retinere.

Nonnullaque concedit.

Si vero secundò tertiòve vocatus redire contempserit, liceat ejusdem loci Præposito, canonicam in eum proferre sententiam. Liceat quoque vobis in communi interdicto ipsius Terræ, exclusis excommunicatis & interdictis, submissa voce officia celebrare. Porro sacramenta ecclesiastica a Diœcesano suscipietis Episcopo, si quidem catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerit, eaque vobis gratis & sine pravitate aliqua voluerit exhibere: alioquin, Catholicum, quemcumque malueritis, adeatis Antistitem, qui nimirum nostra fultus auctoritate, quod postulatur, indulgeat. Prohibemus insuper, ut nullus Advocatus locum vestrum, sive homines, vel bona ad ipsum pertinentia, injustis aut indebitis audeat exactionibus fatigare. Sepulturam quo-

quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati; nisi fortè excommunicati vel interdicti fuerint, nullus obsistat: salvâ justitiâ matricis Ecclesię. Decernimus igitur,

Clausula.

ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dat. die 23. Decemb. ann. Dom. 1146. Pont. ann. II.

Datum Viterbii, X. Kal. Jan. Indict. X. an. Domini MCXLVI. Pontificatus Domni Eugenii Papæ III. anno II.

XVIII.

Diploma pro Monasterio S. Georgii in Brufenningen. Diœcesi.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Erboni Abbati Monasterii S. Georgii Brufenningen. ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Ad hoc universalis Ecclesiæ cura nobis a provisore omnium bonorum Deo commissa est, ut religiosas diligamus personas, & beneplacentem Deo religionem studeamus modis omnibus propagare. Nec enim ideo gratus aliquando famulatus impenditur, nisi ex charitatis radice procedens a pravitate fuerit conservatus. Oportet ergo, omnes Christianæ fidei amatores religionem diligere, & Loca venerabilia cum ipsis personis, divino officio mancipatos, attentiùs confovere ut nullis pravorum hominum agitentur molestiis, vel importunis angariis fatigentur. Hujus rei gratiâ, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum beati Georgii Brufenningen. Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quæcumque Loca, quascumque possessiones, ab Ottone bonæ memoriæ Babenbergen. Episcopo, & Engilberto successore ejus, canonicè vestro Monasterio sunt oblata, aut imposterum ab eorum successoribus, sive ab aliis Dei fidelibus simili modo, seu concessione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, aut etiam rationabilibus aliis modis, præstante Domino, eidem Loco conferri contigerit, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam Schambach, Hmburch cum appendiciis, Gebenpach cum appendiciis, Oberdorf cum vineis adjacentibus, Ecclesiam Neunkirchen, Irenreut, Dietpurgreut cum appendicis suis, Awe, Achebach, Buche, Bruckedorf.

Monast. sub protectione Sedis Apost. recipiens.

Eidem factas facien lasque donationes omnes confirmat.

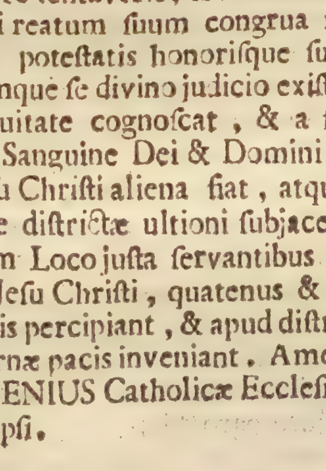
Sanè laborum vestrorum, quos propriis manibus & sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus omnino a vobis decimas exigere præsumat. Adjicimus etiam, ut in Ecclesiis, quæ in fundo Monasterii vestri sunt, liceat vobis, honestos eligere Sacerdotes, qui nimirum per vos Episcopo præsententur; atque si idonei fuerint, ab eodem Episcopo curam animarum suscipiant, eique de spiritualibus, vobis verò de temporalibus respondeant. Quod si commune in in terra illa fuerit interdictum, exclusis ab Ecclesia vestra excommunicatis & interdictis, clausis januis, liceat vobis, submissa voce divina officia celebrare. Sepulturam quoque ejusdem Monasterii liberam esse concedimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ justitiâ matricis Ecclesiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, imminuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisvè persona, hujus nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiovè commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judipræmia æternæ pacis inveniant. Amen.

In Ecclesiis ad Monasterium pertinentibus Presbyteros per Monachos eligi statuit, qui curam animarum ab Episcopo suscipiant.

In communi terræ interdicto Monachis, clausis ostiis, sacra peragere indulget.

Eugenii PP.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

& S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Theodewinus S. Ruffinę Episcopus ss.
Ego Gregorius Presb. Card. S. Callisti ss.
Ego Guido Presbiter Card. tit. S. Chrysogoni ss.
Ego Ubaldus Presb. Card. SS. Joannis & Pauli ss.
Ego Aribertus Presb. Card. S. Anastasiæ ss.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli ss.

Ego

Ego Imarus Tusculanus Episcopus ss.
Ego Otto Diac. Card. tit. S. Georg. ad Velum aureum ss.
Ego Guido in Romana Ecclesia Altaris Minister ss.
Ego Joan. Diac. Card. S. Mariæ nove ss.
Ego Guido Diac. Card. S. Marie in Porticu ss.

Dat. die 21. Decemb. ann. Dom. 1146. Pontif. an. II.

Datum Viterbii per manum Guidonis S. Romanæ Ecclesiæ Diac. Card. Cancell. X. Kal. Jan. Indict. X. Incarnationis Dominicæ an. MCXLVI. Pontificatus verò Domni Eugenii III. PP. anno II.

XIX.

Privilegium pro Ecclesia sancti Pancratii in Ranshoven.

Ibid.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Manegoldo Præposito Ranshovensis Ecclesiæ beati Pancratii Martyris, ejusque fratribus tam presentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc universalis Ecclesiæ cura nobis a provisore omnium bonorum Deo commissa est, ut religiosas diligamus personas, & beneplacentem Deo Religionem studeamus modis omnibus propagare. Nec enim Deo gratus aliquando famulatus impeditur, nisi ex charitatis radice procedens a puritate religionis fuerit conservatus. Eapropter, dilecti in Domino filii, Henrici illustris Bavarorum ducis precibus inclinati, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam beati Pancratii martyris Ecclesiam, in qua divino vacatis officio, sub beati Petri Apostolorum Principis tutelam protectionemque suscipimus, & Apostolicæ Sedis privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicus, qui secundum beati Augustini regulam in eodem loco noscitur institutus, ibidem perpetuis temporibus inviolabiliter conservetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc duximus propriis exprimenda vocabulis: Ecclesiam videlicet S. Michaelis cum decima & jure parochiali: cappellas Neu-Kirchen, Hantenberge, Geroltesperge cum pertinentiis earum. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus omnino a vobis decimas exigere præsumat. Porro sacramenta ecclesiastica a Diœcesano suscipietis Episcopo, si quidem catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerit, eaque gratis & absque aliqua pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin, Catholicum, quemcumque malueritis, adeatis Antistitem, qui nimirum nostra fultus auctoritate, quod postulatur, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Præposito, vel ad alterius Ecclesiæ regimen transeunte, sive tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia preponatur, nisi quem fratres communi consensu, aut pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Augustini regulam providerint eligendum. Ad hæc, quoniam locus vester est sic institutus, ut Advocatus bonorum præfati Ducis in partibus illis, ejusdem quoque loci sit Advocatus, prohibemus, ut nec ipsi, nec alicui subministro ejus liceat, eumdem Locum injustis gravaminibus infestare. Quod si fecerit, & secundò ac tertiò commonitus non emendaverit, consilio & auxilio ipsius Ducis ipsa Advocatia ab inutili auferatur, & alius idoneus loco ejus substituatur. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ justitiâ matricis Ecclesiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut quibuslibet molestiis fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostre constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac sanguine Dei & Dñi Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia pacis æternæ inveniant. Amen.

Ranshovensem Ecclesiã sub protectione Sedis Apost. recipit.

Eique bona omnia confirmat.

Canonicos Episcopo ordinario in spiritualibus subjectos declarat:

Propositum vero a solis Canonicis eligendum.

Advocato ipsam Ecclesiam ullo gravamine afficere non licere.

Ejusque sepulturam fore liberam.

Solitæ conclusiones.

Dat. die 10. Aprilis anno Domini 1147. Pontif. anno III.

Data Trecis per manum Guidonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, IV. Idus Aprilis. Indictione X. Incarnationis Dominicæ anno MCXLVII. Pontificatus vero Domni Eugenii III. PP. anno III.

XX.

De Monachis in Ecclesia sanctæ Genovefæ constituendis.

Ex Concil. T. XII. col. 1586.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Sugerio Abbati sancti Dionysii, salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

OFficii nostri nos hortatur auctoritas, ad Religionem tuendam diligenter intendere, stabilitam verò exacta diligentia conservare. Inde est, sicut tua novit dilectio, quod cum charissimo filio nostro Ludovico illustri Francorum Regi contulimus, ut in Ecclesia sanctæ Genovefæ Religiosos fratres ad Dei servitium poneremus: quod, brevitate temporis prohibente, secundùm ipsius & nostrum propositum nequivimus effectu mancipare. Verùm quia vices regias in Galliarum partibus dignosceris exercere, & quia de tua plurimum discretione confidimus, per præsentia tibi scripta mandamus, quatenus Priorem Abbatis Villæ in Abbatem liberum & absolutum ibi statuere, & octo fratres tres Ecclesiæ sancti Martini de Campis ejus societati studeas deputare: ut exemplo

S. Dionysii Abbati mandat, ut Abbatem in hac Ecclesia & Monachos constituat.

plo bonę conversationis eorum, qui minus honestè sapiunt, ad divinum officium provocentur. Nos verò Priori sancti Martini de Campis per Apostolica scripta mandavimus, quatenus prędictum numerum fratrum, cum tibi placuerit, exhibeat, & concedat: substentationi quorum beneficium Decanatus, & præbendas venerabilis fratris nostri Sylvanectensis Episcopi, Gregorii Diaconi Cardinalis, & Antissiodorensis Thesaurarii filiorum nostrorum auctoritate Apostolica deputamus; ad ipsorum quoque usum omnia beneficia Canonicorum decedentium assignari volumus, & jubemus.

Substentationi eorum providet.

Datum Lingonis III. Kalendas Maii.

Dat. die 29. Aprilis (a).

XXI.

Monasterium Rothonense sub tuitione Sedis Apostolicæ suscipitur; confirmatisque bonis omnibus, nonnulla eidem conceduntur privilegia.

Ex MS. S. Michaelis in periculo Maris edidit Martenne Thesaur. Anecdot. Tom. I. col. 40.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Yvoni Abbati Rothonensis Monasterii ejusque fratribus, tam præsentibus quam futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Desiderium, quod ad Religionis propositum, est animarum salutem pertinere monstratur, auctore Deo, est sine dilatione complendum. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Rothonense Monasterium, quod sanctæ Romanæ Ecclesiæ juris existit, prædecessoris nostri felicis memoriæ Gregorii VII. Papæ vestigiis inhærentes, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. Obeunte verò te, nunc ejusdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, de eadem Congregatione providerint eligendum. Quod si talis, qui huic regimini congruat, inter vos inveniri non poterit, cum consilio Romani Pontificis aliunde sibi patrem & magistrum expetant. Porrò in Ecclesiis, quas tenetis, statuimus, ut Presbyteros eligatis, & Episcopis præsentetis. Quod si idonei fuerint, Episcopi curam animarum committant, ut hujusmodi Sacerdotes de plebis quidem cura eis respondeant, vobis autem pro rebus temporalibus debitam subjectionem exhibeant. Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium sive Basilicarum, & ordinationes Monachorum seu Clericorum, qui ad sacros fuerint ordines promovendi, a Diœcesanis accipietis Episcopis, si quidem gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerint, & si ea gratis & sine pravitate voluerint exhibere; alioquin, liceat vobis, a quibus malueritis catholicis Episcopis eadem Sacramenta suscipere. Sepulturam quoque ipsius Loci liberam esse concedimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvo tamen jure matricis Ecclesiæ. Hoc quoque præsente capitulo subjungimus, ut ipsum Monasterium, & Abbates ejus, vel Monachi, ab omni sæcularis servitii sint infestatione securi, omnique gravamine mundanæ oppressionis remoti, in sanctæ religionis observatione seduli atque quieti, nulli alii, nisi Romanę & Apostolicæ Sedi, cujus juris est, aliqua teneantur occasione subjecti. Ad indicium autem, quod Cœnobium eorum, juris sit beati Petri & sanctæ Romanæ Ecclesiæ, singulis annis tres aureos nostro Lateranensi Palatio persolvetis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum sustentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicę auctoritate. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica, sæcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat: Cunctis autem eidem Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monasterium sub tuitione Sedis Apost. recipiens.

Fidem bona omnia confirmat;

Abbatem per solos Monachos eligendũ statuit,

In Ecclesiis Parochialibus Presbyteros a Monachis præponi, ab Episcopo verò curam animarum suscipere decernit,

Cui ipsi Presbyteri & Monachi sint subjecti in spiritualibus.

Libertatem sepulturæ in iisdem Ecclesiis omnibus tribuit non excommunicatis, & salvo jure matricis Ecclesiæ

Monasterium ipsum ab omni laicali potestate eximit;

Reservatis tribus aureis quolibet anno Lateranensi Palatio persolvendis.

Solitæ conclusiones pro indemnitate Monasterii, bonorumque ejus;

& confirmatione hujusce Diplomatis.

S. PETRVS ✠ S. PAVLVS.
EVGENIVS PP. III.

FAC MECVM SIGNVM IN BONVM.

Sigillum Eugenii Pp.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

ejusque subscriptio.

Ego Theodewinus S. Ruffinæ Episcopus ss.
Ego Albericus Ostiensis Episcopus ss.
Ego Imarus Tusculanus Episcopus ss.
Ego Guido Presb. Card. tit. S. Chrysogoni ss.
Ego Gislebertus indignus Sacerdos tit. S. Marci ss.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Angeli. ss.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin ss.

Subscriptiones quoque Cardd. S. R. E.

Datum Meldis per manum Guidonis S. R. E. Diaconi Cardinalis, & Cancellarii. VIII. Kalendas Julii, Indict. X. Incarnationis Dominicæ anno MCXLVII. Pontificatus verò Domni Eugenii III. Papę anno III.

Dat. die 24. Junii anno Dom. 1147 Pont. an. III

(a) Sunt hæc referenda ad hunc annum.

Mo-

XXII.

Monasterium S. Mariæ de Aldersspach Ordinis Cistercien. Salisburgen. Diœcesis sub protectione Sedis Apostolicæ recipitur.

a Ex Hundii Metrop. Salisburg. T. II.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Sigfrido Abbati sanctæ Marię de Aldersspach, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Religiosis desideriis dignum est facilem præbere consensum. Eapropter, dilecte in Domino filii Sigfride Abbas, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & beatæ Mariæ Monasterium, cui Deo auctore præesse dignosceris, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum videlicet, in quo ipsum Monasterium situm est, Gumprechtingen. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus a vobis decimas exigere præsumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum substentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua ergo in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & D. N. J. C. aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat: Cunctis autem eidem Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Monasterium sub Apostolica recipit protectione.

Eique bona omnia confirmat.

Privilegia nonnulla elargitur.

Clausulæ.

Data Altisiodori per manum Guidonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis Cancellarii, Id. Augusti, Indict. X. Incarnat. Domin. anno MCXLVII. Pontificatus Domni Eugenii III. Papæ anno III.

Dat. die 13. Augusti anno Dom. 1147. Pont. an. III.

XXIII.

Confirmatio transactionis super Calderia de Ledone inter Willelmum Comitem Matisconensem & Petrum Abbatem Cluniacensem.

a Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier. col. 1409.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Petro Abbati Cluniacensi, ejusque fratribus tam præsentibus, quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Quæ ab Ecclesiæ Dei fidelibus pro animarum suarum salute ad religiosorum substentationem rationabili providentia statuuntur, in sua volumus stabilitate persistere; & ne pravorum hominum valeant in posterum refragatione turbari, congrua nos convenit solicitudine providere. Sicut per scriptum nobilis viri Willelmi Matisconensis Comitis, quod nostro conspectui obtulisti ejusdem sigillo impressum, agnovimus, idem W. Comes partim dono pro animæ suæ & parentum suorum salute, partim venditione, possessionem quandam cum suis appendiciis in burgo Ledonis, quæ vulgo Caerna Monteria vocatur, quę erat Haimonis Ledonensis Præpositi, & Burgensem quendam, ejusdem possessionis custodem, datâ ei concorditer in concambio aliâ Baernâ Monteriâ, vobis vestrisque successoribus in perpetuum liberè habendam concessit. Vos vero pro tanto beneficio sexdecim milia solidorum Cluniacensis monetæ & quatuor ei dedistis. Cui nimirum donationi & venditioni Pontia Comitissa uxor ipsius Comitis, Stephanus, & Girardus filii eorum, præfatus Aymo Præpositus, mater ejus, & fratres, Gualterius Vicecomes Erotonaci, & omnes alii, qui in ea possessione aliquid juris videbantur habere, assensum communiter præbuerunt. Quod ut firmiori stabilitate sub nixum consisteret, ipse quoque Willelmus Comes, & præfata uxor ejus, & filii, & omnes alii supradicti, juramento firmarunt, eo videlicet tenore, quod hujus concessionis in perpetuum bona fide auctores & defensores existerent. Si quis autem calumniam facere, aut damnum inferre tentaverit, ipsi pro posse suo concessionem ipsam per omnia tuebuntur. Proceres quoque Terræ ejusdem Comitis, Hugo videlicet de Berziaco, Henricus Grossus, & Jocerandus frater ejus, Guillelmus de Neblens, Paganus de Classiaco, Bernardus Paganus, Majolus Tabutinus, & Stephanus de Basenens, juraverunt, quod si prædicta pactio non teneretur, aut aliquo casu infringeretur, commoniti a fratribus Cluniacensibus Matisconam venirent, & ibidem obsides manerent, donec re pacificatâ, cum licentia Abbatis Clun. redirent. Guido insuper de Munet, Guillelmus Joret, G. de Loiseaco, & plures alii, qui in scripto prædicti Comitis continentur, in burgum Ledonis se obsides venturos, quemadmodum alii supradicti, nihilominus juraverunt. Hanc igitur donationem seu venditionem, dilecti in Domino filii, vobis vestrisque successoribus, & per vos Cluniacensi Monasterio, in quo divino mancipati estis obsequio, auctoritate apostolica confirmamus, & futuris perpetuò temporibus ratam manere decernimus; prohibentes,

Villelmi Comitis Matisconensis transactio cum Petro Abb. Cluniac. de Calderia de Ledone.

Accedente consensu eorum, ad quos jus aliquod spectare potuisset.

Ab Eugenio PP. confirmatur.

ut

ut nulli omnino hominum liceat, Cluniacense Monasterium super eadem possessione temerè perturbare, aut aliquibus molestiis fatigare; sed integra, & ab omni impetitione libera conserventur eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa est, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostrę confirmationis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat. Conservatibus autem sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem premia ęternę pacis inveniant. Amen.

Solitæ conclusiones.

Eugenii PP.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus ss.

& S.R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Ego Albericus Ostiensis Episcopus ss.
Ego Imarus Tusculanus Episcopus ss.
Ego Ubaldus Presbyter Card. tit. SS. Joannis & Pauli ss.
Ego Guido Presb. Card. tit. SS. Laurentii & Damasi ss.
Ego Hugo Presb. Cardinalis in Lucina ss.
Ego Aribertus Presb. Cardinalis tit. S. Anastasiæ ss.
Ego Julius Presb. Cardinalis tit. S. Marcelli ss.
Ego Guido Presb. Cardinalis tit. Pastoris ss.
Ego Jordanus Presb. Cardinalis tit. S. Susannæ ss.
Ego Otto Diaconus Cardinalis sancti Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Joannes Paparo Diaconus Cardinalis sancti Adriani ss.
Ego Gregorius Diaconus Card. S. Angeli ss.
Ego Joannes Diaconus Card. S. Marię Novæ ss.
Ego Guido Diaconus Card. S. Mariæ in Porticu ss.
Ego Jacintus Diaconus Card. S. Mariæ in Cosmidin ss.

Dat. die 25. Augusti anno Dom. 1147. Pontif. an. III.

Datum Altisiodori, per manum Guidonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, VIII. Kal. Septembris, Indictione X. Incarnationis Dominicæ anno MCXLVII. Pontificatus Domni Eugenii III. Papæ anno III

XXIV.

Confirmatio possessionum Abbatiæ Ninivensis Ordinis Præmonstratensis, ejusque receptio in protectionem Sedis Apostolicæ.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Gerardo Abbati Ecclesiæ S. Cornelii Ninivensis, ejusque fratribus, tam præsentibus quam futuris, canonicam vitam professis, in perpetuum.

Ex Miræo Oper. Diplomat. Tom. I. pag. 534.

Exordium.

QUoties illud a nobis petitur, quod Religioni & honestati convenire dignoscitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam B. Cornelii Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & pręsentis scripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona impræsentiarum eadem Ecclesia justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Totam decimam ejusdem villæ cum appendiciis suis, Herlincoven cum tota decima, Lidekerkensem Ecclesiam cum tota decima & appendiciis suis, scilicet Lombeca, Strithem, partem decimæ apud Menz, curtem Netherwich, cum prato, piscatione in Tenena ubique, cum advocatia, duo molendina cum mansis juxta Ecclesiam Ninivensem, curtem Rubroc cum circumjacentibus terris & sylvis, terram Hugonis Gantis, & fratris ejus Gisleberti, sylvam Mentogh, a Gerardo advocato emptam, curtem Wendecote cum circumjacentibus terris, & pratis, hæreditatem Henrici Conversi de Herlincoven, alodium de Rosilar cum nemusculo Stonbecca, alodium quod dedit Herbrandus de Merbeca, terram cum sylva Gualteri de Curia, terram quam dedit Theodericus de Inferno, terram quam dedit Castellanus Bruxellensis assensu Guidonis & Gualteri de Hosdem apud Senesiam; terram quam dedit Usso Pauper assensu fratris sui Gislardi apud Arken, terram quam dedit Albericus cum sylva & prato apud eamdem villam. Sane agrorum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus a vobis decimas exigere præsumat. Prohibemus quoque, ut nullus fratrum post factam ibidem professionem, absque Abbatis sui permissione ex eodem claustro audeat discedere; discedentem verò, absque literarum communium cautione nullus suscipere vel retinere pręsumat. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate & Dioecesani Episcopi canonicâ justitâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc no-

Abbatiam sub protectione Sedis Apost. recipiens,

Eidem bona omnia confirmat:

Enumerat nonnulla;

Decimas ab ea ullo modo exigi vetat.

Debitam obedientiam a Fratribus Abbati præstari præcipit.

Hujusce privilegii roboratio sub solitis clausulis.

nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. (a)

X X V.

Simile Privilegium pro Affligemiensi Monasterio Cameracen. Dioecesis.

Loc. cit.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Godescalco, Abbati Affligemensis Monasterii, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

DEsiderium, quod ad Religionis propositum, & animarum salutem pertinere dignoscitur, auctore Deo, sine aliqua est dilatione complendum. Eapropter, dilecte in Domino fili Godescalce Abbas, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & B. Petri Affligemensis Monasterium, cui Deo auctore præesse dignosceris, ad exemplar Predecessorum nostrorum sanctæ memoriæ, Paschalis, & Calixti, Romanorum Pontificum, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, aut aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam de Ascha, a personatu & episcopali obsonio liberam & quietam, & quidquid Comes Henricus bone memorie, consentiente fratre suo Godefrido, præfato Monasterio de sui juris allodio dignoscitur contulisse: Ecclesiam S. Petri in Trasna, cellam & Ecclesiam S. Andreæ prope Brugas, cellam & Ecclesiam S. Mariæ in Wavria, cellam & Ecclesiam S. Mariæ in Bornhem, cellam sanctæ Mariæ in Uliederbecka cum Ecclesiis de Lindenaet, & Villebrinca; Ecclesiam in Genappa, ex dono Comitissæ Idæ Bononiensis, allodium cum terris & sylvis in ipsa villa Genapha; terram, quam præfatum Monasterium habet sub annuo censu ab Ecclesia Nivellensi, & Lenso, & Anselo; Monasteria Sanctimonialium in Foresto & Bigardis; Ecclesias quoque de Eschen, Hekelgem, Morsellæ, Wiese, Herdinghem, Erembodenghem, Merchtene, Lenendecke, Meerbecka, Ossensele, Londersele, Lisele, Puersche, Baesrode cum omnibus eorum pertinentiis, liberas a personatu: salvis dumtaxat episcopalibus obsoniis: Terras in Anglia ex dono Aleidis, relictæ Henrici Regis Anglorum, in Iderswerda: & Westerneredona, in Uremdick, Frondi.., & Pakenge, Beckarias........ dono Theoderici Comitis Flandrensium, & Clementiæ Comitissæ uxoris Roberti Comitis in Zellecka, & Cobbegem, & Getza allodia. Quidquid verò immunitatis & libertatis a Cameracensibus Episcopis, Gerardo, Odone, Burchardo, & Nicolao eidem Monasterio justè collatum est, vobis nihilominus confirmamus. Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium seu Basilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad sacros Ordines promoveri a Dioecesano...... Episcopo, si quidem gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & ea gratis voluerit exhibere; alioquin liceat, vobis catholicum, quem malueritis, adire Antistitem, qui nimirum nostra fultus auctoritate, quod postulatur, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejusdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti Regulam, vel de suo, vel alieno, si oportuerit, Collegio elegerint. Illud quoque adjungimus, ut vestri Monasterii, aut Ecclesiarum vestrarum Advocatis facultas non sit, pro se personam aliquam in Advocatia supponere, per quam ejusdem Coenobii aut Ecclesiarum bona dissipentur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolice auctoritate, & Dioecesanorum Episcoporum canonicâ justitiâ. Si quâ igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostre constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud Christum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Monasterium sub protectione Sedis Apost. recipit.

Eique bona omnia confirmat.

Immunitates quoque eidem a Cameracensibus Episcopis concessas ratas habet. Quibus Monachos in spiritualibus subjectos declarat.

Abbatis vero.

& Advocati electionem ad solos Monachos spectare decernit.

Solitæ conclusiones.

EGO EUGENIUS Catholicę Ecclesię Episcopus signavi.

Datum Remis per manum Guidonis, Sanctæ Romanæ Ecclesię Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, III. Nonas Aprilis, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ ann. MCXLVIII. Pontificatus vero Domni Eugenii III. Papæ IV.

Dat. die 3. Aprilis anno Dom. 1148. Pontif. an. IV.

(a) Aubertus Miræus in eruendis ex antiquitatis latebris monumentis, quæ historiam Ecclesiasticam illustrare quammaxime possunt, nemini posthabendus, quamvis in fine privilegii hujus nullam referat chronologicam notam, quæ certe desiderari debuit in exemplari, quo usus ille est; in margine tamen annum 1147. notat: Tanto auctori fidem non negaverim, peritissimo siquidem historiæ Ecclesiarum Belgicarum in re tam parvi momenti cur non credam?

Sa-

XXVI.

Saviniensi Monasterio Ordinis Cistercien. bona omnia, ac subjectæ Abbatiæ confirmantur.

Ex MS. Monast. hujus edidit Martenne Thesaur. Anecdot. To. I. col. 404.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Serloni Saviniensi Abbati, ejusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Exordium.

Apostolicæ Sedis, cui divinâ gratiâ præsidemus, nos auctoritas admonet, beneplacentem Deo Religionem statuere, & stabilitam exacta diligentia conservare. Quocirca, dilecte in Domino fili Serlo Abbas, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & Saviniense Monasterium, cui præesse dignosceris, scriptorum nostrorum patrocinio communimus; Statuentes, ut Ordo Monasticus secundum institutionem Cisterciensium fratrum, tam in præfato Monasterio, quàm in his, quæ sub ejus potestate consistunt, futuris temporibus inviolabiliter conservetur & ut Abbatiæ, quæ ad jus tui Monasterii pertinere noscuntur, in tua tuorumque successorum obedientia & subjectione permaneant; Quarum nomina duximus exprimenda: Abbatia de Furum, Abbatia de Busert, Abbatia de Biluwas, Abbatia de Not, Abbatia de Carreia, Abbatia de Strafort, Abbatia de Cogherhala, Abbatia de Basingwer, Abbatia de Cumbremare, Abbatia de Behelande, Abbatia de Suineshenad, Abbatia de Caldrei, & Abbatia Insulæ de Man. Has itaque Abbatias cum omnibus earum pertinentiis tibi tuisque successoribus in perpetuum confirmamus. Nulli ergo hominum fas sit, super hac nostra constitutione vestrum Monasterium perturbare, aut aliquam ei exinde contrarietatem inferre; sed omnia in perpetuum ita intemerata serventur; quemadmodum præsentis scripti sanctione noscitur institutum. Si quis sanè hanc nostri privilegii paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonitus, nisi congruè satisfecerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Conservantes autem eidem Loco, quæ sua sunt, a Remuneratore omnium bonorum Deo, intervenientibus beatorum Petri & Pauli meritis, æterne vitæ præmia consequantur. Amen. Amen. Amen.

Ordo Monasticus in Saviniensi Monasterio, & Abbatiis eidem subjectis servādus.

Numerus Abbatiarum a Saviniensi dependentium.

Decretum immunitatis & indemnitatis Monast. ejusdem.

Cum solitis clausulis.

Sigillum Eugenii PP.

FAC MECUM SIGNVM IN BONVM.

S. PETRVS ✠ S. PAVLVS.

EVGENIVS PP. III.

ejusque subscriptio, Subscriptiones quoque Cardinalium S. R. E.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episc. ss.

Ego Imarus Tusculanus Episcopus ss.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ss.

Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ss.

Ego Joannes Paparo, Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ novæ ss.

Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Porticu, ss.

Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin ss.

Ego Ubaldus Presb. Card. tit. SS. Joannes & Pauli ss.

Ego Aribertus Presb. Card. tit. S. Anastasiæ ss.

Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli ss.

Ego Guido Presb. Card. tit. Pastoris ss.

Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Clementis ss.

Datum Remis, per manum Guidonis S. R. E. Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, IV. Idus Aprilis, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCXLVIII. Pontificatus verò Domni Eugeni PP. III. anno IV.

Dat. die 10. Aprilis anno Dom. 1148. Pontif. an. IV.

XXVII.

Decretum, ut Ecclesiæ in Vrbe & Diœcesi Cremonensi existentes, & pars Clericorum Ecclesiæ S. Mariç, obedientiam, debitamque reverentiam in spiritualibus & temporalibus ipsi Episcopo præstare debeant.

Ex Ughell. Ital. Sac. To. IV ubi de hac Ecclesia.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Oberto Cremonensi Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Ad hoc Sancti Patres diversos in Ecclesia Dei esse gradus & ordines voluerunt, ut dum inferiores suis superioribus obedientiam & reverentiam exhiberent, una fieret ex diversitate connexio, & recte officiorum gereretur administratio singulorum. Hoc nimirum intuitu, venerabilis frater Oberte Episcope, tuis justis postulationibus clementer annuimus; & ne Cremonensis Ecclesia sua defraudetur justitia, auctoritate nostri officii volumus providere. Dum Cremonæ cum fratribus nostris essemus, querelam in nostra presentia edidisti, quod quædam Cremonenses Ecclesiæ, quæ tui Episcopatus juris existunt, nequaquam debitam tibi reverentiam exhiberent. Quia verò singulis Ecclesiis suam volumus justitiam observare, decernimus, ut Cremonenses Ecclesiæ, quæ Parochiali jure ad te pertinere noscuntur, & pars Clericorum Ecclesiæ sanctæ Mariç, quæ tibi eodem jure debet esse subjecta, tibi tuisque successoribus subjectæ de cetero & obedientes existant, & tamquam propriis Pastoribus, & animarum suarum Episcopis debitam reverentiam & honorem exhibeant; Prohibentes, ut nullus Clericus per laicos in eisdem recipiatur Ecclesiis: nullus Præpositus absque consilio & assensu Cremonensis Episcopi, vel Ecclesiæ, si Episcopus defuerit, statuatur. Adjicimus quoque, ut Cremonensis Episcopus tamquam proprius Pastor in præfatis Ecclesiis recipiatur, & honoretur; eique a Clericis & Laicis ejusdem Loci debita reverentia & obsequium tam in spiritualibus quàm in temporalibus deferatur. Si autem Cremonensis Episcopus, vel Ecclesia excommunicationis aut interdicti sententiam canonicè in aliquem suorum Parochianorum protulerit, tam ab his, qui ad Placentinum, quàm ab his, qui ad Cremonensem Episcopatum pertinent, observetur. Si quis autem, hujus nostri decreti paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, Clericus dignitatis & officii sui periculum patiatur, Laicus verò Ecclesiastica communione privetur.

Facti Series, & Decretum.

Clausulæ confirmatoriæ decreti hujus.

Eugenii PP. subscriptio. EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episc.

Dat. die 7. Julii anno Dom. 1148. Pontif. anno IV. Datum Cremæ, per manus Guidonis S. R. E. Diac. Card. & Cancellarii, Non. Julii, Indict. XI. Incarnat. Dom. anno MCXLVIII. Pontificatus verò Domni Eugenii III. Papæ anno IV.

XXVIII.

Confirmatio bonorum Abbatiæ de Tolla Placentinæ Diœc. cui nonnulla conceduntur privilegia.

Ex Archivo Monast. S. Sixti edidit Campi Histor. Placentin.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Alberto Abbati de Tolla, ejusque fratribus tam præsentibus quam futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium. QUoniam sine verè cultu Religionis nec charitatis unitas potest subsistere, nec Deo gratum exhibere servitium, expedit apostolicæ auctoritati religiosas personas diligere, & religiosa loca, in quibus existunt, Sedis Apostolicæ munimine confovere. Ideoque, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & Monasterium de Tolla, in quo divino estis obsequio mancipati, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; (Monasterium sub Sedis Apostol. protectione suscipiens.) Statuentes, ut quæcumque bona, quascumque possessiones impræsentiarum justè & rationabiliter possidet, aut in futurum concessione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu etiam aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant; (Eidem bona omnia confirmat.) In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipsum, in quo præfatum Monasterium situm est, cum Parochia & omnibus pertinentiis suis; quicquid habetis apud castrum Arquatum, & Ecclesiam de Mistriano cum Parochia & omnibus pertinentiis suis, castellum de Lavernasco cum Ecclesia ipsius loci, & Parochia & cæteris pertinentiis suis: castellum novum cum Ecclesia ejusdem loci & Parochia, & omnibus pertinentiis suis: castellum de Spelunca, & Ecclesiam ipsius loci, cum Parochia, & omnibus pertinentiis suis: castellum de Molfaxi cum Ecclesiis ejusdem loci, & Parochiis, & aliis pertinentiis suis: Locum Rugarli cum Ecclesia ipsius loci, & Parochia & omnibus pertinentiis suis: quicquid habetis apud Regianum cum omnibus pertinentiis suis: Ecclesiam sancti Dalmatii de Placentia cum Parochia, & cæteris ad ipsam pertinentibus. (Abbatis electionem Monachis concedit.) Obeunte autem te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, de suo, si potuerit idoneus inveniri, collegio secundùm Dei timorem & beati Benedicti regulam prævideriṅt eligendum. (Quos Mediolanensi Archiepisc. in spiritualibus subjicit.) Crisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium seu Basilicarum, ordinationes Clericorum vestrorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, a Mediolanensi Archiepiscopo gratis, absque pravitate aliqua vobis præcipimus exhiberi. Sepulturam ipsius Monasterii, & omnium ejus Ecclesiarum, liberam esse concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepelire deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ ipsarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. (Clausulæ.) Decernimus ergo, ut nullus omnino hominum de his, quæ a nostris prædecessoribus, vel Italici Regni Regibus concessa sunt, nullo modo qualibet occasione, vel alicujus scriptionis titulo, in rebus vel in ipsius loci libertate aliquid possit auferre, vel minuere; Interdicentes per sanctæ Romanæ Sedis auctoritatem Episcopis Placentinę & Parmensis Ecclesiæ, in quarum Diœcesi ipsum Monasterium, vel res ipsæ videntur consistere, aliisque omnibus, tam vicinis quàm procul constitutis, ut nullatenus aliquid quasi proprio jure præsumant accipere, neque jus baptizandi parochianos suos, quos apparet in privilegiali instrumento in ipso Monasterio olim esse concessum; vel decimas, quas ante possedistis, sibi vindicent. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire attentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat: Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

EGO EUGENIUS Catholicę Ecclesię Episcopus subscripsi.

Ego Ubaldus Presb. Cardinalis tit. sanctę Praxedis subscripsi.

Ego Ubaldus Presb. Cardinalis tit. SS. Joannis & Pauli subscripsi.

Ego Aribertus Presb. Cardinalis tit. S. Anastasiæ subscripsi.

Ego Hugo Presbyter Cardinalis tituli in Lucina subscripsi.

Ego Jordanus Presb. Card. tit. S. Susannæ subsc.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum suscripsi.

Ego Octavianus Diaconus S. Nicolai in Carcere Tulliano subscripsi.

Datum Cremonæ per manum Guidonis sanctę Romanæ Ecclesię Diaconi Cardinalis & Cancellarii, Non. Julii, Indictione XI. Incarnationis Dominicę anno MCXLVIII. Pontificatus Domni Eugenii III. Papæ anno IV. (Dat. die 7. Julii ann. Dñi 1148. Pont. ann. IV.)

XXIX.

Decretum, ut Cappellani promittant obedientiam Rectoribus titulorum sive Ecclesiarum & de Arnaldo tamquam schismatico devitando.

Ex Concil. T. XII. col. 1578.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, universo Clero Romano.

(Aliquos Cappellanos errorem Arnaldi sequi narrat.) FAllax & invidus humani generis inimicus per Arnaldum Schismaticum, quasi per membrum proprium hoc effecit, ut quidam Cappellani unitatem Ecclesię, quæ sectionem non

non patitur, quantum in eis est, dividentes, ipsius Arnaldi sequantur errorem: & Cardinalibus, atque Archipresbyteris suis obedientiam & reverentiam promittere, & exhibere debitam contradicant. Ne igitur vires dare præfatis Schismaticis pravis actionibus per silentium de cætero videamur, per præsentia vobis scripta mandamus, atque præcipimus, quatenus præfatum Arnaldum tamquam Schismaticum modis omnibus devidetis. Quod si aliqui Clerici, Dei & sanctę Ecclesiæ contemptores, ejus errorem post præsentium acceptionem sequi præsumpserint, scire vos volumus, quia tam officio quàm beneficio Ecclesiasticis reddemus eos penitus alienos.

Arnaldum ab omnibus tamquam Schismaticum devitari mandat.

Pœnæ contra inobedientes.

Datum Brixiæ Idibus Julii.

Dat. die 15. Julii 1148.

XXX.

Monasterio SS. Salvatoris & Juliæ Martyris Brixien. Diœcesis Ordinis Cassinen bona omnia confirmantur, omnimodaque exemptio, aliaque conceduntur privilegia.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, in Christo filiæ Richeldæ Abbatissæ Monasterii Salvatoris Nostri & sanctæ Julię Virginis & Martyris, quod novum dicitur, in Civitate Brixia situm, ejusque sororibus, tam præsentibus quàm futuris, in perpetuum.

Ex Archiv. Monast. hujus edid. Margarin. loc cit. num. CLXX.

Exordium.

CUM omnibus Ecclesiasticis personis debitores, ex injuncto nobis a Deo Apostolatus officio, existamus; illis tamen nos convenit propensioris charitatis studio imminere, quas in veræ Religionis cultu omnipotentis Domino militare cognoscimus, & in Ecclesiis, quæ beati Petri juris sunt, assiduè commorantur. Ideoque, dilecta in Domino filia Richeldis Abbatissa, tuis rationabilibus postulationibus benignitate debita præbentes assensum, beatæ Juliæ Virginis ac Martyris Monasterium, cujus utiquè cura tibi, largiente Domino, commissa est, quod videlicet infra Civitatem Brixiensem a nobilis memoriæ Ansa Regina constat esse constructum, Apostolicæ Sedis privilegio communimus, & sub beati Petri & nostra protectione suscipimus: Statuentes, ut quæcumque prædia, quascumque possessiones, quæcumque bona ex munificentia præfatæ Reginæ, seu etiam ex largitione illustris memoriæ Imperatorum, qui post eam Regni gubernacula susceperunt, vel ab aliis fidelibus collata, idem Monasterium impræsentiarum justè & legitimè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque Sororibus, & his, quæ vobis in eadem Religione successerint, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Sermionem scilicet cum duabus Ecclesiis, Domini videlicet nostri Salvatoris & sancti Viti Martyris, Cervanicam cum Ecclesia sanctæ Juliæ Martyris, Nubulariam cum Ecclesia sancti Laurentii, Berciagum cum duabus Ecclesiis sancti Zenonis & sancti Stephani, Magonem Vicum cum Ecclesia sancti Alexandri, Thimolinam cum Ecclesia sanctæ Juliæ, Barbadam cum Ecclesia sanctæ Mariæ, Alfianum cum Ecclesia sanctæ Juliæ, Montecellum cum Ecclesia sanctę Mariæ, Vovum cum Ecclesia sancti Petri & sancti Laurentii, Calvatonem cum Ecclesiis sanctæ Mariæ & sanctæ Juliæ, Genudolariam cum Ecclesia sancti Michaelis, Ciconiariam cum Ecclesia sanctæ Marię, Botenagum cum Ecclesia sancti Martini Confessoris, Miliarinam cum Ecclesia sanctæ Juliæ, & Sermidam. Præterea quascumque alias curtes, villas, castella, Ecclesias, & omnia ad idem Monasterium pertinentia, vobis nihilominus confirmamus. Præsenti quoquè decreto sancimus, ut prædictum Monasterium Apostolicæ Sedis protectione, & Regia defensione muneratum, sub nullius unquam alterius potestate vel jurisdictionibus redigatur: adeout quisquam Sacerdotum, nisi ab ipsius Loci Abbatissa fuerit invitatus, nec Missarum solemnia ibi clebrare præsumat. Nulli ergo omninò hominum fas sit, prænominatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, Ancillarum Christi, pro quarum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Obeunte verò te, nunc ejusdem Loci Abbatissa, vel aliqua illarum, quæ tibi in eodem regimine successerint, nulla ibi qualibet surreptionis astutia seù violentia præponatur, nisi quam Sorores communi consensu, vel Sororum pars consilii sanioris secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendam. Porrò sancti Petri in Solato Ecclesiam vobis similiter confirmamus, & cappellam sanctę Julię de Pradellis. Sanè ipsius Loci Abbatissæ licentiam indulgemus, Ecclesias ad honorem Dei construere, & libertatem ab Imperatoribus & Regibus Monasterio præfato concessam, tam in Mercatis constituendis quàm in Castellis in terris ipsius Monasterii, ubicumque voluerit, pro utilitate ejusdem Monasterii ędificandis, pariter roboramus. Nullus etiam Episcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, seù aliqua magna parvaque persona ullum districtum in aliquibus locis ipsius Monasterii tenere, vel judicare, aut aliquod placitum, absque licentia Abbatissæ habere præsumat, aut res ipsius spirituales, aut sæculares quovis modo alienare, vel molestiam eis inferre, aut Fodrum, vel Mansiaticum, seu Ripaticum, aut Paratas, sive aliquas audeant Functiones exigere. Decimas novalium præterea, & fructuum laborum vestrorum, quos propriis excolitis sumptibus, & districtum servorum & liberorum ad vestrum Cœnobium pertinentium, vobis habenda firmamus. Chrisma verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, sive Basilicarum, ordinationes Abbatissę, vel Monacharum seu Clericorum vestrorum, qui ad sacros fuerint ordines promovendi, seù quicquid ad sacrum Ministerium pertinet, a quibuscumque malueritis catholicis suscipietis Episcopis; qui nimirum absque pravitate, & reprehensione aliqua ea vobis concedant, quemadmodum a prędecessoribus nostris felicis memorię Paulo, Calixto, Innocentio, Romanis Pontificibus, vestro Monasterio pro fragilitate fœminei sexus constat esse concessum. Confirmamus etiam vobis Portum Placentinum & Ripaticum ejus. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sęcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè ve-

Monasterium sub Sedis Apostolicæ tutela de movo suscipiens,

Eidem bona omnia a Regina Ansa, aliisque concessa, confirmat.

Ab Episcoporum jurisdictione eximens, nec Missarum solemnia inibi absque Abbatissæ consensu celebrari permittit.

Abbatissæ electionem ad Moniales tantummodo spectare decernit:

Eidem Abbatissæ confirmat jus ecclesias & castella construendi, & mercatum in his indicendi.

A quocumque jurisdictione, judiciaria potestate, angaria, & onere Monasterium exemtum declarat.

Decimas bonorum condonat, & facultatem judicandi in proprios homines & colonos.

Sacra misteria & ministeria a quocumque Episcopo recipiendi tribuit facultatem.

Solitæ conclusiones.

venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesię Episc. ss.
Ego Ubaldus Presbiter Cardinalis titulis S. Praxedis ss.
Ego Ubaldus Presbyter Card. tit. SS. Joannis & Pauli ss.
Ego Aribertus Presbyter Cardinalis tit. S. Anastasiæ ss.
Ego Julius Presbyter Cardinalis tit. sancti Marcelli ss.
Ego Bernardus Presbyter Cardinalis tit. S. Clementis ss.
Ego Otto Diaconus Cad. tit. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Octavianus Diac. Card. tit. S. Nicolai in Carcere Tulliano ss.
Ego Joannes Paparo Diaconus Cardinalis tit. sancti Hadriani ss.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis tit. sancti Angeli ss.
Ego Guido Diaconus Card. tit. S. Marię in Porticu ss.
Ego Jacintus Diaconus Card. sanctæ Mariæ in Cosmedin ss

Dat. die 8. Septemb. ann. Dom. 1148. Pont. an. IV.

Datum Brixiæ, per manum Guidonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diac. Card. & Cancell. VI. Idus Septembris, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCXLVIII. Pontiacatus verò Domni Eugenii PP. III. anno IV.

XXXI.

Decretum, ut imposterum Placentini Episcopi ab Archiepiscopo Ravennate consecrationem accipiant.

Ex Concil. T. XII. col. 1614.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Moysi Ravennati Archiepiscopo, salutem & apostolicam benedictionem.

Abbas de Columba in Episcopum Placentin. electus Electionis confirmatio petitur.

Dilecti filii nostri Placentini Canonici, obeunte venerabili fratre nostro Arduino bonę memorię Episcopo, dilectum alium nostrum Joannem Abbatem de Columba in patrem sibi & Episcopum elegerunt: &, ut ipsa electio firmitatem auctoritatis nostræ munimine sortiretur, cum essemus Altisiodori, per nuncios suos humiliter postularunt. Nos vero Ravennati Ecclesię tamquam speciali filiæ nostrę suam justitiam conservare volentes, eorum petitiones tunc non duximus admittendas. Postmodum vero iidem filii nostri apud Treverim nostro se conspectui repræsentantes, idipsum a nobis instantiùs petierunt, asserentes possessiones Episcopatus, & bona, nisi firmaretur electio, devastari nimium & consumi; & nullam esse personam, quę tibi super hoc, & Ravennati Ecclesię responderet, cum multas rationes dicerent se habere, pro quibus Placentini electi a Ravennate Archiepiscopo consecrationem accipere non debebant. Nos itaque necessitatibus Placentinę Ecclesię paternæ charitatis debito prospicere cupientes, electionem ipsam in omnibus, salvo jure Ravennatis Ecclesiæ, confirmavimus; & ipsi Placentinę Ecclesiæ per apostolica scripta mandavimus, ut proximè præterita sancti Lucæ festivitate nostro se conspectui præsentaret, tibi respondere, & quæ justitia dictaret, exequi præparati. Cum autem apud Papiam pervenimus, præsentibus, dilecto filio nostro electo, & Clericis Placentinis, tu Frater Archiepiscope humiliter postulasti, ut instrumenta & rationes Ravennatis Ecclesiæ attentiùs audiremus, & ipsis canonicum finem imponeremus. Nos verò usque ad terminum utrique parti prefixum audire distulimus, & tam tibi quàm alteri parti dedimus in mandatis, ut memorato termino, omni oppositione seposita, ad nostram præsentiam veniretis. Cum igitur prefixo termino idem electus per se aut per responsales, qui sufficienter rationem ostenderent, ad nostram venire præsentiam contempsisset, privilegiis Prædecessorum nostrorum felicis memoriæ Gelasii, Callisti, Honorii, & Innocentii, Romanorum Pontificum, & scriptis eorum & nostris diligenter inspectis, in quibus continebantur præcepta, ut memoratus frater noster bonæ memoriæ Arduinus Ravennati Archiepiscopo tamquam Metropolitano suo humiliter obediret, communicato Fratrum nostrorum consilio judicavimus, ut Placentinus electus, & illi, qui ei succedent, a te, frater Archiepiscope, & a successoribus tuis, tamquam a suis Metropolitanis, consecrationem sine contradictione suscipiant; & eis de cætero subjectionem obedientiam & reverentiam tamquam proprio Metropolitano absque molestia difficultatis exhibeant: salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate. Si quis autem, hujus nostræ definitionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, &c.

Electionem prædictam firmat: salvo jure Ravennatis Ecclesię.

Placentinum electum a Ravennate Archiep. consecrari debere decernit.

Clausulæ consuetæ.

Eugenii PP. subscriptio.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Datum die 10. Novemb. an. Dñi 1148. Pontif. IV.

Datum Pisis per manum Guidonis Diac. Card. & Cancellarii, IV. Idus Novembris, Indictione XII. Incarnationis Dom. ann. MCXLVIII. Pontificatus verò Domni Eugenii Papæ III. anno IV.

XXXII.

Privilegium confirmationis bonorum omnium Monasterii Altahensis, seu *Altha inferioris* Salisburgen. Diœcesis.

Ex Hundii Metrop. Salisburg. T. II.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Conrado Abbati Monasterii sancti Mauritii Altahensis, ejusque fratribus, tam præsentibus, quàm futuris, Monasticam vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

QVotiens illud a nobis petitur, quod rationi & honestati convenire dignoscitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communimus; Statuentes, ut qualescumque possessiones, quæcumque bona impræsentiarum justè & canonicè possidetis, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesias videlicet de Zaja, de Abbatisdorff, de Grie, de Chunezen, de Caffen, de Mynchendorff, de Iserhoven, de Puchoven, Wialtorf, de Erlbac, de Sinichingen, de Munterte, de Ingolsteftat, de Otelingen, de Wilbac, de Peringen, de Usterlingen, de Peirbach, de Metmenhusen, de Ibach, de Suarza, de Pfolingen, de Palkingen, de Suarza, de Rorbach, de Urbac, de Loting, de Tundorf, de Aicha, de Winchilgen, de Regen, de monte S. Godheardi, de Naszelbach, de Heidosingen, de Cella, montem sanctæ Mariæ de Scoliunge, Runichenæ, Tagmanpach, Winchingen, Hohenoe, Aespach cum vineis & portu, vineas de Spizze. Scongerinen Oteneshaim, Gerlochesperch, Willensingen, Mannendorf, Hofdorf, Rauvenstetten, Ranthingen, Casebalchesteinden, Kadingen, Adelboldingen, Asingen, Jallingen, Teuvelsperch, quidquid juris habetis in Halla. Præterea quæcumque bona tam in decimis quàm in familiis justè & canonicè possidetis, vobis nihilominus confirmamus.

Monasterio bona omnia confirmat.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet molestiis fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicę auctoritate, & Diœcesanorum Episcoporum canonicâ reverentiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundò tertiòve commonita si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Decretũ immunitatis.

Clausulæ.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.

Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ss.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sancti Angeli ss.

Ego Jacintus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Cosmedin ss.

Datum Remis per manum Guidonis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Card. & Cancellarii, III. Kal. Aprilis, Indict. XII. Incarn. Dominicæ anno MCXLIX. Pontificatus verò Domni Eugenii PP. III. anno V.

Dat. die 30 Martii anno Dom. 1149. Pont. ann. V.

XXXIII.

Omnia bona & jura Lunensis Ecclesiæ sub sua & B. Petri protectione suscipit Eugenius PP. III.

Ex MS Col. Pennoti edit. Ughel. Ital. Sac. To I. ubi de Lunensibus Episcopis.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, ven. fr. Gotifredo Lunensi Episcopo, ejusque successoribus canonicè instituendis, in perpetuum.

Exordium.

IN eminenti Sedis Apostolicæ specula, disponente Domino, constituti, ex injuncto nobis Apostolatus officio fratres nostros Episcopos debemus diligere, & Ecclesiis sibi a Deo commissis suam justitiam conservare. Eapropter, ven. frater noster in Christo Gotifrede Episcope, tuis justis postulationibus debita benignitate gratum impertientes assensum, B. Dei Genetricis semperque Virginis Mariæ Ecclesiam de Luna, cui Deo authore preesse dignosceris, sub B. Petri nostraque protectione suscipimus, & presentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis nominibus duximus exprimenda: Plebem S. Stephani de Unsilia cum cappella de Vallechia, & aliis cappellis suis, plebem S. Viti de castello Agnulfii, plebem de Massa, plebem de S. Vitale, plebem S. Laurentii de monte Libero, plebem de Carraria, plebem S. Marię de Sarzana, plebem S. Andreæ de Sarzana, plebem S. Stephani de Cerreto, plebem de S. Venerio, plebem de S. Vectiano, plebem de Marnasco, plebem S. Petri de portu Veneris, plebem de Ceula, plebem de Rubiano, plebem de Cornia, plebem de Pignone, plebem S. Andreæ de Castello, plebem de Bollano, pebem S. Petri de Castello, plebem S. Laurentii, plebem de Offlano, plebem S. Cipriani de Capite pontis, plebem de Viano, plebem de Soleria, plebem S. Pauli, Cappellaniam S. Mariæ de Pugnano, Ecclesiam S. Margaritę de Castro

Confirmatio bonorum & jurium Ecclesiæ hujus.

stro Verucula, Ecclesiam S. Michaelis de Saxo Albo, plebem de S. Crispiano, plebem de Venelia, plebem de Bagnione, plebem de Vico, plebem de Tarano, plebem S. Cassiani de Verteola, plebem de Vigniola cum omnibus capellis suis, quas justè & canonicè possidetis. Decernimus vero, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, aut ablatas retinere, minuere aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur &c. Amen. Amen. Amen.

Cum decreto omnimodæ immunitatis a cujuscumque personæ molestia.

Sub solitis clausulis. Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Conradus Sabinus Episcopus.
Otto Diaconus Cardinalis sancti Georgii ad Velum aureum.
Gregorius Diaconus Cardinalis sancti Angeli.
Octavianus Diaconus Cardinalis sancti Nicolai in Carcere Tulliano.
Joannes Diaconus Card. sanctę Marię Novæ.
Ubaldus Presbyter Cardnalis tit. SS. Jo. & Pauli.
Guido Diaconus Card. Sancti Laurentii, & Damasi.
Julius Presb. Card. S. Marcelli.

Datum Pisis per manum Guidonis S. R. E. Diaconi Card. & Cancellarii, III. Idus Novem. Ind. XII. Incarn. Dom. anno MCXLIX. Pontif. vero D. Eugenii Papæ III. an. V.

Dat. die 11. Novembris anno Domini 1149. Pontif. anno V.

XXXIV.

Privilegium confirmationis bonorum omnium & jurium ad Monasterium SS. Trinitatis, & Michaelis Archangeli de Mileto Militen. Diœcesis pertinentium.

AV. Cl. Felice Contelorio transcript. edidit. Ughell. Ital. Sac. To. I. ubi de Militensi Ecclesia.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Roberto Abbati Militensis Monasterii, quod in honore S. Trinitatis, & B. Michaelis Archangeli edificatum est, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

CUM omnibus Ecclesiasticis personis debitores ex injuncto nobis a Deo Apostolatus officio existamus, illis tamen locis atque personis, quæ specialius ad Apostolicam Sedem spectare, atque ad Romani Pontificis ordinationem pertinere noscuntur, propensiori nos convenit charitatis studio imminere, & eorum justis * clementer annuere. Eapropter, dilecte in Domino fili, rationabilibus tuis postulationibus benignius impertientes assensum, præfatum Monasterium, quod ab illustris memoriæ Rugerio comite a fundamentis est instructum, & per manum felicis record. D. Urbani prædecessoris nostri Papæ II. B. Petro, ejusque S. R. Ecclesiæ in jus perpetuum, & tutelam oblatum esse dignoscitur, ad exemplar prædecessorum nostrorum fa. me. Paschalis, & Innocentii Romanorum Pontificum sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: In territorio Militensi villam sancti Gregorii, & ibidem Ecclesiam sancti Nicolai, Ecclesiam sancti Gregorii de Briatico, sancti Joannis de Reyachio, sanctæ Mariæ de Medina, sanctę Mariæ & sancti Clementis de Arena, sanctæ Mariæ de Stilo, sancti Joannis & sancti Nicolai de Garentia: In Civitate Giratio tres Ecclesias, Monasterium sancti Nicodemi de Patera, Ecclesiam sancti Nicolai de Falla cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Mariæ de Demontorium cum pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Petri juxta Bibonam, quam tenuit Romeus: Apud Castellum Vetus Ecclesiam sancti Nicolai de Caconit, Ecclesiam sancti Joannis & sanctæ Mariæ de Melicano: In Civitate Squellacio Ecclesiam sancti Martini, sancti Nicolai de Prato: In pertinentia Agnelli Ecclesiam S. Philippi, sanctæ Mariæ de Ponticella, S. Laurentii, & S. Ippolyti: In territorio Alunantiæ Ecclesiam sancti Angeli de Stricto, S. Barbaræ, & S. Pessi: In territorio Fluminis frigidi Ecclesiam S. Nicolai de Turiano, & Ecclesiam S. Philippi: apud montem Altum Ecclesiam S. Cassiani, S. Nicolai de Mave de Trabea; juxta Maurum gurgitem Ecclesiam S. Georgii, & Nicolai de Regina: In Sicilia Ecclesiam S. Joannis, S. Georgii de Mohac, S. Joannis de Calatinifeth, S. Barbaræ de Calatebutor, S. Nicolai de Caca, S. Joannis de Roccha Maris, sanctorum Cosmę & Damiani de Chetaludio cum pertinentiis suis, Ecclesiam sanctę Anastasiæ de Grateriis, sanctum Innocentium de Mistreto, & S. Stephani, S. Basilii de Naso, S. Nicolai de Brutana, S. Angeli S. Georgii, S. Mariæ de Murra .... & S. Pessi de Melasio, & partem oppidi quod Mestianum dicitur, quota a supradicto Comite præfato Monasterio S. Trinitatis & S. Angeli oblata cognoscitur: Cujus anima Rogerii Comitis in pace requiescat. Porrò sepulturam ejusdem Loci omninò liberam esse sancimus, ut eorum, qui se illic deliberaverint sepeliri, devotioni, & extremæ voluntati, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat. Missas autem seu stationes publicas in eodem Loco præter Abbatis, & fratrum voluntatem fieri prohibemus, ne in servorum Dei recessibus popularibus occasio præbeatur ulla conventibus. Sanè laborum vestrorum quos propriis manibus, aut sumptibus colitis, nullus a vobis decimas præsumat exigere. Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium seu Basilicarum, ordinationes Monachorum vel Clericorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, a quocumque malueritis catholico recipietis Episcopo. Adjicimus etiam, ut nulli Episcoporum facultas sit, absque licentia Romani Pontificis Locum vestrum, vel Monachos seu Clericos inibi commorantes interdictioni vel excommunicationi subjicere, aut aliquam potestatem vel molestiam exercere. Obeunte verò te nunc ejusdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia vel violentia preponatur, nisi quem fratres cum omni consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint, ab Apostolicæ Se-

** adde petitionibus, vel quid simile.*

Monasterium Militense a Rogerio Comite constructum.

Confirmatis summ. Ponti-ficum Diplomatibus sub protectione Sedis Apost. suscipitur.

Addita confirmatione bonorum omnium ad ipsum pertinentium.

Unicuique sepultura ibi sibi eligendi conceditur facultas.

Missas vero, stationesque publicas celebrandi præter Abbatis consensum nemini.

Abbati vero quemlibet vocandio Episcopum ad sacramenta administranda.

Ipse vero Abbas a solis Monachis eligendus, & a Sum. Pontifice consecrandus.

Ipsum vero Monasterium ab omni saeculari potestate liberum declaratur;

dis Pontifice consecrandum. Hoc quoque praesenti capitulo subjungimus, ut idem Monasterium, ejusque possessiones, & Monachi, ab omni saecularis servitii sint infestatione securi; omnique gravamine mundanae oppressionis remoti, in S. Religionis observantia seduli maneant, & quieti; nec ulli alii, nisi Romanae & Apostolicae Sedis, cujus juris sunt, aliqua teneantur occasione subjecti. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat praefatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salvâ Sedis Apostolicae auctoritate. Ad indicium vero perceptae hujus a Romana Ecclesia libertatis unam auri unciam nobis nostrisque successoribus annis singulis persolvetis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica saecularisve persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi praesumptionem suam satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Ecclesiae justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Judicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Et ab omni cujuscumque personae molestia, vi &c.

Reservato tantummodo annuo censu Rom. Pontificibus persolvendo.

Solitae conclusiones.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicae Ecclesiae Episcopus subscripsi.
Ego Nicolaus Albanus Episcopus ss.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis, tituli sanctae Praxedis ss.
Ego Nicolaus Presbyter Cardinalis tituli sancti Ciriaci ss.
Ego Jordanus Presbyter Cardinalis tit. S. Susannae subscripsi.
Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano subscr.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sancti Angeli subscripsi.
Ego Astaldus Diaconus Cardinalis S. Eustachii subscripsi.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis sanctae Mariae subscr.
Ego Joannes Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi subsc.

Dat. die 24. Februarii anno Domini 1150. Pontif. anno V.

Datum Ferentini per manum Bosonis sanctae Romanae Ecclesiae Scriptoris, VI. Kal. Martii, Indict. XIII. Incarnat. Dom. ann. MCL. Pontificatus verò Dom. Eugenii Papae anno V.

XXXV.

Confirmatio bonorum omnium, donationum, & exemptionum Monasterii Tegernseensis, quod ordinario Episcopo subjectum in spiritualibus declaratur.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Conrado Abbati Monasterii beati Quirini juxta Lacum Tegernseae, ejusque fratribus tam praesentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Ex Hundi Histor. Salisburg. Tom. III.

Exordium.

COmmissae nobis Apostolicae Sedis nos hortatur auctoritas, ut locis & personis ipsius, auxilium devotione debita implorantibus, tuitionis praesidium impendere debeamus; quia sicut injusta poscentibus nullus tribuendus est effectus, sic legitima & justa desiderantium nulla est differenda petitio; praesertim eorum, qui cum honestate vitae & laudabili morum compositione gaudent omnipotenti Domino deservire. Ea propter dilecti, in Domino filii, vestris justis postulationibus benignum impertientes assensum, praefatum Monasterium, quod utique a nobilibus viris Adalberto & Occario, germanis fratribus, illustribusque Comitibus, in suo fundo constructum est, & antiquis Romanorum Imperatorum privilegiis, Pipini videlicet, Caroli, & Ludovici decoratum: in quo denique corpus beati Quirini a pio decessore nostro sanctae recordationis Zacharia Romano Pontifice impetratum, requiescere perhibetur, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & praesentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quaecumque bona idem Monasterium impraesentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. Praeterea libertates sive immunitates, ab Episcopis vel Regibus, sive etiam Principibus vestro Monasterio rationabiliter concessas, & scripto firmatas, vobis nihilominus confirmamus; & ut nullus eas infringere, seu inbeneficiare audeat, auctoritate Apostolica prohibemus. In parochialibus autem Ecclesiis, quas tenetis, Sacerdotes idoneos eligatis, & Episcopo praesentetis: Quibus, si idonei fuerint, Episcopus cum Abbatis consensu curam animarum committat, ut ejusmodi Sacerdotes de plebis quidem cura Episcopo rationem reddant, vobis verò pro rebus temporalibus debitam subjectionem exhibeant. Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes altarium seu basilicarum, ordinationes Clericorum qui ad sacros ordines fuerint promovendi, a Dioecesano suscipietis Episcopo; si quidem Catholicus fuerit, & ea gratis & absque pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis, catholicum, quem malueritis, adire Antistitem, qui nimirum nostra fultus auctoritate, quod postulatur, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia, seu violentia praeponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omni-

Monasterium ab Adalberto & Occario Bojariae Comitibus constructum, & Imperialibus privilegiis munitum, sub Sedis Ap. recipitur tutela.

Confirmatisque bonis omnibus ad illud pertinentibus;

Exemtiones omnes eidem a Regibus, vel Episc. concessae ratae habentur.

Monachis Sacerdotes Ecclesiis praeficiendos Episcopo praesentare conceditur,

Cui ipsi quoque in spiritualibus subjecti declarantur.

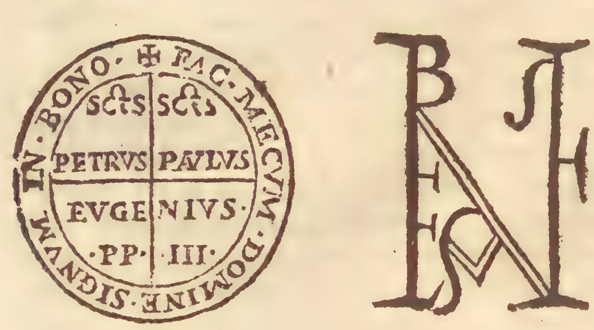
Abbatis electionem per Monachos fieri decernitur;

Solitæ conclusiones.

li omnino hominum liceat, præfatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicę auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Eugenii PP. subscriptio & sigillum.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Subscriptiones quoque Cardd. S.R.E.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Praxed. ss.

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Sabinæ ss.

Ego Aribertus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Anastasiæ ss.

Ego Jordanus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Susannæ ss.

Ego Otto Diac. Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ss.

Ego Octavianus Diac. Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tull. ss.

Ego Guido Diac. Cardin. S. Mariæ in Porticu ss.

Ego Joannes Diac. Cardinalis S. Sergii & Bacchi ss.

Ego Rolandus Diac. Cardinalis SS. Cosmæ & Damiani ss.

Dat. die 21. Novemb. an. Dom. 1150. Pontif. an. VI.

Datum Signiæ per manum Bosonis S. R. E. Scriptoris, XI. Kalen. Decembr. Indict. XIV. Incarnationis Dominicę anno MCL. Pontificatus vero Domni Eugenii Papæ III. anno VI.

XXXVI.

Privilegium Ecclesiæ Canonicorum B. Mariæ in Raitenbuech Frisingen. Diœcesis sub regula S. Augustini regularem vitam profitentium.

Ibid.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Ottoni Præposito Canonicæ B. Marię, quæ in loco Raitenbuch sita est, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, canonicam vitam professis, in perpetuum. Amen.

Exordium.

Commissæ nobis Apostolicæ Sedis hortatur auctoritas, ut locis & personis, ipsius auxilium devotione debita implorantibus, tuitionis præsidium impendere debeamus; quia sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, ita legitima & justa postulantium non est differenda petitio; præsertim eorum, qui cum honestate vitæ & laudabili morum compositione gaudent omnipotenti Domino deservire. Eapropter, dilecte in Domino fili Otto Prepositę, tuis justis postulationibus debita benignitate gratum impertientes assensum, prefatam B. Mariæ Ecclesiam, cui Deo auctore præesse dignosceris, prædecessoris nostri felicis memoriæ Papæ Urbani vestigiis inhærentes, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus; & præsentis scripti privilegio communimus; Imprimis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicus, qui in eadem Ecclesia secundùm Deum & beati Augustini Regulam noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter conservetur. Præterea quascumque possessiones, quęcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Præposito, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, elegerint. Consecrationes Altarium sive Basilicarum, ordinationes Clericorum, Chrisma, Oleum sanctum, & cętera, ad Episcopale officium pertinentia, ab Episcop. Frisingensi, in cujus Diœcesi estis, accipietis; si tamen Catholicus est, & gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & ea gratis ac sine pravitate impendere voluerit: alioquin, liceat vobis, catholicum, quem volueritis, adire Antistitem, & ab eo consecrationum sacramenta suscipere, vel ad Sedem Apostolicam recurrere; qui fultus apostolica auctoritate sine ambiguitate postulata concedat. Prohibemus quoque, ut nulli fratrum vestrorum post factam in eodem loco professionem, absque Præpositi sui licentia fas sit, e claustro discedere; discedentem verò absque communium literarum cautione nullus audeat retinere. Porro decimas Novalium ejusdem Canonicæ ad eamdem pertinere sanximus: salvo vicinarum jure Ecclesiarum. Advocatum præterea sive Protectorem illustrem vestrum Welfonem vobis concedimus, & ejus post eum filios, si ejusmodi Deo præstante fuerint, ut Ecclesiæ vestrę utiles, & paternæ institutionis existant, exe-

Ecclesia hæc sub Sedis Ap. protectione recipitur: Confirmatisque bonis omnibus nonnulla conceduntur privilegia, nonnullaque statuuntur ad Canonicorũ regimen vel Ecclesiæ bonum, & quietem pertinentia.

executores; sin autem, erit vestri arbitrii, quem volueritis eligere vestre Ecclesie idoneum Protectorem, qui sine lucri secularis exactione id divine servitutis strenuè ac reverenter exhibeant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, prefatam Canonicam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerarii vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Ad indicium autem percepte hujus a Romana Ecclesia libertatis per annos singulos ad nostrum nostrorumque successorum usum quotidianum Albam lineam & Stolam nobis nostrisque successoribus persolvetis. Si quis igitur in futurum, Archiepiscopus, Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, Judex, aut quælibet persona potens aut impotens, nostri privilegii paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque suæ dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia eternæ pacis inveniant. Amen.

Decretum indemnitatis.

Census annuus Rom. Pontif. persolvendus.

Conclusiones.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Praxedis.
Ego Albanus Episcopus ss.
Ego Octavianus Diaconus Card. S. Nicolai.
Ego Julius Presb. Card. S. Marcelli ss.
Ego Rolandus Diac. Card. Sanctorum Cosmæ & Damiani ss.
Ego Jordanus Presb. Card. tit. Susannæ.

Dat. die 26. Novemb. an. Dom. 1150. Pont. ann. VI.

Datum Ferentini, per manum Bosonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Scriptoris, VI. Kalend. Decembris, Indictione XIV., Incarnationis Dominicæ anno MCL. Pontificatus veró Domni Eugenii Papæ III. anno VI.

XXXVII.

Privilegium Monopolitanæ Ecclesie.

Bona Ecclesiæ hujus confirmarunt, multis illam donantes privilegiis, Callistus PP. II. anno 1123. Urbanus II. 1091. quæ suis locis retulimus.

Edidit Ughel. Ital. Sac. T. I.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, ven. fr. Michaeli Monopolitano Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

ET justitiæ ratio exigit, & rationis ordo deposcit, ut Ecclesiis & personis, que familiariùs Apostolice Sedi adhærent, & ad Romani Pontificis ordinationem spectare noscuntur, propensiori studio providere curemus. Dignum namque, & honestati conveniens esse cognoscitur, ut, qui ad Ecclesiarum regimen assumpti sumus, eas & a pravorum hominum nequitia tueamur, & B. Petri atque S. R. Ecclesiæ patrocinio muniamus. Eapropter, dilecte in Domino frater Michael Episcope, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & prædecessorum nostrorum felicis memoriæ Urbani, Paschalis, Callisti, & Honorii, Romanorum Pontificum, vestigiis inhærentes, Monopolitanam Ecclesiam, cui Deo auctore preesse dignosceris, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & presentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Statuimus quoque, ut eadem Ecclesia nulli alii, præter Apostolicam Sedem, subjectionis reverentiam debeat. Te igitur tuosque successores, hujus libertatis gratia perfruentes, sub solius Apostolicæ Sedis obedientia perpetuò manere decernimus. Obeunte verò te, nunc ejusdem Civitatis Episcopo, vel tuorum quolibet successorum, Clero Monopolitano facultas sit, semota omni pravitate, Antistitem canonicè eligendi; electus autem ad Romanum Pontificem consecrandus accedat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu aliquibus v exactionibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate & reverentia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Ecclesiæ sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructûm bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia eterne pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monopolitanam Ecclesiam sub protectione Sedis Apost. recipit.

Ejusque bona omnia confirmat.

Eam soli eidem Sedi subjectam declarans:

Episcopum a Clero eligi concedit.

Solitæ conclusiones.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episc.
Ego Imarus Tusculanus Episc.
Ego G. G. Presb. Card. S. Callisti.
Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem.

Dat. die 19. Decemb. ann. Dom. 1150. Pont. ann. VI.

Datum Farentini per manum Bosonis S. R. E. Scriptoris, XIV. Kal. Januarii, Ind. IV. Incarn. Dom. ann. MCL. Pontificatus verò Eugenii Papæ III. ann. VI.

XXXVIII.

Confirmatio jurium omnium, ac privilegiorum Metropolitanę Ecclesiæ Coloniensis.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Arnoldo Coloniensi Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè substituendis.

Ex Concil. To XII. coll. 1585.

Exordium.

IN eminenti Apostolicæ Sedis specula, divina disponente gratia, constituti, ex injuncto nobis a Deo Apostolatus officio, fratres nostros Episcopos sincera charitate diligere, & Ecclesiis eorum regimini & gubernationi commissis suam debemus justitiam conservare. Sicut enim in humani compage corporis naturalis ratio singulis quibusque membris, ad salutem providens, speciales & providos actus edocet, nobilioribus verò suam dignitatem conservat: ita in corpore Ecclesiæ Apostolica providentia secundum sacrorum Canonum institutiones universas regit Ecclesias; digniores autem in sui status prærogativa custodit. Æquum itaque & rationabile est, ut suus unicuique honor Ecclesiæ, & propria jura munimine Sedis Apostolicæ confirmentur.

Hanc Eccle. fiam sub Sedis Apost. protectione suscipit.

Quocirca, dilecte in Christo frater Arnolde Archiepiscope, tuis justis postulationibus benignum impertientes assensum, ad exemplar prædecessoris nostri felicis memoriæ Leonis IX. Papæ, beati Petri Coloniensem Ecclesiam, cui Deo auctore præesse dignosceris, ipsius Apostolorum Principis, cujus in Loco licèt immeriti residere conspicimur, & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci; firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant.

Eidem bona confirmat.

Archiep. usum Pallii &c. confirmat, necnon ab omni subjectione eximit.

Pallii quoque usum, & vivificæ Crucis vexillum, atque Naccum, insigne videlicet festivi equi, quæ prædecessoribus tuis a nobis concessa sunt, suo tempore & suo loco ferenda, nos tam tibi quàm tuis successoribus confirmamus; Adjicientes, ut nulli Primati, nisi tantùm Romano Pontifici, debeas esse subjectus.

Regis ordinationem in ipsius Provincia concedit. Alia prærogativa.

Pro amplioris etiam & specialioris gratiæ prærogativa ordinationem Regis infra tuam Provinciam tibi duximus concedendam. Etsi Romanus Pontifex, vel Apostolicæ Sedis Legatus in eadem Provincia concilium celebraverit, tu post eum primum inter alios locum obtineas. Statuimus præterea, ut septem idonei Presbyteri Cardinales in prædicta Ecclesia ordinentur, qui induti Dalmaticis, & Mitris ornati, ad principalia duo altaria ejusdem Ecclesiæ, cum totidem Diaconis & Subdiaconis, quibus Sandaliorum usum concedimus, Missarum solemnia in festivis diebus tantummodo administrent.

Septem ejusdem Ecclesiæ Presbyteris, totidemque Diaconis, & Subdiaconis usum Mitræ, Dalmaticæ &c. in Missarum solemniis concedit. Præmissa omnia confirmat.

Ut ergo hæc omnia, quæ supradiximus, plenum imposterum robur obtineant, sicut in privilegiis prędecessorum nostrorum continentur, tam tibi quàm successoribus tuis ea favoris nostri auctoritate firmamus.

Consuetæ conclusiones, & clausulæ.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognóscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardinalium subscriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesię Episc.
Ego Imarus Tusculanus Episcopus.
Ego Nicolaus Albanen Episc.
Ego Ugo Ostien. Episc.
Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tituli sancti Calixti.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Praxedis.
Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Sabinæ.
Ego Guido Presbyter Cardinalis tituli sancti Pastoris.
Ego Bernardus Presbyter Cardinalis tituli sancti Clementis.
Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tituli sancti Stephani in Monte Cœlio.
Ego Otto Diaconus Cardinalis sancti Georgi ad Velum aureum.
Ego Rodulfus Diaconus Cardinalis sanctæ Luciæ in Septa solis.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis sancti Angeli.
Ego Joannes Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ novę.
Ego Guido Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Porticu.
Ego Jacintus Diaconus Card. S. Mariæ in Cosmedin.
Ego Cencius Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Aquiro.

Datum die 8. Januarii anno Dom. 1151. Pontif. an. VI.

Datum Signię per manus Bosonis Sanctæ Romanę Ecclesiæ Scriptoris, VI. Idûs Januarii, indictione XV. Incarnationis Dominicæ anno Millesimo centesimo quinquagesimo primo, Pontificatus verò Domni Eugenii Papæ III. anno VI.

Con-

XXXIX.

Confirmatio bonorum omnium, ac privilegiorum Fulden. Monasterii, Sedi Apostolicæ immediatè subjecti, cujus Abbati Mitræ, Annulique usus conceditur.

Ex authogr. edidit Fridericus Schannat in Probationibus Diœcef. & Hierarch. Fulden. num. XXX.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Marchuardo Abbati Monasterii Salvatoris Domini nostri Jesu Christi, sancti Bonifatii, quod situm est juxta ripam fluminis, quod Fulda vocatur, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum.

Exordium.

CUM omnibus ecclesiasticis personis debitores ex injuncto nobis a Deo Apostolatus officio existamus, illis tamen propensiori cura nos convenit imminere, qui in Religionis habitu omnipotenti Deo militant, & ad Apostolicam Sedem speciali prærogativa pertinere noscuntur; Dignum namque & honestati conveniens esse cognoscitur, ut, qui ad Ecclesiarum regimen assumpti sumus, eas & a pravorum hominum nequitia tueamur, & Apostolicæ Sedis munimine roboremus. Eapropter, dilecte in Domino fili Marchuarde Abbas, tuis rationabilibus postulationibus clementer annuimus, & Salvatoris Domini nostri Jesu Christi Monasterium, cui Deo auctore præesse dinosceris, ad exemplar prædecessoris nostri felicis memoriæ Papæ Innocentii, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum juste & legitime possidet, aut infuturum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis nominibus duximus annotanda: Monasterium videlicet sancti Andreæ Apostoli, quod vocatur Exavilum, situm Romæ juxta Ecclesiam sanctæ Dei Genitricis Mariæ semper Virginis, quæ vocatur ad Præsepe, a Prædecessore nostro felicis memoriæ Papa Leone prędecessori tuo Hecberto Religioso Abbati respectu dilectionis donatum, cum omnibus caminatis, mansionibus, cellis, vinariis, & coquina, cum vineis, ortis, diversisque pomorum generibus, cum curte, & puteo, & introitu per portam Majorem a via publica, & cum omnibus ad idem Monasterium pertinentibus generaliter tam intra quàm extra urbem sitis, quæ ei juste ac recte pertinere noscuntur: Prohibemus autem omnem cujuslibet Ecclesiæ Sacerdotem in jam dicto vestro Fuldensi Monasterio aliquam ditionem habere vel auctoritatem, præter nostram Apostolicam Sedem, ita ut nisi ab Abbate ipsius Monasterii fuerit invitatus, nec missarum ibidem solemnia celebrare præsumat. Porro dona, oblationes, ac decimas fidelium, quas usque modo possedistis, absque ullius personæ contrarietate eidem Monasterio perpetuò firma esse sancimus: Interdicimus etiam, ne fæmina unquam illuc ingredi præsumat, & ne quis unquam placitum ibi habeat, vel in cæteris ejus locis; nec servos, nec colonos, ad aliquod servitium constringat, nisi cui Abbas ad utilitatem suæ necessitatis assensum præbuerit. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, aut fratrum pars consilii sanioris secundùm beati Benedicti regulam elegerint. Statuimus autem, ut congruis temporibus nostræ solicitudini ecclesiasticæ intimetur, qualiter religio monastica inter fratres tuo regimini commissos regulari habitu dirigatur, concordiaque convenienti ecclesiastico studio mancipetur; ne fortè, quod absit, sub hujus privilegii obtentu animus, gressusque rectitudinis vestræ a norma ustitiæ aliquo modo retorqueatur. Concedimus etiam tibi, fili carissime, prædicare verbum Dei auctoritate nostra apostolica; & ut tu quàm successores tui ante alios Abbates Galliæ seu Germaniæ primatum, quem hactenus habuistis, in omni loco conventuque obtineatis. Usum quoque Dalmaticæ, & Sandaliorum in missarum sollemniis ex Apostolicæ Sedis benignitate, secundùm quod in Antecessorum nostrorum privilegiis continetur, dilectioni tuæ concedimus; & ob majorem familiaritatis prærogativam, quam in Romana Ecclesia nostro tempore consequi meruisti, licentiam uti Mitra & Annolo tibi tuisque successoribus nihilominus impertimur. Abbas verò, non nisi a nostra Sede benedicatur, a qua benedici debet; & si in aliquo crimine accusatus fuerit, ejusdem tantummodo Romanæ Sedis judicium exequatur. Illud insuper generaliter addendum esse dignum duximus, ut quicquid auctoritate Prædecessorum nostrorum, Regum, vel Imperatorum, ipsi Fuldensi Cœnobio certum est fuisse concessum, sit etiam auctoritate apostolica per hujus scripti paginam confirmatum. Nulli ergo omnino hominum liceat, præfatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

EGO EUGENIUS Catholicę Ecclesiæ Episcopus.
Ego Imarus Tusculanensis Episcopus subscripsi.
Ego Nicolaus Albanensis Episcopus subscripsi.
Ego Gregorius Presbyter tit. Calixti subscripsi.
Ego Ubaldus Presb. tit. S. Praxedis subscripsi.
Ego Nicolaus Presb. Cardinalis tit. S. Cyriaci subscripsi.
Ego Manfredus Presbyter Card. tit. S. Sabinæ subscripsi.
Ego Aribertus Presbyter Card. tit. S. Anastasiæ subscripsi.
Ego Julius Presbyter Card. tit. sancti Marcelli subscripsi.

Ego

Marginalia: Monasterium juxta Prædecessorum Pontificum morem sub protectione Sedis Apost. recipiens, — Eidem bona omnia confirmat. — In eo verò jurisdictionē ullam̄ piscopum, cæterosque omnes habere prohibet; — Vel dationem ullam exigere. — Abbatem per Monachos eligi statuens, — Qui statutis temporibus de monastica disciplina Monachorumque moribus ad Sedem Apost. referre teneatur. — Primatum super cæteros Germaniæ, Galliarumq; Episcopos, & usum Dalmaticæ, ac Sandaliorum confirmat, — Mitram, Annulumque concedens. — Pontificia, Regiaque privilegia rata, habet; — Solitæ conclusiones. — Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem subscripsi.
Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Clementis subscripsi.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum subscripsi.
Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano subscripsi.
Ego Joannes Paparo Diac. Card. S. Adriani subscripsi.
Ego Gregorius Diac. Card. sancti Angeli subscripsi.
Ego Astaldus Diac. Card. S. Eustachii juxta Templum Agrippæ subsc.
Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Porticu subscripsi.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Cosmydin subsc.

Dat. die 13. Januarii anno Dom. 1151. Pont. anno VI.

Dat. Ferentini per manum Bosonis S. R. E. Scriptoris, Id. Januarii Indict. XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCLI. Pontificatus vero Domni Eugenii III. Papæ anno VI.

X L.

Confirmatio Privilegiorum, ab Innocentio PP. II. Rotensi Monasterio Ord. S. Benedictini concessorum.

Ex Metropol. Salisb. Hundii Tom. III.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Lotario Rotensis Monasterii Abbati, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Quoties illud a nobis petitur, quod religioni & honestati convenire dinoscitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & felicis memoriæ PP. Innocentii prædecessoris nostri vestigiis inhærentes, Rotense Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communimus;

Monast. hoc sub protectione Sedis Apostolicæ recipiens,

In primis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui secundùm Dei timorem & B. Benedicti regulam in eodem Loco, auctore Domino, institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant;

Eidem bona omnia confirmat.

In quibus hæc propriis duximus vocabulis adnotanda: Locum, qui dicitur Rota, in quo ipsa Abbatia sita est, cum Ecclesiis, decimis, terminis, & cæteris pertinentiis suis: in parochia Chemeringen triginta mansos cum parte Ecclesiæ S. Panchratii decimis & appendiciis suis, Beusteten, Putingen, Aske, Miuvarn. cum Ecclesia ejusdem loci, decimis & appendiciis suis: Volchmaristorff cum vineis & agris vinitorum: Erigelteshusen cum Ecclesia ejusdem loci, decimis & appendiciis suis: Prędium, quod appellatur Rota, adjacens Glane flumini, cum Ecclesia S. Georgii decimis & appendiciis suis, Harde, Brunniuntal; Mansum apud Truhtheringen, Helpfendorf, Tuntinhuscen, Warte, Veristeten, Wachreine, Durholz, Walse, Cholental, Totum Bileresse cum Ecclesia ejusdem loci, decimis, & appendiciis suis: In Luichental Stegen, Wisinchswanch, Criessennowe, Gransowe, Barne, & quicquid illustris memoriæ Cono Palatinus Comes, Ecclesiæ vestræ fundator, a Strichen usque Jogperch justè habuerat, pia vobis ab eo devotione concessum, præter unam mansionem apud Wisinchswanch: apud Halle patellam salis & locum patellæ: In monte, qui dicitur Ritino unum mansum: In Bozen curiam, & vineas: In Hartperch sex vineas & agros: Choftingen, & Ratisponæ, curiam juxta S. Cassianum cum atrio per circuitum & ædificiis.

Decimas laborum a Monachis nemini persolvendas;

Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus a vobis decimas præsumat exigere.

Sepulturam in eorum Ecclesiis cuiquã liberam fore;

Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse sancimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi excommunicati sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ matricis Ecclesiæ.

Advocati electionem per Abbatem,

Porro loci vestri Advocatiam nullus invadere vel usurpare presumat, nisi quem Abbas & fratres secundum Domini & ipsius Monasterii utilitatem elegerint.

Abbatis verò per Monachos faciendam declarat.

Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, aut tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia preponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundùm Dei timorem & beati Benedicti regulam prævidèrint eligendum.

Decretum immunitatis bonorum Monasterii ejusdem, cum solitis conclusionibus:

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Diœcesanorum Episcoporum canonicâ justitia & reverentia. Ad indicium verò percepte hujus a Sede Apostolica protectionis Bizantium aureum nobis nostrisque successoribus annualiter persolvetis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiovè commonita, nisi satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extreo examine districtę ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.
Ego Gregorius Presb. Card. tit. Calixti ss.
Ego Imarus Tusculanensis Episcopus ss.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Nicolaus Albanus Episcopus ss.

Ego

Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ss.
Ego Guido Presb. Card. tit. Pastoris ss.
Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Clementis ss.
Ego Jordanus Presb. tit. S. Susannę ss.
Ego Octavianus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ ss.
Ego Cencius Diac. Card. S. Romanæ Ecclesiæ ss.

Dat. die 31. Martii anno Dom. 1151. Pont. ann. VII.

Dat. Ferentini per manum Bosonis S. R. E. Scriptoris, III. Kal. Aprilis, Indict. XIV. Incarnationis Dominicæ an. MCLI. Pontificatus vero Domni Eugenii PP. III. anno VII.

XLI.

Confirmatio privilegii, a Paschale PP. II. Acheruntinæ Ecclesiæ concessi.

Laudatum hic Paschalis privilegium, cui initium: Cum universis &c. *dat. anno* 1103. *Pontif. V. lege inter Pontif. hujus constitut. num.* XX.

Edid. Ughell. Ital. Sac. To. VII.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Roberto Acheruntino Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè instituendis, in perpetuum.

Exordium.

IN eminenti Sedis Apostolicæ specula, disponente Domino, constituti, fratres nostros Episcopos, tam vicinos quàm longè positos, debemus diligere, & Ecclesiis, in quibus Domino militare noscuntur, suam justitiam observare. Eapropter, venerab. fr. in Christo Roberte Archiepiscope, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & prædecessoris nostri fel. mem. Paschalis vestigiis inhærentes, sanctam Acheruntinam Ecclesiam præsenti decreti auctoritate munimus. (Confirmatio Privilegii Paschalis PP. II.) Tibi tuisque successoribus confirmamus, quæcumque ad ipsam Metropolitano jure præteritis temporibus pertinuisse noscuntur, videlicet Venusium, Gravenam, Tricaricum, Tursum, Potentiam, ut tu tuique legitimi successores potestatem habeatis, canonicè ac decretaliter in eis Episcopos ordinandi, ac consecrandi: salvâ in omnibus S. R. E. auctoritate. (Ecclesiarum ipsi Acheruntinæ subjectarum,) Ad hæc statuentes, decrevimus, ut quęcumque oppida, villæ, vel Ecclesiæ Parochiales jure ab eadem Acheruntina Ecclesia possidentur, quæcumque bona impræsentiarum justè possidet, sive in futurum justè atque canonicè poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant: (Bonorumque omnium ad eam pertinentium.) iis nimirum exceptis, quæ Sedis Apostolicæ specialibus privilegiis muniuntur. Pallium preterea fraternitati tuæ plenitudinem videlicet Pontificalis officii, ex Apostolicæ Sedis liberalitate concedimus, (Pallii concessio Archiepiscopo,) quod te intus Ecclesiam tantùm ad Missarum solemnia subscriptis diebus noveris induendum, idest Nativitatis Domin. Epiphaniæ, Hypapanthes, tribus solemnitatibus beatæ Marię, Cœnæ Domini, Sabbato Sancto, Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes, Nativitatis sancti Joannis Baptistæ, festivitatis Apostolorum omnium, Michaelis Archangeli, commemoratione omnium Sanctorum, etiam eorum Martyrum vel Confessorum, qui in Acheruntina Ecclesia requiescunt, in consecratione Ecclesiarum, Episcoporum, Presbyterorum, & Diaconorum: (ad ipsumque adhortatio.) Cujus nimirum pallii volumus te per omnia genium vendicare; hujus siquidem indumenti honor, humilitas atque justitia est. Tota ergo mente fraternitas tua se exhibere festinet in prosperis humilem, & in adversis (si quando eveniunt) cum justitia erectum: amicum bonis, perversis contrarium: nullius unquam faciem contra charitatem recipiens, nullius unquam faciem pro veritate loquentis premens: misericordiæ operibus, juxta virtutem substantiæ insistens, & tamen insistere etiam supra virtutem cupiens: infirmis compatiens: benevalentibus congaudens: aliena damna propria deputans, de alienis gaudiis tamquam de propriis exultans: in corrigendis vitiis piè sæviens, in fovendis virtutibus auditorum animum demulcens: in ira judicium sine ira tenens, in tranquillitate autem severitatis justæ censuram non deserens. Hæc est, frater charissime, Pallii accepti dignitas, quam si solicitè servaveris, quod foris accepisse ostenderis, intus habebis. (Decretum immunitatis pro eadem Ecclesia,) Decernimus itaque, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnino profutura, salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, (Additis pœnis contra violatores privilegii hujus.) secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua reatum suum correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Dat. die 1. Aprilis anno Dom. 1151. Pont. an. VII.

Datum Ferentini, per manum Martiani sanctæ Romanæ Ecclesię Scriptoris, Kalend. Aprilis, Ind. XIV. Incarnationis Dominicæ MCLI. Pontif. verò Domni Eugenii Papæ III. anno VII.

XLII.

Privilegium confirmationis bonorum, ad sanctam Imolen. Ecclesiam pertinentium.

Ex Originali edidit Ughell. Ital. Sac. To. II. ubi de Imolen. Ecclesia,

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerab. fratri Rodulpo Episcopo Imolen. ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

IN eminenti Sedis Apostolicæ specula, disponente Domino, constituti, ex injuncto nobis a Deo Apostolatus officio fratres nostros Episcopos debemus diligere, & Loca eorum gubernationi commissa piâ protectione munire. Ea propter, venerabilis in Christo frater Rodulphe, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & Imolensem Ecclesiam, cui Deo auctore pręesse dignosceris, sub B. Petri & nostra tutela suscipimus, (Imolen. Ecclesiam sub protectione Sedis Apost. recipit Eugenius PP.) & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæ-

Confirmatisque bonis omnibus ad eamdem pertinentibus,

quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Abbatias S. Mariæ in Regula, S. Donati, S. Mariæ in Diaconia, S. Apostoli in castro Imolę, S. Petri in Sala, & S. Joannis in Senno, Xenodochium S. Vitalis in ipsa civitate, plebem sancti Laurentii, & in ea tibi & Canonicis tuis medietatem omnium beneficiorum de tota Parochia ipsius, provenientium in decimis, primitiis, oblationibus, & testamentis, in castro Imolę plebem S. Marię cum capp. S. Theodori & cæteris cappellis ad eamdem plebem pertinentibus, plebem sancti Geminiani cum cappellis suis, plebem S. Sabini cum cappellis suis, plebem S. Andreæ, & cappellam S. Pauli in castro Albori, Hospitale S. Jacobi in Silero, plebem sanctæ Mariæ in Gypso cum suis cappellis, cappellam Saxilionis, decimationem novalium in silva de Pacto infra fines tui Episcopatus, plebes sanctæ Mariæ in Taussiniano, sanctę Mariæ in Tyberiaco, sancti Martini in Colina, sancti Angeli in Campiano cum cappellis ad easdem plebes pertinentibus, plebem sancti Stephani in Barbiano cum cappella de castro Cunii, & cæteris cappellis suis, plebes sanctæ Mariæ in centum Licinia, sancti Patritii, & sancti Apollinaris cum cappellis ad eas pertinentibus, Ecclesiam sancti Anastasii in Noredano, plebes sancti Prosp. & S. Mariæ in Salustra, cum cappellis earum, totum territorium, & curtem S. Cassiani, castrum & curtem Taulariæ, castrum & curtem Aquævivæ, castrum & massam Boloniani, massam Prata, massam Campum castrum, & curtem caput Silicum, & Portum cum padulibus, aquarum decursibus, & piscariis suis, portum Petredulo Bacharetam Runci, Libbam fenariam, villam Zacharam, castrum novum Fabriaci cum sedecim mansis, castrum Bagnaria cum tota curte & omnibus appendiciis suis, massam Adesso, massam Sugaranam, massam Medecanam, massam Auretam, fundum Peculini, castrum Imolæ, massam Plasignani, massam Valeriani, massam Cornarani, castrum Galisternæ, castrum Toranelli, curtem S. Martini in Sasso, fundum Sasbiliani, fundum Nunculiam, quæ dicitur Casula, curtem vallis salvæ, castrum & curtem Montis alti, massam sancti Ambrosii, castrum Ronchum cum tota curte, curtem Maceratam, & castrum Rochę, villam Sorbedulum, castrum & curtem Corbariam, castrum & curtem fontis Ulicis, castrum & curtem Tausinianum, castrum Casale, curtem publicum, castrum & curtem Linarii, castrum & curtem Padioli, montem S. Andreæ cum appendiciis suis, castrum Duciæ cum appendiciis, castrum & curtem Lavatoriam, massam Libanii, massam Arsizi, massam Galizani in curte Vitriani, fundum qui dicitur Capraria, & quatuor alios fundos, & in ipsa civitate Teloneum, & publicas functiones. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatam Ecclesiam &c. salvâ nimirum Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum &c. aliena fiat. Cunctis autem &c. premia æternæ pacis inveniant. Amen.

Quorum nonnulla hic enumerat;

Ea perpetua frui immunitate decernit.

Cum solitis clausulis.

Eugenii PP.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

& S. R. Ecc. Cardd. subscriptiones.

Ego Imarus Tusculanus Episcopus ss.
Ego Nicolaus Albanensis Episcopus ss.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. sanctæ Praxedis ss.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. sanctæ Sabinæ ss.
Ego Aribertus Presb. Card. tit. sanctæ Anastasiæ ss.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. sanctæ Crucis in Hierusalem ss.
Ego Guido Presb. Card. tit. Pastoris ss.
Ego Rollandus Presb. Card. tit. sancti Marci ss.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. sancti Stephani in Cœlio monte ss.
Ego Otto Diac. Card. sancti Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Angeli ss.
Ego Joannes Diac. Card. sanctæ Mariæ novæ ss.
Ego Jacintus Diac. Card. sanctæ Marię in Cosmedin ss.
Ego Joannes Diac. Card. sanctorum Sergii & Bacchi ss.
Ego Cencius Diac. Card. S. Mariæ in Acquiro.

Dat die 18 Maii anno Dom. 1151. Pont. an. VII.

Datum Ferentini per manum Bosonis S. R. E. Scriptoris XV. Kal. Junii Inc. Dom. anno MCLI. Pontificatus verò Dom. III. Eugenii Papæ an. VII.

XLIII.

Confirmatio Transactionis initæ inter Magistrum Hospitalis Hierosolymitani, & Comitem Forcalquerii super castro de Manuasca.

Ex Cod. Diplomat. Ordinis Hierosolym.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Raimundo venerabilis Hierosolymitani Hospitalis Magistro, ejusque fratribus in servitio pauperum militantibus, salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Sicut nostri administratione officii admonemur, Ecclesiarum & piorum Locorum negotia salubri fine distinguere &c. Quocirca, dilecti in Domino filii, paci & tranquillitati vestræ imposterum debita charitate providere volentes, transactionem, quæ inter vos & nobilem virum Guillelmum Forcalqueri Comitem, per venerabilem fratrem nostrum G. Ebrudunensem Archiepiscopum Apostolicę Sedis legatum super castrum Manuascæ & ejus pertinentiis facta est, & per scripti sui paginam confirmata &c. Auctoritate Sedis Apostolicæ confirmamus, & ratam atque inconcussam perpetuis temporibus manere decernimus. Cujus distinctionis tenorem nos in eadem pagina ita conscriptam perlegimus: conquerebantur siquidem Comes, & fratres, & avia sua, de Hospitalariis; quia injuste detinebant quoddam suum castrum, quod dicitur Manuasca, cum omnibus pertinentiis suis. Hospitalarii verò allegabant, se justè & ex testamento Guigonis Comitis illud possidere, qui multo plura Comiti reliquerat, ut hęc donatio de jure posset valere. Assistentibus itaque nobis multis prudentibus & religiosis viris, cum allegationes eorum sufficienter in præsentiam nostram fuissent expositę, & diligenter examinatæ, talem inter eos transactionem utriusque partis consensu dictavimus, ut Hospitalarii jure perpetuo haberent, & quietè possiderent, quidquid ibi habebant, pridie antequam Guigo Comes hanc donationem eis fecisset, cætera verò, videlicet castrum, cum aliis posses-

Confirmatur Transactio.

sio-

sionibus ad illud pertinentibus, & castrum, quod dicitur totas Auras cum territorio suo, æqualiter se dividerent, ut medietatem Hospitalarii pleno jure haberent & libere possiderent: & aliam medietatem haberet & possideret Comes eodem modo: ita quod nec Comes cum fratribus & avia quidquam penitus ab Hospitalariis ibi haberent: nec Hospitalarii a Comite vel ejus fratribus. Præterea in transactione expresse fuit comprehensum, ut non liceret Comiti nec alicui de parte ejus, nec Hospitalariis nec alicui de parte eorum, in castro, quod dicitur Manuasca, turrem vel aliquam munitionem ad instar turris ædificare. Si verò Comes & fratres ejus & soror decederent sine legitimis liberis, pars illorum, quæ ex transactione ista eis obvenerat, Hospitalariis libera, & plenojure cederet. Unde in signum & in argumentum hujus rei Comes & fratres ejus singulis annis censualem libram incensi in festivitate Pentecostes Hospitalariis solverent. Ad hæc si Tolosensis Comes litem moveret Hospitalariis super prædictis possessionibus, Comes & fratres ejus omnibus modis & causis & in guerra si opus esset, fideliter eos defenderent. Quod si de jure aliquid ab eis inde evinceretur, tantundem de proprio Comes & fratres sui eis restituerent. Ad perpetuam verò hujus transactionis firmitatem Comes & Comitissa juraverunt, quod neque per se neque per interpositam personam partem Hospitalariis auferrent, Quod si fortè ausu temerario degenerantes id efficerent, in pœnam hujus facinoris totam portionem suam libere & absolute donaverunt, & concesserunt Hospitalariis: Hospitalarii verò juraverunt eidem Comiti & fratribus ejus sub ejusdem pœnæ conditione. Præterea in eodem juramento expressum fuit, quod si quilibet alius alterutri illorum suam portionem auferret, sibi invicem omnibus modis fideles coadjutores in perpetuum existerent: excepto quod Hospitalarii, quia contra propositum eorum est, guerram inde non facerent. Maxima verò pars Baronum Comitis juravit, quod neque Comes, neque aliquis de hominibus ejus, defraudaret Hospitalarios sua portione. Quod si forte in contrarium cederet, infra octo dies, ex quo denuntiatum esset, vel ipsi scirent, venirent Sistaricum in captionem Hospitalariorum, & inde non exirent sine voluntate eorum. Insuper etiam totus fere populus prædictorum castrorum juravit, quod neque &c. Hospitalariis &c. defraudarent portionibus. Quod si hoc fieri contigisset, omnibus modis, etiam armata manu, ad defendendam, vel ad recuperandam portionem suam, contra fraudatores defraudatis opem & consilium in perpetuum ferrent: Nulli ergo omnino hominum fas sit, hujus nostræ confirmationis paginam temerario ausu infringere, seu quibuslibet molestiis perturbare. Si quis autem attentare præsumat, secundò tertiòve commonitus, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus incurrat; atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Clausulæ.

Datum Albæ Kal. Novembr. anno MCLI.

Dat. die 23. Octobris ann. Dom. 1151. Pont. an. VII.

XLIV.

Privilegium confirmationis bonorum Monasterii Valciodorensis supra Mosam fluvium.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Theoderico Abbati Monasterii Beatæ Mariæ in Walciodoro supra fluvium Mosa siti, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris, regulariter substituendis, in perpetuum.

Ex Tom. I. col. 819. Collectionis Veter. Script. & Monument. per Martenne & Durand.

Apostolici moderaminis clementiæ convenit, religiosos fratres sincera in Domino caritate diligere, & eorum loca pio apostolicæ fidei patrocinio defensare. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris justis supplicationibus clementer annuimus, & ad exemplar prędecessoris nostri felicis memoriæ Benedicti Papæ VII. prefatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & pręsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam prævidetint eligendum. Præterea villam, quæ vocatur Asteria, cum omnibus appendiciis suis vobis nihilominus confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ, & reverentiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hujus nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiovè commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Exordium.

Monasterium sub protectione Sedis Apostolicæ recipiens,

eidem bona omnia confirmat;

Abbatem a Monach. nullius interventu personæ eligi statuit.

Solitæ conclusiones.

EGO EUGENIUS Catholicę Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Ego Imarus Tusculanensis Episcopus subscripsi.

Ego Gregorius Presb. Cardinalis titul. Calixti subscrisi.

Ego Ubaldus Presb. Cardinalis titul. S. Praxedis subscripsi.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardinalium subscriptiones.

Ego Manfredus Presb. Cardinalis titul. S. Sabinæ subscripsi.
Ego Julius Presb. Cardinalis titul. S. Marcelli subscripsi.
Ego Otto Diac. Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum subscripsi.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis S. Angeli subscripsi.
Ego Joannes Diaconus Cardinalis S. Mariæ Novæ subscripsi.
Ego G. Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Porticu subscripsi.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Chosmedin subscripsi.
Ego Joannes Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi.

Dat. die 12. Januarii anno Dom. 1152. Pont. an. VII.

Data Signiæ per manum Bosonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Scriptoris, II. Id. Januarii Ind. XV. Incarnationis Dominicæ anno MCLII. Pontificatus vero Domni Eugenii Papæ III. anno VII.

XLV.

Confirmatio bonorum omnium & libertatum Monasterii Rorensis Canonicorum regularium S. Augustini Ratisponen. Diœcesis.

Ex Metropol. Salisb. Hundii Tom. III.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei dilecto filio Eberhardo Præposito Rorensis Ecclesiæ, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Religiosis desideriis dignum, est facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celerem sortiatur effectum. Eapropter, dilecte in Domino fili, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam, cui Deo auctore præesse dignosceris, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & presentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum juste & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Prædia quoque, vineas, domos, areas, & alia quæ Henricus Ratisbonesis Episcopus Ecclesiæ vestræ intuitu devotionis justè concessit, vobis & per vos ipsi Ecclesiæ nihilominus confirmamus. Statuimus, pręterea, ut Ordo Canonicus, qui secundùm B. Augustini regulam in eodem loco noscitur constitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter conservetur. In Parochialibus verò Ecclesiis, quas tenetis, Presbyteros eligatis, & Episcopo præsentetis, quibus si idonei fuerint, Episcopus animarum curam committat, ut de plebis quidem cura Episcopo rationem reddant; vobis verò pro temporalibus debitam subjectionem exhibeant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura; salvâ Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem prēmia æternę pacis inveniant. Amen.

Bona omnia confirmat.

Clausulæ.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episc. ss.
Gregorius Presb. Card. tit. S. Calixti ss.
Ego Julius Presb. Card. tit. sancti Marcelli ss.
Octavianus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ ss.

Dat. die 13. Februarii an. Dom. 1152. Pont. an. VII.

Datum Romæ apud sanctum Petrum per manum Bosonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Scriptoris. Id. Febr. Indict. XV. Incarn. Domin. anno MCLII. Pontificatus verò Domni Eugenii III. Papæ anno VII.

XLVI.

Confirmatio Primatus Toletanæ Ecclesiæ super cęteras Ecclesias Hispaniarum.

Ex Concil. T. XII. col 1619.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Joanni Toletano Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Potestas ligandi atque solvendi beato Petro, & Successoribus principaliter tradita.

Potestatem ligandi atque solvendi in cælo & in terra beato Petro, ejusque successoribus, auctore Domino, principaliter traditam, illis Ecclesia verbis agnoscit, quibus Petrum est idem Dominus allocutus: Quæcumque ligaveris super terram, erunt ligata & in cælis; & quæcumque solveris super terram, erunt soluta & in cælis. Ipsi quoque & propriæ firmitatis, & alienæ fidei confirmatio ab eodem Deo paratur, cum ad eum dicitur: Rogavi pro te, Petre, ut non deficiat fides tua; & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Oportet ergo nos, qui licèt indigni, beati Petri residemus in loco, prout divina nobis clementia scire & posse donaverit, prava corrigere, recta firmare, & in omni Ecclesia sic ad æterni arbitrium Judicis disponenda disponere, ut de vultu ejus judicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem. Tuis itaque dilecte in Christo fr. Joannes Archiep. justis postulationibus gratum impertimur assensum, & prædecessorum nostrorum Honorii, Lucii, Romanorum Pontificum fel. mem. vestigiis inhærentes, per præsentis privilegii paginam Sedis Apostolicæ auctoritate statuimus, ut per universa Hispaniarum Regna Primatûs obtineas dignitatem. Pallio itaque a Sede Apostol. tuę charitati concesso in Missarum celebrationibus uti debetis tantùm in præcipuis festivitatibus: tribus videlicet diebus in Natali Domini, in Epiphania, Hypapanton, Cœna Domini, Sabbato sancto, tribus diebus in Pascha, in Ascensione, Pentecoste, in solemnitatibus beatę Mariæ, sancti quoque Michaelis, & sancti Joannis Baptistæ, in omnibus natalitiis Apostolorum, & eorum Martyrum, quo-

Prædecessorum more Archiepiscopo Toletano super omnia Hispaniarum Regna Primatum, necnon Pallii usum confirmat.

quorum pignora in vestra Ecclesia requiescunt, sancti quoque Martini, & Idelphonsi Confessorum, & omnium commemoratione Sanctorum, in consecrationibus Ecclesiarum, Episcoporum, & Clericorum, in Annuo consecrationis tuæ die, & in natali etiam sanctorum Isidori & Leandri. Primatem te universi Præsules Hispaniarum respicient, & ad te, si quid inter eos quæstione dignum exortum fuerit, referent: salvâ tamen in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate. Sanè Toletanam Ecclesiam præsentis privilegii stabilitate munimus, Complutensem ei Parochiam cum terminis suis, nec non omnes Ecclesias, quas jure proprio antiquitus possedisse cognoscitur, confirmantes; Episcopales præterea Sedes, Oxomam, Legoviam, Saguntum, Palentiam, eidem Toletanæ Ecclesiæ, tamquam Metropoli, subditas esse decernimus. Reliquas verò, quæ antiquis temporibus ei subjacebant, cum Dominus omnipotenti Christianorum restituerit potestati, suæ dignatione misericordiæ, ad caput proprium referendas decreti hujus auctoritate sancimus. Porrò illarum Diœceses civitatum, quæ, Sarracenis invadentibus, Metropolitanos proprios amiserunt, eo tenore vestræ subjicimus ditioni, ut quoad sine propriis extiterint metropolitanis, tibi ut proprio debeant subjacere. Si quæ autem metropoles in statum fuerint proprium restitutæ, sua quæque Diœceses metropolitano restituatur, ut sub proprii regimine Pastoris super divini collatione beneficii glorietur. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco jura sua servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Eidem bona, jura, & jurisdictiones confirmat.

De Metropolibus a Saracenis occupatis.

Clausulæ.

Datum Romæ apud sanctum Petrum per manus Bosonis S.R.E. Scriptoris, Id. Februarii Indict. I. Incarnationis Dominicæ MCLII. Pontificatus verò Domni Eugenii Papæ anno VII.

Dat. die 13. Februarii an. Dom. 1152. Pont. an. VII.

XLVII.

Sequitur ad Hispaniarum Episcopos in idem Argumentum.

Ibid.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus Episcopis & Archiepiscopis, per Hispaniam constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

Exordium.

Apostolicæ Sedis clementia singulis Ecclesiis & Ecclesiasticis personis suam servare dignitatem & justitiam consuevit. Unde nos, quorum præcipue interest Ecclesiarum omnium curam gerere, venientem ad nos venerabilem fratrem nostrum Ildefonsum* Toletanum Archiepiscopum benignè recepimus; & inspectis Prædecessorum nostrorum privilegiis, Primatus dignitatem per universa Hispaniarum Regna juxta eorumdem privilegiorum tenorem ei confirmavimus. Ipsum itaque cum gratia Sedis Apostolicæ, & literarum nostrarum prosecutione ad Sedem propriam remittentes, universitati vestræ præcipiendo mandamus, quatenus eidem tamquam Primati vestro absque ulla contradictione canonicam obedientiam, & debitam rereverentiam exibere curetis. Dignum namque est, ut qui multis lætatur præesse subditis, nullatenus suis erubescat sub esse Prælatis.

Juxta Prædecessorum privilegia Toletano Archiep. Primatum confirmatum.

** Joannem.*

Archiepiscopis, & Episcop. Hispaniarum, ut eumdem tamquam Primatem recognoscant, mādat.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Idibus Februarii.

Dat. die 13 Februarii.

XLVIII.

Privilegium confirmationis bonorum, spectantium ad Ecclesiam Tarvisinam, quæ sub protectione Sedis Apostolicæ suscipitur.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Bonifacio Tarvisino Episcopo, suisque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Edidit Coletus in Ital. Sac. Ughell. Tom. V. col. 321.

Exordium.

Justis fratrum nostrorum desideriis consentire, ac rationabilibus eorum petitionibus aures accomodare nos convenit, qui, licèt indigni, justitiæ cultores atque præcones in excelsa Apostolorum Principum Petri & Pauli specula residere, Domino disponente, conspicimur. Eapropter dilecte in Christo frater Bonifaci Episcope, justis postulationibus tuis clementer annuimus, & Ecclesiam B. Petri Tarvisien. cui Deo auctore præes, sub ipsius Apostolorum Principis & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc duximus propriis exprimenda vocabulis: Ecclesiam S. Mariæ de Asilo cum castro curte & omnibus pertinentiis suis, Monasterium sanctæ Mariæ de Mulianæ cum omnibus pertinentiis suis, consecrationem Monasterii sancti Petri de Campreto, plebem sanctæ Mariæ de monte Belluna cum castro & pertinentiis suis, plebem S. Martini de Cornuta cum arce & curte & pertinentiis suis, plebem S. Zenonis de Ruvico cum pertinentiis suis, plebem S. Mariæ de Ciliano cum pertinentiis suis, plebem S. Mariæ de Balpago cum pertinentiis suis, plebem S. Mariæ de Cusignana cum pertinentiis suis, plebem S. Mauritii de Stablucio cum pertinentiis suis, plebem S. Mariæ de Pauliano cum pertinentiis suis, plebem S. Romani de Nigrisia cum castro portu curte & pertinentiis suis, plebem S. Mauri de Noenta cum pertinentiis suis, plebem S. Petri de Piro cum pertinentiis suis, plebem S. Blasii de Caurillis cum pertinentiis suis, plebem S. Nicolai de Valio cum pertinentiis suis, plebem S. Mariæ de Lanzanigo cum pertinentiis suis, plebem S. Mariæ de Casale cum pertinentiis suis, curtem de Quarto cum pertinentiis suis, plebem S. Cassiani de Paviliano cum pertinentiis suis, plebem S. Mariæ de Deso cum perti-

Ecclesiam Tarvisinam sub protectione Sedis Apost. suscipit,

Bonaque omnia eidem confirmat,

Ex quibus nonnulla enumerat.

pertinentiis suis, plebem S. Martini de Tessaria cum pertinentiis suis, plebem S. Gervasii de Carpeneto cum pertinentiis suis, plebem S. Laurentii de Mestre cum castro portu & curte & pertinentiis suis, plebem S. Theonisti de Burbiliago cum castro portu curte & pertinentiis suis, plebem S. Mariæ de Zulianigo cum pertinentiis suis, plebem de Zumiliana cum pertinentiis suis, pleb. de Midranis cum pertinentiis suis, plebem de Campo S. Petri cum pertinentiis suis, plebem de Rustica cum castro & villa & pertinentiis suis, plebem de Aurelia cum villa & suis pertinentiis, castrum de Stiliano cum villa & pertinentiis suis, plebem de Martiliago cum pertinentiis suis, plebem de Zero cum pertinentiis suis, plebem de tribus Basilicis cum castro & villa & pertinentis suis, castrum S. Ambrosii cum Ecclesia & pertinentiis suis, castrum de Scorzadis cum villa & pertinentiis suis, plebem de Quinto cum castro & villa & pertinentiis suis, castrum de Septimo cum pertinentiis suis, plebem de Postoima cum pertinentiis suis, plebem S. Joannis de Istruna cum castro & villa & pertinentiis suis, plebem de Albareto cum pertinentiis suis, plebem de Silva-rotunda cum castro & pertinentiis suis, castrum de Resana cum villa & foresto & omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Mariæ de plebe nova cum pertinentiis suis, plebem S. Martini de Lavoro cum pertinentiis suis, plebem de Godigo cum pertinentiis suis, plebem de Bessica cum pertinentiis suis, castrum de Rosio cum plebe & pertinentiis suis, plebem S. Thomæ de Costis cum pertinentiis suis, plebem S. Zenonis cum medietate castri & pertinentiis suis, Arcem de Sumozio cum villa & omnibus pertinentiis suis, plebem de Fonte cum pertinentiis suis, plebem S. Mariæ de Cavasino cum pertinentiis suis, plebem de Petra rubea cum pertinentiis suis, Teloneum quoque civitatis & ripam, nec non & portum Tarvis, cum omni legitima districtione aquarum ab eo loco, ubi flumen Sileris oritur usque ad aquas salsas. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Dñi Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia pacis æternæ inveniant. Amen.

Decretum sancit, ne quis Ecclesiæ huic, vel ejus bonis molestiam ullam inferat,

Sub pœna privationis dignitatis, si qua fruatur, qui huic Constitutioni non obtemperaverit, atque etiam excommunicationis.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Gregorius Presb. Cardinalis tit. Calixti ss.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Praxedis ss.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ ss.
Ego Aribertus Presb. Card. tit. S. Anastasiæ ss.
Ego Guido Presb. Cardin. tit. Pastoris ss.
Ego Octavianus Presb. Cardin. tit. S. Cæciliæ ss.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. sancti Stephani in Cœlio Monte ss.
Ego Otto Diac. Cardin. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Rodulphus Diac. Card. sanctæ Luciæ in Septa solis ss.
Ego Guido Diac. Cardin. sanctæ Mariæ in Porticu ss.
Ego Joannes Diac. Card. sanctorum Sergii & Bacchi ss.

Datum Signæ per manum Bosonis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Scriptoris, V. Non. Maii Indictione XV. Incarnationis Dom. anno MCLII. Pontificatus verò Domni Eugenii III. PP. anno VIII.

Dat. die 11 Maji anno Dom. 1152. Pont. an. VIII.

XLIX.

Invalidatio sententiæ ab Episcopo Reginensi latæ in controversia inter Monasterium SS. Salvatoris & Juliæ super dependentia quatuor villarum ad hoc Monasterium pertinentium.

Ex Archiv. Monast. hujus edidit Margarinus Bullar. Cassinen. Par. II. num. CLXXV

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectæ in Christo Filiæ Richeldæ Abbatissæ Monasterii sanctæ Juliæ, salutem & apostolicam benedictionem.

Exordium.

AD hoc in Sede justitiæ, disponente Domino, aliis præsidemus, ut singulis Ecclesiis, & personis ecclesiasticis sua jura servantes, si qua inter ipsas fuerit orta dissensio, fine debito terminemus. Controversiam igitur, quæ inter te & venerabilem fratrem nostrum Obertum Cremonensem Episcopum super Ecclesia de Cicognaria versabatur, ad petitionem ejusdem Episcopi, venerabili fratri nostro A. Regino Episcopo commisimus terminandam. Qui utrâque parte in sua præsentiâ constitutâ, & allegationibus ac rationibus hinc inde diligenter auditis & cognitis, multorum sapientum consilio requisito, talem super eadem controversia sententiam promulgavit: Ut videlicet homines de quatuor villis, scilicet Casali, villa Ravennensium, Gurgo, & Scurolo, qui antiquitus consueverunt venire ad Ecclesiam de Cicognaria, sicut ex prolatione testium utriusque partis percepimus, de cætero veniant, & spiritualia ab ea accipiant. De Ecclesia verò de Cicognaria ita dicimus, quatenus Abbatissa Sacerdotem eligat, & ibi ponat; ita tamen, quod Episcopo repræsentet, & ab eo curam animarum accipiat. Quartam verò partem decimarum, sicut hactenus Ecclesia de Cicognaria tenuit, ita de cætero teneat. Chrisma, Oleum sanctum a plebe Casalis majoris recipiat; ad capitulum, & lectorinas eat: publicos pœnitentiales illuc ad pœnitentiam recipiendam deducat; temporalem administrationem Abbatissæ adjudicamus; Ecclesiam verò, quæ ad læsionem veteris Ecclesiæ, contra authoritatem noviter constructam cognoscimus; ad evitandum etiam futurum scandalum, eam removendam esse censemus. Sententiam Domini Ariberti de Ecclesiis de Calvatone atque Alfiano minimè mutamus.

Controversia Episcop. Regignen. delegata.

Ejusdem sententia; quod incolæ harum villarum in eadem Ecclesia sacra percipiant:

Abbatissa autem Sacerdotem in ea eligat, qui curam animarum ab Ep. Cremonen. accipiat:

Ad ipsam vero Abbatissam temporalis spectet administratio.

A qua

A qua sententia prædictus frater noster O. Cremonens. Episcopus ad nostram audientiam appellavit. Utrâque igitur parte in nostra præsentia constitutâ, & allegationibus ac rationibus viva voce nobis coram propositis, & actis, allegationes & attestationes utriusque partis continentibus, nobis a memorato fratre nostro Regino Episcopo sub suo sigillo transmissis, diligenter inspectis, & sæpius a nobis relectis; cognoscimus sententiam ipsam in maxima sui parte contra privilegia Sedis Apostolicæ, Monasterio sanctę Juliæ indulta, fuisse probatam. In privilegio namque Pauli PP. ita inter cætera scriptum legimus: Igitur, quia postulatur a nobis, quatenus venerabile Monasterium Domini Salvatoris nostri Jesu Christi, situm infra Civitatem Brixiam, quod noviter fundare visa est Ansa excellentissima Regina, privilegii Sedis Apostolicæ infulis decoretur, concordantibus nobis reverendissimis Episcopis nostris, ex communi assensu statuere decrevimus, ut præfatum Monasterium Domini Salvatoris, cunctaque Monasteria cum universis Basilicis ad se pertinentibus, quæ a piissimæ Ansæ jure constructa esse noscuntur, Apostolicæ Sedis privilegii, cui Deo auctore deservimus, infulis decoretur. Et infra; De cujus insuper Monasterii uniuscujusque Abbatissæ consecratione sanciri communiter decrevimus, ut sibi liceat a quocumque, & de quacumque civitate voluerit, Episcopo consecrari; cujuscumque verò ordinis Ecclesiæ ejusdem Abbatissæ rogatu, similiter a quocumque, & de quacumque civitate voluerit, Episcopo expetantur, vel consecrentur. Quibus etiam licentiam concordi institutione concessimus, Chrisma tempore Baptismatis, & Oleum, ad exercenda divina mysteria, seu cujuscumque specialis negotii subsidium a quocumque Episcopo, cum exigit, Apostolica largitione percipere. Et in privilegii PP. Innocentii serie sic invenimus: Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, sive Basilicarum, Ordinationes Abbatissæ, vel Monacharum, seu Clericorum vestrorum, qui ad sacros fuerint Ordines promovendi, seu quicquid ad sacrum Ministerium pertinet, a quibuscumque malueritis Catholicis, suscipiatis Episcopis. Quod igitur in prædicta sententia contra Sedis Apostolicæ privilegia continetur, ad normam rectitudinis revocare volentes, sicut superius diximus, privilegiis diligenter inspectis, & allegationibus utriusque partis sæpe ac plenè auditis & cognitis, & attestationibus crebro perlectis, communicato fratrum nostrorum consilio, Judicamus, ut in Ecclesia de Cicognaria juxta privilegiorum tenorem per te Presbyter eligatur, & ibidem ponatur; Chrisma quoque, Oleum sanctum, & cætera spiritualia, idem Presbyter, tam in se quâm in sibi subditis, a quocumque voluerit Episcopo Catholico, & gratiam Apostolicæ Sedis habente, suscipiat. Plebi vero de Casali-majore in nullo subjacebit: Omnes homines de quatuor villis, Casali videlicet, villa Ravennensium, Gurgo, & villa de Scurolis, excepto Banno, & Lombardello, & familia Camparelli, Lupuli, atque Alberti Ferrari, ad prędictam Ecclesiam, de Cicognaria tam vivi quâm etiam mortui pro participandis cunctis spiritualibus vadant. De villa autem de Barcell. Stephanus de Aggere, Modelena, & Osberti, & Doctori, & Barbalongi, & quatuor Casæ de Barcell. & Petrus Albertus, & Cognata sua, in eadem Ecclesia de Cicognaria sepelliantur. Pro cæteris ejusdem villę homines ad Ecclesiam de Fossa Capraria percipiendis ibunt. Ecclesia de Cicognaria decimarum quartam partem, sicut hactenus tenuit, semper possideat. Ædificium etiam sub Ecclesiæ nomine, contra sacros Canones & novi operis denunciationem, infra Parochiam de Cicognaria in evidentem Ecclesiæ damnum constructum, destruendum penitus judicavimus. Si vero necessitas hominum villæ de Barcell. exegerit, intra eamdem Villam & Fossam Caprariam, extra Parochiam de Cicognaria, Cremonensem Episcopum Ecclesiam ædificare permittimus. Ne igitur Parochiarum fiat confusio, præsenti decreto Apostolicæ Sedis auctoritate statuimus, ut quicumque de supradictis Parochiis de una ad aliam domicilium suum trastulerit, ab illâ Ecclesia omnia divina percipiat, ad cujus Parochiam domicilium transtulisse constiterit. Nulli ergo omnino hominum liceat, hujus nostræ diffinitionis paginam temerario ausu infringere, seu quibuslibet molestiis perturbare. Si quis igitur in futurum adversus ista præsumpserit, secundò tertiovè commonitus, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus incurrat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Dat. Signiæ V. Idus Junii Indictione XV.

Hujusmodi controversia ad Eugenium PP. devolutâ per appellationem,

Eugenius sententiam invalidat, quia contrariam exemptionibus Monasterio, per prædecessores Pontifices côcessis agnoscit.

Confirmatisque antiquis privilegiis, ordinem per incolas villarum servandum statuit: Abbatissam Ecclesiis ad ejus Monasterium spectantes, cæteraque omnia exemta omnimodo ab Episcopi Cremonen. subjectione declarans.

Confirmatio sententiæ hujus sub soliti clausulis.

Dat. die 9. Junii anno Dom. 1152. Pont. an. VIII.

L.

Confirmatio Constitutionum (quæ Charta Caritatis appellantur) ab Ordine Cisterciensi Monachorum S. Benedicti pro suo bono regimine editarum.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Gothonio Cistercien. ac cæteris fratribus ac Monachis, tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam & Cistercien. Ordinis statuta professis, in perpetuum, salutem & apostolicam benedictionem.

Sacrosancta Romana Ecclesia sic in beato Petro Apostolorum Principe a Domino promissionem obtinuit, quod universalis Ecclesiæ fundamentum existeret, & præceptum accepit, ut christianæ Fidei professores in fide, religione, omnique sanctimonia confirmaret. Itaque universarum Ecclesiarum profectibus solicitam se semper exibuit, & de instituendo conservando & provehendo in omnibus Ecclesiis cultu sacræ Religionis, fuit omni tempore studiosa; ut & ab ea sicut a fonte, ad universos Ecclesiæ filios sit religio derivata; & quod ab aliis, qui spiritus primitias acceperunt, religiosè ac salubriter institutum est, per eamdem immutabilem acceperit firmitatem. Inde est, dilecti in Domino filii, quod sacræ Religionis vestræ opinione, tamquam odore agri pleni, cui benedixit Dominus, provocati, religiosis postulationibus vestris benignum impertimur assensum, & regulares institutiones vestras auctoritate apostolica confirmamus; In quibus sub certis capitulis, quæ inferius annexa sunt, decrevimus exprimenda. Statuimus

Exordium

Confirmatio Statutorum Ordinis Cistercien. inter quæ continetur;

Quod Abbatia non erigatur absque Episc. confirmatione.

Regula S. Benedicti in omnibus Monasteriis uniformiter observetur, & etiam cantus, & alia Ordinis instituta. Nullumque contrarium privilegium postuletur.

tuistis equidem inter vos, ne in alicujus Antistitis Diœcesi Ordinis vestri Abbatia fundetur, donec ipse Antistes, decretum, quod inter Ecclesias Ordinis vestri ad custodiam disciplinæ firmatum est, ratum se habere promittat: Et ut in omnibus Monasteriis de Ordine vestro, sicut in Cistercien. Ecclesia, B. Benedicti Regula perpetuis temporibus] observetur: & in lectionem ipsius nullus Ordinis vestri professor, præter simplicem & communem intelligentiam, quemlibet alium sensum inducat; sed uniformiter, & sicut quæque diffinita noscuntur, intelligatur ab omnibus, & inviolabiliter observetur. Easdemque penitus observantias, eumdem cantum, & eosdem libros, qui ad officium ecclesiasticum pertinent, per universas Ecclesias vestri Ordinis teneatis. Nec aliqua omnino Ecclesia vel persona Ordinis vestri adversus communia ipsius Ordinis instituta privilegium a quolibet postulare audeat, vel obtentum quomodolibet retinere. Ordinatum est etiam inter vos, ut omnes Abbates de Ordine vestro singulis annis ad generale Capitulum Cisterciense, omni postposita occasione, conveniant, illis solis exceptis, quos a labore viæ infirmitas corporis retardaverit: qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quem necessitas remorationis illorum valeat Capitulo nunciari: & illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes, sine grandi & evidenti difficultate se nequiverint Capitulo præsentare. Qui nimirum eo termino venient, qui eis in ipso fuerit Capitulo constitutus. Preterea si aliqua controversia inter quoslibet Abbates de Ordine vestro emerserit, vel de aliquo illorum tam gravis culpa fuerit propalata, ut suspensionem aut depositionem etiam mereatur quicquid inde à Capitulo fuerit canonicè definitum, sine retractatione aliqua observetur. Personam autem de aliquo Ordine nulla Ecclesiarum vestrarum sibi eligat in Pastorem, prout nec vestri Ordinis aliquam Monasteriis aliis statuistis ordinari posse Abbatem. Hæc nimirum, dilectissimi filii, de multis institutionibus Ordinis vestri excerpsimus, & propriis curavimus Capitulis designare. Quia vero singula, quæ ad Religionis profectum, & animarum salutem regulariter ordinastis, præsenti abbreviationi nequiverunt annecti, nos cum his, quæ præscripta sunt, omnia, quæ continetur in Charta vestra, quæ appellatur Caritatis, & quæcumque inter vos Religionis intuitu regulariter statuistis, auctoritate apostolica roboramus; & vobis, vestrisque successoribus, & omnibus, qui Ordinem vestrum professi fuerint, inviolabiliter perpetuis temporibus decernimus observanda. De cætero, quia propositum firmum habetis, habitationis vestræ loca extra conversationem sæcularium eligendi, grangias vestras, sicut & atria Ecclesiarum, a pravorum incursu ac violentia liberas & quietas fore statuimus; & ut nullus ibi hominem capere, spoliare, verberare, aut rapinam exercere præsumat, in virtute sancti Spiritus inhibemus. Sancientes etiam, ut propter communia interdicta terrarum nulla Ecclesiarum vestrarum a divinis compellatur officiis abstinere. Sed liceat omnibus de Ordine vestro, excommunicatis & interdictis ejectis, clausis januis, summissa voce fratribus suis divina celebrare solemnia. Interdicimus item, ne aliqua omnino persona fratres Ordinis vestri audeat ad sæcularia judicia provocare; sed si quisquam sibi adversus eos aliquid crediderit de jure competere, sub ecclesiastici Judicis examine experiendi habeat facultatem. Decernimus ergo, ut nulli aliquando liceat, his, quæ in hac pagina ex auctoritate Apostolorum Principis a nobis confirmata & constituta sunt, ausu temerario contrarire, ac nostræ hujus sanctionis vigorem aliqua præsumtione infringere. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, & culpam suam satisfactione congrua contempserit emendare, divino animadversionis judicio se noverit subjacere. Cunctis autem ista servantibus sit gratia & pax a Deo ac Domino nostro Jesu Christo, quatenus, & hic fructum piæ devotionis, & actionis bonę percipiant, & apud supremum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Capitulum generale Cistercii singulis annis celebretur, & in eo conveniant Abbates, hic non excepti.

Abbatum culpa vel controversia in Capitulo diffiniatur.

Abbas non eligatur de alio Ordine.

Omnia alia statuta Ordinis, & signanter contenta in Carta Charitatis confirmantur.

Immunitas locorum ad Ordinem pertinentium.

Concessio nonnullorum privilegiorum

Sanctio pœnalis in contravenientes.

Benedictio pro observatoribus.

Papæ & Cardd. subscriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Ego Imarus Tusculanus Episcopus subscripsi.

Ego Ugo Ostien. Episcopus subscripsi.

Ego Ubaldus Presbyter Card. tit. sanctæ Praxedis subscripsi.

Ego Aribertus Presb. Cardinalis tit. sanctæ Anastasiæ subscripsi.

Ego Rolandus Presbyter Cardinalis tit. sancti Marci subscripsi.

Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cælio monte subscripsi.

Ego Joannes Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli subscripsi.

Ego Henricus Presb. Card. tit. SS. Nerei & Achillei subscripsi.

Ego Jo. Presb. Card. tit S. Equitii subscripsi.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum suscripsi.

Ego Guido Diaconus Card. sanctæ Mariæ in Porticu subscripsi.

Ego Joannes Diaconus Card. SS. Sergii & Bacchi subscripsi.

Ego Ildebrandus S. R. E. Diaconus Cardinalis subscripsi.

Ego Gerardus S. R. E. Diaconus Cardinalis subscripsi.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. R. E. subscripsi.

Ego Bernardus S. R. E. Diaconus Cardinalis subscripsi.

Dat. die 1. Augusti anno Dom. 1152. Pont. an. VIII.

Datum Signiæ, per manum Bosonis S. R. E. Scriptoris, Kalend. Augusti, Indictione XV. Incarnationis Dominicæ anno MCLII. Pontificatus D. Eugenii Papæ III. anno VIII.

Subsequitur Charta Charitatis, superiùs confirmata.

Exactio nulla Abbatibus imponatur per Abbatem Cistercii.

QUia unius veri Regis & Domini & Magistri nos omnes servos, licèt inutiles, esse cognoscimus, idcircò Abbatibus & Confratribus nostris Monachis, quos per diversa loca Dei pietas per nos miserrimos hominum sub regulari disciplina ordinaverit, nullam terrenæ commoditatis seu rerum temporalium exactionem imponimus. Prodesse enim illis omnibusque S. E. filiis cupientes, nihil, quod eos gravet, nihil, quod eorum substantiam minuat, erga eos agere disponimus. Ne dum nos abundantes de eorum paupertate esse cupimus, avaritiæ malum, quod secundùm Apostolum idolorum servitus comprobatur, evitare non possimus. Curam tamen animarum illorum, gratia cari-

Si illi ab observantia regulæ declinãt, per eumdem ad eam reducantur.

caritatis retinere volumus, ut si quando a sancto proposito & observantia sanctæ Regulæ declinare, quod absit, tentaverint, per nostram solicitudinem ad rectitudinem vitæ redire possint. Nunc ergo volumus, & illis quoque præcipimus, ut Regulam sancti Benedicti per omnia observent, sicut in novo Monasterio observatur.

Regula S. Benedicti ab omnibus observetur.

Non alium inducant sensum in lectione sanctæ Regulæ, sed sicut antecessores nostri sancti Patres, Monachi videlicet Monasterii, intellexerunt & tenuerunt, & nos hodie intelligimus & tenemus, ita & intelligant & teneant.

Iidem cantus, mores, & instituta ubique teneantur.

Et quia omnes Monachos ipsorum ad nos venientes in claustro nostro recipimus, & ipsi similiter nostros in claustris, idcirco opportunum nobis videtur, & hoc volumus etiam, ut mores & cantum & omnes libros, ad horas diurnas & nocturnas, & ad Missam necessarios, secundum formam morum & librorum novi Monasterii possideant: quatenus in actibus nostris nulla sit discordia, sed una caritate, una regula, similibusque vivamus moribus.

Nullum privilegium contrarium postuletur.

Nec aliqua Ecclesia vel persona Ordinis nostri adversus communia ipsius Ordinis instituta privilegium a quolibet postulare audeat, vel obtentum quolibet modo retinere.

Abbas Cistercii visitet omnia Ordinis Monasteria.

Cum verò Abbas novi Monasterii ad aliquod horum Cœnobium visitandi venerit gratia, illius loci Abbas Ecclesiam novi Monasterii suæ esse Ecclesiæ Matrem recognoscat, & cedat ei in omnibus locis Monasterii. Et ipse Abbas adveniens locum illius loci Abbatis, quandiu ibi manserit, teneat, excepto quod non in Hospitio, sed in Refectorio cum fratribus propter disciplinam servandam comedet, nisi Abbas loci illius defuerit. Similiter & omnes supervenientes nostri Ordinis Abbates faciant. Quod si plures supervenerint, & Abbas loci defuerit, Prior illorum in Hospitio comedat. Ex hoc excipitur, quod Abbas loci illius, & in præsentia majoris Abbatis, Novitios suos post regularem probationem benedicit. Abbas quoque novi Monasterii caveat, ne quidquam præsumat tractare aut ordinare aut contingere de rebus illius loci, ad quem venerit, contra Abbatis vel fratrum voluntatem.

Personas corrigat: sed de bonis nihil adimat absque consensu Fratrum & Abbatis locorũ. Visitetque singulis annis

Si autem præcepta Regulæ vel Ordinis nostri intellexerit in eodem loco prævaricari, cum consilio præsentis Abbatis caritativè studeat fratres corrigere. Si verò Abbas loci illius non affuerit, nihilominus, quod sinistrum invenerit corrigat. Quemlibet per annum visitet Abbas Majoris Ecclesiæ, vel per se vel per aliquos de Coabbatibus suis, omnia Monasteria, quę ipse fundaverit. Et si fratres amplius visitaverit, inde gaudeant magis.

Monasterium Cistercii visitetur a quatuor primis Abbatibus.

Domum autem Cistercien. simul per se ipsos visitent quatuor primi Abbates, de Firmitate, de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo, die, qua inter se constituerint, pręter annuum Capitulum, nisi fortè aliquem eorum gravis ægritudo detineat.

Abbates venientes ad Monasterium Cistercii, quid debeant agere.

Cum autem aliquis nostri Ordinis Abbas ad novum Monasterium venerit, reverentia Abbati exhibeatur congrua, stallum Abbatis illius teneat, in Hospitio comedat, si tamen Abbas defuerit; si verò præsens fuerit, nihil horum agat, sed in Refectorio comedat. Prior autem loci negotia Cœnobii disponat.

Abbates alibi convenientes, quid inter se debeant servare.

Inter Abbatias illas, quę se non genuerunt alterutras, ista erit lex. Omnis Abbas in omnibus locis sui Monasterii Coabbati suo cedet advenienti, ut impleatur, Honore invicem prævenientes. Si duo, aut eo amplius, convenerint, qui prior de advenientibus erit, locum superiorem tenebit. Omnes tamen, præter Abbatem præsentis loci, in Refectorio comedent, ut supra diximus. Abbas autem ubicumque convenerint, secundum tempus Abbatiarum ordinem suum tenebunt, ut cujus Ecclesia fuerit antiquior, ille sit prior. Ubicumque verò consederint, humilient sibi mutuò.

Si Cœnobium de novo construxerit, quid faciendum.

Cum verò aliqua Ecclesiarum nostrarum Dei gratia adeò creverit, ut aliud Cœnobium construere possit, illam diffinitionem, quam nos inter nostros Confratres tenemus, & ipsi inter se teneant, excepto quod annuum inter se Capitulum non habebunt;

Capitulum Cistercien. quotannis celebretur.

sed omnes Abbates de Ordine nostro singulis annis ad generale Capitulum Cisterciense, omni postposita occasione, conveniant; illis solis exceptis quos corporis infirmitas retinuerit; qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quem necessitas remorationis eorum valeat Capitulo nunciari; & illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes eo termino venient, qui eis fuerit in Capitulo constitutus. Quod si quis alia quacumque occasione quandoque remanere a nostro generali Capitulo præsumpserit, sequentis anni Capitulo pro culpa veniam petat, nec sine gravi animadversione transeat:

In eo de salute animarum observantiaq; reg. &c. tractandum. Ac de Abbatum vitiosorum correctione.

In quo Capitulo de salute suarum animarum tractent. In observatione sanctæ Regulæ vel Ordinis, si quid est emendandum vel corrigendum, ordinent. Bonum pacis & caritatis inter se confirment. Si quis verò Abbas minus in regula studiosus, vel sæcularibus nimis intentus, vel in aliquibus vitiosus repertus fuerit, ibi caritativè clametur, veniam petat, pœnitentiam pro culpa sibi indictam adimpleat; hanc verò clamationem nonnisi Abbates faciant.

Omniumque culpæ corrigendæ;

Si fortè aliqua controversia inter quoslibet Abbates emerserit, vel aliquorum illorum tam gravis culpa propalata fuerit, ut suspensionem, aut etiam depositionem mereatur, quicquid inde a Capitulo fuerit diffinitum, sine retractatione observetur. Si verò pro diversitate sententiarum in discordiam causa devenerit, illud inde irrefragabiliter teneatur, quod Abbas Cisterciensis, & hi, qui sanioris consilii, & magis idonei apparuerint, judicabunt. Hoc observato, ut nemo eorum, ad quos specialiter causa respexerit, diffinitioni debeat interesse.

Monasteriorum paupertati subveniendum.

Quod si aliqua Ecclesia pauperiem intolerabilem incurrerit, Abbas illius Cœnobii coram omni Capitulo, causam nunciare studeat. Tunc singuli Abbates maximo caritatis igne incensi, illius Ecclesiæ penuriam rebus a Deo sibi collatis, prout abundaverint, substentare festinent.

ElectioAbbatis cujusque Monasterii quomodo agenda.

Si qua domus Ordinis nostri Abbate proprio fuerit destituta, major Abbas de cujus domo domus illa exivit, omnem curam habeat ordinationis illius, donec in ea Abbas, alius eligatur; & præfixa die electionis, etiam ex Abbatibus, si quos domus illa genuit, advocentur, & consilio ac voluntate Patris Abbatis, Abbates & Monachi domus illius Abbatem eligant.

Electio Abbatis Cistercii quo pacto peragenda.

Domui autem Cisterciensi, quæ Mater est omnium nostrum, dum proprio caruerit Abbate, quatuor primi Abbates, scilicet de Firmitate, & de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo provideant; & super eos sit cura domus illius, donec Abbas in ea electus fuerit & statutus. Ad electionem autem Cisterciensis Abbatis, præfixa & prænominata die ad minus per quindecim dies, convocentur ex Abbatibus, qui ex domo de Cistercio exierunt, & ex aliis, quos prædicti Abbates,

& fra-

& fratres Cistercienses idoneos noverunt, & congregati in nomine Domini, Abbates & Monachi Cistercienses eligant Abbatem. Liceat autem cuique Matri Ecclesię nostri Ordinis, non solùm in Monachis filiarum suarum Ecclesiarum, sed de ipsis quoque Abbatibus earum, liberè sibi, si necesse fuerit, assumere Abbatem. Personam verò de alio Ordine nulla de Ecclesiis nostris sibi eligat in Abbatem, sicut nec nostrum aliquem liceat aliis Monasteriis, quæ non sunt de Ordine nostro, dari. Si quis Abbas pro inutilitate, seu pusillanimitate sua, a Patre suo Abbate domus illius, unde sua exivit, postulaverit, ut ab onere Abbatiæ suæ relaxetur, caveat ille, ne facile & sine rationabili causa, & multum necessaria acquiescat. Sed & si qua tanta fuerit necessitas, nihil per se inde faciat, sed convocatis aliquibus Abbatibus aliis nostri Ordinis, eorum consilio agat, quod pariter noverint oportere. Si quis vero Abbatum, contemptor sanctæ Regulæ, aut Ordinis esse prævaricator, vel commissorum sibi fratrum vitiis consentiens innotuerit, Abbas Matris Ecclesiæ per se ipsum vel Priorem suum, aut quomodo opportuniùs potuerit, de emendatione eum admoneat usque quater. Quod si nec ita correctus fuerit, nec sponte cedere voluerit, congregato aliquanto numero Abbatum nostræ Congregationis, trasgressorem sanctæ Regulæ ab officio suo amoveant; ac deinceps alter, qui dignus sit, consilio & voluntate majoris Abbatis, a Monachis illius Ecclesiæ simul & Abbatibus, si qui ad eam pertineant, sicut supradictum est, eligatur. Si autem ille, qui deponitur, aut Monachi ejus (quod Deus avertat) contumaces & rebelles esse voluerint, vel sententiis minime acquiescant, ab ipso Abbate Matris Ecclesiæ, & a cęteris Coabbatibus ejus, excommunicationi subdantur, ac deinceps ab eo coerceantur, prout fieri potuerit, & cognoverint expedire. Ex hoc sane si quis illorum ad se reversus de morte animæ suæ resurgere, & ad matrem suam redire voluerit, tamquam filius poenitens recipiatur. Nam sine hac causa, multo semper studio devitanda, nullus Abbas Monachum alterius cujusquam Abbatiæ Ordinis nostri sine ejus voluntate inter suos ad habitandum Monachos introducat. Eodem etiam modo, si fortè (quod absit) Abbates nostri Ordinis Matrem nostram Cisterciensem Ecclesiam in sancto proposito languescere, & ab observatione Regulæ vel Ordinis nostri exorbitare cognoverint, Abbatem ejusdem loci per quatuor primos Abbates, scilicet de Firmitate, de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo, sub cæterorum Abbatum nomine, usque quater, ut corrigatur ipse, & alios curet corrigere, admoneant, & cætera quę de aliis dicta sunt Abbatibus, si incorrigibiles apparuerint, circa eum studiose adimpleant: excepto quod si sponte cedere noluerint, nec deponere, nec contumaci dicere anathema poterunt, donec autem in generali Capitulo, aut si illud forte jam visum fuerit expectari non posse, in Conventu, aliis convocatis Abbatibus, qui de Cistercio exierunt, & aliquibus aliorum, virum inutilem ab officio suo deponant; & tam ipsi quàm Monachi Cistercienses idoneum Abbatem eligere studeant. Quod si Abbas ille & Monachi Cistercienses, contumaciter recalcitrare voluerint, gladio excommunicationis eos ferire minime vetantur. Postea verò, si quis horum prævaricatorum tandem resipiscere, & animam suam salvare cupiens, ad quamlibet quatuor nostrarum Ecclesiarum, sive ad Firmitatem, sive ad Pontiniacum, sive ad Claravallem, sive ad Morimundum confugerit, sicut domesticus & cohæres Ecclesiæ cum regulari satisfactione recipiatur, quoad usque propriæ Ecclesię, sicut justum fuerit, reconciliatæ, quandoque reddatur. Interim autem, annuum Abbatum Capitulum, non apud Cistercium, sed ubi a quatuor supra notatis Abbatibus provisum fuerit, celebrabitur.

Persona Abbatis non eligatur de alio Ordine, nec alteri Ordini detur.

Quando Abbas sit ad sui instantiam ab onere Abbatiæ relaxandus.

Veluti prævaricator Ordinis, removendus & deponendus.

Si depositus, vel ejus Monachi fiant rebelles, coerceantur.

Abbas Cistercii quomodo sit corrigendus, & quid agendum sit, si ipse & Monachi Cistercii recalcitraverint.

LI.

Canonicis Basilicæ S. Petri in Vaticano conceditur quarta pars oblationum omnium, quæ in eadem Ecclesia fiunt.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Bernardo Presbytero Cardinali sancti Clementis, & Ecclesiæ beati Petri Archipresb. atque cæteris ejusdem Ecclesiæ Canonicis, tam præsentibus quàm futuris canonicè substituendis, in perpetuum.

Ex Baronio ad an. 1151.

BEatorum Petri & Pauli tam eminens & tam gloriosa societas, ut & ambo sint Doctores Gentium, Auctores Martyrum, Principes Sacerdotum: & cum inter universos Apostolos peculiari quadam prerogativa præcellant, ęqualitatis in Cœlo meritis disparitatem non sentiunt. Petro ab ipso Salvatore nostro Domino Jesu Christo claves regni Cœlorum sunt commissæ: Paulus a Deo electus est, ut de multitudine gentium regnum Cœlorum impleat sua prædicatione; Petrus petra est, & fundamentum fidei, & ne metuamus, in soliditate nos firma sustentat: Paulus, ne pravo hæreticorum dogmate vulneremur, mortalitatis honestate, & invincibili ratione fidei nos armat. Petrus Principatum tenens, ex potestate ligat & solvit: Paulus diligens prædicator, ne quid reprehensibile vel ligatione dignum in nobis appareat, mirabili nos exhortatione præmunit. Petrus firmamentum nostrum est, ac domus fortitudinis, & in fide ejus plantati & radicati sumus: Paulus vas electionis prędestinatos a Deo, & electos cœlestis tubæ sonoritate vocavit: & pro nobis sine intermissione orans, ne a fide & veritate deviemus, apud Deum interveniendo nos protegit. Cum igitur ii duo, maxima luminaria Dei Ecclesiam illustrantia, pari & amicabili splendore, & fraterno amore præfulgeant, æquitatis & justitiæ persuadet ratio, ut nos, qui licèt indigni Christi vices in terris agimus, & in ejusdem Apostolorum Principis Cathedra residere conspicimur, domesticam beati Petri familiam paterno diligamus affectu, & pia eam provisione in suis necessitatibus adjuvemus. Hujus itaque rationis debito provocati, dilecti in Domino filii, quartam partem omnium oblationum, quæ de Altari ejusdem beati Petri Apostoli, & tam de arca, quàm de omnibus ministeriis ipsius Ecclesiæ, præterquam de ministerio beati Leonis proveniunt, vobis ex consensu fratrum nostrorum Episcoporum & Cardinalium, Sedis Apostolicæ auctoritate concedimus, & præsentis scripti pagina confirmamus; Ita videlicet, ut semper, cum volue-

Proemium.

Quartam oblationum partem, quæ de Altari, de Arca, omnibusque Ministeriis proveniunt, Canonicis concedit & confirmat.

voluntatis, facultatem liberam habeatis eamdem oblationem in vestris manibus retinendi atque custodiendi, seu aliis, quibus volueritis, cum nostrorum successorum consensu vendendi: salvâ in omnibus aliis, & retenta in nostris & successorum nostrorum manibus ipsius Ecclesiæ libera dispositione atque custodia. Hoc autem ideo facere dignum diximus, ut vos die ac nocte studiosè in Dei laudibus desudantes, tam in Missarum celebratione quàm in matutinis & aliis horis, pro vivorum ac defunctorum salute, attenta diligentia & honestè decantantibus, prædictam beati Petri Ecclesiam obsequio debito veneremini; & Dei fideles, Apostolorum limina devotione debita visitantes, Locum ipsum in majore devotione ac veneratione semper habeant. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum fas sit, hujus nostræ concessionis paginam temerario ausu infringere, seu quibuslibet modis perturbare. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, id attentare præsumpserit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat; Cunctis autem hanc nostram constitutionem eidem Loco servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Adhortatio Pastoralis. *Pœna contraentium.* *Pax servantibus.*

Eugenii PP.

EGO EUGENIUS Catholicę Ecclesię Episcopus subscripsi.

& Sabinen. ac Tusculanen. Episcoporum subscriptiones.

Ego Conradus Sabinensis Episcopus subsc.
Ego Imarus Tusculanus Episcopus ss.

Dat die 10. Aprilis anno Domini 1153. Pontif. anno IX.

Datum Romæ apud S. Petrum per manum Bosonis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Scriptoris, IV. Idus Aprilis, Indictione I. Incarnationis Dominicæ anno MCLIII. Pontificatus verò Domni Eugenii III. Papæ anno IX.

Locus plumbi.

L I I.

Monasterium Sarlatense (nunc Ecclesia Sarlatensis.) a Pipino & Carolo Principibus fundatum, sub sancti Petri tutela recipitur.

Ex Tom. II. Gall. Christ. inter instrumenta Eccl. Sarlaten. nu. II.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Raymundo Abbati Sarlatensis Monasterii S. Salvatoris, ejusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum &c.

Deest initium.

Monasterium hocce sub tuitione Sedis Apost. recipiens.

EApropter, dilecte in Domino fili Raymunde Abbas, tuis justis postulationibus gratum impertientes assensum, Sarlatense Monasterium, cui Deo auctore presides, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut idem locus, sicut ab ejus fundatoribus nobilis memoriæ Pipino & Carolo Principibus institutus est, quietus & ab omni exactione seu gravamine liber in perpetuum perseveret. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona, idem Monasterium in præsenti justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata serventur; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam videlicet sanctę Mariæ de Mercato cum decimis & appendiciis suis, S. Martini de Campaignaco, S. Leontii cum appendiciis earum, S. Mariæ de Montignaco cum cappella intra muros ipsius castri posita, S. Riberii cum appenditiis suis, S. Petri de Corn, S. Mundanæ cum curiis de Marciliaco de Calabro, S. Simeonis de Gordonio, S. Petri de Cador, cappellam S. Mariæ de Carlux, Ecclesiam sancti Amandi de Symeyrols, medietatem redituum Ecclesiæ S. Mariæ de Pratis, S. Jacobi de Trapa cum appendiciis suis, curtes de Syourac, Ecclesiam S. Mariæ de Moncuq, S. Mariæ de Cappella cum plurimis Ecclesiis & terris in Vicaria de Cauves positis, Ecclesias S. Hilarii de Doissac, S. Mariæ de Sales, Ecclesiam S. Sacerdotis de Aurenca cum appenditiis suis in Ecclesiis S. Vincentii, S. Aviti, S. Martini de Drot, S. Petri de Auvert, Ecclesiam S. Mariæ de Valle, sancti Martini de Calviaco, cum appendiciis earum, Ecclesiam sancti Desiderii, sancti Saturnini, sancti Martini de Causac, Ecclesiam sancti Martini de Petrus, sancti Martini de Lanvilla, sancti Johannis de Podio Girolmi cum cappella sanctæ Mariæ Magdalenę, Ecclesias sancti Martini de Saussignac, sancti Saturnini de Annac, sancti Stephani de Borchet, sancti Aviti de Balares, Ecclesiam de Somensac, sancti Juliani, sancti Petri de Roqueta, Ecclesiam sancti Sulpitii de Pico, Ecclesiam sancti Michaelis de Lantes, Ecclesiam sancti Germani de Rastanella cum appenditiis suis, S. Petri de Nessa cum appenditiis suis, medietatem redituum Ecclesię sancti Amandi, Ecclesiam sancti Christofori cum appenditiis suis, Monasterium Sigiacense cum appenditiis suis, Ecclesias sanctę Mariæ de Aurevilla, S. Severini, S. Frontonis, sancti Petri de Monasterio sancti Crucis, sancti Perdulphi, sanctę Eulalię, Cappellam sanctæ Marię de Monte, sancti Joannis de Agen, sancti Martini de Gardelus, duas partes redituum Eccl. sanctæ Mariæ de Monsaguel, Monasterium quoque de Fita cum Ecclesiis sancti Fidis, sanctæ Mariæ de la Esterna, sancti Mauritii, sancti Damiani, sanctæ Mariæ de Morbel, sanctæ Marię de Rocella, sanctæ Mariæ de Berrat cum decimis & earum appenditiis & cum medietate redituum Ecclesiæ sancti Petri de Toules, vobis & per vos Sarlatensi Cœnobio confirmamus: Ecclesias sancti Petri de Caviac, sancti Martini de Genebredo, sanctæ Mariæ de Sergiaco cum pertinentiis earum: In parochialibus autem Ecclesiis, quas tenetis, Presbyteros eligatis, & Episcopo præsentetis, quibus, si idonei fuerint, Episcopus animarum curam committat, ut de plebis quidem cura Episcopo respondeant, vobis vero pro temporalibus ad ipsum Monasterium pertinentibus debitam subjectionem exhibeant. Obeunte te, nunc ejusquem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres com-

Eidem bona omnia confirmat.

In Parochiis Monachis cōcedit jus eligendi Presb. qui curam animarum ab Episcopo recipiant, ab eodem in spiritualibus, in temporalibus vero ab ipsis Monachis dependentes.

Ab eisdem quoque Monachis Abbatem eligi decernit. Nonnullaque concedit privilegia.

communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. Benedicti Regulam providerint eligendum. Sepulturam quoque vestri Monasterii,& locorum ad ipsum pertinentium, sicut hactenus habuistis, secundum antiquam consuetudinem, liberam & quietam permanere censemus; nec Archiepiscopus vel Episcopus aliquis tam ipsum Sarlatense Coenobium quàm Fitense & Issigiacense Monasteria, seu Abbatis personam interdicere vel excommunicare præsumat; nemo inobedientes Monachos contra Abbatem manu teneat; nullus circa Ecclesias vicinius solito fundare præsumat. Decernimus ergo,ut nulli omnino hominum liceat,præfatum Monasterium temerè perturbare,aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibusdam vexationsibu fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Ad indicium autem hujus a Sede Apostolica perceptæ libertatis de supradicto Sarlatensi Monasterio aureum unum, de Fitensi verò alterum, de Issigiaceusi alium, quotannis nobis nostrisque successoribus persolvetis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Cum solitis clausulis.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus.
Ego Conradus Sabinensis Episcopus.
Ego Otto Diacordus sancti Georgii ad Velum aureum.
Ego Jacinthus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Cosm:
Ego GG. Presb. Card. Callisti.
Ego Guido Presb. Card. sancti Chrysogoni.
Ego Imarus Tusculanus Episcopus.
Ego Ugo Ostiensis Episcopus.

Dat. die 3. Maii anno Dom. 1153. Pont. an. ix.

Datum Romæ apud S. Petrum per manum Bosonis sanctę Romanæ Ecclesiæ Scriptoris, V. Non. Maii Indictione I. an. Incar. Dom. MCLIII. Pontificatus verò Domni Eugenii PP. III. an.IX.

LIII.

Confirmatio bonorum omnium,& jurium sanctæ Astensis Ecclesiæ, quorum directum dominium soli Episcopo conceditur.

Ecclesiæ hujus Canonicis bona pariter omnia confirmavit Sergius PP. II. Const. Cum divina, *dat. anno IV. Pontif.*

Ex Ughell. Ital. sac. Tom. IV. ubi de Astensibus Ep.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Anselmo Astensi Episcopo, suisque successoribus, regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

IN eminenti Sedis Apostolicæ specula, disponente Domino,constituti fratres nostros Episcopos fraterna charitate debemus diligere, & Ecclesiis,quibus Domino militare noscuntur, suam justitiam conservare. Eapropter,venerab. in Christo frater Anselme Episcope, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & Ecclesiam Beatæ Mariæ, cui Deo auctore præesse dignosceris, sub Beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quęcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & per vos eidem Ecclesiæ illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Abbatiam S. Dalmatii de Pedona cum castro curte & valle Gessii usque ad Fenestras, & plebem ejusdem loci cum omnibus Ecclesiis ad se pertinentibus, Abbatiam SS. Apostolorum cum omnibus pertinentiis, Abbatiam S. Anastasii cum omnibus pertinentiis, Abbatiam de Azano cum castello & cappellis & omnibus pertinentiis suis, Abbatiam S. Christofori, plebem Quadrigentinam cum castro curte & Ecclesiis ad se pertinentibus, plebem Onvilliensem cum omnibus Ecclesiis ad se pertinentibus, plebem de Montalto cum omnibus Ecclesiis ad se pertinentibus, plebem S. Mariæ in Grana cum castro curte & Ecclesiis ad se pertin. plebem de Bagnasco, plebem de Duodecino, plebem de Musantia cum omnibus Ecclesiis ad ipsam pertinentibus, plebem S. Julii de Lavegia cum curte castello & Ecclesiis ad se pertinentibus, plebem S. Vincentii de Marcelengo, plebem de Predocha, plebem de Canalibus cum omnibus possessionibus & Ecclesiis ad se pertinentibus, plebem de Novello cum Ecclesiis ad se pertinentibus, plebem de Vitia cum Ecclesiis castro curte silvis & omnibus pertinentiis suis, plebem de Garena cum Xenodochiis & Ecclesiis & pertinentiis suis atque boscho, qui dicitur Insula S. Joannis, plebem sancti Petri de Publico cum curte & omnibus Ecclesiis ad se pertinentibus, plebem de Munchiano cum Ecclesiis ad se pertinentibus, plebem de Lavaldesio cum curte & Ecclesiis ad se pertinentibus, plebem de Bagennis cum castro curte silva bannale & cunctis Ecclesiis ad se pertinentibus, plebem S. Petri in Grado cum curte castro Eearcuo cappellis silvis & omnibus pertinentiis suis, plebem de Carazone cum castro curte

Bona omnia Pontificum, Regumque, donationes confirmat.

Prout hic aliqua numerat;

curte & Ecclesiis ad se pertinentibus, plebem S. Petri de Vico cum curte & cappellis & Eremitorio S. Ambrosii, quod dicitur Mons altus, cum ferraria valle Causalia & castro Rivoburente usque ad cacumina Alpium, plebem Prædolensem cum curte Castro & Ecclesiis ad se pertinentibus, plebem de Bagennis superioribus cum curte castro cappellis silvis & castro Forfice usque in Bisimalta, & cum Ecclesia S. Stephani juxta fontem Brobii cum pertinentiis suis, plebem Moeoxinam cum omnibus Ecclesiis ad se pertinentibus, plebem S. Albani cum castro curte Ecclesiis molendinis & silvis, castrum, quod vocatur Altavilla, cum curte & pertinentiis suis: quidquid habetis in Monte-magno, castrum Contansteris cum pertinentiis suis, Coprile cum Comitile, Comitatum, qui dicitur Serralonga, silvam, quæ dicitur Populare cum castris & villis infra contentis, Cerasolas cum castris & pertinentiis suis, castrum Summe-ripę de Boscho cum suis pertinentiis, castro Summæ-ripæ de Paterno cum suis pertinentiis, Cajarascum cum omnibus suis pertinentiis, castrum, quod dicitur Montaldus, Comitatum & receptum Pollensi, Comitatum Civitatis & totius Episcopatus cum publicis functionibus, & quæ largitione Imperatorum Astensi Ecclesiæ rationabiliter collata esse noscuntur. Sancimus præterea, ut omnes decimationes vestri Episcopatus, exceptis iis, quæ de laboribus suis, quos propriis manibus vel sumptibus excolunt, Monachis a Sede Apostolica indultæ sunt, secundum sacrorum Canonum instituta sine alicujus contradictione in vestra dispositione consistant. Quod si feudali consuetudine de decimis lites emerserint, ecclesiastico tantùm judicio terminentur. Liceat quoque vobis, exactiones, quæ sub prætextu feudi vel alia occasione in Ecclesiis fiunt a laicis removere. In Parochialibus verò Ecclesiis, quas in vestro Episcopatu Monachi seu Regulares Canonici tenent, juxta decretum prædecessoris nostri felicis memoriæ Papæ Urbani Presbyteros eligant, & vobis præsentent, quibus, si idonei fuerint, animarum curam vos debetis committere; ut de plebis quidem cura vobis respondeant, eis verò pro rebus temporalibus ad eorum loca pertinentibus dignam subjectionem exhibeant: salvo nimirum Apostolicæ Sedis privilegio. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnino profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei ac Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Decimationes ipsas Episcopatus ab Ep. sine alicujus personæ laicalis interventu administrari statuit; Et lites, quæ subinde oriri poterunt, Ecclesiastico tantum judicio definiri. Ecclesiarum vero Parochialiū curam Presbyteris a Regularibus eligendis per solum Episcopum concedit; Nisi Monachi speciali fruantur Sedis Apostolicæ privilegio. Roboratio decreti hujus cum solitis clausulis.

Bull. Rom. Tom. II.

EGO EUGENIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Conradus Sabinensis Episcopus subsc.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Joannes Tusculanus Episcopus subsc.
Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ss.
Ego Otto Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ss.
Ego Hugo Ostiensis Episcopus ss.
Ego GG. Presb. Card. tit. S. Callisti ss.
Ego Guido Presb. Card. tit. B. Chrys. ss.
Ego Ubaldus Presb. Card. S. Praxedis ss.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ ss.
Ego Aribertus Presb. Card. tit. S. Anastasiæ subscripsi.
Ego . . . . . Presb. Card. tit. S. Pastoris ss.

Datum Romæ apud S. Petrum per manum Rolandi Presbyteri Cardinalis ac Cancellarii, XVII. Kal. Junii, Indict. I. Incarn. Dom. anno MCLIII. D. Eugenii Papę an. IX.

Eugenii PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Dat. die 16. Maii an. Domini 1153. Pont. ann. IX.

LIV.

Monasterium S. Benedicti de Saxo Laterone Clusinæ Diœcesis sub protectione Sedis Apostolicæ recipitur, ejusque bona omnia confirmantur.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Actoni Abbati Monasterii sancti Benedicti de Saxo Laterone, ejusque fratribus tam presentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum

Ex Originali in Abbatia Amiatina edidit Ughell. Ital Sac. Tom. I. ubi de Clusinis Episcopis.

Religiosis desideriis dignum est facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celerem sortiatur effectum. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium, in quo divino estis obsequio mancipati, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesias sancti Blasii Belicionis, sancti Salvatoris Stratensis, sancti Leonardi, in qua est Hospitale de Trabe Donati, Ecclesiam sancti Christofori in Serrasicca, Ecclesiam sancti Salvatoris Schifiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione atque sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Diœcesanorum Episcoporum canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostram concessionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendare curaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat

Exordium.

Decretum confirmationis bonorum ad hoc Monasterium spectantium,

Et exemptionis a quacumque molestia, vi &c sub solitis clausulis.

reat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat,& a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat,atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Eugenii PP. subscriptio. Dat. die 13. Junii anno Dom. 1153. Pontif. an IX.

EGO EUGENIUS Catholicę Ecclesię Episcopus.

Datum Romæ, apud S. Petrum per manum Rolandi Presb. Card. & Cancellarii, Idib. Junii Indict. I. Incarn. Dominicæ anno MCLIII. Pontificatus vero D. Eugenii III. Papæ anno IX.

L V.

Monasterio Beccensi confirmatur possessio Ecclesiæ sanctæ Trinitatis de Bello-monte.

Ex Concill. Tom. XII. coll. 1631.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Letardo Abbati Beccensi, ejusque fratribus salutem, & apostolicam benedictionem.

Exordium.

OFficii nostri nos hortatur auctoritas, ut quos erga sanctam Romanam Ecclesiam, & nos ipsos, devotiores esse cognoscimus propensiùs diligamus, & suam eis justitiam Sedis Apostolicæ munimine confirmemus. Hujus rei gratiâ, dilecti in Domino filii, venerabilis fratris nostri Rotrodi Ebroicensis Episcopi precibus inclinati, vestris justis postulationibus gratum impertimur assensum, & possessionem Ecclesiæ sanctæ Trinitatis de Bellomonte cum omnibus pertinentiis suis, a venerabili fratre nostro N. Rothomagense Archiepiscopo canonicè vobis adjudicatam, apostolica vobis auctoritate confirmamus, & præsentis scripti munimine roboramus: salvis nimirum præbendis Canonicorum superstitum. Si quis autem, hanc nostrę confirmationis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundò tertiòve commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, atque indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus incurrat.

Ecclesiam sanctæ Trinitatis de Bellomon. Monasterio huic adjudicatam confirmat.

Datum Viterbii IV. Idus Decembris.

L V I.

Sequitur in idem argumentum.

Ibid. coll. 1632.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Letardo Abbati, & Monachis Beccensis Monasterii salutem, & apostolicam benedictionem.

Exordium.

QUando inter religiosas personas de terrenis rebus controversia nascitur, ita sacerdotali est solicitudine finienda, ut crescere non possit ex mora contentio. Quod nos intelligentes, controversiam, quæ inter vos, & Robertum Priorem, & Canonicos sanctę Fridewidæ de Oxenefordia super Ecclesia de Bello monte, & omnibus ejus pertinentiis, diu agitata est, hoc modo terminavimus, & hac transactione penitus litem decisimus; Prædictus siquidem Robertus & Canonici toti prorsus querelæ & juri, quod se in eadem Ecclesia de Bellomonte, & pertinentiis suis habere contendebant, vobis in perpetuum renunciarunt, & ea in manu nostra liberè refutarunt. Unde a vobis per manum nostram similiter villam, quæ dicitur Divotana cum omni decimo Dominii ejusdem villæ Rusticorum de ipso tantum feudo percipiendis, in suum perpetuum dominium recesserunt cum omnibus pertinentiis suis, in pascuis, & pratis, bosco, & plano, & molendinis: salvo vobis universo jure reliquo parochali, & tertia garba decimæ rusticorum ejusdem villæ, quæ ad Ecclesiam de Hundrefort, in cujus parochia ipsa villa est, propriè spectat; ita videlicet, ut in ipsa villa Ecclesiam vel cappellam numquam imposterum Canonici construere valeant. Quia igitur nostri officii est, ea, quæ pro religiosorum quiete præcipuè per nos ipsos statuta sunt, in sua stabilitate firmare, eamdem decisionem sive compositionem, Sedis Apostolicæ auctoritate firmamus, & ab utraque parte firmiter observari præcipimus.

Transactioné inter Abbate Beccen., & Priorem sanctæ Fridewvidæ decidit.

Eamdem confirmat.

Datum Parisius VI. Kal. Junii.

Dat. die 27 Maii.

LVIII.

Bituricensi Ecclesiæ Primatus in Bituricensem, & Burdigalensem Provincias confirmatur.

Ibid. coll. 1617.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, ven. fratri P. Bituricensi Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuam memoriam.

Exordium.

OFficii nostri nos hortatur auctoritas pro Ecclesiam statu paternam solicitudinem quærere; & earum quieti ac paci, auxiliante Domino, salubriter providere. Justum namque est, ut dignitatem, Ecclesiæ vel personis, Apostolicæ Sedis liberalitate concessams nos quoque auctore Deo firmam & inviolabilem conservemus. Tuam ergo, frater in Christo carissime Petre Archiepiscope, devotionem circa nos & circa Sanctam Romanam Ecclesiam, cujus filius specialis es, & in qua sacros Ordines suscepisse dignosceris, attendentes, nobilem Bituricensem Ecclesiam, cui Deo auctore pręsides, sub S. Petri & nostra protectione suscipimus, & pręsentis scripti privilegio communimus. Præsentis itaque privilegii pagina con firmamus, ut super duas Provincias, videlicet super ipsam Bituricensem & super Burdegalensem Primatum obtineas, sicut hactenus obtinuisse dignosceris. Dioeceses verò illæ, quæ intra eamdem Provinciam Bituricensem sitæ sunt, in tua tuorumque successorum potestate ac subjectione persistere constituimus, videlicet Claromontensem, Lemovicensem, Rutensem, Albigensem, Cadurcensem, & Mimatensem; & ipsarum civitatum Episcopi ipsam Bituricensem Ecclesiam Matrem & Magistram recognoscant, atque tibi tuisque successoribus tamquam proprio Metropolitano obedientiam ac reverentiam humiliter exhibeant. Porro tibi tuisque successoribus usum pallii confirmamus; atque ad majorem reveren-

Ecclesiam hic sub Sedis Ap. protectione suscipit.

Eidemque cō. firmat Primatū super duas provincias.

Bituricen. Archiep. Pallii & Crucis vexilli usum per dictas Provincias confirmat.

rentiam per supradictas Provincias vexillum Dominicæ Crucis ante vos deferri concedimus, sicut etiam antiqua Prædecessorum vestrorum consuetudo obtinuit. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona impræsentiarum justè & canonicè possides, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Domino propitio, poteris adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Obeunte verò te, nunc ejusdem Ecclesiæ Archiepiscopo vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem præfatæ Ecclesiæ Canonici secundùm Deum & statuta Sedis Apostolicæ canonicè providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, hanc Ecclesiam vel personam tuam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco jura sua servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Bona omnia Archiep. prædicto confirmat.

Electionem Archiep. ad Canonicos pertinere decernit.

Consuetæ côclusiones, & clausulæ.

LVIII

Canonizatio S. Henrici Primi Romanorum Imperatoris.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Egelberto Episcopo, & dilectis filiis Canonicis Bambergensis Ecclesiæ, salutem & apostolicam benedictionem.

Sicut per literas & nuncios vestros vobis mandasse meminimus, venerabiles fratres nostros N. sanctæ Rufinæ Episcopum, & N. Presbyterum Cardinalem, pro diversis negotiis ad partes illas de nostro latere delegavimus, eisque viva voce injunximus, ut ad Ecclesiam vestram accederent, atque de vita & miraculis Henrici Regis rei veritatem diligenter inquirerent, & literis suis nobis significarent. Nunc autem eorumdem fratrum nostrorum, & multorum religiosorum & discretorum attestatione: de castitate ipsius: de fundatione Bambergensis Ecclesiæ, & multarum aliarum: quarumdam quoque Episcopalium Sedium recuperatione: & multiplici eleemosynarum largitione: de conversione Regis Stephani, & totius Hungariæ, Domino cooperante, per eum facta: de glorioso etiam ipsius obitu pluribusque miraculis post ejus obitum ad ipsius corporis præsentiam divinitus ostensis, multa cognovimus; Inter quæ illud præcipuum & memorabile plurimum attendentes, quod cum Diadema Sceptrumque Imperii suscepisset, non imperialiter, sed spiritualiter vixit. In thoro etiam legitimo positus (quod paucorum fuisse legitur) integritatem castimoniæ usque in finem vitæ conservavit. Quæ quidem nos omnia simul perpendentes, atque devotionem vestram, & Ecclesiæ Bambergensis, quæ S Romanæ Ecclesiæ subesse dignoscitur, diligenter considerantes, tametsi hujusmodi petitio, nisi in generalibus Conciliis admitti non soleat, auctoritate tamen S. R. E. quæ omnium Conciliorum firmamentum est, petitionibus vestris acquiescimus, atque ejusdem memorabilis Viri, cujus exaltationem exquiritis, ex fratrum nostrorum Archiepiscoporum, Episcoporum, qui præsentes aderant, communicato consilio, memoriam inter Sanctos de cetero fieri censemus, & Anniversarium diem solemniter celebrari constituimus. Vestra itaque interest sic in Sanctæ Romanæ Ecclesiæ obedientia & fidelitate persistere, & ei digne devotionis obsequiis respondere, ut ampliori beati Petri & nostrâ gratiâ digni inveniamini.

Datum Transtyberim II. Idus Martii.

Jussio Pontificis de inquirenda vita Henrici per legatos Apostolicos.

Legatorum relatio, & aliorum attestatio de meritis ipsius Henrici.

Canonizatio ejusdem Sancti ab ipso Pontifice pronunciatur.

Datum die 14. Martii.

ANASTASIUS IV.

PAPA CLXVIII.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCLIII.

Conradus, patria Romanus, de regione Suburræ, ex Patre Benedicto, Sabinensis Episcopus, electus est Romanus Pontifex, & Anastasius IV. appellatus, die ix. Julii 1153. Sedit in Pon-

in Pontificatu ann. i. mens. iv. dies xxiv. imperantibus in Oriente Manuele Comneno, in Occidente Friderico Ænobarbo, Imperatoribus; Obiit siquidem die ij. mensis Decembris anno sequenti, & sepultus est in Lateranensi Ecclesia in porphyretico sepulchro. Vacavit Sedes diem unum.

I.

Confirmatio prærogativarum omnium, a summis Romanis Pontificibus Canonicis Pisanis concessarum, ac precipue donationum eisdem ab Eugenio PP. III. factarum.

Ex Ughell. Ital. Sac. Tom. III. ubi de Archiep. Pisanis.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Leoni Archipresbytero, cæterisque Pisanæ Ecclesiæ B. Mariæ Canonicis, tam præsentibus quàm futuris canonicè intrantibus, in perpetuum.

Exordium.

PIA postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri, quatenus & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus libenter annuimus, & prædecessorum nostrorum fel. mem. Callisti, & Eugenii Romanorum Pontificum, vestigiis inhærentes Ecclesiam beatæ Genitricis Dei Mariæ, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum ad fraternitatis vestræ substentationem justè ac legitimè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & per vos eidem Ecclesiæ illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam S. Vivianæ in Soarza cum omni proprietate Canonicæ S. Mariæ cum adjacentibus, Ecclesiam S. Christinæ in Chinsica, Ecclesiam S. Martini in Guasolongo, Ecclesiam S. Mariæ in Mezzana, Ecclesiam S. Mariæ in Villarda, Ecclesiam baptismalem S. Mariæ in Arena cum suppositis cappellis & decimationibus, Ecclesiam de Vaticaria, Ecclesiam de Pussignano, Ecclesiam de Fasiano, Ecclesiam S. Bartholomei de Zumolo, Roccam de Comitello cum pertinentiis suis; quicquid & habetis in castello Jupellia & ejus pertinentiis, castellum de Scannello cum pertinentiis suis, & aliis castellis cum suis pertinentiis, quemadmodum a recolendæ memoriæ Beatrice, & Mathilda Comitissis, Ecclesiæ Pisanæ collata esse noscuntur; quicquid habetis in curte, quæ dicitur Pappiana, & quicquid habetis in curte de Populogna, rubum Pisanæ civitatis, centum solidos de Ripa, qui dari propter cereum consueverunt; quicquid habetis in castello & curte Castelli novi, & castelli veteris Camaiano; terram apud Carrajam Gunduli, quam vobis bonæ memoriæ Cajetanus devotionis intuitu contulit, in qua Ecclesiam in honorem beati Joannis Euangelistæ assensu vestro ædificavit; terram quam habetis in Petriano cum Ecclesia S. Margaritæ & ejus pertinentiis, censum, qui vobis persolvitur a fontiariis, qui in stagno piscant: In Sardinia Monasterium S. Michaelis de Plajano cum Ecclesiis curtibus & aliis pertinentiis suis: officium Ecclesiasticum, & beneficium populi Pisani in portu de turribus.

Secundum Rom. Pontifi. cum privilegia Ecclesiam B. Mariæ Pisis sub protectione Sedis Ap. recipiens.

bona omnia eidem confirmat.

quorum partem enumerat.

Canonicis quoque antiquas consuetudines omnes confirmat

Præterea vestram matricem Ecclesiam plenæ dilectionis brachiis amplectentes, antiquas ejus & rationabiles consuetudines confirmamus, unctiones scilicet infirmorum, & decimas Pis. parochiæ bladæ, & jussionis, Pecuniarum vero omnium tres ex integro persolutiones tam de civitate ipsa, quàm de villis, burgis, & territoriis, quæ a majori Ecclesia baptisma suscipiunt; & oblationes vivorum & mortuorum, quę ad majorem Ecclesiam conferuntur, ut nullius unquam vobis vestrisque successoribus calliditate aut violentia subtrahantur, sed in communem usumfructum integræ stabilesque permaneant; idipsum, & de oblationibus missæ Episcopalis, quæ præsentibus Canonicis celebratur, statuimus, excepto auro vel precio pro auro.

Ut nullus ibi Canonicus ordineturabsque communi cæterorum consensu.

Nec in majori Ecclesia ullus introducatur, vel ordinetur Canonicus, nisi communi Canonicorum, vel majoris partis consensu; ordinatum verò nulli omnino Episcopo, liceat officio seu beneficio, sive canonico privare judicio. Nullus etiam Ecclesias, quæ in proprietate Canonicę majoris Ecclesiæ sunt, & earum clericos, præter communem Canonicorum, vel majoris partis voluntates ordinare, vel inquietare pręsumat.

Olivarum, & Cereorum benedictionem in ea tantum Ecclesia fieri;

Olivas autem & cereos nulla civitatis & burgorum Ecclesia præter matricem Ecclesiam & præter Monasteria, & in his prę ter Monachorum, & familiarium usum, benedicere præsumat, & præter ubi antiquissimè concessum esse dignoscitur. Baptisma in majori tamen celebretur Ecclesia, sicut antiquitùs observatum est, excepto timore mortis. In Sabbato sancto nullus missam cantare, & campanas sonare pręsumat, donec apud majorem pulsentur Ecclesiam. Populares quoque processiones nisi in majori fiant Eccl.

Bona defunctorum Canonicorum in utilitatem fratrum cedere;

Pręterea præsentis privilegii auctoritate sancimus, ut defunctorum Canonicorum bona nunc & in futurum a nemine auferantur, sed in utilitatem Fratrum communiter viventium quietè & integrè dimittantur.

Pro sepultura quartam partem huic Ecclesiæ solvi; aliaque id genus jubet.

Porro, qui ad majorem soliti sunt Eccl: sepeliri, sepulturas solitas non relinquant. Sed qui ad aliarum Ecclesiarum transeunt sepulturas, sive in civitate sive in burgis, judiciorum suorum partem quartam Ecclesiæ matrici derelinquant. In omnibus autem Ecclesiis, in quibus mortuorum exequiis interessetis, missarum vobis celebrationes cum oblationibus suis concedimus. Sane piorum Canonicorum electiones, & collationes Monasterialium, & Cappellanorum, qui videlicet populo divina officia administrant, Episcopi & Canonicorum consensu fiant.

Villani Archiep. donationem, & PP. Eugenii super id confirmationem ratas habet.

Præterea Sedis Apostolicæ auctoritate statuimus, ut divisio silvæ de Tumulo, sicut a venerab. fratre nostro Villano Pisano Archiepiscopo ex mandato jam D. prædecessoris nostri Papæ Eugenii facta, & nobis assignata esse dignoscitur, futuris temporibus rata & inconcussa permaneat; nec quisquam vobis vel successoribus vestris invitis divisionem ipsam unquam præsumat infringere, sive ratione qualibet perturbare.

Solitæ clausulæ.

Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè pe-

perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostrę confirmationis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundâ animad. commonita, si congrua satisfactione se non emendaverit, potestatis suę prioris dignitate careat, & præterea ream se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Saguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, ac in extremo examine districtę ultioni subjaceat. Cunctis autem in eodem loco juxta servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, ut hìc fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen.

Ejusdem Anastasii PP.

EGO ANASTASIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus ss.

& S. R. E. Card. subscriptiones.

Ego Imarus Tusculanus Episcopus subscripsi.
Ego Ugo Ostiensis Episc. ss.
Ego Gregorius Presb. Cardinalis tit. sancti Callisti ss.
Ego Guido Presb. Cardinalis tit. sancti Chrysogoni ss.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. S. Praxedis subscripsi.
Ego Jordanus Presb. Card. tit. S. Susannę ss.
Ego Octavianus Presb. Card. tit. S. Priscę ss.
Ego Joannes Presb. Card. tit. Equitii ss.
Ego Otto Diaconus Card. tit. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Jacintus Diac. Card. tit. SS. Sergii & Bacchi ss.
Ego Otto Diac. Card. tit. S. Nicolai in Carcere Tulliano ss.

Dat. die 8. Septembris anno Domini 1153. Pontif. anno 1.

Datum Laterani per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii, VI. Id. Septembris, Indict. I. Dominicæ Incarn. anno MCLIII. Pontif. verò Anastasii Papæ IV. anno I.

II.

Privilegium, Beneventanæ Ecclesiæ, ejusque Archiepiscopis concessum ab Anastasio PP. IV.

Huic Ecclesiæ concessa Privilegia videsis in Callisto II. Leone IX. Gregorio V. Joanne XIV. XIII. & XII. Agapito II. Marino II. & Vitaliano.

Ex Ughell. Ital. Sac. Tom. VIII.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Petro Beneventano Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

IN eminenti universalis Ecclesiæ specula, disponente Domino, constituti, ex injuncto nobis a Deo Apostolatus officio fratres nostros Episcopos debemus diligere, & Ecclesias eorum gubernationi commissas protectione Sedis Apostolicæ communire. Eapropter, venerab. in Christo frater Petre Beneventane Archiepiscope, vestris postulationibus benignum impertientes assensum, & Beneventanam Ecclesiam, cui auctore Domino præesse dignosceris, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Episcopatus videlicet Avellinum, Montem Marranum, Frequentinum, Arianum, Montem de Vico, Bivinum, Asculum, Luceriam, Florentinum, Tortibulum, Montem Corvinum, Vulturariam, Civitatem, Draconariam, Larinum, Termulam, Guardiam, Triventum, Bojanum, Alifiam, Thelesiam, & sanctam Agatham: Intra Civitatem Beneventanam Ecclesiam S. Petri Peccadosso, Ecclesiam S. Theclæ, Ecclesiam S. Martini, Ecclesiam S. Mariæ Antheoram, Ecclesiam S. Petri sitam juxta Ecclesiam S. Petri de Medicibus, Ecclesiam S. Mariæ de Ancona, Eccl. S. Archelai, Ecclesiam S. Januarii de Græcis, Ecclesiam S. Mauri, Ecclesiam S. Paschasii, Ecclesiam S. Angeli, quæ est juxta Ecclesiam S. Mariæ Rotundæ: Extra verò, Ecclesiam sancti Joannis de Plano, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Rocca, Ecclesiam S. Mariæ de Venticano, Ecclesiam sancti Petri de Cardito, Ecclesiam S. Petri in Planisio, Ecclesiam sancti Theodori, Ecclesiam sanctæ Mariæ in Gildone: Abbatiam sanctæ Mariæ in Strata, Abbatiam sanctæ Mariæ de Coratæ, Ecclesiam sanctæ Mariæ in Gradellibus, & quidquid juris habet in Castro Montis Sarculi, & in Valle Caudina. Præterea concedimus tibi Pallii usum ex more ad sacra Missarum solemnia peragenda, ut videlicet eo infrascriptis diebus infra Ecclesiam tantummodo utaris: In Natali Domini, Epiphania, Purificatione sanctę & semper Virginis Mariæ, & in Annunciatione ejusdem, Cœna Domini, & Paschalibus festivitatibus, Ascensione Domini, Pentecoste, in festitate S. Joannis Baptistæ, in natalitiis Apostolorum Petri & Pauli, & Assumptione, & Nativitate B. semperque Virginis Matris Mariæ, in dedicatione tui Archiepiscopatus, & in Anniversario tuæ consecrationis die, in congregationibus Episcoporum, ordinationibus Clericorum, & consecrationibus Ecclesiarum; præterea in traslatione Corporis beati Bartholomęi; quod tua fraternitas in secretario debeat induere, & sic ad Missarum solemnia proficisci; . Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicę auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostrę concessionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio de perpetrata iniquitate cognoscat existere, & a sacratissimo Corpore

Beneventanam Ecclesiã sub B. Petri tuitione suscipiens,

Eidem bona omnia, Ecclesiasque subjectas confirmat.

Pallii quoque usum juxta antiquũ morem concedit.

Ipsamque Ecclesiam in bonis, juribus, cæterisque omnibus debita frui tranquillitate decernit,

Statutis pœnis contra diplomatis hujus violatores,

pore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Anastasii PP. & S. R. E. Card. subscriptiones.

EGO ANASTASIUS Cat. Eccl. Episc.
Ego Ugo Ostien. Episc.
Ego Guarinus Prænestin. Eccl. Episc.
. . . .
. . . .
Ego Jacobus Card. S. Calixti.
Ego . . . . Presb. Card. . . . .
Ego Ubaldus Presb. Card. S. Praxedis.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli.
Ego Octavianus Presb. Card. S. Cecilię.
Ego Astaldus Presb. Card. tit. S. Priscę.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli.
Ego Cencius Presb. Card. SS. Nerei & Achillei.
Ego . . . . Diac. Card. S. Georgii.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Marię in Cosmedin.
Ego Joannes Diac. Card. S. Sergii & Bacchi.
. . . .

Dat. die 22. Septembris anno Domini 1153. Pontif. an. 1.

Datum Laterani per manus Rolandi S. R. E. Presbyt. Card. & Cancellarii, X. Kal. Octob. Indict. I. Incarnationis Dominicę anno MCLIII. Pontificatus verò Domni Anastasii IV. anno I.

III.

Privilegium immunitatis, omnimodęque exemptionis Monasterii S. Anthimi montis Ilcini, rerumque omnium ad illud pertinentium confirmatio.

Ex autographo edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. I.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Guidoni Abbati Monasterii S. Anthimi, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM omnibus Ecclesiis, & ecclesiasticis personis debitores ex injuncto nobis a Deo Apostolatus officio existamus; illis tamen propensiori studio nos convenit imminere, quę ex antiqua institutione ad jus, & proprietatem B. Petri spectare noscuntur. Eapropter, dilecte in Domino fili, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & prædecessoris nostri felicis memorię Papę Innocentii vestigiis inherentes, Monasterium B. Anthimi, cui Deo authore pręesse dignosceris, Apostolicę Sedis privilegio pręsentis scripti paginâ communimus; Statuentes, ut quęcumque bona, quascumque possessiones impręsentiarum idem Monasterium justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, procurante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata serventur. Ut autem juxta normam vestrę professionis divinis obsequiis liberiùs vacare possitis, simili modo sancimus, ut cujuslibet Ecclesię Sacerdoti nullam jurisdictionem, nullam potestatem, aut authoritatem, excepto dumtaxat Romano Pontifice, in vestro Monasterio liceat vindicare; adeo quidem, ut nisi ab Abbate ejusdem Mona-

Confirmat eidem jura omnia, ac bona.

Illud liberum ab omni Episcopali jurisdictione, soli que Rom. Pontifici subjectum declarat.

sterii fuerit invitatus, nec etiam Missarum solemnia ibidem audeat celebrare. Interdicimus etiam, ut nulli Episcopo licentia pateat, Sacerdotes ejusdem Cœnobii Monachos sive Canonicos distringere, vel excommunicare, aut divinum eis officium prohibere: Quos etiam ab omni Pontificali synodo liberos, & absolutos manere decernimus. Porrò locum ipsum ab omni jugo quarumlibet potestatum, tam Episcoporum, quàm Marchionum, Comitum quoque, & Vicecomitum, Castaldionum, cęterorumque Longobardorum omnium volumus esse quietum; nullusque eorum in possessionibus, pręfato Cœnobio pertinentibus, judicium aliquod, placitumve tenere, aut districtionem facere, qualibet occasione præsumat; sed potius tam hæc quàm alia, quæ ad jus ejusdem Monasterii spectare noscuntur, in tua, & successorum tuorum libera potestate & dispositione consistant. Concedimus insuper eidem venerabili loco decimationes, atque primitias de suis omnibus, sive de pręceptalibus, sive de aliis, quæ jam sunt ipsi Monasterio acquisita, seu in antea, Deo propitio, acquirenda. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, aut fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam prævideriut eligendum; Electus autem a Romano Pontifice consecretur. Chrisma sane, Oleum sanctum, consecrationes Altarium vel Basilicarum, ordinationes etiam Presbyterorum, Diaconorum, aut aliorum, tam de Monachis, quam de Canonicis, qui ad sacros gradus fuerint promovendi, sive a Sede Apostolica, sive ab aliquo Catholico suscipietis Episcopo, qui nostra fultus authoritate, quod postulatur, indulgeat. Et si aliquando quempiam de nostris Episcopis, sive de aliis, prout nobis congruentius visum fuerit, ad sacrum ministerium celebrandum, vel consecrationem aliquam exhibendam invitare ad vestrum Monasterium volueritis, absque alicujus contradictione id ipsum faciendi habeatis omnimodam facultatem. Ad hęc adjicientes statuimus, ut in plebe S. Salvatoris, in plebe S. Joannis, seu etiam in aliis Ecclesiis vestro Monasterio pertinentibus, si id necessitas exegerit, baptismus debeat celebrari, quemadmodum prædecessorum nostrorum Joannis XV. Joannis XIII. Benedicti, Stephani VII. Sergii, Hadriani & aliorum Romanorum Pontificum sanctionibus noscitur institutum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas sit, vestrum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet molestiis fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum sustentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & D. Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ subjaceat ultioni; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Je-

Exemtumque ab omni sæculari potestate:

Decimas omnes, aliaque omera indulget.

Abbatis electionem ad Monachos dumtaxat;

Consecrationem vero ad Rom. Pontificem spectare decernit.

Altarium quoque consecrationes, sacros Ordines, aliaque hujusmodi a quo libuerit recipiendi Episcopo tribuens facultatem.

Nonnullis Monasterio subjectis Ecclesiis Baptismalem fontem indulget:

Solitæ clausulæ comminatoriæ.

Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Dat. die 31. Octobris anno Domini 1153. Pontif. anno I.

Dat. Romæ apud S. Mariam Rotundam per manus Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancell. II. Kal. Novemb. Incarnationis Dom. anno MCLIII. Pontif. verò Domni Anastasii Papæ IV. anno I.

IV.

Confirmatio bonorum omnium, ad Arelatensem Ecclesiam spectantium, ac transactionis initæ inter Raimundum Archiepiscopum & Ansosum Comitem Tolosanum.

Ex autographo edid. Sammarth. Gall. Christ. Tom. I. inter Instrumenta Ecclesiæ Arelaten. n. XVI.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Raimundo Arelatensi Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

De Arelatensis Ecclesiæ primæva dignitate,

ARelatensem Metropolim famosam & insignem quondam fuisse, atque in Galliarum partibus, multis & dignitatis & gloriæ titulis claruisse, tam vetusta ipsius civitatis indicia, quàm authentica veterum scripturarum testimonia manifestant. Sed quia consistentis in ea populi peccata corrigere divinæ dispositioni complacuit, guerris undique irruentibus, tam in dignitate quàm in rebus temporalibus ipsa Metropolis est plurimum diminuta, cujus contritioni nos, qui, licèt indigni, justitię cultores atque custodes, in Ecclesia Principis Apostolorum Petri & Pauli speculâ, disponente Domino, residemus, benigno affectu compatimur, & ejus paci & dignitati salubriter, in quantum cum Deo possumus, providere optamus. Æquum enim ac rationabile est, ut qui beato Petro & ejus Vicariis devotiores esse noscuntur, & sacro-sanctæ Romanæ Ecclesiæ patrocinio cupiunt confoveri, ejusdem piæ matris uberibus nutriantur, & in rationabilibus suis petitionibus exaudiantur. Quocirca, dilecte in Christo frater & Coepiscope Raimunde, de tuis justis postulationibus clementer annuimus, & prædictam Arelatensem Ecclesiam, ad quam nimirum, sicut ex dictis beati Zozimi Papæ & martyris evidenter ostenditur, ex hac sancta Romana & Apostolica Sede Trophimus sanctus antistes, de cujus utique fidei fonte rivulos totæ Galliæ exceperunt, a beato Petro delegatus fuit, sub ipsius Apostolorum Principis & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quęcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus, & per vos eidem Ecclesiæ permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Monasterium sancti Cæsarii cum omnibus pertinentiis suis, quod idem beatus Cæsarius Arelatensis antistes in alodio ipsius Ecclesiæ fundasse dicitur, & de bonis ejus ditasse, ordinationem quoque atque correctionem ipsius loci; Ecclesiam beatæ Mariæ de Fosso cum decimis & omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam beatæ Mariæ de Castello-veteri cum decimis & aliis pertinentiis suis, castrum de Cellone, castrum de sancto Amantio, castrum de Alvernico & de Avalone, castrum de Mornatio & de Monte-dragone, redditus de ponte sancti Genesii, Judæos, & jus quod habetis in moneta ipsius civitatis, quicquid habetis in partibus & teloneis Arelatensibus. Præterea transactionem, quæ inter te & Ansosum Tolosanum comitem rationabili providentia facta & in scripto redacta est, si rationabilem esse constiterit, authoritate Sedis Apostolicæ roboramus. Insulam etiam, quæ Boscus-comitalis vocatur, quam prædictus comes Ecclesiæ tuæ restituit, tibi tuisque successoribus nihilominus confirmamus. Ad hæc per amplioris & specialioris generis prærogativam præsenti decreto statuimus, ut nulli prorsus Legato, nisi ei tantùm, qui a Romani Pontificis latere fuerit delegatus, Arelatensis Provincia sit subjecta. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, &c. Amen.

Bellorum calamitatibus imminuta;

Illam Anastasius PP. sub protectione Sedis Apost. suscipiens,

Bona omnia ubique posita confirmat,

Quorum nonnulla enumerat;

Confirmat quoque Trāsactionem initam inter Archiep. & Comitem Tolosanum;

Ecclesiamque Arelat. solis Pontificiis de latere Legatis subjectam declarat.

Privilegii hujus roboratio sub solitis clausulis.

Anastasii PP.

EGO ANASTASIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

& sex S.R.E. Cardd. subscriptiones.

Ego Imarus Tusculanensis Episcopus subscripsi.
Ego Ugo Ostien. Episc.
Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tituli sancti Calixti.
Manfredus Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Sabinæ.
Guido Cardinalis tituli sancti Pastoris.
Jordanus Cardinalis sanctæ Susannæ.

Dat. die 26. Decemb. anno Dom. 1153. Pont. an. 1.

Datum Laterani per manum Rolandi sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, VII. Kalendas Januarii, Indictione II. Incarnationis anno MCLIII. Pontificatus Anastasii Papæ IV. anno I.

V.

Privilegium confirmationis bonorum omnium, & jurium S. Massiliensis Ecclesię.

Ex Archiv. Eccles. hujus edidit Sammarth. Gall. Christ. Tom. I. inter Instrum. Eccles. ejusdem n. XX.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Petro fratri Massiliensi Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

IN eminenti Apostolicæ Sedis speculâ disponente Domino, constituti, fratres nostros Episcopos, tam vicinos quàm longe positos, fraterna charitate debemus diligere, & Ecclesiis, quibus Domino militare noscuntur, suam justitiam conservare. Eapropter, dilecte in Christo frater Petre Episcope, tuis rationabilibus postulationibus clementer annuimus, & prædecessorum nostrorum felicis memoriæ Innocentii, & Eugenii, Romanorum Pontificum, vestigiis inhærentes,

Massiliensem Ecclesiam sub protectione Sedis Apost. recipit;

tes, beatæ Dei genetricis Mariæ Massiliensem Ecclesiam, cui Deo authore præesse dignosceris, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, tam in Ecclesiis, quam in decimis, castellis, villis, & aliis eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Monasterium sancti Salvatoris de la Sachoas, quod infra muros civitatis Massiliæ situm est; civitatem Episcopalem cum toto territorio suo, Rocambarbaram cum vallo circumeunte Rocam ipsam, & vallis a muris eamdem civitatem circumeuntibus: portum de Porta Gallica, & quidquid habes in portu antiquo, qui est inter Monasterium & civitatem, terras de Fontecooperto, Pedaticum de territorio Alaugii & Nertii; quidquid habes in portu de Banneriis; quidquid habes in Leonino, castrum sancti Canati, castrum Nertii, castrum Alaugii, villam sancti Juliani, partem quam habes in castro de Pennis, castrum de Mairanegas, castrum de Melna, castrum de Aurovenes, castrum de Balcet cum territorio & appenditiis suis, castrum Albaniæ, & duos rocetos pro eo in Natale Domini & in Pascha, quicquid prætereà Pontius de Podionigro pro filio suo Aichardo in supradicto castro Alaugii Ecclesiæ tuæ concessit, partem tuam de castro Evenæ, podium qui castellum Guimberti vocatur. Addentes siquidem auctoritate apostolica prohibemus, ne quis in eodem podio, vel in aliis ejusdem Massiliensis Ecclesiæ possessionibus, absque assensu & voluntate Massiliensis Episcopi Castrum Turrem vel Munitionem aliquam ædificare præsumat. Porro translationem de causa, de qua inter te ac Gaufridum de Massilia & fratres ipsius controversia versabatur, in præsentia venerabilis fratris nostri Raimundi Arelatensis Archiepiscopi & aliorum Episcoporum, utraque parte consentiente, facta est, quemadmodum in eorum scripto continetur, munimine præsentis paginæ roboramus, & rata futuris temporibus decernimus permanere: Ecclesiam sancti Canati, Ecclesiam de Mairanicis, & Ecclesias de Melna, cum decimis & pertinentiis earum: Ecclesias de Pennis, de Nertio, de Alaugio, sancti Juliani, sanctæ Mariæ in villa Episcopali, sancti Martini in villa vicecomitali, cum decimis, & earum pertinentiis: sanctæ Mariæ de la Sachoas, sancti Martini de Arogno, sancti Laurentii, sancti Andreæ; in territorio Massiliensi Ecclesias de Septimo, sancti Tirsi de Cula, sancti Mitrii ad castrum Gumberti, & de Solobiis cum decimis & earum pertinentiis, Ecclesiam sancti Michaelis in territorio Massiliensi, Ecclesias sancti Marcelli cum decimis, Ecclesias de Albania, sancti Petri ad Vincula, sancti Joannis de Gargerio, sancti Clari, sancti Pontii, sanctæ Mariæ de Gemenas, sanctæ Mariæ de Ros, sancti Joannis de Podio: in valle Tritis Ecclesiam sancti Martini de Insol. & cum decimis: In Ecclesiis de Auriol tertiam partem decimarum, in Ecclesiis sancti Zachariæ VII. sol. & duos medolalios de melle, Ecclesias de villariis, & Rochaforti de Chuia cum decimis, Ecclesiam S. Petri & sancti Joannis de Signa de Castro veteri cum decimis, Ecclesias de Auro-venes, de Baucero, de Castelleto, sancti Victoris in territorio de Madalgas cum decimis, Ecclesiam de Laza cum pertinentiis. Interdicimus etiam, ut nullus Abbas, nullus Monachus, vel quælibet alia persona, excommunicatos vel interdictos, qui ad Massiliensem Ecclesiam jure parochiali pertinere noscuntur, recipiat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, &c. Amen.

Confirmatisque bonis omnibus ad eamdem pertinentibus;

Ratam habet concordiam initam inter Petrum Episcop. & Gaufridum de Massilia:

Eique indulget Ecclesias omnes Antecess. Episcopis subjectas.

EGO ANASTASIUS Catholicæ Ecclesiæ, Episcopus.

Imarus Tusculan. Episcopus.

Ego Ostiensis Episcopus.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum, &c.

Anastasii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Datum Laterani per manum Rolandi S. Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, III. Kal. Januarii. Indictione II. Incarnationis Dominicæ anno MCLIII. Pontificatus Domni Anastasii anno I.

Dat. die 30. Decemb. ann. Dom. 1153. Pont. anno I.

VI.

Privilegium confirmationis bonorum omnium S. Fesulanæ Ecclesiæ, ac Privilegiorum, eidem a summis Romanis Pontificibus concessorum.

Ex Ughell. Ital. Sac. To. III.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Rodulpho Fesulano Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Proemium.

OFficii nostri nos hortatur auctoritas, fratres nostros Episcopos debita charitate diligere, & Ecclesiis regimini eorum a Deo commissis suam justitiam conservare. Quocirca, dilecte in Christo fratrer & Coepiscope Rodulphe, rationabilibus tuis postulationibus clementer annuimus, & prædecessoris nostri san. mem. Papæ Eugenii vestigiis inhærentes, Fesulanam Ecclesiam, cui Deo auctore præesse dignosceris, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia in præsenti anno justè, & canonicè possidet, aut in futurum largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Monasterium sancti Bartholomei, quod Fesulis positum est, Monasterium sancti Martini in Majano, Monasterium sancti Gaudentii in Pede Alpis, Monasterium sanctæ Mariæ de Rosano, plebem sancti Petri de Romena cum decimis & possessionibus ad jus Fesulani Episcopatus pertinentibus, plebem sancti Petri de Cassia, plebem sancti Joannis de Capolia, plebem sancti Leonini in Collina, plebem sancti Martini de Vado, plebem sanctæ Mariæ de Sco, plebem sanctæ Mariæ de Spaltinna: ceteras vero tam plebes quàm Ecclesias, quæ Fesulanæ Ecclesiæ juris esse noscuntur, civitatem & ac-

Fesulanam Ecclesiam sub protectione Sedis Apost. recipiens,

Ejusdem bona omnia, juraque confirmat;

Quorum nonnulla enumerat:

& arcem Fesulanam, castellum montis Lauri cum curte sua, castellum de Cisalo cum curte sua, castellum montis Bonelli cum curte sua, cast. Gregnanellum cum curte sua, quicquid etiam habetis in curte de Acone, & curte de Lancisa, & infra plebem de Panzano, & sanctæ Mariæ Novolæ, & sancti Justi in Salice, curtem de Agna, Ecclesiam sancti Alexandri cum curte sua juxta castrum montis Carboli: Alia quoque castella, villas, & alias possessiones, sicut in privilegio prędecessoris nostri bonæ memoriæ Papæ Innocentii nominatim vobis confirmata sunt. Ordinationes etiam prædictorum Monasteriorum, & baptismalium Ecclesiarum, quæ Fesulanæ Ecclesię subdita sunt, nullus absque vestro assensu sibi usurpare præsumat; in cappellis autem vestrarum plebium liberam ordinationem, & debitam obedientiam absque alicujus contradictione plebani habeant, sicut per privilegium fel. mem. Paschalis Papæ eis concessum est: salvâ proprii Episcopi debitâ reverentiâ. Partem vero decimarum, oblationum, testamentorum, & cæterorum reddituum ecclesiasticorum per vestrum Episcopatum secundum statuta Canonum vobis confirmamus, & ut nulla Ecclesia in eodem Episcopatu construatur, & constructa absque vestra licentia cuilibet subjiciatur, interdicimus: salvâ nimirum in omnibus Apostolicæ Sedis justitiâ & auctoritate. Decernimus ergo, ut nulli omnino, &c. Si qua igitur, &c. Cunctis autem, &c. Amen.

Solitæ clausulæ.

Anastasii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ANASTASIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.
Ego Ugo Ostiensis Episcopus ss.
Ego G. G. Presb. Card. S. Callisti.
Ego Guido Presbyter Cardinalis sancti Chrysogoni subsc.
Ego Manfredus Presbyter Cardinalis sanctæ Sabinæ subsc.
Ego Aribertus Presbyter Cardinalis sanctę Anastasiæ subsc.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli.
Ego UbaldusPresb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem subscripsi.
Ego Astaldus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Priscæ subsc.
Ego Joannes Presbyter. Card. tit. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii subsc.
Ego Joannes Presbyter Card. tit. sancti Silvestri & Martini subsc.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum subscripsi.
Ego Martinus Diac. Card. sanctæ Mariæ in Cosmedin subsc.
Ego Joannes Diaconus Cardin. SS. Sergii & Bacchi subsc.

Dat. die 31. Decemb. ann. Dom. 1153. Pontif. ann. I.

Datum Laterani per manum Rolandi sanctę Romanæ Ecclesiæ Presb. Card. & Cancellarii, II. Kal. Jan. Indict. II. Incarnationis Dominicæ anno MCLIII. Pont. D. Anastasii Papæ IV. anno I.

VII.

Decretum, ut Monasterium Glannafoliense sancti Mauri Antisiodoren. Diœcesis Apostolicæ Sedi immediate subjectum sit cum bonis suis omnibus, sub obedientia tamen Monasterii Cassinensis.

Monasterium hocce, Fossatensibus antea subjectum, Cassinatibus subdit Urbanus II. Const. Pater & Princeps &c. *Dat. anno* 1097.

Ex Originali in Archiv. edidit Gattula Hist. Cassin. Sec. VI.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Guilelmo Abbati Glannafoliensis Monasterii, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Quotiens illud a nobis petitur, quod rationi & honestati convenire dinoscitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Eapropter, dilecte in Domino fili, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & prædecessoris nostri felicis memorię Papæ Urbani vestigiis inhærentes, prefatum Monasterium, cui Deo auctore præesse dignosceris, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quęcumque bona idem Monasterium impræsentiarum juste & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam videlicet sancti Martini de sancto Mauro, Ecclesiam sancti Gervasii & Prothasii in Bateaco cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Mariæ de Molo cum pertinentiis suis, insulam S. Mauri cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Mariæ in Dane, Ecclesiam sancti Simplicii super Ligerim, Ecclesias sancti Petri in Vodda, sancti Petri cum Villa Fabrensi, sancti Lamberti de Curalo, sancti Hilarii de Concorzo cum pertinentiis suis, & sancti Martini de Sorech, terram Aymerici de Averoim, Ecclesias sanctæ Justæ de Verce cum pertinentiis suis, & sanctæ Mariæ de Doado, villam de Solouge cum pertinentiis suis, villam, quæ vocatur Gru, cum pertientiis suis, Ecclesiam sancti Vetorini de Gena cum molendino & aliis pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Cirici in Salmossa cum decimis suis, Ecclesiam sancti Mauri in Lauduna, & Ecclesiam sanctæ Marię Magdalenæ de Vareno, villam Sindremont cum pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Martini in Burno, villam ad Panes cum pertinentiis suis, & villam Lambri cum pertinentiis, insulam Blazon in Normannia, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Cingla, Ecclesiam sancti Mauri, sitam in castro Lauden., Ecclesiam sancti Aniani, & villam Sindremont, Ecclesiam sancti Petri in Culturis. Sepulturam quoque ejusdem loci liberam esse sancimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati nullus obsistat: salvâ justitiâ matricis Ecclesię. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate,

Monasterium sub protectione Sedis Apostolicæ recipiens,

Eidem bona omnia confirmat:

Sepulturam ibidem liberam fore declarat;

& Abbatis electionem ad Monachos spectare;

baie, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, vel violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum: *Qui tamen à Cassinensi Abbate debeat confirmari;* Electus autem Cassinensi Abbati repræsentetur confirmandus, a catholico Episcopo, quem ipse per suas literas exoraverit, consecrandus. *Eique obedientiam præstare.* Qui nimirum, & ejus successores obedientiam Abbati Cassinensi promittent, & singulis quinquenniis ipsum Cassinense Monasterium, tanquam suum caput humilitate debita visitabunt. *Solitæ conclusiones.* Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura; salvâ in omnibus Apostolicę Sedis auctoritate, & Dioecesanorum Episcoporum canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Anastasii PP. signum & subscriptio.

EGO ANASTASIUS Cathol. Eccl. Episc. ss.

Subscriptiones quoque Card. S.R.E.

Ego Gregorius Presbyter Card. tit. Calixti ss.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ss.

Ego Guido Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Porticu ss.

Ego Jacintus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Cosmedin ss.

Ego Julius Presb. Cardinalis tituli sancti Marcelli ss.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Hierusalem ss.

Ego Octavianus Presb. Card. tit. sanctę Cæciliæ subscripsi.

Ego Cencius Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina subscripsi.

Ego Henricus Presb. Card. tit. SS. Nerei & Achilei ss.

Ego Joannes Presb. Cardinalis tituli sanctorum Silvestri & Martini ss.

Datum Laterani per manum Rolandi sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presb. Card. & Canc. Id. Jan. Indictione II. Incarnationis Dominicæ anno MCLIV. Pontificatus verò Domni Anastasii Papæ IV. anno I.

Dat. die 13. Januarii anno Dom. 1154. Pont. anno 1.

VIII.

Mitrę usus Abbati Monasterii S. Sixti Placentinę Dioecesis in solemnioribus festivitatibus conceditur.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Beraldo Abbati sancti Sixti salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

ET charitatis debito provocamur, & Apostolicæ Sedis benignitate ac benevolentia incitamur, honorem fratribus exhibere, & specialibus S. R. E. filiis specialioris prærogativę gratiam elargiri, ut hominibus spectabiliores appareant, & commissas sibi Ecclesias Apostolicæ dilectionis familiaritate suffulti tutiùs regant; atque ipsorum subditi majorem eis reverentiam & honorem exhibeant. Sic itaque, dilecte in Domino fili Beralde Abbas, de beati Petri & nostræ dilectionis gratia te disposuimus honorare. *Concessio.* In præcipuis ergo Ecclesię tuę festivitatibus tam in processione, quàm infra sacra Missarum solemnia ex Apostolicæ Sedis liberalitate usum Mitræ Ecclesię tuę concedimus.

Dat. Laterani X. Kalend. Februarii.

Dat. die 23. Januarii ann. 1154. Pont. ann. 1.

IX.

Privilegium Confirmationis bonorum omnium S. Reatinæ Ecclesiæ.

Ex Tabulario Ecclesiæ hujus edidit Ughell. Ital. Sac. T. I.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, vener. fr. Dodoni Reatinæ Ecclesiæ Episcopo, ejusque successoribus canonicè instituendis, in perpetuam memoriam.

Proemium.

IN eminenti Sedis Apostolicę specula, Domino disponente, constituti, fratres nostros Episcopos fraterna debemus charitate diligere, & Ecclesiis a sibi Deo commissis paterna solicitudine providere. Quo circa, ven. in Christo fr. Dodo Ecclesiæ Reatin. Episcope, tuis justis postulationibus debita benignitate gratum impertientes assensum, prædictam Ecclesiam, cui Deo auctore præesse dignosceris, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; *Ecclesiam hanc sub tutela Sedis Apostol. recipiens;* Statuentes, ut quascumque possessiones, quęcumquę bona eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; *Eidem bona omnia confirmat;* In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: *Quorum majorem partem enumerat.* Plebem sancti Thomæ in Grumulo, plebem sanctæ Susannæ, plebem sancti Viti, plebem sanctæ Mariæ Gisoni, plebem sanctę Mariæ in Testoni, plebem

sancti

sancti Rustici, plebem sanctæ Mariæ in Valliocrina, plebem sanctæ Mariæ in Cornu, plebem sanctæ Mariæ in Sigilli, plebem sanctæ Ruffinæ, plebem sanctæ Mariæ in Baccigno, plebem sanctæ Crucis in Burbone, plebem sancti Petri in Laculo, plebem sanctæ Mariæ & Petri in Pantano, plebem sancti Petri in Dura, plebem sancti Joannis in Clarino, plebem sancti Sixti in Amiterno, plebem sancti Petri in Popleta, plebem sancti Victorini, plebem sancti Petri in Precoro, plebem sancti Valentini in Collectario, plebem sancti Marci & sancti Donati in Teria, plebem sancti Juliani in Foce, plebem sancti Pauli in capite Amiterni, plebem sancti Cosmæ in Cagnano, plebem sancti Antimi in Cassina, plebem sancti Thomæ in Villano, plebem sancti Petri in Cornu, plebem sancti Eutitii in Marana, plebem sancti Stephani in Cluvano, plebem sancti Laurentii, & sancti Leopardi in Cartoro, plebem sanctæ Mariæ in Mareri, & sancti Pastoris, plebem sancti Petri in Canapinula, plebem sancti Elpidii, plebem sancti Andreæ & sancti Pauli, plebem sanctæ Mariæ in Rivogatti, plebem sancti Andreæ in Laceto, plebem sanctæ Luciæ in Colle alto, plebem sancti Andreæ in Capradosso, plebem sanctæ Mariæ in Valle, plebem sanctæ Agathæ in Plaja, plebem sancti Justini in Rocca Sinibaldi, plebem sanctæ Anatoliæ in Tore, plebem sancti Angeli in Cervia, plebem sanctæ Victoriæ in Tripula, plebem sancti Felicis in Octavo, Plebem sancti Nicolai & sanctæ Helenę in Lubriculo, plebem sancti Joannis in valle Reatina, plebem sancti Savini in monte Gurzo, plebem sanctæ Mariæ in Casa Roperti, plebem sancti Laurentii in Quintiliano; plebem sanctæ Mariæ in Anglise, plebem sancti Donati de Turre de Carpasso, plebem sanctæ Mariæ della Sala, & in eis plebibus oratoria, quę Monasteria dicuntur, videlicet sancti Petri in Anglise, sanctæ Crucis in Aqua de Solangio, sancti Juvenalis in Lacu, sanctæ Mariæ in Consonano, sancti Liberatoris, sanctæ Trinitatis, sancti Gregorii de Cacalici, sancti Valentini della Pureja, sanctæ Crucis in Lagnano, sancti Eleuterii in Campo Reatino, sancti Pastoris in Alatro, sancti Angelici in Vetica, sanctæ Mariæ in Lupicino, sancti Petri in Madito, S. Silvestri in Petra Battuta, & S. Silvestri in Perulo, sancti Severini & sancti Avitæ in Amiterno, sancti Jo. Baptistæ de sancto Victorino, sancti Leonitii in Classina, sancti Laur. in Fosso, s...... in Nura, sancti Mauri, sancti Castilioni de valle de Petra, sancti Leopardi de Colle Fecati, sancti Pauli de Cocotha. Item infra, Urbem vel in suburbio Reatinæ civitatis, Ecclesiam sancti Joannis, & S. Eleuterii, sancti Ruphi, sancti Juvenalis, sanctæ Marinæ, sancti Petri in porta Romana, S. Salvatoris & S. Nicolai in Acupentu, S. Leopardi, S. Bartholomæi, & Euticii, S. Maronis, & S. Severi, S. Fortunati, sancti Petri, & Andreæ in campo Reatino, sanctorum Apostolorum, & sancti Donati, S. Sebastiani in Scaje, sancti Savini in Berrico, sancti Clementis, sancti Nicolai in Forfone, sanctæ Mariæ in Capite aquæ, sanctæ Mariæ in Pugillo, sancti Flaviani in Novera, sanctæ Mariæ in Burbone valle Lumbricola, sancti Hilarii in Racciolo, S. Mariæ in civitate in Amiterno, & S. Raroti: ut ex his omnibus Episcopalia vobis jura solvantur. Præterea castrum collis Vacarii, castrum Venerubæ, castrum Montis Guizzi, castrum de Carrico, castrum casalis Liæ, castrum Rocca in Prece, castrum Verani, castrum Butri, castrum montis Sicci cum pertinentiis suis. Dacernimus ergo, ut nulli omnino liceat, eamdem...... temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur tam tuis quàm clericorum & pauperum usibus profutura; salvâ in omnibus Sedis Apostolicę auctoritate. Si qua autem ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua iura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonarum actionum percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Solitæ conclusiones.

EGO ANASTASIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subsc.

Anastasii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego G. Presb. Card. tit. Callisti subsc.

Ego Guido Presbyter Cardinalis sancti Chrysogoni subsc.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Praxed. ss.

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Sabinæ ss.

Ego Astaldus Presbyter Card. tit sanctæ Priscæ subsc.

Ego Jo. Paparo sancti Laur. in Dam. Presb. Card. subsc.

Ego Cencius Presb. Card. tit. sancti Laur. in Lucina subsc.

Datum Later. per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Canc. IX. Kal. Febr. Ind. II. Incarn. Domini MCLIV. Pontificatus verò Domni Anastasii Papæ IV. anno I.

Dat. die 24. Januarii anno Dom. 1154. Pont. anno 1.

X.

Confirmatio jurium omnium Aprutinæ Ecclesię, cujus fines designantur.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, ven. Fratri Guidoni Aprutinæ Ecclesię Episcopo, ejusque successoribus canonicę substituendis.

Ex Tabulario Ecclesiæ hujus edidit Ughell. Ital. Sac. T. 1.

Exordium.

Sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima desiderantium non est differenda petitio. Tuis itaque, dilecte in Christo frater Episcope, precibus annuentes, ad perpetuam sanctæ Aprutinę Ecclesię pacem & nobilitatem, pręsentis decreti stabilitate sancimus, ut universæ Parochiæ fines, sicut a tuis prædecessoribus usque hodie possessi sunt, ita omnino tam tibi quàm tuis successoribus in perpetuum conserventur: Qui videlicet fines a capite Vomanis per ipsam summitatem montis usque in rivum, qui decurrit inter Ascu-

Assignatio finium Aprutinæ Ecclesiæ.

Asculanum Comitatum, & Aprutinum, & per Carrafum usque trans fluvium Tronti ad confinum, quod ibi decernitur, usque in mare, & per mare usque in fluvium Uomani esse cernuntur; inter fines quæcumque oppida, quæcumque villæ, quæcumque plebes, quæcumque Ecclesiæ sitæ sunt, aut imposterum fuerint, sub tua & tuorum Catholicorum successorum Episcopali providentia & dispositione permaneant; & ex eis omnibus Episcopalia vobis jura solvantur, tam in Clericorum ordinationibus, & Ecclesiarum consecrationibus, quàm in redditu decimarum & oblationum, sive in correctionibus delinquentium. Sane illam Monachorum pravam præsumptionem, quæ (partim Episcoporum absentiâ, partim eorum pervicaciâ) in Aprutinorum finibus inolevit, modò inhibemus, ut nec baptismum ulterius in Monasteriis faciant, nec ad infirmorum unctiones de claustris suis progredi audeant, nec ad pœnitentiam injungendam populares personas admittant, nec ab Episcopo excommunicatos ad communionem, nec interdictos ad officia sacra suscipiant. Porrò Ecclesiam B. Mariæ Matricem semper haberi, sicut hactenus habita est, & illic Episcopalem decernimus sedem permanere, & tibi tuisque successoribus confirmamus. Quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Abbatiam sancti Benedicti in Catrula, Abbatiam sanctæ Mariæ in Catanetο, Abbatiam sancti Joannis in Pesula, Abbatiam S. Joannis in Scorcione, Ecclesiam sancti Flaviani cum Castro portus, & omnibus pertinentiis suis, Canonicam sancti Sylvestri in Salino, plebes sanctæ Mariæ in Vico, sanctæ Mariæ in Vellete, sancti Petri in Romano, sancti Petri in Abrelio, sancti Victorini in Canali, sanctæ Mariæ in Brazzano, sancti Salvatoris in Pagliarolo, sancti Laurentii in Festiniano, sancti Martini in Junibero, sanctæ Mariæ Predi, sancti Pauli in Ablata, S. Laurentii in Civitella, Monasterium sancti Sebastiani in Gomano, Civitatem Interamnem cum Vitica Carticula, suburbium sancti Flaviani cum Insula, Montonem, Ripam de Tortoreto & Lauro, medietatem Preturi Lavaroni, Neretum, Turanum, partem Gusberti in Oforiano, terram filiorum Montacelli, Gualterii, & Raynerii, Lucum, Collem vetulum, Rapinum, Mianum, Terrarum filiorum Albertionis, Forcellam, Capraficum, terram Canonis de Guictariis, Podium scilicet Cantalupum, medietatem Germaniani, partem Bizini, Civitellam, Coloniam, partem de Gazino & de tota terra sancti Nicolai. Decernimus igitur, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel injustè datas suis usibus vendicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, tam ejus, quàm Clericorum & pauperum usibus profutura: salvâ Apostolicæ Sedis auctoritate. Si quis igitur imposterum Archiepiscopus, Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vice Comes, Judex, Castaldio, aut Ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, &c. Amen.

Inter quos bona omnia & jura ad eamdem pertinentia ei confirmantur:

Decretum, ne Monachi publica Ministeria exerceant absque Episcopi licentia;

Item, ut Ecclesia B. Mariæ semper sit Sedes Episcopi Aprutini,

Cui bona omnia hic expressa concedit;

Solitæ clausulæ.

Anastasii PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ANASTASIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Gregorius Presb. Cardinalis. tit. S. Calixti.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ.
Ego Aribertus Presb. Card. tit. S. Anastasiæ.
Ego Octavianus Presb. Card. S. Cæciliæ.
Ego Joannes Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli Pamachii.
Ego Centius Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina.
Ego Otto Diac. Card. tit. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Guido Diac. Card. tit. S. Mariæ in Porticu.
Ego Joannes Diac. Card. tit. SS. Sergii & Bacchi.

Dat. Laterani per manus Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii. V. Kal. Decemb. Ind. II. Incarn. Dom. anno MCLIV. Pontificatus Domni Anastasii Papæ IV. anno I.

Dat. die 28. Januarii anno Dom. 1154. Pont. anno I.

XI.

Monasterio Savigniensi Ordinis Cistercien. subjectæ Abbatiæ omnes confirmantur.

Simile Privilegium Monasterio huic concessit Eugenius Decessor anno 1147.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Richardo Savigniensi Abbati ejusque successoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Ex MS. Monasterii hujus edid. Marten. ne Veter. Scriptor. & Monument. To. I. col. 435.

APostolicæ Sedis, cui divina gratia præsidemus, nos auctoritas admonet, beneplacentem Deo Religionem statuere, & stabilitam exacta diligentia conservare. Quo circa, dilecte in Domino fili Richarde Abbas, tuis justis petitionibus clementer annuimus, & Savigniense Monasterium, cui Deo auctore præesse dignosceris, scriptorum nostrorum patrociniis communimus: Statuentes, ut Ordo monasticus secundùm ordinem Cisterciensium fratrum tam in præfato Monasterio, quàm in his, quæ sub ipsius potestate & disciplina consistunt, futuris temporibus inviolabiliter conservetur: & ut Abbatiæ, quæ ad jus tui Monasterii pertinere noscuntur, in tua tuorumque successorum obedientia & subjectione permaneant; quarum nomina subduximus exprimenda, Abbatia de Belbrech, & Abbatia de Briostel cum pertinentiis earum, Abbatia de Sarnago, Abbatia de Brollio, & Abbatia de Trappe cum appendiciis earum, Abbatia de sancto Andrea de Gosert, & Abbatia de sancto Clemente de Tyrunhel cum appendiciis earum, Abbatia de Falcardi monte cum appendiciis suis, Abbatia de Luncuiler cum pertinentiis suis, Abbatia de Chalochejo cum pertinentiis suis, Abbatia de Bufferia cum pertinentiis suis, Abbatia de Fontibus cum pertinentiis suis, Abbatia de Veteri-villa cum pertinentiis suis, Abbatia de Alneto cum pertinentiis suis, Abbatia de Fuanesio, Abbatia de Holanda, Abbatia de Caldra, & Abbatia de Man cum pertinentiis ea-

Exordium.

Monasticum Ordinem in hoc Monasterio servari mandans,

Subjectas ei Abbatias confirmat;

earum, Abbatia de Bella-lauda, & Abbatia de Joreval cum pertinentiis earum, Abbatia de Cumbamara, Abbatia de Basinwerch, Abbatia sanctæ Mariæ de Durelina, & Abbatia de Pultuna cum pertinentiis earum, Abbatia de Bildwa cum pertinentiis suis, Abbatia de Neth cum pertinentiis suis, Abbatia de Buffestren cum pertinentiis suis, Abbatia de Quarraria, & Abbatia de Dragonis-fonte cum pertinentiis earum, Abbatia de Straforth cum pertinentiis suis, Abbatia de Quoquosala cum pertinentiis suis. Has igitur Abbatias cum omnibus pertinentiis, ad exemplar prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Papę Eugenii, tibi tuisque successoribus in perpetuum confirmamus. Nulli ergo hominum fas sit, super hac nostra confirmatione vestrum Monasterium perturbare, aut aliquam ei exinde contrarietatem inferre; sed omnia in perpetuum ita intemerata serventur, quemadmodum prædicti prædecessoris nostri paginâ noscuntur instituta: salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate. Si quis sane hanc nostri privilegii paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonitus, nisi satisfecerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Conservantes autem eidem loco, quę sua sunt, a remuneratore omnium bonorum Domino, intervenientibus BB. Petri & Pauli meritis, æternæ vitæ præmia consequatur. Amen. Amen. Amen.

Solitæ clausulæ.

Anastasii PP. sigillum

CVSTODI ME DOMINE VT PVPILLAM OCVLI
S. PETRVS ✠ S. PAVLVS.
ANASTASIVS PAPA IV.

& subscriptio. EGO ANASTASIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Imarus Tusculanus Episcopus ss.
Ego Otto Diac. Card. sancti Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tit. sancti Callisti ss.
Ego Ugo Ostiensis Episcopus ss.
Ego Cencius Portuensis Episcopus & Silvæ candidæ ss.
Ego Guido Diaconus Cardinalis sanctæ Marię in Porticu ss.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Praxedis ss.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis, & Sabinensis electus ss
Ego Joannes Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi subsc.
Ego Julius Presb. Card. tit. sancti Marcelli subscripsi.
Ego Otto Diaconus Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano subscr.
Ego Wido Presbyter Cardinalis tituli Pastoris subscripsi.
Ego Astaldus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Priscæ subsc.
Ego Henricus Presbyter Card. tit. sanctorum Nerei & Achillei subsc.

Datum Laterani per manum Rolandi sanctæ Romanę Ecclesię Presbyteri Cardinalis & Cancellarii, XII. Kalend. Maii, Indictione II. Incarnationis Dominicæ anno MCLIV. Pontificatus verò Domni Anastasii Papæ IV. anno I.

Dat. die 20 Aprilis anno Dom. 1154. Pont. ann. 1.

XII.

Confirmatio bonorum, donationum, & privilegiorum Hospitalis de Misericordia Placentinæ Civitatis.

Ex Archiv. Commend. Misericordiæ edidit Campi Hist. Placent. Tom. II.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Ottoni Rectori Domus Hospitalis de Misericordia, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM omnes Ecclesiæ filios ex Apostolicæ Sedis benignitate ac benevolentia protegere debeamus; eis tamen, qui in obsequio pauperum & peregrinorum omnipotenti Domino humiliter & devotè ministrare noscuntur, attentiùs nos convenit providere: & eorum loca, ne pravorum molestiis perturbentur, defensionis nostræ clypeo communire; ut quemadmodum, Domino disponente, Patres vocamur in nomine, ita etiam nihilominus comprobemur in opere. Quocirca, dilecte in Domino fili, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Hospitale, cui Deo auctore præesse dinosceris, ad exemplar prædecessoris nostri sanctæ memoriæ Papæ Eugenii, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus: Statuentes, ut quascumque possessiones, & quæcumque bona idem Hospitale impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum, in quo ipsum Hospitale situm est, cum omnibus pertinentiis suis: molendinum, & terras, quas in circuitu ipsius loci habetis, & domum, quam habetis ultra Padum in Laudensi Episcopatu cum pertinentiis suis. Pręterea laudabilem ordinem, qui in eadem Domo a bonę memoriæ Hugone fundatore, & aliis prudetibus, & discretis viris institutus esse dinoscitur, & a bonę memoriæ Arduino Placentino Episcopo confirmatus, tibi & successoribus tuis, & eidem Domui, auctoritate Sedis Apostolicæ roboramus, & firmum & inconcussum manere decernimus. Illud etiam, quod præfatus Episcopus prædicto Hospitali concessit, videlicet, ut a Sacerdotibus inibi & in Ecclesia sancti Egidii, quę sub eodem Hospitali consistit, commorantibus, nullus de Placentina Ecclesia fidelitatem ullatenus exigat, pariter confirmamus. Novalium quoque, quæ propriis manibus aut sumptibus fratres tui de cætero excoluerint, seu de nutrimentis vestrorum animalium, nullus omnino a vobis decimas pręsumat exigere. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Hospitale temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur vestris, & pauperum Christi, pro

Hospitale sub protectione Sedis Apostolicæ recipiens,

Eidem bona omnia, donationes,

Regulas a fundatore datas,

& a Placentinis Episcopis confirmatas,

ac demum exemptiones ei ab his concessas confirmat.

Perpetua quiete & immunitate a quacumque molestia frui statuit.

pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua ergo in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Excommunicationi subdés eos, qui hæc statuta violaverint,

Et servantibus Hospitali æterna præmia apprecans.

Anastasii PP. subscriptio.

EGO ANASTASIUS Catholicæ Ecclesię Episcopus ss.

Dat. die 24. Aprilis ann. Dom. 1154. Pontif. ann. I.

Dat. Laterani per manum Rolandi S. R. E. Presb. Cardinalis, & Cancellarii, VIII. Kalend. Maii Indictione II. Incarnationis Dominicæ anno MCLIV. Pontificatus verò Domni Anastasii IV. Papæ anno I.

XIII.

Confirmatio sententię ab Eugenio PP. III. latæ in controversia quadam inter sancti Laurentii ex una, & sancti Alexandri altera ex parte Canonicos Bergomensis Civitatis.

Ex Ughell. Ital. Sac. To. IV. ubi de Episcopis Bergomensibus.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Lanfranco Præposito, cæterisque Canonicis Ecclesię sancti Alexandri Pergamensis, in perpetuum &c.

Exordium.

SIcut æquum est, & officio religioso conveniens, natas inter viros ecclesiasticos controversias rationabili fine decidere: ita quidem vigor æquitatis expostulat, quæ rationabiliter decisa fuerint, fidei committere literarum; ac ne imposterum aliquorum refragatione turbentur, auctoritate Apostolica roborare. Eapropter paci & quieti vestræ providere volentes, sententiam, quam inter vos, & Canonicos sancti Vincentii super quibusdam, unde inter vos & eos causa fuerat diutius agitata, felicis recordationis Papa Eugenius prædecessor noster post sufficientem in præsentia sua & fratrum suorum, ejusdem causæ discussionem, communicato cum fratribus suis consilio, promulgavit, nos etiam assertionis nostræ paginâ confirmamus, & ratam & inconcussam perpetuis temporibus decernimus permanere. Constituit siquidem, ut Presbyteri Pergamensis Episcopatus, qui post datam a fel. mem. PP. Innoc. prædecessore nostro sententiam ordinati sunt, sive quidem deinceps ordinabuntur, utrique Ecclesiæ fidelitatem exhibeant; & si Canonici sancti Vincentii recipere fortè noluerint, nihilominus eam Ecclesię vestræ debeant exhibere. De pœnitentiis autem hoc inter vos observari præcepit, ut Presbyteri totius Pergamensis Episcopatus, quoties pro publicis criminibus ad pœnitentiam parochianos suos adduxerint, utramque partem studeant convocare, ac nullatenus absque Præpositi vestri, vel unius Presbyterorum Ecclesiæ vestrę præsentia, criminosis illis pœnitentia injungatur. Adjecit etiam, ut in mensa Episcopi in sinistra parte Præpositus Ecclesiæ vestræ primum locum obtineat, & suos penes se Clericos habeat. Statuit præterea, ut quoties in consuetis processionibus ad Missarum solemnia celebranda Canonici sancti Vincentii ad vestram Ecclesiam venerint, quatuor parietes Chori pacificè in Ecclesia ipsa obtineant: & in vigiliis B. Viatoris & in festo ejusdem, necnon in Litaniis Gregorianis, cum incenso & aqua benedicta, campanis pulsatis, per personas vestras eosdem Canonicos honorificè suscipiatis. Cum autem ad defunctorum exequias vel aliis diebus vobiscum in Ecclesia ipsa convenerint, totum Chorum Ecclesiæ vestrę cum eis pariter teneatis. Quoties verò vos cum eis in solemnitatibus, vel exequiis mortuorum, sive in Ecclesia sancti Vincentii, sive in aliis conveneritis; Præpositus Ecclesiæ vestræ primum locum in sinistra parte Chori obtineat: reliqui autem fratres cum eisdem Clericis communiter sedeant. Decrevit itidem, ut Cappellani Ecclesiarum sancti Salvatoris, sanctæ Agathæ, sancti Joannis, sanctę Gratæ, ac sancti Vigilii, in Dominicis diebus, pręcipuisque festivitatibus, ad majores Missas in Ecclesia vestra conveniant; In Cœna verò Domini, & ad Baptismum, & in aliis solemnitatibus, sicut divina consuevistis officia celebrare, ita omni tempore pacificè observetis. Ad hæc, quoniam quidam Sacerdotum ad exhibendas vobis supradictas fidelitates moras innectunt, & quibusdam subterfugiis eas retardare pręsumunt, auctoritate apostolica constituimus, ut juxta veterem consuetudinem Ecclesiæ vestræ, incontinenti post susceptos ordines eas vobis exhibeant; & si statim exhibere contempserint, donec exhibeant, a susceptis ordinibus arceantur. Pręsenti etiam decreto sancimus, ut Bergomensis Episcopus nullum vobis indebitum gravamen & inusitatum imponat; sed vos, & Ecclesiam vestram in antiqua libertate dimittat. Ne igitur super his, quæ inter vos judicio Sedis Apostolicæ decisa sunt, recidivo denuò litigio fatigemini, & inde alterutra partium alteram in expensas & labores adducat, unde judiciario ordine perpetuum silentium utrique parti constat impositum, auctoritate apostolica interdicimus, ut nullus omnino hominum contra præfati antecessoris nostri sententiam venire præsumat, aut huic nostræ confirmationis & constitutionis paginæ ausu temerario. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus incurrat. Amen. Amen. Amen.

Latam ab Eugenio PP. sententiam ratam habet.

Quæ fuerit Eugenii sententia, declarat;

Pœnam suspensionis irrogat contra hujusmodi sertentię executionem retardantes.

Roburque Eugenii decreto suoque addit solitis clausulis,

Locus Sigilli.

CVSTODI ME DOMINE VT PVPILLAM OCVLI.

Anastasii PP. sigillum

EGO ANASTASIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subsc.

& subscriptio

Ego Imarus Tuscul. Episcopus subsc.

Ego Ugo Ostiensis Episcopus subsc.

Ego Cintius Portuensis Episcopus, & sanctæ Sylvę Candidæ subsc.

Subscriptiones quoque Card. S. R. E.

Ego

Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tit. sancti Callisti subsc.
Ego Ubaldus Presbyter Card. tit. sancti Praxedis subsc.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. sanctæ Sabinæ subsc.
Ego Aribertus Presb. Card. tit. sanctæ Anastasiæ subsc.
Ego Julius Presbyter Cardinalis tit. Pastoris subscripsi.
Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Clementis subscripsi.
Ego Jordanus Presbyter Cardinalis tit. S. Susannę subscripsi.
Ego Astaldus Presb. Card. tit. sanctæ Priscæ ss.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. sancti Stephani in Cœlio monte ss.
Ego Joannes Presb. Card. sanctorum Jo. & Pauli tit. Pammachii subsc.
Ego Henricus Presb. Card. sanctorum Nerei & Achillei ss.
Ego Joannes Presb. Card. sanctorum Silvestri & Martini ss.
Ego Otto Diac. Card. sancti Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Rodulfus Diaconus Card. sanctæ Luciæ in Septa solis ss.
Ego Guido Diaconus Card. sanctæ Mariæ in Porticu ss.
Ego Joannes Diac. Card. sanctorum Sergii & Bacchi ss.
Ego Otto Diac. Card. sancti Nicolai in Carcere Tull. ss.

Dat. die 30. Aprilis anno Dom. 1154. Pont. an. I.

Datum Laterani per manum Rollandi S.R.E. Presb. Card. & Cancellarii, II. Kal. Maji Ind. II. Incarn. Dom. ann. MCLIV. Pont. vero D. Anastasii IV. PP. anno I.

XIV.

Confirmatio Canonicorum Regularium Ordinis sancti Augustini in Sacrosancta Lateranen. Ecclesia, cum gratiarum elargitione.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Joanni Priori Sacrosancti Patriarchii Basilicæ Salvatoris Domini, quę Constantiniana vocatur, pariterque Jo: Baptistæ, ac Joannis Euangelistæ, ejusque fratribus Canonicis tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum, salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Potestatem ligandi atque solvendi tam in Cælis quàm in terra, beato Petro ejusque Successoribus, auctore Deo, principaliter traditam, illis Ecclesia verbis agnoscit, quibus Petrum est idem Dominus alloquutus: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in Cælis. Ipsi quoque & propriæ firmitas, & alienæ fidei confirmatio, eodem Deo auctore præstatur, cum ad eum dicitur: Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua; & tu conversus aliquando confirma fratres tuos. Oportet igitur nos, qui, licèt indigni, beati Petri residemus in loco, prout divina nobis clementia & scire & posse donaverit, prava corrigere, recta firmare, & in ejus Ecclesia sic ad arbitrium Judicis disponenda disponere, ut de vultu ejus judicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem. Æquum est ergo ac rationabile, ut suus unicuique honor Ecclesiæ, ac dignitas conservetur. Et sicut in humani corporis compage naturalis ratio singulis quibusque membris ad salutem providens, speciales & proprios actus edocet, nobilioribus veró suam dignitatem conservat: ita in corpore Ecclesiæ, Apostolica providentia secundum sacrorum institutiones Canonum, universas regit Ecclesias; digniores autem & famosiores in sui status prærogativa custodit. Hujus itaque rationis debito provocati, licèt omnium Ecclesiarum nobis solicitudo & cura immineat, prædictæ tamen sanctæ Lateranen. Ecclesiæ, per quam datur, ut invigilare cæteris omnibus debeamus, quæ specialiùs ac familiariùs ad Romani Pontificis ordinationem spectare dignoscitur, ampliori & attentiori nos convenit studio providere. Ea propter vobis, in Domino filii, Ecclesiam ipsam, in qua divino mancipati estis obsequio, ad exemplar prædecessoris nostri beatæ memoriæ Alexandri Papæ II., Apostolicæ Sedis privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicorum, qui secundùm Deum, & beati Augustini Regulam ibi noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter conservetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in posterum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Medietatem omnium oblationum principalis altaris in integrum sine dispendio aliquo: Dationem seu reditum, qui Glandaticum dicitur, vel Herbaticum ex nostris porcis & pecoribus, seu omnem fruitionem ab eodem prædecessore nostro ipsi Ecclesiæ collatam. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Priore, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur; sed fratres in aliqua persona de vestro collegio, si idonea reperta fuerit, vel de alio religioso conventu, prius conveniant: & postmodum cum consilio deliberatione, & judicio Romani Pontificis eligant, Electus autem nulli, nisi tantùm ipsi Romano Pontifici obedientia vel subjectione aliqua teneatur. Liceat vobis præterea, Clericos è sæculo fugientes, vel laicos liberos, undecumque sint, nisi excommunicati vel interdicti sint, absque alicujus contradictione, ad conversionem suscipere; & qui suscepti fuerint, cum communi consilio Prioris & fratrum, nulli de obedientia teneantur, nisi Romano Pontifici, & Priori ejusdem Ecclesiæ. Et si quid scriptum contra hoc nostrum privilegium aliquo tempore apparuerit, id irritum ducimus. Prohibemus autem, ut nulli fratrum post factam in eodem loco professionem, sine Prioris sui licentia, fas sit de claustro discedere; discedentem verò absque hujusmodi literarum cautione nullus audeat retinere. Adhibentes suggestione & voluntate fratrum nostrorum Cardinalium Episcoporum sanximus, ut eadem Ecclesia tamquam Principalis, Mater, & do-

Ordinem Canonicum servari mandat.

Singula Bona confirmat, nonnullaque enumerat.

Priorem a Canonicis eligendum.

Soli Romano Pontifici subjectum declarat.

Nonnulla sancit ad Ecclesiæ hujus immunitatem

Disciplinæ observantiam

& domina omnino libera sit, & nulli penitus, nisi soli Romano Pontifici sit subjecta; atque iidem Episcopi salubri providentia, veluti cooperatores & Vicarii nostri, ipsius venerabilis Basilicæ utilitatem & honestatem provideant. Illud verò, quod a memorato prædecessore nostro Alexandro statutum est, maxime observari præcipimus, videlicet ut vasa seu vestes altaris, & cuncta sacri mysterii ornamenta, non tangantur, vel proferantur, seu reponantur, aut etiam qualescumque oblationes desuper altari a non sacratis Deo ministris tollantur. Porro celebrantibus ibidem Episcopis sacra Missarum solemnia, in clericalibus tunicis præsentes sitis, cantum imponatis, & ex vobis Presbyterum, Diaconum, Subdiaconum, atque Acolytum semper providere curetis. Præterea minus quatuor fratribus assisten. missa in eadem Ecclesia, etiam diebus privatis, minime celebretur. Diebus vero Dominicis, & in Sanctorum festivitatibus, quantuscumque fuerit, plenarius vester adsit conventus. Ut autem in Ecclesia ipsa regularis ordinis & disciplinæ vigor inviolabiliter, auxiliante Deo, custodiatur & servetur, unumquemque prędictorum Cardinalium Episcoporum, qui sunt ad principalis altaris servitium deputati, semel in hebdomada de observantia Regulæ cum fratribus ipsius loci capitulum tenere, & si quid grave corrigendum fuerit, cum communi consilio Prioris & Fratrum per ipsos vice nostra emendari statuimus. Si qua igitur in posterum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ constitutionis & confirmationis paginam sciens, contra eam ausu temerario venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco jura servantibus sit pax Domini nostri JesuChristi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Et Sacrorum ministeriorum sanctitatem & decorem spectantia.

Clausulæ.

Dat. Pontificatus anno II. MCLIV.

Dat. anno Dom. 1154. Pontif. II.

X V.

Hospitale & Religio Joannis Hierosolymitani sub Sedis Apostolicæ protectione suscipitur cum privilegiorum elargitione.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Raymundo Magistro Civitatis Hierosolymitanæ, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum, salutem & apostolicam benedictionem.

Proœmium.

CHristianæ Fidei religio hoc piè credit, & veraciter confitetur, quod Dominus noster Jesus Christus, cum omnium dives esset, pro nobis est pauper effectus. Unde etiam ipse suis imitatoribus opportunæ consolationis prœmia repromittens: Beati (inquit) pauperes, quoniam vestrum est Regnum Cœlorum. Idemque Pater orphanorum, Refugium pauperum, ad hospitalitatem & beneficentiam nos hortans in Euangelio ait: Quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis; Quique ad comprobandum tantæ bonitatis excellentiam, etiam pro calice aquæ frigidæ se mercedem redditurum asseruit. Nos igitur, quibus ex injunctǫ officio imminet, his, qui longè, & his, qui propè sunt, paterna solicitudine providere, devotionem vestram debita benignitate complectimur, quemadmodum postulatur; & ad exemplar prædecessorum nostrorum fel. mem. Innocentii, Cœlestini, Lucii, Eugenii, Romanorum Pontificum, Hospitale & Domum sanctæ Civitatis Hierusalem, sub B. Petri tutela suscipimus, atque personas sive res ad eum pertinentes Apostolicę Sedis privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, ad sustentandum Peregrinorum & Pauperum necessitatem, in Hierosolimitanæ Ecclesiæ vel aliarum Ecclesiarum parochiis, & civitatum territoriis, per providentiæ vigilantiam eidem Xendochio rationabiliter acquisita, seu a quibuslibet viris oblata, aut in futurum concessione Regum vel Principum, largiente Domino, offerri, vel aliis justis modis acquiri contigerit: quæque a venerabilibus fratribus Hierosolymitanæ Sedis Parochis legitimè concessa sunt, tam tibi quàm successoribus tuis, & fratribus peregrinorum curam gerentibus, quieta semper & integra conservari præcipimus. Si qua vero loca fuerint eidem venerabili Domui ab aliquo devotione collata, liceat vobis ibidem villas ædificare, Ecclesias & Cæmeteria ad opus hominum ibi morantium fabricare, ita tamen, ut vicina Abbatia, vel religiosorum virorum Collegium non existat, quæ ad hoc valeant perturbari. Cum autem terræ datæ vobis quolibet justo titulo conferentur, facultatem & licentiam habeatis ibidem Oratoria constituendi, & Cœmeteria faciendi ad opus Peregrinorum; & tantummodo fratrum, qui de vestra fuerint mensa. Decernimus ergo, ut Receptores vestrarum fraternitatum, sive collectarum, salvo jure Dominorum suorum, in B. Petri & nostra protectione consistant, & per terras, in quibus fuerint, pacem habeant. Simili modo sancimus, ut quicumque in vestra fraternitate fuerit receptus, si fortè Ecclesia, ad quam pertinet, a divinis officiis fuerit prohibita, eumque mori contigerit, eidem sepultura ecclesiastica non negetur, nisi excommunicatus, vel nominatim fuerit interdictus. Præterea si qui fratrum vestrorum, qui ad recipiendum easdem fraternitates & collectas a vobis fuerint missi, ad aliquam Civitatem, Castellum, Vicum advenerint; si fortè locus ille a divinis officiis sit interdictus, pro omnipotentis Dei reverentia in eorum jucundo adventu semel in anno aperiantur Ecclesię, & exclusis excommunicatis, divina ibi officia celebrentur. Quia verò omnia vestra sustentationibus Peregrinorum & Pauperum debent cedere, ac per hoc nullatenus aliis usibus ea convenit applicari, constituimus, ut de laboribus, quos vestris sumptibus colitis, nullus omnino clericus vel laicus decimas a vobis exigere præsumat. Statuimus, ut nulli Episcopo in Ecclesiis vobis subditis interdicti vel suspensionis aut excommunicationis sententiam liceat promulgare. Verumtamen si generale interdictum fuerit in locis illis prolatum, exclusis excommunica-

Hospitale sub B. Petri tutela suscipit.

Bona omnia confirmat.

Nonnulla privilegia,

& immunitates concedit.

nicatis, & nominatim interdictis, clausis januis, absque campanarum pulsatione, planè divina officia celebrentur. Ut autem ad plenitudinem salutis, & curam animarum vestrarum nihil vobis desit, atque ecclesiastica Sacramenta, & divina officia vobis & Christi pauperibus commodiùs exhibeantur, sancimus, ut liceat vobis, Clericos & Sacerdotes, habito prius tamen de eorum honestate & ordinatione, quantum ad verum

De clericis.

stram scientiam pertinet, per literas sive testes convenientes, & testimonia, undecumque ad vos venientes suscipere, & tam in principali Domo vestra, quàm etiam in obedientiis sibi subditis, vobiscum habere; dummodo, si e vicino sunt, eos a propriis Episcopis .... iidemque nulli alii professioni vel Ordini teneantur obnoxii. Quod si Episcopi eosdem vobis concedere fortè noluerint, nihilominus tamen auctoritate S. R. E. eos suscipiendi & retinendi licentiam habeatis. Iidem verò Clerici nulli personæ extra vestrum Capitulum, nisi Romano Pontifici, sint subjecti. Laicos vero liberos ad conversationem & Pauperum Christi servitium absque alicujus contradictione suscipiendi nihilominus vobis concedimus facultatem. Fratribus verò vestris semel in .... atque in Sacro vestro receptis, post factam professionem, & habitum Religionis assumptum, revertendi ad seculum interdicimus facultatem.

Fratres, qui semel habitum sumpserint, ad seculum revertere non posse &c. declarat.

Nec alicui eorum fas sit, post factam professionem, semel assumptam Crucem dominicam, & habitum vestræ professionis, abjicere; vel alium locum, seu etiam Monasterium majoris seu minoris Religionis, obtentâ, invitis sive inconsultis fratribus, aut eo, qui Magister extiterit, licentiâ, transmigrare; nullique ecclesiasticæ secularique personæ ipsos suscipiendi aut retinendi licentia pateat. Consecrationes verò Altarium siveBasilicarum, ordinationes Clericorum qui ad sacros Ordines fuerint promovendi, & cætera ecclesiastica Sacramenta, a Diœcesano suscipiantur Episcopo, si quidem catholicus fuerit, & gratiam sive communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & ea gratis & absque aliqua pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis catholicum quemcumque malueritis, adire Antistitem, qui nimirum nostra fultus auctoritate, quæ postulantur, indulgeat.

Subjicit vero in spiritualibus Episcopo loci.

Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Provisore, atque Præposito, nullus ibi qualibet surreptione, astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres ibidem secundùm Deum elegerint.

Præpositus a fratribus eligendus.

Præterea honores, sive possessiones, quas idem Xenodochium ultra seu citra mare, in Asia vel in Europa, aut in præsenti justè habet, vel in futurum rationabilibus modis, Deo propitio, poterit adipisci, vobis pro hospitalitatis studio enitentibus, & per vos jam dicto Xenodochio confirmamus. Nulli ergo omnino hominum liceat, præfatum Xenodochium temerè perturbare, vel ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Clausulæ.

Datum Laterani per manum Rolandi S. R. E. Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, XII. Kalend. Novembris, Indictione III. Incarnationis Dominicæ MCLIV. Pontificatus Domni Anastasii IV. anno II.

Dat. die 21. Octob. 1154. Pontif. an. II.

XVI.

Cassinensi Cœnobio confirmantur Ecclesiæ a Verulano & Anagnino Episcopis ei donatæ, & tantum terræ in Pulliano territorio Anagnino dantur, quantum duobus paribus boum annuatim sufficere debeat ad arandum.

Anastasius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Rainaldo S. Romanæ Ecclesiæ Presbytero Cardinali, & Cassinensi Abbati, ejusque fratribus, salutem & apostolicam benedictionem

Ex Originali edid. Gattula Hist. Cassin. Sæc. VII.

Inter universas Ecclesias orbis Cassinense Cœnobium Apostolicæ Sedi tamquam speciale membrum semper adhæsit; & sicut ei extitit vicinitate loci propinquum, ita eam devotis studuit servitiis frequentare. Unde & hi, qui ante nos ex divini muneris largitate beati Petri Cathedram tenuerunt, Monasterium ipsum sincero dilexerunt affectu, & temporalibus ac spiritualibus beneficiis ampliare illud jugiter studuerunt; ita quidem de ipsius augmento se solicitos exhibentes, ut studio eorum & opere & nova semper incrementa perciperet, & percepta firmiter conservaret.

Cassinensis Cœnobii dignitas.

Quorum nimirum & nos vestigia erga beati Benedicti, & Ecclesiæ suæ reverentiam imitantes, Ecclesiam S. Juliani sitam in territorio Fresenonis cum pertinentiis suis, quam venerabilis frater noster Leo Verulanus, & Ecclesiam S. Cæsarei sitam in suburbio Anagnino supra Lacum Claranum, quam frater noster Eleutherius Anagninus, Episcopi, vobis nostris precibus mediantibus concesserunt, Monasterio vestro auctoritate apostolica confirmamus, & perpetuò vobis vestrisque successoribus juxta concessionem eorum illibatas permanere sancimus.

Donatio, de qua in rubrica, quæ confirmatur.

Alteri quarum Ecclesiarum, Ecclesiæ videlicet sancti Cæsarii concedimus, & præsentis scripti pagina confirmamus, tantum terræ in Pulliano, quantum duobus paribus boum annuatim debeat sufficere ad arandum. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc nostræ confirmationis paginam temerario ausu infringere, vel ei præsumptione aliqua contraire. Si quis autem id attemptare præsumpserit, secundò tertiòve commonitus, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus incur-rat;

Clausulæ.

rat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Dat. die 30. Octob. anno Dom. 1154. Pont. ann. II.

Datum Romæ apud S. Mariam Rotundam II. Kal. Novembris.

HADRIANUS QUARTUS

PAPA CLXIX.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCLIV.

NIcolaus de Brekspere, natione Anglicus, de Castro S. Albani, ex Episcopo Albanensi electus est Romanus Pontifex die 5 Decembris anni 1154. & post duos dies consecratus sub nomine Hadriani Quarti. Sedit in Pontificatu, imperantibus in Oriente Emanuele Comneno, in Occidente Friderico Ænobarbo Impp. ann. iv. mens. viii. dies ix. Fecit ordinationes multas per mensem Decembrem & Martium, in quibus creavit Diaconos septem, Presbyteros quinque, & Episcopos per diversa loca numero maximo. Obiit Anagniæ die 1. Septembris anni 1159. & die quarta corpus ejus Romam deductum, in Ecclesia B. Petri juxta Eugenii Papæ Tertii sepulchrum honorificè tumulatum est. Vacavit Sedes dies v. (a)

(a) Exclusis extremis.

I.

Gradensibus Patriarchis Primatus super Jadertinum Archiepiscopum, ejusque suffraganeos Episcopos conceditur: reservato tamen Romanis Pontificibus jure Pallium eidem Archiepiscopo elargiendi.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Henrico Graden. Patriarchæ, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Ex Patriarchali Tabulario edidit Ughel. Ital. Sac. Tom. V.

Quam necessarii sint in qualibet Ecclesia dignitatum gradus

Rom. Ecclesiæ est de universarum Ecclesiarum negociis cognoscere.

NE passim & indiscretè sibi omnes Ecclesiæ omnia vindicarent, consultâ satis, utilique sanctorum Patrum deliberatione sanxit auctoritas, ut aliæ aliis prærogativâ dignitatis excellerent, & eis tam judicandi auctoritate quam potestate corrigendi præessent. Super omnes autem ex superni dispositione consilii sacrosancta est Romana Ecclesia constituta, ad cujus examen universarum Ecclesiarum negotia referrentur, & cujus statuta universa multitudo fidelium sequeretur. Hec nimirum ex indulto a prima fundatione Ecclesiæ in B. Petro Apostolorum Principe privilegio statum omnium Ecclesiarum provida consideratione disposuit; & quoties expedire cognovit, alias aliis ad ampliorem curam earum habendarum statuit præeminere. Inde est, quod nos honestatem ac prudentiam tuam, & devotionis sinceritatem, quam erga sacrosanctam Romanam Ecclesiam semper habuisse dignosceris, attendentes: & ne commissa regimini, & dispositioni tuæ Gradensis Ecclesia, quæ de benignitate Apostolice Sedis prerogativa gaudet honoris, ex brevitate Patriarchatuum inferiùs & abjectiùs valeat apud simpliciores haberi, ad ampliandam dignitatem ipsius, Primatum ei super Jadertinum Archiepiscopatum & Episcopatus ipsius apostolica auctoritate concedimus; & tam te quàm successores tuos Jadertino Archiepiscopo & Episcopis ejus, qui pro tempore fuerint, dignitate Primatûs præsidere statuimus, & consecrationis munus eidem Archiepiscopo impartiri: Romano quidem Pontifici traditione Pallii reservatâ. Ut igitur hæc nostra constitutio firma in perpetuum & inconcussa permaneat, eam scripti nostri paginâ communimus; & auctoritate apostolica confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli unquam hominum liceat, hanc paginam nostræ constitutionis & confirmationis infringere, vel ei modis quibuslibet contraire: salvâ in omnibus Apostol. Sedis auctoritate. Si quis autem id attentare præsumpserit, secundò tertiòve commonitus, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Graden. Ecclesiæ Primatus super Jadertinum Archiepiscopatum, ejusque Suffraganeos Episcopos.

Reservata soli Rom. Pontifici Pallii traditione.

Confirmatio hujusce Decreti sub solitis clausulis.

Hadriani PP. & S. R. Ecc. Cardd. subscriptiones.

EGO ADRIANUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Gregorius Sabinen. Episc. ss.
Ego Guido Presb. Card. tt. S. Chrysogoni ss.
Ego Ubaldus Presb. Card. tt. S. Praxedis ss.
Ego Manfredus Presb. Card. tt. S. Sabinæ ss.
Ego Aribertus Presb. Card. tt. S. Anastasiæ ss.
Ego Julius Presb. Card. tt. S. Marcelli ss.
Ego Guido Presb. Card. tt. Pastoris ss.
Ego Astaldus Presb. Card. tt. S. Priscæ ss.

Ego

Ego Gerardus Presb. Card. tt. S. Stephani in Cœlio-monte ſs.
Ego Henricus Presb. Card. tit. S. Nerei & Achill. ſs.
Ego Joannes Presb. Card. tit. ſanctorum Sylveſtri & Martini ſs.
Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſs.
Ego Joannes Diaconus Card. SS. Sergii & Bacchi ſubſcripſi.
Ego Gerardus Diac. Card. ſanctæ Mariæ in Vialata ſubſcripſi.
Ego Otto Diac Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſs.

Dat die 22. Februarii an. Dom. 1155. Pont. an.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii, VIII. Kal. Martii Indict. III. Incarn. Dom. ann. MCLV. Pontificatus verò Domni Adriani Papæ IV. ann. I.

II.

Monaſterium Balmenſe in Archiepiſcopatu Biſuntinenſi, Cluniacenſi Abbati regendum committitur, cum Decreto, ut illius Rectores, non Abbates, ſed Priores tantummodo in futurum denominentur.

Ex Biblioth. Cluniac. edidit Martin. Marrier col. 1415.

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio in Chriſto Petro Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Quare diverſi ſint gradus in Hierarchia Eccleſ.

Glorioſa & admirabilis divinę providentia majeſtatis ad hoc diverſos gradus & ordines in Eccleſia ſua conſtituit, ut dum inferiores ſuperioribus debitam obedientiam & reverentiam exhiberent, una fieret ex diverſitate connexio, & ordinabiliter gereretur officiorum adminiſtratione ſingulorum. Sicut auctem filii obedientiæ in ſinu matris Eccleſiæ gratioſæ conſolationis uberibus confovendi ſunt, ita rebelles & elati, qui per inobedientiam ſuam, quaſi peccatum ariolandi & idolatriæ ſcelus incurrunt, ſeveritatis eccleſiaſticæ diſciplinis ſunt arctioribus coercendi. Balmenſe itaque Monaſterium, quod per fratres ibidem congregatos, & odore bonę opinionis, & religionis decore ſplendeſcere ac florere debuerat; quia veterem hominem cum ſuis actibus ſequebantur, in peccatis eorum, diabolo ſuadente, contabuit; unde tam in ſpiritualibus quàm in temporalibus miſerabiliter fuerat imminutum. Cum autem placuit ei, qui ab ęterno cuncta diſponit, ut tantis malis finem imponeret, & locum ipſum ad obſequium ſuum miſericorditer revocaret, faciès eorumdem fratrum implere ignominia voluit, ut per hoc nomen ſuum inquirerent, & ad viam rectitudinis inviti etiam remearent. Hac itaque juſtitia præeunte, dilecte in Domino fili Petre Abbas, Balmenſe Monaſterium cum omnibus, quæ in præſenti juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum rationabilibus modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, prædeceſſorum noſtrorum, venerabilis memoriæ Eugenii, & Anaſtaſii, Romanorum Pontificum, veſtigiis inhærentes, tibi & ſucceſſoribus tuis, & per vos Cluniacenſi Eccleſiæ in perpetuum confirmamus. Ea videlicet ratione, ut Ordo Monaſticus ibi ſecundum inſtitutionem Cluniacenſium fratrum futuris temporibus inviolabiliter conſervetur; & pro rebellione, contumacia, & offenſa Balmenſi, Monaſterii, quam Abbas & Fratres adverſus ſanctam Romanam exercuerunt Eccleſiam, quicumque regimen in eodem loco per vos pro tempore obtinuerit, numquam Abbatis, ſed Prioris nomen tantummodo ſortiatur; In bonis autem, & poſſeſſionibus ejus hæc propriis duximus exprimenda nominibus: Obedientiam Viſani Monaſterii, Obedientiam de Strabona, Obedientiam de Grandifonte cum apendiciis ſuis, & Eccleſiam ſancti Leodegarii, quæ eſt in villa, quæ Bavinans dicitur; Eccleſiam de Beliaco, Eccleſiam de Wilari Roſtani, Eccleſiam de Fragiaco, Eccleſiam de Vadriaco, Eccleſiam de Montibus, obedientiam ſancti Lauteni, obedientiam de Breriaco cum omnibus appendiciis ſuis, Baernam in ipſo Burgo, Obedientiam Cavaniacenſem, Obedientiam de Ploniaco cum omnibus appendiciis ſuis, & Cappellam S. Savini, tres Burgenſes in burgo Ledonis, qui vocantur Wanirant, obedentiam de Dola, obedientiam de Benevant, Obedientiam S. Mauricii, obedientiam de Saoneres, obedientiam de Biviliaco, Obedientiam S. Agnetis, Obedientiam de la Fracte, Obedientiam de Ponte Arleti cum earum appendiciis, & cum Eccleſia de Pinctis, Eccleſiam de Blaterans, Eccleſiam de Wilari Rodulphi, Obedientiam de Cappella, Obedientiam de Sinziciaco cum pertinentiis earum, Eccleſiam de Cornauvo, Eccleſiam de Corlan, Eccleſiam de Fay cum decimis & earum appendiciis. Eccleſiam de Frebonus cum decimis ſuis, obedientiam ſancti Raneberti cum appendiciis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura; ſalvâ in omnibus Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & in ſupradictis Eccleſiis Diœceſanorum canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco jura ſua ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Iuſtitia diſtributiva in eadem neceſſaria;

Balmenſe Monaſterium ab antiquo ſolendore delapſum,

Tandemque reſtitutum,

Cluniacenſibus confirmatur:

Ea ratione, ut diſciplina Monaſtica in eo conſervetur:

Injuncta lege ut in eo non Abbates, ſed Priores tantummodo eligantur:

Bona huic Monaſt. propria.

Decretum immunitatis.

Cum ſolitis clauſulis.

Hadriani PP.

EGO ADRIANUS Catholicæ Eccleſię Epiſc. ſs.

Ego

& S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Imarus Tusculanus Episcopus subscripsi.
Ego Cencius Portuensis, & sanctæ Ruffinæ Episcopus ss.
Ego Gregorius Sabinensis Episc. ss.
Ego Guido Presb.Card.tit.S. Chrysogoni ss.
Ego Ubaldus Presbyter Card.tit. sanctæ Praxedis subscripsi.
Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Sabinæ ss.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli ss.
Ego Bernardus Presb. Card. tit. sancti Clementis ss.
Ego Octavianus Presbyter Card. tit. sanctæ Coeciliæ ss.
Ego Astaldus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Priscæ ss.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cælio monte subscripsi.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pamachii subscripsi.
Ego Henricus Presb. Card. tit. SS. Nerei & Achillei subscripsi.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Silvestri & Martini ss.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum suscripsi.
Ego Rodulphus Diaconus Cardinalis S. Luciæ in Septa solis ss.
Ego Guido Decanus Cardinalis S. Mariæ in Porticu ss.
Ego Joannes Diaconus Card. sancti Sergii & Bacchi ss.
Ego Girardus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Via lata ss.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano ss.

Dat. die 7. Maii ann. Dñi 1155. Pontif. anno 1.

Datum Romæ apud sanctum Petrum per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancell. Non. Maji Indict. III. Incarn. Dom. anno MCLV. Pontificatus verò Domini Adriani Papæ IV. anno I.

III.

Raynerio Senensi Episcopo facultas conceditur Ecclesiam construendi in fundo Montis Bonizi sub annuo censu unius Bizantii, Lateranensi Patriarchio persolvendo.

Ex MS. Bib. edidit Ughell. Ital. Sac. To. III.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Raynerio Senen. Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Cum ex injuncto nobis a Deo summi Pontificatus officio cunctis Christi fidelibus debeamus nos exhibere propitios, & ipsos in suis postulationibus exaudire; præsertim fratribus nostris Episcopis oportet nos paterna solicitudine providere, & eos in ipsa operis exhibitione ampliori affectu diligere charitatis. Quo circa, venerabilis in Christo frater Rayneri Episcope, tuis justis postulationibus gratum impartientes assensum, fraternitati tuæ duximus concedendum, ut in fundo, quem dilectus filius noster nob. vir. Guido Comes in Montebonizi beato Petro, & nobis, qui vicem ejus, licèt indigni, gerimus, dignoscitur concessisse, liceat tibi, Ecclesiam construere, & constructam sine contradictione aliqua consecrare, clericos quoque in ea juxta tuæ voluntatis arbitrium ponere, & liberè ordinare. Sane, ut hæc nostra concessio majorem in posterum obtineat firmitatem, auctoritatis nostræ presidio ipsam duximus confirmandam, & præsentis scripti paginâ muniendam.

Concessio.

Statuimus autem, ut quicumque de tua Dioecesi ad Locum illum transierint, in omnibus spiritualibus, tibi tantùm & successoribus tuis debeant respondere, & eamdem, quam prius, in eis habeatis omnino potestatem. Cæterum ad hujus nostræ concessionis, & confirmationis inditium unum bizantium nobis nostrisque successoribus annis singulis persolvetis.

Sub annuo censu unius Bizantii.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, hunc paginam nostræ concessionis & confirmationis ausu temeritatis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si qua vero in futurum ecclesiastica sæcularisve persona hoc attentare præsumpserit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Servantibus autem sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia eternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Solitæ conclusiones pro confirmatione Privilegii hujus.

Hadriani Pp. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ADRIANUUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Ubaldus Presb. Cardinalis tit. sanctæ Praxedis subsc.
Ego Manfredus Presb. Cardinalis titul. S. Sabinæ subscripsi.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. sanctæ Crucis in Hierusalem subsc.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii subsc.
Ego Joannes Presb. Card. tit. SS. Silvestri & Martini subsc.
Ego Bernardus Presb. Cardinalis tit. sancti Clementis subsc.
Ego Joannes Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ss.
Ego Gerardus Diac. Card. sanctæ Mariæ in Via lata subsc.

Dat. die 21 Julii anno Dom. 1155. Pont. an. I.

Data apud Civitatem Castellanam per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii, XII. Kalen. Augusti, Indictione III. Incarnationis Dominicæ anno MCLV. Pontif. vero Domni Adriani Papæ IV. anno I.

IV.

Bellunenses Canonicos sub protectione Sedis Apostolicæ suscipit, bonaque omnia ad eosdem pertinentia confirmat.

Ex Ugbell. Ital. Sac. To. V ubi de Bellunensibus Episcopis.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Anno Archipresbytero Bellunensis Ecclesiæ, ejusque fratribus tam præsentibus, quàm futuris, canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

EFfectum justa postulantibus indulgere, & vigor æquitatis exigit, & ordo postulat rationis; præsertim quando petentium voluntatem & pietas adjuvat, & veritas non relinquit. Quo circa, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus libenter annuimus, & præfatam Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Eccles. impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontif. largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccles. sancti Bartholomæi in loco, qui dicitur Agre, sitam, cum domo Hospitalis ibidem existente: Hospitalem domum in loco, qui Vedana dicitur, constitutam, & Ecclesiam ibidem fundatam: montem Premezze cum decimis & pertinentiis suis: terram in villa, quæ dicitur Formeganum: prædia quoque & possessiones, & præsertim decimas illas, quas Aymo bo. me. Bellunique Episcopus eidem Ecclesiæ pietatis intuitus contulit, quæ sunt in parte Orientali Bellunensis civitatis ultra flumen, quod Ardum vocatur, vobis, & per vos Ecclesiæ vestræ nihi lominus confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, supradictam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet exactionibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate, & Episcopi vestri canonicâ justitiâ. Si qua igitur ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sanctissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco jura sua servantibus sit pax D. nostri Jesu Christi, quatenus illi fructum bonæ actionis percipiant, & ante districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Privilegii concessio. Bonorum confirmatio. Decretum immunitatis & indemnitatis. Cum solitis clausulis.

Hadriani PP. EGO ADRIANUS Catholicæ Sedis Episcopus subscripsi.

& S. R. E. Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Praxedis ss.

Cardd. subscriptiones.

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis sanctæ Sabinæ &c.

Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio monte &c.

Ego Henricus Presb. Card. tit. sancti Nerei & Achillei &c.

Ego Joannes Diaconus Card. tit. SS. Sergii & Bacchi &c.

Datum Urbe veteri per manus Rolandi S. R. E. Presbyteri Card. & Canc. anno Incarn. Dom. MCLV. Indict. V. tertia mensis Octobris Pontificatus verò D. Adriani Papæ II. anno II.

Dat. die 3 Octob. anno Dom. 1155. Pont. an. II.

V.

Henrico II. Angliæ Regi conceditur privilegium occupandi Hiberniam, & adjacentes Insulas, salvo jure Romanæ Ecclesiæ, & cæterarum Ecclesiarum.

(a)

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, carissimo in Christo filio illustri Anglorum Regi, salutem & Apostolicam benedictionem.

Encomium Henrici Regis.

LAudabiliter & fructuosè de glorioso nomine propagando in terris, & felicitatis præmio cumulando in Cœlis tua magnificentia cogitat: dum ad dilatandos Ecclesiæ terminos, ac declarandam indoctis & rudibus populis Christianæ fidei veritatem, & vitiorum plantaria de agro Dominico extirpanda, sicut Catholicus Princeps intendis, & ad id convenientius exequendum, consilium Apostolicæ Sedis exigis & favorem. In quo facto quantò altiori consilio & majori discretione procedis, tantò in eo feliciorem progressum te, præstante Domino, confidimus habiturum; eo quod ad bonum exitum semper & finem soleant attingere, quæ de ardore fidei & de religionis amore principium acceperunt. Sane Hiberniam, & omnes Insulas, quibus Sol justitiæ Christus illuxit, & quæ documenta fidei Christianæ ceperunt, ad jus B. Petri & sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, (quod tua & nobilitas recognoscit) non est dubium pertinere. Unde tanto in eis libentiùs plantationem fidelem & germen gratum Deo inserimus, quantò id a nobis interno examine districtiùs prospicimus exigendum. Significasti siquidem nobis, fili in Christo carissime, te Hiberniæ insulam, ad subdendum illum populum legibus, & vitiorum plantaria inde extirpanda, velle intrare, & de singulis domibus annuam unius denarii beato Petro velle solvere pensionem, & jura Ecclesiarum illius terræ illibata & integra conservare. Nos itaque pium & laudabile desiderium tuum cum favore congruo prosequentes, & petitioni tuæ benignum impendentes assensum, gratum & acceptum habemus, ut pro dilatandis Ecclesiæ terminis, pro vitiorum restringendo decursu, pro corrigendis moribus, & virtutibus inserendis, pro Christianæ religionis augmento, insulam illam ingrediaris; & quod ad honorem Dei & salutem illius terræ spectaverit

Hibernia, & ejus insulæ ad Sedis Apost. directum jus pertinentes.

Causæ concessionis.

(a) Gabriel Cossartius notat hoc privilegium referri a Mattheo Parisio & Gualdo Cambrensi.

verit, exequaris: & illius terræ populus honorifice te recipiat, & sicut Dominum veneretur: jure nimirum ecclesiastico illibato & integro permanente: salvâ beato Petro & sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ de singulis domibus annuâ unius denarii pensione. Si ergo, quod concepisti animo, effectu duxeris complendum, stude gentem illam bonis moribus informare, & agas tam per te quàm per illos, quos adhibes, quos fide, verbo, & vita idoneos esse perspexeris, ut decoretur ibi Ecclesia, plantetur & crescat fidei Christianæ religio, & quæ ad honorem Dei, & salutem pertinent animarum, per te taliter ordinentur, ut a Deo sempiternæ mercedis cumulum consequi merearis, & in terris gloriosum nomen valeas in sæculis obtinere. (a)

Salvo jure ecclesiarum, & annua unius denarii pensione eidem Apost. Sedi persolvenda.

VI.

Monasterii S. Mariç de Caramagna Asten. Dioecesis administratio hujusce Ecclesię Episcopo committitur.

Ex Ughell. Ital. Sac. To. IV. ubi de Asten. Ecclesia.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, venerab. fratri Anselmo Astensi Episcopo salutem & apostolicam benedictionem.

QUÆ a prędecessoribus nostris Romanis Pontificibus rationabili providentia fiunt, in sua volumus stabilitate persistere; & ne futuris temporibus immutentur, nostro etiam munimine roborentur. Beatæ siquidem Mariæ Monasterium, quod in loco Caramagnæ situm est, sub Apostolicæ Sedis defensione, ac dispositione consistit, & ad ejus jus ex antiqua oblatione cognoscitur pertinere. Ipsius ergo meliorationem & recuperationem ex Apostolicæ Sedis provisione operam impendentes, tibi, charissime frater & Coepiscope Anselme, tuisque successoribus ad exemplum felicis mem. V. PP. Callisti prædecessoris nostri, eumdem locum committimus, ut in eo vices nostras agas in Abbatissarum ordinationibus & consecrationibus, & in ceteris Episcopalibus administrationibus: salvo nimirum in omnibus jure & reverentia Romanæ Ecclesiæ, & censu aurei unius, singulis annis Lateranensi Palatio persolvendi. Idem enim Monasterium, sicut religiosorum Fratrum relatione didicimus, in spiritualibus & temporalibus admodum diminutum esse, & per vestram potissimum industriam in statum meliorem, cooperante Domino, reformari, & a pravorum hominum potestate & infestatione defendi. Nulli ergo omnino hominum facultas sit, supradictum Monasterium a vestra provisione atque subjectione subtrahere, aut quod a nobis statutum est, qualibet temeritate removere; sed vices nostras in omnibus, prout superius dictum est, ad honorem Dei, & animarum vestrarum salutem, & loci interius & exterius augmentum & meliorationem, liberè per Dei gratiam peragatis. Si quis autem adversus hanc nostram commissionem audaci temeritate proruperit, honoris & officii sui periculum patiatur, aut excommunicationis abscissione plectatur, nisi prĕsumptionem suam digna satisfactione coerceat.

Quæ a Decessoribus Pontificibus statuta sunt, non immutanda.

Monasterium hujusmodi sub jure S. R. E. positum.

Administrationi Episcopi Asten. tamquam vicibus Sedis Apost. in hoc fungentis, subjicitur.

Ut in pristinum statum redigatur.

Decretum indemnitatis pro eodem;

Sub excommunicationis.

EGO ADRIANUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Ego Otto Diac Card. S. Georgii ad Velum aureum subsc.

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Sabinæ ss.

Ego Guido Diac. Cardinalis S. Mariæ in Porticu subscripsi.

Ego Imarus Tusculanus Episcopus ss.

Ego Jacintus Diac. Card. sanctæ Mariæ in Cosmedin subsc.

Ego Cencius Portuensis, & sanctæ Ruffinæ Episcopus ss.

Ego Otto Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano subsc.

Ego Octavianus Presbyter Card. tit. sanctæ Cæciliæ ss.

Ego Ard. sancti Theodori Diaconus Cardinalis subsc.

Ego Joannes Diac. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii subsc.

Ego Boso Diac. Card. sanctorum Cosmæ & Damiani. ss.

Hadriani Pp. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Datum per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii, II. Non. Januarii Indictione IV. Incarnationis Dominicę anno MCLVI. Pontif. verò D. Adriani Papę IV. anno III.

Dat. die 4. Januarii anno Dom. 1155. Pont. an. III.

VII.

Confirmatio Primatus Toletanæ Ecclesiæ, cui Complutensis, & quæ post Saracenorum invasionem proprios amisere Metropolitas, subjiciuntur.

Ex opere Castejoni de Primatu Toletano edidit Coletus Concil. Tom. XIII. col. 35.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Joanni Toletano Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

QUantę dignitatis & gloriæ Toletana Ecclesia fuit ex antiquo, & tam in Hispaniis quàm in Gallicis regionibus quàm famosa extiterit quàm illustris, quot etiam per eam ecclesiasticis negotiis utilitates & incrementa pervenerint, omnibus, qui synodalium decretorum justituta scrutantur, satis esse credimus manifestum. Sed ex quo, peccatis populi

Exordium a dignitate Toletanæ Ecclesiæ desumtum.

(a) Matthæus Parisius, quem supra laudavimus, hoc privilegium refert ad annum 1155. Gualdus veró Cambiensis Hiberniæ expugnatæ Lib. II. Cap. VI. hæc præfigit ad rerum gestarum intelligentiam planè necessaria -- Interea quamquam martiis plurimùm intentus & detentus exercitiis Anglorum Rex, suæ tamen inter agendum Hiberniæ non immemor, cum prænotatis spurcitiarum literis, in Synodo Cassiliensi per industriam quæsitis, directis ad Curiam Romanam Nunciis, ab Hadriano Papa de Angliâ oriundo, tunc præsidente, privilegium impetravit, ejusdem authoritate & assensu, Hibernico populo tam dominandi quàm ipsum, in Fidei rudimentis incultissimum, ecclesiasticis normis & disciplinis juxta Anglicanæ Ecclesiæ mores informandi. In Hiberniam itaque privilegio transmisso, per Nicolaum Gnellingfordensem tunc Priorem, Malmesburiensem quoque postmodum Abbatem, tam positum quàm depositum, necnon & Guillielmum Aldelmi filium; Convocata statim apud Guaterfordiam Episcoporum Synodo, in publica audientia, ejusdem privilegii cum Universitatis assensu solemnis recitatio facta fuit per Joannem Salisburgensem, postmodum Episcopum Carnotensem, Romam ad hoc destinatum; per quem etiam idem Papa Regi annulum aureum in Investituræ signum præsentavit; qui statim cum privilegio in Archiviis VVintoniæ depositus fuerat.

puli exigentibus, Toletana civitas, quæ insignis quondam, & inter Hispaniarum Urbes magni nominis habebatur, Sarracenorum violentiâ capta est; ita ibi Christianæ religionis libertas ad nihilum est redacta, quod per multa curricula temporum nulla illic perhibeatur pastoralis officii dignitas viguisse. Postea vero, sicut divinæ voluit miseratio Majestatis, studio illustris & magnifici viri Regis Ildefonsi, & labore Christiani populi, Sarracenis explosis, Christianorum juri præfata est civitas restituta. Quia vero dignum erat, & consentaneum modis omnibus rationi, ut postquam eadem civitas inamissam respirabat libertatem, ipsa, & Ecclesia in statum reduceretur pristinæ dignitatis, prædecessor noster divæ memoriæ Urbanus Papa, cujus temporibus a Sarracenorum manibus civitas est erepta, ut ibi Sedes esset Pontificalis, instituit, & in prædicta Ecclesia, sicut antiquitus fuerat, Præsulem ordinavit. Nos ergo, qui ei licèt indigni successimus, jus ipsius Ecclesiæ in nullo minorare, sed potius augmentare volentes, ejusdem urbis statum, quantum ad nostras est facultates, in Ecclesiasticæ dignitatis gloria stabilire, adjuvante Domino, præoptamus. Confirmamus itaque tam tibi quàm tuis successoribus in perpetuum, & per vos Ecclesię Toletanæ, Complutensem parochiam cum suis terminis, & cætera, quæ hodie Toletana Ecclesia justè & canonicè possidet. Igitur tum pro digna Toletanæ Ecclesiæ reverentia, tum & pro reverendissimi filii nostri præstantissimi Regis Ildefonsi postulationibus, cujus nimirum virtute ac pruden ia suffraganeæ Sedes in libertatem pristinam redactæ sunt: te venerabilis frater, juxta prædecessorum nostrorum sanctæ memoriæ Urbani II. Paschalis, Callisti, Eugenii, Romanorum Pontificum, instituta, in totis Hispaniarum regnis Primatem fore, præsentis privilegii auctoritate sancimus; sicut ejusdem urbis antiquitus constat extitisse Pontifices. Pallio sanè in Missarum solummodo celebrationibus uti debebis, pręcipue, quæ subscriptæ sunt festivitatum temporibus: tribus diebus videlicet in Natale Domini, in Epiphania, Hypopanton, Cœna Domini, Sabbato sancto, tribus diebus in Pascha, in Ascensione, Pentecoste, tribus solemnitatibus sanctæ Marię, sancti Michaelis, & sancti Joannis Baptistæ, in omnibus natalitiis Apostolorum, & eorum Martyrum quoque, Martini, & Ildefonsi confessorum, & Omnium commemoratione Sanctorum, in consecrationibus Ecclesiarum, Episcoporum & clericorum, in Annuo consecrationis tuæ die, natali etiam sancti Isidori, & Leandri. Primatem te universi Hispaniarum Præsules respicient; & ad te, si quid inter eos quæstione dignum exortum fuerit, referent: salvâ tamen Romanæ Ecclesiæ auctoritate. Toletanam ergo Ecclesiam jure perpetuo tibi tuisque, si divina gratia pręstiterit, successoribus, Canonico tenore hujus privilegii confirmamus, unà cum omnibus Ecclesiis & Diœcesibus, quas proprio jure, noscitur antiquitus possedisse: præcipientes de iis, quæ Sarracenorum ad presens subjacent ditioni, ut cum eas Domino placuerit potestati populi restituere Christiani, ad debitam Ecclesiæ vestrę obedientiam referantur. Illarum etiam civitatum Diœceses, quæ Sarracenis invadentibus Metropolitanos proprios perdiderunt, vestrę ditioni eo tenore subiecimus, ut quoad sine propriis extiterint Metropolitanis, tibi ùt proprio debeant subjacere. Si vero Metropolis quælibet in statum fuerit pristinum restituta, suo quæque Diœcesis Metropolitano restituatur. Neque tamen ideo minus tua debet studere fraternitas, quatenus unicuique Metropoli & suę restituatur gloria dignitatis. Hęc & cætera omnia, quæ ad antiquam Toletanæ Sedis dignitatem atque nobilitatem probari poterunt pertinuisse: auctoritate, & certa Sedis Apostolicæ concessione nos tibi tuisque successoribus perpetuo possidenda concedimus, atque firmamus. Te, venerabilis frater, affectione intima exhortamur, quatenus dignum te tanti honore Pontificii semper exhibeas, Christianis ac Sarracenis sine offensione semper esse procurans, & ad fidem infideles convertertere, Domino largiente, verbis studeas & exemplis. Sic exterius pallii dignitate primatus prærogativâ, præcellens in oculis omnium hominum, ut interius virtutum excellentiâ polleas coram supernæ oculis Majestatis. Si qua igitur imposterum ecclesiastica sęcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens &c.

Datum Beneventi per manus Rolandi sanctę Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Card. & Cancellarii, XIV.Kal.Martii Incarn.Domin.an. MCLVI. Pontificatus vero Domni Adriani Papæ IV. anno II.

Eadem Ecclesia a Sarracenis postmodum occupata,

Et ab eorum manibus per Ildefonsum Regem vindicata;

Archiepiscopali honori ab Urbano II. PP. restituta fuit.

Hadrianus vero Complutensem Ecclesiam ei subjiciens;

Toletanum Archiepiscopum Hispaniarum Primatem declarat;

EiquePallium concedit.

Ecclesias omnes ei restituit,

Eiq; quasMetropolitanos amisisse constat, subjicit,

Quousque quæque Metropolis in pristinum statum fuerit restituta.

Joannem Archiep. ad muneris sui fungendum partibus exhortatur.

Solitæ conclusiones prout in cæteris supraallatis,

Dat.die 7.Februarii anno Dom. 1156 Pont.anno II.

VIII.

Confirmatio Bonorum, Privilegiorum, & Exemptionum Ecclesiæ S. Zenonis in Hallen. Salisburgen. Diœcesis.

Ecclesiam hanc, a Conrado Salisburgen. Archiepiscopo fundatam, confirmavit, amplissimisque privilegiis donavit Eugenius PP. III. prout anno 1145. retulimus.

Ex Hundii HistoriaSalisburgen.Tom. III.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Heinrico Præposito Ecclesię S. Zenonis Hallensis, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium

QUoniam sine veræ cultu Religionis nec charitatis unitas potest subsistere, nec Deo gratum exhiberi servitium, expedit apostolicæ authoritati religiosas personas diligere, & earum quieti, auxiliante Domino, providere. Eapropter, dilecti in Domino filii, venerabilis fratris nostri Eberhardi Salisburgensis Archiepiscopi precibus inclinati, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & ad exemplar prædecessoris nostri sanctæ recordationis Eugenii Papæ, præfatam Ecclesiam S. Zenonis, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicus, qui secundùm B. Augustini regulam in eodem Loco noscitur institutus perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Pręterea quascumque possessiones, quæcumque bona, tam ex dono Conradi quondam Archiepiscopi Salisburgensis fundatoris loci vestri, quàm aliorum Dei fidelium, impræsentiarum justè & canonicè possidetis, aut in fu-

Ratum habens Privilegium Eugenii PP. III.

Monasticum Ordinem in hac Ecclesia servari mandat.

Ac donationes omnes, cæteraque bona ei confirmat.

in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Curtem sitam ante portam ejusdem Ecclesiæ cum omnibus appendiciis suis, & prædium quod dicitur Suvant ex dono ipsius Archiepiscopi; quicquid juris habetis in decima salis, qui coquitur de fonte Hallæ, ex dono Heinrici filii Etechonis & fratris ejus: prædium, quod dicitur Nutzpoum cum omnibus pertinentiis suis, ex dono Ebonis, Facconis, & Babonis: aquas, quas in eodem fonte ad sal coquendum habetis, prædium situm in loco, qui dicitur Occheim, cum appendiciis suis, ex dono Sibotonis: prædium, quod dicitur Unchen. Statuimus, ut in Ecclesiis, in quibus fratres vitam canonicam professi fuerint, nulli omnino post factam canonicam professionem, exinde liceat sine communis Congregationis permissione discedere; discedentem verò nullus audeat retinere. Si verò post secundam vel tertiam commonitionem redire contempserit, liceat ejusdem loci Præposito canonicam in eum proferre sententiam. Sane ipsa plebs Allensis, sicut a jam dicto Conrado Archiepiscopo canonicè statutum est, a nullo successorum vobis auferatur, sed in dispositione Præpositi vestri permaneant. Ad hæc adiicientes statuimus, ut cappellæ, quæ infra terminos parochialis Ecclesiæ Hallensis fundatæ sunt, sicut ab ipso Archiepiscopo rationabiliter provisum est, eidem matrici Ecclesiæ subjaceat. In futuro autem absque assensu Præpositi vestri novas in ipsa parochia cappellas ædificari prohibemus: salvâ nimirum Sedis Apostolicę, & proprii Episcopi auctoritate. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum devotioni & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ matricis Ecclesiæ. Præterea exemptionem personæ tuæ, & Ecclesiæ tibi commissæ, a subjectione Salisburg. Archidiac. per venerabilem fratrem nostrum Eberhardum Salisburg. Archiepiscopum canonicè factam, tibi, & per te Ecclesię tuę, auctoritate Sedis Apostolicæ confirmamus. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Præposito, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Augustini Regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, supradictam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiovè commonita, nisi præsumptinem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Quemquam Canonicorum post factam professionem inde discedere sub gravibus pœnis vetat.

Prohiberque intra terminos Ecclesiæ hujus absque Præpositi assensu cappellas ædificari:

Sepulturam in eadem Ecclesia fore liberam declarat:

Præpositi exemptionem a Salisburgen. Archiepiscopis confirmat: Illius vero electionem solis Canonicis concedit.

Solitæ clausulæ.

Dat. Beneventi per manum Rolandi S. Romanæ Ecclesiæ Presb. Card. & Cancell. XIII. Kalendas Martii Indictione V. Incarnationis Dominicæ anno MCLVI. Pontificatus verò Domni Adriani PP. IV. anno III.

Dat. die 17. Februarii an. Dom. 1156. Pont. an. III.

IX.

Confirmatio bonorum Ecclesiæ in Staingaden. Canonicorum Ordinis Præmonstraten. & privilegiorum concessio.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Anselmo Præposito Ecclesiæ S. Joannis Baptistę de Staingaden. ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum. *Ibid.*

Exordium.

Religiosam vitam eligentibus Apostolicum convenit adesse præsidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito revocet, aut robur, quod absit, sacræ Religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam, ab illustri Duce Guelphone in proprio allodio fundatam, in qua divino mancipati estis obsequio, ad exemplar prędecessoris nostri felicis memoriæ Eugenii Papæ, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicus, qui secundùm B. Augustini regulam, & institutionem Præmonstratensium, in eodem Loco noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Nec alicui Fratrum, post factam inibi professionem, absque Præpositi licentia liceat ex eodem claustro discedere, discedentem verò nullus audeat retinere. Pręterea quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, prętante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: In Episcopatu Augustens. Ecclesiam Ingenrieth cum decimis & aliis ad eam pertinentibus, a venerabili fratre nostro Conrado Augustens. Episcopo canonicè vobis concessam: Prædium, quod dicitur Sibeniach: plebem & decimas a memorato Episcopo legitimè vobis concessas: partem quoque cujusdam beneficii, idest, octo mansos in loco, qui dicitur Marchtorf, quam tu, dilecte fili Anselme Præposite, de manu Theoderici de Pounb, assensu & convenientia tam venerabilis fratris nostri Conradi Augustens. Episcopi, quàm Canonicorum & Ministeralium ipsius Ecclesię, septuagin-

Ecclesiam hanc a Vvelphone Spoleti Duce fundatam sub protectione Sedis Apost. suscipiens,

Canonicum ordinem ibi servari præcipit: Bonaque omnia ad eam spectantia cófirmat.

ginta talentis redemisse dignosceris, sicut in scripto ejusdem fratris nostri Episcopi continetur, vobis nihilominus confirmamus. Sanè novalium vestrorum, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus a vobis decimas præsumat exigere. Porro consecrationes Altarium seu Ecclesiarum, ordinationes Clericorum, qui ad sacros Ordines fuerint promovendi, a Dioecesano suscipietis Episcopo, si quidem catholicus fuerit, & ea gratis ac sine pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis, catholicum, quem malueritis, adire Antistitem, qui nimirum nostra fultus authoritate, quod postulatur, indulgeat. Sepulturam quoque ipsius Loci liberam esse decernimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremę voluntati, nisi excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ matricis Ecclesię. Ad hæc adjicientes censemus, ut Ecclesia vestra nullum habeat Advotum. Obeunte verò te, nunc ejusdem Loci Pręposito, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi assensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. Augustini regulam sibi providerint eligendum. Pręterea si generale interdictum in parochia fuerit promulgatum, nihilominus clausis januis, non pulsatis tintinnabulis, exclusis excommunicatis & interdictis, submissa voce celebrandi officia facultatem liberam habeatis. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, supradictam Ecclesiam tuam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ nimirum Apostolicæ Sedis auctoritate, & Dioecesani Episcopi canonicâ justitia. Ad indicium autem hujus a Sede Apostolica perceptę protectionis, unum bizantium aureum nobis nostrisque successoribus annis singulis persolvetis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi pręsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia ęternæ pacis inveniant. Amen.

Canonicos in spiritualibus Episcopo subjectos declarat.

Sepulturam vero Ecclesiæ liberam;

Præpositum per eosdem Canonicos eligi mandat;

Et in communi Parochiæ interdicto divina per eos celebrari officia permittit.

Solitæ conclusiones.

Annuum censum Apostolicæ Sedi persolvendum imponit.

Ego Ubaldus Presb. Card. Ecclesiæ Praxedis.
Ego Julius Presb. Card. Ecclesiæ S.Marcelli.
Ego Bernardus Presb. Card. Eccl. divi Clementis.
Ego Octavianus Presb. Card Ecclesiæ S. Cæcilię.
Ego Gerardus Presb. Card. S. Stephani in Cœlio monte.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis Ulrici & Ecclesię Lamathęi.

S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Dat. Beneventi per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii, II. Kal. Junii Ind. IV. Incarn. Dom. ann. MCLVI. Pontif. verò D. Adriani PP. IV. anno III.

Dat. die 31. Maii an. Domini 1156. Pont. ann. III.

Bull. Rom. Tom. II.

X.

Confirmatio bonorum, ad Canonicos Ecclesiæ S. Constantii de Urbe-veteri pertinentium.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Roccho Præposito S. Constantii de Urbe veteri, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris canonicè substitundis,

Edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. I. ubi de Urbevetanis Episcopis.

Desunt nonnulla.

Quatenus devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata, vires indubitanter assumet. Ea propter, dilecti in Domino filii . . . . . justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, & quęcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit . . . . . firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam sancti Laurentii cum pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Bartholomæi cum pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Matthęi & Hospitalis cum suis pertinentiis, Ecclesiam sancti Juliani & Hospitale cum suis pertinentiis, Ecclesiam sanctæ Anastasiæ cum pertinentiis suis, villamque quoque, quæ dicitur Ferosellum, cum pertinentiis suis, & Mezzanam campum, de Ripa transmarini, campum, qui est ante Ecclesiam sancti Constantii, plebem sancti Petri de . . . . . . cum suis pertinentiis, plebem sancti Joannis de Vallelacus cum suis pertinentiis, plebem sancti Smeraldi & sancti Stephani de Monte longo cum suis pertinentiis, plebem sancti Terentiani cum suis pertinentiis, plebem sanctæ Mariæ de Miniano cum suis pertinentiis, Hospitale de Ripa Aquępendentis cum Ecclesia & pertinentiis suis: Pręterea quicquid in decimis, primitiis, & oblationibus, justè & canonicè possidetis, vobis nihilominus confirmamus. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse sancimus, ut eorum, qui illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi fortè excommunicati, vel interdicti sint, nullus obsistat, salvâ tamen justitiâ Ecclesiarum, unde assumpti fuerint. Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione ac substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ nimirum Episcopis vestris canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo exami-

Ecclesiam ipsam sub protectione Sedis Apost. recipiens, eidem bona omnia confirmat.

Decimas donat.

Sepulturam liberam omnibus inibi concedit.

Solitæ conclusiones.

ne districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco justa servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem premia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Hadriani PP. signum

S. PETRVS ✠ S. PAVLVS
ADRIANVS PAPA IV.
AD DOMINVM OCVLI MEI SEMPER.

Subscriptiones Cardinalium.

Ego Joannes Diac. Card. tit. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Praxedis.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ ss.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Luciæ.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ.
Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio-monte.
Ego Henricus Presb. Card. SS. Nerei & Achillei.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Silvestri & Martini.

Dat. die 15. Octobris ann. Dom. 1156. Pont. ann. III.

Dat. in Urbe veteri per manum Rolandi S.R.E. Presb. Card.& Cancel. Id. Octob. Ind. V. Incarn. Dom. anno MCLVI. Pontificatus verò Adriani Papæ IV. anno III.

XI.

Confirmatio Bonorum omnium, & jurium, ad Canonicos Ferrariensis Ecclesiæ pertinentium.

Edidit Ughell. Ital. Sac. To. II.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Canonicis Ferrariensis Ecclesiæ, tam præsentibus quàm futuris canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

Officii nostri nos admonet & invitat auctoritas, pro Ecclesiarum statu satagere, & earum quieti, & tranquillitati salubriter, auxiliante Domino, providere. Dignum namque, & honestati conveniens esse dignoscitur, ut qui ad Ecclesiarum regimen assumpti sumus, eas a pravorum hominum nequitia tueamur, & B. Petri atque Sedis Apostolicæ patrocinio muniamus. Quo circa, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ferrariensem Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Villam videlicet, quæ dicitur Quartusiana, fundum contra Padum, locum Curcula, caput Redę, villam, quę dicitur Baniolum, fundum Dundorgum, villam, quæ dicitur Quartiatica, fundum Pecorile, villam, quę dicitur Fossa nova, cappellam S. Marci ibidem sitam, aquam piscaritiam, quæ dicitur Morticiacum, Ecclesiam sancti Michaelis cum suis pertinentiis in burgo Ferrariæ, cappellas sancti Petri & Salvatoris sitas in castro ejusdem Ferrariæ, cum omnibus suis pertinentiis, cappellam sanctę Mariæ Magdalenæ & sancti Viti, quæ est in mercato Ferrariæ, cappellam sancti Leonardi, Corrigium stadii totum, medietatem Lendenariæ majoris, & minoris, Cocolariam lami piscatoriam Zamedellæ, mansum in capite lamas communis, medietatem fundi Gallinarii, medietatem fundi Purpuranæ, portum capitis Redæ, terram quoque, quæ fuit de Ajacha, positam in valle, quæ dicitur Zuculæ: mansum unum in fundo, qui dicitur Duce; insuper medietatem omnium rerum, quæ pro animabus fidelium defunctorum Ecclesiæ S. Georgii in Episcopio Ferrariæ relinquuntur, tam mobilium quàm immobilium: medietatem decimationis ejusdem Ecclesiæ sancti Georgii, totam decimam totius villæ, quæ dicitur Cocomarium, & cætera, quę eidem Ecclesiæ justè pertinent in terris, vineis, pratis, agris cultis & incultis, aquis, piscationibus: venationes etiam, & molendina, servos, & ancillas, duodecim homines illius loci, qui vos navigio ferant, quòcumque usus vester fuerit, absque omni pretio. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur vestris & aliorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Ferrariensis Episcopi canonicâ reverentiâ. Si qua igitur &c. cunctis autem &c.

Ferrariensis Ecclesia sub protectione Sedis Apostolicæ recipitur,

Bonaque omnia ad ejus Canonicos pertinentia iisdem cum pertinentiis & juribus confirmantur.

Solitæ clausulæ.

Hadriani PP. & S. R. E. Cardinalium subscriptiones.

EGO ADRIANUS Catholicæ Ecclesiæ Episc. ss.
Ego Gregorius Sabinen. Episcopus ss.
Ego Ubaldus Presb. Card. S. Praxedis ss.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli ss.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hier. ss.
Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Clementis ss.
Ego Octavianus Presb. Card. tit. S. Cæcilię ss.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Stephani in monte Cœlio ss.
Ego Joannes Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli ss.
Ego Joannes Presb. Card. tit. SS. Silvest. & Martini ss.
Ego Ildebrandus Presb. Card. Basilicæ XII. Apostolorum ss.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ss.
Ego Jacintus Diacon. Card. S. Mariæ in Cosmedin ss.
Ego Joannes Card. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Bonadies Diac. Card. S. Angeli ss.
Ego Arditio Diac. Card. S. Theodori ss.
Ego Boso Diac. Card SS. Cosmæ & Damiani ss.
Ego Albertus Diac. Card. S. Adriani ss.

Dat. die 10. Januarii anno Dom. 1157. Pontif. an. IV.

Datum Romæ apud S. Petrum per manum Rolandi S.R.E. Presb. Cardinalis ac Cancellarii, IV. Id. Januarii, Indict. VI. Incarnatinis Dominicæ ann. MCLVII. Pontificatus verò Domni Adriani Papæ IV. ann. IV.

X I I.

Ecclesia S. Pancratii in Ranshoven. suis in bonis confirmatur, & Dioecesano Episcopo in spiritualibus subjecta declaratur.

Simile omninò Privilegium supra retulimus in Eugenio PP. Tertio.

Ex Hundii Metropol. Salisburg. Tom. III.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Megenardo Præposito Ranshovensis Ecclesię beati Pancratii Martyris, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Religiosam vitam eligentibus apostolicum convenit adesse præsidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito deterreat, aut robur, quod absit, sacræ Religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, Henrici illustris Bavariæ & Saxoniæ Ducis precibus inclinati, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam B. Pancratii Martyris Ecclesiam, in qua divino vacatis officio, sub beati Petri Apostolorum Principis tutelam protectionemque suscipimus, & Apostolicæ Sedis privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicus, qui secundum beati Augustini regulam in eodem Loco noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea, quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, aut aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firmâ vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesia videlicet S. Michaelis cum decima & jure parochiali, cappellas in Vinkirchin, Hantinberge, Geroltisberge, & cappellam S. Stephani in Brunove cum pertinentiis earum; cappellam Hochberch cum pertinentiis suis in ea libertate, in qua frater noster Eberhardus Saltzburgensis Archiepiscopus vobis scripto proprio rationabiliter confirmavit; ut videlicet nullus in eis præter ipsum Archiepiscopum, & Ecclesiæ vestræ Præpositum aliquid debeat ordinare. Sanè novalium vestrarum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium nullus a vobis decimas præsumat exigere. Porro Sacramenta ecclesiastica a Dioecesano suscipietis Episcopo, si quidem catholicus fuerit, & gratiam atque Apostolicæ Sedis communionem habuerit, eaque gratis & absque aliqua pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin, quemcumque malueritis catholicum adeatis Antistitem, qui nimirum nostra fultus auctoritate, quod postulatur, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejusdem Loci Præposito, vel ad alterius Ecclesiæ regimen transeunte, sive tuorum quolibet successorum, nullus qualibet surreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, aut pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Augustini regulam providerint eligendum. Ad hæc, quoniam locus vester sic est institutus, ut Advocatus bonorum præfati Ducis in partibus illis ejusdem quoque Loci sit Advocatus, prohibemus, ut nec ipsi nec alicui subministro ejus liceat, eumdem Locum injustis gravaminibus infestare; sed cum vice jam dicti Ducis, sicut ipse instituit & scripto suo firmavit, cum mancipiis & possessionibus suis idem Advocatus defendere & tueri debet; eo tenore, ut querimonias tam vestras quàm mancipiorum vestrorum audiat, & congruam justitiam faciat; paratam verò nullam a vobis propter hoc exigat; sed tantùm de horreo præfati Ducis secundum antiquam constitutionem tempore suo accipiat. Super hęc enim nullam potestatem disponendi in claustro, vel mancipiis, aut possessionibus vestris memoratus Dux eidem Advocato concedit; sed ut loco suo vos protegat, & æternam retributionem tantùm inde requirat. Exactiones quoque super vos vel super mancipia vestra a quoquam fieri, idem Dux penitus interdixit. Nos quoque hæc omnia vobis concedimus, & auctoritate apostolica confirmamus. Si autem ipse Advocatus contra hæc venire tentaverit, si secundò ac tertiò admonitus, non emendaverit, consilio & auxilio præfati Ducis ipsa Advocatia ab inutili auferatur, & alius idoneus ejus loco substituatur. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus ut eorum devotioni & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ matricis Ecclesiæ. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata & integra omnia conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Dioecesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ecclesiam hanc sub protectione Sedis Apost. recipiens,

Canonicum ordinem inibi servari mandat.

Bonaque omnia eidem confirmat.

Canonicos Episcopo Dioecesano in spiritualibus subjectos declarat.

Præpositum vero per eos tantummodo eligendum.

Advocato Ecclesiæ eam ullo afficere gravamine non licere:

Et Sepulturam fore liberam.

Solitæ conclusiones.

Datum Romæ apud sanctum Petrum per manum Rolandi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, IV. Kalendas Februarii, Indictione VI. Incarnationis Dominicæ anno MCLVII. Pontificatus vero Domni Adriani PP. IV. anno IV.

Dat. die 29. Januarii anno Dom. 1127. Pont. ann. IV.

Con-

XIII.

Confirmatio bonorum omnium Monasterii sancti Vitalis Ordinis Cassinen. Ravennaten. Dioecesis, quod sub protectione Sedis Apostolicæ suscipitur.

Ex Archiv. Monast. hujus edidit Margarinus Bullar. Cassinen. Pag. II. nu. CLXXIX.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Alberico Abbati Monasterii sancti Vitalis Ravennatis, ejusque Fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Religiosam vitam eligentibus solicita nos, oportet, consideratione prospicere; ne alicujus necessitatis occasio aut eos desides faciat, aut, quod absit, robur sacrę conversationis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, sub Beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam sanctæ Crucis & sancti Nazarii cum possessionibus suis, Ecclesiam sancti Laurentii in Pannonia, & sancti Joannis in Consule. Ecclesiam sanctę Mariæ in Vinea taliata: In Episcopatu Faventino Ecclesiam sancti Joannis in Ronco cum possessionibus suis, Ecclesiam sancti Laurentii in Auriclania cum possessionibus suis & cum eisdem villis: homines, & dominicata vestra, molendina, & quicquid habetis in Taurise, Hospitale sancti Jacobi de Carossa cum Ecclesia & possessione sua: quicquid habetis in Ecclesia sanctę Mariæ in Tribbo, & in Ecclesia sanctæ Marię in Prata, tenimentum, quod habetis in Gunso, Fossula, Vigazolo, Flexo, Badarzolo, & Biancana: quicquid habetis in Ecclesia sancti Petri, & sancti Salvatoris: homines, molendinum, & domnicata, quę sunt posita in Albereto ex utraque parte fluminis: quicquid habetis in curte sancti Basilii, & Ecclesiam sancti Petri in Ponticello cum possessionibus suis: homines, & dominicata, quæ sunt posita in Ponticello & Abruliano cum suis fundis: quicquid habetis in Civitate Faventia, totum fundum Visiliani & Cerreti, curtem Aviliani cum omnibus pertinentiis suis, & quæ sunt posita in utraque parte fluminis: Ecclesiam sancti Petri in Casaliclo cum possessionibus suis, quę est in Episcopatu Cornelienfi: quicquid habetis in Comitatu Cunii: quicquid habetis in Comitatu Bagnacaballis, Ecclesiam sancti Gervasii & Protasii cum possessionibus suis: In Episcopatu Bononiensi Ecclesiam sancti Laurentii in Galeria cum possessionibus: in Episcopatu Ferrariensi Ecclesiam sancti Vitalis cum possessionibus suis, curtem sancti Laurentii in Scornio cum omnibus possessionibus suis; quę omnia sunt posita in territorio Ferrariensi, & Adrianen: quicquid habetis in Civitate Argentea, terris, aquis, paludibus, & piscationibus ex utraque parte Padi: in Episcopatu Cerviensi, quicquid habetis, tam in salinis quàm in ædificiis, Ecclesiam sancti Theodori cum omnibus possessionibus suis, tam in terris quàm in vineis, silvis, & paludibus, quę omnia sunt posita in Episcopatu Cervien. & in Episcopatu Cesenæ, quicquid habetis in curte Saliani, & in Episcopatu Cesenæ, in Episcopatu Ariminen. Ecclesiam sanctæ Mariæ in Gauriolo cum omnibus possessionibus suis, silvis, ripis, & montibus: quicquid habetis in eodem Episcopatu, in plebe sancti Archangeli, & in plebe sancti Viti, castrum Marignani cum Ecclesia sancti Joannis & cum omnibus pertinentiis suis: quicquid habetis in Episcopatu Fanensi: quicquid habetis in castro Ripale: quicquid habetis in Episcopatu Senogallien. tam in Civitate quàm juxta Civitatem, & extra; Decernentes, quod nulli omnino hominum liceat supradictum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Dioecesanorum Episcoporum canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sęcularisve persona, hanc nostrę confirmationis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem pręmia ęternę pacis consequantur. Amen. Amen. Amen.

Monasterium sub B. Petri suaque protectione recipiens,

Eidem Pontificum, Regum, Principum oblationes,

Bonaque omnia, quorum enumerat nonnulla, confirmat.

Hæc omnia integra Monachorum usui servari præcipit.

Excommunicationem adversus eadem usurpantes promulgat.

Benedictionem verò benefactoribus elargitur.

Hadriani PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ADRIANUS Catholicæ Ecclesię Episcopus ss.

Ego Cencius Portuensis, & sanctæ Rufinæ Episcopus ss.

Ego Gregorius Sabinensis Episc. ss

Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ ss.

Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli ss.

Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Clementis ss.

Ego Octavianus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ ss.

Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Stephani in Coelio monte ss.

Ego Henricus Presb. Card. tit. SS. Nerei & Achillei ss.

Ego Ildebrandus Presb. Card. tit. Basilicæ duodecim Apostolorum ss.

Ego Otto Diaconus Card. tit. S. Georgii ad Velum aureum ss.

Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ss.

Ego Jacintus Diac. Card. tit. S. Mariæ in Cosmedin ss.

Ego Bonadies Diac. Card. tit. S. Angeli ss.

Ego Arditio Diac. Card. tit. S. Theodori ss.

Ego Albertus Diac. Card. tit. S. Adriani ss.

Datum Laterani per manum Rolandi S. R. E. Card.

Dat. die 5. Aprilis anno Dom. 1157. Pont. ann. IV.

Card.& Cancell.Non.Aprilis, Ind V. Incarn. Domin. anno MCLVII. Pontificatus verò Domni Adriani Papæ IV. anno IV.

XIV.

Confirmatio bonorum, donationum, & privilegiorum, a Summis Pontificibus Ravellensi Ecclesiæ concessorum.

Ex Authographo Tabulario Ecclesiæ hujus edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. I.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Joanni Ravellensi Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium

PIÆ postutatio voluntatis effectu debet prosequente compleri, quatenus & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Eapropter, venerabilis in Christo frater Joannes Episcope, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ravellensem Ecclesiam, cui Deo auctore peeesse dignosceris, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & presentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, prestante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; omnem verò ambitum Ravellensis Ecclesiæ, sicut a Prædecessoribus tuis rationabiliter possessus est, tibi tuisque successoribus in perpetuum confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnino profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Ravellensem Ecclesiam sub protectione Sedis Apost. recipiens,

Ejus bona omnia confirmat.

Solitæ conclusiones.

Hadriani PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ADRIANUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis titul. sanctæ Praxedis.

Ego Ubaldus Presb. Card. tit. sanctæ Crucis in Hierusalem,

Ego Jacobus Presb. Card. SS. Jo.& Pauli tit. Pammachii.

Ego Arditio S. Theodori Diac. Card.

Ego Boto Diaconus Cardinalis sanctorum Cosmæ & Damiani.

Dat. die 11. Septembris an. Dom. 1157. Pontif. an. IV.

Datum Anagniæ per manum Rolandi S.R.E. Presb. Card. & Cancellarii, III. Id. Sept. Ind. V. Incarn. Dom. MCLVII. Pontif. verò D. Adriani IV. anno IV.

X V.

Confirmatio Compositionis initæ inter Arducium Episcopum, & Amedeum Comitem, Gebennenses.

Ex Archivo Ecclesiæ hujus erut., & cum Originali collat. ext. Tom. IX. Bulla, il editi Luxemburgi.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Arducio, Gebennensi Episcopo, salutem & apostolicam benedictionem.

Arducium eique commissam Ecclesiam sub B. Petri ipsius que protectione suscipit.

QUoties a fratribus nostris Episcopis talia postulantur, quæ & equitati conveniant & a rationis tramite non recedant, decet nos animo libenti concedere, & eorum vota, oportet, nos effectu operis prosequente complere. Eapropter, venerabilis in Christo frater Episcope, justis postulationibus tuis grato concurrentes assensu, personam tuam, & commissam tibi Ecclesiam sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Compositionem verò, quæ inter te & dilectum filium nostrum nobilem virum Amedeum Gebennensem Comitem in præsentia venerabilium fratrum nostrorum S. Viennensis, E. Lugdunensis, & P. Tarentasiensis, Archiepiscoporum, I. Gratianopolitani, & Guillelmi Belicensis Episcoporum, & quorumdam religiosorum Abbatum, super quibusdam controversiis, quæ inter vos agebantur, utriusque partis assensu rationabiliter facta est, juxta tuæ postulationis instantiam tibi, & per te Ecclesiæ tuæ, auctoritate apostolica confirmamus; Cujus videlicet compositionis tenor sicut in instrumento exinde facto continetur, in subsequentibus invenitur annexus. Prædictus siquidem frater noster Petrus Tarantasiensis Archiepiscopus, & dilecti filii nostri Almadricus Præcentor Gebennensis Ecclesiæ, & Villelmus Alberici Decanus, Lambertus de Anassiaco Decanus, & Artoldus Decanus, Gualterius Canonicus & Cappellanus, Pontius de Filingio Canonicus, Magister Petrus de Tolno Canonicus, Aymo Vicedominus Gebennensis, Amedeus de Nangiaco, Petrus de Nangiaco, Aymericus de Nangiaco, Falco Turumbertus, Cono de Ruppe, a gravaminibus Sacerdotum & Diaconorum, tibi a Comite illatis. incipientes, quoniam tu exinde querimoniam faceres, ita inter vos composuerunt: Ut si fundum vel terram Comitis Sacerdotes vel Diacones tenerent, eidem ex æquo servirent; si verò terram ejus dimittere vellent, investituram dimitterent, & secundùm quod ab eo tenuerant, usamentum facerent, & sic Episcopo & Ecclesiæ Gebennensi in pace per omnia remanerent. Quia etiam Comes adversus te querimoniam fecerat, quod eos, qui servili conditione sui erant, ordinaveras, super hoc ita est difinitum: Ut qui antè Sacerdotes vel Diacones ordinati erant, in pace tibi dimitterentur, & deinceps servos Comitis vel suorum, nisi eorum assensu, nullatenus ordinares. De feudo quoque decimarum conquestus est Comes, sed quia prætendebas difinitionem per compositionem super ipsas

Compositionem inter Episcopum Comitemque Gebennensem confirmat.

De Sacerdotibus feudum terramve Comitis tenentibus.

De Comitis suorumve servis, nisi eorum assensu, nullatenus ab Episcopo ordinandis.

De feudo decimarum.

ipsas decimas a Comite tibi factam esse, ita positum est: Ut compositionem esse factam ostenderes, & tenertur; sin autem, feudum decimarum Comiti dimitteres: salvo quidem episcopali jure & Apostolicæ Sedis mandato. Tu vero post hæc aliam proposuisti querimoniam de castris super Ecclesia a Comite nuper constructis, & de Willelmo de Marvallo, cujus hominium Comes indebitè acceperat, & proinde ab Ecclesia Gebennensi, cujus per omnia esse debuerat, alienaverat; inde nimirum præfati concordatores sic de castris composuerunt: Ut quæcumque super terram Ecclesiæ per Comitem constructa fuerant, si probari posset, omninò destruerentur; alioquin, si super terram Comitis erecta essent, integra remanerent, ita sane quod rebus Ecclesiæ in aliquo non nocerent. Præterea de Willelmo Marvallensi ita est ordinatum: Ut, quia vir nobilis est, si vellet, feudum Comitis dimitteret, & hominio Comitis irrito facto, ad Gebennensis Ecclesiæ dominium & Episcopi rediret; si mallet feudum Comitis & ejus dominium tenere, feudum Ecclesiæ in pace dimitteret, & exinde nullam exactionem Comes Ecclesiæ faceret. De cetero querimonia Comitis fuit de filio Maynerii, quem tu ei abstuleras, super quo satis ad plenum a te responsum est habitum, videlicet quod mater ad dominium Ecclesię Gebennensis attinebat, & propter hoc filio Maynerii feudum Ecclesiæ dederat, quia ex parte matris quæsierat, & ad ipsum spectabat. Quocirca positum est, si Comes ipsum filium Maynerii habere vellet, ille feudum Ecclesię ad pacem dimitteret, & a Comite vel ab aliquo nulla ex hoc gravamina Ecclesiæ inferrentur. Porrò de hominibus & terris Ecclesiæ, a Comite & a suis interceptis & superceptis, a te querimonia deposita fuit, super communi consilio Compositorum dictum fuit: Ut in quibus partibus Gebennensis Episcopatus hujusmodi controversia habebatur, pro examinanda veritate circa locorum affinitates, quatuor ex parte tua, & quatuor ex parte Comitis homines boni testimonii & indeque ad jusjurandum censura ecclesiastica cogerentur; & quod ipsos constaret, tactis sacrosanctis Reliquiis de justa possessione Ecclesiæ vel Comitis profiteri, ab utroque vestrum firmiter imposterum teneretur. Inter cætera vero, quæ continentur in compositione apud Saysel facta, continerentur & hęc: Ut recordationes factę post jusjurandum per homines Episcopi & Comitis, Amaldricum videlicet Gebennensem Cantorem & Canonicum, Willelmum Born. Decanum, Richardum Vicedominum, Willelmum de Bosco, sicut recitatę fuerant communi assensu, tui scilicet & Comitis, in pręsentia memorati Petri Tarantasiensis Archiepiscopi, & Amedei Lausannensis Episcopi, atque Abbatum totius Gebennensis Eiscopatus, Rodulphi de Alta-comba, Stephani Chisiriacensis, Moysi de Bonomonte, Borch. de Habundantia, Pontii de Six, necnon Rodulphi Agaunensis Abbatis, & multorum religiosorum & honestorum virorum assistentium in Episcopali domo apud Gebennas, quid Episcopo, quid Comiti in dominio & justitia Gebennensis civitatis attineret, firmiter ab utriusque tenerentur. Recordationes sunt istę; Bannum totius Genevę, in omnibus & per omnia tuum solummodo esse: Justitiam & dominium cujusque sit hominis ad te tantummodo pertinere: Adventitios quoque, ex quo per annum, & diem Gebennis moram fecerint, tuos solummodo esse; Comes verò in tota Geneva nullos homines capere debet: Hospitalitatem, placitum generale, foraciones vini, coroadam, & mutationes domorum, si dominus mortuus fuerit, debes ùt dominus possidere: Forum totius villæ & justitiam fori ad te solummodo pertinere; pedagium ripale, & pascua similiter; Comes quoque per se vel aliquem de suis in pascuis Gebennensibus nullas equitaturas capere debet: Monetam in manus tuas tantummodo esse: Si quis verò latro captus fuerit, ipsum & omnia ejus tu habere debes: Statio Comitis Gebennis cognitione tua sit, ita tamen ut Comes, & familia ejus, Ecclesiæ, & civibus, & ecclesiasticis rebus non noceat; Comes etiam aut aliqui de suis vadimonia sua per vim alicui, & nisi ęque valent, minime ponant, & non aliter quàm ad pacem creditoris eadem dimittant; hactenus Episcopalia. De his verò quæ ad Comitem spectare videntur sunt hæc: Comes est & bonus Advocatus sub Episcopo esse debet; tantam denique familiaritatem ex dilectione in domo Episcopali habere debet, quod in mutationibus officiorum ejusdem domus, si tu inde quæstionem habueris, druuliam ibi admodum habere debet. Tu quoque si adversus aliquem de familia sua commotus vel iratus fueris, ad Comitem refugium habebis; & donec tibi congruè satisfaciat, Comiti eumdem tenere licebit: simili modo de familia Comitis a te per omnia tenebitur. Quamvis verò de latrone sicut superiùs continetur fiat, si ad damnandum, vel aliquam inde justitiam faciendam fuerit deputatus, Comiti tamen pro peragenda justitia reddetur; consequenter & de monetariis, si falsam aliquando monetam fecerint, jussu tuo Comes justitiam faciet. Quoniam igitur Comes modum excedendo, multa & maxima damna tibi intulerat, & Canonicis similiter domosque hominum tuorum diruendo destruxerat: dixerunt Compositores: Ut quadraginta libras pro restauratione damni Comes tibi persolveret; Canonicis verò damnum suum ad eorum libitum & misericordiam emendaret; in redintegratione quoque domorum hominibus, quorum fuerant, ad eorum pacem emendationem Comes faceret. Dictum est autem: Ut omnibus hominibus tuis, quos Comes pro malivolentia inter se & te habita hodio habuerat, pacem redderet; similiter & tu ipse hominibus Comitis pacem faceres, exceptis illis, qui tua abstulerant, illa videlicet, quæ Comes minime habuerat, de quibus dictum est, ut Comes tibi super ipsis justitiam, donec ablata juxta beneplacitum tuum redderentur, faceret; sive autem tu ipse justitiam tuam proinde faceres, Comes verò in nullo tibi contradiceret. De piscatione verò, unde tu querimoniam feceras, ita positum est: Ut bonas consuetudines, quas homines tui ab antiquo per lacum habuerant, semper in pace haberent. Fuit & querimonia tua de piscatione in Venna, quam Comes abstulerat, super quo a compositoribus dictum est: Ut quando Comitem vocare velles, in Curiam tuam venire, ac per cognitionem Curiæ in pace remaneret. De Rodulpho quidem sancti Gervasii, quia Comes inde conquestus fuerat, sic positum est: Ut investitura Ecclesiæ remaneret, etsi Comes vellet super hoc in Curiam tuam venire, & secun-

De Castris super Ecclesia a Comite nuper constructis; & de Willelmo Marvallensi, cujus hominium indebite Comes acceperat.

De Filio Maynerii ab Episcopo Comiti ablato.

De hominibus & terris, a Comite suisque Ecclesiæ interceptis.

In compositione hac apud Saysel facta, quid Episcopo, quid Comiti in dominio & justitia Gebennensis Civitatis attineret, continetur.

De his, quæ ad Episcopum pertinent.

Et de his, quæ ad Comitem spectare videtur.

De peragenda justitia.

Quadraginta libræ a Comite Episcopo pro restauratione damni persolvendæ, Canonicis vero damnum ad eorum libitum Comes emendatarus.

De piscatione

Et de Rodulpho sancti Gervasii.

cundum quod dictum erat, vel adhuc diceretur jus suum uterque possideret. Si quis verò pacem hanc vel concordiam temerario ausu infringere temptaverit, dictum est ab ipsis Compositoribus, ut tu inde justitiam facias, & Comes infra quadraginta dies, & tua pro facta justitia non offendat. Ut igitur compositio ipsa futuris semper temporibus inviolabiliter observetur, eam Apostolicę Sedis auctoritate duximus confirmandam, & pręsenti privilegio muniendam.

Hanc compositionem inviolabiliter observandam statuit, eamque præsenti privilegio munit.

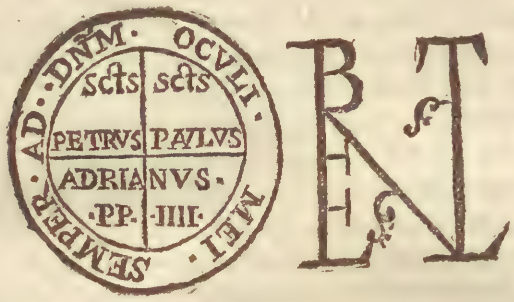
Sanctio pœnalis.

Decernimus itaque, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam nostrę confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire; Si quis autem hoc attemptare præsumpserit, secundò tertiòve commonitus, nisi pręsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, atque in extremo examine districtę subjaceat ultioni.

Pax & benedictio servantibus.

Cunctis verò eam servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Hadriani PP. Sigillum.

& subscriptio.

EGO ADRIANUS Catholicę Ecclesię Episcopus.

Subscriptiones quoque Card. S. R. E.

Ego Gregorius Sabinensis Ecclesiæ Episcopus.
Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. S. Sabinæ.
Ego Gerardus Presbyter Card. tit. Stephani in Cœlio monte.
Ego Henricus Presb. Card. tit. sanctorum Nerei & Achillei.
Ego Otto Diaconus Card. tit. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Rodulphus Diaconus Cardinalis sanctæ Lucię in Septa solis.
Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Porticu.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano.
Ego Arditio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Boso Diac. Card. sanctorum Cosmę & Damiani.
Ego Albertus Diac. Card. S. Adriani.

Dat. die 21. Maii anno Domini 1157. Pontif. anno III.

Dat. Laterani per manum Rolandi S. R. E. Presbyteri Card. & Cancellarii, XII. Kal. Junii, Indict. V. Incarn. Dom. anno MCLVII. Pontificatus verò Domni Adriani Papæ IV. anno III.

XVI.

Confirmatio bonorum omnium Gebennensis Ecclesiæ, & largitionum eidem factarum a Friderico Ænobarbo Imperatore.

Ibidem.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Arducio Gebennensis Ecclesiæ Episcopo, ejusque successoribus, canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM ex injuncto nobis a Deo Apostolatus officio, quo cunctis Christifidelibus, auctore Domino, pręminemus, singulorum paci & tranquillitati debeamus intendere; pręsertim pro illorum quiete oportet nos esse solicitos, qui Pastorali dignitate sunt præditi, & ad officium Pontificale promoti. Nisi enim ipsorum jura, in quantum Deo permittente possumus, integra conservemus, & auctoritate apostolica eos a pravorum incursibus defendamus, de illorum salute non verè poterunt esse soliciti, qui sibi ad regendum, Domino disponente, commissi sunt.

Ecclesiam Gebennensem sub B. Petri protectione suscipit, & largitiones ab Imperatore Episcopo & Ecclesiæ factas confirmat & roborat.

Eapropter, venerabilis in Christo frater Gebennensis Episcope, tuis justis postulationibus gratum impertimur assensum, & prędictam Gebennensem Ecclesiam, cui Deo auctore præesse dinosceris, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut ea, quę charissimus in Christo filius noster Romanorum Imperator, qui Regale jus pertinentia, tibi & Ecclesię tuę intra Civitatem Gebennensem & extra, pietatis intuitu noscitur legitimè contulisse, & scripti sui paginâ roborasse, sicut in ipso scripto continetur, tibi tuisque successoribus auctoritate Sedis Apostolicę integrè confirmamus, & hujus privilegii munimine roboramus.

Possessiones quascumque illibatas conservari jubet,

Præterea quascumque possessiones, quęcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant.

Vexationibusque fatigari vetat.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, supradictam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ nimirùm in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate.

Pœna contravenientium.

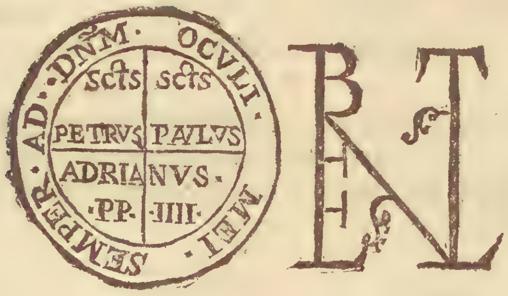
Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat;

Pax servantibus.

Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Subscriptio EGO ADRIANUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

& Sigillum.

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Sabinæ.
Ego Gregorius Sabinensis Ecclesiæ Episc.
Ego Gerardus Cardinalis tituli sancti Stephani in Cęlio monte.
Ego Henricus Presbyter Cerdinalis tit. SS. Nerei & Achillei.
Ego Otto Diaconus Cardinalis tit. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Rodulphus Diaconus Cardinalis in Septa sanctæ Luciæ.
Ego Guido Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Porticu.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano.
Ego Arditio Diaconus Card. S. Theodori.
Ego Boso Diacouus Cardin. SS. Cosinæ & Damiani.
Ego Albertus Diaconus Card. S. Adriani.

Dat. die 21. Maii anno Dom, 1157 Pont. anno III.

Datum Lat. per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii XII. Kal. Junii. Indictione V. Incarnationis Dominicæ anno MCLVII. Pontificatus verò Domni Adriani Papæ IV. anno III.

XVII.

Henrico Gradensi Patriarchæ Patriarchalem dignitatem confirmat, & Primatum super Jadertinum Archiepiscopum.

Ex Tom. V. Ital. Sac.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Henrico Gradensi Patriarchæ, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

APostolicæ officium dignitatis creditæ nobis, & dispensationis debitum utiliter exequi comprobamur, cum collatam unicuique Ecclesię dignitatem provida solicitudine custodimus; & singulis Ecclesiis jura sua illibata studemus & integra conservare; sicut etiam nulli, ultra quam mereatur, aliquid est a Sede Apostolica favore gratiæ concedendum. Quantò itaque majori es prerogativa supernæ respectu gratiæ sublimatus, tantò solertiùs tibi est attendendum, ut in corrigendis subditis plus apud te possit ratio quàm potestas: atque te boni dulcem, mali verò pium sentiant correctorem: personas diligas, & subjectorum vitia persequaris; ne si agere aliter fortè volueris, transeat in crudelitatem correctio, & perdas quos desideras emendare: sicque vulnus debes abscindere, ut non possis, quod sanum est, ulcerare; ne, si ferrum plusquam res exigit, imprimatur, noceat cui prodesse festinas; sed alterum condiatur ex altero, quòd & boni habeant amando quod caveant, & mali metuendo, quod diligant. Eapropter, venerabilis in Christo frater Henrice Patriarcha, tuis postulationibus grato concurrentes assensu, Gradensem Ecclesiam, cui authore Deo præesse dignosceris, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus. Igitur Prædecessorum nostrorum fel. mem. Pelagii, Alexandri, & Urbani II. vestigiis inhærentes, illius præcipue constitutionis tenorem servantes, quam Prædecessor noster Leo IX. Papa sanctissimus, & synodali judicio, & privilegii paginâ confirmavit, tibi tuisque successoribus canonicè substituendis patriarchalem concedimus dignitatem, & magisterium Gradensis Ecclesiæ gerendi in iis tamen finibus confirmamus, qui per supradictos Prædecessores nostros eidem noscuntur Ecclesiæ constituti. Crucem quoque ante te ferendam etiam concedimus, nisi cum Romæ fueris, aut in præsentia Romani Pontificis, vel comitatu. Pallium etiam fraternitati tuæ, in plenitudinem videlicet pontificalis officii, ex Apostolicæ Sedis liberalitate largimur: quo intra Ecclesiam tuam ad Missarum solemnia celebranda uti memineris eis diebus, quibus prædecessores tuos non ambigimus usos fuisse: videlicet in Nativitate Domini, Epiphania, tribus festivitatibus sanctæ Mariæ, Cœna Domini, Sabbato sancto, Resurrectione Domini, Ascensione, & Pentecoste, in natalitio S. Joannis Badtistę, & omnium Apostolorum, in festivitatibus quoque S. Marci, S. Protomartyris Stephani, Laurentii, S. Martini, in solemnitate omnium Sanctorum, & principalibus Ecclesię tuę festivitatibus, necnon in Ecclesiarum, Episcoporum, cęterorum Clericorum consecrationibus, & Anniversario consecrationis tuę Diœcesis. Pręterea, ne commissa regimini & dispositioni tuæ præfata Gradensis Ecclesia, quæ de benignitate Apostolicæ Sedis prærogativa gaudet honoris, ex brevitate Patriarchatus inferior & abjectior valeat apud simpliciores haberi, & ad ampliandam dignitatem ipsius, Primatum ei super Jadertinum Archiepiscopatum, & Episcopatus ipsius, apostolica authoritate concedimus; & tam te quàm successores tuos Jadertino Archiepiscopo & Episcopis ejus, qui pro tempore fuerint, dignitate Primatus presidem statuimus, & consecrationis munus eidem Archiepiscopo impertiri: Romano quidem Pontifici traditione Pallii reservata; Statuimus etiam, ut quæcumque bona, quascumque possessiones, quæ eadem Gradensis Ecclesia justè & canonicè possidet, aut in futurum justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Porrò Ecclesias, religiosis Episcopis Gradensis Ecclesiæ oblatas, per Patriarchatum tuum constitutas, tibi tuisque successoribus liberè confirmamus: ita ut nulli Episcopo liceat absque tuo assensu in eis consecrationes celebrare, aut Sacerdotibus in eisdem Domino servientibus, donec in locis ipsis fuerint, divina officia prohibere. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, supradictam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia

Adhortatio ad Henricum Patriarcham, ut justitiam in omnibus servet.

Dignitatem Patriarchalem eidem confirmat intra statutos a Prædecessoribus Pontificibus terminos,

Cum cæteris honoribus, & insignibus.

Primatum ei super Jadertinum Episcopum concedit:

Reservata tamen Rom. Pontifici Pallii traditione.

Confirmat insuper eidem Ecclesias omnes, & bona ad Graden. Ecclesiam pertinentia.

Solitæ conclusiones.

omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona &c.

Hadriani PP. EGO ADRIANUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

& S. R. E. Cardd. subscriptiones. Ego Imarus Tusculanus Episcopus.
Ego Cintius Portuensis & sanctæ Rufinæ Episcopus.
Ego Guido Presbyter Cardinalis sancti Chrysogoni subsc.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Praxed. ss.
Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Sabinæ ss.
Ego Julius Presb. Cardinalis tituli sancti Marcelli ss.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Hierusalem ss.
Ego Octavianus Presb. Card. tit. sanctę Cæciliæ subscripsi.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii.
Ego Joannes Presb. Cardinalis tituli sanctorum Silvestri & Martini ss.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Guido Diaconus Cardinalis sanctę Mariæ in Aquiro.
Ego Jacintus Diac. Cardinalis sanctæ Mariæ in Cosmedin.

Dat. die 13. Junii anno Domini 1157. Pontif. anno III. Datum Later. per manum Rolandi S. R. E. Cardinalis & Cancellarii, Idibus Junii, Indict. V. Incarnationis Dominicæ anno MCLVII. Pontificatus vero Domni Adriani Papę IV. anno III.

XVIII.

Concessio Patriarchę Gradensi, ut Constantinopoli, & in aliis Urbibus Imperii Constantinopolitani, in quibus Veneti plures habent Ecclesias, Episcopos ordinare & consecrare possit.

Concil. edit. Venet. Tom. XIII. Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Henrico Gradensi Patriarchę salutem & apostolicam benedictionem.

Exordium. INter omnia Cęli sidera, quæ ad decorem mundi, & usus hominum, in principio Sapientia Divina formavit, Solem voluit claritate luminis pręeminere: cujus ortus & diem terræ infunderet, & noctis tenebras prodiem pulsaret. Conveniens namque fuerat, quod eò præstantior ceteris sideribus haberetur, quò specialiter in ipso formationis exordio, ut singulariter præesset diei, de superni munere conditoris accepit. Sic nimirum Redemptor, cum Ecclesias veluti micantes stellas in diversa mundi climata latiùs propagasset, sacrosanctam Romanam Ecclesiam, cujus B. Petrus Apostolorum Princeps extitit gubernator, tamquam splendidum Solem, omnibus superesse, & singulas ei Ecclesias, utpote membra suo Capiti, statuit Ecclesias subiacere. Quod ex illis verbis manifestiùs declaratur, quibus eumdem Petrum est Dominus allocutus: Si diligis me, pasce oves meas.

(Romana Ecclesia cæterorum Caput, & Magistra.) (Joan. 21.)

Et alibi: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Petra verò, supra quam legitur esse fundata, nullas scissuras recipit, nullas patitur sectiones. Hoc idem rursus demonstratur, cum dicitur: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis; & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis. Ipsi quoque & propria firmitas, & fidei alienæ confirmatio data est, quando a Magistro audire meruit: Ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat fides tua; & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Istis itaque & aliis rationibus Sancta & Apostolica Ecclesia, quæ cælesti privilegio inter alias obtinet principatum, tamquam ab ipso Capite Domino Jesu Christo prærogativam accepit, ut auctoritatem habeat singularem universis per orbem terrarum Ecclesiis providendi, & discreta in eis consideratione statuere, quæ cognoscit statuenda. Nobis igitur, qui licèt insufficientibus meritis vices Apostolorum Principis in Sancta Ecclesia suscepimus exequendas, providendum imminet attentiùs, & agendum, ut secundùm uniuscujusque dignitatem & statum Ecclesiæ, honor ei debitus impendatur, & cum salute populi fratribus nostris provida solicitudine deferatur. Hac siquidem consideratione, venerabilis in Christo frater Henrice Patriarcha, inclinati, justis postulationibus tuis gratum impertimur assensum; & tam devotioni tuæ, quàm honori & utilitati Gradensis Ecclesiæ, cui Deo authore præesse dignosceris, deferre volentes, tibi & successoribus tuis authoritate Apostolica duximus concedendum, ut in Constantinopolitana Urbe, & in aliis Civitatibus, in Constantinopolitano dumtaxat Imperio constitutis, in quibus Veneti plures habent Ecclesias, ubi videlicet eorum multitudo consuevit assiduè convenire, liceat vobis Episcopum ordinare, & absque alicujus contradictione munus ei consecrationis impendere. Ut igitur hæc nostra concessio perpetuis temporibus inviolabiliter observetur, eam authoritatis nostræ præsidio roboramus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ concessionis & confirmationis infringere. Si quis igitur &c.

(Matth. 16.) (Ibid.) (Luc. 22.) (Ejus est cæteris Ecclesiis providere.) (Gradensi Patriarchæ jus datur ordinandi Episcopos per Imperium C. P. Roboratur hujusmodi concessio.)

Hadriani PP. EGO ADRIANUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

& S. R. E. Cardd. subscriptiones. Ego Imarus Tusculanus Episcopus.
Ego Cintius Portuensis & sanctæ Rufinæ Episcopus.
Ego Guido Presbyter Cardinalis tit. sancti Chrysogoni subsc.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Praxedis.
Ego Manfredus Presbyter Cardinalis sanctæ Sabinæ subsc.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. sanctæ Crucis in Hierusalem.
Ego Octavianus Presb. Card. S. Cæcilię.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii.
Ego Joannes Presbyter Card. tit. SS. Silvestri & Martini.
Ego Otto Diac. Card. tit. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Guido Diac. Card. tit. S. Mariæ in Aquiro.
Ego Jacintus Presb. Card. tit. S. Mariæ in Cosmedin.

 Da-

Dat. die 13. Junii anno Dom. 1157. Pont. ann. III

Dat. Laterani per manus Rolandi S. R. E. Cardinalis & Cancellarii, Idibus Junii Indict. V. Incarn. Dom. anno MCLVII. Pontificatus Domni Adriani Papæ IV. anno III.

XIX.

Monasterio SS.Trinitatis de Monte Sacro Ordinis Casinen. Sipontinę Diœcesis, confirmatis bonis omnibus, nonnulla conceduntur privilegia.

Ex authentico exemplar. edidit Ughell. Ital. Sac. To. VII. ubi de Sipontina Ecclesia.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis, filiis Abbati Monasterii S. Trinitatis de Monte sacro, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris Monasticam vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Religiosam vitam eligentibus apostolicum convenit adesse præsidium; ne fortè cujuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito revocet, aut robur, quod absit, sanctæ Religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium S. Trinitatis de Monte sacro in quo divino mancipati estis obsequio, ad exemplar prędecessorum nostrorum, venerabilis memoriæ Honorii, Innocentii, & Eugenii, Romanorum Pontificum, præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque loca idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in fututum concessione Pontificum, largitione Regum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, sive aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam videlicet S. Mariæ sitam in loco, qui dicitur S. Quirici, cum suis pertinentiis, Rainiariam, & terram, quas in territorio Riniani habetis: Ecclesiam sancti Matthiæ Apostoli infra mœnia civitatis Montis sancti Angeli, & Ecclesiam sancti Simeonis extra portam civitatis, Ecclesiam sancti Vincentii sitam in pertinentiis ipsius Civitatis in loco, qui dicitur Vota, cum rebus suis: quicquid habetis in Eccl. sancti Lucæ, & rebus ad eam pertinentibus, petiæ vineæ, & aliæ possessiones, quæ fuerunt scilicet ipsius Civitatis Montis S. Angeli, & omnes res tam infra dictam Civitatem, quàm in ejus finibus, vestro Monasterio pertinentes; Ecclesiam sancti Georgii in pede ipsius Montis sancti Angeli cum pertinentiis suis, salinas, & maria, quæ in partibus Siponti habetis, Ecclesiam sancti Martini de Porcarezza cum suo territorio, Eccl. sanctę Mariæ de Matinata cum omnibus ad eam pertinentibus, & omnes alias possessiones, quas in eadem Matinata habetis. Præterea concedimus eidem Monasterio fundum, qui dicitur Matinatella, & Ecclesiam in eodem loco constitutam, petias terrarum, & curtes, quas habetis in loco de Avanto: In Episcopatu Vestano Ecclesiam sanctæ Teclæ, Ecclesiam sanctæ Eugeniæ, & Ecclesiam sancti Lucæ cum pertinentiis earum, & omnes res in præfato Episcopatu vestro Monasterio pertinentes, Ecclesiam sancti Petri, & sanctæ Mariæ prope castellum Capreolis cum pertinentiis suis, piscarias, & piscatores, quas habetis in Barano, molendina, quæ sunt in valle Montis nigri, Ecclesiam sancti Pancratii Ischitellæ cum casale & territoriis suis, Ecclesiam sancti Viti, & terras, quas apud Cannas habetis, Eccl. sancti Jacobi extra portas Baroli cum pertinentiis suis, & omnibus tam infra eamdem civitatem, quàm in ejus Episcopatu, vestro Monasterio pertinentibus, Ecclesiam SS. Sergii & Bacchi sitam super portam Trani cum pertinentiis suis, & omnes res tam infra eamdem civitatem, quam in ejus Episcopatu vestro Monasterio pertinentes: Ecclesiam omnium Sanctorum sitam in loco, qui dicitur Patiano, donationem omnium infrascriptarum rerum, factam ab Immetaticho de Civitate Vigiliarum vestro Monasterio, Ecclesiam sancti Fortunati, & Ecclesiam sancti Thomæ Apostoli, sitas prope eamdem civitatem, cum rebus sibi pertinentibus: Ecclesiam sanctorum Philippi & Jacobi cum pertinentiis suis sitam prope Civitatem Melphitam, & omnes alias res tam infra eamdem civitatem, quàm in ejus Episcopatu, vestro Monasterio pertinentes: Ecclesiam sancti Procopii sitam in Civitate Barensi, & omnes alias res, tam infra eamdem civitatem quàm in Episcopatu, vestro Monasterio pertinentes: possessiones & domum, quas habetis in Civitate Rubi, & in Episcopatu ejus, Ecclesiam sancti Angeli & sancti Nicolai subtus Ischitellam cum pertinentiis suis, & quicquid in territorio ipsius habetis. Obeunte verò te, ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia, seu violentia proponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. Benedicti Regulam, providerint eligendum; electus autem ad Romanum Pontificem benedicendus accedat; qui nimirum liberas personas ad id Monasterium ad conversionem venire volentes suscipiendi, & secundum ipsius vestri B. Benedicti Regulam monachandi habeat facultatem. Constituimus etiam, de cætero in eodem loco perpetuis futuris temporibus Sedes Abbatiæ consistat, nec alicui Archiepiscopo, vel Abbati, seu cuilibet hominum, liceat, vestrum Monasterium temerè perturbare, interdicere, seu aliqua ei gravamina, seu vexationes inferre, vel ipsius possessiones adimere, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, profutura: salvo nimirum censu duorum solidorum Casinensi Monasterio a vobis annualiter persolvendo. Addimus insuper, ut consecrationes Altarium, seu Basilicarum, Ordinationes Monachorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, seu quælibet Ecclesiæ Sacramenta, a Diœcesano suscipiatis Episcopo, si quidem aptus fuerit locus, & gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerit, eaque vobis sine pravitate & exactione; aliàs ipsa a quocumque malueritis Catholico Episcopo postulare, qui nostræ Sedis auctoritate, quod postulatur, indulgeat. Ad indicum autem hujus perceptæ a Romana Ecclesia libertatis, dimidiam unciam auri singulis annis nobis nostrisque successoribus persolvetis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcula-

Quæ hic citantur Privilegia nullibi reperire datum est.

Bona ad Monasterium pertinentia enumerans confirmat.

Abbatis electionem per Monachos fieri mandat.

Cui habitum monachicum petentibus dandi facultatem tribuit.

Monasterium liberum ab omni laicali vel ecclesiastica potestate in temporalibus declarat.

Salvo annuo censu Monast. Casinensi debito.

Consecrationes vero Altarium, & sacros Ordines a Diœcesano Episcopo suscipiendos statuit.

Annuumque censum Romanæ Ecclesiæ servet.

Solitæ clausulæ.

cularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco citato servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Hadriani PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ADRIANUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Imarus Tusculanensis Episcopus.
Ego Gregorius Sabinensis Episcopus.
Ego Ubaldus Ostiensis Episcopus.
Ego Julius Prænestinus Episcopus.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem subscripsi.
Ego Astaldus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Priscæ subsc.
Ego Joannes Presbyter. Card. tit. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii subsc.
Ego Joannes Presbyter Card. tit. sancti Silvestri & Martini subsc.
Ego Otto Diac. Card. S. Nicolai in Carc. Tull.
Ego Bozo Diac. Card. SS. Cosmæ & Damiani.

Dat. die 1. Januarii ann. Dom. 1158. Pont. ann. V.

Datum Laterani per manum Rolandi sanctę Romanæ Ecclesiæ Presb. Card. & Cancellarii, Kal. Jan. Indict. III. Incarnationis Dominicæ anno MCLVIII. Pontificatus D. Adriani Papæ IV. anno V.

X X.

Privilegium, quo confirmantur jura, ac possessiones Abbatiæ S. Augustini Lemovicensis.

Ex Gall. Christ. Tom. II. inter Instrumenta Ecclesiæ Lemovic. nu. XXV.

Exordium.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Petro Abbati Ecclesiæ S. Augustini Lemovicensis, ejusque fratribus, tàm præsentibus quàm futuris, Monasticam vitam professis, in perpetuum.

Quotiens illud a nobis petitur, quod religioni & honestati noscitur convenire, omnino nos decet libenter concedere; & præterea decernimus congrum suffraginm impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium, quo divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Imprimis siquidem statuentes, ut Ordo monasticus, qui secundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam in ipso Monasterio institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur; Statuentes, ut quascumque possessiones, quęcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis,

Monast. ipsum sub protectione Sedis Apost. suscipit Hadrianus,

Eique bona omnia confirmat:

præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimere vocabulis: Monasterium de Caro-vico cum pertinentiis; Monasterium de Ambazaco cum pertineniis suis, Ecclesiam de Super-bosco cum pertinentiis suis, Ecclesiam de Colongis cum pertinentiis suis, Monasterium & cappellam de castro Lucio cum pertinentiis suis, Ecclesiam de Bonaco cum pertinentiis suis, Ecclesiam de Fagia cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Joannis de Rillaco cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Pauli cum pertinentiis suis, Ecclesiam de Buissolio cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Christofori cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Symphoriani cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Projectis cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Lazari cum pertinentiis suis, Ecclesiam de Femmoreth cum pertinentiis suis, Ecclesiam de Vernaco cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Germani de Ledros cum pertinentiis suis, Ecclesiam de la Vaisse cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Petri & Germani cum pertinentiis suis, Ecclesiam de Vegrine cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Petri de Lascoube cum pertinentiis suis, cappellam S. Michaelis de Triguant cum pertinentiis suis, cappellam sancti Michaelis de Chasteluts cum pertinentiis suis; insuper decimas integræ parochiæ S. Christofori & S. Simphoriani, quæ a quadraginta retro annis quiete possedistis, vobis auctoritate apostolica confirmamus. Sepulturam quoque loci ipsius liberam esse concedimus, & ut eorum devotioni, & extremę voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati sint vel interdicti, nullus obsistat: salvis tamen juribus parochialium Ecclesiarum, de quibus corpora mortuorum assumuntur. In Parochialibus autem Ecclesiis, quas tenetis, liceat vobis Sacerdotes seu Rectores electos Episcopo repræsentare, quibus, si idonei inventi fuerint, Episcopus curam animarum committat; Et de plebis quidem cura iidem Sacerdotes Episcopo, de temporalibus verò vobis debeant respondere. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia pręponatur, nisi quem fratres omnium consensu, vel fratrum pars sanioris consilii, secundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione vel sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvis in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate, & Diœcesani Episcopi convenienti justitia. Si quę igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire temerè tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque si divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, ac in extremo examine divinæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, qua-

Quorum nonnulla enumerat:

Facultatem quoque tribuit sepeliendi in Ecclesiis Monasterio subjectis, salvis tamen juribus Parochialium Ecclesiarum.

In Ecclesiis vero curam animarum habentibus Sacerdotes ab Abbate eligi, ab Episcopo verò approbari statuit;

Abbatem autem Monast. hujus a Monachis eligi.

Solitæ clausulæ.

quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Hadriani PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ADRIANUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Ubaldus Presbyter Card. S. Crucis in Hierusalem.
Ego Imarus Tusculanus Episc.
Ego Gregorius Sabinensis Episc.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc.
Ego Joannes Prebyter Card. SS. Silvestri & Martini.
Ego Ildebrandus Presbyter Card. Basilicę duodecim Apostolorum.
Ego Otto Diac. Card. sancti Georgii ad Velum aureum.
Ego Jacintus Diaconus Card. sanctæ Mariæ in Cosmedin.
Ego Arditius Diaconus Card. S. Theodori.

Dat. die 8. Februarii an. Dom. 1158. Pont. anno V.

Datum Laterani per manum Rolandi S. Romanæ Curiæ & Ecclesię Presbyteri Cardinalis & Cancellarii, VI. Idus Februarii, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ MCLVIII. Pontificatus vero Domni Adriani Papæ IV. anno V.

XXI.

Privilegium confirmationis Donationum Monasterio in Prufeningen. factarum, cui nonnulla privilegia conceduntur.

Huic Monasterio similia privilegia concessere Innocentius PP. II. & Eugenius III.

Ex Hundii Metropol. Salisburg. Tom. III.

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Erboni Abbati Monasterii S. Georgii Prufeningen. ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc universalis Ecclesię cura nobis a provisore omnium bonorum Deo commissa est, ut religiosas diligamus personas, & beneplacentem Deo Religionem studeamus modis omnibus propagare. Nec enim Deo gratus aliquando famulatus impenditur, nisi ex charitatis radice procedens a puritate religionis fuerit conservatus. Oportet igitur, omnes Christianæ fidei amatores Religionem diligere, & loca venerabilia cum ipsis personis divino servitio mancipatis attentiùs confovere, ut nullis pravorum hominum agitentur molestiis, vel importunis angariis fatigentur. Hujus rei gratia, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & pręfatum beati Gregorii Prufeningen. Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, ad exemplar prædecessoris nostri sanctæ recordationis Papæ, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & pręsentis scripti privilegio communimus;

Monasterium sub protectione Sedis Apost. recipiens;

Statuentes, ut quæcumque bona, quascumque possessiones ab Ottone bonę memoriæ Babenbergens. Episcopo, Egilberto & Eberhardo ejus successoribus, justè & canonicè vestro Monasterio sunt oblata, & imposterum ab eorum successoribus, sive ab aliis Dei fidelibus simili modo, seu concessione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, aut etiam variis rationabilibus modis, præstante Domino, eidem loco conferri contigerit, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant.

Eidem donationes omnes confirmat:

Sane novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium nullus a vobis decimas pręsumat exigere. Adjicimus etiam, ut in Ecclesiis vel cappellis, quę in fundo Monasterii vestri sunt, liceat vobis, honestos eligere Sacerdotes, qui nimirum per vos Episcopo præsententur; atque, si idonei fuerint, ab eodem Episcopo curam animarum suscipiant, eique de spiritualibus, vobis verò de temporalibus respondeant.

In Ecclesiis ad illud spectantibus a Monachis eligi jubet Presbyteros, qui curam animarum ab Episcopo suscipiant.

Quòd si commune in terra illa fuerit interdictum, exclusis ab Ecclesia vestra excommunicatis & interdictis, clausis januis, liceat vobis, submissa voce divina officia celebrare.

In communi terrę interdicto, clausis ostiis, Monachos sacra peragere, indulget:

Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ illarum Ecclesiarum, de quibus corpora mortuorum assumuntur.

Sepulturam Monasterii liberam fore declarat:

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, supradictum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicę auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ.

Solitæ conclusiones.

Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen.

Hadriani PP. subscriptio.

EGO ADRIANUS Cathol. Eccl. Episc. ss.

Dat. die 1. Aprilis anno Dom. 1158. Pont. anno V.

Datum Laterani per manum Rolandi sanctæ Romanę Ecclesię Presbyteri Cardinalis & Cancell. Kal. Aprilis Indict. VII. Incarn. Domin. anno MCLVIII. Pontificatus verò Domni Adriani Papæ IV. anno V.

XXII.

Monasterio SS. Nazarii & Celsi Veronen. Dioecesis bona omnia confirmantur, salvo censu annuo Palatio Apostolico solvendo. ejusque Monachis Abbatis sui electio committitur.

Ex Ughel. Ital. Sac. Tom. V. ubi de Veron. Ecclesia

Adrianus Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Clementi Abbati Monasterii sanctorum Nazarii & Celsi, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris monasticam vitam professis, in perpetuum.

QUotiens &c. communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui secundùm Deum,& beati Benedicti regulam in ipso Monesterio institutus esse dignoscitur, perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam S. Mariæ de Marcellitis cum pertinentiis, salvo censu unius bizantii, quem singulis annis pro eadem Ecclesia nobis nostrisque successoribus solvere debeatis: Ecclesiam S. Sebastiani cum pertinentiis, Ecclesias de Carliano, Ecclesiam sanctę Marię Cluave cum pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Cassiani cum pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Martini de Lavago cum pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Sepulchri cum Hospitali cum pertinentiis suis, Ecclesiam sanctæ Felicitæ cum pertinentiis suis, villam Cosiliàni cum omni jure suo. terram quam habetis in Lenazzo, terram de Nodesola, terram de Portu, terram de Porcile, terram Gepito, terram de Lavagno cum vineis & domibus suis, terram de Grillana, terram de Mizano, terram de Monte auro cum molendinis & valeatoribus & vineis sui, terram de Mizoli cum olivis & vineis suis, terram cum olivis in territorio sanctæ Mariæ in Selle, terram & vineas de Colignola, terras de Lilasi, terram de Garda cum olivis suis, insulam de Parquara cum pratis & cum omnibus ad ipsam pertinentibus. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars sanioris consilii, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam prȩviderint eligendum. Sane novalium vestrorum, quę propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium nullus a vobis præsumat exigere. Decimas ergo &c. Salvâ &c. Cunctis autem &c. Amen.

Hadriani PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ADRIANUS Catholicæ Ecclesiæ Episc.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Praxedis.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Mrcelli.
Ego Octavianus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ.
Ego Astaldus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Priscæ.
Ego Girardus Presb. Card. tit. S. Stephani.
Ego Hildebrandus Presb. Card. Basilicæ duodecim Apostolorum.
Ego Guido Presb. Card. tit. S. Chrysogoni.
Ego Gullelmus Presb. Card. tit. S. Petri ad Vincula.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Rodulphus Diac. Card. S. Lucię.
Ego Petrus Diac. Card. tit. S. Eustachii juxta templum Agrippę.
Ego Raymundus Diac. Card. S. Marię in Via lata.

Datum Laterani per manum Rolandi sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, XIII. Kal. Junii Indict. VI. Incarnationis Dominicæ anno MCLVIII. Pontificatus verò Domni Adriani Papæ IV. anno IV.

Dat. die 21. Maii an. Dom 1158. Pontif. ann. IV.

ALEXANDER TERTIUS

PAPA CLXX.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCLIX.

ROlandus, natione Tuscus, patria Soanensis (*a*) ex patre Rainutio, antea S. R. E. Presbyter Cardinalis tituli S. Marci, & Apostolicæ Sedis Cancellarius, electus est Romanus Pontifex die 7. Septembris 1159. & die 20. mensis ejusdem consecratus, cui nomen Alexander III. Sedit in Pontificatu, imperantibus, in Oriente Emanuele, mox Alexio Comnenis, in Occidente Friderico Ænobar-

(*a*) Sed in Cod. Vatic. quem refert Baronius, legitur patria Senensis.

barbo Impp. annos xxi. menses xi. dies xxii. (*a*) Obiit apud Civitatem Castelli die 30. Augusti 1181. & sepultus est Romæ in Ecclesia Lateranensi. Vacavit Sedes per diem (*b*).

Schisma Vigesimum octavum in Ecclesia.

Electo, ut diximus Rolando, qui Alexander Papa III.; Joannes tituli S. Martini, & Guido tituli S. Callisti, Presbyteri Cardinales, Octavianum tituli S. Cæciliæ, Pontificiam dignitatem jamdiu ambientem, Pseudopapam elegerunt, qui Victor dictus. Inter cætera facinora stolam, e legitimi Pontificis collo violenter excussam, (*c*) sibi imposuit; & quarta hebdomada ab Episcopis, Malphitano, Ferentinate, & Tusculano potius execratus est, quàm consecratus die 4. Octobris in Abbatia Farfensi. Diem illi indixit Alexander, ut ad Ecclesiæ unitatem rediret, quod vir nequam contemnens, cum suis excommunicatur, quod per summam audaciam, & inauditum scelus ab Octaviano quoque in Alexandrum factum est in Conciliabulo, Papiæ coacto ab Imperatore Friderico. Octavianum iterato anathemate percussit Alexander in Concilio, apud Montem Pessulanum habito, (*d*) mox in altero Turonis. Mortuus est in urbe Lucensi, ubi sepultus die 22. Aprilis ann. 1164. postquam in schismate vixerat ann. iv. menses fere septem, quem extinctum deflevit Alexander, & Cardinales de morte illius exultantes duriùs increpavit. (*e*)

Schisma Vigesimum nonum in Ecclesia.

Post Octaviani mortem, eodemque die, quo Antipapa sepulturæ mandatus est, mandato Imperatoris (*f*) 22. die mensis Aprilis Guidonem Cremensem (Presbyterum Cardinalem tituli S. Callisti, qui Octavianum elegerat) Antipapam fecerunt, qui consecratus est ab Henrico Leodiensi Episcopo, & Paschalis III. nuncupatus. Cum per annos quatuor Imperatoris favore tumidus Romanos cæterosque Alexandro PP. fideles divexasset, & ad Ecclesiam S. Petri die quadam incumberet, ab eodem ipso Apostolo (*a*) immissus cancri morbus in renibus ejus apparuit; unde eum pulmonis anhelitu tamdiu emisit saniem fætidam, donec infelicem spiritum impœnitens exhalavit, & pessima morte occubuit anno 1168.

Schisma trigesimum in Ecclesia.

Mortuo Guidone Cremensi, residua schismaticorum fex, cum nullus de Ecclesiæ corpore superesset, quem sibi præficere possent, subrogarunt in ejus locum Joannem quemdam Abbatem Sturmiensem (paulo ante a Paschale Antipapa Episcopum dictum Albanensem) quem dixerunt Callistum III. (*b*) Hic anno 1178. reatum suum agnoscens, Montem Albanum, (quo se receperat,) deseruit, & apud Tusculanum ad pedes PP. Alexandri cum quibusdam suis Clericis humilis & devotus accessit iv. Kalend. Septembris, & in conspectu Cardinalium, & multorum, se peccasse publicè confessus est; quem Alexander in Curia, & in mensa honorificè habuit; (*c*) & postea Beneventi Rectorem constituit. (*d*) Hoc itaque schisma cessavit hoc anno.

Schisma Trigesimum primum in Ecclesia.

Non multo post Joannis Sturmiensis abdicationem, (*e*) Schismatici quietem non ferentes Ecclesiæ, iterum quemdam Clericum (*f*) contra Papam Alexandrum Antipapam statuunt, quem mutato nomine Innocentium III. vocitarunt, (*g*): sed anno sequenti 1180. apud Palumbaram cum sociis captus est, & in exilium deportatus. Schisma itaque, primis Alexandri Pontificatus diebus exortum, usque ad tempus exilii Landonis perductum, duravit annos xxi. cum nonnisi ann. 1180. reddita fuerit Ecclesiæ pax.

(*a*) A die electionis deductos; nam si numeremus a die consecrationis supra annos & menses, sedit tantùm dies x. *Pagius Junior*.
(*b*) Exclusis extremis.
(*c*) Rei gestæ historiam refert Alexander in epistola, quam subjicimus, ad Clerum, & Populum Bononiensem: cætera refert Baronius ex Cod. Vaticano auctoris ejusdem temporis.
(*d*) Prout legitur in Epistola, quam Pontifex dedit die XVI. Kal. Junii 1162. ad Omnibonum Viennensem Episc.
(*e*) Ita scripsit Nuntius S. Thomæ Cantauriensi in epistola, quam refert Baronius.
(*f*) Inquit Trithemius in Chronico Hirsangiensi.

(*a*) Legitur in Actis Alexandri III.
(*b*) Ut habent Alexandri III. Acta a Pagio Jun. in Vita ejusdem Papæ sæpius laudata.
(*c*) Inquit Romualdus Salernitanus.
(*d*) Asserit Anonymus Cassinensis; sed Marcus Vipera scribit, eum a Papa constitutum esse Archiepiscopum Beneventanum, & illius Urbis Præfectum.
(*e*) Scilicet anno 1179. ut habetur in Auctario Aquicinctino.
(*f*) Landonem Sitinum nuncupatum.
(*g*) Scribit Auctor laudati Auctarii.

I.

Clerum, ac Populum Bononiensem, quos de legitima sui in Pontificem electione certiores reddit, ad persistendum in sui obedientia ac fidelitate exhortatur.

Ex Radevic. Frisingen. lib. II. inter Rer. Italic. Script. Tom. VI. & Baron. Annal. ad ann. 1159.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Gerardo Episcopo, & dilectis filiis Canonicis Bononiensis Ecclesiæ, & legis Doctoribus, cæterisque Magistris, Bononiæ commorantibus, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Æterna & incommutabilis providentia Conditoris sanctam & immaculatam Ecclesiam a suæ fundationis exordio ea ratione voluit & ordine gubernari, ut unus ei pastor & institutor existeret, cui universi Ecclesiarum Prælati absque repugnantia subjacerent, & membra, tamquam suo capiti cohærentia, ei se mirabili quadam unitate conjungerent, & ab ipsa nullatenus diffiderent. Qui verò Apostolis suis pro eorum fidei firmitate promisit dicens: Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi; ille procul dubio Ecclesiam suam, cujus ipsi Apostoli magisterium assumpserunt, sua promissione fraudari nullo modo patietur; sed eam in suo statu & ordine, licèt ad instar naviculæ Petri fluctuare aliquando videatur, perpetuo faciet permanere. Unde & quamvis hoc tempore tres falsi fratres, qui a nobis quidem exierunt, sed non fuerunt de nobis, transfigurantes se in Angelos lucis, cum sint Satanæ, inconsutilem Christi tunicam, quam utique ipse quidem ex persona Psalmographi a leonibus petit, & a framea erui, & de manu canis orat ac postulat liberari, scindere & laniare laborent; Christus tamen, Auctor & Caput Ecclesiæ, eam velut unicam sponsam suam provida gubernatione tuetur, & navem egregii Piscatoris, licèt sæpius quatiatur a fluctibus, non permittit naufragium sustinere. Porrò cum antecessor noster bonæ memoriæ Adrianus Papa Kal. Septemb. Anagniæ debitum naturæ solvisset, & de terris ad Cœlum, de imis migrasset, Domino vocante, ad superna, eo Romam adducto, & II. Non. Septemb. in Ecclesia beati Petri præsentibus fere omnibus fratribus satis honestè (sicut moris est) tumulato, cœperunt fratres & nos cum eis secundum Ecclesiæ consuetudinem de substituendo Pontifice in eadem Ecclesia studiosiùs cogitare, & tribus diebus de ipsa electione tractantes, tandem in personam nostram, insufficientem huic honori, & tantæ dignitatis fastigio minimè congruentem, omnes, quotquot fuerunt, tribus tantùm exceptis, Octaviano scilicet, Joanne de S. Martino, & Guidone Cremense ((Deo teste, quia mendacium non fingimus, sed meram, sicut est, loquimur veritatem) concorditer atque unanimiter convenerunt, & nos assentiente Clero ac Populo in Romanum Pontificem elegerunt. Duo verò, Joannes, & Guido, quos prænotavimus, tertium Octavianum nominantes, ad ejus electionem pertinaciter intendebant. Unde & ipse Octavianus in tantam audaciam insaniamque prorupit, quod mantum, quo nos reluctantes & renitentes, quia nostram insufficientiam videbamus, juxta morem Ecclesiæ Otto Prior Diaconorum induerat, tamquam arreptitius a collo nostro propriis manibus violenter excussit, & secum inter tumultuosos fremitus asportavit. Cæterum cum quidam de Senatoribus tantum facimus inspexissent, unus ex eis spiritu divino succensus, mantum ipsum de manu eripuit sævientis. Ipse vero ad quendam Capellanum suum, qui ad hoc instructus venerat & paratus, illico flammeos oculos fremebundus inflexit, clamans & innuens, ut mantum, quem fraudulenter secum portaverat, festinanter afferret: Quo utique sine mora delato, idem Octavianus abstracto pileo, & capite inclinato, cunctis fratribus, aut loco inde aut voluntate remotis, mantum per manus ejusdem Cappellani, & cujusdam Clerici sui ambitiosus assumpsit; & ipse idem, quia non erat alius, in hoc opere Cappellano & Clerico extitit coadjutor. Verum ex divino credimus judicio contigisse, quod ea pars manti, quæ tegere anteriora debuerat, multis videntibus & ridentibus posteriora tegebat. Et cum ipse idem hoc emendare studiosiùs voluisset, quia capitium manti extra se raptus non poterat invenire, collo fimbrias circumduxit, ut saltem mantus ipse appensus ei quodammodo videretur. Sicque factum est, ut sicut tortæ mentis erat, & intentionis obliquæ, ita ex transverso & obliquo mantum fuerit in testimonium suæ damnationis indutus. Quo facto portæ Ecclesiæ, quæ firmatæ fuerant, reserantur, & armatorum cunei, quos (sicut ex re apparuit) pecuniæ largitione conduxerat, evaginatis gladiis cum immenso strepitu cucurrerunt, & pestis illa mortifera, quia Cardinales Episcopos non habebat, armatorum caterva militum vallabatur. Fratres verò, facinus tam immensum, & a sæculis non auditum ex insperato videntes, & formidantes, ne a conductitiis militibus trucidarentur, sese in munitionem Ecclesiæ nobiscum pariter receperunt; ibique novem diebus continuis, ne exinde libere exiremus, fecit nos quorumdam Senatorum assensu, quos pecunia oblata corruperat, die noctuque armata manu cum omni diligentia custodiri. Sanè populo incessanter & jugiter acclamante, & in Senatores pro tanta impietate multa immanitate fremente, de custodia fuimus illius munitionis erepti; sed in arctiori & tutiori loco apud Transtyberim nos iidem Senatores, recepta inde pecunia, posuerunt. Cumque moram ibidem fermè per triduum fecissemus, universo populo tantam proditionem atque malitiam de cætero nullatenus sustinente, Senatores cum Nobilibus & Populo venientes, nos & fratres nostros per Urbem magnificè & honorificè cum immensis laudibus & præconiis, campanis etiam in transitu nostro pulsantibus, conduxerunt; & sic tandem a violentia persequentis erepti, & nostræ redditi libertati, sequenti die Dominico venerabilibus fratribus nostris Gregorio Sabinensi, Ubaldo Hostiensi, Bernhardo, Walthero, Julio & B. Episcopis, Cardinalibus quoque, Abbatibus, Prioribus, Judicibus, Advocatis, Scriniariis, Primicerio, & Schola Cantorum, Nobilibus etiam, & quadam parte de Populo Urbis apud Nimpham, non longè ab Urbe insimul con-

Schisma sub Alexandro PP.

Narrat facta de se electionem in Pontificem.

Schismaticorum pertinacia.

Octaviani nefandum in Alexandrum facinus.

Ridiculum factum inde secutum.

Sequitur narratio tumultuum, ac scelerum.

Detentus Alexander.

Populi clamor pro eo liberando.

Tandem a Senatoribus honorificè circumductus.

Hinc consecratus,

congregatis, munus consecrationis accepimus; & sicut in Romana Ecclesia moris est, ibidem Pontificali Regno magnificè fuimus ac solemniter coronati. Cæterum prædictus Octavianus, cum pro consecratione, imo execratione sua, dum & in Urbe esset, & postquam latenter Urbem exivit, multos Episcopos convocasset, nullum prorsus, preter unum, Ferentinatem videlicet, Episcopum habere potuit pro sua temeritate & vesania confirmanda. Quosdam tamen Episcopos Imperialibus minis, quosdam violentia laicali, quosdam verò pecuniis & blanditiis allicere voluit; sed nil, Domino impediente, profecit. Unde nec adhuc invenire potest, licèt omnibus modis enitatur, qui ei manus execrationis imponat, & se tantæ faciat præsumptionis & impietatis auctorem. Verùm memorati Johannes & Guido, cecitatis tenebris obvoluti, quoniam scriptum est: Peccator cum venerit in profundum malorum, contemnet: nec a sua præsumptione damnabili resipiscunt; sed eumdem Octavianum, quem sibi in statuam erexerunt, obstinata perfidia venerantur: & eum, relicta unitate Ecclesiæ, præsumunt usque adhuc tamquam idolum aut simulacrum adorare. Ipse autem Antichristi tempora prefigurans, usque erectus est supra se, ut etiam in Templo Dei sederit, ostendens, tamquam sit Deus, & multi abominationem desolationis stantem in loco Sancto non sine multa lacrymarum effusione corporeis oculis inspexerunt. Sane nos infirmitatem nostram, & virtutum indigentiam cognoscentes, nostri in Dominum jactamus cogitatum, sperantes, & de Christi misericordia pleniùs confidentes, quòd Ecclesiam sanctam suam, pro qua ipse idem in substantia nostræ mortalitatis apparuit, ut eam sibi non habentem rugam aut maculam exhiberet, optata faciet in tranquillitate lætari: & procellarum omnium inundatione sedata, nihil erit, quod jam ei possit obsistere, ubi unicus ejus Sponsus voluerit nubilosa quæque & noxia propulsare. Nunc igitur. quia nos de nostrorum meritorum qualitate diffidimus, & de honestate & religione vestra plenam habemus fiduciam, vestris & universalis Ecclesiæ precibus infirmitatem nostram petimus adjuvari: charitatem vestram per Apostolica scripta rogantes, & commonentes attentiùs, ut sicut viri catholici vos pro domo Domini muros inexpugnabiles opponatis, & in devotione ac fidelitate matris vestræ sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ immobiliter persistentes, ab ejus unitate nullatenus recedatis. Quod si præfatus vir impietatis ad partes vestras aliqua damnationis suæ scripta transmiserit, ea sicut respuenda sunt, respuatis: & tamquam vana ac sacrilega contemnere & abjicere studeatis. Noverit insuper discretio vestra, quod nos supranominatum Octavianum apostaticum & schismaticum in octavo die a consecratione nostra (hunc enim terminum ei resipiscendi, & ad unitatem matris Ecclesiæ redeundi præfiximus) tamquam inobedientem & contumacem, & illos, qui ei manus præsumerent, non dicimus consecrationis, sed execrationis, imponere, de communi fratrum nostrorum Episcoporum & Cardinalium voluntate atque consilio accensis candelis, & cœtu Clericorum in Ecclesia congregato, vinculo anathematis & excommunicationis astrinximus, & eos cum suo auctore diabolo condemnavimus. (*a*)

Octavianus adhuc pertinax.

Alexandri in Deum spes.

Adhortatio ad Clerum & Populum Bononiens.

Excommunicatum a se Octavianum, ejusqueSectatores declarat.

II.

Monasterio Cassinen. quod primum totius Italiæ declarat, bona ac libertates omnes confirmat, novaque concedit privilegia.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Rainaldo Abbati venerabilis Monasterii Cassinen. B. Benedicti, ejusque successoribus regulariter substituendis, in perpetuum.

Ex Originali edidit Gattula Hist. Cassinen. Sæc. VI. pag. 358.

Licèt omnium Ecclesiarum cura & solicitudo ex injuncto nobis a Deo Apostolatus officio solicitudini nostræ immineat; illi tamen, quæ specialiùs ac familiariùs ad Romani Pontificis ordinationem spectare noscuntur, ampliori nos convenit charitatis studio imminere. Eapropter, dilecte in Domino fili Raynalde Abbas, tuis justis postulationibus gratum impertientes assensum, prefatum beati Benedicti Monasterium, cui, Deo auctore præesse dinosceris, ad exemplar prædecessorum nostrorum fel. mem. Calixti, & Anastasii, Romanorum Pontificum, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus: Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè, & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, cooperante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: In primis Monasterium Domini Salvatoris positum ad pedem Casini montis, Monasterium S. Dei genetricis virginis Mariæ, quod vocatur Plumbarola, Monasterium S. Mariæ in Cincla, cellam S. Benedicti in Capua cum pertinentiis suis, S. Angeli ad Formas, S. Joannis puellarum, S. Rufi, S. Benedicti Pizuli, S. Angeli ad Odaldiscos, S. Agathæ in Aversa, S. Cæciliæ, & S. Demetrii in Neapolim, S. Benedicti ad portam Rufini, S. Nicolai in Civitate nova, S. Benedicti in Pantano, sancti Benedicti in Petra-polecina, S. Georgii in Fenucleo, S. Joannis in Turlecoso, S. Petri in Rossano, S. Angeli in Capraria, S. Januarii prope Beneventum, S. Martini ibidem, S. Dionysii in Ponte, & S. Anastasii, S. Mariæ in Caneto juxta fluvium Trinium, S. Benedicti & S. Laurentii in Salerno. S. Liberatoris in Marchia cum omnibus pertinentiis suis, S. Benedicti in Marsia, S. Mariæ in Luco, S. Cosmatis in Civitella, S. Angeli in Barregio cum omnibus pertinentiis suis, S. Mariæ ancillarum Dei in civitate Cosentia, S. Ma-

Exordium.

Prædecessorum more Monast. hoc sub protectione Sedis Apostol. suscipit.

Bona omnia ac Monasteria ejusdem confirmat.

(*a*) In Epistola ejusdem argumenti nonnullis immutatis, Archiepiscopo ejusque Suffraganeis scripta, quam refert Gaffarus Annal. Genuen. Lib. I., legitur *Data Terracinæ VI Kal. Octobris MCLIX.* qui fuit Alexandri primus. Quod autem ex duabus hisce Epistolis licet conjicere, cæteris quoque per Italiam civitatibus hujus formæ literas ab Alexandro datas crediderim, ne vafris usurpatoris artibus decepti a fide legitimè electo Pontifici debita deficerent.

S. Mariæ in Banza, S. Petri de Lacu, S. Petri de Ovellano, S. Erasmi, S. Benedicti, & sanctæ Scholasticæ in Cajeta, Sancti Magni in Fundis, S. Stephani, S. Benedicti, & S. Agathæ in Terracina, S. Petri in Foresta, S. Pauli ibidem, S. Mariæ in Pontecurvo, S. Angeli, S. Nicandri, & S. Thomæ in Troja, S. Eustasii in Pantasia, S. Benedicti in Alariano, S. Benedicti in Pectinari, S. Mariæ in Casale-plano, S. Illuminatæ in castello Lemusano, S. Trinitatis & S. Georgii in Termule, S. Focatis in Lesina cum fauce & piscaria, S. Benedicti in Asculo, S. Eustasii in Petra abundanti S. Eustasii in Vipera, S. Mariæ in Barretano, S. Scholasticæ in Pinne, S. Salvatoris in Tave, S. Nicolai juxta fluvium Trutinum in Aprutium cum pertinentiis suis, S. Joannis ad Scursonem, S. Benedicti in Trunto, sancti Benedicti in Tisino fluvio, S. Apollinaris in Firmo, quod dicitur ad Oplaniis, S. Mariæ in Arboscla, S. Martini in Saline, S. Angeli in Marano, & SS. septem Fratrum & S. Laurentii. S. Benedicti in Ripaursa: In Comitatu Aquinensi cellam S. Gregorii, S. Mauritii, S. Pauli. S. Constantii, S. Christofori, S. Nicolai, S. Mariæ in Albaneta, S. Nicolai in Ciconia, S. Benedicti in Chia, S. Nazarii in Comino, S. Valentini, sancti Martini, S. Urbani, S. Angeli, S. Pauli, S. Felicis, S. Salvatoris, S. Angeli Vallis-lucis, S. Michaelis in Oliveto. S. Nicolai in Pica. S. Angeli in Cannuca, S. Mariȩ in Verulis, sancti Petri in Escleto, S. Luciȩ & S. Petri in Curuli, S. Silvestri, S. Martini, & S. Luciæ in Erpino, S. Mariæ de castello Zupponis, S. Martini in pede Arcis, S. Benedicti in colle de Insula, S. Mariæ in Bavuco, S. Nicolai in Turrice, S. Juliani in Frusilone, S. Cœsarii in Anagnia, S. Germani in Sora, S. Benedicti in Paschesano, S. Petri in Morinis, S. Angeli in Pesco canali, S. Patris in Formis, S. Angeli in Albe, S. Erasmi in Pomperano, S. Mariæ in Cellis, S. Pastoris in civitate Tyburtina: In Venafro S. Benedicti, S. Nazarii, S. Martini in ipsa Furca, curtem S. Mariæ in Sala, S. Benedicti Pizoli, ibidem, S. Benedicti in Cesima S. Benedicti in Sessa, & S. Leonis, curtem, quæ dicitur Lauriana, S. Benedicti in Teano cum pertinentiis suis, S. Mariæ in Calvo, S. Nazarii in Anglena, S. Adjutoris, & S. Benedicti in Alifa, S. Domnini in Telesia, S. Martini in Vulturno: In Amalfi S. Crucis & S. Nicolai, S. Crucis in Sernia, S. Marci in Carpenone, S. Valentini in Ferentino, S. Angeli in Algido, S. Marci in Ceccano, S. Agathæ in Tusculano, S. Jerusalem, S. Benedicti in Albano: In Roma Monasterium S. Sebastiani in Palladio: In Luca cellam S. Georgii: In territorio Pisanæ civitatis S. Silvestri, & S. Salvatoris in Civitella: In Ducato Spoletino, sanctæ Mariæ in Calena, sancti Benedicti in Trani, sancti Benedicti in Caro, sancti Petri Imperialis in Tarento: in Calabria cellam sanctæ Anastasiæ, S. Mariæ in Tropea, sancti Nicolai in Sallectano, sanctȩ Eufemiæ in Marchia: In comitatu Aretino Monasterium S. Benedicti, & S. Benedicti in Crema: In Sardiniæ insula Ecclesiam S. Mariæ in Tergo, sancti Heliæ in monte Sancto, & sancti Helisæi, cum omnibus earum pertinentiis, sanctæ Mariæ de Sabucco, sanctæ Mariæ de Toralbo, sanctæ Mariȩ de Tanecle, sancti Petri de Trecingle, S. Nicolai & sanctæ Mariæ in Solio cum pertinentiis earum, sancti Nicolai de Talasa, sancti Michaelis in Ferrucisi, sancti Georgii in Ticillo, sancti Petri in Simbrano, sancti Petri in Nurchi, sancti Nicolai de Nugulbi, & sancti Joannis, sancti Heliæ de Sitini, & sanctæ Mariæ de flumine Tepido: In civitate Cosentia sancti Petri in Buda, sancti Martini juxta fluvium Armini, sancti Columbani, sancti Nicolai in Guatanelli, sanctæ Luciȩ cum insula sancti Viti: In Palentino, sanctæ Mariæ in Cesis, sancti Joannis in Vonaze, sancti Joannis in via Romana, sancti Joannis de Actangone, sancti Petri in Pereto: In Capitanata medietatem castri Serræ, sancti Lucæ in monte Gargani, pascua de Matese: In Firmo sancti Bartholomæi in campo Fullonis: In Tude sancti Magni in Quatrelli, sancti Angeli in Galla: In territorio Andegavensi sancti Mauri in Glannafolio cum cellis villis & omnibus pertinentiis suis: In Dalmatia S. Mariæ juxta civitatem Ragusam cum portu suo, sancti Nicolai in Sansacu prope Spalatrum: In Hispania sancti Benedicti in Terracone, sancti Benedicti in Coadgrane juxta civitatem Logronium, item civitatem, quæ dicitur sancti Germani positam ad pedem Casini montis, castellum sancti Petri, quod ab antiquis dictum est castrum Casini, castellum sancti Angeli, Plumbarolam, Pignatariam Pedemontis, Juncturam, castrum sancti Ambrosii, sancti Apollinaris, sancti Georgii, Vallem frigidam, sancti Andreæ, Vantram Monasticam, Vantram Comitalem, sancti Stephani, Teramum, Fracte, Castrum-novum, Mortulam cum curte, quȩ dicitur casa Fortini, Cucuruzu, Caminum, Sujum cum omnibus pertinentiis suis ex utraque parte fluminis, Turrem ad mare juxta fluvium Garilianum, castrum Pontiscurvi, sancti Petri in Flia, Torocclum, Cervarium, sancti Victoris, sanctæ Heliæ, Vallem rotundam, Saraciniscum, Cardetum, Aquam fundatam, Vitecosum: In Calabria castrum Cetrarii cum Ecclesiis & omnibus pertinentiis suis: In Marchia Teatina castellum Lastinianum, montem Albrici, Mucclam S. Quirici cum portu, Frisam, S. Justam: In Comitatu Asculano castellum, quod dicitur Octavum, & post montem Cinianum Trivilianum, & Cavinum: In Principatu castellum Ripæ-Ursȩ, Montem bellum, Petram fracidam: In Comino Vicum album: In territorio Carseolano castellum Auriculam, Piretum, Roccam Incameratam, & Fossam-cecam: In Amalphi Fundicum: In territorio Trojano Castellionem de Baroncello, S. Justam, villam sancti Nicolai, quæ de Galliciano dicitur: In monte sancti Angeli Hospitale: In territorio Capuano Gualdum de Liburia: In comitatu Teanensi curtem sancti Felicis cum Ecclesia sancti Ippoliti. Præterea, patrum nostrorum vestigia subsequentes, præfatum sancti Benedicti Monasterium cæteris per Occidentem Cœnobiis præferendum asserimus, & tam te quàm successores tuos in omni conventu Episcoporum seu Principum superiores omnibus Abbatibus consedere, atque in judiciis priorem cœteris sui Ordinis viris sententiam proferre sancimus. Usum etiam Compagorum, ac Chirothecæ, Dalmaticæ, ac Mitræ tam tibi quàm successoribus tuis in prȩcipuis festis, & diebus Dominicis, ad missas, seu in consessu concilii habendum concedimus. Sanè tam in ipso venerabili Monasterio quàm & cellis cujuslibet Ecclesiæ Episcopum vel Sacerdotem, præter Romanum Ponti-

Cassinen Monast. primatiam super cætera Cœnobia asserit.

Usum Chirothecæ. Dalmaticæ, ac Mitræ statuit diebus ejus Abbatibus concedit.

Ipsum vero soli Apostol. Sedi subjectum declarat.

Pontificem ditionem quamlibet aut excommunicandi aut interdicendi, aut ad Synodum convocandi præsumere prohibemus: ita ut nisi ab Abbate Prioreve loci fuerit invitatus, nec missarum solemnia inibi audeat celebrare. Liceatque ipsius Monasterii, & cellarum ejus fratribus, clericos cujuscumque Ordinis, seu laicos, de quocumque Episcopatu ad conversionem venientes, in sanitate vel in ægritudine cum rebus suis, absque Episcoporum vel cujuslibet personę contradictione suscipere, nisi tunc iidem clerici seu laici a Dioecesanis Episcopis pro certis fuerint excommunicati criminibus. Liceat etiam absque cujuslibet sæcularis vel ecclesiasticæ potestatis inhibitione subjectis Monasteriis suis tam Monachos quàm sanctimoniales fœminas judicare. Liceat quoque fratribus per cellas in civitatibus constitutas ad divina officia celebranda, quandocumque voluerint, signa pulsare; populum Dei tam in ipsum Cœnobium quàm & in cellas ejus ad Dei verbum audiendum ingredi, nullus Episcopus, excepto pro communi totius civitatis vel parochiæ interdicto, prohibeat. Obeunte verò te, nunc ejusdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia aut violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint, a Romano Pontifice consecrandum, sicut in Domini prædecessoris nostri sanctæ mem. Leonis Papæ privilegio continetur. Ad hæc, tam præsentium quàm futurorum avaritiæ ac nequitiæ obviantes, omnes omnino seditiones, quas levas dicunt, seu direptiones in cujuscumque Abbatis morte aut electione fieri, auctoritate apostolica interdicimus. Chrisma vero, Oleum sanctum, Consecrationes altarium, sive Basilicarum, Ordinationes Clericorum, a quocumque malueritis Catholico suscipiatis Episcopo; Baptismum autem, & infirmorum visitationes per clericos vestros in oppidis vestris seu villis agetis. Ad perpetuum etiam hospitium tibi tuisque successoribus Palladii cellam concedimus, ut de vestra illic Congregatione, quem volueritis, ordinetis, quem si forte Romano Pontifici in Abbatem promovere placuerit, omnino tamen tamquam vestræ Congregationis Monachum sub vestra decernimus dispositione persistere. Reditum quoque, qui ab officialibus nostris apud Hostiam vel Portum de navibus exigi solet, navi vestrę, si qua eò venerit, relaxamus. Sepulturam sane loci vestri, & Monasteriorum vestrorum liberam omnino esse censemus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi fortè excommunicati, vel interdicti sint, nullus obsistat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, idem Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel injustè datas suis usibus vendicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Laicos, Clericosque in eodem recipi posse indulget.

Abbati quoque jus cognoscendi causas tum Monachorum, cum Monialium sibi subjectarum.

Illum verò per Monachos tantùm eligendum, & a Rom. Pontifice consecrandum.

Sacramenta, consecrationes Altarium, aliaque hujus generis a quocumque voluerint Episcopo petere, ut possint, elargitur. Palladii Cellam in Urbe eis concedit in hospitium.

Sepulturam vero Monasteriorum a Cassinensi dependentium liberam omnino declarat.

Decretum immunitatis a quacumque molestia, vi &c.

S. PETRVS ✠ S. PAVLVS
ALEXANDER PAPA III.
VIAS TUAS DOMINE DEMONSTRA MIHI.
BENE VALETE.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesię Episcopus subsc.
Ego Ubaldus Ostiensis Episcopus subsc.
Ego Bernardus Portuensis Episcopus, & S. Rufinæ subsc.
Ego Gualterius Albanensis Episcopus subsc.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. sanctæ Crucis in Hierusalem subsc.
Ego Astaldus Presbyter Cardinalis tit. S. Priscæ subsc.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii subsc.
Ego Ildebrandus Presb. Cardinalis Basilicæ duodecim Apostolorum subsc.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. S. Anastasiæ subscripsi.
Ego Albertus Presb. Cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina subsc.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum suscripsi.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Cosmedin subsc.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano ss.
Ego Boso Diaconus Cardinalis SS. Cosmæ & Damiani subsc.

Dat. die 7. Novemb. ann. Dom. 1159. Pont. ann. I.

Datum apud Ninpham per manum Hermanni S. R. E. Subdiaconi, & Notarii, VII. Idus Novembris Incarnationis Dominicæ an. MCLIX. Indictione VIII. Pontificatus verò Domni Alexandri III. anno I.

III.

Confirmatio bonorum omnium, ac privilegiorum concessio Monasterio S. Mariæ de Rievalle Ordinis Cisterciensis.

Ex Tom. II. Monast. Angliæ.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Aelredo Abbati Monasterii sanctæ Mariæ de Rievalle, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris monasticam vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

RELigiosis votis annuere, & ea operis exhibitione complere, officium nos invitat suscepti regiminis, & ordo videtur exigere rationis. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam sanctæ Mariæ de Rievalle, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Pe-

Monasterium sub Apostolica suscipit protectione. Ac regularem inibi servari ordinem decernit.

Bona omnia confirmat.

Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui in Ecclesia vestra secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, & institutionem Cisterciensis Ordinis noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Monasterium ipsum beatę Mariæ Rievallis cum omnibus possessionibus & appenditiis suis secundum fines & terminos earumdem terrarum & possessionum, a Galtero Espec fundatore loci vestri ita constitutos: ex parte Orientis a via dicta Speragata, quæ ducit ad Riam, usque ad viam, qua itur ad Bref, ad molendinum de Sproxtona: & a valle, quæ ducit ad parvam hajam de Tilestuna usque ad foveam, quæ est ex adverso, ubi duo rivuli, Depedale videlicet & Litlebec, confluunt: & a Kauthepeche usque ad Cervum lapidum, qui vocatur Bacheler, & inde usque ad viam, quę venit de Turchilsti ex parte Austri & Occidentis, sicut Ria fluvius usque ad divisas de Antona fluit, & inde sunt termini usque ad Fangadala, & exinde usque ad viam, quæ venit de Wideris: ex parte Septentrionis a monte, qui dicitur Transhobed, per vallem Landesmara, & rivulum, qui dicitur Willelmesbech, ubi sunt divisæ Johannis Engelram, Terram de Brif, terram de Tilestuna, terram, quæ dicitur Bildesdala, cum omnibus appendiciis suis: In foresta de Delmestac omnia ad usus vestros necessaria in lignis in pascuis & in pannagiis: Ex dono filii nostri Henrici, videlicet Junioris Regis Angliæ, terram, quæ dicitur Dulberthesmersch cum omnibus pertinentiis suis, & cum tota pastura de Wasta de subtus Lichering, sicut ipse cartâ suâ confirmavit, & avus ejus Rex Henricus in dominio suo tenuit: Ex dono Episcopi Dunelmensis, Cotum, & Crossebi cum omnibus pertinentiis suis, sicut ipse Episcopus vobis concessit, & cartâ suâ confirmavit: Ex dono Canonicorum Eboracensium Sanburn cum omnibus pertinentiis suis: Ex dono Rogeri de Malbrai Welleburnam & Hovetunam cum omnibus pertinetiis suis, sicut ipse Rogerus vobis concessit, & cartâ propriâ confirmavit: præterea ex dono ipsius Steintunam cum omnibus pertinentiis suis: Ex dono Gilberti de Gant grangiam de Dundemanebi, & duas bovatas terræ in eadem villa cum omni communi pastura ejusdem villæ: Ex dono Bertranni de Bulemen illam carrucatam terræ, quam habuit in Welleburn cum omnibus pertinentiis suis: Ex dono Radulphi de Novavilla unam carrucatam terrę in Kiccun cum omnibus pertinentiis suis: Ex dono Odonis de Bolthebi wastinam de Destescheith, cum terris & pascuis adjacentium villarum, Boltebi scilicet & Kabeneftorp, & Gfortum, sicut ipse Odo vobis concessit, & cartâ suâ confirmavit, & augmentum, quod fecit vobis Adam filius ejusdem Odonis: Ex dono Roberti de Flerlesei Gfortum cum omnibus pertinentiis secundum formam cartæ ipsius: Ex dono Adam filii Petri, in Rumblesmora locum, qui vocatur Flaveddre cum omnibus pertinentiis suis, & in villa, quæ vocatur Stainburch, sartum illud, quod vocatur Dggedewaith, & totam mineram ferri de prædicta villa, & in bosco ipsius villæ materiam & ligna ad carbones & alia, quę necessaria fuerint, & communem pasturam ipsius villæ, & cætera, secundum formam cartæ ipsius: Ex dono Torphini & Alani filii ejus, unam carrucatam terræ in Albestein, sicut in chirographo illorum continetur: Ex dono fratrum Hospitalis sancti Petri de Eboraco illam partem terræ, quam habuerunt in Bolthebi, sicut in carta & chirographo eorum continetur: Ex dono Gervasii, & Benedicti filii ejus pratum, quod dederunt vobis in Kocheberch: Ex dono Odonis de Nes pratum, quod dedit vobis in Walterholm: Ex dono Hugonis del Tuith pratum, quod dedit vobis in Kochesberch: Ex dono Hugonis Malebestie pratum, quod dicitur Dswaldeshenges: Ex dono fratrum Hospitalis de Witebi duas bovatas terræ in Dovetun secundum formam cartæ illorum; Ex dono Ricardi Cumin unam carrucatam & dimidiam in Stainchroff, sicut ipse Ricardus vobis concessit, & cartâ suâ confirmavit. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus & sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus omnino a vobis decimas exigere præsumat. Addentes etiam auctoritate Apostolica prohibemus, ne quis fratres vestros, clericos videlicet sive laicos, post factam in Monasterio vestro professionem, absque licentia vestra suscipere audeat vel retinere. Sancimus etiam, ne quis Archiepiscopus vel Episcopus sive cujuslibet ordinis persona locum vestrum a divinis interdicat officiis, nisi Abbatis vel fratrum ipsius loci evidens & manifesta culpa extiterit. Liceat autem vobis, cum commune interdictum terræ fuerit, clausis januis, & exclusis excommunicatis & interdictis, divina officia celebrare. Paci quoque & tranquillitati vestræ paterna solicitudine providentes, auctoritate apostolica prohibemus, ut nullus infra clausuram locorum sive grangiarum vestrarum violentiam vel rapinam vel furtum facere, vel hominem capere audeat; & si quis hoc temerario ausu præsumpserit, tamquam sacrilegus judicetur, & excommunicationis ultione plectatur. Præterea omnes libertates seu etiam immunitates ac regias consuetudines, a carissimo filio nostro Henrico Rege Anglorum vobis & Ecclesię vestræ indultas, & scripti sui pagina roboratas, auctoritate Apostolica confirmamus, & illibata statuimus perpetuò permanere: prohibentes, ne quispiam hominum vos aut Ecclesiam vestram de omni temanatala, denegeldis, omnibus assisis, consuetudinibus, auxiliis, placitis, & de omni terreno servitio, quod alicui sæculari personæ pertinebat, audeat infestare; sed liberi & quieti ab hujusmodi exactionibus maneatis, quemadmodum prædictus filius noster Rex Henricus sive avus ejus senior Henricus, scriptis suis vobis rationabiliter confirmaverunt. Præterea, dilecte in Domino fili, A. Abbas, religionem in Monasteriis, quibus præesse dinosceris, stabilitam, in Domino proficere cupientes, statuimus, ut in omnibus Monasteriis, quæ de Monasterio, cui præsides, sunt egressa, & in his, quæ de egressis ab eodem Monaste-

Nonnulla concedit privilegia.

nasterio prodierunt, tam de ipsis personis quàm de rebus Monasteriorum juxta Cistercienfium fratrum institutionem, disponendi & ordinandi liberam habeas facultatem. Præsenti quoque decreto sancimus, ut Episcopi, in quorum Episcopatibus Monasteria vestra consistunt, nec regularem & canonicam electionem Abbatis vestri unquam impediant, nec de removendo ac deponendo eo, qui pro tempore fuerit, contra statuta Cisterciensis Ordinis,& auctoritatem privilegiorum suorum se nullatenus intromittant. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare &c.

Dat. die 20. Novemb. an. Dom. 1160. Pontif. an. II.

Data Anagniæ per manum Hermanni S.R.E. Subdiaconi & Notarii, XII. Kal. Decembris, Indictione IX. Incarnationis Dom. an. MCLX. Pontificatus verò Domni Alexandri Papę III. anno II.

IV.

Privilegium Confirmationis bonorum, ac libertatum Ecclesiæ S. Cuthberti de Kadeferd.

Ibidem.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Willielmo Priori Ecclesiæ sancti Cuthberti de Kadeford, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

EFfectum justa postulantibus indulgere, & vigor æquitatis, & ordo exigit rationis: præsertim quando petentium voluntatem & pietas adjuvat, & veritas non relinquit. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicus, qui secundùm Dei timorem, & B. Augustini regulam noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ex dono Willelmi de Luvetot fundatoris ipsius Ecclesiæ, & heredum ejus, locum ipsum, in quo eadem Ecclesia sita est, cum terris decimis & omnibus earum pertinentiis: Ecclesiam de Malcringham, Ecclesiam de Gringeleja, Ecclesiam de Normaton Ecclesiam de Wisson, Ecclesiam de Coleston, Ecclesiam de Willeley, quicquid habetis in Ecclesiis de Bisterton, & de Claverburtet, de Beriswell, cum pertinentiis earum: præterea decimas omnes de terris ejusdem Willemi de Honore de Blida de omnibus rebus, ex quibus decima dari solet, & dari debet: In Berdemyc duas bovatas terræ: In Coleston duas bovatas terræ cum mansura una de dominio ejusdem Will: In Burfod quatuor bovatas: In Wistron quatuor bovatas terræ cum una mansura, & totam terram ipsius Williemi de Berteby & Slaswic, præter unam bovatam terræ: In Bayton novalia Sothmi: In Dormaton terram Domini sæpesati Willelmi cum prato. Hovalia, Wlfac, & Bolum cum molendinis, & nonalia de Ehorp: In Sthirakis unam bovatam terræ, cum mansura una, & totam terram ex parte rivuli versus meridiem: in eadem villa Novalia de Apelia, & Gravam, sicut per fossatam clauditur, Molendinum de Banton cum vivario, molendinum Sthirakis: in Kampton unam piscariam, & totum situm villæ de Radeford, sicut per fossatum clauditur: Ex dono Gilberti de Wenil, terram de Brist cum molendino, & dimidiam bovatam terræ in Belh: Ex dono Roberti de Stivellei sex bovatas terræ in Remhall: Ex dono Radbriton locum Stellerce cum omnibus pertinentiis suis: Ex dono Aviciæ filiæ Wil. de Taneya tres bovatas terræ in Termodestone: Ex dono Ceciliæ uxoris Richardi de Luwetot, quicquid habetis in territorio Ecclesiæ de Dinisleja. Libertates quoque & immunitates a regibus sive Principibus pia vobis devotione concessas nihilominus præsentis scripti pagina confirmamus. Sane novalium vestrorum, quę propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus a vobis decimas præsumat exigere: In parrochialibus autem Ecclesiis, quas tenetis, liceat vobis de fratribus vestris Sacerdotes eligere, & Episcopo præsentare, qui de plebis quidem cura eidem Episcopo; de rebus vero temporalibus ad ipsam Ecclesiam pertinentibus vobis debeat respondere. Statuimus præterea, ut nulli Ecclesiasticæ sæcularive personæ in præfata Ecclesia liceat, injustas exactiones vel indebitas exercere, vel Sacerdotibus in eis Ecclesiis commorantibus indebite gravamina irrogare. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen canonicâ justitiâ Matricis Ecclesię, & parrochialium Ecclesiarum, de quibus mortuorum corpora assumuntur. Porro cum commune interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis tintinnabulis, suppressa voce divina officia celebrare. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Priore vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia vel violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum pars consilii sanioris secundùm Dei timorem, & beati Augustini regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine

Ecclesiam hanc sub protectione Sedis Apost. recipit.

Bonaque omnia ei confirmat.

Libertates a Regibus concessas ratas habet.

Indebitas decimas ab eodem exigi vetat.

Presbyteros Parochiis præficiendos Episcopo præsentandi facit facultatem.

Sepulturam loci liberam declarat.

In communi interdicto suppressa voce divina celebrari officia concedit.

Abbatem a Monachis eligendum statuit.

Solitæ conclusiones.

ne districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Datum Anagniæ per manum Hermanni sanctæ Romanæ Ecclesiæ Subdiaconi, & Notarii, XI. Kal. Februarii Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ anno MCLXI. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno II. *Dat. die 22. Januarii anno Dom. 1161. Pont. an. II.*

V.

Canonizatio S. Eduardi Regis Angliæ, ejusque adscriptio in numerum SS. Confessorum.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerab. fratribus Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, aliisque Ecclesiarum Prælatis, per Angliam constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Illius devotionis constantiam, & fidei firmitatem, quam circa Matrem vestram sacrosanctam Romanam Ecclesiam exhibetis, diligentiùs attendentes, in id propositum voluntatis adducimur, ut vos sicut carissimos fratres, & speciales Ecclesię filios sincera caritate in Domino diligamus, propensiùs honoremus, & postulationes vestras, quantum cum Deo possumus, libenti animo admittamus. Inde utique fuit, quod super petione, quam de Eduardo, glorioso quondam Rege Anglorum, canonizando, & in Sanctorum cathalogo ascribendo, tam charissimus in Christo filius noster Henricus, Illustris Anglorum Rex, quàm vos ipsi, nobis instantiùs porrexistis, solicitam cum fratribus nostris deliberationem habentes, libro miraculorum inspecto, quæ dum in carne mortali viveret, & postquam de præsenti seculo est assumptus, omnipotens Dominus per suam misericordiam declaravit: Visis etiam literis antecessoris nostri pię record. Innoc. Papæ, vestris quoque testimoniis inde receptis; quamvis negotium tam arduum & sublime non frequenter soleat, nisi in solemnibus Conciliis de more concedi; de communi tamen fratrum nostrorum consilio, juxta votum & desiderium prædicti filii nostri Regis, ac vestrum, corpus ipsius Confessoris ita glorificandum censuimus, & debitis præconiis adorandum in terris, sicut eumdem Confessorem Dominus per suam gratiam glorificavit in Cœlis. Unde videlicet inter sanctos Confessores de cætero numeretur, qui hoc ipsum apud Deum signis meruit ac virtutibus obtinere. Quia igitur decet honestatis vestræ prudentiam, eum præcolere, & toto studio venerari, quem auctoritate Apostolica venerandum vestra postulavit devotio, & colendum, universitatem vestram per Apostolica scripta monemus, & exhortamur in Domino, quatenus eum ita deinceps studeatis debitis obsequiis honorare, ut ipsius intercessionibus apud districtum Judicem mereamini veniam obtinere, & gloriosum in æterna beatitudine præmium invenire.

Henrici Regis Angliæ, & Prælatorum Regni preces apud Pontificem pro Canonizatione S. Eduardi.

Illum Pontifex attentis ejus meritis ac miraculis SS. Confessorum ascribit numero.

Hortaturque Prælatos ad ejusdem venerationem.

Dat. Anagniæ VII. Idus Februarii.

VI.

Privilegium confirmationis Archiepiscopatus Januensis, ac bonorum omnium, ad eum spectantium; cui nonnulla Monasteria, atque Ecclesiæ conceduntur.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Syro Januensi Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Ab Originali in Archiv. Ecclesiæ hujus edidit Ughell. loc. cit. Tom. IV. ubi de eadem.

Exordium.

Superna & inffabilis providentia Majestatis sacrosanctam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem instituit & magistram, ut, prælata cæteris, merita respiceret singulorum, & ad similitudinem æterni & justi Judicis unicuique pro meritorum qualitatibus responderet. Unde & eadem sancta Ecclesia eos, quos fideles filios reperit, clementiori tractare gratia consuevit, & quos ferventiores circa suum obsequium intuetur, multiplici prærogativâ honoris est solita sublimare. Nos igitur, qui in Sede Apostolica beato Petro Apostolorum Principi, licèt non suffragantibus meritis, ex divina dispositione successimus, quantam devotionem, reverentiam, sedulitatem obsequii tempore isto procelloso & turbido Januensis Ecclesia, & tota civitas, omni terrore postposito, nobis nostrisque Nuntiis exhibuerit, & quanta nos magnificentia & honore susceperit, diligentius attendentes: considerantes etiam, quanta nobis & successoribus nostris incrementa & commoda per sublimem & inclytam Januensem Civitatem poterunt provenire, antecessoris nostri felicis memoriæ Innocentii Papæ vestigiis inhærentes, qui personam tuam, & post te Januensem Ecclesiam, gloriosâ dignitatis excellentiâ sublimavit ad honorem exaltatum in gloria, & servitium, quæ B. Petro, & S. R. E. fidelissima, & ad quiescendum ei, sicut dictum est, promptissima perseverat, & de cætero id te facturum promptius pollicetur, eamdem dignitatem tibi & successoribus tuis de communi fratrum nostrorum consilio duximus confirmandam. Quod enim te, frater Archiepiscope, jam dictus antecessor noster Innocentius privilegio decoravit, & in Archiepiscopatum promovens, insigne te gratia reddidit ampliorem, nos ratum habemus, auctoritate Apostolica roborantes Episcopatus in Corsica, Marianensi, Nebiensi, & tertium, cujus sedem memoratus Innocentius Ecclesiam sancti Petri de Acci constituit, & cui unam plebem de Mariana, & alia de Aleria concessit, Bobiensem quoque Episcopatum, ac illum de Brumiate cum Ecclesiis suis, quas circa se in castellis suis habet, quem idem antecessor noster de novo constituit, tibi tuisque successoribus, sicut & ipse antecessor noster fecisse dignoscitur, Metropolico jure subjicimus. Veruntamen Episcopatum Januensem, & te videlicet & posteros tuos ab omni emancipatos subjectione, in manu propria libere retinemus; Statuentes, ut Januensis Archiepiscopus a suffraganeis suis Episcopis consecretur; Pallium Pontificale ad officii plenitudinem a Sede Apostolica recepturus. Præterea illam sincerissimam devotionem tam tuam quâm Civitatis tuæ, & multimoda obse-

Januensis Civitas de Alexandro PP. optime merita.

Episcopatus in Corsica Januensi Ecclesiæ subjectos eidem confirmat: nonnullaque concedit privilegia.

Archiepiscopi vero perpetuam Legationem concedit.

obsequiorum officia, quæ nobis hactenus fideliter & liberaliter impendistis, & jugiter etiam exhibetis, in memoria retinentes, ut Januensis Clerus, & Populus ad servitium & honorem Ecclesiæ tanto ferventiùs accendantur, quanto Ecclesiam & Civitatem Januensem a Sede Apostolica cognovit ampliùs honorari, communicato fratrum consilio legationem transmarinam tibi tuisque successoribus in perpetuum duximus concedendam: ita quidem, ut singulis octenniis cum Episcopo, vel Cardinali Romanę Ecclesiæ illuc accedere debeatis, a nobis & a catholicis successoribus nostris eamdem auctoritatis & potestatis plenitudinem recepturi, quam Episcopus & Cardinalis habuerit, qui a nobis & successoribus nostris illuc de corpore Ecclesiæ fuerit destinatus. Monasterium quoque, quod in Insula Gallinaria situm est, ad jus S. R. E. specialiter pertinens, & Ecclesias in castro & suburbio Portus-veneris a jurisdictione Lucensis Episcopi eximentes, tibi & his, qui post te successerint, in perpetuum Apostolica auctoritate concedimus, & præsenti privilegio confirmamus. Albigaunensem insuper Episcopatum tibi & successoribus tuis concedimus, ita quod a biennio postquam fuerit Ecclesiæ restitutus, eumdem Episcopatum perpetuò habeatis. Denique ut Januensis civitas, quæ cœlestis Numinis adjuta favore de inimicis Crucis Christi triumphum frequenter, & victoriam reportavit, & plurimas eorum urbes mira quadam & invicibili potentia subjugavit, ampliori honoretur fastigio dignitatis, equo cum navo albo in processionibus uti, & Crucem Dominicam per subjectam vobis Provinciam portandi, sicut prænominatus antecessor noster Innocentius concessisse dignoscitur, tibi tuisque successoribus licentiam damus, & liberam concedimus facultatem. Pallio verò infra Ecclesiam perfrueris his diebus, in Cœna Domini, Pascha, Ascensione, Pentecoste, in festivitate Apostolorum Petri & Pauli, S. Joannis Baptistæ, S. Laurentii, tribus festivitatibus B. Mariæ, & solemnitate Omnium sanctorum, S. Syri, Nativitatis Domini, Epihania, in die Anniversario consecrationis tuę, in consecratione quoque Episcoporum, Basilicarum, & ordinationibus Clericorum. Abbatiam quoque de Tyro ad melioramentum, salvâ sanctæ Romanæ Ecclesię proprietate ac censu, sicut & supradictus prædecessor etiam Innocentius fecisse cognoscitur, tibi, frater Archiepiscope, tuisque successoribus duximus commitendam. Si qua igitur in posterum ecclesiastica sęcularisve persona, hanc nostrę constitutionis & confirmationis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione debita & congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem hæc nostra statuta servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Nonnullas alias Ecclesias ac Monasteria elargitur. Crucis prælationem, ac Pallii usum concedit. Abbatiam de Tyro eis subjicit. Solitæ conclusiones.

Alexandri PP. & S. R. Ecc.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episc.
Ego Ubaldus Presb. Card.
Ego Joannes Presb. Card. S. Anastasiæ.
Ego Gregorius Sabinensis Episc.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc.
Ego Bernardus Portuensis Episc.
Ego Gualterus Albanensis Episc.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin.
Ego Arditius Diac. Card. S. Theodori.
Ego Riso Diac. Card. SS. Cosmę & Damiani.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani.
Ego Joannes Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.

Cardd. subscriptiones.

Datum Laterani per manum.........
V. Idus Aprilis Indict. IX. Incarn. Dom. MCLXI. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. anno II.

Dat. die 11 Aprilis anno Dom. 1161. Pont. an. II.

VII.

Confirmatio statutorum, ab Hugone Rutenense Archiepiscopo pro Ordine & quiete Cleri suæ Diœceseos.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Hugoni Rutenensi Episcopo, salutem & Apostolicam benedictionem.

Ex Concil. Tom. XIII. col. 238.

Quoties ea, quæ ad pacem pertinent, postulantur a Sede Apostolica confirmari, tantò super his benigniorem assensum nos convenit adhibere, quantò ex bono pacis plura commoda, & gratiora singulis proveniunt incrementa. Ex quodam siquidem rescripto, a tua nobis fraternitate transmisso, ad audentiam nostram pervenit, quod tu, habito consilio Abbatum, Præpositorum, & Archidiaconorum tuorum, & Baronum terræ, cum nobili viro Hugone fratre tuo Comite Rutenæ, hujusmodi pacem & concordiam statuisti: Quòd omnes res mobiles & immobiles, & omnes homines tam clerici quàm laici, in omni tempore sint sub ea pace securi. Nec ulli liceat pręter armatos milites & clientes, quælibet arma ferre, nisi milites enses solummodo, & clientes singulos baculos ferant, qui pacis, sicut cęteri, debent securitate gaudere. Et præter eos, qui hanc pacem, sicut statuta est, noluerit firmare, & inviolabiliter observare, sicut de his, qui publice perjurant, vel fidem mentiuntur pro manifesto debito, seu pro cognita fidejussione, de rebus eorum pignorandis licentia non denegetur: vobis tamen exceptis. Ad ejusmodi vero pacis & securitatis sustentationem & defensionem statutum est, ut Abbates, Archidiaconi, Archipresbyteri, Monachi, Canonici, Priores, & omnes clerici, qui proprias Ecclesias regunt, milites quoque, & mercatores, atque burgenses, qui facultatibus abundaverint, & omnes etiam homines tam clerici quàm laici, qui habuerint par boum seu aliorum animalium, cum quibus arare possint, sive amplius habuerint, vel qui habuerint summarium, equum scilicet vel equam, mulum vel mulam, quæ ad portanda onera licent, duodecim denarios Rutenenses, sive alios tantumdem valentes, donent. Cum vero habuerint ovile ovium, dent pro eo sex denarios ejusdem monetæ, vel alios æquivalentes. Totidem autem dabunt qui habent unum bovem tantùm, vel aliud animal, cum quo valeant arare, sive asinum, quem possint locare. Clientes vero, & artifices, scilicet fabri, sarto-

Exordium. Confessus Rutenensis. In eo latæ pœnæ contra arma deferentes; Contra publicè perjurantes, fidem mentientes de re, vel pecunia accepta &c. Pretium statutum rerum commodandarum &c.

Summaque a familiis solvenda tamquam decima.

sartores, pelliciarii, & omnes operarii, aut sex, vel sicto, seu duodecim denaris, secundum suorum cappellanorum arbitrium dabunt. Verùm si pater cum filiis, seu fratres sive consanguinei fuerint, qui nondum sunt invicem separati, nec sunt res eorum divisæ, unus pro omnibus dabit: alioqui solvat unusquisque pro se. Commune autem istud per singulas parochias debet reddi cum scripto unius parochianorum, quem cappellanus cum consilio sui Archipresbyteri & voluntate suorum Parochianorum elegerit; Et in die statuta ab ipso Parochiano, & cum eodem scripto ad Rutenensem Ecclesiam deferatur.

Aliæ leges.

Quisquis autem res suas amiserit, postquam commune, sicut prædictum est, solverit, in integrum restituatur; si tamen certam personam, quæ res sibi ablatas habeat, vel locum, ubi sunt, poterit demonstrare; sin autem, minime. Si verò inimicos villas vel oppida deprædari vel diruere forte contigerit, res quidem mobiles emendabuntur de communi; sed damna rerum immobilium non restituentur, nisi quantum a malefactoribus poterit recuperari. Clerici vero, qui proprias Ecclesias non habent, nisi par boum habuerint, non cogantur dare, si nolint; sed non dato communi, si forte res suas perdiderunt, eis nequaquam emendabuntur. Additum est in prædicta pace, ut cappellani Ecclesiarum, & omnes laici, a quatuordecim annis & supra, pacem & commune firmare debeant, & observare. Qui verò in hoc obedire contempserint, debent ab Ecclesiæ liminibus coerceri, & ab omni pace fieri alieni. Ecclesię quoque parochiarum, in quibus violatores pacis habitaverint, a divinis vacent officiis, donec ipsi ad emendationem venire cogantur: Quam siquidem pacis institutionem, quemadmodum a vobis facta est, & rescripto authentico roborata, firmam & ratam habemus, & eam auctoritate apostolica confirmamus, & presentium scripto communimus: Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli, se noverit incursurum.

Hæc omnia sub pacis nomine contenta a Pontifice confirmantur.

Dat. die 14. Maji anno Dom. 1161. Pont. an. II.

Datum Verulis, secundo Idus Maii, Pontificatus nostri anno secundo.

VIII.

Privilegium confirmationis Donationum omnium factarum Monasterio de Khorney.

Ex Tom. II. Monast. Anglicani.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Herberto Abbati Ecclesię sanctæ Mariæ & sancti Botulphi Chorney, ejusque fratribus tam presentibus quàm futuris religiosam vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

JUstis Religiosorum desideriis consentire, & rationabilibus eorum petitionibus clementer annuere, Apostolicæ Sedis, cui largiente Domino deservimus, auctoritas, & fraternæ charitatis unitas nos hortatur. Quocirca, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostrâ protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum juste & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Insulam videlicet Chorney, in qua ipsum Monasterium situm est, cum nemore & marisco & omnibus appendiciis suis, Ecclesiam de Nitlesey, Ecclesiam de Stangrud, Ecclesiam de Fakessey, Ecclesiam de Nodeston, Ecclesiam de Raddon, Ecclesiam de Remton, Ecclesiam de Stibinton, Ecclesiam de Emymell, Ecclesiam de Bollehorst, & Ecclesiam de Bibelden cum una hida terræ & decimis ejusdem villæ & omnibus oblationibus, Ecclesiam S. Gregorii de Ehetford, duas Ecclesias de Deping, Ecclesiam de Eid, quicquid juris in Ecclesia de Wenge habetis: In Comitatu Cantabrigiæ Wytlefeyam, & omnes illas rationabiles consuetudines, quas habebat Eliensis Ecclesia in Hundredis suis de Wycheforde, de terra & de hominibus Thornensibus: Ecclesiam de Witlesey, exceptis propriis regalibus consuetudinibus, quæ super terram illam evenerint, quas Hervæus primus Eliensis Episcopus cum assensu Capituli sui, Ecclesiæ vestræ in eleemosynam rationabiliter contulit in die Dedicationis ejusdem Ecclesiæ: In Comitatu Huntigdoniæ, Renton, Wodeston, Jakestey, & mercatum ejusdem villæ Soka, & Saka, & Eol, & Eeam, & Infangenthef, & omnibus ejusdem pertinentibus consuetudinibus, medietatem Stagni, quod Wytlesmere dicitur, Stangrund, Starshved, Naddon, Stbeston, duas hidas & dimidiam, & in Stibington v. virgatas pertinentes ad Sibeston, & decimam unius carucæ in Sibeston: In Stibinton decimam Rogerii: In villa, quæ dicitur Eobinton, vj. hidas: In prato de Stanton xxviii. acras de diversis hominibus: In Doppedethorn xiv. acras terræ, & pratum eidem terræ pertinens: In Villa, quę dicitur Nuntendon duas domos & tarras, in quibus ipsæ domus sunt: Jus quod habetis in Ecclesia omnium Sanctorum, de mercato ejusdem villæ: Decimam Widonis filii Goscelini in Destreton: In Stolkesnorth duas virgatas terræ & dimidiam, & aliam terram in eadem villa, viii. solidos annuatim reddentem: De dono Andreæ Revelli xv. acras, quas dedit in eleemosynam pro se & omnibus parentibus suis vivis & mortuis: In comitatu Nampton Emymell, duas hidas & molendinum, terram in Lustemyk, item dimidiam virgatam terræ, & decem acras de Inland in prædicta villa, unam hidam in Rande cum redditu ejus scilicet xiii. dimidiam hidam in Charmalton: Terram de Pippewell de dono Willielmi de Albeni Brittonis: Et in Stoke unam carucatam terræ de dominico ejusdem villæ cum tofta & prato & tota communitate in bosco & plano & pascuis: De dono Alberici de Emymell duas garbas decimbrum sex carucarum trium villarum, scilicet, Istep, Drayton, Edinton: In comitatu de Warremick, Salebrigg cum appendiciis suis, unam virgatam terræ in Welshamcote, & molendinum de Ruton, servitium Edrici de Stlechenho cum sua terra, scilicet v. jugera in cam-

Bonorum omnium confirmatio, nonnulla enumerantur.

campo, & in villa tres croftas & dimidiam: In comitatu Bedfordiæ duas hidas & dimidiam in Bollehorst: In Wildene duas virgatas terræ cum hominibus, qui illas tenent: In Bedeford unam domum & terram ei pertinentem: Item in Norfolcia in villa, quæ dicitur Tuameres, unam terrulam reddentem quinque solidos: Item medietatem villæ, quæ dicitur Wenge, & dimidium molendini ejusdem villæ: Insuper villanum unum nomine Normanum cum terra sua, scilicet una virgata in prædicta villa: Item X. solidos de redditu molendini de Teseburge cum dimidio augumentationis, quantum creverit: Piscationem de Welle, de Delme, de Tillinga, de Trillinga: Item terram de Stanford: Item heremitorium de Trokenholt: Terram, quam habetis in Chelsey: Terram, quam habetis in Csune: Terram, quam habetis in Tid: Ex dono comitis de Clara redditum centum solidorum, sub jurejurando promissum: Ex dono Hugonis filii Radulfi de Wildeboef unam virgatam terræ, & libertatem, quam beatus Adelwoldus Episcopus, fundator prædicti Cœnobii, favente Rege Edgaro, & S. Dunstano Dorobernia Archiepisc. Oswaldo Eboracen. Archiepisc. & omnibus aliis Episcopis, Abbatibus, & Baronibus totius Angliæ, eidem loco concessit, & scripto proprio confirmavit. Sane novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium nullus omnino a vobis decimas exigere præsumat. Obeunte verò te, tunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptione seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi assensu, vel fratrum pars concilii sanioris, secundùm Dei timorem & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesanorum Episcoporum canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen.

Inhibitio, ne de novalibus aliqua exigatur decima.

Abbatis electio Monachis asseritur.

Solitæ conclusiones.

Dat. Turonis. per manum Hermanni sanctæ Romanæ Ecclesię Subdiaconi, & Notarii, V. Idus Januarii, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ an. MCLXIII. Pontif. verò Alexandri Papæ III. an. IV.

Dat. die 9. Januarii anno Dom. 1163. Pont. ann. IV.

IX.

Confirmatio privilegiorum Prioratus sanctæ Mariæ de Campo in Pago Ruscinonensi.

Ex Archivo hujusce Prioratu, edidit Baluzius in Appendice Marc. Hispan. numer. CCCCXXXVIII.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Poncio Priori Ecclesiæ sanctæ Mariæ de Campo, ejusque fratribus, tam pręsentibus quàm futuris, canonicè substituendis in perpetuum.

Exordium.

Effectum justa postulantibus indulgere juris ratio exigit, & vigor postulat æquitatis, maximè cum petentium voluntates & pietas adjuvat & veritas .... Quocirca, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & pręfatam Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicus, qui secundùm Deum & beati Augustini regulam in eadem Ecclesia noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter conservetur; Pręterea quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam de Paciano cum decimis, primitiis oblationibus & alodiis suis, sicut Udalgarius bonę memorię quondam Elmensis Episcopus eam Ecclesiæ vestrę concessit: & Ecclesiam sancti Stephani de vineis, quæ consistit in Parrochia Ecclesię de Paciano, cum alodiis & pertinentiis suis: Ecclesiam sancti Martini de Laurone, Ecclesiam sanctæ Mariæ de villare Millariis, sicut præfatus Episcopus vobis eas concessit, Ecclesiam sanctę Mariæ de Villare cum decimis primitiis alodiis & oblationibus suis, sicut bonę memoriæ Petrus Bernardi Elenensis Episcopus vobis justè concessit, excepto synodali censu, quem Elenensi Ecclesiæ reservavit: quicquid etiam Ermengaudus, & Petrus Bernardi bonæ memoriæ, quondam Elenenses Episcopi, pietatis intuitu eidem Ecclesię vestræ rationabiliter contulerunt. Sane novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium nullus a vobis decimas præsumat exigere. Adjicimus etiam, ut nulli fratrum vestrorum liceat post factam in eodem loco professionem absque Prioris sui licentia de claustro discedere; discedentem verò absque communium literarum cautione nullus audeat retinere. Prohibemus autem, ut parrochianos Ecclesiæ vestræ, salvâ canonicâ justitiâ Ecclesiæ vestrę in sepultura recipere nemo pręsumant. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Priore, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia pręponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, de vestro vel aliorum Collegio, secundùm Dei timorem & B. Augustini regulam providerint eligendum. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum

Canonicum Ordinem in hoc Prioratu servari mandans,

Bona omnia ei confirmat.

Exemptio a solutione decimarum.

De obedientia Priori pręstanda.

De Prioris electione per Fratres facienda.

De Sepulturæ inibi constituendæ libertate.

rum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi excommunicati vel interdicti fuerint, nullus obsistat: salvâ canonicâ justitiâ illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione atque sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Ad indicium autem hujusmodi a Sede Apostolicâ perceptæ protectionis duos solidos nobis nostrisque successoribus singulis annis persolvetis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Ecclesiæ sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Decretum pro indemnitate bonorum.

Annuus census Sedi Apost. persolvendus.

Solitæ clausulæ pœnales.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episc.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anastasiæ.
Ego Gualterius Albanensis Episcopus.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina.
Ego Guillelmus tit. S. Petri ad Vincula Presb. Card.
Ego Otto Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tull.
Ego Boso Diaconus Cardinalis sanctorum Cosmæ & Damiani.
Ego Cintius Diac. Card. sancti Adriani,

Dat. die 22. Januarii ann. Dom. 1163. Pont. ann. IV.

Datum Senonis per manum Hermanni, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Subdiaconi & Notarii, XI. Kal. Februarii Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIII. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno IV.

X.

Confirmatio bonorum omnium, ac pertinentiarum Monasterii de Rorsham, quod sub protectione Sedis Apostolicæ subjicitur.

Ex Tom. II. Monast. Angl.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Bernardo Priori Monasterii sanctæ Fidis de Norsham, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Religiosam vitam eligentibus Apostolicum convenit adesse præsidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito revocet, aut robur, quod absit, sacræ Religionis infringat. Quocirca, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Villam de Norsham cum hominibus terris nemoribus pascuis, & pertinentiis suis, quemadmodum Robertus filius Walteri, & filii ejus, vobis dederunt; & Hospitale ejusdem villæ, quod habetis a fratribus hospitalis Jerusalem, cum nemore & omnibus pertinentiis suis, terram de Kuddaham, cum omnibus pertinentiis suis, quam Sibilla Uxor præfati Roberti vobis dedit, Ecclesiam de Horsfarda, & Ecclesiam de Bor: In Lundoniis Ecclesiam sanctæ Margaretæ cum omnibus terris, quas in eadem villa Robertus filius Walteri vobis in elemosinam dedit: Decimas quoque de Alretuna, de Sibetuna, de Gulwerstunia, de Colerbo, de Relmigaham, de Colostunia, de Flemewrda, de Wdetuna, de Semera, de Tikebzou, de Tersham, de Storlei, de Cranesforda, de Benges, de Stramingaham, de Ludaham, de Dalingaho, de Stantuna, de Sarlingaham, de Sutburna, de Adelingetuna, de Ghor, de Stilibi, de Stocos, de Hoa, de Sotesham, de Wituella, & terram de Odetuna, & omnes terras & domos, quæ vobis in Norwico, & Gernamuta in elemosina rationabiliter sunt concessa: Molendinum de Baldrusella, & tresdecim solidos in Kareseja, & in Bucchesshala: Molendinum Dalraforda, terram quam Symon Pecchi vobis in elemosinam dedit, terram Radulfi de Bervreswerda, terram quam vobis dedit Willielmus de Chorzo in Bischele, terras quoque quas Willielmus Bardulfus vobis dedit in Srecaham, & in Spicafurda, terram quam Baldwinus filius Guidonis vobis dedit in Ruchingaham, terram quam Hugo de Duillers vobis dedit in Kalaxaforda, terram de Nuntersfon, quam Ricardus filius Gaufridi vobis dedit, & salinas quas Willielmus Strabo vobis dedit in Kimnaham, redditum quem Radulfus filius Baldwini vobis dedit, & terram de Rendringlat, quam Willielmus de Bisnei vobis dedit. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, supradictum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiovè commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata

Monasterium hoc sub protectione Sedis Apost. recipit;

Bonaque omnia eidem confirmat.

Decretum pro immunitate eorundem bonorum.

Pœnæ contra violatores Privilegii hujus.

trata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesię Episcopus ss.

Ego Ubaldus Ostiensis Episcopus ss.

Ego Bernardus Portuensis, & sanctæ Rufinæ Episcopus ss.

Ego Gualterus Albanensis Episc. ss.

Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem ss.

Ego Henricus Presb. Card. tit. sanctorum Nerei & Achillei ss.

Ego Joannes Presb. Card. tit S. Anastasiæ ss.

Ego Guillelmus Presb. Card. tit. S. Petri ad Vincula ss.

Ego Jacintus sanctæ Marię in Cosmedin Diac. Card. ss.

Ego Otto Diac. Card. sancti Nicolai in Carcere Tulliano ss.

Ego Ardicio Diac. Card. sancti Theodori ss.

Dat. die 26. Maji anno Dom. 1163 Pont. ann. IV.

Datum Turon. per manum Hermanni sanctæ Romanæ Ecclesiæ Subdiaconi & Notarii, VII. Kal. Jun. Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIII. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno IV.

X I.

Confirmatio bonorum omnium Monasterii Beatæ Mariæ de Shyrborne, quod sub protectione Sedis Apostolicæ recipitur.

Ibid.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Clementi Abbati beatæ Mariæ de Shyrborne, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum,

Exordium.

RELigiosam vitam eligentibus Apostolicum convenit adesse presidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito revocet, aut robur, quod absit, sacræ Religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & prefatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam scilicet parochialem sanctæ Mariæ de Shyrbone, quam idem Abbas tenet in præbendam a Sarisburiensi Ecclesia, cum cappellis, terris, decimis, & adjacentiis suis: terras, hospites, & domos censuales in eadem villa Shyrborn: Stapelbugg cum Ecclesia ejusdem villæ, cappellis terris & omnibus adjacentiis suis: Westonam cum omnibus pertinentiis suis: Hortonam cum Ecclesia ejusdem villæ, & capella de Onolton eidem Ecclesię adjacenti, cum terris decimis & omnibus pertinentiis suis, cappellam sanctæ Trinitatis de Watham, & domos censuales in eadem villa cum terris decimis & omnibus pertinentiis suis: Ecclesiam sanctæ Mariæ de Wymborne, & domos censuales in eadem villa: partem terræ, & cappellam, quam habetis in Maneriode Kingeston: Ecclesiam sanctæ Marię Magdalenæ sitam juxta castrum Sherborne cum cappellis sancti Michaelis & sancti Probi, & omnibus pertinentiis suis: Molendinum in villa Shyrborne juxta Cappellam sancti Andreæ, & vivarium proximum eidem molendino, & decimis omnium vivariorum tam de anguillis quàm de cæteris piscibus, & decimam vini de vinea ejusdem villę Shyrborne: Manerium de Woborne cum cappella ejusdem villę & terris decimis & omnibus pertinentiis suis: Comptonam, & aliam Comptonam cum cappellis decimis & omnibus pertinentiis suis: Manerium de Ehorneford cum cappella terris decimis & omnibus pertinentiis suis: Manerium de Bradford cum Ecclesia ejusdem villæ, & cappellis terris decimis & omnibus pertinentiis: Wycam & Loscumbe cum omnibus pertinentiis suis: Daltheſtoke cum Ecclesia ejusdem villæ, & cappellis terris decimis & omnibus pertinentiis suis: Corundunam, & Ritherstoke cum omnibus pertinentiis suis: Corescumbam & Ecclesiam ejusdem villæ cum cappellis terris decimis & omnibus pertinentiis suis: Stoke cum Ecclesia ejusdem villæ & cappellis terris decimis & omnibus pertinentiis suis: Bromlegam, & Laverstokam cum omnibus pertinentiis suis: Lym cum Ecclesia ejusdem villæ & cappellis terris decimis & omnibus pertinentiis suis: Setonam cum Ecclesia ejusdem villæ cum cappellis terris decimis salinis & omnibus pertinentiis suis: Beram cum omnibus pertinentiis suis: Lyteleham cum Ecclesia ejusdem villæ & terris decimis & omnibus pertinentiis suis: Conswillam cum Ecclesia ejusdem villæ & terris decimis & omnibus pertinentiis suis: Bromlegam & Stiwtke cum omnibus pertinentiis suis: Ecclesiam sanctæ Mariæ de Cadweli cum cappellis terris decimis & omnibus pertinentiis suis: Ecclesiam sancti Ismaelis de Pennalt cum terris decimis & omnibus pertinentiis suis: Ecclesiam sancti Eltwyci de Penbyay cum terris decimis & omnibus pertinentiis suis. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, providerint eligendum. Sepulturam quoque illius Loci liberam esse concedimus, ut eorum devotioni & extremæ volutati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ parochialium Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumentur. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro

Monast. hoc sub Apostolica recipit protectione,

Bonaque omnia confirmat.

Abbatem per Monachos eligendum declarat:

Sepulturam quoque ibi fore liberam.

Decretum pro indemnitate Monasterii ejusdem cum solitis clausulis.

pro quorum gubernatione ac substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ authoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua ergo in futurum ecclesiastica sęcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit. potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem prẹmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dat. die 5. Junii anno Dom. 1163. Pont. ann. IV.

Datum Turon. per manum Hermanni sanctæ Romanæ Ecclesiæ Subdiaconi, & Notarii, Non. Junii, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ MCLXIII. Pontificatus Domni Alexandri Papæ III. anno IV.

XII.

Confirmatio privilegiorum Monasterii Canigonensis.

Ex Archiv. Monast. hujus edidit Baluzius loc. cit. numero CCCCXXXIX.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Raymundo Abbati Monasterii sancti Martini Canigonensis, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

QUotiens illud a nobis petitur, quod rationi & honestati convenire dinoscitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus annuimus, & præfatum Monasterium S. Martini Canigonensis, quod utique juris & proprietatis beati Petri existit, ad exemplar prædecessoris nostri felicis memoriæ Sergii Papæ, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui secundùm Deum, & B. Benedicti regulam in eodem Monasterio noscitur institutus, futuris temporibus inviolabiliter observetur. Preterea quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum, quem Guifredus Comes bonæ memoriæ vobis dedit, in quo ipsum Monasterium situm est, cum decimis & primitiis eidem Monasterio concessis, Ecclesiam sancti Saturnini de Verneto cum decimis & primitiis & omni libertate sua, villam de Verneto cum terminis & pertinentiis, villam de Odelo cum terminis & pertinentiis suis, & quicquid Guifredus Comes, vel alii Christifideles in villa & Parrochia de Marchexanes præfato Monasterio contulerunt, Ecclesiam sancti Vincentii de Elz cum decimis primitiis alodiis & oblationibus suis, prædia possessiones & alodia in Parrochia sanctæ Mariæ de Marcevol, prędia possessiones & alodia in Parrochia sanctæ Eulalię de Arbosols, prædia possessiones & alodia in Parochia sanctæ Columbæ de Triliano, prædia possessiones & alodia in Parrochia sancti Stephani de Saorra, prædia possessiones & alodia in Parrochia sanctæ Eulaliæ de Foliano, prædia possessiones & alodia in Parrochia sancti Martini de Ascaro, prædia possessiones & alodia in Parrochia sancti Jacobi de Anyer, prædia possessiones & alodia in Parrochia de Belloco, prædia possessiones & alodia in Parrochia sancti Cosmæ de Sagdaniano, prædia possessiones & alodia in Parrochia sancti Marcelli de Flucano, alodia quæ habetis in Celrano Aureliano & Guissano cum omnibus pertinentiis suis, prædia quæ habetis in villa de Esna, & in Parrochia sancti Stephani de Egued, in Parrochia sanctæ Columbæ de Avidano, in Parrochia sancti Saturnini de Targuesona, in Parrochia sancti Vincentii de Villa-alta, in Parrochia de Edorres, in Parrochia sancti Gennesii de Ezerr, in Parrochia sanctę Leocadiæ de Darna-collecta, in Parrochia sancti Juliani de Estanar, & in villa de Bajanda, in Parrochia sancti Martini de Ix, in Parrochia sancti Vincentii de Exaneda, in Parochia sancti Martini de Arao, in Parrochia sancti Stephani de Euvils, Ecclesiam sanctæ Fidei de Taltorta cum omnibus pertinentiis suis, & quicquid juris habetis in Parrochia sancti Petri de Alp, in Parrochia sanctæ Mariæ de Mosoll, in Parrochia sancti Laurentii de Adas, & in Parrochia sancti Saturnini de Faustiniano, decimas & primitias & jura, quæ habetis in Ecclesia sancti Martini de Casafabra, & in ejus Parrochia: alodia & possessiones in Parrochia sancti Stephani de Illa, & in Parrochia de Pontiliano, Ecclesiam sancti Romani cum omnibus pertinentiis suis: prædia possessiones & alodia in Parrochia sancti Martini de Caneto, & in villa sancti Laurentii, in villa sancti Felicis, & in Parrochia de Corbera, & in Parrochia sanctæ Eulaliæ de Millars: insuper quicquid juris habetis in Comitatu Bisuldunensi, Ceritaniensi, Confluentensi, Rossilionensi. Chrisma verò Oleum sanctum, consecrationes Altarium seu Basilicarum, ordinationes Monachorum vel Clericorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, benedictionem Abbatis, & cætera ecclesiastica Sacramenta, a Diœcesano suscipietis Episcopo, si quidem catholicus fuerit, & gratiam Sedis Apostolicę habuerit, & ea gratis & absque pravitate aliqua vobis voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis, quemcumque catholicum malueritis, adire Antistitem, qui nimirum nostra fultus auctoritate, quod postulatur, indulgeat. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti fuerint, nullus obsistat: salvâ matricis Ecclesiæ justitiâ, aliarumque Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi quali-

re.

Monast. sub protectione Sedis Apost. recipiens,

Bona omnia confirmat.

Privilegia nonnulla concedit.

Abbatem a Monachis eligi constituit.

bet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Ad hæc, sicut prædictus antecessor noster Sergius Papa instituisse dinoscitur, ita & nos duximus statuendum, ut præfatum Monasterium nulli nisi tantùm Romano Pontifici debeat esse subjectum. Ad indicium autem hujus a Sede Apostolica perceptæ libertatis, unum morabatinum nobis nostrisque successoribus annis singulis persolvetis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum, liceat præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione ac substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua ergo in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Monasterium autem soli Rom. Pontifici subjectum fore declarat.

Decretum indemnitatis bonorum.

Solitæ conclusiones.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiȩ Episcopus.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc.
Ego Bernardus Portuensis & sanctæ Rufinæ Episcopus.
Ego Gualterus Albanen. Episc.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. sanctæ Crucis in Hierusalem.
Ego Henricus Presb. Card. tit. sanctorum Nerei & Achillei.
Ego Albertus Diac. Card. tit. sancti Laurentii in Lucina.
Ego Jacintus Diac. Card. sanctæ Mariæ in Cosmedin.
Ego Otto Diac. Card. sancti Nicolai in Carcere Tulliano.
Ego Boso Diac. Card. sanctorum Cosmæ & Damiani.

Datum Turonis per manum Hermanni sanctæ Romanæ Ecclesiȩ Subdiaconi & Notarii, IV. Idus Junii Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIII. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno IV.

Dat. die 10. Junii anno Dom. 1163. Pont. ann. IV.

XIII.

Confirmatio Institutionis Canonicæ in Placentina Ecclesia, in qua decernitur, ut Archipresbyter a Canonicis solummodo eligatur.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, A. Archipresbytero Placentinȩ Congregationis, & universis Cappellanis fratribus ejusdem Congregationis, tam prȩsentibus quàm futuris, in perpetuum.

Edidit Campi Hist. Placentina Tom. II. in Regest.

FIdei & devotionis, quam circa sacrosanctam Romanam Ecclesiam, & nos ipsos, prȩsertim in schismaticæ persecutionis tempore habuisse noscimini, considerantes affectum, tantò libentius devotas Universitatis vestræ preces admittimus, quanto de sinceritatis vestræ constantia nobis ibi universali Ecclesiæ majora commoda provenisse sentimus. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, Institutionem Congregationis vestræ, a bonȩ memoriȩ Sigefredo Placentino quondam Episcopo rationabiliter ordinatum, & electionem Archipresbyteri ejusdem Congregationis de arbitrio fratrum utiliter institutam, sicut a temporibus prædicti Episcopi usque nunc observatum dinoscitur, vobis vestrisque successoribus auctoritate apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus; Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam nostrȩ confirmationis &c.

Placentinæ Ecclesiæ pro Alexandro PP. fides contra Pseudopapâ.

Privilegium, de quo in rubrica.

Dat. Turon. XVII. Kalend. Junii.

Dat. die 15. Junii an. Dñi 1163. (a). Pontif. an. IV.

X I V.

Confirmatio cujusdam Privilegii, ab Urbano PP. II. Guixalensi Monasterio concessi.

Laudatum hic Urbani Privilegium nondum inveni.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Berengario Abbati Guixalensis Cœnobii, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris regulariter substituendis, in perpetuum.

Ex Archiv. Monast. hujus edidit Baluzius Marc. Hispan. in App. pend. n. 440.

PIÆ postulatio voluntatis effectu debet prosequenti compleri, ut & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & Guixalense Cœnobium, in quo divino mancipati estis obsequio, prædecessoris nostris felicis memoriȩ Urbani Papæ vestigiis inhærentes, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma

Exordium.

Hocce Monasterium sub Sedis Apost. protectione recipiens,

Eidem bona omnia confirmat.

(a) Hoc siquidem anno habitum est Turonense Concilium.

firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam sanctę Mariæ de Fanals, alodium quod vocatur de Villa-magna, alodium de Catiano sive de Peruls, alodium de Locustaria cum manso, quod vocatur Prau, & omnibus pertinentibus suis, alodium de Panedes & de Spanedad, alodium de Rodegario, alodium vallis Aradi cum ipsa foxa, quæ fuit Richellis Comitissæ, alodium quod est in parrochia sancti Martini de Romaniano, donationes quas Arnulfus Episcopus, Almaricus clericus, Gaufredus Vitalis, & Bernardus filius prefati Gaufredi, in Ecclesiam vestram contulerunt, cum vivolariis, quæ tenuerunt per sanctum Felicem, decimas & primitias vallis Aradi & villæ Mordanici, & de novis rupturis, quæ factæ sunt in alodium sancti Felicis a die, qua capta fuit Barchinon, usque ad tempora ista, sicut ex concessione Rodegarii Episcopi & Canonicorum Gerundensis Ecclesiæ vobis datæ sunt: domos & possessiones, quas habetis in Civitate Barchinonę & in ejus territorio, domos quas habetis in civitate Gerundæ, alodia & possessiones de Quartiano, alodia & possessiones de Lodrich, decimas & primitias in villa Olivis & in valle Aradi, decimas omnium piscium, qui capti fuerint a Conanglon usque ad sanctum Leontium, alodium de Fanalis, decem & octo mansos cum eorum pertinentiis, alodium quod fuit Suniarii Comitis aliorumque hominum, alodium de Colonico, alodium quod fuit Bertrandi Arnalli, alodium de villare de Vern, alodium quod est infra eamdem parrochiam, alodium de villa Romani, de valle Lubrica, & de Torrodella, de Palatio Frugelli, de Jofredi, de Buade, de Fontanilies, de Aguels, de Lidrinid, de Pubal, de valle Durcheras, de valle de Palatio Revani. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia preponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatióne ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvis in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumtionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque si divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat: Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniat. Amen.

Abbatem a solis Monachis eligi jubet:

Decretum immunitatis a quacumque molestia &c.

Solitæ conclusiones.

Alexandri P.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Et S. R. E. Card subscriptiones.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis sanctæ Crucis in Hierusalem.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Cosmedin.
Ego Bernardus Portuensis & sanctæ Rufinæ Episc.
Ego Albertus Presbyter Cardinalis tituli sancti Laurentii in Lucina.
Ego Ardicio Presb. Card. sancti Theodori.

Dat. die 25. Junii, anno Domini 63. Pontif. an. IV.

Datum apud Dolense Monasterium per manum Hermanni sanctæ Romanæ Ecclesię Subdiaconi, & Notarii, VII. Kal. Junii Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papę III. an. IV.

XV.

Canonizatio S. Bernardi, primi Abbatis Clarevallensis, & Institutoris Ordinis Monachorum Cistercíensium S. Benedicti, ejusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum, cum institutione suæ festivitatis.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Abbatibus, aliisque Ecclesiarum Prelatis, in Regno Franciæ constitutis, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Plurimorum instantia pro Canonizatione Bernardi Abb. Claræ-vallis.

Contigit olim, dum essemus Parisiis constituti, ut magni quidam ac venerabiles Viri, de canonizando sanctę record. Bernardo, quondam Clarevallensi Abbate, facerent mentionem, optantes utique, & piis nobis precibus suggerentes, ut in Concilio, quod de proximo erat Turonis celebrandum, digno huic & laudabili voto celerem daremus effectum. Cumque nos eidem negotio favorabili satis intenderemus affectu, supervenit multitudo & frequentia petitorum, qui in diversis provinciis rem similem postulabant. Unde cum videremus non posse congruenter omnibus satisfieri, statutum fuit pro scandalo devitando, etiam in hoc differri. Nuper autem ex instantia & devotione Clarevallis Fratrum, & aliarum sublimium personarum eisdem apud nos precibus innovatis, reduximus ad memoriam nostram ejusdem beati Viri sanctam & venerabilem vitam, qualiter ipse singularis gratiæ prærogativa suffultus, non solùm in se ipso sanctitate ac religione præfulserit, sed etiam in universa Ecclesia Dei fidei & doctrinę lumine radiarit; Fructum verò, quem in domo Domini & verbo operatus est & exemplo, nullus fere terminus sanctæ Christianitatis ignorat; cum usque ad dexteras quoque & barbaras nationes sanctæ Religionis instituta transmiserit, atque Monasteriorum fundationem extenderit, & infinitam multitudinem peccatorum, per viæ sæcularis latitudinem incedentem, ad spiritualis vitæ rectitudinem revocarit; Specialiter autem Sacrosanctam Romanam Ecclesiam, cui auctore Deo præsidemus, ita quondam sub gravis persecutionis turbine laborantem, tam vitæ merito, quàm datæ sibi cælitùs sapientiæ studio sustentavit, ut dignè quidem & nobis & omnibus ejusdem Ecclesiæ filiis in memoria habendus sit, & devotione perpetua venerandus. In afflictione verò corporis sui usque adeo fili

Cujus virtutes & merita hic indicantur.

Mun-

Mundum, seq; mundo reddidit crucifixum, ut confidamus Martyrum quoque eum merita obtinere sanctorum, quem confessionis ordine, & parsimonia vitæ tam longum constat duxisse Martyrium. Quibus omnibus pia consideratione pensatis, & in Concilio Fratrum nostrorum expositis, confisi de misericordia Dei, cui perseveranter & fideliter militavit, nec non & de beatorum Petri & Pauli Apostolorum, & ejusdem beatissimi Confessoris meritis præsumentes, eum Apostolicę Sedis auctoritate Cathalogo Sanctorum adscribi mandavimus, & commemorationis suæ Festum decrevimus amodo publicè celebrandum. Vos ergo, qui & ejusdem Sedis Apostolicę instituta suscipere, & Deum in Sanctis suis consuevistis gloriosiùs honorare, sic memoriam Sancti hujus celebretis in terris, ut precibus ejus & meritis digna præmia recipiatis in cęlis.

Hic ideo Pōtifex SS. Confessorum cathalogo illū adscripsit ejusque festum celebrari jubet.

Hortatur Prælatos ad ejus venerationem

Dat. Anagnię XV. Kalendas Februarii MCLXIV.

Dat. die 17. Januarii ann. Dom. 1164. Pont. ann. V.

XVI.

Monasterio S. Crucis Ordinis S. Benedicti Burdigalen. Diœcesis, quod sub protectione suscipit Sedis Apostolicæ, bona omnia confirmat, nonnullaque elargitur privilegia.

Ex Gall. Christ. novæ edit. Tom. II. inter Instrum. Eccl. Burdigalen. num. LII.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Bertrando Abbati Monasterii sanctæ Crucis Burdigalensis, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ postulatio voluntatis debet effectu prosequente compleri, & ut devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium S. Crucis, in quo divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Imprimis siquidem statuentes, ut Ordo monasticus, qui secundùm Deum, & B. Benedicti regulam in ipso Monasterio institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Quascumque præterea possessiones, quęcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam S. Macharii, sicut eam de communi fratrum nostrorum consilio Monasterio vestro adjudicavimus; quidquid Guilelmus Bonus, quondam Burdegalensis Comes, fundator ejusdem Monasterii, rationabiliter eidem Monasterio concessit; Ecclesiam sancti Michaelis extra urbem Burdegalensem supra Garumnam fluvium sitam cum oblationibus & libertatibus suis, Ecclesiam sancti Martini de Sardiraco cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Machao cum decima & adjacenti insula, Ecclesiam sancti Hilarii de Ortulano cum decima & pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Georgii de Insula cum decima & pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Stephani de Witurna cum decima & pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Martini de Cambas cum suis pertinentiis, Ecclesiam sancti Petri de Lupiag cum parte decima & pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Severini de Marca cum pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Martini de Blancafort cum pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Albini de Blanhac, Ecclesiam sancti Cirici de Catirenaco cum pertinentiis suis: In Agennensi Episcopatu Ecclesiam sanctæ Mariæ de Alemannis cum decimis & pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Joannis de Auriolo cum parte decima & pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Mauritii cum decima & pertinentiis suis. Præterea definitivam sententiam super querela illa, quæ inter vestrum & B. Severi Monasterium de Ecclesia sanctę Mariæ de Solaco preteritis temporibus vertebatur, per Amatum quondam Olorensem, & Hugonem olim Diensem, Episcopos, tum Sedis Apostolicæ Legatos, in Burdegalensi Concilio promulgatam, & ab antecessoribus nostris Urbano, & Paschali, Romanis Pontificibus, cum ad eorum esset relata præsentiam, de fratrum suorum Episcoporum & Cardinalium Concilio confirmatam, sicut in authenticis eorum scriptis exinde factis noscitur contineri, nos auctoritate apostolica confirmamus. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat; salvâ tamen justitia parochialium Ecclesiarum, de quibus mortuorum corpora assumuntur. In Parochialibus autem Ecclesiis, quas tenetis, liceat vobis, Sacerdotes eligere, & electos Episcopo repræsentare, quibus, si idonei inventi fuerint, Episcopus animarum curam committat, & de plebis quidem cura iidem Sacerdotes Episcopo, de temporalibus verò vobis debeant respondere. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia proponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars sanioris consilii, secundùm Deum, & B. Benedicti Regulam providerint deligendum. Decernimus ergo &c. Ad indicium hujus a Sede Apostolica perceptę protectionis, marbotinum unum nobis nostrisque successoribus, vos vel successores vestri annis singulis persolvetis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sęcularisve persona &c.

Monasterium sub protectione Sedis Apost. recipiens,

In eoque Monasticam servari mandans disciplinam,

Donationes omnes, universaque bona eidem confirmat.

Sententiam à Delegatis Apostolicis in quadam controversia Monasterium respiciente latam, ratam habet.

Sepulturam inibi cuilibet eligere permittit:

Salvâ justitiâ Parochiarum.

Presbyteros in Ecclesiis Monast. subjectis a Monachis eligi statuit, dummodo curam animarum ab Episcopo recipiant.

Abbatis electionem ad eosdem Monachos pertinere statuit.

Censum ab eis Sedi Apost. annuatim persolvi vult.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesię Episcopus ss.

Ego Ubaldus Ostiensis Episc. ss.

Ego Bernardus Portuensis & sanctæ Rufinæ Episc. ss.

Ego Galterius Albanensis Episc. ss.

Ego Jacintus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Cosmedin ss.

Ego Cencius Diaconus Cardinalis sancti Adriani ss.

Ego Petrus Diaconus Card. sancti Eustachii juxta templum Agrippę.

Ego Manfredus Diaconus Card. sancti Georgii ad Velum Aureum.

Ego Ubaldus Presbyter Card. tituli sanctę Crucis in Hierusalem ss.

Ego Henricus Presbyter Card. tituli sanctorum Nerei & Achillei ss.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego

Ego Joannes Presbyter Card. tituli sanctæ Anastasiæ ss.

Dat. die 4. Januarii ann. Dom. 1164. Pont. ann. V.

Datum Senonas per manum Hermanni S.R.E. Ecclesiæ Subdiaconi & Notarii Senonis. II. Non. Februarii, Indictione XX. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIV. Pontificatus Domni Alexandri Papæ III. anno V.

XVII.

Privilegium confirmationis bonorum, & concessionis immunitatum Monasterio S. Satyri Bituricen. Diœcesis.

Gall. Christ. nov. edit. To. II. inter Instrum. Eccles. Bituricen. n. LX.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Joanni Abbati Ecclesiæ sancti Satyri, quę juxta Sacrum-Cæsaris sita est, cum fratribus tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

DEsiderium, quod ad religionis propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum suffragium impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & pręfatam Ecclesiam sancti Satyri, in qua divino mancipati estis obsequio, ad exemplar patris & prædecessoris nostri sanctæ recordationis Eugenii Papæ, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & pręsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicus, qui secundùm Domini, & beati Augustini regulam in eadem Ecclesia institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, procurante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: In castro Cęsaris-sacro Ecclesiam videlicet sancti Petri, Ecclesiam sancti Dionysii, Ecclesiam sancti Iterii, cappellam sancti Hilarii, quæ est in turre Comitis, & omnia, quæ in ipso castro sive in censu, sive in Ierdis, & in cæteris consuetudinibus, seu in decimis parochię possidetis, reditumque jure consuetudinario in Ligeris fluvio possidetis: Ecclesiam de Talverniaco, & quidquid in ipsa parochia tam in censu quàm in decimis possidetis: Ecclesiam de sancto Baudelio, & quidquid in ipsa parochia in decimis, in censu, in consuetudinibus, in pratis, & in terra arabili possidetis: Ecclesiam de Dergicis, & quidquid in ipsa Parochia possidetis: Ecclesiam de Herriaco, & quidquid in ipsa Parochia in censu, in decimis, in terra arabili, & in nemore possidetis: Ecclesiam de Vinomo, & quidquid in ipsa Parochia in decimis, & in censu possidetis: Ecclesiam de Jocis, & quidquid in ipsa Parochia possidetis: Ecclesiam de Grellia, & quidquid in ipsa Parochia in decimis & in censu possidetis: Ecclesiam de Jalonnia, & quidquid in ipsa Parochia in decimis, in censu, in terra arabili, in pratis, & in nemore possidetis: terram & prata de Bordis, & quidquid inibi possidetis: terram arabilem, censum & consuedines apud Elumolium: homines, censum, prata, nemus, & terram arabilem apud villam Donati, terram & prata apud Genevreiam: censum & terram apud Claumos, censum, vinearum & consuetudines, quas ibi habetis: jus quod habetis in reditu Ecclesiæ de Sancio: Ecclesiam de Jars, & quidquid in ipsa Parochia in decimis, in censu possidetis: alodium de Cocciaco cum omni possessione ejus, sive in terris, sive in pratis, nemoribus, & omnibus consuetudinibus: Salnajum de alodio de villa Genonis: cappellam sanctę Mariæ, quæ est in Concortallo castro Bernardi fluminis: Ecclesiam de Blanca-forte, & alodium de monte Morlonis, decimas, & quidquid in ipsa Parochia possidetis: Ecclesiam de Barloco, & quidquid in ipsa Parochia possidetis: Ecclesiam de Petrafitta, & quidquid in ipsa Parochia possidetis: Ecclesiam de Sariaco in Boschis, & quidquid in ipsa Parochia possidetis: alodium de furia Joannis cum omni possessione sua, sive in terris, sive in pratis, sive in nemore, sive in rusticis, & in omnibus consuetudinibus: alodium de Mavei: Ecclesiam de Bella-villa cum tota decima ejus, ipsam villam cum omni possessione ejus, sive in terris, sive in pratis, sive in nemoribus, & rusticis, sive in proprio, sive in casamento, & in omnibus consuetudinibus possidetis: Ecclesiam de Saviniaco, & quidquid in ipsa Parochia sive in decimis, sive in hominibus, sive in pratis, sive in nemoribus, sive in proprio, sive in casamento, & in omnibus consuetudinibus possidetis: Ecclesiam de Acigniaco, & quidquid in ipsa Parochia possidetis: Ecclesiam de sancta Gemina, & quidquid in ipsa Parochia habetis, sive in decimis, sive in in terra: alodium de Cappis cum omnibus pertinentiis suis, alodium de Lichiaco cum omni possessione ejus, sive in terris, sive in pratis, sive in nemore, & omnibus consuetudinibus: Ecclesiam sancti Dionysii de firmitate Humbaudii cum omnibus appenditiis suis: cappellam de Loco Dei cum omnibus possessiunculis suis: in pago Antissiodorensi curiam, quæ Meva dicitur & cappellam sancti Martini, quę in eadem sita est, & quidquid ad ipsam pertinet, sive in terris, sive in aquis, sive in viis, sive in pratis, sive in nemoribus, sive in censu, sive in consuetudinibus: Ecclesiam sancti Joannis Euangelistæ Bituricensis cum omnibus pertinentiis suis, videlicet cum terra Raimundi de Faja, quæ dicitur de Faita & de Puzols, cum nemore quoque, & terra plana, & pratis, quæ magister Hermannus Subdiaconus noster & Notarius eidem Ecclesię sancti Joannis acquisivit, & quidquid ad ipsum Raimundum hæreditario jure pertinet tam ex parte patris, quàm ex parte matris: terram etiam, quæ dicitur Ferragalli, & quidquid ad ipsius Ferragalli possessionem pertinet: cappellam de Montellis cum terra, pratis, molendinis, & usu nemorum, & omnibus ad se pertinentibus: Ecclesiam sancti Amatoris Antissiodorensis cum omnibus pertinentiis suis, videlicet cum Ecclesia de Bruneria, & omnibus pertinentibus: Ecclesiam de Lansec cum terris & pratis ad eam pertinentibus: Ecclesiam de Chavanna cum vineis, pratis, & decimis ad eam pertinentibus: Ecclesiam de Villa-feriol cum pertinentiis suis: cappellam sanctæ Marię de Cellis; concordiam verò de ripa Ligeris, a Rainaldo de Montefalconis ex parte merè vobis in pace dimissa, & aquæ

Ecclesiam hanc sub protectione Sedis Apost. suscipit.

Bonaque omnia concessiones juraque eidem confirmat.

& aquæ teloneo Decommum vestro similiter dimisso & excluso, nulli Ecclesiç vestræ ulterius concedenda, quemadmodum inter vos & ipsum per venerabilem fratrem nostrum Petrum Bituricensem Archiepiscopum rationabiliter facta est, & scripto firmata, auctoritate apostolica, confirmamus; Nemus, quod est juxta Ligerim fluvium, quod Vaurella, dicitur cum pratis, lacubus, censu, & consuetudinibus, & quidquid inibi habetis: Præbendam in Ecclesia sancti Stephani Bituricensis, sicut a catholicis Archiepiscopis & Capitulo ejusdem Ecclesiæ vobis commissa est: remissionem processionis, quam in inventione sancti Stephani Bituricensis facere solebatis, sicut a bonæ memoriç Alberico quondam Bituricensi Archiepiscopo facta est, & tam ab eo quàm a venerabili fratre nostro Petro, nunc Bituricensi Archiepiscopo, & Capitulo ejusdem Ecclesiæ, scripto authentico est firmata: Insuper etiam burgum ipsum, in quo eadem Ecclesia sancti Satyri sita est, cum immunitate, quam usque ad hæc tempora noscitur habuisse, & cum adjacenti sibi territorio juxta terminos antiquitus constitutos, idest a Dogio Gerardi defuncti per viam, quæ ducit citra ulmum Ricardi sursum tendens per vineas paululum supra Crucem usque ad fontanellas inter duas domos, & inde circumiens supra domos Fontenaici usque ad Crucem Uldrici progreditur via candida usque ad vallem Joannis de Charnis, & exinde dirigitur inter duo nemora, & per ponticulum de vineis usque in Ligerim descendit, ab omni jure vel exactione Regum & Principum liberam, infra quod territorium ex una parte oppidulum, quod Fontiniaçum dicitur, ex altera verò cappella sancti Theobaudi cum ædificiis ibidem constitutis: villam, quç dicitur Catonis; Nemus, quod Foliolium dicitur, quod juxta nemus comitis Theobaldi, quod Harnis dicitur, situm est, in quo nemore Comitis talem habetis consuetudinem, ligna scilicet ad vestros proprios usus, medietatem pasnagii, & propriorum porcorum portionem; præterea decimas ad jus Ecclesiarum vestrarum pertinentes, quç contra SS. Patrum decreta a laicis detinentur, de manibus eorum redimendi, &, quibuscumque rationabilibus modis poteritis, acquirendi licentiam vobis concedimus. Concordiam vero quæ inter vos & Sanctimoniales sancti Laurentii de Bituricensi super decimis de manu laicorum communiter acquisitis vel acquirendis rationabiliter facta est, & scripto hinc inde firmata, ratam permanere censemus. Nulli quoque fratrum post factam in præfata Ecclesia professionem absque Abbatis totiusque Congregationis permissione liceat e claustro discedere; discedentem vero absque communium literarum cautione nullus audeat retinere. Liceat autem Abbati, qui pro tempore fuerit, in eum, qui vobis ignorantibus aut invitis discesserit, si secundo tertiove commonitus redire contempserit, canonicam perferre sententiam. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu vel major pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Augustini regulam, de suo seu de alio, si expedierit, ejusdem Ordinis collegio providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, atque Archiepiscopi Bituricensis canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Nonnulla concedit Privilegia, statuitque aliqua pro Cœnobii quiete, regimine, & libertate.

Clausulæ.

EGO ALEXANDER Cathol. Eccl. Episc.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc.
Ego Bernardus Portuensis & S. Rufinæ Episc.
Ego Gualterius Albanensis Episc.
Ego Ubaldus Presb. & Cardinalis tit. S. Crucis in Hierusalem.
Ego Henricus Presb. Card. tit. sanctorum Nerei & Achillei.
Ego Guill. Presbyter Card. tit. sancti Petri ad Vincula.
Ego Jacintus Presb. Card. tit. S. Mariæ in Cosmedin.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano.
Ego Boso Diac. Card. sanctorum Cosmç & Damiani.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani.
Ego Petrus Diac. Card. S. Eustachii justa templum Agrippæ.
Ego Manfredus Diaconus Card. tit. S. Georgii ad Velum aureum.

Datum Bituricis per manum Hermanni S. R. E. Subdiaconi & Notarii, XVI. Kalendas Junii Indictione XII. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIV. Pontificatus verò Domni Alexandri Pontif. III. anno V.

Dat. die 17. Maii anno Dom. 1164. Pont. anno V.

XVIII.

Confirmatio Monasterii Boni-fontis Aduren. Diœcesis, bonorumque omnium ad illud spectantium, quç diminui, aut quolibet modo molestari interdicitur.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Petro Abbati Monasterii Boni-fontis, ejusque fratribus, tam prçsentibus quàm futuris, regularem vitam professis in præfato Monasterio.

Ex Gal. Christ. nov. edit. T. I. inter Instrum. Eccles. Adurensis n. XIII.

Religiosis votis annuere, & ea operis exhibitione complere, officium nos invitat suscepti regiminis, & ordo videtur exigere rationis. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & prçfatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri firma protectione

Exordium.

Monasterium sub protectione Sedis Apostol. recipit.

tectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, atque Cisterciensium fratrum institutionem in vestro Monasterio institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipsum, in quo Abbatia sita est, a quercu Genitheo usque ad rivulum de Manirera, ab Agunta de Sylveyra usque ad cacumen montis sancti Canii, ut recta linea vadit ad Exarlobin: totum locum de Exarlobin, Abbatiam de Balbona cum grangiis, & omnibus pertinentiis suis; Abbatiam de Caritate, quæ Foleus dicitur, cum grangiis & omnibus pertinentiis suis; terram de Bosartigua; totam terram de Cugurra, de Silva, de Silveyra, de Medas, de Grah, de Morters, de Osan, de sancta Maria, de Seih, Ecclesiam de Seih cum omnibus pertinentiis suis, locum de Labbatut, totam terram de Marera, locum de Sol Aldemari de Castaus, totam terram de Gotald Cuguravel, totam terram de Ruera, domum Arnaldi Bonag de Casanova, de Ardinag, de Rochan, de Villanova; terram Rogeri de Senadors, de Cassanha-bella; grangiam de Nodas cum pertinentiis suis; terram de Sedni, grangiam de Canet, de Carbona, de Riulan, de Laissa, de Querelag, de Borgal, de Rua, de sancto Laurentio cum omnibus pertinentiis suis, grangiam de Bonemayso, de Minag, totam terram alterius Minag cum omnibus pertinentiis suis, totam terram de Quini cum omnibus pertinentiis suis, domum Comitis Convenarum de Salvetat S. Egidii; grangiam de Las cum omnibus pertinentiis, totam terram de Spinaira, casale de Sagara cum omnibus pertinentiis suis; Boseus cum omnibus pertinentiis suis; Hospitale de Boseus cum omnibus pertinentiis suis: Pentegens cum omnibus pertinentiis suis; grangiam sanctę Fidei cum omnibus pertinentiis suis; Estivam de Semestra cum omnibus appenditiis, de Rivo majori cum omnibus appenditiis suis, donum de pascuis Comitis Convenarum Enardi, de punctis Galardæ uxoris ipsius, Bernardi de Turræ, Bernardi de Montald, Ramundi Guillelmi de Beura, & fratrum ejus. Sanè laborum vestrorum, quos propriis manibus vel sumptibus vestris, sive de nutrimentis vestrorum animalium, decimas aut primitias a vobis nullus præsumat exigere. Adjicientes etiam auctoritate Apostolica interdicimus, ut quis fratrum vestrorum clericus sive laicus post factam in vestro Monasterio professionem absque vestra licentia suscipere audeat vel retinere; paci quoque & tranquillitati vestræ paterna solicitudine providentes, auctoritate Apostolicâ prohibemus, ut infra clausuram locorum, sive grangiarum vestrarum nullus violentiam vel rapinam, sive furtum facere, vel hominem capere audeat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ in omnibus Apostolicę Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen.

Bonaque omnia eidem confirmat. — *A decimarum solutione eximit:* — *Ex Monasterii indemnitati consulit.* — *Clausulæ.*

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episc.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. sanctæ Crucis in Hierusalem.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tituli sanctæ Anastasiæ.
Ego Eguillinus tituli sancti Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis.
Ego Arnaldus Episcopus.
Ego Bernardus Portuensis & sanctæ Rufinæ Episcopus.
Ego Gualterius Albanensis Episcopus.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Cosmedin.
Ego Otto Diac. Card. sancti Nicolai in Carcere Tull.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Boso Diac. Card. SS. Cosmæ & Damiani.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani.
Ego Raymundus Diac. Card. S. Mariæ in Via lata.

Datum apud montem Pessulanum per manum Hermanni, S. R. E. Subdiaconi & Notarii, XII. Kal. Augusti, Indictione XII. Incarn. Dom. an. MCLXIV. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno. V.

Dat. die 21. Junii an. Dñi 1164. Pontif. ann. V.

X I X.

Monasterium S. Illidii, ejusque possessiones omnes Claromonten. Diœcesis sub tutela Sedis Apostolicæ suscipiuntur.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei &c. Arnaldo Abbati Monasterii B. Illidii, ejusque fratribus . . . .

Ex Tom. II. Gall. Christ. nov. edit. inter Instrum. Claromont. Eccles. num. XXXVII.

Exordium.

Quotiens illud a nobis petitur, quod Religioni & honestati convenire dignoscitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum suffragium impertiri. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium . . . . . sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Monasticus Ordo, qui secun-

secundùm Deum, & beati Benedicti regulam in eodem Monesterio institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona, idem Monasterium in præsenti justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, propitiante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam de Duriaco cum suis pertinentiis: quicquid habetis in villa de Grisolo, Ecclesiam de Vincherio cum cappellis ejusdem castelli & cæteris suis pertinentiis, Ecclesiam de Chasannolis, Ecclesiam de Belvezer, Ecclesiam S. Petri de Chalmez, Ecclesiam S. Felicis, Ecclesiam sancti Illidi de Valencha, Ecclesiam de Neyraco, Ecclesiam de Blanzaco, Ecclesiam S. Boniti, Ecclesiam de Nebesac, Ecclesiam de Agella, Ecclesiam de Schevina, Ecclesiam de Basvilla cum pertinentiis earumdem, Ecclesiam S. Petri Vetuli, Ecclesiam sancti Cassii cum pertinentiis suis: Ex dono Fulconis de Jaliniac terras & reditus de Ponte Lategeno usque ad Bellum-montem, & dominium in villa sancti Elidii. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ parochialium Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars sanioris consilii, secundùm Deum, & B. Benedicti regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut suas possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum, gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apost. auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastia sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat &c.

Bona omnia confirmantur.

Loci sepulturam liberam vult.

Et Abbatem a Monachis eligendum.

Clausulæ.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Episc. ss.

Ego Ubaldus tit. S. Crucis in Hierusalem ss.

Subscribunt alii undecim Cardinales.

Datum apud Clarum-montem per manum Hermanni S. R. E. Subdiaconi & Notarii, XVII. Kal. Jul. Indict. XIII. Incarnationis Dominicæ MCLXV. Pontificatus Domni Alexandri PP. III. anno IV.

Dat. die 15. Junii anno Dom. 1165. Pont. ann. VI.

XX.

Simile Privilegium pro Monasterio Mauziacensi ejusdem Diœcesis.

Ex loc. cit. XLVII.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Abbati Monasterii Maziacensis, cunctisque fratribus, tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, J. N............

EFfectum justa postulantibus indulgere, & vigor ęquitatis, & ordo exigit rationis; pręsertim quando petentium voluntatem & pietas adjuvat, & veritas non relinquit. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & pręfatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, ad exemplar prędecessoris nostri sanctæ recordationis Adriani Papę, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quęcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam de Gatteria, Ecclesiam de sancto Hilario cum cappella, Ecclesiam de Giaco, Ecclesiam de Marencalmis, Ecclesiam de Bortis, Ecclesiam de Oenc cum Parochia de Faravel, Ecclesiam de Rubiaco Royac cum appenditiis suis, Ecclesia videlicet de Castello pontis-Gibaldi, Ecclesiam de sancto Urso, Ecclesiam de Montibus cum cappella de Castro, Ecclesiam sancti Ypoliti, Ecclesiam de Wlvico cum cappella sanctę Mariæ, Ecclesiam de Martiaco, Ecclesiam de Monestrolo, Ecclesiam de Ceresio, Ecclesiam de Sana-cultura, Ecclesiam de Cella, Ecclesiam de Aluchiis, Ecclesiam sancti Andreę de Pathas, Ecclesiam sancti Boniti de Calmis, Ecclesiam de Roccaforti cum cappella de Castro, Ecclesiam sancti Boniti Montis-pancheri cum cappellis de Castro, Ecclesiam de Bodonia, Ecclesiam sancti Germani cum cappella de castro, Ecclesiam sancti Romigii, Ecclesiam de Sulec, Ecclesiam de Crusec, Ecclesiam de Laurigiis, Ecclesiam de Cos, Ecclesiam sancti Desiderii, Ecclesiam de Dreituirbias cum Ecclesia sancti Projecti & cappella de Palicia, Cappellam de Botiaco, Ecclesiam sancti Ambrosii, Ecclesiam Montis-petrosii, Ecclesiam sancti Dionysii, Ecclesiam de sancto Leontio prope Monasterium vestrum, Ecclesiam sancti Laurentii, Ecclesiam sancti Pauli, Ecclesiam sancti Calmutii, & Ecclesiam sancti Martini cum pertinentiis earum, Primiliacum, Tauriniacum, Mabiliacum, Salziniam, Plunberiam, Amanziacum, & Mirabellum cum villa adjacenti: terras de feudis domni de Cresto & domni de Rochafort in Lubartes; quicquid habetis in feudis domini de Camaleria, & domini de Ponte: terras de feudis domini de Caslucio, & domini de Turnolio, domini de Turriaco, domini de Monte-Gasconis, domini de Enaziaco, & domini de Cabaziaco, ter.

Exordium.

Monasterium hoc sub protectione Sedis Apost. suscipiens,

Bona omnia eidem confirmat.

terras, quas habetis in feudis domini de Ponte-pancerio, & domini de Scola, & domini de Castello sancti Germani. Statuimus etiam, ut nulli fas sit, novas & indebitas consuetudines vel exactiones eidem Monasterio vel Ecclesiis ejus imponere. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse censemus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ matricis Ecclesiç. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Deum, & beati Benedicti regulam prçviderint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu ab Abbatiæ dignitate destituere, sive quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Nonnulla statuit pro quiete immunitate & regimine Monast.

Clausulæ.

AlexandriPP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Episc.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc.
Ego Bernardus Portuensis & S. Rufinæ Episc.
Ego Gualterius Albanensis Episc.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anastasiæ.
Ego Guillelmus Presb. Card. tit. S. Petri ad Vincula.
Ego Jacintus Diac. Card. tit. S. Mariæ in Cosmedin.
Ego Otto Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano.
Ego Boso Diac. Card. SS. Cosmæ & Damiani.
Ego Cintius Diac. Card. sancti Adriani.
Ego Petrus Diac. Card. S. Eustachii juxta Templum Agrippæ.
Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum.

Dat. die 15. Junii anno Domini 1165. Pontif. anno VI.

Datum apud Clarummontem per manum Hermanni S. R. E. Subdiac. & Not. XVII. Kal. Jul. Indict. XIII. Incarn. Dom. an. MCLXV. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. an. VI.

XXI.

Confirmatio Bonorum omnium, pertinentium ad Monasterium S. Savini Tarbien. Diœcesis.

Ex Gall. Christ. novæ edit. T. I. inter Instrum. Eccl. Tarbien. nu. VIII.

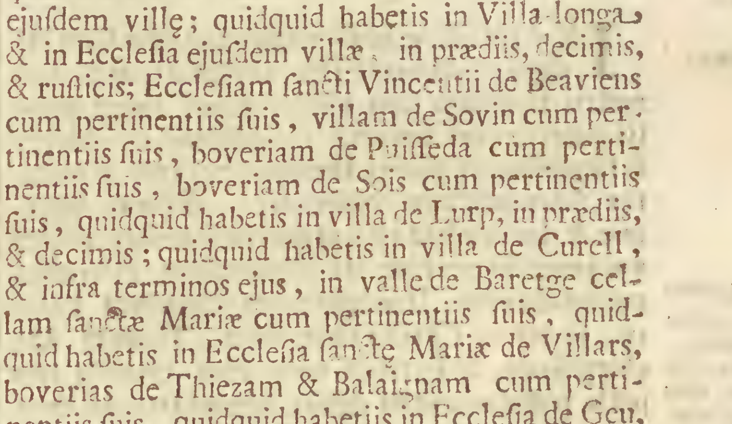
Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Deusdet electo sancti Savini, ejusque fratribus tam prçsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Bona, quæ confirmantur.

Quoties illud a nobis petitur, &c. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: castrum ipsum, in quo idem Monasterium situm est, Ecclesiam sancti Joannis cum villa de Bencus cum pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Martini de Arissans cum omnibus, quç infra ejusdem terminos idem Monasterium habet, Ecclesiam sancti Martini de Cauteres cum balneis, & quidquid in valle ipsa vel in æstivis habetis, cappellam sancti Andreæ de Solon, villam de Nestalas cum terminis suis & cappella sancti Petri ejusdem villæ, cappellam sancti Bartholomæi de Adast, cappellam sancti Martini de Balaignas, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Castel, Ecclesiam sancti Saturnini de Orout, & quidquid infra terminos ipsius villæ habetis, cappellam sanctæ Cæciliæ de Uzol, Ecclesiam sancti Saturnini de Ugos, quidquid habetis in Ecclesia sanctæ Mariæ de Cera, quidquid habetis in villa de Arreins, in prædiis, decimis & rusticis; quidquid habetis in villa de Aucum, & in villa de Guaillaguos, & in villa de Areisans, & in villa de Bun, in prædiis, decimis & rusticis; quidquid habetis in villa de Arras, & infra terminos ejusdem villç; quidquid habetis in Villa-longa & in Ecclesia ejusdem villæ, in prædiis, decimis, & rusticis; Ecclesiam sancti Vincentii de Beaviens cum pertinentiis suis, villam de Sovin cum pertinentiis suis, boveriam de Puisseda cum pertinentiis suis, boveriam de Sois cum pertinentiis suis, quidquid habetis in villa de Lurp, in prædiis, & decimis; quidquid habetis in villa de Curell, & infra terminos ejus, in valle de Baretge cellam sanctæ Mariæ cum pertinentiis suis, quidquid habetis in Ecclesia sançtç Mariæ de Villars, boverias de Thiezam & Balaignam cum pertinentiis suis, quidquid habetiis in Ecclesia de Geu, domos, quas habetis in Syracusana civitate cum solo sibi pertinenti, hortum cum vineis extra eamdem civitatem, campos quos habetis in territorio de Curtida; & quidquid præscriptum Monasterium a quadraginta annis huc usque justo titulo quietè & inconcussè possidet, & imprçsentiarum noscitur pacificè possidere, vobis nihilominus auctoritate apostolica confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare &c.

AlexandriPP.

EGO ALEXANDER Cath. Eccl. Episc. signavi.

Ego

& S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Bernardus Portuensis & S. Rufinæ Episcopus.
Ego Gualterius Albanensis Episcopus.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. sanctæ Crucis in Hierusalem.
Ego Bozo Presb. Cardinalis sanctæ Pudentianæ tit. Pastoris.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Damaso
Ego Theoditus Presb. Card. tit. Vestinę.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Cosmedin.
Ego Manfredus Diac. Cardin. S. Nicolai in Carcere Tulliano.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Ugo Diaconus Cardinalis S. Eustachii juxta templum Agrippæ.
Ego Petrus de Bonozo S. Mariæ in Aquiro Diac. Card.

Dat. die 17. Martii anno Dom. 1167. Pontif. anno VIII.

Datum Laterani per manum Gerardi S. R. E. Notarii XVI. Kal. Aprilis Indictione XV. Incarnationis Dominicæ anno MCLXVII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno VIII.

XXII.

Confirmatio Primatus Cantuariensis Ecclesiæ.

Ex VVillkins Concilia Britannia & Hibernia vol. II. pag. 446.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Thomę Cantuariensi Archiepiscopo, salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

IN Apostolicæ Sedis administratione, licèt indigni, disponente Deo, constituti, fratribus nostris Episcopis tam vicinis quàm longe positis paterna nos convenit dispositione consulere, & Ecclesiis, in quibus Domino militare noscuntur, suam justitiam conservare. Æquum namque & rationabile est, ut quemadmodum patres vocamur in nomine, ita nihilominus in opere comprobemur. Hoc nimirum charitatis intuitu, frater in Christo charissime, Thomas Archiepiscope, de fratrum nostrorum consilio tuis justis postulationibus debita benignitate duximus annuendum, atque prædecessorum nostrorum felicis recordationis Paschalis, & Eugenii, Romanorum Pontificum, vestigiis inhærentes, tam tibi quàm tuis legitimis successoribus Cantuariensis Ecclesiæ, Primatum ita plenum concedimus, sicut a Lanfranco, & Anselmo, aliisque ipsorum prædecessoribus, constat fuisse possessum; quicquid etiam dignitatis, seu potestatis eidem sanctæ Cantuariensi seu Dorobernensi Ecclesiæ pertinere cognoscitur, præsentis scripti paginâ confirmamus, sicut a tempore beati Augustini prædecessores tuos habuisse Apostolicæ Sedis auctoritate constat. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostrę confirmationis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non reatum suum congrua satisfactione correxerit, omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus indignationem incurrat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Amen. Amen.

Prædecessorum more Cantaurien. Ecclesiæ Primatum concedit; necnon dignitates omnes eidem confirmat.

Conclusiones.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

✠ EGO ALEXANDER Catolicæ Eccl. Episcopus.
✠ Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem.
✠ Ego Joannes Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii.
✠ Ego Henricus Presb. Card. tit. SS. Nerei & Achillei.
✠ Ego Boso Presb. Card. S. Pudentianæ tituli Pastoris.
✠ Ego Theodorus S. R. E. Presb. Card.
✠ Ego .... Presb. Card. tituli sanctæ Sabinę.
✠ Ego Bernardus Portuensis sanctæ Rufinæ Episcopus.
✠ Ego Gualterius Albanensis Episcopus.
✠ Ego Ugo Tusculanus Episcopus.
✠ Ego Conradus Moguntinæ Sedis Archiepiscopus, & Sabinensis Episcopus Cardinalis.
✠ Ego Jacintus Diaconus Card. sanctæ Mariæ in Cosmedin.
✠ Ego Otto Diaconus Cardinalis sancti Nicolai in Carcere Tulliano.
✠ Ego Ardicio Diaconus Cardinalis sancti Theodori.
✠ Ego Cintius Diaconus Card. sancti Adriani.
✠ Ego Manfredus Diaconus Cardinalis sancti Georgii ad Velum aureum.
✠ Ego Ugo Diaconus Cardinalis S. Eustachii juxta Templum Agrippæ.
✠ Ego Vittellus Diaconus Cardinalis sanctorum Sergii & Bacchi.
✠ Ego Petrus Diac. Card. sanctæ Mariæ in Aquirio.
✠ Ego Jer. Diaconus Card. S. Mariæ Novæ.

Dat. die 8. Aprilis anno Dom. 1167. Pontif. anno VIII.

Datum Laterani per manum Hermanni tituli sanctæ Susannæ Presbyteri Cardinalis, VI. Idus Aprilis Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ MCLXVII. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno VIII.

XXIII.

Confirmatio bonorum omnium, ac privilegiorum, a prędecessoribus summis Pontificibus Rivipullensi Monasterio concessorum.

Ex Archiv. Monast. hu ut edidit Baluzius Marc. Hisp. in Append. n. 448.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Abbati & fratribus Rivipollensis Monasterii salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

CUM nostrę solicitudinis sit & officii, Religiosorum locorum jura defendere, Monasterio vestro tantò volumus propensiori studio in suis justitiis providere, quantò majorem devotionem circa nos & Romanam Ecclesiam exhibetis. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris postulationibus ex ministerio suscepti regiminis inclinati, Monasterium sanctæ Mariæ de Metliano cum omnibus Ecclesiis sibi subditis, cum decimis & primitiis earum, cum castellis, almuniis, & cum aliis bonis & possessionibus suis, & Ecclesias alias & possessiones, quæ inferius subscribuntur, sicut eas rationabiliter possidetis, vobis & Monasterio vestro auctoritate apostolica confirmamus: castellum videlicet de Cidamon, & almuniam, quæ dicitur Alfandega, & castellum de Senan, Ecclesiam sanctę Cęciliæ de Moon cum omni parrochia sua, & decimis, & primitiis ad eam pertinentibus, & villam de Septemcasis, & villam de Lenars, & villam de Isovol cum

Bona omnia.

cum suis pertinentiis, & villam de Olot cum suis nemoribus & pertinentiis, & Ecclesiam sanctæ Leocadiæ cum villa, in qua est constituta, cum suis decimis & primitiis. Præterea quæcumque a prędecessoribus nostris Romanis Pontificibus concessa vobis sunt, & eorum privilegiis confirmata, sicut ea impræsentiarum tenetis, & alia, quæ legitime possidetis, vobis & Monasterio vestro nihilominus duximus confirmanda. Insuper etiam omnes salvitates, quæ a multis retro temporibus in villa, quæ conjuncta est Monasterio vestro, & in terminis ejus rationabiliter constitutæ sunt, præcipimus perpetuo inviolabiliter observari; sub interminatione anathematis prohibentes, ne quis salvitates & securitates ipsas, quæ pro communi utilitate Monasterii & hominum constitutæ sunt, ausu temeritatis infringat. Si quis autem confirmationis & prohibitionis nostræ contemptor extiterit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Data Anagniæ VIII. Idus Julii (*a*).

Quæ privilegia ei confirmat.

XXIV.

Ad Episcopum Placentinum, ut ablatam Canonicis S. Antonini ejusdem Civitatis terram de Burneto eisdem restituat.

Edidit Campi Hist. Placent. Tom. II. in Regest.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri S. Placentino Episcopo salutem, & apostolicam benedictionem.

EX trasmissa conquestione dilectorum filiorum nostrorum; Guidonis Præpositi, & Canonicorum Ecclesiæ sancti Antonini Placentiæ ad aures nostras pervenit, quod terram de Burneto, quam ad jus Ecclesiæ suæ asserunt pertinere, illicitè detines occupatam. Unde, quoniam Pontificalis officii dignitas, quam disponente Domino geris, te dehortatur, quę alterius juris sunt, detinere, fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus Ecclesiæ dictæ Præposito præscriptam terram liberè pacificèque restitutas; vel coram Judice communiter ab utraque parte electo, seu coram dilectis filiis nostris Rog. & Capon. eis plenam exinde justitiam non differas exhibere.

Dat. Benevent. Id. Martii.

Dat. die 15. Martii anno Dom. 1168.

(*a*) Balazius in marginali notula hocce Privilegium datum innuit hoc anno 1167. & quidem mense Julio, ut appareret in calce ejusdem.

Si quis miretur tantam Privilegiorum copiam a me hoc in Opere transcriptam, non inconsulto factum puter. Cum enim Pontificium Diplomaticum opus conficere mihi præscripserim, ut dixi in Præfatione, non erant hæc omittenda: injuriamque me non ferendam Pontificiæ curæ facturum putavi, si ea præterirem, ex quibus assidua Pontificum Romanorum pro creditis sibi Ecclesiis vigilantia, felicique imitanda exemplo, maximè appatet.

XXV.

Monasterium Monialium S. Victorini in Civitate Beneventana Apostolicæ Sedi immediate subjectum declaratur, nonnullisque augetur privilegiis.

Ex Archiv. Monast. hujus edidit Ughellius loc. cit. ubi de Beneventana Ecclesia.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Christi filiabus, Fuschæ Abbatissę Monasterii S. Victorini, quod in Beneventana Civitate situm est, ejusque Sororibus tam prę-sentibus quàm futuris monasticam vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

QUotiens illud a nobis petitur, quod religioni & honestati noscitur convenire, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum suffragium impertiri. Eapropter, dilectę in Domino filiæ, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut ordo Monasticus, qui secundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam in eodem Monasterio institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis, & iis......vos successerint, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Infra Beneventanam Civitatem domos cum casalibus & cum omnibus suis pertinentiis, Ecclesiam sanctæ Crucis ad portam Summam cum omnibus suis pertinentis, Ecclesiam S. Severiani cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Salvatoris de Prata cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Salvatoris de Alifa cum Ecclesiis suis, videlicet Ecclesiam sancti Secundini, Ecclesiam sancti Martini, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Arena cavata, Ecclesiam sancti Vitaliani, Ecclesiam sancti Petri de Mercato veteri, Ecclesiam sancti Christofori, Ecclesiam sancti Viti, Ecclesiam sancti Angeli de Rapa-canina cum pertinentiis earum: salvo tamen jure Monasterii sancti Vincentii de Monte, quod habet in præd. Monasterio sancti Salvatoris de Alifa: hortum propè sanctum Erasmum, hortum juxta Aquam longam, vineam de Casalico, vineam de Guardia cum pertinentiis earum, hæreditatem de Mathocca, vineas & terras de loco Cupuli cum pertinentiis suis, vineam de Faldula cum pertinentiis suis, vineas & terras de Montore cum pertinentiis suis, apud Tinam terras & sylvas; Sane si Mercatores & Peregrini se cum rebus suis Monasterio vestro intuitu devotionis reddere voluerint, eos recipiendi liberam facultatem habeatis; Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbatissa, vel earum qualibet, quæ tibi successerint, nulla ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quam sorores communi consensu,

Monasterium hocce sub protectione Sedis Apost. recipiens,

Eidem bona omnia confirmat.

Abbatissam a Monialibus eligendam,

vel fororum pars consilii sanioris secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint, a Romano Pontific. benedicendam. Et quia Monasterium vestrum specialiter juris & proprietatis beati Petri existit, & ad provisionem & dispositionem Romanæ Ecclesiæ nullo mediante noscitur pertinere, conditionem, quam Abbati & fratribus prædicti Monasterii S. Vincentii in Ecclesia vestra concessistis, quod scilicet post decennium tuum, filia Abbatissa, & earum, quæ post te succedent, per licentiam & per consensum Abbatis sancti Vincentii Abbatissam deberetis eligere, omnino irritum ducimus, & Apostolica auctoritate cassum; Nemini enim, licuit inconsulto Romano Pontifice prædicto, vestro Monasterio novam conditionem imponere, aut statum suum in deterius immutare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, earum, pro quarum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi in præscriptis Ecclesiis canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

& a Romano Pontifice benedicendam statuit. Concordiam quandam inter hanc Abbatissam, & Abbatem S. Vincentii, in præjudicium liberæ electionis ejusdem factam irritat.

Decretum immunitatis a qualibet externa molestia.

Cum solitis conclusionibus.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Episc.
Ego Ubaldus Ostiensis Episcopus.
Ego Bernardus Portuensis, & S. Rufinæ Episc.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Joannis & Pauli tit. Pammachii.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anastasiæ.
Ego Boso Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Pastoris.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci.
Ego Theoditus Presb. Card. S. Vitalis tit. Vestinæ.
Ego Jacintus Diac. Card. tit. S. Mariæ in Cosmedin.
Ego Ard. Diac. Card. S. Theodori.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani.
Ego Ugo Diac. Card. S. Eustachii juxta Templum Agrippæ.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro.

Datum Beneventi per manum Gratiani sanctæ Romanæ E. Subdiac. Not. VI. Kal. Maii Indict. I. Incarn. Dom. MCLXVIII. Pontificatus verò D. Alexandri PP. III. anno IX.

Dat die 26. Aprilis anno Dom. 1168. Pont. ann. IX.

XXVI.

Confirmatio bonorum ad Monasterium SS. Felicis & Fortunati Vicentinæ Civitatis, ac donationum omnium eidem a Vicentinis Episcopis factarum.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Arnulpho Abbati Monasterii SS. Felicis & Fortunati Vicentini, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

Ex Authentico in Archiv. Monast. hujus edidit Ughel. Ital. Sac. ubi de Vicentina Ecclesia.

RELigiosam vitam eligentibus &c. Eapropter &c. Statuentes, ut quascumque possessiones &c. Quicquid habetis per longitudinem a fluvio Retronis Ursega, & usque ad Pontem altum: Quicquid etiam habetis per latidudinem a fluvio Retronis usque ad alium pontem, per quem positum super eumdem fluvium transitur ad Monticellum: In Seledo unam curtem, quæ nominatur Vuarzonum: In Sarecto casale unum: In Turre unum casale: In Magrado unum casale: In Arserio aliud casale: In Cuculo petiam unam de vinea, & tres campos: In Muzone casale unum: In Rauna aliud casale: In Culpano curtem unam cum suis pertinentiis: In Cartusiano censitos S. Viti pertinentes de casale Penculi: Inter Scledum & S. Vitum medietatem unius curtis: In loco, qui dicitur sanctus Titulus in Luvizano, curtem unam cum cappella S. Viti: In Malado casalia novem: In Marostica curtes duas, unam in loco Provio cum cappella S. Apollinaris, aliam verò in Burguliano cum cappella & Gazo: In Angarano casalia duo, & montes duos, unum, qui dicitur mons Olivarum, alter, qui nominatur mons Castanearum: In Solania curtem unam cum cappella S. Viti: In Tivido casalia duo: In Facino casalia tria: In Pechio casale unum: In Barbutia casale unum: In Fulviano unum casale: In Bubereto unum casale: In Secusino casale unum: In Braido S. Viti curtes quatuor cum plebe & cappellis & pertinentiis suis & decimis: In Cortolonga curtem unam cum cappella: Juxta flumen novum curtem unam cum cappella S. Viti: In Bragantia casale: In Juvene curtem unam: In Bucone aliam curtem: In Fontana-frigida unum casale: In Paderno aliud casale: In Carbonaria duo casalia: In Titulo unum casale: In Causele quatuor casalia: In Ara unum casale: In Cona terram aratoriam: In Calzade petiam unam de vinea: In Zulano unum casale: In Arzignano aliud casale: In monte Cleda terram aratoriam: duas petias vineæ in Monticello, & terram aratoriam: In Albetone massaritiam unam: In Vivarolio curtem unam cum cappella S. Petri: extra Benacum lacum in loco, qui dicitur Randena, Braidam S. Georgii, & in Lainedo vineas & oliveta: Alpes quoque quatuor, duas super Morosticam, quæ vocantur Lastaria, & Bugnaria, Longera insuper & montes de Zovenano, & Novogino: In Wisega molendinum unum: In Altico alium molendinum: dimidiam partem curtis S. Apollinaris cum cappella, & vantium S. Georgii cum Ecclesia: Massaritias duas in Bercia, & duas in Liseria: In Barbarano curtem unam, & casales duos

Bonorum enumeratio, quæ confirmantur.

duos: In Bassico curtem unam; Oblationes præterea ad idem Monasterium venientes, & cætera jura, & libertates, seu donationes, quas bonæ memoriæ Rodulfus, Lambertus, Hieronymus, Astulphus, Litherius, Turingius, Eccilinus, Henricus, Lothovicus, quondam Vicentini Episcopi, Monasterio vestro tam in decimis quàm conditionibus, operibus, escaticis, pascuis, pratis, sylvis, rubinis, montibus, planis, aquis, aquarum decursibus, molendinis, piscationibus, venationibus ad prædicta loca pertinentibus, rationabiliter concesserunt, & vos in quadraginta annis retro absque legitima interruptione possedistis, vobis, ac per vos eidem Monasterio, scripti nostri munimine confirmamus: salvo quidem eo, quod ipsi Episcopi sibi pro his omnibus in prædicto Monasterio reservarunt, videlicet, ut in Nativitate, & in Pascha Domini, & singulis festivitatibus supradictorum Martyrum Felicis ac Fortunati unam candelam, unum panem, & ampullam plenam vino Abbas vel Monachi ejusdem loci Episcopo, qui pro tempore fuerit, debeat, omni alia contradictione remota, annuatim deferre. Prohibemus etiam, ut nulli fratrum vestrorum post factam in eodem loco professionem aliqua levitate sine Abbatis sui licentia fas sit de Monasterio discedere; discedentem verò absque communium litterarum cautione nullus audeat retinere. Statuimus preterea, ut neque Comiti, neque Principi, nec alicui sæculari, vel Ecclesiasticæ personæ liceat, indebitas & injustas exactiones in præfato Monasterio exercere. Sane novalium vestrorum, quæ propriis manibus, aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis animalium nullus a vobis decimas exigere presumat. Obeunte verò te, &c. usque providerint eligendum. Sepulturam quoque &c. usque corpora assumuntur. Decernimus ergo &c. usque salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c. Amen, Amen, Amen.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesię Episcopus.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit sanctæ Crucis in Jerusalem.
Ego Boso Presb. Cardinalis S. Pudentianæ tit. Pastoris.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Damaso.
Ego Theoditus Presb. Cardinalis S. Vitalis tit. Vestinæ.
Ego Jacintus S. Mariæ in Cosmedin. Diac. Card.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Hugo Diac. Card. S. Eustachii juxta templum Agrippæ.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro.

Datum Beneventi per manum Gratiani sanctæ R. E. Subdiaconi, & Notarii II. Idus Septembris, Indict. I. Incar. Dominicæ an. MCLXVIII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno IX.

Dat. die 12. Septemb. an. Dom. 1168. Pont. an. IX.

XXVII.

Privilegium Monasterio S. Raparatæ de Marradio Ordinis Vallis-umbrosæ Faventinæ Diœcesis.

Ab Exemplari Codice edidit Ughell. Ital. Sac. To. II.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Homodeo Abbati Monasterii S. Reparatæ de Marrata, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

Quoties illud a nobis petitur, quod religioni, &c. usque impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis, &c. usque annuimus, & præfatum Monasterium S. Reparatæ, in quo divino estis obsequio mancipati, ad exemplar prædecessoris nostri sanctæ recordationis Honorii Papæ II. sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam S. Mariæ in Crispina, Ecclesiam S. Laurentii, Ecclesiam S. Cassiani in Petrosolo, Ecclesiam S. Euphemiæ, Ecclesiam S. Martini, Ecclesiam S. Petri in Vizzano, & Ecclesiam sancti Andreæ ejusdem loci, & Comortinicellam, decimationes ab Episcopis Faventinis Monasterio vestro rationabiliter concessas, vobis, & per vos eidem Monasterio, auctoritate apostolica nihilominus confirmamus. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ justitiâ matricis Ecclesiæ. Decernimus ergo &c. salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si quis ergo, &c. Amen.

Quæ cum cæteris Privilegiis concordant, consultò omissa sunt.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anastasiæ.
Ego Boso Presb. Card. S. Pudentianæ t. Pastoris.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Damaso.
Ego Theoditus Presb. Card. S. Titalis t. Vestinæ.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Ugo Diac. Card. S. Eustachii juxta Templum Agrippæ.

Alexandri PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

Datum Beneventi per manum Gratiani sanctæ R. E. Subdiaconi, & Notarii, V. Id. Novemb. Indict. I. Incarn. Dom. an. MCLXVIII. Pontificatus verò D. Alexand. Papæ III. an. X.

Dat. die 9. Novemb. ann. Dom. 1168. Pont. ann. X.

XXVIII.

Cuicumque personæ, Rivipullensis Monasterii Monachos, eosque præsertim, qui ex Montanis victualia ad Monasterium deferunt, molestare sub excommunicationis pœna interdicitur.

Ex Archiv. Monast. edid. Baluz. Marc. Hisp. in Append.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, universis Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis, Abbatibus, Prioribus, & aliis Ecclesiarum Prælatis, ad quos literæ istæ pervenerint, salutem & Apostolicam benedictionem.

Discretionis vestræ prudentiam non credimus ignorare, qualiter recolendæ memoriẹ Innocentius Papa prædecessor noster in Concilio Lateranensi generali decreto sancivit, ut quicumque in clericum, monachum, vel conversum cujuscumque Religionis violentas manus injiceret, excommunicationis sententiæ subjaceret; ita quidem, quod nonnisi a Romano Pontifice, vel de mandato ipsius, absolutionis posset beneficium promereri. Hac siquidem consideratione inducti, & ex officii nostri debito nihilominus inclinati, universitati vestrẹ per Apostolica scripta mandamus atque præcipimus, quatenus si quis parrochianorum vestrorum in aliquem Monachum Rivipullensem, clericum sive conversum ejusdem loci, violentas manus injecerit, vos eum, omni contradictione & appellatione remota, excommunicatum publicè nuncietis, & sicut excommunicatum præcipiatis eum ab omnibus evitari, donec injuriam passo congruè satisfecerit, & ad Sedem Apostolicam cum vestris literis veniat satisfacturus. Quod autem de illis, qui in Monachum, Clericum vel Conversum Rivipullensem, manus injecerit superiùs diximus, sic intelligi volumus, ut omnes, qui eos, personas eorum capiendo, vulnerando, aut res, quas secum habent, auferendo, dehonestaverint, sicut excommunicati ab omnibus evitentur, donec ablata restituant, injuriam passo congruè satisfaciant, & ad Sedem Apostolicam satisfacturi accedant. Ad hoc Rivipullensis Monasterii fratres studiosa nobis narratione monstrarunt, quòd ipsi, in montanis & locis aridis habitantes, victualia in Monasterio jam dicto nonnisi aliunde, non sine gravi labore illic per multa terrarum spatia deferant. Unde frequenter contingit, quod si bestiæ illorum, cibaria deferentes, ab aliquibus malefactoribus capiantur, ipsi tam famis quàm sitis inedia crucientur. Quocirca nos eorum indemnitati volentes utiliter providere, fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus atque præcipimus, quatenus universis parochianis vestris, ex parte Dei & nostra sub interminatione anathematis districtiùs inhibeatis, quod bestias tragini præscripti Monasterii cum omnibus aut servitutibus suis nulla ratione invadant, nec aliquam eis injuriam vel molestiam audeant irrogare. Prohibeatis etiam & publicè interdicatis, ut nullus aliquem ad forum ipsius venientem, aut ejus bona, sive quemlibet infra ejusdem Monasterii ambitum consistentem capere aut inquietare attentet, vel aliquam sibi violentiam vel injuriam inferat. Si quis autem contra prohibitionem nostram in hoc venire præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli ac nostram se noverit incursum.

Datum Beneventi VIII. Idus Decembris. (a)

XXIX.

Privilegium confirmationis bonorum omnium, ac privilegiorum Cavensis Monasterii, cui nonulla alia de novo conceduntur.

Ex Archiv. Monast. hujus edid. Margarinus Bull. Cassin. Part. II. Constitut. CLXXXII.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Marino Abbati Cavensis Monasterii, quod secus Salernum situm est, ejusque fratibus, tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Commissæ nobis nos Apostolicæ Sedis hartatur auctoritas, ut locis & personis ipsius auxilium devotione debita implonantibus, tuitionis præsidium impendere debeamus; Quia sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima & justa desiderantium, nulla est differenda petitio; præsertim eorum, qui cum honestate vitæ, & laudabili morum compositione gaudent omnipotenti Deo deservire. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & prædecessorum nostrorum felicis memoriæ Gregorii Septimi, Urbani, Paschalis, Calixti, Innocentii, & Eugenii, Romanorum Pontificum, vestigiis inhærentes, Cavense Cœnobium, in quo estis divino obsequio mancipati, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus, atque ab omni tam ecclesiastico quàm sæcularis personæ jugo ita omnino liberam manere decernimus, ut soli Sanctæ & Apostolicẹ Romanæ Ecclesiæ videatur esse subjectum;

Cœnobium hoc sub S.R.E protectione; Prædecessorumque privilegia eidem collata confirmat.

Statuimus quoque, ut illa Monasteria, Ecclesiẹ sive cellæ quæ, Cœnobio vestro concessæ sunt, firmæ vobis vestrisque successoribus & illibatæ permaneant; Quæ siquidem his nominibus annotantur: Monasterium sancti Laurentii in Paliperna, quemadmodum ipsum prędictus antecessor noster Eugenius PP. ad reformandam religionem, quæ ibi perierat, & per vos & per successores vestros perpetuis temporibus gubernandum, vobis concessit, & decreti sui corroboratione sancivit, vobis & eidem Monasterio auctoritate apostolica confirmamus; Ecclesiam sanctẹ Mariæ infra Casale vestrum, Ecclesiam sanctẹ Heliæ, Ecclesiam S. Fortunati, Ecclesiam sanctæ Mariẹ de Betranto, Ecclesiam sancti Pantaleonis, Ecclesiam sancti Leonis supra fluvium Veteris, Ecclesias sanctæ Mariæ de Stafilo & sancti Joannis, Ecclesiam sancti Nicolaì de Gallocanta, Monasterium sancti Liberatoris cum cellis suis, Monasterium sancti Joannis de Veteri, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Fonte, Ecclesiam S. Mariẹ de Albulo, Ecclesiam sanctæ Mariẹ de Transponea, Ecclesiam sancti Petri de Traversa, castellum sancti Adjutoris, cum pertinen-

Bona, & Ecclesias ejusdé enumerat, & confirmat.

(a) Baluzius in marginali notula datum vult anno Dom. 1168. Pontif. Alexandri X. inchoato mense Septembri.

nentiis suis, Ecclesiam sancti Nicolai de Prato, Ecclesiam sancti Joannis de Raparo, Ecclesiam sanctæ Luciæ, Ecclesiam sancti Salvatoris de Passano, Ecclesiam sancti Archangeli, Ecclesiam S. Stephani: Intra Salernum Monasterium S. Sophiæ cum cellis suis, Monasterium sancti Nicolai de Palma, Ecclesiam sancti Maximi, Ecclesiam sanctę Mariæ de Domno cum cellis suis, Ecclesiam sancti Antonini de Capazano: In Nuceria Monasterium sancti Angeli de Cripta, Ecclesiam sancti Nicolai, Ecclesiam sanctæ Martæ de Pao, Ecclesiam sancti Laurentii de Rustineto, Ecclesiam sancti Blasii: Juxta Roccam apud montes Ecclesiam sancti Joannis, Ecclesiam sancti Matthei, Ecclesiam sancti Martini de Forma, Ecclesiam S. Angeli de Crapulo, Ecclesiam sanctæ Marię de Mallono: In Montorio Ecclesiam sancti Salvatoris: In Majoro Ecclesiam S. Petri de ponte Primaro: In Minoro Ecclesiam sancti Joannis, Ecclesiam sancti Nicolai: In Tusciano Ecclesiam sancti Archangeli, Ecclesiam sancti Matthiæ, Ecclesiam sancti Blasii, Ecclesiam sancti Petri ad Columnellum, Ecclesiam sancti Nicolai de Lanio, Ecclesiam sancti Nicolai de Mercatello: In Gifono Ecclesiam sancti Georgii, Monasterium sancti Michaelis: In Neapoli Ecclesiam sancti Archangeli de porta Monachorum, Monasterium sancti Gregorii de Regionario cum cellis suis: In Nola & Cicala Ecclesiam sancti Georgii, & sanctæ Trinitatis: In Cervina Ecclesiam sanctę Mariæ & S. Martialis: In Cilento Monasterium S. Archangeli cum cellis suis, Monasterium sancti Magni cum cellis suis, Ecclesiam sancti Nicolai de Serramediana, Ecclesiam sancti Angeli de monte Corice, Ecclesiam sanctæ Marię de Sulia cum castello, quod de Abbate dicitur. Monasterium sancti Fabiani cum cellis suis, Ecclesiam S. Blasii de Buzano, Ecclesiam sancti Joannis de Terresino, Ecclesiam sancti Salvatoris de Nuce, Ecclesiam S. Matthæi ad duo flumina, Ecclesiam S. Zachariæ de Lauris: apud Nove Ecclesiam S. Barbaræ, ubi Corato dicitur, Ecclesiam sanctę Mariæ de Eprasso, Ecclesiam sancti Nicolai de Caputaquis cum cellis suis, Ecclesiam sanctæ Barbaræ, Ecclesiam S. Nicolai de Genestrosola, Ecclesiam sancti Angeli de Silva-nigra, Ecclesiam S. Nicolai de Fasanella, Ecclesiam sancti Andreæ de Auletta, Monasterium sanctæ Mariæ de Pertusia cum cellis suis, Ecclesiam sancti Petri de Polla, & intra castrum Pollæ Ecclesiam sanctę Callarinę, Ecclesiam S. Blasii de Satriano cum cellis suis, Ecclesiam S. Petri de Alena, Ecclesiam S. Pancratii, Ecclesiam S. Jacobi de Curgentia, Ecclesiam sancti Joannis & S. Mauri de Petra, Monasterium S. Petri de Tramutula cum cellis suis, Ecclesiam sancti Arsenii: apud Dianum Ecclesiam sancti Marzani, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Casale, Ecclesiam sancti Nicolai: apud Laurinum Ecclesiam S. Simeonis, Monasterium sanctæ Mariæ de Kyrizonimo cum cellis suis, Ecclesiam S. Petri de Brahalla cum pertinentiis suis & cellis suis, Monasterium sanctæ Mariæ de Rota cum cellis suis, Monasterium sancti Benedicti de Ollano, & Ecclesiam sancti Petri, Ecclesiam S. Pauli & S. Petri de Cenda: apud Oppidum Ecclesiam S. Mauri, Ecclesiam SS. Cosmæ & Damiani: apud Scaleam Monasterium S. Petri cum cellis suis, Ecclesiam S. Mariæ: apud Mercurium Ecclesiam S. Nicolai: apud Tarentum Ecclesiam S. Mariæ de Guarangi, Ecclesiam sanctorum Benedicti & Theoduli & S. Laurentii: apud Mutulam Ecclesiam S. Angeli de Casali rupto, Ecclesiam S. Mariæ cum cellis & pertinentiis ejus, Monasterium S. Viti cum cellis suis: apud Castellanetum Ecclesiam sancti Savini, Ecclesiam sancti Petri, & sancti Matthæi de Sarnanu: apud Barium Ecclesiam S. Mariæ Magdalenę: apud Melfectam Ecclesiam S. Martini: apud Bituntum Ecclesiam sancti Valentini: apud Gravinam Ecclesiam S. Mariæ: apud Cannas Ecclesiam S. Luciæ, Ecclesiam S. Joannis de fabrica: In prato Gargano Ecclesiam S. Egidii & S. Nicolai, Ecclesiam S. Jacobi de Luceria, Monasterium S. Stephani de Juncarico, & sanctę Mariæ, Ecclesiam sancti Angeli de Candela, Ecclesiam sancti Nicolai de Lacedonia, Monasterium sancti Petri de Olibula, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Guardiola, Ecclesiam sanctæ Mariæ sancti Petri & sancti Andreæ de Paterno, Ecclesiam sancti Nicolai de Cibario, Ecclesiam sancti Leonardi de Avellino, Ecclesiam sancti Joannis de Gualdo, Monasterium sancti Archangeli de Petralia cum cellis, & Ecclesiam sancti Nicolai de Paternono: Quas quidem Ecclesias, sive Parochiales, sive populum non habentes, cum suis juribus & pertinentiis vobis & eidem Cœnobio auctoritate Apostolicâ confirmamus; ipsasque, etsi quas alias poteritis in futurum canonicè adipisci in favorem Religionis vestræ, ut quietiùs & tranquilliùs omnium Creatori pro salubri statu universalis Ecclesiæ serviatis, ab omni jure Episcopali eximius de gratia speciali, & plenitudine potestatis; Ita quod in nullo Episcopali jure, seu contentiosa jurisdictione Monachi seu Clerici sęculares in vestris Ecclesiis commorantes, respondere Diœcesanis Episcopis teneantur. Confirmamus etiam vobis, & jamdicto Monasterio, privilegia donationum ipsarum Ecclesiarum, sive a laicis, sive a viris ecclesiasticis factę sint, quarum Ecclesiarum instrumenta nostro conspectui ùt authentica & legitima præsentasti, Apostolico judicio approbanda, quibus diligenter visis & intellectis ipsa approbavimus, ratificavimus, & ex certa scientia confirmavimus; quibus etiam si quid fortè incuria seu negligentia minus firmitatis insertum est, vires plenissimę rationis ex hac nostra suscipiant auctoritate. Nihilominus etiam confirmamus vobis & prælibato Monasterio privilegium centenarię præscriptionis, quod fel. mem. Urbanus Papa, prædecessor noster supradictus, eidem Monasterio indulsit de benignitate Apostolicâ; Decernentes eos, qui possessiones, libertates ejusdem Cœnobii, & Vaxallorum suorum jura seu redditus detinent occupatos, exinde fore penitus amovendos, ipsisque nullum omnino jus per detentionem vel possessionem hujusmodi posse acquirere, vel habere ac nullum vobis per hoc, vel vestri ipsius Cœnobii super his præjudicium factum esse, vel posse in aliquo generari, nisi legitime constiterit, detentores ipsos pręscriptione centenaria fore munitos. Quod si ausu temerario, transactione seu arbitrio aliquo interveniente, per vos vel successores vestros, seu per quemvis alium contra tenorem hujus nostri decreti absque licentia Sedis Apostolicæ faciente, de immunitate hujusmodi mentionem fuerit attentatum, ex nunc

Easdem Ecclesias, & in futurum acquirendas, ab Episcoporum jurisdictione eximit.

Monachos, seu Clericos eisdem Ecclesiis inservientes a Diœcesanorum jure exemptos declarat.

Donationes eidem factas corroborat, & privilegia approbat & confirmat.

Præscriptionis Centenariæ privilegium confirmat.

nunc illud decernimus viribus omnino carere; sed præfatum Monasterium cum omnibus suis membris habitis & habendis pleno jure Sedi Apostolicæ sit subjectum: salvo censu trium solidorum aureorum, annuatim sanctæ Romanæ Ecclesiæ debito, veluti in ipsius fel. mem Urbani privilegio plenius continetur. De abundantiori quoque gratia Sedis Apostolicæ concedimus vobis & successoribus vestris, ut si aliquam de vestris Ecclesiis, possessionibus, vel redditibus, alicui viro ecclesiastico vel in benefici um, aut annuum censum canonicè concesseritis, quod licitum sit vobis vestrisque successoribus, bona ejusdem Monasterii, post obitum ejusdem personæ ecclesiasticæ, vel cum beneficium ipsum vacaverit a quocumque, eidem viro ecclesiastico concessum extiterit, beneficium ipsum seu redditus ad utilitatem ejusdem Monasterii convertere & in ipsius proprietatis dominio retinere, non obstante super hoc aliquo jure communi, a nobis vel a nostris successoribus edito vel edendo, seu literis a Sede Apostolica aut a nostris legatis Cardinalibus supra hoc impetrandis, nisi de hujusmodi privilegio expressam fecerint mentionem. Præterea quæcumque bona concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium vestrum hodie Cœnobium legitimè possidet, sive in futurum canonicè possidebit, vobis vestrisque successoribus, & eidem Monasterio auctoritate Apostolicâ nihilominus confirmamus. Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, sive Basilicarum, ordinationes Clericorum tam in Cœnobio ipso, quàm in adjacentibus Villulis, in Ecclesiis Civitatis & Diœcesis Salernitanæ a quocumque volueritis Catholico accipietis Episcopo, in aliis veró Monasteriis & obedientiis vestris hæc a Diœcesano Episcopo, si quidem gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & ea gratis; & absque pravitate voluerit impertiri; Alioquin, liceat vobis quemcumque malueritis adire Antistitem, qui nostra fretus auctoritate, quod postulatur, indulgeat. Ad hæc adjicimus, ut nulli Episcoporum facultas sit sine Romani Pontificis licentia, loca vestra vel Monachos seu sæculares Clericos, qui in iis locis commorantur, interdictioni vel excommunicationi subjicere. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia præponatur, nisi quem fratres omnium consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundum Domini, & beati Benedicti regulam elegerint; Electus vero ad Romanum Pontificem ordinandus accedat. Si quis autem adversus prædictum Monasterium justam se putat habere querelam, & apud ejusdem Cœnobii Abbatem vel Monachos litem suam decidere aut diffinire noluerit, statuimus, ut ante Legatos nostros, vel nos querimonia deferatur quatenus æquitate judicii sine personarum acceptione, sua unicuique justitia auctore Deo servetur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, dictum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel injustè datas suis usibus vendicare, minuere, vel temerè vexationibus fatigare; sed omnia integrè conserventur, eorum pro quorum sustentatione & gubernatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua sane ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, ita quod in die judicii districtæ subjaceat ultioni; Cunctis autem eidem justa servantibus sit pax ejusdem Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Censum trium solidorum aureorum S. R. E. quotannis per solvendum renovat, tamquam Sedi Apostol. tantum subjectum.

Beneficia eidem annexa, ejusque redditus alicui concessa, ad tempus seu ad vitam, licere ipsi Monasterio propria auctoritate per censum, decessum eorumdem, recuperare; jus commune, & Sedis etiam Apostol. constitutiones, seu decreta, de hujusmodi indulto expressam mentionem non facientia, minime obstare decernit.

Oblationes a quocumque factas vel faciendas confirmat.

Abbatis electionem per Monachos faciendam, ordinationem verò a Summo Pontifice exhibendam esse declarat.

Solitæ clausulæ.

Signum Alexandri Papæ Tertii.

VIAS TVAS DOMINE DEMONSTRA MIHI.

S. PETRVS ✠ S. PAVLVS.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episc.
Ego Ubaldus Ostiensis Episcopus ss.
Ego Bernardus Portuensis & S. Rufinæ Episc. ss.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem ss.
Ego Joannes Presb. Card. tit. sanctæ Anastasiæ ss.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ss.
Ego Petrus Presb. Cardinalis tit. S. Laurentii in Damaso ss.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci ss.
Ego Ugo Diac. Card. tit. S. Eustachii juxta Templum Agrippæ ss.
Ego Theoditus Presb. Card. S. Vitalis tit. Vestinæ ss.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Datum Beneventi per manus Gratiani S.R.E. Subdiaconi & Notarii, III. Kal. Februarii Indictione II. Incarnationis Dominicæ MCLXVIII.* Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno X.

Dat. die 30. Januarii ann. Dom 1169. Pontif. anno X.
** leg. IX.*

XXX.

Episcopalis Sedes Syracusanæ civitati restituitur, ejusque Episcopus Pallio donatus, Apostolicæ Sedi immediatè subjicitur.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Riccardo Syracusano Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Ex Authogr. Archiv. Eccl. hujus edidit Roccus Pirrhus Sicil. Sac To. I. col. 622.

Exordium.

EX injuncto nobis a Deo summi Apostolatus officio, singulis Ecclesiis, & ecclesiasticis personis paterna nobis convenit provisione consulere; ut, quemadmodum Patres vocamur ex nomine, ita nihilominus in opere comprobemur. Eapropter, venerabilis in Christo frater, tuis justis petitionibus clementer annuimus, & Syracusanam Ecclesiam, cui auctore Deo præsides, quæ soli Ecclesiæ Romanæ, & nulli alii jure Metropolitico noscitur subjacere, cujus Episcopus non nisi a Romano Pontifice consecrationis munus recipere debet, sub B. Petri ac nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus. Ad hæc prudentiam & honestatem tuam, nec non & devotionem, quam erga B. Petrum & nos ipsos multipliciter exhibes, attendentes, per hujus nostri privi-

Syracusana Ecclesia soli Romanæ Sedi Metropolico jure subjecta.

Sub ejusdem protectione suscipitur.

Ejusdem Episcopi Pallio donantur.

privilegii paginam, pallium tibi & successoribus tuis in perpetuum apostolica auctoritate concedimus, cujus usum fraternitas tua infra Ecclesiam ad sacra Missarum solemnia se noverit obtinere, iis videlicet diebus: Nativitate Domini, Epiphania, Cœna Domini, Resurrectione, Ascentione, Pentecoste, in solemnitatibus B. Dei Genitricis semperque Virginis Mariæ, in Natalitio BB. Apostolorum Petri & Pauli, in nativitate B. Joannis Baptistæ, in festo B. Joannis Euangelistæ, in commemoratione Omnium sanctorum, in Inventione, & Exaltatione S. Crucis, in festo S. Trinitatis, in consecrationibus Ecclesiarum, benedictionibus Abbatum, & ordinationibus Clericorum, in præcipuis festivitatibus, & dedicatione Ecclesiæ tuæ, nec non & Anniversario tuæ Consecrationis die. Studeat ergo tua discretio, plenitudine tantę dignitatis suscepta, ita strenuè cuncta peragere, quatenus morum tuorum ornamenta eidem valeant convenire; sit vita tua subditis exemplum, ut per eam agnoscant quid appetere debeant, & quid cogantur evitare: Esto discretione præcipuus, cogitatione mundus, actione purus, discretus in silentio, utilis in verbo: cura sit tibi magis hominibus prodesse, quàm præesse: non in te potestatem sed æqualitatem oportet pensare conditionis: stude, ne vita doctrinam destruat, ne rursum vitæ doctrina contradicat: super omnia studium tibi sit, Apostolicæ Sedis decreta firmiter observare, eique tanquam Matri & Dominę tuę humiliter obedire; Quę omnia facilè, Christo adjuvante, poteris adimplere, si virtutum omnium charitatem & humilitatem magistram habueris, & quod foris habere ostendes, intus habebis. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona præfata Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesias Syracusanæ Civitatis, & quæ fuit in territorio ejusdem cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesias Lentini, & quę sunt in territorio ejusdem cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Nicolai de Tribus fontibus, & Ecclesiam Pelagoniæ, & Ecclesias Calataelfar cum omnibus pertinentiis earum, Ecclesias Maneæ, & quę sunt in territorio ejusdem cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesias Bizini, & quę sunt in territorio ejusdem cum pertinentiis suis, Ecclesias Bucheriæ cum pertinentiis suis, Ecclesias Calatageronis, & quæ sunt in territorio ejusdem cum pertinentiis suis, Ecclesias Buscemæ cum pertinentiis suis: Ecclesias Sicli, & quæ sunt in territorio ejusdem cum pertinentiis suis, Ecclesias Buterię, & quæ sunt in territorio ejusdem cum pertinentiis suis, Ecclesias Baxiliatæ, & quæ sunt in territorio ejusdem cum pertinentiis suis, Ecclesias Mazarini, & quæ sunt in territorio ejusdem cum villanis & tenimentis suis, Ecclesias Comicini cum pertinentiis suis, Ecclesias Ragusiæ, & quæ sunt in terrirorio ejusdem cum pertinentiis suis, Ecclesias Placeoli cum pertinentiis suis, Ecclesias Batte cum pertinentiis suis, Ecclesias montis Fahalmi, & quæ sunt in territorio ejusdem cum pertinentiis suis, Ecclesias Mohac, & quæ sunt in territorio ejusdem cum pertinentiis suis, Ecclesias, quę sunt in tenimento Spaccafurni cum pertinentiis suis, Ecclesias Nataæ cum pertinentiis suis; Nihilominus etiam tibi tuisque successoribus præsenti privilegio duximus confirmandum casale Bugubel, quod est juxta Syracusanam civitatem, cum villanis, & omnibus pertinentiis suis, quemadmodum ipsum charissimus in Christo filius noster Willelmus illustris Siciliæ Rex tibi, & per te Ecclesiæ Syracusanæ, pia largitione contulit, & scripto proprio roboravit: Casale quoque Trimiliæ, casale Chifilim, casale sanctæ Mariæ Magdalenæ, casale Rualsenem, casale Raalchindin, casalale Raalbudifer. casale Raalhadet. casale Carthuci, casale sancti Michaelis, casale Millarini juxta Lentinum, casale Judeccæ, quod est in confinio Buterię, casale S. Vincentii, quod est juxta Sophianam cum tenimentis suis, & duobus molendinis, quod Manfredus filius Comitis Simonis memoratæ Ecclesiæ concessit, & scripto firmavit: casale Rendæ, & casale Rendetgrebin in pertinentiis Ragusiæ posita, sicut nobiles viri Gaufridus bonæ memoriæ Comitis Rogerii filius, & Comes Silvester filius ejusdem Gaufridi, ea Syracusanæ Ecclesiæ piæ devotionis intuitu contulerunt, & scripto proprio roborarunt: Nec non & omnes decimas tam in portubus maris quàm in aliis quibuscumque locis, quas Syracusana Ecclesia noscitur possidere tam tibi quàm tuis successoribus in perpetuum auctoritate apostolica confirmamus. Prohibemus insuper, ut nemini liceat, Ecclesiam, vel Oratorium infra terminos Parrochiæ tuæ absque tua vel successorum tuorum licentia & permissione de novo construere; & cum constructum fuerit, prælatum in eo instituere, nisi a te vel ab aliquo successorum tuorum investituram recipiat, & obedientiam sicut Episcopo Diœcesano exhibeat: salvis tamen in omnibus Ecclesiæ Romanę privilegiis. Adjicimus etiam, ut nulli fas sit, Ecclesiæ Syracusanę parochianos ad sepulturam recipere, nisi salvâ justitiâ illarum Ecclesiarum, de quibus corpora mortuorum sumuntur. Ad hæc autem auctoritate apostolica instituimus, ut Monachi vel alii, quaslibet parochiales Ecclesias infra Diœcesim tuam habentes, Sacerdotes in eis absque licentia & assensu tuo, sive successorium tuorum instituere nullatenus audeant, nisi a te curam animarum receperint, qui tibi de spiritualibus, illis vero, ad quos Ecclesia spectat, de temporalibus debeant respondere. Veruntamen si Ecclesiæ Romanæ privilegiis præmuniti fuerint, eamdem suam volumus integritatem nihilominus obtinere. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura; salvâ Apostolicæ Sedis authoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sęcularisve persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine

Ad Richardum Episcopum adhortatio.

Bona omnia Ecclesiæ huic confirmantur.

Privilegiorum concessio.

Decretum pro exemptione a quacumque vi, molestia &c.

Solitæ clausulæ pœnales.

mine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem premia æternæ pacis inveniant. Amen.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Sedis Episcopus.
Ego Ubaldus Ostiensis Episcopus.
Ego Bernardus Portuensis, & sanctæ Rufinæ Episcopus.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem.
Ego Jo. Presb. Cardinalis Sanctorum Joannis & Pauli.
Ego Albertus Presb. Cardinalis sancti Laurentii in Lucina.
Ego Boso Presb. Cardinalis sanctę Pudent. tit. Pastoris.
Ego Petrus Presbyter Cardinalis tit. sancti Laur. in Damas.
Ego Jo. Presb. Card. tit. S. Marci.
Ego Theoditus Presb. Card. S. Vital. tit. Vest.
Ego Jacintus Diac. Card. sanctæ Marię in Cosmedin.
Ego Ardic. Diac. Card. S. Theod.
Ego Cint. Diac. Card. S. Adr.
Ego Hugo Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro.

Dat. die 18. Aprilis anno Dom. 1169. Pont. ann. X.

Datum Beneventi per manum Gratiani præfatæ R. E. Subdiac. & Notarii, IV. Kal. Maii Indict. II. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIX. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno X.

XXXI.

Ad Episcopos Angliæ contra investituras Beneficiorum Ecclesiasticorum a Laicis usurpatas, quæ irritæ nullæque declarantur.

Conc. T. XIII. col. 89.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei.

AD audientiam nostram, communi fama referente, & multorum etiam relatione pervenit, quòd post instantem turbationem, quæ inter carissimum in Christo filium nostrum Henricum illustrem Anglorum Regem, & venerabilem fratrem nostrum Thomam Cantuariensem Archiepiscopum, exigentibus peccatis, emersit, quædam prava consuetudo in illis partibus inolevit, scilicet quod laici Ecclesias, & Ecclesiastica Beneficia soleant passim in regno Anglorum quibusvellent conferre, & authoritate sua Clericos investire. Unde quoniam id sanctorum Patrum institutionibus adeo cognoscitur contradicere, ut danti & accipienti de manu laica sit anathema, & hoc in Ecclesiasticæ libertatis perniciem non est dubium graviter redundare; nos universas donationes, a laicis de Ecclesiis quibuslibet hujus turbationis tempore quibuscumque factas, auctoritate beati Petri ac nostra omnino cassamus, & irritas esse decernimus. Quapropter universitati vestræ per Apostolica scripta præcipiendo mandamus, & in virtute obedientiæ injungimus, quatenus universos illos, qui Ecclesias, Præbendas, vel alia ecclesiastica Beneficia, ubicumque in Anglia de manu laica, maxime hujus turbationis tempore, susceperunt, diligentius moneatis, & instantius exhortari curetis, quod Ecclesias ipsas, Præbendas vel Beneficia, cum fructibus inde perceptis, in manus vestras, omni contradictione & appellatione cessante, resignent & eis, ad quorum ordinationem jure ecclesiastico spectant, disponendas relinquant. Quod si ad commonitionem nostram infra quadraginta dies post harum susceptionem non fecerint, vos eos authoritate nostra, sub lato appellationis remedio, cujuslibet timore gratia & prohibitione postpositis, excommunicationis sententia feriatis, & ab omnibus faciatis per parochias vestras sicut excommunicatos vitari: donec Ecclesias præscriptas & alia Beneficia ecclesiastica liberè resignaverint illis, ad quorum donationem & ordinationem spectant, & in pace dimiserint, & de fructibus inde perceptis dignam Ecclesiæ exhibuerint satisfactionem. Si autem in his exequendis negligentes fueritis aut remissi, nos omnes illos, qui Ecclesias vel cætera beneficia ecclesiastica, præter assensum Episcoporum, ad quos eorum donatio spectat, de manu laica, quo superius dictum est, accepisse noscuntur, nisi præceptis nostris infra terminum præscriptum paruerint, excommunicationis sententiæ, authoritate, qua fungimur, decernimus subjacere: & eos sicut a nobis excommunicatos præcipimus ab omnibus evitari.

Hujusmodi Investituræ SS. Patrum institutionibus contrarię.

Beneficia per Investituras hujusmodi obtenta in manibus Episcoporum dimittenda sub pœna excommunicationis.

Dat. die 19. Maji ann. Dom. 1169. (a) Pont. ann.

Data Beneventi XIV. Kal. Junii.

XXXII.

Privilegium Ecclesiæ, Hellensi S. Zenonis.

Ex Hundii Metrop. Salisburg. Tom. III. pag. 355.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Alahrdo Præposito Ecclesię Hallensis, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

QUoniam sine veræ cultu religionis nec charitatis unitas potest subsistere, nec Deo gratum exhiberi servitium, expedit Apostolicæ authoritati religiosas personas diligere, & eorum quieti & tranquillitati auxiliante Domino salubriter providere. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & ad exemplar prædecessorum nostrorum sanctæ recordationis Eugenii, & Adriani Romanorum Pontificum, præfatam Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Canonicus, qui secundùm Deum, & B. Augustini regulam in eodem Loco noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Pręterea quascumque possessiones, quæcumque bona, tam ex dono Conradi, quondam Archiepiscopi Salisburg. fun-

Hocce Monasterium sub Sedis Apost. protectione suscipiens.

Bona omnia confirmat.

(a) Eo enim tempore Beneventi degebat Alexander post fugam arreptam ab Urbe Roma, quæ a Friderico Ænobarbo gravi obsidione premebatur: & quamvis ante duos annos ibi commoraretur, hanc constitutionem ad hoc tempus Baronius revocat.

fundatoris loci vestri, quàm aliorum Dei fidelium, impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Curtem sitam ante portam Ecclesiæ prenominatæ cum omnibus pertinentiis suis, & prædium quod dicitur Suvante ex dono ipsius Archiepiscopi: quicquid juris habetis in decima salis, qui coquitur de fonte Halle: Ex dono Heinrici filii Etichonis, & fratris ejus prædium, quod dicitur Nutzpoum cum omnibus pertinentiis: Ex dono Ebonis, Facconis, Babonis, aquas, quas in eodem fonte ad sal coquendum habetis: aquas, quas habetis in ipso fonte apud Yberchpret, curtem cum vineis in Austria, prædium quod dicitur Ibingen cum appendiciis suis, prædium situm in loco, qui dicitur Occheim cum omnibus appenditiis suis: Ex dono Sigboronis prædium, quod dicitur Unchen. Statuimus, ut in Ecclesiis vestris, in quibus fratres vitam canonicam professi fuerint, nulli omnino post factam canonicam professionem exinde liceat sine communis Congregationis permissione discedere; discedentem verò nullus audeat retinere, nisi ad majorem religionem eum constiterit ascendisse. Sane ipsa plebs Hallensis, sicut a jam dicto Conrado Archiepiscopo canonicè statutum est, a nullo successorum vobis auferatur; sed in dispositione Prepositi vestri permaneat. Ad hæc adjicientes statuimus, ut cappellæ, quæ infra terminos parochialis Eccles. Hallen. fundatæ sunt, sicut ab ipso rationabiliter provisum est, eidem matrici Ecclesiæ subjaceant; Novas autem absque assensu Dioeces. Episcopi & vestro in ipsa parrochia cappellas ædificari prohibemus. Præterea exemptiones personæ tuæ & Ecclesiæ tibi commisse, a Salisburgensis Archidiaconi subjectione, sicut a præfato Archiepiscopo statutum est, & privilegiis antecessorum nostrorum Romanorum Pontificum roboratum, tibi, & per te Ecclesiæ tuæ auctoritate Sedis Apostolicæ confirmamus. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Præposito, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. Augustini regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Dioecesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Disciplinam regularem in Ecclesiis Monast. servari mandat.

Hallensem Plebem aliàs Monast. donatam confirmat.

Et Ecclesias inibi fundatas matrici Ecclesiæ subjacere decernit.

Novasque in ea cappellas sine Episcopi & Monach. licentia extrui prohibet.

Exemptionem a Salisburgen. Archidiaconi jurisdictione confirmat:

Abbatem vero a solis Monachis eligendum declarat.

Decretum immunitatis a quacumque molestia &c.

Cum solitis clausulis pœnalibus.

Datum Beneventi per manum Gerardi sanctæ Romanæ Ecclesiæ Notarii, Kalendis Julii, Indictione II. Incarn Dominicæ anno MCLXIX. Pontificatus vero Domni Alexandri Papæ III. anno X.

Dat. die 1. Julii anno Dom. 1169. Pont. an. X.

XXXIII.

Confirmatio Castrorum, bonorum, ac jurium omnium Astensis Capituli.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Nicolao Archidiacono, & Gardulpho Præposito Astensis Ecclesiæ, eorumque fratribus tam præsentibus quàm canonice substituendis, in perpetuum.

Ex Ughell. Ital. Sac. To. IV. ubi de Asten. Episcopis.

Exordium.

Officii nostri nos admonet & invitat auctoritas, pro Ecclesiarum statu satagere, & earum quieti & tranquillitati salubriter auxiliante Domino providere. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & prædecessoris nostri fel. mem. Adriani Papę vestigiis inhærentes, prefatam Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Curtem, quæ dicitur Quartum cum castro villa & toto dominicatu pratis herbis silvis nemoribus pascuis & aquaticis & ripariis usque in Tanagrum & toto districtu ipsius villæ: Ecclesiam S. Petri sitam in eodem loco cum decimis & pertinentiis suis, curtem suam, quæ dicitur Ercule, cum Ecclesiis & decimis ad ipsam pertinentibus, & toto districtu hominum: plebem Pizentianæ cum castro villa, & capitulo totius plebatus, servis, & ancillis, & cappella S. Michaelis, & decimis prædictę Ecclesiæ pertin. & toto districtu hominum, turre & castro Coningo cum domo murata, & sexta parte de communibus: tres mansos in eodem loco cum Ecclesia parochiali, & cappella ipsius castri, & decimis ad ipsam pertinentibus: Ecclesiam de Podanengo cum decimis & pertinentiis suis, quatuor mansos in eodem loco cum servis & ancillis, curtem unam, quæ dicitur Mons Tegletus cum servis & ancillis: Ecclesiam S. Dalmatii cum pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Andreæ de Fontana stantia: tres mansos in Abarana cum cappella S. Georgii ad plebem Pizentianę pertinente: Ecclesiam S, Genesii de Gubione cum manso uno & decimis & aliis pertinentiis suis, decimam S. Martini de Conpergulis, Eccle-

Canonicos Asten. Ecclesiæ sub protectione Sedis Apost. recipiens;

Eisdem bona omnia confirmat.

Atque enumerat.

clesiam de Malesco cum decimis & pertinentiis suis, Ecclesiam de Corebama cum decimis & pertinentiis suis, Ecclesiam de Cortanseris cum decimis allodiorum & vallis Azonis & aliis pertinentiis suis, Ecclesiam de Sexanto cum decimis & pertinentiis suis, Ecclesiam de Solido cum decimis & pertinentiis suis, Ecclesiam Parrochialem de Valliculis cum totius villæ decimatione, excepta decimatione antiquarum possessionum dominorum, Ecclesiam de Castiglione cum decimis & pertinentiis suis, Ecclesiam de Cellis cum illo, quod fuit Hugonis, & quidquid habetis in eadem villa seu territorio ejus ex parte Oberei extirpantis vineas, decimas quoque totius civitatis, & villarum ei adjacentium, Vallis-tertiæ, montis Bonini, Arpegiani, vallis Latronis, exceptis iis, quæ aliis Ecclesiis sunt concessa, tres mansos in Viniaco cum pascuis terris cultis & incultis aquaticis ripaticis & toto districtu ipsorum hominum, tres mansos in Villo cum Ecclesiis & pertinentiis suis, duas partes majores castri de Corleone, quæ quondam fuere Bonifacii de Cortanenseris, & medietatem alteram ipsius partis, quæ fuit Carbonis cum cappella & toto districtu hominum, quatuor mansos in eodem loco cum parte, quæ fuit Gualfredii de Galandria, & quidquid habetis in Antersio, in Stoderda, in Lorello, & in Magleolo, cum aquaticis, & ripaticis & toto districtu hominum, in Vallefenaria, in Vallepeto, in Suberico, & in Curaldia, & Montoso, & omnia, quæ juste habetis in cultis & incultis, in herbis, pratis, silvis, nemoribus, in terra, vinea, Vallebella, Orista majore, Crispizen, & in Ecclopheno, & omnia quæ habetis ultra Tanarum in monte Prevello, in Lauretto, Saxo Canulro, Calocio, Aglano, Mecedo, Corticellis, Spalvaria, & in Rocheta de Flexo; quidquid habetis in testamento Ungari, & uxoris ejus Genevæ in valle Cimina, monte Morino, Paderno, & Predalia, & Ecclesiam S. Adriani cum pertinentiis suis. Præterea omnes rationabiles & antiquas consuetudines Ecclesiæ vestræ, quæ in obsequiis defunctorum, & missarum celebrationibus, atque divisionibus oblationum, tam infra civitatem quàm extra per totum Episcopatum hactenus habuisse noscimini; processiones quoque certis temporibus institutas, cum suis receptibus, vobis vestrisque successoribus confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Apostolicæ Sedis auctoritate, & Episcopi vestri canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiovè commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ inveniant. Amen.

Consuetudines quoque omnes Ecclesiæ hujus ratas habet.

Decretum immunitatis &c.

Cum solitis clausulis.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subsc.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc. ss.
Ego Bernardus Portuensis & sanctæ Rufinæ Episcopus ss.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ss.
Ego Boso Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Pastoris ss.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. sanctæ Crucis in Hierusalem ss.
Ego Joannes S. Joannis & Pauli Presb. Card. tit. Pammachii ss.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin ss.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori ss.
Ego Cintius Diac. Card. sancti Adriani ss.
Ego Ugo Diac. Card. S. Eustachii ss.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro ss.

Datum Beneventi per manum Gerardi S. R. E. Notarii, VIII. Kal. Augusti Indict. II. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIX. Pontificatus verò Alexandri PP. III. anno X.

Dat. die 25 Julii anno Dom. 1169. Pontif. an. X.

XXXIV.

Confirmatio Bonorum, ac concessio nonnullorum Privilegiorum, atque Immunitatum Monasterio Monialium S. Fabiani de Farinate, ac S. Damiani de Donaria Lauden. Diœcesis.

Ex Archiv. Cathedr. Eccl. Lauden. edit. Ughell Ital. T. IV. ubi de hac Ecclesia.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectæ in Christo filiæ, Taidi Abbatissæ Monasterii S. Fabiani de Farinate, ac S. Damiani de Donaria, ejusque Sororibus, tam præsentibus quàm futuris regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc universalium Ecclesiarum cura nobis a provisore omnium bonorum Deo concessa est, quatenus religiosas personas diligamus, & beneplacentes Deo famulatus studeamus modis omnibus propagare; nec enim Deo gratus famulatus aliquando impenditur, nisi ex caritatis radice procedens a puritate Religionis fuerit conservatus. Idcirco, dilecta in Christo filia Tais Abbatissa, petitioni tuæ per venerabiles fratres nostros G. Archiepiscopum Mediolanensem Apostolicæ Sedis Legatum, & Albertum Laudensem Episcopum, clementer annuimus, & beatorum Fabiani & Damiani Ecclesias, quibus Deo auctore præsides, ad exemplar prædecessorum nostrorum sanctæ memoriæ Paschalis, Callisti, & Innocentii, Romanorum Pontificum, sub Apostolicæ Sedis tutela recipimus, & eas ab omnium mortalium deinceps gravamine liberas permanere decernimus: quarum unam, Ecclesiam videlicet beati Fabiani de Farinate, Bergomenses Comites Lantelmus, Guilelmus, Arditius, Rogerius, Albicus, Arduinus, Osbertus, qui videlicet eam in fundo suo construxerunt, sub annuo censu duodecim denariorum Mediolanensis monetæ beato Petro & ejus Romanæ Ecclesiæ obtulerunt; aliam verò Ecclesiam beati Damiani de Donaria sub consi-

Ecclesias has ce sub protectione Sedis Apost. recipiens,

Statuto annuo censu eidem persolvendo ab Abbatissis;

Bona omnia eis confirmat, mili censu firmantes. Per præsentis igitur privilegii paginam apostolica auctoritate statuimus, quæcumque bona, quascumque possessiones, eidem Ecclesiæ, aut ex prædictorum Comitum, aut ex quorumlibet fidelium largitione possident, sive in futurum, largiente Deo, justè atque canonicè poterunt adipisci, firma vobis & his, quæ post vos successerint, illibata permanere; nec Dioecesano Episcopo facultas sit, Ecclesias ipsas & personas in ejus domibus servientes gravare, aut aliquid in illis potestate judiciaria exercere, præter locorum consecrationes, Sanctimonialium benedictiones, & Clericorum, qui in eis constituti fuerint, ordinationes; si tamen Episc. Cathol. fuerit, & gratiam atque communionem Apost. Sedis habuerit, & si gratis ac sine aliqua pravitate voluerit Sacramenta eadem ministrare; alioquin, a quovis malueritis catholico ea suscipietis Episco. Nulli ergo omnino hominum, liceat præfatas Ecclesias perturbare, aut earum possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur sanctimonialibus, in prælibatis Ecclesiis Deo servientium, profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate. Obeunte verò te, nunc eorumdem locorum Abbatissa, vel earum qualibet, quę tibi successerit, nulla ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quam Sorores communi consensu, vel sororum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint, a Romano Pontifice, vel cui ipse commiserit, consecrandam. Sepulturam quoque eorumdem locorum liberam esse censemus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se in præfatis locis sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Porrò novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium decimas ab aliquibus exigi omnino prohibemus, communi vita viventibus, sicut beatus Gregorius ait; Jam de faciendis portionibus, vel exhibenda hospitalitate nihil nobis loquendùm est, cum omne, quod superest, in causis piis ac religiosis erogandum est. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumtionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eisdem locis sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniat. Amen. Amen. Amen.

Eadem libera ab Episcopi loci judiciaria potestate declarans.

Abbatissam a solis Monialibus eligendum statuit.

Nonnullaque concedit privilegia.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Episc. ss.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc. ss.
Ego Bernardus Portuensis Episc. ss.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis sanctæ Crucis in Hierusalem ss.
Ego Albertus Presbyter Cardinalis tituli sancti Laurentii in Lucina ss.

Ego Boso Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Pastoris ss.
Ego Petrus Presb. Card. S. Laurentii in Damaso subscripsi.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Cosmedin ss.
Ego Ardicio Diac. Card. sancti Theodori ss.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani ss.
Ego Ugo Diac. Card. S. Eustachii juxta Templum Agrippæ ss.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro ss.

Datum Beneventi per manum Gerardi sanctæ Romanæ Ecclesię Notarii, II. Kal. Augusti Indict. II. Incarn. Dom. anno MCLXIX. Pontificatus verò Domni Alexandri Papę III. an. X.

Dat. die 31. Junii anno Dom. 1169. Pont. ann. X.

XXXV.

Privilegium confirmationis Bonorum Monasterii SS. Joannis & Andreæ de Bonavalle Pictavien. Dioecesis; cujus Monialibus conceditur jus presentandi Presbyteros pro Parochiis, eidem Monasterio subjectis.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Christo filiabus, Aladæ Abbatissæ Monasterii sanctorum Joannis atque Andreæ de Thoartio, vobisque sororibus, tam præsentibus quàm futuris rectam vitam professis, in perpetuum.

Ex Gall. Christ. nov. edit. To. II inter Instrum. Eccles. Pictavien. n. LI.

IN primis locorum venerabilium cura nos admonet, de eorum quiete atque utilitate solicite cogitare; nec dubium, quod si Ancillarum de profectibus benigne concurrimus, nostris opportunitatibus clementem Deum reperiemus. Eapropter, dilectæ in Christo filię, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium sanctorum Joannis & Andreę, in quo divino estis obsequio mancipatæ, sub beati Petri Apostolorum Principis, & nostra protectione suscipimus, & presentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui secundùm Dominum, & B. Benedicti regulam in eodem monasterio institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur; Preterea quascumque possessiones, quæcumque bona, idem Monasterium justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, prestante Domino, poterit adipisci, firma vobis, & his, quæ post vos successerint, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipsum, in quo præfata Ecclesia sanctorum Joannis & Andreæ sita est, cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Dionysii de Thoartio cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Medardi cum decimis & pertinentiis, & in eadem Eccles. census quinque solidorum Andegavensis monetæ, quos in Cœna Domini annuatim recipitis, Ecclesiam sancti Lazari, & domum heleemosinarię, quæ sita est extra muros prenominati castri, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Castro novo Regis, Ecclesiam sancti Petri de Misse, & domum juxta Ecclesiam cum omnibus pertinentiis suis, duos solidos annuos de domo Aimerici præ-

Exordium.

Monasterium sub protectione Sedis Apostolicæ recipit;

Bonaque omnia ad illud spectantia eidem confirmat.

præstoris pro oblatione, Ecclesiam sancti Hilarii de Faiia, & domum juxta Ecclesiam cum tota villa de Faiia, & omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam beati Benedicti cum molendino & appenditiis ex dono bonæ memoriæ Prioris Simonis, Mangor usuarium ad ignem pro domo vestra in nemore de Calca Rubea, tres solidos annuos in domo Berthepose, in Pentecoste tres solidos annuos de terra vestra de Berte Porre, in Cœna Domini census, quos habetis in præfato castro Thoartii intus & extra, decimas terrarum & vinearum, atque annuatim præfati castri tam intus quàm extra, rationabiliter vobis concessas, decimas annonæ & vini, quas dividitis cum Canonicis sancti Hilarii Pictaviensis, decimas vini & annonę, quas habetis cum Willelmo de Foresta, decimas, quas habetis cum Ecclesia sancti Hilarii de Vigne, quartam partem decimarum de vestra terra Dorbe cum appenditiis suis, villam de Tourtenarii cum appenditiis suis, domum Affaii cum appenditiis suis, villam Ruan cum appenditiis suis, villam Cintrejio & domum cum omnibus appenditiis suis, molendinum de Duppe, molendinum in ponte sancti Jacobi, nonam partem molendini de Urouvarii, medietatem molendini de Colins, molendinum de Cintrejio, Ecclesiam sancti Clementis juxta Niiortum, & domum cum omnibus appenditiis suis: In Episcopatu Cantonensi Ecclesiam sanctæ Marię in Bosco cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam sanctę Mariæ de Craspe cum omnibus pertinentiis suis, census sex denariorum de claustro sancti Leonis de Thoartio. In parrochialibus verò Ecclesiis, quas tenetis, liceat vobis cappellanos eligere, & Episcopo repręsentare, quibus, si idonei fuerint, Episcopus curam animarum committat, ita quod illi de spiritualibus, vobis autem de temporalibus debeant respondere. Præterea cum generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis clausis januis, non pulsatis tintinnabulis, exclusis interdictis & excommunicatis, suppressa voce divina officia celebrare. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti fuerint, nullus obsistat: salvâ justitiâ illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Obeunte verò te, Monasterii eodem loco Abbatissa, vel tuarum qualibet succedentium, nulla ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia pręponatur, nisi quam Sorores communi consensu, vel Sororum pars consilii sanioris, secundùm Deum, & B. Benedicti regulam providerint eligendam. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra & illibata serventur, earum, pro quarum gubernatione ac substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi perpetua, & hìc fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen.

Monialibus præsentandi Episcopo Capellanos pro parochiis Monast. subjectis concedit.

In generali Terræ interdicto divina officia celebrare privatè indulget. Sepulturam quoque ibi eligere cuique elargitur.

Abbatissam a Monialibus eligendam declarat.

Decretum immunitatis a qualibet externa molestia, vi &c.

Datum Romæ anno Incarnationis Dominicæ MCLXIX. Pontif. verò Domni nostri Alexand. III. Papæ X.

Dat. anno 1169. Pont. anno X.

XXXVI.

Destinatio Legatorum in Angliam ad cognoscendum de causis inter Regem & Thomam Archiepiscopum Cantuariensem.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, illustris Anglorum Regi Henrico, salutem & Apostolicam benedictionem.

Ex Wilkins Concil. Brittaniæ, & Hiberniæ vol. I. pag. 146.

Magnificentiæ tuę Nuntios, scilicet dilectos filios nostros Joannes Cumin, & Radulphum de Vamewrde, nobis & Ecclesiæ Dei devotos, & Regiæ sublimitati, sicut credimus, per omnia fidelissimos, & literas, quas excellentia tua nobis per eosdem transmisit, tanto benignori mente suscepimus, & tanto eos majori gratia prævenimus & honore, quanto pleniùs scivimus, ipsos a magnifico Principe & Rege Christianissimo fuisse transmissos; cui itaque omnem, quam cum Deo possumus, gloriam cupimus, & honorem, & ad cujus incrementum modis omnibus, quibus honeste poterimus, nos & fratres nostri, ac tota Ecclesia, quanto devotissimæ sinceritatis tuæ affectum in majori simus necessitate experti, tanto ardentiùs intendimus aspirare. Non enim devotionis tuæ insignia, nobis tempore tam opportuno exhibita, a nostra imposterum memoria nulla poterit ratione divelli, vel in conspectu Ecclesiæ aliqua desuetudine inumbrari. Petitiones quoque tuas, quas nobis per jam dictos Nuncios tuos misisti, in quibus omni, quam cum Deo, & honestate nostra potuimus, sicut iidem magnificentiæ tuæ Nuncii viva voce plenius enarrabunt, curavimus executioni mandare. Personas siquidem de latere nostro, juxta quod rogasti, licèt gravissimum, ac difficillimum hoc tempore maxime videatur aliquos a nobis emittere, cùm fratrum nostrorum, & eorum pręsertim, quos tu desideras, præsentia & consilio opus habeamus; illius tamen recolendæ ac magnificæ devotionis tuæ, ut diximus, non immemores existentes, ad sublimitatis tuæ præsentiam duximus destinandas cum plenitudine potestatis, Ecclesiasticas causas, quæ inter te & venerabilem fratrem nostrum Archiepiscopum Cantuariensem hinc inde vertuntur, & illam, quæ inter eumdem Archiepiscopum & Episcopos Regni tui super appellatione ad nos facta movetur, necnon alias causas terræ, quas noverint expedire, cognoscendi, judicandique, &, prout sibi Dominus administraverit, canonice terminandi. Eidem quoque Archiepiscopo, ne te aut tuos, seu Regnum, gubernationi tuę commissum, donec causæ illæ debi-

Regis Angliæ Nuntios, & literas recepisse narrat.

Nuncios a Rege petitos cum potestate cognoscendi, & judicandi causam inter dictum Regem & Archiepiscopum Cantuariensem mittit.

Eidem Archiepiscopo prohibet, ut pendente lite Regnum, nec Regem inquietet.

debitum sortiantur effectum, in aliquo gravare, vel turbare, aut inquietare attentet, omnimodis inhibemus. Verùm, si præfatus Archiepiscopus in te aut Regnum tuum, vel personas Regni interim aliquam sententiam tulerit, nos eam irritam esse, & non te tenere censemus. Ad indictionem autem hujus rei, & argumentum nostræ voluntatis, literas præsentes, si articulus ingruerit necessitatis, ostendas. Alioquin, Serenitatem tuam rogamus, & attentiùs commonemus, ut literas ipsas, aut earum tenorem a nullo sciri permittas, sed eas habeas omnino secretas. Illos autem familiares, & consiliarios tuos, quos jam dictus Archiepiscopus sententiæ excommunicationis subjecit personę de latere nostro transmissæ Domino auctore absolvent. Si autem aliquis illorum interim metu mortis laboraverit, præstito secundum Ecclesię consuetudinem juramento, quòd nostro, si convaluerit, debeat parere mandato, ipsum ab aliquo Episcopo, vel religioso & discreto viro absolvi concedimus.

Familiares Regis ab Archiepiscopo excommunicatos, absolvendi potestatem tribuit.

Anno 1169. Pont. ann. X

XXXVII.

Ad omnes Principes, & Christifideles de subsidio ferendo in recuperationem Terræ sanctæ.

Ex Concil. To. XIII. col. 113.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis nobilibus viris, Ducibus, & Principimus, Comitibus, Baronibus, & universis Dei fidelibus, ad quos literæ istæ pervenerint, salutem, & apostolicam benedictionem.

Status miserabilis Hierosolymitanarum partium.

COR nostrum, & omnium fratrum nostrorum sinistri rumores, qui de Hierosolymitanis partibus ad nos communi transeuntium relatione pervenerunt, nimio dolore conturbant; cum vix unquam aliquis, qui Christiano nomine censeatur, sine lacrymis & suspiriis audire valeat, quæ de statu illius Terræ miserabili recitantur. Est siquidem infidelium, quod dolentes dicimus, incursione contristata; & usque adeo fortium virorum potentia, & proborum virorum consilio viduata, quod nisi a Christianis Regibus & Principibus orbis celerem, & potentem succursum habuerit, desolationem ejus, quod absit, in ignominiam Dei, & in contemptum fidei Christianæ de proximo formidamus. Non est enim Rex, qui terram illam regere possit, cum ille videlicet Balduinus, qui Regni gubernacula possidet, ita sit graviter, sicut nosse vos credimus, justo Dei judicio flagellatus, ut vix ad tolerandos sufficiat continuos suis corporis cruciatus. Quàm gravem siquidem jacturam, & quàm miserabilem casum in personis & rebus illa Terra, pro qua patres genitores nostri sanguinem proprium effuderunt in conflictu, quem olim cum gentibus habuit peccatis exigentibus sit perpessa, nec nos sine multa cordis commotione recolimus, nec aliqui, zelantes legem Domini, possunt tantam stragem fidelium patienti animo tolerare: presertim cum illa gens pessima paganorum incommodis & periculis, quæ genti Christianorum intulerunt, tantam audaciam sumpsisse dicantur, ut se jactent imprudenter, terram illam, quod avertat Dominus, invasuros. Moveat itaque vos zelus Domini, nec religio Christiana super tanta, quæ illi Terræ imminet, contrictione dormitet; sed universa loca illa, quæ Salvator & Redemptor noster corporali præsentia dedicavit, viriliter tueamini; & contemnite gentes, quæ abjiciunt Dominum, & Christianum nomen de terris abolere nituntur. Non est utique Christianus, qui præscriptæ Terræ calamitatibus non movetur, nec accingitur ad ipsam ab infidelium incursibus defendendam, quam occupare laborant, & suis, quod absit, spurcitiis profanare. Hi autem, qui ex vobis fortes sunt, & bellis exercendis idonei, non minus scuto fidei, & lorica justitiæ, quàm materialibus armis induti, tam pium quàm necessarium opus, ac laborem hujus peregrinationis assumant; & loca illa, in quibus Redemptor humani generis pro nobis nasci voluit, & mortem subiit temporalem potenti virtute defendant, ne temporibus nostris sustineat in illis partibus Christianitas detrimentum. Cum enim Christus pro salute nostra opprobria multa, & demum Crucis patibulum sustinuerit, ut nos offerret Deo, mortificatos quidem carne, * justificatos autem spiritu, expedit admodum saluti fidelium, ut pro ipso corpora nostra periculis & laboribus exponamus, ne pretium Sanguinis, quem pro nobis effudit, videamur obliti. Animadvertite igitur, dilecti in Christo filii, & videte, quàm probrosum, & quàm moerore dignum existeret Christianis, si adversùs habitatores terræ illius inimici Crucis Christi denuo prævalerent: sicut eos prævalituros non modicum formidamus, nisi de diversis partibus Christianorum auxilium habitatoribus ipsis cum festinatione succuratur. Ne igitur Christianitas gentilitati succumbat, totis nisibus prævidete; quia melius est superventuro malo ante tempus occurrere, quàm remedium post causam querere vulneratam; Illis autem, qui pro Christo hujus viæ laborem assumpserint, illam indulgentiam peccatorum, quam patres & prędecessores nostri, Urbanus, & Eugenius, Romani Pontifices, statuerunt, apostolica auctoritate concedimus, & confirmamus. Uxores quoque, & filios eorum, & bona, & possessiones suas, sub beati Petri & nostra, necnon Archiepiscoporum, & aliorum Prælatorum Ecclesiæ, decernimus protectione manere; prohibentes attentiùs, ne adversus eos de his, quæ pacificè possident, aliqua post susceptam Crucem quæstio moveatur, donec redeant, vel de ipsorum obitu certissimè cognoscatur. Liceat autem eis, terras seu possessiones alias, postquam propinqui aut Domini sui, ad quorum feudum pertinent pecuniam ipsis mutuare aut noluerint, aut non potuerint, Ecclesiis vel ecclesiasticis viris, aut aliis fidelibus liberè & sine ulla reclamatione pro expensis hujus itineris titulo pignoris obligare. Præterea quicumque de viris bellicosis, & ad illius Terræ defensionem idoneis, illa sancta loca fervore devotionis adierint, & ibi duobus annis contra Saracenos pro Christiani nominis defensione pugnaverint de Jesu Christi pietate, & de beatorum Petri & Pauli Apostolorum auctoritate confisi, eis omnium suorum, de quibus corde contrito & humiliato confessionem susceperint, absolutionem facimus delictorum; nisi fortè aliena bona rapuerint, vel usuras extorserint, aut commiserint furta, quę omnia debent in integrum emendari. Si vero non est in facultatibus delinquentium, unde valeant

Balduini Regis Hierosolymitani cruciatus.

Terra prædicta a Paganis devastata.

Hortatur Reges Principes omnes alios ad subsidium Terræ sanctę.

* vivificatos

Indulgentias a Prædecessoribus pro eadem olim concessas cófirmat.

Filios, Uxores, & possessiones illorum sub S. Apostol. protectione suscipit.

valeant emendati, nihilominus consequentur veniam, prout diximus, de commissis. Hi autem, qui illic per annum, sicut diximus, moram habuerint, de medietate sibi injunctæ pœnitentiæ indulgentiam & remissionem suorum obtineant peccatorum; omnibus autem Sepulchrum Domini pro instanti necessitate visitare volentibus, sive in itinere moriantur, sive ad istum locum perveniant, laborem itineris ad pœnitentiam, & obedientiam, & remissionem omnium peccatorum injungimus, ut de vitæ præsentis ergastulo ad illam beatitudinem, Domino largiente, perveniant, quam nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quam repromisit Dominus deligentibus.

Dat. die Januarii anno Dom. 1170. Pont. an. XI.

Datum Tusculani XVII. Kalendas Februarii.

XXXVIII.

Sequitur in idem argumentum ad omnes Ecclesiarum Prælatos.

Ex Tom. XIII. Conc. col. 115.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, Archiepiscopis, & Episcopis, & dilectis filiis, Abbatibus, & aliis Ecclesiarum Prælatis, ad quos literæ istæ pervenerint, salutem & apostolicam benedictionem.

CUM Orientalis terra per impressiones infidelium, & incursus fortium virorum, consilio destituta, multo timore percutitur, & ad implorandam subventionem fidelium dilectos filios nostros, milites Templi, latores præsentium, viros utique religiosos, & Deum timentes, Archiepiscopi, Episcopi, & alii Principes terræ, ad partes vestras mittere decreverunt. Nos autem, quos illius terræ calamitas gravi dolore conturbat, exemplo patrum & prædecessorum nostrorum de ipsius conservatione soliciti, Christianos Reges & Principes orbis ad defensionem locorum illorum, in quibus steterunt pedes Domini, salubribus monitis exhortamur, & sicut patres & prędecessores nostri, Urbanus, & Eugenius, Pontifices Romani, statuerunt, ita & nos remissionem & indulgentiam peccatorum statuimus universis, qui pro Christo laborem Hierosolymitanum assumpserint, & contra Saracenos fideli curaverint devotione certare. Monemus itaque universitatem vestram attentiùs, & mandamus, quatenus fratres, qui ad hoc missi sunt, benigno recipiatis affectu, & per eos Orientalis terræ statu & necessitate comperta, Principes, Comites, & alios fideles Christi parochianos vestros crebris & solicitis exhortationibus laboretis inducere, ut terram illam, pro cujus liberatione patres & genitores eorum sanguinem proprium effuderunt, adeant festinanter, & contra inimicos Crucis Christi potentia & virtute decertent. Literas autem, quas propter hoc generaliter mittimus, universis faciatis Ecclesiis publice legi, & exponatis eorum tenorem; & remissionem peccatorum, quam facimus illis, qui tam pium & necessarium opus assumpserint, nuncietis; & ita omnes ad exequendum, quod suggerimus, moneatis, quòd per solicitudinem & exhortationem vestram Terra illa festinanter fidelium sentiat auxilium & juvamen; & vos propter hoc ab omnipotenti Deo mercedem possitis consequi sempiternam.

Datum Tusculani VI. * Januarii.

Dat. die anno que eodem. * adde Kalendas.

XXXIX.

Monasterii Admontensi bona omnia confirmans, nonnulla privilegia ad Monachorum quietem, indemnitatem, & decorem elargitur.

Ex Cod. Diplomat. Admont. edidit Pezius Thesaur. Anecdot. To. III. Par. III. num. IV.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Lintholdo Abbati Monasterii sancti Blasii, quod Admontis dicitur, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

OFficii nostri nos admonet & invitat auctoritas, pro Ecclesiarum statu satagere, & earum quieti ac tranquillitati salubriter, auxiliante Domino, providere. Dignum namque & honestati conveniens esse dignoscitur, ut qui ad earum regimen, Domino disponente, assumpti sumus, eas & a pravorum hominum nequitiis tueamur, & B. Petri atque Apostolicę Sedis patrocinio muniamus. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, prędecessorum nostrorum bonæ memoriæ Paschalis, Innocentii, Lucii, Romanorum Pontificum, vestigiis inhærentes, sub bebti Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, pręstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ex dono bonæ memoriæ Gebhardi Salisgurgensis Archiepiscopi fundatoris ejusdem Cœnobii, in valle Admontensi fundum Ecclesiæ sancti Blasii, & quæcumque Hemma Comitissa ibi habuit, Patellam Salis in Vicinia Monasterii apud Halle, & maximam partem adjacentis nemoris: Ex dono Tiemonis Archiepiscopi successoris ejus, curtem ex altera parte alvei, qui dicitur Admont. & Ecclesiam sancti Amandi Episcopi, & reliquum nemoris, Parochiam & Præconium ultra flumen Anesis cum Ecclesia sancti Amandi, Patellam apud Halle cum augia, quæ adjacet prædicto flumini: Ex dono Cunradi senioris Archiepiscopi Salzburgensis, patellas & salinas apud Halle, & forestum omne ad Wenge pertinens cum novalibus & decimis: Curtes Rudindorf, Arnieck, Bute, Chrumpowe, & quę dederunt prædicti Episcopi in variis usibus Alpium & montium, ubi sal coquitur, & ferrum foditur, cum agris, pratis, silvis, aquis, aquarumque decursibus a rivulo Zedelze usque Frodnize, & a Luzache usque Staiphe: Ex dono Eberhardi Archiepiscopi Salzburgensis, Ecclesiam sancti Galli in Silva-nova cum decimis, & nova-

Monasterium Prædecessorū more sub protectione Sedis Apost. recipiens,

Bona omnia ad illud pertinentia firma, & illibata eidem servari mandat.

Gebehardus Salisburgensis Archiep. ejus fundator; exterique successores Archiep. bonis illud dotarunt, quæ ei confirmantur.

novalibus, & omni jure suo, & salinis ibidem: Ex dono Cunradi Primi, Ecclesiam sanctæ Mariæ Magdalenæ, & domum hospitalem Friesach cum decimis, prædiis, & omnibus justitiis suis: Ex dono quorumdam nobilium, Rainerii videlicet, & Petrissæ, & aliorum consanguineorum Lintholdi Abbatis Admontensis, Allodia Tovernick, & Chirchaim cum omnibus pertinentiis suis, medietatem Ecclesiæ sancti Jacobi cum prædio Cholmenzi: Ex dono Gebehardi Archiepiscopi, decimas apud Tivene, Flatsach, Ehrapfeld, Miclendorf cum omnibus pertinentiis eorum: Ex dono Chunradi Secundi Archiepiscopi, curtem decimalem ad Wertse cum prædio Rapotendorf, Guttenprunnen, & aliis possessionibus Mathildis matronæ, Ecclesiam S. Michaelis cum prædio Zezen, Ecclesiam sancti Joannis cum prædio Zozzen cum decimis & omni jure suo: Ex dono Marchionis Olaker, alpem Scoberen ad idem prædium pertinentem, & quidquid apud Grazlup & Pals habetis: Ex dono Gebhardi Archiepiscopi, decimas Chatse-Welze, Lungowe cum appendiciis suis: Ex dono ejusdem Archiepiscopi, Ecclesiam de Tinfenfbach, & Aichdorf, Preitenfurt cum omnibus pertinentiis eorum: apud Wenge Ecclesiam sanctæ Agathæ cum omnibus pertinentiis suis: Ecclesiam sancti Andreæ, & curtem Trieben cum omnibus pertinentiis suis: Ecclesiam Dietmarsdorf, & curtem cum adjacentibus prędiis, videlicet Griez duas, Perndorf, Strechowe, Puchel cum omnibus pertinentiis suis: Ex dono Alberti Archiep. Salisburg. Parochiam Partem cum omni jure suo: Ex dono Chunradi Primi Archiep. Ecclesiam S. Mariæ cum prædio, quod vocatur Jeringen inferius: Ex dono Gebehardi Archiepiscopi Jeringen superius cum omnibus appendiciis eorum: prædium Nazowe cum multis aliis adjacentibus prædiis: Ex dono Chunradi & Eberardi Archiepiscoporum, Ecclesiam sancti Nicolai, & prædium Gotfridi Mokkernovve cum novalibus & decimis, Ecclesiam sancti Martini cum prædio Strazgand, quod fuit Guntheri Marchionis, & Chunradi Comitis de Pilstain cum omnibus pertinentiis suis: Prædium Radlack, quod fuit Comitis Bernhardi, quidquid habetis Lusniz, Chamere, Mutarn: Ex dono nobilium Treboche, Tunevviz, quinque curtes ad pontem S. Stephani: In eadem parochia ex dono Eberhardi Archiepiscopi decimas; quidquid apud sanctum Benedictum & Pontowe, Lobenich & Chruwat prædiorum & decimarum habetis: Ex dono Chunradi Primi, decimas ad Muzz, Ex dono nobilium prædia Muterndorf: Ex dono Eberhardi Archiepiscopi, duos mansos in villa Teschanschirchen cum decimatione tota inter Pincha & Lavenze: Ex dono nobilium quæcumque apud Wurvelach, Patsach, Gomvarn, Phaphenstain, & Aicowe possidetis: Ex dono Gebehardi Archiepiscopi, Ruste, Arnsdorf, Welmnich cum appendiciis eorum: apud Wachovve quidquid Comes de Walfrathusen, apud Brunnen quidquid Fridericus Advocatus vobis dederunt: Quæcumque dono nobilium apud Chremse, Ense, & Ulsburgh possidetis: apud Tresvviz, & Liuzen prædia cum decimationibus suis: Ecclesiam S. Joannis, & prædium Hagemberg, & Winzenbach, & Gundachringen: Ex dono Archiepiscoporum apud Sundrmeringen, Prukkarn, Aiche, Eberhactingen quæcumque habetis: allodium magnum apud Hoveheim, quod a nobilibus de

Sæcularium personarum donationes.

Abensberg emistis: Ex dono nobilium prædium apud Hus superius & inferius cum Ecclesia sancti Paterniani cum omnibus pertinentiis suis: In Enswalde, Schratengastei, & Tricenwald Ecclesiam sancti Martini cum novalibus decimis usque Horgenbrucken: Ex dono Gebhardi Archiepiscopi, prædium Mittrehoven, Wenge, Elinowe: Ex dono Chunradi Primi Archiepiscopi prædium apud Chuchil, curtem apud Sazburch, Hirschalm cum appendiciis eorum: In villa Beirhalle quæcumque a Comite Pertholdo, & Ottone Palatino dono vel concambio aquisistis: Ex dono nobilium quidquid apud Pergen, in Brichaim, Haselbach habetis, Ecclesiam sancti Martini cum prædio magno Elsindorf, quod fuit Uldarici, & alteram Ecclesiam cum prædio Bernhardi, & omnia, quæ ibidem emistis. Nec Episcopo, nec Abbati ipsi, nec personæ alicui facultas sit, bona ejusdem Cœnobii in feudum sive in beneficium sine consensu meliorum & discretorum fratrum aliquibus dare, nec modis aliis alienare.

Eadem alienari, vel in feudum dari prohibet.

Sanè sepulturam ipsius loci liberam esse censemus, ut, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi excommunicati sint vel interdicti, extremæ voluntati eorum nullus obsistat: salvâ justitiâ Matricis Ecclesiæ.

Sepulturam inibi,

Laicos sive Clericos liberos & absolutos ad conversionem suscipere nullius Episcopi vel Præpositi vos inhibeat contradictio.

Vel ingressum ad monasticum institutum liberum cuique concedit.

Prohibemus quoque, ut nulli fratrum post factam professionem absque Abbatis totiusque Congregationis permissione liceat, ex eodem claustro discedere; discedentem verò absque communium literarum cautione nullus audeat retinere. Sanè novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium nullus a vobis decimas præsumat exigere.

Indebitas decimas ab eodem exigi inhibet.

Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres omnium consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm timorem Dei, & beati Benedicti regulam præviderint eligendum.

Abbatem a solis Monachis eligendum decernit.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicę auctoritate, & Salzburgensis Archiepiscopi canonicâ reverentiâ; Cui tamen omnino non liceat, ei vexationem aliquam vel consuetudinem, quæ Regularium quieti noceat, irrogare.

Decretum immunitatis a quacumque molestia, vi &c.

Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax ejusdem Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

cum solitis clausulis.

EGO

Alexandri P. Et S. R. E. Card. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episc.
Ego Bernardus Portuensis & S. Rufinæ Episc. ss.
Ego Chonradus Moguntinensis Sedis Archiepiscopus, & Sabinensis Cardinalis ss.
Ego Otto Tusculanus Episc. ss.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ subsc.
Ego Cintius Diaconus Cardinalis sancti Adriani subsc.
Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Ugo Diac. Card. tit. S. Eustachii juxta Templum Agrippæ ss.
Ego Jo. Presb. Cardinalis Sanctorum Joannis & Pauli tit. Pammachii ss.
Ego Hildebrandus Basilicæ duodecim Apostolo- Presb. Card. ss.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ss.
Ego Guillelmus Presb. Card. S. Petri ad Vincula ss.
Ego Boso Presbyter Cardinalis sanctæ Pudentianę tit. Pastoris ss.
Ego Petrus Presb. Cardinalis tit. S. Laurentii in Damaso ss.

Dat. die 10. Februar. ann. Dom. 1170. Pont. ann. XI.

Datum Tusculani per manum Gratiani sanctæ Romanæ Ecclesiæ Subdiaconi & Notarii, IV. Idus Februarii Indictione IV. Incarnationis Dom. anno MCLXX. Pontificatus verò Dom. Alexandri Papæ III. anno XI.

X L.

Privilegium Confirmationis Bonorum omnium, ad Canonicos Tarvisinæ Ecclesię pertinentium.

Simile Privilegium, ab Eugenio III. PP. huic concessum Ecclesiæ, posuimus suo loco.

Ex Authographo in Archiv. Episcop. edidit Nicolaus Coletus in Venet. edit. Ital. Sac. Ughell. ubi de hac Ecclesia col. 325.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Drudo Præposito Ecclesiæ S. Petri Tarvisii, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris canonicè substituendis.

Exordium.

EFfectum justa postulantibus indulgere, & vigor æquitatis, & ordo exigit rationis; presertim quando poscentium voluntatem & pietas adjuvat, & veritas non relinquit. Quapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuentes, ad exemplar Papæ ac prædecessoris nostri sa. recordationis Eugenii PP. præfatam Ecclesiam S. Petri, in qua divino estis obsequio mancipati, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus. Communem vero vitam, quam in eadem Ecclesia observare promisistis, Sedis Apostolicæ auctoritate confirmamus; & ne cuiquam vestrum post factam promissionem, nisi obtentu Religionis, retro abire liceat, prohibemus; & si quis hoc attentare præsumpserit, is Ecclesiæ beneficio privetur; nec aliquis, nisi qui hanc communem vitam se observaturum promiserit, in eadem Ecclesia de cætero Canonicus instituatur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè ac canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis, prestante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Decimas, oblationes, primitias, sepulturas, subjectiones Cappellanorum & Clericorum in eadem civitate commorantium, sicut eos quietè ac canonicè hactenus possedistis: Ecclesiam S. Nicolai, quæ est sita in claustro vestro, cum pertinentiis suis: Eccl. S. Jo: Baptistæ; Eccl. S. Joann. de Ripa cum pertinentiis suis, Eccl. S. Andreæ cum pertinentiis suis, Eccl. S. Bartholomæi cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Sophiæ, quæ est extra civitatem, cum pertinentiis suis: terras, quas habetis in civitate Tarvisii ædificatas & inædificatas: clausuram, quam habetis juxta foveas ejusdem civitatis, terras quas habetis in Sillano, in Brentina, mansos ac terras quas habetis Sporisiano, Molmio, Viscario, Bambora, mansos quos habetis in Castaniola, mansos quos habetis in . . . . Postumia in . . . . Ecclesiam Sanctæ Bonæ cum pertinentiis suis, terram quam habetis juxta S. Pelagium de Spineta, mansos quos habetis in Lonzano, Braida, Maserada, Luvadina: Ecclesiam S. Pelagii de Aurinis cum pertinentiis suis, mansos quos habetis in eodem loco, & terras vicinas quas habetis in S. Zenon, mansos quos habetis in Paderno, & villa Orba, & ad pedem Montelli, mansos quos habetis, in Storga, & in villa Pendula in Salinberti, & locum ad molendinum faciendum, mansos quos habetis in Carbonaria, villam Melmæ cum Ecclesia S. Michaelis ejusdem villę, & tredecim rotas molendini cum pertinentiis suis, ibidem mansos quos habetis in Campostorto, in Lanzago, Gunfo, Nerbono, mansos quos habetis, in Luvignano, in Ripa-rupta, in Severa, & terras quas habetis in Fuligno, mansos quos habetis in Mulsone, villam prati Golzoli, Ecclesiam S. Mariæ ejusdem villæ cum decimis & cæteris pertinentiis suis, mansum unum in Cartenatica, terras quas habetis in Mestre ædificatas & inædificatas mansos, quos habetis in Zello & nemus ibidem terram cum vinea quam habetis in Zollarino, mansum unum in Brendis, unum in Camellatis, mansos quos habetis in Burbiliaco, & terras quas habetis in Pedenzago, mansos quos habetis in Scaltenico, & terras quas habetis in Carpene, Ecclesiam S. Angeli cum pertinentiis suis, seu mansum unum in Medolatiis: Ecclesiam S. Gervasii cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Vitalis cum pertinentiis suis, & mansos quos habetis ibidem, mansos quos habetis in Zero, mansos quos habetis in Canizano & in Reveno, mansos quos habetis in Quinto & in Cemosia, Ecclesiam S. Christinæ cum pertinentiis suis, & mansos quos habetis ibidem & in Diveron, Ecclesiam S. Andreæ de Cavasagra cum pertinentiis suis, mansum unum in Puteo bono, mansos quos habetis in Silvatronda, mansos Silve rosæ, Ecclesiam S. Andreæ, quæ in eadem villa sita est, cum pertinentiis suis, & mansos quos habetis in Lobiola, mansos quos habetis in Bassano, in Mariano Romuno, & in Bursio, & in Cornile, & in S. Maria, & in Leudolis, & in Fonte, & in S. Zenone: mansos quos habetis in Asylo, in Braeda, & in Malragello, & in Nogaredo: mansos quos habetis in monte Belluna & finibus ejus, terras quas habetis in Trivignano, in Casellis, & in Po-

Ecclesiam hanc sub protectione Sedis Apost. recipiens, In qua institutam a Canonicis communem vitam servari mandat.

Bona omnia ad eos pertinentia confirmat.

Postumia, mansos quos habetis in Dubladino & in Segusino, & mansum unum in Vichipano, mansos quos habetis in Petrarubea, in Fenario, & in Lovo, mansos quos habetis in Auno, & in aliis locis per Episcopatum Feltren. & terras quas habetis in Episcopatu Bellunen. ex dono bo. mem. Gregorii Tarvisini Episcopi, omnem decimam totius terræ de Siliano, in quocumque tempore fuerit laborata; præterea omnes decimas, quæ in territorio urbis Tarvisii juri ejusdem Ecclesiæ dicatæ esse noscuntur, quemadmodum prelibatus Episcopus jam dictæ Ecclesiæ vestræ concessit, & scripto authentico roboravit, nos eas vobis, & per vos eidem Ecclesiæ auctoritate apostolica nihilominus confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione ac substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ nimirum Sedis Apostolicæ auctoritate, & Episcopi vestri canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Solitæ conclusiones.

AlexandriPP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Sedis Episcopus.
Ego Bernardus Portuensis & sanctæ Rufinæ Episcopus subsc.
Ego Conradus...... Sabin: Eccl. ss.
Ego Otto Episc. Tusculanus ss.
Ego Jo. Presb. Card. SS. Jo: & Pauli..... ss.
Ego Hildebrandus Basilicæ duodecim Apostol. Presb. Card. ss.
Ego Alexander Presb. Cardinalis sancti Laurentii in Lucina ss.
Ego D..... Presb. Cardinalis tit. S. Petri ad Vincula ss.
Ego Boso Presb. Cardinalis sancte Pudent. tit. Pastoris ss.
Ego Petrus Presbyter Cardinalis tit. sancti Laur. in Damaso ss.
Ego Jacintus Diac. Card. sanctæ Marie in Cosmedin ss.
Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Hugo Diac. Card. S. Eustachii juxta templum Agrippæ ss.

Datum Tusculani per manum Gratiani sanctæ R. E. Subdiac. Card. & Notarii, III. Idus Febr. Incarnationis Dominicæ anno MCLXX. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno XI.

Dat. die 11. Februar. anno Domin. 1170. Pontif. an. XI.

XLI.

Literæ ad Episcopos Angliæ, ne Henrici filius Rex coronetur absque præstito juramento de conservandis juribus ecclesiasticis.

Ex VVilkins Concil. Britaniæ & Hiberniæ Vol. pag. 458.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus Fratribus, Thomæ Archiepiscopo Cantuariensi, & universis Episcopis per Angliam constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

Præfatio.

EX commissi vobis officii debito solicitudini vestræ incumbit, Ecclesiis Dei libertates & jura sua servare, & ne ab aliquibus opprimi valeat aut deleri, studium tenemur & diligentiam adhibere. Hac siquidem ratione inducti, & Ecclesiæ Cantuarien. suam volentes dignitatem & justitiam conservare, fraternitati vestræ per Apostolica scripta præcipiendo mandamus, necnon & in virtute obedientiæ injungimus, quatenus, si Henricus illustris Anglorum Rex filium suum coronari voluerit, & in Regem inungi, tu Frater Cantuariensis, ad cujus officium de antiqua Ecclesiæ suæ consuetudine & dignitate spectare audivimus, ei manum nequaquam imponas, nec ab alio quolibet imponi permittas, nisi prius illud juramentum exhibeat, quod alii Reges ejus prædecessores Ecclesiæ Dei, & specialiter Cantuariensi, impendere consueverunt; & nisi universos ab observatione consuetudinum suarum, & sacramentis illis, quæ ultimo ab hominibus Angliæ exstorta fuerunt, prorsus absolvat. Vobis autem, Fratres Episcopi, auctoritate apostolica districtius inhibemus, ne illius coronationi, nisi juramentum præstiterit, præsumatis aliquatenus interesse; sed vos potius absentetis, & inde, nullius contradictione vel prohibitione obstante, celerius recedatis.

Regis Angliæ filium coronari & in Regem inungi vetat, nisi prius juramentum solitum præstet.

Datum Beneventi VI. Kal. Martii.

Dat. die 14. Februar. anni Dom. 1170. Pont. ann. XI.

XLII.

Ad Episcopos Angliæ, ne quis Henrici filium coronet, cum hoc de jure pertineat Archiep. Cantuariensi.

Ibid. pag. 459.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus Fratribus, Eboracensi Archiepiscopo Apostolicæ Sedis Legato, & universis Episcopis per Angliam constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

QUoniam ad audientiam nostram multorum jam pridem relatione pervenit, quod coronatio Regis Angliæ & injunctio ad Cantuariensem Archiepiscopum de antiqua Ecclesiæ suæ consuetudine & dignitate pertineat; Fraternitati vestræ presentibus literis auctoritate apostolica districtiùs inhibemus, ut si illustris Anglorum Rex filium suum, dum venerabilis Frater noster Thomas Cantuariensis, Archiep. in exilio fuerit, coronari voluerit & in Regem inungi, nullus vestrum ei manum imponere præsumat, aut se exinde aliquatenus intromittere audeat; quod si quis vestrum attemptare præsumpserit,

Regum Angliæ inunctio, & coronatio ad Cantuariensem Archiepiscopum pertinet.

Ab aliis inunctionem, & coronationem fieri vetat.

pserit, id in periculum officii & ordinis sui noverit proculdubio graviter redundare. In his vero appellationis remedium quibuslibet volumus denegari, & omnem malignandi occasionem excludi.

Datum apud Cerumar IV. Kalendas Martii Pontif. anno XI.

Dat. die 26. Februar. ann. Dom. 1170. Pont. ann. XI.

XLIII.

De Instituendis quadraginta Canonicis in Tornacensi Ecclesia ex triginta Præbendis opulentioribus.

Ex Gall. Christ. novæ edit. To. III. inter Instrum. hujus Eccl.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Tornacensi Episcopo S. & A. B.

Significatum est nobis, & ex parte tua monstratum, quod commissa tibi Ecclesia paucos Clericos ejus obsequio habeat deputatos, cum tamen magna possessionum copia gaudere dicatur. Quoniam igitur indignum est, tam celebrem Ecclesiam copiam Clericorum sibi deservientium non habere, fraternitati tuæ significatione præsentium auctoritate apostolica indulgemus, ut cum consilio discretorum & religiosorum virorum Diœcesis vestræ de xxx. Præbendis quadraginta instituere possis, dummodo Ecclesiæ præscriptæ possessiones ad hoc ita sufficientes existant, quod Ecclesiæ tuæ Canonici alias Præbendas quærere non cogantur, sed de ipsius Ecclesiæ beneficio honestam possint substentationem habere.

Data Verulis II. Idus Martii.

Dat. die 14. Martii anno Dom. 1170. Pont. an. XI.

XLIV.

Confirmatio Bonorum omnium Lingonensis Ecclesiæ, ac consuetudinum Capituli ejusdem Ecclesiæ, cujus Canonicis nonnulla conceduntur Privilegia.

Ex Gallia Christ. novæ edit. Tom. IV. inter Instr. ad hanc Ecclesiam pertinentia.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Manasse Decano, & universo Capitulo sancti Mammetis Lingonensi, tam præsentibus quàm futuris Canonicis instituendis, in perpetuum.

Exordium.

Officii nostri nos admonet & invitat auctoritas pro Ecclesiarum statu satagere, & earum quieti ac tranquillitati salubriter auxiliante Domino providere. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonice possidet aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimemenda vocabulis: Altare magnum in eadem Ecclesia, necnon & omnia altaria infra eamdem Ecclesiam, liberâ cum beneficiis, quæ ibidem collata fuerunt, & collationibus: cappellam similiter beatæ Mariæ inter duas turres, Parochiam quoque sanctæ Crucis cum appenditiis suis, scilicet cappellam de Bourona, & cappellam sanctæ Trinitatis in porticu Lingonensis Ecclesiæ, cum electione & ordinatione Presbyterorum in Ecclesiis præfatis, ab omni exactione liberis & absolutis: Ecclesiam de Barium cum appenditiis suis, Ecclesiam de Percejo cum appenditiis suis, Ecclesiam de Curto-campo cum decimis & appenditiis suis, Ecclesiam de Mosteriolo cum decimis & appenditiis suis, in Ecclesia sancti Martini super Viennam fluvium duos bisantios, in Ecclesia de villa in Divionensi pago duos bisantios, in Ecclesia de Bure duos bisantios, in Ecclesia de Villania duos bisantios, Ecclesiam de Dampetra super Savum fluvium, Ecclesiam de Polosot cum decimis & apendiciis suis, Ecclesiam de Laniaco cum decimis & appendiciis suis, Ecclesiam de Vivaco cum decimis & appendiciis suis, Ecclesiam de Ancejo franco, Ecclesias de Talicejo & de Blacejo, Ecclesiam de Merone cum paratis, Ecclesiam de Naivile in pago Divionensi, Ecclesiam de Agejo, & de Gypsejo, Ecclesias de Barbire & de Cojon, quiquid habetis in Ecclesia de Rumille, Ecclesiam sancti Hilarii cum append. Ecclesiam de Buxeria, Ecclesiam de Provencheriis, Ecclesiam sancti Calixti, eleemosinam Alberici Canonici Ligonensis apud villam Calinas, & Ecclesiam ejusdem villæ cum decimis & appendiciis suis, Ecclesiam de Andeliaco cum appendiciis suis, Ecclesiam de Marcilliaco, & de Planiaco, Ecclesiam de monte Landotusi cum appendiciis suis, Ecclesiam de Chalandre, Ecclesiam de Annulle, & omnes alias Ecclesias, quas legitime possidetis. Refectiones quoque, quas Episcopus Capitulo Ligonensi annuatim præstare debet, scilicet in Natale Domini, in Cœna Domini, in Pascha, in die Consecrationis suæ annuatim, in festo sancti Mammetis, & unam aliam ab Ecclesia sancti Martini Lingonensis in ipso die festi. Electionem omnium Ecclesiarum & Presbyterorum vestrorum, sicut hactenus habuistis, vobis auctoritate apostolica confirmamus. Antiquas præterea & rationabiles consuetudines de justitiis & observantionibus tenendis & faciendis in Ecclesia vestra, & in aliis Ecclesiis Civitatis Lingonensis, vobis nihilominus confirmamus; consuetudines seu reditus, quos Cruces appellant, de Toto Episcopatu Lingonensi, exceptis illis, qui ab Episcopis Lingonensibus concessi sunt Ecclesiis aut Monasteriis ejusdem Episcopatus, & scripto eorum corroborati noscuntur, vobis duximus confirmandas. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia ac integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Lingonensis Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam digna correxeit satisfactione, potestatis honorisque

Ecclesiam Lingonensem sub S. Petri protectione suscipiens,

Bona omnia ad eam pertinentia eidem confirmat.

Quæ vero Capitulo ab Episcopo tribui solent, rata habet:

Electiones quoque Ecclesiarum & Presbyterorum; Antiquas consuetudines,

Et reditus Canonicis confirmat.

Decretum pro Ecclesiæ hujus, ac bonorum hujusmodi integritate;

Satutæque contra Privilegii hujus temeratores pœnæ.

que sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dat. die 30. Martii anno Dom. 1170. Pontif. anno XI. Datum Verulis per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi & Notarii, III. Kal. Aprilis Indict. III. Incarnationis Dominicæ anno MCLXX. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno XI.

X L V.

Monasterium S. Geruntii Callien. Diœcesis ab Ordinarii jurisdictione exemtum, solique Apostolicæ Sedi subjectum declaratur.

Edidit Ughell. Ital. Sacr. Tom. II. ubi de Episcopis Callien.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Alloderio Abbati Monasterii S. Geruntii in Comitatu Callii inter duo flumina Boatium & Boranum, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

JUstis Religiosorum desideriis dignum est nos facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celebrem sortiatur effectum. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium, quod specialiter ad jus & proprietatem beati Petri spectare dignoscitur, ad exemplar prædecessorum nostrorum felicis memoriæ, Nicolai, & Alexandri, Romanorum Pontificum, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus&illibata permaneant. Ad hæc adjicientes statuimus, & auctoritate apostolica prohibemus, ut non liceat CalliensiEpiscopo, Monasterium vestrum gravaminibus, vel aliquibus molestiis fatigare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, &c. salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur, &c. Cunctis autem, &c. Amen. Amen.

Alexandri PP & S. R. E. Card. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Episc.
Ego Bernardus Portuensis & sanctæ Rufinæ Episcopus.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Hier.
Ego Albertus Presb. Cardinalis tit. S. Laur. in Lucina.
Ego Robertus Presb. Card. tit. S. Pudentianæ tit. Pastoris.
Ego Petrus Presb. Cardinalis tit. S. Laurentii in Damaso.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci.
Ego Theodinus Presb. Card. tit. S. Vitalis tit. Vestinæ.
Ego Jacintus Diac. Cardinalis S. Mariæ in Cosmedin.
Ego Manfredus Diac. Card. S. Eustachii juxta templum Agrippæ.
Ego Vitellius Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi.

Dat. die 2. Aprilis anno Dom. 1170. Pont. an. XI. Datum Verulis per manum Gratiani S. R. E. Subdiac., & Notarii, IV. Nonas Aprilis Ind. III. Incarn. Dom. an. MCLXX. Pontif. verò Alexandri Papæ III. anno XI.

XLVI.

Brivilegium confirmationis bonorum Monasterii Casæ Marii Verulanæ Diœcesis Ordinis Cistercienfium, cui multa conceduntur privilegia, & immunitates.

Ex Originali edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. I. ubi de Verulanis Episcopis.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Gregorio Abbati Monasterii sanctorum Joannis & Pauli, quod dicitur Casæ Marii, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, Regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri, ut devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Quapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, ad exemplar fel. memoriæ prædecessorum nostrorum, Callixti, Anastasii, & Hadriani, Romanorum Pontificum, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuimus, ut Ordo monasticus, qui secundùm Deum, & B. Benedicti regulam, & Cisterciensium fratrum institutionem in eodem loco noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Preterea quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam videlicet S. Archangeli, Ecclesiam S. Hipoliti, & quiquid habetis in Ecclesia S. Viti, quæ sunt in territorio Verulanæ civitatis, Ecclesiam S. Angeli in monte de Corneto, Ecclesiam S. Salvatoris, & Ecclesiam sanctæ Mariæ de Regimenio in territorio Montis S. Joannis, Ecclesiam S. Nicolai in castro Babuci, Ecclesiam S. Joannis, & Ecclesiam S. Silvestri cum amphiteatro, quod vulgo Apperitiatum dicitur, in territorio Frusinonensi Ecclesiam S. Crucis, in territorio Anagnino Ecclesiam S. Vincentii juxta castrum Morrei in valle Orbetana, & Ecclesiam S. Manni juxta castrum Castuli in territorio Marsicano, cum omnibus supradictarum Ecclesiarum permanentiis, molendina ad Arinulam, & illa, quæ habetis in territorio Castrensi; rusticos etiam, & hereditates, quas in civitate Verulana, & castro Babuci

Monasterium hocce sub protectione Sedis Apost. recipiens.

In eoque Monasticum servari ordinem mandans,

Bona omnia, possessiones, ac donationes ei confirmat:

buci, ac montis S. Joannis quiete hactenus possedisse videmini. Pascua & usum sylvarum in toto territorio Castrensi, & Montis-nigri, pascua & usum sylvarum & totam castellaturam ipsius Montis-nigri, & ultra muros adjacentem centum passus, sicut inde descendit ab utraque parte in rivum, & circuitu versus Aquilonem, ipsum præcipitium montis, & terram in territorio supradicti montis, quantum duo aratra sufficiunt laborare: Ecclesiam S. Benedicti, cum omnibus pertinentiis suis, & Ecclesiam S. Angeli de Meruleto cum cappellis & pertinentiis suis, quæ omnia felicis memoriæ pater & prædecessor noster Eugenius Papa vobis in Ecclesiæ vestræ dedicatione concessit, & Anastasius, & Hadrian. Rom. Pontifices suo privilegio roborarunt, vobis vestrisque successoribus nihilominus confirmamus. Concambium quoque, quod cum Verulano Episcopo, & Canonicis S. Erasmi, atque quondam Gregorio custode castelli, quod Castrum nominatur, rationabiliter fecistis, futuris temporibus inviolabiliter observari præcipimus. Statuimus præterea, ut Monasterium vestrum, quod ad jus & proprietatem B. Petri pertinere dignoscitur, nulli ecclesiasticæ vel sęculari personę, præterquam Romano Pontifici, debeat subjacere. Ad hęc advertentes statuimus, ut nulli Archiepiscopo, vel Episcopo liceat, præfatum Monasterium interdicere, aut in vos absque auctoritate Romani Pontificis interdicti vel excommunicationis sententiam promulgare. Nihilominus etiam apostolica auctoritate prohibemus, ut nullus quamlibet Ecclesiam ad idem Monasterium pertinentem, quæ populum non habet, interdicto subjicere audeat; quominus, si quis fratrum vestrorum ibidem ex devotione cantare voluerit, exclusis excommunicatis & interdictis, cantandi liberam habeat facultatem. Præterea per decreti hujus paginam duximus statuendum, ut fratres vestri in quocumque loco positi fuerint, ab omni sæcularis servitii, & actione, & ab omni gravamine mundanæ oppressionis sint liberi & immunes. Sanè laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, seu de nutrimentis animalium vestrorum nullus a vobis decimas exigere præsumat. Paci quoque & tranquillitati vestræ paterna provisione providere volentes, auctoritate apostolica inhibemus, ne quis terminos ab eodem antecessore nostro circa Monasterii vestri ambitum institutos, & 500. passis ab eo distantes, transgredi audeat: nec infra, furtum aut rapinam facere, hominem capere, vel aliquam violentiam exercere. Si autem fecerit, & secundo tertiove commonitus, satisfactionem congruam exhibere contempserit, tamquam sacrilegus judicetur, & districtionis ecclesiasticæ animadversione plectatur. Chrisma verò, Oleum sanctum, consecrationes altarium, seu Basilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, a diœcesano suscipietis Episcopo, si quidem Catholicus fuerit, & ea gratis & absque pravitate aliqua vobis voluerit, exhibere; alioquin, liceat vobis Catholicum, quem malueritis, adire Antistitem, qui nimirum nostra fultus auctoritate, quod postulatur, indulgeat. Neque illi Episcopo, aut Episcoporum ministro facultas sit, in cappellis ad prædictum Monasterium pertinentibus præter competentem ei quartam decimarum, & oblationum partem injuste sibi alioquid vendicare. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris de suo vel de alieno Cisterciensis Ordinis, si oportuerit, collegio, secundùm Deum, & B. Benedicti regulam elegerint; a Romano Pontifice consecrandum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum &c. Amen.

Perpetua donat libertate.

Diœcesano verò Episcopo subjicit in spiritualibus;

Abbatemque a solis Monachis eligendum declarat.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Ego Bernardus Portuensis & sanctæ Rufinæ Episcopus.

Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem.

Ego Joannes SS. Joannis & Pauli Presb. Card. tit. Pammachii.

Ego Hildebrandus Basilicæ duodecim Apost. Presb. Card.

Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anastasiæ.

Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina.

Ego Guillelmus Presbyter Card. tit. S. Petri ad Vincula.

Ego Boso Presb. Cardinalis S. Pudentianæ tit. Pastoris.

Ego Joannes Presbyter Cardinalis tituli sancti Marci.

Ego Theoditus Presb. Cardinalis S. Vitalis tit. Vestinæ.

Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin.

Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori.

Ego Cintius Diac. Card. sancti Adriani ss.

Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum.

Ego Ugo Diac. Card. S. Eustachii juxta templum Agrippæ.

Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro.

Datum Verulis per manum Gratiani sanctæ R. E. Subdiaconi, & Notarii, VII. Id. Maii, Indict. III. Incar. Dominicæ an. MCLXX. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XI.

Dat. die 9. Maii anno Dom. 1170. Pontif. an. XI.

XLVII.

Contra nonnullos abusus, ac potius nefanda scelera incestus, suffocationes prolis, celebrationes Missæ cum sicca fœce vini, ac micis panis vino intinctis, ac Matrimonia sine sacerdotali benedictione facta.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, Upsellensi Archiepisc. & Suffraganeis ejus.

Ex Concil. Tom. XIII. col. 134.

Quæ cura Pontificibus inesse debeat de exteris Ecclesiis. Exech. 3.

VIce beati Petri Apostolorum Principis, largiente Deo & Domino nostro, qui ait: Speculatorem te dedi domui Israel super gentes & regna, licèt immeriti, in Apostolicæ Sedis specula constituti, Pontificalis oficii debito pro universis compellimur solicitudinem gerere; & antiquo hosti, qui tamquam sævissimus leo circuit, quærens, quem devoret, pastorali providentia obviare, ne gregem Dominicum invadat, & diversis eum vitiorum morbus laceret.

Inde

Inde est, quod vehementi cor nostrum doloris pulsatur stimulo, audito quod in partibus vestris in tantum libido crudelis & turpis excreverit, ut quædam mulieres proli suæ procurent interitum, earumque corruptores tam horrendo & detestabili facinori non solùm consentire, verùm etiam persuadere præsumant: alii incestuosa conjunctione, plerique cum jumentis abominanda se pollutione commaculent. Quæ quantum sint gravia, & Creatori nostro penitùs inimica, ipsa sceleris atrocitas satis demonstrat, quam nec audientium aures sine ingenti possunt horrore percipere.

De matribus, quæ prolis suæ procurant interitum.

Si enim, qui jactato in terram semine prolem nolebat ex uxore suscipere, percussus a Domino Testamenti veteris serie dinoscitur; qua pœna feriendus esse monstratur, qui natum proprium non abhorret occidere, & mavult, interire quàm vivere? Cujus utique criminis pœnâ illud etiam persuadentes vel consentientes involvi, beatus Augustinus ostendit, dicens: Se periculosè decipiunt, qui existimant eos tantùm homicidas existere, qui manibus hominem occidunt, & non potiùs eos, per quorum consilium & fraudem & exhortationem homines extinguuntur. Nam Judæi Dominum nequaquam propriis manibus interfecerunt, sicut scriptum est: Nobis non licet interficere quemquam; sed tamen illis mors Domini imputatur, quia ipsi eum lingua interfecerunt, dicentes: Crucifige, crucifige eum.

Joann. XIX.

Incestum verò quantum sacri abhorreant Canones, Concilium Ilerdense demonstrat: Cum his, inquit, qui incestûs se pollutione commaculant, quamdiu in ipso detestando & illicito carnis contubernio perseverant, nec sumere cibum ulli Christianorum, sicut Apostolus jussit, licebit. Porro scelus cum jumentis coeuntium quanta sit animadversione plectendum, legislator Moyses declarat, cum etiam ipsa interfici animalia jubeat, quæ tali contaminata flagitio indignam refricant acti memoriam.

Incestus fœdaque libido a sacris reprobata Canonibus.

Quia igitur abhominabilem horum excessuum præsumptionem severa satis districtione congruit insequi, prædictos propriæ prolis necatores, & tam ipsum facinus persuadentes quàm consentientes, quoslibet parricidas: aut cum matre, filia, consobrina, vel nepte agentes, quàm cum jumentis coeuntes, arctiori pœnitentiæ jugo curetis compescere; & nisi senio confecti, vel corporis fuerint debilitate, seu egestate oppressi, eos ad Sedem Apostolicam compellatis venire, & beatorum Apostolorum Petri & Pauli limina visitare; ut in sudore vultus sui, & viarum labore, superni Judicis iram evadere, & ipsius misericordiam valeant invenire.

Ad hæc, qui dormiendo, non voluntate sed casu filios suos oppresisse inveniuntur, triennio, si iidem filii fuerint baptizati: si verò absque sacro baptismate recesserint, quinquennio pœnitentiæ disciplinis subjaceant. Sacerdotes, quos ab his studiosiùs præcavere convenit, officii sui perpetua executione priventur. Verùm si qui parentum absentes fuerint, quando eorum filii suffocantur, aut si id sub aliena custodia contigerit, extra culpam erunt; si tamen eos non furiosæ, sed congruenti custodiæ ipsos se crediderint tradidisse.

Pœnæ contra opprimentes in somno filios suos.

Præterea non sine cordis amaritudine quosdam Sacerdotes contra apostolicas institutiones, cum sicca fœce vini, vel cum micis panis vino intinctis, Missam celebrare audivimus; & fideles laicos non christiano more, absque sacerdotali benedictione & Missa, Matrimonium contrahere; unde sæpe illicita contingit fieri conjugia, & inter legitimas personas divortium intervenire. Sanè cum omne crimen atque omne peccatum oblatis Deo sacrificiis deleatur: quid de cętero pro delictorum expiatione Domino dabitur, quando in ipsa sacrificii oblatione erratur? Cum enim Magister veritatis Discipulis suis sacramentum commendaret nostræ salutis, non siccam fęcem vini, non micas panis vino intinctas accepit; sed panem & calicem, & benedicens dedit Discipulis. Quia igitur secus agere, euangelicæ & apostolicę doctrinæ contrarium, & consuetudini ecclesiasticæ penitùs est adversum, apostolica prohibemus authoritate, ut cum sicca fęce vini, vel cum micis panis vino intinctis, vel alio modo, quàm Dominus instituit, nullus de cætero sacrificare attentet; sed secundum formam sacrosanctæ Ecclesiæ Romanæ, quam vos in omnibus imitari oportet, solum panem, & vinum aqua mixtum in sacrificio Corporis & Sanguinis Christi offeratis.

De iis, qui cum sicca fece vini, & micis panis vino intinctis missam faciunt.

Deque matrimonium sine Sacerdotali benedictione contrahentibus.

Cæterum clandestina, & absque sacerdotali benedictione non debere contrahi conjugia, aut nisi inter legitimas personas, quæ infra septimum gradum nulla consanguinitatis linea conjungantur; nec contracta, nisi canonicè & consensu Episcopi, dissolvi, multorum SS. Patrum declarat auctoritas. Vos itaque muniti SS. Patrum sanctionibus, & ecclesiasticis institutis, hæc, quæ dicta sunt, diligenter servate, & aliis pręcipite inviolabiliter observari dispensationis moderamine utentes, ut qui in quinto vel quarto gradu conjuncti sunt, eos non separetis, sed ne amplius taliter conjungantur, potificali authoritate & districtione prohibeatis. Datum Tuscul. V. Idus Septembris.

Dat. die 9. Septemb. an. an. Domini 1170. Pontif. an. XI.

XLVIII.

Decretalis contra Simoniacam labem, aliaque contra disciplinam ecclesiasticam perpetrata.

Quæ contra labem Simoniacam disseruerit S. Leo PP. I. legere est superiùs in Constitutione ab eodem edita.

Alexander Papa, Upsellensi Archiepiscopo, & universis Suffraganeis ejus, tam in Svetia quàm in Gothia constitutis.

Ex Tom. XII. Concil. col. 128.

Exordium.

Constituti a Domino, licèt insufficientibus meritis, super gentes & regna, ex injunctæ nobis administrationis officio debitoque compellimur, aciem nostræ considerationis ad universum commissi gregis corpus extendere, atque omnium fidelium corda institutionis apostolicæ ac doctrinæ salutaris imbre perfundere: ut sicut in omnem terram exivit sonus Apostolorum, & in fines orbis terræ verba eorum; ita quoque nos, qui eorum cathedræ præsidemus, qui eis non in vitæ merito, non in operum sanctitate, sed in pastorali cura & dignitate successimus, verbum salutis

salutis, Euangelium Christianæ atque Catholicæ veritatis annunciemus his, qui longè, & his qui propè, nomen apostolicum non inane neque nudum & in sola voce gerentes; sed in executione officii & veritate operis, in quantum nobis Deus dederit, adimplentes,

Abusus in Svetia ex Simonia, & ecclesiasticæ disciplinæ inobservantia exorti.

Audivimus enim, & audientes non potuimus non dolere, quod apud vos, tam in Svetia videlicet, quàm in Gothia, ex nimia & perversa non libertate, sed abusione potius & insolentia laicorum, consuetudo pessima & detestabilis inolevit, ex qua etiam multa illicita provenerunt, & mala non solum enormia, verùm etiam intolerabilia pullularunt. Ipsi enim, vobis inconsultis, sicut dicitur, aut contemptis, concedunt & conferunt ecclesias, quibus volunt: omnia simoniacè, sive per pecuniâm, sive per privatam gratiam, vel odium agentes.

Ex hoc autem multa dicuntur tam ipso actu quàm exemplo nociva & perniciosa contingere. Quilibet enim & undecumque sacerdos adveniens, licèt ordinationis suæ nullum habeat testimonium, solo mandato seu nutu etiam laicorum, divina in salutis eorum suæque periculum celebrare præsumit. Unde nonnunquam evenit, ut Monachi fugitivi, vel homicidæ, seu quibuslibet irretiti & notati sceleribus, aut in gradum sacerdotii non promoti, sacerdotio fungi nefaria nimis & damnabili præsumptione non metuant. Quilibet verò, vel omnino carens Ecclesia, vel pauperem habens, & ambiens ditiorem, potentioribus de Parochia data vel promissa pecunia, alium non erubescit tam impudenter quàm illicitè supplantare.

Accedit ad hæc, quod Clerici, sive ipsi adversus laicos, sive laici adversus eos litigantes, experiri voluerint laicorum judicia subire; & secundùm ipsorum instituta sive leges agere vel defendere se coguntur. Nec solùm inferioris ordinis Clerici talibus injuriis fatigantur; verùm etiam vos ipsi, si justitiæ rigorem zelo Dei succensi aliquando exercetis, aliquam contra vos causam inobedientis gregis invidia machinante, vel ad igniti ferri examen, vel ad aliquod æquè prohibitum & execrabile judicium provocamini: nullâ canonibus, qui id prohibent, seu Pontificali dignitati exhibita reverentia, vel honore. Ad augmentum verò summamque malorum, Clerici passim in eodem regno impune cæduntur, quandoque etiam occiduntur. Et quidem gravia sunt ista, nec professionis opera Christianæ; sed inimici potius zizania reputanda.

Munus Episcoporum esse hujusmodi mala impedire.

Ad quæ radicitus evellenda, & de medio vestrum penitùs extirpanda, tanto acrius vos decet & oportet insurgere, quantò magis desides Prælatos negligentesque respiciunt vitia subditorum: & eorum culpæ crimen adscribitur, quod ab his, quibus præsident, & pro quibus etiam reddituri sunt in extremo examine rationem, tam frequenter, quàm licenter & impunè committitur; maximè cum per Prophetam dicatur: Clama, ne cesses, annuncia populo meo scelera eorum; & alibi: Nisi annunciaveris iniquo iniquitatem suam, sanguinem ejus de manu tua requiram; & in sacris Canonibus, quos prudentiam vestram ignorare non expedit, scriptum legatur: Negligere, cum possis, perturbare perversos, nihil est aliud quàm fovere; nec caret scrupulo societatis occultę, qui manifesto facinori desinit obviare. Ex eo autem, quod peccata ex nimia & longæva licentia in consuetudinem jam venerunt, cum sit juxta quemdam Philosophum infelicitas consummata; & vix videatur locus esse remedio, ubi, quę fuerunt vitia, mores fiunt; & juxta Euangelium, qui mortuus fuerit in peccato, jam fœteat; multò majori opus est ad suscitandum cum Domino mortuum, non sine lacrymis & compassione conamini, ne desperentur, sicut quatriduanus in monumento, quibus potest invocato Dei nomine cum ipsius adjutorio subveniri.

Isai. LVIII. Ezech. III.

Ut ergo etiam in his glorificetur Deus, & sapientia honorificetur a filiis suis, caritatem Moysi, pro populo Domino obsecrantis, zelum Phinees vindicantis, contritionem David orantis, misericordiam Jesu Christi super Hierusatem flentis, & pro Lazaro lacrymantis, assumite: & habentes secundùm Apostolum scutum fidei, loricam justitiæ, & galeam spem salutis, accingimini armaturâ Dei, & pugnate cum antiquo serpente, eum de obsessis per inhabitantia peccata a corporibus expellentes, & diripientes universa, in quibus habet fiduciam, eos, quos domum sibi facere nititur, cum gratiæ cælestis auxilio a vitiorum sordibus emundantes: ut domus Dei, templum videlicet Domini sanctam, quod estis vos, dici ac fieri mereantur. Nec vos ullus terror ab officii pastoralis executione retardet, recolentes, & non tantùm verbo, sed opere profitentes, quod Summus & Primus Pastor docuisse legitur & fecisse: Bonus, inquit, pastor animam suam ponit pro ovibus suis.

Joan. X.

Et quoniam per errorem, & tam divini quàm humani juris ignorantiam apud vos inolevisse videntur mala, quæ diximus, & a laicis tamquam licita impunè hactenus usurpata: sanctorum Patrum statutis tamquam armis utentes, ipsis inniti debebitis, atque ea, & vos cum eis, his quę illicitè committuntur, opponere; ut ex eorum scientia & auctoritate dispereant, quæ per abusionem nimiam & ignorantiam succreverunt. Sanè laicos Ecclesias vel ecclesiastica beneficia dignitatesque concedere, seu de ipsis ulla ratione disponere, sanctorum Patrum ad instar sacrilegii prohibent instituta. Clericos tamen, qui ab eis, vel per eos, dato pretio, sive gratis, Ecclesiam, vel investituram Ecclesiæ seu ecclesiasticæ dignitatis acceperint, præter ordinis sui periculum, excommunicationis etiam pœna condemnant.

Pœnæ a SS. Patribus statutæ contra laicos, beneficia Clericis dantes, & in Clericos ab eis per pecuniam, investituram &c. accipientes.

Nam in Synodo Symmachi Papæ statutum legitur: Non placuit laicum statuendi in Ecclesia aliquam habere facultatem, cui subsequendi manet necessitas, non auctoritas imperandi. Item: Laicis, quamvis religiosis, nulla de ecclesiasticis dignitatibus aliquid disponendi legitur attributa facultas. Item Calixtus Papa: Si quis Principum, inquit, vel aliorum, dispositionem seu donationem, sive possessionem ecclesiasticarum rerum sibi vendicaverit, ùt sacrilegus judicetur. Item Paschalis: Nullus laicorum Ecclesiarum bona occupet, vel disponat; qui vero secus egerit, juxta B Alexandri capitulum ab Ecclesię liminibus arceatur. Item Alexander: Per laicos nullo modo quilibet Clericus aut Presbyter retineat Ecclesiam, neque pretio neque gratis. Item Paschalis: Si quis Clericus, Abbas, vel Monachus per laicos Ecclesiam obtinuerit, secundùm

Synodi Rom. an. 502. sub Symmaco.

Callixti PP.

Paschalis I.

Alexandri

Paschalis II. decreta contra investituras hujusmodi.

dùm Apostolorum sacros Canones, & capitulum Antiocheni Concilii, excommunicationi subjaceat. Idem Constitutiones sacrorum Canonum sequentes statuimus, ut quicumque Clericorum ab hac hora investituram Ecclesiæ, vel ecclesiasticæ dignitatis, de manu laici acceperit, & qui ei manum imposuerit, gradus sui periculo subjaceat, & communione privetur. Et in hanc sententiam alia multa Canonum instituta, & sanctorum Patrum decreta conveniunt.

Simoniæ peccatum quàm grave. Cæterum Ecclesias vel ecclesiastica beneficia pretii seu cujuscumque muneris interventu conferre, simoniacam sapit procul dubio pravitatem. Porro Simonis crimen, quàm sit detestabile, quàm horrendum, ipsa vos ejus infamis immanitas ignorare non sinit. Ex quo profectò tam dantem quàm accipientem damnatio Simonis, quam sacra Actuum Apostolorum lectio protestatur, involvit; ad cujus condemnationem cum plurima, præter Apostolorum sanctionem, sanctorum Patrum rescripta manaverint, pauca credimus ex pluribus suffectura. (Ei subjectum esse dantem simul & accipientem.)

S. Gregorii Constitutio. Inter quæ primum sit illud B. Gregorii: Presbyter, inquit, si Ecclesiam per pecuniam obtinuerit, non solùm Ecclesiâ privetur, sed honore Sacerdotii spolietur; quia altare, decimas, & Spiritum sanctum emere vel vendere, simoniacam hæresim esse, nullus fidelium ignorat. Idem alibi: Audivimus, dilectissimi, quod nos audire oportuit, sed audivisse profectò non libuit, quosdam scilicet sacrorum Ordinum esse professores, qui sub munerum datione vel acceptione Dei Ecclesias, vel earum sibi sacrificia usurpant; quod quidem scelus vos non jamdudum acriter correxisse miramur; Justè enim uterque corripiendus est, & a sanctę liminibus Ecclesiæ summovendus, & qui pro Ecclesiæ ambitu munera largitur, & qui, ut Ecclesiam det, quicquam præsumit accipere; Iste quippe donum Dei emere, hic autem vendere præsumit. Sacrilegio quoque hoc facinus haud dispar dixerim, cum id, quod sponte & sacro deliberationis arbitrio gratis fieri debuit, sub pecuniæ pactione causatur. Quare, fratres carissimi, quę taliter facta sunt, curiose refellite, infecta prohibete, vestrisque jussionibus resistentes, digno anathematis vinculo percutere non dubitate. Item: Si quis dator vel acceptor Dei Ecclesias vel ecclesiastica beneficia, quæ quidam præbendas vocant, sub pecuniæ interventu, sive dando emerit sive accipiendo vendiderit, a Simonis non excluditur perditione.

S. Gregorius Simoniam declaravit, beneficia Ecclesiæ non solùm pecunia, sed qualibet obsequii, aut muneris specie obtinere. Non solùm autem pecunia, sed & qualibet obsequii aut muneris species in hujusmodi crimine aliter intercedit. Unde idem beatus Gregorius: Bene, inquit, cum virum justum pro præbenda describeret, ait, beatus qui excutit manus suas ab omni munere. Non dixit solùm a munere: sed ab omni munere. Quia aliud a manu, aliud a lingua. Munus ab obsequio est servitus indebitè impensa; munus a manu pecunia est; munus a lingua, favor. Qui ergo sacros ordines tribuit, tunc ab omni munere manus excutit, quando in divinis rebus, non solùm pecuniam nullam, sed nec etiam humanam gratiam requirit.

Concilii Chalced. Carthag. & S. Augustini sententia. Quod autem Sacerdos, aut quilibet clericus, aliunde adveniens vel ignotus, sine testimonio & literis saltem Episcopi sui in aliena Diœcesi recipi aut ministrare non debeat, in Chalcedonensi legitur Concilio definitum per hæc verba: Extraneo clerico, vel lectori, extra suam civitatem sine literis commendatiis proprii Episcopi, nusquam penitus liceat ministrare. Item in Concilio Charthaginensi: Clericum alienum nisi concedente ejus Episcopo, nemo audeat retinere, vel promovere in Ecclesia sibi credita. Item beatus Augustinus in sermone quodam ad populum: Hortamur, inquit, Christianitatem vestram, ut juxta sanctorum Canonum instituta, in Ecclesiis a vobis fundatis aliunde veniens Presbyter non suscipiatur, nisi a vestro fuerit Episcopo consecratus, aut ab eo per commendatitias literas suscipiatur. (de non admittendo Clerico sine literis Ordinarii.)

Gelasii & Alexandri Pontificum decreta, ne clerici ad sæcularia judicia pertrahuntur. Ad hoc, ne clerici ad sæcularia judicia pertrahantur, & Rom. Imperatorum leges prohibent, quæ tamquam canones, ubi Canonibus non obviant, sunt observandæ; & sanctorum Patrum, ac prædecessorum nostrorum auctoritas interdicit. Scribit enim beatæ memoriæ Gelasius Papa, dicens: Nemo unquam Episcopum, aut reliquos clericos, apud Judicem sæcularem accusare præsumat. Item Alexander omnibus orthodoxis: Relatum est ad hujus sanctæ & Apostolicæ Sedis apicem, cui summarum dispositiones causarum, & omnium negotia Ecclesiarum ab ipso Domino tradita sunt, quasi ad Caput dicente: Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam: quod quidam æmuli, ejusque sanctæ Ecclesiæ insidiatores, Sacerdotes Dei apud publicos judices accusare præsumant; cum magis Apostolus, Christianorum causas ad Ecclesias deferri, & ibidem terminari, præcipiat. Taliter prævaricantes prævaricaverunt in Deum suum, & non obediunt pręceptis ejus. (*Matth.* XVI.)

Monomachia sacris Canonibus contraria. Ferventis vero aquæ, vel candentis ferri judicium, sive duellum, quod monomachia dicitur, catholica Ecclesia contra Episcopum non admittit. Unde Stephanus Papa V. Ferri candentis, inquit, vel aquæ ferventis examinatione confessionem extorqueri a quolibet, sacri non censent Canones: & quod SS. Patrum documento sancitum non est, & superstitiosa adinventione non est præsumendum. Item Nicolaus Papa: Monamachiam in legem non assumimus, quam præceptam non fuisse reperimus; quam licèt inisse quosdam legamus, sicut sanctum David & Goliam sacra prodit historia; nusquam tamen, ut pro lege teneatur, Divina sanxit auctoritas; cum hoc, & ejusmodi sectantes, Deum solummodo tentare videantur.

De decimis a laicis Ecclesiis debitis. Præterea illud adjiciendo mandamus, quatinus populum, regimini & gubernationi vestræ commissum, decimas Ecclesiis fideliter & devote persolvere, sicut ab ipso Domino noscitur institutum, diligenter ac solicite moneatis; & si necesse fuerit, sub districtione anathematis compellatis, juxta illud Malachiæ prophetæ in persona Domini loquentis: Inferte, inquit, omnem decimationem in horreum meum, ut sit cibus in domo mea. (*Malach.* IV.)

Concilii Moguntini. Unde in Concilio Maguntiensi: Decimas Deo, & Sacerdotibus Dei dans, Abraham factis, Jacob promissis insinuat; & omnes sancti Sacerdotes commemorant. Item ex Concilio Rotomagensi: Omnes decimæ terræ sive de frugibus, sive de pomis arborum, Domini sunt, & illi sanctificantur. Sed quia multi inveniuntur decimas dare nolentes, Statuimus, ut secundùm Domini nostri præceptum admoneantur semel, secundò, & tertiò. (Et Rotomagensis super hoc decreta.)

Qui

Qui si non emendaverint, anathemate usque ad satisfactionem & emendationem congruam feriantur.

De donationibus Ecclesiæ factis non revocandis, vel subtrahendis.

Nec tamen ideo ea, quæ Ecclesiis, immo Deo, ipsi vel parentes eorum contulisse noscuntur, revocare, vel ecclesiasticarum personarum dispositione subtrahere volentes, erunt aliquatenus audiendi: quæ, si etiam homini contulissent, reptere non valerent. Unde Ambrosius in libro de Pœnitentia: Sunt, qui opes suas tumultuariò mentis impulsu, non judicio perpetuo, ubi Ecclesię contulerint, postea revocandas putant; Quibus nec prima merces grata est, nec secunda: quia nec prima judicium habuit, & secunda habuit sacrilegium. Item ex Concilio Agathensi: Clerici vel sęculares, qui obligationes parentum, aut datas, aut testamento relictas, retinere perstiterint, aut id, quod ipsi donaverint Ecclesiis, vel Monasteriis, crediderint auferendum, sicut sancta Synodus statuit, velut necatores pauperum, quousque reddant, ab Ecclesiis excludantur.

De Clericorum percussoribus.

Illos verò, qui in Clericos violentas manus, nisi fortè se defendentes, injiciunt, pœnam excommuncationis incurrere sacrosancta Romana jam pridem statuit, & inviolabiliter tenet Ecclesia: nec a quoquam omnino, nisi a Romano Pontifice, vel de mandato ejus, absolvi patitur, aut permittit.

Adhortatio ad Episcopos Svetiæ & Gothiæ.

Vos itaque ipsius, quæ omnium Ecclesiarum caput est & magistra, vestigiis inhærentes, ejus ac nostræ in supradictis omnibus acquiescite sanctioni; & secundum ea, quæ a sanctis Patribus & predecessoribus nostris instituta prædiximus, observata, atque ab omnibus per Episcopatus vestros, quantum in vobis est, faciatis firmiter & inviolabiliter observari. Contemptores equidem ecclesiastica præcipimus usque ad condignam pœnitentiam ultione percelli. Obedientibus autem sit pax Domini nostri Jesu Christi; quatinus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & in futuro præmia æternæ pacis inveniant.

Dat. die 10. Septemb. anno Domini 1170. Pontif. anno XI.

Datum Tuscul. IV. Idus Septembris.

X L I X.

De suspensione Archiepiscopi Eboracen. & Dunelmen. & excommunicatione Londonien. & Saresbirien. tamquam jurium Cantuarien. Ecclesiæ invasorum.

Ex Wilkins Concilia Britanniæ, & Hiberniæ vol. 1. pag. 459.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, G. Londoniensi, Jocelino, Saresbiriensi, Barth. Exoniensi, Ric. Cestrensi, Waltero Roffensi, Godefr. S. Asap. Nic. Landavensi, Episcopis, salutem & apostolicam benedictionem.

Præfatio.

Oportuerat vos, quamprimùm charissimus filius noster Henricus Rex vester sub regiæ dignitatis & fidelitatis obtentu ea vobis constituta proposuit, & scripto petiit & juramento firmari, quę liquido satis & libertatem Ecclesiæ, & sacerdotalis officii judicium deprimebant, erigere oculos vestros ad cælum, & ascendere pro domo Domini ex adverso, ut non posset in oculis vestris, tacentibus, vobis ecclesiastica dignitas naufragari. Et quidem si ullus vos pro Pastorali cura zelus rectitudinis tenuisset, cognovissetis vos super gentes & regna constitutos, ut in majoribus & minoribus evellere plantaria vitiorum, & germen delectabile Domino inserere debeatis. Nunc autem, quia plus in vobis terreni Principis reverentia quàm timor Dei, & episcopalis honor valuit dignitatis pro vili lentis edulio, quod mœrentes dicimus, contempsistis primogenita cum Esau, & implevistis in vobis, quod in popolo Judæorum Jeremias lamentabatur impletum, dicens: Sederunt in terra, conticuerunt senes, & consperserunt cinere capita sua Virgines filię Juda.

Eorum pusillanimitatem arguit eo quod consuetudines iniquas receperint, & juramento firmaverint.

Sanè si terroribus & minis exterriti ad recipiendas, & juramento firmandas iniquas illas consuetudines processistis, nunquid non decuerat vos post tanti temporis spatium sacerdotalem resumere firmitatem, & contra tantas enormitates cum præteritæ transgressionis plenitudine sacerdotaliter reclamare. Cæterum vos detestabili facto pertinaciam adjungentes, & in illarum usurpationum observantia permanetis, & ita in depressione Ecclesiæ præfati Regis votum sequi videmini, ut quasi præscriptæ jam de Regno vestro ex magna parte Leges Ecclesiasticæ videantur. Et nos quidem usque modo expectavimus, ut cor Principis, aut per officium vestrum, aut per inspirationem suam, vel per expectationem nostram divina gratia visitaret, & supernæ gloriæ magis, quàm suæ faceret amatorem. Nam & hoc vobis plerumque suggestum fuerat, & optabile admodum pro qualitate temporis videbatur, ut asperitas ejus in patientia potius & mansuetudine leniretur; nobis autem præteritorum correctionem & pęnitentiam expectantibus nihil ipse de pristina severitate mutavit, sed in constitutionibus illis iniquis immobilis perseverat.

Rex in suis iniquis constitutionibus immobilis perseverat.

Thomas Archiep. Cantuarien. pro tuenda Ecclesiæ libertate cum Clericis & consanguineis suis exulatus.

Quanto jam sanè tempore venerabilis Frater noster Thomas Archiepiscopus vester, quia usurpationibus illis, licèt prius carnis infirmitate eis visus fuerit consentire, voluit obviare a commissa sibi Ecclesia, cum Clericis suis & affinibus exulaverit, nobis etiam tacentibus recognoscitis. Et utinam eo compateremini charitatis affectu, quo in alia ei causa compati oporteret; vos verò non solùm ei fraternum subtraxistis auxilium, sed dolorem vulnerum ipsius, sicut dicitur, addidistis.

Regis filius coronatus absque juramenti præstatione contra Pontif. prohibitionem.

Cum enim jamdictus Rex filium nuper coronari voluerit, & hoc de antiquo jure ad Cantuariensem asseratur Archiepiscopum pertinere, vos, jamdicti Fratris nostri auctoritate & reverentia, quam sibi & Ecclesiæ suæ, debetis, postposita ad coronationem illius favorem vestrum & ministerium prębuistis, nulla de servanda Ecclesiæ libertate præstita, vel etiam exacta, sicut dicitur, cautione; quinimo sustinuistis potius, ut juramentum ab illo de servandis Regni consuetudinibus præstaretur. Profectò pro reconciliatione illorum, nos per literas, & personas ex latere nostro, & per plures alios viros, qui digni fuerant exaudiri, sæpe numero laboravimus; & quidquid datum fuerat nobis spei, præter inanem pompam verborum nihil hactenus potuimus reportare. Nec tamen hoc ideo dicimus, qui dum adhuc essemus in Francia, in multis eumdem Regem liberalem erga nos senserimus & devotum; sed ob hoc non debemus omittere, quin tantis nos transgressionibus & pro gloria Dei, & pro salute ipsius, & nostræ zelo rectitudinis opponamus. Nunc igitur, quia sæcularium hominum culpæ nullos magis quàm desides Prælatos negligentesque respi-

spiciunt, quia multam sæpe nutriunt pestilentiam, dum necessariam adhibere negligunt medicinam, & post expectationem diuturnam, nullo dolore contra vos ipsos, nullo fervore contra iniquas illas usurpationes exurgitis, nos de commissa nobis a Domino potestate de auctoritate Apostolicæ Sedis, cui licèt immeriti, Deo disponente, servimus, ab omni episcopali vos suspendimus dignitate. Illos autem vestrûm, Londinien. videlicet. & Saresbirien. Episcopos, qui pro impetrata apud nos gratia juxta spem nostram ad reconciliationem magis laborare debuerant, & a jamdicti Archiepiscopi gravamine abstinere, si præfatæ coronationi favoris sui ministerium præbuerint, in sententiam anathematis revocamus, & sicut excommunicatos præcipimus evitari. De Roffensi verò Episcopo, & G. Ridell. Cantuarien Archidiacono, qui cum amplius Cantuarien. Ecclesiæ debitores existant, in minori reverentia & honore jamdictum Archiepiscopum habere dicuntur: & alter eorum, Roffensis videlicet Episcopus, illi coronationi interfuerit, alter verò in se excommunicationis a præfato Archiepiscopo latam sententiam spreverit, illud a vobis remota appellatione observari præcipimus, quod ab eo fuerit canonicè constitutum. Nos enim eos quanto graviùs videntur offendere, tanto duriùs decernimus addicendos. Ad hæc quicquid adversus Robertum Vicarium Cantuariensem Archidiaconi contemptorem sententiæ suæ idem Archiepiscopus statuit, vel in futurum rationabiliter statuerit, firmiter & inviolabiliter nulla ei suffragante appellatione custodiri præcipiendo mandamus; Clericos autem Hugonem, Nicolaum, Thomam, & Willielmum, & cęteros, qui excommunicati a prædicto Archiepisc. divina scienter celebrare præsumpserint, si ita est, vinculo anathematis innodari, eorumque communionem sicut excommunicatorum præcipimus evitari.

Prædictos Episc. ab omni Episcopali dignitate suspendit. Londonien. & Saresbirien. si prædictæ Coronationi interfuerint, anathematizat.

Sententias, ab Archiep. canonicè latas, vel ferendas, observari mandat.

Datum Ferentini XVI. Kalen. Octobris Incarnationis Dominicæ anno MCLXX. Pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 16. Septemb. anno Domini 1170. Pontif. anno XII.

L.

Statutum, ne cuilibet Sublacensis S. Benedicti Monasterii Abbati illius bona dilapidare liceat: quod si contingat, ad Sedem Apostolicam esse reclamandum.

Ex Archiv. Monast. hujus edidit Margarinus sui Bullarii Par. II. Const. CXCII.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis universis fratribus sancti Benedicti Sublacensis, salutem & apostolicam benedictionem.

Justis petentium desideriis facilem nos convenit præbere consensum; & vota, quæ a recto rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris postulationibus annuentes, apostolica vobis auctoritate concedimus, ut si quando Simonem Abbatem vestrum, & illos, qui ei successerint, bona Monasterii dilapidare videritis, si commoniti desistere fortè noluerint, ad Sedem Apostolicam reclamandi, & ea, quæ ad incommodum Monasterii pertinent, indicandi facultatem liberam habeatis; neque Abbati vestro nullo tempore liceat, aliquem vestrum occasione ista, in compendibus ponere, aut aliqua injusta gravamina irrogare: salvâ tamen in omnibus beati Benedicti regulâ, & monastici Ordinis disciplinâ. Statuimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam nostrę concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Tusculani Idibus Octobris.

Dat. die 15. Octobris anno Domini 1170. Pontif. anno XII.

LI.

Confirmatio bonorum & consuetudinum omnium Capituli Ecclesiæ Parisiensis, ac præcipuè Præbendę S. Genovefæ.

Ex Concil. Tom. XIII. loc. cit.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, B. Decano, & Capitulo Parisiensis Ecclesię, salutem & apostolicam benedictionem.

Quantò fervorem devotionis vestræ laudabiliùs sumus, & efficaciùs in multis experti, tantò libentiùs jura & libertates Ecclesiæ vestræ conservare volumus, & tueri, & vestris justis postulationibus benignè condescendere: ut de sinceritate devotionis, quam erga nos & Romanam Ecclesiam geritis, gratiam nostram uberius sentiatis. Eapropter, dilecti in Domino filii, officii nostri debito provocati, & petitionibus vestris clementer inducti, libertates, & antiquas & rationabiles consuetudines Ecclesiæ vestræ, a tempore sanctæ recordationis patris & prędecessores nostri Eugenii Papæ usque ad nostra tempora observatas, ratas habemus & firmas, easque auctoritate apostolica confirmantes, perpetuam imposterum decernimus habere firmitatem. Ad hæc, cum quædam monasteria & Ecclesiæ præbendas habeant in Ecclesia vestra, & dilecto filio nostro magistro Mainerio præbendam S. Genovefæ concessa sit: veriti, ne paulatim subrependo in detrimentum prædictorum Monasteriorum & Ecclesiarum, & in gravamen vestrum, hujusmodi consuetudo inoleat in Ecclesia vestra, postulastis a nobis, ut super hoc juri vestro, & indemnitati eorumdem Monasteriorum & Ecclesiarum, pastorali deberemus solicitudine præcavere; Inde est, quod præsenti scripto arctius inhibemus, ne de aliqua præbendarum, quas prescripta Monasteria vel Ecclesię habent in Ecclesia vestra, quamlibet personam canonicare cogamini. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ confirmationis & constitutionis infringere, vel etiam aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Ferentini V. Kal. Novembris.

Dat die 28. Octobris anno Domini 1170. Pontif. an. XII.

LII.

Confirmatio bonorum omnium & jurium S. Eugubinæ Ecclesiæ.

Similia Privilegia huic Ecclesiæ concessa ab Innocentio II. anno 1130. *& Cœlestino II. anno* 1143.

Ex Tom. I. Ital. Sac. Ughell.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Benedicto Preposito Ecclesiæ Sedis Episcopalis B. Mariani Eugubinæ Civitatis, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris canonicè institutis, in perpetuum.

Exordium.

QUoties illud a nobis petitur, quod religioni & honestati convenire dignoscitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum suffragium impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuentes, & ad exemplar prædecessorum nostrorum felicis memoriæ, Innocentii, & Cœlestini, Romanorum Pontificum, præfatam Ecclesiam beati Mariani, in qua divino estis obsequio mancipati, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Plebem vid. S. Joannis de civitate Eugub. plebem S. Mariæ de Sorvita, plebem de Lisiano, plebem S. Mariæ de Algnana, pleb. sanctę Mariæ de Glodiano cum plebe S. Donati & S. Viriani, pleb. S. Gervasii, pleb. S. Paterniani de Modiano, curtem de Lavari, cum omnibus aliis Ecclesiis, ad bona prædictæ Ecclesiæ pertinentibus, cappellam videlicet S. Bartholomæi, cappellam S. Crucis, cappellam S. Verecundi, cappellam S. Angeli, cappellam S. Georgii, cappellam S. Savini, cappellam S. Angeli, cappellam S. Christofori, cappellam S. Salvatoris, cappellam S. Mariæ de Modiuno, cappellam S. Bartholomæi de castro Venali, cappellam S. Mariæ, & cappellam S. Georgii de Cortina, cappellam S. Mariæ de Scarafajo, cappellam sanctæ Margaritæ cum omnibus pertinentiis, cappellam S. Mariæ Francolinorum de civitate Perusina, & cappellam castri Montis-auri, cappellam Podii filiorum Armanni, & partem quam habetis in castro Castellionis, & in Ecclesia ejusdem castri, partem castri Carestelli & in Ecclesia ejusdem castri, Ecclesiam Podii Glodiani, & tertiam partem ejusdem Podii, castrum montis Juliani cum curte sua, castrum montis Analdi cum curte sua, castrum Goligatę cum curte sua, castrum vallis S. Merculæ cum Ecclesia & curte sua, castrum Agnaniæ, castrum Agelli cum Ecclesia: quæ siquidem vobis confirmamus, prout ea impræsentiarum pacificè possidetis. Prohibemus quoque, ut infra antiquos terminos majoris sive baptismalis Ecclesiæ, absque vestra permissione nullus Ecclesiam ædificare præsumat, nec intra majoris & Baptismalis Ecclesiæ illis concessa nullus vobis auferre audeat, nec homines infra eosdem terminos habitantes ad sepulturam ad alia loca transire compellat; clericos, sive laicos liberos, qui de seculari habitu converti, & in vestra Ecclesia religiosè vivere voluerint, recipiendi facultatem liberam vobis concedimus. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui illic sepeliri deliberarint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ justitiâ illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Præterea præsenti decreto sancimus, ut Episcopo Perusino non liceat, Ecclesiæ vestræ, quam Perusii habetis, novas & indebitas exactiones imponere, vel eamdem Ecclesiam absque justa & manifesta causa interdictioni subjicere. Decernimus ergo &c.

Ecclesiam B. Mariani Eugubii sub protectione Sedis Apost. recipiens,

Ei Bona omnia confirmat.

Nonnulla concedit Privilegia, atque exemtiones.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episc.
Ego Bernardus Portuensis & S. Rufinæ Episcopus.
Ego Joannes Presb. Card. sanctorum Joannis & Pauli.
Ego Hildebrandus Basilicæ duodecim Apostolorum Presb. Card.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina.
Ego Guido Presbyter Card. tit. sancti Petri ad Vincula.
Ego Boso Presb. Cardinalis sanctæ Pudentianæ tit. Pastoris.
Ego Theoditus Presb. Cardinalis S. Vitalis tit. Vestinę.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Cosmedin.
Ego Manfredus sancti Georgii ad Velum aureum Diaconus Cardinalis.
Ego Ugo Diaconus Cardinalis S. Eustachii juxta templum Agrippæ.

Dat. die 30. Octobris anno Domini 1170 Pontif. anno XII.

Datum Tusculani per manum Gratiani sanctæ R.E. Subdiaconi, III. Kal. Novembris, Ind. IV. Incarnationis Dominicæ anno MCLXX. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XII.

LIII.

Londoniensi & Saresberien. Episcopis pœnitentia infligitur, quòd sine consensu Archiepiscopi Cantuariensis Regem coronarunt.

Ex Vuilkins Concilia Britanniæ, & Hiberniæ Vol. 1. pag. 460.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus Londonieu. & Saresbirien. Episcopis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Præfatio.

QUamvis curæ pastoralis officium, in austeritate olei, & in suavitate vini nos oporteat exercere, & his, qui subesse videntur, nec mollia, nec dura proponere; in voluntate nostrâ tamen esset, ac desiderio, ut in omnibus, & præsertim in fratribus, & Coepiscopis nostris, ita se totius subtraheret auctoritatis occasio, ut semper eos & confortare in bono, & exhortari ad melius blandi solummodo, & dulcibus deberemus. Quia verò, frigescente charitate multorum, & abundante malitia, eò infelicium temporum horum processit ini-

iniquitas, ut hi, qui ad ducatum constituti sunt & regimen aliorum, jam aliquotiens in omni severitate a suis voluntatibus revocentur, contra eos interdum virgam cogimur extendere disciplinæ, quos ad correctionem aliorum adjutores deberemus habere.

Thomæ Archiepisc. Cantuariensis exilium commemorat;

Quid sanè causæ venerabilem fratrem nostrum Thomam Cantuariensem Archiepiscopum Apostolicæ Sedis Legatum a Sede sua exulare compulerit, non oportet literis præsentibus annotare; quin & vos præsentialiter aspexistis, & per totam fere occidentalem Ecclesiam fama celebris divulgavit. Et pro ipso quidem ad Creatorem nostrum in commune resonare debet gratiarum actio & vox laudis, qui, ut credimus, tentatus in paucis, in multis bene disponetur, quum Deus temptavit eum, & invenit dignum se. De vobis autem sine magna admiratione non ferimus, quòd, spiritu compassionis amisso, a tribulatione ipsius ita miserationis oculum avertistis, ut dicere potuerit, quod vir ille justus & timoratus Job inter flagella positus querebatur, dicens: Fratres mei præterierunt me sicut torrens, qui raptim fluit de inconvallibus. Poterat vobis satis divini judicii terrorem incutere, quod non ascendistis ex adverso, nec posuistis vos murum, ut staretis pro domo Domini in die prælii: quòd facti estis sicut arietes non habentes cornua ante faciem subsequentis. Vos insuper eum, qui unus de tanta multitudine zelatus est legem Domini, convertistis in prelium; &, sicut ait Propheta, desuper tunicam abstulistis & pallium; cum enim bonę memoriæ Theobaldus prædecessor ejusdem Archiepiscopi charissimo filio nostro Henrico Anglię Regi coronam sicut, dicitur, imposuerit: cum etiam antecessor ipsius Regis ab eodem acceperit, ac per hoc Cantuarien. Ecclesia quasi possessionem hujus dignitatis haberet; vos tamen novi Regis coronationi, eo irrequisito in Provincia ejus, & ministerium, sive assensum vestrum præbere, nobis auctoritate Apostolica literis inhibentibus, præsumpsistis; & qui relevare ipsius exilium qualibuscumque solatiis debuistis, aggravastis potiùs causam ejus, & super dolorem vulnerum ipsius, quod merentes dicimus, addidistis. In quo facto, etsi contra personas vestras, nón quantum culpa exigit, moveamur; pertransire tamen hoc sub silentio non debemus; ne forte, quod Deus avertat, & nos & vos sententiam divinę severitatis adjiciat, si vobis, ut ait Propheta, parietem erigentibus, nos eum luto absque paleis liniamus; aditum pandamus excessibus, si ea, quæ in oculis omnium perperam acta sunt, neglexerimus vindicare. Noveritis itaque tamdiu vos ab episcopali officio commissa nobis a Deo auctoritate suspensos, & etiam si pax completa non fuerit, in sententiam anathematis revocatos; quia pro impetrata apud nos gratia juxta spem nostram ad reconciliationem magis laborare debueratis, & a jamdicti Archiepiscopi gravamine abstinere, donec ad Sedem Apostolicam, nisi per præfatum Archiepiscopum steterit, de tanto satisfacturi excessu accedatis. Si autem ita eidem Archiepiscopo & Cantuariensi Ecclesiæ satisfacere curaveritis, ut pœnam istam ipse videat relaxandam, vicem nostram per eum volumus adimpleri.

Cantuariensem Ecclesiam Anglorum Reges incoronandi possessionem habere ostendit.

Eosdem ab episcopali officio suspendit.

Datum Tusculani VIII. Kal. Decembris, Pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 24. Novemb. anno Domini 1170. Pontif. anno XII.

Bull. Rom. Tom. II.

L I V.

Confirmatio cujusdam Decreti Capituli Parisiensis pro residentia Canonicorum Forinsecorum.

Ex Chartulario Ecclesiæ hujus edidit Baluzius Miscell. Tom. II pag. 233.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, B. Decano, & Capitulo Parisiensi, salutem & apostolicam benedictionem.

Exordium.

EA, quæ ad incrementum Ecclesiarum, & venustatis spectant decorem, juxta officii nostri debitum studiosiùs prosequi volumus, & iis promptam curam & diligentiam adhibere optamus, quæ ad vestrum & Ecclesiæ vestrę cognoscimus pertinere profectum. Ex literis autem, quas nobis devotio vestra transmisit, evidenter accepimus, quòd, quia quidam vestrûm, alienis insistentes negotiis, rarò Ecclesiæ vestræ sui præsentiam exhibeant, & cæteri eamdem licentiam absentandi se velint habere, communi consilio illos Canonicorum vestrorum Forinsecos ordinastis, qui per medietatem anni in Ecclesiæ vestræ servitio assidui non fuerint, ita tamen, quod circa quatuor marcas argenti de Præbenda sua annuatim recipiant: eis exceptis, qui in servitio nostro vel Regis Francorum permanserint, & hoc sub anathematis interpositione firmastis. Unde nos paci, quieti, & utilitati vestræ, sicut diximus, paterna meditatione providere volentes, præscriptam institutionem, sicut a majori & saniori parte Capituli facta est, ratam & firmam habemus; & ne quorumlibet valeat præsumptione mutari, eam auctoritate apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus; Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare prçsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & BB. Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Decretum Parisiensis Capi. pro residentia Canonicorû, sub statutis pœnis.

Casus, in quibus dispensati censeri debent.

Confirmatur.

Datum Tusculani II. Idus Decembris.

Dat. die 12. Decemb. ann. Dom. 1170. Pont. an. XII.

L V.

Confirmatio libertatum, & consuetudinum Ecclesiarum Regni Scotiæ.

Ex VVillkins Concilia Britanniæ & Hibern. vol. II. pag. 461.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, R. Episcopo S. Andreæ, & cæteris Episcopis per Scotiam constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

Exordium.

ADmonet nos cura suscepti regiminis, & debitum exigit Pontificalis officii, Fratres & Coepiscopos nostros uberiori charitate diligere, & eorum statum integrum & incolumem custodire; & attentiori studio & solicitudine providere, ne jura vel dignitates eorum diminui valeant, vel alicujus temeritate turbari; quia non possunt de causa sibi commissa esse soliciti, si eis Apostolicæ provisionis præsidium vel favor deest. Hoc itaque considerato, nos inducti, & vestræ devotionis intuitu provocati, antiquas libertates & rationabiles consuetudines, quas hactenus in consecrandis Episcopis, quàm in aliis habuisse no-

Antiquas libertates, & consuetudines Episcopis Scotiæ confirmat

scimi-

scimini, vobis auctoritate apostolica confirmamus. Si quis autem contra libertates vel consuetudines ipsas venire præsumpserit, nulli nisi in præsentia nostra, vel Legati, a latere Romani Pontificis destinati, respondere cogamini. Si quid verò novum & grave emerserit, illud ad audientiam Apostolicæ Sedis volumus perferri. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum,

Causas graves Sedi Apostolicæ reservat.

Conclusiones.

Datum Anagniæ IX. Kalendas Januarii, Pontificatus nostri anno XII.

Dat. die 24. Decemb. ann. Dom. 1170. Pontif. anno XII.

L V I.

Confirmatio Monasterii S. Cosmæ de Talliacotio Ordinis Casinen. Bonorumque omnium ad illud pertinentium.

Ex Originali in archiv. edidit Gattula Hist. Cassinen. Sæc. XII. pag. 802.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Christo filiabus, Aduissę Abbatissę Monasterii S. Cosmæ de Talliacotio, ejusque sororibus, tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Quotiens illud a nobis petitur, quod Religioni & honestati noscitur convenire, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Eapropter, dilectæ in Domino filiæ, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium, in quo divino mancipatæ estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis, & his, quæ post vos successerint, & illibata permaneant: In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam S. Viti cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Johannis de Camerata cum pertinentiis suis, tertiam partem Ecclesiæ S. Andreę, quæ est in Clereto, medietatem oblationum, quæ in Ecclesiis castri de Talliacozo in sollemnitatibus Paschæ, & Natalis Domini, & medietatem de oblationibus mortuorum, sepulturam majorum hominum præfati Castri, Sepulturam podii Busaræ cum medietate oblationum mortuorum, decimas molendinorum, quæ sunt in valle SS. Cosmę & Damiani, & in alveo suo, triginta modios sementaricio terrę, vineas, terras, sylvas, domos, casularia, quæ in prædicto castro habetis, duo molendina, viginti duos pedes terrarum, de quibus homines vestri Monasterii sunt infeudati, Ecclesiam S. Mariæ de Sorbo cum omnibus pertinentiis suis. Præterea refutationem contra nobis promissam, quam nobilis vir Bartholomæus de Talliacozo de pravis consuetudinibus, quas a vestro Monasterio exigebat, coram personis pluribus fecit, ratam & firmam habentes, auctoritate apostolica prohibemus, ne consuetudines ipsas idem Bartholomæus, vel heredes ejus aliquo tempore in Monasterium exercere præsumant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, prædictum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, earum, pro quarum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Cassinensis Monasterii debitâ justitiâ & reverentiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monast. sub protectione Sedis Apost. recipit,

Bonaque omnia ad illud pertinentia confirmat.

Refutationem a Bartholomæo de Taliacozo factam de consuetudinibus malis exactis ratam habet.

Decretum immunitatis a quacumque molestia.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Alexandri PP.

Ego Ubaldus Ostiensis Episcopus ss.
Ego Bernardus Portuensis, & S. Rufinæ Episcopus ss.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ss.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. S. Anastasię ss.
Ego Guillelmus Presbyter Card. tit. S. Petri ad Vincula ss.
Ego Boso Presb. Card. S. Pudentianę tit. Pastoris ss.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Damaso ss.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci ss.
Ego Ardicio Diaconus Cardinalis sancti Theodori ss.
Ego Cintius Diaconus Cardinalis sancti Adriani ss.
Ego Ugo Diac. Card. S. Eustachii juxta Templum Agrippæ ss.
Ego Petrus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Aquiro ss.

& S. R. E. Card. subscriptiones.

Da-

Dat. die 16. Martii anno Dom. 1171. Pontif. anno XII.

Datum Tusculi per manum Gratiani sanctæ R. Eccl. Subdiaconi & Notarii, XVI. Kal. Aprilis, Indict. V. Incarnationis Dominicæ an. MCLXXI. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XIII. (a).

LVII.

Erectio novi Episcopatus Cephaladitani, bonorumque omnium eidem a Messanensi Episcopo datorum, & exemptionum a Siciliæ Regibus concessarum, confirmatio.

Edidit Rocchus Pirrus Sicil. Sac. To. II. pag. 801.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Bosoni Cephaludensi Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis in perpetuum.

Penès Apostolicam Sedem novas erigendi, junctas separandi, disjunctas uniendi Ecclesias potestas.

Quoniam sicut rerum gestarum memoria, & reverenda SS. Patrum institutio evidenter declarant, semper Sedi Apostolicæ licuit non solùm Sedes Episcopales de novo in locis idoneis instituere, verùm etiam conjunctas disjungere, & disjunctas unire; nos, qui ex injuncto nobis a Deo summi Pontificatus officio pro universarum statu Ecclesiarum debemus, quantum Deus dederit, solicite cogitare, Cephaludensem Ecclesiam, ad cujus regimen, disponente Domino, nuper vocatus fuisti, & in Episcopum consecratus, Pontificalem Sedem duximus statuendam; Ita quidem, quod Cathedralis ibidem Sedes perpetuis temporibus observetur inviolabiliter. Statuimus etiam, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Civitatem ipsam Cephaludensem, sicut a Regibus Siciliæ cum omnibus pertinentiis suis prædictæ Ecclesiæ Cephaludensi concessa est, & sui privilegii munimine roborata: Casale de Arsa cum omnibus pertinentiis suis, casale de Polla cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Luciæ de Syracusa cum casalibus & omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Mariæ de Camarata cum omnibus possessionibus & pertinentiis suis. Nihilominus etiam Diœcesim cum decimis, & omni jure Episcopali, quemadmodum a Messanensi Ecclesia commissæ sunt tibi Ecclesiæ, auctoritate apostolica confirmamus: prænominatam videlicet civitatem Cephaludensem cum omnibus pertinentiis suis, Mitrectum cum suis, Thusam cum suis, Pollinam cum suis, Graterram cum suis, Roccam Asini cum suis, Collisanum cum suis, Politium cum suis, Calatabutarum cum suis, Sclafanam cum suis, Alcusam cum suis: & ut flumen Tortæ incipit, & ad mare descendit, & a mare usque ad Cephaludum. Statuimus præterea, & per hujus scripti paginam stabilimus, ut Ecclesiæ, quæ in tua sunt Diœcesi constitutæ, occasione temporalis obsequii, in quo aliis respondere noscuntur, tibi in spiritualibus obedientiam non audeant denegare. Præterea justas donationes, ab illustris recordationis Rogerio & Willelmo quondam Siciliæ Regibus præscriptæ Ecclesiæ factas, ratas & firmas habemus, & eas auctoritate apostolica roboramus. Ad hæc immunitates & libertates rationabiles, a prænominatis illustribus Siciliæ Regibus tibi & successoribus tuis concessas, nostro privilegio confirmamus. Statuimus insuper, ut nulli Archiepiscopo, Episcopo, te & domum tibi commissam indebitis & inconsuetis exactionibus seu gravaminibus liceat fatigare; Adjicimus etiam, & auctoritate Apost. interdicimus, ne cui Ecclesiæ tuæ Canonicos sive conversos liceat absque consensu tuo vel successorum tuorum ad conversionem suscipere, nisi fortè ad arctiorem voluerint Religionem transire. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesia temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Messanensi Archiepiscopi canonicâ reverentiâ; Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax ejusdem Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Cephaladitanam Eccles. in Episcopatum erigit.

Bonis eidem omnibus confirmatis.

Confirmatur quoque donatio, eidem a Messanensi Episcopo facta.

Obedientiam novo Episcopo a Presbyteris ceterarum Ecclesiarum intra fines novi Episcopatus positarum præstandam fore declaratur.

Donationes & immunitates quoque eidem a Siciliæ Regibus concessas ratas habet.

Solitæ conclusiones.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.
Ego Bernardus Portuensis, & S. Rufinæ Episcopus ss.
Ego Otto Tusculanus Episc. ss.
Ego Jo. Presb. Cardinalis Sanctorum Joannis & Pauli tit. Pammachii ss.
Ego Hildebrandus Basilicæ duodecim Apostolorum Presb. Card. ss.
Ego Jo. Presb. Card. tit. S. Anastasiæ ss.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ss.
Ego Guillelmus Presb. Card. S. Petri ad Vincula ss.
Ego Boso Presbyter Cardinalis sanctæ Pudentianæ tit. Pastoris ss.
Ego Petrus Presb. Cardinalis tit. S. Laurentii in Damaso ss.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ de Cosmedin subsc.
Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Ugo Diac. Card. tit. S. Eustachii juxta Templum Agrippæ ss.

Datum Tusculani per manum Gratiani sanctæ Romanæ Ecclesiæ Subdiaconi & Notarii, V. Idus

(a) Ut cæteræ chronologicæ notæ cum anno 1171 conveniant, legendum omnino: *Dat. &c. Indictione IV. &c. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III anno XII.*

Dat. die 9. April. an. Dñi 1171. Pontif. ann. XII.

Idus Aprilis, Indictione IV. Incarnationis Dom. anno MCLXXI. Pontificatus verò Dom. Alexandri Papæ III. anno XII.

LVIII.

Confirmatio Sententiæ interdicti, latæ a Delegatis Apostolicis in Cismarinam terram Regis Angliæ propter vim illatam S. Thomæ Cantuariensi Archiepiscopo.

Ex MS. de Fontanis edidit Martenne Thesaur. To. 1. col. 569.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus Jo. Turonensi Archiepiscopo, & universis Suffraganeis ejus, & ecclesiasticis personis in sua Provincia constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

IN Apostolicæ Sedis specula, licèt immeriti, constituti, universorum excessus per nos, aut per eos, qui sunt in parte solicitudinis nobis commissæ assumti, provida debemus circumspectione corrigere, & singulorum erratibus pontificali moderantiâ obviare; ne nobis dissimulantibus, vitia videantur virtutibus prævalere. A memoria siquidem nostra non excidit, qualiter pro pace sanctæ recordationis Thomæ Cantuariæ Archiepiscopi, cujus anima Deo, sicut credimus, pretioso martyrio dedicata, in cælis cum Sanctis habitat, juxta officii nostri debitum soliciti & vigiles existentes, venerabilibus fratribus nostris Willelmo Senonensi Apostolicæ Sedis Legato, & Ro. Rothmagensi, Archiepiscopis, mandaverimus, ut si Rex Anglorum ei Ecclesiam suam in omni pace & libertate non dimitteret, & ablata non restitueret, nec pacem, quam secum faceret, firmiter conservaret, terram ejus Cismarinam interdicto subjicerent: & si uterque aliquo casu interesse non posset vel nollet, alter nihilominus mandatum nostrum studiosius adimpleret. Quia verò prænominato Ro. Rothmagensi nolente mandatum nostrum exequi, id per jamdictum Senonensem est adimpletum, nos de communi fratrum nostrorum consilio sententiam, quam idem Archiepiscopus de mandato & auctoritate nostra in totam terram Cismarinam prædicti Regis Angliæ protulisse dinoscitur, ratam & firmam habentes, & eam auctoritate apostolica confirmantes, Universitati vestræ per apostolica scripta præcipiendo mandamus, & in virtute obedientiæ sub periculo ordinis & officii vestri præcipimus, quatinus eamdem sententiam in terra, quæ est in ditione memorati Regis, usque ad dignam satisfactionem firmiter & inviolabiliter observetis, & ab aliis faciatis inviolabiliter observari; nec aliquis vestrum eam relaxare, vel contra ipsam sine mandato Romani Pontificis, vel Legati ab eo destinati, divina officia celebrare præsumat.

Dat. die 15. Maji ann. Dñi 117. Pontif. anno XII.

Datum Tuscul. II. Idus Maji.

LIX.

Confirmatio bonorum omnium, pertinentiarum, consuetudinum Monasterii S. Mariæ de Aquistris Burdigalen. Diœc. quod sub protectione Sedis Apostolicæ suscipitur.

Ex Gall. Christ. nov. edit. To. II. inter Instr. Eccl. Burdigalen. n. XLIX

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Mainardo Abbati Monasterii sanctæ Mariæ de Aquistris, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

RElligiosis desideriis dignum est nos facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celerem sortiatur effectum. Quocirca, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus, clementer annuimus, & præfatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Imprimis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui secundùm Domini & beati Benedicti regulam in eodem loco noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur; Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: In pago Burdegalensi Ecclesiam sancti Petri de la Landa, S Genesii de Lugon, Ecclesias de Fronsiaco sancti Petri & sancti Martini, Ecclesiam sancti Petri de Gorcia, Ecclesiam sancti Joannis de Coutras, Ecclesiam sancti Petri de Porchiers, Ecclesiam S. Stephani de Camedel, cappellam S. Mariæ de Insula, cappellam S. Mariæ de Fronsiaco, cappellam sancti Jacobi de Malmico, cappellam sanctæ Mariæ Ægiptiacæ de Bayas, cappellam sancti Jacobi de Rotellans, cappellam sancti Vincentii de Picturis, cappellam sancti Nicolai de Fecie, cappellam sanctæ Mariæ Magdalenæ de las Artigas: In pago Xantonensi Ecclesiam sanctæ Mariæ de Barda, Ecclesiam sancti Martini de Cruc, Ecclesiam sancti Martini de Aria, Ecclesiam sancti Viviani de Cleirac, Ecclesias SS. Saturnini & Nazarii de Sercou, cappellam S. Jacobi de Triac, cappellam S. Ægidii de Casis solis, cappellam S. Leodegarii de la Elota, cappellam sancti Pauli de monte Ebrioso, cappellam S. Mariæ de Bedenac, cappellam S. Valeriæ de Frainel. Sanè novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut alienis colitis, sive de nutrimentis vestrarum animalium nullus a vobis decimas præsumat exigere. Cum autem commune interdictum fuerit, liceat vobis, clausis januis, exclusis, excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce officia celebrare. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati, vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. In Parochialibus vestris Ecclesiis, quas tenetis,

Monasterium sub protectione Sedis Apost. suscipit.

Bonaque omnia eidem confirmat.

netis, liceat vobis Sacerdotes eligere, & electos Episcopo repræsentare: quibus, si idonei fuerint, Episcopus animarum curam committat, ut de plebis quidem cura illi, vobis autem de temporalibus debeant respondere. Praeterea processionem, quam habet Ecclesia vestra in ultimo die mensis Augusti, ab Archiepiscopis & Episcopis Burdegalensis Provinciæ ab antiquis temporibus rationabiliter concessam, nihilominus confirmamus; prohibentes, ne his, qui ad eamdem processionem ex devotione accesserint, eundo vel redeundo, aliquis molestiam vel injuriam inferre præsumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat &c. Amen.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Episcopus.
Ego Ubaldus Ostiensis Episcopus.
Ego Hildebrandus Basilicæ duodecim Apostol. Presb. Card.
Ego Joannes Card. S. Anastasiæ.
Ego Guillelmus Card. sancti Petri ad Vincula.
Ego Boso Card. S. Pudentianæ.
Ego Jacintus Diac. Card. tit. S. Mariæ in Cosmedin.
Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.

Dat. die 15. Maji anno Dom. 1171. Pont. an. XII.

Datum Tusculani per manum Gratiani sanctæ R. E. Subdiac. & Notarii, Idibus Maii, Indictione IV., Incarnationis Dominicæ anno MCLXXI. Pontificatus Alexandri PP. III. anno XII.

L X.

Privilegium pro Monasterio Morimundensi Ordinis Cistercen. Mediolanen. Diœcesis.

Ex Tabulario Monast. hujus edidit Ughell. loc. cit. Tom. IV. ubi de Ribealdo Mediolanen. Archiep.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Jacobo Abbati Monasterii Ecclesiæ S. Mariæ Morimundi, quod juxta Ticinum situm est, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris regularem vitam profitentibus, in perpetuum.

Proemium.

Religiosam vitam eligentibus apostolicum convenit adesse præsidium, ne forte cujuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito revocet, aut robur, quod absit, sacræ Religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui secundùm Deum, & B. Benedicti regulam, atque instituta Cisterciensium fratrum, in eodem loco noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eumdem locum, qui Morimundus dicitur, olim dictus campus Fulcherii, cum aquis & aqueductibus & omnibus pertinentiis suis: Grangiam, ubi prius Abbatia fuit, nomine Morimundum: Grangiam de Fara Basiliana: Grangiam de Fara Vetula: Grangiam de Castelletto cum universis ratis, aquis, & aquarum decursibus, pascuis, silvis, & universis immunitatibus, & pertinentiis suis citra Ticinum & ultra in piscationem in Ticino: commutationem quoque canonicè factam super territorio prædictæ Grangię de Fara Basiliana inter vos & plebem S. Stephani de Roxiace, sicut in authentico scripto facto exinde continetur, & conventionem, quæ inter vos & Propositum plebis de Casolata super decimis & territorio Farę Vetulę justè facta est, & scripto authentico roborata, vobis auctoritate apostolica confirmamus.

Monasterium sub S. Petri protectione recipit, in quo monasticum Ordinem servari præcipit.

Bona omnia ei confirmat.

Monasterii concedit privilegia pro Monachorum indemnitate.

Sanè laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium nullus a vobis decimas præsumat exigere. Paci quoque & tranquillitati vestræ paterna provisione providere volentes, auctoritate apostolica prohibemus, ut infra clausuram locorum, seu Grangiarum vestrarum nullus violentiam facere, vel rapinam seu furtum committere, aut ignem apponere, vel homines capere seu interficere audeat. Liceat etiam vobis, clericos, vel laicos e seculo fugientes liberos & absolutos in Monasterio vestro recipere, & eos sine contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in eodem loco professionem aliqua levitate sine Prioris vel Abbatis licentia fas sit, de claustro discedere; discendentem verò absque communium literarum cautione nullus audeat retinere.

Quod nulli Monachorum liceat post factam professionem suo libito e Monast. egredi.

Decretum immunitatis a quacumque molestia.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat supradictum Monast. temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ nimirum Apostolicæ Sedis auctoritate.

Cum solitis pœnalibus conclusionibus.

Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Alexandri PP. Et S. R. E. Card. subscriptiones.

Ego ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.
Ego Bernardus Portuensis, & sanctæ Rufinæ Episcopus subsc.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ss.
Ego Boso Presb. Cardinalis sanctę Pudent. tit. Pastoris ss.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Damaso ss.
Ego Joannes Presb. tit. S. Marci ss.
Ego Ardicio tit. S. Theodori Diac. Card. ss.
Ego Hugo Diac. Card. S. Eustachii juxta templum Agrippæ ss.

Ego

Ego. Petrus Diaconus Card. sanctæ Mariæ in Aquiro ss.

Dat. die 28. Julii ann. Dñi 1171. Pontif. anno XII.

Datum Tusculani per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi & Notarii, V. Kalen. Augusti, Indict. IV. Incarnationis Dom. an. MCLXXI. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno XII.

LXI.

Transactionem quamdam de nonnullis Ecclesiis, inter Cassinenses Monachos & Fundanum Episcopum factam, apostolica roborat confirmatione.

Edidit Gattula Hist. Cassinen. Sæcul. VI. pag. 262.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, D. Abbati, & fratribus Cassinen. salutem & apostolicam benedictionem.

ordinata.

EA, quę judicio vel transactione rationabiliter inter aliquos statuuntur, ne malignitate cujuslibet a sua valeant firmitate divelli, vel præsumptione temeraria immutari, rata debent & inconvulsa persistere, & apostolico convenit munimine roborari. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus benignè annuentes, transactionem, quam venerabilis frater noster R. Aquinas Episcopus, & dilecti filii G. Fossæ novæ, A. S. Laurentii de Aversa, & G. Casæmarii Abbates, inter vos & venerabilem fratrem nostrum Fundanum Episcopum super Ecclesiis S. Magni, S. Honufrii in campo de Melle, & S. Hellę in Ambriso, & S. Martini in Terelle rationabiliter fecisse noscuntur, concedentes eidem Episc. Ecclesiam S. Martini in Ynula, & quamdam terram, quæ dicitur Limata, quemadmodum in authentico scripto exinde facto continetur, auctoritate apostolica confirmamus, & ut perpetuis temporibus inviolabiliter observetur, præsentis scripti patrocinio communimus; Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Transactionem suprad. de Ecclesia S. Magni aliisque Ecclesiis in Diœcesi Fundana, Cassinatibus adjudicatis, confirmat.

Dat. die 12. Septemb. ann. Dom. 1172. Pontif. anno XII.

Datum Tusculani II. Idus Septembris.

LXII.

Ad Archiepiscopum Auxitanum, & Abbatem Massilien. ut Monachis inobedientibus pœnitentiam congruam imponant.

Ex Archiv. S. Savini edidit Edmundus Martene Thesaur. Anecdot. To. I. col. 458.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Auxitano Archiepiscopo, Apostolicæ Sedis Legato, & dilecto filio Abbati Massiliensi, salutem & apostolicam benedictionem.

AD audientiam Apostolatus nostri pervenit, quod cum Monachos sancti Savini excommunicationi decreverimus subjacere, pro restitutione quartarum illarum Ecclesiarum, quæ venerabili fratri nostro Bigorritano Episcopo contra Monasterium eorum fuerant auctoritate felicis memoriæ Eugenii Papæ adjudicatæ, ipsi post excommunicationem divina celebrare officia præsumserant, & indesinenter præsumunt: non attendentes, quomodo instar sacrilegii est, apostolicis contraire statutis; ideoque vobis per apostolica scripta mandamus atque præcipimus, quatinus, si res ita se habet, qui magis culpabiles sunt, ad Monasterium Massiliense, ut ibi pœnitentiam agant de tanto excessu, occasione & appellatione cessante, mittatis; aliis verò, qui magis idonei sunt, pœnitentiam congruam imponentes, ipsos tamdiu faciatis a celebratione Missarum cessare, quamdiu excommunicati cantasse noscuntur.

Dat. die 14 Septemb. ann. Dom. 1172. Pontif. anno XIV.

Datum Tusculani X. Kal. Octobr.

LXIII.

Definitio controversię inter Canonicos Pratensis Ecclesiæ, & Plebanum S. Justi ejusdem territorii super mortuorum sepultura.

Edidit Ughel. Ital. Sac. To. III. ubi de Pratensi Ecclesia.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Uberto Præposito, & Canonicis Pratensibus, salutem & apostolicam benedictionem.

Hujusmodi controversia aliàs a Summis Pontiff. cognita, ac definita:

QUemadmodum æquitatis vigor expostulat &c. Sane cum dilecti filii nostri Rolandus, & Ubaldus Concanonici vestri, & O. Plebanus S. Justi pro controversia, quæ inter vos & eumdem Plebanum super cappella S. Jacobi in territorio vestro fundata vertebatur, in nostra essent presentia constituti, predicti Concanonici vestri, qualiter judiciali sententia sa. recordationis prædecessoris nostri Innocentii PP. eadem controversia terminata fuerit: & tam ab eo, quàm a piæ mem. patre prædecessore nostro Eugenio PP. diffinitivâ exinde prolatâ sententiâ, postmodum confirmatâ coram nobis, & fratribus nostris, tam prudenter quàm fideliter allegarunt. Plebanus verò, quod eadem cappella in fundo plebis suæ constructa fuerit, & quod ad ordinationem suam specialiter pertineret præsertim ex sententia bon. mem. Actonis quondam Pistoriensis Episcopi, satis diligenter & constanter asseverando proposuit. In fundo sanè ejusdem plebis eam esse constructam præfati Concanonici vestri recognoverunt, asserentes tamen, quod esset eadem cappella in plebis vestrę territorio sita. Nos auditis hinc inde rationibus diligenter & cognitis, sententiam prędicti prædecessoris nostri Innocentii, sicut a bon. mem. patre & prædecessore nostro Eugenio confirmata fuerat, de communi fratrum nostrorum consilio auctoritate duximus apostolica confirmandam, & tam eidem Plebano quàm successoribus suis, & plebi sibi commissæ, perpetuum super hoc silentium imponentes, hoc eis, secundum quod Canonum statuta pręcipiunt, reservavimus, ut vacante prædicta cappella, Presbyterum inveniant, & vobis repræsentent: qui, si idoneus fuerit, investituram cappellę, & curam animarum de manu vestra recipiat, & vobis de spiritualibus obedientiam & reverentiam, sicut cæteri cappellani cappellarum vestrarum faciunt, promittat, & in omnibus devotè exhibeat; illis ve-

Rationes utraque ex parte iterum allatæ.

Sententia Alexandri.

verò de temporalibus debeat ſine contradictione aliqua reſpondere; & eadem cappella, quemadmodum ſtatutum eſt, plebi veſtræ tanquam matrici Eccleſiæ in omne jure parochiali, ſicut reliquæ cappellæ veſtræ, ſubjecta permaneat. Ut autem hęc noſtræ diffinitionis ſententia perpetuis temporibus inviolabiliter obſervetur, eam auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum &c.

(quem confirmat; proprioque, ac Cardd. S. R. E. nomine roborat.)

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus ſs.
Ego Bernardus Portuen. & S. Rufinæ Epiſc. ſs.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ſs.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anaſtaſię.
Ego Guillelmus Presb. Card. tit. S. Petri ad Vincula ſs.
Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Paſtor. ſs.
Ego Petrus Presbyter Cardinalis tit. ſancti Laur. in Damaſo ſs.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori ſs.
Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ ſs.
Ego Vitellius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro ſs.

(Dat. die 22. Octobris anno Dñi 1172. Pontif. anno XIV.) Datum Tuſculani per manum Gratiani ſanctæ R. E. Subdiaconi & Notarii, XI. Kal. Novembris Indictione V. Incarnationis Dominicę anno MCLXXII. Pontificatus verò D. Alexandri PP. III. anno XIV.

L X I V.

Confirmatio Bonorum omnium, ac Privilegiorum Monaſterii Monialium S. Mariæ de Synningthmayte.

(Ex Tom. II. Monaſt. Anglican.)

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiabus, Chriſtianę Prioriſſę Monaſterii Eccleſię ſanctæ Marię de Synningthmayte, ejuſque ſororibus tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

(Exordium.) Quotiens illud a nobis petitur, quod Religioni & honeſtati convenire dignoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impertiri. Eapropter, dilectę in Chriſto filię, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prefatum Monaſterium beatæ Dei genitricis ſemper Virginis Mariæ, in quo divino eſtis obſequio mancipatæ, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo monaſticus, qui ſecundùm Dei & beati Benedicti regulam, & inſtitutionem Ciſterčien. fratrum in eodem Monaſterio inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſuccedentibus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis: Ex dono Galfridi filii Bertranni Haget duas corrucatas terræ: Ex dono Sinonis Ward & Matildæ uxoris ſuæ & Willielmi filii ejus, locum, qui dicitur Eslholt cum ſuis pertinentiis in boſco & plano & in terra arata & aqua libera & abſoluta ab omni exactione, ſicut in eorum authentico ſcripto exinde facto continetur. Paci quoque & tranquillitati veſtræ paterna ſolicitudine providere volentes, auctoritate apoſtolica prohibemus, ut infra clauſuras locorum nullus violentiam, vel rapinam, ſive furtum committere, ignem apponere, ſeu hominem capere, vel interficere audeat. Liceat quoque vobis, clericos vel laicos e ſæculo fugientes liberos & abſolutos ad converſionem veſtram recipere, & in veſtro Monaſterio abſque contradictione alicujus retinere. Prohibemus inſuper &c.

Dat. Tuſculani per manum Gratiani S. Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi Notarii, XV. die Kal. Januar. Indict. VI. Incar. Dom. anno MCLXXII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XIV. (*a*). (Dat. die 18. Decemb. ann. Domini 1172. Pontif. anno XIV.)

(*a*) In antepoſiti Privilegii clauſula Indictionem *Quintam* notatam legimus, in hac verò *Sextam*: ad cujus rei intelligentiam nonnulla de Indictionibus libet diſſerere. Trip ex Indictionis uſus notatur a rei diplomaticæ peritis, Conſtantinopolitanæ ſeu Græcæ Imperatorum Orientis, quæ a Kal. Septembris numeratur: Conſtantinianæ a Conſtantino Magno, quæ etiam Cæſarea dicitur, & ab VIII. Kal. Octobris ducitur: Pontificiæ, Romanorum ſcilicet Pontificum, quam cum annis Chriſti inire & finiri volunt. Sed Gregorii Magni Epiſtolæ & Joannis VIII. Indictione Græca notantur; & hoc clarius apparet in his, quæ ſuo loco retulimus, a Gregorio VII. datis Conſtitutionibus, & quidem Conſtitutiones IX. XXI. XXIII XLIII. ac duæ ſequentes IL. notantur Indictionibus, quæ juxta morem, a Pontificibus Deceſſoribus & Succeſſoribus ſervatum, ut volunt, nonniſi Kalendis Januarii ſequentis anni curſum aggredi debuiſſent. Hinc verò dubitandi fit locus, nonniſi Sæculo XII. inceptus, ſtatutuſque mos, Indictionis initia a Kal. Januarii accipiendi: Cui quidem dubitationi firmius additur fundamentum ab ea, quam ipſe Gregorius dedit Epiſtolam anno 1075. *Univerſis in Chriſto.. Fidem Chriſtianam defendentibus in Regno Theutonico*, eoſdem admonens de curanda converſione Henrici Regis, quem excommunicationi ſubjecerat; in ejus enim fine legitur: *Dat. Laurenti* III. *Non. Septemb. Indictione incipiente XV.* quæ nonniſi ſequenti anno 1076. in curſu eſſe debuiſset, ſi Prædeceſſores Pontifices Indictionem primo anni die aſſignaſſent. Quidquid verò hinc adſtrui poſſit, cęteris do: rem proſequor. Beda de ratione temporum cap. 48. Anglos Conſtantiniana Indictione uſos aſſerit; hinc, ne Conſtitutionem hanc, quia Alexander PP. (qui, ùt ex ejus Actis apparet Indictione Pontificia uſus eſt) Privilegia confirmat Monaſterio de Synningthmayte, ſolo Indictionis vitio, cujus cauſa Mabillonio & Baluzio, authoribus, falſi crimen Diplomatibus, cæteriſque antiquis Monumentis non eſt affingendum; ne, inquam, hanc Conſtitutionem ſuppoſititiam dicam, hoc ſuſpiciendum, vel Indictionum genera variè pro Scriptorum & Notariorum arbitrio Romæ alibiquę variata; vel Bullæ huic Indictionem Sextam adſcriptam a Scriptore Anglo, ut morem gentis ſequeretur. Quod autem ad tria Indictionum genera pertinet, hoc cum Chiffletio Hiſtor. Monaſterii Threnorcienſis pag. 253. ſentio, Tertium genus præter Cæſareum, & Græcum appellari poſſe Italum, vel Chriſtianum, vel Conciliare; Concilia enim Indictione a Kal. Januarii, vel ſaltem a die 25. Decembris deducta, ſolent notari.

Ta-

LXV.

Tabulam auream, sibi donatam, Cassinensi Cœnobio restituit, ab eoque imposterum alienari sub anathemate prohibet.

Ex Archiv. Cassinen. Monast. edidit Margarinus in suo Bullarii Par. II. Const. CLXXXIV.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Petro Abbati, & Capitulo Cassinensi, salutem & apostolicam benedictionem.

Bonę memoriæ V. quondam Prænestinus Episcopus, sicut vir providus circumspectus & timoratus, recognoscens a quo & per quem post Deum habuerit ea, quæ habuit, nobis tabulam auream, quam a vestro Monasterio comparaverat, & alia plura in ultima voluntate reliquit. Nos autem mirificum & delitiosum opus ejusdem tabulæ diligenter attendentes, & considerantes, quòd cum fuerit Monasterii vestri, convenientius & salubrius erat, ut eidem Monasterio, quàm aliis donaretur, Tabulam vestram pro honore vestro, & salute nostra & prædicti Episcopi, & pro reverentia beati Benedicti, Monasterio vestro donamus; sub districtione anathematis prohibentes, ne quis eam titulo venditionis, donationis, vel pignoris, aut alio quolibet modo eidem Monasterio auferre, vel alienare præsumat; sed jugiter ad honorem vestri, & beati Benedicti, & ad decorem ejusdem Monasterii inibi conservetur. Ut autem excommunicatio, quam inde facimus, omnibus innotescat, literas istas volumus & mandamus cum eadem Tabula, donec duraverint, esse. Datum Anagniæ III. Kal. Februarii.

Dat. die 30. Januarii anno Dom. 1172. Pontif. anno XIV.

LXVI.

Canonizatio S. Thomæ Cantuariensis Archiepiscopi, ejusque adscriptio in Cathalogo SS. Martyrum.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis aliis Ecclesiarum Prælatis, & universo Clero, & populo per Angliam constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

S. Thomæ Cantuarien. merita & miracula.

Redolet Anglia fragrantia & virtute signorum, quæ per merita illius sancti & venerabilis viri Thomæ quondam Cantuarien. Archiepiscopi, omnipotens Dominus operatur. & universa lætatur ubique fidelium Christiana Religio pro eo, quod ille, qui est mirabilis & gloriosus in Sanctis, Sanctum suum post mortem clarificavit, cujus vita laudabilis multa fulsit gloria meritorum, & tandem martyrio consummata est certaminis gloriosi. Quamvis autem de Sanctitate ipsius dubitare non possit, qui ejus vitam & laudabilem conversationem attendit, & gloriosam considerat passionem; voluit tamen Salvator & Redemptor noster ejus sanctitatis insignia magnificis irradiare miraculis. Ut, qui pro Christo insuperabilis virtutis constantiâ necessitates & pericula pertulit, sui laboris & certaminis in ęterna beatitudine cognoscatur ab omnibus percepisse triumphum.

Canonizatio ejusdem.

Nos verò, auditis innumeris & magnis miraculis, quæ jugiter per illius Sancti viri merita fieri universitas narrat fidelium; & super his non sine magno gaudio per dilectos fratres nostros Albertum tit. S. Laurentii in Lucina, & Theoditum tit. S. Vitalis, Presbyteros Cardinales, atque Apostolicæ Sedis Legatos, (qui eadem miracula tanto perspicacius didicerunt, quanto amplius sunt loco vicini) præcipue certiores effecti, & plurium aliarum personarum testimonio fidem, sicut debuimus, adhibentes, prędictum Archiepiscopum solemniter in Ecclesia, magno Collegio ibidem Clericorum, & Laicorum præsente, in capite jejunii deliberato fratrum nostrorum consilio canonizavimus, ipsumque decrevimus Sanctorum Cathalogo adscribendum.

Cujus natalē celebrari prę cipitur.

Universitatem itaque vestram monemus, & auctoritate, qua fungimur, districtè pręcipimus, ut natalem prędicti gloriosi Martyris diem passionis suę solemniter singulis annis celebretis, & apud ipsum votivis orationibus satagatis veniam promereri. Ut qui pro Christo in vita exilium, & in morte virtute constantię passionis martyrium pertulit, fidelium jugi supplicatione pulsatus, pro nobis apud Dominum intercedat.

Datum Signiæ IV. Idus Martii.

Dat. die 12. Martii 1172. Pontif. XIV.

LXVII.

Ad Monachos Cantuariensis Ecclesię de Canonizatione S. Thomæ hujus Ecclesię Archiepiscopi, cujus corpus sub Altari recondi præcipitur.

Ex Tom. XIII. Concil. col. 104.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Priori & Monachis Cantuariensis Ecclesiæ, salutem & apostolicam benedictionem.

Gaudendum est universitati fidelium de mirabilibus illius sancti & reverendi viri Thomę Archiepiscopi vestri; sed vos exinde tanto ampliori gaudio & exultatione debetis repleri, quanto ipsius miracula oculatâ fide sæpius intuemini, & ejus sanctissimo Corpore Ecclesia vestra specialius meruit illustrari. Nos autem, considerata gloria meritorum ejus, quibus in vita sua magnanimiter claruit, & de miraculis ejus non solum communi & celebri fama, sed & dilectorum filiorum nostrorum Alberti tituli sancti Laurentii in Lucina, & Theoditi tituli sancti Vitalis, Presbyterorum Cardinalium, Apostolicæ Sedis Legatorum, & aliarum plurium personarum testimonio certitudinem plenam habentes, præfatum Archiepiscopum in capite jejunii, moltitudine Clericorum & Laicorum præsente, in Ecclesia deliberato cum fratribus nostris consilio solemniter canonizavimus; eumque decrevimus sanctorum Martirum collegio annumerandum: vobis & universitati fidelium de Anglia apostolica auctoritate mandantes, ut natalem ejus diem, quo vitam suam gloriosa passione finivit, annis singulis cum debita veneratione celebretis. Quoniam igitur dignum est, & vobis plurimum expedit, ut sanctum Corpus ejus cum

cum ea, quæ decet, reverentia & honore condatur, diſcretioni veſtræ apoſtolica auctoritate mandamus; quatenus Corpus ejus devotè & reverenter, facta ſolemni proceſſione, aliquo ſolemni die, congregato clero & populo, in Altari honorificè recondatis: aut ipſum in aliqua decenti capſa ponentes, prout convenit, elevetis in altum: & patrocinium ejus pro ſalute fidelium & pace univerſalis Eccleſiæ ſatagatis apud Dominum veſtris piis orationibus impetrare. Valete.

Dat. die 12. Martii anno Dom 1173. Pontif. anno XIV.

Datum Signiæ, IV. Idus Martii.

LXVIII.

Monaſterio S. Savini Placentinæ Diœceſis, quod ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur, Bona omnia confirmantur, nonnullaque conceduntur Privilegia.

Ex Campi Hiſt. Placent. To. II. in Regeſt.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Savino Abbati Monaſterii S. Savini, quod ſecus Placentiam ſitum eſt, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

Officii noſtri nos admonet & invitat auctoritas pro Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti ac tranquillitati ſalubriter auxiliante Domino providere. Dignum namque, & honeſtati conveniens eſſe dignoſcitur, ut qui ad earum regimen, Domino diſponente, aſſumpti ſumus, eas & a pravorum hominum nequitiis tueamur, & B. Petri ac Apoſtolicæ Sedis patrocinio muniamus. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum, fel. memoriæ Innocentii, Lucii, & ſanctæ recordat. Eugenii, Romanorum Pontificum, ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimemenda vocabulis: In civitate Placentina Eccleſiam S. Mariæ, Eccleſiam S. Victoriæ & unum Hoſpitale cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Bartholomæi, Eccleſiam S. Trinitatis, Eccleſiam S. Ambroſii cum Hoſpitale, Eccleſiam S. Salvatoris cum quodam Hoſpitali & ſuis omnibus pertinentiis; curiam Robiani cum duabus Eccleſiis, decimis, & omnibus ad ſe pertinentibus: quicquid etiam infra caſtrum Arcuatum & extra poſſidetis, vobis præſenti ſcripto firmamus: Caſtrum Beſentioni cum duabus Eccleſiis, & omnibus ad ſe pertinentibus: In curte Albiani duas Eccleſias cum omnibus pertinentiis: In Pontepuro Eccleſiam S. Martini cum ſuis pertinentiis, curiam Paternæ cum duabus Eccleſiis, curiam de Turre cum una Eccleſia & ſuis pertinentiis, curiam

Monaſt. hoc Prædeceſſorum more, ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipiens,

Eidem bona omnia, ac donationes tum Regales, tum Pontificias confirmat.

Conii cum Eccleſia & aliis, quæ ibi juſte poſſidetis: In Marchia Januenſi, in valle ſcilicet Segeſtina, Monaſterium S. Victoriæ cum tribus cappellis. Quicquid inſuper in Eccleſiis, decimis, rationalibus, diſcreptione in monte Arxitio bonæ recordationis Sigifredus Placentinus Epiſcopus veſtro Monaſterio noſcitur contuliſſe: In Viſilano Eccleſiam S. Georgii, & quæcumque alia ibi habetis, curiam Regiani cum Eccleſia S. Savini, & omnibus ad eam pertinentibus, curiam Fabiani cum Eccleſia S. Stephani, curiam ſanctorum Naboris & Felicis cum Eccleſia S. Savini: In Tavernaco Eccleſiam S. Marię: In Curia Fontanæ-petroſæ Eccleſia S. Savini, & Eccleſiam S. Gregorii cum aliis omnibus, quæ juſte ibi poſſidetis: In Suprarivo Eccleſiam ſanctæ Mariæ cum decimis, Hoſpitale de Trebia cum Eccleſia S. Nicolai, curiam Moſe cum Eccleſia S Savini, & omnibus ad ipſam pertinentibus: Decimas quoque vineæ, & brolii Epiſcopi, & alterius vineæ, quę eſt extra portam S. Antonini, & piſcationes, quas habetis in Pado a portu portario uſque ad ora Rivi-frigidi; caſtrum Calenzani cum omnibus, quę ibidem habetis, cappellam S. Savini de Lechi cum cæteris, quæ ibidem habetis. Sanè novalium veſtrorum, quę propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium nullus a vobis decimas præſumat exigere. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam præviderint eligendum. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe ſancimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvo nimirum jure illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Ad hæc præſenti decreto ſancimus, ut in nocte Natalis Domini, more ſolito, & in Sabbato ſancto in introitu Miſſæ, & ad veſperas liceat vobis ſecundum antiquam conſuetudinem campanas pulſare. Præſenti quoque decreto prohibemus, ne liceat Epiſcopo Placentino, vobis vel Monaſterio aut Eccleſiis veſtris novas & indebitas exactiones imponere, vel indebita gravamina irrogare. Prohibemus inſuper, ne cui liceat, infra fines Parochiæ veſtrę ſine aſſenſu Diœceſani Epiſcopi, & veſtro, Eccleſiam vel oratorium de novo conſtruere: ſalvis privilegiis & authenticis ſcriptis Romanæ Eccleſiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſanorum Epiſcoporum canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat,

Rerum propriarum, ac nutrimentorum decimas ab eis exigi vetat.

Abbatis electionem a Monachis tantummodo fieri,

Sepulturam inibi ab omnibus ſibi conſtitui poſſe,

In nocte Natalis Dom. & in Sabbato S. Monach campanas pulſare concedit.

Novas verò eis exactiones ab Epiſcopis Placent. imponi,

Vel à quoquam intra Parochiæ hujus fines Eccleſiam abſque licentia prohibet.

Decretum immunitatis pro eiſdem bonis.

Pœnæ contra violatores hujuſce privilegii.

scat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eisdem locis sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniat. Amen. Amen. Amen.

Alexandri PP. & S. S. R. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subsc.

Ego Ubaldus Ostien. Episcopus ss.

Ego Gualterius Albanen. Episc. ss.

Ego Joannes S. R. E. Presb. Card. tit. S. Anastasiæ subsc.

Ego Guillelmus Presbyter Cardinalis tit. sancti Petri ad Vincula subscripsi.

Ego Boso Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Pastoris subsc.

Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Damaso ss.

Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. sancti Marci ss.

Ego Otto Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ss.

Ego Cintius Diaconus Cardinalis sancti Adriani subsc.

Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.

Ego Ugo Diac. Card. S. Eustachii juxta Templum Agrippæ ss.

Ego Vitellius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi subsc.

Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro ss.

Dat. die 28. Martii anno Dom. 1173. Pontif. anno XIV.

Dat. Anagniæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiac. & Not. V. Kal. Aprilis, Indict. VI. Incarn. Dom. anno MCLXXIII. Pontif. verò D. Alex. PP. III. anno XIV.

LXIX.

Ut decimam Clausi Monasterio sancti Savini Placentinæ Diœcesis, injuste ab Hugone Episcopo ablatam, eidem restituat.

Edidit Campi Hist. Placent. Tom. II. in Regest.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri T. Placentino Episcopo salutem & apostolicam benedictionem.

SIgnificantibus nobis dilectis filiis nostris Abbate & fratribus sancti Savini, ad nostram noveris audientiam pervenisse, quòd cum bonæ memoriæ Arduinus quondam Placentinus Episcopus, & alii prædecessores sui, eorum Monasterio decimam Clausi, juxta sanctum Ambrosium siti, divini amoris intuitu contulissent, sicut in instrumento publico noscitur contineri; tandem prędecessor tuus bonæ recordationis Hugo, qui fuit postmodum Tusculanus Episcopus, eis præscriptam decimam pro sua voluntate subtraxit, & in cast........ unam vegetem vini ipsius annuatim subtraxit. Cæterum quia honor tibi est, & ad tuam laudem respicere, & salutem, si rationabilia instituta prædecessorum tuorum observare curaveris, & correxeris, si quę ab aliquo eorum illicitè sunt attentata: fraternitatem tuam monemus attentius, & mandamus, quatenus violentiam prædicti Hugonis prædecessoris tui in hac re non imiteris; sed præscriptam decimam præfato Abbati & fratribus suis pro reverentia B. Petri & nostra, non expectato judicio, sine molestia & contradictione restituas, & in pace dimittas, sicut supradictus Arduinus prædecessor tuus etiam ipsis contulisse dinoscitur, & in instrumento publico continetur: & annuatim præscriptam vegetem plenam vino juxta consuetudinem prædicti Arduini & prædecessorum suorum præscripto Monasterio facias exhiberi, ita quod memorati fratres pro salute tua apud Altissimum jugiter votivis cordis affectibus intercedant, & nos exinde charitatem & prudentiam tuam dignis in Domino laudibus commendemus.

Datum Anagniæ, VI. Idus Aprilis.

Dat. die 8. Aprilis anno Dom. 1173. Pontif. anno XIV.

LXX.

Confirmatio jurium ac bonorum omnium ad Teatinam Ecclesiam pertinentium.

Ex Authentico in Archiv. Vatican. Basilicæ edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. VI. ubi de hac Ecclesia.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Andreæ Teatino Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

IN eminenti Sedis Apostolicæ specula, disponente Domino, constituti, ex injuncto nobis a Deo Apostolatus officio fratres nostros Episcopos sincera charitate diligere, & Ecclesiis sibi commissis suam debemus justitiam conservare; pro ipsarum quoque statu nos oportet satagere, atque earum quieti & utilitati salubriter auxiliante Domino providere. Eapropter, venerabilis in Christo frater Episcope, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & prædecessorum nostrorum sanct. mem. Nicolai II. Paschalis II. & Eugenii III. Romanorum Pontificum vestigiis inhærentes, B. Thomæ Teatinam Ecclesiam, cui Deo auctore præesse dignosceris, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & pręsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, pręstante Domino, poterit adipisci, firma vobis, & his, qui post vos successerint, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda nominibus; Parochiam Teatinæ Ecclesiæ, sicut antiquis & justis limitibus terminatur, scilicet a Staffilo inter montes, & ipso monte de Ursa, & quomodo pergit in Coza, & ponit terminum in aqua subtus usque ad aquam Sonulani, & quomodo pergit in montem de Reste, & vadit per crinis montem, & qualiter pergit usque montem Selani, & quomodo pergit in ipso flumine, qui dicitur Trinium usque ad littora maris, & per littora maris usque in Piscariam, & redit in priorem finem, videlicet in prædicto Staffilo. Præterea ipsam Teatinam civitatem, castellum Trevellianum, Villam-magnam, Montem Filardi, castellum Orni, castellum Scurcula, castellum S. Pauli, castellum quod dicitur Furca, castellum Genestrulę, & castellum S. Cosidii cum eorum

rum pertinentiis; ultra Piſcariam vero, caſtellum montis Silvani, Eccleſiam S. Mariæ in Rigoli, caſtellum Sculculæ, caſtellum Laſtiniani, Eccleſiam S. Mariæ de Populo, Eccleſiam ſanctæ Juſtæ cum pertinentiis ſuis: in Aterno plebem ſancti Leguntiani & Domitiani, Eccleſiam ſancti Thomæ, Eccleſiam S. Salvatoris, Eccleſiam S. Jeruſalem, & Eccleſiam ſancti Nicolai, cum omnibus earum pertinentiis, decimam pontis & portus Aterni: in Buclanico Eccleſiam ſancti Salvatoris & ſancti Angeli cum decimis Comitis, plebem ſancti Silveſtri, decimas Comitis, in Caſtello ſancti Angeli trium finium, & decimas caſtellorum, quę in Teatino Epiſcopatu ſub dominio Comitis Roberti de Rotello fuerunt, & quod Teatina Eccleſia in caſtello Septi tenet, Eccleſiam ſanctę Mariæ in Bari, Eccleſiam ſancti Blaſii in Lanciano, Monaſterium ſancti Martini de Pallitta, Eccleſiam ſancti Lentii in Atiſſa cum omnibus pertinentiis ſuis, Monaſterium ſancti Joannis in Arelano, Monaſterium ſancti Angeli in Cirnaclano cum omnibus pertinentiis ſuis, in monte Ondeſii Eccleſiam ſancti Nicolai, & medietatem Eccleſię ſanctę Mariæ, Eccleſiam ſancti Salvatoris, & Eccleſiam ſancti Petri cum pertinentiis ſuis, Monaſterium ſancti Mauri cum beneficio ſuo, Monaſterium ſancti Salvi, Eccleſiam ſancti Nicolai de Heremitano, in Ortona Eccleſiam ſanctæ Mariæ, & ſancti Georgii cum earum pertinentiis, Monaſterium ſanctæ Mariæ in Baſilica: in civitate Luperalli plebem ſancti Petri cum pertinentiis ſuis, Monaſterium ſanctę Mariæ in Palatio, Eccleſiam ſancti Jacobi de Turcella cum pertinentiis earum, Monaſterium S. Pancratii, Monaſterium S. Marię de Letto cum Caſale aliiſque ad ipſam pertinentibus, Monaſterium ſancti Martini in Valle, Eccleſiam ſancti Juſtini in Caſule, in caſtro Buſſi plebem ſanctæ Mariæ cum pertinentiis ſuis, plebem ſancti Martini filiorum Treſidii, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Caſa Candidellę, Eccleſiam ſancti Petri in caſtro Lori, Eccleſiam ſanctæ Marię in Biano, Eccleſiam S. Baſilii, Monaſterium ſancti Petri in Campis, Eccleſiam S. Nicolai de Sunnio viculo, Eccleſiam ſanctæ Marię de Latro, in Abbatejo plebem ſancti Martini cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Franciſci de Plebe, plebem de Juliano, plebem ſanctę Cæciliæ, plebem de Pizzocortano, Eccleſiam ſanctę Lucię de Argelli, Eccleſiam ſancti Lini, plebem de Ovele, plebem ſanctę Mariæ de Caramanico, plebem ſancti Joannis de Abbatejo, Eccleſiam ſancti Coſidii, & Eccleſiam ſancti Pontii de ſancto Valentino, in caſtello de Tocco Eccleſiam ſanctæ Marię, in Percle Eccleſiam ſancti Euſtaſii, Eccleſiam ſancti Martini de Fara inter montes, Eccleſiam ſancti Joannis de Pedera, Eccleſiam ſancti Joannis de Cantalupo, Eccleſiam ſancti Salvatoris de Limari, Eccleſiam ſanctę Mariæ de Sparpalia, Eccleſiam ſancti Nicolai de Ilice, Eccleſiam ſancti Salvatoris de valle Surda, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de valle Caruncli, Eccleſiam ſanctæ Trinitatis de Faragine, Eccleſiam ſancti Joannis in Valdo cum omnibus pertinentiis earum, Eccleſiam S. Petri de Troja, Eccleſiam S. Marię de Teſſa. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione ac ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvo jure beati Petri proprietatis, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Ubaldus Oſtien. Epiſc.
Ego Bernardus Portuenſis, & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus.
Ego Guillelmus Presbyter Card. tit. S. Petri ad Vincula.
Ego Boſo Presb. Cardinalis S. Pudentianæ tit. Paſtoris.
Ego Petrus Presb. Card. tit. ſancti Laurentii in Damaſo.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tituli ſancti Marci.
Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Cęciliæ.
Ego Petrus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Suſannæ.
Ego Otto Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano.
Ego Cintius Diac. Card. ſancti Adriani.
Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta templum Agrippæ.
Ego Vitellius Diac. Card. ſanctorum Sergii & Bacchi.
Ego Ugo Diac. Card. S. Angeli.

Datum Anagnię per manum Gratiani ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi, & Notarii, IV. Kalendas Octobris Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCLXXIII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XIV. Dat. die 28. Septem. anno Dom. 1173.

LXXI.

Confirmatio ſententiæ, latæ a Brixienſi Epiſcopo in controverſia inter Placentinum Epiſcopum, & Parmenſem, ſuper Eccleſia Caſtri Speculi, & Eccleſia ſanctę Chriſtinæ, quæ Placentino adjudicantur.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Epiſcopo Placentino, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. *Edidit Campi Hiſt. Placent. T. II. in Regeſt.*

EX literis venerabilis fratris noſtri Brixienſis Epiſcopi nobis innotuit, quòd ipſe recepto mandato noſtro ſuper Eccleſia, quæ eſt in caſtro Speculi, & Eccleſia ſanctæ Chriſtinæ, de quibus inter te, & venerabilem fratrem no-

nostrum Parmensem Episcopum controversia vertebatur; de causa ipsa, quæ ei fuerat, appellatione remota, commissa, cognovit: & auditis rationibus & allegationibus utriusque partis, de consilio prudentum virorum, sicut ex scripto sententię per publicam manum notato manifestè perpendimus, utramque Ecclesiam tibi adjudicavit, & a præfato Parmense in petitione te super prædicta Ecclesia de Speculo apostolica auctoritate fretus absolvit. Nos itaque ..... robore convalescere, quod de mandato & auctoritate nostra rationabiliter factum esse dignoscitur, sententiam prædicti Brixiensis Episcopi, sicut ab eo rationabiliter lata est, & in ejus scripto authentico continetur, ratam habentes & firmam, eam actoritate apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus; Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & BB. Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 8. Novemb. ann. Dom. 1173. Pontif. anno XV.

Dat. Anagniæ VI. Id. Novembris.

LXXII.

Privilegium confirmationis bonorum Capuanæ Ecclesiæ, quæ enumerantur.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Alfano Capuano Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Ex Ughell. Ital. Sac. T. VI. ubi de hac Ecclesia.

Proemium.

CUM ex injuncto nobis a Deo Apostolatus officio, quo cunctis Christi fidelibus ex superni dispositione arbitrii preeminemus, singulorum paci & tranquillitati debeamus intendere; præsertim pro illorum quiete oportet nos esse solicitos, qui pastorali dignitate sunt præditi, & ad officium Pontificale promoti; nisi enim nos, eorum utilitatibus intendentes, ipsorum dignitate, & unà, in quantum Deo permittente possumus, integras conservemus, & auctoritate apostolica eos ab iniquorum hominum incursibus defendamus, de illorum salute non verè poterunt esse soliciti, qui sibi ad regendam Domino sunt disponente commissi. Hujus itaque rei consideratione, venerabilis in Christo frater Archiepiscope, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam, cui Domino auctore præesse demonstraris, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis: Episcopatum Aquinatem, Episcopatum Venefranum, & Isernien. Episcopatum Teanen. Svessan. Calinen. Episcopatum Calven. Episcopatum Cajacen. Episcopatum Casertanum: In Capua Abbatiam S. Mariæ Majoris, Ecclesiam Domini Salvatoris, Ecclesiam sancti Joannis ad Curtim,

Bona omnia, subjectæque Ecclesiæ confirmantur.

Ecclesiam sancti Michaelis; Ecclesiam sanctę Mariæ de Arcu, Ecclesiam sanctorum Apostolorum, Ecclesiam sancti Jacobi in Castello: In Diœcesi Ecclesiæ Theanen., Ecclesiam sancti Erasmi, Ecclesiam sanctæ Marię, Ecclesiam sanctæ Helenæ, & Ecclesiam sancti Nicolai, quæ sunt in territorio Scarpati: In loco Baulani, in fontana de Corregiis, Ecclesiam sanctæ Mariæ: In Diœcesi Ecclesiæ Svessanæ Ecclesiam sanctæ Luciæ de loco Sorbelli: in Diœcesi Ecclesiæ Calinen. in Rocca montis Draconis Ecclesiam sancti Rufini, & Ecclesiam sancti Pancratii: in Diœcesi Ecclesiæ Calven. Ecclesiam sancti Andreæ ad Cementa, Ecclesiam sancti Germani ad Palera, Ecclesiam sancti Tammari de monte, Ecclesiam sancti Pauli de Formello, Ecclesiam sancti Petri de Borlerano, Ecclesiam sancti Symmachi, & Ecclesiam sancti Erasmi de Mostardino, Ecclesiam omnium Sanctorum de loco Sanguinarii: Ad Sclavos Ecclesiam sancti Michaelis, Ecclesiam sancti Petri, Ecclesiam sanctæ Mariæ, Ecclesiam sancti Nazarii, Ecclesiam sancti Angeli de Jano, Ecclesiam sanctæ Marię: In loco Cammillani Ecclesiam sancti Angeli, Ecclesiam sanctæ Mariæ, & Ecclesiam sancti Nicolai: In Diœcesi Ecclesiæ Cajacen. Ecclesiam sancti Angeli de Melanito, & Ecclesiam sancti Petri a li Bagnatori: In Diœcesi Ecclesiæ Casertan. Ecclesiam sancti Viti de Ercole, Ecclesiam sancti Nazarii in campo Puzan. Ecclesiam sancti Petri ad Gossolli, Ecclesiam sancti Secundini, & Ecclesiam sancti Felicis: In Territorio Murone Ecclesiam sanctæ Mariæ, Ecclesiam sancti Felicis, Ecclesiam sancti Petri, & Ecclesiam sancti Stephani: Juxta ipsam Diœcesim Ecclesiam sanctæ Euphemiæ, Ecclesiam sancti Joannis ad Gajanum, Ecclesiam sanctæ Mariæ ad Lupinum, Ecclesiam sancti Felicis, Ecclesiam sancti Prisci: In loco Casapuli Ecclesiam sancti Nicolai, Ecclesiam sancti Arisii, Ecclesiam sancti Petri de Sarzano: In loco Marzanisi Ecclesiam sancti Angeli, & Ecclesiam sancti Martini: In loco Campurcipi Ecclesiam sancti Cæsarii, Ecclesiam sancti Procapii, Ecclesiam sanctæ Veneræ: In loco Ainolę Ecclesiam sanctæ Julianæ, Ecclesiam sancti Nicolai ad Ronulas: In Territorio Castelli ad Mare Ecclesiam S. Adjutoris, Ecclesiam sancti Marcelli, & Ecclesiam sancti Blasii, Ecclesiam sancti Stephani, & aliam Ecclesiam sancti Blasii, Ecclesiam sancti Joannis, Ecclesiam sancti Nicolai, Ecclesiam sanctæ Severinæ, Ecclesiam sanctæ Crucis: In loco Cancelli Ecclesiam sancti Angeli, & Ecclesiam omnium Sanctorum, Ecclesiam sancti Joannis, & Ecclesiam sancti Apollinaris de Patrazzano, Ecclesiam sancti Georgii, Ecclesiam sancti Joannis de Turre, Ecclesiam sancti Viti, Ecclesiam sancti Petri, Ecclesiam sancti Nicolai, Ecclesiam sancti Martini, Ecclesiam sancti Castrensis, Ecclesiam sancti Martini de Rosella, Ecclesiam sancti Flaviani, Ecclesiam sanctæ Barbaræ, Ecclesiam sanctæ Julianæ, Ecclesiam sancti Andreæ: In loco Arnonę Ecclesiam sanctæ Marię, & Ecclesiam sancti Blasii, & Ecclesiam sancti Paulini, Ecclesiam sancti Erasmi de Cazoli: In loco Grazzanisi Ecclesiam sancti Joannis, Ecclesiam sanctæ Mariæ, & Ecclesiam sanctæ Maximilianæ, & Ecclesiam sancti Nicolai. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccle-

Decretum immunitatis

à quacumque molestia, vi, alienatione &c.

Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Cum solitis clausulis.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Episc.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc.
Ego Bernardus Portuen. & sanctæ Rufinæ Episc.
Ego Gualterius Albanensis Episcopus.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anastasiæ.
Ego Guillelmus Presb Card. tit. S. Petri ad Vinc.
EgoBoso Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Pastoris.
Ego Petrus Presb. Card. S. Laurentii in Damaso.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Susannæ.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Chrysogoni.
Ego Otto Diac. Card. S. Nicolai in Carc. Tull.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani.
Ego Ugo Diac. Card. S. Eustachii juxta Templum Agrippæ.
Ego Vitellius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Ugo Diac. Card. S. Angeli.
Ego Laborans Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.

Dat. die 1. Martii anno Dom. 1173. Pontif. anno XIV.

Datum Anagniæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi & Notarii, Kalendis Martii, Indict. VII. Incarnationis Dominicæ anno MCLXXIII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XV.

LXXIII.

Confirmatio universorum bonorum, ac privilegiorum concessio Ecclesiæ S. Mariæ de Luffelde.

Ex Tom. II. Monast. Anglican.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Radulfo Priori sanctæ Mariæ de Luffelde, ejusdemque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Ecclesf. hanc sub protectione Sedis Apostolicæ recipiens;

RELigiosam vitam eligentibus apostolicum convenit adesse præsidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito revocet, aut robur, quod absit, sacræ Religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipsum, in quo præfata Ecclesia sita est, cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Mariæ de Lodeford cum omnibus pertinentiis suis, Locum S. Mariæ, cappellam sancti Thomæ Martyris, locum S. Mariæ de Stlechamstude cum omnibus pertinentiis, locum de Eradetuel cum omnibus pertinentiis suis, villam, quæ dicitur Obersawe, cum omnibus pertinentiis suis, terram quam habetis in Langeport, terram quam habetis in Waveduns, terram quam habetis in Saldene, duas partes decimarum de dominio ejusdem villæ, terram quam habetis in Lechamstude, terram quam habetis in Westburt, terram quam habetis in Bedford cum quodam manso ante portam Archidiaconi, terram quam habetis in Selveston, decimam panis de domo Hamonis filii Manfelini, decimam panis de domo Willielmi de Brun, decimam panis de domo Willielmi de Lillingstan, domum quam habetis in Storhampton. Præterea, cum commune interdictum terræ fuerit, liceat vobis clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce divina officia celebrare. Sanè novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium nullus a vobis decimas præsumat exigere. Liceat quoque vobis, laicos vel clericos liberos & absolutos e sæculo fugientes ad conversionem vestram recipere, & eos absque ullius contradictione in vestro Monasterio retinere. Prohibemus, ne ulli fratrum vestrorum post factam in eodem loco professionem sine licentia Prioris sui aliqua levitate fas sit, de claustro discedere; discedentem verò absque communi literarum cautione nullus audeat retinere. Nulli etiam liceat, vobis vel Ecclesiis vestris novas & indebitas exactiones imponere; antiquas verò & rationabiles consuetudines libertates & immunitates Ecclesiæ vestræ vobis & eidem Ecclesiæ vestræ auctoritate apostolica confirmamus. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse sancimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvo nimirum jure illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Priore, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatio-

Eidem bona omnia confirmat.

Nonnulla elargitur privilegia.

Abbatis electionem ad Monach. tantùm spectare decernit.

Solitæ conclusiones.

natione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfatione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dat. die 10. Junii anno Dom. 1174. Pontif. anno XV. Datum Anagniæ per manum Gratiani sanctæ Romanæ Ecclesiæ Subdiaconi & Notarii, IV. Idus Junii, Indict. VII. Incarnationis Dom. anno MCLXXIV. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. an. XV.

LXXIV.

Privilegium confirmationis Collegii sancti Salvatoris Canonicorum Oppidi S. Pauli, bonorumque ad illud pertinentium: & concessionis nonnullarum immunitatum.

Edidit Ferreolus Chronic. Belgii pag. 530. Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Præposito, & Canonicis Ecclesiæ S. Salvatoris, sitæ in castro sancti Pauli, eorumque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium. Quotiens a nobis illud petitur, quod rationi & honestati convenire dignoscitur, nos decet libenti animo concedere, & petentium desideriis congruum impertiri suffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis supplicationibus libenter annuimus, & præfatam Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu justis aliis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Villam Quesque cum appendiciis suis, & quicquid ibi tam in terris quàm in decimis rationabiliter habere noscimini: In Parçcia divi Pauli duas partes decimæ: In Castro ipso duodecim mansuras, furnos, & unam cambam, sicut bonæ memoriæ Rogerus Comes Ecclesiæ vestræ pro animæ suæ remedio noscitur contulisse, statuens, ut de singulis aliis cambis de atrio tres quaterias cervisiæ habeatis, quotiens ibi cervisia fiet: duos molendinos apud Agnes cum tertia parte ejusdem villæ: apud Morelcourt duas partes decimæ: in Pruniaco tertiam partem decimæ ejusdem villæ, apud Tlourii tertiam partem decimæ ejusdem villæ: apud Bellum-quercum Altare cum duabus partibus decimæ: apud Fiez duas partes decimæ ejusdem villæ: apud Frevench Altare cum terra, quam ibi prædictus Comes possidebat: apud Auream-villam Altare cum suis, & his villis, Ampliers, Territorium, Maisuil, dimidium molendinum de Marcoma, medietatem vectigalis de Poupliers: In castro sancti Pauli unam mansuram, in qua manet Custos vestræ Ecclesiæ. In Parochialibus autem Ecclesiis, quas tenetis, liceat vobis Sacerdotes eligere, & Episcopo præsentare: quibus, si idonei inventi fuerint, Episcopus animarum curam committet, ut de plebis quidem cura Episcopo, vobis autem de temporalibus debeant respondere.

Sancti Salvatoris Ecclesiam sub Sedis Apostolicæ protectione recipit.

Eidem bona confirmat.

In parochialibus Ecclesiis ad eamdem pertinentibus Sacerdotes a Canonicis præsentandi.

Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce divina officia celebrare. Sepulturam quoque illius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ illarum Ecclesiarum, a quibus corpora mortuorum assumuntur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare &c.

A generali terræ interdicto eximit.

Sepulturam illius loci liberam esse decernit.

Consuetæ conclusiones, & clausulæ.

Dat. die 26. Julii ann Dñi 1174. Pontif. anno XV. Datum Anagniæ VII. Kal. Augusti Indictione VII. Incarnationis Dom. anno MCLXXIV.

LXXV.

Confirmatio bonorum, ac Privilegiorum concessio Ecclesiæ de Stokes.

Ex Tom. II. Monast. Anglican. Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Nicolao Priori Ecclesiæ de Stokes, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium. Religiosis desideriis dignum est nos facilem præbere consensum, ut fidelis devotio celerem sortiatur effectum. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuentes, & præfatam Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Imprimis siquidem stuentes, ut Ordo monasticus, qui secundùm Deum, & B. Benedicti regulam in eodem loco noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur; Præterea, quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipsum, in quo præfatum Monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam de Hunedena, Ecclesiam de Baisse, Ecclesiam de Clara, Ecclesiam de Bradelea-parva, Ecclesiam de Trillame, Ecclesiam de Bupres, Ecclesiam de Caveham, Ecclesiam de Cremplisham, Ecclesiam sancti Clementis de Norwico,

eo, Ecclesiam de Frisentuna, constitutas in Episcopatu Norwicensi: In Episcopatu Lundoniensi, Ecclesiam de Berdeteld, Ecclesiam de Tartede, Ecclesiam de Essa, Ecclesiam de Belham, Ecclesiam de Stamburnia: In Episcopatu Wintoniensi, Ecclesiam de Wakinges: In Episcopatu Roffensi, Ecclesiam de Peccham, decimas quas habetis in Samford, decimas quas habetis in Berdefeld, decimas quas habetis in Pitelingehege, decimas quas habetis in Stinchingefeld, decimas quas habetis in Toppesfeld, decimas quas habetis in Wicham, decimas quas habetis in Badeleja, decimas quas habetis in Nertftert, decimas quas habetis in Deseninge, decimas quas habetis in Baisse, decimas quas habetis in Stanesfeld, decimas quas habetis in Clara, decimas quas habetis in Hunedena, decimas quas habetis in Namstede, decimas quas habetis in Bomestede, decimas quas habetis in Nawerelle, decimas quas habetis in Bucheshale, decimas quas habetis in Slinestede, decimas quas habetis in Deleford, decimas quas habetis in Chippelee, decimas quas habetis in Culinges, decimas quas habetis in Poselingeworde, decimas quas habetis in Belilee, decimas quas habetis in Seham, decimas quas habetis in Cornees, decimas in Belcham Petri, decimas in Belcham Rspertes, decimas in Delham, decimas in Bestingetorp, decimas in Kedeswelle, decimas in Chodham, decimas in Steinllingeherste, decimas in Beneclee, decimas in Nalstede, decimas in Alveredesfeld, decimas in Cloptune, decimas in Narrefeld, decimas in Denardestune, decimas in Nanchesdune, decimas in Cavenedis, & in Sturemare, & in Barve, & in Tillebere, & in Chediatune, & in Nalesford, & in Naveringeland, & in Witewelle, decimas Villielmi de Bisnai, terram Rogerii Carpentarii in Stokes, quæ fuit escambiata pro terra vestra de Clara, terram de Sterneham, quam dedit vobis Galfridus filius Alinandi, terram de Neni, quam dedit vobis Adam filius Guarini, molendinum de Waldingefeld, quod dedit vobis Helinandus dapifer Comitis Claræ, terram de Trillawe, quam Robertus pincerna dedit vobis, terram de Bridebroc, terram de Naverelle, terram Polee, terram de Bradelce, terram de Belcham, terram de Esse, & centum solidatas terræ, quas habetis ex dono Rogerii Comitis Claræ, cum ageret in extremis. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Cum autem commune interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce officia celebrare. Liceat quoque vobis, clericos vel laicos liberos & absolutos e seculo fugientes ad conversionem vestram recipere, & eos absque ullius contradictione in vestro Monasterio retinere. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in eodem loco professionem liceat de claustro sine Prioris sui licentia discedere; discendentem verò absque communium literarum cautione nullus audeat retinere, nisi ad arctiorem vitam voluerit transmigrare. In Parochialibus autem Ecclesiis, quas tenetis, liceat vobis, Sacerdotes eligere, & Episcopis præsentare: quibus, si idonei fuerint, Episcopus animarum curam committat, ut de plebis quidem cura Episcopo, vobis autem de temporalibus debeant respondere. Prohibemus etiam, ne alicui licitum sit, novas & indebitas consuetudines in Ecclesias vestras inducere. Sanè novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium nullus a vobis decimas præsumat exigere. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare: sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ nimirum Apostolicæ Sedis auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Datum Anagniæ per manum Gratiani sanctæ R.E. Subdiac. & Notarii II. Kal. Julii. Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCLXXIV. Pontificatus Alexandri PP. III. anno XV.

Dat. die 30. Julii anno Dom. 1174. Pontif. anno XV.

LXXVI.

Monasterio S. Michaelis de Monte Caveoso, cujus Abbati Mitræ & Annuli usus statutis diebus concedit, bona omnia confirmans ac privilegia, interdicti tempore divina officia recitare elargitur.

Ex Archiv. Monast. hujus edidit Margarinus sui Bullarii Par. II. Const. CLXXXVI.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Alfario Abbati sancti Michaelis de monte Caveoso, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Si quando a devotis Ecclesiæ filiis postulatur, quod honestati conveniat, & a tramite rationis non discordet, petentium nos decet desideriis condescendere, & earum pia vota effectu prosequente complere. Eapropter, dilecti in Domino filii, ministerio susceptæ servitutis inducti, & precibus dilecti filii nostri Zachariæ Regii Notarii propensius inclinati, Monasterium vestrum, in quo divino obsequio estis mancipati, sub Beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum legitime possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatio-

Monasterium sancti Michaelis de Monte Caveoso, ejusque bona, quæ enumerat, sub S. R. E. protectione recipit, & confirmat.

latione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam sanctæ Mariæ, quæ est in civitate Veteri, cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Simeonis, Ecclesiam S. Luciæ, Ecclesiam S. Martini, Ecclesiam S. Nicolai, Ecclesiam S. Mariæ Novæ, Ecclesiam sancti Laurentii, Ecclesiam sancti Juliani, Ecclesiam sancti Laurentii de Murro, Ecclesiam sancti Joannis de Avinella, Ecclesiam sancti Nicolai de Pantanello, Ecclesiam sancti Salvatoris, Ecclesiam sancti Nicolai de Accio, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Cornu, Ecclesiam sancti Benedicti de Acina, Ecclesiam S. Viti, Ecclesiam sancti Nicolai, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Rio, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Abbate Lupo, Ecclesiam sancti Nicolai de Obviano cum domibus ad easdem Ecclesias pertinentibus, & quæ Unfiridus, Goffiridusque, & Radulfus filii ejus præfatæ Ecclesiæ rationabiliter dederunt. Præterea pia supplicatione prædicti Zachariæ Regii Notarii clementer inducti, tibi, fili Abbas, & successoribus tuis usum Mitræ, & Anuli, in diebus Dominicis, & in aliis solemnitatibus, & in Processionibus Monasterii vestri, & Synodis Archiepiscoporum & Episcoporum, de clementia Sedis Apostolicæ indulgemus; Libertates quoque ab Archiepiscopis & Episcopis, & a recolendæ memoriæ Rogerio illustri Siciliæ Rege, & a bonæ memoriæ Æmma, quondam Comitissa civitatis Severiano authentico scripto, & ab aliis personis sæcularibus, Monasterio vestro concessas: & antiquas & rationabiles consuetudines ipsius Monasterii, perpetuis temporibus illesas & integras manere sancimus. Ea verò, quæ a quadragintis annis retro idem Monasterium noscitur pacifice possidere, vobis & successoribus vestris in perpetuum confirmamus, ita quidem, quod nullo super his tempore impeti debeatis, vel quomodolibet molestari. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce officia celebrare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi debitâ reverentiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem premia æternæ pacis inveniant. Amen.

Mitræ, & Anuli usum in diebus Dominicis, & aliis solemnitatibus, processionibus, & Synodis Abbati eiusdem Cœnobii confirmat.

Ejus privilegia & bona confirmat.

Interdicti tempore divina officia privatim recitare concedit.

Pœnas inobedientibus statuit.

Benedictionem benefactoribus elargitur.

Alexandri PP.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Ubaldus Ostiensis Episcopus ss.
Ego Bernardus Portuensis, & S. Rufinę Episcopus ss.
Ego Gualterius Albanensis Episcopus subsc.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ss.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anastasiæ ss.
Ego Guillelmus Presb. Card. tit. sancti Petri ad Vincula ss.
Ego Boso Presb. Cardinalis sanctę Pudent. tit. Pastoris ss.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Susannę ss.
Ego Ardicio Diac. Card. tit. S. Theodori ss.
Ego Vitellius Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ss.

Et S. R. E. Card. subscriptiones.

Datum Ferentini per manum Gratiani sanctæ Romanę Ecclesię Diac. & Notarii, III. Kal. Januarii anno MCLXXIV. Pontificatus verò Domini Alexandri Papæ III. anno XVI.

Dat. die 30. Decemb. anno Dom. 1174. Pontif. anno XVI.

LXXVII.

Archidiaconum & Canonicos Asculanæ Ecclesię sub protectione Sedis Apostolicę suscipiens, eisdem bona omnia confirmat, multaque largitur privilegia.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Raynaldo Archidiacono, Matthæo Archipresbytero, & Canonicis Asculanæ Ecclesię, tam presentibus quàm futuris canonicè substituendis, in perpetuum.

Edidit Ughel. Ital. Sacr. Tom. I. ubi de Ecclesiæ hujus Episcopis.

QUotiens illud a nobis petitur, quod religioni & honestati convenire dinoscitur, animo nos decet libenter concedere, & petentium desideriis congruum suffragium impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & Canonicam vestram sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: videlicet castrum Maltignanum, castrum Posmontis, castrum Columnatæ cum Ecclesiis eorum & omnibus suis pertinentiis, rivis, pascuis, terris cultis & incultis, molendinis, arboribus fructiferis & infructiferis, aquis, aquarumve decursibus, plebem sancti Victoris, & plebem sancti Venantii, & plebem sanctæ Mariæ inter vineas, Ecclesiam sancti Petri ad .... Ecclesiam sancti Erasmi, & plebem de Ragano cum capitulo & mortuariis, plebem de Cruce, plebem S. Antimi, plebem de Casaragnano cum omnibus pertinentiis & possessionibus suis, Ecclesiam sancti Benedicti de Fondagrano cum omnibus Vannis, & Gualterio cum sorte sua, & Guidino, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Podio cum Benedicto Dominici & cum Consortibus suis, Ecclesiam sancti Stephani cum filiis Amiconis Tederade, Eccle-

Exordium.

Canonicam hujusmodi sub protectione Sedis Apost. recipit,

Eique bona omnia, ac donationes confirmat.

Bona nonnulla enumerat.

Ecclesiam sancti Laurentii de Rivo, & Adam cum nepote suo, Ecclesiam sanctæ Mariæ in Marzano, Ecclesiam sancti Pauli, & jus quod habetis in sancto Venantio de Plagis, Ecclesiam sancti Benedicti in Paraletta, Ecclesiam sanctæ Mariæ in Veneri, & quartam partem S. Petri ad Colle, Ecclesiam sancti Massimi in Summati, domum filiorum & nepotum Asiani Roberti cum tenimentis & servitiis eorum, servitium Simonis cum beneficio suo, domum Odoniscam cum tenimento & servitio suo, & omnia bona, quæ Azo Valentini dedit & concessit in Canonica vestra, & bona omnia, quæ Gerallus dedit & concessit eidem Ecclesiæ, domum Aponiscam, & servitium beneficii Nicolai Stephani, & servitium, quod Giso Primicerius Ecclesiæ vestrę in obitu suo reliquit, videlicet Spallam cum Lonza, & sarcinam musti cum dominio & fidelitate heredum suorum, Ecclesiam sancti Petri inter Sulcos, Ecclesiam sancti Juvenalis, terram in capite Pontis majoris juxta vineam Episcopi, Ecclesiam sanctæ Mariæ in Plano, Ecclesiam sancti Laurentii juxta pontem Solestanum, & servitium quinque denariorum Henrici, quos filii Stabilis castelli, & heredes eorum, Ecclesiæ vestrę annuatim persolvendum debent, Ecclesiam sancti Petri in Paneperdito in Tolegnano, servitium quod filii Actutii Presbyteri Joannis, videlicet duos denarios Henrici annuatim Ecclesiæ vestrę persolvere debet cum hominio & fidelitate, & jus quod habetis in sancto Nicolao ad Canale, Ecclesiam sancti Petri in Castello, & medietatem oblationum defunctorum de Summati, & omnia, quæ Canonica vestra infra & extra Civitatem Esculanam justè habet, vel est habitura. Ad hæc auctoritate vobis apostolicâ indulgemus, quod si aliquid de Episcopatu vestro impositionis, aut in alia bona Canonicæ vestrę violentiam exercuerint, vel rapinam, & ad secundam vel tertiam commonitionem vestram præsumtionem suam emendare contempserint, Episcopo vestro ipsos ad secundam vel tertiam requisitionem vestram, devote & humiliter per convenientia intervalla temporis factam, volente vel non volente, corrigere fas vobis sit de auctoritate vestra in eos interdicti & excommunicationis sententiam promulgare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Canonicam temerè perturbare &c.

Canonicos ab externa quacumque molestia eximit.

Alexandri PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Episc.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc.
Ego Bernardus Portuensis, &S. Rufinæ Sedis Episc.
Ego Henricus Albanensis Episc.
Ego Jo. Neor. SS. Jo. & Pauli Presb. Card.
Ego Cintius Presb. Card. tit. S. Cæciliç.
Ego Ugo Presb. tit. sancti Clementis.
Ego Matthæus Presb. Card. tit. S. Marcelli.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Gratian. Diac. Card. SS. Cosm. & Dam.
Ego Jo. Diac. Card. sancti Angeli.
Ego Matth. sanctę Mariæ Novæ Diac. Card.

Dat. die 24. Octob. an. Dñi 1174. Pontif. ann. XVI.

Data Anagniæ per D. Daisfen. S.R.E. Subdiaconum, IX. Kal. Nov. Indict. VIII. Incarn. Dom. MCLXXIV. Pontif. verò D. Alexandri Papæ III. anno XVI.

LXXVIII.

Confirmatio Monasterii Montis-regalis Ordinis S. Benedicti, a Villelmo II. Siciliæ Rege nuper constructi, bonorumque ad illud pertinentium.

Ex Tabulario Ecclesiæ Montis Regalis edidit Rocchus Pirrus Siciliæ Sac. Tom. I. col. 451.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, charissimo in Christo filio Guillelmo Illustri Siciliæ Regi, & heredibus ejus, in perpetuum.

Exordium.

EX debito suscepti regiminis, qualitates attendere cogimur, & merita singulorum, ut circa omnes sic exequamur dispensationis nobis creditæ ministerium, quod devoti Ecclesiæ filii pro voto personarum, & merito ab Apostolica Sede, cui licèt indigni disponente Domino præsidemus, gratum suæ reportent petionis effectum; hac siquidem ratione tantò libentiùs & benigniùs regię volumus Serenitati deferre, & tuæ condescendere voluntati, ut in his maxime, quæ Redemptori nostro grata sunt & accepta, & tuæ saluti & nomini fructuosa, quanto personam tuam sicut charissimi filii & christianissimi Regis abundantiori caritate diligimus, & de tuæ gratissimę devotionis fervore nobis & Ecclesiæ Dei gratiora commoda pervenisse recolimus, & jugiter credimus, auctore Domino proventura, ut circa Deum, & sacras ejus Ecclesias, majorem semper devotionem & reverentiam habeas, & ferventius cultui justitię, & operibus pietatis intendas; cum de prærogativa nostræ dilectionis & gratiæ fueris efficaciter consequutus, quod pio & ferventi desiderio concupiscis. Unde cum Monasterium in honorem Dei, & memoriam B. Mariæ Dei Genetricis & Virginis, sicut non solùm ex literis tuę Celsitudinis, sed etiam aliorum certa relatione non sine multo gaudio & lætitia cordis audivimus, super sanctam Kiriacam divinę gratiæ inspiratione regalibus construere cœperis opibus, & largissimis & amplissimis possessionibus disposueris, Domino cooperante, ditare; ut locus ille celebris habeatur, & ibi ad serviendum Deo Conventus permaneat Monachorum, Nos pium votum & devotionem regiam in hac parte præconia dignissimæ laudis extollimus, & petitionibus tuis exequendum pium opus, quod Domino inspirante cœpisti, tam benignum quàm jucundum impartimur effectum. Eapropter, charissime in Christo fili, pro unica & speciali affectione, quam ad te sicut ad christianissimum Regem habemus, de consilio fratrum nostrorum apostolica auctoritate statuimus, ut Monasterium ipsum nulli Archiepiscopo, vel Episcopo, vel aliæ personæ ecclesiasticæ, nisi tantùm Romano Pontifici aliquo tempore sit subjectum; sed potiùs ab omni debito & subjectione aliarum ecclesiasticarum personarum liberum & absolutum semper existat. Nihilominus etiam auctoritate apostolica duximus indulgendum, ut is, qui in proscripti Monasterii Abbatem canonicè electus fuerit, a quocunque Archiepiscopo vel Episcopo maluerit, accedente tuo & heredum tuorum assensu, benedicatur. Insuper etiam præsenti scripto sancimus, ut omnia præscripto Monasterio extra regnum tuum oblata vel offerenda, commutata vel commutanda, perpetuo in Abbatis & Conventus ejusdem Monasterii po-

Monasterium Montregale a se a Guillelmo II. Siciliæ Rege constructum,

Apost. Sedi immediatè subjectum declaratur.

Abbati verò facultas conceditur benedictionem accipiendi a quo maluerit Archiep. vel Episcopo.

Bona omnia præsentia, & futura ei confirmantur.

testate permaneant. Ea verò, quæ infra Regnum tuum eidem Monasterio collata sunt vel conferentur, commutata sunt vel commutabuntur cum voluntate tua & heredum tuorum, illibata persistant. Liceat etiam Abbati & Conventui præfati Monasterii pro ordinatione clericorum vel Monachorum, qui in Monasterio vel pertinentiis ejus fuerint ordinandi, quemcumque maluerint catholicum advocare Antistitem, & ab eo ordinationes eorum, Chrisma, Oleum sanctum, consecrationes Altarium seu Basilicarum recipere, qui gratis & sine contradictione qualibet, nostra auctoritate, quod postulatur, indulgeat. In omnibus verò parochialibus Ecclesiis ejusdem Monasterii per clericos suos fontem benedici concedimus, & sacrum celebrari baptisma. Prohibemus insuper, & auctoritate apost. arctius intercidimus, nequi Archiepiscopus vel Episcopus, populum christianum Ecclesias jam dicti Monasterii, aut Monasterium ipsum ingredi, & in eis de rebus suis (ut pia religione fieri solet) aliquid offerre, audeat prohibere. Si vero aliqua Ecclesia vel tenimenta præscripto Monasterio oblata fuerint, de quibus decimæ vel aliud jus alicui Episcopo, aut alii ecclesiasticæ personæ debeatur, & Episcopus ipse vel ipsa persona decimas & jus aliud, quod in illa Ecclesia vel tenimentis habere noscuntur, eidem Monasterio jure Pontificali concesserint, oblationem & concessionem illam perpetuis temporibus inviolabiliter manere censemus. Ad hæc adjicientes statuimus, ut nullus Archiepiscopus vel Episcopus, aut alia quælibet persona ecclesiastica de tenimentis & possessionibus, eidem Monasterio vel cellis ejus cum Episcopali jure concessis, aut de terris, quas fratres ipsius Monasterii in Monasterio vel cellis ejus propriis sumptibus excoluerint, decimam vel quartam exigere audeant. Prohibemus etiam, ne quis homines in tenimentis ejus habitantes excommunicationi vel interdicto subjicere, aut clericos Monasterii, vel eorumdem tenimentorum, ad synodum vocare præsumat. Abbati quoque ipsius Monasterii congregandi Synodum tam Monachorum quàm Clericorum aliorum, qui in tenimentis Monasterii habitaverint, plenam facultatem & licentiam indulgemus. Illud autem modis omnibus inhibemus, ne aliqua persona in administratione præponatur Abbati, nisi idem Abbas de talibus convictus fuerit criminibus, quæ sint de censura sacrorum canonum punienda. Quemlibet verò Monachum pro aliis Monasteriis ordinandis, invito Abbate, removeri ab ipso Monasterio prohibemus. Ut autem fervor devotionis & desiderii tui amplius accendatur, Abbati ejusdem Monasterii, qui ibi canonicè fuerit institutus, & successoribus ejus, usum mitræ, chirotecarum, sandaliorum, tunicæ, & dalmaticæ, & virgam pastoralem, & quotidianum usum annuli nihilominus indulgemus. Et ut post missam & alia divina officia more Episcopi benedictionem ad populum faciant, eis plenam concedimus facultatem. Liceat quoque Abbati, & fratribus tam præscripti Monasterii quàm cellarum ejus, clericos cujuscumque ordinis, seu laicos a sæculo fugientes, liberos & absolutos in sanitate vel ægritudine cum rebus & possessionibus suis ad conversionem earum venientes, sine cujuslibet Episcopi vel alterius personæ ecclesiasticæ contradictione recipere, & sine alicujus molestia retinere. Fas etiam sit de auctoritate nostra fratribus per cellas prætaxati Monasterii, in civitatibus, vel aliis locis constitutis, quandocumque ad officia divina voluerint (nisi terrę, in qua fuerint, interdictum stiterit) signa pulsare. Nullus autem Archiepiscopus vel Episcopus populum Domini, præscriptum Monasterium vel ejus cellas ingredi ad audiendum verbum divinum, nisi pro communi totius Civitatis vel Parochiæ interdicto, prohibere præsumat. Sepulturam sanè tam ipsius Monasterii quàm omnium Ecclesiarum & cellarum suarum liberam esse censemus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat; neque alicui Archiepiscopo vel Episcopo liceat, quemlibet, in Monasterio ipso vel cellis ejus sepeliri deliberantem excommunicare vel interdicere, aut pœnitentiam seu Viaticum denegare, nisi ob manifestam rationem. Si verò Abbas de aliquo fuerit accusatus vel impetitus, cum consensu tuo & hæredum tuorum a personis ecclesiasticis & discretis ac idoneis ejus regni, caussa ejus tractetur, discutiatur, & terminetur. Præterea apostolica auctoritate sancimus, ut nullus Archiepiscopus vel Episcopus, aut alia persona infra claustrum Monasterii sine licentia & voluntate Abbatis vel Conventus intrare audeat, aut in eodem Monasterio vel Ecclesiis suis sine ipsius Abbatis & Conventus & Prælatorum earumdem Ecclesiarum licentiâ divina officia celebrare. Nihilominus etiam Abbati prætaxati Monasterii indulgemus, ut liceat ei Monasterium & Ecclesias suas canonicè ordinare. Insuper autem fas sit eidem Abbati, omnes Clericos & laicos suos cujuscumque ordinis vel sexus ad confessionem recipere, & de quibuscumque criminibus, & causis ad ecclesiasticum judicium pertinentibus judicare. Liberum quoque sit prædicto Abbati & fratribus suis, in quibuscumque locis tenimentorum suorum ad usum suum, & hominum tenimentorum ipsorum, oratoria construere. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, idem Monasterium temerè perturbare, aut ei dignitates & libertates sibi indultas subtrahere, vel minuere, vel ejus possessiones auferre, minuere, aut ablatas retinere, seu aliquibus molestiis fatigare; sed omnia illibata & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione aut substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. In prædicto autem Monasterio nobis ac Rom. Ecclesiæ reservamus, ut Abbas & fratres ipsius Monasterii censum centum tarenorum Siciliç nobis nostrisque successoribus annuatim persolvant. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire præsumpserit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & in futuro præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

EGO

Abbati quemcumque vocare Antistitem ad Clericorum Ordinationes, Chrisma conferendum &c. conceditur.

Fontem vero in Ecclesiis Parochialibus benedici, & baptisma celebrari per Clericos.

Immunitates ab aliena molestia in bonis & a solutione decimarum

Exemptionum concessiones.

Abbati usus Mitræ, Sandaliorum, Tunicæ, Dalmaticę &c. indulgetur.

De recipiendis Clericis vel laicis in Monast.

Concessio aliorum privilegiorum.

Decretum indemnitatis a quacumque molestia, vi &c.

Census annuus per Abbatem & fratres Sedi Ap. persolvendus.

Solitæ conclusiones.

Alexandri PP. EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Et S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Ego Ubaldus Ostiensis Episcopus ss.
Ego Bernardus Portuensis, & S. Rufinæ Episcopus ss.
Ego Gualterius Albanensis Episc ss.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ss.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. S. Anastasię ss.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ss.
Ego Guillelmus Presbyter Card. tit. S. Petri ad Vincula ss.
Ego Boso Presb. Card. S. Pudentianę tit. Pastoris ss.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci ss.
Ego Theoditus Presb. Card. S. Vitalis t.......
Ego Manfredus Presb. Card. S. Cæciliæ ss.
Ego Petrus Presbyter Card. tit. S. Susannę ss.
Ego Vivianus Presb. Card. tit. S. Stephani in Coelio monte ss.
Ego Cyntius Diac. Card. S. Adriani ss.
Ego Ugo Diac. Card. S. Eustachii juxta Templum Agrippæ ss.
Ego Rainerius Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Ardicio Diaconus Cardinalis sancti Theodori ss.
Ego Vitellius Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi.

Dat. die 14. Januar. anno Dom. 1175. Pontif. anno XVI.

Datum Anagniæ per manum Gratiani sanctæ R. E. Subdiaconi & Notarii, XIX. Kal. Februarii Indict. VIII. Incarnationis Dominicę anno MCLXXV. Pontif. verò D. Alexandri PP. III. anno XVI.

LXXIX.

Concessio Privilegiorum, & confirmatio bonorum omnium Balneolen. Monasterii, quod sub Sedis Apostolicæ protectione suscipitur.

Ex Archiv. Monast. edidit Baluzius Marc. Hispan. in Append. n. 457.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, *Raymundo Abbati Monasterii sancti Stephani Balneolensis, ejusque fratribus*, tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

RELigiosam vitam eligentibus apostolicum convenit adesse præsidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito revocet, aut robur, quod absit, sacræ Religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium, in quo divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo monasticus, qui secundùm Deum, & B. Benedicti regulam in eodem loco institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monast. impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, prestante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Parochiam ipsi Monasterio circumadjacentem de ipsa valle Balneoli, Ecclesias sanctæ Mariæ, sancti Benedicti, sancti Petri de Agemal, sancti Romani de Millanicis cum cimiterio suo, sancti Christofori, sancti Jacobi cum decimis & primitiis suis & cum medietate decimarum seu primitiarum de Villa Figerollis & de Heremitanis, Ecclesias sanctæ Mariæ, sancti Laurentii cum cimiterio de Porcariis, Ecclesias sancti Mauritii de Calvis, sancti Cirici, sancti Juliani de Meritatz, sancti Martini de Campo-majori: In valle Miliarias, Ecclesias sancti Petri, sancti Andreæ de Ramilis, sancti Vincentii de Felegoso, sancti Vincentii de Saliente, sancti Juliani de Augustino, sanctæ Mariæ de villa Azert, sancti Martialis de Quarantella, cellam sanctæ Mariæ de Rivo de Azar cum decimis oblationibus & cæteris earum pertinentiis: In Comitatu Impuritanensi, cellas sanctæ Crucis, sancti Nicolai cum cimiteriis & alodiis suis, & castrum Calepodium cum pertinentiis suis: In Comitatu Petralatensi, Ecclesias sancti Martini, sancti Silverii: In Valle-mala, cellam sancti Joannis de Crosis, cellam sancti Cypriani de Pinta cum decimis oblationibus & cæteris earum pertinentiis: In Comitatu Gerundensi, Ecclesias sanctæ Mariæ de Fenestris, sancti Felicis de Buada cum decimis oblationibus & cæteris earum pertinentiis: In Comitatu Barcinonensi, Monasterium sancti Martialis de monte Signi, in Tarilano Ecclesiam sancti Salvatoris, mercatum quoque, sicut penes vestrum Coenobium fieri solet, teloneum & omnem justitiam vobis vestrisque successoribus confirmamus. Ad hæc auctoritate apostolica prohibemus, ne aliquis præter vestram & Abbatis, qui pro tempore fuerit, voluntatem conversos vestros sæculari audeat judicio vel potestate distringere. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Chrisma verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium seu Basilicarum, ordinationes Clericorum loci vestri, seu Monachorum, qui ad sacros fuerint Ordines promovendi, a quocumque malueritis catholico accipietis Episcopo, sicut a nonnullis prædecessoribus nostris Monasterio vestro concessum est, & a vestris Comprovincialibus Episcopis observatum. Ad hæc adjicimus,

Monasterium hocce sub Sedis Apost. protectione recipiens,

Ei bona omnia confirmat.

Conversos Monast. a nemine præter Abbatis voluntatem judicandos.

Abbatem verò ipsum a solis Monachis eligendum declarat.

Omnimodè eximit ab Episcopo loci etiam quoad sacras ordinationes.

cimus, ut Episcoporum quilibet claustrum ipsum, & illic Domino servientes sine Romani Pontificis vel Legati ejus audientia interdicere vel excommunicare non debeat, neque cæteris ad vos pertinentibus locis sine certis causis præjudicium canonicæ ultionis inferre. Missas verò publicas preter Abbatis & fratrum voluntatem in eodem Monasterio per Episcopum celebrari, aut stationes fieri, vel ad agendas causas populares conventus aggregari prohibemus; ne in servorum Dei recessibus, popularibus occasio præbeatur ulla conventibus. Sepulturam quoque ejusdem loci liberam esse sancimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, nisi excommunicati sint vel interdicti, nullus obsistat: salvâ justitiâ illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicę auctoritate, & in præscriptis Ecclesiis Dioecesanorum Episcoporum canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax ejusdem Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Sepulturam inibi ubi ponere omnibus concedit.

Decretum immunitatis à quacumque externa molestia;

Cum solitis clausulis.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.
Ego Ubaldus Ostiensis Episcopus ss.
Ego Bernardus Portuensis, & S. Rufinæ Episcopus ss.
Ego Gualterius Albanensis Episc. ss.
Ego Jo. Presb. Cardinalis Sanctorum Joannis & Pauli tit. Pammachii ss.
Ego Jo. Presb. Card. tit. S. Anastasiæ ss.
Ego Guillelmus Presb. Card. tit. S. Petri ad Vincula ss.
Ego Boso Presbyter Cardinalis sanctæ Pudentianę tit. Pastoris ss.
Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Petrus Presb. Cardinalis tit. S. Susannæ ss.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori ss.
Ego Cintius Diaconus Cardinalis sancti Adriani ss.
Ego Vitellius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ss.
Ego Ugo Diac. Card. S. Angeli ss.
Ego Laborans S. Mariæ in Porticu Diac. Cardinalis ss.

Dat. die 13. Martii anno Dom. 1175. Pontif. anno XVI.

Data Ferentini per manum Gratiani sanctæ R. Eccl. Subdiaconi & Notarii, III. Idus Martii, Indict. VIII. Incarnationis Domin. an. MCLXXV. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XVI.

LXXX.

Approbatio Instituti Militiæ S. Jacobi de Spatha in Hispania.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Petro Ferdinando Magistro militiæ sancti Jacobi, ejusque fratribus clericis & làicis, tam præsentibus quàm futuris, communem vitam professis, in perpetuam rei memoriam.

Proemium.

BEnedictus Deus in donis suis, & Sanctus in omnibus operibus suis, qui Ecclesiam suam nova semper prole foecundat, & sicut pro patribus filios in ea facit exurgere, sic a generatione in generationem notitiam nominis sui, & lucem fidei christianæ diffundit. Ut sicut ante ortum Solis stellæ sese ad occasum in firmamento sequuntur, ita in ecclesiasticis gradibus generationes justorum, antequam veniat dies Domini magnus & horribilis, & tenebras nostras veri Solis splendor illuminet, per tempora sibi succedant. Et sicut multi sæpe per caudam draconis dejiciuntur in terram, ita per adoptionem Spiritus quotidiana fiat reparatio perditorum, & de profundo inferni ad quærenda multi cœlestia erigantur: & ita corpore teneantur in terris, ut tamquam cives Sanctorum, & domestici Dei, cogitatione ac desiderio conversentur in Cœlis.

Militia S. Jacobi in Hispania instituta.

Hoc sanè temporibus nostris in partibus Hispaniarum de divino factum munere gratulamur: ubi nobiles quidam Viri peccatorum vinculis irretiti, & miseratione Illius, qui vocat ea, quæ non sunt, tamquam ea quæ sunt, superna gratia sunt afflati & tacti, super multis transgressionibus suis dolore cordis intrinsecus, & præteritorum agentes pęnitentiam peccatorum, non solùm possessiones terrenas, sed corpora sua dare in extrema quæque pericula pro Domino decreverunt; & ad exemplum Domini nostri Jesu Christi, qui ait: Non veni facere voluntatem meam, sed ejus qui misit me Patris, in habitu & conversatione Religionis sub unius Magistri statuerunt obedientia commorari: Eo utique moderamine propositum suum & ordinem temperantes, ut quia universa turba fidelium in conjugatos & continentes distinguitur, & Dominus Jesus Christus non solùm pro viris, sed & pro foeminis quoque de foemina nasci voluit, & cum hominibus conversari, habeantur in ipso Ordine, qui cœlibem ducant vitam, & consilium beati Pauli sequantur, qui dicit: De Virginibus autem præceptum Domini non habeo, consilium autem do. Sint etiam qui juxta institutionem Dominicam, ad procreandam sobolem, & incontinentiæ præcipitium evitandum, conjugibus suis utantur, & unà cum eis ad incolatum supernæ patriæ de convalle lacrymarum, & terram transire peregrinatione nitantur, & lacrymis diluant & operibus pietatis reatus: Quibus supra fundamentum suum, quod Christus est, pro cura carnis, & affectibus liberorum, ligna fœnum stipulam ædificare contingit; cùm alii expeditiores & continentes ædificent aurum argentum & lapides pretiosos: Et isti tamen & illi militent uni Regi, & super unum fundamentum cœlestem unam

I. Corinth. 7.

Psal.cxxxviii

unam ędificent mansionem, promissione Psalmistę in Domino roborati, qui minora quoque membra Ecclesię confortat, & dicit: Imperfectum meum viderunt oculi tui, & in libro tuo omnes scribentur.

Magistri preces ad Alaxandrum PP. ut recens institu. ta Militia hæc in jus & proprietatem Sedis Apost. reciperetur.

In horum autem fidelium Christi collegio, tu, dilecte in Domino filii, Petre Ferdinande, per voluntatem Dei magisterium super alios, & providentiam suscepisti: Qui cum quibusdam fratrum tuorum ad præsentiam nostram accedens, cum humilitate, qua decuit, a Sede Apostolicâ requisisti, ut vos tamquam peculiares filios in defensionem nostram, & locum, in quo caput Ordinis factum fuerit, in jus & proprietatem sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ recipere deberemus.

Eam PP. confirmat, & hocce donat Diplomate.

Unde nos devotionem vestram & bonum in Domino desiderium attendentes, de communi fratrum nostrorum consilio, in speciales & proprios Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ filios recipimus: Ordinem vestrum auctoritate apostolicâ confirmantes & pręsentis scripti privilegio communimus;

Bona omnia ei confirmat.

Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona impræsentiarum justè & legitimè possidetis, aut imposterum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poteritis adipisci, firma & vobis & vestris successoribus & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis. *

** Hic enumerat aliquas eorum possessiones.*

Eis concedit in proprietatem quidquid de Saracenorum manibus acquirent.

Sancimus præterea, ne occasione antiquæ detentionis sive scripturę quisquam vobis possit auferre, quæ ultra memoriam hominum sub Sarracenorum detenta sunt potestate, & de munificentia Principum, seu vestro studio & labore, aut jam obtenta sunt, aut in futurum, auxiliante Domino, poteritis obtinere. Cum enim unica sit vobis intentio, & singularis cura semper emineat pro defensione Christiani nominis decertare, non solùm res, sed personas ipsas pro tuitione fratrum incunctanter exponere: pluri mùm posset hoc pium opus & laudabile studium impediri, si labores & stipendia vestra, quæ in communi proficiunt, præripiantur ab aliis; & otiosi ac desides, atque in laboribus suis, non quæ Jesu Christi, sed quę sua sunt, requirentes, emolumenta illa perciperent, quæ pro tantis laboribus vobis & pauperum Christi usibus sunt provisa, dicente Apostolo: Qui non laborat, non manducet.

Statuta Militiæ confirmat: ac primo de obedientia per Milites Magistro præstanda.

Inter ea sanè, quæ professionis vestræ in Ordine statutum est observari, primum est, ut sub unius Magistri obedientia in omni humilitate atque concordia sine proprio vivere debeatis, illorum fidelium exemplum habentes, qui ad fidem christianam Apostolorum prædicatione conversi, vendebant omnia, & ponebant pretium ad pedes illorum, dividebaturque singulis, prout cuique opus erat; neque aliquis illorum qui possederat, suum esse dicebat; sed erant eis omnia communia.

Milites, ac mulieres, qui sub ea sunt, sine Magistri licentia nubere non possunt.

I. Corinth. 7.

Ad suscipiendam quoque prolem, quæ in timore Domini nutriretur, & infirmitatis humanæ remedium juxta institutionem Domini, & indulgentiam Apostoli, qui ait: Bonum est homini mulierem non tangere, propter fornicationem autem unusquisque uxorem suam habeat, & similiter mulier virum suum: qui continere nequiverit, conjugium sortiatur, & servet inviolatam fidem uxori, & uxor viro; ne tori conjugalis continentia violetur. Si autem viri præmortui fuerint, & relictæ uxores, quæ Ordinem susceperunt, nubere voluerint, denuncietur hoc Magistro sive Commendatori, ut cum illius licentia, cui mulier ipsa vult, nubat, tantùm in Domino. Quod etiam de viris intelligitur observandum: una enim utrique lege tenentur.

Nec ad alium Ordinem transire.

Statuimus quoque, ut nullus fratrum sive sororum, post susceptionem Ordinis vestri & promissam obedientiam, vel redire ad sæculum, vel ad alium Ordinem, sine Magistri licentia audeat se transferre: cum sint in Ordine vestro loca statuta, * ut quisque districtis valeat conversari; discedentem verò nullus audeat retinere, sed ad ordinem suum per censuram ecclesiasticam, qui discesserit,* cogatur.

** fortè, ubi quisque districtius.*

** deest, redire*

De Generali Capitulo singulis cogendo annis.

Ut autem in Ordine vestro cum majori omnia deliberatione tractentur, statutum est inter vos, ut locus aliquis ordinetur, in quo per singulos annos in solemnitate omnium Sanctorum generale capitulum teneatur, & sit ibi Clericorum Conventus, & Prior, qui illorum, & aliorum Clericorum, qui de Ordine vestro fuerint, curam possit habere: ac fratrum, cum necesse fuerit, provideat animabus.

De numero fratrum pro electione Magistri.

Sint autem tresdecim in Ordine Fratres, qui Magistro, cum opus fuerit, in consilio & dispositione domus assistant, & eligendi Magistri curam habeant competentem.

Ex his verò Prior cæteris præesse debeat loco Magistri.

Prior siquidem Clericorum, cum Magister migraverit de hac luce, de domo & Ordine solicitudinem gerat; cui sicut Magistro Ordinis obedientes existant, donec per providentiam tresdecim prædictorum fratrum Magistri electio celebretur.

De modo Magistri eligendi.

Is, cum transitus Magistri fuerit auditus & cognitus, tresdecim illos fratres sine dilatione aliqua convocabit, & si quisquam eorum infirmitate vel alia causa infra quinquaginta dies adesse nequiverit, cum aliorum consilio, qui præsentes fuerint, alium absentis loco constituet, ut Magistri electio ex aliquorum absentia minime differatur.

Tresdecim fratribus cum Priore, qui Magistro semper adesse debeant, potestas conceditur eum deponendi, de que ejus moribus inquirendi, & caussis cognoscendi.

Illi verò tresdecim fratres, si Magister, qui pro tempore fuerit, perniciosus aut inutilis apparuerit, consilio Prioris Clericorum, & sanioris partis capituli, majoribus domus, corrigendi aut etiam amovendi eum, habeant potestatem. Etsi inter eum & capitulum emerserint quæstiones, debitum eis finem imponant, ne per aliena judicia vel dilabatur Ordo, vel temporalis substantia dissipetur. In nullam autem ex hoc Fratres illi superbiam eleventur; sed Magistro suo devoti & obedientes existant. Et si quis eorum ex hac vita transierit, vel pro culpa, seu alia quacumque fuerit occasione mutandus, Magister cum consilio reliquorum majoris partis, alium loco ejus substituat. In capitulo autem, quod diximus annis singulis celebrandum, tresdecim isti Fratres & Commendatores domorum, nisi evidens & magna eos necessitas detinuerit, ad statutum locum incunctanter accurrant, & communiter tractent, quæ ad profectum Ordinis, animarumque salutem, & substentationem corporum fuerint statuenda.

Quo bella contra Saracenos debeant intendere.

Ubi præcipue ad defensionem Christianorum intendere moneantur: & districte præcipiatur, ut in Saracenos, non mundanę laudis amore, non desiderio sanguinis effundendi, non terrenarum rerum cupiditate, bellum tractent; sed

id tan

id tantùm in pugna sua intendant, ut vel Christianos ab eorum tueantur incursu, vel ipsos ad culturam possint christianæ fidei provocare.

De Visitatoribus eorumque officio.

Eligantur & tunc Visitatores idonei, qui domos fratrum per anni circulum fideliter visitent: & quæ ibi digna correctione invenerint, aut ipsi corrigant, aut ad generale capitulum ipsi deferant corrigenda.

De Clericis, eorumque institutis.

Clerici præterea vestri Ordinis per villas & oppida simul maneant, & Priori, qui super eos fuerit ordinatus, obedientes existant. Et filios fratrum, qui eis a Magistro fuerint commissi, instruant scientia literarum; fratribus etiam in vita quàm in morte spiritualia subministrent. Induentur autem superpelliciis, & conventum & claustrum sub Priore suo tenebunt, & humiliter facient, quod ab ipso illis secundùm Deum fuerit imperatum. Ubi fratres quoque, de quibus Magistro visum fuerit, conversentur, & non sint otiosi, sed vacent orationi & aliis operibus pietatis. Clericis verò de laboribus & aliis bonis, a Deo præstitis, decimæ reddantur a fratribus, unde libros & congrua faciant Ecclesiarum ornamenta, & in necessitatibus corporum convenienter sibi provideant; etsi aliquid superfuerit, secundum providentiam Magistri in usus pauperum erogetur.

De eleemosina magis indigentibus per Magistrum provide subministranda.

Ut autem concordia caritasque inter vos servetur, & a peccato detractionis & murmurationis cuncti debeant abstinere; qui Commendator in quolibet loco fuerit constitutus, pro facultate domus in sanitate & ægritudine, quodcumque opus fuerit, cum ea solicitudine ac benevolentia subministret, ut neque in substantia parcitatem, neque in verbo amaritudinem gerere videatur.

De hospitalitate.

Sit vobis præcipua cura hospitum, & indigentium: & necessaria illis pro facultate domus liberaliter conferantur.

Exhortatio ad opera misericordiæ erga proximum.

Exhibeatur Prælatis Ecclesiarum honor & reverentia. Subministretur Christi fidelibus Canonicis, Monachis, Templariis, Hospitalariis, aliisque in sanctæ Religionis observantia positis, consilium & auxilium; quorumlibet & indigentia, si facultas fuerit, sublevetur: ut Deus in vestris glorificetur operibus: & alii, qui viderint, humilitatis & charitatatis vestræ provocentur odore.

De Episcopatibus instituendis, ubi prius Episcopi fuerant.

Ad hæc adjiciendum decernimus, ut si locus aliquis, in quo Episcopus esse debeat, in vestram venerit potestatem, sit ibi Episcopus, qui cum Ecclesiis & clero suo designatos sibi redditus & possessiones, & spiritualia jura percipient. Reliqua vero cedant in usus vostros, & in vestra dispositione sine cujusquam contradictione persistant. Profecto in parochialibus Ecclesiis, quas habetis, nolumus Episcopos suo jure fraudari. Si autem in locis desertis, aut in ipsis terris Sarracenorum de novo Ecclesias construxeritis, Ecclesiæ illæ plena gaudeant libertate, nec aliqua per Episcopos decimarum, aut alterius rei exactione graventur. Liceatque vobis, per clericos vestros idoneos easdem Ecclesias cum suis plebibus gubernare, neque interdicto per Episcopos, vel excommunicationi subdantur; sed fas sit vobis, tam in majori Ecclesia, quæ caput fuerit Ordinis, quàm in illis aliis, excommunicatis & interdictis exclusis, divina semper officia celebrare.

Ecclesiæ Parochiales, quæ a Militibus construi contigeri, ab Episcopi Ordinarii iurisdictione eximuntur.

Privilegium, ne a quoquam præter Legatum Ap. Sedis possint excommunicari:

Preterea, ne humanis vexationibus & calumniis a defensione Christianorum retrahi valeatis, apostolica auctoritate decernimus, ne personas vestras præter Legatum Apostolicæ Sedis, a latere Romani Pontificis destinatum, interdicere quisquam & excommunicare præsumat. Quod etiam de familiis & servientibus vestris statuimus, qui stipendia vestra percipiunt, donec justitiam parati sint exhibere; Nisi fortè talis fuerit culpa, ex qua ipso facto ecclesiasticam censuram incurrant.

Diœcesano verò Episcopo in iis, quæ dignitatis sunt omnino subjiciuntur.

Chrisma verò, & Oleum sanctum, consecrationes Altarium seu Basilicarum, ordinationes Clericorum vestrorum, qui ad sacros Ordines fuerint promovendi, a Diœcesano suscipietis Episcopo, si quidem catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & ea gratis & absque ulla pravitate vobis debeat exhibere; Alioquin, liceat vobis, quem malueritis, Antistitem adire, qui nostra fultus auctoritate, quod postulatur, indulgeat.

Facultas construendi Oratoria ubi quatuor fratres fuerint.

Liceat præterea vobis, in locis vestris, ubi quatuor fratres vel plures fuerint, oratoria construere, in quibus fratres & familiæ vestræ tantùm & divinum audire officium, & christianam possint habere sepulturam. Ita enim volumus necessitati vestræ consulere, ut non debeant ex hoc adjacentes Ecclesiæ injuriam sustinere.

Alia privilegia.

Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce divina officia celebrare.

Nihilominus præsenti decreto sancimus, ut si quis in aliquem vestrum, fratrem videlicet vel sororem, violentas manus injecerit, excommunicationis sententia sit adstrictus. Et illud idem pro tutela vestra tam in sententia quàm in pœna servetur, quod sub felicis memoriæ Papa Innocentio prædecessore nostro de tuitione clericorum generali in concilio noscitur institutum.

Immunitas ab exteriori quopiam molestia.

Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat, jura vel possessiones vestras temerè perturbare, aut bona vestra auferre, vel ablata retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate.

Census annuus Sedi Ap. persolvendus.

Ad indicium autem hujus a Sede Apostolica perceptæ liberalitatis, decem malachinos nobis nostrisque successoribus annis singulis persolvetis.

Solitæ conclusiones.

Si qua igitur infuturum sæcularis ecclesiasticave persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contravenire tentaverit, secundò tertiòve monita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione revocaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Cunctis autem vobis vestra jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

EGO

Alexandri PP. subscriptio. EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

& S. R. E. Cardd. Ego Gualterius Alban. Episc.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii.
Ego Joannes Presb. Cardinalis tit. Laurentii in Lucina.
Ego Boso Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Pastoris.
Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Cæciliæ.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Sabinæ.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ de Cosmedin.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani.
Ego Vitellius Diaconus Cardinalis SS. Sergii, & Bacchi.
Ego Laborans Diacon. Card. sanctæ Mariæ in Porticu.
Ego Rainerius Diac. Card. sancti Gregorii ad Velabrum.
Ego Vivianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano.

Dat. die 5. Julii anno Dom. 1175. Pontif. anno XVI. Dat. Ferentini per manum Gratiani S. Romanæ Ecclesiæ Subdiaconi & Notarii, III. Nonas Julii, Indict. VIII. Incar. Dom. anno MCLXXV. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XVI.

L X X X I.

Privilegium approbationis Archimandritatus Messanensis.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, Onufrio Archimandritæ S. Salvatoris Messanensis, ejusque fratribus tàm præsentibus quàm futuris.

Proemium. Apostolicæ Sedis, cui quamquam immeriti, providente Domino, præsidemus, auctoritate debitoque nostri officii compellimur, viros religiosos sincera charitate diligere; & ne cujuslibet temeritatis incursus aut eos a suo proposito revocet, aut robur, quod absit, sacræ religionis infringat, apostolico ipsos præsidio communire. Eapropter, precibus carissimi in Christo filii nostri Guillelmi illustris Siciliæ Regis, benignius inclinati, & vestris postulationibus favore gratuito annuentes, præfatum Monasterium, in quo divino estis obsequio mancipati, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo monasticus, qui secundùm Deum, & beati Basilii regulam, quæ in eodem Monasterio antiquitùs instituta esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona, quascumque obedientias, & Abbatias, Rex Rugerius recol. mem. eidem Monasterio per privilegium suum, bulla aurea communitum, concessit, omnem quoque honorem, dignitatem, consuetudines, & quidquid aliud vobis vestrisque successoribus contulit, sicut in privilegio suo plenius continetur, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis * In supradictis siquidem Monasteriis omnibus debes tu, fili Archimandrita, ac tui post te successores, Abbates instituere consilio & consensu, qui in eis fuerint, Monachorum. Et si quis Abbatum indignus fuerit Abbatia, cui præest, tu illum & tui successores & justè & canonicè amovere debetis, & alium substituere in loco ejus, quem dignum prævideritis, juxta Dei timorem & regulam Monasterii vestri. Liceat quoque vobis, in supradictis omnibus Monasteriis & Obedientiis examinare & judicare Abbates, Monachos, & laicos eorum, tam de spiritualibus quàm temporalibus, & causas eorum justè & canonicè definire. Ipsi verò tibi tuisque successoribus debent obedientiam & reverentiam debitam exhibere, tamquam Patri & Archimandritæ eorum, & justitias vobis solvere constitutas. Ad hæc quascumque possessiones, quæcumque bona, tam de piscationibus, olivetis, nemoribus, molendinis, terris, vineis, cannetis, & pomariis, quàm de hominibus quibuscumque aliis, idem Monasterium impræsentiarum ibi justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis modis, præstante Domino, poterit adipisci, ipsa vobis & ipsi Monasterio auctoritate apostolica confirmamus; eo tenore, quod Messanensi Archiepiscopo & successoribus ejus tam tu, fili Archimandrita, quàm successores tui, viginti solidos, centum libras ceræ, viginti incensi, & totidem cados olei, pro censu annuatim solvere debeatis. Sanè novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de quibuscumque aliis proventibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum nullus a vobis vel ab hominibus vestris decimas exigere vel extorquere præsumat. Liceat quoque vobis, clericos vel laicos liberos & absolutos e sæculo fugientes ad Monasterium vestrum recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in Monasterio vestro professionem fas sit de eodem loco, nisi arctioris Religionis obtentu, absque Archimandritæ sui licentia discedere; discedentem verò absque communium literarum cautione nullus audeat retinere. Prohibemus etiam, ut nullus ipsum Monasterium interdicere audeat, vel Monasteria aut Obedientias ejus, seu homines eorum. Libertates quoque & immunitates antiquas, & rationabiles consuetudines Monasteriis vestris concessas, & hactenus observatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas remanere

Guillelmi Siciliæ Regis postulatio pro obtinenda hujusmodi confirmatione.

Monasterium Archimandrit. sub protectione Sedis Apost. suscipitur. De monastico instituto inibi servando.

Bona omnia, ac privilegia confirmantur.

* Hìc enumerat eorum possessiones.

Archimandritæ super Abbates, & Monachos Monasteriorum sibi subjectorum.

Confirmatio bonorum Monasterii Messanen. Civitatis statuto annuo censu Archiepiscopo persolvendo.

Immunitas a solutione onerum super novalibus &c.

Privilegia, atque exemptiones nonnullæ conceduntur.

Archimandrita per Monachos eligendus.

nere censemus. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Archimandrita, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres Monasterii communi consensu, vel fratrum major pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & Monasterii regulam de se ipsis providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Messanensis Archiepiscopi, sicut supradictum est, annuo censu. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, præsentis constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Decretum immunitatis a quacumque externa molestia.

Solitæ conclusiones.

Datum Anagniæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi & Notarii, XIV. Kalendas Novembris, Indict. IX. Incarnationis Dominicę anno MCLXXV. Pontificatus verò Domni Alexandri Papę III. anno XVII.

Dat. die 19. Octobris anno Domini 1175. Pontif. anno XVII.

LXXXII.

Privilegium confirmationis bonorum, atque immunitatum Monasterii Vallis-umbrosæ.

Laudata inferius privilegia legi possunt suis locis.

Ex Tabulario Monast. hujus edidit Ug. Ital. Sac. T. III ubi de Fesulan. Episcopis.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Jacobo Vallisumbrosano Abbati, ejusque fratribus tam pręsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Desiderium, quod ad Religionis propositum, & animarum salutem pertinere dignoscitur, auctore Domino, sine aliqua est dilatione complendum. Quia igitur propositum vestrum, divina præeunte ac subsequente clementia, Religionis vestræ simplicitas bonæ opinionis odore & propè & longè positis aspiravit, nos vestro provectui, annuente Domino, provectus adjungere cupientes, ad exemplar prædecessorum nostrorum felicis memoriæ Paschalis, & Adriani, Romanorum Pontificum, Cœnobium vestrum pro beatæ Mariæ semper Virginis reverentia, cui dicatum est, in Romanæ Ecclesiæ proprietatem, & tutelam atque protectionem Apostolicæ Sedis suscipimus, & apostolicæ illud auctoritatis privilegio munientes, ab omnium personarum jugo liberum permanere decernimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui ibidem secundùm Deum, & beati Benedicti regulam noscitur institutus, perpetuis temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascumque possessiones, quęcumque bona jam dictum Cœnobium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, rationabiliter poterit adipisci, quieta vobis & integra conserventur; In quibus hæc propris duximus exprimenda vocabulis: Monasterium S. Salvii, Monasterium sanctissimæ Trinitatis de Florentia, Monasterium Strumene, Monasterium de Osolla, & sancti Jacobi de Castello Monasterium, Monasterium Passiniani, & sancti Michaelis de Senis, & de Alpiano, Monasterium de Cultubono, de monte Pisis, Monasterium de monte Scalario, & de Nerano, Monasterium de Fivilo, Monasterium de Cappiano, Monasterium sancti Pauli Pisani, & sancti Michaelis de Plajano, & sancti Michaelis Salvenere in Sardinia, Monasterium sancti Angeli de Pistorio, Monasterium de Paviano, Monasterium sanctę Mariæ de Prato, Monasterium de Vajano, Monast. de Opleto, Monasterium de monte Plano, Monasterium da fonte Thaonis, Monasterium de Muscete, Monasterium de monte Armato, Monasterium S. Cæciliæ, Monast. S. Reparatæ, Monasterium de Trecento, Monasterium de Crispino, Monasterium de Razolo, Monasterium de Bujo Cæsaris, Monasterium de Cuneo, Monasterium de Turri, Monasterium de Caprilia, Monasterium sancti Marci de Placentia, Monasterium sancti Benedicti de Herba amata, Monasterium sancti Prosperi de Regio, Monasterium de Cavana, Monasterium sancti Mercurialis Forolivienfis, Monasterium de Novaria. Monasterium de Vercellis, Monasterium de Janua, Monasterium sancti Pauli de Terdone, Monasterium Brixiense, Monasterium Veronense, Monasterium sancti Carpophori, Monasterium Astense, Monasterium sancti Angeli Guniperiti. Chrisma verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium seu Basilicarum, & ordinationes Clericorum, liceat vobis a quocumque malueritis Episcopo Catholico, & Romanæ Ecclesię gratiam atque communionem obtinente, recipere, qui nostra fultus auctoritate, quæ postulantur, indulgeat. Sancimus insuper, ut nulli Episcoporum fas sit, in vos excommunicationis vel interdicti sententiam promulgare, ut qui in speciales estis filios Apostolicę Sedis assumpti, nullius alterius judicium temerè subeatis. Nulli quoque liceat, aliquod vestrę Religionis Monasterium a loci sui stabilitate revellere ac removere sine Abbatis & Congregationis communi consensu. Constituimus autem, ut omnium prędictorum Monasteriorum Caput, quod in Valle-umbrosa situm est, Monasterium habeatur. Sanè cum terminus vitæ Pastori vestro divina dispositione contigerit, qui ejus loco substituendus fuerit, quia & vobis & aliis omnibus pręesse debebit, omnium, qui cęteris pręsunt Monasteriis, consensu & judicio eligatur. Quod si fortè ex ipsis Abbatibus quilibet, Domino disponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad vestrum principale Cœnobium principaliter transeat, & ejus mox judicio, sicut in diebus venerandæ memoriæ Joannis

Monasterium sub protectione Sedis Apost. recipiens.

Bona omnia ei confirmat.

Nonnullas exemptiones concedit, atque immunitates.

Monasteriorum subjectorum Caput Vallisumbrosanum.

Abbatis electionem per cæteros Monast. Abbates fieri præcipit.

Solitæ conclusiones.

nis primi Abbatis vestri factum constat, cœtera omnia unita vobis Monasteria disponantur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, minuere, seu temerariis vexationibus fatigare; sed omnia &c. salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc. ss.
Ego Bernardus Portuen. & sanctæ Rufinæ Episcopus ss.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ss.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ss.
Ego Guillelmus Presb. Card. tit. S. Petri ad Vinc. ss.
Ego Boso Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Pastoris subsc.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci ss.
Ego Theodinus Presb. Card. S. Vitalis, tit. Vestinæ ss.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Cęciliæ ss.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Susannæ ss.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin ss.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani ss.
Ego Ugo Diac. Card. S. Eustachii juxta Templum Agrippæ ss.
Ego Laborans Diac. Card. S. Marię in Porticu ss.
Ego Raynerius Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.

Dat. die 20. Aprilis anno Dom. 1176. Pontif. anno XVII.

Dat. Anagniæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiac. & Notarii, XII. Kal. Maii, Ind. IX. Incarnat. Domin. anno MCLXXVI. Pontificatus verò D. Alexandri PP. anno XVII.

LXXXIII.

Bona & jura Monasterii S. Mariæ de Florentia Ord. Cassinen. confirmans, quamplurima ei privilegia, atque exemtiones concedit.

Ex Archiv. Monast. hujus ed. dis Margar. in sui Bullarii Part. I. Const. XVIII.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Bernardo Abbati sanctæ Mariæ de Florentia, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Bona, & jura, & Eccl. Monast. S. Mariæ de Florentia confirmat.

CUM omnium Ecclesiarum sit nobis, quamquam immeritis, cura commissa, & de omnibus teneamur generalem solicitudinem gerere; illis propensius adesse debemus, quæ specialiter juris beati Petri esse noscuntur. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & Monasterium vestrum, quod specialiter juris & proprietatis Romanæ Ecclesiæ noscitur esse, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum, in quo Monasterium ipsum situm est, cum pertinentiis suis, castrum de Signa, & tertiam partem castri de Grumulo cum Ecclesiis & pertinentiis eorum, curtem de Greve cum Ecclesia sancti Martini cæterisque possessionibus suis, Ecclesiam sancti Bartholomæi cum curte & terra Berizonis & Azę uxoris ejus de Radda: Insuper & terram ejusdem de Petrojo, seu in quibuscumque locis cum omnibus pertinentiis suis, castrum Radda cum curte & Ecclesiis & omnibus ad ea pertinentibus, castri de Tignano tertiam partem cum Ecclesiis & pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Nicolai in campo Clarentis cum curte & Ecclesiis & omnibus pertinentiis suis, curtem Cacierini cum possessionibus suis, castrum Bibianum cum curte & Ecclesiis omnibus ad eam pertinentibus, Ecclesiam sancti Martini in loco Confluenti cum pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Martini, quę est infra Civitatem juxta prælibatum Monasterium, cum casis terris & omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Martini in Mensula cum omnibus pertinentiis suis, curtem montis Domini cum omnibus ad eam pertinentibus, curtem de Mandria cum pertinentiis suis, terram Joannis filii Teudi cum casis & reliquis possessionibus, sicut Maria & Donatus filius Monasterio contulerunt, casas & terras Joannis filii Boiæ, Ecclesiam sancti Proculi cum terris & domibus circa se, castrum Vicli cum curte Ecclesiis & omnibus pertinentiis suis; Præterea quidquid de donatione Bonifacii fratris Benedicti, quomdam Abbatis vestri, legitime possidetis, & omnes decimas de Viclo, sicut eas de concessione venerabilis fratris nostri Florentini Episcopi, & decimam de allodio vestro, de Curte, de Casalia, de Fusci, & de Rochetta, sicut decimam ipsam de concessione Guidonis quondam Vulterrani Episcopi canonicè possidere noscimini, vobis & Monasterio vestro auctoritate apostolicâ confirmamus. Nihilominus etiam liberam institutionem personarum in Ecclesiis vestris, sicut eam prędecessores vestri & vos ipsi a quadraginta retro annis inconcusse habuisse noscimini, vobis duximus auctoritate apostolicâ confirmandum. Prohibemus insuper, ut nullus Episcopus, vel ministerialis ejus, Ecclesias vestras vel earum Clericos indebitis exactionibus seu molestiis audeat fatigare, aut in eos excommunicationis vel in vos seu Monasterium vestrum interdicti sententiam, sine mandato Romani Pontificis vel Legati ab ejus latere destinati, ferre præsumat. Sanè novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, decimas vel primitias a vobis vel a Monasterio vestro nullus prę sumat exigere. Chrisma verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium seu Basilicarum, ordinationem Monachorum vel Clericorum vestrorum, qui ad sacros Ordines fuerint promovendi, a Florentino recipietis Episcopo, si quidem Catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & ea gratis & absque pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin, quemcumque malueritis adeatis Antistitem, qui nostra fultus auctoritate, vobis quæ postulatis, indulgeat. Sepulturam quoque ipsius loci libe-

Institutionem Cappellanorum in propriis liberè exercere concedit.

Ab Episcoporum jurisdictione Clericos Ecclesiarum dictiMonast. declarat exemptos.

Sepulturam in dicto Monasterio liberam fore decernit.

ram esse concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati sint vel interdicti, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ Ecclesiarum illarum, de quibus mortuorum corpora assumuntur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Solitæ conclusiones.

Signum Alexandri Papæ III.

VIAS TUAS DOMINE DEMONSTRA MIHI.

S. PETRUS ✠ S. PAULUS.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.
Ego Ubaldus Ostien. Episc. ss.
Ego Bernardus Portuensis, & sanctæ Rufinæ Episcopus ss.
Ego Joannes Presb. Card. sanctorum Joannis & Pauli tit. Pammachii ss.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ss.
Ego Guillelmus Presbyter Card. tit. S. Petri ad Vincula ss.
Ego Boso Presb. Cardinalis S. Pudentianæ tit. Pastoris ss.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tituli sancti Marci ss.
Ego Theodinus Presbyt. Card. S. Vitalis tit. Vestinæ ss.
Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Cęciliæ ss.
Ego Petrus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Susannæ ss.
Ego Jacintus Diaconus Card. sanctę Marię in Cosmedin ss.
Ego Cintius Diac. Card. sancti Adriani ss.
Ego Ugo Diac. Card. S. Eustachii juxta templum Agrippæ ss.
Ego Laborans Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ss.
Ego Raynerius S. Georgii ad Velum aureum Diac. Card. ss.

Dat. die 30. Aprilis anno Dom. 1176. Pontif. anno XVII.

Datum Anagnię per manum Gratiani sanctæ Romanæ Ecclesiæ Subdiaconi, & Notarii, II. Kalendas Maii, Indictione IX. Incarnationis Dominicæ anno MCLXXVI. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XVII.

LXXXIV.

Confirmatio Privilegiorum, a Summis Romanis Pontificibus concessorum Monasterio Sancti Joannis in Venere Teatinæ Diœcesis, ac omnimoda exemptio a jurisdictione Ordinarii.

Ital. Sac. Tom. VI. ubi de Teatinis Episcopis.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Oderisio Abbati Monasterii S. Joannis in Venere, ejusque fratribus tàm præsentibus quàm futuris regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

VOX clamantis in deserto, parate viam Domini, rectas facite semitas Dei nostri, monet nos inter rectitudines ingredi, quoniam fortitudo simplici via Domini recta: ergo petentibus non est denegandus auditus, quia servorum Dei quieti pro nostro est officio providendum, quatenus, a sæcularibus tumultibus liberi, in via Domini simplicibus animis fortiter ambulare prævaleant. Quapropter, fili in Christo, legitime Ordinis Abbas, tuis tuorumque fratrum justis deprecationibus exorati, ad honorem S. Dei Genetricis & Virginis Mariæ, & S. Præcursoris Domini Joannis Baptistæ, Cœnobium ejus nomini dedicatum, in quo omnipotenti Domino unanimiter deservitis, in Apostolicæ Sedis gremio perenniter confovendum, præstante Deo, auctoritate præsentis privilegii communimus; privilegiorum siquidem formam sequentes, quæ vestro Cœnobio a nostris prædecessoribus sanctis, videlicet Leone, Victore, Nicolao, & Urbano collata sunt, vobis vestrisque successoribus illa omnia perpetuò possidenda confirmamus, quæ Transmundus Comes Transmundi Ducis, & Marchionis filius in Comitatu Teatino, Pinnensi, Aprutiensi, Firmano, & Termulano, vestro noscitur Monasterio obtulisse: cætera quoque, quę aliorum oblatione fidelium in jus vestrum & dominium devenerunt, videlicet: In Comitatu Teatino has cellas, S. Joannis in Mulo-traverso, S. Zachariæ, S. Benedicti, S. Romani, S. Severini, S. Mariæ ad cappellam secus Ortanam, S. Pauli & S. Petri cum burgo, qui ex latere est: Item Ecclesiam S. Georgii, S. Philippi de Palatio, S. Angeli cum tertia parte portus Ortonæ, sanctæ Marię juxta rivum, qui dicitur Fricius: In curte Ateana SS. Martyrum Legontiani & Domitiani cum mille modiis terrę juxta se: in curte de Agrame, S. Calari & SS. Virginum Aureæ & Petronillæ, S. Ambrosii, S. Martini, S. Stephani ad collem in Bussi, S. Crucis cum duodecim marnatis hominum, S. Angeli intra oppida Septem exadverso S. Nicolai: Item cellam S. Joannis in Rocca cum oppido suo, S. Thomę cum oppido suo, S. Farmanni, S. Eusanii cum castello suo, S. Apollinaris cum castello suo, S. Nicolai cum castello suo, S. Mariæ Inca cum castello suo, S. Marię in Crypta Trinea, S. Angeli in Pesclo, S. Angeli in Ortecle cum oppido suo, S. Marci, S. Quirici, S. Luciæ in Argelli, S. Pantaleonis, S. Crucis in Alento cum oppido Mucella, S. Ansuini, S. Joannis in Retro, S. Pauli in Piscaria cum oppido suo, sancti Laurentii in Piscaria cum quarta parte de transverso ejusdem fluminis, & quarta portus ejusdem, S. Nicolai cum oppido Sangro, S. Cantianæ in castello Pal-

lo Palledo, S. Martini de filiis Teodaldi, S. Petri in Batinario cum Fara sua, S. Agathæ, sancti Pancratii, S. Justini de Casole, S. Petri in Lauro, S. Petri de Linari cum castello Resse, S. Petri in Parlasi, S. Mariæ in Valle, S. Mariæ in Teramo, S. Viti in Portule: Oppida verò hæc Fossam-cæcam, Castellum-muratum, Roccam de Sclavis, Giruli Laternum, Montes Octaviani, Guastura, Meruli, Porcile, Malianico, Castellum-vetus, Balerianum, Faram Benedicti filii Uberti, Faram filiorum Bederochi, Montem S. Silvestri, Petrarium, Senellam, Castellinum, castrum Aymonis, Turricellam, Montem collis, Marsini, Ilicem, Rivum-justum, Maclam, Scorniosam, Casale S. Benedicti, Morum-rivum Petri Peschi: In comitatu Pinnensi cellam S. Mariæ Anfrisano, S. Mariæ in Ponzano cum castello Casa-vetere, S. Michaelis in Boccarieto cum Fara sua, & Fara de Saratico, S. Michaelis in fine cum Fara & Pogio suo, S. Petri in Campo-rotundo, S. Mariæ in Loquiano cum pogio suo, S. Mariæ in Rivo Sonuli, S. Joannis in Aquaviva cum casali suo, sancti Petri, S. Joannis ad Ponticulum, sancti Antonii, sanctæ Mariæ in Rigulo, S. Salvatoris in Casa-nigra, S. Margaritæ in Legoniano, sancti Jo. in Carpeneto, sancti Angeli in Rivo turbido, S. Mariæ in Valle, S. Nicolai in Plomba, sancti Laurentii juxta Gomarium, S. Joannis ad Casam-comuste, Castellum ad mare, Speltore, Furcam Consenga, Montem Sylvarium, civitatem S. Angeli, Ilicem sanctæ Crucis, casam Lariti, Ilicem Trallionium, Pizanum, Scurranum, montem Valterii, Monticulam, Spatulam ruptam, Arsetam, Bifenum, Antianum, Ranchi, Sylvam, Mitilianum, Casulæ murum, Altum-castellum ultra montem Peditarum sancti Joannis de filiis Tribuni: In comitatu Aprutien. cellam sancti Joannis in Gomano cum castello suo, Cerrum Bifurch, sancti Donati in Salinello cum castello Palmę, sancti Stephani ad Mura, & Ecclesiam sancti Angeli, montem Paganum, Grassianum, Ripam filiorum Azonis, Pogium MulorumMorelli, curte de Pedoniano, totam curtem Totam de Bucelliano, tertiam partem curtis de Semproniano: In Comitatu Firmano cellam sancti Nicolai cum castello Paterno, Monteronem, medietatem curtis de Supplica, integram curtem de Aquaviva, montem Bolarium, castellum Rodactarisci, castellum Colinari, Ecclesiam sancti Passicis: In Comitatu integram curtem de Palveniano: In Comitatu Camerino terram cum suis cultoribus: In curte Cesepalumbi mediam curtem de Visiliano, quartam partem curtis de Albano: In Comitatu cellam sancti Martini, sanctę Mariæ in Contro cum ejus Eccl. sancti Januarii, sancti Victorini, sancti Laurentii, sextam partem S. Salvatoris: apud Lisinam, cellam S. Archangeli: Ferrarię, cellam S. Nicolai: In Civitate Eccl. sanctę Marię ad vineam Talliatam: In Principatu Beneventano Eccl. sanctæ Mariæ, sancti Joannis in Barsica, cellam *sancti Anastasii, in civitate hereditatem* Leonis *Pinnini integram: In Dalmatia apud Bellumgradum* cellam sancti Thomæ, similiter etiam Teloneum mercatorum, & *pretium, decimasque*, & oblationes mortuorum, ex omnibus absque contradictione aliqua teneatis. Præterea per præsentis decreti paginam apostolica auctoritate statuimus, ut quæcumque in cellis in Ecclesiis, in oppidis, villis, silvis, pascuis, fluminibus, portibus, littoribus, piscariis tam maris quàm fluminum, molendinorum, aquarum decursibus, in servis & ancillis, & quibuslibet rebus mobilibus & immobilibus, hodie vestrum Cœnobium justè possidet, vel in futurum, juvante Domino, justè acquirere poterit, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant. Chrisma verò, consecrationes Altarium seu Basilicarum, ordinationes aliorum Clericorum, qui ad sacros sunt Ordines promovendi, a quocumque volueritis Catholico accipiatis Episcopo. Intra totius Abbatię terminos nullus Episcopus, nisi a te invitatus, Synodum celebrare, vel clericos constringere audeat, ut intelligas curam hanc ad tuam solicitudinem pertinere non aliter, quàm vice tibi a nobis indulta. Obeunte verò te, ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet astutia vel violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dominum, & Beati Benedicti regulam elegerint; electus autem, ad Romanum Pontificem consecrandus accedat. Vos vero, filii in Christo legitimi, oportet, collatam vobis gratiam in omnibus constitutionibus, & tantis Sedis Apostolicæ beneficiis dignis operibus respondere; nec libertate hac in occasionem carnis, & velamine malitiæ abutamini; & quanto a sæcularibus tumultibus liberiores estis, tanto amplius placere Domino totis mentis & animæ viribus procuretis. Decernimus ergo, ut nulli omnino liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & tuta conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona contra hanc nostræ constitutionis paginam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, ita quod se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniat. Amen. Amen. Amen.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesię Episcopus. — Alexandri PP. & S. R. Cardd. subscriptiones.

Ego Ubaldus Ostien. Episc.

Ego Bernardus Portuensis, & sanctæ Rufinæ Episcopus.

Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii.

Ego Albertus Presb. Card. tit. sancti Laurentii in Lucina.

Ego *Vitellius Presb. Cardinalis tit. sancti Petri ad Vincula.*

Ego Boso Presb. Cardinalis S. Pudentianæ tit. Pastoris

Ego Joannes Presb. Card. S. Marci.

Ego Theodinus Presb. Card. S. Vitalis tit. Vestinæ.

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. sanctæ Cæciliæ.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Susannę.
Ego Jacintus sanctæ Mariæ in Cosmedin Diac. Cardinalis.
Ego Cintius Diac. Card. sancti Adriani.
Ego Ugo Card. sancti Eustachii juxta templum Agrippæ.
Ego Laborans Diac. Cardinalis sanctæ Mariæ in Porticu.
Ego Raynerius Diac. Card. sancti Georgii ad Velum aureum.

Dat. die 16. Junii anno Dom. 1176. Pontif. anno XVII. Datum Anagnię per manum Gratiani sanctę R. E. Subdiac. & Notarii, XVI. Kal. Julii, Indict. IX. anno Dom. Incar. MCLXXVI. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. anno XVII.

LXXXV.

Podius Bonitius, in Diœcesi Florentina positus Senensibus Episcopis adjudicatur.

Simile Diploma edidit Hadrianus PP. IV. anno 1155. quamvis sequenti anno contrariam omnino Const. ediderit, prout constat ex sequenti contextu.

Ex Tabulario Ecclesiæ hujus edidit Ughellius Ital. Sac. Tom. III. Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Gunteramo Senen. Electo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium. COmmuni & speciali debito tuis cogimur petitionibus condescendere, & effectum congruum indulgere, ut qui tenemur universos in suis justis postulationibus exaudire, tantò tibi amplius videamur esse propitii, quantò te & Ecclesiam tibi commissam abundatiori diligimus charitate. Eapropter, dilecte in Domino fili, tuis justis postulationibus grato concurrentes assensu, Ecclesiam in Monte Bonizi a b. m. Raynerio prædecessore tuo in fundo videlicet, quem b. m. Comes Guido concessit beato Petro, & piæ record. prædecessori nostro Adriano Papæ, de ipsius prædecessoris nostri auctoritate & concessione constructam, de communi consilio fratrum nostrorum tibi & tuis successoribus concedimus & confirmamus; dantes vobis liberam facultatem, sicut idem prædecessor noster dedisse dignoscitur, eamdem Ecclesiam sine contradictione qualibet consecrandi, & in ea Clericos juxta vestræ voluntatis arbitrium ponendi & liberè ordinandi: non obstante retractatione, quam præfatus Prædecessor noster super hoc, levi & vano errore ductus, ea consideratione fecisse dignoscitur, quod locus in Episcopatu Florentino consistit; cum in privilegio ipsius Prædecessoris nostri contineatur fundum ipsum a memorato Comite supra fuisse concessum, & ab eodem Prædecessore nostro ad Ecclesiam ibi conservandam sub annuo censu unius bizantii tuo prædecessori collatum. Statuimus autem, sicut præfatus prædecessor noster noscitur statuisse, ut quicumque de tua Diœcesi ad locum illum transierint, in omnibus spiritualibus tibi tantùm & successoribus tuis debeant respondere, & vos eamdem, quam priùs, habeatis in eis omnino potestatem. Cæterum ad hujus nostræ concessionis & confirmationis indicium unum bizantium nobis nostrisque successoribus annis singulis persolvetis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ concessionis & confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ concessionis & confirmationis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi pręsumptionem suam digna satisfatione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Podius Bonitius Senensibus Episcopis adjudicatur. Cum derogatione constitutionis Hadriani Papæ supradictæ. Decretum confirmationis hujusce concessionis. Solitæ conclusiones.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc. ss.
Ego Bernardus Portuensis, & S. Rufinę Episcopus subsc.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ss.
Ego Guillelmus Presb. Cardinalis tit. S. Petri ad Vincula ss.
Ego Boso Presb. Cardin. S. Pudentianæ tit. Pastoris subsc.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis sancti Marci subsc.
Ego Theodinus Presb. Card. sancti Vitalis tit. Vestinæ subsc.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ ss.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Susannæ ss.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin subsc.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adr. ss.
Ego Ugo Diac. Card. S. Eustachii juxta templum Agrippæ ss.
Ego Laborans Diac. Cardinalis sanctæ Mariæ in Porticu ss.

Dat. die 21. Junii ann. Dñi 1176. Pontif. anno XVII. Datum Anagniæ per manum Gratiani sanctæ Romanæ Ecclesie Subdiaconi & Notarii, X. Kal. Junii, Indict. IX. Incarnationis Dom. anno MCLXXVI. Pontificatus verò Domni Alexandri Papę III. an. XVII.

LXXXVI.

Confirmatio Monasterii de Boscoduno, bonorumque ad illud pertinentium: & inhibitio, ne quis de ejus novalibus aut nutrimentis animalium decimas exigat.

Ex Gall. Christ. novæ edit. inter instrumenta Ecclesiæ Ebredunen. num. XI. Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Guigoni Abbati Boscaudunensis Monasterii, ejusque fratribus regularem vitam professis, in perpetuum &c.

Deest initium.

Monasterium sub protectione Sedis Apost. recipit. QUapropter, dilecti in Domino filii, præfatum Monaster. in quo divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privile-

Bonaque omnia eidem confirmat.

vilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu justis aliis modis, prestante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum, qui Boscaudon dicitur cum pertinentiis suis, in quo Monasterium ipsum fundatum est, Abbatiam de Pratis, & Abbatiam de Laura, quam ædificatis, cum possessionibus, Laveram cum suis possessionibus, domum sancti Mauricii cum suis pertinentiis, vineas de Romolano, vineas de Capdavaco, vineas de Moillarou, Grangiam de Pailheyrol cum omnibus, quæ in illo territorio habetis, Grangiam de Villario Roberti, & quidquid ibi habetis & possidetis. Sanè novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium nullus a vobis decimas exigere præsumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, &c.

Alexandri PP. subscriptio.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Ego Ubaldus Ostiensis Episcopus &c.

Dat. die 4. Julii an. Dom. 1176. Pontif. anno XVII.

Dat. Anagniæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiac. & Not. IV. Nonas Julii, Indict. IX. Incarn. Dom. anno MCLXXVI. Pontif. verò D. Alex. PP. III. anno XVII.

LXXXVII.

Confirmatio donationum omnium, favore Capituli & Canonicorum Aquilejensis Ecclesiæ factarum.

Ex originali edidit Ugh. It. Sac. Tom. V. ubi de hac Ecclesia.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Valderico Præposito, & Canonicis Ecclesiæ Aquilejensis, tam præsentibus quàm futuris canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

QUotiens illud a nobis petitur, quod rationi conveniat, & consonet honestati, animo nos decet libenti concedere, & effectum justa petentibus indulgere. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & prefatam Ecclesiam, in qua divino estis obsequio mancipati, sub Beati Petri & nostra protectione suscipimus, & presentis scripti privilegio communimus;

Ecclesiam hanc sub Sedis Apost. protectione suscipiens,

Satuentes, ut quascumque possessiones, quecumque bona, eadem Ecclesia impresentiarum canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, prestante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Villam de Melereto cum omnibus finibus & pertinentiis suis, scilicet cum Villa Sclavorum, quæ similiter dicitur Meleretum, Palmata, Ronch, & Ronchetas, cum agris vineis, pratis, pascuis, cultis & incultis, sylvis, & venationibus usque ad sylvam S. Laurentii, & usque ad villam, quæ dicitur Clæviam, & usque ad villam, quæ dicitur Antonianum, & usque Feletas, & usque Becinis, & usque ad villam S. Stephani, & usque ad Risam, & usque ad villam, quæ dicitur Perseriano: Villam quoque de Casteone, & de Mursano cum finibus & pertinentiis suis, a villa S. Andreæ usque ad villam, que dicitur Ganarium, & usque ad sylvam cum omnibus redditibus suis, cum vineis, agris, pratis, pascuis, cultis & incultis, paludibus, & sylvis, cum venationibus, cum aquis aquarumve decursibus, cum molendinis & piscationibus: Villam etiam de Mariano, & villam de Carlinis, & villam S. Georgii, & villam de Mutiana cum omnibus redditibus suis, unà cum omnibus finibus & pertinentiis suis, cum campis, vineis, pratis, pascuis, cultis & incultis, cum aquis aquarumve decursibus, ac molendinis, insulis a mari & a flumine, quod dicitur Carnium, usque ad aquam, quæ dicitur Arnuinus, cum paludibus & piscationibus, cum sylvis & venationibus: Ecclesias Baptismales Aquilejensis Patriarchatus cum cappellis sibi pertinentibus, sicut eas pacificè possidetis: In foro Aquilejensi triginta stationes, & in portu Piri viginti: quinquaginta mansos in Ossellam cum Ecclesiis & decimis, villam de Farra cum adjacentibus villis videlicet, villam de Petolan, & Drasam, & Sebredam, & Villa nova, Gradisca, Bruma cum omnibus pertinentiis suis a monte, qui dicitur Cars, usque ad stratam Ungarorum, & usque ad villam, quæ dicitur Algo, cum Ecclesiis & omnibus pertinentiis suis, pratis, sylvis, pascuis, cultis & incultis, venationibus, & piscationibus, & omni jurisdictione imperiali, prout Imperator Otto bo. mem. Aquilejensi Ecclesiæ & Canonicis tradidit: etiam & Carniam villam de Penicles, & villam de Nogarias, & villam de Felas in monte S. Petri, & montem de Tenca, & quatuor mansos in villa Avale, & villam de Battalia, & tres mansos apud Ingiam, & novem mansos apud Pinzan, & quindecim mansos apud Gruans, & quemdam montem apud Avenzon. Præterea sicut Burkardus Advocatus Aquilejensis Ecclesiæ, & postea Henricus, Placitum advocatiæ in manu Patriarchæ Valrici refutarunt pro se & successoribus suis super omnibus bonis, Aquilejensi Ecclesiæ attinentibus, cum omnibus districtis usibus & pertinentiis, ita & nos auctoritate apostolica confirmamus.

Donationes omnes, ejus favore factas, vel imposterum faciendas ratas habet, atque confirmat.

Decretum immunitatis a qualibet externa molestia &c.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, suprad. Eccl. temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Aquilejensis Patriarchæ canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat: Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actio-

Cum solitis conclusionibus.

næ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Signum ✠ Curiæ Romanæ ✠

PP. ALEX. TERTII.

Signum ✠ Notarii.

Alexandri PP.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subsc.

Et S. R. E. Card. subscriptiones.

Ego Ubaldus Ostien. Episcopus

Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii.

Ego Albertus Presb. Cardinalis tit. sancti Laurentii in Lucina.

Ego Guillelmus Presbyter Cardinalis tit. sancti Petri ad Vincula.

Ego Petr. Presbyt. Card. sanctæ Pudentianæ tit. Pastoris.

Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. sancti Marci.

Ego Theodinus Presb. Card. sancti Vitalis tit. Vestinæ.

Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Ceciliæ.

Ego Petr. Presb. Card. tit. S. Susannæ.

Ego Jacintus Diac. Card. sanctæ Mariæ in Cosmedin.

Ego Cintius Diaconus Cardinalis sancti Adriani.

Ego Ugo Diac. Card. S. Eustachii juxta Templum Agrippæ ss.

Ego Laborans Diac. Cardinalis sanctæ Mariæ in Porticu.

Ego Rainerius Diac. Card. S. Georgii ad Velum aur.

Dat. die 7. Julii anno Domini 1176. Pontif. anno XVII.

Datum Anagniæ per manum Gratiani sanctæ R. E. Subdiac. & Notarii, Nonis Julii, Indictione IX. Incarnationis Dominicæ anno MCLXXVI. Pontificatus Alexandri PP. III. anno XVII.

LXXXVIII.

Approbatio Instituti Ordinis Carthusianorum.

Ex Concill. Tom. XIII. loc. cit.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Guidoni Priori Carthusiæ, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris, in perpetuum, salutem & apostolicam benedictionem.

Exordium

CUM vos per Dei gratiam multa promereatis gloria meritorum, & vitam solitariam eligentes, divinæ contemplationi arctius intendatis, bonus odor Religionis vestræ ad id nos inducit, ut communi & speciali debito quieti vestræ debeamus intendere, & jura vestra summopere conservare. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, vestramque, & alias domos Ordinis vestri, & cum omnibus bonis, pascuis, possessionibus, quas impræsentiarum justè & canonicè possidetis, aut in futurum justis modis, præstante Domino, poteritis adipisci, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus, & terminos, quos rationabiliter statuistis, vobis & domibus vestris auctoritate apostolica confirmamus. Ad hæc auctoritate apostolica arctius interdicimus, & sub interminatione anathematis prohibemus, ne quis infra terminos vestros vel domorum vestrarum, hominem capere, furtum seu rapinam committere, vel homicidium facere audeat, aut homines ad domos vestras venientes, vel ab eis redeuntes, quomodolibet conturbare, ut ob reverentiam Dei, & locorum vestrorum infra hos terminos, non solùm vos & fratres vestri, sed etiam alii, plenam pacem habeant & quietem. Adjicientes quoque statuimus, ut infra dimidiam leucam a terminis possessionum, quas habetis, nulli religioso liceat, quodlibet ædificium constituere, vel possessiones acquirere. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, vos super possessionibus vel pascuis vestris temerè perturbare, aut super his vobis molestiam vel gravamen inferre, vel eas ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum, ecclesiastica secularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtè ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Carthusianos sub protectione Sedis Apostolicæ suscipiens, eisdem bona omnia confirmat.

Immunitatem, quam ecclesiasticam vocant, infra eorum domus fines concedit,

ac intrà easdem quamcumque construi domum prohibet.

Decretum pro indemnitate bonorum hujusmodi.

Solitæ clausulæ pœnales.

AlexandriPP. subscriptio.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Ubaldus Ostien. Episc. ss.

Ego Joannes SS. Joannis & Pauli Presbyter Cardinalis ss.

Ego Albertus Presb. Card. tit. sancti Laurentii in Lucina ss.

Ego Guill. Presb. Card. S. Petri ad Vinc. ss.

Ego Boso Presb. Card. sanctæ Pudentianæ ss.

Ego Joannes Presb. Card. tit. sancti Marci ss.

Ego Theodinus Presb. Card. tit. sancti Vitalis ss.

Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Susanne ss.

Ego Jacintus sanctæ Mariæ in Cosmedin. Diac. Card. ss.

Ego Cintius Diac. sancti Adriani ss.

Ego Ugo Card. Diac. sancti Eustachii juxta templum Agrippæ ss.

Ego Laborans Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ss.

Dat. die 4. Septemb. ann. Dom. 1176. Pontif. anno XVII.

Datum Anagniæ per manum Gratiani, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Subdiaconi & Notarii, IV. Nonas Septembris, Indictione IX., Incarnationis Dominicæ anno MCLXXVI. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. anno XVII.

LXXXIX.

Bona omnia Veronensis Ecclesię confirmantur Capitulo, & Canonicis: addito decreto, quod absque sanioris partis consensu alienari non possint.

Ex Tabulario Ecclesiæ hujus edidit Ughell. Ital. Sac. ubi de hac Ecclesia.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Riprando Archipresbytero Veronensis Ecclesiæ, ejusque fratribus tam presentibus quàm futuris Canonicis substituendis, in perpetuum.

Exordium.

OFficii nostri nos admonet & invitat auctoritas, pro Ecclesiarum statu satagere; & earum quieti & utilitati; conveniens esse dignoscitur, ut qui ad earum regimen Domino disponente assumpti sumus, eas, & a pravorum hominum nequitiis tueamur, & beati Petri atque Apostolicæ Sedis patrocinio muniamus. Quapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, prædecessorum nostrorum Callisti, & Innocentii, Romanorum Pontificum, vestigiis inhærentes sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesias scilicet S. Georgii, sancti Joannis Baptistæ, sancti Clementis, sanctę Cęciliæ, S. Faustini, S. Firmi in Cappella, & sancti Pauli in Burgo, Ecclesiam sancti Joannis Baptistæ in Valle, Monasterium sancti Michaelis in Campanea, sancti Joannis Baptistæ in Quintiano, Ecclesiam sancti Petri in Carnario, sancti Pauli de Pruno, & omnium Sanctorum de Novariis, sanctę Mariæ de Turano, sancti Cassiani & omnium Sanctorum de Martiana, sancti Pancratii, sancti Georgii in Salsis; sancti Michaelis de Carmisino, sancti Faustini de monte Draconis, sancti Prosdocimi cum decima, sancti Ambrosii de Casali-alto, villam Quinti, & locum, qui dicitur Villa, & Lusiam cum Ecclesiis & decimationibus earum. Castella vero & villas vestras vobis nihilominus confirmamus, videlicet Cerreta, Erbetum, Fagnanum, Ponteposserum, Pradellas cum cappella, Englare dimidium, Biunde, Porcille, Tresolanum, Gretiana, Martiana, Pullianum, & medium Romagnanum, Pruno, Calmasinum: In Comitatu Trid. Bergusium, Bundo, Bulbeno, Badabiones cum cappella, silvam etiam, quæ dicitur Colegaria, cum piscariis, & tertiam partem nemoris, quod dicitur Budaugnano, & palatium cum porta sancti Zenonis, oblationem etiam dimidiam Monasterii sancti Zenonis in singulis festivitatibus ejusdem Confessoris a diluculo usque ad horam tertiam: decimam quoque civitatis, & portæ sancti Zenonis, & burgi: justas autem consuetudines vestras a prędecessoribus nostris vobis confirmatas concedimus illibatas auctoritate apostolica conservari. Præcipimus etiam, nequis vestrum absque communi omnium consensu, vel partis consilii sanioris, bona, redditus, vel possessiones Ecclesiæ vestræ alicui personę dare præsumat. Quæ autem indebite data vel destructa sunt, ad jus & dominium vestrum liberè revertantur. Decimas vero de propriis laboribus vestris, seu etiam redditibus, a vobis exigere vel suscipere laicorum nemo præsumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem prêmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Ecclesiam Veronen. sub protectione Sedis Apostolicæ recipiens

Bona ad eam pertinentia Capitulo, & Canonicis confirmat.

Eadem sine majoris Capituli partis consensu alienari non posse declarat.

Solitum Decretum immunitatis, atque observantiæ hujusce privilegii.

Alexandri PP. Et S. R. E. Card. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.
Ego Ubaldus Ostiensis Episcopus ss.
Ego Gualterius Albanensis Episcopus subsc.
Ego Conradus Moguntin. Archiep. & Sabinensis subsc.
Ego Bernardus Portuensis, & S. Rufinę Episcopus ss.
Ego Manfredus Prenestinus Episc. ss.
Ego Hildebrandus Presb. Card. Basilicæ duodecim Apostolorum ss.
Ego Joannes Presb. Cardinalis tit. Sanctæ Anastasiæ ss.
Ego Theodinus Presb. Card. S Vitalis tit. Vestinæ ss.
Ego Jacintus S. Mariæ in Cosmedin Diac. Cardinalis ss.
Ego Ardicio Diaconus Cardinalis tit. S. Theodori ss.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani ss.

Datum Ferrariæ per manum Gratiani sanctæ Romanę Ecclesię Subd. & Notarii, Kalen. Maii Indict. X. Incar. Dom. anno MXCLXXVII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XVIII.

Dat. die 1. Maii anno Dom. 1177. Pontif. anno XVIII.

X C.

De pace cum Friderico Imperatore Venetiis inita, ejusque absolutione.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, Rogero Eboracensi Archiepiscopo Apostolicæ Sedis Legato, & Ugoni Dunelmensi Episcopo, salutem & apostolicam benedictionem.

Certioratio felicis successus Pacis;

EXigunt gratissimæ devotionis obsequia, quæ nobis & Ecclesiæ, tam devotè quàm laudabiliter exhibuisse noscimini, ut felices successus Ecclesiæ vobis, sicut specialibus & devotis Ecclesiæ filiis spiritualibus, describamus; cum dignum sit & conveniens, & honestum, ut quos ita habuimus in nostra devotione firmos & stabiles, de prosperitate nostra & ipsius Ecclesiæ reddamus hilares & gaudentes. Agite itaque unà nobiscum gratias omnipotenti Deo, qui habitat in altissimis, & humilia respicit de supernis, de cujus munere venit, ut Sponsa sua sacrosancta Ecclesia, diu graviter procellosis fluctibus & validissima tempestate quassata, nunc tandem portum salutis attigerit, & pacatis sævientibus procellis, debita & desiderata tranquillitate lętetur.

Quæ die 21. Julii firmata fuit cum Principibus Friderici Imperatoris;

Sanè duodecimo Kal. instantis mensis Augusti, de mandato carissimi in Christo filii nostri Friderici illustris Romanorum Imperatoris, præsentibus Principibus Ecclesiasticis, & etiam Sæcularibus Teuthonici Regni, publicè in anima ejus, in præsentia nostra, coram numerosa hominum multitudine præstiterunt, tactis Sacrosanctis Euangeliis, juramentum, quod postquam idem Imperator veniret Venetias, omni quæstione & contradictione sopita, pacem Ecclesiæ, sicut per Fratres nostros & Principes suos disposita est & tractata, & pacem carissimi in Christo filii nostri Willelmi illustris Siciliç Regis usque ad quindecim annos, & treguam Longobardorum usque ad sex annos, in anima sua, & etiam a Principibus suis faceret, sicut in scripto pacis & treguæ continetur, juramento firmari. Et Principes Teuthonici Regni, scilicet venerabiles fratres nostri Magdeburgensis, Coloniensis, & Christianus dictus Moguntinus, Archiepiscopi, & quidam alii in anima sua pro se jurare fecerunt.

Et die 24. idem Imper. schismati renunciavit, & absolutus fuit

Nono verò Kalend. Augusti præfatus Imperator, sicut tractatum fuerat & dispositum, venit ad Ecclesiam B. Nicolai, quæ per unum milliare distat a Venetiis, & ibi tam ipse quàm Archiepiscopi, Episcopi, & alii Principes Teuthonici Regni, abrenunciantes schismati, per fratres nostros Episcopos & Cardinales de mandato nostro, præsentibus quibusdam aliis, absolutionis beneficium meruerunt.

Obedientiamque huic summo Pontifici exhibuit.

Deinde venerunt Venetias, & ibi ante Ecclesiam B. Marci prædictus Imperator, innumera multitudine virorum & mulierum præsente, & alta voce reddente gratias & laudes Altissimo, nobis sicut Summo Pontifici obedientiam & reverentiam humiliter & reverenter exhibuit; & recepto a nobis pacis osculo, nos devote dextravit, & cum reverentia, qua decuit, & devotione, usque ad altare in Ecclesiam introduxit.

Ac subsequente die 25. idem Pontifex solemniter Missam celebravit, & Imperator astitit, & reverentiam præstitit.

Sequenti verò die, in festo B. Jacobi, ab eodem Imperatore rogati, ad prędictam Ecclesiam S. Marci solemnia celebraturi Missarum accessimus. Et nobis illuc venientibus præfatus Imperator extra Ecclesiam obviam venit, & dextro latere nostro devote suscepto, nos in Ecclesiam introduxit. Et peractis Missarum solemniis, nos usque ad ipsius Ecclesiæ portam dextravit. Et cum ascenderemus palefredum nostrum ibi paratum, stapham tenuit, & omnem honorem & reverentiam nobis exhibuit, quam prædecessores ejus nostris consueverunt antecessoribus.

De eà ergo zelatores Domus Dei congaudere, Deoque gratias agere debent.

Erit itaque solicitudinis vestræ, nobis & Ecclesiæ in prosperis successibus congaudere, & effectum pacis aliis devotis Ecclesiæ filiis aperire, ut hi, quos zelus Domus Domini tangit, de pacis munere divinitus dato, in Domino gaudeant, & exultent.

Dat. die 26. Julii anno Dom. 1177.

Dat. Venetiis in Rivoalto VII. Kal. August.

X C I.

Decretum, quod Moniales de Swina, & de Cotum exemptę omnino sint a solutione decimarum.

Ex Tom. II. Monast. Anglic.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Eboracensi Archiepiscopo, & dilecto filio Lincolniensi Episcopo, salutem & apostolicam benedictionem.

Decreti causa

SIgnificaverunt nobis dilectæ filiæ nostrę Moniales de Swina, & de Cotum, quod cum eis, sicut fratribus Cisterciensis Ordinis, indultum sit de clementia Sedis Apostolicæ, ut de laboribus suis, quos propriis manibus vel sumptibus excolunt, nemini decimas solvere teneantur; quidam ecclesiastici viri capitulum ipsum prava & sinistra interpretatione perverterunt, asserentes, labores novalia intelligi; & sic contra privilegium Apostolicæ Sedis prædictæ Moniales decimarum exactione gravantur. Quoniam igitur horum interpretatio ab intellectu nostro & aliorum, qui id sanè intelligere volunt, est penitus aliena, cum secundùm capitulum illud a solutione decimarum, tam de terris, quas deduxerunt ad cultum, quàm etiam de terris cultis, quas ipsæ propriis manibus vel sumptibus excolunt liberæ sint & immunes, fraternitati vestræ & discretioni vestræ per apostolica scripta pręcipiendo mandamus, quatinus a prędictis Monialibus, quæ in Episcopatibus vestris consistunt, de laboribus vel de terris suis, quas propriis manibus vel sumptibus excolunt, decimas nullatenus exigatis: nec ab aliquibus exigi permittatis; quia non est conveniens nec honestum, ut contra privilegia Sedis Apostolicę veniatur, quę obtinere debent inviolabilem firmitatem. Si qui autem clerici vel laici contra privilegia Sedis Apostolicæ eas decimarum exactione gravaverint, laicos excommunicationis sententia percellatis: & clericos, contradictione & appellatione cessante, ab officio suspendatis, & tam excommunicationis quàm suspensionis sententiam faciatis usque ad dignam satisfactionem inviolabiliter observari.

Decretum & explicatio hujusmodi Privilegii.

Dat. die 2. Augusti anno Dom. 1177. Pontif. anno XVIII.

Dat. Venet. in Rivoalto IV. Nonas Augusti.

XCII.

Confirmatio bonorum omnium Monasterii Monialium S. Mariæ de Moliano [Tarvisinæ Dioecesis, ac nonnullorum privilegiorum atque immunitatum nova concessio.

Ex Monast. hujus Tabulario edidit Nic. Coletus in nov. edit. Ital. Sac. T. V. coll. 527.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Christo filiabus ...... Abbatissę Monasterii sanctę Mariæ de Moliano, ejusque sororibus, tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

PRudentibus Virginibus, quę sub habitu Religionis accensis lampadibus per opera sanctitatis jugiter se pręparant ire obviam Sponso, Sedes Apostolica debet præsidia impertiri, ne fortè cujuslibet temeritatis incursus, aut eas a proposito revocet, aut robur, quod absit, sacræ Religionis infringat. Eapropter, dilectæ in Domino filiæ, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & Monasterium vestrum, in quo divino mancipatæ estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus: In primis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui secundùm Deum, & beati Benedicti regulam in eodem loco noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur; Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis, & his, quæ post vos successerint, & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipsum, in quo præfatum Monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis, curtem de Caurignaco cum cappella ibi fundata & cum omnibus ad eamdem curtem pertinentibus, & cum terra, quę dicitur Agugnana, cappellam sancti Petri, quæ sita est in strata in loco, qui dicebatur Sarmacia, cum tota terra, quę olim bo. mem. Rozo Tarvisinus quondam Episcopus vobis in eleemosynam contulit, villam, quæ vocatur Cavasagra, cum omnibus suis pertinentiis, cappellam sancti Viti de Pezzano cum omnibus suis pertinentiis, cappellam sancti Teunisti in Tarvisio cum omnibus pertinentiis suis, cappellam sancti Donati de Gardignano cum omnibus suis pertinentiis, cappellam sancti Teunisti de Campocrucis cum omnibus suis pertinentiis, cappellam sancti Georgii de Marcone cum omnibus suis pertinentiis. Sanè novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus a vobis decimas præsumat exigere. Sepulturam quoque loci ipsius liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Liceat pręterea vobis, personas liberas & absolutas a sæculo fugientes ad conversionem vestram recipere, & eas absque ullius contradictione in vestro Collegio retinere. Ad hæc libertates & immunitates, a Romanis Imperatoribus & Tarvisinis Episcopis Monasterio vestro rationabiliter indultas, & antiquas & rationabiles consuetudines ejusdem Monasterii integras & illibatas præsenti decreto manere sancimus; & ea, quę præfati Imperatores & Episcopi præscripto Monasterio] in perpetuam eleemosynam concesserunt, sicut ipsa justè possidetis, eidem Monasterio auctoritate Apostolica duximus confirmanda. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbatissa, vel earum qualibet tibi succedentium, nulla ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quam sorores communi consensu, vel sororum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam præviderint eligendam. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, earum, pro quarum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Si qua igitur &c.

Moniales sub protectione Sedis Apost. recipiens,

Bona omnia ad Monaster. spectantia confirmat.

Nonnulla largitur privilegia.

Immunitates omnes, ac Pontificias Imperialesque concessiones ratas habet.

Abbatissam a Monialibus tantummodo eligi statuit.

Decretum roborationis hujusce Privilegii.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Jo. Presb. Card. tit. S. Anastasiæ ss.

Ego Boso Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Past. ss.

Ego Theodinus Presb. Card. S. Vitalis tit. Vest. ss.

Ego Ugo Diac. Card. S. Eustachii juxta templum Agrippæ ss.

Alexandri & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

Datum Venetiis in Rivoalto, per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi & Notarii, VIII. Id. Octobr. Indict. XI. Incarn. Dom. an. MCLXXVII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XIX.

Dat. die 8. Octob. anno Dom. 1177. Pontif. anno XIX.

XCIII.

Confirmatio bonorum omnium Ecclesiarum, Monasteriorum ad Aquilensem Ecclesiam pertinentium, ac jurisdictionis in sexdecim ei subjectis Episcopatibus.

Edidit Ughel. Ital. Sacr. Tom. V. ubi de hac Eccles.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Valrico Aquilejensis Ecclesiæ Patriarchæ, ejusque successoribus canonicè instituendis, in perpetuum.

LIcèt omnium Apostolorum par esset dilectio, & omnes ligandi & solvendi eamdem acceperint potestatem; juxta verbum tamen beati Leonis, velut quædam servata est juxta eos distinctio dignitatis; & uni datum est, ut cæteris præsideret: Inque eumdem utique modum in Ecclesia Dei officiorum facta est, dignitatumque diversitas, & ad majores sunt statutæ personæ, quæ & prærogativa dignitatis eminerent, & aliarum curam habeant ampliorem. Unam verò de dignioribus & nobilioribus Ecclesiis Occidentis ab antiquis temporibus Aquilejensem constat Ecclesiam extitisse, quæ & excellentia dignitatis emicuit, & sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ fideliter & devote noscitur adhærere. Unde & Apostolica Sedes eidem Ecclesiæ semper jura & dignitates suas conservavit attentiùs, & Prælatos ipsius propensiùs honoravit, & justas postulationes

Quare inter Ecclesiasticos diversi sint gradus.

Aquilejensis Ecclesia ex Nobilioribus Occidentis.

nes eorum benignius admittere consuevit. Eapropter, venerabilis in Christo frater Aquilejensis Patriarcha, tibi, & per te sanctæ Aquilejensi Ecclesiæ, cui auctore Deo præesse dignosceris, ad exemplar prædecessoris nostri bonæ memoriæ Adriani Papæ potestatem super sexdecim Episcopatus, videlicet Polensem, Tergestinen. Parentinen. Petenen. Emoniensem, Concordien. Tarvisien. Cenetensem, Bellunen. Feltrenensem, Paduanensem, Vicentinensem, Tridentinen. Mantuanensem, Veronensem, Cumanensem, Metropolitico jure concedimus. Item Justinopolitanam vero Ecclesiam, quam tibi & Ecclesiæ tuæ nihilominus confirmamus, Sedem Episcopalem de omnium fratrum nostrorum consilio instituimus; ita quidem, ut venerabilis frater noster Bernardus nunc ejusdem loci Episcopus tam illam quàm Tergestinam Ecclesiam, nec non & totum Episcopatum, quàndiu vixerit, debeat obtinere; & eo defuncto, liceat tibi de consilio suffraganeorum tuorum cum Sedis Apostolicæ auctoritate, in utraque, si volueris, & facultates earum ad hoc sufficientes agnoveris, Sedem restituere Pontificalem. Abbatias quoque Osciancen. Rosiaen. Velamanen. Mosiacen. Sextenien. Pritesen. sanctæ Mariæ ad Organum, S. Euphemiam de villanova, Siticen. Olvenburgen. Aquilejæ unitum unum Monasterium Sanctimonialium, alterum in civitate Austriæ constructum in honorem beatæ Genetricis semper Virginis Mariæ, tibi tuisque successoribus duximus roborandam. Nihilominus vobis & S. Michaelis de Lemine Præposituras, Aquilejensem civitatem, Taven. sancti Stephani, S. Felicis, sancti Oldarici, Ecclesiam sancti Georgii in urbe Venetiarum sitam juxta Episcopalem Sedem cum omnibus pertinentiis suis. Pallii verò usum rationabili atque veraci, qui predecessoribus tuis pro ipsius Ecclesiæ dignitate a nostris antecessoribus est concessus, nos tam tibi quàm tuis successoribus confirmamus, his videlicet diebus, qui in Ecclesiæ tuæ privilegio continentur. Sanè quòcumque perrexeris, Crucem ante te & tuos successores deferendi licentiam auctoritate beati Petri & nostra largimus. Porro Comitatum, Marchiam, & Ducatum regalibus seu imperialibus privilegiis Ecclesię tuæ concessa, nos quoque præsentis decreti sanctione nihilominus roboramus. Statuimus etiam, ut quascumque possessiones, quæcumque bona Aquilejensis Ecclesia impręsentiarum justè ac legitime possidet, aut in futurum, præstante Deo, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant: salvo nimirum in omnibus sanctæ Romanæ Ecclesiæ jure & reverentiâ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatam Ecclesiam temerè perturbare &c. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c. Amen. Amen. Amen. (*a*).

Eidem jus super sexdecim Episcopatus confirmat: Justinopolitanam verò & Tergestinam ad tempus unit. Quo expleto Episcopum utrique instituendum a Patriarcha Aquilejensi cōcedit. Confirmat quoque eidē omnia Monasteria: Pallii quoque usum; Ac Crucis prælationem. Cætera quoque bona, ac donationes omnes confirmat.

(*a*) Ughellius post allatum Diploma: *Probabile*, inquit, *certè videtur, hocce Privilegium ab Alexandro Ulrico concessum Venetiis anno* 1177. *cum idem Ulricus in gratiam Sedis Apostolicæ rediisset*: Octaviano enim Antipapæ adhæserat, sacrisque innodatus ad Fridericum Ænobarbum desciverat. Sed anno 1177. Venetiis cum esset Alexander PP. ei cum suis Suffraganeis accurrit, abjuratoque schismate verum Christi Vicarium adoravit. Nonnisi post hoc tempus datum Diploma, quisque sanus credet.

XCIV.

Indictio XI. Sacri & Generalis Concilii Lateranensis III.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, Pisano Archiepiscopo, & universis Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus per Tusciam constitutis, salutem & apostolicam benedictionem.

Quoniam in agro Domini, qui est Ecclesia, tamquam spinę & tribuli nascuntur quotidie, & pullulant germina vitiorum; cùm videlicet, quia proni sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua, tum quia inimicus homo de malitia sua zizania superseminare non cessat, & germen bonum nititur suffocare, necesse est diligentiam adesse cultorum, & nunc evellere & amputare jam nata, nunc etiam nascituris nocivis gravaminibus* proficiendi aditum observare; subsequenter autem, & inserere fructiferum germen, & seminare semen bonum, quod trigesimum, sexagesimum, & centesimum fructum fœcundante Deo possit afferre. Nam & hæc, verba illa dominica sonare videntur, quibus Hjeremiam Prophetam, & in eo Euangelicum Sacerdotem instruxit, dicens: Dedi verba mea in ore tuo. Ecce constitui te super gentes & regna, ut evellas & destruas, & disperdas, & dissipes, & ædifices, & plantes. Id autem licèt universis Ecclesiarum Rectoribus incumbat, multò tamen fortiùs imminet Romanæ Urbis Antistiti, qui a Domino Jesu Christo, ut Caput esset Ecclesiæ in B. Petro accepit, & de pascendis Dominicis ovibus, & fratribus confirmandis, expressum & speciale noscitur habuisse mandatum.

* germinibus.

Inde siquidem est, quod nos, licèt insufficientes meritis, ad providentiam Apostolicæ Sedis, & ministerium universalis Ecclesiæ a Deo, (ùt ipsi placuit) disponente vocati, quia in Ecclesia Dei correctione videmus quamplurima indigere, tam ad emendanda, quæ digna emendatione videntur, quàm ad promulganda, quæ saluti fidelium visa fuerint expedire, de diversis partibus personas ecclesiasticas decrevimus evocandas; quarum præsentia & consilio, quæ fuerint salubria, statuantur: & quod bonum, secundùm consuetudinem antiquorum Patrum provideatur & firmetur a multis. Quod si particulariter fieret, non facilè posset plenum robur habere.

Quo circa per Apost. vobis scripta mandamus, qualiter huic nostræ dispositioni plenis desideriis cooperari curetis, & prima Dominica advenientis Quadrages. ad Urbem Romam ducente Domino veniatis, ut cooperante S. Spiritus gratia, tum in corrigendis enormitatibus, tum in statuendis, quæ Deo grata fuerint, communi studio, quod fuerit agendum, agatur, & uno umero sublevemus Arcam Domini, atque uno ore honorificemus Deum, & Patrem D. N. Jesu Christi.

Dat. Tusculani, XI. Kal. Octob.

Dat. die 21 Septemb.

Con-

XCV.

Confirmatio privilegiorum, ab Eugenio PP. III. Monasterio sancti Quirini Tegernec concessorum.

Ex Hundii Metrop. Salisburg. To. III. pag. 277.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Ruperto Abbati Monasterii beati Quirini juxta locum Tegernee, ejusque fratribus, tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

COmmissæ nobis Apostolicæ Sedis nos hortatur auctoritas, ut locis & personis ipsius, auxilium devotione debita implorantibus, tuitionis præsidium impendere debeamus. Quia sicut injusta poscentibus nullus est tribuendus effectus, sic legitima & justa desiderantium nulla est differenda petitio; præsertim eorum, qui cum honestate vitę & laudabili morum compositione gaudent omnipotenti Deo deservire. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus benignum impertientes assensum, præfatum Monasterium, quod utique a nobilibus viris Adalberto & Occario germanis fratribus illustribusque Comitibus in suo constructum est, & antiquis Romanorum Imperatorum privilegiis, Pipini videlicet, Caroli, & Ludovici decoratum, in quo denique corpus B. Quirini, a prædecessore nostro sanctę recordationis Zacharia Romano Pontifice impetratum, requiescere perhibetur, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monast. impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, pręstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; Præterea libertates sive immunitates, ab Episcopis vel Regibus sive etiam Principibus vestro Monasterio rationabiliter concessas & scripto firmatas, vobis nihilominus cofirmamus, & ut nullus eas infringere seu inbeneficiare audeat, auctoritate Apostolica prohibemus. Interdicimus insuper, ne liceat Diœcesano Episcopo, Ecclesias ad vestrum Monasterium pertinentes aliquibus sine vestra voluntate conferre; sed fas vobis sit, ad Ecclesias ipsas vacantes Presbyteros eidem Episcopo præsentare: quibus, si idonei fuerint, Episcopus curam animarum committat, ita quidem, ut ei de plebis cura respondeant, vobis autem de temporalibus debitam subjectionem impendant. Nihilominus etiam arctius interdicimus, ne cui Episcopo vel alii ecclesiasticæ personæ, vos vel Monasterium vestrum sine manifesta & rationabili causa excommunicationi vel interdicto subjacere liceat. Sed cum generale interdictum terræ fuerit, fas vobis sit, clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce divina officia celebrare. Chrisma verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium seu Basilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad sacros Ordines fuerint promovendi, a Diœcesano suscipietis Episcopo, si quidem catholicus fuerit, & ea gratis & absque pravitate symoniaca exhibere vobis voluerit; alioquin, liceat vobis catholicum, quem malueritis, Antistitem adire, qui nimirum nostra fultus auctoritate, quod postulatur, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diœcesani Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini nostri Redemptoris Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Monast. sub protectione Sedis Apost. recipiens,

Bona omnia ei confirmat.

Immunitates omnes ei pridem concessas ratas habet,

Novaque concedit privilegia,

Abbatem a solis Monachis eligi jubet.

Decretum immunitatis &c.

Cum solitis clausulis pœnalibus.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.
Ego Ubaldus Ostiensis Episcopus ss.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ss.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. S. Anastasię ss.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci ss.
Ego Theodinus Presb. Card. S. Vitalis tit. Vest. ss.
Ego Petrus Presbyter Card. tit. S. Susannę ss.
Ego Ugo Presb. Card. tit. S. Clementis ss.
Ego Jacintus S. Mariæ in Cosmedin Diac. Card. ss.
Ego Ardicio Diaconus Cardinalis sancti Theodori ss.
Ego Rainerius Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ss.
Ego Matthæus S. Mariæ novæ Diac. Card. ss.
Ego Rainerius Diac. Card. S. Adriani ss.

Dat. die 12. Martii anno Dom. 1179. Pontif. anno XX.

Datum Laterani per manum Alberti Presbyteri Card. & Cancellarii, IV. Idus Martii, Indictione XII. Incarn. Dominicæ anno MCLXXIX. Pontificatus verò D. Alexandri PP. III. anno XX.

XCVI.

Monasterio S. Nazarii Laurishamen. Dioecesis, quod sub protectione Sedis Apost. suscipitur, bona omnia confirmantur, nonnullaque conceduntur Privilegia.

Edidit Freberus Orig. Palatin. p. 183.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Sigehardo Abbati Monasterii sancti Nazarii Laurishamensi, ejusque fratribus tam præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium:

QUotiens illud a nobis petitur, quod Religioni & honestati convenire dignoscitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum suffragium impertiri. Eapropter, dilecti in Domini filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfat. Monasterium, in quo divino estis obsequio mancipati, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui secundùm Dei timorem & beati Benedicti regulam in vestro Monasterio institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterita dipisci, firma vobis vestrisq; successoribus & illibata permaneant: In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipsum, in quo præscriptum Monasterium constructum est cum omnibus pertinentiis suis, vetus Monasterium cum pertinentiis suis, cappellam cum pertinentiis suis. Sanè novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus omnino a vobis decimas vel primitias exigere præsumat. Liceat quoque vobis, clericos & laicos e sæculo fugientes liberos & absolutos recipere ad conversionem, & in vestro Monasterio absque contradictione qualibet retinere. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in loco vestro professionem fas sit, de eodem loco absque licentia Abbatis sui nisi obtentu arctioris Religionis discedere; discedentem verò sine communi literarum vestrarum cautione nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clausis januis, non pulsatis campanis, exclusis interdictis & excommunicatis, suppressa voce officia divina celebrare. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Ad hæc vobis ex benignitate Sedis Apostolicæ indulgemus, ut sine damno vicinarum Ecclesiarum cellas in locis vestris, vel oratoria construendi cum assensu Dioecesani Episcopi licentiam habeatis. Prohibemus insuper, ne tu, fili Abbas, vel alius possessiones, decimas, oblationes, seu alia bona ipsius Monasterii ad mensam Abbatis, sive ad victualia fratrum, justitias obedientiarum, aut ad præposituras pertinentia, inbeneficare, vendere, locare, vel alio modo quolibet sine communi fratrum consensu, vel majoris & sanioris partis alienare præsumat: quod si factum fuerit, juribus carere sancimus. Præposituras cellarum vestrarum, & obedientias Monasterii tantùm Monachis capituli vestri sapientibus, salvis earum rebus, statuimus committendas. Advocatis etiam ipsius Monasteri sub interminatione anathematis prohibemus, ne cuiquam liceat, in possessionibus ipsius Monasterii castella vel munitiones alias construere; familiamque sive colonos Ecclesiæ novis & indebitis exactionibus fatigare, vel Abbati in justitiis Ecclesiæ requirendis seu obtinendis ausu temerario contraire. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, supradictum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra & illibata serventur, eorum, pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, sub cujus jure & patrocinio consistunt. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & in futuro præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Monast. sub Sedis Apost. protectione suscipit. — *Disciplinam Monasticam inviolabiliter observari mãdat.* — *Eidem bona omnia confirmat.* — *A decimarum solutione eximit.* — *Ab interdicto generali eximit.* — *Sepulturam ibi liberam esse decernit.* — *Abbatis electionem ad Monachos spectare decernit.* — *Consuetæ conclusiones, & clausulæ.*

Alexandri PP. & S. R. E. Cardinalium subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego Ubaldus Ostiensis Episc.

Ego Conradus Salisburgensis Eccl. humilis Minister, & Sabinensis Episc. &c.

Dat. Laterani per manum Alberti sanctę Romanę Ecclesię Presb. Card. & Cancel. VII. Idus Aprilis Indict. XII. Incar. Dom. an. MCLXXIX. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XX.

Dat. die 7 Aprilis anno Dom. 1179. Pont. an. XX.

Lunen-

XCVII.

Lunensibus Episcopis confirmatur jus benedicendi Abbatem S. Caprasii Arelensis Monasterii.

Huic Ecclesiæ bona omnia, & jura confirmavit Eugenius III. anno 1149.

Ex Authentico Codice edidit Ughellius Ital. Sac. T. I. col. 847.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Petro Lunensis Ecclesiæ Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM universæ, quæ a prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus decisæ sunt, & scripti munimine roboratæ, nostra quoque debeant authoritate firmari, ut recidivum imposterum pati non possit a Sede Apostolica controversia jam sopita; eapropter, ven. in Christo frater, Petre Episcope, sententiam a prædecessore nostro felicis memoriæ Lucio Papa super controversia, quæ inter prædecessorem tuum bonæ memoriæ Gotfredum Lunensem Episcopum & Monachos sancti Caprasii Arelensis de subjectione ejusdem Abbatiæ, atque benedictione Abbatis, & consecratione Monasterii promulgata est, authoritate apostolica confirmamus, & ratam habemus perpetuis temporibus decernimus permanere; quæ utique talis noscitur extitisse. Monachi quidem sancti Caprasii de Arela electum suum bo. mem. Cœlestino præsentaverunt, & occasione cujusdam privilegii, quod a felicis recordationis PP. Innocentio noviter adquisierant, ipsum ab eo in Abbatem instanter postularunt, quod tu audiens, frater Episcope. in ejusdem prædecessoris nostri præsentia adseruisti, Monasterium ipsum Lunensi Ecclesiæ & tibi subjectum hactenus exstitisse; & Abbates, qui decesserant, prædecessorem tuum Philippum, qui gravi corporis infirmitate depressus, Episcopale Officium explere non poterat, a Bernardo tunc Parmensi Episcopo benedictum, Monasterium ipsum consecratum est. Quod cum quidem iidem Monachi denegabant, & tu ad agendum super hoc imparatus veneras, idem prædecessor noster electum ipsum benedicere noluit, sed tam tibi quàm eisdem Monachis diem præfecit, ut tunc utraque pars sanctæ Apostolicæ Sedis conspectui se præsentaret, & justitiam suam per idoneos testes, sive per authentica instrumenta ostenderet; iterum ab eodem prædecessore nostro, sicut Domino placuit, viam . . . . ingressa; nos, qui, licèt indigni, Domino disponente, sibi successimus . . . . statuto termino, utraque pars nostro se conspectui præsentasset, causam ipsam hinc inde indulgenter audivimus, & per fratres nostros studiosè examinavimus. Monachi siquidem nec scripta nec testamenta nec aliquid, quod ratione subnixium foret, nisi præfatum privilegium prætendebant; Tu verò, frater Episcope, duos nobis testes idoneos, Archipresbyt. S. Moderni de Sato Sechetinum nomine, & Abbatem Cepperanæ eodem nomine nuncupatum, nobis repræsentasti, jurare paratos, quòd præfatus D. Parmensis Episcopus, rogante & postulante Philippo Lunensi Episcopo, Monasterium ipsum consecravit, & Abbatem benedixit. Habito itaque fratrum nostrorum consilio, juramentum eorum recepimus, atque benedictionem Abbatis, & consecrationem Monasterii tibi tuisque successoribus, & Ecclesiæ Lunensi adjudicavimus, & contra, quæ idem Philippus & alii prædecessores tui in eodem Monasterio habuisse noscuntur. Si verò ipsi Monachi quolibet tempore libertatem suam per alia authentica privilegia, vel alias evidentes rationes ostendere poterunt, silentium eis non imponimus. Apostolica igitur authoritate statuimus, ut nulli de cætero liceat, te vel successores tuos super hac ipsius adjudicatione temerè inquietare, seu quamlibet molestiam vel iniuriam inrogare. De benedictione sanè Abbatis prædicti loci, quam & dum venerit, annuimus & impendimus, privilegio eidem indulto, nullum tibi & Ecclesiæ tuæ imposterum volumus præjudicium provenire. Si quis autem &c. Amen. Amen. Amen.

Lucii PP. de hujusmodi subjectione sententiam; ratam habet: Series facti. Hæc causa ab Alexandro Papa adhibitis Rom. Ecclesiæ Præsbyteris cognita: Ac definita favore Lunen. Episcopi. Roboratio sententiæ.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episc.
Ubaldus Ostiensis Episcopus.
Jacintus Card. S. Mariæ in Cosmedin.
Ardicio Diac. Card. S. Theodori.
Laborans Diacon. Card. sanctæ Mariæ in Porticu.
Rainerius Diac. Card. sancti Georgii ad Velum aureum.
Gratianus Diac. Card. SS. Cosmæ & Damiani.
Jo. Diac. Card. S. Angeli.
Raynerius Diac. Card. S. Adriani.
Matthæus S. Mariæ novæ Diac. Card.
Bernardus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tull.
Joannes Presb. Card. SS. Joann. & Pauli tit. Pamm.
Joannes Presb. Cardinalis tit. S. Anastasiæ.
Joannes Presb. Card. tit. S. Marci.
Theodinus Presb. Card. S. Vitalis tit. Vest.
Petrus Presb. Card. tit. S. Susannæ.
Petrus Presb. Card. tit. S. Chrysogoni.
Cinthius Presbyter Card. tit. sanctæ Cæciliæ.
Ugo Presb. Card. tit. S. Clementis.
Arduinus Presb. Card. S. Crucis in Hier.
Matthæus Presb. Card. S. Marcelli.

Datum Laterani per manum Alberti sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presb. Card. & Cancell. VII. Kalendas Maii, Indictione XII. Incarnationis Dominicæ anno MCLXXIX. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno ejus XX.

Dat. die 25. Aprilis anno Dom. 1179. Pontif. anno XX.

XCVIII.

Privilegium Confirmationis bonorum omnium, ad Capitulum & Canonicos Concordien. Ecclesiæ pertinentium.

Edidit Nic. Coletus in nov. edit. It. Sacr. Ug. T. V. col. 331.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Canonicis Ecclesiæ Concordien. tàm præsentibus quàm futuris canonicè instituendis, in perpetuum.

Exordium.

QUoniam decorem domus Dei diligere, & studiosè procurare nos convenit; nec aliquis ejus decentior est ornatus, quàm si ministrantes in ea decretis & statutis canonicis informentur ad mores, & ad usum vitæ perpetuis necessariis stipendiis fulciantur, oportet, nos, quæ in Ecclesia Dei pastorali pro-

li providentia statuuntur tam in venustate morum quàm in stipendiorum firmitate, scripto Sedis Apostolicæ communire. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exponenda vocabulis: Plebem S. Georgii cum cappellis & aliis pertinentiis suis, plebem de Concordia cum cappellis & aliis pertinentiis suis, & cappellam S. Petri. Ad hæc ordinationem, quam de communi vita fratrum cum assensu venerab. fratris nostri Gerardi Episcopi vestri rationabiliter statuistis, auctoritate apostolica confirmamus, & ratam futuris temporibus permanere sancimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum &c. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c.

Ecclesiam ipsam sub protectione recipiens;

Ejus bona omnia confirmat.

Nonnullaque enumerat.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episc.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc. ss.
Ego Theodinus Portuensis, & S. Rufinæ Episcopus ss.
Ego Petrus Tusculanus Episc. ss.
Ego Henricus Albanensis Episc. ss.
Ego Jo. Presb. Cardinalis Sanctorum Joannis & Pauli tit. Pammachii ss.
Ego Joannes Presb. Cardinalis tit. sanctæ Anastasiæ ss.
Ego Petrus Presb. Cardinalis tit. S. Susannæ ss.
Ego Vivianus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio monte ss.
Ego Ugo Presbyter Cardinalis tit. sancti Clementis ss.
Ego Arduinus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierusalem ss.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis sanctæ Mariæ in Cosmedin ss.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori ss.
Ego Bernardus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ss.

Dat. die 14. Maii anno 1179. Pont. ann. XX.

Datum Laterani per manum Alberti S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii, IV. Nonas Maii Incar. Dom. anno MCLXXIX. Pntif. SS. D. Alexandri anno XX.

XCIX.

Confirmatio bonorum, jurium, ac privilegiorum S. Colonien. Ecclesiæ; cujus Canonicis Dalmaticæ ac Mitræ usus conceditur.

Ex Tom. XIII. Conc. col. 108.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Philippo Coloniensi Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuam memoriam.

Exordium.

ETsi teneamur omnibus fratribus & Coepiscopis nostris ex administratione suscepti regiminis apostolicum patrocinium exhibere; his tamen specialiter adesse compellimur, qui sicut dignitate, ita præeminent & virtute: cum nostræ solicitudinis debeat, & circumspectionis existere, ut universos juxta qualitates personarum & merita respicere videamur. Eapropter, venerabilis in Christo frater Archiepiscope, prudentiam & devotionem tuam diligentius attendentes, & tuis petitionibus nostrum facilè præbentes assensum, Coloniensem Ecclesiam, cui Deo authore præesse dignosceris, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Præterea, tua, frater Archiepiscope, prudentia & devotione pensata, confirmamus tibi ea, quæ in privilegiis patrum & prædecessorum nostrorum habentur: videlicet crucem & pallium, suo tempore suoque loco ferendum. Concedimus etiam, & apostolica authoritate statuimus, ut majus Altare Ecclesiæ tuæ uni, & vero Deo, in memoriam beatæ Mariæ Virginis, & alterum in memoriam beati Petri Apostolorum Principis dedicatum, reverenter ministrando procurent septem Canonici Cardinales Presbyteri, induti Dalmaticis, & Mitris ornatis quibus etiam cum totidem Diaconibus & Subdiaconibus, ad hoc ministerium prudenter electis, ut utantur sandalibus indulgemus, sicut a patribus & prædecessoribus nostris jam prædictæ Ecclesiæ concessum est per authentica privilegia, & hactenus observatum. Insuper etiam authoritatem & honorem, quem Ecclesia tua hactenus habuisse dignoscitur, apostolicis favoris patrocinio confirmamus: videlicet ut, si quando synodus infra tuam Diœcesim a Romano Pontifice, aut a Legato ab ejus latere destinato, fuerit congregata, priorem locum post ipsum Coloniensis Archiepiscopus in synodo teneat, & in proferenda sacrorum Canonum authoritate prior existat; ita tamen, ut sicut est prior in hac probabili dignitate, ita etiam prior polleat honestate vitæ, & gratia meritorum, & cujus annunciaverit verba, imitetur exempla. Consecrationem quoque Regum infra limites tuæ Diœcesis fiendam, præsentis scripti authoritate censemus: & ut electio Archiepiscopi secundum statuta Canonum a filiis præscriptæ Ecclesiæ celebretur, per hujus scripti paginam duximus statuendum. Ad hæc Monasteria, Ecclesias, Coloniæ positas, & omnia sacra loca, infra & circa Urbem Coloniæ, ad jurisdictionem Coloniensis Ecclesiæ pertinentia, monetam prædictæ Civitatis, telonium, forum, & omne jus civile sub potestate tua & successorum tuorum: Abbatias per diversa loca, villas, vicos, & castella cum omnibus eorum pertinentiis, servis videlicet, ancillis, terris cultis & incultis, aquis, pratis, campis, silvis, forestis, nec non etiam Comitia in Westphalia, quæ vulgariter Gograrhophe dicuntur, & alodia, Dulberg, Hachen, Marchan, Wassenberg, sicut hæc omnia rationabiliter possides, tibi tuisque successoribus authoritate apostolica confirmamus. Illud quoque statuimus, ut sicut nullus Coarchiepiscoporum tuorum est tibi subjectus,

Ecclesiam hanc sub protectione Sedis Apost. recipit;

Eique bona omnia,

ac privilegia, Archiepiscopis ab Antecessoribus Pontificibus concessa, confirmat.

Septem Canonicis majori hujus Altari ministrantibus Dalmaticæ, ac Mitræ usum concedit.

In Synodis inibi a Summis Pontiff. vel ejus de latere Legatis habendis secundum Archiepisc. locum asserit.

Regum consecrationem Archiepiscopo Archiepiscop. electionem Canonic. concedit.

Ecclesiasticam ac temporalē potestatem in ipsa Civitate, Ecclesiis, Monasteriisque subiectis etiam cum jure cudendi monetas confirmat.

Archiepiscopum a cujuscumque Primatis subjectione eximit

Solitæ conclusiones.

ctus, ita etiam tu sub nullo Primate debeas esse: salvâ tamen nobis in te, sicut in cæteris Archiepiscopis, subjectione, quæ apostolicæ authoritati debetur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, nec ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione ac substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis authoritate. Si qua igitur ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi satisfactione congrua id emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a Sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Ecclesiæ justa servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

S. R. Ecclesiæ Cardd. subscriptiones

EGO ALEXANDER Cathol. Eccl. Episc.
Ego Ubaldus Ostien. Episc.
Ego Joannes Presb. Cad. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii.
Ego Boso Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Past.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Susannæ.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin.
Ego Arditio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Cintius Diac. Card. sancti Adriani.
Ego Ugo Diac. Card. S. Angeli.

Dat. die 29. Junii an. Dñi 1179. Pontif. anno XX. * leg. XII. * leg. XX.

Datum Laterani, per manum Alberti sanctæ Romanæ Ecclesię Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, XIII. Kalendas Julii, Indictione XI.* Incarnationis Dominicæ anno MCLXXIX. Pontificatus verò D. Alexand. PP. III. anno XIX.*

C.

Assignatio nonnullorum pro substentatione Lombardi, qui Beneventanum Archiepiscopatum dimisit.

Ex Biblioth. Benev. edidit Ug. Ital. Sac. T. VIII.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, ven. fratri Lombardo quondam Archiepisc. Beneventano, salutem & apostolicam benedictionem.

Assignatio bonorum.

Venientibus ad præsentiam nostram quibusdam de majoribus Beneventanæ Ecclesiæ Canonicis, & pro parte sua & aliorum nobiscum de ordinatione ipsius Ecclesiæ diligentem tractatum habentibus, nos volentes necessitati tuæ secundum facultatem ejusdem Ecclesiæ honestè prospicere, de communi fratrum nostrorum consilio tibi molendinum in pede Suburbii situm, de quo sex coscinos frumenti unoquoque mense, & alia quædam proveniunt, ita quod de cellario vel aliunde, si quid defuerit de sex coscinis, suppleatur, & sexaginta saumas puri vini per annum cum vegitibus, in quibus possit reponi: quadraginta & octo romanatos de Paradiso & de Altari tantùm, quod viginti quatuor unciarum auri compleat, de consensu ipsorum Canonicorum concessimus, toto vitæ tuæ tempore annuatim cum integritate habenda. Addimus postea, prædictis Canonicis præsentibus, ut saumario, quem habueris pro lignis ferendis, annona de Ecclesia ministretur. Indulgemus etiam tibi, ut de libris tuis & indumentis disponendi quidquid volueris in vita & morte plenam habeas potestatem. Statuimus etiam, ut domus de Turricella tibi ad habitandum ibi, quandiu vixeris, assignetur. Ut autem hæc nostra concessio & dispositio firma & illibata permaneat, eam apostolica auctoritate confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus; Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ concessionis seu confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli se noverit incursurum. Amen. Amen. Amen.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc.
Ego Petrus Tusculan. Episc.
Ego Arduinus Presb. Card. S. Crucis in Hierusalem.
Ego Mattheus Presbyter Cardinalis tit. S. Marcelli.
Ego Laborans Diaconus Cardinalis sanctæ Marię in Porticu.
Ego Gratianus Diac. Card. sanctorum Cosmæ & Damiani.
Ego Jo. Diac. Card. S. Angeli.
Ego Matthęus Diac. Card. S. Marię novę.
Ego Bernardus Diac. Card. S. Nicolai in Carc. Tulliano.

Dat. die 27. Julii anno Dom. 1179. Pontif. anno XX.

Dat. Signiæ per manum Alberici S. R. E. Presb. Card. & Cancell. VI. Kal. Aug. Ind. XII. Incarn. Dom. ann. MCLXXIX. Pont. verò Dom. Alex. PP. III. anno XX.

C I.

Privilegium Archipresbitero, Præposito, & Canonicis Ecclesiæ Ferrariensis.

Ex Archiv. Canonic. edidit Ughel. Ital. Sac. Tom. II.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Widoni Archipresbytero, Præposito, & universis Canonicis Ferrariensis Ecclesiæ, tàm præsentibus quàm futuris canonicè instituendis, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri, ut & devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Ferrariensem Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, & quæcumque bona, vos & eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidetis, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, prę-

Ferrariensem Eccl. sub protectione Sedis Apost. recipit.

Bonaque omnia ejus confirmat Canonicis.

præstante Domino, poteritis adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Villam videlicet, quæ dicitur Quartisanæ, fundum contra Padum, locum Cucula, caput Redæ, villam quæ dicitur Baniolum, fundum Burduragum, villam quæ dicitur Quartiatica, fundum Pecorile, & villam quæ dicitur Fossa-nova, cappellam sancti Marci ibidem sitam, Pilearitiam, quæ dicitur Mortitium, Ecclesiam sancti Michaelis cum suis pertinentiis, cappellam sancti Stephani cum pertinentiis suis: in burgo Ferrariæ, cappellam sancti Jacobi in civitate Ferrarię, cappellam sancti Petri & S. Salvatoris sitas in castro ejusdem Ferrariæ cum omnibus pertinentiis suis, cappellam sanctæ Mariæ Magdalenæ & sancti Viti, quæ est in Mercato Ferrariæ, sancti Leonardi, Corrigium Stadii totum, medietatem Lendenariæ majoris & minoris, Cocolariam Lami piscaritiam, Zemedellæ mansum in capite Sandali positum, mansum de portu Vetrariæ, mansum Gamolagæ, medietatem fundi Bucentulæ, fundum Bagnoli, Lamas communes, medietatem fundi Gallinarii, medietatem fundi Purpurariæ, portum capitis Redæ, terra quoque quæ fuit de Ajacha, positam in villa quæ dicitur Zuccula, mansum unum in fundo, qui dicitur Duce: Insuper etiam medietatem totius decimationis plebis sancti Georgii in Episcopio Ferrariæ, medietatem omnium rerum, quę pro animabus fidelium defunctorum eidem Ecclesiæ relinquuntur tam mobilium quàm immobilium, totam decimam villæ, quæ dicitur Cocomarium, & cętera, quę eidem Canonicę justè pertinent in terris, vineis, pratis, agris cultis & incultis, acquis, in piscationibus, venationes etiam, & molendina, servos & ancillas, & duodecim homines illius loci, qui vos navigio ferant, quòcumque usus vester fuerit absque omni pretio. Ad hæc adjicientes statuimus, & auctoritate apostolica prohibemus, ne cui liceat, clericos cappellarum, quę ad jurisdictionem vestram tantummodo pertinent, vobis invitis, interdicto vel excommunicationi subjicere, aut aliàs indebita molestatione gravare; sed vos liberam dispositionem, ordinationem, & correptionem cappellarum, & clericorum ipsorum sine contradictione qualibet habeatis, sicut usque ad tempora præsentis Episc. vestri habuistis. Præterea præsenti pagina duximus statuendum, ut nullus extra voluntatem vestram infra civitatem vel suburbia vestrę civitatis baptizare, ungere, secundum institutionem ab Azone olim Romanæ Ecclesiæ Cardinali, & tunc Apostolicæ Sedis Legato, cum consilio & assensu Land. quondam Episcopi factam, & hactenus observatam, vel publicas pœnitentias dare præsumat. Quartam verò partem decimarum, quæ in parochia vestra vobis noscitur de jure competere, nullus vobis subtrahere, vel violenter detinere presumat. Nihilominus etiam auctoritate apostolica prohibemus, ne aliquis Parochianos vestros, quos cum auctoritate Episcopi vestri excommunicationi vel interdicto canonicè subjeceritis, ad divina officia vel sepulturam ante absolutionem recipere audeat. Ad hæc vobis duximus indulgendum, ut si Episcopus vester humiliter requisitus, invasores perturbatores aut detentores possessionum vestrarum infra triginta dies noluerit ecclesiastica sententia coercere, nisi manifesta & rationabilis causa præpediat, liceat vobis, in eosdem auctoritate nostra, secundum qualitatem & quantitatem excessus, excommunicationis vel interdicti sententiã promulgare. Constitutionem autem, quam prædictus Cardinalis cum consilio & assensu prædicti Episcopi super testamentis defunctorum rotionabiliter fecisse dignoscitur, & venerabilis frater noster Am. vester Episcopus approbasse, ratam & firmam habemus, & eam perpetuis temporibus inconcussam manere sancimus. Decernimus quoque, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Canonicam temerè perturbare; aut ejus possessiones auferre, aut ablatas retinere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, vestris & aliorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Farrariensis Episcopi canonicâ justitiâ. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c Amen. Amen.

Clericos Ecclesiæ hujus soli Capitulo subjectos declarat.

Sacra, quę per agere eodem inconsulto interdicit.

Nonnulla concedit Privilegia.

ALEXANDER Catholicę Ecclesiæ Episc. *Alexandri Pp. subscriptio.*

Ego Ubaldus Ostiensis Episc.

Ego Gualterius Sabinensis Episcopus.

Datum Venetiis III. Kal.... anno Dom. Incarnationis MCLXXIX... manum..... gerentis...... DomniAlexandri Papæ III. anno.... Indict....... *Dat. anno Dom. 1179. Pontif. anno XX.*

CII.

Alphonso Portugallensi Duci Regius Titulus conceditur, ejusque Regnum sub protectione Sedis Apostolicæ suscipitur.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, charissimo in Christo filio Alfonso illustri Portugallensium Regi, ejusque hæredibus, in perpetum. *Philip. Prudén. Disputat. I. Lib. V.*

Manifestis comprobatum est argumentis, quod per sudores bellicos & certamina militaria inimicorum christiani nominis intrepidus extirpator, & propugnator diligens fidei christianæ, sicut bonus filius & Princeps Catholicus, multimoda obsequia matri tuæ sacrosanctæ Ecclesiæ impendisti, dignum memoria nomen & exemplum imitabile posteris derelinquens. Æquum est autem, quod quem ad regnum & salutem populi ab alto dispensatio cælestis elegit, Apostolica Sedes affectione sincera diligat, & justis postulationibus studeat efficaciter exaudire. Proinde nos attendentes personam tuam prudentiâ ornatam, justitiâ præditam, atque ad populi regimen idoneam, eam sub beati Petri & nostra protectione suscipimus; & Regnum Portugallense cum integritate honoris, Regni dignitate, quæ ad Reges pertinet, necnon, & omnia loca, quæ cum auxilio cęlestis gratiæ de Sarracenorum manibus eripueris, in quibus sibi non possunt christiani Principes circumpositi vendicare, Excellentiæ tuæ concedimus, & auctoritate apostolica confirmamus. Ut autem ad obsequium beati Petri Apostolorum Principis, & sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ vehementius accendaris, hæc ipsa præfatis hæredibus tuis duximus concedenda; eosque super his, quæ concessa sunt, Deo propitio, pro

Regem Portugallensem cum ejusdem Regno sub Sedis Apostolicæ protectione suscipit.

pro injuncti nobis Apostolatus officio defendemus. Tua itaque intererit, fili charissime, ita circa honorem & obsequium Matris tuę sacrosanctę Romanæ Ecclesiæ humilem & devotum existere, & sic te ipsum ejus opportunitatibus, & dilatandis Christianæ Fidei finibus exercere, ut de tam devoto & glorioso filio Sedes Apostolica gratuletur, & in ejus amore quiescat. In indicium autem, quod præscriptum Regnum beati Petri juris existat, pro amplioris reverentiæ argumento statuisti duas marchas auri annis singulis nobis nostrisque successoribus persolvendas: Quem utique censum ad utilitatem nostram & successorum nostrorum Bracharensi Archiepiscopo, qui pro tempore fuerit, tu & successores tui curabitis assignare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, personam tuam aut tuorum hæredum, vel etiam præfatum Regnum temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire temptaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem Regno sua jura servantibus sit pax Domini Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Consuetæ conclusiones, & clausulę.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episc.
Ego Ubaldus Ostiensis Episc.
Ego Theodinus Portuensis, & S. Rufinę Episc.
Ego Petrus Tusculanus Episc.
Ego Joan. Presb. Card. SS. Jo. & Pauli tit. Pamm.
Ego Joannes Presb. Card. S. Anastasiæ.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis sancti Marci.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Susannæ.
Ego Vivian. Presb. Card. S. Steph. in Cœlio monte.
Ego Cintius Presb. Card. tit. S. Cæciliæ.
Ego Ugo Presb. Card. tit. S. Clementis.
Ego Arduinus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierus.
Ego Matthæus Presb. Card. S. Marcelli.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Cosm.
Ego Ardicius Card. S. Theodori.
Ego Laborans Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Raynerius Diac. Card. S. Georgii ad Vel. aur.
Ego Gratianus dictus Card. SS. Cosmæ & Damiani.
Ego Joannes dictus Cardinalis S. Angeli.
Ego Rainerius dictus Card. S. Adriani.
Ego Matthæus dictus Card. S. Mariæ novæ.
Ego Bernard. S. Nicolai in Carc. Tull. dictus Cardinalis &c. (a)

(a) Baronius circa finem anni 1179. de hoc Diplomate sic differit: Hoc eodem anno Alphonsus Primus Rex Portugalliæ ab Alexandro Papa titulum Regis accepit ob res adversus Arabes præclarè gestas &c. & post nonnulla subjicit: Extat de his Diploma ejusdem Alexandri Papæ in Tauri de Tombo dicta, in qua asservantur monimenta Regum. Auctor autem Dissertationum, quibus Philippus Prudens (Secundus Hispaniæ Rex) Lusitaniæ Rex legitimus demonstrari contenditur, idem Diploma laudatum in Turre asservatum ab Antonio Brandaone in Monarch. Lusit. 3. Part fol. 295. publicatum asserit. Quam decorum Christianis Principibus æque ac Sedi Apost. si hujus generis monumenta colligere possemus!

CIII.

Privilegium Monopolitanæ Ecclesiæ.

Quæ laudantur hic Privilegia, ab Antecess. Pontificibus huic Ecclesiæ concessa, suis locis reddidimus.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, venerab. fratri Stephano Monopolitano Episcopo, ejusque successoribus canonicè substituendis, in perpetuum.

Ex Anthographo in Archiv. hujusce Civitatis edid. Ughell. It. Sac. T. I.

Exordium

EX injuncto nobis Apostolatus officio fratres & Coepiscopos nostros, tam vicinos quàm longe positos, sincero cordis affectu diligere debemus, & Ecclesiis, in quibus Domino militare noscuntur, suam dignitatem & justitiam conservare. Æquum tamen & rationabile est, ut qui B. Petro ejusque Vicariis devotiores esse noscuntur, & S. R. E. patrocinio cupiunt confoveri, ejusdem piæ matris uberibus foveantur, & in suis rationabilibus petitionibus exaudiantur. Quapropter, ven. in Christo Fr. Episcope, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & Monopolitanam Ecclesiam, cui auctore Deo præesse dignosceris, quæ juris & proprietatis B. Petri Apostoli existit, ad exemplar prædecessorum nostrorum felicis memoriæ Urbani, Paschalis, Calixti, Honorii, & Eugenii, Romanorum Pontificum, sub ejusdem Apostoli tutela, & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Satuentes, ut quascumque possessiones, quęcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum, in quo præfata Ecclesia constructa est, cum domibus, appenditiis, & omnibus tenimentis suis, cum hominibus quoque affidatis, Judæis, & certis justitiis, quas in eadem civitate habet: in eadem Civitate Ecclesiam S. Leonis cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Petri mediæ Civitatis cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Salvatoris cum vineis & certis pertinentiis suis, Ecclesiam S. Petri de Palatrolo cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Thomæ cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Damiani cum omnibus pertinentiis suis, item Ecclesiam S. Scholasticæ, Ecclesiam S. Nicolai de Pinna, Ecclesiam S. Benedicti de Græcis, Ecclesiam S. Angeli Monialium cum jure Parochiali & canonico Cathedratico: Extra verò Civitatem Ecclesiam S. Basilii cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Petri cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Angeli S. Crucis cum omnibus pertinentiis suis, & aliam Ecclesiam Crucis cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Angeli in Suburbio cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Zachariæ cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Luciæ cum casali suo, Ecclesiam S. Cataldi cum casali suo, Ecclesiam Sancti Simonis cum casali suo, Ecclesiam S. Mariæ de Sermitito cum casali suo, Ecclesiam S. Niculai de Cisternino cum casali suo, Ecclesiam S. Mariæ de Bernis cum casali suo, casale quod dicitur Talona, Ecclesiam S. Petri de Ottava

Monopolitanam Ecclesiam sub protectione Sedis Apost. recipiens.

Bona omnia ac donationes eidem confirmat.

çum

cum casali suo, & hominibus, domibus, vineis olivis, terris cultis & incultis, cum placitis, & cunctis justitiis, & pertinentiis ipsorum casalium, cum jure etiam Parochiali, & canon. Cathedratico eorumdem; jus quoque Parochiale & canonicum Cathedraticum in Barseneo, castro Frangesto, Fagiano de S. Joanne, & in alio Fagiano de S. Maria in Subiceto, Stunachia, in S. Ilario, in S. Petro Vetrano, in omnibus Ecclesiis, eorum feudis pertinentibus, cum judicio Clericorum & debita reverentia, & cæteris ecclesiasticis justitiis, tibi & tuis successoribus apostolica authoritate confirmamus: Item Ecclesiam S. Petri de Trovica cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Simeonis cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Matthæi de Portanova cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Juliani in eodem Vico cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Crucis in eodem Vico cum omnibus pertinentiis suis; prætera Ecclesiam S. Mariæ in Portu Mansano, Ecclesiam S. Petri de Bonochio, Ecclesiam S. Procopii cum pertinentiis suis, Ecclesiam S. Angeli de Sofilacto, Ecclesiam S. Angeli de Moralditio, Ecclesiam S. Stephani de Bulno, Ecclesiam S. Martini de Turricella, Ecclesiam S. Mariæ in eodem territorio, Ecclesiam S. Nicolai de Vergaro, Ecclesiam S. Basilii majoris de Gaudio, Ecclesiam S. Marini de Eturnillo, Ecclesiam S. Stephani de Cornolo, Ecclesiam S. Angeli de Senelo, Ecclesiam S. Mariæ de Sibelliso, Ecclesiam S. Angeli de Lamatraderi, Ecclesiam S. Petri Vetroni, Ecclesiam S. Petri Titti, Ecclesiam S. Andreæ de Burgo, Ecclesiam S. Mariæ de Poma, Ecclesiam S. Aventii, Ecclesiam S. Joannis de Stancta, Ecclesiam S. Orontii, Ecclesiam Trinitatis in Paterno, Ecclesiam S. Nastasii de Curte, Ecclesiam S. Joannis de Baliano, Ecclesiam S. Cæciliæ, Eccl. S. Eustachii, Ecclesiam S. Banati, Eccl. S. Cæsarii, Eccl. S. Nicolai de monte Joæ, Ecclesiam S. Joannis de Taramanno, Ecclesiam S. Luce, Ecclesiam S. Mariæ de Bagone, Ecclesiam S. Joannis de Fugiano, Ecclesiam S. Nicolai ejusdem loci, Ecclesiam S. Mariæ de Fajano Maradicii, Ecclesiam S. Sepulchri, Ecclesiam S. Ilarii, Ecclesiam S. Angeli de Frangesto, Ecclesiam S. Vincentii, Ecclesiam S. Eustachii de Campomore, Ecclesiam S. Cypriani, Ecclesiam S. Andreæ de Parochialis, Ecclesiam Sancti Potiti, Ecclesiam Sancti Barbati, Ecclesiam Sancti Bartholomæi de Palude, Ecclesiam sancti Stephani de Palude, Ecclesiam sancti Martini de Palude, Ecclesiam Sancti Luciæ de Vertensi, Ecclesiam S. Eufemiæ, Ecclesiam omnium Sanctorum de Carnara cum omnibus tenimentis & eorum pertinentiis, Ecclesiam sanctæ Catharinæ, Ecclesiam S. Clementis, Ecclesiam S. Nicolai de Portu-aspro, Ecclesiam sancti Martini de Clurleone, & ceteras Ecclesias Parochiæ Monopolitanæ cum canonico Cathedratico, & jure Parochiali; vineas quoque, quæ sunt inter viam Bari & Cupersani, vineas, quas habetis in territorio S. Eufemiæ, vineas apud Paludem, vineas & olivas ac terras de Mauha de casa: Bened. quoque Abb. S. Joannis de Cajano, & Abbatissarum Ecclesiæ S. Sepulchri, & S. Angeli de Frangesto cum canonico Cathedratico, ac debita reverentia: nec non libertates a Romanis Pontificibus & Regibus atque Principibus Monopolitanæ Ecclesiæ indultas, sicut de antiqua consuetudine prædecessores tui habuisse noscuntur, & ut canonicè possides & quietè, tibi tuisque successoribus authoritate apostolica confirmamus. Statuimus quoque, ut eadem Ecclesia nulli alii præter Apostolicam Sedem subjectionis reverentiam debeat. Te igitur tuosque successores hujus libertatis gratia perfruentes sub solius Apost. Sedis obedientia perpetuo manere decernimus. Obeunte verò te, nunc ejusdem Civitatis Episcopo, vel tuorum quolibet successorum, Clero populoque Monopolitano facultas sit, remota omni pravitate, Antistitem canonicè eligendi; Electus autem ad Romanum Pontificem consecrandus accedat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Monopolitanam Ecclesiam temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet perturbationibus fatigare; sed omnia integra & illibata serventur, eorum, pro quorum gubernatione aut substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat: Cunctis &c. Amen.

Eam soli Ap. Sedi subjectam; *Episcopum verò a Clero & Populo eligendum declarat.* *Solitæ conclusiones.*

Alexandri PP. & S. R. Eccl. Card. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Episcopus.
Ubaldus Ostien. Episc.
Theodinus Portuensis, & sanctæ Rufinæ Sedis Episc.
Bernardus Prænestinus Episc.
Joan. Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pamm.
Vivianus Presb. Card. sancti Stephani in Cœlio monte.
Cintius Presb. Card. Eccl. S. Cæciliæ.
Laborans Presb. Card. S. Mariæ Trastyb. Callixti.
Ugo Presb. Card. S. Clementis.
Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin.
Raynerius Diac. Card. S. Georgii ad Velum aur.
Joannes Diac. Card. S. Angeli.

Datum Velet. per manum Alberti S. R. E. Presb. Card. & Cancell. IV. Kalendas Martii. Ind. XIII. Incarnat. Dominicæ anno MCLXXX. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. anno XXI.

Dat. die 16 Februarii anno Domini 1180. Pontif. anno XXI.

CIV.

Confirmatio Bonorum omnium & Privilegiorum Monasterii Monialium S. Zachariæ Venetiarum.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Christo filiabus, Casotæ Abbatissæ Monasterii sancti Zachariæ de Venetiis, ejusque sororibus, tam præsentibus quàm futuris regulariter substituendis, in perpetuum.

Edidit Bozzonus in Hist. Monast. hujus in Collect. Monument.

Exordium.

APostolici moderaminis clementiæ convenit, religiosas personas diligere, & earum loca piæ protectionis munimine defensare. Eapropter, dilectæ in Domino filiæ, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Mo-

Monasterium hoc sub Sedis Apost. protectione suscipit, Monasticum ordinem servari mandat.

Monasterium, in quo divino estis obsequio mancipatæ, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo monasticus, qui secundùm Deum, & beati Benedicti regulam atque institutionem, & Cluniacensium fratrum observantiam ibi noscitur institutus, perpetuis in eo temporibus inviolabiliter observetur;

Eidem bona omnia confirmat.

Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, prestante Domino, poterit adipisci, firma vobis, & eis, quę post vos successerint, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Videlicet Curtem sitam in loco, qui Petriolo vocatur, cum Ecclesia sancti Thomę & omnibus pertinentiis suis, curtem positam in loco, qui dicitur Cona, cum Ecclesia sanctę Marię & omnibus pertinentiis suis, curtem positam in loco, qui dicitur Runco, cum Ecclesia sanctę Marię & omnibus pertinentiis suis, curtem sitam in loco, qui dicitur Clugia, cum omnibus pertinentiis suis: mansos, qui positi sunt in loco, qui dicitur Runcaletro, cum omnibus pertinentiis suis, mansos, qui positi sunt in Comitatu Tarvisino, & pertinentiis Tarvisii, & possessiones, quas habetis in Episcopatu Civitatis-novæ, & omnibus pertinentiis suis, & quidquid habetis in Sacco, & Lupa, & in Paduano districtu, & in Levenza, & in Laurentiaca, atque earum appendiciis. Decimas quoque omnium colonorum & terrarum, quas in prædictis locis & curtibus rationabiliter & secundum antiquam possessionem possidetis, vobis nihilominus confirmamus.

Sorores proprietatem præsumentes prohibet. Ejusdem loci sepulturam liberam esse decernit.

Prohibemus autem, ut nulla deinceps Soror in eodem Monasterio admittatur, quæ proprietatem modis quibuslibet hinc præsumat. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur.

Solitæ conclusiones.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed illibata omnia & integra conserventur, earum, pro quarum gubernatione & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Dioecesani Episcopi cacanonicâ justitiâ. Si qua igitur ecclesiastica sæcularisque persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi presumptionem suam digna satisfatione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtę ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Locus ✠ Signi.

Ego Ubaldus Ostiensis & Velitrensis Episcopus.
Ego Paulus Prænestinus Episc.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Susannę.
Ego Vivianus tit. sancti Stephani in mónte Cœlio Presb. Card.
Ego Cintius Presb. Cardinalis tit. sanctæ Cæciliæ.
Ego Ugo Presb. Cardin. tit. sancti Clementis.
Ego Arduinus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hierus.
Ego Matthęus Presb. Card. tit. S. Marcelli.
Ego Laborans Presb. Card. sanctæ Mariæ Transtyberim tit. Calixti.
Ego Jacintus Diac. Card. sanctæ Mariæ in Cosm.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Raynerius Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Gratianus sanctorum Cosmæ & Damiani Diac. Card.
Ego Joannes Diac. Card. S. Angeli.
Ego Raynerius sancti Adriani Diac. Card.
Ego Matthæus sanctę Mariæ Novę Diac. Card.

Dat. die 26. Martii 1180. Pontif. XXI.

Datum Tusculani per manum Alberti sanctę Romanæ Ecclesiæ Presb. Card. & Cancellarii, VII. Kal. Aprilis, Indictione XIII., Incarnationis Dominicæ anno MCLXXX. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. annó XXI.

C V.

Rescriptum confirmationis Papæ statutorum Regni Poloniæ.

Ex Baron. ad ann. 1180.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio nobili Viro Casimiro Duci Poloniæ, salutem & apostolicam benedictionem.

CasimirusPoloniæ Dux cum consilio Episcoporum, defunctorum Episcopp spolia rapi prohibet.

EX parte tuæ Magnitudinis nobis relatum est, quod de consilio Archiepiscopi, & & Episcoporum Poloniæ, & Principum terræ, quasdam abusiones, & solitas injurias ab Ecclesiis & personis ecclesiasticis amputasti, constituendo, ne bona decedentium Episcoporum amplius confiscarentur. Constitutum est etiam, ut si quispiam in res defuncti Episcopi manus injecerit, vinculis anathematis teneatur: nec præsumat ullus raptorum defuncto Episcopo succedere, donec absolutionis beneficium assequatur, ablatis restitutis, vel ablatorum congrua æstimatione præmissa.

Alia statuta.

Consuetudinem autem, quæ a Principibus terræ servabatur, videlicet, ut quòcumque pergerent pompaticè, invadentes horrea pauperum evacuarent; & si inter absentes aliquod negotioli quandoque contingeret, impii satellites discurrentes, raptos quoscumque caballos vel enervarent incursu, vel omnino destruerent, de ecclesiasticorum & sæcularium consilio emendasti.

Confirmatio Pontificia.

Unde quoniam constitutionem tuam justam pariter & honestam auctoritate nostra postulas confirmari; nos justis postulationibus annuentes, constitutionem prescriptam, sicut in scripto authentico super hoc habetur, apostolicâ auctoritate confirmamus, & prę sentis scripti patrocinio communimus; sub interminatione anathematis prohibentes, ne quis eam violare aliqua ratione præsumat.

Conclusiones consuetæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc pagi-

paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 28. Martii anno Domini 1180. Pontif. anno XXI.

Datum Tusculani V. Kalendas Aprilis.

CVI.

Ecclesia S. Petri Iscen. Tiphernatis Diœcesis (*nunc Urbanensis*) a Tiphernatis Episcopi jurisdictione eximitur.

Ex Originali edidit Ughellius Ital. Sac. Tom. I.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Raynerio Archipresbytero S. Petri Iscen. ejusque successoribus canonicè substituen. A. P.R.M.

Exordium.

Licèt omnibus Ecclesiis Apost. debeamus patrocinium impertiri, specialius tamen protectione debent apostolica gaudere, quæ in patrocinio Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ surrexerant. Eapropter, dilecte in Domino fili, tuis justis postulationibus clementer annuimus, & præfatam Plebem sub S.Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Plebs impræsentiarum ritè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipsum, in quo præfata Plebs constructa est, cum omnibus pertinentiis suis, cappellam S. Mariç in Paritiole, cappellam sancti Florani, cappellam S. Angeli, cappellam S. Salvatoris, cappellam sancti Leonis, cappellam S. Felicitatis, cappellam sanctæ Mariæ in Spongia, cappellam sancti Simeonis, cappellam S. Christofori in Scaulo, cappellam S. Stephani in Felcina, cappellam sanctç Crucis, cappellam S. Pauli, cappellam S. Fortunati, cappellam sancti Joannis Castriplebis, cappellam sancti Justini in Monione, cappellam sanctæ Barbaræ de Castellione, cappellam S. Cçciliæ, cappellam sanctæ Mariæ in Pressajoli, cappellam sancti Leonis in Roccle, cappellam S. Silvestri, cappellam sancti Benedicti, cappellam sancti Laurentii, cappellam S. Jo. de Monterio, cappellam sancti Christofori de monte Pavonis, cappellam sancti Thomæ, cappellam sancti Martini Arsivoli, cappellam sancti Sixti in Caresto, cappellam sancti Andreæ in valle Casuli, cappellam S. Stephani in Camenate, cappellam S. Mariæ de castello Metulæ, cappellam S. Bartholomei in Terenzano, cappellam sancti Donati in Ficcareto, cappellam sancti Andreæ Planelli, cappellam sanctç Mariæ de Valle-cupa, cappellam S. Marini, cappellam S. Bartholomæi in Valle-bona, cappellam sancti Arduini, cappellam sancti Angeli in valle Bovonis, cappellam S. Christofori in Formeulo, cappellam sancti Andreç in Protulo, cappellam sanctç Mariæ in Juvito, cappellam S. Angeli in Pereto, cappellam sancti Laurentii de Vinza, cappellam sanctç Marinæ in valle Cocorana, cappellam S. Marini in valle Petrosa, cappellam S. Mariæ in furca Unguis, cappellam S. Angeli in Cerbello: de conjugiis verò discernendis, officium criminaliter peccantibus pœnitentiam imponendi; omnes cappellas ad præscriptam Plebem pertinentes, decimas omnes, & mortuaria ejusdem Plebis; præterea renunciationem omnis consuetudinis præter quinque denarios, quos nomini cathedratici accipiebat bonç memoriç Davizo Castellanus Episcopus de mandato bonç recordationis Giliberti S. R. E. Cardinalis, tunc Apostolicç Sedis Legati factam, & a felicis memoriæ prędecessore nostro Cœlestino Papa postmodum confirmatam, auctoritate apostolica confirmamus. Ad hæc auctoritate apostolica prohibemus, ut nullus præter Rom. Pontificem, vel Legatum ejus, nisi mandato ipsius per interdicti sententiam pręscriptam Plebem de cętero aliqua molestatione gravare pręsumat. Interdicimus etiam, ut non liceat Castellano Episcopo, qui quo tempore fuerit, pręscriptç plebi, vel cappellis ipsius aliquam exactionem imponere, vel ab eis quicquam exigere, nisi nummos, quos nomine Cathedratici solitus est habere. Sepulturam quoque parochianorum ejusdem Plebis præscriptæ Plebi liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati sint vel interdicti, nullus obsistat: salvâ quidem justitiâ cappellarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Decernmus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Plebem temerè perturbare, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ tamen Sedis Apostolicæ auctoritate, & Castellani Episcopi subscripta justitiâ. Si qua ergo in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum digna satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Bona omnia ei confirmat.

Nonnullaque concedit privilegia.

Alexandri PP. & S. S. R. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Episc.
Ego Vivian. Presb. Card. S. Stephani in Cœlio monte.
Ego Ugo Presb. Card. tit. S. Clementis.
Ego Ubaldus Ostien. Episc.
Ego Matthæus Presb. Card. tit. sancti Marcelli.
Ego Theodinus Portuen. & S. Ruf. Episc.
Ego Laborans Presb. Card. S. Mariæ in Transt. tit. Calixti.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariç.
Ego Rayner. Diac. Card. S. Georgii ad Velum aur.
Ego Gratianus Diac. Card. S. Cosmæ & Damiani.

Dat. die 14. April. an. Dñi 1180. Pontif. anno XXI.

Datum Veletri per manum Deiferi S. R. E. Subdiaconi, XVIII. Kal. Maii, Ind. XIII. Incarn. Dominicæ anno MCLXXX. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XXI.

Con-

CVII.

Confirmatio Ecclesiæ Diniensis, bonorumque ad illam spectantium, ac assignatio duodecim tantùm Canonicorum, qui ei inserviant.

Ex Gall. Christ. novæ edit. inter instrumenta Ecclesiæ hujus T. III.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Ugoni Præposito, & Canonicis sanctæ Mariæ Dignensis, eorumque successoribus canonicè instituendis &c.

Deest initium.

Ecclesiam hanc sub protectione Sedis Apost. recipit.

PRæfatam Ecclesiam, in qua divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum rationabiliter possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, dante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Burgum Dignense, in quo Ecclesia vestra consistit, cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam sancti Vincentii supra Burgum, Ecclesias de valle Marculfi cum pertinentiis suis, videlicet S. Stephani, sancti Marcellini, sancti Martini, sanctæ Mariæ de Mannano, sanctæ Mariæ de Neuserias, S. Mauritii, S. Andreæ Ecclesias: Ecclesiam insuper de Antragilis, & de Becojejuno cum decimis & aliis pertinentiis suis, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Goralberio cum omni jure suo, Ecclesias de Aglegnio cum omni jure suo, Ecclesias de Ceis, Ecclesiam sanctæ Eugeniæ cum omni jure suo, Ecclesiam sancti Vincentii de Garbesia & sancti Pontii de Rubina: salvo jure Episcopi Dignensis in Ecclesia sancti Pontii, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Salloe, Domum eleemosynariam burgi Dignensis, tertiam partem Mortalagii totius Episcopatus, Procurationem, quam habetis in Ecclesia de Bligerio, medietatem synodalium nummorum, castrum de Heuseria, & villam sancti Andreæ cum pertinentiis suis, quicquid habetis in castro Dignensi, & castro Marculfi & eorum territoriis tam in ecclesiasticis quàm mundanis, quidquid juris habetis in castro de Dromone & tenimento ipsius, quidquid possidetis in castro Barles, & in castro Beljoco & ejus tenimento, quidquid possidetis in rocca Dominorum de Gavea, quidquid habetis in castro Campi Ursini, & in Canola, quidquid habetis in castro de Durbis, tam in decimis quàm in aliis, quidquid in castro de Rocca-siruna, & de Ceis, ex dono Petri Isnardi. Statuimus insuper, ut numerum Canonicorum vestrorum duodenarium non excedat; sed semper duodecim, preter Præpositum, in eadem Ecclesia, statuantur, qui debeant in ipsa Domino famulari, nisi tantum excreverint facultates ipsius, ut plures decenter de bonis ejusdem valeant sustentari. Obeunte verò Episcopo vestro vel te, fili Præposite, vel quolibet eorum, qui vobis successerint, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quos fratres communi consensu, vel fratrum pars consilii sanioris, secundùm Deum providerint eligendum &c.

Bonaque omnia ei confirmat.

Numerus Canonicorum duodenarium statuit.

Præpositum & Episcopum a Canonicis eligendum.

Dat. dicitur anno 1180.

Bull. Rom. Tom. II.

CVIII.

Privilegium confirmationis bonorum omnium Capituli & Canonicorum Tarvisinæ Ecclesiæ, & cujusdam novæ constitutionis pro illorum indemnitate, ab eis editæ.

Edidit Nic. Coletus in Sac. T. V. col. 519.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Dodoni Decano Canonicæ Tarvisin. ejusque fratribus tàm præsentibus quàm futuris canonicè substituendis, in perpetuum.

Exordium.

QUotiens a nobis petitur, quod Religioni & honestati convenire dinoscitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum suffragium impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris postulationibus clementer annuimus, & Ecclesiam vestram, in qua divino mancipati estis obsequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; Statuentes, ut quascumque possessiones, quæcumque bona, eadem Ecclesia impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ecclesiam S. Michaelis de Melma cum villa & molendinis, mansos de Lugugnano, mansos de Seura, mansos de Rivarotta, mansos de Casale, mansos de Burbilago, mansos de Godenzago, mansos de Cancellada, Ecclesiam S. Andreæ de Silvarosa cum villa, mansos de Vedelago, mansos de monte Belluna, mansos de Montel, mansos de Malzago, mansos de Petra rubea, mansos de Fener, mansos de Duno, mansos de Manzagello, mansos de Paderno, possessiones de Gonzano, Ecclesiam S. Pelagii de Aurine cum mansis ipsius villæ. Ecclesiam S. Bonæ cum molendinis, mansos de Cornelino, mansos de Quinto, mansos de S. Christina, Ecclesiam S. Mariæ de Prato-gatzol cum mansis ipsius villæ, mansos de Ger, Ecclesiam S. Vitalis cum mansis ipsius villæ, Ecclesiam S. Gervasii cum mansis ipsius villæ, mansos de Canizano, mansos de Gel cum nemore, possessiones de Bassano & de Romano & de Tor, mansos de Asylo, mansos de Braida, quidquid habetis Mestre, Ecclesias, quas habetis infra Civitatem, videl. S. Jo. Baptistæ, S. Bartholomæi, S. Andreæ, S. Jo. de Ripa, & Ecclesiam S. Sophiæ sitam extra muros civitatis Tarvisinæ, possessiones, quas habetis in Civitate, & decimas, quas habetis circa ipsam Civitatem. Sane quoniam per quosdam Præpositos, qui curam bonorum Canonicæ vestræ gerebant, usque adeo distrahebantur bona prædicta, quod vix poteratis ex eis congrue sustentari, ad tantum incommodum removendum cum venerab. fratre nostro Conrado Episcopo vestro communiter statuistis, ut unus ex vobis annuis singulis assumatur, qui vice Præpositi ad commodum vestrum ejusdem Canonicæ bona dispenset; nos vestris postulationibus annuentes, constitutionem ipsam auctoritate apostolica confirmamus. Decernimus ergo &c. Si qua igitur &c. &c.

Eos sub tutela Sedis Apost. recipiens,

Concessiones omnes, ac bona confirmat.

Item & Constitutionem ab eis factam de eligendo singulis annis Vice-Præposito, qui indemnitati bonorum hujusmodi invigilet.

Alexandri PP. & S. R. Eccl. Cardd. subscriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Ecclesiæ Episc.ss.
Ego Paulus Prænestinus Episc. ss.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Susannæ ss.
Ego Ard..... Presb. Card. tit. S. Crucis in Jer. ss.
Ego Laborans Presb. Card. S. Mariæ Transtyberim tit. Callisti ss.
Ego Jacintus S. Mariæ in Cosmedin Diac. Card. ss.
Ego Joannes Diac. Card. S. Angeli ss.
Ego Matthæus S. Mariæ novæ Card. ss.

Dat. die 19. Julii an. Dom. 1181. Pontif. anno XXII.

Datum Viterbii per manum Alberti S. R. E. Presb. Card. & Cancell. XIV. Kal. Augusti, Indict. XIV. Incarn. Dom. ann. MCLXXXI. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XXII.

CIX.

Monasterio S. Petri de Certeseya Wintonien. Diœcesis bona omnia, atque immunitates confirmantur: nonnullaque conceduntur Privilegia.

Ex Monast. Anglic. T. II.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Abbati Monasterii sancti Petri de Certeseya, ejusdemque fratribus, tàm præsentibus quàm futuris regularem vitam professis, in perpetuum.

Exordium.

Religiosam vitam eligentibus, Apostolicum convenit adesse præsidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incursus, aut eos a proposito revocet, aut robur, quod absit, sacræ Religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & Monasterium sancti Petri de Certeseya Wintoniensis Diœcesis, in quo divino estis obsequio mancipati, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; (Monast. sub protectione Sedis Apost. recipit;) In primis siquidem statuentes, ut Ordo monasticus, qui secundùm Deum, & beati Benedicti regulam in eodem Monasterio institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. (Monasticum ordinem inibi servari mandat in perpetuum.) Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis præstante Domino poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant; (Bona omnia ad illud pertinentia confirmat.) In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipsum in quo præfatum Monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis, Prioratum de Cardigan cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam sanctæ Trinitatis sitam in loco, qui appellatur Lando cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Petri de Beremyke cum omnibus pertinentiis suis, cappellam sancti Petri de Cardigan cum omnibus pertinentiis suis, cappellam sancti Michaelis de Tresman cum omnibus pertinentiis suis, decimas quas habetis in locis, qui Certesey & Thorp nominantur, medietatem decimarum, quam habetis in loco, qui dicitur Cgham, medietatem decimarum in loco, qui dicitur Chabeham, medietatem decimarum in loco, qui dicitur Sutthone, medietatem decimarum in loco, qui dicitur Chessam, medietatem decimarum in loco, qui dicitur Botham, decimam quam habetis in molendinis sitis in maneriis Certesey, Thorp, Cgham, & Chabeham vulgariter nuncupatis, cum terris, vineis, nemoribus, usuagiis, pratis, & pascuis, in bosco & plano, in aquis & molendinis, in viis & semitis, & in omnibus aliis libertatibus & immunitatibus suis. Sanè novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, sive de vestrorum animalium nutrimentis, nullus a vobis decimas exigere vel extorquere præsumat. (Indebitas decimas ab eo exigi vetat.) Liceat quoque vobis, clericos vel laicos, liberos & absolutos, e sæculo fugientes ad conversionem recipere, & eos absque contradictione aliena retinere. (Privilegia nonnulla elargitur.) Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum, post factam in Monasterio vestro professionem fas sit, sine Abbatis licentia, de eodem loco, nisi arctioris Religionis obtentu, discedere; discedentem verò absque communium literarum vestrarum cautione nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum terræ fuerit liceat vobis, clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce, divina officia celebrare, dummodo causam non dederitis interdicto. Chrisma verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium seu Basilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad Ordines fuerint promovendi, a Diœcesano suscipietis Episcopo, si quidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem sacrosanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit sine pravitate aliqua exhibere. (Diœcesano in spiritualibus subjicit.) Prohibemus insuper, ut infra fines parochiæ vestræ nullus sine assensu Diœcesani Episcopi & vestro, cappellam seu Oratorium de novo construere audeat: salvis privilegiis Pontificum Romanorum. (Sine cujus consensu nec ulla Parochia intra Monast. construi posfit.) Ad hæc, novas & indebitas exactiones ab Archiepiscopis Episcopis Archidiaconis seu Decanis, aliisque omnibus ecclesiasticis sæcularibusve personis vobis omnino fieri prohibemus. (Alia privilegia.) Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi fortè excommunicati vel interdicti sint, aut etiam publice usurarii, nullus obsistat: salvâ tamen justitiâ illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Decimas præterea & possessiones, ad jus Ecclesiarum vestrarum spectantes, quæ a laicis detinentur, redimendi & legitime liberandi de manibus eorum, & ad Ecclesias, ad quas pertinent, revocandi libera sit vobis de nostra auctoritate facultas. Obeunte verò te, nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum major pars consilii sanioris, secundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. (Abbatem à solis Monachis eligendum statuit.) Paci quoque & tranquillitati vestræ paterna imposterum solicitudine providere volentes, auctoritate apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum seu Grangiarum vestrarum nullus rapinam vel furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, seu violentiam audeat exercere. Præterea, omnes libertates & immunitates a prædecessoribus nostris, Romanis Pontificibus, Monast. vestro concessas, necnon libertates & exemptiones secularium exactionum, a Regibus & Principibus & aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas, auctoritate apostolica confirmamus, & presentis scripti privilegio communimus. Decernimus ergo, ut nulli om-

li omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, sive quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & substentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura: salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate, & Dioecesani Episcopi canonica justitiâ, & in prædictis decimis moderatione Concilii generalis. Si qua igitur in futurum ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostrę constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ subjaceat ultioni; Cunctis autem sua jura eidem loco servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud districtum Judicem premia æternæ pacis inveniant. Amen.

C X.

Privilegium confirmationis bonorum omnium, libertatum, & consuetudinum Monasterii Monialium S. Mariæ de Ettona.

Ibid.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Christo filiabus, Aeliz Priorissę Monasterii sanctæ Marię de Ettona, ejusque sororibus tam præsentibus quàm futuris, regulariter substituendis, in perpetuum.

Exordium.

DEsiderium, quod ad Religionis propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, sine aliqua est dilatione complendum. Eapropter, dilectę in Domino filię, vestris justis postulationibus clementer annuimus, & præfatum Monasterium, in quo divino estis mancipatæ obsequio, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus; In primis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui secundùm Dominum, & beati Benedicti regulam in vestro Monasterio noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus conservetur. Præterea, quascumque possessiones, quęcumque bona idem Monasterium impræsentiarum justè & legitime possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, Deo propitio, poterit adipisci, firma vobis & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ex dono Roberti Comitis Legrec & Amiciæ Comitissæ, consentiente Roberto filio suo, totam Eatonam cum omnibus pertinentiis suis, in qua ipsa Abbatia fundata est: In Keneteberia XXV. libratas terræ: Ex dono ejusdem, totum redditum suum de anguillis & steilingis, quem habebat in Welles, excepta decima earum anguillarum, quæ pertinet Ecclesiæ S. Mariæ de PratoLegrec: Ex dono Isabellæ Comitissæ duas carucatas terrę in Waltam: Ex dono Adæ Comitissæ Scotię redditum XX. sol. singulis annis habendum: Ex dono Galfridi l' Abbè & Emmuæ uxoris ejus, medietatem villæ de Burthon: Ex dono Gervasii Paganelli, molendinum de Ingepenna cum prato & crofto & omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam de Chautona, Ecclesiam de Burtona, Ecclesiam de Petresfelda cum cappella de Dapeldresham, Ecclesiam de Suthburi, Ecclesiam de Derton cum omnibus supradictarum Ecclesiarum pertinentiis: Ex dono Ricardi de Burtona, villam de Dodenhul cum omnibus pertinentiis suis: Libertates etiam ab Abbatissa & conventu Fontis Ebraldi rationabiliter vobis concessas, sicut in authentico scripto facto exinde noscitur contineri, vobis & Ecclesiæ vestrę auctoritate apostolica confirmamus. Præterea rationabiles consuetudines immunitates atque libertates, a glorioso Rege Henrico & ab Episcopis vel Principibus seu aliis fidelibus legitimè vobis concessas, ratas manere censemus. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus, ut eorum, qui se illic sepeliri deliberaverint devotioni, & extremæ voluntati, nisi excommunicati vel interdicti fuerint, nullus obsistat: salvâ tamen canonicâ justitiâ illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare &c.

Sub protectione Sedis Apost. hocce Monast. recipit. Monasticamque inibi disciplinam servari mandans.

Bona omnia confirmat.

Libertates quoque, ac rationabiles consuetudines ratas habet.

Solitæ clausulæ.

Dat. . . . . . .

Sine notis chronologicis.

C X I.

Templum, quod situm est Jerosolymis, variis communit privilegiis, prohibens, nequis eum locum, bonaque ad Templarios pertinentia, perturbet.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Odoni Magistro Religiosæ Militiæ Templi, quod Jerosolymis situm est, ejusque successoribus & fratribus tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam professis, in perpetuum.

Ex Archiv. Angl Rymer. T. I. pag. 30.

OMne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio; Proinde, dilecti in Domino filii, de nobis & pro vobis omnipotentem Dominum collaudamus, quoniam in universo mundo vestra Religio & veneranda Institutio nuntiatur. Cum enim natura effetis filii iræ, & sæculi voluptatibus dediti, nunc per aspirantem gratiam, Euangelii non surdi auditores effecti, relictis pompis sæcularibus & rebus propriis, dimissa etiam spatiosa via, quæ ducit ad mortem, arduum iter, quod ducit ad vitam, humiliter elegistis; atque ad comprobandum, quòd in Dei militia specialiter computemini, signum vivificæ Crucis in vestro pectore assidue circumfertis. Accedit ad hoc, quod tamquam viri Israelitæ, atque instructissimi divini prælii bellatores, veræ charitatis flamma succensi, dictum Euangelium operibus adimpletis, quo dicitur: Majorem hac dilectionem nemo habet, quàm, ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Unde etiam juxta summi Pastoris vocem, animas vestras pro fratribus ponere, eosque ab incursibus Paganorum defensare minime formidatis; & cum nomine censeamini milites Templi, constituti estis a Domino

Catho-

Catholicæ Ecclesiæ defensores, & inimicorum Christi impugnatores. Licèt autem vestrum studium & laudanda devotio in tam sacro opere toto corde & tota mente desudet, nihilominus tamen universitatem vestram exhortamur in Domino, atque in peccatorum remissionem auctoritate Dei & Beati Petri Apostolorum Principis tam vobis quàm servitoribus vestris injungimus, ut pro tuenda Catholica Ecclesia, & ea, quæ est sub Paganorum tirannide, de ipsorum spurcitia eruenda, expugnando inimicos Crucis, invocato Christo nomine, intrepidè laboretis. Ea etiam, quę de eorum spoliis ceperitis, fidenter in usus vestros convertatis;&,ne de his contrà velle vestrum portionem alicui dare cogamini, prohibemus; Statuentes, utDomus seuTemplum,in quo estis ad Dei laudem & gloriam atque defensionem suorum fidelium, & liberandam Dei Ecclesiam congregati, cum omnibus possessionibus & bonis suis, quę impræsentiarum legitimè habere cognoscitur, aut in futurum concessione Pontificum,liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, pręstante Domino, poterit adipisci, perpetuis futuris temporibus sub Apostolicæ Sedis tutela & protectione consistant. Pręsenti quoque decreto sancimus, ut vita religiosa, quæ in Domo vestra est, divinâ inspirante gratiâ instituta, ibidem inviolabiliter observetur; & fratres inibi omnipotenti Domino servientes castè & sine proprio vivant, & professionem suam dictis & moribus comprobantes, Magistro suo aut quibus ipse præceperit, in omnibus, & per omnia subjecti & obedientes existant. Præterea, quemadmodum Domus ipsa hujus sacræ Institutionis vestræ & Ordinis fons & origo esse promeruit, ita nihilominus omnium locorum ad eam pertinentium caput & magistra in perpetuum habeatur. Ad hæc adjicientes præcipimus, ut obeunte te, dilecte in Domino fili Oddo, vel tuorum quolibet successorum, nullus ejusdem Domus fratribus præponatur, nisi militaris & religiosa persona, quæ vestræ conversationis habitum sit professa: nec ab aliis, nisi ab omnibus fratribus insimul vel a saniori parte, qui præponendus fuerit, eligatur. Porro consuetudines, ad vestræ Religionis & officii observantiam a Magistro & fratribus communiter institutas, nulli ecclesiasticæ sæcularive personę infringere vel minuere sit licitum; easdem quoque consuetudines, a vobis aliquanto tempore observatas & scripto firmatas, nonnisi ab eo, qui Magister est,consentiente tamen saniori parte Capituli, liceat immutari. Prohibemus siquidem & omnimodis interdicimus, ut fidelitates, hominia, sive juramenta, vel reliquas securitates, quę a sæcularibus frequentantur, nulla ecclesiastica sæcularisve persona aMagistro & fratribus ejusdem domus exigere audeat. Illud autem scitote, quoniam sicut vestra sacra Institutio & religiosa Militia divinâ est providentiâ stabilita, ita nihilominus nullius vitæ religiosoris obtentu ad locum alium vos convenit transvolare; Deus enim,qui est incommutabilis & ęternus, mutabilia corda non approbat, sed potius sacrum propositum semel inceptum perduci vult usque in finem debitæ actionis. Quot & quanti sub militari cingulo & clamide terreni Imperii Domino placuerunt, sibique memoriale perpetuum reliquerunt? Quot & quanti in armis bellicis constituti pro testamento Dei, & paternarum legum defensione suis temporibus fortiter dimicarunt, atque manus suas in sanguine infidelium Domino consecrantes, post bellicos sudores æternæ vitæ bravium sunt adepti? Videte itaque vocationem vestram tàm milites quàm servientes, atque juxta Apostolum unusquisque vestrum, in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat. Ideoque fratres vestros semel devotos, atque in sacro Collegio vestro receptos, post factam in vestra militia professionem & habitum Religionis assumptum, revertendi ad sęculum nullam habere præcipimus facultatem; nec alicui eorum fas sit, post factam professionem, semel assumptam Crucem Dominicam & habitum vestræ Religionis abjicere, vel ad alium locum seu etiam Monasterium,majoris sive minoris Religionis obtentu, invitis sive inconsultis fratribus aut eo, qui Magister extiterit, liceat transmigrare: nullique ecclesiasticę sæcularive personæ ipsos suscipiendi aut retinendi licentia pateat. Et quoniam, qui sunt Eccesię defensores de bonis Ecclesiæ debent vivere ac sustentari,de rebus mobilibus vel se moventibus, seu de quibuslibet, quę ad vestram venerabilem Domum pertinent, a vobis decimas exigi contra voluntatem vestram, omnimodis prohibemus.Ut autem ad plenitudinem salutis,&curam animarum vestrarum nihil vobis desit, & ecclesiastica Sacramenta, & divina officia vestro sacro Collegio commodiùs exhibeantur, simili modo sancimus, ut liceat vobis, honestos Clericos & Sacerdotes secundùm Deum, quantùm ad vestram conscientiam, ordinatos, undecumque ad vos venientes suscipere, & tàm in principali Domo vestra, quàm etiam in Obedientiis & locis sibi subditis, vobiscum habere; dummodo, si è vicino sunt, eos a propriis Episcopis expetatis, iidemque nulli alii professioni vel Ordini teneantur obnoxii; quod si Episcopi eosdem vobis fortè concedere noluerint, nihilominus tamen eos suscipiendi & retinendi, auctoritate sanctę Romanæ Ecclesiæ licentiam habeatis. Si verò aliqui horum, post factam professionem, turbatores Religionis vestræ aut Domus vel etiam inutiles apparuerint, liceat vobis eos cum saniori parte Capituli amovere; eisque transeundi ad alium Ordinem, ubi secundùm Deum vivere voluerint, licentiam dare, & loco ipsorum alios idoneos substituere, qui etiam unius anni spatio in vestra societate probentur: Quo peracto, si mores eorum hoc exegerint, tunc demum professionem faciant regulariter vivendi, & Magistro suo obediendi: ita tamen, ut eumdem victum & vestitum vobiscum habeant, necnon lectisternia: excepto eo, quod clausa vestimenta portabunt. Sed nec ipsis liceat, de Capitulo vel cura Domus vestrę se temerè intromittere, nisi quantum a vobis fuerit injunctum. Curam quoque animarum tantum habeant, quantum a vobis fuerint requisiti. Pręterea nulli personę extra vestrum Capitulum sint subjecti; tibique, dilecte in Domino fili Oddo, tuisque successoribus tamquam Magistro & Prælato suo in omnibus & per omnia obedientiam deferant. Præcipimus insuper,ordinationes eorumdem Clericorum, qui ad sacros gradus fuerint promovendi, a quocumque malueritis Catholico suscipietis Episcopo, si quidem gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habuerit, qui nimirum nostra fultus auctoritate,

tate, quod postulatur, indulgeat. Eosdem autem pro pecunia prædicare aut lucro, vosque pro ejusmodi causa eos ad prædicandum mittere, prohibemus; nisi fortè Magister Templi, qui pro tempore fuerit, certis ex causis id faciendum esse providerit. Quicumque sanè ex his in vestro Collegio suscipientur, stabilitatem loci, conversionem morum, seque militaturos Domino diebus vitæ suę sub obedientia Magistri Templi, posito scripto super altare, in quo contineantur ista, promittant: salvo quoque Episcopis jure Episcopali, tàm in decimis quàm in oblationibus & sepulturis. Nihilominus vobis concedimus facultatem, in locis sacro Templo collatis, ubi familia vestra habitat, Oratoria construere, in quibus utique ipsa familia divina officia audiat; ibiquè, si quis ex vobis vel ex eadem familia mortuus fuerit, tumuletur; indecens enim est, & animarum periculo proximum, religiosos fratres occasione adeundæ Ecclesiæ se virorum turbis & mulierum frequentiæ immiscere. Cæterum decimas, quas consilio & consensu Episcoporum de manu Clericorum vel laicorum studio vestro extrahere poteritis; illas etiam, quas consentientibus Episcopis & eorum Clericis, acquiretis, vobis auctoritate apostolica confirmamus. Decernimus insuper, auctoritate apostolica, ut ad quemcumque locum vos venire contigerit, ab honestis atque catholicis Sacerdotibus Pœnitentiam, Unctiones, seu alia quælibet Sacramenta ecclesiastica vobis suscipere liceat; ne fortè ad perceptionem spiritualium bonorum vobis quippiam deesse valeat. Quia verò in Christo omnes unum sumus, & non est personarum differentia apud Deum, tàm remissionis peccatorum quàm alterius beneficentiæ, atque apostolicæ benedictionis, quæ vobis indulta est, etiam familiam vestram & servientes vestros volumus esse participes. Cum autem fratres vestri, qui ad suscipiendas collectas destinati fuerint, in civitatem castellum vel vicum advenerint, si fortè locus ille interdictus sit, in jocundo eorum adventu, pro Templi honore & eorumdem militum reverentia semel in anno aperiantur Ecclesiæ, & exclusis excommunicatis, divina officia celebrentur. Nulli ergo omnino hominum liceat, prædictum Locum temerè perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur, vestris & aliorum Dei fidelium usibus omnimodis profutura. Si quis igitur hujus nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò tertiòve commonitus, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat; Conservantes autem hec, omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus benedictionem & gratiam consequantur. Amen. Amen. Amen.

CXII.

Confirmatio Constitutionum Ordinis Cisterciensis; cui uonnulla conceduntur privilegia.

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Gisleberto Cisterciensi, & cæteris Abbatibus, & Monachis, tam præsentibus quàm futuris, regularem vitam & instituta Cisterciensis Ordinis professis, in perpetuum.

Ex Concil. Tom. XIII. pag. 155.

Exordium

SAcrosancta Romana Ecclesia, sicut in B. Petro Apostolorum Principe a Domino promissionem obtinuit, quod universalis Ecclesiæ fundamentum existeret; & preceptum accepit, ut Christianæ Fidei professores in Fide & Religione omnique sanctimonia confirmaret: ita pro universarum Ecclesiarum profectibus solicitam se semper exhibuit, & de instituendo confirmando & provehendo in omnibus Ecclesiis cultu sacræ Religionis, fuit omni tempore studiosa: Ita ut ab ea sicut a fonte ad universos Ecclesiæ filios sit Religio derivata: & quod ab aliis, qui spiritus primitia acceperunt, religiosè ac salubriter institutum est, per eamdem immutabilem acceperit firmitatem. Inde est, dilecti in Domino filii, quod sacræ Religionis vestrę opinione, tamquam agri pleni, cui benedixit Dominus, provocati, religiosis precibus vestris benignum impertimur assensum, & regulares institutiones vestras auctoritate apostolica confirmamus; In quibus quædam sub certis capitulis, quæ inferius annexa sunt, decrevimus exprimenda. Primum quidem, ut in omnibus Monasteriis vestris, sicut in Cisterciensi Ecclesia, B. Benedicti regula perpetuis temporibus observetur, & in lectionem ejus nullus de Ordine vestro præter simplicem & communem intelligentiam quemlibet alium sensum inducat, sed uniformiter, & sicut quæque diffinita noscuntur, intelligantur ab omnibus, & inviolabiliter observentur; & eadem penitus observantia, idem cantus, & iidem libri, qui ad ecclesiasticum officium pertinent, per omnes Ecclesias vestri Ordinis teneantur. Nec aliqua omnino Ecclesia vel persona Ordinis vestri adversus communia ipsius Ordinis instituta privilegium aliquod postulare audeat, vel obtentum quomodolibet retinere. Deinde, ut nulla Ecclesiarum vestrarum ei, quam genuit, aliquam terrenę commoditatis seu rerum temporalium exactionem imponat; nil quod eam gravet, nil quod ejus substantiam minuat, erga eam agere disponat: ne, dum abundare de alterius paupertate cupit, avaritię malum, quod secundùm Apostolum idolorum servitus comprobatur, evitare non possit. Curam tamen animarum Abbas Matris Ecclesię in ea gratia charitatis sibi retineat: ut si quando a sancto proposito & observantia sanctæ regulę declinare, quod absit, tentaverit, per ejus solicitudinem ad rectitudinem vitæ redire possit. Item, ut omnes Abbates Ordinis vestri singulis annis ad generale Capitulum Cisterciense, postposita omni occasione conveniant: illis solis exceptis, quos a labore viæ infirmitas corporis retardaverit, qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quem necessitas remorationis eorum Capitulo valeat nun-

Regulas Ordinis confirmat.

De Regula S. Benedicti in singulis Ordinis Monast. observanda literaliter.

De exactionibus subjectis sibi Ecclesiis non imponendis.

Quod omnes Abbates singulis annis ad Capitulum Generale accedere teneantur: exceptis legitime impeditis, qui alterum delegare debebunt.

nunciari: & illis item exceptis, qui, in remotioribus partibus habitantes, sine grandi & evidenti difficultate singulis annis se nequiverint Capitulo præsentare: qui nimirum eo tempore veniant, quod in ipso eis Capitulo fuerit institutum. Quod si aliqua controversia inter aliquos Abbates Ordinis vestri emerserit, vel de aliquo eorum tam gravis culpa fuerit prolata, ut suspensionem vel etiam depositionem mereatur, quidquid exinde a Capitulo fuerit secundùm vestrum Ordinem diffinitum, sine retractatione aliqua observetur. Si verò pro diversitate sententiarum in discordiam causa devenerit, illud irrefragabiliter teneatur, quod Abbas Cisterciensis, qui pro tempore fuerit, cum his, qui sanioris consilii & magis idonei apparuerint, judicabit. Hoc obsecro, ut nemo eorum, ad quos specialiter causa respexerit, diffinitioni debeat interesse. Si quis autem, Abbas pro inutilitate vel pusillanimitate sua se viderit ab Abbatię suæ ordine relaxandum, ab Abbate domus illius, unde sua processit, humiliter postulet relaxari. Qui tamen petitioni ejus non leviter adquiescet, nec quicquam sua auctoritate efficiet; sed congregatis aliquantis Abbatibus Ordinis vestri, cum eorum consilio peraget, quod inde pariter viderint adimpledum. Si quis autem Abbatum, Ordinis contemptor vel Ordinis prævaricator, aut commissorum sibi fratrum vitiis consentiens apparuerit: Abbas matris Ecclesię per se ipsum, vel Priorem suum, vel quomodo melius noverit expedire, eum, ut corrigatur, admoneat usque quater. Quod si culpam suam corrigere, vel a susceptæ provisionis officio cedere fortè noluerit, aliquanti Abbates Ordinis vestri in nomine Domini aggregentur, & communicato consilio, si viderint opportunum, eum a regimine submoveant Abbatiæ; ac postmodum alter, qui dignus sit, consilio & voluntate patris Abbatis, a Monachis domus illius cum Abbatibus, si qui ad eam pertinent, eligatur. Si autem, qui deponitur, vel Monachi ejus, datæ in eum sententię contumaciter decreverint reluctandum, Abbas matris Ecclesię cæterique Abbates plenam habeant potestatem, censurâ eos districtionis ecclesiasticæ coercendi: De quibus sanè, si quis reversus ad cor, & de sua contumacia resipiscens, matris suæ misericordiam postulaverit humiliter, sicut filius pœnitens recipiatur. Quandiu autem aliqua Ecclesiarum vestrarum Abbate proprio fuerit destituta, Pater Abbas, de cujus domo domus illa exivit, omnem curam habeat ordinationis domus illius, donec in ea Abbas illius eligatur; Electus autem nulli Archiepiscoporum vel Episcoporum emancipatus, vel quasi absolutus tradatur; Sed nec post factam Archiepiscopo vel Episcopo suo professionem, occasione ejus, Ordinis sui constitutiones transgrediatur, vel in aliquo prævaricator ejus existat. Præterea, si fortè Abbates Ordinis vestri matrem vestram Cisterciensem Ecclesiam a sacræ Religionis observantia exorbitare perspexerint, ipsius loci Abbatem per quatuor primos Abbates, de Firmitate, de Pontiniaco, de Claravalle, & de Murimundo, ut corrigatur, & subditos suos corrigere laboret, admoneant; & omnia, quæ de aliis Abbatibus supra diximus, circa eum adimpleant: excepto, quòd si spontè cedere noluerit, nec deponere eum, nec si contumax apparuerit, excommunicationis sententiâ poterunt innodare; donec vel in generali Capitulo, vel si illud visum fuerit sine grandi periculo expectari non posse, convocatis Abbatibus, qui de Cistercio exierunt, & aliquibus etiam aliorum, virum inutilem ab officio Abbatis amoveant; & tam ipsi quàm Abbates & Monachi Cistercienses alium idoneum Abbatem ei studeant subrogare. In illum porro, qui depositus fuerit, & Monachos ejus, si recalcitrare pręsumpserint, sententiam severitatis ecclesiasticæ non dubitent promulgare: De quibus post hæc si aliquis culpam suæ contumaciæ recognoscens, ad aliquam quatuor prædictarum Ecclesiarum se salutis causa contulerit, sicut domesticus recipiatur, quoadusque, prout conveniens fuerit, suæ restituatur Ecclesiæ. Interim autem annuus Abbatum conventus non apud Cistercium, sed ubi a quatuor prænominatis Abbatibus pręvisum fuerit, celebretur. Quoniam autem Cisterciensis Ecclesia mater est omnium vestrum, & alium Patrem Abbatem super se non habet, sicut ad cautelam & ordinis custodiam statuistis, per eosdem Abbates annua ibi fiat visitatio, & ad suggestionem eorum secundùm Ordinem vestrm corrigatur, si quid invenerint corrigendum. Sed & quoties sine Abbate proprio domus Cisterciensis exstiterit, ad ipsos quatuor ejus cura respiciat, & tam ab eis quam ab aliis Abbatibus ad Cistercium pertinentibus, qui per dies ad minus XV. fuerint convocati, & a Monachis Cistercii, persona idonea eligatur. Liceat autem unicuique Matri Ecclesiæ Ordinis vestri, tam de Monachis quàm de ipsis Abbatibus Ecclesiarum, quæ ab ipso processisse noscuntur, sibi quemcumque voluerit, si tamen dignus extiterit, assumere in Abbatem. Personam autem de alio Ordine nulla Ecclesiarum vestrarum sibi eligat in pastorem, sicut nec vestri Ordinis aliquis in Abbatem alicui alterius Ordinis Monasterio ordinetur. Hæc igitur de multis institutionibus Ordinis vestri excerpsimus, & propriis curavimus capitulis designare; Adjicientes, ut nullus Episcoporum Abbatis vel Grangiis vestris aliqua religiosorum seu sęcularium habitatione, unde vobis inquietatio possit provenire, superædificari permittat, sed eos, qui superædificare tentaverint, ne id faciant, ab Episcopis, quorum Diœcesani sunt, sub anathematis interminatione prohibeant. Nemo etiam professos vestros, Monachos vel Conversos, sine licentia Abbatum suorum recipiat, aut susceptos audeat retinere. Quia vero singula, quę ad Religionis profectum & animarum salutem regulariter ordinastis, præsenti abbreviationi nequiverunt annecti, nos cum his, quæ pręscripta sunt, omnia, quę continentur in Carta vestra, quæ appellatur Charitatis, & quæcumque inter vos Religionis intuitu regulariter statuistis, auctoritate apostolica roboramus, & vobis vestrisque successoribus, & omnibus qui Ordinem vestrum professi fuerint, inviolabiliter perpetuis temporibus decernimus observanda. De cætero, quia propositum firmum habetis habitationi vestræ loca extra conversationem sæcularium eligendi, Grangias vestras sicut Ecclesias a pravorum incursu ac violentia liberas ac quietas fore statuimus, & ut nullus ibi hominem capere, spoliare, verberare, aut rapinam exercere præsumat

De delinquentibus Abbatibus judicandis.

De dimissionibus Abbatum;

& Abbatibus graviter peccantibus dimittendis.

Abbatiæ defuncto Abbate, per Abbatem Domus, ex qua illæ exiverint, administrandæ.

Quid agendum, si Abbas Monast. Cisterciens. delinquens fuerit vel privandus?

Ad quos spectet illius Monast. administratio, si vacaverit.

Quod liceat Monasteriis Matribus, de cæteris a se deductis Ecclesiis, Abbatem sibi se ligere: non autem de cæteris.

Omnimoda exemptio ab Episcopali jurisdictione.

Cætera quoque statuta confirmantur

Totalis immunitas a quacumque molestia, vi &c.

ſumat, in virtute Spiritus Sancti inhibemus; Sancientes etiam, ut propter communia interdicta terrarum, nulla Eccleſiarum veſtrarum a divinis compellatur officiis abſtinere. Interdicimus iterum, ne aliqua omnino perſona fratres Ordinis veſtri audeat ad ſæcularia judicia pro vocare: Sed quisquis ſibi adverſus eos aliquid crediderit de jure competere, ſub Eccleſiaſtici Judicis examine experiendi habeat facultatem: ſalvâ in omnibus Sedis Apoſtolicę auctoritate. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel pręſcriptas inſtitutiones veſtras auſu temerario violare. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, ſecundò tertiòve commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini noſtri Redemptoris Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni; Servantibus autem hæc ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Præſentis privilegii firmitas.

C X I I I.

Canonizatio S. Theobaldi Eremitæ.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, omnibus fidem Chriſti colentibus gratiam & apoſtolicam benedictionem.

Ex Archiv. Vatic.

MUlta præclara, & admiratione digna de quodam Eremita Religioſo Viro Theobaldo nomine celebris fama divulgat, quàm ſanctè & religioſè vixerit: & exutus omnibus, Dominica præcepta ſecutus ſit, cum impræſentiarum fuiſſet, manifeſtè patet. Miraculorum verò indicia indubitata fide ejus merita commendant, multis Religioſis viris ſuper his, cognita, & vera referentibus: Quapropter vitæ ejus converſatione cognita, & Miraculorum indiciis probatis per non fallacia teſtimonia, ſuggerentibus nobis de eo Mainardo & Damiano Epiſcopis, & Vincentiæ populo, illum celebri memoria dignum Romana decrevit Eccleſia. Et quia procul dubio cum Electis coronatur in Cęlis, ut ejus memoria, ſicuti aliorum Sanctorum, præcipimus, ſolemniter celebretur in terris (a).

(a) Mabillonius, qui Sæc. VI. Part. II. Act. Sanctorum Ordinis S. Benedicti haſce literas refert, X. Theobaldum hunc vita functum anno 1066. ab Alexandro III. poſt centum circiter annos Sanctorum Cathalago adſcriptum aſſerit: quæ rei fidem quidem faciunt; ſed nihil præſtant ad tempus datarum a Pontifice literarum adſtruendum.

FINIS TOMI SECUNDI.

IN-

INDEX
NOMINUM ET RERUM PRÆCIPUARUM.

Numerus Paginam indicat. A. primam columnam. B. ſecundam deſignant.

A

B

C

Cani-

Dai

D

E

F

G

H

I

L

M

N

O

P

Q

R

S

T

V

Ve-

FINIS.

ADDENDA ET CORRIGENDA
In Secundo Tomo

Primus numerus Paginam, Litera A. *primam*, B. *secundam columnam designant*.

Pag.6. B. Constit.VIII. lin. 12. petioni tuæ — *Lege* petitioni tuæ

Pag 7. A. lin. 10. seu cum per omnium navium — *Lege* seu cum persolutionem omnium navium

Ibia lin. 16. equas — *Lege* equos

Ibid. lin. 18. sotrum — *Lege* fotrum

Pag. 9. A. lin. 25. 26. Petri, fungentis vice Sacro-Sanct. R. E. Subdiaconi Bibliothecarii — *Lege* Petri Clerici fungentis vice Petri S.R.E.Subdiaconi &c. *Sic quoque corrigendus Ughellus*

Ibid. circa finem Archiepiscopalis Sedis — *Lege* Archiepiscopalis Sedes

Pag. 10. *B. Cost. XIV. lin. 9.* ipsa confederatione — *Lege* ipsa consideratione

Pag. 11. *B. Costit.XV.lin.* 5. rogationem Episcopi — *Lege* rogatione Episcopi

Pag. 12. B. *circa finem* fugentis — *Lege* fungentis

Pag 18. *B. in Synopsi* in Cantuariensi Ecclesia — *Lege* ex Cantuariensi Ecclesia

Pag. 21. A Post. Constit. XXX. hæc nota: Privilegium hoc pro Ecclesia in Vvissegrad ab Alexandro II. in Concilio Romano datum, quodque ex Cosmæ Pragensis Synchroni Auctoris Chronico excripsimus, Pagio Seniori videtur vel addititium vel saltem interpolatum: cum stylus ab omnium aliorum stylo prorsus diversus sit, illudque non paucas difficultates patiatur. Porro hujus Concilii mentio nulla penes auctores Cosma Pragensi excepto.

Pag.21 B. in Synopsi Const. XXXI. Lucesem Ecclesiam — *Lege* Lucensem Ecclesiam

Pag. 29 A. in nota lin. 5 Mox in congruum videtur — *Lege* Mox incredibile videtur

Pag. 31. A. post Constit. XI adde. Data ab illis Gregorii VII. verbis *obtentu filii nostri Hugonis Diensis Episcopi* occasione, non prætereundum est, ante Innocentii III. ævum invectum jam in Sedem Apostolicam morem, ut Episcopi non *filii*, sed *fratres* a Romanis Pontificibus nuncuparentur. Innocentius siquidem in Decretali Attinacen. Episcopo data *cap. Quam gravi X de Crimine falsi* „ Scire debes inquit, Apost. Se-„ dem consuetudinem in suis literis hanc tenere, ut Patriarchas, Archiepiscopos Episcopos, Fratres; „ cæteros autem Reges &c. filios in nostris literis appellemus..... In falsis autem literis tibi præsentatis, „ in salutatione dilectus in Christo filius vocabaris, cum in literis, quas aliquando tibi transmisimus, te „ videre poteris a nobis Fratrem Venerabilem appellatum„. Verum ante sæculum XII. non tam accurratè his formulis usos fuisse arbitror Romanos Pontifices, aut saltem literarum Apostolic. Scriptores, ut nunquam Episcopos *filii* titulo appellarint.

Pag.32. A. Cost. XIII. lin. 13. sive positis — *Lege* sive potitis

Pag. 38. A lin. ult. per vos — *Lege* per eos

Ibid. B. Const. XXVII. in nota marginali adde ex Baronio, Carafa & ex Conciliis

Pag 41. A. Cost. XXVII — *Lege* XXX

Pag. 42. B. lin. 1. nulloties — *Lege* multoties

Pag. 49. A. Costit. XXXIX. — *Lege* XLII.

Pag. 49 B. *lin.* 54. nisi aliud — *Lege* nam si aliud

Pag. 55 *A. post Constit. LI.* Notandum hic a Gregorio PP. ea rescindi, irritarique Privilegia, quæ ad conciliandos sibi Regum, Episcoporum, populorumque animos callida liberalitate atque etiam contra leges, nec sine aliorum præjudicio concesserant Pseudo Papæ, *quorum ordinatio & vita digna & legalis* esse non poterat.

Ibid. lin. 32. recognoscat — *Lege* recognoscant

Pag. 74. B. lin. 29 subventionem — *Lege* subjectionem

Pag. 77. A. Constit. XVI. ubi legitur Raynaldus — *Lege* Raynoldus

Ibid. lin. 38. Phines gladio Madianitas adulteras — *Lege* Phinees gladio Madianitas adulteros

Pag. 87. A. lin 24. auctoritatis — *Lege* auctoritas

Pag. 88. A. Constit XXXII. lin. 7 acquirentur — *Lege* acquirerentur

Pag 97. B. circa finem: in Marsi Territorio Carscolano — *Lege* in Marsi territorio Carseolano

Pag. 109 *B. Constit. LVIII. in fine Adde*: Quid de ordinationibus ab Hæreticis acceptis sentiendum sit, satis docent Theologi & canonistæ quorum scripta consulenda.

Pag. 113 *A. lin.* 35. ad qui etiam vitam — *Lege* ad quietam vitam

Pag. 124. *A lin.* 52. ne vegandi foras — *Lege* Ne vagandi foras

Pag. 145. *A. in tertia nota marginali*: Admonetur super hoc Henricus Rex — *Lege* Henrico Regi præcipitur Regalia Ecclesiasticis dimittere, Ecclesiasticis vero ea non invadere

Pag. 158. *A. lin.* 27 cujus inimicum Pallij — *Labbeus sic legendum putat* cujus amictu Pallij

Pag. 165 *B. Constit. IV. pro Vindocinense Monasterio: adde in calce*. Hoc Privilegium interpolationis, & subreptionis accusatur a Launojo Inquis. Vindoc. cap. 28. Sed auctoris hujus ingenium acre, & ad infirmandas Pontificias concessiones intentum cui non notum? Nescio an illi posthabenda sit Mabillonij auctoritas quamvis in causa propria scribentis.

Pag.166. B. Constit. VI. in Synopsi loco Trenorciensis Monasterij — *Lege* Ecclesiæ S. Joannis Evangelistæ Bisuntin.

Pag. 177. *B. lin.* 53. ut ex fratribus — *Lege* unum ex fratribus

Pag. 185. *B. lin* 3. Corsicanus Episcopus — *Lege* Corsicanis Episcopis

Pag 194. *A. lin.* 19. peditibus — *Lege* reditibus

Pag. 201. *B Constit. XII. lin.* 4. in Æde Beati Petri — *Lege* in Sede Beati Petri

Ibid. lin. 21. hortatur etiam — *Lege* hortatu etiam

Ibid. lin. 27 prodeas — *Lege* provideas

Pag. 202. *B. lin.* 35. Cardinales sui consilio accepto — *Lege* Cardinales sui, consilio accepto

Pag. 209. Costit. XI. Nota per illa verba *habitatoribus Massæ Majoris Ferrariæ pravas consuetudines amovemus, nisi tamen ad suffragium S. R. E. . . . unaquaque persona de moneta Venetiarum denarios singulos d bit*, quæ quidem in pluribus alijs Pontificijs Privilegijs leguntur, irritari a Romanis Pontificibus pravas omnes consuetudines, a non habente legitimam potestate per concessiones inductas, a quarum natura longe ea distat consuetudo, qua Regna, Provinciæ, Civitates denarium quod Sancti Petri appellatur, Romanæ Ecclesiæ persolvebant.

Pag. 216. *A. lin.* 25. Joselmus	*Lege* Joselinus
Pag. 220. *B. in nota Marginali ad Constit. XXV.* Ex Tomo II Ital. Sac.	*Lege* Ex Tom. III. Ital. Sac.
Pag. 244. *A. in Nota ultima marginali* anno Domini 1136.	*Lege* anno Domini 1139.

Pag. 264. *A. in Nota post verba* controversiæ pertinet: *adde*. Attamen si in notis Cronologicis Fontaninianii Privilegij non *II. Nonas Maij MCXLIII.* legatur sed *II Nonas Martij MCXLIV.* nullum de illius auctoritate dubium supererit: firmum siquidem penes Diplomaticæ rei peritos, ac constans est ex solo notarum chronologicarum vitio, male Diplomatum falsitatem, vel interpolationem deduci.

Pag. 262. *A. lin.* 47 Ego Guido Diac.	*Lege* Ego Goizo Diac.
Pag. 309. *A. lin* 9. devidetis	*Lege* devitetis
Pag. 315. *B. Circa finem*. Datum Farentini	*Lege* Datum Ferentini

Pag. 319 *A. Constit. XII. post Synopsim* Laudatum hic Paschalis Privilegium, cui initium; *Cum universis* &c. dat. anno 1103. Pontif. V. lege inter Pontif. hujus Constitut. num. XX: *Corrige* Laudatum hic Paschalis Privilegium cui initium *Potestatem ligandi* &c. dat. anno 1106. Pontif. VII. lege inter Pontif. hujus Constitut. Num. XXVI.

Pag. 335. *A. lin.* 12. probatam	*Lege* prolatam
Pag. 334. *A. lin* 27. sive:	*Lege* sine
Ibid. lin. 63. nobis	*Lege* vobis

Pag. 340. *B. Constit. VIII. in margine*: adde *Ex Campi Hist. Placentin.*

Pag. 348. *A. Nota*. Quamvis Hadrianum PP. ex Episcopo Albanensi Romanum Pontificem consecratum dixerim: non hinc tamen inferendum est, a me putari, ab Episcopis qui Rom. Pontifices eliguntur, iterum consecrationem accipi. Sed verbum illud *consecratus* a Pandulpho Pisano in Callisto II. (qui ex Archiepiscopo Viennensi factus est summus Pontifex) pro intronizatione usurpatur, vel pro solemnitate illa, qui quisque Pontificum sacra ejus capiti imposita thiara coronatur.

Pag. 359. *A. lin. ultima*: Ego Boto Diaconus	*forte legendum* Ego Boso Diaconus
Pag. 366. *A Costit. XXI. lin.* 18. ad exemplar prædecessoris nostri sanctæ recordationis Papæ	*forte legendum* ad exemplar prædecessoris nostri s. r. Eugenii Papæ
Pag. 368. *B. in notula (d)* Marcus Vipera	*Lege* Marius Vipera
Pag. 376. *lin.* 33. Equo cum navo albo	*Lege* Equo cum Nacco albo
Pag. 377. *A. lin.* 2. ficto:	*Lege* octo
Pag. 396. *B. Constit. XXX. in Synopsi* Episcopalis Sedes Syracusanæ civitati restituitur	*Lege* Syracusanæ Ecclesiæ bona omnia & Privilegia confirmantur
Pag. 398. *B. lin.* 10 sub lato	*Lege* sublato
Pag. 403. *A. circa finem*: imprudenter:	*Lege* impudenter
Pag. 407. *B. Constit. XLII. lin.* 4. insunctio	*Lege* inunctio.
Pag. 414 *B. lin.* 17. plenitudine	*Lege* pænitudine
Ibid lin. 22. quasi præscriptæ	*Lege* quasi proscriptæ
Pag. 433 *A. lin.* 38. impositionis	*Lege* impositiones
Ibid lin. 45. volente vel non volente	*Lege* nolente vel non valente
Pag. 442. *B. lin.* 9. Quapropter, fili in Christo legitime Ordinis Abbas	*Lege* Quapropter, fili in Christo carissime Oderisi Abbas.
Pag. 464. *A. lin.* 12. invocato Christo nomine	*Lege* invocato Christi nomine
Pag. 446 *A. lin.* 17. Hoc obsecro	*Lege* Hoc observato
Pag. 466. *B. lin.* 44. Abbatis vel Grangiis vestris aliqua religiosorum, vel sæcularium habitatione	*Lege* Abbatiis vel Grangiis vestris aliquam religiosorum, vel sæcularium habitationem

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm